Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Incipit sextus liber decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

Uenecis, 6.XI.1484

urn:nbn:de:bsz:31-321570

Visual Library

BLB BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Ei 26

GW 4874

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

ca lecturā arboꝛis diuerſis olim diuerſum moduʒ tenentibus. Jo. de deo hiſpanus poſt illos lecture ipſius arboꝛis nouū modū aſſumens ꝑ ſuas metricas regulas ipſius intellectū viſus fuit aperire. ſʒ ꝓpter multitudinē regulaꝝ ⁊ verſuū obſcuritatē aliquibus notū ignotū alijs ignotū ignotius reddidit. Attendens igiꝭ ego Joannes and. inter decretoꝝ doctores minimus ⁊ indignus inuentionem arboꝛis ex eo fuiſſe ut habētibus materiā cōſanguinitatis ⁊ affinitatis ignotā nota ⁊ habentibus notā ex oculoꝝ inſpectiōe notiſſima fieret antiquoꝝ ſcripta reuolui ⁊ ꝓut expedire credidi ꝯpilaui. Primo querēs ad vtrāqʒ arboꝛē: ad quid fuerit inuentio arboꝛis neceſſaria? Secundo an ſit auctētica? Tertio ad qd in volumie decretaꝝ repetita que olim fuerat in decre? Prime queſtionis ex ſuperius dictis patuit ſolutio. ꝓbatio eni ad oculum alias vincit. inſti. de gradi. §. agnationis. xxvii. q. i. nec aliq̄. Ex oſtenſione eniʒ facti quedam melius ꝑcipiunꝭ ꝙ elocutione. de dona. apoſtolice. v̄. ſi. Hinc ē ꝙ agroꝝ menſio ſubijciꝭ oculis. xvi. q. iii. inter. de ꝑſcript. q2 indicāte. C. fini. regū. l. iii. Uentris inſpectio an mulier ſit pꝛegnās. ff. de ven. inſpi. l. i. in ꝑn. Locoꝝ pudicicie inueſtigatio. an mulier ſit v̄go de proba. ꝓpoſuiſti. an arta. de frigi. ⁊ male. fraternitatis. uel aliter impedita. co. ti. ex līis. Jniurie. an ſit atrox eſtimatio. ff. de ſer. l. ii. ⁊ līe papales an ſint vere uel falſe. de cri. fal. licet. Ad ſecūdū dic ꝙ arboꝛ auctētica eſt qḋ pʒ ex canonibus iſidoꝛi ⁊ alex. xxxv. q. v. c. iij. ⁊ vlt. Ad tertiū dic ꝙ q2 in decretis de ꝯſanguinitate ⁊ affinitate tractaꝭ vtile fuit ibi arboꝛē ponere. ⁊ q2 in decretalibus eſt idē tractatꝰ. ⁊ in hoc volumine vtile fuit repeti ex eo maxime. q2 nemini venit in dubium id ſatis eſſe validum ſatiſqʒ famoſum ꝙ repetita lectio probat. C. de emē. iuſti. co. l. vna. Jtē ex eo. q2 antiqui canōes circa materiā illā multū fuerūt correcti. vnde expediēs fuit ſm ſtatū nouoꝝ iurium antiquam arboꝛem decidere.

Deinde ad arboꝛē cōſanguinitatis ſpāliter deſcendamus. Et ꝑmo queriꝭ quid ſit ꝯſanguinitas. ⁊ vnde dicaꝭ. quid linea. qd gradus. Secūdo queriꝭ q̄uo arboꝛ formeꝭ ⁊ quare ſic formeꝭ ⁊ q̄re ſic puncteꝭ. ⁊ interſeremus regulas per quas cognoſcunꝭ gradus. Demū ponemus quedā notāda ⁊ quaſdā q̄ones. Ad ꝑmū dico ꝙ ꝯſanguinitas eſt attinentia perſonaꝝ ex eo ꝓueniens quia vna deſcendit ab altera uel ambe ab eadem. Uel eſt vinculum perſonaꝝ ab eodē ſtipite deſcendentiū carnali ꝓpagatione cōtractū qḋ ſatis eſt idē. Diciꝭ aūt cōſanguinitas quaſi ſanguinis vnitas a cō ⁊ ſanguine. q2 de cōi ſanguine deſcendunt. Et quo ad ꝓhibitionē ꝯiugij nō diſtinguo an tales cōſanguinei ſint ꝓducti ex vxorio coitu uel ex fornicario. qḋ eſt expreſſum. ſ. de ꝓba. per tuas. Linea vero eſt collectio perſonaꝝ ab eodē ſtipite deſcendentiū graduſ ꝯtinens ⁊ numeros diſtinguēs. Et eſt triplex linea. ſ. graduū deſcēdentiū aſcendentiū ⁊ collateraliū ut. ſ. patebit. ⁊. ff. de gradi. l. i. ⁊. l. iuriſcōſultus. Gradus eſt habitudo diſtantiū pſonaꝝ qua cognoſciꝭ quota agnationis uel cognationis diſtantia due pſone inter ſe differunt. Et dicunꝭ gradus ad ſimilitudinē graduū ſcalaꝝ uel locoꝝ ꝓcliuiū. q2 ita gradimur de primo in ꝓximū. ff. de gradi. l. iuriſconſultus. §. gradus. Formaꝭ aūt ſic arboꝛ. primo vide cellulas aſcendētiū. ſecundo deſcendentiū. demū collateraliū. Aſcende ſuper cellulā vacuā que remanſit ideo vacua. q2 nō potuit nomen ꝓpꝛiū hr̄e. cum alie cellule exceptis his que ꝑ genitiuū nominanꝭ ſumāt nomen ab ipſa. Q̄uo eni poſſemus illā cellulā noiare quē dicimus filiū patris fratrē fratris patrē filij ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ eā alij vocāt ioachim. alij ꝓtheum. alij truncum. Nos aūt a noie libelli nr̄i vocemus eam petrutiū. Et ſcire debes ꝙ cōpetenter ille cellule medie aſcendentiū ⁊ deſcendentiū diuidereꝭ directe per mediū. ut a latere dextro illaꝝ cellulaꝝ ponereꝭ noia mariū. ut abauus ꝓauus ⁊c̄. a latere ſiniſtro noia mulieꝝ. ut abauia ꝓauia ⁊c̄. q2 poſiti a latere dextro deſcendūt a maribus ⁊ ecōuerſo. Supra cellulā vacuā eſt cellula hec cōtinens pater mater. ⁊ ſupꝛa vnū punctū rubeum ⁊ infra vnū nigrū. Supra illā eſt cellula auus auia cōtinēs duo puncta rubea ⁊ duo nigra. Supꝛa illā eſt cellula ꝓauus ꝓauia habēs tria pūcta rubea ⁊ tria nigra. Supꝛa illā eſt cellula abauus abauia habēs quatuoꝛ rubea ⁊ q̄ttuor nigra. Deſcendo ſub cellula vacua habes filiū filiā. ⁊ habet vnū punctum rubeū ⁊ vnū nigrū. Sub illa habes nepotē ⁊ neptem. ⁊ duo pūcta rubea ⁊ duo nigra. Sub illa ꝓnepoteʒ ⁊ ꝓneptem. ⁊ tria puncta rubea ⁊ tria nigra. Sub illa abnepotē ⁊ abneptem. ⁊ quattuoꝛ puncta rubea ⁊ quatuoꝛ nigra. Anteq̄ʒ ad collaterales tranſeamus ſcire debes ꝙ punctoꝝ numeratio eſt numeratō graduū habito reſpectu ad cellulā vacuā. ⁊ puncti rubei denotāt cōputationē ſm ius canonicū. puncti nigri ſm ius ciuile ⁊c̄. Poniꝭ aūt cōputatio canonica in ſupioꝛi pte cellulaꝝ. ciuilis v̄o in inferioꝛi ut detur intelligi excellentia iuris canonici ad ciuile. ⁊ maxime quo ad hunc caſū quo inſtruimur in matrimonijs que licite cōtrahi poſſint necne. ⁊ cū matrimoniū ſit ſacramentū eccleſie in eo ꝑcipue lex minoꝛ eſt canone. ē. de ſe. nupt. c. vlt. ⁊ pe. Uides aūt ex punctatione ꝑdicta ꝙ in cōputatione aſcendentiū ⁊ deſcendentiū cōcoꝛdat vtrūqʒ ius. q2 in eis ſemper pſona addita pſone per carnis ꝓpagationē gradū adijcit. Ad inueniendū autē gradus inter eos ſm vtrunqʒ ius tolle hanc magiſtralē regulā aſcendentium ⁊ deſcendentium quot ſunt perſone de quibus queritur cōputatis intermedijs vna dempta tot ſunt gradus inter eas.

Si igiꝭ vis ſcire quantum diſtat abauus a ꝓnepote computatio vtroqʒ ꝯputatio ⁊ intermedijs quinqʒ ſunt pſone deme vnā ... quatuoꝛ ſunt gradus. Jdem dico de ipſo. p. ad abnepotē. q2 eodē mō ... reperies quinque perſonas ⁊ ſic quattuoꝛ ſunt gradus. Si velles ſcire quot diſtet abauus. p. ab abnepote. p. inuenies ibi nouē perſonas cōputato. p. ⁊ ſic octo erunt gradus. Scias autē ꝙ iſte. p. nō hʒ totā ſuā cōputationeʒ in arboꝛe. Scias eni ꝙ q̄libet hʒ duos parētes. quattuoꝛ auos. octo ꝓauos. xvi. abauos. ⁊ ſic ſemꝑ aſcendētes duplicanꝭ. Unde impoſſibile fuiſſet tot perſonas in arboꝛe ſcribere. Quero autē an inter aſcendētes ⁊ deſcēdētes ꝓhibitio copule cōiugalis excedat quartum gradum? ⁊ dicit goff. in ſum. de cōſangui. ⁊ affi. §. itē q̄ntum. ꝙ nō ꝑ decre. nō debet. eo. ti. que generaliter loquitur. Alij cōiter ꝯtra dicentes inter aſcendentes ⁊ deſcēdentes ꝑpetuā eſſe ꝓhibitionē dicunt ⁊ qḋ de quarto gradu diciꝭ in collateralibus locū habet. ad h̄. xxxv. q. iii. ꝓgenie. ⁊ duobus. c. ſeq. in quibus diciꝭ ꝙ olim nō ſolum vſqʒ ad ſcḋm gradum. ſʒ etiā inquātum noticia erat parentele extendebatur ꝓhibitio. Ex quo ergo certum ē alteꝝ deſcendentē ⁊ alteꝝ aſcēdentem perdurat pꝛohibitio. ad ideʒ inſti. de nupt. §. i. ff. de ri. nup. l. nuptie. ⁊ hoc veꝝ puto. Ad collaterales tranſeamus: ⁊ da fratrē ⁊ ſoꝛoꝛē. ⁊ cauſa bꝛeuitatis ꝓſequēdo ſolum partem mediā arboꝛis ad modum vexilli qua intellecta reliqua intelligiꝭ qḋ per ſe pʒ. Dicamꝰ de fratre ⁊ deſcēdentibus ſub cellula fratris filius filia. ex illa fratriſ nepos neptis. ex illa fratris ꝓnepos ꝓneptis ⁊ frater. p. eſt cum. p. in pꝛimo gradu ſm canones. in ſcḋo ſm leges. eius filius in ſecundo ſm canones. in tertio ſm leges. nepos in tertio ſʒ canones. in q̄rto ſm leges. Fratris ꝓnepos eſt ipſi. p. in quarto ſm canones. in quīto ſm leges. ⁊ ſic debet eſſe vtraqʒ punctatio ⁊ iſti ſunt collaterales ad. p. Et nunc de cellula pr̄is fecimus ſtipitē fac cōſequēter ſtipitem de auo. ex eo patruus amita. ex illa frater patruelis ⁊ amitinus. ſoroꝛ patruelis ⁊ amitina. ex illa hoꝝ filius filia. ex illa hoꝝ nepos neptis. Patruus eſt. p. ſecundo gradu. frater patruelis etiaʒ ſcḋo gradu. filius in tertio. nepos in quarto ſm canones. Per leges autē patruus in tertio. frater patruelis in quarto filius in quinto. nepos in ſexto. ⁊ ſic debet eſſe vtraqʒ punctatio. Poſtea fac ꝓauum ſtipitē. et hʒ filius patruū magnū amitā magnā. auū ⁊ auiā. auunculū magnū ⁊ materterā magnā: illos nō ꝓſequimur. Ex cellula patrui magni ꝓpioꝛ ſobrinus ꝓpioꝛ ſobꝛina. ex illa hoꝝ filius filia. ex illa coꝛundeʒ nepos neptis. ⁊ q2. p. diſtat a ꝓauo quē nunc feci ſtipitē tertio gradu ergo a patruo tertio ⁊ a ꝓpioꝛi ſobrino tertio ⁊ a filio tertō. ⁊ a nepote qui exit lineā equalitatis q̄rto ſm canones. ſm leges v̄o diſtat patruelus a patruo magno quarto. a ꝓpioꝛi ſobꝛino quinto. ⁊ a filio ſexto ⁊ a nepote ſeptimo. ⁊ ſic debet eſſe vtraqʒ punctatio. Modo fac abauū ſtipitē cū tribus filijs. ſ. pꝛopatruo ꝓauo ⁊ ꝓauunculo. de ꝓauūculo nō ꝓſequoꝛ. Ex cellula ꝓpatrui oriꝭ cellula hoꝝ filius filia ex illa hoꝝ nepos neptis. ex illa coꝛundē ꝓnepos ꝓneptis. Jſti oēs ſunt cū. p. in quarto gradu. q2. p. diſtat a ſtipite in quarto gradu. ⁊ ex illa linea nullus exit lineā equalitatis. ergo oēs ab eo diſtant quarto ſm leges ꝓpatruus diſtat. v. filius. vi. nepos. vii. ꝓnepos. viij. ⁊ ſic debet eſſe vtraqʒ punctatio. Nunc videndū eſt quibus regulis gradus illoꝝ collateraliū cognoſcanꝭ. Collateraliū equalis linee vnam trado regulā ſm canones. Collateraliū in linea equali quoto gradu quis diſtat a cōi ſtipite toto diſtant inter ſe uel ſibi attinēt hoc ſm canones. Exemplum pone cum facis abauū ſtipitē inter. p. ⁊ ꝓnepotem ꝓpatrui. nam illi ſunt in linea equali quilibet diſtat a ſtipite q̄rto gradu. ergo inter ſe quarto. ſm leges v̄o aliter eſt. ⁊ ſic dicimꝰ regulā. collateraliū in linea equali quoto gradu quis diſtat a cōi ſtipite. toto duplicato diſtant inter ſe uel ſibi attinent. Uides ergo ex ſuperius dictis ⁊ ex punctatione ꝙ ꝑdicti. p. ⁊ ꝓnepos ꝓpatrui diſtāt viij. ⁊ inſurgit illa diuerſitas. q2 ſm leges quelibet perſona gradum facit in collateralibus. Unde duo fratres faciunt duos gradus. ſm canōes v̄o due pſone faciūt vnū gradū. vnde ut pʒ in cellula fratris frater eſt cū. p. in pꝛimo gradu ſm canones: in ſecūdo ſm leges: ſed ꝯputatio coꝝ ob aliud fit q̄ʒ noſtra. xxxv. q. v. c. ij. bene ergo diciꝭ ſʒ leges ꝙ in equali linea collateralium ſiue linea ſit paris numeri ſiue diſparis nō eſt reperire diſparē gradū. vide in linea paris numeri ſecunda uel quarta. diſparis numeri pꝛima uel tertia. Jn pꝛima ſecundus gradus. in ſecunda quartus. in tertia ſextus. in quarta octauus qḋ nō eſt ſm canones. q2 in equali linea diſparis numeri habemus diſparē gradū. q2 in pꝛima pꝛimū. in tertia tertiū. in quinta quintum ⁊ ſic de ſingulis. Nunc reſtat videre de collateralibus in linea inequali de quibus traditur talis regula ſm canones. Collateraliū in linea inequali quoto gradu remotioꝛ diſtat a cōi ſtipite toto diſtāt inter ſe. Exemplū pone faciēdo abauū ſtipitē. p. ⁊ filius ꝓpatrui ſunt ī linea inequali. cōputemus ergo a remotioꝛi. ſ. a. p. ſed diſtat a ſtipite quarto gradu. ergo a filio ꝓpatrui quarto. ⁊ ideʒ in deſcendentibus uſqʒ ad lineā equalitatis. ⁊ hoc eſt qḋ dicimꝰ ꝙ perſona addita perſone uſqʒ ad lineā equalitatis nō creſcit gradus. q2 ꝓpatruus filius eius nepos ⁊ ꝓnepos omēs diſtant quarto. a. p. Sed aliter ſm leges ſm quas talē regulā tradimus. Collateraliū in linea inequali quot ſunt perſone ſtipite dempto tot ſunt gradus. vii. p. a ſtipite diſtat quarto a ꝓpatruo. v. a filio. vi. a nepote. vii. a ꝓnepote. viii. ⁊ ſic quelibet ꝑſona facit gradū. Uides ex ſupꝛadictis ꝙ. p. nō pōt cōtrahere cū aliqua de arboꝛe. Diſtat eni a ſummo. ſ. abauo. ab imo. ſ. a nepote ab ex

...aliũ ab ... bis quarto a medijs citeriori. per qḋ ſa ... nullo pō... contrahere. Sꝫ ſi extremus in collateralib⁹. ut ... nepos ꝓpatrui uel ꝓnepos fratris ꝓcrearet filiã poſſet. p. ... trahere. ſꝫ aũt cõtrahaẽ in quinto gradu remanet tñ cõſan... ...itas. ꝓhibitio eni que per ius poſitiuũ ꝓceſſerat potuit tolli. ſꝫ ...alia ſunt imutabilia. v. di. in pn̄. Scire debes ꝙ cõiter dicunt docto ...es ꝙ abauus ⁊ ꝓauus ⁊ auus ſunt bigami. dicẽtes ꝙ ſi nõ eſſent bi ...ami nõ poſſent filij eoꝝ cõiungi cũ eſſent fratres. ſꝫ de hoc nõ mul... curo. qꝛ eadẽ ratione ſic eſſet de alijs cellulis duplicibus ꝙ pſone ...ꝝ eſſent bigami. vñ fingamus pinde ac ſi in qualibet duplici cellu... haberemus quattuor perſonas ac ſi diceret ꝓpatruus ⁊ vxor ꝓa...mita ⁊ maritus. vnde duplicatio poſita fuit ut noia demonſtraret in vtroqꝫ ſexu ñ ut eos cõiuges denotaret. Sciendũ eſt etiã ꝙ in colla teralibus equalis linee bene ſequit̃ iſta regula affirmãdo ⁊ negãdo. ego ⁊ tu ſumus ꝯſanguinei in linea equali ⁊ ego poſſum accipe filiã tuã. ergo tu meã. ⁊ negatiue ego nõ poſſum accipe filiã tuã. ergo nec tu meã. Affirmatiua ꝓcedit in linea equali quarti gradus. Negatiua in tertio uel citeriori. ſꝫ in linea inequali hoc nõ ꝓcedit affirman do uel negãdo. qꝛ ſi vnus eſt in quarto alter in terti... eſt in tertio. uel citeriori poteſt cõtrahere cũ filia eius ... gradu ⁊ nõ ecõuerſo. vñ ꝓpatruus huius filius ⁊ nepos ... ſunt cũ filia. p. ſꝫ nõ ecõuerſo. Demũ querit̃ an collaterales ... vnus eſt in qnto ⁊ alter in primo. puta filia. p. ⁊ ꝓpatruus poſ... inuicẽ cõtrahere. Dicit hoſti. ꝙ nõ. ⁊ hoc not. ẜ. e. ꝙ dilectio. ⁊. c. tu... ⁊ in ſumma huius ti. de cõſang. §. nũquid in quinto ⁊ primo. qḋ per ſua argumenta nititur probare ſic. ſ. pater ⁊ filius vna perſona cẽſen tur. C. de impu. ⁊ alijs ſubſti. l. vlt. Sicut ergo nõ cõtrahit cũ ſtipite ſic nec cũ filijs ſtipitis. bene facit predicta decre. tua. vbi fratres vi dentur poni pro ſtipite. cõtrariũ tenet her. qḋ colligit̃ ex glo. quã po nit. ẜ. eo. ti. c. vlt. ⁊ Ra. ⁊ Jo. de deo ⁊ hoc eſt veriſſimũ. qḋ probant verba regule poſite. ẜ. c. c. vlt. dũ dicit ibi deſcendentiũ ab eodẽ. ſed certũ eſt ꝙ propatruus deſcendit a ſtipite. preterea aut dicis ꝙ eſt in ter eos prohibitio aſcendentiũ ⁊ deſcendentiũ aut collateralium. de pmo pꝫ negando ꝙ certũ eſt filiũ. p. nõ deſcẽdiſſe a propatruo. Eſt ergo prohibitio collateraliũ. ſed certũ ꝙ iſti diſtant quinto: quid igi tur impediat iſtos collaterales contrahere non video. Jo. and.

				.iiii. Abauus. Abauia. .iiii.				
			.iiii. ꝓpatru⁹. ꝓamita. .v.	.iii. proauus. proauia. .iii.	.iiii. ꝓauunculus. ꝓmatertera. .v.			
		.iiii. horum filius. filia. .vi.	.iii. patruus magn⁹ amita magna. .iiii.	.ii. Auus. Auia. .ii.	.iii. auũcul⁹ magn⁹ matertera magna .iiii.	.iiii. horum filius. filia. .vi.		
	.iiii. eorũdẽ nepos neptis .vii.	.iiii. ꝓpior ſobrin⁹. ꝓpior ſobrina. .v.	.ii. patruus. amita. .iii.	.i. Pater. Mater. .i.	.ii. auunculus. matertera. .iii.	.iiii. ꝓpior ſobrinus ꝓpior ſobrina .v.	.iiii. eorundẽ nepos neptis. .vii.	
.iiii. eorũdẽ ꝓnepos ꝓneptis. .viii.	.iii. hoꝝ filius filia. .vi.	.ii. fr patruelis. uel amiti⁹ ſoror patruelis uel amitia. iiii.	.i. Frater. .ii.		.i. Soror. .ii.	.ii. cõſobrinus. cõſobrina. .iiii.	.iii. horũ filius. filia. .vi.	.iiii. eorũdẽ ꝓnepos pronepris. .viii.
.iiii. eorundẽ nepos neptis. .vii.	.iii. .hoꝝ filius. filia. .v.	.ii. fratris filius. filia. .iii.		.i. Filius. Filia. .i.		.ii. ſororis filius. filia. .iii.	.iii. horum filius. filia. .v.	.iiii. eorundẽ nepos. neptis. .vii.
.iiii. hoꝝ nepos. neptis. .vi.	.iiii. fris nepoſ neptis. iiii.			.ii. Nepos. Neptis. .ii.			.iiii. ſororis nepos neptis. .iiii.	.iiii. horum nepos neptis. .vi.
.iiii. fratris ꝓnepos proneptis. .v.				.iii. ꝓnepos ꝓneptis .iii.				.iiii. ſororis ꝓnepos ꝓneptis. .v.
				.iiii. abnepos abneptis. .iiii.				

AD arborem affinitatis ⁊ eius materiã transeamus. Et primo videndũ eſt quid ſit affinitas ⁊ vnde dicatur: ⁊ quõ ipſius genera inſurgant ⁊ gradus cõputẽtur. deinde arborẽ formemus. ponemus poſtea quedã notabilia ⁊ quaſdã queſtiones. Eſt autẽ affinitas perſonarum ꝓximitas ex coitu ꝓueniens omni carens parentela. hoc ſm canones. Sed ſm leges eſt ꝓximitas ꝓueniens ex nuptijs. ⁊ requirit̃ ſm leges ꝙ legittime ſint nuptie nõ interdicte: ut cõtrahatur affinitas. ff. de gradi. l. nõ facile. §. ſciendũ. Et dicit̃ affinitas quaſi duorum ad vnũ finem vnitas. eo ꝙ due cognationes diuerſe per nuptias ſm leges uel per coitũ ſm canones copulant̃ ⁊ alter ad alterius cognatõnis finẽ accedit. ut in ea. l. §. affines. Sꝫ ꝙ per fornicariũ coitũ ⁊ inceſtuoſum ſm nos cõtrahatur affinitas. patet de eo qui cog. conſang. vxo. ſue. c. diſcretionẽ. ⁊ c. ti. c. pe. Sꝫ cõſideratio legis fuit circa hereditates ⁊ tutelas deferendas: ⁊ ne quis cogat̃ aduerſus affinem teſtimoniũ dicere. ff. de gradibus. l. iuriſcõſultus. in prin. ⁊ ff. de teſti. l. iij. ⁊ iiij. q. iij. §. item in criminali. v. item. l. iulia. ſꝫ canon quo ad matrimonia ꝓhibenda conſiderauit vnionẽ carnis: que inſurgit ex copula. ⁊ eſt videre ſm hoc ꝙ cõcurrere põt attinentia cõſanguinitatis ⁊ affinitatis. ut ſiquis cognoſcat cõſanguineã ſuã omnes cõſanguinei vtriuſqꝫ ſunt utriqꝫ affines. Sciag aũt ꝙ affinitas eſt perpetuũ impedimentũ quod durat etiã mortua perſona qua mediante cõtrahitur. xxxv. q. x. fraternitatis. Nec oritur affinitas ex pollutiõe extraordinaria que fit extra clauſtra pudoris. xxxv. q. iij. extraordinaria. ⁊ adde qd ibi not. Et inſurgit affinitas ex coitu interdũ cum publica honeſtate. interdũ ſine. ⁊ publica honeſtas interdũ ſine affinitate. ut ſi cognoſco vxorẽ uel ſponſam hic impedimentũ eſt publice honeſtatis ⁊ affinitatis. ſi cognoſco nõ ſponſam hic affinitas ſola eſt. ſi ſponſam nõdum cognoui ibi ſola publica honeſtas. hoc dico qꝛ ſi mortua eſt vxor tua vis cõtrahere de diſpenſatione eccleſie cum cõſanguinea ſua ⁊ eccleſia diſpenſat ꝙ poſſis cõtrahere cum illa nõ obſtante ꝙ ſit tibi affinis tali gradu per diſpenſationẽ adhuc contrahere nõ poteris. qꝛ lꝫ ſublatũ ſit impedimentũ affinitatis nõ tñ ſublatũ eſt impedimentũ publice honeſtatis. Debes ergo facere exprimi ꝙ poſſis cum tali contrahere non obſtante impedimento publice honeſtatis pro eo ꝙ deſponſaſti conſanguineam eius in quarto gradu. ⁊ non obſtante ꝙ eſt tibi affinis in quarto pro eo ꝙ dictam deſponſatam carnaliter cognouiſti. ⁊ tunc matrimoniũ procedere poterit. Genus affinitatis cognoſcit̃ per hanc regulã ſed nõ gradus. perſona addita perſone per carnis copulã mutat genus ſed nõ gradum. Iſto modo ſi is qui eſt mihi in ſecũdo gradu cõſanguinitatis cognoſcit mulierẽ illa eſt mihi ſecundo gradũ affinitatis ⁊ primo genere: ſi alius eam cognoſcit ille attinet mihi ſecundo genere affinitatis et ſecundo gradu. ſi ille aliam mulierem cognoſcit illa attinet mihi tertio genere affinitatis ⁊ ſecundo gradu. Sed qꝛ ſolum primũ genus hodie habet prohibitionẽ. ⁊ qꝛ. h. plene tradidit. ſ. de ꝯſan. ⁊ affi. nõ dꝫ. hic circa hꝫ nõ inſiſto. g̃ ſi pſona mihi cõſanguinea ꝯiũgat ſibi aliã pſonã carnali copula pſona iũcta ẽ mihi affinis pmo gñe affinitatis ſi attinẽs mihi prio gñe affinitatis carnali copula ſe alteri cõmiſceat ille attinet mihi ſecũdo genere ſi affinis mihi ſcdo genere aliquã cognoſcat illa eſt mihi affinis tertio genere ſed eodem gradu. Eſt igit̃ videre de gradibus. Certũ eſt ꝙ affinitas nõ habet hodie ꝓhibitionem niſi in primo genere ⁊ in illo uſqꝫ ad quartũ gradum. ſꝫ affinitas nõ habet ſuã ſpecialẽ computationẽ graduũ ſꝫ cõputant̃ gradus affinitatis ſm gradus cõſanguinitatis. Si ergo cõſanguineus tuus cognoſcat mulierẽ. ſi vis ſcire quoto gradu affinitatiſ attinet tibi mulier illa. vide quoto gradu eſt tibi cõſanguineus tuus ſm regulas q̃s tradidi in ꝓprima arbore ⁊ quoto eſt tibi ille cõſanguineus toto mulier eſt tibi affinis ⁊ ſemper in primo genere. Nunc formemus arborẽ ⁊ in medio arboris ſunt quattuor cellule. ⁊ in prima ſuperiori ponit̃ primus gradus. in ſecunda ſecũdus. in tertia tertius. in quarta quartus gradus. Et de his primo querit̃ quare ponant̃ in medio fratris ⁊ ſororis. Secundo quare nõ exprimant attinentiã dicendo primus gradus affinitatis ⁊ ſic de ſingulis. Ad primũ dic hoc fuiſſe ut detur intelligi ꝙ affinitas orit̃ ex cõſanguinitate ⁊ ꝙ ab vtroqꝫ ſexu virili ⁊ femineo affinitas cõtrahatur. Ad ſecundũ dic attinentiã nõ fuiſſe expreſſam ut illa cõputatio graduũ ad conſanguinitatẽ ⁊ affinitatem referatur. vnde ſoror ⁊ frater ſunt in primo gradu conſanguinitatis. ⁊ frater ⁊ vir ſororis ſunt in primo gradu affinitatis: et ſic de alijs. Deinde a latere dextro dicte linee ponitur alia linea: quattuor cellulas continens. In prima ſcribitur frater. in ſecunda fratris filius. in tertia fratris nepos. in quarta fratris ꝓnepos. Ad dorſum huius alia linea cõtinens alias quattuor cellulas. in quarum prima ſcribitur vxor fratris olim relicta. in ſecunda vxor filij fratris. in tertia vxor nepotis fratris. in quarta vxor pronepotis fratris. A latere ſiniſtro ſunt alie quattuor cellule. quarum prima ſoror. ſecunda ſororis filia. tertiã ſororis neptis. quarta ſororis ꝓneptis. Ad dorſuꝫ harum ſunt alie quattuor. prima vir ſororis olim relictus. ſecunda vir filie ſororis. tertia vir neptis ſororis. quarta vir ꝓneptis ſororis. Ponunt̃ etiam alie due cellule. vna a latere dextro cõtinens relictus relicte fratris. a ſiniſtris relicta relicti ſororis que ſm omnes ponunt̃ ad decorẽ ⁊ ad demonſtrandũ genera affinitatis que hodie ꝓhibitionẽ nõ habent. Adhuc habes duas lineas reflexas. quaruꝫ vna orit̃ in cellula fratris ⁊ terminatur in cellula viri ſororis. in qua ſcribitur primum genus affinitatis. Item alia linea reflexa que oritur in cellula ſororis ⁊ terminatur in cellula vxor fratris in qua idem ſcribitur. Circa hoc quero quare in cellula vxor fratris ſcribitur olim relicta: qd nõ ponitur in alijs cellulis inferioribus eiuſdẽ linee? ⁊ dic hoc factum fuiſſe ꝓpter cellulã que ponitur ad dorſum illius. quaſi dicat: frater habuit vxorẽ mortuo fratre vxor ab eo relicta cõtraxit cum alio viro. illa demũ mortua iſte relictus a relicta fratris vult contrahere cum ſorore nũquid poteſt? Olim nõ poterat. qꝛ erat ſibi in ſecũdo genere ⁊ primo gradu. hodie v̄o poteſt. idem ſit repetitũ quo ad cellulam viri vxoris. Ad cognoſcendum ergo gradus affinitatis ⁊ genus tam per formam arboris q̃ ex prius dictis. tolle hanc ſolam regulã magiſtralẽ. ꝑ carnalẽ copulã viri ⁊ mulieris inter ꝯſanguineos mulieris ⁊ virum. ⁊ inter ꝯſanguineos viri ⁊ mulierẽ contrahit̃ affinitas pmi generis eiuſdem gradus cuius eſt conſanguinitas. Quare dicatur in regula per carnalem copulam viri ⁊ mulieris ⁊ non viri ⁊ vxoris. collige ex his que in principio dixi. Inter conſanguineos mulieris ⁊ virum ⁊ conſanguineos viri ⁊ mulierem ideo dixi. qꝛ inter virum ⁊ mulierem non contrahitur affinitas ſed ipſi ſunt affinitatis cauſa. Item inter cõſanguineos viri ⁊ conſanguineos mulieris nulla eſt affinitas. vnde duo fratres cõtrahunt cum duabus ſororibus. pater ⁊ filius cum matre ⁊ filia. Sed eſt affinitas inter cõſanguineos mulieris ⁊ ipſum virum. ⁊ cõſanguineos viri ⁊ ipſam mulierem. ſ. de cõſan. ⁊ affi. ꝙ ſuper his. Primi generis quare dixerim etiã ex ſuperioribus patuit ⁊ eiuſdẽ gradus cuius eſt cõſanguinitas vide hoc in arbore. nam frater ⁊ ſoror ſunt in primo gradu conſanguinitatis. maritus ſororis eſt fratri in primo gradu affinitatis. ⁊ ſic vxor fratris ſorori. ⁊ ſic filia ſororis eſt filio fratris ⁊ ipſi fratri in ſecundo gradu cõſanguinitatis. maritus eius in ſecundo gradu affinitatis ⁊ ecõuerſo ⁊ ſic in reliquis. Unde vir proneptis ſororis attinet fratri ⁊ omnibus deſcendentibus qui ſunt in arbore quarto gradu affinitatis. ⁊ hoc ideo. qꝛ toto g̃radu cõſanguinitatis attinet predictis ipſius proneptis qui ſunt in arbore. ideo dixi. quia ſi pronepos fratris haberet filium ille excederet lineam equalitatis. ⁊ ſic attinet quinto gradu ſm regulas traditas in ꝓprima arbore. Poſt hoc notãdum eſt ꝙ illud preciſe nõ ſequitur. ego ⁊ tu ſumus affines: ergo filius quẽ procreo eſt tibi affinis. Nam interdũ filius meus mutat genus attinentie. quia ego ſum tibi affinis et ipſe cõſanguineus interdum nil attinet tibi. interdũ mutat gradum. interduꝫ nec mutat genus nec gradum. Exemplũ ſi ego ⁊ tu ſumus affines per appoſitionem mei. quia. ſ. cõtraxi cum cõſanguinea tua. ſi ex dicta conſanguinea tua filium procreo ille eſt tibi ꝯſanguineus nõ affinis. ſed ſi ego maritus cõſanguinee tue ex alia muliere filium procreo: ille nec eſt tibi cõſanguineus nec affinis. Si v̄o tu conſanguineus vxoris mee filium procreas: hic filius non mutat genus attinẽtie. quia tu pater es mihi affinis ⁊ ipſe affinis. ſed ſi tu ⁊ vxor mea eratis in equali linea uel inequali ⁊ tu eras remotior. quia tu eras in tertio. ipſa in ſecundo uel primo tunc ipſe filius mutat gradum. quia tu pater es mihi in tertio gradu affinitatis ⁊ ipſe mihi in quarto. Si v̄o tu ⁊ vxor mea eratis conſanguinei in linea inequali. ſed vxor mea erat remotior. ut quia ipſa in tertio ⁊ tu in ſecundo: tunc filius tuus nõ mutat genus nec graduꝫ. quia tu mihi affinis ⁊ ipſe affinis. tu in tertio gradu ⁊ ipſe in tertio gradu. Item nota ꝙ iſtud etiã nõ ſequit̃. ego ⁊ tu ſumus affines et ego nõ poſſum accipere filiã tuã. ergo nec tu meã quia ſi habeam conſanguineã tuã in vxorem. tu bene potes contrahere cum filia mea quã habui ex alia muliere. quia affinitas non cõtrahit̃ inter coſanguineos viri ⁊ cõſanguineos mulieris. ſꝫ inter virum ⁊ ꝯſanguineos mulieris ⁊ inter mulierẽ ⁊ cõſanguineos viri ut dixi. ⁊ probat̃. ſ. de cõſang. ⁊ affi. ꝙ ſuper his. Sꝫ ego nõ poſſum cõtrahere cũ filia tua. niſi forſitan illa excederet quartũ gradũ ut quia eſſet in quinto. ⁊ eſt ſimile ſm ꝙ dixi. ſ. in ꝓprima arbore circa fineꝫ. Nunc queritur an affinitas inter aſcendentes ⁊ deſcendentes habeat perpetuã ꝓhibitionẽ an extendatur tantũ vſqꝫ ad quartũ graduꝫ. Et ſi teneremus opinionẽ Hoſt. de qua dixi. ſ. in arbore ꝓprima circa mediũ diceremus ꝙ uſqꝫ ad quartũ gradũ tantũ. Sꝫ tenẽdo cõtrariã opinionem dicemus ꝙ prohibitio ſit perpetua. Dicit enim textus ꝙ ita abſtinere debemus a cõſanguineis vxoris ut a ꝓprijs. ſ. de ꝯſan. ⁊ affi. c. i. xxxv. q. iij. de ꝓpinquis. ⁊ c. eq̃liter. Si g̃ inter cõſanguineos aſcendentes ⁊ deſcendentes ꝓhibitio extendit̃ in infinitũ: ergo inter affines. ad idem. inſti. de nupt. §. affinitatis. ⁊ dicit lex ꝙ tales affines aſcendentes ⁊ deſcendentes habent̃ loco parentum ⁊ liberorum. ff. de gradi. l. nõ facile. §. ⁊ retro. in fine. Eodẽ modo poſſet formari queſtio de affinibus quorum vnus eſt in primo gradu. alter in quinto. ſicut in cõſanguineis dixi. ſ. in arbore ꝓprima in fine. An aũt liceat diuerſis tẽporibus habere in vxores duas cognatas. ſ. vxores duorum fratrum. ⁊ an cõiuncti olim in gradu ꝓhibito hodie pmiſſo ſimul manere poſſint? de hoc vide not. ſ. eo. de cõſang. ⁊ affi. c. nõ debet. Ultimo queritur ad vtrãqꝫ arborẽ: an ꝓhibitio cõſanguineorũ uel affinium cõiungendorum ꝓcedat ex prohibitione diuina an ex humana. ⁊ quare facta fuit ꝓhibitio? Breuiter ſcias ꝙ olim propter neceſſitatem frater neceſſario habuit contrahere cum ſorore ⁊ ꝯſanguinei cũ cõſanguineis. vnde tunc in collateralibus nõ erat ꝓhibitio hoc fuit a principio generis humani in filijs ⁊ nepotibus Ade. hoc

etiam fuit poſt diluuiũ in nepotibus Noe. In leuitico vero probibi te fuerunt fere .xij. perſone quas vide not. ẽ. de teſti. ſpol. litteras. et de diuor. c. gaudemus. Demum ius poſitiuũ canonicũ ꝓhibuit conſanguineos ⁊ affines primi generis cõiungi in ſeptimo gradu ⁊ citeriori. que probibitio poſtea uſqꝫ ad quartum gradum eſt reſtricta. ẽ. eo. nõ debet. reuocatis etiam quibuſdaꝫ alijs probibitionibus ut ibi patet. Reuocatio vero fuit ex cauſa que ibi ponitur. et. ẽ. de teſti. ca. licet ex quadam. per quod patet ꝙ probibitio partim ꝓcedit ex iure diuino ⁊ partim ex poſitiuo. Unde in ſecũdo gradu equalis linee collaterales cõtrabere poſſunt a iure diuino ſed nõ poſitiuo. Ratio vero probibitionis ſumitur. xxxv. q. i. §. i. ⁊. c. i. fuit enim ꝓpter charitatem ampliandã. Nam ſi contraberem cum ſorore idem eſſet pater ⁊ ſocer mater ⁊ ſocrus vir ⁊ frater ⁊c̃. Sed ſi alium babeo patrẽ: alium ſocrum: numeroſius charitas ſe protenderet in qua vniuerſi fideles ⁊ precipue ſtudentes continue perſeuerent per gratiaꝫ eius qui eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ amen.

relictus reli	vxor fratris	Frater	Primus.	Soror	vir ſororis	relicta reli
cte fratris.	olim relicta.		gradus.		olim relict⁹.	cte ſororis.
	vxor fi	fratris	Secundus	ſororis	vir filie.	
	lij fratris.	filius.	gradus.	filia.	ſororis.	
	vxor nepo	fratris	Tertius	ſororis	vir neptis	
	tis fratris.	nepos.	gradus.	neptis.	ſororis.	
	vxor pro	fratris pro	Quartus	ſororis	vir prone	
	nepotis.	nepos.	gradus.	ꝓneptis.	ptis ſororis.	

Quia prepoſterus eſt ordo priꝰ humana ſubſidia petere ut illis deficiētibꝰ diuini fauoris gr̄a poſtulet̄. de cō.di.i.oīs xp̄ianus.in fi. Jccirco ego Jo.an.bonon̄.in oībus inuenis int̄ decretoꝝ doctores lʒ minimus tñ indignꝰ cupiēs huius operis mei fore p̄ncipiū ad inuocationē honorē ⁊ laudē nois ieſu xp̄i quod qñ ſcolo flectet̄ debeo genua ſaltē corde.ſ.de imu.ec.decʒ prius ad eū ingr̄ū poſſū humiles porrigo preces ut non pōderatis hūanis demeritis ſui ſola clemētia i me ſui celeſtis irrigui vel regni gr̄aʒ iſſluat ſcie et eloquētie ſupplēdo defectū augēdo ingenij moduluʒ et memorie ꝗtitatem ut poſſim ſcripturarū huiꝰ libri veritatē pādere: errores fugare:enigmata reſerare:nodos ſoluere:obſcura dilucidare:⁊ dubia declarare.j.de reliq.c.i. Uel ut ſic conſeruet̄ ⁊ augmentet̄ ſcia virtus ⁊ gr̄a in meipo ut iux̄ vbū p̄s. Cū de vtute ambulē in vtutē de pe.di.ij.dū ſanctā:plātet̄ edificet̄:roboret̄:⁊ ɔſeruet̄ huiꝰ iuris ſcia in mētibus deſiderātiū auditoꝝ.xxiiij.q.i.aduocauit. i fi.ut p eā ipoꝝ honorificata ⁊ ditata ſint corpa.ſ.de p̄ben.de multa.in fi. ipſorūqʒ corpoꝝ mēbra reddant̄ iuſticie ſeruitura. ut.xlvij.di.oēs ut ſic erudite ſint aīe ⁊ a deo picte induteqʒ iuſticia beatitudinē mereant̄.de pe.di.ij.illa aīa.⁊.c.ſeq.ſit autē hoc opus memoriale ꝓuectis iuuenes inſtruat:cū paribus cōferat ⁊ deſides excuſſo negligētie ſomno.j.de homi.ꝓ hūani.aſſiduos ⁊ vigilātes reddat ad ſtudiū ut ſmo meus ſcintillā amoris huiꝰ ſcie in eis inueniēs in illam influat ⁊ nutriat ut cū creuerit flāmā digniſſimā faciat.de pe.di.ij.ſi ſmo. Laudātes igit̄ h̄ opus melioribꝰ rōibus roborātes ⁊ merito rep̄hendētes āplector:detrahētibus autē nō reſiſto ſʒ velut agnus corā tondēte nō aperiā os meuʒ.de pe.di.ij.ſi enim inquit.ad fi.p̄me colūne.paratus ab amiculo doceri.xxiiij.q.iij.c.i. Aſſcribatur igit̄ inſufficientie mee quicquid in hoc opere reprehendenduʒ exiſtit.ne tñ reddant aliqualiter in his excuſatum cognoſcende veritatis affectus ⁊ nō debilis amor quem corde gero fixum ad ſtudiū ⁊ ſtudentes quibus attrahor ⁊ abſolute cōpellor manū ad calamū mittere.licet ad id inſufficientiſſimū me cognoſcā. Si quid autem vbi fuerit nota dignū ⁊ vtile prius diuine potentie.ſecundo reuerēdiſſimo patri ſub cuius vmbra quieſco ⁊ doctor ſedeo lʒ indignus: dn̄o Guidoni de abayſio archidia.bon̄.ex cuius ſcriptis ⁊ dictis q̄ nō in gloſas recipio ſʒ in textū.⁊ maxime lectura p ipm ſuper libro decretoꝝ nouiter ɔpilata infraſcripta collegi. Et lʒ omniū peritoꝝ huius iuris dicta uel ſcripta ſuo iudicio purē eſſe ſūmiſſa ut qđ approbat approbatū.⁊ qđ reprobat habeat̄ a ſingulis reprobatū. filiali tñ audacia huius operis ſcripta ſue correctioni ſubijcio:⁊ ꝓfiteor me tenere qđ approbat ⁊ nō tenere qđ reprobat. Et ſi qua in h̄ opere ſuis dictis uel ſcriptis eſſent cōtraria habere cogito illa pro non ſcriptis.⁊ per hoc cunctis pateat me rep̄hendi nō poſſe. ut.xxiiij.q.i.hec eſt fides.de ſum.tri.dānamus.in fi.

Bonifacius ep̄us.ea ratione motus qua in p̄ncipio ſecūdi tertij quarti ⁊ quinti libri decre. Querere nō ſolemuſ de his.v.uel.vi.que ſunt in cuiuſlibet libri principio attēdenda. ſed in principio voluminis ſufficit queſiuiſſe in principio huius.vi.libri:lʒ nō idem ſit auctor querere pretermittā: ut ſic breuitatis cauſa ad ea ſufficiat remiſiſſe que in p̄ncipio Gre. cōpilationis per Ber.notata fuerunt. Et lʒ antiqua ſit rhetoricoꝝ altercatio an ſalutatio ſit pars epiſtole:id eorū diſputationi ⁊ ſolutioni relinquens hoc proemiū in quattuor diuido partes. In quarum prima ſalutatio ponitur vſqʒ ibi ſacroſancte. In ſecunda exordiū vſqʒ ibi ſane. In tertia narratio. vſqʒ ibi vniuerſitati. In quarta ɔcluſio vſqʒ in fi. Primo igit̄ dn̄s Bonifaciꝰ doctores ⁊ ſcholares morātes bon̄.ſalutat ⁊ bn̄dicit. Scđo exordiēdo dicit ꝙ intēdit ſollicite circa ɔmoda ſubditoꝝ ⁊ volūtarie laborat.⁊ interdū totis noctibus vigilat antiqua iura declarando ⁊ noua cōdendo:ut ipſorū ſcandala tollat ⁊ lites reprimat ad quod ſe teneri fatet̄ ex officō diſpēſationis ſibi credite eo ꝙ p̄eſt ſancte ro.eccleſie q̄ a deo ꝑlata fuit cūctis eccleſijs ⁊ effecta totiꝰ orbis magiſtra. Tertio narrat ſe a multis requiſitū inſtant̄ ut elucidare deberʒ q̄ ex̄ vagātibus editis poſt ɔpilationē Gre.ix. ab ipo uel alijs ro.pō.teneri ⁊ q̄ refutari dērent ⁊ q fuerint auctores ipaꝝ. Qđ efficere deſiderans p tres noiatos in lr̄a exuagātes ipas fecit diligētiꝰ receſeri quaꝝ multe reſecate fuerūt.qr tpales uel iuri ɔrie uel ſupflue reliq̄s in meliꝰ reformatas cū vtilibus ɔſtitutōnibꝰ p ipm nouiter editis mādauit in vnū librꝝ redigi ⁊ ſub debitis titulis collocari. Illūqʒ librū vult adiūgi.v.libris decre. et vocari ſextū:cū ſenariꝰ numerꝰ ſit pfectꝰ. Dicit demū ꝙ idō nō mādauit has ɔſtitutiones in ɔpilatiōe Gre.ſub ſuis titulis poni. qr oportuiſſet multos libros deſtrui ⁊ nouos fieri cū maximis laboribꝰ ⁊ expēſis. Quarto ɔcludēdo mādat ipſis doctoribꝰ ⁊ ſcholaribꝰ ꝙ ipſū librū mature cōpoſitū quē eis ſub bulla trāſmittit affectuoſe recipiāt illo vſuri in iudicijs ⁊ ſcholis. et p̄cipit ꝙ vlteriꝰ nō recipiant nec pro decre. habeant aliq̄s ɔſtitutōes ro.pō.editas poſt ɔpilatiōʒ Gre.ix.que in ipſo ſexto libro inſerte uel reſerate nō ſint hoc dicit proemiū.

Incipit ſextus liber decretalium.

BONIFACIUS[a] Epiſcopus[b] ſeruus[c] ſeruoꝝ dei dilectis filiis[d] doctoribus[e] ⁊ ſcholaribus[f] vniuerſis bon̄.[g] cōmorantibus[h] ſalutē et apoſtolicā benedictionē[i].

a ¶ Bonifaciꝰ.ex p̄deceſſoribus ſuis eiuſdē nois lʒ ipe fuerit octauꝰ.credo ꝙ vnicā decre.habuimꝰ.ſ.ſ. de p̄ſump. nullus. Et dr̄ Bonifaciꝰ q̄ſi bona faciēſ.⁊ vere eſt ɔſonās nomē rei ꝓut eſſe debet.xxi. di.cleros.de p̄ben.cū ſm. in ſti.de dona.§.eſt ⁊ aliud. Bonū igit̄ imo optimū opꝰ fecit nr̄m ius can̄.illuminādo:⁊ per declaratiōes antiquoꝝ iuriū ⁊ p editiōes nouoꝝ ut.j.ſequit̄. Sʒ ſolēt iuuenes dubitare qua rōe mutet̄ nomē in creatiōe ro.pō.cū nois mutatio ꝓhibita ſit. C. de mu.no.l.i.hic.n.prius vocabat̄ Benedictꝰ mō Bonifaciꝰ eſt noiatus. Innocētꝰ.iiij.prius Sinibaldus. Greg.x.prius Theobaldus. Celeſtinꝰ.v.prius petrus. Rn̄det̄ hoc fieri ad oſtēdēdū per mutationē nois factā mutationē hois:cū eni prius eſſet homo nūc vicē veri dei gerit in terris.ſ.ut ec.bene.ut nr̄m. Uel idō qr omnis actio xp̄i noſtra ē inſtructio.ſ.de elec.ſignificaſti.ij.q.i.deus oipotēs. ſʒ in ꝓmotiōe Petri mutatū eſt ſibi nomē cū primo vocaret̄ Simō.xxi.di.in nouo.ſʒ ro.pō.vicē petri gerit.ſ.qui fi.ſint le.p venerabilē.vn̄ ad eiꝰ inſtar p̄mcuū mutanduʒ eſt nomē. Preterea equū fuit mutationē fieri.qr poſſet ꝓmotus turpe originale nomē hr̄e.pone exēplū.ſ.de elec.p inquiſitionē.vn̄ nō eſſet equū ipſum illo nomine vocari. Lex autē de mutatiōe nominis fraudulenta intelligitur.

b ¶ Epiſcopus.ante cōſecrationē ⁊ coronationē ſcribitur. Bonifacius electꝰ epiſcopus.⁊ adde quod dicam in fi.li.ſup data. Et quare ſe vocet epiſcopuʒ cuʒ ſint in eccleſia dei dignitates epiſcopali maiores dubitari ſolet.dic.ix.ordines in eccleſia.xxi.di.cleros.⁊.xxiij.di.epiſcopus.⁊.c.ſeq. Iſtorum auteʒ ordinū epiſcopalis eſt maior.quia nullū ipſo ē inuenire maiorē uel pareʒ nō ergo a dignitate ſed ab ordine volens nuncupari ſe vocat ep̄um.⁊ eſt contra theologos qui dicunt ſolū eſſe ſeptem ordines. Dicunt enim ꝙ epiſcopalis ⁊ pſalmiſtatus nō ſunt ordines: pro eo ꝙ certū officium circa confectionem eucariſtie non eſt illis ordinibus deputatuʒ.nos iuriſte contra p iura predicta.de hoc.ſ.de pur.ca.quotiens.

c ¶ Seruus ſeruoꝝ dei. non ſimpliciter ſe dicit ſeruū:ſʒ ſeruū ſeruorum dei: quaſi de his que ſunt foris nihil ad eum.ij.q.i.multi.vel quia his non ſeruit qui deo non ſeruiunt ſed illos iudicat.his aūt qui ſeruiūt ſeruit.ut.j.de offi.deleg.officij.vel dic ſeruoꝝ dei.ſ.apoſtoloꝝ petri ⁊ pauli quoꝝ vices gerēdo ſeruire ipſis dicit̄.vel ex nimia humilitate hoc dicit ſm quā negat ſe vniuerſalē papā.xcix.di.ecce.⁊ ſubmittit ſe iudicio ſeculari.ij.q.vij.nos ſi.⁊ volūtarie purgationi.ij.q.v.mandaſtis.vel dic ut nō.in proemio Greg.

d ¶ Filijs.quos papa vocet filios ⁊ quos frēs.dic ut.ſ.de cri.fal.ꝙ graui. Et licet aliquis epiſcopus eſſet in ſtudio bonon̄.ſcholaris uel doctor nō eſt propterea reſcriptū vicioſum.quia generalius inſpicimus.nec eſt curandum de modico.de con.di.ij.reuera.ſ.de ſimo.⁊ ſi queſtiones.

e ¶ Doctoribus.doctor dicit̄ a docendo.⁊ debet eſſe cautus ne ꝓferat tacēda vel dicēda reticeat.xliij.di.ſit rector.in p̄n.⁊ dʒ ſcipm ⁊ vba ſua ſm audiētiū capacitatē ⁊ ingeniū coaptare.viij.q.i.oportet.qui.n.ea docet q̄ ab auditoribus itelligi nō valēt:nō eoꝝ vtilitatē ſʒ ſui oſtētatiōʒ facit.xliij.di.§.vl.nec dʒ eſſe arrogās ſʒ hūilis.de ma.⁊ obe.c.vl.nā habet h̄ propriū doctrina arrogātiū ut humilit̄ neſciāt ꝓferre que docēt:⁊ recta que ſapiunt recte miniſtrare nō poſſint.xlvi.di.c.i.⁊ doctores vniuerſitatē faciunt.ſ. de cōſti.ex litteris.

f ¶ Scholaribꝰ.a ſchola dictis. Priuilegiati aūt ſunt ſcholares in his que habentur.ff.famil.herci.l.ea que pater.⁊.C.ne fil.pro pa. in conſtit.habita.

g ¶ Bononie. Quid de alijs.dic ut nō.in proemio Grego.compilationis.

h ¶ Commorantibus.multi morantur qui parum ſtudent ⁊ hos forte curialiter reprehendere voluit ſm Hoſtien.

i ¶ Benedictionem. Per benedictionem prelati deuote ſuſceptā venialia remittunt̄:ad hec.i.q.i.dictum.⁊.c.maledicam.⁊.c.ſeq. Sicut per generalē cōfeſſionem ⁊ orationē dominicā.de peni.di.iij.de quotidianis. Per aquā benedictam.de conſe.di.iij.aquam. Per elemoſynam ⁊ ieiunia. de peni.di.iij. ſane cauendū. Et per eucariſtiam deuote ſumptā.de conſe.di.ij. cū omne. Per vnctionem extremā.ſ.de ſac.vnc.c.vno.ad prin. Per deuotaʒ pectoris tunſionē.de peni.di.i.tres ſunt actiones.ſm Hoſti.qui hoc no.de peni.⁊ re. omnis.⁊ qđ dixi de remiſſione venialiū intelligas verum in eo qui nō eſt in mortali.ut no.de pe.di.i.perfecta.in vltima.glo.mortale eni ſine veniali pōt dimitti ſʒ nō ecōuerſo.qr mortale opponit̄ charitati.veniale feruori charitatis:ſublato vero priori tollit̄ poſterius.ſed nō ecōuerſo.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Sacroſancte[a] romane eccleſie quã imperſcrutabilis[b] diuine ꝓuidẽtie altitudo uniuerſis diſpoſitione incõmutabili[c] pretulit[d] eccleſijs ⁊ totiꝰ orbis precipuũ obtinere uoluit magiſtratũ[e]: regimini preſidentes ſollicitamur curis ꝯtinuis ⁊ aſſidua meditatõne urgemur: ut iuxta credite nobis diſpẽſationis[f] officiũ ſubditoꝝ ꝯmodis[g]: in quorũ proſperitate utiqꝫ ꝓſperamur[h] iugi[i] quantũ nobis ex alto cõceſſũ fuerit ſollicitudinis ſtudio intẽdamus. Amplectimur quippe uoluntarios pro ipſoꝝ quiete labores[k] ⁊ noctes quãqꝫ trãſimus inſõnes[l]: ut ſcandala remoueamus ab ipſis ¶ Et quas hũana natura noua ſemper deproperãs edere formas[m] liteſ quotidie inuenire conat̃: nunc antiquoꝝ declaratione[n]: nũc uero nouoꝝ editione iuriũ[o] prout nobis ẽ poſſibile[p] reprimamus. ¶ Sane[q] cũ poſt volumen decretaliũ a feli. re. gre. pa. ix. pre. n. tam prouide[r] quã utiliter[s] compilatũ nõnulle ab eo[t] ⁊ ab alijs[u] romanis ponti. ſucceſſiue[x] ſup diuerſis dicerent̃ articulis edite decretales: de quarum aliquibus an decretales exiſterẽt: earũqꝫ auctoribus[y] dubitabat̃ ſollicite in iudicijs ⁊ in ſcholis. ¶ Nos ad apicẽ[z] ſũmi pontificatus: ſupna diſpoſitione uocati: ſup hoc cũ inſtantia requiſiti a multis[⁊] ambiguitatẽ ⁊ incertitudinẽ hmõi diſpendiũ[ꝯ] pluribus afferentẽ omnino tollere ac elucidare que de decretalibus ipſis teneri[ꝝ]: queue deberent in poſterũ refutari[a] gratia ſuffragante diuina pro utilitate publica[b] deſiderabiliter affectãtes ꝑ venerabiles fratres nr̃os Guilelmũ archiepm̃ ebredunẽ. ⁊ berẽgariũ epm̃ biterrẽ. ac dilectum filium magiſtrũ richardũ de ſenis ſancte romãe eccleſie vicecãcellariũ[c] iuris utriuſqꝫ doctorẽ[d] decretales huiuſmodi[e] diligẽtius fecimus recenſeri: ⁊ tandẽ pluribus ex ipſis: cũ uel temporales aut ſibi ipſis uel alijs iuribus cõtrarie[f] ſeu omnino ſuperflue uiderẽtur penitus reſecatis reliquas quibuſdã ex eis abbreuiatis[g]: ⁊ aliquibus in toto[h] uel in parte mutatis[i]: multiſqꝫ correctionibus[k] detractionibus[l] ⁊ additionibus[m] ꝓut expedire uidimꝰ[n] factis i ipſis i vnũ librũ cũ nõnullis nr̃is ꝯſtitutõibus i quibꝰ ad correctionẽ[o] moꝝ ſubditoꝝqꝫ ꝯgetẽ multa ſtatuũt̃ ſalubria fructꝰ uberes deo ꝓpicio i domo dñi allatura: ⁊ pluria i iudicijs ⁊ extra frequẽtata dubia deciduñt: redigi mãdauimꝰ: ⁊ ſub debitis titulis[p] collocari. Quẽ librũ. v. libris alijs dictis uoluminis decretaliũ annectẽdum cẽſuimus ſextũ nũcupari: ut idẽ volumẽ[q]: ſenariũ qui numerꝰ eſt ꝑfectꝰ[r]: libro

a ¶ Sacroſancte. exordiũ. ⁊ ideo ſacroſancta dicitur. quia cõſecrata fuit martyrio apoſtoloꝝ petri ⁊ pauli. xxi. di. quãuis. xxij. di. c. ij. j. de elect. fundamenta. ⁊ de reliq. c. i.

b ¶ Imperſcrutabilis. vñ O altitudo diuitiaꝝ ſapientie ⁊ ſcie dei ꝙ impſcrutabilia ſũt iudicia eiꝰ ⁊ iueſtigabiles vie eiꝰ. ad ro. xi. ⁊ ĩ pe. di. iiij. ſi ex bono

c ¶ Incõmutabili. xxij. q. iiij. incõmutabilis. ſ. de ſum. tri. firmiter.

d ¶ Pretulit. per illa verba: tu es petrus. ⁊c. xxi. di. in nouo ⁊. c. ſeq. vel paſce oues meas de elec. ſignificaſti.

e ¶ Magiſtratũ. xxij. di. c. i. ⁊ ij. ſ. de ſum. tri. c. dãnamus. ad fi. ſ. de priui. antiqua. C. de ſacroſan. ec. l. iubemus. ⁊ j. ti. pxi. c. vno.

f ¶ Diſpenſationis. xliij. di. diſpenſatio.

g ¶ Comodis. in his ꝑcipue quibus animarũ ſaluti cõſulitur. j. de preben. c. i. de cõſti. c. vlti. cum ſi.

h ¶ Proſperamur. j. de offi. leg. officij.

i ¶ Iugi. i. cõtinuo.

k ¶ Labores. idẽ dicit imperator in aut. ut diui. iuſ. ſubſcri. ha. glo. queſt. in pn. col. viij.

l ¶ Inſõnes. in aut. ut iudi. ſine quoquo ſuffra. in prin.

m ¶ Formas. C. de vet. iu. enu. l. ij. §. ſed q2 diuine.

n ¶ Declaratiõe. ut. j. de elec. ſtatutũ. de pbẽ. q2 ſepe. cũ ſi.

o ¶ Iuriũ. nunc antiquoꝝ innouatione verbũ clemẽtis. j. de prebẽ. c. i. cũ ſi.

p ¶ Poſſibile. hoc dicit. q2 natura eſt introductũ plura eẽ negocia ꝙ vocabula. ff. de ꝑſcrip. v. l. natura.

q ¶ Sane narratio.

r ¶ Prouide. C. de no. co. cõpo. in prima conſtitutione.

s ¶ Utiliter. di. iiij. erit.

t ¶ Ab eo. ut. j. de reſcrip. c. i. de teſti. c. i. ⁊. ij. de deci. c. i. de here. c. i. de reſti. in integ. c. i.

u ¶ Alijs. ut per te. j. videbis.

x ¶ Succeſſiue. ⁊ ſicut ſucceſſiue ſic ordinate poni debuerũt: ut ex ordinatõe ipſaꝝ quis prior fuerit pateat. ut in prima cõſti. C. de no. co. ꝯpo. qḋ in huiꝰ libri cõpilatione bene ſeruat̃. vnde ſi que decretales greg. ix. ponunt̃ in ti. ille ſunt prime: bonifacij ſemꝑ ſunt vltime. In decretalibꝰ tñ eiuſdẽ auctoris dici ſolet ꝙ hic ordo nõ ſemper ſeruat̃ qḋ ſolet ꝓbari. ſ. de offi. archi. ad hẽ. et. c. ut noſtrũ. ⁊. ſ. qui fi. ſint le. cauſam. i. ⁊. ij.

y ¶ Auctoribus. ſicut erat in decre. grego. ix. j. de reſtit. in integ. c. i. quaꝫ quidam attribuebant alexã. iiij. ⁊ idem in ſimilibus.

z ¶ Apicẽ. idẽ verbũ habes. xl. di. nõ nos. ibi. Quis eni ſanctũ dubitet quẽ apex tãte dignitatis attollit alias extolli. ut. j. de ꝯceſ. pben. c. vlt. in prin.

⁊ ¶ A multis. me teſte fuit ſuper hoc requiſitus ab vniuerſitate bononien̄. per nunciũ ſuum ad hoc miſſum diſcretũ virum bone memorie dominuꝫ Iacobum de caſtello manſionariũ. bonon̄. qui homũtio erat. i. paruus homo corpore. Et intelligas ꝙ magnus fuit in huius iuris ſcientia. Cuꝫ proponeret coram papa Bonifacio ſtans: bonifacius credens genu flexũ monebat eum ut ſurgeret. ⁊ tunc fertur Portuenſem. ſ. fratrem mathe. de aquaſpreta dixiſſe ad papam. Zacheus eſt.

ꝯ ¶ Diſpendium. coartandum fuit. j. de reſcrip. c. iij.

ꝝ ¶ Teneri. ſ. inſerte in hoc libro vel reſeruate.

a ¶ Refutari. ſ. que hic inſerte uel reſeruate nõ reperient̃. ut. j. in fi. ꝓemij.

b ¶ Publica. iiij. di. erit. in fi. Io. an.

c ¶ Vicecancellariũ. tũc: nunc diaconũ cardinalẽ. ti. ſancti euſtachij.

d ¶ Doctorẽ. hi erãt glorioſi nõ ſolũ doctrina legũ ſꝫ etiã experiẽtia rerũ. ⁊ tales debent eſſe iuris ꝯpoſitores. C. de no. co. cõpo. in prima cõſti.

e ¶ Huiuſmodi. ſ. editas poſt volumen Grego. ix.

f ¶ Cõtrarie. qḋ in iure repiri nõ dꝫ. ut. ſ. in ꝓe. gre. ix. ⁊. C. ĩ ve. iu. enu. l. tãta

g ¶ Abbreuiatis. ut eſt videre in decre. grego. ix. j. de deci. c. i. que per longiora verba extrauagabatur: ⁊ incipiebat grauem nobis cuius cum ſimilibus.

h ¶ In toto. ut pꝫ in decre. Inno. iiij. ꝗ incipiebat graue nimis. ꝗ per breuia vba ponit̃ ne cle. uel mo. c. ij. ⁊ ꝑ decre. ꝗ olim incipiebat ſic dilecti. ꝗ per breuia vba ponit̃. j. de elec. ſtatutũ. ⁊ ĩ decre. j. de teſta. c. i. ꝗ olim icipiebat Ioannes frãgepa. extuagãs. Inno. iiij. maxie in textu. ⁊ multe ſũt ſimiles. Io. an.

i ¶ Mutatis. j. de reſcript. ſtatutum.

k ¶ Correctionibꝰ. ut. j. de heret. quicũqꝫ. ad fi. ut ibi dicã. io. an.

l ¶ Detractionibꝰ. ut. j. de reſcrip. c. i. ad fi. ⁊ de teſti. c. ij. ad fi. ⁊ duplicit̃. j. de ſen. ex. q2 periculoſum. ut in omnibus his dicaꝫ.

m ¶ Additionibus. ut. j. de regu. nõ ſolũ. ut ibi dicam. idem eſſet videre in decre. j. de pben. ſi pro clericis pau. ⁊. j. de conceſ. pben. ne captande. v. licet. ⁊ in decre. executor. v. põt tñ. habito reſpectu ad antiquas vnde tracte fuerũt

n ¶ Vidimꝰ. ſ. ĩ cõſang. nõ debet.

o ¶ Correctionẽ morũ. q2 hoc ſoluꝫ bene agit̃ ut vita hominuꝫ corrigat̃. xxiij. q. v. ꝓdeſt. ⁊ imperator dicit. Legibus nr̃is mores intendimus corriget̃. C. de ſe. imp. l. i. ad idẽ. xlvi. diſt. c. i. ibi ne elati moribꝰ. ⁊c. ⁊. ſ. de vi. ⁊ ho. cle. ut clericoꝝ.

p ¶ Titulis. Nõ rubricas eſſe auctẽticas. ad hoc de pe. di. i. §. hec aũt. ſ. ne ſe. va. c. i. ut ecc. be. c. i. ff. qḋ quiſqꝫ iu. l. i. Itẽ nõ rubricas de textu: per qḋ collige ſcriptorẽ qui ꝓmiſit textũ ſcribere illas ponere debet̃.

q ¶ Volumẽ. decretaliũ.

r ¶ Perfectꝰ. ut. xxv. q. iiij. c. vno. Sex enim etatibꝰ mũdi generatio ⁊ hois ſtatus finit̃ ut ibi. Prima eni etas in hoie eſt infantia que durat vſqꝫ ad. vij. an. Secunda pueritia vſqꝫ ad. xij. uel. xiiij. Tertia adoleſcẽtia. vſqꝫ ad. xxv. Quarta iuuẽtus uel virilis etas uſqꝫ ad quinquaginta. Quinta ſenectus uſqꝫ ad. lxx. Sexta ab inde. ⁊ dicit̃ ſenium aliaꝝ etatũ terminꝰ. C. de ſacroſanc. ec. ut int̃ diuinũ. Sic ⁊ ſex generationes mũdi. Quaꝝ prima uſqꝫ ad noe. Secũda uſqꝫ ad abraam. Tertia vſqꝫ ad dauid. Quarta vſqꝫ ad trãſmigrationẽ babilonis. Quita vſqꝫ ad aduentũ xp̃i. Sexta vſqꝫ ad finẽ ſeculi. Eſt aũt ad hẽ ſi. ſ. de ꝯſan. nõ dꝫ. de cõ. di. iiij. de trina. Sꝫ lꝫ bone ſint iſte ſimilitudines. nõ tñ inferũt ipm ſenariũ numerũ fore ꝑfectuꝫ. vnde dic ſm arithmeticos ꝗttuor eſſe gñationes numeroꝝ. Prima q̃ incipit ab vno ⁊ durat uſqꝫ ad. x. ⁊ dicit̃ iſta numeroꝝ monadicorũ: a mona qḋ eſt vnũ. xvi. q. i. placuit. ij. q2 ab vno incipit. Scḋa dicit̃ decadicoꝝ. a decade qḋ eſt decẽ ⁊ durat vſqꝫ ad centũ. Tertia dicitur centedicoꝝ. ⁊ incipit a centũ ⁊ durat uſqꝫ ad mille. Quarta dr̃ milledicoꝝ a mille incipiens ⁊ durat vſqꝫ in infinitũ. Ex his ꝗtuor generibus numeroꝝ eſt recipere alios ꝑfectos paucos tñ: alios impfectos. Ex iperfectis ẽ repire alios diminutos alios abũdãtes. Dicit̃ autẽ numerus perfectꝰ qui cõſtat uel reſultat ꝑciſe ex oibus ꝑtibus ſuis aliquotis ſimul aggregatis. Eſt ḡ videndũ q̃ ſint ꝑtes aliquote. ⁊ ſunt partes aliquote que aliquotiẽs ſumpte reddũt ſuũ totũ ꝑciſe. i. nõ plus nec minus. vide hẽ in ſenario qui eſt ꝑmus ꝑfectoꝝ ⁊ ſolus int̃ monaticos ꝑfectus. nã ſex vicibus vnũ ſex ſũt ter duo ſex ſunt: bis tria ſex ſunt. Ab inde nõ ſunt ꝑtes aliquote. quia quatuor aliquotiẽs ſumptũ faceret. viij. uel plus. ḡ omnes ꝑtes aliquote ſunt hec. vnũ duo tria. ſꝫ vnũ duo tria faciũt. vi. ḡ ſenariꝰ numerus eſt ꝑfectus ſm diffinitionẽ ſupiorẽ: que hꝫ ꝙ numerus ꝑfectus reſultat̃ ꝑciſe ex oibus partibꝰ ſuis aliquotis ſimul aggregatis. vide in alio numero ꝑfecto. in gñe eni decadicoꝝ alius ⁊ ſolus numerus eſt ꝑfectꝰ. ſ. xxviij. tolle partes. ſ. dimidiã ⁊ circa. ff. de vbo. ſig. nomẽ. q2 vltra dimidiã nõ eẽt repire aliquotas. ut. ſ. dixi. xiiij. eſt pars aliquota. q2 bis ſumptũ facit. xxviij. xiij. xij. xi. x. ix. viij. nõ ſunt ꝑtes aliquote de. xxviij. q2 aliquotiẽs ſũpte nõ inferũt ꝑciſe ſuum totũ ſꝫ plus uel minꝰ. nã. xiij. bis ſũptũ facit. xxvi. ter ſumptuꝫ facit. xxxix. ⁊ ſic plus uel minꝰ. ⁊ ſic de ſingulis. vij. eſt ꝑs aliquota q2 quat̃ ſũpta infert ſuũ totũ. vi. ⁊. v. nõ ſunt ꝑtes aliquote. iiij. vo

rũ illo adiũcto numerũ cõpꝛehendens perfectã in rebus agẽdis foꝛmã tribuat: ꝛ in moꝛib⁹ diſciplinã. Nec ſine[a] cã moꝛeꝫ pꝛedeceſſoꝛũ[b] noſtroꝝ: qui cũ conſtitutiones aliquas pꝛomulgabant[c]: nouiter eas mãdabat ſub antiquaꝝ ſerie ſituari: omiſimus in hac parte ſeruare. hec eni fecimus ne ĩfinitos[d] libꝛoſ deſtrui: ꝛ alios nõ ſine maximis diſpẽdijs laboꝛib⁹[e] ꝛ expenſis de nouo fieri opoꝛteret. ¶ Uniuerſitati[f] ueſtre igiſ per apoſtolica ſcripta mãdamus: quatenus libꝛũ hmõi cũ multa maturitate[g] digeſtũ: queꝫ ſub bulla[h] noſtra uobis tranſmittimus: pꝛompto ſuſcipiẽtes affectu eo utamini decetero[i] in iudicijs et ſcholis[k] ĩ nullas alias pꝛeter illas que inſeruntur: aut ſpãliter reſuãtur[l] in eo decretales aut ꝯſtitutiões a quibuſcũqꝫ noſtris pꝛedeceſſoꝛibus ro. pon. poſt editionẽ dicti uoluminis[m] pꝛomulgatas recepturi ulterius: aut pꝛo decretalibus habituri.

Gregorius. ix. in generali concilio lugdunẽ.

De ſumma trinitate ꝛ fide catholica. ¶ Rubꝛica.

Fideli[o] ac deuota ꝓfeſſione[p] fatemur: ꝙ ſpũs ſanctus eternaliter[q] ex patre ꝛ filio[r] nõ tanquã ex duobus pꝛincipijs: ſed tanquã ex uno pꝛincipio: nõ duab⁹ ſpirationibus: ſed vnica ſpiratiõe pꝛocedit. Hec ꝓfeſſa eſt hactenus pꝛedicauit ꝛ docuit[ſ] hoc firmiter[t] tenet: ꝛ pꝛedicat: ꝓfitetur ꝛ docet ſacroſancta ro. ec. mater omniũ fideliũ[u] ꝛ magiſtra. hoc habet oꝛthodoxoꝝ[x] patrũ[y] atqꝫ doctoꝝ[ʒ] latinoꝛũ[ꝛ]: pariter ꝛ grecoꝝ[ɔ] incõmutabilis ꝛ uera[ꝝ] ſentẽtia ¶ Sed q2 nonnulli ꝓpter irrefragabilis pꝛemiſſe ueritatis ignoꝛantiã[a] in erroꝛes uarios ſunt ꝓlapſi ¶ Nos hmõi erroꝛibus uiam pꝛecludere[b] cupientes hoc ſacro appꝛobante concilio dãnamus[c] ꝛ repꝛobamus omnes: qui negare pꝛeſumpſerint eternali

eſt pars aliquota. q2 ſepties ſumptũ infert ſuũ totũ. tria nõ eſt pars aliquota ſꝫ duo ꝛ vnũ bene ſunt ꝑtes aliquote. q2. xiiij. vicibus duo facit. xxviij. ꝛ. xxviij. vicib⁹ vnũ facit. xxviij. ꝗ reſtat ꝙ oẽs ꝑtes aliquote de. xxviij. ſunt. xiiij. vij. iiij. duo ꝛ vnũ. ſꝫ ex his aliquotis ſimul aggregatis reſultat ꝑciſe totũ. q2. xiiij. vij. iiij. ij. ꝛ. i. faciũt. xxviij. ꝗ ſm diffinitõꝫ ſupioꝛẽ. xxviij. ẽ numerus ꝑfect⁹. ꝛ ſic etiaꝫ de alijs perfectis. Cõputaui aũt de iſto ut melius intelligereſ dictuꝫ de ſenario. Ex imperfectis dixi ꝙ alij ſunt diminuti. de quib⁹ ſolet poni exemplũ in octonario. tres eni ſũt ꝑtes aliquote de octo. ſ. iiij. ij. ꝛ vnũ faciũt. vii. ꝛ ſic eſt iꝑfectus diminutus. vide in ꝗternario cui⁹ due ſunt ꝑtes aliquote. ſ. ij. ꝛ vnũ q2 bis. ij. iiij. ꝛ quater vnũ. iiij. ſꝫ duo ꝛ vnuꝫ faciunt tria. ꝗ eſt ꝗternari⁹ numerus imperfectus diminutus. vide in nouẽ cuius etiam due ſunt partes aliquote. ſ. tria. ꝛ vnum. ſed tria et vnũ faciunt quatuoꝛ. ꝛ ſic eſt imperfectus diminut⁹. In imperfecto abũdãti ſolet exemplũ poni in duodenario cui⁹ aliquote ſunt. vi. iiij. iij. ij. ꝛ vnũ. ſꝫ iſte aliquote ſimul aggregate reddũt plus ꝙ̃ totũ. ſ. xvi. ꝗ eſt imꝑfectus abundãs. vide in. xx. cui⁹ ꝑtes aliquote ſunt. x. v. iiij. ij. ꝛ. i. que ſimul aggregate reddũt plus ꝙ̃ totũ. ſ. xxii. ꝛ ſic ẽ numerus imꝑfectus abundãs. hec late clare ꝛ cõputãdo poſui: ut hñ intelligaſ hoc qð nõ eſt de materia iuriſtarum.

a ¶ Nec ſine. antipophoꝛa. rñdet eni tacite queſtiõi qua queri poſſꝫ quare nõ mãdabat iſtas decr. poni in antiq̃ ꝯpilatiõe gre. ſub ſuis ti.

b ¶ Pꝛedeceſſoꝝ. inno. iiij. ꝛ greg. x. ſcripſerũt eni hi in ꝓhemijs ſuis doctoꝛib⁹ ꝛ ſcholarib⁹ ut decr. quas mittebãt ſub ſuis ti. ꝓut expꝛimebaſ in ipis inſeri facerẽt. vñ quidã faciebãt ipas ſcribi in fine tituloꝝ ꝯpilationis gre. ꝛ iſti ſeruabãt mandatũ. quidã faciebãt de eis volu. ia. ꝛ iſti nõ ſeruabãt mandatũ ipſoꝝ ut h̄ pꝫ. Jo. an.

c ¶ Pꝛomulgabãt. leges inſtituunſ cũ ꝓmulganſ. iiij. di. §. leges.

d ¶ Infinitos. oẽs. ſ. editos ante huius libꝛi ꝯpilationẽ.

e ¶ Laboꝛib⁹. nõ maxios laboꝛes eẽ in libꝛis ſcribẽdis. ꝛ eſt ꝯ ſcholares q ſemꝑ dũ ſũt i ſtudio faciũt ſcribi libꝛos dũ laboꝛare dẽrent ad ſtudiũ. laboꝛib⁹. n. talib⁹ ꝛ expẽſ ꝑcendũ ẽ. de do. ꝛ cõ. fine. io. ã.

f ¶ Uniuerſitati. concluſio.

g ¶ Maturitate. qð fieri debet. ut. xxxv. q. ix. apoſtolice. ꝛ. ſ. de reſcript. ad audientiam. i.

h ¶ Bulla. alias nõ creditur mandatũ pꝛincipis. ut. xcvij. di. nobiliſſimus. vbi de hoc. ꝛ. C. de man. pꝛinci. l. vna.

i ¶ Decetero. cõſtitutio ergo reſpicit futura. quid de pendentibus. dicam. j. de elec. licet canon. Quando incipiant ligare cõſtitutiões huius ſexti libꝛi. dicam in fi. ſexti libꝛi ſuper data.

k ¶ Scholis. hoc expone ut no. in pꝛoemio grego.

l ¶ Reſeruãſ. ſicut decre. exijt qui ſeminat. reſuata. j. de v̄. ſig. Et cõſtitutiones oẽs edite ſuꝑ negocio heretice ꝑuitatis nõ cõtrarie cõſtitutiõibus huius libꝛi ſexti ut. j. de heret. c. vl. in fi. Jtẽ poſſet dici de reuocatoꝛijs ð quib⁹. j. de ꝓben. c. pe. ꝛ añpe. ꝛ ð cõ. ꝑ. c. vl. io. ã.

m ¶ Uoluminis. ſ. cõpilationis greg. ix. ꝛ ſic vides hodie per hunc finem ꝙ decre. de fi. inſtru. paſtoꝛalis. nõ habꝫ locũ in decretalibuſ editis poſt cõpilationẽ gre. ix. ꝛ ante hunc libꝛũ. ſed poſſet habere locũ in decre. bonifacij editis poſt cõpilationẽ huius ſexti libꝛi ꝛ in omnibus per eũ uel eius ſucceſſoꝛes edendis.

n ¶ De ſumma tri. huius. vi. li. rubꝛice iudicõ meo ꝯtinuãde nõ ſũt rõ. q2 ſm hoc ꝙ occurrebãt aliq̃ addẽda mutãda detrahẽda uel coꝛrigẽda. ſic addita mutata detracta uel coꝛrecta fuerũt habito reſpectu ad ꝯpilationẽ antiquã ꝛ ipſi⁹ rubꝛicaꝝ hic oꝛdine retento. ſi nihil in titulo uolebat addere uel mutaſ illo omiſſo trãſibat ad ſequẽtes. vñ ſm rei veritatẽ decre. huius libꝛi in cõpilatione antiq̃ debebãt ſub ſuis tituliſ collocari. ſꝫ omiſſũ fuit ex cã. ut. ſ. in ꝓhemio ver. nec ſine cauſa. de iſtius tamen rubꝛice cõtinuatione ꝛ materia: dic ut no. hen. ſ. eo. ti.

Fideli. erroꝛe grecoꝝ: qui dicebant ſpiritum ſanctuꝫ pꝛocedere a ſolo patre. extirpato per canones. de conſe. di. v. c. penult. ꝛ vlti. Adhuc quidam in erroꝛes alios inciderũt negantes ſpiritum ſanctuꝫ eternaliter pꝛoceſſiſſe a patre ꝛ filio. alijs dicentibus ꝙ ab vtroqꝫ pꝛocedebat. nõ tanꝙ̃ ex vno pꝛincipio ſed tanꝙ̃ ex duobus pꝛincipijs ꝛ duabus inſpirationibus. Gregorius. x. in generali cõcilio lugdunẽ. Pꝛimo ponit cõfeſſionem ſuam quam etiam dicit ſancte romane eccleſie catholicoꝝ patrum grecoꝝ doctorum ꝛ latinoꝝ obſeruantiaꝫ ꝛ doctrinã ſcilicet ꝙ ſpiritus ſanctus eternaliter a patre ꝛ filio et tãꝙ̃ ab vno pꝛincipio ꝛ vnica ſpiratione pꝛocedit. demuꝫ repꝛobando damnãt omnes qui pꝛemiſſa negare: uel contrarium aſſerere pꝛeſumpſerint.

o ¶ Fideli. ſ. eo. firmiter. ꝛ. ſ. de heret. dubius. ꝛ eſt ſimile C. de his qui ad eccle. cõfu. l. fideli. et dic fideli quo ad mentem. deuota quo ad exterioꝛes actus. quaſi di. humili. ad hoc. j. de imu. ec. decet.

p ¶ Pꝛofeſſione. i. cõfeſſiõe.

q ¶ Eternaliter. Nam eſt pater generans: filius naſcens ſpiritus ſanctus pꝛocedens: pariter ab vtroqꝫ abſqꝫ initio ſemper pariter ac ſine fine. ſ. eo. firmiter. circa pꝛin. de conſe. di. iij. c. vltimo. C. de ſumma trin. in epiſtola inter claras. Sed opponitur: trinitas eſt vnuꝫ vniuerſoꝝ pꝛincipiũ. ut. ſ. e. firmiter. ergo nõ eſt ibi eternitas. quia eternũ vere ſine pꝛincipio ſine fine. Solu. eſt pꝛincipiũ pꝛincipiãs nõ pꝛincipiatũ: ut referaſ pꝛincipium ad res creatas. nõ ad ipſam diuinitatẽ.

r ¶ Et filio. confundiſ hic erroꝛ grecoꝝ dicentiũ ſpũm ſanctũ a ſolo patre ꝓcedere. Mouebanſ auc̃te euangelica. io. xvi. ibi. Spiritus ſcũs qui a patre ꝓcedit. Jtem in ſymbolo apud eos hec dictio ſimpliciſ ꝯtinetur. qui ex patre ꝓcedit. nos addim⁹ filioqꝫ. ad idẽ lex. C. de ſum. tri. l. ij. vbi diciſ ſpiritũ ſanctũ quẽ ex ſummo rerũ parente ſperam⁹ ꝛc̃. Sed ad hoc ꝛ ſimili reſpondeſ ꝙ expꝛeſſio patris nõ excludit filiũ. imo potius includit: cum ipſoꝝ opera inſepabilia ſunt. xxviij. q. i. ſic eni. de cõ. di. iij. c. vlti. vnde cũ pater ꝛ fili⁹ ſint vna eſſentia ſubſtãtia ſeu natura ut in pꝛe. decre. firmiter. nõ põt ab vno ſolo ꝓcedere. nec ſumus excõicati ut dicebãt greci: addẽdo in ſymbolo filioqꝫ. q2 illud potius eſt declarare ꝙ̃ addere. Et adde qð no. de con. di. v. c. pe. Sꝫ obijciſ ad hanc cõſtitutionẽ ꝙ ſit ſuperflua ex eo ꝙ hoc idem dictuꝫ fuerat. ſ. e. firmiter. ibi. ſpũs ſcũs pariter ab vtroqꝫ. ꝛc̃. ſꝫ dic ꝙ hic expꝛeſſi⁹ modũ ꝓceſſionis aperit dicẽs. ꝙ nõ tanꝙ̃ ex duob⁹ ꝛc̃. Pꝛeterea hic damnãtur aſſerendo uel negando cõtrariũ ſentientes.

ſ ¶ Docuit. Nota ꝙ in his que ſunt de fide catholica ꝛ eius articulis neceſſario tenere debem⁹ ꝛ ſequi quod tenet ꝛ ſequitur romana eccleſia. alias eſſemus heretici. ſ. eo. ti. c. i. ꝛ. ij. Sed in alijs non habemus neceſſario ſequi et tenere quod ſequitur. niſi ſequatur ꝛ doceat. xi. diſ. nolite. vbi de hoc. xij. di. nouit. xxi. di. aliter. de con. di. iiij. de trina. Jn vna enim fide nil officit ſancte eccleſie conſuetudo diuerſa. ut ibi.

t ¶ Firmiter. ſ. eo. firmiter.

u ¶ Fideliũ. de his que ſunt foꝛis nihil ad nos. xi. q. iij. inter v̄ba. ij. q. i. multi de diuoꝛ. gaudem⁹. lꝫ ab eis expediat bonũ habere teſtimoniuꝫ ut ibi. ꝛ. viij. q. i. licet ergo. ſ. de ſa. vnc. c. vno. §. ad exhibẽdũ. xi. q. iij. nõ ſunt. xij. q. i. nolo.

x ¶ Oꝛthodoxoꝝ. i. catholicoꝛum.

y ¶ Patrum. xv. di. c. i.

ʒ ¶ Doctoꝝ. quoꝝ eſt oꝛdo ꝑcipuus in eccleſia. ſ. de heret. cũ ex iniuncto. §. cũ igiſ. ꝛ per doctoꝛes ꝑdicatoꝛes ꝛ ꝑlatos intelligas. xliij. di. c. i.

ꝛ ¶ Latinoꝝ. ut auguſtini hieronymi ambꝛoſij ꝛ gregoꝛij. xx. diſt. de libellis. xv. di. ſancta. j. de reliqui. c. i.

ɔ ¶ Grecoꝝ. aliquoꝝ ut ioannis chꝛiſoſtimi cirilli athanaſij didimi ꝛ epheſini concilij patrum. greci enim contrariũ dicunt ut. ſ. dixi. vel dic ſm Guil. ꝙ in hoc generali lugdunẽ. conci. greci quod hic diciſ fuerunt publice ꝓfeſſi ꝛ ſymbolũ cũ additione filioqꝫ. ibi publice cantauerunt de mãdato imꝑatoris ꝛ eccleſie grecoꝝ vtinã coꝛde credant. xxiij. di. pſalmiſta.

ꝝ ¶ Uera. alias poſſit in melius cõmutari. xxxv. q. ix. apoſtolice. et. c. ſe.

a ¶ Ignoꝛantiam. que cunctoꝛũ erroꝛuꝫ eſt mater. ut. xxxviij. di. ignoꝛantia. nec in his excuſaſ ignoꝛantia. nam ignoꝛans ignoꝛabiſ. ut. e. di. qui ea. ad idẽ xvi. q. i. ſi cupis. xxij. q. ii. in quibus. ꝛ. c. ſeq.

b ¶ Pꝛecludere. ut. lxxxiij. di. erroꝛ. ſ. de ſpon. inter opera.

c ¶ Damnamus. ſ. eo. damnamus. ꝛ dic damnamus ꝛ repꝛobamus. i. repꝛobando damnamus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a Aſſerere.ſ.dixi negare.quid ſi quis nec negat nec aſſerit;ſʒ tacens ſic ſentit:vꝫ nō teneri.q: tacere eſt ꝑter iſta duo.xxii.q.ii.ne quis.j. de regu.iur.is qui tacet.⁊.ff.e.l.qui tacet. Sol.lʒ nō ex verbis.tñ ex mente iudicat heretic⁹ de heret.c.i.xxiiij.q.iii.heresis.⁊.c.hereticus.⁊ deus audit in corde.ut.xvii q.i.§.ſi ergo.⁊ cor interrogat.xiiii.q.v.ſi quid.⁊.xv.q.vi.c.i.

ter ſpiritum ſanctum ex patre et filio procedere: ſiue etiā temerario auſu aſſerere[a]: ꝙ ſpūs ſcūs ex pr̄e ⁊ filio tanquā ex duobus ꝓ̄cipijs ⁊ nō tāquā ex vno ꝓcedat. Dē.

Bonifacius octauus.

De conſtitutionibus

Licet[b] ro.[c] pon. qui iura[d] oīa in ſcrinco pectoris ſui cēſeᵗ habere[e]: cōſtitutionē ꝯdendo poſteriorē priorē[f] (quāuis de ipſa mentionē nō faciat) reuocare[g] noſcat[h]: q: tñ locoꝝ ⁊ perſonarū ſingulariū[k] cōſuetudies et ſtatuta: cum[l] ſint facti[m] ⁊ in facto cōſiſtant: pōt probabiliter ignorare[n] ipſis[o] dum tñ ſint rationabilia[p] per cōſtitutionē a ſe nouiter editā: niſi expreſſe[q] caueatur in ipſa: nō intelligitur in aliquo derogare[r]. Dē.

Et aiarū[s] periculis obuiet ſententijs[t] per ſtatuta[u] quorūcūqꝫ ordinarioꝝ[x] ꝓlatis ligari nolum[9] ignorātes[y]: dū tñ eoꝝ ignorantia craſſa nō fuerit aut ſupina[z]. Statuto[ꝛ] epi quo in oēs qui furtū ꝯmiſerint[9]: excōicationis ſnia ꝓmulgatur: ſubditi eius furtuꝫ[ꝝ] extra ipſi⁹ dioc.[a] ꝯmittētes minime ligari noſcuntur: cuꝫ extra[b] territoꝛium[c] ius

b Licet. Noua cōſtitutio principis tollit primā ꝯtrariaꝫ quāuis id nō exprimat. Speciales ꝯſuetudines ⁊ ſtatuta rōnabilia non tollit niſi id exprimat.

c Romani ſ.vocant interdū epi maximi pontifices.xxi.di.cleros. ſolus vō papa ſūmus: uel romanus pontifex appellatur ut hic.xxiii.di.in nomine.j.ti.prox. ſi gratioſe de ſen.excō. ſi ſūmus in cle.

d Jura.nota ex hac lr̄a ratione qualiter aliud in iuribus aliud in reſcriptis:ut ꝓmum ius tollatur per ſecundū contrariū:ſed nō primum reſcriptum per ſecundū. niſi de illo fiat mentio.ſ. de reſcript. ceterum.

e Habere. C.de teſta.l.omniū.cōtra.xxiij.di.preterea.⁊.xxx.q.iiij.qō aūt. vbi nō recoluit vrbanus eius quod predeceſſoꝛ leo prohibuerat. ſolutio.ut in predicto.c.preterea.notatur.

f Prioꝛem.poſteriori directe cōtrariam.

g Reuocare.de con.di.i.c.vaſa.de cog.ſpi.c.i.ff.de legi.l.nō eſt nouū. Jn legibus ergo cōtrarijs ſtamus vltime.idē in teſtamentis. xiij.q.ij.vltima volūtas.de cele.miſ.cū marthe.ff.de leg.i.ſi mihi.ratio eſt vtrobiqꝫ.q: vtrūqꝫ pēdet ex voluntate vnius tantū. Jn his autē que pendēt ex voluntate duoꝛum dic ut dixi.j.de regu.iu.qui prioꝛ.⁊ qō de teſtamento dixi.ſ. ꝙ vltimo ſtam⁹: intelligas etiā ſi in ipſo de primo nō fiat mentio. Fallit in duobus caſib⁹.ſ. ſi primū teſtamentū factū ſit inter liberos. C.de teſta.aut.hoc inter liberos ⁊ cū ipſe teſtatoꝛ legem teſtandi ſibi dixit ſic:ſi fecero aliud teſtamentū :non valeat.q: tunc ſecundū faciendo opoꝛtet ꝙ faciat mentionē primi.ff.de leg. iij.l.ſi quis.in principio.

h Noſcat.eſt cōtra.ſ.de reſcrip.nōnulli.de eta.⁊ qua.eā te.ſ. ꝺ capel.mo. ex parte.j.de exceſ.pla.c.vno.⁊.xxv.q.ij.reſcripta.⁊.l.omnes que eſt.C.de ſi cōtra ius uel vti.publi.l.vlt.⁊ ibi de hoc.dic ꝓdicta iura nō eſſe cōtraria.illa eni de reſcrip.datis ꝯtra legē loquūt̄ que nō valent.niſi in ipſis fiat mētio de lege.⁊ maxime cū ibi cadit erroꝛ facti. ut in.c.nōnulli. hic de ſecūda lege loquitur que primā tollit directe contrariā.lʒ de illa nō faciat mentionē.⁊ potuit eſſe ratio.q: maturius ⁊ deliberati⁹ fit legis ꝓmulgatio ꝙ̄ reſcripti ꝯceſſio.ad hoc.ſ.in ꝓemio huius libri in fi. Jn reſcripto etiā dicimus ꝙ ſi ꝯſtaret de certa ſcia ꝓ̄cipis valeret reſcriptū cōtra ius elicitū ut in cōtrarijs notatur.ſʒ prima facie preſumit̄ per impoꝛtunitatē obtentū. vnde expectari ſolet ſecūda iuſſio in aut̄.ut nulli iudi.§. hec vero iubemus.colla.iij. in aut̄.de iudi.§.omnes aūt.colla.vi. Et ſi reſcriptū cōcedit aliquid cōtra ius iam i co mutat nomē reſcripti ⁊ dicendū eſt priuilegiū.iij.di. priuilegia.de v̄bo.ſign. abbate. Jtē ꝯ.q: antiquioꝛi iuri ſtandū eſt.xxxiij.q.ij.hoc ipſum.⁊.l. di.dño ſancto.in fi.dic ut ibi in glo.pe.

i Quia diuerſitatis ratio.

k Singulariū.nota q: per hoc pʒ ꝙ generalē conſuetudinē bene tollit noua cōſtitutio principis ⁊ merito.q: illius legis ꝓmulgatio alias ſuperflua et inutilis eſſet.ſʒ in ſingularibus ſecus.q: lʒ lex nō habeat locuꝫ bonon̄. habebit locū mutine padue ⁊ locis alijs.

l Cum ſint ratio rationis.

m Facti.nō eni reuocat que ignorat. Jgnorat autē que ſunt facti. et puto ꝑ hanc lr̄am terminatā queſtionē illā qua queritur:an noua cōſtitutio reuocet ſtatutū epi contrariū quo ſoluꝫ cauebat̄ ius cōe. pone in terminis decre. de eta.⁊ quali.ꝑterea.que quantū ad ꝓ̄ſentationes patronoꝝ eſt hodie reuocata per decre.j.de inſti.c.ij. Nūquid ſublatū erit ſtatutū epi quo illud ſimpliciter cauebat̄ qō dicit decre.preterea. Eodē modo pōt poni exemplū de decre.ſ.de cōceſ.ꝓben.accedēs.ad decre.e.ti.c.ij.⁊ de decre.de cenſi.romana. ⁊.c.exigit.ad decre.e.ti.felicis.dico aūt ꝙ ſicut ſublatū eſt ius commune ita ⁊ ſtatutum quod ſimpliciter continebat ius commune.cum illud non ſit facti.nec conſiſtat in facto imo ſit iuris ⁊ conſiſtat i iure.⁊ facit qō no. Jnnocē. hoſti.⁊ moderni.ſ.de reſcrip.c.i.vbi no.ꝙ de r̄ſcripto uel priuilegio qō ſimpliciter cōtinet ius cōe in ſecūdo priuilegio uel reſcripto nō eſt neceſſe fieri mentionē.⁊ ſi ꝯtrariū diceremus:iam epi poſſent tollere poteſtatē ſūmo pōtifici tollendi iura in dioč.ſuis ſtatuendo ſimpliciter que iure cauent̄. Jtē ꝓbo id euidentiſſima rōe. Jſta decre.equiparat iſta duo cōſuetudines ⁊ ſtatuta ſingularia.ſʒ iam ſequeret̄ ꝙ omniū iuriū coꝛrectio uel mutatio eſſet inutilis.dicam eni ꝙ lʒ reuocatū ſit ius cōe:tñ cōſuetudo preſcripta qua ſeruatuꝫ fuit ius cōe reuocata nō ſit eadē rōe qua id dicimus de ſtatuto et id eſſet abſurdū. Jtē nō poſſumus dicere ꝙ ſtatuta cōtinentia ius cōe ſint ſingularium perſonarū qō requirit hec decre. Jtē ſi papa tollit ſuā conſtitutioneꝫ qō eſt plus.moltofortius conſtitutionē inferioꝛis idem dicentē quod eſt minus.ad hoc optime facit de fi.inſtru.paſtoꝛalis.vbi dicit̄ ꝙ ſi decre.extrauagans cōſonat iuri cōmuni iudicari debet ſcḋm ipſam.q: ius eſt. idem igit̄ dicam in locali ſtatuto ꝙ ſi cōtinet ius cōe ſublato iure tollit̄ ſtatutuꝫ qō ius cōe eſt. Si igit̄ ꝯſuetudo ⁊ ſtatutū ſingularia ſint et ꝯſiſtant in facto ⁊ ſint rationabilia.nec expreſſe reuocent̄ eis nō derogatur per cōſtitutionē nouiter editā alias ſecus.hoc dicit decre.

n Jgnoꝛare.ſ. ut eccle.bene.ut nr̄m.

o Jpſis.ſ.ꝯſuetudinibus ⁊ ſtatutis.

p Rōnabilia. vtruꝫ cōſuetudo ſit rationabilis nec ne: relinquendū eſt iudici: cum nec certa regula tradi poſſet ſcḋm hoſt.qui hoc no.in ſumma de cōſue.§. quid ſit ꝯſuetudo. v̄.cōſuetudo ē vſus ⁊ bene dicit rōnabilia. q: hoc ſoluꝫ qō rōnabile eſt defendit eccleſia. xxiiij. di.c.vlt.⁊.lxxxi.di. ſiqui ſunt. De rōnabili aūt cōſuetudie: pone exēpla.j. ꝺ cōſue.c.iij.⁊.iiij.ſ.ꝺ ꝯſue.cū dilect⁹.⁊ fac̄ qō dicā.j.ꝺ elec.ex eo ꝙ i fi.

q Expreſſe.j.de cōſue.c.i.⁊.ij.de elec.q: ſepe.⁊.c.cū nō deceat.in quibus reuocant̄ etiā priuilegia ⁊ ſtatuta.de cle.nō reſi.c.vno.j.de cenſi.ꝙ̄ꝙ̄.de pe.⁊ re.c.ij.de big.c.vno. de.ca.mo.c.vno.cū ſi .que oia nō vident̄ cōpetētia exempla:cū illa nō eſſent rōnabilia. qō verū pōt dici hodie q: ius reſiſtit.habes exēpla hodie circa ꝯſuetudines de eta.⁊ quali.ut hi qui.in fi.cū ſuis cōcoꝛdantijs.

r Derogare.cōtra.ff.de ſepul.vio.l.iij.§.diuus. Sol.illa lex multis modis intelligit̄ ut ibi no.⁊.ff.de legi.l.de quibus. Sʒ inquātū dicere videt̄ ꝙ ꝯſuetudo uel ſtatutū precedens legē tollat̄ a lege dici pōt hoc verū cū princeps hoc intendit.ut no.her. ſe intelligere illā legē.ſ.de fi.inſtru.paſtoꝛalis.in glo.i.in fi. que ſolutio approbatur ꝑ hāc decre. reprobat̄ aūt hic opi. Hoſti.qui ꝯ hunc tex.not.in ſum.de cōſuetu.§.⁊ de v̄tute.v̄.ſʒ ſpāle eſt.

s Et aiaꝝ.hec decre.edita fuit ad declarationē decr.de ſen.ex.a nobis.i.⁊ eius qō ibi no. Et eius duo ſunt dicta. Primū ꝙ ſtatuta oꝛdinarioꝝ nō ligant probabiliter ignoꝛantes. Scḋm ꝙ ſtatutū epi extra ſuā dioceſim ſubditū nō ligat.

s Animaꝝ.ad idē de iureiu.c.i.⁊.de ſepul.c.i.

t Sentētijs.q̄ ligāt animā ut locuꝫ habeat ꝓxima rō.ſed idem in alijs ſnijs q̄ penas tēpoꝛales inferūt per.l.ff.de decre.ab oꝛ.fa.l.vlti.vbi hēs ꝙ mūicipali ſtatuto nō ligat̄ ignoꝛās ſʒ ſciēs tantū. ad hʼ C.de teſta.l.iubem⁹.in fi.⁊ pōt dici ꝙ in hʼ ꝓuidet̄ aiabus ſaltē ꝓpter peccatū inobediētie qō eſt maximū.viij.q.i.ſciendū.vel ꝺ his dixit.q: de alijs nō erat dubiū per dictā.l.

u Statuta.de generalibus ꝗ̄ ſtatutis canonū uel legū nō loquit̄ q̄ ab omnibus ſciri ⁊ cuſtodiri debent.ſ.de conſti.c.i.

x Oꝛdinarioꝛum. Qui dicantur oꝛdinarij nōt goff.⁊ her.ſ.de offi.oꝛdi.cum eccleſiarum.

y Jgnoꝛantes.cōtrariū no.her.in pre.decre.a nobis. et mouebat̄ ex eo.q: incidebat in factū iam damnatū.⁊ q: in culpa fuit rem prohibitā faciendo ⁊ querē debuerat.ſicut etiā vbi culpa ꝓ̄cedit nō excuſat metus.ff.qō metus cā.ſi mulier.

z Supina.que eſt ignoꝛare qō oēs ſciunt.de poſtu.c.i.de cler.ex.mi.apoſtolice. Jgnoꝛātia ergo alia facti: alia iuris. ſi iuris:aut cōmunis aut ſingularis. ſtatutū enim epi ius facit inter ſubditos qō tñ nō ligat ꝓbabiliter ignoꝛātes ut hic.

ꝛ Statuto.nō epm poſſe facere ſtatuta.ad idē.ſ.ꝓx.rñſo.ſ.ꝺ ma.⁊ obe.ſi qs venerit.⁊ legat⁹ in ꝓuincia ſua.ſ.de offi.le.c.vlt.⁊ ſunt talia ſtatuta perpetua etiā poſt obitū uel receſſum ut ibi.

9 Cōmiſerint.ꝯ.j.de ſen.ex.romana.§.caueāt.vbi dr̄ ꝙ pro futuris delictis excōicatio ferri nō dʒ. So.aliud ē ferre in aliquē excōicationis ſniaꝫ ꝓ futuro delicto.ut ſi dicat:excōico te ſi tale q̄d feceris qō ibi ꝓhibet̄:aliud ſtatutū gn̄ale facere excōicatiōꝫ fulminās: qō hic ꝓmittit̄.ut.ſ.de ſen.ex.a nobis.i.uel lʒ ibi ꝓhibeat̄ ferri: tñ lata tenet ut ibi no.her.vel ſi dicat̄ ꝙ iſtud cōmiſerint ſit preterituꝫ nullū ꝯriū qō prius dixi tene.⁊ adde qō ibi dicam.

ꝝ Furtū.qō ē ꝯtractio rei aliene inuito dño frauduloſa ⁊ aio lucrādi.inſti.de ob.q̄ ex q̄ſi deli.in ꝓ̄n.⁊.§.furtū aūt.⁊.§.placuit.⁊ ꝓhibitū etiā in decalogo.xiiij.q.v.penale.⁊ in ſcḋa ꝓhibitiōe obtinet quartū locum.qō dic ut no.xxxij.q.vij.quid in omnibus.

a Dioceſim.in q̄ totā iuriſdictionē hʒ oꝛdinariā.⁊ in quolibʒ ipius loco nō exēpto pōt ꝓ tribunali ſedere.j.de offi.oꝛ.cū eps.

b Cū ex.rō.⁊ nō de oibus rōꝫ reddēdā qō dic ut.ſ.ꝺ reſcrip.ſiqñ

c Territoꝛiū.ſuū.ſ.de offi.leg.nouit.ff.de iuriſdi.om.iu.l.vi.⁊ ē territoꝛiū vniuerſitas agroꝝ intra fines cuiuſqꝫ ciuitatis.qō ab eo

dictū quidā aiunt ꝙ magiſtratus eius loci intra eos fines terrendi i. ſubmouēdi ius habēt. ff. de v. ſig. pupillus. §. territoriū.

a ¶ Impune. i. ſine pena. i. nō parēs ex eo penā non patitur.
b ¶ Ipſo iure. ſ. ſine exceptōis ope. ⁊ ſic falſā puto opi. Tā. ⁊ Inno. no. ſ. de offi. dele. prudentiā. §. ſexta. ⁊ her. ꝯpoſ. no. ſ. e. c. ſup lrīs. i glo. hic q̄rit. ⁊ guil. da. not. in ſpe. ti. de reſcripti pñtatione §. rōe aūt iperrātis v. qd de ꝓceſſu. qui oēs dixerūt ꝙ ꝓceſſus habit⁹ per lrās iperratas ab excōicato ualet ſi nō opponaꝛ exceptō. ⁊ h̄ dico territ⁹. cū ſup dicti omēs excepto tā. hāc viderint decre. vñ uel nō pōderauerūt h̄ verbū ipſo iure poſitū in pncipio hic vel hāc decre. putauerut eſſe correctā p decre. pia. qd nō credo. cuȝ pars illa que correcta eſt remota fuerit. ut. j. dicam.
c ¶ Reſcriptū. ſ. e. dilectus fili⁹ abbas. ⁊ ſatis hic puto terminatā q̄ſtionē qua q̄ri ſolet vtrū reus actorē quē excipiēdo ꝯ reſcriptū ⁊ pſonā repulit excōicatōis vigore corā ipo delegato recōuenire poſſit ⁊ pȝ ꝙ nō: ſi eni nullū eſt reſcriptū ⁊ ꝯuentio ē pricipale recōuentō acceſſoriū ſublato pncipali ⁊ acceſſoriū. j. de reg. iu. acceſſoriū. cuȝ ſuis ꝯcor. Itē cā cōuentionis ⁊ recōuentionis ſimul ſunt tractāde ſ. de mu. pe. c. i. de or. cog. cū dilectus. qd hic eſſe nō poſſet. Itē cōuentio ē expſſum recōuentio tacitū. ſublato igꝛ expſſo ⁊ tacituȝ eſt ſublatū. C. ſi reus uel accu. mor. fu. l. vl. ⁊ faꝛ qd no. de cle. cōiu. qd ad te. ⁊ h̄ tenuit tā. bar. hic. in qōe veneriali q̄ incipit: actor conueniebat reum.
d ¶ Proceſſus. nūquid ſ. correcta eſt decre. pia. j. de excep. vbi dꝛ ꝙ ꝓceſſus hitus cū excōicato tenet donec opponaꝛ exceptio: ⁊ poſtmodū ipſo abſoluto reaſſumaꝛ cā in eodē ſtatu. So. nō eſt correcta imo potius corrigereꝛ iſta p illā cū illa ſit poſterior. eſt. n. inno. iij. ſȝ hec greg. ix. ſ. ti. ꝓxi. c. i. ſȝ neutra p alterā corrigiꝛ ſȝ in diuerſis caſib⁹ loquunꝛ. Nō igiꝛ primo falſā eſſe opi. modernoꝝ quā herno. in decre. pia. in glo. ſȝ mirū. ⁊ in pre. decre. dilect⁹. in glo. hic vꝛ ⁊ in decre. de offi. dele. prudentiā. in glo. ſic vꝛ ⁊ in glo. ſecus eēt in quibus dixit reſcriptū ab excōicato impetratū valere poſt ſuā abſolutionē ⁊ vera eſt ipſius opi. antiqua ut per pdictas glo. apparet. ⁊ de eta. ⁊ qua. cū bone. ⁊ de cle. ex. mi. propoſuit. Circa hanc igitur materiā ſic diſtingue. aut excōicatus maiori agit coram delegato: aut corā ordinario. In pmo caſu ſubdiſtingue q2 aut erat excōicatus tempore impetrati reſcripti. aut poſtea fuit excōicatus. In primo caſu ſubdiſtinctionis habet locum hec decre. ut. ſ. nō valeat reſcriptū nec proceſſus per eū habitus. niſi impetratū fuerit ſup cauſa excōicationis uel appellatōis ut hic ⁊ in cōcor. ſuperi⁹ allegatis. In ſecūdo caſu. ſ. quando poſt impetrationē excōicatus fuit locuȝ habet decre. pia. ⁊ de offi. dele. prudentiā. §. ſexta. Si agit coraȝ ordinario tunc tria tēpora diſtingue. ſm vetera iura nō tenebat ꝓceſſus cum ipſo habitus. ſ. de excep. exceptionē. alias nō video quare ibi fieret cōdemnatio expenſaꝝ ſi tenuiſſet ꝓceſſus ut etiā ibi not. poſtmodū ſtatuit ibi gre. in deciſa huius decre. ꝙ teneret ꝓceſſus habitus cum excōicato ſi reus eū ſcienter admiſit alias nō. ſm moderna vero iura tenet ꝓceſſus ⁊ locum hȝ decre. pia. ⁊ ſic nec corrigiꝛ nec corrigit. Si queraꝛ que ſit rō diuerſi iuris: ⁊ dicaꝛ ꝙ excōicatus impetrans peccauit ſe ingerendo cōioni hominum nō valet hec reſpōſio cū eadē ratio ſit in ordinario. Si dicaꝛ ꝙ hec ſit ratio q2 reſcriptū impetratū fuit tali veritate tacita. qua expreſſa litteraſ nō habuiſſet. nō valet etiā hec reſpōſio. quia tunc reſcriptū hȝ elidi exceptōis ope nō ipſo iure. ſ. e. ſup lrīs. ⁊ hoc no. her. ſ. c. ad audientiā. ij. vnde ſatis mirandū videꝛ ꝙ ſi ago corā ordinario tenet ꝓceſſus. ⁊ ſi ab eo impetro delegatū nec reſcriptum valeat nec ꝓceſſus. ſed pōt eſſe ratio. q2 iuriſdictio delegata ſumit initiū ex perſona agentis ⁊ impetrātis. ⁊ ideo cū vicioſuȝ fuerit principiū. i. q. i pncipatus. nec reſcriptū valeat nec ꝓceſſus. ordinaria autē iuriſdictio ab actore agente nō incipit. ⁊ ideo ibi ſecus. Itē iuriſdictio ordinaria fauorabilis: extraordinaria odioſa. ut. ſ. e. ad hoc. item qn̄ ꝓcediꝛ corā ordinario uel delegato impetrato ante excōicationē eſt in aliquo quid imputeꝛ reo qui de excōicatiōe debebat excipe ſi ſciebat alias inueſtigare debebat. ſed ut plurimū delegatuȝ impetrat actor abſente reo ⁊ ideo nō valet impetratio nec ꝓceſſus habitus ipſius impetratōis vigore ut hic. His ḡ rōibus ⁊ excōicati odio ſpeciale dicatur ꝙ in hoc caſu veritas ſuppreſſa ipſo iure viciet reſcriptum ⁊ ꝓceſſum habitum per illud.
e ¶ Excōicato maiori excōicatōe. ut. ſ. de excep. a nob. ⁊. j. e. c. pia.
f ¶ Alio. quid ſi excōicat⁹ impetret lrās inquiſitōis: nō. gof. de offi. dele. prudentiā. in glo. colligiꝛ ꝙ bene valent lrē ⁊ h̄ ideo. q2 fama ibi habeꝛ accuſatoris loco ut. ſ. de accu. q̄liter. ⁊ lȝ ꝓmouēs inept⁹ appareat nihilominus valet reſcriptū ⁊ ꝓcedeꝛ per illud. de accu.

dicenti nō parcatur impune[a].

Gre ix.

De reſcriptis Rubrica.

Ipſo iure[b] reſcriptum[c] uel proceſſus[d] per ipſum habitus nō ualeat: ſi ab excōmunicato[e] ſuper alio[f] quā excōicationis[g] uel appellationis[h] articulo fuerit impetratum[i].

Inno. iiij. in concilio lugduñ.

Cum in multis[k] iuris articulis infinitas reprobetur: prouide[l] duximus ſtatuenduȝ: ut per illam generalem clauſulam[m]: quidam alij[n]: que frequenter[o] in lrīs[p] nrīs inſeriꝛ: ultra treſ uel[q] quatuor in iudicium nō trahātur quorum[r]

cū oporteat. vbi idē tenet inno. ⁊ hoſt. ad h̄ qn̄ excōicatus ſolū miniſteriū p̄buit nec noiat⁹ fuit in lrīs. idē guil. i ſpe. de inq̄ſi. §. i. v. qd ſi in lrā. allegat inno ⁊ hoſti. C. de pci. impe. of. l. i. ⁊. l. vniuerſ. ⁊. ff. de inof. teſta. poſthum⁹. §. i. ⁊. l. ſi pars. §. vl. nō eni refert ſm eos a quo ⁊ quo tpe fuerit nunciatū. ff. de peti. here. l. itē venūt. §. a quo. ⁊. ff. de euic. ſi rē. §. vl. per hanc lrām credo cōtrariū cū i odiū excōicati ſit h̄ inductū ꝙ nulle lrē valeāt niſi hic ꝯtente. nec puto tutū a lrā recedere. ⁊ ad h̄ optime facit. q2 ſi excōicatus ꝓ alio lrās ipetrat ad agēdū nō valēt. ſ. de ꝓba. poſt ceſſionē. ⁊ hn̄ refert interdū p quē pces offeranꝛ. j. de heret. c. ij. §. iij ad decr. cū oporteat. rn̄de ut ibi no. ſm io. in gl. pe. p̄terea nō eſt iimic⁹ ita pſona ꝓhibita ab ipetrādo ſicut excōicatus. vñ agit ꝓ ſua iniuria q nō facit excōicatus. de iudi. intelleximus. iiij. q. vi. omnibus.
g ¶ Excōicationis. ſ. de ſen. ex. cum pro cauſa.
h ¶ Appellationis. ſ. de excep. cū inter. ⁊. c. ſignificauerūt. ⁊. c. vlti.
i ¶ Impetratū. ⁊ ſic inſpiciꝛ tps date uel impetratōis. ad idē. ſ. c. cam te. ⁊. j. eo. tibi qui. de preben. eum cui. ſequebaꝛ autē olim hic in fi. talis littera ꝙ corā eo actū eſt corā ordinario ſimiliꝛ irritū eſt cēſendū. niſi forſitā q cōuenitur ſcienter admiſiſſet eundem. remota fuit quia reuocata per decre. pia. ut dixi ſ. in glo. nunquid ergo. Io. an.
k ¶ Cum in multis. per clauſulā. quidā alij pūt ſoli quattuor ꝯueniri quorū noia in primo citatorio exprimanꝛ ne variationi ſit locus.
k ¶ Multiſ. exēpliſica. ſ. de reli. do. c. vl. ⁊. j. e. ti. religionū. ſ. de teſti. cū cām ⁊. c. ſignificauerūt. ff. de teſti. l. i. in fi. Itē in relictis ꝓ redēptione captiuoꝝ reſtringiꝛ infinitas. C. de ſacroſanc. ec. ut inter diuinū. itē reſtringiꝛ ſeueritas cū multitudo peccauit. de cle. ex. mi. latores. cū ſi. Itē nō oneraꝛ heres in infinitū fideicōmiſſum ſoluere. ff. de leg. iij. fideicōmiſſa. §. ſi quis decē. item nō valet ꝓmiſſio ne vlla exceptio deſerti iudicij obijciaꝛ. puta ꝓmitto ꝙ ſi p caſū fortuitū impeditus fuero ꝙ ꝯparere nō poſſim nō obijciā de caſu. ff. ſi qs cau. l. ſȝ ⁊ ſi quis. §. queſitū. itē in ſtipulatiōe dāni infecti nō debet qs eē in infinitū obligatus. ff. de dā infe. l. qui bona. §. vl. itē legatū qd nō pōt ſciri ex teſtamēto. puta lego centū ei quē mihi tici⁹ noiauerit nō valet. ff. de iur. fiſ. l. ita fidei. ⁊ merito reprobaꝛ infinitas q2 multitudo ē canonibus inimica. ſ. de preben. quia in tantū. ⁊ oneroſa nil habet honeſti. in auꝛ. de referē. ad fi. col. ij. ⁊ de hoc habes plures cōcor. de eta. ⁊ quali. c. penul.
l ¶ Prouide. quia per generalitatē iſtam derogabiꝛ iuriſdictioni ordinarie: cui per hanc cōſtitutionem ꝓuidetur.
m ¶ Per gñalē clauſulā. p̄ter expreſſos eni poterūt quattuor ꝯueniri.
n ¶ Quidā alij. ſ. e. paſtoralis. ⁊. c. rodulph⁹. ⁊ idē intelligo de q̄libet ꝯſi. clauſula. ut ſi dicaꝛ tici⁹ ⁊ nōnulli hoies ciuitatis bonoñ. uel ſi. mō. Itē ſi dicatur hoies talis loci. nā aut ꝯueniet eos ut vniuerſitatē. ⁊ tūc oēs hn̄tur loco vni⁹ aut ut ſingulos: ⁊ tūc ſolos q̄tuor p̄ter expſſos poterit ꝯuenire ut h̄ ſȝ inno.
o ¶ Frequenter. ⁊ ideo ꝓuidendum fuit. ff. de legi. nā ad ea. ⁊. j. de reſti. ſpoli. frequens. hodie autē hec clauſula nō eſt in vſu.
p ¶ In litteris noſtris. quid de litteris epoꝝ. dic ſm hoſti. ꝙ nō extendiꝛ ad illas. ad hoc. xxv. di. qualis.
q ¶ Uel. quattuor oli trahebanꝛ. xl. ar. de teſt. cū cām. ⁊. c. ſignificauerūt. ⁊ de cle. ex. mi. latores. Si queraꝛ q̄ ſit rō quare reſtricta fuit ad q̄tuor: dic ꝙ arbitraria. q2 eque potuit reſtrigi ad plus ⁊ min⁹. poſſet reddi ſimilitudiaria quā habes. ſ. de ꝯſan. ⁊ aff. nō debet. dico tñ ſm her. ꝙ ſup re indiuiſibili puta in dicio cōi diuidūdo. fami. hereiſ. ⁊ ſi. poſſunt per gñalē clauſulā ultra quattuor euocari ad iudiciū. Itē oēs vltra illos q̄tuor qui ius hn̄t in re pñt ageꝛ uel defēdere ꝓ ſuo iure corā illo iudice. ar. ſ. de re iudi. cū ſuper. ſ. de offi. dele. ſuper eo. ar. j. de elec. c. i.
r ¶ Quoꝝ. ſ. illoꝝ quos intēdit ꝯuenire per clauſulaȝ. ⁊ dȝ expreſſio in actis ſcribi de ꝓba. quoniā ꝯtra. ⁊ dixerūt quidā. ſ. inno. ꝙ in q̄libet citatione illorū debeāt oia noia exprimi. ſatis pōt dici ꝙ ſufficit expmi in citatiōe ei⁹ qui primo citatur ⁊ ſcribantur in actis ut. ſ. dixi ſm hoſti. vel ſm bar. ſatis eſt ꝙ ſcribanꝛ in actis. licet in primo citatorio nō ſcribantur. quia iam ceſſat variatio: quod ſatis credo: quaſi hec littera dicere velit ꝙ anteꝙ fiat citatio nomina exprimenda ſint illoꝝ quattuor. ⁊ credo tutius ꝙ fiat hec expreſſio in prima citatione que fit auctoritate reſcripti etiaȝ ſi fiat de expreſſis in eo. lȝ alij cōtra dicentes ꝙ ſufficit ꝙ fiat in prima citatione alterius illoꝝ quattuor ſȝ ſm hoc nō eſt plene fraudibus prouiſum. Et ſi queratur an de nō expreſſis conuenire poſſit priuſꝙ cōueniat expreſſum: eſt dicendū ꝙ ſic. quia donare liberare ⁊ remittere poteſt. niſi forte in fraudem expreſſiſſet ſm formam decre. ſ. eo. ſedes. ⁊ hoc tenet bar. in queſtione veneriali. que incipit. Aliquis impetrauit. ſed pone quattuor expreſſit. poſtea mutat vnam ex perſonis: vel neminem expreſſit: poſtea alterum cōuenit: nihil excipitur. queritur an valeat iudicium: ⁊ videtur ꝙ ſic. q2 hec exceptio dilatoria eſt ut dici ꝯſueuit de exceptionibus duarū dietarū. ſ. e. nōnulli. Itē quia multa fieri ꝓhibenꝛ. ⁊c. de regu. ad apoſtolicā. ꝯtrariū dico ſm. h. q2 ſi nomina in pmo citatorio vel actis fuerūt expſſa tpe debito. perinde eſt ac ſi in reſcripto fuiſſent expreſſa ſi nō fuerunt expreſſa tēpore debito. pinde eſt ac ſi nō fuiſſet ibi clauſula. vnde cum reſcripta nō extendanꝛ ad alias res uel perſonas. de offi. deleg. p. ⁊. g. dico ꝙ etiam ſi nō excipiatur nō valet iudiciū.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nomina[a] in primo citatorio exprimat impetrator: ne loc⁹ fraudi[b] forſitan relinquetur. ſi circa ea[c] poſſit[d] libere uariari[e].

Idem in eodem.

Diſpendia[f] litiū equitatis cōpēdio uolentes qua poſſumus[g] induſtria coartare: ſtatuimus ſe. re. greg.[h] pape. ix. pre. n. ſup hoc edi tū ampliātes[i] decernim⁹: ut ſi quis cōtra aliū plures perſonales[k] mouere uoluerit queſtiones: nō ad diuerſos iudices ſed ad eoſdē ſuper omnibus[l] hmōi queſtionibus[m] litteras ſtudeat impetrare[n]. Qui vero contrariū fecerit[o] omni[p] cōmodo careat litterarū: nec ꝓceſſus[q] habitus ualeat ꝑ eaſdē: alias reo ſi eūz per ipſas fatigauerit: in expēſis[r] legitimis[s] ꝯdēnand⁹. Re⁹ quoqꝫ ſi eodē durāte[t] iudicio actorē ſibi obnoxiū[u] duxerit recōuentōis bñficō uel ꝯuētionis[x]: ſi ꝯtra eū lr̃as[y] impetrare maluerit de iure ſuo debet apd̓ eoſdē iudices experiri[z]: niſi eos ut ſuſpectos poterit recuſare[&] ſimili pena[ꝯ] ſi ꝯtra hoc fecerit puniēdus.

Bonifa. viij.

Cum aliquib⁹[ꝝ] recipiendis aliquem in canonicuꝫ alicuius eccleſie: nō obſtantibus eiuſdem eccleſie[a] priuilegijs ꝯſuetudinibus[b] uel ſtatutis[c] iuramēto: ꝯfirmatiōe[d] apoſtolica uel quacūqꝫ firmitate[e] alia roborantis: per nr̃as lr̃as concedimus facultatē[f]: ſi canonicoꝝ receptio[g] alias in ipſa eccleſia nō ſpectat ad eos[h]: quibus hmōi littere diriguntur: ſed ex earū uiribus recipiunt poteſtatē[i]: is qui recipitur auctoritate apoſtolica dinoſcitur eſſe recept⁹. Si vero canonicorū receptio alias ptineat ad eoſdē[k] nō apoſtolica ſꝫ recipientiū cenſetur auctoritate.

a Nomina. & ꝯgnomina uel certas circūlocutiones. s. de teſti. ſꝫ ex quadā. & ff. ſi cer. pe. l. certū. ut euitetur equiuocatio. s. e. ſignificante. & c. q̄ nōnulli.
b Fraudi. cui occurrendum eſt. j. de renun. c. ij. cum ſi.
c Ea. ſ. nomina.
d Poſſit impetrator.
e Uariari. nō variationē et incōſtantiā reprobari alibi ꝑmittit qd̓ dic ut plene dixi. j. de reg. iu. qd̓ ſemel. & nota ꝑ hanc lr̃am ꝙ per lr̃as gn̄ales ad obtinēda beneficia. exq̄ aliquid ſpecificauit ſine ꝓteſtatione: ſi ſuccūbat ad aliud tranſire nō poterit. q̄ ꝓinde eſt ac ſi in reſcripto fuiſſet expreſſuꝫ illud beneficiū qd̓ optauit. j. de ꝯceſ. pbē. q̄ cūctis qd̓ ſane intelligas ſm id qd̓ habetur e. ti. ne captāde. io. an.
f Diſpēdia. ſi actor ꝯ reū ſup plurib⁹ ꝑſonalibus lr̃as impetrat ad diuerſos nō valent lr̃e nec ꝓceſſus earū & reo cōdemnabitur in expēſis. & idē in reo cōueniēte uel recōueniente actorē eodē durāte iudicio. hoc dicit. vocatur aūt diſpendiū longū & inutile. ꝯpendiū aūt breue & vtile ad idē de accu. qualiter & qn̄. ij ad finem.
g Qua poſſumus. ad idē. s in ꝓemio huius libri. & hꝫ ſufficit. xliij. di. ephesijs. xlvij. di. c. vlti.
h Gregorij. hec eſt vera littera & loquitur de decre. s. e. ti. c. vlti. quidā olim habebant: inno. papa. iij. & male io. an.
i Ampliantes. ampliauit in eo ꝙ ſtatuit ꝙ ꝓceſſus nō valeat. & in eo qd̓ ſtatuit de reo. nam hec in decretali quia nōnulli. expreſſa nō fuerāt.
k Perſonales. quaſi ſecus in realibus. xxv. di. qualis. ff. de iudi. ꝑtor. & pōt eſſe ratio diuerſitatis. q̄ perſonales alteri⁹ nature ſunt ꝙ̄ reales: & facilius expediuntur. q̄ ſepius fit inde inſtrumentū uel ſcriptura. ar. ff. de eden. l. ſi legatū. & cōiter parue ſunt ꝑſonales q̄ōnes: reales vero magne. Itē in vna petitione pro pluribus ꝑſonalibus actiōibus agere pōt cuiuſlibet aſſignata cā. C. de anna. excep. ſi ex multis. s. de libel. ob. c. vl. ſm ber. verior eſt rō ſꝫ modernos. quare aliud in perſonalibus aliud in realibus. q̄ due diete que oliꝫ dabantur per decre. s. e. nōnulli. uel vna que datur hodie per decre. j. e. ſtatutū. ſeruata ipſius moderatione cōputantur a finibus dioceſ. vbi ſita eſt res: qn̄ agitur reali. s. e. dilectus. ij. cōtingeret ergo ꝙ quis nō poſſit ꝯueniri ſup pluribus realibus corā eodē iudice: cū res eſſent adinuicē remote. ſꝫ in perſonalibus cōputantur a finibus dioc̄. vbi habet domiciliū. vn̄ ſup omnibus ad vnū iudicē ꝯmodius impetrantur. & iō in iſtis aliud ꝙ̄ in illis. ſꝫ forte iſta rō ceſſat hodie ꝑ decre. j. c. ſtatutū. & dic qd̓ ibi dixi in. §. cū vo. in glo. oliꝫ dicebam⁹.
l Super omnibus. ſꝫ ſi reus appellauerit ſuper vna ꝑſonali iudex nō poterit ꝓcedere in alia ꝑma nō finita cū ſuſpectus ſit illi. s. de appel. ad hec ſi in vna. ergo nō eſt cōmodius agere ſub vno ꝙ̄ ſub diuerſis. & ſic dānoſa videtur cōſtitutio hec actori. ſꝫ pōt dici ſm ber. ꝙ iniquitas iudicis qui perperā proceſſit nō facit ꝙ reus ꝓpter hoc corā alio iudice poſſit trahi: & ſibi imputet qui talē obtinuit iudicē. & expectet actor donec appellationis cauſa ſit finita que ſi ꝓnunciata fuerit iuſta actor poſtmodū ſtudeat aliū iudicē impetrare. alias ſi fuerit iniuſta ꝓcedet in alijs. & idē vr̃ de alijs ipedimētis re n̄ integra.
m Queſtionibus. & ſic ad eoſdē & nō ad diuerſos debet litteras impetrare etiam vna lite finita ſm ber. licet quidā cōtra dicētes ꝙ hec cōſtitutio & illa: quia nōnulli. intelliguntur quando actor trahit reum ad diuerſos iudices uel vna pendēte coram vno.
n Impetrare. quid ſi coram delegato cōueniat ſuper vna. coram ordinario ſuper alia de hoc. s. eo. c. vlti. in glo. ſecus.
o Fecerit cum effectu vtendo. ſ. pluribus litteris. quia ſi vnicis tantū vteretur hn̄ valebit proceſſus habitus per eaſdē ſm inno. io. an.
p Omnium. alias omni.
q Proceſſus valeat. in hoc ampliauit ſtatutū. q̄ nōnulli. ſꝫ pone ꝓceſſuꝫ fuit corā diuerſis iudicibus & nihil exceptū: nūquid valebit ſn̄ia uel ꝓceſſus? videtur ꝙ ſic. q̄ hoc eſt bñficiū perſonale per qd̓ etiā alteri nō ꝑiudicatur. de regu. ad apoſtolicā. ſꝫ verius eſt ſm ber. ꝙ ꝓceſſus nō valet per hanc lr̃am. alias nl̄ videtur addere hec cōſtitutio illi decre. quia nōnulli. & hoc idem tenet Inno. & dicit per curiam obſeruari.
r Expenſis. & in damnis. s. eo. c. vlti. io. an.
s Legittimis. de hoc dic. ij. q. i. in primis. de do. & cōtu. finē. & hoc eſt generale ut fatigans aduerſariū in expenſis puniatur. s. de penis. calumniā. de reſcrip. certum. cum ſimilibus.
t Durante. qualiter habeat fieri recōuentio. no. s. de mu. pet. c. i. & ij. io. an.
u Obnoxium. etiam actione reali ſm ber.
x Uel cōuentionis. forte ponit hec duo verba. q̄ ſi cōueniatur actor vna & eadem ſn̄ia debet cauſa terminari: ſi cōueniatur reus tunc poteſt prius terminari prima ꝙ̄ ſecunda. ꝓbatur hoc. s. de mu. peti c. i. & de or. cog. cum dilectus. uel forte vtroqꝫ caſu vna ſentētia termināda eſt & ſemꝑ eodē durante iudicio coram eodē iudice agendū eſt. quo finito coram alio. q̄ tunc nō poſſet reus agere coram ꝑmo delegato cū finita ſit iuriſdictio ꝙ̄tū ad ꝯgnitionē. s. de offi. dele. q̄ rēti. an aūt corā ordinario recōuenire poſſit eundē eodeꝫ durāte iudicio dubitatur? & vr̃ ꝙ ſic. cū hꝫ dicat lr̃a. litteras maluerit ipetrare. vn̄ ſolū de delegato loq vr̃. ſꝫ q̄ eadē rō eſt vtrobiqꝫ ideꝫ ius vr̃ eē debere ſꝫ ber. vel forte nō eſt eadē rō. q̄ iuriſdictio ordinaria fauorabilis eſt: & extraordinaria odioſa. & iō aliud i ordinario dici poſſet. ad hꝫ facit qd̓ ꝫ inno. s. c. vlt.
y Litteras. forte ē talis cā que n̄ cadit in ꝯgnitiōꝫ delegati ſine ſpāli mandato pape. vi. q. iiij. ſi eps. s. de ꝯfir. vtil. uel inuti. c. i. & ij. s. de reſti. in inte. c. pe. alias eni quare oneraret ſe in lr̃is impetrandis: qui per lr̃as actoris poteſt ſuū expedire negocium. io. an.
z Experiri. i. agere. quia in recōuentione reus fit actor. concor. s. de cau. poſſ. paſtoralis. alibi ponitur ꝓ defendere. s. de iudi. c. i. et viij. di. quo iure. io. an.
& Recuſare. ab initio anteꝙ̄ in eos ꝯſenſerit ſm ber. vel ex ſuper ueniēte cauſa. de offi. dele. inſinuāte. & pēdente ſuſpitionis ꝯgnitione iudex nō ꝓcedet in recōuentionis cā per lr̃as impetratas ꝑ reū q̄ ſi cōtrariū diceretur facile eēt deludere huic cōſtitutiōi ſm inno.
ꝯ Simili pena. ſuperius expreſſa in actore. ſ. ut lr̃is careat: ꝓceſſus nō valeat & in expenſis cōdemnetur. per quē autē fiat talis cōdemnatio. no. s. eo. ti. c. vlti.
ꝝ Cum aliquib⁹. fuit tracta de extrauagāti alex. q̄ incipiebat cōtingit. & hoc dicit ꝙ receptus per lr̃as facultatis ſi ad recipiētes ſpectabat receptio ipſoꝝ & nō pape auctoritate intelligitur eſſe receptus. niſi in lr̃is aliud eſſet expſſum. Si aūt receptio nō ſpectabat ad eos tunc apoſtolica auc̄te dicitur receptus. Sed ante oīa quero: ad quid expediat ſcire qd̓ dicit hec decre. expedit ꝓpter id qd̓ habes. j. de ꝑben. li. qui auc̄te. & de ꝯceſ. ꝑben. c. vlt. v̄. uel eos. Emanauit aūt ad declarationē eoꝝ que no. inno. & hoſti. de lr̃is facultatis. s. de ꝑben. relatū. & Cōpoſt. s. eo. capitulū ultra duas chartas v̄. quid ſi papa. & v̄. ſed pone ꝙ abbati.
a Eiuſdem eccleſie. ad quā recipitur.
b Cōſuetudinib⁹. que ſeruāde ſunt. j. de ꝑben. cū in eccleſijs.
c Statutis. nō capitulū eccleſie poſſe facere ſtatutū dūmō ſit licitū. ut. j. de v̄. ſig. ꝯſtitutionē. vbi de hꝫ. & ꝯcor. s. de ꝯſti. cū omnes.
d Confirmatione apoſtolica. quid operetur cōfirmatio. no. xvij. q. iiij. frater. & s. de cōceſ. prehen. q̄ diuerſitatē.
e Firmitate alia. puta vinculo pene cui ſe ſtatuētes ſpontanee obligauerūt. vel forte per ſuperiorē ipſis ſtatutis appoſito: uel confirmatione legati: uel alterius ſuperioris vel alia ſimili.
f Cōcedimus facultatē. nō verbū q̄ ſi ꝑciperet omni caſu diceretur apoſtolica auc̄te recept⁹. Et nō ꝙ per hāc formā cū dirigitur eis ad quos ſpectat collatio q̄ hic vocatur receptio nō dr̃ grauata eccleſia adeo ꝙ locū habeat decre. s. e. mandatū. & j. e. c. pe. in fi. q̄ aliud eſt cōcedere facultatē: & aliud ꝑcipere. xiiij. q. i. quod precipitur. ad ideꝫ s. de arbi. cum olim. ff. man. l. ij. in fi.
g Receptio. ſumitur hic receptio nō pro inſtallatione: ſed pro collatione que ius cōfert. ad idē. j. de ꝑben. cū in eccleſijs.
h Ad eos. in quibuſdā eni eccleſijs canonicoꝝ receptio & ꝑbēdarū collatio ad ſolū ſpectat epm̄ uel ꝑlatū tantū. in quibuſdā ad ſolū capitulū uel ꝯuentū. in quibuſdā cōiter ad vtrūqꝫ. hoc ꝓbatur. s. de elec. cū in eccleſia. j. ne ſe. va. c. vno. de regu. c. vlti.
i Poteſtatem. recipiendi illum in canonicum.
k Ad eoſdeꝫ. tantū intelligo. quid ſi cōiter ad eos & alios? adhuc idem credo ꝙ in primo caſu cum iſti poteſtatē recipiant ex viribus litteraꝝ. nam qd̓ prius facere ſoli nō poterāt modo poſſunt. Et de cōmuni nullus recte dicit: hoc meū eſt. xij. q. i. §. vlti. & q. ij. qui manumittitur. & ar. ff. de ſerui. vr̃. pre. l. ſi parieteꝫ. ibi quia volens no

ſolum dominus eſt. ⁊ facit. j. de preben. cum in illis. in fi.
a ¶ Recept⁹. ſi ḡ poſtea recipiat alter auc̃te apo. ſecūdus ⁊ nō p̄m⁹ p̄mo vacantē prebendā habebit. ut. j. de p̄ben. hi qui. Jo. an.
b ¶ Niſi iſtud fuit additū qḋ nō erat in ex̃uagāti decre. ↄtingit.
c ¶ Auctoritate noſtra. tunc ḡ licet ad eos pertineat receptio apoſtolica dicitur auc̃te receptus.
d ¶ Expreſſe. ſic. j. e. duob⁹. in fi. ⁊ j. d̄ p̄bē. ſi motu ꝓprio in fi.
e ¶ Si gratioſe. reſcriptū papale qḋ ↄcedit ꝓmoto retētionē p̄moꝝ beneficioꝝ vſqꝫ ad bn̄placitū pape extinguit̃ mortuo papa. ſec⁹ ſi ibi dicat̃ vſqꝫ ad beneplacitū apoſto. ſe. nec intelligit̃ tale reſcriptū de bn̄ficijs pri⁹ nō canonice detentis hoc dicit. habuit autē ortū hec decret. ab ex̃uagante clemētis. que incipiebat: ut petitioni tue ↄgrue ſatiſfiat. ⁊ ibi clemēs nō diſtinguebat: ſꝫ ſimpliciter dicebat: ꝙ ſi papa hāc gratiā cōceſſerit vſqꝫ ad ſue volūtatis beneplacitū ꝙ per eius obitū nō expirabat gratia. ar. legis dicētis ꝙ vſufructus relict⁹ mihi q̄diu titius remāſerit in furore non extinguit̃ mortuo ticio priuſq̄ ad ſanā mentem reuertat̃: pro eo ꝙ vſqꝫ ad omne tēpus vite mei vſufructuarij poterat ſi mihi ſuperuixiſſet nō fieri ſane mētis. C. de vſufruc. l. ambiguitatē. ſic videbat̃ dicendū in caſu ꝓpoſito. q: papa ſi ſupuixiſſet poterat nō mutaſſe voluntatē. ergo nō expiraret gratia. Urbanus aūt cōtrariū reſponderat uel dicebat. ſ. ꝙ expirabat in ſua ex̃uaganti: que incipiebat ſignificaſti nobis. hic bonifacius diſtinguēdo veritatē exprimit: ⁊ declarat quod no. hoſti. ū. de p̄eca. c. vlti. ⁊ vin. de elect. c. dudum. ij. in vlti. glo. ⁊ abbas ibidem.

ritate receptus[a]: niſi[b] ꝙ eū auctoritate[c] noſtra reciperent: in noſtris litteris caueretur expreſſe[d].

Idem.

Si gratioſe[e] tibi a romano[f] pōtifice cōcedatur ut beneficia[g] que tēpore tue ꝓmotionis[i] obtinebas: poſſes uſqꝫ ad ſue[k] uolūtatis beneplacitum retinere: huius gratia per eius obitum: per quem[l] ipſius beneplacituꝫ omnino extinguitur[m]: eoipſo expirat[n]. ¶ Secus aūt ſi uſqꝫ ad apo.[o] ſe. beneplacitū gratia cōcedatur predicta: tunc enim q: ſedes ipſa nō moritur[p]: durabit perpetuo[q] niſi a ſucceſſore fuerit reuocata. ¶ Pretextu uero talis cōceſſionis que debet cum ſit ambitioſa reſtringi[r]: ea ſolum beneficia[s] que canonice[t] obtines: potes licite retinere.

Idem.

Suſceptum[u] ab ap.[x] ſe. mādatū ut ab aliquo bn̄ficij qḋ obtinet reſignatione recepta: ipſū alteri[y] ↄferas ⁊ aſſignes: adimplere nō potes: ſi ille[z] antea quā reſignet rebus eximatur humanis[⁊]: cum[ꝯ] nō per reſignationem uacauerit ſꝫ per morte[ꝝ]: niſi de intentione mandantis aliud appareret expreſſe[a]. Si duo ſuper eodē beneficio litteras impetrent primo[b] eoꝝ per illius obitū qui[c] tenebat: ſecundo uo per ceſſionē eiuſdem[d] ipſū ꝓponēte uacare: ſecundus[e] cū beneficiuꝫ ipſum ceſſione non morte[f] uacauerit: debet primo in ipſius aſſecutione preferri[g].

Idem.

Gratia[h] quā ſuper beneficio a

f ¶ Gratioſe. in hꝫ fuit gr̃a: plura bn̄ficia ſimul tenere nō poterat. vñ ſi primū curatū erat ⁊ ſcōm curatū: poſt receptā poſſeſſionē ſecūdi ſtatim vacat primū. xxi. q. ij. ſi qs iam. ū. de p̄bē. de multa. vel ex q° per eū ſtat quo minus poſſeſſionē haberet. j. de p̄ben. lꝫ. ij. niſi i caſu. j. de prebē. ſi tibi. ſi ꝓmouebat̃ in ep̄m poſt ↄſecrationē uel poſt decurſū tēpus de ↄſecrādis ep̄is vacabūt priora bn̄ficia. ū. de elec. cum in cunctis. eſt ergo gratia ut donec voluntas eius durauerit: beneficia ipſa nō vacent. Jo. an.
g ¶ A ro. ponti. qui ſolus ſub ↄditione ⁊ ad tēpus ſicut vult pōt bn̄ficia ⁊ p̄laturas ↄferre. vij. q. i. paſtoralis. ū. de fil. preſ. veniēs. ⁊ in his q̄ vult eſt ꝓ rōe volūtas. inſti. de iur. na. §. ſꝫ qḋ p̄cipi. ali⁹ aūt hꝫ nō pōt. i. q. ij. q̄ pio. vij. q. i. q̄uis. lxx. di. ſanctoꝝ. lv. diſt. p̄cepta. Nec eni morib⁹ nr̃is expedit tēporales habere filios. ff. de op. le. l. eſt queſitum. nec actus legittimi. ⁊c̃. j. de reg. iu. actus.
h ¶ Beneficia. large ponit̃. ⁊ nō ꝙ dicit beneficia nō dicit fruct⁹ beneficioꝝ. ut. j. de prebē. ſi tibi cōceſſo. hoc dico ut denotē ꝙ hic beneficia nō vacent. ibi tamen vacantur ibi dicam.
i ¶ Promotionis. forte in epiſcopum. Jo. an.
k ¶ Sue. ſ. rōe pontificis. ⁊ cōcoꝝ. ū. e. lr̃is. vbi ꝑ clauſulā: niſi ꝑ nos ⁊c̃. nō intelligit̃ dignitas ſed pſona ſcribētis. l ¶ Per quē. ratō.
m ¶ Extinguit̃. cōcoꝝ. j. ne ſe. va. c. vno in fi. ſic etiā crimina morte extinguunt̃. xxiij. di. quoꝝdā. ⁊. j. de here. accuſat⁹. §. ſi vō. in fi. ꝑterq̄ in caſibus nōtis in dicto. c. quoꝝdā. ⁊. xxiij. q. ij. in ſumma.
n ¶ Expirat. expirante igit̃ papa expirat hec gratia. ⁊ ↄcoꝝ. ff. loca. l. iiij. vbi dicit̃ ꝙ locatio uel precariū ꝑ te mihi ↄceſſū q̄diu voles obitu tuo finit̃ ad hoc ſignat̃ cōtrariū. ū. de p̄eca. c. vlti. ⁊. ff. de preca. cū precariū. §. i. vbi dicit̃ ꝙ precariū nō finit̃ morte ↄcedentis: ſꝫ ibi ſimpliciter factū fuerat precariū nō adiecta aliqua cōditione uel termino. ut no. in pre. decre. vlti. de p̄eca. Itē cōtra. nōne volūtas pape durare intelligit̃ donec mutata ꝓbatur. ū. de bap. ⁊ ei⁹ effec. maiores etiā poſt mortē. xxv. di. qualis. ſꝫ illa in his que ſaluteꝫ anime reſpiciūt. Itē valde ↄ̄dicit p̄dicta. l. ambiguitatē. C. de vſufruc. per que iura tenebat abbas opi. clemētis. ū. de elec. dudū. ij. in fi. ſꝫ in lege illa eſt fauor qui ampliandus eſt: hic odiuꝫ quod eſt reſtringendū ut hic in fi. uel verius redire uel nō redire ad ſanā mentē nō erat in voluntate morientis. ſed hic reuocare ⁊ non reuocare gratiam erat in volūtate moriētis. ex quo ergo adiecit donec volam perinde eſt ac ſi dixiſſet donec moriar. niſi prius reuocauero.
o ¶ Apoſtolice ſedis. Nō ergo ꝙ aliud eſt cū ſcribit perſona: aliud cū ſcribit dignitas. ſicut aliud eſt cum ſcribitur perſone: aliud cum ſcribit̃ dignitati. ū. de offi. dele. quoniā. j. e. c. vlt. ⁊. j. de priui. ne aliqui.
p ¶ Moritur. ſic. xij. q. ij. liberti. nō enim poteſt eſſe nulla. xxiiij. q. i. pudēda. quia dominus pro eo orauit. xvi. di. §. i. ad fi.
q ¶ Perpetuo. i. donec vixerit ille cui fuit gratia ↄceſſa. ad idem. ff. ꝓ ſocio. l. i. vbi de hꝫ. Et nō ꝙ ſicut p̄uilegiū perſonale ex parte eius cui cōceditur extinguit̃ cum perſona. vij. q. i. petiſti. ſic priuilegiū perſonale ex parte cōcedentis extinguit̃ cum ipſo cōcedēte ut hic. ⁊ ſic de vtroqꝫ poteſt intelligi. j. de regu. iur. priuilegiū ut ibi dixi. priuilegiū autē reale ex p̄te concedentis cum ↄcedente non extinguitur ut hic.
r ¶ Reſtringi. q: odia reſtringi ⁊ fauores cōuenit ampliari. j. de reg. iu. odia. cum ſuis cōcoꝝ.
s ¶ Beneficia. nō per hꝫ ꝙ hic ⁊. ū. in p̄n. dicit bn̄ficia i plurali: videt̃ ꝙ ſimul plura poſſit habere beneficia. de hꝫ dicam. j. c. ij.
t ¶ Canonice. nil eni noui iuris in beneficijs illis tribuit hec diſpenſatio. ſed vetus cōſeruat ⁊ porrigat ⁊ ꝓbat̃ hoc ū. de elec. duduꝫ. ij. in fi. ſicut de innouatione dicit̃. ū. de p̄ui. ex parte. ⁊. c. q: intentionis. ⁊ de cōfir. vti. uel inuti. c. cum dilectus.
u ¶ Suſceptū. vacatio per mortē ⁊ vacatio per renunciationē ſunt diuerſa. ⁊ ideo in lr̃is ad beneficia impetratis vno exp̄ſſo nō venit reliquū hoc dicit. Emanauit aūt ad declarationē eoꝝ que no. hoſti. ū. de offi. dele. ex p̄te. i.
x ¶ Apoſtolica ſede. Idem ſi ab alio qui hoc mādare poſſet. puta legato qui ad hoc haberet ſpeciale mandatum. alias legatus hoc nō poteſt. ut. j. de off. leg. c. penul. §. prohibemus.
y ¶ Alteri. expreſſo uel nō expreſſo nō curo. licet interdū ſit differentia. ut. j. de offi. deleg. is cui. ⁊. j. de preben. is cui.
z ¶ Ille qui beneficium obtinebat.
⁊ ¶ Humanis. ar. cōtra. j. de offi. dele. ſi delegatus. i. reſponſo. Solu. de propria ſignificatiōe vocabuli abeſſe dicitur qui nō eſt in rebus humanis. ff. de verb. ſig. mulieris. §. fi. nō ſic in propria ſignificatione dicit̃ renunciaſſe. ut. j dicam. qui mortuus eſt cum renunciatio ſit voluntaria: illa coacta ideo ſec⁹. ⁊ ſtrictiſſime ſit interpretatio in reſcriptis ad beneficia. j. de p̄ben. q̄uis. i. ⁊ cōcoꝝ. ad hoc. ff. de lib. ⁊ poſth. l. cōmodiſſime.
ꝯ ¶ Cum nō. ratio. io. an.
ꝝ ¶ Per mortē. ⁊ in his forma mādati diligēter ē ſeruāda. j. de p̄bē. cui de nō
a ¶ Expreſſe. q: expreſſit ſe velle beneficiū tali cōferri reſignatiōe uel quocūmodo vacauerit. ⁊ facit. ū. e. c. ij. ⁊. j. de preben. ſi motu proprio.
b ¶ Primo. ex hoc videbat̃ debere p̄ferri. ut. j. e. tibi qui. ⁊. j. de p̄ben. eū cui. ſꝫ nō eſt ita. q: lꝫ ille poſterior ſit tēpore iure tñ eſt potior eo ꝙ verū dixit: primus aūt falſum. ⁊ eadē ratione dico ꝙ poſito ꝙ nullus impetrauerit ſecūdo beneficiū illud qḋ ñ debebit̃ impetrāti qui falſū ſic expreſſit: nihil eni ad rūbrū impetratio ſecundi. q: ſi ius habuiſſet in beneficio primus per ſuperuenientē impetrationē ſine p̄rogatiua illud perdere nō ꝓpotuiſſet. ⁊ eſt. ſi. ū. de eo qui cog. cōſan. vxo. ſue. diſcretionem.
c ¶ Qui tenebat. accipe. j. illud aſſerente vocare alias ꝓponente.
d ¶ Eiuſdem. ſ. qui tenebat.
e ¶ Secundus. qui de ceſſione dixit.
f ¶ Nō morte. nō ergo ꝙ aliud eſt cedere aliud decedere. ad idē. j. de p̄bē. q̄uis tibi. ⁊. j. de v̄. ſig. c. vl. ſed nōne renunciās quo ad eccleſiā habet̃ ꝓ mortuo. ut. vij. q. i. §. ecce in quibus. ſicut ⁊ vir ab vxore iudicio eccleſie ſeparat⁹ q̄tum ad ipam pro mortuo reputat̃. xxxiij. q. ij. §. i. ſicut ⁊ monachus mortuus reputat̃ mundo. xvi. q. i. placuit. ij. Solu. dicit lex ꝙ per fictionē iuris veritas nō cōfundit̃ nec deletur. C. de iur. do. in rebus. in prin. lꝫ igitur renūcians quo ad ipſam eccleſiā fingat̃ mortuus. tñ mortuus nō eſt. nec idē eſt per omnia in eo qḋ in mortuo. nam talis de nouo poſſet ad eccleſiaꝫ reaſſumi. ū. de renū. ex tranſmiſſa. qḋ in mortuo eſſe nō poſſet. bene ergo dicit io. qui no. in predicta. c. placuit. xvi. q. i. ꝙ nunq̄ mors ciuilis naturali cōparat̃ niſi in caſibus expreſſis in iure. ad hoc optime. ff. de ver. obli. ex ea parte. §. in inſulā. ⁊. ff. de do. inter vi. ⁊ vx. l. ſed ſi mors. ⁊ lꝫ alias in beneficijs larga fiat interpretatio: in litteris beneficialibus que ambitioſe reputant̃ fiat ſtricta. ut. j. de preben. q̄uis. i. intelligimus ſtricte de naturali morte ꝓut verbū ſonat. ⁊ adde quod dicam. j. de p̄ben. q̄uis. ij.
g ¶ Preferri. no. ḡ pro illa regula q̄ dicit qui p̄or eſt tp̄e potior ē iure. ad qḋ facit. j. e. tibi qui. ⁊ de prebē. eum cui. intelligit̃ cuꝫ vtriuſqꝫ par eſt cā. ut. ff. de reg. iu. quotiens vtriuſqꝫ. ⁊ dicam. j. de regu. iur. qui prior. Si aūt potior eſt cauſa poſterioris p̄or erit in iure ut hic. ⁊. j. de p̄bē. hi qui. ⁊. c. ſi a ſede. ff. de priui. cre. l. p̄uilegia. C. qui poti. inpig. habe. l. vlti.
h ¶ Gratia. lꝫ ignorans beneficiū ſibi collatū in impetratione alterius illius

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſe.ap.[a] te ipetraſſe ꝓponis: uitio/ſa[b] reputari nõ debet: quãuis de a/lio bñficio ab epõ tuo antea[c] tibi abſenti ⁊ ignorãti[d] collato nullam: cũ tpe impetrationis neſcires[e]: fe ceris mentionẽ: utrũqꝫ[f] tñ ſi talia ſint beneficia que ſimul nequeant de iure[g] teneri habere nõ potes[h] ſꝫ eligas[i] quod ex eis malueris reti/nere.

Idem.

Quãuis[k] is cuiꝰ gratia[l] ꝑ quã mandabaẽ in certa eccleſia ꝓuideri[m] ſibi de beneficio proxime[n] vacaturo per nos fuerat reuocata[o] reſtituaẽ a nobis denuo ad eãdem nõ tñ ei cui poſt reuocationẽ[p] ⁊ añ reſtitutiõꝫ predictas ſimilis[q] in eadẽ eccleſia gr̃a facta fuit: niſi hoc expreſſe[r] dixerimus auferri debe/

mentionẽ nõ fecerit valẽt lr̃e. alterũ tñ eliget ſi ſimul teneri nõ poſſint.

a ¶ Sede ap. idem ſi ab alio. ⁊ facit ad hoc. ĩ. de offi. le. c. vlt.

b ¶ Viicioſa. eſt eni gr̃a vicioſa qñ in ipetratiõe bñficij ſubticeẽ aliqḋ bñficiũ ꝗtumcũqꝫ modicũ ut. ĩ. de pbẽ. ſi motu ꝓprio. niſi forte ꝓprio ſuo motu papa bñficiũ ꝯferret ut ibi. hinc ẽ ꝙ expreſſio bñficij diſpẽſationẽ nõ opereẽ. ſꝫ hoc ſolũ ꝙ lr̃e ſurreptitie nõ dñr ut e. ti. nõ põt. in fi.

c ¶ Antea. qꝛ ſi poſt nulla fuiſſet dubitatio.

d ¶ Ignorãti. idẽ intelligo de ſciẽte anteꝗ̃ acceptet uel ratã habeat collationẽ eandem cũ eni ante hꝫ beneficiũ ſuũꝫ dici nõ poſſit: nõ neceſſe ẽ de ipſo fieri mẽtionẽ. ĩ. de pbẽ. ſi tibi abñti. Et nõ ex hac de cre. ⁊ illa ꝙ bñficia eccleſiaſtica licite ꝯferunẽ abſẽti. Simile in ꝓcuratore qui ꝯſtituitur etiã abſens. ut. ĩ. de procu. lꝫ. ⁊. ff. de ꝓcur. l. i. in fi. ſꝫ hic forte ꝓcurator pn̄s hñs mandatũ ad talia ratũ habuerat ⁊ acceptauerat ꝑ id qḋ dicit in fi. retinere. vel dic qꝛ in bñficijs uel lr̃is ad beneficia impetrãdis nil dꝫ taceri: qḋ poſſit mouere animũ cõcedẽtis etiã de tali bñficiõ anteꝗ̃ acceptet dꝫ facere mẽtionẽ. ad hoc. ẽ. e. in nr̃a. ⁊. ĩ. ḋ preben. ꝗuis. i. ⁊. c. ſi motu. maxĩe cũ habeat ius ad rem. ĩ. de cõceſ. pben. c. vlt. ⁊ in predicta decre. ſi tibi.

e ¶ Neſcires. diuiare. n. nõ tẽbaẽ. qꝛ id hũanũ nõ ẽ. ẽ. ut ec. hñ. ut nr̃m. io. an.

f ¶ Vtrũqꝫ tñ. ſ. impetratum a papa ⁊ collatũ ab epiſcopo.

g ¶ De iure teneri. ſed que ſunt hec beneficia que poſſunt ſimul de iure teneri. Super hoc vide in ſpe. ti. de legato. §. reſtat. ṽ. illud aũt. Poſſet dici ſꝫ inno. qui hoc tenet de elec. dudũ. de pben. cũ iam dudũꝫ. ꝙ habere plura beneficia nõ curata: ⁊ que de cõſuetudine uel ſtatuto reſidentiã nõ requirant nõ eſt peccatũ nec cõtra iura. ⁊ de talibus hic poſſet intelligi. vel poſſet dici ſm goff. qui hoc no. ẽ. de ele. nõ reſi. c. iij. ꝙ de iure põt quis habere plures prebendas quarũ altera per ſe nõ ſufficit. allegat. e. ti. cõquerente. qḋ facit etiaꝫ cõtra. ⁊ de prebẽ. cũ teneamur. vel dic ꝙ loquiẽ de beneficijs vnitis annexis uel depẽdentibus. illa eni ſimul poſſunt de iure teneri. ſꝫ hec lectura non ꝓcedit. per collationẽ eni vnĩꝰ haberet vtrũqꝫ. ⁊ ſic nõ fuiſſet neceſſaria alterius collatio. vnde dici poſſet opi. inno. verã eſſe quã ſequitur cõſuetudo: quã papa ſcit ⁊ tolerat. vel ſaltẽ opi. gof. ar. ẽ. e. ſi gratioſe. ar. ꝓ ⁊ cõtra. ĩ. de pben. is cui. vel dic ꝙ lr̃a iſta loquiẽ de his beneficijs que ꝑtextu cõſuetudinis uel ſtatuti ſup hoc ex cauſa facti ſimul teneri poſſunt. Ad primũ de conceſ. pben. ex parte. in fi. Ad ſcõm de cõſti. cũ omnes. ⁊ eſt ſimile de iure. ẽ. ut li. pen. c. i. ẽ. de elec. cumana. ad fi. Ad primũ cõtra. ĩ. de cõſue. c. i. ⁊. ẽ. de cõceſ. prebẽ. lr̃as. Solu. illud ſpeciale in duobus beneficijs in vna ⁊ eadẽ eccleſia. ſecus in diuerſis: vnde videnẽ facere pro. ⁊ facit qḋ no. hoſt. in predi. decre. litteras. in glo. nõ obſtante in fi.

h ¶ Nõ poteſ. de iure cõi diſpenſatiue tñ poſſet. Et ſi queraẽ per quẽ diſpẽſari poſſit. vide qḋ no. lxx. di. ſanctorũ. xxi. q. ij. ſi quis iã tranſlatus. de elec. dudũ. ij. de pben. de multa. de ꝯceſ. pben. lr̃as. ⁊. ĩ. de ꝯſue. c. i. io. an.

i ¶ Eligas. ſic ⁊ oliꝫ dabaẽ electio ei qui duo beneficia curata ſimul habebat ẽ. de preben. referẽte. ⁊. c. ꝑterea. hodie ſecus e. ti. de multa. Sꝫ nũquid electo vno re integra penitere poterit ⁊ aliud eligere. ar. ꝙ ſic. ij. q. vi. ſi quis libellos. ẽ. de elec. in cauſis. de iurepa. cũ autẽ. qḋ facit etiã ꝯtra. et. ĩ. de offi. dele. ꝗuis. ⁊. ĩ. de ꝓcu. ꝗuis. ⁊. ĩ. de reg. iu. mutare. cum ſi. ar. ꝯtra. xxxij. q. v. horrendus. de iureiu. quẽadmodũ. ẽ. eo. li. de reſcrip. c. ij. ⁊. ĩ. de regu. iur. qḋ ſemel. cum ſuis cõcor. Solu. ſatis videreẽ ꝙ re integra poſſit mutare cõſilium ⁊ aliud eligere per prima iura. ad hoc. ĩ. de prebẽ. ſi tibi abſenti. ff. de opti. lega. l. ij. Cõtrariũ tene per predictã regulam quod ſemel. ad hoc. ĩ. c. c. penul. in fi. ⁊ de poſtu. c. i.

k ¶ Quãuis is cuius. Si reſtituaẽ quis ad gratiã reuocatã ſine alteriꝰ ꝑiudicio itelligiẽ reſtitutꝰ. vñ alteri ante reſtitutiõꝫ impetrãti ꝑferri nõ dꝫ.

l ¶ Gratia. cõceſſa forte a nicolao quarto uel celeſtino. v. io. an.

m ¶ Prouideri. nec adhuc ꝓuiſum erat nec ad ꝓfeſſionẽ deuenerant. vnde habebãt ius nõ in re ſꝫ ad rem. de ꝯceſ. pben. c. vlti. Io. an.

n ¶ Proxime vacaturo. qḋ ſolus papa facere poteſt. de cõceſ. pben. c. ij.

o ¶ Reuocata. tenorẽ huius reuocatorie ꝯſtitutionis nõ habemus: ſꝫ de ipa fit mentio. ĩ. de pben. c. pe. ⁊ añpe. ⁊. de ꝯceſ. pben. c. vi. reuocatoria illarũ nicolai incipiebat: pridẽ ad apicẽ. illarũ celeſtini: olim celeſtinus. ⁊. c. dudum.

p ¶ Poſt reuocationem. idem ⁊ multo magis ſi ante reuocationem.

q ¶ Similis. ſ. de beneficio ꝓxime vacaturo.

r ¶ Expreſſe dixerimus. hoc eni papa facere põt. ad hꝫ. ĩ. de pben. c. pe.

s ¶ Cũ talis. ecce rõ: ⁊ aduerte qꝛ in ꝯ̃riũ videbaẽ ex eo: qꝛ reſtitutio ẽ ꝑoris ſtatus reparatio: ⁊ reſtitutus in priſtinũ ius recidit. ar. xv. q. vi. nos ſanctorũ. ⁊. c. iuratus. ⁊. ẽ. de elec. qꝛ diligẽtia. ij. q. iij. §. notãdũ. in fi. ⁊. C. de ſen. paſ. l. i. reſtitutio eni operari debet ut nec ꝓſit nec obſit qḋ euenit. ff. ex qui.

bit: cũ talis[s] reſtitutio ubi aliud nõ exprimiẽ: intelligatur[t] fieri ſine iuris preiudicio alieni.

Idem.

Si eo[x] tempore quo tibi de beneficio cũ cura[y] uel ſine cura mãdauimꝰ ꝓuideri ad obtinendũ curatum beneficiũ idoneã[z] nõ habeas etatem: tibi licet nunc legitime effectus[⁊] ſis etatis: auctoritate litterarũ huiuſmodi cum tẽpore[ꝯ] date ipſarum adhuc non eſſes idoneus[ꝝ]: de beneficio curam[a] animarum habente: nequaquã poterit prouideri: ¶ Beneficium[b] autẽ ſine[c] cura: cum ad ipſum ſufficientem tunc[d] etatem[e] haberes: ꝑ eas licite[f] poteris obtinere.

Idem.

can. ma. l. i. ⁊ rñſo. ſꝫ ꝯ̃rium eſt verũ ut hic. ⁊ ſic pro parte hac debuit queſtio terminari per decre. de renũ. ex tranſmiſſa. ⁊ de ſimo. ex inſinuatione. ⁊ cõcor. C. de remiſ. pig. l. vlti. vbi ſi de volũtate creditoris debitor pignus diſtrahit: ſi iterũ deueniat ad ipſuꝫ debitorẽ res illa diſtracta ñ renaſciẽ hypothecaria quã habebat a ꝑncipio actio eni ſemel extincta. ⁊c̃. de cõ. di. iiij. queris. ff. de ſolu. qui res. §. areaꝫ. Ad ꝯ̃ria reſpondetur ꝙ hic nõ eſt vere reſtitutio: immo quedã noua cõceſſio per pre. iura. et nota ꝙ hec decret. facit in ar. ad qõnẽ dominicalẽ: an. ſ. epiſcopus inuito patrono reſtituere poſſit preſbiterũ ꝑ ſe depoſitum: ⁊ determinauit Hoſt. ḋ renun. ex tranſmiſſa in fi. ꝙ nõ per. l. C. de nup. ſi ut propoſuis. ij. vbi diciẽ ꝙ in matrimonio reſtaurando per filiã poſt diuortium requiritur conſenſus patris ſicut a ꝑncipio in cõtrahendo. In cõtrarium facit de renun. poſt tranſlationeꝫ. de iude. iudei. de ciuitate. ⁊. c. conſuluit. de his que fi. a prela. cum apoſtolica. vij. q. i. eos. ⁊ no. de hoc. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſor. in ꝑnci. dicebat Hoſti. opi. Goff. eſſe verã cũꝫ reſtituitur ab inferiori. ſecus ſi a principe per iura ſuperiuſ pro reſtituto inducta. Bar. brix. in dominicali queſtione que incipit: ſacerdos aliquis fuit. dixit: ꝙ ſi depoſitus appellauit infra decẽ dies reſtitui poteſt inuito patrono alias nõ. Tan. dixit: ꝙ ſi epiſcopus preuenit in reſtitutione patronum ꝙ valet reſtitutio alias nõ. quod approbat Hoſti. in predi. decre. ex tranſmiſſa. ⁊ de elec. innotuit. ⁊ facit qḋ no. ẽ. de cõſti. cũ acceſſiſſent. in vlti. glo.

t ¶ Intelligatur. concor. ĩ. e. c. ij.

u ¶ Si eo. in litteris ab beneficia impetratis inſpicitur tempus date. vnde per illas beneficium curatũꝫ obtinere nõ poterit: qui licet nunc ſit maior illo tempore minor erat.

x ¶ Si eo. ꝯ̃dicit ad hanc decre. ĩ. de preben. et cui ꝓuideri. ibi ſol.

y ¶ Cum cura. niſi hoc fuiſſet expreſſum de curato ꝓuideri nõ poſſet. ẽ: de pben. c. vlt. ⁊. ĩ. de prebẽ. cũ in illis.

z ¶ Idoneam. ſ. xxv. annorũ. ẽ. de elec. cũ in cunctis.

⁊ ¶ Effectus. ſpectamus ergo initiũ. ⁊ facit. ẽ. de elec. dudũ. i. ⁊ qḋ ibi no. nec ꝯfirmaẽ tractu tẽporis qḋ de iure ab initio nõ valebat. ĩ de reg. iu. nõ firmatur. cũ ſuis ꝯcor.

ꝯ ¶ Cũ tempore date. ſic no. inſpiciendũ tempus date. ſic. ẽ. e. cam te. ⁊. ĩ. eo. tibi qui. ⁊ de preben. eum cui.

ꝝ ¶ Idoneꝰ. ꝓpter defectũ etatis. ⁊ idẽ dici poſſet ḋ defectu ordinũ ar. ẽ. ḋ eta. ⁊ q. ꝑterea. ſꝫ hꝫ ẽ falſũ. ut. ĩ. de pbẽ. ſi ꝓ clericis paupibꝰ

a ¶ Curã aiarũ. In his q̃ ad curata bñficia ꝓmouenẽ reqriẽ maior idoneitas ꝗ̃ in alijs: ⁊ iõ ſi mãdaẽ ꝓuideri de dignitatibꝰ pſonalibus uel bñficijs de cura mẽtione nõ habita. de curatis dignitatibꝰ pſonatibꝰ uel bñficijs nõ poterit ꝓuideri. ĩ. de prebẽ. cũꝫ in illis.

b ¶ Bñficiũ. qꝛ poterat dubitari ne illa inutilis adiectio. ſ. cũ cura vitiaret in totũ reſcriptũ. ſ. ꝙ nec etiã de ſimplici poſſꝫ ꝓuideri. iõ annectit quod ſequiẽ. ⁊ ſic no. vtile nõ vitiari per inutile. ĩ. de reg. iur. vtile. cum ſuis concor.

c ¶ Sine cura. qꝛ ex ſe curã nõ hꝫ. ſi aũt haberet annexã parrochialẽ ⁊ curatã eccleſiã. dic ut dicam. ĩ. de prebẽ. ſuper eo.

d ¶ Tunc. ſ. tempore impetrationis.

e ¶ Etatẽ. ſꝫ que ẽ idonea etas in bñficio ſine cura. vr̃ ꝙ maior. xiiij ad illa dicaẽ idoneꝰ. ẽ. de pben. ſup inordinata. vbi hoſti. hꝫ tenet in canonijs ꝓpter maturitatẽ ꝯſilij qḋ requiriẽ in illis. nã ibi pueri ñ dicunẽ idonei ad bñficia obtinẽda. certũꝫ aũt eſt ꝙ infans dr̃ vſqꝫ ad. vii. an. puer aũt de. vii. vſqꝫ ad. xij. uel. xiiij. an. xxij. q. v. pueri. ⁊ C. de fal. mo. l. i. ⁊ dixi. ẽ. in ꝓe. circa fi. ſꝫ ut ibi no. her. dici põt ꝙ pueri ibi dicunẽ minores ſeptẽnio ⁊ iſti dicunẽ indigni. ſeptennes aũt ⁊ maiores ſeptennio dicunẽ idonei. cũ eni tales poſſint ordinari. xxviij. di. de his. q̃ ⁊ in bñficijs intitulari. ar. de pbẽ. cũ ſm. ad hꝫ optie facit. ĩ. de ele. ex eo ꝙ. ⁊ hec vera intelligo niſi eſſent talia bñficia q̃ ſacrũ ordinẽ ex ꝑuilegio ꝯſuetudine uel ſtatuto uel alio mõ requirerẽt. ⁊ faẽ qḋ dicã. ĩ. de fi. preſ. c. i. i. rñſo. ⁊ ꝓbaẽ expſſe. ĩ. de pbẽ. ei cui ꝓuideri. An hodie diſpẽſent epĩ in etate: no. ẽ. de elec. cũ dilecti. ⁊ dicã. ĩ. de elec. lꝫ canon. ⁊ de eta. ⁊ qua. c. vno. Io. an.

f ¶ Licite. id dicimur poſſe qḋ licite poſſumꝰ. xxij. q. ij. faciat. io. an.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a Si ꝓpř tua. papa ꝯceſſit ep̄o boñ. onere debitoꝝ grauato ꝓuilegiū ꝙ fructus bñficioꝝ primi anni vacātiū in ſua dioč. ꝑciperet. ⁊ erat hec gratia vſqꝫ ad quinquēniū duratura. appoſito in priuilegio ꝙ nō obſtarent ꝯſuetudines priuilegia uel ſtatuta ꝑ que ſua poſſet impediri ꝯceſſio. Uacauit quoddā beneficiū cuiꝰ redditus p̄mi anni de priuilegio ꝯſuetudine uel ſtatuto ſpectant ad fabricā eccleſie: uel aliū vſuꝫ uel aliquā ſingularē pſonā. querit̃ cui debeant̃ huiꝰ beneficij redditꝰ primi anni. Reſpondet̃ ſꝫ vnā lecturā ꝙ debētur fabrice uel illi vſui uel ſingulari perſone. niſi in ꝯceſſiōe facta ep̄o aliud caueret̃ expreſſe. vel dic ut. j. in vlti. glo.

Si propter[a] tua[b] debita pſoluē da fructus[c] beneficioꝝ primi anni[d]: que in tua uacabant[e] dioceſi tibi nō obſtātibus quibuſlibet ꝯſuetudinibꝰ priuilegijs uel ſtatutis ꝑ que nr̃a impediri[f] poſſet cōceſſio: uſqꝫ ad quiquēniū[g] de ſpeciali[h] gr̃a cōcedimus[i]: intētionis[k] noſtre nequaquā exiſtit ſi fructus huiuſmōi eccleſie tue fabrice: uel alteri[l] vſui ſeu cuicūqꝫ ſingulari pſone de ſpeciali cōſuetudine priuilegio uel ſtatuto[m] forſitā debeant̃: ꝙ eis ꝑ ꝯceſſionē[n] ipſam niſi hoc expreſſe[o] caueatur in ea preiudiciuꝫ[p] aliquod generetur.

b ¶ Tua debita. ad ideꝫ. j. de preben. ſi tibi. ij.

c ¶ Fructus. no. ꝙ nō hꝫ retinere bñficia ſꝫ fructus. vñ ut dixi. ſ. e. ſi gratioſe. in ħ caſu vacāt bñficia. vñ is ad quē ꝑtinet electio infra tēpus ſtatutū neceſſario hꝫ eligere. ⁊ facit qꝺ no. ber. de magiſt. qꝛ nōnullus. ⁊ ꝓbat̃ ħ ſatis. j. de preben. ſi tibi cōceſſo.

d ¶ Primi anni. quid dices: ꝯputabit̃ ne annus iſte a die fructuum colligendoꝝ. an a die vacationis uel mortis: credo ꝙ a die vacationis ꝯputari. vñ nō credo ħ ſeruari legē de vaſallo que dicit: ꝙ ſi vaſallꝰ decedat poſt auguſtū ⁊ ante kalē. marcij qꝺ ad dñm pertinet. alioquin ad vaſallū uel eius heredē. ut in li. feu. ti. lex regni. c. ſi vaſallus. ſꝫ credo ꝙ a die vacatiōis vſqꝫ ad annū quicquid obueniet bñficio ⁊ ſeparatū erat a ſolo totū erit huiꝰ ꝓuilegiati. ꝯparo eñi hunc priuilegiatū vſufructuario qui fructus ſepatos ⁊ recōditos ſuos facit. ff. de vſufruc. l. arboribus. §. iulianus. alias incipit: ſi fur. ſꝫ moderationē tñ decre. j. de offi. oꝛ. p̄ſenti. §. poꝛꝛo. ⁊ facit qꝺ ibi dicam ⁊ dico ꝙ annus iſte habebit. ccclxv. dies. vñ ſi vacauerit eccleſia p̄ma die menſ ſequēti anno prima die eiuſdē mēſis finitus ſit annuſ ⁊ facit qꝺ dicā. j. de elec. quā ſit. ⁊ ſi eſſet biſextꝰ illi duo dies cedūt ſibi pro vno: pro vno eñi ꝯputant̃. ut. ſ. de v̄. ſig. queſiuit. ff. de ver. ſig. cum biſextus. ff. de diuer. tē. pre. l. ij. in vlt. glo. lꝫ ſit arg. ꝯ. ff. de ſta. liber. l. cū heres. §. ſtichꝰ. ſꝫ illud in penis uel odijs q̄ ſunt mollienda. de pe. di. i. pene. j. de reg. iu. in penis. ⁊ facit qꝺ no. in predi. decre. queſiuit. ⁊. lv. di. c. ij.

e ¶ Uacabāt. morte renūciatione depoſitione tranſlatione uel quocūqꝫ alio mō. Quid ſi ꝑmutatione: vr̃ ꝙ ſecus per decre. j. de re. ꝑmu. c. vno. ſꝫ ꝯtrium puto. qꝛ negari nō pōt quin ꝓpter ꝑmutationē vacet: ⁊ equitas i eo ſolo caſu iuris rigori preferr̃. qꝛ in hoc ſcripta reperit̃ in alijs nō. nō enim ex illo ſpeciali caſu eſt regula danda.

f ¶ Impediri. ſecus ꝗ̃ ſi differri. lꝫ intēdat per clauſulā nō ob. impedimenta tollere: dilationeſ tñ tollere nō intēdit. lꝫ ex dilatōne impediri poſſet ut. j. dicam.

g ¶ Quinquēniū. factū narrat. idē eñi ſi in citeriori ⁊ vlteriori tpe.

h ¶ Speciali gratia. qꝛ de iure futuris ſucceſſoribus ꝯſeruari debebant: uel in vtilitatē eccleſiaꝝ expēdi. j. de elec. qꝛ ſepe. ⁊ de offi. oꝛ. p̄ſti. ⁊ intelligo hāc grāꝫ ⁊ illā q̄ ſequit̃ ſm moderationē illiꝰ decr. p̄ſenti. §. poꝛꝛo. ſ. ꝙ ħ ſolū intelligat̃ de illis fructibꝰ eccleſiaꝝ vacātiū que ſolutis debitis ſi q̄ ſunt. ⁊ his que nec̄ia fuerint pro ſeruitoribus ⁊ miniſtris ⁊ alijs incūbentibus oneribꝰ vſqꝫ ad nouos redditus reperta fuerint ſupereſſe.

i ¶ Cōcedimus. an legatus de latere ſimilē grāꝫ dare poſſit: tractauit Io. de deo in qōnibꝰ ſuis in pñ. ⁊ guil. in ſpe. ti. de legato. §. nūc tractemꝰ. in fi. ⁊ dicūt ꝙ dato ꝙ ex cā hoc poſſet. bñficiū tñ uel dignitas dꝫ cū aliquo emolumēto ꝯferri. qꝺ veꝝ eſt ut dixi. ſ. in gl. ꝓxi. ⁊ in glo. nō. qꝛ. Nōt etiā ber. ſ. ut ec. bñ. ut nr̃m. in vlt. gl. ꝙ ep̄s ex iuſta cā ad tēpus poſſet fructus alicuiꝰ bñficij retinet̃. ꝓbat per decre. ſ. de v̄. ſig. c. pe. que etiā facit ꝯ cū id fuerit ipetratū a papa. ſꝫ pōt dici ſic fuiſſe de facto. ad ħ. ſ. de fi. preſ. lr̃as. vel illud ſꝫ gof. in fructibꝰ omniū bñficioꝝ vacātiū vſqꝫ ad certū tēpus ut hic etiā in vno aūt bñficio ⁊ eius ꝓuentibꝰ ꝯuertēdis ex cā in vſum p̄lati: nō erit neceſſaria licētia pape. quia cū ep̄us cuꝫ capitulo poſſit ſupprimere dignitatem ⁊ propter neceſſitatē poſſeſſiōes alienare. multo fortius prouentus percipere.

k ¶ Intentionis. no. ad intentionē ſcribentis recurrendū. facit. ſ. e. c. ij. ⁊. j. de cōceſ. preben. c. vlt. ⁊. ſ. de deci. ex multiplici cū ſi.

l ¶ Alteri vſui. puta menſe capituli.

m ¶ Statuto. nō ꝙ omnia ꝓuilegia ꝯſuetudines uel ſtatuta quacūqꝫ firmitate vallata: ꝯceſſa capitulis: ꝯuētibus vel collegijs cathedraliū: regulariū ⁊ ꝯuentualiū eccleſiarū: ſeu ſingularibꝰ earundē perſonis ut bona eccleſiaꝝ ipſaꝝ vacātiū a prelatis dimiſſa. vel tēpore vacatiōis obueniētia poſſint ſurripere diuidere uel in ſuos vſus cōuertere ſunt hodie reuocata ⁊ caſſata. per decre. j. de elec. qꝛ ſepe. ⁊. c. ſtatutum. in cle. que tñ in alijs bñficijs locum nō habet. ut. j. de offi. oꝛ. preſenti. in fi.

n ¶ Conceſſionē ipſam. ſibi factam.

o ¶ Expreſſe. ad idē. ſ. e. cū aliquibus. ⁊. c. ſuſceptū. ⁊. c. ꝗuis.

p ¶ Preiudiciū aliquod. niſi iſtud verbū eſſꝫ ita generale iſta decre. ſic poſſet intelligi: ꝙ ex ea nil ſequeret̃ abſurdū ſ. ꝙ fabrica uel vſus ille uel aliꝫ ſingulareſ pſone ſic ꝓuilegiate habeāt redditꝰ ſecundi anni. iſte aūt priuilegiatꝰ habeat redditus primi anni. et ita bene ꝯſequet̃ ſm hoc ſuū effectū illa clauſula ꝓuilegij: nō obſtantibꝰ quibuſlibet cōſuetudinibus priuilegijs ⁊c̃. Alij dicunt ꝙ illa fabrica uel alij ſic ꝯtenti habebūt redditus primi anni qꝛ papa nō intendit eiſ derogare ſꝫ ſoli ſucceſſori. iſte aūt priuilegiatus habebit redditus ſecundi. qꝛ ibi eſt primꝰ. alias quoad ſucceſſorē uel beneficiatū. ⁊ ſic tertius erit primus. ⁊ ſic nullū preiudiciū etiā ex aliqua dilatione generabit̃ fabrice. ſꝫ ſm hoc poſſet impediri cōceſſio qꝺ eſt contra tenorē ipſius gratie. pone eniꝫ ꝙ in anno quinto quo finiri debet gratia vacet beneficiū ſi fabrica primos redditus habeat ep̄s nihil habebit. Itē quid operabitur illa clauſula nō obſtantibus ⁊c̃. cū ſucceſſori ſine clauſula illa preiudiciū fieret. vnde prima lectura magis mihi placet: ⁊ magis eſt amica littere ut dicamus ꝙ iſta erat dubitatio decre. an per iſtam cōceſſioneꝫ ſic factam. ſ. nō obſtantibus quibuſcūqꝫ ⁊c̃. videret̃ derogare ipſi fabrice vſui: uel ſingulari perſone: ut exquo ex illius priuilegij vigore redditus primi anni habere nō poſſunt amplius nil habeant. ⁊ papa reſpōdet ꝙ habebūt redditus ſecundi anni quaſi ille eis ſit prior ut illa clauſula nō obſtātibus nō ſucceſſorem ſed priuilegiatum tantum coadiuuet.

Idem.

Statutum[q] quod circa iudiceſ a ſe. ap.[r] deputandos nuper edidimus: cum quedā[s] contenta in eo que ꝓ ꝯmuni utilitate[t] credebantur[u] inducta: ſicut experientia[x] docuit: tendere dinoſcantur ad noxam[y]: ſanctione[z] preſenti quā irrefragabiliter obſeruari mandamus ſuadente utilitate in melius[⁊] duximus reformandum[ꝯ]. ¶ Sancimus igitur: ut nullus niſi dignitate[ꝝ] pre

q Statutū. licet hec decretalis per paragraphos aliter diuidat̃: eam tamē in quattuor partes diuido ꝑncipales. prima durat a pricipio vſqꝫ ad. §. inſuper. ſecūda ab inde vſqꝫ ad. §. pro ferendo. tertia ab inde uſqꝫ ad. §. quicquid. quarta uſqꝫ ad fi. In prima ſtatuit quibus perſonis et in quibus locis cauſe a ſe. ap. uel legatis uel delegatis ipſius cōmitti debeāt ⁊ tractari. In ſecūda ꝓuidetur circa exactiones que fiebant in iudicijs ab ip̄is delegatis: aſſeſſoribus uel notarijs cauſe ⁊ apponitur pena. In tertia ꝓuidetur circa vocationes teſtium ad iudiciū que ſepius malicioſe fiebant: ⁊ cauſa fatigādi teſtes uel ab eis aliquid extorquendi. In vltima decernit ſic caſſum ⁊ irritum quicquid fuerit factum cōtra predicta ſtatuta.

q ¶ Statutū. loquitur de decre. ſua extrauaganti que incipiebat: ſtatuimꝰ. reformat etiā decr. inno. iiij. e. ti. p̄ñti. quā hodie nō habemꝰ. ⁊ decr. ſ. e. nōnulli.

r ¶ Sede ap. legatis uel delegatis ab eis. ut. j. patebit. io. an.

s ¶ Quedā. ibi nō diſtinguebatur an actor ⁊ reus eſſent eiuſdeꝫ ciuitatis vel dioč. uel diuerſaꝝ. Item additur ꝙ de expreſſo cōſenſu partium extra locū quo deputatus eſt poſſit iudex cognoſcere ⁊ ꝯmittere ſi referas ad decre. p̄ſenti. ſm illam poterit fieri ꝯmiſſio inſtitutis in collegiatis honorabilibus ⁊ in cathedralibus eccleſijs. vnde ſm eam videbātur poſſe cauſe cōmitti manſionarijs ⁊ quibuſcūqꝫ priuilegiatis in talibus eccleſijs qꝺ erat abſurdū. hic aūt ꝓuidet̃ ꝙ ſolis canonicis cathedraliū eccleſiarū fiat cōmiſſio.

t ¶ Cōmuni vtilitate. que in legibus cōſtituendis attendenda eſt. iiij. di. erit ⁊. ſ. in proemio huius libri.

u ¶ Credebant̃. ⁊ erāt ſine dubio reſpectu prioris tēporis. io. an.

x ¶ Experiētia. ad idē. j. de elec. ꝗ ſit. ⁊. ff. de le. iij. l. legatis. §. ornatricibus.

y ¶ Ad noxam. ⁊ ideo nō debuit iudicari reprehenſibile ſi ſm tempoꝝ varietatē varietur ipſum poſitiuū ſtatutum. lxiiij. di. §. verū. xxxv. q. i. c. i. j. de ſen. ex. c. vlti. in prin. ſ. de cō ſang. ⁊ affi. nō debet. cū ſuis ꝯcor. ſic ⁊ priuilegiuꝫ cū tendit ad noxam reuocationē uel moderationē a principe recipit. ſ. de deci. ſuggeſtum. j. de ꝓuil. c. i. ⁊. c. auctoritate. ⁊. c. ſe.

z ¶ Sanctione. Sanctio ꝓprie dicitur cui adijcitur pena. quod dic ut not. iij. di. in ſumma.

⁊ ¶ Melius. laudabilior eſt autem qui rem emēdat eo qui prius inuenit. C. de ve. iur. enu. l. i. §. ſed neqꝫ.

ꝯ ¶ Reformādū. eo ꝙ nō in totū ſꝫ pro pte corrigit̃ illud ſtatutū ut. j. videbis.

ꝝ ¶ Dignitate. dignitas ſumit̃ multis modis: qꝺ dic ut no. io. iiij. di. deniqꝫ. ⁊ vin. ⁊ her. ſ. de cle. nō reſi. c. iij. hic ad lr̃am de eccleſiaſticis dignitatibꝰ intellige. Et nō mirabile: qꝛ poſſunt ꝯmitti cāe maioribꝰ. xx. annis ut. ſ. de of. dele. cū viceſimū a quocūqꝫ. ⁊ etiā minoribꝰ a papa ut ibi. ⁊. ff. de re iudi. quidā ꝯſulebant. ſꝫ certū eſt ꝙ qui eſt in dignitate uel pſonatu dꝫ attigiſſe ſaltē xxv. annum. ſ. de elec. cum in cūctis. ⁊ ſic videtur ꝙ minoribus. xxv. annis nō poſſunt cauſe cōmitti. his dico qui nō attigerint. Sol. ſi cauſe nō poſſent cōmitti niſi perſonis in dignitate uel perſonatu cōſtitutis: tunc ꝓcederet obiectio. ſed poſſunt etiam cōmitti canonicis eccleſiaꝝ cathedraliuꝫ in quibus nō requiritur tanta etas. ut probatur. j. de elec. ex eo quod. ⁊ dixi. ſ. eo. ſi eo tempore. ⁊ ſic obiectio nō procedit. dico etiam ꝙ diſpenſatiue poteſt aliquis habere dignitatem uel perſonatū etiam minor. xxv. annis per diſpenſationē

pape uel epi. primū pꝫ. ſecundū probaꝛ. j. de eta. ⁊ qua. c. vi. d.

a ❡ Predins. i. pre alijs ditatis. eſt enim dignitas quedam preeminētia in eccleſia. ut. ō. de verb. ſig. quāuis.

b ❡ Obtinentibus. idem de officialibus epiſcoporꝫ principalibus ⁊ forancis ⁊ de prioribus religioſis cōuentualibus ⁊ clauſtralibus. dic ut in cle. eo. ti. et ſi principalis.

…ditis[a] aut perſonatū obtinētibus[b] ſeu eccleſiarum cathedralium[c] canonicis[d] cauſe[e] auctē litterarū[f] ſe. ap.[g] uel legatorum[h] eiuſdem de cetero[i] cōmittantur[k] nec audiantur[l] alibi quā in ciuitatibus[m] uel locis[n] inſignibus: ubi poſſit cōmode[o] copia[p] peritorum haberi ❡ Cum[q] uero eiuſdem[r] ciuitatis ſeu dioce. fuerint actor[s] ⁊ reus: extra[t] ipſas cauſa non cōmittatur[u]: nec conueniat aliquis eorundem: niſi[x] ab epiſcopo[y] cōtra aliquem de ſua[z] dioceſi: uel ab aliquo[⁊] contra eum aut contra eius capitulū ſeu cōtra vniuerſitatem ciuitatis ville aut caſtri fuerit actio dirigēda: vel niſi actor eandem ciuitatē ſeu dioceſim intrare

c ❡ Cathedralium. ſufficit ergo ꝙ ſit cathedralis. ⁊ ſic ſublatum eſt quod olim hic continebatur de eccleſijs collegiatis honorabilibus. licet ad hunc hodie in alio ſit comparatio. ut. j. de elect. quia ſepe. alibi equiparantur cathedrales ⁊ regulares. ō. de elec. ne pro defectu.

d ❡ Canonicis. habentibus igitur perpetuū officium in eccleſia cathedrali ſine dignitate perſonatu ⁊ canonia. de quo loquitur. j. ti. pxi. c. i. nō poterit cauſa committi cum de his nō exprimat. Item ſcias ꝙ lꝫ iſti canonici delegari poſſint cōſeruatores tñ dari nō poſſunt. cum decre. vlt. j. de offi. deleg. eos nō exprimat. ſed ut. ō. dixi canonicus poteſt eſſe maior ſeptennio per decre. de elect. ex eo. ⁊ dixi de hoc. ō. eo. ſi eo tempore. ſi cōmittatur cauſa tali canonico: nūquid dicemus litteras valere? videtur ꝙ ſic. quia iſta decr. vltima de hac materia hoc ſolū requirit ꝙ talis ſit eccleſie canonicus: ergo huic ſtabimus. ſꝫ contrariū credo ⁊ dico ꝙ ſi tali impuberi ꝯmitteret cauſa: niſi appareret de certa ſciētia pape nō teneret cōmiſſio. ⁊ idem dico ſi cōmittatur ab alio ꝙ̄ a papa minori. xx. per predictā decret. cum viceſimū. quam nō dico nec credo correctā per hanc. quod eni nō mutatur. ⁊c̄. C. de teſta. ſancimus. ⁊ correctō iuriū ē vitāda. ō. de elec. eccleſia. ⁊. j. ō ele. cū expediat. in pn. nec iſta decr. dicit ꝙ hoc ſufficiat ſed ꝙ hoc requiritur. vnde nō cōtradicit. alias eadē rōne dicendū eſſet ꝙ dūmodo ſit canonicus cathedralis eccleſie uel in dignitate uel in perſonatu nō poſſit repelli pretextu exceptōnis excōicationis infamie inimiciciarꝫ uel alia iuſta cauſa qꝺ eſt abſurdūꝫ. ⁊ eſt ſimile qꝺ notabo. j. de elec. licet canon. Et nō ꝙ dicit canonicis: olim dicebat inſtitutis. vnde videbatur ꝙ cuilibet inſtituto in cathedrali etiam manſionario poſſent cauſe cōmitti. qꝺ hodie per decre. hanc ſublatū eſt. Nō ergo ꝙ pro dignitate ⁊ loco preſumitur pro aliquo. quanto eni quis melioribus preeſt tanto maior ⁊ ſanctior eſt. i. eſſe preſumitur. in auꝛ. de defen. ciui. ad ſi. pme colū. §. nos igiꝛ. col. ij. lxi. di. miramur. lxiij. di. metropolitāo. ō. de pſū. cū in iuuentute. xxiiij di. qñ. de magiſtriſ. c. i. ⁊. c. q2. ⁊. c. ſuper ſpecula. cuꝫ ſi. ⁊ ſi tpe date quis eſſet canonicus tēpore pſentationis nō. puto ꝙ procedere poſſit: nō ſic ecōuerſo. ſpectamus eni initium ad hoc. ō. eo. c. i. ⁊. c. ſi eo tēpore. ō. de elec. dudum. et quod ibi not. ff. de ſena. femine. ff. de iudi. l. cecus. ⁊ hoc habes in glo. ſi. in cle. gratie. eo. ti.

e ❡ Cauſe. hec ſine iuriſdictione nō cōmittunꝛ. ō. de offi. dele. preterea. nō ergo prohibet quin audientia alicuius articuli uel mera executio cuilibet clerico committi poſſit.

f ❡ Litterarꝫ. pone papa in lr̄is vocat aliquē ſimplicem clericū: nunquid valebit cōmiſſio? ſm ber. ⁊ omnes dic ꝙ nō habet hic locū talis exceptio: ex quo papa ſcienter cōmittit. q2 facit ⁊ facere poteſt ꝯtra ꝯſtitutioneꝫ iſtam. ad hoc optime. ō. de priui. cum olim. ij. v̄. interim. ⁊ no. ꝙ ſm inno. ſi cācellarius cōcedat iudices. ⁊ hoc conſtat nō habet locū hec exceptio. quare eni imputari debet parti que talem iudicē nō petijt: qꝺ verum eſt etiā ſm ber. ⁊ hoſti. cum hoc ex certa ſcientia facit. quod intelligo ſi id in lr̄is exprimiꝛ. ut. j. de pben. ſi motu proprio.

g ❡ Se. ap. Quid de ordinarijs? nunquid cōprehenduntur ⁊ tenebuntur hac conſtitutione? dic ſm ber. ⁊ omnes ꝙ non. ⁊ poteſt eſſe ratio. quia epiſcopi ⁊ ordinarij habent melius noticiam clericorū dioceſ. ſue ꝙ̄ papa clericorum totius orbis. vnde etiam ſi ſimplici clerico cōmittant ordinarij tenet commiſſio. Pone enim ꝙ ſimplex clericus excellens ſit decretorum doctor. preterea non eſt ita abſurdūꝫ: ꝙ aliquis etiam rudis ⁊ pannoſus clericus gerat vices epiſcopi: ſicut eſſet ꝙ gereret vices pape. igitur ad ordinarios non extendatur hec conſtitutio. Et eſt ſimile quod conſueuit dici. ō. eo. nonnulli. ⁊ inferius tangam.

h ❡ Legatorum. quia verbū generaliter poſitū. ⁊c̄. xix. di. c. i. intelligam hāc lr̄am generaliter in omnibꝰ legatis quorꝫ tria ſunt genera. qꝺ dic ut. ō. de of. lega. c. pe. ⁊. j. eo. ti. c. i. quod verum puto indifferenter: cum ex legationis vigore cōmittunt. ⁊ idem intelligas in delegatis. ſ. cum cōmittunt delegatiōis vigore. j. eo. c. §. in nullo quoqꝫ.

i ❡ Decetero. Conſtitutio enim nō extenditur ad preterita. ō. de conſti. c. vlt. Quid de dependentibus? dicam. j. de elec. lꝫ canon. io. an.

k ❡ Committantur. Pone queſtio fuerit cōmiſſa: pars non excipit nunquid valet proceſſus? Dicebat ber. ⁊ omnes poſt eum ꝙ tacite ⁊ expreſſe poterat pars huic iuri renunciare. Introductum eſt enim in ipſorū fauorem: ne ſcꝫ in obprobrium proprii cogantur epiſcopi ⁊ magni clerici coram rudibus et pannoſis clericis litigare. ⁊ interdum propter ruditatem ipſorum ius amittere ſuum. ⁊ facit de regulari. ad apoſtolicam. cum ſuis concordantijs. Sed hodie per finem iſtius decretalis credo contrarium. vbi innuitur ꝙ ipſo iure eſt irritum ⁊ inane quod contra aliquod iſtorum fit. vnde neceſſarium nō credo exceptionis opem. ⁊ facit quod dixi. ō. eo. ca. i. in principio. Et poteſt eſſe ratio ut ſupra tetigi. quia hoc videtur nō ſolum in fauorem partiū inductum: ſed etiam in fauorꝫ ipſius apoſtolice ſedis: ne vilipendatur in tali miniſtro. lxi. di. in ſacerdotibus. cum ſi.

l ❡ Nec audiantur. Nota ꝙ verſiculus iſte nō prohibet circa commiſſionem ſed circa agitationem. ⁊ idem erat in predicta decretali preſenti. Si ergo extra talia loca fiat commiſſio: dūmodo in his locis cauſa audiatur: ſatiſfactum eſt huic reſponſo ſecūdū Ber. ⁊ omneſ. arg. ō. eo. titu. nonnulli. de exceptio. olim. ⁊ j. §. prox. ⁊ eo ſaluo quod ibi dicitur. et ad hoc. ff. qui ſatiſda. cogan. ſi fideiuſſor. §. i. vbi dicīꝛ ꝙ cui difficile ē ſatiſdare in vna ciuitate in aliam mittitur ut ſatiſdet.

m ❡ Ciuitatibus. Ciuitas murorū ambitu terminatur regulariter tamen ⁊ ſi in ſuburbijs audiret idem credo. arg. j. de ſentē. excōi. ſi ciuitas. ⁊ bene dicit ciuitatibus. quia in eis preſumuntur eſſe periti. Sic ⁊ epiſcopi in ſolis ciuitatibus ſtatuendi ſunt. lxxx. di. c. i. de priuile. c. i. ⁊ leges ⁊ artes in regijs ciuitatibus ſunt docende. ut in proemio. ff. §. hoc autē. ⁊ de magiſtris. c. i. ⁊ nomine ſtudij nō intelligitur villa uel caſtrum. de cle. nō reſi. tue.

n ❡ Locis inſignibus. Quidaꝫ dicunt ꝙ hec determinatio vbi que ſtatim ſequitur nō refertur. niſi ad hoc quod dicit locis inſignibus Sufficit enim ꝙ ſit ciuitas licet ibi nō ſint periti. ⁊ eſt ratio: q2 cōmuniter in ciuitatibus ſunt periti: ⁊ eis que raro accidunt iuriſcōſulti nō reſpiciunt nec medētur: ſꝫ his tantū que frequenter occurrunt. in auꝛ. ut ſine probi. ma ſi. tu. ge. §. quia vero. colla. vij. ar. iiij di. erit. ff. de legi. nam ad ea. vix enim eſt ꝙ in ciuitate uel ibi ꝓpe nō habeātur periti. vnde ſatis eorū copia in ciuitate haberi poteſt ff. de rei. ven. que religioſis. vij. q. i. pontifices. Alij ſunt contra dicentes ꝙ vbi eſt eadem ratio. primum placuit Inno. ⁊ Hoſtiē. ſm hoc expone quod ſequitur. vbi ⁊c̄. i. in quibus locis inſignibus. et facit pro hac parte. j. eo. §. in nullo.

o ❡ Commode. xxij. q. ij. faciat.

p ❡ Copia. pro aduocatis aſſeſſoribus cōſiliarijs ⁊ alijs que emergunt. ff. de poſtul. l. i. §. ait pretor. ff. ex qui. cau. ma. l. ab hoſtibus. § ſi. de vi. ⁊ ho. cleri. cum ab omni. xi. q. iij. non licet. quid ſi inter iudices ⁊ partes eſt contentio ſuper hoc. quia alter dicit locum inſignē: ⁊ ibi copiam peritorꝫ haberi: alter negat: quid erit? Dic recurrendum ad cōmunem opinionem vulgi. ff. de ſupel. lega. labeo. ⁊. ō de ſpon. ex litteris. Quid ſi adhuc ſuper hoc ſit cōtentio? recurreꝛ ad arbitrium boni viri. ff. de ver. obli. l. continuus actus. non delegatorum qui iuriſdictioni ſue fauerēt. ad hoc. C. de arbi. l. nemini ⁊. j. de pe. dilectus. ſꝫ ber. ⁊ intelligo bonū virꝫ iudicē eccleſiaſticū illius loci ſm inno. Hoſti. aūt dixit hic recurrendū ad arbitriūꝫ iudicis. i. boni viri ⁊ ſic intelligiꝛ lex cōtinuus. §. cū ita. eligenꝛ ꝗ ſm eū arbitri. ō. e. paſtoralis. ⁊ de offi. dele. ſuſpitionis. niſi euidenter notoriū eſſet ꝙ ibi peritorꝫ eſſet copia. ad h̄ de ap. cōſuluit. i. Ego credo ꝙ cū iudex ſe cōſtituit aduerſariū tunc locū habeāt ſupradicta. Sꝫ ſi cōtentio eſſet ſolū inter partes: certe credo ꝙ iudex de h̄ ꝯgnoſcere ⁊ ꝓnūciare poſſit. q2 video ꝙ ꝓnunciat an ſua ſit iuriſdictio qꝺ plus eſt. ō. eo. ſuper lr̄is. ⁊ facit qꝺ recitari cōſueuit de ꝓba. poſt ceſſionē. ⁊ facit. j. §. pxi. in ſi.

q ❡ Cū vero. hic incipit corrigere ⁊ moderari ſtatutū ḡnalis ꝯcilij ō. c. nōnulli. ⁊ ſūme equitatis eſt qꝺ ſequitur.

r ❡ Eiuſdē ciuitatis. q2 domiciliū habēt in eadē ciuitate uel dioc̄. et idē intelligo cū plura domicilia hn̄t qꝺ eſſe pōt. ut. ff. ad muni. aſſūptio. q2 adhuc dico ꝙ locū hēbit. §. iſte ⁊ nō ſequēs qꝺ ſatis ꝓbaꝛ. ō. de ſo. ꝯpe. ex parte. h. nec negari pōt: lꝫ iſte etiā ſit alterius ciuitatis quin etiam ſit iſtius qꝺ. §. iſte requirit.

s ❡ Actor ⁊ reus. vn̄ dicanꝛ iſti hēs. ō. de v̄. ſig. forus. v̄. in omni.

t ❡ Extra ipſas. ciuitatem ſeu dioceſim.

u ❡ Nō ꝯmittaꝛ. hoc verū videꝛ niſi ad id expreſſus acceſſerit partiū ꝯſenſus. ar. j. e. §. in nullo quoqꝫ. qꝺ etiā facit ꝯ: cuꝫ in illo caſu hoc ſit expreſſum in iſto nō. ar. de deci. ad audientiā. tñ id videtur cū hoc ſolū ſit in partiū fauorē inductum. de regula. ad apoſtolicā cum ſuis ꝯcor. ⁊ lꝫ hoc ſatis videaꝛ rationabile: nō dico tamē hoc aſſerēdo per id qꝺ dicitur in ſi. c. audiui tamē curiam id ſeruare. et tales ꝯmiſſiones de curia emanaſſe.

x ❡ Niſi. a generali dicto ponit caſus exceptos.

y ❡ Ab epo. hoc equiſſimū eſt ex eo maxie. q2 ſi in ciuitate uel dioceſi ſua aliquē ex ſubditis ſuis eps iudicē impetraret recuſari poſſet ut ſuſpectus. ut. ō. ut li. nō ꝯteſta. accedens. i.

z ❡ De ſua dioceſi. idē ſi de aliena. q2 etiā tūc nō impetrat in ſua. ut j. §. pxi. ſꝫ de ſua ideo dixit. q2. §. iſte tractat tantū qñ reus ⁊ actor eiuſdem dioc̄. ſunt: vnde dictio niſi: alias nō proprie ponereꝛ.

⁊ ❡ Ab aliquo ꝯ eū. vix eni inueniret actor in ciuitate epi iudicem

qui non faueret epiſcopo.ar.ſ.ut lite.non conte.accedens.ij.ibi.et omnes exiſtunt ſub diſtrictu ⁊c.

a ¶ Non audens. forte Ghibellinus. ⁊ ibi regunt guelphi.uel econ uerſo.uel forte relegatus.

b ¶ Potentiam. paritas in iudicijs eſt ſeruanda. ſed potentioribus pares eſſe non poſſumus.ff.de ali.iudi.mu.cã.fac. quia etiam in prin.

c ¶ Merito. nota ꝙ ſi buʒ.q: ſi diceret ſe dubitare vbi non ē dubitandũ non excuſatur.ſ.e. cũ contingat.de ſymo.⁊ ſi queſtioneſ cũ ſimi.

d ¶ Eũ.aduerſariũ

e ¶ Infra ipſas.ciuitateʒ ⁊ dioceſim.cuius ſunt ipſe reus ⁊ actor.

f ¶ Secure.quod in iudicijſ requirit̃.ut ipſorum iudicioꝝ exercendorum loc⁹ ſit idoneus ⁊ ſecurus.aliaſ locũ habʒ appellatio.de app. ex parte.i. ⁊ tũc etiam ſi litteras de cõductu haberet ſuis inimicis capitalib⁹ ſe exponere nõ tenet̃.ſ.ut li.nõ ꝯte.accedẽs.ij.

ñ audẽs[a] aut ſui aduerſarij potẽtiã[b] merito[c] ꝓhorreſcens eũ[d] infra[e] ipſas nequeat ꝯuenire ſecur[f]. In hiſ quippe caſibus extra dictas ciuitatem ⁊ dioc. poſſit[g] cõtra[h] predictos cã cõmitti: null⁹ tñ eoꝝ vltra vnã[i] dietã a fine ſue dioce. valeat ꝯueniri: ſed ⁊ in duob⁹[k] vltimis caſib⁹: niſi impetrãs de predicto timore: quẽ i lr̃is cõmiſſionis exprimer̃ teneat̃ primo[l] fidẽ iudici[m] faciat ſaltẽ[n] ꝑ ꝓpriũ[o] iuramentũ: iudex ipſe nullaten⁹ i cã[p] ꝓcedat ſed partes a ſua iuriſdictione dimittẽs impetrantẽ eũdẽ i expẽſis legitimis[q] alteri parti ꝯdẽnet. Cũ aũt[r] actor ⁊ re⁹ ciuitatũ ⁊ dioceſuʒ fuerint diuerſaꝝ: ſi actor in ciuitate uel dioceſi rei iudicẽ habere[s] recuſet[t]: ipſum nõ in ſua ſʒ in alia ciuitate uel dioc. liber̃ impetrare valeat reumqʒ trahere ad cãdem dummodo locus ad quem eum traxerit[u] vltra vnam dietam[x]: ſicut in caſu alio premittitur: minime ſit remotus[y] ¶ In nullo quoqʒ caſuum predictorum[z] iudex extra ciuitatem ſeu dioce. iu quibus deputatus[⁊] fuerit citet[ꝯ] partes: nec de cã ſibi commiſſa cognoſcat niſi ad id expreſſus[ꝝ] acceſſerit earundem aſſenſus: neqʒ alibi quã ĩfra illas[a] ⁊ ꝑſoniſ dũtaxat deſignatis[b] ſuperius cõmittat quomodolibet vices[c] ſuaſ. Inſuper[d] ut gratis[e] ⁊ cũ omni puritate[f] iudiciũ[g] corã[h] ipſo ꝓcedat nullũ[i] mun⁹ uel quicqd aliud niſi[k] forſã eſculentũ uel poculẽtũ mera[l] libalitate oblatũ qđ paucis[m] ꝯſumi[n]

g ¶ Poſſit. non dixit debeat. vnde dico ꝙ ſi contra epiſcopuʒ uel capitulum uel potentẽ impetret̃ in ſua ciuitate uel dioceſi bñ tenet cõmiſſio. ⁊ idem ecõuerſo ſemꝑ ſaluo recuſationis iure. Joan. An.

h ¶ Contra predictos.epiſcopum uel ei⁹ aduerſarium. contra capituluʒ uel vniuerſitates uel potentes uel aduerſarium eius qui in ea intrare non audet.

i ¶ Unam dietã. olim dicebamus de duabus. per decre.ſ.e. nonnulli. Sed quid dices ſi agatur actione reali. nunquid fiet computatio a finibus dioceſis vbi ſita eſt res ſm ꝙ olim fiebat. ⁊ nunquid erit ibi computatio duarum dietarum ſm ꝙ olim erat uel vnius tantũ ut hic: ꝙ olim ſic eſſet. probat̃.ſ.e. dilectus.ij.de foro cõpe.ex parte.h. videtur huic nouo iuri hodie ſtandũ vltimo de hac materia. ⁊ ſicut generaliter loquit̃. generaliter accipiendũ.xix. di.c.i.ut habeatur ſolum vnius diete cõputatio ⁊ non duarũ. ⁊ cũ determinatione que hic ponitur. ſed a quo loco cõputetur ſatis eſt dubitabile. pone enim ꝙ bonoñ. contra boñ. ſuper re ſita mediol. litteras impetrat. vbi debebit impetrare. nunquid bonoñ. uel mediol. uel loco vicino infra dietã a mediol. Itẽ pone ꝙ bonoñ. contra regiñ. ſuper re mediol. quo impetrabit an regij uel loco vicino infra dietã an mediolani uel loco vicino infra dietã: Itẽ vide aliud dubitabile. qđ ſi bon. impetrat contra reginenſẽ domicilio ⁊ mutinenſẽ origine an habebit̃ reſpectu ciuitatis regiñ. uel mutinenſis. cũ rõne originis dicat̃ eſſe de loco. ita ꝙ epiſcop⁹ loci eũ ordinare. ⁊ cõmendaticias ad ordines ſibi dare poſſit. ſic ⁊ epiſcop⁹ domicilij. ĩ.e.li. de temp. ordi. cum nullus.i.rñſo. ⁊ in loco originis dicitur domicilium retinere. ff. de ſena.l.pe. ſatis videtur de mente conditoris eſſe ꝙ habeat̃ reſpectus loci domicilij. non rei uel originis. ⁊ hoc ex eo. quia de loco domicilij dicitur quis proprie trahi per illud verbũ trahatur.ſ.eo. nonnulli. quod etiam hic repetitur. ⁊ per mentẽ conditoris hoc credo tenendũ. ad hoc. ĩ.de ſepul. cum quis. vbi de loco originis hoñ. habetur ratio. ⁊ C. de preſcrip. lon. tempo.l.ulti. vbi procedit preſcriptio ut inter preſentes. ex quo ſcribens ⁊ cui ꝑſcribitur ſunt in prouincia. licet res ſit extra prouinciã. notat etiã Compoſtol. in decre. nonnulli in.iij. glo. Guil. in ſpecu. de citatione. §.i. circa prin. ꝙ dioceſanus alicuius vbi aliud non addit̃ intelligi dʒ dioc. domicilij ⁊ ſic diſputaui ⁊ determinaui. ⁊ ſic ſuat curia romana. ut audiui.

k ¶ Duobus vltimis. ſ. quando actor reum in ciuitate ſecure conuenire non poteſt. quia ciuitatem intrare nõ audet. uel quia timet aduerſarij ſui potentiam.

l ¶ Primo nõ ⁊ eſt ſimile. ĩ. de elec. q̃uis. ⁊ c. prouida. ad idem.ſ. de reſtitu. ſpolia. piſanis.

m ¶ Judici. nõ ꝓ eo qđ dixi.ſ.§. px. in ſi. iudicis.n. eſt inueſtigare ſi. C. de fideicõ.l. voluntatis defuncti. xxx.q.v. iudicantem.

n ¶ Saltem. nõ. quia ſi aliter fides fieri poteſt. primo id fieri debet. ad iuramentũ enim recurritur ſolũ in aliarum probationem defectum.ſ. de proba.c.ij. de procu. ex inſinuatione. ff. de iureiu. admonendi. C. de iureiu. in bone fidei.

o ¶ Per proprium iuramentum. nõ ꝙ iuramentũ eſt legittima ꝓbatio. facit quod nõ. lxxij. di. propoſuiſti. ad hoc de ſen. excom. ſi vo. ij. de excep. paſtoralis. ĩ. de elec. ut circa. ⁊ c. nulli. ⁊ adde quod dixi ĩ. de regu. iur. preſumitur ignorantia.

p ¶ In cauſa. principali. procedet tamen in abſoluendo. cognoſcendo. taxando ⁊ iudicando de expenſis. ut ſequitur.

q ¶ Legitimis. quod dic ut nõ. ij.q.i. in primis. de do. ⁊ contu. finem.

r ¶ Cum autem.ſ. in ꝓxi.§. dixit. quid iuris cũ actor ⁊ reus eiuſdẽ dioce. uel ciuitatis ſunt. modo dicit hic quid iuris cũ ſint diuerſarũ. De platis aũt ordinũ uel locoꝝ qui impetrant pro mẽbris ſuis habentib⁹ uel non habentibus ſpeciales adminiſtratores vel gubernatores dic ut in ꝯcilio vieñ. c.ii. abbates.

s ¶ Habere.i. impetrare.

t ¶ Recuſet. nota ꝙ actor recuſat iudices. ⁊ hoc verũ eſt in iudice adeundo delegato uel ordinario. vnde ſi re⁹ plures habet ordinarios. actor alterum eligit alteꝝ recuſat. ſed in iam adito ſecus. quia tunc actor non recuſat ſed reus hñ niſi ex noua cauſa. uel nouiter ad eius noticiã ꝑuenientẽ.ſ. de offi. dele. cauſaʒ que. ⁊ c. inſinuante.

u ¶ Traxerit. ⁊ in quo deputatus eſt iudex. ĩ.§. proxi.

x ¶ Dietaʒ. an dieta iſta ſit cõputanda legaliter. ſ. ut. xx. miliaria cõputentur pro vna dieta. ff. ſiquis cautio.l. vicena. an vulgariter. ſ. ſm regionis conſuetudinẽ: dic ut nõ.ſ.e. nõnulli. ⁊. ĩ de elec. cupientes.i.rñſo. ⁊ ꝙ de vulgaribus intelligi debeat. probatur. ĩ. de preben. preſenti.§. loca.

y ¶ Remotus. vnde ⁊ ſi modicũ vltra vnam dietam remotus eſſet locus ille. puta per vnum miliare non poterit ibi fieri conuentio. ff. de verbo. ſig.l.iij.

z ¶ Predictorũ. ſ. cũ actor ⁊ reus ſunt eiuſdẽ dioce. ⁊ in eadẽ ſũt iudices impetrati. uel ex cauſa in alia. uel ſunt diuerſarum et in ciuitate rei impetrati ſunt iudices. uel in tertia ciuitate.

⁊ ¶ Deputatus fuerit. nõ ergo ꝙ non ſolum requiritur ꝙ non citetur ad locũ vltra dietã non remotuʒ. ſed etiã ꝙ non citet extra locũ in quo deputatus ē. olim aũt dicebamus de duabus dietis. ꝙ ſi iudex exeundo locũ in quo deputatus eſt veniat ad locũ non remotũ vltra duas dietas ꝓcedere poterat. de excep. olim. hodie in ſupradictis caſibus non ſic. ut hic vides.

ꝯ ¶ Citet partes. ⁊ ſi citauerit non tenent̃ ire. q: citatio irrita eſt ipſo iure. ut in ſi. c. ⁊ ſi ob hoc ꝓceſſerit ꝯtra eos non tenet ꝓceſſus. ut ibi. An aũt citatuſ teneatur ire ꝓuilegiũ uel defenſionẽ allegaturus: dic ut nõ. iij.q.ij. epiſcopuſ ⁊ de accuſa. veniens in ulti. glo.

ꝝ ¶ Expreſſus. intantũ credo inherendũ huic littere. ꝙ licet interueniat tacitus ꝯſenſus. puta q: non opponit̃ exceptio. credo ꝙ nõ valeat ꝓceſſus ꝑ finẽ c. Idẽ credo ſi interueniat conſenſus rei ⁊ nõ actoris uel ecõuerſo. licet ei⁹ tãtum q ꝯſentit videat̃ eſſe fauor eadẽ ratione cũ littera iſta dicat earundem.

a ¶ Illas. ciuitates. ſ. ſeu dioce. in quibus deputatus eſt.

b ¶ Deſignatis ſuperius. ſ. cõſtitutis in dignitate vel perſonatu uel cathedralium eccleſiaꝝ canonicis. approbata eſt igitur per hãc lr̃aʒ opi. her. ⁊ modernoꝝ q notabãt in decre. pñti. ꝙ idẽ iuris erat in delegatis a ſe. ap. qđ in legatis. In ordinarijs aũt tene qđ habes. ĩ. de of. or. ut litigãtes. ⁊ in. c. cũ epus.

c ¶ Uices ſuas. ſecus ſi audientiã cõmitteret uel aliquẽ certũ articulũ ad hoc ſ. de offi. del. ſuper queſtionum. ⁊ dixi.ſ.e.§.i.

d ¶ Inſuper. quaſi dicat ſupra ꝓuidimus de perſonis ⁊ locis quib⁹ ⁊ in quib⁹ cauſe cõmittende ſunt ⁊ tractãde nunc ꝓuideamus ad exactiones indebitas q̃ in iudicijs ⁊ a iudicib⁹ aſſeſſorib⁹ notarijs fiebãt. de tpe ꝓceſſus nil dixit q: ſatis ꝑ antiq̃ iura ꝓuiſũ erat.ſ. de fer. c. ul. de of. del. conſuluit in auc̃. de iudi.§. ſedebunt. col. vi.

e ¶ Gratis. hñ dicit. q: iudiciũ iuſtũ uel iniuſtũ nõ lʒ vẽdere. xi.q.iij. ñ lʒ. xiiij. q.v. non ſane. de ui. ⁊ hone. cle. cum ab omni.

f ¶ Puritate. conſcientie. ĩ.e.§. acceſſorem. ⁊. ĩ. de re iudi. cũ eterni.

g ¶ Judicium. poteſt hic poni pro ſententia. ⁊ etiã pro omni eo qđ ſñiam ꝓcedit. ⁊ facit quod dixi. ĩ. de regu. iu. in iudicijs. ij. q.i. ſicut.

h ¶ Corã ipſo. delegato. idẽ in ꝯſeruatore. ĩ. de offi. del. c. vl.

i ¶ Nullum munus. nõ q: triplex eſt mun⁹ a manu a lingua ⁊ ab obſequio nõ q dixit ſimpliciter munus. ſʒ dixit nullũ munus. ad idẽ.i.q.i. ſunt nonnulli.

k ¶ Niſi eſculentũ. ergo nota. quia de aliquo qđ in muneribus conſiſtit etiaʒ vnius denarij valorẽ recipere non poteſt niſi eſculentũ ⁊c.

l ¶ Mera liberalitate. ut exactum uel petitum directe uel indirecte non fuerit. id idẽ de ſymo. dilectus. ij. ad ſi. Jo. an.

m ¶ Paucis. cum numerus non adijcitur. credere arbitrio boni viri relinquẽdum. habita etiã ꝯſideratione ꝑſonaꝝ ipſi⁹ iudicis recipiẽtis. ⁊ ꝯſuetaꝝ expenſaꝝ q̃litate. ⁊ ipſi⁹ dantis. ad h̃ de ſymo. ⁊ ſi queſtiones ⁊ ſaltẽ duo dies non vident̃ excluſi. cũ pluralis elocutio duos numero cõprehendat. de con. di.i. hic quoqʒ. ff. de teſti.l. vbi numerus. ad h̃. ff. de verbo. ob.l. ꝯtinu⁹ act⁹.

n ¶ Conſumi diebus. ita ꝙ non ꝓducatur ad numeꝝ quantitatẽ. ff. de offi. ꝓconſul. ſolent in ſi. Talia enim encenia non ſunt lucra ut ibi. ⁊. ff. de of. preſi. plebiſcito. ⁊ tolerantur iſta. q: non eſt veriſimile ꝙ propter iſta moueretur

animus iudicantis. de ſimo. ⁊ ſi queſtiones ad fi. ſicut ⁊ pro modica re non datur actio de dolo. quia non eſt veriſimile ⁊c̄. ff. de dolo. l. ideſt. ⁊ l. precedē. in fi. ⁊ de modico non eſt curandum. de con. di. ij. reuera. alibi non diſtinguitur inter multū ⁊ modicum. xiiij. q. iij. pleriqʒ. ⁊ q. ul. c. ul. ſ. de appell. de appellationibus. de ſi. ex tue. inſti. de rerum di. §. gallinarum.

a ¶ Propter cauſam. i. ſuadente vtilitate uel neceſſitate cauſe. vnde non dʒ fingere occaſionem. ut. j. ſequit. ſimile. j. de iudi. c. ij. ⁊ p h̄ ſatis videt̄ terminari qd̄ ſolʒ queri. an ſi ſcholari exiſtēti in ſtudio papa deleget cauſam. ille poſſit petere expenſas. licet ille nō ſit in domicilio ſuo ſed extra non eſt tñ ibi propter cauſaʒ ſed propter ſtudium. vñ expenſas non habebit per hāc litteram. ⁊ de hoc in ſpe. de ſala. §. i. v̄. ſi alicui.

b ¶ Proficiſci. pone exemplū ſ. §. pr. d̄ ꝑſcrip. qꝛ indicāte.

c ¶ Moderatas. nunq̄ minores poteſt. ff. man. ſiquis. alias eſt ſub. l. int̄ cauſas. §. impendia. ad idē. ff. de admini. tu. cū plures. §. cū tutoꝛ. erūt tñ mediocres ⁊ non delicate ff. de pig. acti. ſi ſeruos. in fi. ad idē de do. ⁊ contu. finem. ⁊ c. ſe. de eo qui mit. in poſ. cum veniſſent. de ſequeſtra. poſ. c. i. ad fi. nec credo cōpenſandas vel deducēdas in hoc caſu expenſas quas domi facturus eſſet ſm q̄ dicere ꝯſueuimus in victoꝛe per. l. ff. ad exhibendū ſed ⁊ ſi. §. i. ff. de peti. here. ſed ⁊ ſi. §. q̄ aūt ij. ⁊. ff. de rei ven. ſi res. qꝛ dico q̄ in procurationibus his non deducuntur. ſicut ⁊ epiſcopus viſitans vel conſecrans procurationem integram recipit. ⁊ nil deducit. ſ. de ſimo. cum ſit. ⁊ teſtis integre expenſas percipit. iiij. q. iij. venturis. ⁊. j. e. §. penul. alias ſequeretur interdum q̄ nil haberet. cum interdum tantundem ⁊ forte plus expendant in domo propria. preterea iā nō eſſʒ differentia inter delegatum ⁊ ordinarium qui qñ proficiſcitur expendit que domi expenſurus erat. ut in aut̄. de man. prin. §. illud tñ alij contra. Et nō q̄ littera iſta non diſtinguit. an delegatus habeat beneficia ſufficientia uel nō. vnde dico q̄ ſiue abundet ſiue non expenſas habebit cū ꝓficiſcitur ꝓpt̄ cām licet Hoſti. dixerit delegatos pape peccare ſi recipiunt expenſas. ex quo hn̄t ſufficientia beneficia. ⁊ hoc no. ſ. de ui. ⁊. hone. cle. cum ab omni. ⁊ in iſtis expenſis habetur ratio nō ſolū victus ſʒ etiā vecturaꝝ equoꝝ ⁊ ſimiliū. Quid dicemus de delegato ordinarij? dic q̄ ſi eſt delegatus ad vniuerſitatē cauſaꝝ idem quod in ordinario ſcilicet q̄ nihil habebit. immo ordinarius ei ꝓuideat. Idem. n. eſt conſiſtoriū. j. de appel. romana. ⁊ ordinarius eſt. ut dixi. j. de offi. vic. licet. ad hoc. ſ. de offi. ordi. inter cetera. ⁊ i aut̄. vt nulli iudi. §. nulli. col. ix. ⁊ in aut̄. de man. princi. §. illud. ſi ſit delegatus ad ſpecialē cauſam. et ordinarius ei cauſam malicioſe cōmittit idē. Si non malicioſe videt̄ idē qd̄ in delegato pape ſm Inno. qui hoc nō. ſ. de vi. ⁊ hone. cle. cum ab omni. ſed an pene habeant locū in eo que in delegato pape hic exprimuntur. vtilis eſſʒ declaratio pro eo. q̄ pene non videntur excedere proprium caſum. de pe. di. i. pene. j. de reg. iu. in penis cum ſuis concordan.

d ¶ Recipere. No. quia non ſolum exigere ab inuito. ſed etiā a volente recipere prohibetur. ad idē. j. de cenſi. romana. §. pe.

e ¶ Qualitercunqʒ. no. qꝛ ſm leges delegatus habet ſportulas. ſ. duos aureos in prin. ⁊ duos in fi. in aut̄. de iudi. §. ne autē. col. vi. ⁊ hoc ſi cauſa ſit maioꝛ. c. aureoruʒ. alioquin delegatus etiā a principe nil habebit ut ibi. ſm nos nil videtur delegato dandum nomine ſportularum. cum iſta littera ſic generaliter loquatur. ⁊. ſ. dixit nullum munus uel quicq̄ aliud. ⁊ facit. ſ. de ui. et hone. cle. cum ab omni. ⁊ quod ibi nō.

f ¶ Excedat. hoc ſatis. ſ. dictum fuerat: dum dixerat moderatas.

g ¶ Quam ab alia. hoc non habet locū in caſu. j. de iudi. mulieres. cum. n. teſtem ꝓducens illū habeat ꝓcurare. lʒ ille pro vtraqʒ parte teſtetur. j. e. §. proferēdo. a ſimili i iudice cū ad teſtē ex cā ꝓficiſcit̄. Itē vbi vna pars abundat alia nihil hʒ. Idē dico. ut. j. e. v̄. ſʒ vbi. vñ ibi dixit litigātes in plurali. ad h̄ de elec. cupiētes. §. ſi vo. v̄. niſi forſā. ⁊ facit ad idē eadē decre. §. deniqʒ. v̄. ut eo.

h ¶ Cōmune. facit. j. §. proxi. in fi.

i ¶ Utilitas uel neceſſitas. nō iſta duo paria. ad idem de preben. expoſuiſti. ⁊ ibi de hoc. aliquando non ſunt paria. de eo qui mit. in poſ. cū veniſſet. ff. de impen. in re do. fac. l. impenſe. cum duabus. l. ſe.

k ¶ Occaſionē. eſt ſi. j. de iudi. mulieres.

l ¶ Notabiliter. no. igitur dʒ eſſe paupertas. ad idē. ſ. de vſu. cum tu.

m ¶ Pauperes. paupertas nō eſt de genere maloꝝ. xv. q. i. illa. in fi. ⁊ nō q̄ etiam ſm leges in h̄ caſu ordinari[us] nō hʒ ſportulas. in aut̄. de man. ꝓnci. §. ſit tibi. col. iij. ⁊ magiſter i cathedrali eccleſia inſtitut[us] pauperes ſcholares gratis docet. de mgr̄is. c. i. ⁊. ꝓpter paupertatē due eccleſie vniunt̄. x. q. iij. vnio. et pauperib[us] ꝓuidere dʒ pretoꝛ de aduocatis. ff. de poſtu. l. i. §. ait pretor.

n ¶ Ut qn̄qʒ. nō hn̄t rōnem de his q̄ raro fiūt. ad idē. ff. d̄ ſta. ho. l. nō ſūt. ⁊ l. ul. ꝯ. ff. de legi. nā ad ea. So. ut nō. de deſpon. impu. lr̄as in glo. penul.

poſſit diebus: uel niſi cuʒ ipſum ꝓpter[a] cauſam ſibi cōmiſſam contigerit extra ſuū domiciliū ꝓficiſci[b] moderatas[c] expenſas recipere[d] ab eiſdē partib[us] qualitercūqʒ[e] preſumat prouiſur[us] attēte: q̄ in ipſis expēſis modū nequaquā excedat[f]: nec pl[us] ab vna parte quā ab alia[g] exigat cū cōe[h] gerat negociuʒ vtriuſqʒ quod qʒ ubi cauſe ſibi commiſſe utilitas[i] uel neceſſitas nō exegerit occaſionem[k] ꝓpter habendas expēſas ꝓficiſcēdi extra domiciliū non aſſumat: ſʒ ⁊ ubi notabiliter[l] fuerit pauperes[m] litigātes: etiā pro expenſis nil prorſus exigat ab eiſdē. Aſſeſſore aūt: ut qn̄qʒ[n] faciunt aliq fraudulenter[o]: niſi eo indigeat[p]: qd̄ cōſciētie[q] reliquat̄[r] eiuſdē. ſibi nequaquaʒ adiungat: alioquin[s] de ſuo ꝓprio prouideri teneat̄ eidē: ſi autē indigeat: ipſum neutri parti ſuſpectum[t] aſſumēs ei de cōpetenti[u] ſalario prouide moderando[x] ab eo faciat a partib[us] cōmuniter[y] ꝓuideri. Notarium[z] uero uel notarios[⁊] in cauſa ſibi cōmiſſa ſcribētes: qui ut plurimū in exigēdo ſalario metas[ꝯ] rationis excedunt: ut ad ipſius ſpectat officiuʒ[ꝝ] prudenter[a] refrenet[b]: nec cū ipſis aut cū acceſſore prefato lucrum participet ullo modo. Siquid autem contra conſtitutionem preſentem receperit[c] ad ipſius reſtitutionem integram teneatur: nulla eorum quibus reſtitutio facienda fuerit remiſſione[d] ullatenus profutura eidem ¶ Proferen

o ¶ Fraudulēter. uel ut ptes grauēt uel alterā eaꝝ. uel ut amicis ſeruiant. uel ut lucrū ꝑcipiant uel participēt. ut. j. ſequit̄. uel ut ſeipſos exonerent. quod facere non dñt. de offi. delega. paſtoralis in prin.

p ¶ Indigeat. qꝛ forte non eſt peritus ut ꝯuenit ad vniuerſa puncta cāe rimāda. uel qꝛ varijs ſuis negocijs uel iſirmitate corꝑis ipedit̄.

q ¶ Conſcientie. ſi. de renū. niſi cum ꝓdem in fi.

r ¶ Relinquatur. ꝑ hoc verbū credo q̄ pars non poſſit referre queſtionē iudici delegato. ſ. dicēdo q̄ aſſeſſore non eget. cū. n. hoc conſciētie relinquatur ipſius. ergo ſol[us] deus hic ⁊ nullus ali[us] iudex uel cognitoꝛ. ꝑterea poſito q̄ ſūmus ſit doctoꝛ ⁊ parum occupatus. ex quo cōſciētia ſibi h̄ dictat. pōt aſſeſſorē aſſumere. ut hic. caueat tamen ſibi ne conſcientia ei[us] iprobabilis ſit. de ſimo. per tuas. ij.

ſ ¶ Alioquin. ſ. ſi adiūxerit. cū ñ egeret

t ¶ Suſpectum. nō ꝓ ſuſpectis qui d̄ facto in cauſis dant̄ ꝑ partes.

u ¶ Cōpetenti ſalario. ſpe etenim premioꝝ inuitandus eſt aſſeſſoꝛ. C. de aſſeſ. l. i. ⁊ ſalariū hr̄e dʒ. ff. d̄ offi. aſſeſ. l. diē functo. debet. n. merces conſtitui pro laboꝛe. xij. q. ij. charitatem. nec de ꝓprio beneficium quis facere cogit̄. x. q. ij. precarie. ⁊ pōt iuſtū conſiliū vendere. xi. q. iij. non licet. ⁊ adde qd̄ ibi nō. ⁊. xiiij. q. v. non ſane. de hoc in ſpe. §. ſalarium. v̄. quid ſi duobus.

x ¶ Moderādo. ſʒ q̄litatē cauſe ⁊ partiū ꝯditionē. ⁊ facūdiā aſſeſſoꝛis ⁊ loci conſuetudinē ſicē de aduocato dicim[us]. ff. de var. ⁊ extraoꝛ. cog. l. i.

y ¶ Cōmuniter. qꝛ cōe gerit negociū. ſ. §. ꝓxi. ⁊ ſi delegatus morit̄ uel partes concoꝛdent. nihilominus aſſeſſoꝛ ſalarium ſtatutuʒ habebit. uel habitū non reſtituet. ff. de of. aſſeſ. l. diē functo. ff. loc. qui operas. ⁊. l. ex ꝯducto. §. itēʒ ſi. ff. de va. ⁊ extraoꝛ. cog. l. i. §. diuus.

z ¶ Notariū. quē dʒ habere delegat[us]. ut fideliter cuncta iudicij. acta conſcribat. ſ. de proba. quoniā. ⁊ vocatur ſeruus public[us]. j. de vſur. q̄q̄. ⁊ priuat eccleſia etiam laicum hoc officio ratione peccati. ut. j. de penis felicis. §. i. cum ſi.

⁊ ¶ Notarios. no. plures notarios aſſumi ad ſcribendū in vna cauſa. cum h̄ non reperiatur ꝓhibitū. ⁊ hic ſit conceſſum. ⁊ fac̄ ꝓdicta decre. quoniam.

ꝯ ¶ Metas rōnis. ⁊ eſt iſtud q̄ſi crimen ꝯcuſſionis rōne officij vltra debitum exigere. i. q. vij. ſancimus. C. ad. l. iul. repe. l. ul.

ꝝ ¶ Officiū. no. iudicis etiā delegati eſt moderari ſalaria aſſeſſoꝝ ⁊ notarioꝝ. qꝛ cū cā ſit ei cōmiſſa ⁊c̄. de of. del. ꝑterea. ⁊ ē ſi. de iudi. c. ul. vñ bene dicebat Guil. in ſpe. ti. de ſala. §. ij. circa fi. q̄ aut ſcriptura erat de foro ⁊ iudicialis aūt extraiudicialis. ꝓmo caſu puta i exceptionibus replicationibus ⁊ ſimilib[us] ſcribēdis ad officiū iudicis corā quo agitur. etiā delegati ꝑtinet taliū ſalaria moderari et a grauaminib[us] partes releuare. d̄ pe. di. i. nemo. ⁊ d̄ of. del. cū te. ⁊ cū cta q̄ litigatoꝛes impediūt emēdare. i. q. i. emēdari. de of. del. c. i. et tales iꝓbos exactoꝛes punire. C. de of. ꝓfec. aphri. in noie v̄ſus fi. §. hoc etiā decernim[us]. moderabit̄ ḡ qd deb̄ ꝓ citatione. qd ꝓ termino. qd pro conteſtatione. ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ i h̄ inſpiciet ꝯditionē perſonaꝝ ⁊ cauſe. ⁊ ꝯſuetudinis foꝛi. ⁊ ſi ſibi videbit̄ ꝑ alios fideles notarios faciet h̄ taxari. Si vero ſit ſcriptura extraiudicialis. puta inſtrumentū vēditionis de qua agit̄. vel depoſiti vel abſolutionis uel ſimilia. expediet̄ id ꝑ ordinariū loci. uel deputatū illi officio. puta ꝑ ꝯſulem tabellionū boñ. qui ſi de certo ſalario non fuit ꝯuentū inſpecta qualitate cauſe ꝯditione ꝑſone ⁊ ꝯſuetudine loci taxabit. uel taxari faciet per viros expertos. ff. de va. ⁊ extraoꝛ. cog. l. i. ⁊ de ſimo. c. i. iii. q. vii. §. tria. v̄. apud vꝛbem.

a ¶ Prudenter. ad idē de accu. qualiter. i.

b ¶ Refrenet. alludit vocabulo. ⁊ ē ſi. ſ. in ꝓemio cōpilato. greg. ⁊. ſ. de homici. dilectus.

c ¶ Receperit. ſ. a partib[us] ꝑter eſculentū uel poculentū uel vltra moderatas expenſas cū ꝓficiſcit̄. uel participādo lucrū cū aſſeſſore uel notario.

d ¶ Remiſſione. ſi. j. de cēſi. exigit ad finē. ⁊ in cle. de here. nolentes v̄. q̄ ſi ſecus. ⁊ ſic eſt caſus vbi dñs rē ſuā in aliū transferre non poteſt. quod eſt ꝯ regulā qua dicitur. Nihil eſt tā naturale q̄ voluntatem domini volentis rem ſuam in aliū transferre. inſti. de re. diui.

§.per traditionē. Quid ſi poſtq̄ reſtituit iudex pars ſibi donet. nū quid hoc facere poteſt? credo q̄ ſic. q2 hic h̄ non prohibet̃. ſicut nec alia ſua bona donar̃ ꝓhibet̃. Et eſt rō q̄re aliud ī remiſſione. aliud ī donatione remiſſio facilius preſumit̃ fraudulenter fieri q̄ donatio quia facilius remitteret quis multa q̄ donaret pauca. ſic alias. ſimile. ff. ad velle. ſ3 ſi ego vbi dicitur q̄ ſenatuſconſultū vel leianum mulieri intercedenti ſuccurrere voluit non donāti. ideo quia facilius ſe obligat mulier. q̄ alicui donet. ⁊ hec eſt cā quare prohibetur. ne pena interueniat in matrimonio ⁊ non arra. q2 facilius ꝓmitteret quiſ. c. noīe pene q̄ daret. x. noīe arre. ut recitari ſolet. ſ. de ſpon. gēma. hec oīa itelligo vera eſſe. dūmodo ꝯtract⁹ iſte in fraudē nō fiat. q2 tunc non credo iudicē abſolutū ad hoc. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ſi ſpōſus. §. circa. ff. ad vellei. q̄uis. §. ſi cū eſſem. et facit. ĩ. de elec. cōmiſſa. cū ſi. et quod no. xiiij. q. iij. pleriq3. de ꝑuil. quanto. ff. de legi. l. cōtra. ⁊ quod no. guil. olim in decre. de poſtul. properādum greg. x. quam hodie non habemus.

do quoq3 teſtimonio[a] pretextu cuius aliqui alios fraudulēter interdum a iudicibus uocari procurant ut eos laboribus[b] ⁊ expenſis[c] fatigent aut extorqueāt[d] aliquid ab eiſdem. nullum ullatenus conuocet. niſi quando cōditio[e] ⁊ ſtatus ⁊ cauſe requirent. ſed nec tunc niſi a producente[f] competentes uocato pro teſtimonio ueniendo ſtando ⁊ redeūdo faciat miniſtrari expenſas[g] Quicquid autem contra premiſſa uel eorum aliquod contigerit attētari. ſit ipſo[h] iure irritum ⁊ inane.

Idem.

Sibi qui[i] gratiā in bitterēſ. eccleſia impetraſti a nobis certo[k] executore cōceſſo. qui te in canonicum recipi faceret. ⁊ de prebēda tibi. ſiqua in eadem eccleſia tūc uacabat. alioquin de uacatura ꝓxime[l] ꝓuideret[m] ali⁹ ſimilē gratiam poſt tuā impetrationē obtinens in eadē. licet priuſquā tu ſuas litteraſ preſētauerit. ⁊ in canonicū ſit receptus[n] in prebenda tpe tue receptionis. uel etiam poſt uacante. ex quo

a Teſtimonio. ad quod ne veritas occultetur quilibet cōpellitur. xiiij. q. ij. quanq̄. de teſti. co. ꝑuenit. ⁊ hoc in ciuilibus. In criminalibus autem quid iuris. no. e. ti. dilectorum.

b Laboribus. in eundo ⁊ redeundo.

c Expenſis. nō. ꝙ q̄ iudex non ſolū parcere debet laboribus ⁊ expenſis partium. ut. ſ. de do. et contu. finē. ſed etiā teſtiū ut hic.

d Extorqueant. ſi. ſ. e. ti. c. vlti.

e Conditio ⁊ ſtatus. ut ſi petantur ſup principali lite conte. ⁊ iurato de calūnia. ⁊ dato termino ad probandū ⁊ porrecta intentione ꝓducentis. tunc teſtes citentur. uel ſi petant̃ ſup dilatoria añ li. cont. dato termino per iudicē ad eā ꝓbandā. ⁊ intentione porrecta. ⁊ nō q̄ ſi citauerit ꝯ hanc formā. citatio non valet ipſo iure. ĩ. c. prox.

f A ꝓducente. no. q̄ licet teſtis iuret dicere veritatē ꝓ vtraq3 parte. ⁊ que capitula iuret. habes nō. ij. q. iiij. nullā. ⁊. ſ. de teſti. fraternitatis in ul. glo. ⁊ ad hoc teneatur. xiiij. q. v. non ſane. ⁊ celare veritatē ſit peccatū. ĩ. de cri. fal. c. i. xi. q. iij. qſquis. tñ ſolus ille q ꝓducit procurat teſtē in veniēdo ſtando ⁊ recedēdo. ut hic. ⁊. iiij. q. iij. §. itē in criminali. ꝟ. vēturis. C. de teſti. l. quoniā. C. ð app. l. eos. §. ſiqs autē. ⁊ ad h̄ ꝯcor. ĩ. de elec. cū non deceat. ſ. de no. ⁊. no. re. magne.

g Expenſas. ꝯſueuerunt aduocati ſua doloſitate ⁊ iperitia neſciētes alit̃ partes iuuare dilationes iuris petere ad teſtes vltramarinos uel ex̃ ꝓuinciā ꝓducēdos. iij. q. iij. ſpaciū. poterit iudex ſi ð malicia preſumebat. ſ. ut id fieret cā ꝓtelādi negociū ſacramentū exigere. ſ3 ſi iurabat̃ videbat̃ dāda dilatio. ꝯſueuerāt iudices alit̃ ꝓuidere ſm formā decre. de fideiuſ. ꝯſtitut⁹. ſ. ibi cōmittere receptionē teſtiū recepta cautione ab illo. q̄ vadat uel mittat ad videndū illos iurare. ſup quo vide qð ibi nō. hodie puto meli⁹ ꝓuiſum p hāc lr̃a3 ſi. n. dicit pars habeo teſtes vltramarinos. ⁊ iudex dicit. parat⁹ ſu3 illos citare ⁊ expectare. depone ſalariū ꝓ expenſis teſtis in eundo veniendo uel ſtando. qð ſi facere nolit cauſam non differt.

h Ipſo iure. no. igit̃ ius nouū. q2 ut ſuperius dixi in multis capitulis ſuperiorib⁹ valebat olim proceſſus. ſi non opponebatur exceptio. hodie ſec⁹ p hāc lr̃a3. q2 nullū ē exceptiōiſ remediū opportunū

i Sibi qui. q2 decre. eſt aliquantulū obſcure dictāta. vide caſu3 litteralem. Ego impetraui gratiam in eccleſia boñ. dato executore mihi p papā. ut faceret me recipi in canonicu3 boñ. et prouideret mihi de prebenda. ſiqua tunc vacabat uel de ꝓximo vacatura. titius a papa impetrauit ſecūdo loco eandē uel ꝯſimilē gratiam in ipſa eccleſia boñ. tamē preuenit me in preſentatione lr̃aru3 ⁊ receptus fuit in canonicū. tertio loco ego litteras meas preſentaui. ⁊ auctoratate ipſarum receptus fui in canonicū boñ. ⁊ tpe receptionis mee vacabat prebenda. vel poſtea vacauit. queritur cui debeatur uel deferatur. an mihi primo impetranti ſecundo preſentanti ⁊ ſecundo recepto. an illi titio ſecundo impetranti primo preſentanti ⁊ ꝑus recepto? Reſpondetur q̄ mihi ⁊ non illi debetur. ex quo illi ante preſentationē meam non erat collata. Secundo queritur. pone retento eodē themate. q̄ añ receptionem meā vacauit prebenda. ⁊ executor meus notificauit. aut interdixit. ſeu reſeruauit. ⁊ forte decretū appoſuit. cui debebitur an mihi prius impetranti ſecundo preſentanti. an illi ſecundo impetranti priuſ preſentāti ꝑuſq3 recepto? R̃ndetur q̄ mihi. Tertio querit̃ retentis eiſdem terminis poſt preſentationē ⁊ receptionē titij ante preſentationem meā vacauerat prebēda ſed in litteris meis erat clauſula decreti. queritur cui debeatur? reſpondet̃ q̄ mihi. hec vera ſi dolus. uel notabilis negligentia mihi ꝑus impetranti imputari non poteſt. hoc dicit.

alteri ante tuā receptionem collata non extitit[o]. anteferri non debet Idē quoq3 ſi ante receptionē[p] tuā in canonicū uacauiſſet prebēda[q] ꝑ ꝓceſſū tui executoris qui ei ad quē prebende collatio ptinebat notificauerat[r]: q̄ eā uolebat p huiuſmōi poteſtatē ꝯferre. aut iterdixerat ne conferret eandē. ſeu illā ſue reſeruauerat collationi. preſertim[ſ] cū iterpoſitione decreti affecta. tūc. n. tibi ⁊ non alteri d3 prebenda huiuſmodi aſſignari. Quinimmo ſi añ receptionē ⁊ preſentationē etiā tuā prebendā uacauit idē erit cēſendū ſi in huiuſmodi grā tibi facta decretū[t] a nobis fuerat irritū ⁊ inane qd' cōtra ipſam ꝯtingeret attētari In predictis[u] itaq3 caſibus debes tu prebendam uacantem potiuſquā imperator ultimus obtinere. dum tamen dolus[x] tibi non poſſit uel notabilis negligentia[y] imputari.

Idem.

Si pro te[z] alicui[⁊] directa fuerit ſcripta[ꝯ] nr̃a ut tibi d' canonica tu et ꝑbēda eccleſie bitterēſ. ſi ad[ꝝ]

k Certo. executor enim debet eſſe certus. ut notat hec littera. habet enim delegatā quod patet. quia ipſius materia in illo ti. ponitur. ĩ. de of. dele. ſi ſuper. ſicut de conſeruatore dicimus. eo. ti. c. i. ⁊ vlti. Sed delegatus debet eſſe certus. ſ. e. ad hoc ſicut ⁊ arbiter ⁊ tutor. ſ. de arbi. innotuit. ff. de teſta. tu. l. tutor incertuſ. ergo ⁊ huiuſmodi executor. ⁊ ꝓpter hoc dixit certo

l Proxime. hoc intelligitur ff. de verbo. obli. l. eu3 qui calendis niſi aliud diceretur in litteris expreſſe vel tacite. puta quā duxerat acceptanda3 ĩ. de conceſ. preben. c. i. ⁊ intelligitur hec clauſula ⁊ precedens de prebenda nulli alij de iure debita. cum talis conceſſio ſine alterius preiudicio fieri debeat. ſ. e. q̄uis. ⁊. ĩ. de preben. cum in eccleſia. ⁊. c. ſi poſtq̄. hec vera. niſi aliud diceretur. puta quia haberet ꝑrogatiuā. ĩ. de ꝯceſ. preben. c. penul.

m Prouideret. non dixit cōpelleret. ⁊ ita alius eſt caſus decre. ĩ. de ꝯceſ. preben. ſi ſoli. de hac tñ materia diſtingue ⁊ ſubdiſtingue. ut ibi plene dixi.

n Receptus. videbat̃ ꝙ ſm cōmunem lecturā illi⁹ decre. capitulū ſancte crucis. ſ. e. ti. q habebat q̄ illud prius ibi poſitū eſſet aduerbiū. qð ille prius preſentans debebat ꝯſequi prebendā. ſed abſurdū erat q̄ iſte ſecundus precurrendo lederet ius primi. ut hic. ⁊. ĩ. de ꝑben. cū cui. vbi de hoc.

o Extitit. ergo ſi prius erat alteri collata. ſecus. qð intelligas verū cū determinatione ſequentiū. ſed hoc non haberet locū ſi canonicatus prius ei collatus fuiſſet. ut. ĩ. de preben. cum cui. ⁊. c. ſi poſtq̄.

p Ante receptionem. ⁊ poſt preſentationē. ut hñ procedat caſus. ſ. qð. ĩ. dr̃ de notificatione ⁊c̃. ⁊ ut differat a ſequenti.

q Prebenda. tolle quod eſt. ĩ. affecta per proceſſum ⁊c̃.

r Notificauerat. ſed ad quid neceſſaria ē notificatio. cu3 ſufficiat ꝑſentatio ut. ĩ. de ꝯceſ. ꝑben. ſi capitulo. So. ſufficit ꝑſentatio facta ei ad quem ſpectat collatio. ut ibi. ſ3 non executori. ut hic. ⁊ ideo dicit̃ ibi capitulo ipſi factam.

ſ Preſertim. i. maxime.

t Decretū. decretū ꝙ pape afficit etiā ignorantes. ĩ. de ꝯcel. ꝑben. c. i.

u Predictis. ſ. quando prebenda vacaret tpe receptionis uel poſt. ſ3 ꝑm⁹ iā erat receptus. l3 ſecundo. uel qñ ꝑmus nondū erat receptus. ſ3 executor ſaltem notificauerat. uel qñ ꝑmus nondū ꝑſentauerat. ſ3 ī lr̃is ei⁹ erat decretū.

x Dolus. ĩ. de renun. c. ij.

y Negligentia. ĩ. de preben. ſi clericus.

z Si pro te. Si primo ſub conditione ꝓuideri mādatur. ⁊ ſecundus pure impetrans priuſq̄ veniat ꝯditio a papa uel executore ſuo canonicatu3 obtineat in aſſecutione prebende primo prefertur. hoc dicit.

⁊ Alicui executori ⁊ eadē ratione idē credo ſi ſcriptū fuiſſet ipſi capitulo. ut poſſent ſi vellent apoſtolica auctoritate recipere aliquē in canonicū ⁊ fre3 ut. ſ. c. cū aliquibus. q2 omne ius impetrantis fert̃ ad diē ꝯditionis. ſecund⁹ igit̃ ꝑmo canonicatū obtinuit. ꝑferri ergo d3. ĩ. c. ꝓxi.

ꝯ Scripta noſtra. per huius tenoris uel ſimilis ſcripta eccleſiam non puto grauatā. ita q̄ locū habeat decre. ſ. e. litteris. ⁊. c. mandatū. ⁊. c. abbatem. ⁊. ĩ. c. ꝓxi. in fi. ratio quia per hoc mandatū non grauantur. ſed eor voluntati relinquuntur. ⁊ aliud eſt ꝑmittere. ⁊ aliud precipere. iij. di. omnis aūt lex. xiiij. q. i. quod precipitur. ſ. de arbi. cū olim. ff. man. l. ij. in fi.

ꝝ Si ad id. conditio fuit. ⁊ ad huius conditionis tempuſ mandatū refert̃ ⁊ decretum. ſi quod ibi erat inſertum. ut in cle. de conceſ. preben. cum ei quem ī. reſpōſo. ⁊ eſt. ſi. ſ. de appel. preterea. de uo. ⁊ vo. re. licet. ꝟ. ſciturus. ⁊ de cōdi. ap. ſ. e. inſti. de verbo. ob. §. ex conditionali. ⁊. ff. qui po. in pig. ha. l. potior ī. riſo. licet ſit contra. e. l. ij. ꝟ. ⁊. ff. de periculis. ⁊ cō. rei ven. q̄ ſi pendente.

vbi dies conditionis trahitur ad diem obligationis. ſed ibi non erat in poteſtate contrahentis primo ſub ↄditione contractū conditionalē poſtea pure contrahendo reuocare. ſed hic ſecus. qꝛ in poteſtate pape concedentis erat conditionalē grãm etiã in totū tollere ſi voluiſſet. j. de ↄceſ. prebē. c. pe. ⁊ vlt.

id accederet epiſcopi[a] ⁊ capituli eccleſie prelibate aſſenſus[b] auctoritate[c] apoſtolica ꝓuideret ⁊ alter poſtmodū[d] impetrãs q̃ ex collatione apoſtolice[e] ſedis uel executoris ſup hoc deputati ꝓuiſiõe[f] priuſquã epi ⁊ capituli predictoꝝ aſſenſus ad ꝓuiſionē tibi accederet faciendã[g] canonicatū obtinuit hĩttereſ. lꝫ tu[h] interueniente poſtea predictoꝝ[i] aſſenſu dicti prioris mãdati auctoritate in canonicū ipſius eccleſie ſis receptus. in prebenda vacãte[k] tibi merito[l] anteſertur. Idez.

Vobus[m] ſuper prouiſione ſingulis[n] ſibi facienda in eadē[o] eccleſia litteras a nobis[q] obtinentibus vna die certis eis executoribus deputatis. ſi nõ appareat[r] q̃s primo[s] impetrauerit ex eiſdē is eoꝝ cui[t] canonicatū ↄtulimꝰ eſt in prebenda[u] preferendus alteri. q̃a

a ❡ Epiſcopi ⁊ capituli. ad quos de iure cõi pertinet canonicoꝝ receptio. de conceſ. preben. poſtulaſti. de his que fi. a prela. nouit. ⁊ c. quanto. de elec. cū eccleſia. et ibi de hoc. ⁊ tunc debēt abſētes canonici vocari qui ſunt in loco. vt ad electionē epi forent vocandi. j. de preben. cū in eccleſijs. niſi eſſet ↄſuetudo in contrariū ut ibi. ď cõſuetudine aũt uel priuilegio interdum pertinet ad alterū tantū predicta receptio. ut. j. ne ſe. va. c. vno. de regul. c. ul. ⁊ intelligo conſentire capitulum ſi conſentit maior ipſius pars in hoc caſu. ar. j. c. ꝓxi. cum ſuis concordantijs.

b ❡ Aſſenſus. pone mortuus eſt epẽ uel impeditus. ita ꝙ conſentire non poteſt ⁊ canonici cum eo. nunquid executor ſtatim poterit conferre: videtur ꝙ ſic. arg. j. ne ſe. va. c. vno in fi. ad hoc. ſ. e. ſi gratioſe. ſed contrariuꝫ credo. hic. n. ſub certa forma tradita eſt executori poteſtas. quam tranſgredi non poterit. j. de preben. cui de non. ⁊ ſub conditione qua non exiſtente ceſſat ipſius poteſtas. ⁊ aliud eſt conciliũ teneri requirere ut ibi. ⁊ aliud aſſenſum ut hic. ⁊ facit. ſ. ď arbi. cũ olim. ⁊ decre. ne ſe. va. c. vno. loquitur in caſu illo. cum ad illum ꝑtinet electio quã facere habet cum concilio epi. hic autē non ꝑtinet prouiſio niſi a die conditionis. Itez ibi loquitᷣ de bñficio iã vacãte. vbi periculū ē in mora. ut ibi. hic aũt nullū ꝑiculū

c ❡ Auctoritate apoſtolica. prefereꝛ ergo omnibꝰ prius receptis auctoritate inferiorū. j. de ꝑben. hi qui.

d ❡ Poſtmodū. vnde poſterior videbaꝛ i iure ſicut fuit in tempore. j. ď reg. iu. qui prior cū ſuis concor. quod non eſt verum. ratio. j. patebit.

e ❡ Apoſtolice ſedis. bene dicit. quia ſecus de inferioribꝰ. quia ſi auctoritate alterius inferioris receptus eſſet prefereꝛ iſte etiã poſt receptus auctoritate pape. j. de preben. hi qui. ⁊ ſic prodeſt ſcire qď dr. ſ. e. cū aliquibus.

f ❡ Prouiſione. qꝛ datus erat ad promouendū. ſecus ſi ad compellendū tantū quia tunc prouidere non poſſet. j. de conceſ. preben. ſi ſoli.

g ❡ Faciēdã. qď ſi poſt ↄſenſū habitū ipetraſſet tũc ſecꝰ. ad h̾. ſ. c. ꝓx. in prin.

h ❡ Tu. primo impetrans.

i ❡ Predictorum. epiſcopi ⁊ capituli.

k ❡ Vacante. quandoqꝫ.

l ❡ Merito. quia licet ille poſterior fuerit in impetratione. tñ fuit ꝑor in iure. mandatum. enim conditionale ante conditionem exiſtentem conſenſum nõ habet. ſicut nec matrimoniū conditionale. vnde nec ex ipſo oritur publice honeſtatis iuſtitia. j. de ſponſa. c. i. in fi.

m Vobus. ſi ex duobus impetrantibꝰ ſuper ſimili ꝓuiſione non apparet quiſ primo ſi ſolū alteri collatus eſt canonicatus a papa. ille prefertur alteri etiam prius preſentanti ⁊ primo recepto. Si autē vtriqꝫ uel neutri eſt collatus. aut alter in preſentando preuenit. aut ambo concurrunt. ſi alter preuenit. ille prefertur. ſi ambo concurrunt ille uel illi uel ipſorum maior pars ad quos collatio ⁊ receptio ſpectat. alterū teneñ eligere. ⁊ ille ſolus admittetur uel alteri prefereꝛ. niſi papa vtriqꝫ voluerit ꝓuideri. ⁊ facit decre. iſta in ar. ad queſtionē de his qui producunt duo teſtamēta. ⁊ nõ apparet qď ſit primū. ⁊ vterqꝫ inſolidū ſe dixit heredē ⁊ in poſſeſſionē mittendū q̃ qď nõ C. de edic. di. hadri. tol. l. edicto in glo. illa mitti. Jo. an.

n ❡ Duobus. idē ſi tribꝰ uel pluribus. cum eadem ratio ſit vtrobiqꝫ.

o ❡ Simili. qꝛ vterqꝫ impetrauit ſibi prouideri de canonicatu ⁊ prebēda integra. Si autē impetratio eſſet diſſimilis. puta qꝛ vnus impetraret ſup dignitate. alter ſuper canonicatu. uel vnus ad prebendam integram. alter ad dimidiam. tunc quod dicitur hic locū nõ habet. quia ſi vacat integra dabitur ei qui integrã. ſi dimidia ei qui dimidiã impetrauit. nec aliud fieri poteſt. j. ď ꝑben. cui de non. uel pone diſſimilē. ut. ſ. c. proxi.

p ❡ In eadem eccleſia. quia de diuerſis non eſſet queſtio.

q ❡ A nobis. ſi autem vnus a papa. alter ab ordinario. tene quod habes. j. ď ꝑben. ſi a ſe. ap.

r ❡ Si non apparet. ſic. j. de preben. ſi a ſede. ⁊ dico apparere poſſe ꝑ ipſas litteras. puta ſi diceretur in eis. data die tali ante tertiam. in alijs diceretᷣ poſt veſperas ſed hoc non eſt in vſu. poteſt etiam apparere per teſtes per quos ꝓbare poterit ſuam petitionem primo eadē die lectã ⁊ admiſſam per papã uel per confeſſionē partis alterius poterit appareꝛ. ⁊ facit. ſ. de reſti. ſpo. cuꝫ ad ſedem. ⁊. j. de confeſ. c. i.

ſ ❡ Quis primo. qꝛ ſi de hoc appareret ei deberetur. ſ. eo. tibi. j. de preben. cū cui. ⁊ c. ſi poſtq̃.

t ❡ Cui. ſoli ut. j. ſequitur.

u ❡ In prebenda. tunc uel poſtea vacante.

x ❡ Spectat. de communi uel ſpeciali iure. ut. ſ. dixi. c. proxi.

y ❡ Receptus. non ergo in hoc caſu inſpicitur preſentatio uel receptio. ſ. e. tibi. ⁊ ſubaudi hic. ⁊ alter omnino careat ipetratis. niſi ⁊c̄. ut in fi. ⁊ ita ſubaudias etiam in. v̾. ſequenti.

nobis canonicatū nõ extitit aſſecutus. lꝫ prius quã aliꝰ eis ad quos ſpectat[x] canonicoꝝ receptio ⁊ collatio prebendaꝝ: ſuas preſentauerit litteras. ⁊ ab eis in canonicū ſit receptus[y]. Si uero neutri eoꝝ uel utriqꝫ canonicatū contulimꝰ. tunc ex quo in gratia ſunt equales. is q̃ primo[z] preſentauerit erit potior in prebēda. Quod ſi forſan ambo ſimul in preſentãdo concurrant[⁊]. hi ad quos ut ꝑmittiᷣ ſpectat[9] canonicoꝝ receptio ⁊ collatio[ꝶ] prebendarū. uel eoꝝ maior[a] pars ex eis alterum quē uoluerint[b] eligere[c] teneãtur[d]. quo electo aliꝰ omnino[e] careat impetratis. niſi ex tenore litterarum ipſius[f] expreſſe[g] apparet. ꝙ utriqꝫ[h] ipſorum uoluerimus[i] prouidere. Idem.

Via per ambitioſam[k] importunitatē[l] petentiū tã nos quã

z ❡ Primo preſentauerit. nõ ergo caſuꝫ in quo ſtatur hodie preſentationi in litteris ad bñficia. cõcordat in litteris ď iuſticia. ſ. de ap. ut debitus.

⁊ ❡ Concurrãt. nõ quia primo inſpicitur inequalitas in data. demū in preſentatione. ſꝫ ſi omnia ſunt paria. tunc locus eſt gratificationi. ⁊ facit ꝓ opinione Hoſ. nõ. ſ. ď iudeis. c. i. ⁊ cõcor. ad hoc. ff. loc. in naue in fi. ff. ad ſyll. ſi quis in graui. §. cū oẽs. ſ. ď iurepa. cū autem in fi. Et nõ pro ſo. ro. goſ. ⁊ ber. nõ. in dicta decre. cum autē. ſ. ꝙ tunc demū locus eſt gratificationi. quando quis ſit in iure potior dubitatur.

9 ❡ Spectat. expone. ut. ſ.

ꝶ ❡ Collatio prebendaꝝ. ad quam vocandi ſunt abſentes. quod dic ut. j. de preben. cum in eccleſijs. Jo. an.

a ❡ Maior pars. videtur enim a toto capitulo factū quod fit a maiori parte. lxi. di. apoſtolica. de elec. cū inter ca. in prin. de his q̃ fi. a ma. par. ca. c. i. ff. ad municipa. quod maior.

b ❡ Voluerint. datur ergo eis optio.

c ❡ Eligere. nec in ipſiꝰ electi preiudiciū poterũt poſtea variare. ad hoc de elec. publicato. j. de poſtul. prela. c. vno in fi. ⁊. j. de reg. iur. mutare cum ſuis concor. ⁊ probatur h̾ ſatis per litteram q̃ ſtatim ſequitur. ⁊ facit ad id quod dixi. ſ. e. gratia. Jo. an.

d ❡ Teneantur. nõ tenentur alterū eligere de neceſſitate. ſed nõ certum. vnde non datur eis optio ut eligant uel non eligant. ſed ut alterū eligant. Sed pone nolunt eligere. uel pari numero diſcordãt in eligendo. quid erit: credo agendum corã ſuperiore. ut eos ad eligendum cõpellat infra certū tempꝰ uel ad ↄcordandum qď ſi nõ fecerint credo ꝙ ſuperior ipſe poſſit eligere. ad hoc. ix. q. iij. cū ſcimꝰ de ſup. ne. prela. per totū. j. ti proxi. c. ul. j. de reſti. ſpo. frequēs. j. ď ꝑbē. ſi tibi. ⁊. j. ď ele. ꝙ ſit. ff. ď le. i. huiuſmõi. §. fi. C. ď inge. ma. diffamari cū ſi. ⁊. ſ. de iurepa. nullus cū ſi. ſicut igiᷣ ad ſuperiorē ꝑ lapſū tpis deuoluiᷣ poteſtas eligēdi. ď ↄceſ. prebē. c. ij. ita ex eoꝝ negligētia puto ꝙ hic deuoluetur poteſtas eligendi. de qua hic loquitur.

e ❡ Omino. ut nec ꝑbēda illa nec ſequēs nec canonicatꝰ ēt ſibi debeaᷣ

f ❡ Ipſius non electi.

g ❡ Expreſſe. quia in ipſis lr̃is appoſita erat clauſula. non ob. ſi pro alio ſcripſerimus q̃ huiuſmodi grãm ⁊c̄. uel nõ ob. ſi ꝑ nos fuerit eccleſia vr̃a grauata. uel ſimilis clauſula. Et nõ ꝙ dicit expreſſe. ⁊ eſt ſimile. ſ. e. cū aliquibꝰ. ⁊. c. ſuſceptū. ⁊. j. de ꝑben. ſi motu. ꝑ hũc aũt tex. approbatū dico opi. ber. nõ. ſ. e. ti. mandatū. ⁊ reprobatur opi. goſ. in ſũma huius ti. ante mediū. ⁊ Inno. ⁊ Cõpoſt. ſ. e. capitulū. qui dixerunt ꝙ licet eccleſia grauata fuerit in receptione primi. nihilominꝰ teneᷣ ſcõm recipere. niſi in litteris ↄtineretᷣ. niſi ꝓ alio ⁊c̄ ſꝫ ber. ↄdicēs ꝙ ſcõm recipe nõ teneretᷣ. qꝛ in lr̃is intelligiᷣ ꝑdicta clauſula niſi ꝓ alio. ⁊c̄. ⁊ h̾ vez niſi i ipis lr̃is diceretᷣ. ñ ob. ſi ꝓ alio ⁊c̄. ⁊ hanc opinionem ber. approbat ſtilus curie. ⁊ finis iſtiꝰ decre. Hoſtien. diſtinguebat. an ꝑmo receptus eſſet ſub expectatione ꝑbēde nec ne in ꝑmo caſu non valerent lr̃e ꝓ ſecundo ſine clauſula. non ob. in ſecundo ſic. ⁊ ita nõ decre. mandatū. ſ. e. ti. cõtra quã opinionem facit ipſa decre. mandatū. ſed ibi erat clauſula. ſi pro alio.

h ❡ Vtriqꝫ electo. ⁊ non electo.

i ❡ Voluerimus. ſtatur enim tunc voluntati. ſ. e. ſuſceptum.

k Via per ambitioſaꝫ oẽs indulgentie ↄceſſe a bonifacio uel ſuis predeceſſoribꝰ clericis de ꝑcipiendis perpetuo fructibꝰ ſuorum beneficioꝝ in abſentia ſunt reuocate. ⁊ profitetur papa ſe illas in poſterum non daturum. ⁊ potuit ortū habuiſſe a decre. ſ. de cle. non re. cum ad hoc.

l ❡ Importunitatē. propter quam princeps ſepe non cõcedenda cõ/

cedit. ut hic vides. C. ꝺ pe. ho. ſubla. l. i. li. x. ſ. de pur. ca. cū in iuuē tute. j. de reli. do. c. i. j. de conceſ. preben. deteſtāda. ⁊ ideo locū hꝫ ipſoꝝ reuocatio. ut hic. xxxv. q. ix. ſententiā. de re iud. cū oliꝫ. ⁊ nō ꝙ dixit ambitioſam. q2 eſt importunitas ambitioſa. ut hic. ut cū petitur qꝺ tendit ad noxā. eſt ⁊ nō ambitioſa. ut cū importune opportune petitur. quod eſt precibꝰ impetrādū. de pe. di. i. importuna. c. di. pallium. j. de ap. ab eo cum ſi.

a ¶ Perpetuas. i. donec vixerint ſic. j. ꝺ ca. mo. c. i. ff. ꝓ ſoc. l. i. ⁊ facit qꝺ dixi. ſ. e. ſi gratioſe. tpales ꝗ puta vſq̨ ad quinquennium uel ſimile tempꝰ reuocare non ſunt. Sed qd dices ſi cōceſſa fuit indulgentia que poſſꝫ eſſe perpetua puta donec erit in ſeruitio talis principis uel ſimilis. dicunt quidam talem indulgentiā non reuocatā. q2 qꝺ expſſe non mutatur ⁊c. C. ꝺ ap. precipimꝰ ſed contrariū credo ⁊ puto hic caſū nonne ſi habeo indulgentiā donec in ſcholis fuero dicit̄ hic perpetua. ⁊ ſufficit ꝙ indulgentia poſſit eſſe perpetua ff. de condi. inde. l. ſufficit. ⁊ quod no. de ſolu. c. ul. in glo. i. in fi. Jo.

nonnulli predeceſſores nr̄i romani pon. indulgẽtias ꝑpetuas[a] multis[b] conceſſimus de percipiẽdis fructibus[c] bn̄ficioꝝ ſuoꝝ[d] diſtributionibꝰ[e] quotidianis dūtaxat exceptis[f] ſiue in ſcholis[g] eſſent ſiue in eccleſiarū ſuarum altera[h] reſiderẽt. aut in romana[i] curia morā traherẽt ſeu alio[k] certo loco. uel etiā vbicunq̨[l] ex quo inſolẽtie oriunt̄ uagādi[m] et diſſolutiōis[n] preparat̄ materia. minuitur cultus diuinus. quē deſideramus augeri[o]. ⁊ officiū plerunq̨ ꝓpter quod bn̄ficiū eccleſiaſticū dat̄[p] omittit̄. nos uolẽtes emēdar̄[q] preterita ⁊ quantū[r] poſſumꝰ aduerſus futura cauere[s]: oēs huiuſmodi ⁊ ſimiles indulgẽtias[t] pſonis nō eccleſijs uel dignitatibꝰ[u] datas penitus reuocamꝰ: ⁊ eaꝝ[x] conceſſionē nr̄is uolumꝰ exulare tpibus[y] quod q̨ nob̄ licere nō patimur. nr̄is ſucceſſoribꝰ iudicamꝰ[z]

Boni. viij.

De Conſuetudine

Conſuetudinem[⁊] quā in ueſtra eccleſia ſeruatā aſſeritiſ tanto tempore ꝙ in contrarium memoria non[ꝯ] exiſtit. uidelicet ꝙ ipſius eccleſie canonici duos perſonatus aut duas dignitateſ uel ꝑpoſituras[ꝝ] ſeu adminiſtrationes aut duo officia[a]. uel eorum alterum[b] cum reliquo inſimul ⁊ prebendam poſſint in ea[c] licite[d] abſq̨ diſpenſatione ſedis apoſtolice[e] obtinere. corruptelam cum ſacris ſit inimica canonibus[f]. ⁊ de ambitionis[g] radice proceſſerit. merito reputantes eam auctoritate apoſtolica reprobamus. uoſq̨ ad ipſiꝰ obſeruantiam etiam ſi iuramento[h] firmata extiterit. cum iuramentū iniquitatis vinculum[i] non exiſtat. decernimus non teneri ſtatuẽtes. ut cum vnum officiū[k] vix digne ualeat aliquiſ adimplere nulli liceat de cetero niſi vnicum[l] perſonatū uel dignitatē aut prepoſiturā ſiue adminiſtrationem uel officium perpetuum. quocunq̨ nomine[m] cenſeantur cū prebēda inſimul. abſq̨ diſpēſatione dicte ſedis in eadē eccleſia obtinere. uel iam obtenta[n] tenere. quod ſi a quoquā ſecus pre

b ¶ Multis. reuocari ergo debebat. quia tendebat ad noxam. ſ. de deci. ex multiplici. ſuggeſtum. ⁊ facit ad hunc caſum. ſ. de cle. non re. cum ad hoc ſint. Jo. an.

c ¶ Fructibus. qui de iure cōmuni tantū reſidentibꝰ dari debent. ſ. de cle. non reſid. per totum. de ꝯſuetudine tn̄ poteſt induci contrarium uel de ſpeciali ſtatuto. ſ. de conſti. cum omnes.

d ¶ Beneficiorum ſuorum. pretextu huius indulgẽtie que ambitioſa eſt. fructus ſolū illorum bn̄ficiorum que canonice obtinēt poterunt percipere. ſ. e. ſi gratioſe. §. ul.

e ¶ Diſtributionibus. que interdū manualia bn̄ficia. interdū victualia nuncupant̄. de cle. non reſi. decetero. j. e. li. e. ti. c. vno. ⁊. ſ. de p̄ben. licet. Jo. an.

f ¶ Exceptis. iſta non dantur etiā ſtudentibꝰ in theologia. ſ. ꝺ p̄bē. lꝫ. nec his q ſūt in ſuitio ep̄i uel dn̄i pape. de cle. non re. decetero. ⁊ c. cū dilectus. ut ibi no. nec dn̄t he diſtributiones dari etiā p̄ſentibꝰ qui diuinis non interſunt officijs. nec valet conſuetudo in ꝯrium. ⁊ qui pcipiunt ad reſtitutionē tenent̄. j. de cle. non reſi. c. vno.

g ¶ In ſcholis eſſent. ut legendi ⁊ proficiendi eis opportunitas ꝯcedatur in honorē ⁊ augmentū vniuerſalis eccleſie. q̄ viris litteratis pmaxime noſcitur indigere. ſ. de mgr̄is. c. i. ⁊ p totū. ⁊. j. de elec. cū ex eo. ⁊ non ſolū papa. ſed etiā inferiores p̄lati dant clerico licentiā ſe ob has cauſas abſentandi. ⁊ hoc videtur her. intelligere de ep̄is ut no. de cle. non reſi. int̄ q̄ttuor. Inno. ⁊ Hoſti. intelligunt h̄ etiā de inferioribꝰ p̄la. ꝑ decre. e. ti. relatū. ibi p̄latoꝝ ſuoꝝ ⁊c. diſpenſationē aūt de qua loquit̄ decre. de elec. cū ex eo. dico ꝙ ſoli ep̄i ⁊ ipſorum ſuperiores facere pn̄t. cū de eis ſolis caueat̄ ibidē. ⁊ ibi dicā.

h ¶ Altera. cū eas obtinēt ex diſpēſatione. uel ſunt tales eccleſie q̄ ſimul poſſunt de iure teneri. qꝺ dic ut dixi. ſ. e. gratia. Jo. an.

i ¶ Romana curia. q̄ hodie hꝫ p̄uilegia ſtudij. ut. j. de priuil. c. ij. per quā decre. etiā videt̄ ꝙ hi qui ſunt in ſtudio de iure cōmuni poſſēt percipere fructus ſuoꝝ beneficiorum. quod non eſt verum ſꝫ illud intellige. ut ibi dicam. Jo. an.

k ¶ Alio certo loco. puta q2 in indulgẽtia dr̄ ꝙ ꝑpetuo. donec in domicilio ſuo habitauerint. fructus percipere poſſint.

l ¶ Vbicunq̨. q2 ſic generaliter ſe hꝫ indulgentia. io. an.

m ¶ Vagandi. quod facere non dn̄t clerici. lxvi. di. clericū: nā ⁊ per horam ab eccleſia non debent abeſſe. ut. xcij. di. c. vlt.

n ¶ Diſſolutionis. que moribus ⁊ habitu eſt in clericis amputanda xxiiij. di. qui ep̄us. ⁊. c. ſe. xxi. q. iiij. c. i. ⁊ per totum de ui. ⁊ hone. cle. clerici. ⁊. j. de preben. cum ſingula.

o ¶ Augeri. ſ. de conſti. c. pe.

p ¶ Datur. vnde priuatus officio ⁊ bn̄ficio p̄uatus intelligitur. cum ſit eiꝰ ſeq̄la lxxxi. di. eos. ⁊. c. ſi quis ſacerdotum. xxxij. di. preter hec. ⁊ ibi de hoc. ⁊. ſ. de cle. ex. mi. latores. de ap. paſtoralis cum ſi. Jo. an.

q ¶ Emendare. xxxv. q. ix. ſententiā. de re iud. cum olim. xxij. q. iiij. magne de ap. cū ceſſante. de ſen. ex. ſacro. ⁊ in auten. de nup. circa p̄n. colla. i. ibi imperator. Non erubeſcimꝰ. ſi quid melius hoꝝ que prius ipſi dixiꝰ adinueniamꝰ competentē prioribus imponere correctionem. ne ab alijs corrigi expectemus. ad idem de accu. q̄lit̄ ⁊ q̄n. i.

r ¶ Quantū poſſumus. ſi. ſ. in proemio huius li.

s ¶ Cauere. nota futura precauēda. xxxiij. di. in noīe dn̄i. ꝺ procu. c. i. de fer. non or. ca. i. ⁊ exempla p̄ſentia ⁊c. lxxij. plurimos. ff. loca. ſi quis domum. §. i. Jo. an.

t ¶ Indulgentias. perpetuas ſ. nā de his. ſ. dixerat.

u ¶ Vel dignitatibus. ſi ꝗ dignitati uel eccleſie datum eēt tale priuilegiū ꝑ hanc decre. reuocatā non eſt. ⁊ potuit eē ratio. quia non tantus fauor perſonis debet̄ ſicut dignitatibus uel eccleſijs. de electio. cū nobis olim i fi. cū ſimilibꝰ

x ¶ Et earum. ꝓuidit huc uſq̨ circa preterita. nunc cauet circa futura.

y ¶ Temporibꝰ. Quid ſi tales indulgentias de nouo concedat valent. quia non potuit ſibi legem imponere a qua ſibi non liceret recedere. ad hoc ff. de leg. iij. l. ſi quis in prin. ff. pro ſocio cū duobus. §. papinianꝰ in fi. ⁊ p̄mā ꝯſtitutionē tollit ꝑ ſcꝺam. lꝫ ꝺ ipa nō faciat mentiōē. ſ. e. ti. ꝓx. lꝫ.

z ¶ Iudicamus. ſi. C. de legi. digna vox. indicare potuit. ſed non legē imponere. q2 par i parē non hꝫ imperiū. ſ. de elec. innotuit cū ſuis ꝯcor.

⁊ ¶ Conſuetudinē. ꝑtextu ꝯſuetudinis etiā iurate uel quātocūq̨ tpe obſeruate non pōt qs niſi vnicū perſonatū dignitatē uel aliud ꝑpetuum officiū ſimul cū canonia ⁊ p̄benda in aliq̄ eccleſia abſq̨ diſpēſatione ſedis apoſto. obtinere uel iā obtēta tenere. ⁊ ꝯ preſumptū irritū eſt omnino.

ꝯ ¶ Nō exiſtit. ſi. ſ. de ver. ſig. ſup quibuſdā. ⁊ ſi ꝯſuetudo iſta alias legittima fuiſſet nō eſſet neceſſe in ea titulū oſtēdere. j. de p̄ſcrip. c. i. vr̄ eniꝫ ꝯſuetudo talis ius inducere. ff de aq̄ plu. arcen. l. i. §. i. Sꝫ cū cōſuetudo talis corruptela ſit. longitudo tanti tpis non prodeſt. ⁊ eſt ſi. j. c. ꝓx.

ꝝ ¶ Prepoſituras. certa dignitas in eccleſia. licet alias omnes qui preſunt ꝑpoſiti dicantur. ſ. de verbo. ſigni. q̄uis.

a ¶ Officia. perpetua. ut. j. ſequitur.

b ¶ Alterū cū reliquo. i. dignitate cū perſonatu uel ꝑpoſitura uel adminiſtratione uel officio perpetuo inſimul cū prebenda prout ſtatim ſequitur.

c ¶ In ea. eadem eccleſia.

d ¶ Licite. xxij. q. ij. faciat.

e ¶ Sedis apo. Nota caſum in quo ſolus papa diſpēſat. duos ſimiles habes j. de preben. cū ſingula.

f ¶ Canonibus. lxx. di. ſanctoꝝ. de ꝯceſ. preben. litteras. ⁊ h̄ idem dicebat cōſtitutio vrbani que incipiebat prouiſionis. vnde tracta fuit decre. iſta.

g ¶ Ambitionis. ſ. de p̄ben. q2 in tantū. de elec. dudū. ij.

h ¶ Iuramento. ſpeciali uel generali non curo. quia ſi ſpecialiter iuraret hāc conſuetudinē expreſſe ſeruare fuit iuramentū temerariū ⁊ non ſeruandū. ⁊ de eo qui iurauit poſſet ⁊ deberet imponi penitentia. de iureiu. ſicut ſi generaliter iurauit ſe ſeruatuꝝ conſuetudines ipſius eccleſie. iuramentū iſtud ad poſſibilia ⁊ licita tantum extenditur. ut. j. de iureiu. c. i. io. an.

i ¶ Vinculū. i. vinculans vel obligans in iniquitate. ⁊ concor. xxij. q. iiij. inter cetera. ſ. de iureiur. quanto. ⁊. j. de iureiu. c. i. io. an.

k ¶ Vnū officiū. ꝯcor. lxxxix. di. ſingula. ſ. de here. cū ex iniuncto. ⁊. j. ꝺ p̄bē. cū ſingula. q̄ ponit ſimilē caſū ⁊ ē ſi. ſ. de cele. miſ. referēte. ꝺ ꝯſe. di. i. ſufficit.

l ¶ Niſi vnicū. ꝗ videtur ꝙ de diſpēſatione inferioris a papa vnicū pſonatū uel officiū cū canonicatu ⁊ p̄benda poſſit habere. ⁊ ſic poſſet approbari illa oppinio poſita ꝑ her. de ꝯceſ. p̄ben. litteras in fi. vl. glo. ⁊ idē credo ſi h̄ eſſet de ſtatuto uel ꝯſuetudine eccleſie. ſ. de reſcrip. eā te. ibi erat idē archidi. ⁊ canonicus. ad idē. j. de p̄ben. quia ſepe. ſ. de ꝯceſ. p̄bē. poſtulaſtis. j. ꝺ ap. a collatione. ⁊. j. de p̄ben. cum in eccleſia. in quibus habes ꝙ epiſcopus p̄bēdarius ⁊ canonicus ē in eccleſia.

m ¶ Quocunq̨ noīe. vn̄ ꝑ hoc etiā camerlangariam uel miſſariam uel iconomatū perpetuum credo prohibitum. io. an.

n ¶ Vel iam obtenta. quid ergo de obtētis. quero quid retinere ⁊ quid dimittere poterit: videtur ꝙ ſibi detur optio. ar. ſ. de p̄bē. referēte. ⁊. c. p̄terea. et melius. j. de preben. cum ſingula. §. i. uel dicatur ꝙ ſecundo adeptū retinere

poterit: ⁊ non primum cum vacauerit primū ipſo iure per predictā decre. de concef. preb. lras. ad decre. cū ſingula. dici poſſet ꝙ in alio caſu loqr̄. io. an.

a ¶ Omnino. ut poſſumus dicere ꝙ oībus careat. qui oīa illicita ꝯcupiuit facit ſ. de tranſla. licet. ⁊ c. quāto. ⁊ meliꝰ. j. de pbē. cū ſingula. i. riſo. i fi. io. an.

b ¶ Non putamꝰ. nō valet ꝯſuetudo ꝙ de officiali epī ad epum appelletur.

c ¶ Quantocunqꝫ. etiā ſi in ꝯriū ñ ſit memoria. ſ. c. ꝓx. io.

d ¶ De facto. bñ dicit quia de iure non. ut. j. dicam.

e ¶ Officiali. generali. ſ. ſecꝰ enim. ſi delegatꝰ eſſet ad cāꝫ ſpālem ab epo. quia tunc ad ipſum epum appellari deberet. de of. dele. ſup queſtionū de appel. dilecti. ⁊ ibi ð hoc. ff. quis ⁊ a quo ap. ſit. l. i. ⁊ reprobata eſt ꝑ iſtud ⁊ glo. gof. qui no. in ſumma de offi. vi. §. item dubitari. ꝙ de officiali epiſcopi debet ad epum appellari. ⁊ adde qđ dicam. j. ð ap. romana. i. rñ. ⁊ reprobata eſt glo. ber. poſita in ipſo. c. dilecti filij ꝑor ð appel. vbi dicebat ꝙ de ꝯſuetudine poterat induci ꝙ de officiali ad epum appellaretur ſicut inducitur ex ea. ꝙ omiſſo medio appellaretur ad ſuperiorē. ⁊ idē dicebat hoſti. j. de ap. romana. i. rñ. ⁊ eadē rōne. ſed falſuꝫ eſt ut hic vides. ⁊ poteſt eſſe ratio q̄r appellatio eſt de minori iudice ad maiorē ꝓuocatio. ut no. ſumiſte gof. ⁊ alij in ti. de ap. ſed hic non prouocabatur ad maioreꝫ ſed ad pareꝫ uel eundē. ut hic vides. patet ergo ex ipſius appellatiōis deſcriptione ꝙ hic appellatio dici non poteſt. vnde conſuetudine induci nō poterit id propter quod appellationis ſubſtantia deſcriptione mutetur. ex qua ratione ſequitur ꝙ nō valeret ꝯſuetudo ꝙ ad minorē appellaretur. ſicut vides in ſimili. quia ñ valet pactum factū in p̄cario. ꝑ qđ ipſius p̄carij natura mutetur. ut ſi vſqꝫ ad certum tempus detur. etiā añ tēpus reuocabitur. ff. de p̄ca. l. cum precario. Preterea licet interlocutoriam ſuam iudex reuocet. diffinitiuam tñ nō. quod dic ut nō de ap. cum ceſſante. cum ḡ officialis ſententia ſit epī. nō mirū ſi ipſe adiri nō poteſt. ⁊ nō ob. ꝙ ꝑ ꝯſuetudinem pōt appellari omiſſo medio. quia appellare gradatim nō eſt de ſubſtantialibꝰ appellationis ſed de circumſtantijs. vñ appellatur ad papam ⁊ ad legatū omiſſo medio. ⁊ circūſtantie ꝯtractuum ꝑ pactum tolli poſſunt. ſ. de cōmo. c. vno. de depo. bona fides. ſic ⁊ iſta circumſtantia per ꝯſuetudinem. ut predicta decre. ro.

f ¶ Ab eodē ad ſeipm. i. de officiali ad officialē. uel veriꝰ de epo ad epum.

g ¶ Auditorium. j. de ap. romana. i. reſpōſo.

h ¶ Utriuſqꝫ. epiſcopi ⁊ officialis.

i ¶ Videatur. v̄. j. de ap. a collatiōe. vbi de epo ad eundē epum appellat̄. So. nō eſt idē ꝯſiſtorium epī inquantū eſt canonicus ⁊ eius inquantum eſt epus ⁊ ideo ſi collationi interfuit ut canonicꝰ ad euꝫ bene poterit appellari. ut ibi. ⁊ eodem modo reſponderi poteſt ad iura per ber. inducta in ſupradicta glo. Item nō ꝙ licet ſit idem ꝯſiſtorium epī ⁊ eius officialis. ita ꝙ nō non appellatur de officiali ad epum. tñ ſi officialis epī recuſatur ſuſpitionis cā coram epo eſt probanda. j. de offi. dele. ſi ꝯ vnum in fi. vnde licet dicamus ꝙ appellatio ⁊ recuſatio paria ſunt. non eſt veruꝫ per omnia. ut recitari ſolet. ſ. ð ap. ſuper eo. ij. vnde in recuſatione recurritur ad parem. ⁊ obtinet etiam in delegatis datis cum clauſula. ꝙ ſi non omnes ut in eadē decre. ſi ꝯ in prin.

k ¶ Non eſt. valet ꝯſuetudo preſcripta. ꝙ epiſcopus in inquirendo puniēdo ⁊ corrigendo ſubditoꝝ exceſſus ſui capituli ꝯſilium requirere non teneatur. ⁊ corrigit̄. qđ no. ꝑ hoſti. ſ. de his que fi. a prela. ſine conſen. ca. nouit. ⁊ c. canoſcitur in fi. io. an.

l ¶ Preſcripta. ſup h̄ vide qđ no. de ꝯſuetudine. c. ul. ⁊. viij. di. fruſtra.

m ¶ Canonice. ſ. cum bona fide ⁊ titulo. qđ dic. ⁊. j. de preſcrip. c. i.

n ¶ Conſuetudo. que deſcribitur eſſe ius quoddam moribus inſtitutum. qđ pro lege ſuſcipitur cum deficit lex. i. di. conſuetudo.

o ¶ Quā allegat. ⁊ ꝓbat ei. n. non credit̄ lꝫ epo ſit. vi. q. ij. ſi tantū. ⁊ c. placuit.

p ¶ Corrigendis. iſta oīa generali demandatione epī non tranſeunt in officialem. j. de offi. vi. c. ij. nec beneficiorum collatio. e. ti. c. vl.

q ¶ Exceſſibꝰ. ad quos corrigendos proceditur multis modis. ut. ſ. de ſimo. licet hely. io. an.

r ¶ Teneatur. ad qđ alias tenetur de iure cōi. xv. q. vij. epiſcopus nullius de exceſ. p̄la. c. i. alias irrita eſſet ſententia ſua. ut ibi. ⁊ in. c. epiſcopus. ⁊ cōcor. de his que fi. a prela. nouit. ⁊ c. quanto. de talibꝰ ſenioribꝰ intelligit̄. de accu. qualiter. ij. ð ſi. lꝫ heli. xv. q. vij. ſiquid. lxxxvi. di. ſiquid. ⁊ hic adde quod no. xv. q. vij. epiſcopus. de offi. ordi. c. irrefragabili.

ſ ¶ Cum in tua eccleſia. Per reſcriptū apoſtolicum quo de prebenda ꝓmo vacatura mādabatur alicui prouideri. laudabilis illius eccleſie ꝯſuetudo nō tollitur. hinc eſt ꝙ ſi ibi eſt ꝯſuetudo. ꝙ antiquiores canonici vacātes p̄bendas poſſint aptare gradatim. illo non obſtante mādato poterit antiquior vacantem optare prebendā. ⁊ expectatis per. xx. dies optare volentibꝰ executor de non optata prouidebit eidem. ſi aūt prebendam vacantem in curia papa conferet. tunc illam antiquior optare non poterit. io. an.

t ¶ Tua. in boñ. eſt talis conſuetudo. ⁊ in multis alijs eccleſijs.

ſūptū fuerit. irritū ſit oīno[a]. Idē. Non putamus[b] illā ꝯſuetudinē quātocūqꝫ[c] tpe de facto[d] ſuata ꝑſona rōni ꝙ ab officiali[e] epiſcopi ad eūdē epiſcopū ualeat appellari ne ab eodē[f] ad ſeipſū. cuꝫ ſit idē auditoriū[g] utriuſqꝫ[h] appellatio interpoſita uideatur[i]. Idem. Non eſt[k]. dū tñ alias ſit preſcripta[l] canonice[m] ꝯſuetudo[n] quā allegat[o] epiſcopꝰ reprobāda. ꝙ in inquirendis puniēdis ⁊ corrigēdis[p] ſubditorum exceſſibꝰ[q] ꝯſiliū ſui capituli requirere minime teneat̄[r]. Idem. Cum[ſ] in tua[t] eccleſia in qua cōſuetudo[u] habetur ꝙ antiquiores[x] canonici gradatim[y] meliores[z] ſi uoluerint poſſint cum uacant[⁊] per ſe uel per alios[ꝯ] optare prebendas. prouideri mandamꝰ alicui de prebenda nulli alij de iure[ꝝ] debita ꝓximo[a] inibi uacatura. huiuſmodi non obſtante mandato[b] poterunt ipſi antiquiores iuxta conſuetudinem eandem optare. cum prebenda uacabit. et illa que optata non fuerit[c]. ſi nulli[d] ſit debita. erit illi ꝑ quo ſcripſimus conferenda. In prebendis uero apud ſedeꝫ apoſtolicā uacantibus[e] cum de ipſis ꝑ romanum pontificem ordinatur[f]

u ¶ Conſuetudo. nō ſimpliciter dixit conſuetudo. non dixit preſcripta. nota igitur ꝙ vbi conſuetudo rationabilis eſt. ⁊ non cōtra ius ſufficit ſi ſit lōgeua. lꝫ. xl. annis p̄ſcripta non ſit. vnde dixit io. tunc ſufficere ſpacium. x. annoꝝ. hoc nō. xij. di. cōſuetudo. ⁊ facit ꝓ his que no. inno. ⁊ hoſti. ſ. e. ti. c. ul. ⁊ compoſ. ideꝫ in ꝓma glo. vbi dicit ſic iudicatū fuiſſe per papā in mediol. eccleſia in qua erat cōſuetudo ſeruata. xxv. annis. ꝙ antiquior canonicꝰ poſſet mutare domuꝫ. ⁊ ꝓnunciauit papa illam valere. lꝫ. xl. ānis p̄ſcripta non eſſet. Si. n. papa hic putaſſet preſcriptionē requiri. ita hic addidiſſet. ut. ſ. addidit. c. ꝓx. Iſta vero cōſuetudo innititur rōni ⁊ equitati iuris ut pꝫ in glo. ſe. ⁊ qđ hic dicit de conſuetudine. puto verū etiaꝫ i ſtatuto. ad h. ſ. e. li. de conſti. c. i. ⁊. quod ibi dixi.

x ¶ Antiquiores. non etate ſed tempore quo in eccleſia militauerūt et idem ſi eſſet conſuetudo de antiquioribus etate. uel maioribus ordine. uel aliam equitatem continens. ⁊ nota ꝙ conſuetudo iſta innititur equitati canonice. que vult antiquiores preferre canonicos. ad hoc. lxi. di. quid ꝓderit. ⁊ c. ſe. ad fi. ⁊. lxxiiij. di. epoꝝ. cū ſi.

y ¶ Gradatim. ſcilicet ꝙ primo antiquior mutare poſſit. ⁊ ſi mutare noluerit primus. poterit mutare ſecundus. ⁊ nolente ſecundo tertius. ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ hoc vult dicere. io. an.

z ¶ Meliores. non enim minores optare volunt. de cle. non reſi. c. i. nec vult quis iactare pecunias ſuas. ff. de proba. cum de indebito ⁊ nota ꝙ in prebendis diſtinctis nō reprobatur imparitas. vt vna ſit melior altera. ⁊ facit ad ea que no. de maio. ⁊ obe. ſtatuimus. qđ ſi in tali eccleſia minorem magis forte ex cauſa ſibi gratam mutare velit ⁊ optare antiquior canonicus. nunquid poterit: videtur ꝙ nō j. de preben. cui non ſacerdotali. contrarium credo. quia per fauore ⁊c̄. j. de reg. iu. quod ob gratiam. C. de legi. quod fauore. ff. de legi. nulla iuris ratio in fi. ⁊ ar. ff. de vſu ⁊ habi. l. vlti. ⁊ ſatiſfactū creditori intelligitur quomodocunqꝫ ſatiſfiat ad decre. cui de non. dico illud in mandato ſpeciale cuius formam tranſgredi non licet. ut ibi patet. alias regulariter contra. quia cui licet plus ⁊ minus. j. de re iudi. cui licet cum concor. ſuis.

⁊ ¶ Cum vacant. nō vacantes ergo optare uel acceptare non pōt. ſed hoc quia conſuetudo id non habet. idem enim de non vacantibus crederem. ſi conſuetudo eſſet eadem ratione.

ꝯ ¶ Vel alios. hic enim ineſt regula. ꝙ id poteſt quis per alium qđ per ſe. j. de reg. iu. poteſt quis cuꝫ ſuis concor. de hoc tamen dic ut ibi dixi.

ꝝ ¶ De iure debita. per hoc ſatis patet quod fieri mutatio. conſuetudo enim eſt ius quoddam. ut. ſ. dixi. ſed de conſuetudine debet̄ hec prebenda antiquiori. qui mutare voluerit. ergo de iure. non igitur eſt de iure hec prebenda debita impetranti ſed alia non optata ut. j. papa reſpondet. ⁊ hoc idem probabatur olim per decre. de cōceſ. preben. ex parte. in fi.

a ¶ Proximo. ⁊ ſi non adijceretur de proxima intelligendum eſſet. alias qua ratione de ſecunda ⁊ tertia. ⁊ ſic de ſingulis. probatur h̄ ff. de verbo. obli. cum qui calendis.

b ¶ Mandato. quo mandatur tibi prouideri de preben. ⁊c̄.

c ¶ Non fuerit. ex quo enim vacat p̄bēda. neceſſe eſt vnam remanere non optatam. de illa igitur ꝓuideatur impetranti.

d ¶ Nulli. puta priori tpe impetrationis. ſ. ti. ꝓx. tibi. ⁊. j. de prebē. enim cui. ⁊ c. ſi poſtq̄. io. an.

e ¶ Vacantibus. iſte olim de conſuetudine conferebantur a papa. de accu. accedens. hodie vero de iure communi ſedes apoſtolica illa confert. j. de preben. licet. ⁊ de quibus beneficijs uel prebendis intelligantur. dic ut. e. ti. preſenti ⁊. c. ſe.

f ¶ Ordinatur. ſed quare dicit hoc cum alius de ipſis ordinare non poſſit. ut dixi. ſ. in glo. ꝓxi. dico ꝙ interdum per alios de talibus ordinatur puta cum papa de ipſis non prouidit infra menſeꝫ. ut. j. de preben. ſtatutum. ⁊ tunc non haberet locum. v̄. iſte: cum locum ſolum habeat cum papa prouidit. ut patet per litteras. Sed pone de ſpeciali poteſtate tributa a domino papa quia generalis non ſufficit. ut in predicta decretali. licet. collata eſt per alium talis prebēda. nunquid locum habebit iſte. v̄. ⁊ dico ꝙ ſic. argu. ſ. e. verbo per ſe vel ꝑ alios. ut. j. de reg. iu. qui facit. cum ſuis ꝯcor. hoc optime ꝓbatur. j. de prebē. hi qui. ⁊. ſ. ti. ꝓx. cum aliquibus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Predicte ɔſuetudini.qꝛ.ſ.antigoꝛ ſtato gradu mutare ñ poterit
b ¶ Prouiſiones. prebendarū qꝛ canonicatus collatus erat per papam.uel per executorem auctoritate pape.uel conferri poteſt.
c ¶ Prouiſionibus.erant ergo dati ad prouidendum uel forte ad cōpellendum tantum.ut.j.dicam.
d ¶ Xx.dies.ſimilis dilatio temporis.j. de elec.c.i.⁊.c.cupientes. ⁊ credo hoc tempus currere a tempore ſcientie.j. de conceſ. preben. qꝛ diuerſitatē cū ſi.
e ¶ Dūtarat. credo ꝙ lrā iſta loquatur de omnibus optarī volentibus ſicut in plurali prolata eſt. vñ non ſolum primus antiquior.ſed ⁊ ſecundus ⁊ tertiꝰ ⁊ quartus. ⁊ ſic de ſingulis inter oēs ſolos.xx.dieſ habebunt.ſi.n.contrarium diceremꝰ.iaꝫ ſe queretur ꝙ ſi viginti eſſent canonici.⁊ oēs deberent.xx.dies habere. iam haberēt annū ⁊ vltra. quod eſſet abſurdū ⁊ ɔ̄ mentē iſtius decret. que in plurali dicit volentes. ⁊ dicit duntaxat. ⁊ ſm hoc antiquior optare nolens impediet alios.qꝛ non optabit infra.xx.dies.nec alij poterunt ante ipſuꝫ optare.⁊ ſic erit caſus quo quis punitur ſine culpa.ſꝫ non ſine cā.j.de reg.iur. ſine culpa.vel eſt in culpa.quia capitulū poterat ipſi antiquiori ſtatuere terminū.puta duoꝝ dierū ad mutandū uel optandū.⁊ ſic locus daretur ſequentibꝰ.⁊ ſic de ſingulis.⁊ ſi hoc nō fecit ſibi imputet.fiet.n.prouiſio in non optata.⁊ ſi de expreſſa voluntate canonicorum apparet ꝙ mutare nolunt.non habebit neceſſe per hos dieſ expectare.in eoꝝ.n.fauorem.eſt hec dilatio inducta.vnde ei renunciare poſſunt.⁊ facit quod dixi in glo.non enim.

locus predicte ɔſuetudini nō exiſtit ¶ Ne aūt pretextu eiuſdē ɔſuetudinis ꝓuiſiones auctoritate ap. faciēde ultra debitū differanī. ſtatuimꝰ ut executores ſup ipſis ꝓuiſionibus deputati optare volētes p.xx.dies dūtaxat expectent. quibus elapſis libere in nō optanī ad exequēda ſibi mādata procedant prefata ɔſuetudine non obſtante.

Bonifa. viij.

De poſtulatione prelatorum.

Perpetuo prohibemꝰ edicto: ne ſub aliqua ex his formis quas ꝑniciosa curioſitas adinuenit. eligo poſtulādo. ⁊ poſtulo eligendo. aut eligo poſtulandum ſeu poſtulo eligendū. cuꝫ nec uera electio nec uera poſtulatio reſultet ex ipſis. qui ſibi potiꝰ inuicē aduerſenī. aut ſub illis uerbis eligo in poſtulandū. uel poſtulo in eligendum. cū rem imperfectam ſignificare noſcantur. ad faciendas ſignificationes uel poſtulationes decetero procedatur. ſi ſecus actū fuerit eoipſo irritū decernentes. Sub ea etiā forma eligo ⁊ poſtulo, ꝓut poteſt melius de iure ualere. cū incertitudinē cōtineat. quenquā poſtulari uel eligi ꝓhibemus ſtatuentes. quod contra factum fuerit uiribꝰ omnino carere niſi qñ ꝓbabiliter dubitatur utrū quis ſit eligendus uel potiꝰ poſtulandus. quo caſu is qui poſtulatuſ fuerit ⁊ electus. conſenſus tpe uiā electiōis uel poſtulationis. ne in incerto uagetur eligere neceſſario teneaī: redeundi ad aliā poſtquā vnā elegerit ſibi licētia penitus interdicta. ¶ Ino.iii.i ɔcil.ge.lug.

De electione ⁊ electi poteſtate.

Statuimus ut ſiquis electionem poſtulationem uel prouiſionem factam impugnat

f ¶ Mandata.ut ſi mandatum eſt ꝙ prouideāt.debeant prouidere. ſi mādatum eſt ꝙ compellant.debeant cōpellere.j.de ɔceſ.preben. executor.⁊ duobus.c.ſequen.
g Perpetuo.ſi aliquis eligat poſtulando uel poſtulandū uel in poſtulandū.uel poſtulet eligendo uel eligendum. vel in eligēdum.talis electio uel poſtulatio eſt irrita ipſo iuī Si autem dicat eligo ⁊ poſtulo prout melius de iure valere poteſt idem.niſi probabiliter dubitaretur an eſſet eligēdus uel poſtulandus.⁊ tunc conſenſus tempore eligat alterā viā electionis ſ.uel poſtulatiōis.qua electa ad alterā redire nō poterit.h̄ dicit.⁊ ꝓuidit iſta decre.ɔ̄ aduocatoꝝ imperitias.q his formis vtebantur.⁊ edita fuit ad declarationē coꝝ q̄ nō.lxiij.di.valētinianus.ſ.e.c.ult.
h ¶ Perniciosa.ſunt quidā qui volunt eſſe curioſi vbi non expedit. ⁊ perniciē inducunt.ad hoc.ſ.de reſcrip.cuꝫ ɔtingat. de ſimo.⁊ ſi queſtiones.C.de fi.inſtru.l.vlti.ad fi.
i ¶ Eligo poſtulando.ſicut.n.poſtulandus eligi non dꝫ.ſ.e.c.vl.ſ.ō elec.innotuit.ſic nec eligēdus poſtulari.qꝛ poſtulatio ſoli gratie innititur.ſ.e.bone.⁊.c.pe.electio aūt iuri cōmuni.de elec. publicato ⁊ matrimoniale ɔ̄bitur vinculū.de tranſla.inter.vñ olim indifferēter vtebamur his vocabulis eligo ⁊ poſtulo. ⁊ eligebamus poſtulādū.⁊ poſtulabamus eligendū.lxi.di.his omnibus.lxiij.di.litteras. hodie non ſic ꝓpter rationē ſupradictā. ⁊ quia qui poſtulat non cōſentit ut in viꝝ.ſed qui eligit conſentit.no.tñ inno.ſ.e.ti.c.i.ꝙ ſi ſolenniter poſtuletur eligendus.nihil agitur ratione p̄dicta.ſed ſi minus ſolenniter puta quia clericus ſubditus epiſcopi petiī ab eo nō eſt malū.poſtea tñ ſolennē electionē neceſſe eſt interuenire.
k ¶ Eligo poſtulandū.iſta forma approbata videbaī p decre. de renun.poſt tranſlationē in pñ.uel illa de q̄ ſequiī.eligo in poſtulādū.
l ¶ Uera electio.p quam hꝫ matrimoniū ɔtrahi quo ad conſenſum eligentiū ſubſecuto poſtmodum electi conſenſu.
m ¶ Uera poſtulatio per quā nullū ius acquiriī.qō tñ iſti tribuere intendebant dicendo poſtulo eligēdo. Deſcribi.n.ſolet poſtulatio. eſt petitio gratie à ſuperiori facta.electio aūt alicuius pſone ad prelationē uel ſocietatē fraternam canonice facta vocatio.
n ¶ Aduerſenī.⁊ ſic repellende.lxxiiij.di.geſta.xxiij.q.vij. quēadmodū.de ap.ſollicitudinem.C.de fur.l.i.
o ¶ Decetero.licet iſta ɔſtitutio ſit iuris veteris declaratoria. puto tamē p hoc vbū papā p̄cedentes electiones ſic factas noluiſſe comprehendere.⁊ potuit eſſe ratio. qꝛ omni cōi iudicio ante iſtā decre.hec forma bona putabatur.vnde iniceretur laqueus ei qui cōmuni iudicio non peccauit.quod eſſe nō debet.ff.ad mace.ſe.con.l.iij. xxvij.q.i.de viduis. ⁊ facit ſ.de trāſla.inter cor.vſus ſi.ibi maioꝝ ſecutus errorē ⁊c.⁊ hn̄ etiā facit.ſ. de diuor.gaudemus in fi.⁊ de ɔſe.ec.uel al.aqua in fi.vñ ſm hoc ad id qō.j. ſequitur ſi ſecus actuꝫ fuerit ⁊c.repete de cetero.
p ¶ Prout poteſt meliꝰ. hanc formam approbat glo.ſ.e.c. ul.⁊ inno.ſ.e.c.i.io.an.
q ¶ Incertitudinē.vota auteꝫ incerta in electionibus ⁊ poſtulationibus reprobata ſūt. j.ti.px.c.ij.
r ¶ Irritū.licet igitur ſequaī admiſſio uel confirmatio talis electionis uel poſtulatōis nō propterea conualeſcit. qꝛ a principio nullum erat.ſ.de elec.duduꝫ.⁊.c.auditis. xvi. q.iiij.§. poteſt. v̄. quod ſi ab initio.j.de regu.iu. nō firmatur cum ſuis ɔcoꝛ. ⁊ facit qō dicā.j.ti.px.ꝙ ſit in fi.
ſ ¶ Probabiliter.in hoc igitur caſu intelligatur illa opinio her.ipſe etiam ſic intellexit. prout ex verbis ſuis ſatis apparet.⁊ poteſt poni exēpluꝫ qñ dubitatur an quis in perſonatibus uel beneficijs cuꝫ cura aſſumendus attigerit. xxv.annū.uel an aſſumēdus in epiſcopum peregerit.xxx. annum.ſ.de elec.cum in cunctis.uel dubitaī de monacho aſſumēdo ad p̄laturā eiuſdē uel alteriꝰ ordis. an ſit expreſſe profeſſus.j.ti.px.nullꝰ. In his.n.⁊ ſimilibꝰ caſibꝰ poterit eligi ⁊ poſtulari.ꝓut meliꝰ de iure valere poterit.ſic.n.videmꝰ ꝙ rōne dubij admittitur libellus diſiunctiuus.ff.quoꝝ lega.l.i.§.qui aūt.⁊ qō hic dicit intelligo ſi dubiteī in facto.ſi aūt dubitareī ignorātia iuris.hic ſecus credo. tū qꝛ peritiores ɔſulere debuerūt.⁊ qꝛ iuris ignorātia nec ē ꝓbabilis nec excuſat. ff.de iuris ⁊ fac.igno.l.regula.j.ō reg.iu.ignorātia.e.li.cum ſuis ɔcoꝛ.
t ¶ Sit.ſ.ſm hanc vltimā formā eligo ⁊ poſtulo.ꝓut meliꝰ pōt ō iure valere.⁊ aduerte qꝛ nullā de his formis credo in h̄ caſu ꝑmiſſā.niſi vltimā h̄ caſu cuꝫ probabilit eſt dubiū.tū qꝛ in eo caſu eſt ſola incertitudo q̄ admittiī cū ꝓbabiliter dubitaī.ut.ſ.ꝓbaui.in alijs aūt caſibꝰ inſurgit cōtrarietas ⁊ res impfecta.ut pꝫ in textu.tū qꝛ alias nō video quare ſic diuiſiſſet iſtud.c. faciēdo ibi ſub ea.§.⁊ in p̄ori parte ponēdo ſpeciale ⁊ indeterminatū decretū. in ſecūda aūt.cū determinatiōe.⁊ facit de deci.ad audientiā.⁊ h̄ ꝓbo etiā p lrām.q̄ ſequitur poſtulatus ⁊ electus.quia iſta ſola vltima forma dicit poſtulo ⁊ eligo.
u ¶ Conſenſus tpe.quē infra menſem poſt preſentationē ſibi factā exhibere tenetur.j.ti.pxi.ꝙ ſit cum determinatione que ibiꝰ ponitur.
x ¶ Ne i incerto.concor.ad hoc ⁊ ad id qō ſequitur.j.ti.proxi.ut quis duas.
y ¶ Neceſſario teneatur.quid ſi non elegerit.dico totum viribus carere.ut.ſ cum enim iſta fuerit pena ſuperius impoſita.niſi determinatio ſequens fuerit obſeruata.patet ꝙ locum habet pena predicta. ꝫ ¶ Aliam viam.
⁊ ¶ Interdicta.ſic.C.de fur.l.i.ff.de tribu.ꝙ in heredē.§.eligere.preiudiciales ergo ſunt ſibi adinuicem iſte vie.alias.n.electione vnius non tolleret altera.facit quod no.de libel.ob.c.ij.
ꝯ Statuimus.primo dī ꝙ ſi aliquid apponaī ɔ̄ prouiſionē electionē vel poſtulationē factā ad perſonatū dignitatē vel canoniā in pſonam uel formā.⁊ ob hoc fuerit appellatū ad papā appellans ⁊ defendens.⁊ quorum intereſt a die obiectiōis infra menſē arripiant iter eundi ad papā. Secūdo ꝙ ſi pars altera expectata p.xx.dies poſt aduētum alteriꝰ non venerit.in negocio ꝓcedeī. Tertio ꝙ non ꝓbās qō i formā opponit ɔdēnaī parti alteri in expēſis.nō ꝓbans qō obijcit i pſonā eſt a bñficijs triēnio ſuſpēſus.⁊ ꝑpetuo p̄uatus.ſi ſe interim ad illa miſcuerit.he pene locū nō hñt.ſi legitime pateat eū calūnioſuꝫ nō fuiſſe.h̄ dicit.tria ḡ facit.p̄mo ponit ſtatutū.ſcōo penā ɔtumacis in nō veniēdo. tertio penā calūnioſi.
ꝛ ¶ Siquis.vel ſiqua.xvij.q.iiij.ſiqs ſuadēte.⁊ de ſen.ex.mulieres.ſaluo tñ eo qō diciī.j.e.indemnitatibꝰ.§.porro.⁊.§.ſe.ad hoc.j.e.generali.io.an.
a ¶ Prouiſionē factā.vel ex ſuperioris officio ⁊ ex negligentia ſubditorum.ſ. e.ti.ne pro defectu.de ɔceſ.preben.c.ij.uel ſuo iure.quia forte ad eū ꝑtinet ꝓuiſio.⁊ ꝓuidendo eligit ⁊ ɔfirmat.qō dic ut no.de elec. cū inter canonicos. ⁊ dixit hic inno.ꝙ hec decre.locū habet ante ɔfirmationē.poſt vero non.et hoc verū niſi eligendo ɔfirmaret.puta per ꝓuiſionem ut hic.
b ¶ Factam.quid de facienda: dixit abbas hic ꝙ idem. cū vtrobiqꝫ eadeꝫ ſit rō.credo ꝙ ſi ɔ̄ certā perſonam appellat.vera ſit opinio predicta.alias non. ⁊ hoc probatur.j.e.qui ɔ̄ certā.nam qō ibi dicitur de decre.ut circa.j.eo.eadem ratione intelligam ⁊ de iſta.
c ¶ Impugnat.dixit hic inno.ꝙ nullo ſe opponēte is ad quē pertinet confirmatio poterat ɔfirmare nulla citatione facta ⁊ nullis edictis ꝓpoſitis.⁊ ideꝫ in cōſecratore ⁊ ordinatore.qō in ɔfirmatore.verū erat ſm ſua tpa hodie ſe

cus.j.e.ti.c.ul.nullo tñ ſe opponēte ipſe hʒ inquirere de meritis eligentiuʒ ⁊ perſona electi.ſupplet.n.in cauſis electionū de facto.quod dic ut no.xxviij.di.priuſꝙ.⁊.ſ.de elec.cum nobis olim.⁊ de poſtu.pla.bone.i.

a ¶ Formā.ſ.e.quia propter.quedā tñ ibi ɔtenta ſunt de ſubſtantia.quedam vero non.ut ibi no.in glo.dic ut.j.her.io.an.

b ¶ Perſonā electi.idem ſi opponatur in perſonā eligentium.vtrunqʒ.n.electionē reddidit inualidā.ſ.e.cū in cunctis.cū vitoꝝ.ɔgregato.⁊ in pluribꝰ alijs.c.⁊.ſ.de ɔſuet.cum dilectus ſm her.olim tñ ipſe idē dr̄ mutaſſe ⁊ dixiſſe cum in inno.contrariū.maxime cū hic dicat̄ perſonam in ſingulari.nec eſt bona ratio ſm inno.dicere vitiū eligentium reddit electionē nullam ergo eadē pena tenetur.qꝛ ⁊ vitium forme reddit nullam electionē.⁊ tñ nō eſt eadē pena que in eadem pſona.ut pʒ j.dico tñ ſm ipſum inno.ꝙ licet nō ſit idē quantū ad huius ɔſtitutionis penā.tenet̄ tñ ire ad appellationē proſeq ⁊ poteſt hec obiectio melius dici ɔtra formā ꝙ cōtra perſonam.

in formam[a] obiiciens aliquid uel perſonam[b].⁊ propter[c] hoc ad[d] nos appellari[e] contigerit.tam is qui opponit[f] quam qui defendit[g].⁊ generaliter omnes quorum intereſt et quos cauſa contingit[h] per[i] ſe uel per procuratores ad cauſaʒ inſtructos ad ſedem apoſtolicam a die obiectiōis iter[k] arripiant infra mē ſem[l]:ſed ſi pars alia[m] non uenerit per viginti dies[n] poſt aduentum[o] alterius expectata in electionis[p] negocio:non obſtante cuiuſquaʒ[q] abſentia[r] ſicut[s] de iure fuerit procedatur. Hec autem in dignitatibus[t] pſonatibꝰ ⁊ canoniis obſeruari uolumus ⁊ mandamus. ¶ Adiicientes.ut qui plene[u] non probauerit quod in formam opponit.ad expenſas quas propter hoc pars altera ſe feciſſe docuerit[x]:cōdemnetur. Qui uero in probatione defecerit[y] eius quod obiicit in perſonā a beneficiis[z] eccleſiaſticis triennio nouerit ſe ſuſpenſum.ad que[⁊] ſi infra illud tempus[ɔ] propria temeritate[ꝝ] ſe ingeſſerit.eis ipſo iure perpetuo ſit priuatus[a].nullam ſuper hoc de miſericordia ſpem[b] aut fiduciam habiturus.niſi manifeſtiſſimis[c] conſtiterit documentis.ꝙ ipſum a calumnie[d] vitio cauſa probata excuſet.

c ¶ Propter hoc.nota qꝛ exprimi debent oīa ⁊ ſingula q̄ opponūtur ⁊ iuramētum interuenire.⁊ nō expreſſa proſequi nō poterit appellās.quod dic ut.j.e.ut circa.⁊ hec vera cum in his caſibus extra iudiciū appellatur.ſecus ſi in iudicio.ut.j.e.ti.conſtitutio.

d ¶ Ad nos.ſecus ſi ad alios ſm compoſ.ab.autē neutruʒ firmauit. Alij ɔ.ſ.hoſt.ſatis credo per decre.j.e.cupiētes.⁊ p hoc verbū ꝙ hoc locū habeat ſolum in appellationibus interpoſitis ad papam cū a iure exorbitet.⁊ ſic ad cōſequentiam trahi non debet.j.de reg.iu.que a iure.cum ſuis cōcor.ꝓbat cle.eo.ti.cauſam in prin.

e ¶ Appellari.etiā ſi non appelletur.ſed immediata ſubiectio confirmatiōes harum deducat ad papā.in regularibus ⁊ cathedralibus eccleſijs tene quod habes.j.e.cupientes.

f ¶ Opponit.ſed nunquid illi qui ſe opponunt ⁊ nō appellant venire tenent̄? Reſpondeo illi ſoli venire tenentur qui appellant.uel quorum noīe appellatum eſt.vel qui appellationem ratā habuerunt expreſſe.alij aūt qui ſolū ſe opponunt venire non tenent̄.vident̄ eni ſuo iuri renunciare ⁊ electioni acquieſcere.ff.qñ ap.ſit.l.i.§.ſolent.ff.de ap.ſcio.vnde illorum abſentia non ob.ꝓcedetur in negocio.tunc.n.eſt appellandū.cū ordo decretū electionis interponat.ut in p̄dicto.§.ſolent.victoria tamen eorum qui appellauerunt omnibus ꝓderit.C.ſi vnus ex pluribꝰ.l.i.ſ.de ap.tua cum ſi.quid ſi ille qui appellauit doloſe nō proſequitur.nunquid qui non appellauit poteſt negociū aſſumere etiā inuito eo qui ex fide non proſequitur? videtur ꝙ ſic.ff.de ap.l.ab executore.§.alio cōdēnato.her.⁊.ino.⁊ fac ad hͦ vltimū.j.e.li.ō ap.ɔcertatōi.

g ¶ Qui defendit.ſ.electus.poſtulatus.uel in cuius pſona facta eſt ꝓuiſio.

h ¶ Contingit ſicut adherentes.j.e.ut circa.

i ¶ Per ſe uel per pro.in cathedralibus ⁊ regularibus eccleſijs hoc reſtringit̄ per decre.j.e.cupientes.ut per ſe tantū ire teneantur.niſi ex iuſta cā ut ibi.⁊ etiam de perſonis inſtructis dic ut ibi.

k ¶ Iter arripiant.ſtatuitur hic.⁊.j.cupientes.terminus ad iter arripienduʒ ſic.ſ.de ap.ad hoc.⁊.c.perſonas.⁊ de re iud.cum cauſa.her.

l ¶ Infra menſem.qui currit ab interpoſitione appellationis facta corā appellato vel ipſius ſpeciali procuratore ad cauſam.uel poſt notificationē alteri eorum debito modo facta.quod dic ut in cle.e.ti.cauſam.que determinat hic ⁊ alibi ſcripta.ut ibi nō.in glo.i.⁊ in glo.quid ergo.

m ¶ Alia opponens uel defendens.io.an.

n ¶ Per.xx.dies.ſimilis dilatio temporis.ſ.de ɔſue.c.ul.ſ.de ſal.dura.ſ.de cle.ex.mi.illud.

o ¶ Poſt aduentū.ergo tpis cōputatio eſt illa quā hēs.j.e.cupientes.§.ꝙ ſi p hʒ nō ē mix.cū ibi pena ꝓuationis imponat̄.hic āt pena ſolꝰ ꝓceſſuſ i abſētia

p ¶ Electionis.poſtulationis uel prouiſionis.

q ¶ Cuiuſꝙ predictorum.

r ¶ Abſentia.vbi.n.agit̄ de ſpirituali matrimonio cōtrahendo abſentia ɔtumacis partis non obeſt.ut hic.⁊.ſ.e.dudū.i.⁊ idē in carnali etiā ɔtracto.ſ.ut lit.non ɔte.accedens.ii.⁊.c.quoniā.§.porro.⁊ citata eſt hic pars interpretatiue.ad idē.ſ.de ap.ſepe.terminus.n.prefixus loco peremptorie citatiōis habetur.ut ibi her.⁊ ꝙ dicit abſentia.intelligas qñcunqʒ cōtingente.ſiue ab initio.quia non venit.ſiue ex poſt facto.qꝛ venit.⁊ ɔtumaciter receſſit.ſ.ō iudi.c.i.xi.q.iij.certū.⁊.j.de eo qui mit.in poſ.eum qui.ſ.ut lit.non ɔte.quoniam.§.porro.⁊.§.ꝙ ſi forſan.⁊ ut dixit inno.ſi ꝓceſſuʒ fuerit ad aliquod de illis ad quod non ꝓceditur li.non ɔte.puta ad receptionē teſtiū uel huiuſmodi.ſi poſtea veniat ad libellum petat ut lite ɔte.fieri audiendus non eſt fecit enim eis ɔtumacia ꝙ lis habetur pro ɔteſtata. Item ſi ꝓcuratori poſtmodū obijciatur ꝙ nō ſit ꝓcurator.non eſt poſtea cogendus ꝓbare mandatū ratione p̄dicta.ff.de ꝓcura.pomponius.§.rati. Alij dicunt.⁊ videt̄ ſecurius ſm inno.ꝙ licet de his qui egit ante aduentū partis non ſit cogendus probare mandatum tñ iudex alteriꝰ nō admittet eū ꝓcuratorio nomine agētem niſi mandatū probet.tum ſm eū cum hoc videatur eſſe de quadam equitate non ſcriptum.ar.predicte.l.pomponius.ſatis videt̄ ꝙ ſi in remotis partibus ageretur cauſa nec de facili poſſet ꝓbari procuratio.quia forte amiſſa eſt.ꝙ ⁊ tunc nō probata procuratione ꝓcederet iudex vſqʒ ad fi.cauſe.hec omnia vera dici poſſent ad partis petitioneʒ.credo tamē ne iudex laboret in vanum ꝙ procuratorem compellere poterit exhiber̄ mādatuʒ uel cauere ſi dubitatur.ar.ſ.de procura.c.i.⁊ de iudi.cauſā que cū ſi.

ſ ¶ Sicut de iure.ō iure auteʒ eſt ut diſtinguat̄ an appellans ſit preſens an appellans ſm formam decre.j.ō ap.cordi.ſm inno.

t ¶ Dignitatibus.hic eqparātur hec tria.dignitas.perſonatus.⁊ canonia. Alibi equiparātur.dignitas.perſonatus.beneficium cum cura animaruʒ.ſ.de fi.preſby.nimis.alibi perſonatus ⁊ beneficiū curam habens.ſ.e.ti.dudum.ij.alibi perſonatus ⁊ ordo preſbyteralis.ſ.de cle.uel mo.ſuper ſpecula.§.quia vero. In dignitatibus tamen cathedralium uel regulariuʒ eccleſiarum quaruʒ confirmatio uel ex immediata ſubiectione uel ex appellatione ad papam ſpectat.tene qō habes.j.e.cupientes.

u ¶ Plene.nota quia nō ſufficit ſemiplena ꝓbatio.ratio qꝛ perit ius alterius.⁊ ſic non ob.de ꝓcu.ex inſinuatione cum ſi.⁊ dic plene et legitime.⁊ modos ꝓbandi habes.ſ.de reſti.ſpo.cum ad ſedē in fi.

x ¶ Docuerit.taxatiōe ⁊ iuramento premiſſis.quod dic ut no.ſ.qō me.cā.c.ulti.⁊ de huiuſmodi expenſis.dic ut no.de do.⁊ contu.finem.⁊.ij.q.i.in primis.⁊ adde quod habes.j.de ap.cum appellationibus.⁊ bn̄ dixi taxatione ⁊ iuramento.quia taxatio iuramentū ſequi non poteſt.nec ob.ff.de in li.iu.l.videamꝰ.§.iurare.qꝛ loquit̄ de iuramento in litē quod eſt in affectione.vnde illud bene poteſt ſequi taxatio quia nulli ſit verecundia iuranti.qꝛ poterat ex affectu eſtimare centū rē.que non valebat quinquaginta.pone exemplū in libro tuo ſed hic loquimur de iuramento qō eſt de veritate.vnde ſi poſtꝙ iurauit ſe centū expendiſſe de mandato iudicis fieret taxatio.iniuria ⁊ verecundia eſſet iuranti.io.an.

y ¶ Defecerit.hanc penā incurret non ſimpliciter appellans.ſʒ qui probando onus aſſumpſerit.qꝛ licitū eſt ab appellatione recedere.ij.q.vi.ſiquis libellos.⁊.l.appellatione ceſſante.ff.de in ius vo.l.ꝙuis.⁊ ſic recedendo euadet hanc penā.ſʒ nunqd hͦ caſu appellans qui non venit ſaltē appellatio in expenſis ɔdēnabitur legitime comparenti? videtur ꝙ ſic.C.de accu.qui crimen.nec.n.in preiudiciuʒ alterius potuit mutare conſiliū.j.de reg.iu.mutare cuʒ ſuis cōcor. Et contra videtur.quia non intereſt appellati.iam enim in abſentia eiꝰ procedi poteſt ac ſi preſens eſſet.⁊ eſt ſi.quod no.ſ.de do.⁊ contu.c.ulti.ad hoc facit.ff.de arbi.l.arbiter qui.⁊.ff.de pe.l.ſanctio legum.So.dic eum teneri ad expenſas.nec ob.quod dicitur.ꝙ non intereſt appellati.quia immo intereſt.quia multa potuiſſet per confeſſionem eius ſi preſens fuiſſet habere.nec ob.l.ſanctio.quia condemnatio expenſarum non imponitur ſicut pena.ſed tanꝙ intereſſe appellati ſm poſ.

y ¶ Defecerit.intelligo ſm compoſ.hanc penam locum habere ſiue crimen aliquod obiectū fuerit ſiue defectus.cuʒ generaliter loquatur ⁊ ſi plura quis obiecit euitat hanc penam.ſi vnum ſolum ꝓbat.qō ad caſſationem ſufficiat.ſ.de reſcrip.inter cetera. Iteʒ qꝛ penā hanc patitur excipiens preter ius cōe.de accu.ſuper his.item prodita eſt in illorum odium.qui ordinationem impediunt.ſed ex quo vnum probauit.patet ꝙ non fuit in fraude.

z ¶ Bñficijs.q̄ in illa eccleſia obtinet.ut.j.e.ſi cōpromiſſariuſ in ſi.

⁊ ¶ Que.beneficia.

ɔ ¶ Tempus.trium annorum.

ꝝ ¶ Temeritate.ſecus enim ſi auctoritate ſuperioris.uel ſi reſtitutꝰ fuiſſet.C.de ſē.paſſ.⁊ re.l.i.ij.q.iij.§.notandum.

a ¶ Priuatus.nunquid ille ad quem collatio pertinet ſtatim poſſit illa conferre.dic ut dicam.j.e.commiſſa.

b ¶ Spem.nec enim ſub ſpe venie debet quis peccare.ut.ſ.de cle.ex.mi.illud.de conſe.di.iiij.quando quis.

c ¶ Manifeſtiſſimis.ij.q.viij.ſciant.C.de proba.ſciant.

d ¶ Calumnie.nota in excipiendo accuſando denunciando queʒ calumniari.de accu.ſuper his.ij.q.iij.qui non probauerit.⁊.q.viij.ſi crimen.⁊ de calum.cum dilectus.io.an.

s ¶ Sufficiens. defecerunt teſtes qui teſtificari ꝓmiſerant. probaue ram illum excōmunicatum. qui tn̄ clanculo ſe prius abſolui fecerat ad hoc. ii. q. iii. paulū. de cle. ex. mi. ꝓpoſuit. ⁊ nō ꝙ in cauſa appella tionis nō indiſtincte condemnatur victus. de quo dic ut dixi. ĩ. de regu. iu. ignorantia.

b ¶ In electionibꝰ. vota ꝯditionalia alternatiua ⁊ incerta in electionibꝰ reprobantur. ⁊ habentur ꝓ nō habitis ⁊ recidūt i pur ꝯſētiētes

c ¶ Scrutinijs. ſcrutiniū multis modis dici. ſ. cathaciſmi. de maio. ⁊ obe. hiis quē. ⁊ ō capel. mo. dilectus. ⁊ de illis loquuntur canones de ꝯſe. di. iiij. ante baptiſmū. ⁊ c. ſe. itē dicit illoruz qui ad ordines uel dignitates ꝓmouētur examinatio. ſ̄. de ſcru. c. vno. item dicitur inquiſitio voluntatum. que fit ſecreto in electionibꝰ faciē dis. ſ̄. e. quia propter. ⁊ ſic ſumit hic.

d ¶ Ex qbꝰ. ſ. ſcrutinijs ⁊ itellige publicatiſ. ſ̄. e. publicato

e ¶ Oritur. ſaluo eo qō hēs. ĩ. e. ꝑpetue

f ¶ Eligēdi. uel poſtulādi. ſ̄. e. ti. ſcriptū.

g ¶ Conditionalia. ideſt ſub cōditione prolata. h modo cōſentio in. A. ⁊ ſi noluerit conſentio in. B. vel conſentio in. A. ſi nouit iura. uel ſi habuit maiorē partem capituli. uel ſi decanus in eo conſenſerit.

habilis et ſufficiēs excuſaret.

Idem.

In electionibꝰ ⁊ poſtulationibus ac ſcrutinijs ex quibꝰ ius oritur eligendi vota ꝯditionalia alternatiua vel incerta penitus reprobamus. ſtatuentes ut huiuſmodi votis pro non adiectiſ habitis: ex puris conſenſibus celebretur electio. uoce illorum qui non pure conſenſerint. ea uice in alios reſidente.

Grego. x. in generali concil. lugdoñ.

Ubi periculū mai9 intendif. ibi ꝓculdubio ē plenius conſulendū. quā grauibꝰ aūt ſit onuſta diſpēdiis. quot ⁊ quanta ſit plena periculiſ eccleſie ro. ꝓlixa uacatio exacti conſideratio tēporis edocet. ⁊ conſiderata prudēter illiꝰ tēporis diſcrimina manifeſtāt. hinc nos euidēs euocat rō. ut dū reformādis etiā minoribꝰ noſtra ſollerter uacat intētio. ea que ꝑiculoſiora ſūt nequaquā abſqȝ remedio reformationis accōmode relinquamus. ideoqȝ oia que ꝓ uitāda diſcordia in electione romani pontificis a noſtris retro ſunt predeceſſoribus. ⁊ precipue a felicis recordationis alexandro papa tertio ſalubriter inſtituta omnia immota in ſua firmitate manere cenſentes nihil enim detrahere illis intendimus. ſed quod experiētia deeſſe probauit preſenti cōſtitutione ſupplere: hoc ſacro concilio approbāte ſtatuimus ut ſi eundem pōtificē in ciuitate in qua cum ſua curia reſidebat. diem claudere contingat extremuȝ. cardinales qui fuerint in ciuitate ipſa preſentes abſentes expectare decem diebus tantummodo teneantur. quibus elapſis ſiue abſentes uenerint ſiue non extunc omnes conueniant in palatio in quo idē pontifex habitabat contenti ſinguli ſingulis tantūmodo ſeruientibꝰ clericis uel laicis prout duxerint eligendum illis tn̄ quibus patēs neceſſitas id ſuggerit indulgeri duos habere permittimus. eiuſdem electionis arbitrio reſeruato. In eodem autem

h ¶ Alternatiua. eligo. A. uel. B. cardinales tn̄ interdū ſub his formis ꝯditionalibꝰ ⁊ alternatiuis eligunt. ⁊ ꝑ has formas venūt ad duas partes ut dicunt moderni. ⁊ ſit in eis ſpāle ſicut ⁊ reliqua. ſ̄. eo. licet. ⁊. ĩ. c. proxi

i ¶ Incerta. eligo illum quem archidiaconꝰ eliget. oia talia vota nō valent. qꝛ certū ꝯſenſum non exprimunt. ⁊ ideo merito reprobant lȝ olim admitterent. ut colligitur ⁊ no. lxi. di. ſtudij. lxxxv. di. archidiaconū. ſed ex illis. c. illud non colligitur. ⁊ ſic etiā poſſet intelligi. ſ̄. e. ti. cū terra. nō ĝ ꝙ hi ſunt legitimi actus qui conditionē non recipiunt. ff. de regu. iu. actus legitimi. ⁊. ĩ. de reg. iu. actus. vbi de h. certa enim debet eſſe perſona eligēdi. ſicut iudex arbiter tutor ⁊ ꝓcurator. ſ̄. de reſcrip. ad hoc. ſ̄. de arbi. innotuit. ff. de teſta. tu. l. tutor. incertus. ff. de ꝓcu. l. ij. De procuratore tn̄ dic. ut. ĩ. de ꝓcu. c. i. Sed nunquid quod hic dicitur de poſtulatione ⁊ electione habeat locū in collatione ſeu prouiſione: dic ꝙ ſic ſm compoſ. ⁊ propter eādem rationem. niſi talis ſit cōditio que inſit de ſua natura. puta cōfero tibi ꝑbendam vel talē eccleſiaȝ ſi vacat uel ſi capax es. talia. n. non faciunt actum conditionalē. ut ſi dicat do titium tutorē ſi ſatiſdederit. vel titio lego. x. ſi hereditatē adeat heres. ff. de tu. ⁊ cu. mu to. §. i. de preben. ſignificatū. vn̄ papa ⁊ eius executores tota die cōferunt ꝑbendas cum ꝯditione ſi vacant. ſed in hoc qō dicit cōpoſ. ꝙ valet electio facta ſi vacat. cōtrarium poſſet dici. cū tēpus eligendi non currat ignorāti. de conceſ. ꝑben. qꝛ diuerſitatē. non ergo dȝ eligere ꝓuſꝙ ſciat vacare. nec ob. quod dicitur de tutore dato ſi ſatiſdederit ⁊ legato relicto ſi adierit. quia ille ſunt de futuro ⁊ inſunt alias quare non eadem ratione valeret. conſentio in illū in quē maior ⁊ ſanior pars ⁊c. cuȝ hoc etiaȝ videatur ineſſe. ſ̄. e. quia propter. nam ⁊ video ꝙ ꝯditio que ineſt ſi exprimatur. facit legatum ꝯditionale. ff. de le. i. l. ſi ita legatum ſit. §. i. ⁊. de hoc vide quod dixi. ĩ. de ſpon. c. vno in vltima glo.

k ¶ Reſidente. quia ſi ex. xij. canonicis. iiii. ſic eligant. poteſtas eligēdi ſic remanet apud reliquos. viii. ac ſi ipſi. iiii. de capitulo nō eſſēt ita ꝙ valebit electio facta ab illis. viii. uel maiori parte ipſoruȝ. ⁊ nō ꝙ licet pena decre. cū in cunctis. non habeat locū niſi electione ſecuta. ut. ĩ. e. ti perpetuo. Iſta etiā ante electionē locū habeat. cū dicat ſcrutinijs. vnde etiā ſi non ſit ad electionem ꝓceſſum. dūmodo in ſcrutiniū fuerit votū tale depoſitū. incurrit deponens hanc penam ex ipſo ꝯſenſu: cū non dicat voce illoꝝ q elegerint. ſed voce illorum qui conſenſerint.

Reſidente. alias recidente.

Ubi periculum. in prima parte que durat vſqȝ ad. ꝟ. hoc ſacro ponitur cauſa conſtitutionis ⁊ iuris veteris conſeruatio. In ſecunda ponit quomodo habeat fieri romani pontificis electio quando moritur in ciuitate in qua cum ſua curia reſidebat. In tertia que incipit ibi porro. ponitur quid iuris quādo moritur extra ciuitatē in qua erat curia. In quarta que incipit ibi preterea. dat executores huic iuri cū penis. In quinta que incipit ibi. ceterum. obteſtatur cardinales. ut in electione romani pontificis deponant omnem priuatum affectum. ⁊ caſſat omnia pacta obligationes ⁊ iuramēta que data uel facta eſſent ō aliquo eligendo. In ſexta q̄ incipit ibi. quia vero. monet omnes fideles. ut ſtatim audita ſummi pontificis morte eius celebrēt exequias. ⁊ quotidie orent pro vigili concordi ⁊ vtili prouiſione romane eccleſie. prelati autem in ſuis predicationibus ipſos ſubditos ad hoc hortent ⁊ eis frequentiam orationum ⁊ obſeruantiam ieiuniorum indicāt hoc dicat in ſum.

m ¶ Plenius. alias penitus.

n ¶ Conſulendum. xlii. di. quieſcamus. vij. q. ij. c. ult. ff. ad car. l. i. §. i. vel. iij.

o ¶ Exacti. ideſt retroacti. uel tranſacti. ſic prouidetur hic ex preteritis circa futura. de hoc vide. xliiij. di. multiſ. xxxiij. q. ij. cum per bellicam. ſ̄. de preſum. ſcribam ⁊ facit de procu. c. i. de ſer. non or. c. i.

p ¶ Manifeſtant. ad idem. ĩ. eo. fundamenta. io. an.

q ¶ Minoribus. ſ. inferioruȝ eccleſiarum vacationibus. l. di. poſtꝙ. de elec. ne pro defectu. ⁊ c. ſe. ⁊. ĩ. per totum. ⁊. xxi. q. v. c. ij.

r ¶ Solerter. alias ſolerter. alias feliciter.

ſ ¶ Periculoſiora. ſic eſt romane eccleſie vacatio. ⁊ eſt: ſi. ĩ. ō imu. ec. quoniā.

t ¶ Accomode. i. multum commode.

u ¶ Predeceſſoribus. xxiij. di. c. i. lxxix. di. per totum.

x ¶ Alexandro. ſ̄. e. licet. de vitanda. io. an.

y ¶ Experientia. ſic. ſ̄. e. li. de reſcrip. ſtatutum. ⁊. ĩ. e. ti. ꝙ ſit.

ȝ ¶ Concilio generali. ſ. ⁊ edicto lug. ſumit tamen iſta conſtitutio potius vigorem ex reuocatione celeſtini quinti ⁊ hac approbatione ⁊ conſeruatione bonifacij ꝙ ex primeua conſtitutiōe gregorij. ex eo quia reuocata fuerat per dominum adrianum ⁊ per dominum iohannē. xxi. papā ⁊ pro reuocata habebatur. nec olim inter gregorianas legebatur. ⁊ certe cū conſtitutio iſta tantū vtilis reprobatione tanti ꝯcilij fuerit edita non equū fuit ꝙ abſqȝ requiſitiōe concilii reuocata fuerat. ſ̄. de reg. iu. c. i. de plenitudine tamen poteſtatis id facere poterat. cum ſit papa ſuper conſilia. ſ̄. e. ſignificaſti.

⁊ ¶ Ciuitate. ciuitas muroꝝ ambitu terminaf. ĩ. de ſen. excō. ſi ciuitas. io. an.

ꝯ ¶ Decem diebus. nota ꝙ conſtitutio iſta non iubet eos citari. ſed tantuȝ expectari. ⁊ ſic ſpeciale in electione ſūmi pōtificis. cū in alijs abſentes ō ꝓuincia ſint vocandi. ſ̄. e. coram. vel ſaltem ſm ꝙ eſt conſuetudo. ut ibi no. ⁊. vii. q. i. factus. ⁊ ſi conſuetudo eſſet non vocarentur. ĩ. de preben. cum in eccleſiis. Si autem queratur que ſit prouincia romana: dic ut. ſ̄. de offic. vica. ſua. Sed pone cardinales quidam ſunt abſentes ⁊ ita remoti ꝙ nullo modo poſſent venire infra decem dies ad locum vbi debet electio celebrari. nunquid poterunt preſentes ſtatim ad electionem procedere: uel ante lapſum horum decem dierum: Et videtur ꝙ ſic. ff. ad vell. l. aliquando. §. ſi. maxime periculum more ut ſupra. ſed cuȝ hic ſimpliciter dicatur ꝙ expectari debent per decem dies: ſimpliciter intelligendum eſt ſm Guil. ff. de aleat. §. l. i. §. qō vero ⁊. ſ̄. de priuileg. quia circa. poſſent enim abſentes vti felici duplomate. ff. de verbo. obligati. continuus. §. cum ita. circa finem. vnde ante decendium ꝓcedere nō debent. ⁊ forte audientes de infirmitate pape uel alia cauſa venire ceperant ante mortem: ita ꝙ infra decem dies a morte erunt in loco: ⁊ beneficium iuris nemini eſt auferendum. xxviij. di. de hiis. ĩ. de regu. iuris. indultum. ⁊ facit optime. ĩ. eo. commiſſa. i. reſponſo. cum ſuis cōcordantijs. Sed pone aliquis cardinalis non debito tempore expectatus vult agere ō ꝯtēptu queritur vtrum poſſit. Dic ꝙ ſi electio facta fuit ab omnibus reliquis uel a duabus partibus eo non cōputato nulla obſtat exceptio ⁊ ſic nec actio. ſ̄. eo. licet. ꝝ. ff. de ſuperfi. l. i. §. ait. in fine. §.

ꝝ ¶ Omnes preſentes. etiā ſi eſſent pauciores ꝙ tertia pars ꝑ hāc ꝯſtitutioneȝ

a ¶ Habitabat. ſi. ff. de iudi. ſi locus. ff. de arbi. ſi cū dies. §. ſi arbiter.

b ¶ Neceſſitas. ut forte quia podagras patitur. ita ꝙ neceſſe habet ꝑ ſeruientes ſuſtineri ⁊ portari. uel alia ſimilis cauſa.

c ¶ Arbitrio. ut poſſit hr̄e uel vult clericos: uel vult laicos. uel alteruȝ clericū vel alterum laicum.

a ¶ Cõclaue.ad idē.xii.q.i.c.i.j.de ſta.re.c.i.ff.de dam.infec.l.qui conclaue.
b Velamine.vtputa ſeſtoriis vel cortinis.
c ¶ Aditu.xviii.q.ii.diffiniuit.
d Secrete.lxxxi.di.cleric⁹.xviii.q.ii.in decima.
e ¶ Inſtantis.puta aduocati uel iuriſperiti uel religioſi viri uel tabelliones:

f Incurrat.nota canonē la
te ſententie.aliuʒ habes .j.e.
c.§.quod ſi.alius huiuſmodi
iuris noui nõui.j. de ſen.ex.
eos.⁊ cū nō reſeruauerit ſibi
abſolutionē:dicam⁹ ꝙ ordia
ri⁹ abſoluere poterit. ut dicā
j.eo.ſciant cuncti.
g ¶ Cõpetēs.ita ꝙ nullus in-
trare per eā poſſit uel exire.
ut.š.⁊.j.
h ¶ Quib⁹.ſ. quinqʒ diebus.
i ¶ Camera.ſic ⁊ i clericis col
legiataꝝ cathedraliū uel re-
gulariū eccleſiaꝝ.j.e.qꝛ ſepe
⁊ fuit hoc ſtatutū: quia forte
ꝓpter hec habēda eēnt in ꝓ-
uidēdo tardiores.io.an.
k ¶ Cõmiſſa. per papā cuius
morte n̄ expirat officiū came
rarij.ut i cle.c.ti.ne romani.
§.eo tamen.
l ¶ Reſeruāda. ſic.j.e.qꝛ ſepe
⁊ de offi.or.preſenti.
m ¶ Intromittāt.ſi.j.de hec.
accuſat⁹.§. ſane.⁊.§.ſeq. An
collegiū cardinaliū ſe.va.pa
pali ptāte vti poſſit. dicā.j.d
ſciſma.c.i.ad fi.⁊ ē expeditū
hodie ꝙ nō niſi q̄tū hic ꝯce
dit.uel niſi circa ſubſtitutiōʒ
camerarij uel pniarioꝝ defi-
ciētiū.qḋ dic ut in cle.c.ti. ne
romāi.vbi determiat hāc cõ-
ſtitutionē uel ei⁹ ptē tūc p col
legiū alſari nō poſſe. io.an.
n ¶ Singulis.lʒ alias diceret
ꝯſueuerim⁹ qḋ ſit a maiori p
te dici factū fuiſſe ꝯcorditer
lvi.di.apoſtolica. ⁊ de ele.cū
int̄ canonicos.⁊.ff.ad muni.
qḋ maior.niſi minor ps iuſtā
cāʒ ꝯdictionis oñdat.de his
q̄ fi.a ma.par.ca.c.i.tn̄ p hāc
lrāʒ q̄ h hic exp̄mit dico oēs
eſſe debere cõcordes.
o ¶ Celerit.ſ.ſuſpēſo electõiſ
negocio.⁊ nō ꝙ deſideraſ ce
leritaſ.d h dixi.š.e.c.vl.io.ā.
p ¶ Infirmitatis.alia ergo ne
ceſſitas nō excuſat.
q ¶ Exire.ſi aūt oēs exierit ſi
mul uel ſucceſſiue.dic ut i cle
mē.c.ti. ne romani.§. porro.
r ¶ Sanitatē.qd ſi cardina-
lis ꝓpter infirmitatē nolēſ in
cluſus ſtare renūciet voci ſue
nūquid valeat renūciatio: et
nūquid rediēs admitteſ: ho
ſti.cui h de fcō cõtigit: plene
nõuit hāc qōʒ.š.de renū.niſi
cū pridē.§.ꝓpter maliciā.di-
cēs finaliter ꝙ penitētes ⁊ re
diēs admittēdus ē.de his au
tē q̄ medio tpe facta ſunt cõ-
queri nō poterit.⁊ hec qḋ ſa-
tis hic determiaſ p ſequētia.
s ¶ Videlʒ.vide mirabilē ex-
poſitionē hui⁹ vbi re integra
aliter expõit.š.e.in cauſis.
vbi de hoc.
t ¶ Inuenerit. ſi.j.ut lit.pen.
c.ij.in fi.
u ¶ Potu.pone cardinalis ab
ſens venit poſt dieʒ octauū a
die icluſure ita ꝙ cardiales
incluſi tunc nō habebūt niſi
panē vinuʒ ⁊ aquā ut dictū ē

palacio vnū conclaue[a] nullo inter
medio pariete ſeu alio uelamine[b]
oēs inhabitēt in cõi:quod reſerua
to libero ad ſecretā camerā aditu[c]
ita claudatur undiqʒ ut nullus il-
lud intrare ualeat uel exire.¶ Nul
li ad eoſdē cardinales aditus pate
at uel facultas ſecrete[d] loquēdi cū
eis:nec ipſi aliquos ad ſe uenientes
admittāt: niſi eos qui de uolūtate
oium cardinaliū inibi pn̄tiū ꝓ his
tantū que ad electionis inſtātis[e] ne
gocium pertinēt uocarent.¶ Nulli
etiā fas ſit ipſis cardinalib⁹ uel eo
rū alicui nuncium mittere uel ſcri
pturā. Qui vo cõtra fecerit ſcriptu
rā mittēdo uel nunciū: aut cum ali
quo ipſoꝝ ſecrete loquēdo:ipſo fa
cto ſniam excõicationis incurrat[f].
In ꝯclaui tn̄ predicto aliqua fene
ſtra ꝯpetens[g] dimittaſ:per quā eiſ
dē cardinalibus ad uictū cõmode
neceſſaria miniſtrenſ:ſed per eam
nulli ad ipſos patere poſſit igreſſuſ
veꝝ ſiqd abſit infra tres dies poſt
quā ut prediciſ cõclaue pfatum ij
deʒ cardinales intrauerint: nō fac
rit ipſi eccleſie de paſtore ꝓuiſum
per ſpaciuʒ quinqʒ dieꝝ imediate
ſequentiū ſingulis dieb⁹[h] tā in prā
dio quam in cena vno ſolo ferculo
ſint ꝯtēti: quib⁹[o] ꝓuiſione nō facta
decurſis extunc tantūmodo panis
vinū ⁊ aqua miniſtrenſ eiſdeʒ: do
nec eadē ꝓuiſio ſubſequaſ.¶ Pro
uiſionis quoqʒ huiuſmōi penden
te negocio dicti cardiales nihil de
camera pape recipiāt: nec de alijs
eidē eccleſie tempore uacatōis ob
uenientibus vndecunqʒ: ſʒ ea oīa
ipſa uacatione durante ſub eius cu
ius fidei ⁊ diligentie camera[i] eadē
eſt cõmiſſa[k]: cuſtodia maneant per
eum diſpoſitioni futuri pontificis
reſeruāda[l].¶ Qui aūt aliquid rece
perint teneanſ extunc a receptione
quorūlibet redditūum ad eos ſpe
ctantium abſtinere:donec de rece
ptis taliter plenariā ſatiſfactionem
impendant.¶ Ipſi idem quoqʒ cardi
nales accelerande ꝓuiſioni ſic ua
cent attentius:ꝙ ſe nequaquā de a
lio negocio intromittant[m]: niſi for
ſan neceſſitas adeo urgens incide
ret:ꝙ eos oporteret de terra ipſi⁹
eccleſie defendēda: uel eius parte
aliqua:uel niſi aliquod tā grāde et
tam euidēs periculū imineret: qd
omnibus ⁊ ſingulis[n] cardinalibuſ
preſentibus cõcorditer uideretur
illi celeriter[o] occurrendū.¶ Sane
ſi aliquis ex predictis cardinalib⁹
cõclaue predictuʒ ut ſupra exprimi
tur nō intrauerit: aut intrās abſqʒ
manifeſta cauſa īfirmitatis[p] exierit
ipſo minime requiſito: nec in euſ
dē electionis negocio ulterius ad

mittēdo per alios ad eligendum
ſubſtituendū pontificē libere ꝓce
daſ.¶ Si vo īfirmitate ſupueniēte
idē ꝯclaue ex eis aliquē exire[q] ꝯtin
gat: ipſa etiā īfirmitate durāte po-
terit eis ſuffragio nō requiſito ꝓce
di: ſʒ ſi ad alios poſt ſanitateʒ[r] ſibi
redditā ſeu anī redire uoluerit uel
etiā ſi alij abſentes quos p decē di
es diximꝰ expectādos ſupuenerit
re integra: uidelʒ[s] antequā eidē ec
cleſie ſit de paſtore ꝓuiſuʒ: in eodē
negocio in illo ſtatu in quo ipſū in
uenerint[t] admittanſ: premiſſa tam
de clauſura quā de ſeruiētibus ci-
bo ac potu[u] ⁊ reliquis cū alijs ſua
tur.¶ Porro ſi qn̄ romanū ponti
ficē extra ciuitatē predictā in qua e
rat cū ſua curia[x] reſidens ꝯtigerit
ab hac luce migrare: teneanſ car
diales i ciuitate in cui⁹ territorio[y]
ſeu diſtrictu idem pōtifex obijt cõ
uenire: niſi ſit forſā interdicta[z]: uel
ꝯtra eccleſiā romanā in aperta re
bellione pſiſtat: quo caſu i alia uici
niori ꝯueniāt: que ſimiliſ nec iter-
dicto ſubiaceat: nec ſit ut prediciſ
aperte rebellis.¶ In hac etiā ciui
tate tā quo ad expectationeʒ abſen
tiū quā quo ad habitationē cõem
clauſurā ⁊ cetera omnia in domo e
piſcopali: uel alia qualibet eiſdem
cardinalib⁹ deputāda eadē obſer
uenſ que ſupius obeūte dicto pō
tifice in ea in qua cum ſua curia reſi
debat ſūt expreſſa.¶ Preterea qꝛ
parū eſt iura ꝯdere niſi ſit qui eadē
tueaſ[a]: adijciēdo ſancimus ut dn̄s
alijqʒ rectores ⁊ officiales ciuita
tis illius in qua romani pontificis
electio fuerit celebranda[z]: auctori
tate nr̄a ⁊ eiuſdē approbatione cõ
cilij poteſtate ſibi tradita: premiſ
ſa oīa ⁊ ſingula plene ac īuiolabili
ter ſine fraude ac dolo aliquo faci
ant obſuari: nec cardinales ultra
quā premittiſ artaſ pſumāt[a].¶ Su
p his aūt taliſ obſuādis ſtatī audi
to ſūmi pon. obitu corā clero ⁊ po
pulo vniuerſo ciuitatiſ ipſi⁹ ad hoc
ſpālit ꝯuocādis preſtēt corpaliſ[a] iu
ramētū.¶ Qd ſi pmiſſa diligenſ n̄
obſuauerit: aut fraudē i eiſ uel cir
ca ea ꝯmiſerit cuiuſcūqʒ ſint pemi
nētie ꝯditōis aut ſtat⁹ oī ceſſāte pri
uilegio eo ipſo ſniaʒ excõicationis
incurrāt ⁊ ppetuo ſint īfames: nec
unquā eis porte dignitatis pateāt[b]
nec ad aliqd publicū officiū admit
tāſ.¶ Ipſos inſup feudis ⁊ bōiſ ce
teris que ab eadē ro. ec. uel qbuſ
libʒ alijs eccleſijs obtinēt ipſo fcō
decernim⁹ eē priuatos[c] ita ꝙ ad ec
cleſias ipſas plene ac libere reuer
tāſ: adminiſtratoꝝ earūdē eccleſi
aꝝ arbitrio ſine ꝯtradictōe[d] aliqua
diſponēda.¶ Ciuitas vo predicta[e]

š.nūquid iſte ſuperueniēs ſtatī ꝯpelliſ ſuſcipere eoꝝ vitā: ⁊ videſ
ꝙ nō.qꝛ nō fuit in culpa.š.de ꝯſti.c.ij.dic ſecus p hāc lrām ⁊ p illā
ſupiorē in eo ſtatu.⁊c.ad hoc de ſta.regu.recolētes. ⁊ ſepe ſine cul-
pa quis puniſ ex cā.qḋ dic ut.j.de reg.iu.ſine culpa.
x ¶ Curia.⁊ erat ordinatū de ipſa curia trāſferēda. alias ſi in pmo
loco remāſiſſet au-
diētia lraꝝ ⁊ cāruʒ
lʒ ſuſpenſa.ibi cele-
braref electio ut in
ꝯſti.eo.ti.cle. ne ro
mani.§. ſane. in fi.
y ¶ Territorio. ſiue
diſtrictu. qd ſit ter-
ritoriū dixi.š.de cõ
ſti.c.ij. quo ad hūc
caſū poniſ ꝓ dioce
ſi.ut i cle.c.ti.ne ro
mani.§.ſane. ⁊ per
hanc lrāʒ puto ꝙ ſi
moraſ in mari:car
dinaleſ debeāt ꝯue
nire in ciuitate per
quā loc⁹ ille maris
diſtringiſ. ad h.ff.
de v̄.ſig.l. pupillus
§.territoriū.ff. d in
di.inſule italie. ⁊ ſi
nō diſtringaſ p ali-
quā ciuitatē dicerē
in viciniori id faciē
dū.ad h.š. d ꝯſue.
cū olim.ff.de v̄.ſig.
notionē.§.i.ad h.j.
eo.§.i.ibi:in alia vi
ciniori.⁊c.
z ¶ Interdicta.nō ꝙ
in loco interdicto n̄
pōt electio celebrari
niſi veliſ dicere hoc
ſpāle in electōe ro
mani pōtificiſ.⁊ po
ſito etiā ꝙ in tali lo
co celebreſ nihilo-
minus valet.qꝛ nul
la exceptio admitti
tur.ut.š.dixi.
⁊ ¶ Tueaſ. ut.ff.de
ori.iu.l.ij.§.poſt ori
ginē.⁊.j. d ſta.reg.
c.vno.§. ⁊ quoniā.
ꝯ ¶ Celebranda. hʒ
diſtinctionē ſuperi
us factam.
ꝝ ¶ Pſumāt.quia
tunc eſſent excõica
ti. ſicut ⁊ in ſe defē-
dēdo modum exce
dēs. qḋ dic ut.š.de
reſt.ſpo.olim. in fi.
Et nō caſuʒ in quo
laic⁹.auctē canonis
ptātem hʒ in cleri-
cū: ꝯtra id.xcvi.di.
bene quidē.de ſen.
ex.ſi vero.
a ¶ Corporaliſ. vi-
de qḋ no. in.c.j.ꝓ-
ximo.
b ¶ Pateāt.š. de ex
ceſ.pla.inſ dilectoſ
j.de reg.iu.īfamib⁹
c ¶ Priuatos. ſic.j.
eo. fundamenta.§.
ꝙ ſi ſecus.š.de pre
ben. in quibuſdam
⁊.j.e.ti.felicis.
d ¶ Contradictōe.
pſcribi tn̄ poſſunt.
quod dic ut.j.de p-
ſcrip.c.ij.
e ¶ Predicta.in qua
hʒ ſupiorē diſtictiōʒ
erat electio faciēda

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

non ſoluʒ ſit interdicto ſuppoſita: ſed ⁊ pontificali dignitate priuata[a] Ceterūq; cum arbitrium uel inordinatus captiuat[b] affectus. uel ad certum[c] aliquid obligationis cuiuſquam neceſſitas adigit. ceſſat electio[d] dum libertas adimitur eligendi. cardinales eoſdē obſecrantes per viſcera miſericordie dei noſtri ꝑ aſperſionē ſui precioſi ſanguinis obteſtamur. ut pēſantes attēt⁹ qd eis imminet. cū agit̄ de creatione uicarii iheſu chriſti ſucceſſoris petri rectoris uniuerſalis eccleſie gregis dominici directoris omni priuate affectiōis inordinatiōe depoſita. ⁊ cuiuſlibet pactionis ꝯuentiōis obligatiōis neceſſitate. necnō ꝯdicti ⁊ intēdimenti contēplatione ceſſantib⁹. nō in ſe reciprocent ꝯſiderationis intuitū uel i ſuos: nō que ſua ſunt[e] querant. nō cōmodis priuatis intendant. ſed nullo artante ipſoꝝ in eligendo iudiciū niſi deo puris ⁊ liberis mētib⁹ nuda electionis ꝯſciētie utilitatē publicā libere proſequant̄ omni conatu ⁊ ſolicitudine ꝓut poſſibilitas[f] patit̄ id acturi tantūmodo ut eoꝝ miniſterio accelerel̄ utilis ⁊ ꝑneceſſaria totius mundi ꝓuiſio. idoneo[g] celeriter eidem eccleſie ſpōſo dato. Qui aūt ſecus egerint. diuine[h] ſubiaceant ultiōi. eoꝝ culpa niſi graui[i] ꝓpter hoc peracta penitētia nullatenus abolenda. Et nos nihilomin⁹ pactiones. ꝯuentiones. ꝯdicta. et intendimenta oia ſiue iuramenti ſiue cuiuſlibet alteri⁹ fuerit uinculo firmitatis inexa. caſſam⁹ irritam⁹ ⁊ uiribus decernimus omnino carere[k] ita ut nullus ad illa obſuāda quomodolibet ſit aſtrictus. nec q̄ſquā ex eoꝝ trāſgreſſione notā ueream̄ fidei non ſeruate. ſʒ non indigne laudis titulū potius mereat̄. cū lex etiā humana[l] teſtet̄ deo magis trāſgreſſiōes huiuſmōi quā iuriſiurādi obſuatiōes acceptas. q: vō fidelib⁹ nō ē tā de ſolicita quantumcunq; inuētione fidendū quā de inſtātia oronis[m] humilis ⁊ deuote ſperandū. huic adiicim⁹ ſanctiōni ut in omnib⁹ ciuitatib⁹ ceteriſq; locis inſignib⁹. vbi primū[n] de memorati pōtificis obitu certitudo claruerit. a clero ⁊ populo ſolēnib⁹ ꝓ eo exeq̄iis celebratis ſingulis dieb⁹. donec de ipſi⁹ eccleſie ꝓuiſiōe indubitant rumor ꝑtulerit ueritatē. humiles p̄ceſ fundant̄ ad dn̄m. apud eū deuotis orōnib⁹ inſiſtat̄. ut ipſe q̄ ꝯcordiā facit i ſublimib⁹ ſuis. ſic efficiat eorundeʒ cardinaliū corda in eligēdo ꝯcordia. q᷑ ꝓuiſio celer ꝯcors ⁊ utilis. ꝓut animaꝝ ſalus exigit. ⁊ toti⁹ orbis requirit utilitas. ex ipſoꝝ vnanimitate ſequat̄. Et ne tā ſalubre preſētis ſanctionis edictū ignorātie negligi pretextu ꝯtingat diſtricte precipim⁹. ut patriache. archiepiſcopi. epiſcopi. ⁊ alii eccleſiaꝝ prelati ceteriq; quibus ꝯceſſum eſt ꝓponere uerbū dei cleꝝ ⁊ populuʒ. ꝓpter hoc ſpecialiter frequētius cōgregādos in ſuis ſermonibus ad ſupplicū precū ſuffragia ꝓ celeri ⁊ felici exitu tanti negocii frequentanda ſolerter hortentur ⁊ ipſis eadem auctoritate nō ſolū orationū frequentiā ſed obſeruantiā. prout circumſtantie[o] penſande ſuaſerint ieiuniorum[p] indicant.

Idem in eodem.

Ut circa[q] electiōes[r] poſtulationes ⁊ prouiſiones eccleſiaſticas uiā[s] maliciis ꝓut eſt poſſibile[t] precludamus. ne diuti⁹ periculo ſe[u] uacent eccleſie. uel ꝑſonatuū dignitatū[x] ⁊ alioꝝ[y] eccleſiaſticoꝝ bn̄ficiorum prouiſio differatur. Edicto perpetuo[3] prouidemus ut ſi quando aliqui[4] electionib⁹ poſtulationibus uel prouiſionibus ſe opponunt ꝓponendo[9] aliqua ꝯtra

a ¶ Priuata. ſic. j. de penis felicis in fi. ⁊. xxv. q. ij. ita nos.
b ¶ Captiuat. i. quaſi captiuatum facit ⁊ tenet. io. an.
c ¶ Certum. puta talem eligendum. io. an.
d ¶ Electio. q libera dʒ eē. cū ex ꝯſenſu ꝓcedat. ad idē ō ſpō. cū locū
e ¶ Sua ſunt. de cenſi. cū apoſtolus.
f ¶ Poſſibilitas. q: vltra poſſe nemo. xxij. q. ij. facit. j. de regu. iur. nemo. ſ. de pac. c. ul.
g ¶ Idoneo. tenent̄ ḡ cardinales idoneum eligere. licet dicamus q᷑ nulla exceptio admittitur contra electū a duabus partibus. ſ. e. licʒ. quid ergo ſi laicum illiteratuʒ vxoratuʒ eligant? de hoc vide. lxxix. di. ſiqs pecunia.
h ¶ Diuine. ad hoc j. eo. cōmiſſa in fi.
i ¶ Graui. fuit ergo grauis offenſa. xxiiij. q. i. n̄ afferam⁹.
k ¶ Carere. cōcor. j ō offi. or. q: pleriq;
l ¶ Humana. C. de nup. auten. q᷑ eis. ff. de obſe. l. nullū. ff. de le. i. ſiquis inquilinus. ff. ō pac. iur. gentium. §. generaliter. io. an.
m ¶ Orationis. xxiij. q. viij. i qualibet alias ē ſub. §. q̄uis ibi ſcientes magis religionibus q᷑ officijs. ⁊ labore corporis uel ſudore noſtram rempublicā ꝯtineri.
n ¶ Ubi primū. i. q᷑ primū. io. an.
o ¶ Circumſtantie. puta q: timetur de ʒizania ⁊ magna diſcordia inter cardinales.
p ¶ Ieiuniorum. ad hoc concor. de vo. ⁊ vo. redē. magne. ⁊ vigiliarum exercitium. ut ibi.
q Ut circa. appellātes cōtra electiones poſtulationes uel prouiſiones oia que obijcere intendunt contra perſonam uel formam tenentur exprimere ⁊ iurare q᷑ illa credunt vera eſſe. ⁊ ea poſſe probare. ſuper non expreſſis ipſi uel adherentes nō audientur. niſi de nouo emergant uel perueniant uel ſuperueniat probandi facultas. ſuper quo iurare debebunt. ſtatutuʒ inno. editū contra non probantes que obijciuntur in perſonam uel formaʒ in ſuo robore conſeruatur. ⁊ ſm̄ gar. ⁊ io. mo. hec decre. in ſex partes diuiditur. quarum prima vſq; ibi. edicto. in qua ponit ꝯſtitutionis cauſā. ſecunda vſq; ibi. alioquin. ⁊ ponit ibi conſtitutionem. tertia vſq; ibi. niſi aliquid. ⁊ ponit ibi penā non obſeruantis ꝯſtitutionē. quarta vſq; ibi. ſuper huiuſmodi. in q̄ facit exceptionē. quinta vſq; ibi. illa ſane. in qua de iuramēto ponit ſuper exceptione preſtando. ſexta ibi. illa ſane vſq; in fi. in qua corroborat dn̄i inno. decre.
r ¶ Electiones. nō hic tres modos tangi quib⁹ ꝓuidetur eccleſijs. ſic. ſ. e. c. i. e. li. quoꝝ duo pertinent ad ſubditos. alius ad prelatos. qui eoipſo q᷑ prouident ꝯfirmant. qō eſt veruʒ ſi eodē iure ſpectat ad illos eligere ⁊ ꝯfirmare. lxiij. di. in ſynodo. ff. de auc. tu. l. iij. ſecus ſi diuerſo. ⁊ ſic intelligitur. ſ. e. cum inter canonicos. vbi de h. ⁊ de fi. inſtru. inter. §. ceterum.
ſ ¶ Etiam malicijs. j. c. proxi. de reſcrip. ſedes. ⁊. c. plerunq;. ſ. qui qui ma. accu. poſ. ſignificante. ff. de rei ven. in fundo.
t ¶ Poſſibile. non enim omnib⁹ hominū malicijs viaʒ ꝓcludere poſſet. vi. q. i. ſi omnia. malas. n. hominū voluntates ad plenū cohibere non poſſumus. xxxi. q. i. rōne in fi. uil. n. eſt quod homo ſemel deditus malicie non adinueniat. in aut̄. col. vi. ut hi qui ſe ob. ha. perhi. res mi. in prin. ⁊ idem. ff. cōmo. ad eos. ff. de p̄ſcrip. v̄. natura. C. man. l. ab. anaſtaſio.
u ¶ Pericloſe aduerbialiter ponitur. ſic de pe. di. i. pericloſe. ⁊ eſt periculū in ſpiritualibus ⁊ temporalib⁹. ſ. e. ne ꝓ defectu. l. di. poſtq᷑. ⁊. j. eo. q᷑ ſit.
x ¶ Dignitatum. de quibus ē idem iudiciū habendū. ſ. e. ti. dudū. ij. ⁊. ſ. ō p̄bē. ō multa
y ¶ Aliorum eccleſiaſticoruʒ. omniū vniuerſaliter. xix. di. c. i. ff. de offi. p̄ſi. l. iij. igitur ſiue ſuper ſimplici beneficio appelletur ſiue ſuper alio locuʒ habet hec decre. Dici. n. ſolet q᷑ idefinita canonis uel legis regulā tradere intēdentis equipollet vniuerſali. indefinita cōis locutionis non ſm̄ iuriſtas. uel ſm̄ logicos indefinita equipollet vniuerſali in materia neceſſaria. ut homo eſt animal. ergo omnis homo. In materia vero contingenti ſecus. ut homo currit ergo omnis homo. non ſequitur. Sed contra q᷑ etiam ſm̄ iura indefinita non equipollet vniuerſali. naʒ ſi lego alicui omne marmor. videor legaſſe ⁊ ſtatuas marmoreas ⁊ ceteras ſpecies ex marmore factas. ff. de le. iij. heres meus. §. i. ⁊ de au. ⁊ ar. le. l. i. ⁊ tn̄ ſi legetur marmor indefinite. ſub legato cōprehenditur ſola rudis materia. ⁊ non ſpecies de marmore facte. ff. de le. iij. l. queſitum. §. illud. fortaſſe. Item ſi lana indefinite legetur tincta non ꝯtinetur in legato. ff. ō le. iij. l. ſicut in prin. ⁊ ſi legatur omnis lana. etiā tincta cedit legato. ff. de au. ⁊ ar. le. l. pediculus. §. labeo. ergo idefinita nō equipollet vniuerſali. Item aliud quando tranſigitur ſup generali petitione. aliud quando ſup indefinita. ut nota. ſ. de tranſac. c. i. ſed dic q᷑ quādo nō eſt eadē rō ⁊ ꝯditio ꝓpter aliquod accidens omniū particulariū i vniuerſo cōprehēſoruʒ idefinita nō equipollet vniuerſali. ut pʒ in ꝯrijs. Nā tinctura lane ⁊ ſpecies marmoris non ꝓcedunt ex ipſa origine. ſʒ ex accidēti hominis operatiōe. ⁊ poſſet maioris eſtimationis eſſe ipm̄ additū tincture uel ſpeciei q᷑ ipſuʒ p̄ncipale. ſed qn̄ omniū particulariū eadē eſt ratio ⁊ ꝯditio ut prius. q: non variantur per accidens. ſʒ forte ſit ibi imparitas ex origine. puta q: alia lana melior ⁊ nobilior ex origine. idem in marmore. tunc indefinita negatiue uel affirmatiue ꝓlata equipollet vniuerſali. ff. de le. ii. ſi pluribus. ⁊. l. ſi ita. ff. de re. du. l. ſi is qui. §. vtrum in fi.
3 ¶ Perpetuo. i. generali. ſic. ſ. e. maſſana. ⁊ ſunt hec ſigna cognoſcēde generalis ꝯſtitutionis cū edicti vocabulo nuncupat̄ ut hic. ſi mittat̄ venerabili cetui ſi p̄cipitur ꝑ oēs populos diuulgari ſcriptura publice ꝓcedente. ſi dicat̄ ideʒ in ſimilibus obſeruandū. ſi lex uel canon appellet̄ ḡnalis. ſi iubetur expreſſe ad omnes pertinere. hos modos habes. C. de legi. l. iii. io. an.
4 ¶ Aliqui. quoꝝ intereſt. ut q: canonici parrochiani uel patroni. xvi. q. vii. filiis. ⁊ ſi collegiū obiicit. ad h̄ tenet̄. ff. qō me. cā. l. metū. aūt p̄ſentem. §. animaduertendū. dixit gar. q᷑ romana curia quēlibet clericū de dioceſi uel ciuitate admittit cōtra electum epiſcopū. ſiue beneficiatus ſit ſiue inde oriundus. ſi vult obiicere in perſonā. contra formā autem non. niſi canonicos admittit.
9 ¶ Proponēdo aliqua. ſi ergo que opponuntur non ſunt talia. ſed directe reſpiciunt ius eccleſie uel opponentis perſone. conſtitutio iſta non artat. ut in

cle.e.ti.conſtitutionem.i.rñſo.

a Formam.ut quia ſeruata non fuit forma decre. quia propter.in electioné contra formá poſtulationis obiici poteſt ꝙ non eſt ꝯcors.uel ſaltem a duabꝰ partibus celebrata.ꝛ hoc quando vnꝰ poſtulatur ꝛ alter eligit .ſ.e. ſcriptuꝫ. uel ꝙ poſtulatus eſt qui debuiſſet eligi.ſ.ti.ꝑxi.c.vno. contra ꝓuiſioné pot opponi.ꝙ adhuc non ſit prouidendi poteſtas ad ſuperiorem deuoluta.uel q: per litteras ſurrepticias ſit facta ꝓuiſio.de reſcrip.ſuper litteris.

b Eligentium. ut ꝙ ſunt excõmunicati maiori.uel ab homine ſuſpenſi.ſ.e.cũ inter.ꝺ cõſue.cũ dilectus.uel ꝑuati a canone.ut quia ſcienter elegerunt indignum .ſ.e.cuꝫ in cũctis.uel ſunt infames. quibus ſunt actus legittimi interdicti.ff.de reg.iur.actus ſed eligere eſt actus legittimus. j.de ſen.excõ.ſolet ad fi.

c Electi.puta defectus etatis ſcientie ꝛ nataliuꝫ .ſ.e.cũ i cũctis.obiectoꝝ aũt examinatio fiet.ut tradiṫ.j.ſi forte.

electionis poſtulatiõis ſeu ꝓuiſionis formá[a] aut ꝑſonas eligentiuꝫ[b] uel electi[c]: ſiue illiꝰ cui erat ꝓuiſio facienda[d] ſiue facta: ꝛ propter hoc contigerit appellari[e]: appellantes in inſtrumento publico[f] ſeu litteris[g] ſuper appellatione confectis omnia ꝛ ſingula exprimant[h]: que in formam intendunt obiicere uel ꝑſonas coram[i] perſonis autenticis aut perſona que ſuper hoc teſtimoniuꝫ perhibeant ueritati: corporali[k] preſtito[l] iuramento ꝙ credunt ea que ſic exprimunt eſſe uera. ꝛ ſe

d Facienda.quod igitur hic de ꝓuiſione dicitur repetitum intelligaṫ in poſtulatione ꝛ electione faciendis.qꝺ iuris.n.in vno ꝛ in reliquo.ꝛ h̕ verꝫ ſi ꝯ certá perſoná appelleṫ.ut non eligaṫ uel poſtuleṫ ſi aũt ꝯ incertá huiuſmodi conſtitutionis formá non eſt neceſſe ſeruare.j.e.qui contra certam.

e Appellari.ad papá ſm Guil.ꝛ eſt ratio.quia appellationis interpoſite ad papá magis ꝯſueuerunt protelare negocia eccleſiarum.de ap.ſepe.ꝛ ad ea q̄ frequentius accidunt ꝛc̄.ff.de legi.nam ad ea.ꝛ iſta ꝯſtitutio videṫ ſupplere illam.ſ.e.ſtatuimꝰ que expreſſe de appel.interpoſita ad papá loquiṫ.ar.ad h̕ j.e.is qui.ꝛ.c.ſe.tu dic ſm gar.ꝙ hec decre.etiá locũ hꝫ in appellationibꝰ ad inferiores interpoſitis.cum generaliter loquaṫ.ꝛ ſic ſit generaliter intelligenda.ff.de offi.preſi.l.ꝑſes.xix.di.c.i.ff.quod me.cá.l.metũ aũt.§.animaduertendum.ff.de publi.de ꝑcio.Preterea hoſtié.intelligit illá decre.ſ.eo.ſtatuimus.licet ibi exꝑmat ad nos.etiá in appellationibꝰ ad inferiores interpoſitis.qꝺ facit ꝓ hac parte.tñ id non puto verũ.ut ibi dixi.hec aũt decre. ſcꝺm gar.locum habebat ſiue in iudicio ſiue extra iudiciũ appellaretur.qꝺ non eſt hodie verum.non enim locũ habet niſi appellationibꝰ extra iudiciũ interpoſitis.ut declaratum eſt.j.e.conſtitutio.

f Publico facto.ſ.per manum tabellionis.qꝺ ſit publicũ inſtrumentum. nõ ſ.de fi.inſtru.c.ij.ꝛ dic publico.ſ.ſuper appellatione confecto.

g Litteris teſtimonialibus.ſ.ſigillo auctentico ſigillatis.j.de offi.or.ſi canonici.ꝛ in decre.cum medicinalis.j.de ſen.excõ.uel dic ꝙ ſufficit. ſi per ſuam vel alterius priuati manũ fuerint littere ꝯſcripte.ꝓbabiṫ tñ talis ſcriptura ꝑ teſtes.tñ ſm guil.por intellectus ꝓualet.ꝛ ideo dictũ eſt de litteris.q: in pleriſqꝫ locis vſus tabellionũ ñ habeṫ ſꝫ inſtrumẽtoꝝ loco habẽt officialiũ lr̃e.

h Omnia ꝛ ſingula.quid ergo ſi dicat electũ periurum uel homicidá vel excõmunicatum.nunquid ſufficit talis expreſſio: de hoc ferṫ tẽpore mortis iohannis ꝛ nicolai multum diſputatũ.ꝛ diuerſe declarationes facte dicunṫ ſuper hoc.ꝛ videtur ꝙ ſatis hoc ſufficiat.q: quodlibet periuriũ uel homicidiũ repellit.ſed dic ꝯ ꝑ hanc litterá.alias q̄re fieret hec verboꝝ geminatio: ꝛ ꝓbatur hoc ſatis.j.de excep.pia.ꝛ meliꝰ.ꝛ.j.e.ꝓcurator.ꝛ in cle. ꝯſtitutioneꝫ eo.ti.i.rñſo.ad idé.ff.de dolo.l.ſi ex dolo.§.fi.j.de teſti.ꝑſentiũ .§.teſtes.ij.q viij.libelloꝝ.de pe.di.v.ꝯſideret.ꝛ tutum eſt ꝙ iuret ꝑ hunc modũ iuro omnia ꝛ ſingula ꝛc̄.

i Coram.hic ſit.ṽ.refertur.n.ad inferiora nõ ad ſuperiora. corá aliquo aũt fieri dicitur.quod ſit eo ſciente ꝛ intelligente.licet non conſentiente .ff.de.ṽ. ſig. corá.ſed ꝛ hic eius teſtimonium requiritur.ut.j.dicam.

k Corporali per hoc dicas ſm guil.ꝛ gar.ꝙ ſi iuret ꝑſente textu euágelioꝝ ꝛ non tangat.ꝙ huic conſtitutioni ſatiſfactũ non eſt.ꝛ ſic papá nicolaum in hoc interlocutũ dicunt.ſi anté euangelia tangeret pede uel cubitu.ſi manus habet non ſufficit.q: ſingula mẽbra ſingula hñt officia.lxxxix.di.ſingula.ſ.ꝺ here.cũ ex iniuncto.facit.n.ꝯ generalé ꝯſuetudiné que eſt optima interpres legum.ſ.de ꝯſue.cum dilectus.Quid ſi ſit epiſcopus qui appellat.quero an teneatur agere ſacra: dixit gar.ꝙ ſic. q: generaliter loquitur hec decre . ꝛ ſic generaliter intelligenda.xix.di.c.i.ff.de offi.preſi.l.iij. Item ꝑuilegium epõrum eſt corpore iuris clauſum.vnde ꝑ iſtud tolli videtur ac ſi ius eſſet .ſ. de ꝯſti.licet cum ſuis concor.guil.contra dicens ꝙ epĩ tangere non teneņṫ.xi. q.i.nec honore.C.de epi.ꝛ cle.anṫ.ſed iudex.ſ.de iura.calũ.c.ul. ꝛ hoc credo verius.licet opinio gar.ſit tutior.ꝛ facit qꝺ dicá.j.c.ꝓxi.ſicut.n. ꝑ illá decre.non tolluntur illi ſpeciales caſus in quibus quis adminiſtrat ante confirmationé de iure veteri.ſic ꝛ per iſtá ſublatum non credam illũ caſum in quo quis tangere non tenetur.ſ.in epõ ꝓcederet hoc dictum. ſi ꝑuilegium epõꝝ eſſet generale.ꝛ tunc reſpõderetur ad ꝯtraria.j.ſignata ꝙ ponunt caſus ſpeciales.ſed q: per iura ſuperiꝰ allegata ꝛ per auten.de ſanctiſſimis epiſcopis col.ix.§.ſed nulli.potius ꝓbatur iſtud ſpeciale in iuramento teſtium . poſtea ꝓrogatum ad iuramentũ calũnie ꝑ predictá decre.vlti.de iura.calũ . ibi ſicut in dicẽdo teſtimonio ꝛc̄.dicá ꝙ in alijs tágere tenentur. ad hoc .i.q.vii. quotiens.i.ſ.de iureiu.ego.no.in fi.de purg.can.quotiens.§.porro in prin. ꝛ in fi.j.de ſenten.excõ.venerabili.

l Preſtito.pone ꝙ vna die appellauit.ſequenti die iurauit. queriṫ an ſit huic conſtitutioni ſatiſfactũ: ꝛ dixerunt guil.ꝛ gar.ꝙ non. et ſic dicebant fuiſſe declaratũ ꝑ nicolaũ.ꝛ ar.ad h̕.ff.de dá.infec.qui bona.§.ſiquis ſtipulaturus.ꝛ.ſ.ꝺ elec.quia ꝓpter . in quibꝰ habes ꝙ ſtipulaturus de dáno infecto eodeꝫ tpe debet iurare ꝛ ſtipulari . alias non eſt ei cauendum ꝛ publicatio ſcrutinij collatõ ꝛ electio ſimul fieri debent non ex interuallo.vnde hoc videṫ fuiſſe iſtiꝰ cõſtitutionis mẽs ꝙ incõtinenti ſup ꝺpoſitis in appellatione iureṫ.ad ideꝫ ff.de teſta. hereduṁ palá.§.fi. Item ſm eoſdem dicas ꝛ hñ ꝙ ſi appellans dicat ſic.offero me paratuꝫ iurare omnia ꝛ ſingula ꝛc̄.nõ eſt huic conſtitutioni ſatiſfactum. q: ꝯſtitutio iſta iuramentũ exigit non pollicitationé.ad ideꝫ.C. de vſur. acceptá vbi diciṫ.ꝙ aliud eſt ſoluere.aliud eſſe paratuꝫ ſoluere .ad idem.ſ.de eo qui mit.in poſ.c.i. Iteꝫ ſm eos ut plene ꝛ in omnibꝰ huic ꝯſtitutioni ſatiſfiat.primo ipſe tabellio fidé faciat in inſtrumẽto de ſacramento.faciat etiá fidé de tactura.licet enim durũ videaṫ ꝙ ob hoc non valeat appellatio.ſi aliter probari poſſit tactura . tamen ſic fertur per nico.fuiſſe declaratum.

poſſe probare[m]. Alioquin[n] raꝫ opponẽtes quá tempore appellationis interpoſite . uel poſtmodũ adherentes[o] eiſdé obiiciendi aliqua que non fuerint in huiuſmodi lr̃is uel inſtrumẽtis expreſſa[p]: poteſtatem ſibi nouerint interdictam[q]: niſi aliquid poſtea forſan emerſerit[r] uel ſuper antiquis[s] ſuperuenerit[t] ꝓbandi facultas: aut aliqua antiqua in opponentiũ notitiaꝫ de nouo ꝑuenerint. que appellanteſ appellationis tpe emiſſe ueriſimiliṫ[u] ignorare potuerint . ꝛ etiá ignorarint.

m Probare.ſi aũt dicat ſe credere poſſe probare ea que ſufficiant ad victoriá ſue cauſe.nõ eſt huic ꝯſtitutioni ſatiſfactum . nec valet appellatio.j.e.is qui.quid ſi appellans quedá ꝓbauit ex opoſitis ꝛ iuratis.que bene ſufficiunt ad victoriá ſue cauſe.ꝛ quedá non ꝓbauit.quid erit: dicunt quidá eũ ſuccumbere.ad hoc de ꝓba. licet.ṽ. item quoqꝫ.ꝛ ita dicunt quidá nicolaum interlocutũ. contrariũ tñ eſt verum.quia ꝯſtitutio iſta intendit ut videtur ſolam calumniam excludere.non enim iurat ꝙ ſint vera.ſed ꝙ credit ea vera. ſic etiá intelligit hoſtien.ſ.e.ſtatuimus.decre.illa.licet non ob . quia ibi ſe aſtringit ad vtrũqꝫ ꝓbádũ.vt mos gerẽdus ſuit.ff.ꝺ ꝓba.l. circa

n Alioquin.i.ſi nõ expreſſerint omnia que intendunt opponere . alij exponunt ꝛ male.alioquin.i.ſi non iurauerint . vnde dicunt ꝙ pena iſtius conſtitutionis eſt ſolum ꝙ ſi non iurat.nõ audiatur ſuper non expreſſis. Sed hoc eſt falſum. quia ſi non ſeruat conſtitutioné.in nullo valet appellatio.ꝛ eſt expreſſum.j.e.is qui.ꝛ ibi etiá dicam.ꝛ probat hoc cle.eo.ti.conſtitutionem in fi.

o Adherentes.dixit gar.ꝙ adherentes debent ſeruare hác cõſtitutionem.ut principalis.alias non audirentur.alias enim non precluderetur via malicijs.quod intendit iſta conſtitutio. ad hoc.j.e. auaricie.ꝛ ita dicit papam nicolaũ interlocutũ. Sed guil.cõtra.qꝺ potius credo.cum hec ꝯſtitutio nulla quantũ ad hoc de adherentibus mentione facta dicat appellanté iurare debere ꝛ crimina ſpecificare.adherentes ergo q̄diu appellans ꝓſequetur negociuꝫ . ad hoc non tenentur.ar.de deci.ad audientiam.nec ſit tutũ nec honeſtum cogi multitudiné ad iurandũ.illo vero defuncto uel proſequi omittente.ſi ipſi velint ꝓſequi bene iurabunt ꝛ ſpecificabunt.ꝛ ſcias ꝙ non admitteņṫ ex virtute appellationis adherẽtes.niſi infra tẽpus quo appellaſſe debuiſſent.appellationé exꝑſſe ratificauerint ꝛ dixerint ſe adherere velle.ij.q.vi.non ſolent.ff.ré ra.l. bonorum.

p Expreſſa.ſingulariter.ut dictum eſt .

q Interdictá.alius aũt qui non appellauit nec adheſit poterit ſe opponere.non poteſt tñ ꝓſequi in cá illa pro intereſſe cõmuni articulos non ſpecificatos.qꝺ dic ut in cle.e. ti.conſtitutioné .§.ij.ꝛ ſic debet intelligi.j.e.ſi forte ibi autem dabit initiũ ꝛc̄. uel ſuperior ex officio ſuo inquiret hoc.ne electus forſan criminoſus aſcendat ad apicem.xxiij.di.qui epũs.Quid ſi appellans qui deficit in ꝓbatiõe obiectoꝝ.uel cuius appellatio reijcitur.offert ſe paratum probare incontinenti electũ excõmunicatuꝫ: dic ſm guil. ꝛ gar. ꝙ nõ admittetur tanq̄ pars.quod dic ut in cle.e.ti.conſtitutioné.§.inſuper.ná etiam per modũ querele non audiretur ut ibi. ſed ſuperior ex officio inquiret de hoc.ꝛ hoc ſi ꝓbationes ſunt im ꝓ̃ptu alias nõ ſic enim retardareṫ ꝯfirmatio.taceat q̄.ij.q.vij.pleriqꝫ.vi.q.ii.ſi tantuꝫ

r Emerſerit.ut ſi de nouo homicidiũ commiſit uel aliud mortale.

ſ Antiquis.tunc notis ſed non oppoſitis.ſi vꝺ fuiſſent oppoſita circũſtantijs omiſſis nõ audireṫ volens illa exꝑ̃mere etiá cũ iuramento quod ſeqṫ.ut in cle.eo.ti.ꝯſtitutioné.ii.rñſo.ꝛ q̄ é rõ ibi no.

t Superuenerit.cũ.n.ab initio ꝓbandi non habuit facultaté exꝑ̃mere nõ debuit.ii.q.vii.pleriqꝫ.nõ ſic i caſu.j.e.nulli.ut ibi dixi.io.

u Veriſimiliter.ut q: non ꝯſueuerant multá familiaritaté habere cũ iſto electo.ꝛ q̄ opponuntur non erant publica . ꝛ in facto alieno eſt probabilis ignorantia.ff.pro ſuo.l.ul.gar.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Super huiuſmodi autem ignorā tia[a] ⁊ ſuperueniente[b] facultate probandi fidē per proprium[c] preſtandū corporaliter faciāt iuramentū hoc adiciendo in iuramēto eodē ꝙ ad ea ꝓbanda credūt ſe ſufficientes probationes habere. ❡ Illa ſane que felicis recordatiōis inno. papa quartus cōtra non plene probantes ea que in forma uel perſonam obiecerant ſtatuit[d]. in ſuo uolumus robore permanere.

Idem in eodem.

Auaricie[e] cecitas[f] ⁊ damnāde ambitiōis improbitas aliquorum animos occupantes eos in illā temeritatē impellunt. ut que ſibi a iure interdicta[g] nouerint. exquiſitis fraudibus[h] uſurpare conent̄. Nōnulli ſiquidē ad regimē eccleſiaꝝ[i] electi. q2 eis iure ꝓhibente nō licet ſe ante ꝯfirmationē electionis celebrare de ipſis adminiſtrationem eccleſiaꝝ ad quas uocant̄ ingerere[k] ipſā ſibi tanquā ꝓcuratoribꝰ ſeu iconomis cōmitti ꝓcurant. Cum itaqȝ non ſit maliciis hominum indulgendū[l] nos latius[m] prouidere uolentes hac generali ꝯſtitutiōe ſancimus. ut nullus decetero adminiſtrationeȝ dignitatis ad quā electus ē priuſquaȝ celebrata de ipſo electio ꝯfirmetur[n] ſub iconomatus[o] vel ꝓcuratōis[p] noīe aut alio de nouo queſito colore[q] i ſpiritualibꝰ[r] vel temporalibꝰ[s] per ſe uel per aliū ꝓ parte[t] uel in totuȝ gerere[u] vel recipere[x]: aut illis ſe immiſcere preſumat: oēs illos q ſecus fecerit iure: ſiquod eis ꝑ electionē queſitū fuerit: decernētes eoipſo[y] priuatos[z].

Idem in eodē.

Quam[a] ſit eccleſiis ipſaꝝ diſpēdioſa vacatio: quā periculoſa etiā eſſe ſoleat animabꝰ: non ſoluȝ iura[9] teſtant̄: ſed etiā magiſtra[ꝛ] reꝝ efficax experiētia manifeſtat. Cupientes itaqȝ competentibꝰ remediis uacationum diuturnitatibus obuiare hoc ꝑpetuo decreto ſtatuimus. ut ſi quando fuerit electio in aliqua eccleſia celebrata electores electionē ipſā quam citius[a] cōmode[b] poterunt electo preſentare ac petere ꝯſenſum ipſius ꝓcurent: electus uero illū adhibere infra mē ſem[c] a tēpore preſentationis huiuſmodi teneatur. ❡ Quem ſi electus ipſe ultra preſtare diſtulerit[d] iure: ſi quod ei ex ſua electiōe fuerat acquiſituȝ: extunc[e] ſe nouerit eoipſo[f] priuatū: niſi forſan ea ſit electe perſone ꝯditio[g]: ut electioni de ſe celebrate abſqȝ ſuperioris ſui licentia ex prohibitione ſeu quauis prouiſione ſedis apoſtolice ꝯſentire nō poſſit: quo caſu idem electus ſeu electores ipſius ꝯſentiēdi licentiaȝ

a ❡ Ignorantia. ut in vltimo caſu quo de ignorantia dicitur.
b ❡ Superueniente: ut in ſecundo caſu. In primo ergo caſu non iurat. niſi ut excludat calumniam. ut ſequitur.
c ❡ Per proprium. nota ignorantiā ꝓbari per iuramentū. j. e. nulli. et ideo cōpelluntur iurare. quia debuerunt ab initio querere. ⁊ q2 preſumuntur malicioſe hoc opponere. alias quilibet p̄ſumitur ignorans. j. de reg. iur. preſumitur. vbi ō hoc dixi. per hanc lr̄am ꝑ propriū. dicit. guil. ꝙ generalis ꝓcurator non p̄ſtabit hoc ſacramentū. ſȝ ſpecialis. ſ. habens ad hoc mandatum hn̄ ſic dicit ſe obtinuiſſe. ad hoc. ff. de iureiur. iuſiurandū. §. ꝓcurator. C. de procura. l. in pecuniariis. ad hoc. j. e. procurator.
d ❡ Statuit. ſ. e. ſtatuimus. ibi. n. ponitur pena deficientis in ꝓbatione. hic pena non ſeruantiſ hanc penā in appellando.
e ❡ Auaricie. electꝰ ante cōfirmationem adminiſtrare non debet ꝑ ſe uel per alium in totū uel in partem ſub quocunqȝ colore qui contra fecerint ipſo iure p̄uati ſint iure ex electōe queſito.
f ❡ Cecitas. nō auarum appellari cecū ⁊ ambitioſum. j. e. quorundā. excecāt enim iſta animos. ut agenda non videant. ⁊ a ꝓhibitis non declinent. ut ibi. ⁊. xlvii. di. virum. ⁊. c. ſicut hi. ⁊ quis dicatur auarus. quis largus. quis prodigus. no. ſ. de conſue. ex parte. io. an.
g ❡ Interdicta. ſ. ante confirmationeȝ adminiſtrare. ſ. e. noſti. ⁊. c. qualiter. ⁊. ſ. de p̄ben. cum iam dudum.
h ❡ Fraudibus. fiebat fraus quaſi de contractu ad contractum. ⁊ hȝ prohibitum eſt. quod ꝓſequere. ut no. xiiii. q. iii. pleriqȝ. ſ. de p̄uil. quanto. ⁊. ff. de legi. contra.
i ❡ Eccleſiarum. omniū. cum indefinite loquatur. qḋ verum intelligas. niſi in papa. ſ. e. licet. ⁊ idem eſt ſm hug. ⁊ io. in imperatore. q hoc no. lxxxxiij. di. legimus. alij ꝯ. ſ. e. venerabilē. ⁊ in caſu. j. eo. in dēnitatibꝰ. §. ſi vero. ⁊. §. ceterum. ⁊ in vltramontano concordit electo immediate ſubiecto dn̄o pape. ſ. e. nihil ad ſi.
k ❡ Ingerere. vocari enim debent a deo tanꝗ̄ aaron. ſ. e. qualiter.
l ❡ Indulgendum. ſ. e. ꝓxi. ff. de rei ven. in fundo.
m ❡ Latius. i. late. ſic. ſ. de accuſa. licet ꝑpe ſi. ibi potius. ⁊. j. de iniuriis ⁊ ſi pignorationes. ibi diſtrictius. hȝ dico. q2 idem ꝓuiſum eſt ex mente p̄orum iuriuȝ. uel dic ꝓprie q2 hec ꝯſtitutio latius ⁊ clarius exp̄mit. Itē olim irritabat̄ electio. hodie aliter eſt. ut. j. ſequet̄.
n ❡ Confirmet̄. ⁊ tunc adminiſtrabit q̄ iuriſdictiones ſunt. nō q̄ ordinis. ut. ſ. e. traſmiſſam. ⁊ eſt ratio q̄re electi ante ꝯfirmationē nō adminiſtrant. q2 alias de ꝯfirmatione nō curarent. maxime hi qui non habent ꝯſecrari. ⁊ etiam ꝯfirmatio nil operaret̄. ſi adminiſtrationē ꝑ electionē haberent. Item ſi contingeret electionē caſſari nō poſſunt ſic de facili remoueri. quid dices de electo ꝯfirmato. a cuiꝰ confirmatione eſt appellatū. nunquid ſi adminiſtrabit appellatiōe pendente incurrat penā: ⁊ fuit diſputatū ⁊ terminatuȝ olim boñ. ꝙ adminiſtrator talis incurrat penā. ꝑ. l. ff. de mu. ⁊ ho. l. reus. §. cū contra quem. ⁊ hoc niſi talis eſſet appellatio que non teneret. ⁊ ſic intelligitur de appel. conſtitutis. ij.
o ❡ Iconomatus. iconomus cui res eccleſiaſtica gubernanda mandatur. C. de ſacroſanc. ec. l. iubemꝰ. circa p̄ncipium. io. an.
p ❡ Procurationis ſumebant hanc fraudē ex decre. ſ. e. cum nobis olim in ſi.
q ❡ Colore. quicunqȝ fuerit ille. puta vicaria cōmenda caſtaldionatus. vel dicebat ſe facere id ut canonicū ſm opinionē lau. qui no. hȝ. ſ. e. q̄liter
r ❡ In ſpiritualibꝰ. ut excōmunicare abſoluere interdicere penitentias iniungere ⁊ ſimilia. ſ. de exceſ. prela. accedentibꝰ.
s ❡ Temporalibus. ut recipere cenſus ⁊ debita. habere curā colligendoruȝ ⁊ conſeruandorum fructuum ⁊ ſimilia.
t ❡ Pro parte. gerere. n. videtur qui minimā partē attigerit de hereditate. ff. ō acquihere. ſi ſeruum. §. ſi qs ſeruꝰ.
u ❡ Gerere. in iudicio uel extra de verbo. ſig. verba. ⁊. l. licet inter geſta.
x ❡ Recipere. de ꝓuentibꝰ. ſic dic lex i tutore. C. ar. tu. l. ſi.
y ❡ Eoipſo. ſ. ꝙ ſe adminiſtrationi immiſcuit. nō aūt eo ꝙ fecit ſe ꝓcuratoreȝ vel iconomum conſtitui. ſi ſe non immiſcuit. hec ꝓbantur per ſuperiorē litterā. ⁊ verba cū effectu ⁊c̄. de ele. non reſi. relatum cum ſi.
z ❡ Priuato. ipſo iure. oliȝ ſō per ſententiā. niſi velis dicere ꝙ adminiſtrāteſ ut electi nullo colore queſito p̄uandi ſint per ſententiā per antiqua iura. adminiſtrātes queſito colore p̄uati ſint ipſo iure ut hic quod ſatis mihi placet ut euitetur correctio. ut. j. e. cū expediat. ſed primū verius ſm gar. ⁊ pro eo. j. e. cupientes. § ceteruȝ. ⁊ ſi electus alias nullum ius habeat ex electione. uel ei renunciauerat. tenetur ad fructuum reſtitutionem. ⁊ alias iudicis arbitrio puniri debet ſȝ guil. ſ. e. dudū. ij.

Quam ſit. eligentes ꝗ̄ cito commode poſſint electioneȝ electo preſentent. electus infra menſem conſentiat. alias priuatus eſt iure q̄ſito. niſi conditio perſone ipm excuſet. poſt conſenſum ꝯfirmatiōȝ petat ifra tres mēſes. alias electio viribus vacuet̄.

9 ❡ Iura. l. di. poſtꝗ̄. ſ. e. ne pro defectu. ⁊. c. cum inter vniuerſas.
ꝛ ❡ Magiſtra rerum. dicit philoſophus. natura potentem. ars facilem vſus promptū reddit artificem. ⁊ cuilibet artificio prebet experiētia nutrimentuȝ ff. de le. iij. l. legatis. §. ornatricibus.
a ❡ Quam citius. eſt hoc tēpus ad arbitrium boni viri cum lege uel canone non terminetur. ff. de iur. deli. l. i. ⁊ de offi. dele. de cauſis. ⁊ magis intellectu ꝗ̄ elocutione certa exprimi poteſt. de dona. apoſtolice.
b ❡ Cōmode. ſ. e. q2 ꝓpter. xxij. q. ij. faciat. ff. de ver. ſig. l. nepos ꝓculo. ſi aūt electores fuerunt negligentes in p̄ſentando non nocet electo. quia nō debet per alterum alteri iniqua ꝯditio afferri. ff. de reg. iu. non debet. ⁊ eſt expreſſum. j. e. cupientes. §. ceterum. ⁊ tene hodie qḋ ibi habes. q2 ſi eligentes differunt electionem preſentare infra. viij. dies poſtꝗ̄ cōmode poterunt totalit̄ quo ad ſe excluſi ſunt a ꝓſecutione proceſſus. ⁊ ab eccleſiaſticis beneficijs q̄ in illa eccleſia obtinent per triennium ꝯtinuū ſunt ſuſpenſi. electo ꝑ hȝ nulluȝ fit preiudiciū. hȝ habes in p̄dicto. §. ceterū ⁊ ſcias ꝙ illud locū habet generaliter in omnibus electionibus. non in illis tantū de quibꝰ alias loquitur decre. cupientes. ut ibi dicam. ⁊ hoc probat p̄ncipium ipſius decre.
c ❡ Menſem. ſubaudi computandū a tp̄e ⁊c̄. ⁊ dic ſm guil. ⁊ gar. ꝙ tot dies habebit iſte mēſis quot habuerit ille in quo p̄ſentata fuit electio. ⁊ ſi dies aliq lapſi erāt ſupplent̄ de menſe ſequēti. ⁊ ꝓbat̄ hȝ aperte. ſ. de ſup. negl. prela. lȝ vbi duo ſemeſtria faciunt vnū annū. Si. n. diceremꝰ ꝙ menſis deberet. xxx. dies habere. iā non faciūt duo ſemeſtria integrū annū. ſed ſolū. ccc. lx. dies. ſi. xxxi. eſſent. ccc. lxxij. ſi. xxviij. ccc. xxxvi. ē ergo neceſſario ꝯcludere. ꝙ fieri debet cōputatio ſm ꝙ menſes occurrunt ⁊ faciant ad hoc que. no. ff. de diuer. ⁊ tem. reſcrip. l. ij. ⁊ idē intellige in tribus menſibꝰ datis ad eligendū. et tribus ad confirmationem petendum. ut. j. ſequitur.
d ❡ Diſtulerit. per hȝ patet ꝙ ſi impeditꝰ fuerit nō occurrit ei tp̄s. q2 impeditꝰ non differt. de ꝯceſ. p̄ben. q2 diuerſitatē. ⁊ facit qḋ in vlt. caſu inferiꝰ dicitur.
e ❡ Extunc. extremum tempus ſignificat. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ſi is. §. ſi ita. vnde vſqȝ ad finem menſis poterit expectare.
f ❡ Eoipſo. nec requirit̄ alia p̄uationis ſententia. licet vbi dubiū eſſet declarari poſſet ſententialiter illum eſſe priuatū. ⁊ adde qḋ dicā. j. e. cōmiſſa.
g ❡ Conditio. quia papa ꝓhibuit ꝙ nō ꝯſentiret electioni de ſe facte. uel monachus canonicus regularis uel alius frater ē qui ſine licentia ſuperioris cōſentire non poſſunt. j. e. ſi religioſus. i. riſo. Licentia autem obtenta dico ꝙ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ab eius ſuperiore cũ ea celeritate[a] quam ſuperioris ipſius preſentia uel abſentia permiſerit. petere ſtudeant ⁊ habere. Alioquin ſi lapſo tempore pro eiuſdem ſuperioris preſentia uel abſentia ut premittitur moderãdo huiuſmodi licentiã eos nequaquaȝ obtinere[b] ↄtingat. electores extũc ad electionẽ aliaȝ procedendi liberã habeãt facultatem[c]. Ceterum quiuis electus infra tres menſes[d] poſt cõſenſum electioni de ſe celebrate preſtitum cõfirmationẽ electionis ipſius petere[e] non omittat. ꝙ ſi iuſto[f] impedimẽto ceſſante infra huiuſmodi trimeſtre tempus omiſerit. electio eadem eoipſo uiribus uacuetur.[g]

Idem in eodem.

Perpetue[h] ſanctiõis oraculo[k] declaram⁹: ꝙ ſciẽter ĩ electionib⁹ nominãtes indignum ꝓpter ſuffragium[l] in ſcrutinio preſtitum. niſi adeo in eo perſiſterit[m] ꝙ ex votis eoꝝ cõmunis electio ſubſequatur: nequaquam eligẽdi poteſtate priuentur[n]. ſꝫ ꝓ eo ꝙ indignũ noiando ſcientes ↄtra ↄſcientias ſuas agunt. ⁊ diuinã uindictã[o] ⁊ apoſtolice ultionis motuȝ quem qualitas facti ſuaſerit poſſint non immerito formidare[p].

Idem in eodẽ.

Nulli licere[q] decernim⁹. poſtquã in ſcrutinio[r] noiauerit aliquẽ: ⁊ electio fuerit ſubſecuta[s] uel poſtquã preſtiterit electõi de ipſo ab aliis celebrate[t] ↄſenſũ illũ ſup electiõe ipa. niſi ex cãis poſtea emergẽtib⁹[u] impugnare[x] uel niſi ei moꝝ[y] ipſi⁹ antea celata de nouo pandať improbitas. ſeu alicui⁹ alterius latẽtis[z] vitii uel defectus[⁊] que ueriſimilr[ꝯ] ignorare potuerit: ueritas reueleť[ꝝ] de huiuſmodi aũt ignorãtia fidem faciat proprio iuramẽto[a].

Idem in eodem.

Siquando[b] contigerit duabus electionibus celebratis partẽ alterã eligentium duplo maiorem numero inueniri contra electores ꝗ partẽ reliquã ſic[c] excedũt: ad extenuationẽ zeli[d] meriti uel auctoritatis ipſoꝝ reliqs[e] uel electo ab eis aliquid opponẽdi[f] omnẽ preſenti

habebit menſem integrum. illi enim non currit niſi exquo ↄſentire potuit. ẜ eo. ṽ. electus de conceſ. preben. quia. C. de anna. excep. l. i. §. fi.

a ¶ Celeritate. ſi hoc in dubium reuocetur. boni viri arbitrio terminetur. ff. ꝺ verbo. ob. l. continuus. §. ii. de dona. apoſtolice.

b ¶ Obtinere. ſi ſuperior illam dare nolit. dic ut dicã. j. e. ſi religioſus ⁊ voluit guil. intantũ adherere huic littere ꝙ dixit. ꝙ niſi obtineatur. puta qꝛ ſuperior non vult dare. ꝙ electores ad electionem ꝓcedere poſſunt. ꝙ ſatis videtur iniquum. vñ intelligo obtinere inquantũ in eo eſt. ẜm gar. veri⁹ eſt dictuȝ guil. ut in glo. ſe.

c ¶ Facultatẽ. ſupple. ⁊ elect⁹ iure ſiquod ſibi cõpetebat ſit eoipſo ꝓuatus per extrauag. bñdicti. e. ti. ſi religioſus.

d ¶ Tres menſes. de diuerſis temporib⁹. vide quod dicam j. eo. ſi electio.

e ¶ Petere. ſufficit petere. licȝ non obtineat exquo per eum non ſtat. in ↄfirmationib⁹ cathedralium uel regulariũ eccleſiarum. que ex immediata ſubiectione vel appellatione habent peti a papa. ſerua decre. nicolai. j. e. cupientes. et ſcias ẜm guil. ⁊ gar. ꝙ ſufficit ſi electores petant. ẜ. e. cũ inter canonicos. ⁊. c. cuȝ dilectuſ. ⁊. c. dudũ in ꝑn. ⁊ electo tunc nil petente vitatur hec pena. Item electus per ſuuȝ procuratorem cõfirmationeȝ petere poterit. ẜ. de reſcrip. cum dilecta. ſaluo ꝙ ſemper decre. cupientes. ſeruetur in ſuo caſu. ſed pone ꝙ amicus eius nomine confirmationeȝ petijt ſine mandato. nunquid ſufficit? ſic dũmodo ratũ habeat. quia ⁊ in iudicijs. ut. ff. de iudi. l. licet. ⁊ in ↄtractibus. C. ad mace. l. vl. ⁊ in maleficijs. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. quotiens. ratihabitio retrotrahitur ⁊ cõparatur mandato. j. de ſen. excõ. cum quis. ⁊. j. de reg. iu. ratihabitionem. vbi dicã de hoc. ⁊ intelligas ꝙ debet ratũ habere ante lapſum illoꝝ triũ menſiũ. alias ratihabitio poſtea facta non prodeſſet. ff. rem ra. ha. l. pe.

f ¶ Iuſto impedimento. puta infirmitate viaruȝ. diſcrimine. ſuperioris impedimento. frequenti curie mutatione uel alio ſimili. ff. ſiquis cau. l. ij. ẜ. de pigno. ſignificante. de appel. cũ parati. xviii. di. ſi epiſcop⁹. cum ſi. Et nota hoc tempus quodam modo vtile. quia non ceſſantibus non officit. C. de inoffi. teſta. contra maiores. ẜ. de reſcrip. ſi autem. ⁊. c. plerũqȝ.

g ¶ Uacuetur. dixit gar. per ſententiam. ⁊ ideo aliud in iſto caſu ꝙ̃ ſuperiori. qꝛ maius vinculũ ↄtractum eſt poſt ↄſenſum ꝙ̃ ante. et ideo difficilius rumpitur. guil. ↄ. qꝺ puto veruȝ cũ hic dicat littera. eoipſo viribus vacueť. per quod ſatis patet ꝙ eſt canon late ſententie non ferẽde. ẖ eſt ergo ius nouum. nam olim ſi poſt ꝓſtitum ↄſenſum non petebat electus confirmationẽ. nunꝙ̃ propter hoc cadebat a iure ſibi per electionẽ iam ꝗ̃ſito ſed per ſuperiorẽ cogebatur ad ↄfirmationẽ petendã ẜm ea que no. inno. de elec. cũ in cunctis. ⁊ no. ẜm guil. quod hic ſtatutũ eſt in electione intelligi et in poſtulatione. quia eadẽ eſt ibi ratio. de ↄſti. tranſlato. Quid ſi poſtea confirmationẽ petat electus ⁊ eã obtineat? dic nõ poſſe ↄualeſcere qꝺ a ꝓncipio fuit nullum. ⁊ peccat detinendo epiſcopatum. nec facit fructus ſuos. niſi confirmatio ſcienter fuiſſet facta per illum qui alias ſuo iure conferre potuiſſet ẜm guil. ⁊ facit qꝺ no. ẜ. de eta. ⁊ quali. cum bone.

h ¶ Perpetue. ſi non ſequatur electio. non eſt quis ex cõſenſu in ſcrutinio ſcienter habito in indignum eligendi poteſtate priuatus. hoc dicit.

i ¶ Perpetuo. i. generali. uel. i. ꝑpetuo durato. xxv. q. i. que ad perpetuam.

k ¶ Oraculo. i. reſponſo. C. de legi. digna vox. ⁊ ꝺ̃ oraculũ qꝛ orando ſeu precando impetraẽ. concor. xxv. q. xii. legimus. ⁊ de teſti. cogẽ. eum qui.

l ¶ Suffragium. i. conſenſuȝ in ſcriptis redactum. cum ſcilicet dicit. ego talis talẽ nomino in prelatũ. ⁊ ſumitur ſuffragiũ pro auxilio ↄſilio ſeu ſeruitio. xij. q. ii. quicunqȝ ſuffragio. C. de ſuffra. l. vna. ẜ. de cele. miſ. cum marte in fi.

m ¶ Perſiſterint. ſed nõne publicato ſcrutinio compelluntur ad electionẽ. ẜ. e. publicato. ⁊. c. in electionibus. ſed dic illud verum cũ dignum nominat. ſi autem in collationibus forte appareat uel prius apparebat eum indignum. tunc locum habet hec decre. ⁊ quod hic dicitur de peccato in perſonam. idẽ intellige de peccato in formam. ⁊ multo fortius. quia minus eſt peccatum.

n ¶ Priuenť. idem intelligo ẜm gar. ⁊ guil. de pena ſuſpenſionis a beneficijs: cum ea non puniantur nominãtes ſed eligẽtes. ẜ. e. cũ in cunctis. §. clerici. et nõ ꝙ cõſtitutus in mortali eligere põt ſicut ⁊ excõicatus minori. ẜ. de cle. ex. mi. ſi celebrat. ⁊ interdũ eligitur etiã ꝗ mortaliter peccauit. ẜ. de ireiu. ſicut.

o ¶ Uindictam. ſic. C. de ſum. tri. l. i. ⁊. ẜ. e. vbi. ṽ. qui autem.

p ¶ Formidare. quero que fuerit ratio dubitationis huius cõſtitutionis? Solutio. dicebant quidã olim videlicet inno. ⁊ hoſtien. ẜ. e. dudum. ꝙ ſcienter nominantes indignũ in ſcrutinio erãt priuati poteſtate eligendi. ⁊ ꝓbant hoc tali ratione. certũ eſt ꝙ tpe decre. cũ in cunctis innotuit. cũ vintoñ. adhuc non emanauerat decre. qꝛ ꝓpter. vñ ex ſolis conſenſibus videbať illa pena inferenda. qꝛ non erat tunc neceſſaria alia cõmunis electio. Sed cõtrarium eſt veꝝ. ut hic vides. ⁊ triplici ratiõe. primo quia illa iura puniunt eligentes tantũ. ſecũdo qꝛ nec nominatio nec votoꝝ publicatio dici poteſt cõmunis electio. ẜ. eo. in geneſi. tertio quia ſimplex nominatio nõ tribuit ius ẜ. eo. qꝺ ſicut. ad id qꝺ dicitur ꝙ añ decre. quia ꝓpter ſufficiebant cõſenſus veruȝ eſt tales qui electioneȝ inferrẽt. vnde non dixit decre. cũ in cunctis. ꝙ in quenꝙ̃ conſẽſerint ſed elegerint ⁊ vnde ⁊ olim ſuo modo neceſſaria fuit electio. Et hodie ſuo modo adhuc ẽ ut locum habeat illa pena fateor tamẽ ꝙ pena decre. ẜ. e. li. e. ti. c. ij. bene habet locum ante electionem. ut ibi dixi in glo. pe.

q ¶ Nulli licere. eligens uel electiõi ↄſentiẽs ↄ electũ. niſi ex noua cauſa uel nouiť ei pandita ſe nequit opponere uel renunciare.

r ¶ Scrutinio. quid ſit habes. ẜ. e. quia propter.

ſ ¶ Subſecuta. uel ſcrutinii publicatũ qꝛ poſt publicationẽ ſcrutinij nõ ẽ locus variationi. ẜ. e. publicato. ⁊ dic ut ibi. niſi in caſu ꝓcedentis decre. vt vbi dictũ ẽ. ⁊ ꝙ dicit ſubſecuta itelligas ex illis ↄſẽſib⁹ ꝟba. n. ſũt cũ effectu itelligẽda. ꝺ ele. ñ re. relatũ. ff. ꝙ ꝗſqs iuris. l. i.

t ¶ Celebrate. nõ hic paria eligere uel eligentibus ↄſentire. ſed non per omnia. ut. ẜ. de elec. eccleſia veſtra. ij.

u ¶ Emergentibus. ⁊ ſic nouo auxilio opus eſt. de offi. dele. inſinuãte. ff. de interroga. ac. de eta. §. ex cauſa.

x ¶ Impugnare. ẜ. de preben. per tuas. C. de non nume. pe. l. generaliter. ⁊ ſic nõ ꝙ ſemel approbatũ nõ poſſum reprobare. ⁊ quomõ ẖ intelligať. hic habes. ⁊ vide qꝺ plene dixi. j. ꝺ reg. iu. qꝺ ſemel.

y ¶ Moꝝ. debet. n. eſſe morib⁹ tẽperatus ⁊ boni mores pluſꝙ̃ diuitie operantur. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. l. ſcire. ⁊ decorari non debẽt pallio moribus indecori. c. di. contra morem.

z ¶ Latẽtis. i. qꝺ latebat electores tpe electiõis. puta luxurioſus erat uel adulter. uel id ſimile. vñ in redhibitione erat. ff. de edil. cũ lex. et l. ob que vitia.

⁊ ¶ Defectus. ſcientie etatis ordinũ uel alicuius irregularitatis.

ꝯ ¶ Ueriſimiliter. alias de facili non crederet. ut circa ea ꝗ̃ publice facta ſũt uel ꝗ oẽs ſciũt. xvi. di. ꝙ dicitis ꝺ poſtu. ꝓla. c. i. cũ ſimilib⁹

ꝝ ¶ Reueleť. ꝗre non poſuit certũ caſũ. ſ. ſi ſup antiqs ſupueniat ꝓbatio. ut fecit. ẜ. e. ut circa. ñdeo ut ibi dixi bñ facit appellãs ñ exꝓmẽdo crimẽ. qꝺ ꝓbare ñ poterat. ſꝫ hic male fecit eligẽs eligẽdo criminoſũ. ſꝫ id ꝓbare non poſſet. cũ ꝓbatio nõ quereret ab ipſo.

a ¶ Iuramento. ẜ. e. ut circa.

b ¶ Siquando. ↄ electũ a duplo maiori parte uel electores ipſi⁹ nil a reliq̃ parte põt poni. qꝺ votuȝ extenuet. ſꝫ id bñ opponiẽ qꝺ votũ annulet. ſꝫ ſcire dẽs ꝙ extenuare votũ eſt illud obijcere qꝺ nõ annulat penit⁹ votũ. ſꝫ illud minoris reddit auctoritatis. ſicut ego litteratus. tu illitteratus. ego ĩ dignitate. ⁊ tu ſimplex canonic⁹ uel his ſimilia. Annulare. ẽ nullũ reddere. ut ſiqs dicaẽ excõicat⁹ maiori uel ab homine ſuſpẽſus uel incidiſſe in decre. cũ in cũctis. uel ĩ decre. ẜ. e. c. ij. uel bigam⁹ uel miles fact⁹ uel vxorẽ duxerit. uel canonicatui renũciauerit uel voci ſue. vij. q. i. ꝙ̃ periculoſũ. uel his ſimilia. ⁊ hec bene obijci pñt a tertia parte ↄ duplo maiorẽ. ut hic.

c ¶ Sic. excedunt in duplo maiori numero.

d ¶ Zeli meriti. de his ut dixi. ẜ. e. eccleſia. ij.

e ¶ Reliquis. paucioribus. ſ.

f ¶ Opponendi. poſt electionẽ intelligas. qꝛ ante bene fiet de iſtis collatio. nec ẖ hic ꝓhibeť. vñ dixit in ꝑn. electionibus celebratis.

deꝛeto interdicimus [a] facultatē.
Siquid autem opponere uoluerint. quod uotum illius cui opponitur nullū [b] redderet ipſo iure. id cis non intelligimus interdictū.

Idem in eodem.

Quamuis [c] ꝯſtitutio [d] felicis recoꝛdatiōis alexādri pape .iiij pꝛe. nr̄i cauſas [e] electionū epiſcopalium ſeu ſup electionibꝰ epiſcoporum exoꝛtas [f] nō immerito maioribꝰs [g] cauſis annumerās cognitiōes ipſaꝝ per appellatiōes quaſlibet [h] deuolui aſſerat ad apo. ſe. examē. Nos tñ et temerariam appellantium audaciam ⁊ effrenatā appellationum frequentiam refrenare uolentes hac generali ꝯſtitutione duximus ꝓuidendum: ut ſi extra [i] iudicium in pꝛedictis [k] electionibus uel in aliis dignitatibꝰ epiſcopatu maioꝛibꝰ [l] celebratis expꝛeſſa cauſa manifeſte friuola ꝯtigerit appellari. ꝑ appellatioñ huiuſmodi nequaquā ad ſedē eandē negociū deuoluat̄. ſꝫ cū in electionū earundē negociis in iudicio uel extra iudiciū appellat̄ in ſcriptis [m] ex cā ꝓbabili [n]. que ꝓbata deberet legitima [o] reputari. ad ſedē ipſaꝫ huiuſmodi negocia deferantur. Ceterum in pꝛemiſſis [p] omnibus caſibus liceat [q] partibus [r] ab huiuſmodi appellationibus nulla tamen interueniēte prauitate [s] recedere. antequā pꝛefate ſedi fuerint pꝛeſētate. Inferioꝛes autem iudices quoꝛū erat ipſarum cauſarum cognitio appellatione [t] ceſſāte. an in hoc [u] prauitas interceſſerit ante omnia diligenter inquirant [x]. ⁊ ſi eam interceſſiſſe repererint. ſe de cauſis ipſis nullatenus intromittant. ſed pꝛefigant dictis partibus terminū peremptorium [y] competentem in quo cū omnibus actis ⁊ munimētis [z] ſuis apoſtolico ſe conſpectui repꝛeſentent [⁊].

Idem in eodem.

Si forte [a] inter cetera [b] que obiiciuntur electo aut poſtulato ſeu alias pꝛomouendo [c] ad aliquam dignitatem [d] euidentem [e] ſci/

a Interdicimus. no. ꝙ numerus duplo maioꝛ ꝓfertur auctoꝛitati ⁊ pꝛeſumitur zelus melioꝛ. ⁊ facit ad ea que no. s. de teſti. in noſtra. Si aūt numerus maioꝛ eſſet. ſed non in duplo. eſt ar. a contrario ꝙ numerus non ꝓfertur. ſed de hoc nō. s. e. eccleſia. ij. in glo. que incipit ab hac. ⁊ nō ꝙ in hoc interdicto videtur caueri ſolū de electoribus. vnde videt̄ ꝙ contra electū hi poſſꝫ opponi aliqd quod ad extenuationem ꝑtineat. ſed non eſt verum ſm guil. ꝑ litteram. s. q̄ dixit meriti. quod ꝓpꝛe reſpicit electū

b Nullum reddat pone exempla que poſui. s. Quid ſi aliquis excōmunicatus erat ex eligentibꝰ. an tenet electio. nō. ſi ſcienter ei cōmunicauerunt. alias ſic. de ſen. et re iudi. ad pꝛobandū de hoc. ix. q. i. nos in hominem. ⁊ per modernos. s. e. illa

c Quamuis. appellatio iudicialis uel extra. deuoluit cauſas electionū epiſcoporū ⁊ ſuperioꝝ ad papā ſi i ſcriptis ⁊ ex cauſa pꝛobabili fuerit iteriecta. alias non. ⁊ ab ea poſſunt partes ſine ꝑuitate recedeꝛ. priuſqꝫ pape pꝛeſentata fuerit. ⁊ an in receſſu interuenerit prauitas. inferioꝛes iudices ante omnia debent inquirere. quā ſi repererint. de cā non cognoſcent. ſed ſtatuent partibꝰ terminū in quo cū actis ⁊ munimentis ſe apoſtolico conſpectui repꝛeſentent. io. an.

d Conſtitutio. q̄ incipiebat dilecti filij. gar. habebat eā ſub rubꝛi. de electione. guil. de reſcrip. hoſtien. de appel. qui tractat de ipſa ꝺ accuſa. cū dilectus. ⁊ compoſ. s. e. ſtatuimus ad fi. hodie non habemus eam. ⁊ eſt ar. ꝙ cum vnum ius reuocatur per aliud. facienda ſit de ipſo mentio. quod non eſt verum. ut. s. e. li. de conſti. c. i. vbi de hoc. ⁊. xviij. di. quoniam.

e Cauſas. electionum pꝛincipales ſcilicet.

f Exoꝛtas. accidentaliter ⁊ in pꝛoceſſu.

g Maioꝛibus. que ſint nota. xij. di. pꝛeceptis. s. de offi. lega. poſt tranſlationem.

h Quaſlibet etiam fruſtratoꝛias. ⁊ erat hoc contra ius cōmune. ⁊ per hoc manebant longo tempoꝛe eccleſie viduate. ⁊ ideo fuit coꝛrectione dignum. ⁊ innixus fuit alex. opinioni inno. quam no. s. de appel. ut debitus. in ul. glo. ſua: vbi numerat cauſas electionū epiſcopoꝝ inter maioꝛes cauſas. ſed ſm guil. ſalua pace inno. alexā. vincen. ⁊ alioꝝ id dicentium illud ſaluis ⁊c. eſt quedam pꝛoteſtatio quam papa fecit de iure ſuo. ſic. ix. q. iij. ſaluo. et de ſup. neg. ꝑla. ſꝫ. abſurdum enim videtur dicere qualibet appellationeꝫ illas cauſas ad papā deferre. de quibus alius q̄ papa cognoſcere non poteſt.

i Extra iudicium: idem ſi in iudicio. ut. j. ſequitur.

k In pꝛedictis. epiſcopoꝛum.

l Maioꝛibus. ut archiepiſcopatibus. patriachatibus. primarijs. ſed idem hodie in regularibus. quod dic ut. j. e. ſi poſtq̄. i. riſo.

m In ſcriptis. nota appellandum in ſcriptis. ⁊ eſt hoc generaliter veꝝ ſiue in iudicio ſiue extra appelletur. niſi cū a diffinitiua ⁊ incōtinenti appellet̄. tunc appellari poteſt viua voce. ff. de ap. l. ij. C. de appel. litigatoꝛibꝰ. ij. q. vi. ad fi. queſtionis. niſi diceres ꝯrium in caſu huius decre. etiā in diffinitiua. ⁊ adde qꝺ dicā. j. de ap. coꝛdi.

n Pꝛobabili. dixit gar. ꝙ hꝫ ſpeciale inducit hec decre. ꝙ ſiue a diffinitiua ſeu ab interlocutoꝛia appellat̄. teneat̄ rationabilē cauſā expꝛimere. licet alias regularit̄ ſit ſecus in diffinitiua. guil. videt̄ tenere contrariū. qꝺ ſatis veꝝ crederē. ſed pꝛimum dictum eſt tutius.

o Legittima. ergo ſi eſt expꝛſſa legittima. defert negociū ad ſe. ap. ſed non manifeſte fruſtratoꝛia. puta ne fiat electio regis ꝑcibus nō expectatis. ut dicebatur in illa ꝯſtitutione dilecti. vel ne eligat̄ niſi doctoꝛ decretoꝛum uel magiſter in theologia uel his ſimilia. tūc nō defert. ſed quid in dubio? dic ſm guil. ⁊ gar. differri. ut illud dubiū papa decidat. vi. q. iiij. oſius. Quid ſi appellauit. ⁊ nullā cauſam expꝛeſſit? dicas idem ac ſi expꝛeſſiſſet fruſtratoꝛiā ſm pꝛedictos. quia nullum ⁊ inutile equipollent in iure. s. de tranſla. int̄. ff. qꝺ cuiuſqꝫ vniuerſitatis. l. i. §. ⁊ quidem. fuit. n. pꝛomulgata conſtitutio iſta. ut refrenaretur temerarius appellandi uſus. ſed ita poteſt quis appellare temerarie non expꝛimendo ſicut expꝛimendo videbatur aūt ꝯrariū. qꝛ in cā non expꝛeſſa nihil immutatū videtur. ꝗ antiquo iuri ſtandū eſt. C. de appel. pꝛecipimꝰ in fi. ſed ꝑus dictū veꝝ eſt. quia hec ꝯſtitutio non vult ꝙ cauſe hic deferantur ad papā niſi ex cā expꝛeſſa ꝓbabili q̄ dēat reputari legitīa.

p Pꝛemiſſis. cū. ſ. appellatū ē ex cā ꝓbabili i iudicio vel ex̄.

q Liceat. qꝺ oliꝫ nō licebat per pꝛedictā conſtitutionem alexandri.

r Partibus. per hꝫ videt̄ ꝙ niſi ambe partes cōſentiant. non poteſt fieri renunciatio. qꝺ veꝝ puto ſm guil. ⁊ gar. re non integra. ſed re integra ſolus appellans hoc poterit. ad hoc de elec. in cauſis. ff. ꝺ regu. iu. nemo. ⁊ adhuc ſi res non eſt integra ⁊ velit ſatiſfacere aduerſario de ſuo intereſſe adhuc poterit peniteꝛ ſꝫ ea q̄ no. in ſpe. ti. de excep. §. viſo. v̄. ſꝫ nunquid iudex. ex quo tñ appellatio ꝑſentata ē pape vlteriꝰ recedere nō poſſunt. etiā ſi vtraqꝫ pars ꝯſentiat. qꝺ pꝛobatur. j. vbi dicit. anteqꝫ ꝑfate ſedi ⁊c. ad hoc ꝺ poſtul. bone. ij. v̄. nec nocebat de offi. legat. licet in fi. et maxime qñ obiiciūtur crimina uel defectus. de collu. dete. crimina. xxiiij. q. iij. ecce. Solet queri vtrum electus ſine ſuperioꝛis licentia ſuo iuri renūciare poſſit. de hoc dicam. j. e. ſi electio.

s Prauitate. ut ſimoniaca pactione uel aliqua illicita donatione uel promiſſione uel violentia uel metu. xx. q. iij. ꝑſens. ſi auteꝫ electus ius habeat. an liceat ei vexationem redimere? dic ut no. de ſimo. dilectus. i.

t Appellatione ceſſante. i. ſi appellatio interpoſita non fuiſſet.

u In hoc. in renunciatione appellationis.

x Inquirant. ꝙ ſi huiuſmodi inquiſitione omiſſa ad eoſdem confirmādos uel conſecrandos ꝓceſſerint. uel alios in cauſa fecerint. confirmatio uel conſecratio uel ꝓceſſus illi ſunt nulli. ⁊ confirmantes ⁊ ꝯſecrantes ab epoꝝ cōfirmatione ⁊ ꝯſecratione ꝑ annū continuū ſunt ſuſpēſi. j. e. ti. ꝓuida in fi.

y Peremptoꝛiū. ⁊ adhuc habebit locum expectatio. xx. dieꝝ formā decre. s. e. c. i. ſm. guil. ⁊ gar.

z Munimentis. i. ꝓbationibꝰ ⁊ inſtrumentis ſic dictis. qꝛ cauſā muniunt: alias monumentis: monent. n. infoꝛmant iudicem quid facere debeat.

⁊ Repꝛeſentent. ꝙ ſi nō venerint ꝓcedat̄ ad ꝯfirmandā electioneꝫ. ac ſi appellatū non eſſet. quia nō appellare ⁊ appellare ⁊ appellationē nō ꝓſequi ſūt paria. de offi. dele. gratū. de teſti. cū veniſſet. C. de tem. ap. l. ij. in fi. licet non ꝑ omnia. ut. j. de ſen. excō. licet. ⁊. s. de eo qui mit. in poſ. cum veniſſet.

a Si forte. ſi inter reliq̄ que obiiciūtur ꝓmouendo ad dignitatē obiicit̄ euidens defectus ſciētie vel ꝑſone. illud ante oia examinari debebit. ⁊ ſi reperietur falſum opponēs a ꝓſecutione negocij repelletur. ⁊ puniet̄ perinde ac ſi defeciſſet in ꝓbatione omnium obiectoꝛum.

b Cetera. vtputa ꝙ eſt homicida. piurus. excōmunicatus uel his ſimilia. q̄ ita de facili ꝓbari non poſſunt. ſicut euidens defectus ſciētie vel ꝑſone. q̄ per occuloꝛum inſpectionē uel examinationem de facili ꝓbari poſſunt.

c Pꝛomouendo. puta per ſuperioꝛē ad queꝫ deuoluta eſt poteſtas. uel quia plures nominati ſunt domino pape ⁊ petitur de altero ꝓuideri. lxxxv. di. archidiaconum. ⁊ de hoc. s. e. ꝙ ſicut.

d Dignitatem. non eſt ꝗ ad ſimplicia beneficia hoc extendendum. cum ſi ꝺ eis intelligi voluiſſet uel expꝛeſſiſſet. uel generaliter locutus fuiſſet. de deci. ad audientiā. ad hoc. j. e. ab eo. ⁊. j. de verbo. ſig. c. ij. vbi ſemper hoc reperit̄.

e Euidentē. ſi ergo defectum opponit ſed non euidentē non habet locū pena. ſed ſi opponit manifeſtū. idē cū hec ſint ſynonyma. s. de verbo. ſig. cum olim. ⁊ eſt expꝛeſſum. j. de verbo. ſig. c. ij. ſed pone plures oppnit euidentes defectꝰ. alteꝝ ꝓbat. alteꝝ nō: quid erit? So. ſi deficit in ꝑmo. repellit̄ ipſe opponens. ſi ꝓbat ꝑmum. repellit̄ electus. ſi aūt ſimul examinati fuerint. ſi ſufficiens eſt defectus qui verus reperit̄. repellet̄ electus. ſꝫ opponēs etiā ꝺ calūnia puniet̄. niſi iudex viderit ipſum ꝓbabili de cā a calūnie vitio excuſari ut in auc. de iudi. §. opoꝛtet. col. vi. s. de accu. accedens. ⁊. s. e. c. i. Si aūt opponeret nō euidentia. fateoꝛ ꝙ ſufficit alteꝝ ꝓbari. ut dixi. s. c. i. ⁊. s. e. ut circa. ⁊ de re iudi. cū. J. ⁊. A. ſed nunquid iudex ex ſuo officio talē diſcuſſionē facere poteſt etiā parte nō petēte? dic ꝙ ſic ſm gar. qꝛ laboꝛare debet. ut breuientur lites. ff. ſi cer. pe. l. quidā eſtimauerūt. ff. de poſtu. l. quos ꝑtoꝛ. ff. ꝺ ꝓcu. l. filiuſſa. §. inuitus. s. ꝺ excep. exceptionē. hꝫ idē poterit etiā ſi ābe partes expꝛeſſe renunciēt ꝑ iura ꝑdicta. ⁊ ꝑ legē. C. ꝺ iura. calū. l. ij. §. ſꝫ qꝛ veremur

entie[a] uel alium perſone defectu3[b]
opponi contingat[c] : in diſcuſſione
obiectorum illum ſtatuimus ordi
nem incommutabiliter obſeruan/
dum: ut promouendus ſuper defe
ctu ipſo ante omnia[d] ſubiiciat exa
mini: cuius euentus examinandis
aliis aut dabit initium[e] aut nega/
bit. ¶ Ceterum ſi premiſſi exami/
nis exitus huiuſmodi oppoſitio/
nes docuerit ueritate deſtitui : op
ponentes[f] a proſecutione cauſe in
qua talia obiecerunt[g] excludimus
et perinde puniri decernimus : ac
ſi penit[us] i probatiõe oim que obiece
rant defeciſſent[h]. ¶ Idẽ in eodẽ.
Sciant[i] cuncti[k] qui clericos uel
quaſlibet alias pſonas eccleſia
ſticas[l] : ad quos in aliquib[us] eccle
ſiis monaſteriis : aut aliis piis lo
cis ſpectat[m] electio: p eo q rogati[n]
ſeu alias inducti[o] eũ p quo rogabã
tur ſiue inducebant eligere nolue
rit. uel cõſanguineos[p] eo[rum] aut ipſas
eccleſias monaſteria ſeu loca cete
ra bñficiis ſiue aliis bonis ſuis p
ſe uel p alios[q] ſpoliãdo alios alias
iniuſte pſequẽdo grauare pſump
ſerit[r] ſe ipſo facto excõicatõis ſnia[s]
innodatos. ¶ Idem in eodem
Generali[t] conſtitutione ſan/
cimus vniuerſos[u] et ſingulos
qui regalia[x] cuſtodiam[y] ſiue guar/
diam aduocationis ſeu defenſio/
nis titulum in eccleſiis monaſte/
riis. ſeu quibuſlibet aliis[z] piis lo
cis de nouo[et] vſurpare conãtes bo
na[con] eccleſiarum monaſteriorum :
aut locorum ipſorum uacantiu3 oc
cupare[rum] preſumant : quantecunq3
dignitatis honore prefulgeãt[a] : cle
ricos etiam eccleſia[rum] : monachos
monaſteriorũ et perſonas ceteras
locorum eorundem qui hoc fieri
procurãt[b] eoipſo excõmunicatiõis
ſententie decernimus ſubiacere.

ſi aũt tacite. ſ. intrando iudiciũ. et pmixtim examinando oppoſitiones tã cui
dentiũ defectuũ q̃ alias. et alie reperiuntur vere. oppoſitiones vero euidẽtiũ
defectuũ falſe. non h3 locũ pena huius canonis ppter impoſſibilitatẽ ſui. ad
idẽ. j. e. indẽnitatib[us] in fi. pena. n. ẽ q repellant a pſecutione. ſed iſti ia3 ſunt
proſecuti. et ſic non poteſt locũ habere pena. nec ob. q nõ pñt renunciare ex
preſſe. q2 multa poſſum[us] taci
te q̃ non poſſum[us] expſſe. ff. d
procu. filiuſfa. §. veterani. C.
de iura. cal. l. ij. ſ3 q2 veremur
r. j. de iura. ca. c. i. et ſufficere
d3 ad repulſionẽ electi. q ali/
quid inueniat pbatũ qd eũ re
pellat. q2 vñcũq3 crimina cla
ruerint &c. xxiiij. q. iij. ecce.
et de iudi. exhibita.
a ¶ Scientie. q̃ etiã in laicis i
tollerabilis ẽ. xxviij. di. ſi in
laicis. ſ3 nõ q eſt quedã intri
ſeca q̃litas. eũ q̃ homo naſcit
ſcilic3 q aliqs ſit caſtus. paci
ficus. ſobri[us]. et hanc quis p̃ſu
mitur habere. donec cõriu3 p
betur. ſic intelligit de p̃ſum.
dudũ. de ſeru. c. vno. eſt que/
dam extrinſeca ut litteratura
et talis qualitas non p̃ſumit
niſi pbetur. et ideo ſup h exa
minatur. et ſic intelligit hic cũ
ſuis ſimilib[us]. de negatiua fa/
cti iuris et q̃litatis dic ut. vi.
q. ul. actor. de elec. bone. i.
b ¶ Defectũ. ſ3 ſi electo oppo/
natur q ſit illigitime natus.
quis h3 h pbare? dic q oppo
nens pbat p notata p inno. i
c. ſuper his de accu. et de do. et contu. cum olim.
c ¶ Contingat. nec poterit poſtea reuocare. j. ti. ab eo.
d ¶ Ante oia. nota q cum plura obijciuntur quorum quodlibet p ſe ſufficit.
illud quod facilius probari poteſt. primo probandum eſt.
e ¶ Initium. videtur q hec pars huius diſiunctiue locum habere non poſſit
q2 aut elect[us] inuenit inſufficiẽs. et tũc penitus repellet. aut ſufficiẽs. et tunc re
pelletur opponens. et ſic nullo caſu obiecto[rum] diſcuſſio ſumet initiũ. dic q ve/
ra ẽ obiectio ſi iſufficiẽs reperit elect[us]. ſ3 ſi ſufficiẽs reperit. adhuc locũ hẽbit
alio[rum] obiecto[rum] diſcuſſio. q2 ſupio2 inqret ex officio ſuo illo repulſo de alijs
obiectis ne p ſurreptionẽ &c. s. e. cũ nobis. et j. e. idẽnitatib[us]. et c. vl. uel admit
tet alius cuius interſit. l3 iſte repellat ppter eandẽ rõnem. uel dic h tũc locu3
hẽt. cũ defect[us] oppoſit[us] reperit ver[us]. ſed nõ ſufficiẽs ad repulſionẽ electi. et
tunc alia examinabunt. admitti tñ nõ debuiſſ3 ad opponendũ talẽ defectum
uel dic q̃rto q opponẽs admittet ad alia pbãda. ſi pbabilis et ſufficiẽs cã eũ
a calũnia excuſauerit. s. e. c. i. ad fi. vt q2 tales fuerãt veriſimilitudines de de
fectu illo. q dici uel credi poterat euidens. et ſic calũniat[us] non fuit ẽm gar.
f ¶ Opponentes. nota q dicit opponentes repellendos non alios quo[rum] int/
erit. p eo qd dixi. s. glo. pr. in ſecunda ſolutione.
g ¶ Obiecerunt. et defecerunt.
h ¶ Defeciſſent. ut. s. e. c. i.
i ¶ Sciãt. q grauauerit aliq̃ pſonã eccleſiaſticã uel ei[us] cõſãguineos uel eccle
ſias ſeu bõa p eo. q eũ p q[uo] rogabat eligẽ noluit ipſo facto excõicat[us] eſt.
k ¶ Cuncti. etiã epi. nec ob. j. de ſen. excõ. q2 periculoſum. q2 non de ſentẽtia
excõicationis. ſed ſuſpenſionis et interdicti loquitur.
l ¶ Eccleſiaſticas. ut cõuerſos tẽplarios uel hoſpitalarios. qui licet nõ ſint cle/
rici. ſunt tñ eccleſiaſtice pſone. xvii. q. iiii. quiſq3.
m ¶ Spectat. de iure cõi in collegiata eccleſia ad collegiũ ſpectat electio de iu
repa. nobis. xvi. q. vl. cõgregatio. ſi non eſt collegiũ ſpectat ad patronũ de iu/
repa. poſtulaſti. et hoc de iure cõi. niſi aliud inducat de cõſuetudine de cã poſ
ſeſ. cũ eccleſia. ſi aũt non eſſet ibi collegiũ uel patronus p dioceſanũ hab3 or
dinari. x. q. i. regẽda. xvi. q. vii. oẽs baſilice. et hec verba quo ad electionẽ p̃la/
ti de inferioribus. no. s. e. cũ eccleſia vulterana. dic ut ibi gar.
n ¶ Rogati. an p̃ces inducunt ſimoniã? dic ut no. viij. q. ij. in ſum. et q. i. moy/
ſes. et s. de eta. et quali. tuam.
o ¶ Inducti. per pmiſſiones uel alio modo.
p ¶ Conſanguineos. nõ ſpeciale3 caſũ in q[uo] laicũ pcutiens excõicatus eſt ipo
iure. ad idẽ. j. de ſen. excõ. quicunq3. et de immu ecc. quoniam.
q ¶ Alios. q2 qui p aliũ facit &c. ff. de admi. tuto. ita tñ. §. geſſiſſe. et ſic et in ma
leficijs tenet mãdato2. ac ſi p ſe faceret. ff. de vi et vi. ar. l. i. §. deieciſſe. §. quo/
tiẽs. et h ve[rum] de his q̃ p alios explicari poſſunt. ſecus in adulterio et ſimilib[us]
q̃ nõ poſſunt p alios explicari. C. de cadu. tol. l. vna. §. ne aũt. et mãdatarius
etiã excõicatus hic erit. de ſen. excõ. mulieres. et c. vniuerſitatis. S3 nunqd
hui[us] decre. pena locũ habebit in preſentante patrono? et videt q nõ. q2 d ele
ctione tantũ loquit. et nõ p̃ſentatione. et eſt penalis et reſtringẽda. j. e. ti. ſi ſta
tutum. dic q ſi patronus eſt clericus uel pſona eccleſiaſtica locum habebit cõ
ſtitutio. nec eſt h odioſũ imo fauorabile eccleſia[rum] fauore qb[us] ppt h meli[us] p
uidebit. et q2 decre. indefinite loqt idefinite intelligit. et dicit clericos &c. Si
aũt p̃ronus eſt laic[us] pena locũ nõ habebit. cum cõſtitutio dicat clericos uel ec
cleſiaſticas perſonas.
r ¶ Preſumpſerint. ſi. de exceſ. prela.
ſ ¶ Sententia. ſi. j. de ſen. excõ. quicũq3. et ẽm guil. epi bene poterũt
abſoluere ab hac ſententia. ex quo cõditor huius canonis ſibi abſo
lutionem non reſeruauit. de ſen. excõ. nuper. et ar. predicte. decret.
quicunq3 in fi.
t ¶ Generali. decr.
iſta diuiditur in q̃t
tuo2 partes. quarũ
in prima ponit vſur
pantes de nouo cu
ſtodiam vacantiu3
eccleſiaru3. et durat
vſq3 ibi clericos.
In ſecũda que du/
rat vſq3 ad illos ve
ro. punit clericos et
monachos hoc fie
ri pcurantes. ¶ In
tertia que durat vſ
q3 ibi qui autẽ. pu
nit clericos ſe talib[us]
non opponentes.
In quarta que du/
rat vſq3 in fi. ponit
qualiter debeant ſe
habere habẽtes ta/
lem cuſtodiam ab
antiquo.
u ¶ Uniuerſos. et
vniuerſas. nam ap
pellatione ſiquis et
ſiqua cõtinetur. ff.
de ver. ſig. l. i. ff. de
pactis. tres fratres
et de conſti. prin. l. i. §. i. ar. cõ. quia ſi pater exheredat filium naſcitu
rum ſi naſcitur filia non erit exheredata. ff. de ven. in poſ. mit. l. i. §
queritur. Cõmuniter dici ſolet. q in fauorabilibus maſculinum cõ
cipit femininum. in odioſis non ſic ſoluitur. ff. de verb. ſig. l. i. Alij
dicunt q ſi maſculinum verbum proferatur ab homine et eſt odio/
ſum. non cõprehendit feminam. et ſic intelligitur predictus. §. que/
ritur. ſed ſi a lege ſiue ſit odioſum ſiue non. femina continetur. ff. d
iuriſ. om. iu. ſiquis id. odofredus dicebat. q etiã ſi a lege proferat
verbum odioſum non comprehendit feminam niſi id lege caueat:
dic ẽm gar. q verbum maſculinum prolatum a canone cõprehen/
dit feminas. quod probatur. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadente. coniuncto
cum de ſenten. excõ. mulieres. quod eſt verum. niſi eadem uel alia
conſtitutione excipiet femina. j. e. indemnitatib us. §. ſed cũ eos.
x ¶ Regalia. i. collecta que fit regis ratione vel imperatori uel tribu
tum quod debetur regi. x. q. i. ſi tributu3. ſic ſolet exponi de iurepa.
preterea. ij. vel. i. iura que ad imperatorem pertinere cõſueuerunt.
ut portus et vectigalia. ſed illa erant eccleſijs conceſſa. et modo vo/
lebat ea de nouo aliquis occupare. ut in li. feu. ti. que ſint regalia.
alias eſt ſub. l. imperialem.
y ¶ Cuſtodiam. et cetera que ſequuntur expone ẽm gar. i. iuſpatro/
natus. quod ẽm diuerſas regiones diuerſa ſortitur vocabula. j. de
iurepa. quia clerici. et c. preterea. ij. de ſta. mo. in ſingulis. §. i. xvi. q
vij. pie mentis. et c. frigentius. quocunq3 ergo nomine cenſeatur.
vſurpãtes de nouo tale ius in eccleſijs et alijs locis pijs. et bona ipo
rum loco[rum] vacantium occupantes excõmunicati ſunt ipſo iure.
z ¶ Aliis. ut hoſpitalibus uel aliis quocunq3 noie vocatis.
et ¶ De nouo. ſ. a. xl. annis citra ẽm gar. de cõſue. c. vl. de preſcrip. de
quarta. xvi. q. iij. quas actiones. et hoc per littera3 que ſequit uel ex
antiq̃ cõſuetudine &c. Chaiſmatũ tñ matrimoniũ mancipiũ vinum
dicuntur noua que non excedunt annu3. vetera que excedunt. pro
batur primum de conſe. di. iij. litteris. ſcdm. xxxv. q. viii. c. i. terti/
um. ff. de publi. et vec. l. i. §. quotiens. quartu3. ff. de vi. tri. et ol. leg.
vetus. alibi dicit nouum cui[us] extat memoria: et ei[us] cõriu3 dicitur ve/
tus. ff. de aq̃ plu. ar. l. i. §. fi. et. l. in ſũma. §. i. C. d v. ſig. ſup qbuſdã.
con ¶ Bona. de quibus nulla eſt laicis attributa facultas. xcvi. di. hñ
quidem. de conſti. eccleſia.
rum ¶ Occupare. in mala parte ponitur. ſic. s. e. ut p̃terite. alibi in bo/
na. vii. q. i. factus eſt cornelius. et s. de procu. non iniuſte. et j. de p
cu. ſi duo. et de cõſe. di. v. nunq̃. et pprie mobilia dicuntur occupari
uel rapi. immobilia dicunt inuadi. ſepe tñ ſumit vnũ pro reliquo.
xlvij. di. ſicut hi. xij. q. ii. quicũq3. s. de reſti. ſpo. ſepe. C. vñ ui ſiqs
in tantã. inſti. vi bo. rap. §. q non ſolum.
a ¶ Prefulgeant. hic aſſume litterã in fi. ſequentis v. eoipſo &c. et ma
iori pena ſunt digni quibus cum pluribus honoris defertur inueni
untur in crimine. v. q. vi. preſbyteri.
b ¶ Procurant. forte occaſione diſcordie inter ipſos ſuſcitate. et di/
cuntur procurare ope cõſilio perſuaſione et operatõe. de homic. ſi/
cut dignum. de offi. dele. c. i. ff. de ſer. co2. l. i. §. perſuadere.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Opponūt. nota clericos ſe debere opponere ꝓ virib⁹ eccleſie defendendis: ad idem. j. de rebus ec. non alie. hoc cōſultiſſimo.
b ¶ Pro tpe. ideſt pro ea pte tēporis: uel. i. ab eo tēpore citra.
c ¶ Inhibemus. cōtra ergo faciēs eſt tranſgreſſor canonis qui canonem trāſgredit̄ ꝓhibitionē continentem. iiii. diſt. §. vlt. ſecus ſi ꝯſiliū tantum vt ibi.

¶ Illos uero clericos qui ſe ut deberent talia facientibus non opponunt[a]: de prouentibus eccleſiarum ſeu locorum ipſorum pro tempore[b] quo premiſſa ſine debita contradictiōe permiſerint aliquid percipere diſtrictius inhibemus[c]. Qui autem ab ipſarum eccleſiarum ceterorumq; locorum fundatione[d] uel ex antiqua[e] ꝯſuetudine iura ſibi huiuſmodi[f] uendicant: ab illorum abuſu ſic prudenter abſtineant: et ſuos miniſtros[g] in eis ſollicite faciāt abſtinere: ꝙ ea que non pertinent ad fructus ſiue redditus[h] prouenientes uacationis tempore non uſurpent: nec bona cetera[i] quorum ſe aſſerūt habere cuſtodiam dilabi permittāt ſ; in bono ſtatu conſeruent.

Idem in eodem.

Licet[k] canon[l] a felicis recordationis alexā. papa. iij. predeceſſore noſtro editus īter cetera[m] ſtatuerit ut nullus regimen eccleſie parrochialis ſuſcipiat. niſi. xxv. annum etatis attigerit: ac ſciētia et morib⁹ cōmendandus exiſtat: qūq; talis

Sed quero que ſit pena trāſgreſſiōis canōis: dic ſ; gar. ꝙ qui trāſgreditur canonē credēs romanā ec. nō habere ptātē ꝯdendi canones de tali tranſgreſſione punit̄ ut heretic⁹. xix. diſt. nulli fas. vbi ð hoc ſi aūt credit romanā eccleſiā ptātem habere: ſed facit cōtrariū: q; ſic ei placet eſt pena depoſitionis. vt. iiii. di. §. vlti. et adde hic qð no. ē. de treu. et pa. c. j.
d ¶ Fūdatiōe. fundās. n. et dotans eccleſiā de dioceſani cōſenſu poteſt hic ſtatuere vt fructus ipſius eccleſie cum vacabit ſuos faciat xviii. q. ii. eleutherius iurepa. propterea. et c. nobis.
e ¶ Antiq. preſcrip. ē. de cōſue. c. vlt. videt̄ ergo ꝙ cōſuetudo qua vſurpari poſſint bona eccleſiaꝝ: et ſic oneroſa preſcribi poſſit: ꝯ id. ē. de ꝯſu. c. j. dic ꝙ in hoc ꝙ qs hēat iuſpatronat⁹ cuſtodiā guardiā vel ſimilia hn̄ valet cōſuetudo: ſed in hoc ꝙ vſurpet nō valet: et ſic itelligit̄ cōtrarium.
f ¶ Huiuſmodi. ſ. guardiam cuſtodiā vel regalia.
g ¶ Miniſtros. q rex alteri⁹ ſaluare tenet̄: et de facto miſtroꝝ tenet̄ ff. nau. cau. ſta. l. fi. i pn̄. lxxxvi. di. āpuratis. et culpe re⁹ ē q maloꝝ vtit̄ opa: inſti. de obli. q ex qſi delic. §. ſ; ſi alicui⁹ circa fi.
h ¶ Reddit⁹. vt ſūt ſilue cedue: qtpe vacatiōis nō ſūt in tali ſtatu ꝙ cedi debeāt. et nota ꝙ oīs fruct⁹ ꝯſiſtit in redditu: ſ; nō cōuertit̄ q; pt⁹ ācille ē in redditu: ſ; nō i fructu. ff. de vſur. i pecudū. §. part⁹ in ſti. de reꝝ. di. l. in pecudū. Si qro an fruct⁹ medio tpe pceptos faciāt tales ſuos: ita vr̄ p hāc lr̄am: q; nō ꝓhibet de fructib⁹: ſ; his q nō ptinēt ad fruct⁹. tu dic ꝙ fruct⁹ ꝯſuari debēt futuro ſucceſſori. ē de of. or. cū vos. ē. e. vbi piculū. §. ꝓuiſiōis. et. j. eo. q; ſepe. et de of. or. pn̄ti. Qui eni cuſtodiā h; cuſtodire d; nō ꝯſumere. ff. vt i po. le. l. is cui. §. q legatoꝝ. hēbūt tn̄ ſm guil. qdiu cuſtodire operaz dant moderata cibaria: ar. xii. q. ii. charitate. ē. de pbē. extirpāde. ff. cōmo. i reb⁹. §. pn̄t. et ſic nō h; locū hic ar. a ꝯrio ſēſu. C. de epi. et cle. ꝯuēticulā et. ff. de ꝯdi. iſer. l. i.
i ¶ Cetera. ff. de ver. ſig. l. ceterorum.
k ¶ Licet canō. ꝓchialis eccleſia nemini cōferat̄: qui nō ſit idone⁹ ſcia morib⁹ et etate: et ſi ꝯferat̄ nō attigēti. xxv. ānū nō valet collatio. ille aūt cui talis eccleſia collata fuerit tenet̄ ꝑſonalit̄ reſidere et ifra ānū ſacerdos fieri. ſi aūt ꝓmot⁹ nō fuerit elapſo āno ꝓuat⁹ eſt ipſo iure ſup reſidētia aūt prelat⁹ ei⁹ ad tēp⁹ poterit diſpēſare. et pōt diuidi in ſex ptes. In hac prima ponit ꝯſtitutiōem alex. et ſtatuit cui debeat cōferri parrochialis eccleſia. In ſcd̄a ibi: decernētes. irritat collatiōe; aliter factā. In tertia ibi: is etiā. ponit de reſidētia faciēda. In quarta ibi: et ifra ānū. de ꝓmotiōe ad preſbyteratū. In quinta ibi: ꝙ ſi infra penā nō ꝓmoti. In ſexta ibi: ſup reſidētia. de diſpenſatiōe reſidentie.
l ¶ Canō. ē. e. cū i cūctis. q hic i trib⁹ maxime ſupplet̄: q; ibi collatō ꝓchialis eccleſie minorib⁹ fieri ꝓhibebat̄ tātū hic irrita decernit̄ niſi dicere velis ꝙ id ſatis erat irritū p ipſā ꝯſtitutiōe;: q; ſuffic̄ legiſlatorē aliquid ꝓhibuiſſe et ſi nō adiciat ꝯ factū nō valere. C. de legi. nō dubiū. nec fuit hoc ꝓpterea ſupfluū: cū clari⁹ exprimat: ad idē. ē. e. li. de ſū. tri. c. i. et ſic innouat et ſuſcitat illud ius qſi p abuſu; abolitū. Itē p canonē illū moneri debēt ad ſuſcipiēdos ordines: p iſtū nō. Itē p illū priuād⁹ eſt per ſniam: p iſtū priuat⁹ eſt ipſo iure.
m ¶ Cetera. q; multa alia ſtatuit preter iſta.
n ¶ Prefixo tpe. qð erat i ꝓximis quattuor tēporib⁹. lxxv. di. quaſi per totum. vel dic prefixo ab homine.

o ¶ Alii ergo nō primo: ne fiant leges ludibrio: et dicat̄ ſolū verbis lex ipoſita. j. eo. cōmiſſa. §. porro. et dic alii qui cū effectu faciat id in quo primus fuit negligens. ē. de cle. non reſi. relatum. alias remouebitur vt ibi.
p ¶ Periculoſā. ſibi et illis quos corrigere debebant. et ita cateruati; ſequebat̄ eos pereuntes multitudo pereūtiu;. xl. di. ſi papa.

ad regimē aſſūpt⁹ huiuſmodi ſi monitus nō fuerit prefixo[n] a canonib⁹ tpe in preſbyterum ordinatus a regiminis eiuſdem amoueatur officio: et alij[o] conferatur. ¶ Quia tamen in obſeruatione canonis memorati ſe multi exhibent negligentes: nos periculoſam[p] illorum negligentiam[q] uolentes iuris executione[r] ſuppleri: preſenti decreto ſtatuim⁹: ut nullus ad regimen parrochialis[s] eccleſie aſſumat̄ niſi ſit idone⁹ morib⁹: ſcia[t] et etate: decernentes collatiōes de ꝓchialib⁹ eccleſijs his qui non attigerit[u]. xxv. ānū decetero[x] faciēdas uirib⁹ oīno carere[y]. ¶ Is etiā[z] qui ad huiuſmodi regimē aſſumet̄: ut gregis ſibi crediti diligēti⁹ curā gerere poſſit: i parrochiali eccleſia cuius rector[&] extiterit: rſidere[ꝯ] ꝑſonaliter[ꝝ] teneat̄ et infra ānū[a] a ſibi ꝯmiſſi regiminis tpe numerādū ſe faciat ad ſacerdotiu; ꝓmoueri. Quod ſi ifra idē tēpus[b] ꝓmot⁹ nō fuerit eccleſia ſibi ꝯmiſſa nulla etia; premiſſa monitiōe ſit pn̄tis ꝯſtitutiōis auctoritate ꝓuat⁹[c]

q ¶ Negligētiā. hec oīa ledit i auc. colla. vi. de queſtore. §. hec oīa. et nouerca eſt eruditionis. lxxxiii. di. c. nihil.
r ¶ Executiōe. nota ꝙ quilibet canō qui eſt late ſnie pōt dici executori⁹: et hoc eſt neꝝ quo ad iuris executionem.
s ¶ Parrochialis eccleſie. ſed nūquid erit idē in decanatu et aliis dignitatib⁹ de quibus loquit̄. §. inferiora. et arguendo de ſimilib⁹ ad ſimilia videt̄ ꝙ ſic: cū ſub eadē ꝓhibitiōe manauerit. ē. ð ꝯſti. trāſlato. dicas ſm gar. et guil. ꝙ i illis per hāc ꝯſtitutiōem nihil imutat̄. qð. n. nō mutatur et c. C. de appel. precipimus. et. C. de teſta. ſancimus. habeat ergo tātu; locū in eccleſia parrochiali: nec recedam a verb. ff. de le. iii. non aliter ſeruabit̄ ergo in eis. §. iferiora. Itē ſcias ꝙ nō h; locum hec ꝯſtitutio in parrochialib⁹ collegiatis uel aſſūptis ad eaꝝ rgimē. j. e. ti. ſtatutū. qd ſi eccleſia oli; habuit ꝓchianos: ſ; nūc habet̄ deſijt: dic ſm gar. ꝙ nō habet locū ꝯſtitutio: q; et deficiētib⁹ ꝑſonis collegij deſinit eſſe collegiu; vt nota. ff. qð cuiuſq; vni. l. ſicut municipiū. ſi aūt rinciperent ibi eſſe parrochiani: extunc incipiet conſtitutio locū habere: q; facta eſt parrochialis: et. o. reuolauit ad. a. xxxv. di. ab exordio. quēadmodum ſi de nouo fieret aliqua eccleſia parrochialis: locum haberet conſtitutio: et cōcor. ad hoc hoſti. ē. de cle. non reſi. q; nonnulli.
t ¶ Sciētia. que requiratur in eo habes. xxxviii. di. que ipſis.
v ¶ Attigerint. ſufficit ergo in his ꝙ attigerit. xxv. ānū: ſec⁹ in epo. ē. de elec. cū i cūctis. et in abbatiſſa. j. e. idēntatib⁹. et i caſu. j. de eta. et qua. c. vno.
x ¶ Decetero. ad futura tantū extendit̄: et h; locū i qlib; ꝯſtitutiōe preterquā i caſib⁹. ē. de ꝯſti. c. vlt. dic vt ibi. Quid de pēdētib⁹ nūqd ad illa ꝯſtitutio extēdat̄: et quidē ſi pēdeat p appellatiōem negociū: decidi d; ſm ius qð erat tpe prime ſnie: nō ſm ius qð emanauit appellatiōe pēdēte: in auc. vt cū de appel. cog. in prin. et. §. j. Si aūt ꝓncipaliter pēdet: dixit hoſti. ē. de cōſti. c. ii. decidi debere ſm ius qð emanauit: gof. ibi et accur. C. de legi. leges. ſ; ius qð ante ꝯſtitutiōe; erat et vterq; allegat predictā auc. dic ſ; gar. ꝙ ſi ꝯſtitutio loqtur de ordinatiōe negocij vel ꝯtract⁹: vt de numero teſtiū de ſcriptura vel alia ſolēnitate: vera eſt opinio gof. nō eni ps potuit diuinare. C. de teſtib⁹ teſtiū. C. de teſta. iubem⁹. lxxxii. di. ꝓpoſuiſti. Si aūt ꝯſtitutio loqt̄ circa ordinatiōem ſnie vel ꝓceſſus: pone exēplū de iura. calū. c. i. §. vlt. de ſen. et re iudi. c. vlt. poteſt vera eē opinio hoſt. ita ꝙ ꝓceſſū cauſe iam factū nō tāgat ſ; faciēdū: et ꝙ alias ꝯſtitutio de ſui nā n̄ extēdat̄ ad pēdētia: ꝓbat̄ optie. j. ð of. leg. c. pe. i fi.
y ¶ Carere. ipſo iure. ſi querat̄ an epi poſſint i etate diſpēſare: ſm ꝙ oli a quibuſdā dicebat̄ p illā decre. de eta. et quali. ꝑterea et. c. idecoꝝ. et vtꝝ diſpēſatiue poſſint ānū ꝓrogare: dic ꝙ nō p decre. iſtā: que ſolū ſup reſidētia eis ptā tem diſpēſādi reſeruat: eo tamē ſaluo qð habes. j. eo. ti. cū ex eo. De diſpēſatiōe aūt ordinū nihil hic ꝓhibet̄: vn̄ ātiquo iuri ſtabit̄. ſ. illi decre. preterea. ſ; nūquid nō ꝯſtitut⁹ in maiorib⁹ vel i minorib⁹ de iure cōi ad talē eccleſiā eligi pōt: et videt̄ ꝙ ſic: q; iſta decre. nihil exigit: niſi ꝙ ꝓmoueatur infra annū ſ; ad oēs ordines ꝓmoueri poterit ifra ānū. ſ; dic ꝯtra: q; hec decre. ꝑterea nihil p iſtā imutat̄: imo p iſtā quodāmō expont̄: qð ibi dic̄. j. breue tēp⁹.
z ¶ Is etiā. tertia pars in qua ponit de reſidentia facienda.
& ¶ Rector. vel ꝑpetu⁹ vicari⁹ in quo locū h;: qð hic ð: circa ordinē et etatē p clemē. de of. vi. qui de eccleſiis. cui⁹ ꝯriū dixit hic archid. p hanc lr̄am.
ꝯ ¶ Reſidere. ad hoc etiā tenebatur olim. ē. de cle. non reſi. relatum.
ꝝ ¶ Perſonaliter. ergo non p vicariū: niſi in caſu. ē. de prebē. extirpāde. quā per hanc tolli non credo ſm guil.
a ¶ Annū. impedimēto ceſſāte. ē. e. quā ſit i fi. et eſt expreſſū. j. e. ꝯmiſſa. et currit iſte ān⁹ ex quo habuit poſſeſſionē pacificā: vel p eū ſtetit quo min⁹ hēret nec currit iuſte ipedito: vt. j. e. ꝯmiſſa. et. j. de preben. licet.
b ¶ Idē tēp⁹. niſi cū eis p epos ſuos fuerit diſpēſatū: vt lraꝝ ſtudio inſiſtētes nō teneātur vſq; ad ſeptēniū ꝓmoueri: niſi ad ordinē ſubdiaconat⁹ dūtaxat ad quē ſub hac pena infra annū ꝓmoueri tenētur. j. e. ti. cū ex eo.
c ¶ Priuatus. ipſo iure: olim vero per ſententiam. ſed nunquid poterit purgari mora anno elapſo per aliquot dies: dic ꝙ non. ar. hic de ſup. neg. prela. lic;

❡ Super reſidentia uero ut premittitur faciẽda poſſit ordinarius[a] gratiam diſpenſatiõis ad tempus[b] facere: ꝑut cauſa rationabilis id expoſcit. Idem in eodem.

Nemo[c] deinceps[d] parrochialeꝫ[e] eccleſiã alicui nõ cõſtituto in etate[f] legitima ⁊ ſacerdotio[g] cõmẽdare[h] preſumat: nec[i] tali etiam niſi unam[k] ⁊ euidenti neceſſitate[l] uel utilitate ipſius eccleſie ſuadẽte: huiuſmodi[m] autẽ commẽdaꝫ ut premiſſã rite factã declaramꝰ[n] ultra ſemeſtris[o] tẽporis ſpatiũ non durare[p] ſtatuẽtes quicquid ſecꝰ de cõmẽdis eccleſiarum parrochialium actum fuerit eſſe irritum ipſo iure.

Nicolaus .iij.

q: commiſſa non põt purgari. C. de contrahen. ⁊ ꝯmit. ſti. l. magnaꝫ. ⁊ adde quod dixi. j. de reg. iu. mora. ⁊ lꝫ tam modicũ tẽpus reſtet de anno: ꝙ certum eſt eum non poſſe promoueri: non eſt priuatus. j. e. cõmiſſa. j. riſo. ⁊ dico ꝙ pena illius conſtitutionis cum in cunctis. non eſt remota per iſtam: q: ſi talis eccleſia collata fuerit diacono: ⁊ monitus ꝓmoueri nolit: etiã infra annũ priuari poterit ſm tenoreꝫ ipſiꝰ decre. ⁊ ſi queratur quãdo incipiat currere tempus illi ad quẽ ſpectat collatio: dicaꝫ. j. e. cõmiſſa. Nota autẽ ex hac decre. ꝙ cõpellit̃ quis ad ordines per ſubtractionẽ beneficij: ſꝫ q: iura ſuper hoc variant: diſtinguas ſm gar. aut beneficiũ habet certũ ordinẽ annexum: quo caſu ꝓuiſum eſt hodie per cle. de eta. ⁊ q̃li. vt hi qui. ij. riſo. aut non. ſi habꝫ: aut iuſta cauſa excuſat illũ: utpote irregularitas in quã poſtea incidit ſine culpa ſua: vt q: oculum vel manuꝫ amiſit: tunc nec cõpellendus nec priuandus. s. e. cum in cunctis. §. hoc ſane. ſi aũt incidit in talem irregularitateꝫ culpa ſua: debet admittere bñficiũ: ⁊ ſic intelligit̃ de eta. ⁊ quali. c. j. Idem ſi ante adeptum beneficiũ in illã irregularitatẽ incidit qualitercũqꝫ: q: id in ꝓmotione ſua tacere non debuit. xxiiij. di. qñ. ⁊ c. vlt. ⁊ de cor. vlt. expoſuiſti. de renũ. niſi cum pridem. §. perſone. ſi aũt iuſta cã eum nõ excuſat: aut eſt parrochialis eccleſia ⁊ tunc elapſo anno priuatus eſt ipſo iur̃ etiã ſi non moneatur: vt hic. aut eſt aliud beneficium: ⁊ tunc ſi monitus non vult ꝓmoueri priuandus eſt. s. e. cum in cunctis. §. inferiora. In ep̃atu autẽ non requiritur monitio: ſed ſufficit negligentia electi per tp̃s a canone terminatum. c. di. c. j. circa fi. Si vero beneficiũ non habet certum ordinẽ annexuꝫ ⁊ eccleſie neceſſitas vel utilitas non exigit: inuitus cogi non dꝫ: ⁊ punitur qui eũ cõpellit. lxxiiij. di. c. j. ⁊ ij. ⁊ c. vbi iſta. ſi aũt neceſſitas vel vtilitas eccleſie requirit vt ꝓmoueat̃ clericꝰ: ſi ſe excuſat pretextu criminis: quod ſe cõmiſiſſe ꝓponit: aut ſi proponit aliud impedimẽtũ in quod incidit culpa ſua: tũc ep̃s dꝫ inferiores idoneos ꝓmouere: ⁊ ipſum clericuꝫ ab ipſo beneficio penitus amouere: niſi alias valde vtilis ⁊ neceſſarius eſſet illi eccleſie: de eta. ⁊ quali. queris. vbi vero impedimẽtũ tp̃ale pretendit puta infirmitate: vel etiam perpetuuꝫ ex delicto ſuo non proueniens nõ ſolum non cogit̃: ſed etiã ſi eiꝰ excuſatio non admittitur poterit appellare: ſicut ⁊ tutor appellat ob excuſationem rõnabilem nõ admiſſam. ff. qñ ap. ſit. l. i. §. ſiquis tutor. qð ſi volũtate ſola renuit ordinari nil pretendẽs: niſi q: nõ vult: debet compelli appellatione remota per ſubtractionem beneficij ⁊ officij. lxxiiij. di. c. iij. ⁊ iiij. de regularibus dic vt in cle. de ſta. reg. ne in agro. §. antepe.

a ❡ Ordinarius. i. ſuus ſuperior ſiue ſit ep̃s ſiue maior vel inferior epiſcopo: de cle. non reſi. relatum. ⁊ ſic illud intelligũt inno. ⁊ hoſt. diſpenſatiõem autẽ illiꝰ. c. j. e. cũ ex eo. nõ pñt inferiores epiſcopis facere: vt ibi dicam.

b ❡ Ad tempus. bene dicit: q: nec papa ſuper reſidentia dat perpetuas indulgentias: ⁊ datas per predeceſſores reuocauit: vt. s. e. li. de reſcrip. c. vlt.

c ❡ Nemo. parrochialis eccleſia non cõmendetur niſi cõſtituto in etate legitima ⁊ ſacerdotio: ⁊ tali non niſi vna: ⁊ illa tunc demũ cũ neceſſitas vel utilitas exigit. talis aũt cõmenda ultra ſex menſes non duret: qð ꝯtra ꝑdicta factum fuerit eſt irritum ipſo iure.

d ❡ Deinceps. per hoc verbum apparet ꝙ hec conſtitutio ad preteritas commendas nõ extenditur: ⁊ q: natura cõſtitutiõis eſt ꝙ non extendatur ad preterita: ⁊ de hoc. s. c. prox.

e ❡ Parrochialem. in alijs ergo nihil immutatur: ſed remanet ius antiquum ſm guil. ad hoc. C. de ap. precipimus.

f ❡ Etate. ſ. ꝙ attigerit. xxv. annum. s. c. proxi.

g ❡ Sacerdotio. vt poſſit interim ipſi eccleſie in ſacerdotali ordine deſeruire ⁊ nõ ꝙ parrochialis eccleſia. põt intitulata dari etiã non preſbytero. s. c. ꝓxi. j. e. cum ex eo. j. de inſti. c. ij. cõmendari aũt nõ: ⁊ hoc eſt nouũ: q: ante conſtitutionem iſtam hoc non erat.

h ❡ Commendare. commendare idem eſt qð deponere. ff. de ver. ſig. l. cõmẽdare. ff. depoſiti. l. iuliꝰ. xxii. q. ii. nequiſ arbitretur. s. depoſiti. c. j. Qñqꝫ accipitur cõmendare pro verbali honore alicui impenſo: vt cũ quis de aliquo laudatur: vel quãdo amicũ cõmendo: vt ei uerbalem honorem faciam. ff. man. ſi vero. §. cũ quidam. ⁊ ea que cõmendandi cauſa dicunt̃ non obligant. ff. de edili. edic. ſciendum. ff. de contrahen. emp. ea que. nec cõmendandi ſui cauſa debet quis facere qð alteri noceat. xj. q. iij. ſiquis uero. ſed hic de ꝯmenda agimꝰ: q̃ eſt cuſtodia eccleſie alicui cõmiſſa. Et primo q̃ro an talis ſit prelatꝰ ⁊ dico ꝙ nõ: ſed procurator tantũ: habet tamẽ legitimã adminiſtratiõeꝫ. xxi. q. j. relatio. s. e. cũ nobis olim. ii. §. fi. ⁊ ſic nõ. xxj. q. j. qui plures. ſed nũquid interim dicitur vacare: dic ꝙ non: q: titulus iſte eſt canonicus ſicut ⁊ alij. s. eo. dudum. ij. ⁊ in predicto. c. qui plures. ⁊ cum modo debito fit vt hic. Sed nunquid facit iſte talis fructus ſuos: dic ꝙ non ſꝫ gar. quia cuſtos eſt: nec in eccleſia ius habet nec etiam in fructibus: niſi ad colligendum ⁊ gubernandũ ⁊ prouidendum ſibi ⁊ miniſtris: et qð ſupereſt in vtilitatem eccleſie conuertẽdum: ſicut ⁊ de viſitatore dicitur. lxi. di. obitum. ⁊ c. cathinenſis. ⁊ hoc tenet hoſt. in decre. dudum de elec. tamẽ contrarium fit de facto. Sed nũquid hñs talem cõmendam impetrãs eccleſiã tenetur de cõmenda facere mentionem dic ꝙ ſic: ar. decre. de conceſ. preben. cum noſtris. ⁊ c. litteras. Nunquid ad talem cõmendam vocabitur patronus: dic ꝙ ſic ſm inno. hoſt. ⁊ gar. ar. xvi. q. vi. filijs. idem in alijs: qui ex tali cõmenda leduntur. ff. de adop. l. nam ita. ff. de mi. l. in cauſe. ff. de offi. archid. ad hoc. §. fi. ſi autem fuerint cõtumaces vlterius non audiẽtur. j. qui fi. ſint leg. perlatuꝫ. Sꝫ quero an per ordinarium reuocari poterit vel interum conferri: ⁊ dic ꝙ nõ ſm gar. niſi ceſſet cauſa ex qua facta fuerat. ar. de vo. et vo. re magne ad fi. lxiii. di. §. verum. Quid ſi conceſſuꝫ ſit epiſcopo ꝙ vſqꝫ ad certum tempus fructus vacantiuꝫ eccleſiarum percipere poſſit. s. de v̈. ſig. tua. s. eo. li. ꝺ reſcrip. ſi propter. j. de preben. ſi tibi cõceſſo. Nunquid talis indulgẽtie pretextu fructus commendati beneficij poterit retinere: non ſꝫ guil. cuꝫ cõmenda ius tribuat vt. s. dixi. dicunt autem quidam ꝙ ep̃us cõmendare poteſt tãtum vſqꝫ ad illud tempus quo poteſt conferre. ſ. vſqꝫ ad ſex menſes. ſed certe hoc ſꝫ guil. falſum eſt. ſi. n. ſecunda uel tertia die poſt vacationem cõmendaret: iam non duraret cõmenda hec per ſex menſes: quod tamen poteſt per hanc conſtitutiõem. ſi igitur vltima die ſex menſiuꝫ fiat commenda: durabit per ſex menſes: ⁊ hoc dicit hec conſtitutio: caueat tamen ordinarius vt priuſquam totũ tempus ſuũ labatur: cõmendaꝫ faciat: quia poſtea ſe intromittere non poterit: ar. de offi. dele. de cauſis. vel dic ꝙ etiam illo finito poterit eam cõmendare alicui cuſtodiendam ⁊ ſaluandã: donec ſuperior ꝓuideat: ar. de ap. cum teneamur. ⁊ de offi. or. cum vos.

i ❡ Nec tali. ſ. conſtituto in etate legitima et ſacerdotio.

k ❡ Unã. ergo duas cõmendatas habere non licet: ſic nec duas intitulatas: ſed ꝙ poſſit habere vnam intitulatam et aliam cõmendatam non prohibetur: immo ꝑmittitur: vt. xxi. q. i. qui plures. cui antiquo iuri ſtandũ eſt cum reuocatum non ſit.

l ❡ Neceſſitate. iſta duo in diſpenſatione eccleſiaſticaꝝ rerũ attẽdẽda ſunt. xii. q. ii. ſine. de prebẽ. expoſuiſti.

m ❡ Huiuſmodi. ſ. factam conſtituto in etate legitima et in ſacerdotio et ex cauſa et de vnica tantum parrochiali eccleſia.

n ❡ Declaramus. de hoc erat antiquorum altercatio: quidam dicebant eam ultra durare: quidam non.

o ❡ Semeſtris. olim dubia erat littera iſta: quia quidam libri habebant trimeſtris: quidam ſemeſtris: ⁊ litteraꝫ trimeſtris dicebat dominus guil. ſe habuiſſe de bulla.

p ❡ Durare. nunquid finitis. vi. menſibus poterit ordinariꝰ eandeꝫ iterato eiſdem vel alteri commendare: videtur ꝙ ſic ex cauſis hic expreſſis: ar. C. de dona. ſancimuſ. §. ſi quis autẽ ex diuerſa. q: tp̃s laterañ. conci. non currit pendente cõmenda ex cauſa facta: ſꝫ certe mẽs huius conſtitutiõis contradicit: alias fraus ei fieri poſſet ⁊ ꝑpetuo fieri: ar. j. de diuor. quãto. §. fi. ⁊ facit optime. j. e. cõmiſſa. uel diſtingue vtꝝ cõmẽda fiat intuitu eccleſie uel perſone: ſed nũquid ꝯmenda expirat morte ꝯmẽdantis: dic ſꝫ guil. ꝙ nõ. s. de preca. c. fi. ⁊ de commo: c. vno. de dona. cum dilectus.

a ❡ Cupientes. caſus tria tp̃a ſtatuerat greg. x. circa expeditionẽ eccleſiaꝝ vtilia. s. eo. quã ſit. Primũ c[illegible] electiõibꝰ pñtandis electis. Secundũ de exhibẽdo conſenſu. Tertiũ de ꝯfirmatione petẽda. Primũ ꝯfirmat papa nicolaus cũ tertij tp̃is adiũctione ſtatuẽs ꝙ ſi infra octo dies exquo cõmode poterũt eligẽtes electiones electis diſtulerint pñtare: qui culpabiles in hoc fuerint a proſecutione electionis in totũ ſint excluſi: ⁊ beneficijs que obtinent in ipſa eccleſia ꝑ trienniũ ſuſpenſi: ad que ſi infra illud tẽpꝰ ſe temere uel colorate miſcuerit: illis ꝑpetuo ſint ꝓuati. Scõm ꝑciſe ꝯfirmat ut iacet. Tertiũ mutat circa ꝯfirmatiões cathedraliũ eccleſiaꝝ uel regulariũ que ex imediata ſubiectiõe uel appellatiõis deuolutione hñt peti a papa: ⁊ ſtatuit ꝙ ꝑdicti electi poſt ꝯſenſũ uel poſt habitã de electione noticiã: ſi ipſam debito tp̃e non cõtingeret pñtari ifra mẽſem iter arripiãt eũdi ad ſedẽ apo. ꝓ ꝯfirmatione petẽda ⁊ cã ꝓſequẽda cũ oibꝰ actis ⁊ munimẽtis. finito aũt menſe ſiue iter arripuerint ſiue nõ: habebũt tẽpus arbitrariũ. ſ. infra qð ꝯmode venir̃ poſſint: ꝯſideratis que circa id ꝯſiderãda fuerit: adhuc poſt iſtud tẽpus arbitrariũ habebũt. xx. dies: infra quos ſi ꝑſonaliter nõ venerint iuſto ipedimẽto ceſſante uel iuſtũ ipedimẽtũ habuerint: ſed infra predictũ tẽpus id ꝓponi nõ fecerint: vel ꝓponi fecerint infra debitũ tẽpus ipedimẽtũ: ſed illud nõ ꝓbauerint infra. xv. dies ad hoc aſſignatos: uel hñ ꝓpoſuerũt: ⁊ ꝓbauerũt debito tp̃e tamẽ nõ miſerũt ꝓcuratorẽ ſufficiẽter inſtructũ: uel miſerũt ꝓcuratorẽ iſtructũ tñ ipedimẽto ceſſante ifra tẽpus debitũ ꝑſonaliter nõ venerũt. In his caſibus qnqꝫ ut. j. patebit: uel ipſoruꝫ altero ꝓuati ſunt ipſo iure oi iure ſibi per electiõem queſito. ſi aũt in aliquo predictorum nõ peccauerũt ꝓuatiõis penã nõ patiũt̃. ſed ſi ſine munimẽtis venerint patiũt̃ hãc penã: q: ꝓ ipſis ꝓducẽdis dilatiõem ex curiã nõ

habebunt niſi ex iuſta cauſa. Statuto igiẜ de aduentu electi ſtatuit de aduentu eligentiū diſtinguens an electio vna uel plures in concordia uel diſcordia fuerit uel fuerint celebrate: ⁊ dicit ꝙ ſi vna tantum electio in ꝯcordia fuerit celebrata: duo de eligentibus ſufficienter inſtructi infra ſupradictum tēpus mitti debēt ꝑ capitulū ad curiā ꝓ inſtruendo electionis negocio: ⁊ mittenẜ expenſis dignitatis ſi bona ipſius ſint diſcreta uel de cōibus: uel ꝑ capitulū aliū de ꝓuiſis ſi de illis hr̄e nō poſſint. Si autē plures electiōes facte fuerint tūc pro qualibet pte mitteẜ ille due ꝑſone expēſis electoꝝ: uel ſi vnica fuerit electio cui aliqui ſe opponūt: mittanẜ ille ꝑſone ꝓ parte electi ſuis expenſis: ⁊ ꝓ pte opponentiū ſi ſint duo vel plures ſaltē duo expēſ opponētiū ſufficiēter iſtructi ⁊ ſi electi noluerint expēſas miſtrare ſʒ q̄litatē negocij: niſi forte ſint paupeſ ꝑuati ſint ipſo iuẜ oi iuẜ ſibi ex electōe q̄ſito. Si aūt eligētes ſupdc̄as ꝑſonas n̄ miſerit ēt ſi electi uel opponēteſ neglexerit venirẜ uel expēſaſ miſtrare ꝑuabūẜ a totali cāe ꝓſecutiōe quo ad ſe ⁊ ꝓuētibus beneficioꝝ que habēt in ipſa eccleſia ꝑ triēniū: hoc uex niſi paucitas capituli eligentiū uel ꝯtradicētiū ipſos excuſaret: ſeu alia iuſta cā ⁊ tunc mittant ꝓcuratorem ſufficiēter inſtructū: ⁊ ceſſante ipedimēto mittāt ſupradictas ꝑſonas alias patienẜ penā predictā: ⁊ eadē ſit pena opponenti uel opponētibus cū vnica eſt electio. tamē licet opponētes uel eligētes in predictis caſibus priuenẜ a ꝓſecutione ꝓceſſus electis tamē nullū preiudiciū genereẜ. Et ea que dicta ſunt de electis ⁊ eligētibꝰ in ꝯcordia uel diſcordia ſaluo eo qꝺ dicẜ de exhibendo ꝯſenſu ⁊ miniſtrandis expenſis ad que nō teneāẜ poſtulati: intelligāẜ repetita cū ſuis penis in poſtulatis ⁊ poſtulātibꝰ ſi ideo ſint poſtulati: qꝛ in ordinibus etate uel ſimilibꝰ defectū patiunẜ. Si aūt iō poſtulētur qꝛ ſunt alijs eccleſijs alligati antiqua iura ſeruenẜ: poſtulationes tamē nihilominꝰ pendent ex gratia ſicut olim. Ultimo dicit nicolaus ꝙ in oibus ſupradictis caſibꝰ in recuperādis expēſis electi ⁊ eligētiū: poſtulati ⁊ poſtulātium vult iura antiqua ſeruari.

Cupientes[a] eccleſiarum[b] uacationibus[c] periculoſis[d] occurrere: ac malignantiū[e] ſubterfugijs obuiare[f]: iam[g] prouiſis remedijs aliaque[h] patenter ipſa rerum experientia[i] ad earum expeditionem indicauit[k] utilia[l]: remedia experta ſubiungimus: ⁊ quod felicis recordatiōis Grego. papa. x. predeceſ. noſter de electionibus preſentandis[m] electis ⁊ ipſoꝝ electoꝝ petēdo ac adhibendo[n] cōſenſu ſalubriter ſtatuit[o]: in ſuo robore cuꝫ infraſcripti temporis[p] moderatione[q] in preſentandis electiōibus ꝑmanere uolentes: ſed quod de trimeſtri tempore poſt conſenſum ad petendas ꝯfirmationes inſtituit[r] quo ad illas que petuntur uel peti debent[s] a ſede apo. temperātes: cum interdum aliquorum locoruꝫ[t] uicinitas minus exigat: aliquorum diſtātia prolixius tempuſ expoſcat: hac generali ⁊ i perpetuū ualitura[u] ꝯſtitutiōe ſancimꝰ: ut oēſ electi[x] cathedralium uel regulariū[y] eccleſiarū quorum[z] electionū ꝯfirmatōes uel īfirmatiōes ad ipſius ſedis examē deducit īmediata[⁊] ſubiectō: uel appellatio[ꝯ] interiecta deuoluit infra unū

a Cupientes. decre. iſta eſt obſcura dictamine: ⁊ qꝛ bonifacius dum eſſet notariꝰ nicolai fuit dictator ipſius ideo eā ꝑ ꝯpilatores huiꝰ libri mutari: ⁊ clariꝰ dictari voluit: ⁊ eſt utilis valde: dūmodo qꝺ in ea ſtatutū eſt nō trahaẜ ad noxam: qꝺ eſſe nō dꝫ. ſ. de deci. ſuggeſtum. C. de vſuca. ꝓ emp. l. vlt. Et diuidiẜ i. vii. ptes p̄ncipales ſm gar. In quarū prima ponit ſue ꝯſtitutionis cām: ⁊ qualiter: ⁊ infra qꝺ tēpꝰ electi cathedraliū vel regulariū eccleſiaꝝ quorum electionū ꝯfirmationes appellatio vel imediata ſubiectio deuoluit ad papā uenirẜ debeāt ⁊ durat vſqꝫ ibi qꝺ ſi ꝑ. xx. In ſcd̄a ponit penā electoꝝ n̄ veniētiū vel veniētiū ſine munimētiſ: ⁊ durat vſqꝫ ibi ad hec. In tertia ꝓuidet de ꝑſonis ad inſtructiōem cauſe qn̄ facta eſt electio in ꝯcordia: ⁊ durat vſqꝫ ibi ſi uero. In quarta qualit̄ mitti debeāt ꝑſone inſtructe ⁊ opponētes venire quādo electio uel electiones in diſcordia celebranẜ: ⁊ durat uſqꝫ ibi cetex. In qnta q̄liter puniūtur eligentes ſi electionē debito tp̄e nō p̄ntent: vel ſi ꝑſonas nō mittāt inſtructas ⁊ durat vſqꝫ ibi deniqꝫ. In ſexta dicit qd iuris ſit de poſtulatiōibus ⁊ durat vſqꝫ ibi porro. In ſeptima que durat ab ide vſqꝫ ad finē: dicit qd iuris ſit de recuperatōe expēſaꝝ.

a Cupientes. teneẜ ad hoc ex credite ſibi diſpenſatiōis officio: ut ſ. in p̄emio huius libri cum ſuis concor.

b Eccleſiaꝝ. cathedraliū ⁊ regulariū: quaꝝ ꝯfirmatiōem appellatio vel imediata ſubiectio deuoluit ad papā: vt. ꝉ. ſequiẜ. vel eccleſiarū oium ſaltem quo ad preſentandas electiōes: ut dicā. ꝉ. §. cetex.

c Uacationibus. qualitercūqꝫ vacauerint ſiue per mortē prelati ſiue ꝑ ceſſionē depoſitionē vel alio modo: cū eadē ſit ratio in quolibꝫ premiſſoꝝ: nec alteꝝ exprimaẜ. ſ. de reſcrip. ſuſceptum.

d Periculoſis. ſ. eo. ne ꝓ defectu. l. di. poſtquā. ⁊ hꝫ locuꝫ hec cōſtitutio etiā ſi uacatio periculoſa nō ſit puta qꝛ eſt qui ibi in ſpiritualibus ⁊ tp̄alibus miniſtrat. lxi. di. obitū. ⁊. c. cathinenſis. qꝛ tali cā ceſſante non ceſſat cōſtitutio. ff. de poſtulā. l. i. §. ſexū. xxii. q. vii. tātū. qꝛ ⁊ finalis huius ꝯſtitutiōis rō eſt: vt celerius expediantur eccleſie: ad hoc optime. ꝉ. e. ſi poſtquā. §. i. ⁊ quere de hoc. ſ. de renū. poſt trāſlationē. ⁊. lxi. di. §. his oibus. alias. c. neophitus.

e Malignātiū. per hoc ſoluiẜ ꝯriū de canone. iiii. q. iiii. nullꝰ. vbi habes ꝙ reoꝝ eſt ſubterfugere. pōt. n. reus ſubterfugere opponendo legitimas ⁊ veras exceptiones nō aūt malicioſas ⁊ falſas: vt hic ꝯſueuit dici ꝙ qui hꝫ ius i principali cauillatiōes ⁊ malicias aduerſarii pōt per alias repellere: ⁊ ſic poſſet intelligi. c. nullus. ⁊ de hoc. xxiii. q. ii. dñs noſter. ⁊ ar. ad hoc. ſ. de ſimo. dilectus. ꝉ.

f Obuiare. tolle hic uerbum qꝺ eſt infra ſubiungimus.

g Iam prouiſis remedijs. ſcꝫ ꝙ fiat electio infra tres menſes. l. di. poſtquā ſ. eo. ne ꝓ defcū ꝙ fiat i his eccleſijs de qbꝰ hic agiẜ ſub certa forma. ſ. eo. qꝛ pp. Itē rmedia q̄ ſūt. ſ. e. c. i. ⁊. ſ. eo. ꝙ ſit. ⁊. c. di. c. i. ⁊ alia multa. ſ. e. ti.

h Aliaqꝫ. ſ. ꝙ veniat electꝰ ꝑſonaliter infra tēpꝰ huiꝰ cōſtitutiōis alias certa pena puniaẜ ⁊ ꝙ ꝑſone inſtructe mittanẜ: ⁊ ꝙ certo tp̄e p̄nteẜ electio ⁊ pena nō p̄ntātium.

i Experiētia. magiſtra reꝝ efficax. ſ. e. ꝙ ſit. ad hoc. ſ. ꝺ reſcrip. ſtatutū i p̄n. Io. an.

k Indicauit. aliaſ iudicauit.

l Utilia. ⁊ poſito ꝙ caſus inueniret in quo ꝓuiſio hic nō reperireẜ vtilis: vt ſi diceretur ꝑſona nota ⁊ electiōis factuꝫ notū i curia uel ſimilis locū tn̄ hꝫ ꝯſtitutō ut. ſ. dixi i ſimili ſ. v. ꝑiculoſ n̄. n. i cuiuſlibꝫ ꝑſōa ⁊c. lxi. di. miramur.

m Preſentandis. ſ. quācito cōmode p̄ntari poterūt.

n Adhibendo. infra menſem a tp̄e preſentationis.

o Statuit. ſ. eo. ꝙ ſit.

p Temporis. ſ. octo dierū. ꝉ. eo. §. ceterum.

q Moderatiōe. i. moderati tp̄is adiūctiōe: qꝛ uerbū moderatiōis diminutionē ꝯtinet. ſ. de ver. ſig. c. vlt. hic aūt tēpus auget ut. ꝉ. §. cetex. vel qꝛ penam apponit que nō erat olim appoſita ideo moderari videtur.

r Inſtituit. ſ. eo. ꝙ ſit. circa fi. Io. an.

s Debent ex imediata ſubiectione vel appellatione: vt ſequitur.

t Locoꝝ. ſʒ quō ex dr̄ia locoꝝ aliqꝺ diſcrimē induciẜ qꝺ lex abſurduꝫ reputat. C. de tēpo. in inte. reſti. ſupuacuā. So. lex illa loquiẜ in eo caſu cū legiſlator inſpectis locoꝝ circūſtātijs certū tempꝰ limitauit qꝺ ad quēlibet locū ſufficere reputauit: vt in tp̄e reſtitutionis petēde. ⁊ ad idē. ff. de inſtito. cū interdum. vbi locꝰ nō mutat cām inſtitorie actiōis. ſʒ qꝺ hic ⁊ in ſimilibꝰ dr̄ in tp̄e n̄ limitato: ſʒ arbitrario locū hꝫ ſʒ gar. ſ. de dolo ⁊ ꝯtu. cū oli. ⁊ ꝯcor. ff. ꝺ eo qꝺ cer. lo. l. iōqꝫ. ibi qꝛ ſcimꝰ ꝙ varia ſunt p̄cia reꝝ ꝑ ſingulaſ ciuitateſ ⁊c. io. an.

u Ualitura. idem ſi hoc dictū nō fuiſſet. C. de ap. precipimus.

x Electi. de poſtulatis videbis. ꝉ. §. deniqꝫ. Et quid de ꝓuiſionibꝰ: dicas idē iuris in illis qꝺ hic in electiōibꝰ ſtatuiẜ. ⁊ qꝺ hic de electis dr̄ etiā de ꝯfirmatis itelligas ſi a ꝯfirmatiōe appelleẜ. hic habes expreſſe. ꝉ. e. ſi poſtꝙ. §. vlti. ⁊ dixit hic Gar. ⁊ Guil. ꝙ hec ꝯſtitutio locū nō hꝫ in electo in magiſtꝝ hoſpitalis vel tēpli ſi appelleẜ ad papā. tū qꝛ ꝑ mortē talis cathedralis vel regularis eccleſia vacare non diciẜ: qꝛ regimē eccleſiaꝝ nō cadit in laicos. ſ. e. ſacroſcā ⁊ qꝛ aliud hoſpitale: aliud eccleſia: ad hoc. ſ. e. ſciāt. ⁊ qꝛ milites ſunt quos arma ſcire volumꝰ ⁊ n̄ leges. C. ꝺ iure deli. l. ſancimꝰ. C. loca. ⁊ ꝯdu. l. milites.

y Regulariū. viroꝝ itelligas. in mōaſterijs. n. monialiū nō ſibi ꝑ oia locum vēdicat hec ꝯſtitutio. ꝉ. e. indēnitatibꝰ. §. ſʒ cū eas. nec hꝫ locū hec ꝯſtitutio in dignitatibus eccleſiaꝝ cathedraliū vel regulariū q̄ ſūt ſub ep̄o vel abbate vel priore: ſicut ſūt archidiaconi: archip̄ſbri: ſubp̄ores: vel priores ſub abbatibꝰ vel alijs prioribꝰ. ꝑ mortē. n. taliū nō dicūẜ eccleſie viduate qꝺ reqrit hec ꝯſtitutio. ⁊ eſt ſimile qꝺ dicimus. ſ. e. ne ꝓ defectu. ⁊. c. qꝛ ꝓpter. ſm guil. ⁊ gar.

z Quoꝝ. electoꝝ alias quarū: ſʒ p̄ma melior: qꝛ reſpicit electi: quod eſt. ſ.

⁊ Immediata ſubiectio. in hoc caſu ſufficit adire legatū de latere q ep̄oꝝ ⁊ archiep̄oꝝ exēptoꝝ electiōes ꝯfirmare pōt. ꝉ. e. ſi abbatē. ⁊ ſeruāda erit hec cōſtitutio: qꝛ ſatis eſt illud ap. ſe. examē ſm gar. guil. hic non determinat. dicēti ꝙ alij dicūt ꝯriū ꝑ lrām ap. ſe. ⁊ qꝛ in legato nō eſt diſtantia viarū ita ꝙ ꝺ facili poterit hr̄e quos volet. ſʒ ſʒ iſtā rōnē ſequereẜ ꝙ iſta decre. nō haberet locū in vicinis romane curie. gar. etiā dixit tamē guil. fouet ꝯriū ꝙ ſi eccleſia nō eſt alias imediate ſubiecta pape: puta qꝛ metropolitanū hꝫ ſi metropolitana eccleſia eſt ſciſmatica: uel a ſaracenis capta habebit locū hec cōſtitutio. is eni ꝓximꝰ eſt quē nullus anteceditꝰ. ff. de ver. ſig. l. ꝓximꝰ. ad hoc. ſ. e. qꝛ diligētia. ⁊ hn̄ facit ꝓ gar. ꝉ. de of. dele. ſi is cui. qꝺ nō credas veꝝ ſi ſolꝰ archiep̄us ab ipſis paganis vel ſciſmaticis captꝰ eſſet: vt. ꝉ. de ſup. neg. p̄la. ſi ep̄us. Iteꝫ ſcias ꝙ ſi ptes ſola volūtate vadūt ad papā nō habet locū hec cōſtitutio licet bene facerēt ſi eā ſeruarent. iſta. n. cōſtitutio nō aſtringit niſi in his duobꝰ caſibꝰ. ſ. cū imediata ſubiectio vel appellatio deuoluit ergo in alijs locū nō hēat ſm guil. ⁊ gar. vnde ⁊ ſi relatione iudicis deuoluaẜ ad papā nō habebit locū ſm guil. graue. n. eſſet tātas penas vel cās iponere in illo caſu nō expſſo. idē dic ſm eū ſi papa reuocat ad ſe tale negociū qꝛ forte corā ordinario pēdebat niſi in reuocatiōe exprimat hanc conſtitutiōem velle ſuari: ⁊ tūc nō ex vi cōſtitutionis ſed ex vi mandati tenebūtur ad illam ſeruādā: ſic. ſ. de iudi. qꝛ. v.

ꝯ Appellatio. in hoc caſu nō ſufficit adire legatū ſm guil. ⁊ gar. niſi forſan ptes concordarent appellationi renunciando. de ap. conſtitutus. de of. dele. ſtuduiſti ⁊. c. lꝫ. ⁊ dic appellatio non manifeſte fruſtratoria: qꝛ taliſ non deuoluit negociū ad papam. ſ. e. ꝙuis. ⁊ ſic non hꝫ locū hec cōſtitutio que reqrit ꝙ talis ſit que deuoluat. ſ. interpoſita in ſcriptis ⁊ ex cā ꝓbabili: vt ibi: ⁊ que ꝑuenerit ad noticiam appellati: de conſti. cognoſcētes. qꝺ dic vt in cle. e. ti. cāꝫ.

menſem[a] poſt conſenſum[b] uel poſt obtentam[c] de ipſorum electione noticiã[d] ſi eam debito[e] tpe nõ cõtigerit pñtari ad ſedẽ ipſã ap. iter arripiãt ⁊ extunc[f] ſiue infra preſcriptũ tẽpuſ iter arripuerint ſiue[g] nõ: abſq; fraude[h] quãcito poterũt cõmode[i] locorũ cõſiderata diſtantia petituri[k] ſuarũ electionũ cõfirmatiões. uel proſecuturi[l] electiones ſuas: quib⁹ poterũt modis licitis ↄparere cũ omnibus actis iurib⁹[m] ⁊ munimentis[n] ſuis: ⁊ proceſſus ſuos ↄtingẽtibus[o] corã nobis[p] pſonaliter teneãtur. Quod[q] ſi per uiginti dies poſt lapſum[r] ex qualitate locoꝝ moderãda[s] tẽporiſ expectati[t]: ſiue eligẽtes[u] ſiue opponẽtes[x] uenerint: ſiue non

a Menſem. iſte menſis datur ad parãdum ſe ad iter.

b Poſt conſenſum. ſup. quãdo debito tpe fuerit pñtata electio alias locũ habebit ſequens clauſula.

c Poſt obtentã. ſubaudi ſm gar. ⁊ poſt tẽpus in quo debuit pñtari ⁊ quo debuit deliberare: vel poſtq̃ deliberauit. abſurdũ. n. eſſet q̃ in hoc caſu nõ haberet inducias ad deliberandum maxime cũ decre. q̃ ſit ſ. e. hic ſit reſeruata: vt. ſ. vidiſti. quõ eni veniet niſi prio deliberet an conſentire velit ⁊ quõ deliberabit niſi tẽpus habeat. l. di. ponderet. tamẽ tutius videſ ſibi ⁊ dño guil. vt dicamus q̃ in hoc caſu cũ electio dbito tpe nõ pñtatur habeat vnũ menſem ad deliberãdũ ⁊ parãdũ ſe ad iter nec illius menſis dimiſſio ſit abſurda q̃ ſit ex cã: ⁊ ne fraudi locus relinquatur ſm eos ⁊ ſufficit ſic ſcriptũ eſſe. ff. qui. ⁊ quib⁹. l. pſperit. Sʒ nõne rogat⁹ dʒ recedẽ iuitat⁹ fugere ⁊ ſola dʒ illi ſuffragari neceſſitas excuſãdi. C. de epi. ⁊ cle. ſi quęq̃. quõ ergo ſe ingeret niſi inuiteſ ⁊ rogeſ: dicas q̃ exquo elect⁹ eſt iuitat⁹ ⁊ rogat⁹ vt ⁊ auctẽ ipſi⁹ ↄſtõnis ſine nota abitiõis hoc facere poterit. alias. n. laqueus pararetur qõ eſſe nõ debʒ. xxvii. q. j. de viduis. de reſt. ſpo. lras.

d Noticiã. certã ⁊ idubitatã: puta q̃ ibi pñs fuit erat forte canõic⁹ vel hoieſ fide digni referũt p certo ſic eſſe: ar. de poſtu. c. i. de cle. ex. mi. illõ uel ide litteram recepit auctẽticã. nõ. n. cuilibet referẽti credere teneſ: ad hoc de do. ⁊ cõtu. cũ olim. ⁊ qõ ibi nõ. Quid ſi ſcit ſe electũ ſed neſcit appellatum: dic q̃ ſi eccleſia non ptinet imediate non currit iſte menſis immo teneſ ſuare deret. q̃ ſit donec ſciuerit appellatũ ſm guil. ⁊ gar.

e Debito tpe. ſ. infra octo dies poſtq̃ cõmode pñtari potuit. j. §. cetez. ⁊ ſic iſte menſis non currit niſi a tpe quo electio pñtari debuit ſm gar.

f Extunc. i. elapſo pdicto menſe ⁊ deſignat extremũ tẽp⁹ iſti⁹ mẽſis. ff. de cõdi. ⁊ demon. ſi is. ad fi. Alij exponũt extũc. i. arrepto itinere qõ eſt falſum p id qõ ſequiſ ſiue infra pſcriptũ ⁊c. ⁊ ſequereſ ſm id q̃ poſt decẽ annos arripiendo iter tunc inciperet ſibi currere tẽpus qõ eſt abſurdum.

g Siue non. ⁊ ſic de arreptiõe itineris nõ curat dũmõ veniat tpe ↄpetẽti.

h Abſq; fraude. ſi ergo electus duplex habebat domiciliũ dico q̃ ↄputatio fiet ab eo loco vbi tũc erat abſq; fraude p hãc litterã: ⁊ idẽ dico ſi extra domiciliũ eſſet ſm gar. ⁊ guil.

i Cõmode. xxii. q. ii. faciat. ff. de ver. ſig. nepos. ⁊ hʒ iudex hic arbitrari iſpecta q̃litate pſonaꝝ locoꝝ ⁊ tẽpoꝝ ⁊ etatũ. ff. de ver. obli. ↄtinu⁹. §. i. ⁊ pʒ i pn. ſe. §. ⁊ dico q̃ arbitrari dʒ iudex ſm vulgares dietas: vt pbaſ. j. õ phẽ. pñti. § loca. ſi. n. qõ ibi diciſ ſpãle eſt ergo ipſius ↄriũ regulare: ⁊ q² lex dʒ patrie cõuenire. iiij. di. erit ⁊ vſui ſtaſ etiã ↄtra nãm vocis. ff. de le. iij. l. vxori. in prin. ⁊ multũ opaſ regionis cõſuetudo. ff. de fũ. inſtru. l. cũ delanionis. §. aſinã. ⁊ i arbitratiõe vulgariũ ſemp reſpiciã cõditionẽ pſonaꝝ ⁊ tpis: vt. ſ. dixi. nõ aũt arbitrabiſ ſm ſingulares que ſũt cũ qs vtiſ duplomate. ff. de ver. ob. cõtinu⁹ §. ii. vel ſm legales. ff. ſiquis cau. l. i. ⁊ ſi habita ↄputatione aliquid ſupereſt p illa dabiſ vna dieſ. ff. de ver. ſig. l. iii. ſi non appareret vulgares nõ crederẽ errari ſm guil. ⁊ gar. ſi recurrerẽt ad legales. dum tñ qualitas cauſe pſonarum locoꝝ ⁊ tẽpoꝝ id patiaſ. Et ſcias q̃ ſi electus venit ante tẽpus qõ alias arbitrareſ iudex reſiduũ eius arbitrij nõ ppter hoc habet de lucro: q² in eo qõ ſinitũ eſt cõiecturis non eſt locus. ff. de ver. ob. l. cõtinuuſ. §. ſi. duplomate. Si aũt modicum reſtat de tpe vtẽdo duplomate penã euitat: pueniẽdo vero nil lucratur p pdictũ. §. Item ſcias q̃ ſi elect⁹ qui per. x. dietas diſtabat in pncipio menſis iter arripiens. xi. die ſit in curia tenetur ex citatiõe illius canonis niſi alias citetur a papa corã papa cõparere ſi nõ vult niſi primo labaſ menſis ⁊ decem dies quibus venire poterat ⁊. xx. quibus poſtea debuit expectari: ⁊ hoc pbat lra ſuperior cũ dicit: extunc ſiue infra preſcriptũ mẽſem venit ſiue nõ: ⁊ beneficiũ iuris nulli eſt auferẽdũ. xxviij. di. de his. j. de reg. iu. idultum. cũ ſuis concor. Nec ob. hoc ei quod dixi. ſ. q̃ pueniẽdo non lucraſ tps q² illud hʒ locũ in tpe qõ iudex hʒ arbitrari: vnde pueniẽdo nõ arbitrabitur iudex niſi tẽpus in quo venit ſm gar. ſʒ nũc loquor de certo tpe ⁊ a iure limitato ⁊ de eo in quo venit qõ alias habebat iudex arbitrari. Et ſcias q̃ ſi electio facta eſt in ipſa ciuitate vbi eſt curia ⁊ electuſ eſt pñs de tpe arbitrario nihil habebit ſed menſem ⁊ illos. xx. dies habebit ſm guil. ⁊ gar. rõ q² i tpe certo ⁊ limitato a iure locoꝝ varietas varietatẽ iuris non inducit. C. de tẽp. in integ. re. l. ſupuacuã. Sed quero an iudex arbitrãdo dare debeat aliquos dies ad quieſcẽdum pone vnũ in ſeptimana: ⁊ videtur q̃ non quaſi illi. xx. diex ob hanc cãm dati ſint. ſed dic cõtra ſm gar. ⁊ guil. cũ eni pter mẽſeʒ ⁊. xx. dies detur hic tãtũ tẽpus q̃to cõmode venire poſſit quis impius iudex arbitrabiſ q̃ per. xl. dietas vel plures venire cõmode poſſit nõ quieſcẽdo: nec illi xx. dies ob hoc dati ſunt ſed q² iudex in pemptorio non multũ dʒ contra abitem feſtinare. ff. de dam. infec. ſi finita. §. ſi forte. credo q̃ pter equitatẽ illi⁹ l. ſeruandã iſti. xx. dies dati fuerunt ad idem. ſ. de re iudi. cũ bertold⁹. arg. ↄ. j. de of. ordi. q̃uis. ibi continuatis ⁊c. ſed non eſt ↄ: vt ibi dicaʒ.

k Petituri. poſt conſenſum.

l Proſecuturi. referas ad id qõ dixit, poſt obtentã ⁊c. q² dicit hʒ gar. poſt cõſenſum poterit cõfirmatiõem petere ſed poſt noticiã petet vt cõpellãtur electores electionẽ pñtare. Alij dicũt q̃ poſt obtẽtã noticiã põt electõi ñ pñtate conſentire et confirmationẽ petere prior lectura magis placuit gar.

m Iuribus. i. rõnibus conſiſtẽtib⁹ circa factũ q² papa oia iura hʒ in pectore: de ap. ſepe. C. de teſta. oium. ſ. e. li. de conſti. c. j.

n Munimẽtis. i. his per que cã ſua muniri põt. vtpote cũ decreto electiõis cum inſtrumẽto appellatiõis pteſtationũ ⁊ ſimilibus.

o Contingentibus. vt diſpenſatio ſup pluralitate beneficiorũ ſup natalibus et ſimilibus: ſi talia oppoſita ſint. ſi. n. oppoſita nõ fuiſſent a pncipio ſed modo opponuntur: forte eo mõ queʒ habes. ſ. eo ti. vt circa dico q̃ diuinare non tenebatur et haberet eo caſu dilationem etiã extra curiaʒ. j. e. ver. electos: et in caſu in quo non eſt pñtata electio habeat illa munimẽta que habere põt ad alia non tenetur. ff. de re. iu. impoſſibilũ. ar. in ſe. §. ver. electus. ibi niſi iuſta cã ⁊c. nec dico q̃ in continẽti q̃ñ venit dẽat oñdere munimẽta ſed ſufficit q̃ paratus ſit illa oſtendere termino ſibi aſſignato: vt p ſequentia patebit ſm guil. et gar.

p Coram nobis. per hãc lram dicit archidiaconus q̃ elect⁹ nõ veniẽs ap. ſede vacante nõ incidit in penã gar. et Io. mo. ↄ. ſ. q̃ incidit lʒ de equitate pena remitti deberet: expeditũ eſt q̃ icidit p cle. eo. ti. ne romani in fi.

q Quod ſi p. xx. ſcõa ps. Quicquid dixerit hic gar. et alij dic plenius q̃ iſte. §. ponit quinq; caſus in quibus priuatus ẽ electus ipſo iure: Primus cũ iuſto impedimẽto ceſſante infra tempus ſtatutum nõ venit. Secũdus cũ iuſte fuit impeditus ſed infra tẽpus debitũ impedimẽtum pponi non fecit coram papa. Tertius cum bene fecit proponi impedimentuʒ tempore debito ſed ſtatuto tempore nõ pbauit. Quartus cum ſtatuto tempore oppoſuit et pbauit: ſed pcu. non miſit infra illud tempus ſufficienter inſtructum. Quintus cum miſit pcu. ſufficientem. tamẽ ceſſante impedimẽto infra tempus debitũ pſonaliter non venit. In his caſibus vel altero ipſoruʒ priuatus eſt ipſo iure. ſi aũt in neutro ipſoꝝ peccauit: penã nõ patitur priuationis. Ultimo ponit penã electi veniẽtis vel mittẽtis eo caſu quo mittere põt ſine munimẽtis: et ſic conſtrue hãc lram q̃ ſi expectati p. xx. dies poſt lapſum temporis moderandi ex qualitate locoꝝ cõtempſerint perſonaliter cõparere: et petere ſuaruʒ electionũ confirmationẽ vel pſecutiõem: ſeu executiõem ſiue opponẽtes venerint ſiue non electionẽ de ipſis ⁊c. vſq; ibi infra priuatos. hec vera ſi contẽpſerint nulla iuſta cã interueniẽte: de qua ppoſita ifra predictos. xx. dies corã nobis vel alio ſeu alijs deputãdo vel deputandis a nobis ſi videbitur admittẽda teneãtur infra. xv. dies poſt tempus huius apud ſe. ap. facere plenã fidẽ: ſubaudi: alioquin electiones de ipſis ⁊c. vſq; priuatos niſi contingeret talia vel tam veriſimilia pponi: vel infra eoſdem. xx. dies ſeu predictos. xv. eo caſu tãtũ: cũ vt pdicitur fuerint conceſſi ad pbandam predictã cãm appoſitã et admiſſam: que merito excuſaret electos ipſos ab infra ſcripta: ideſt ſupraſcripta ſm conſtructum pene: et pter qõ videretur forſitan indulgendũ eidem. ſ. electo. ſi intelligas pſidenti cõiunge cũ videretur tempus plixius ad predictã ↄparitionẽ. Inſuper eo etiã caſu quo contigerit pponi vel pro. i. et admitti aliquam iuſtã cãm ad excuſandã pſonalẽ ↄparitionẽ electoꝝ: niſi tunc infra idem tempus ſe pñtauerint per pcuratorem ſufficiẽter inſtructum ad oia pmiſſa electioneſ ⁊c. hec vera iuſto impedimẽto ceſſante: et ſubdit tũc: nihilominus. i. non obſtãte q̃ pcuratoreʒ miſerint: niſi ipſa cã ceſſante ſe pñtauerint pſonaliter: vt pmittitur electiões ⁊c.

r Poſt lapſum. rõnabilior eſt hec ↄputatio: q̃ illa q̃ ſit p decre. ſtatuim⁹. ſ. e. vbi ↄputãſ dies poſt aduẽtũ ptis. q̃d. n. ſi. ps vtaſ duplomate: dieta incõueniens ſequetur ex eo. Sed nõ mireriſ: q² hic maior pena imponiſ: vt ibi dixi in glo. equiori.

s Moderãda. vt. ſ. dixi ſup verbo cõmode.

t Expectati. ſed pone q̃ facta cõputatione recta in oib⁹ reperitur vna die veniſſe poſt terminũ non allegãs impedimẽtum: nunqͥd moram purgat: dic ſm gar. ⁊ guil. q̃ cum hec ſnia lata ſit a canone pter moram ſtatim elapſo termino cõmiſſa eſt pena puatiõis ipo iure: que amplius purgari non poterit. ſicut. n. a ſnia legis vel canonis nõ appellaſ. ſ. de ap. q² nos. ff. de ver. ſig. ſiqua pena. ſic nec purgaſ in ea mora. cũ enim ſtatim electio nulla ſit: ampli⁹ ↄualeſcere nõ poſſet ⁊. ſ. e. auditis. ⁊. j. de reg. iu. non firmaſ. ⁊ adde qõ dicam. j. de reg. iu. mora.

u Eligentes. hoc dicit ne credat aliqs q̃ veniẽtibus eligẽtib⁹ non teneatur electus venire: hoc ergo remouet.

x Opponẽtes. quare puniſ electus non veniens: equo non venerunt eius aduerſarij: cum in eius aduentu nulla videatur vtilitas: ad hoc. ff. ſiquis in ius vo. l. ij. ad fi. ⁊ nõ. ſ. de do. ⁊ ↄtu. c. vlt. Dic q̃ aduerſarijs non venientibus ipſe venire teneſ: ideo q² i ipſoruʒ abſentia procedi poteſt. ſ. eo. c. j. j. de eo qui mit. in poſ. c. j. ⁊. ſ. vt

lite non conte. quoniã. ⁊ etiã ceſſantibus aduerſarijs ibi locum ha bet iudicis officium. ſ. eo. cum nobis olim: cum ſimilibus.
a ❡ Comparere. Quid ſi electus venit infra tempora conſtitutiõis ⁊ negocio non finito illicentiatus receſſit: nunquid incidit in penã illius conſtitutionis? dic ꝙ ſic. j. eo. ſi poſtquam. §. i. Sed pone non venit electus infra tempus legitimuꝫ nec pꝰ petit aduerſarius pronunciari ipſum in hanc conſtitutionem incidiſſe: apparet procur. electi: qui dicit hãc conſtitutionem in eo locum non habuiſſe: puta q꜡ non pertinet immediate: vel quia appellatio non fuit talis q̄ deuolueret. replicatur ꝙ hoc debuit ꝓponi infra tempus de quo dictum ẽ ſupra q̄ritur qd iuris dico ſꝫ guil. ⁊ gar. procuratoreꝫ audiendum. ſi enim nõ habet locuꝫ conſtitutio. ſatis eſt claꝝ ꝙ non habet locum eius pena uel temporis artatio. de hoc igiẽ cognoſcendum eſt. ſed pone electum in tempus feriatuꝫ incidiſſe: cuius temporis ſi fiat computatio non venit electus infra tempus, venit tamen poſt tempus anteꝙ iudex ſedeat pro tribunali: queriẽ an incidat in penam? ⁊ videtur ꝙ non. ad quid enim ꝓdeſſet veniſſe exquo ſi veniſſet proceſſum non fuiſſet. Dico tamẽ ſm gar. ⁊ guil. ipſum in penam incidiſſe. debuit enim venire ⁊ ſe pñtare ⁊ tali tempore potuit libellũ offerre. ff. de adul. miles. §. ſexaginta. ſi enim cõtrarium dicatur eadem ratione ſequitur: ꝙ dies feſti ⁊ octaue de tali tempore detraherentur. Preterea ex cauſa in cauſa electionis ꝓcedi poteſt tempore feriato. arg. ſ. de fer. c. vlt. vbi hoc no. Inn. ob ff. ſi quis in ius voca. l. ii. ad fi. q꜡ nec ibi dicitur ꝙ nõ committatur pena: ſed ꝙ pretor eam remittere poteſt ſi vult: ſic ⁊ in hoc caſu poterit ſi voluerit papa remittere.
b ❡ Executionem. forte per hec verba denotare voluit electum preſentem eſſe debere vſqꝫ ad finem cauſe: vt per hoc ꝙ dicit cõfirmationem notaret principium: per hoc ꝙ dicit proſecutionem mediũ per id ꝙ dicit executionem finem: ⁊ eſt expreſſum. j. eo. ſi poſtquaꝫ §. j. vel forte loquitur cuꝫ petitur executio late ſñie ſuper confirmatione a qua appellatum fuit: q꜡ ⁊ tunc locuꝫ habet conſtitutio: vt in predicta decre. ſi poſtꝙ. §. vlt.
c ❡ Petere. exquo autem perſonaliter venerit ad curiam ſm gar. ⁊ guil. etiam per procuratorem confirmationem petere poterit ſicut ante conſtitutionem hanc poterat. cum enim hoc expreſſe reuocatuꝫ non inuenitur: antiquo iuri ſtabitur. vnde notabiliter poſuit ꝑſonaliter ꝓpe verbum comparere: ⁊ non prope verbuꝫ petere. nec obſtat ꝙ aduerbium perſonaliter intelligatur repetitum: quia per ſubauditiones ⁊ repetitiones tacitas iura reuocanda non ſunt ſed potius concordanda. C. de inof. doti. l. vna. ⁊. j. e. cum expediat.
d ❡ Iuſta cauſa. puta infirmitatis: aduerſitatis maris vel hyemis vel incurſus latronũ. ff. de execu. tu. l. ſcire. §. obſeruabunt.
e ❡ Cõtẽpſerint. nõ facias hic differẽtiam inter cõtẽnere ⁊ negligeẽ lꝫ alias videatur fieri. xx. di. ſi decreta. ſiue enim negligat ſiue cõtẽnat puniẽ: ⁊ ꝓbaẽ hoc. j. eo. §. penult. guil. ⁊ gar.
f ❡ Propoſita. ſi miſit nunciũ ad ꝓponendũ: ⁊ nuncius impeditus fuerit: ⁊ de hoc cõſtet: non nocebit ei dũmodo poſtea nõ ſit negligẽs ⁊ ꝓbaẽ hoc. j. eo. ver. inſuper. ibi iuſto impedimẽto ceſſante: ⁊ ſi infra illos dies papam vel auditorem habere non poteſt: proteſtetur hoc ne de negligẽtia noteẽ: ⁊ habeẽ ꝓteſtatio pro ꝓpoſitione. ff. de nau. fe. l. ii. Sed ſolet queri: an ſufficiat ſemel ꝓteſtari: qͦ videẽ q꜡ vnica ꝓteſtatio currentẽ preſcriptiõem tẽporis interrũpit. j. de ap. ſi iuſtus metus. de of. ordi. paſtoralis. C. de anna. excep. l. vt perfectius. ⁊ vnica debiti oblatio vſuras currentes impedit. C. de vſur. ſi ꝓ te. ⁊ vnica ſolẽnis depoſitio impedit iam currẽtes: dũmodo precedat oblatio ⁊ conſignatio. C. de vſur. acceptã. econtra videẽ: cuꝫ inſtanter apoſtoli petẽdi ſint. ff. de lib. dimiſ. l. vna. de ap. vt ſuper ⁊ palliũ ⁊ lr̃e dimiſſorie. c. di. priſca. lxi. di. epũs. ⁊ ſollicitus debet ẽẽ ad hoc. C. de temp. ap. cum anterioribꝰ. §. in his. Credo ſm gar. ⁊ guil. tutum eſſe electum pluries ꝓteſtari: ne de negligentia arguaẽ ⁊ ſic doceat ſe agere voluiſſe qͦ no. Inno. de preſcrip. ex trãſmiſſa ad hoc. C. de vſur. pupil. l. fi. tñ ſi hora ⁊ loco cõpetentibꝰ papã requiſiuit ⁊ eius copiam habere non potuit: ⁊ hoc legitime fuerit ꝓteſtatꝰ ſibi tempus non curret donec papa copiã ſui fecerit: q꜡ talis lꝫ vnica ꝓteſtatio curſuꝫ temporis impedit. ff. qñ ap. ſit. l. i. §. biduũ ver. dies. ⁊. ii. q. vj. biduũ. ⁊ ar. in. l. vt perfectius. Et ſi papa electos ad cameram conſueuit admittere: licet in publico non faciat copiam ſui: hoc corã oſtiarijs tabellione ⁊ pſonis que occurrerint ꝓteſtetur. j. de ap. ſi iuſtus. ⁊ predicta. l. vt perfectius ⁊ in ſcriptis ꝓteſtetur: in auc. de temp. non ſolu. pe. §. conſtitutionem. col. vij.

ꝑſonaliẽ cõparereᵃ ⁊ ſuaꝝ electionũ cõfirmatiõeꝫ uel ꝓſecutiõeꝫ ſeu executiõeꝫ peteẽᶜ nulla iuſtaᵈ cã iteruenięte cõtẽpſeritᵉ: de qua ĩfra ꝑdictoſ uiginti dieſ ꝓpoſitaᶠ ĩfra quĩdeciꝫ dieſ poſt tẽpᵒˢ huiuſmõi corã nobꝰ uel alio ſeu alijs deputãdo uel deputãdis a nobꝰ ſi admittẽda uidebiẽʰ teneanẽ apudⁱ ſedem ipſaꝫ facere plenã fidemᵏ niſiˡ uel infra eodem. xx. dies ſeu predictos quindecimᵐ eo caſu tantum: cum ad predictã cãm ꝓpoſitãⁿ ut prediciẽ ⁊ admiſſã ꝓbãdã cõceſſi fuerint: talia ⁊ tã uериſimiliaᵒ ꝓponi contingeret: que in iudicio preſidentisᵖ electos ipſos ab ĩfraſcripta pena merito excuſarent: ⁊ propter quod forſitan uideretur eidem ad predictã comparitiõeꝫᵠ tempus prolixiusʳ indulgendum. Inſuper etiam eo caſu quo ad perſonalem electorum comparitionẽ excuſandam aliquam iuſtam cauſã proponi contigerit uelˢ admitti: niſi tuncᵗ infra idem tempusᵛ iuſte impedimentoˣ ceſſante per procuratoremʸ ad premiſſaᶻ omnia ſufficiẽter inſtructum: ⁊ nihilominusᵗ ipſa cãᵒ ceſſante ut premittitur ſe perſonaliter preſentauerintᶻ: electiones de ipſis factas eoipſo uiribus uacuantes: ipſo omni iure ſi quod eis per electionem huiuſmodi queſitum eſſet decernimus eſſe priuatosᵃ ele

g ❡ Tempus huiuſmodi. xx. dieruꝫ.
h ❡ Videbitur. quid ſi dũ iudex deliberat an ſit admittẽda vel non: labitur tempus nunquid nocet electo? credo ꝙ non ſm gar. ⁊ guil. ſ. de ap. ex inſinuatiõe. ii. q. vi. biduũ C. de temp. ap. auc. ſi lis.
i ❡ Apud ſedem. ergo nõ alibi: niſi forte iuſta cã ſuaderet contrarium. j. e. ver. electos.
k ❡ Fidẽ. ꝑ teſtes vel aliuꝫ legitimũ modũ ꝓbandi: de reſti. ſpo: cum ad ſedem. ⁊ ſi ex ꝑte electi ꝓbetur iuſta cauſa abſñtie: ⁊ opponẽs vult cõtriuꝫ dicere: bene audietur: ne qs ꝑ teſtes falſos obtineat: de teſti. pñtium. ⁊ q꜡ ꝓbare volenti mos gerendus eſt. ff. de ꝓba. circa. iudex tñ accelerare debꝫ quãtum põt: q꜡ hoc eſt huius conſtitutionis mens.

ſm gar. ⁊ guil.
l ❡ Niſi vel hic eſt ver. ⁊ exceptio: ab eo qͦ dictum erat: ꝙ debeant electi pſonaliter cõparere: alias cadant a iure ſuo: ⁊ hoc verum eſt niſi ⁊c̃. ⁊ hoc ꝓbat lr̃a infra comparitionem.
m ❡ Xv. qui danẽ ad ꝓbandam cãm ꝓpoſitam: ſed nũquid iudex datus a papa illos dies poterit abbreuiare vel prolongare? dic ꝙ non ſm guil. ⁊ gar. cuꝫ ſit tempus limitatum a iure: ſicut nec dies qui dantur ad appellandum. ii. q. vi. anterioꝝ. ⁊ qui danẽ ad in integrũ reſtitutiõem petẽdã. C. de tẽpo. in inte. reſt. l. ſuperuacuam. ⁊ facit cle. de in inte. reſti. ab eccleſia.
n ❡ Propoſitam. qui eam ꝓponit: dꝫ habere mandatum: alias nõ videẽ huic cõſtitutioni ſatiſfactum: cum infra dicatur per procuratorem ad premiſſa ⁊c̃. ſi tamen gerens negocium ſine mandato excuſat: ⁊ admittatur ſi electus ratum habet infra tempus infra qͦ ſe debuit excuſare credo ꝙ ſufficit. ff. rem ha. l. pe. ⁊ facit qͦ dixi. ſ. e. ꝙ ſit.
o ❡ Veriſimilia. ſi aũt ꝓponat cãꝫ legitimã quo ad ius: nõ tamẽ quo ad factũ ⁊ vult probare infra tempus debitum audietur: q꜡ plena ꝓbatio preſumptioni ꝑferenda eſt. ff. de his qui ſunt ſui. l. filium. ⁊ pone exemplũ ſm gar. q꜡ valde potens homo dicit ſe ab impotente detentũ vel corã iudice impreſſionem paſſuꝫ. ff. qͦ me. cau. non eſt veriſimile.
p ❡ Preſidentis. ſummi põtificis vel alterius ab eo dati.
q ❡ Comparitionem. perſonaliter faciendaꝫ.
r ❡ Prolixiꝰ. arbitrariũ habita tñ cõſideratione ipedimẽti ⁊ q̄litatis negocij.
s ❡ Vel. pro et.
t ❡ Tunc. ſ. cũ iuſta cauſa ꝓponitur admittitur ⁊ probatur.
v ❡ Tempus. infra qͦ debuit electus perſonaliter comparere.
x ❡ Impedimẽto. ⁊ ſic in penã nõ incidit: ſi iuſtuꝫ impedimẽtũ aduentũ ꝑeius impediuit: ⁊ credo ſꝫ gar. ꝙ ſeruetur illeſus ipſo iure ſine aliquo reſtitutiõis auxilio ꝑ hanc lr̃am. Si aũt electus ĩfra tempus nec venit nec miſit: ⁊ aduerſarius preſens petat pronũciari ip̃m in cõſtitutiõem hanc incidiſſe: iudex in hoc caſu benefaciet non multuꝫ accelerando: maxime ſi ſit ſpes de vicino aduentu. ſ. de do. ⁊ contu. cum dilecti. ſed ſi ꝓceſſerit iudex ⁊ electus veniens probat impedimentũ: propter qͦ nec venire nec mittere potuit: reſtitueẽ cõtra proceſſum. ſ. de re iudi. cuꝫ bertoldus. ff. de dã. infec. ſi finita. §. ſi forte.
y ❡ Procuratorem. ſpãlis caſus: cuꝫ alias in arduis impeditus nõ cõpellatur procuratorẽ cõſtituere. ſ. de ꝑcu. querelam. vbi de hoc. ⁊. v. q. iii. ſi egrotans.
z ❡ Premiſſa oĩa. ſ. ꝓponẽdũ ⁊ ꝓbandũ iuſtã cãm abſentie: ⁊ petendã confirmatiõem ⁊ ꝓſequẽdã electiõem. Et ſic nota ꝙ ꝓponens cauſas abſentie debet habere mandatum: vt. ſ. dixi.
⁊ ❡ Nihilominus. i. non ob. ꝙ ꝓcuratorem miſit.
ꝯ ❡ Cauſa impedimẽti. ꝓpter qͦ alias ꝓpter quam electus ſe perſonaliter ꝑ̃ſentare non potuit.
ꝝ ❡ Pñtauerit. Dato ſibi poſt impedimẽti ceſſatiõem omni tꝑe: qͦ a ꝑ̃ncipio hac cõſtitutiõe dabaẽ. vnde habebit menſem ad ſe parandũ: ⁊ tempus arbitrarium ⁊ adhuc. xx. dies: ⁊ hoc voluit dicere ſuperior lr̃a: vt ꝑ̃mittiẽ: ⁊ qͦ dico de menſe qui datur ad ter: intelligo cum tale fuit impedimẽtũ: qͦ nõ ſolũ iter ſed paramentum etiam impediuit: ſm gar.
a ❡ Priuatos. ⁊ pertineat prouiſio ad papã ſꝫ gar. cuꝫ mens cõditoris fuiſſe videatur exquo negociũ eſſet in curia ꝙ papa ꝓuidere deberet: alias nõ eſſꝫ celeris eccleſiaꝝ expeditio: ex pñtis ſeu plenitudine papa põt facere qͦ vult ſed de iuẽ credo cõtriũ: ⁊ dico ꝙ ſi canonici deliquerũt in pſonaꝫ vel formam: tũc locũ habet decre. j. eo. quãꝙ. ſi aũt non deliquerint: electio reuertitur ad eoſdem. j. eo. ſi electio. nec dicam cõtriũ in hoc caſu cũ nõ reperiã expſſũ: nec ꝑ ſubauditiões ſunt iura reuocanda: ut dixi. ſ. eo. §. in gl. ex quo autẽ. Si aũt iudex datus a papa ꝓnunciat electum incidiſſe in hanc conſtitutiõem: ſi cõ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ctos uero qui ſe ſine actis iurib⁹ ⁊ munimētis ſuis ⁊ ꝓceſſ⁹ ſuoſ ꝯtigētib⁹ pſonaliter uel p ꝓcuratorē ut premittit[a] pñtauerint ea uolum⁹ ex ꝯtēptu ꝯſtitutiōiſ huiuſmodi eo[b] caſu pena precelli ut ꝓ exhibēdiſ illiſ alibi quā apd ſedē ipſā niſi ex[c] iuſta cā nō poſſint dilationē aliā obtinet. Ad hec[d] ut diligēs inquiſitio ſuper electiōib⁹[e] ⁊ eligētib⁹[f] ⁊ electis[g] ac alijs premiſſa[h] ꝯtigētib⁹ plena[i] iformatio poſſit haberi: quā iformationē p ꝓcuratores qui ut plurimū cōſtituūt abſentes[k] ⁊ ꝓceſſus ignari curſus cāꝝ non ſentit de facili ꝓuenire[l] de ipſis electorib⁹ due[m] pſone ad min⁹ ſup negocio ipſo ut de electis premittit[n] ſufficiēter iſtructe: qñ electionē ꝯcordē[o] eſſe ꝯtigerit: infra idē tēp⁹[p] per capitulū i expēſis[q] de bonis ad prelatū ipſius eccleſie de cuiuſ electione agit pertinētib⁹ ſi ſint diſcreta[r] alioquin[s] de communibus: uel per ipſum capitulum aliunde[t] prouiſis: ſi de ipſis diſcretiſ uel communibus tunc haberi non poſſint[u] ad omnia inſtructi[x] plenarie tranſmittantur[y]. ¶ Si uero[z] in diſcordia electio uel electiones ipſe proceſſerint: tūc due[τ] perſone ad minus de parte qualibet cum ſint plures[ꝯ] uel de parte electi: cum electio una proceſſerit in neceſſarijs[ꝝ] ⁊ moderatis expenſis electorum quas ſi electi exhibere contempſerint[a]: niſi forſan ipſos facultatū impotentia[b] pro qualitate negocij excuſaret: omni iure ipſis ex tali electione queſito priuentur[c]: ⁊ quando unicus[d] eſt electus: cui aliquis uel aliqui ſe opponunt[e]: in expenſis ipſorum proprijs eo caſu tam opponēs[f] quā opponentes huiuſmodi: ſi duo tantum uel ſi plures

ſtat eum non incidiſſe vel eſt dubium admitteretur: eius appellatio. ſi autem conſtat eum incidiſſe non admittetur: quia a pena legis vel canoniſ non appellaſ. ſ. de ap. q: nos. ff. de ver. ſig. ſiqua pena. ſm guil. ⁊ gar. Et ſi elect⁹ ꝑuatus hac ꝯſtitutiōe opponat ſe alteri electo: vt vn⁹ de capitulo admittēd⁹ videt: q: excluſus ab illa pte vñ liberi admittiſ ab illa pte vnde legitimi. ff. ſ. ſuc. edic. l. i. §. quibus. qd̄ intelligo veꝝ ſm gar. ſi in alio capite ſatiſfactum eſt conſtitutioni: q: perſone inſtructe miſſe ſūt: ꝑuatus eſt eni ſolū iure ſibi queſito p electiōem vt dicit hec lr̃a.

a ¶ Premittitur. ſ. i caſu i quo mittendo excuſaſ.

b ¶ Eo caſu. ſ. qñ veniūt vel mittūt ſine actis.

c ¶ Ex iuſta cā. vt q: iſtrumētū detulit ⁊ miſit: vel aliqua de nouo opponūtur: vt dixi ſ. in glo. vt diſpenſatio que ē glo. vlt. ſ. in ꝓxi. pte.

d ¶ Ad hec. tertia ps poſtquā dixit ad quid tenentur electi dicit ad quid tenētur electores: ⁊ dic ad hec. i. ꝑter hec.

e ¶ Electiōibus vt ſi forma ſ. cre. q: ꝓpter. fuerit obſeruata: ⁊ queri debet diſtincte de quolibet ipſius decre. articulo de quo in dubiū reuocaſ.

f ¶ Eligētibus. vtꝝ excōicati maiori ab homie ſuſpenſi priuati a canone. hi eniꝫ eligere ñ pñt. ſ. eo. cū i cūctiſ ⁊ c. cū iter. R. de ꝯſue. cū dilect⁹ cū ſi. idē ſ alijs q̄ circa hoc fuerit i dubiū ṙuocata.

g ¶ Electis. ingreſ circa hꝰ ſ bis q̄ hēs. ſ. e. cū i cūctis. ⁊ xxv. di. vſqꝫ ad. xlix.

h ¶ Premiſſa. electiōes electores ⁊ electos.

i ¶ Plena. p hāc lr̃am ⁊ ſequētē dico ſꝫ gar. ⁊ guil. ꝙ ſi mittāſ canōici: q tñ nō interfuerūt negocio: ꝙ nō ſufficit: cū ⁊ j. dicatur ex ipſis electorib⁹ ⁊c̄.

k ¶ Abſentes. qd̄ alias eſſe poteſt. j. de ꝓcu. licet.

l ¶ Prouenire. ⁊ lꝫ p talem ꝓcuratorem poſſet inſtructio ꝓuenire nihilomin⁹ veniūt he pſone ſm guil. ⁊ facit qd̄ dixi in pñ. ſuper verbo periculoſis.

m ¶ Due pſone. he pſone ꝓcuratorium ab eligentibus habere debent: vel alias apparere quō trāſmiſſi ſint: ar. ſ. de here. cū ex iniuncto. ⁊ ſi iſte pſone nō venerint: elect⁹ vult tñ plenā inſtructiōem facere p alios: ſufficit quo ad ſe: ſed non quo ad electores: q: penā incurrēt. j. e. §. ceterum. Et ſi pſone inſtructe venerūt. ⁊ ante inſtructiōem cauſe deceſſerūt poſtq̄ ſciuerint hoc eligentes: tenētur alias pſonas mittere infra tantū tēpus quātū ſuperi⁹ eſt taxatuꝫ alias ꝓpter nouū contēptū penam incurrent: ſꝫ a principio negligētes nō fuiſſent: ad inſtar eius quod diciſ de electo. ſ. eo. §. prox. ver. iſuper.

n ¶ Premittiſ. ergo venient cū actis iurib⁹ ⁊ munimentis: ad idē. j. §. ꝓximo.

o ¶ Concordē. lꝫ quidā dicāt electionē cōcordē que a maiori pte capituli facta eſt: tu dic ſm guil. ⁊ gar. ꝯcordē: qñ oēs cōſentiūt nemine diſcrepāte. Ille. n. intellectus eſt cōtra ſignificatiōeꝫ vocis: ⁊ ꝓbaſ hoc. j. §. ꝓx. ⁊ j. e. quorūdā.

p ¶ Idem tempus. infra qd̄ electus debet pſonaliter cōparere: ⁊ ſi electus ſit remotior q̄ electores: ſufficit ꝙ pſone inſtructe veniāt infra id tēp⁹ infra qd̄ electus remotior venire dꝫ ſm guil. ⁊ gar. Si aūt electus eſſet ꝓpinquior dico eligentes habere menſem ⁊ tempus arbitrariū ⁊ xx. dies. ad impoſſibile enim nō obligātur. j. de reg. iu. nemo cum ſuis concor. ⁊ verba ſunt ciuili mō intelligenda. ff. ad exhi. l. pe. Et dico ſm guil. ⁊ gar. ꝙ ſi in curia ille ſit qui ē electus vltra montes habebunt pſone inſtructe tempus ad veniēdum: quod haberet electus ſi eſſet i eccleſia: ⁊ curreret a die eis notificati cōſenſus exhibiti. tutius tamen eſſet ꝙ cum mittunt pro conſenſu: mitterent etiam pſonas inſtructas ſm formam huius decre. tamē lꝫ hoc non fecerint non incidūt in penam. Qualiter enim artari debent ad ꝓſecutionem cauſe donec ſciant an electus ꝯſentiat? Idem dico ſm eoſdem: ꝙ ſi duo ſunt electi: quorum vnus ē in curia: alter in eccleſia: ille qui eſt in eccleſia ſtatim poſt ſuuꝫ conſenſū exhibitum artatur hoc tempore. cum enim decre. iſta dicat poſt conſenſuꝫ ⁊c̄. ſtabimus textui: nec dicemus ꝙ habeat vel poſſit expectare cōſenſū alterius electi.

q ¶ Expenſis. neceſſarijs ⁊ moderatis. vt in ſe. §.

r ¶ Diſcreta. ſi autem aliqua ſint diſcreta: aliqua cōmunia fiant de diſcretis pertinentibus ad prelatum ſi ſufficiunt. alias quod deeſt per hanc litteram de cōmunibus ſuppleatur: ſed ſi de bonis eccleſie plus recipit vnus q̄ alter dabit ne tantum vnus ſicut alius? dicas ſm gar. ꝙ eſt triplex genus expenſarum. In expenſis que fiunt in cauſis vel negocijs generaliter ad totam eccleſiam pertinentibus fit contributio ſm facultates vt qui plus habet plus ſoluat. de cenſi. ſopite. ⁊ c. cum inſtantia. ſicut ⁊ in naui iacture ſummam ꝓ precio rerum diſtribui oportet: ⁊ qui plures res ſaluabit plus conferet. ff. ad. l. rho. de iac. l. i. §. iacture ſummam. Alie ſunt expenſe pertinentes tantum ad bona diſcreta: puta ad dignitatem: tunc de illis bonis diſcretis fieri debent expenſe dummodo ſufficiant. In expenſis vero que pertinent ad bona communia de communibus he fieri debent: hoc ſatis probat hec littera ſꝫ gar.

r ¶ Alioquin. i. ſi bona diſcreta non ſunt.

t ¶ Aliunde. contrahent mutuum: cum manifeſta ſit in hoc eccleſie vtilitas. x. q. ii. precarie. xii. q. iii. quicunqꝫ. vel ſi id commode fieri non poteſt a dioc. clericis charitatiuum petunt auxilium: de cenſi. cum apoſtolus. §. prohibemus. tractatur enim ſubditorum ſal⁹. lxi di. miramur.

v ¶ Poſſint. cōmode. ff. de ver. ſigni. nepos.

x ¶ Inſtructi. iſtructe debet dicere cū ſupra dicat pſone. Har.

y ¶ Trāſmittantur nō ergo ſufficit eoſ eligere niſi trāſmittantur. Si ergo electi primo nolūt ire alios eligant ⁊ trāſmittant. illi autem electi qui veniſ noluerit. hac pena tāquā culpabiles puniantur. j. §. ceteꝝ quod. n. fit a maiore parte capituli: mior pars ſequi tenetur niſi rōnabile qd oſtēdat: ſ his q̄ ſi. a ma. par. ca. c. j. vnde veniſ tenebātur ad idem. iij. q. i nulli. vii. q. i. q: frater. xvi. q. i. vos autem fratres. ⁊ quod ibi notatur.

z ¶ Si uero. quarta pars ponit quid iuris de miſſione perſonarum quādo electio facta eſt in diſcordia.

τ ¶ Due pſone cōpareāt: qd̄ eſt. j. ⁊ ſi iſte perſone ſe aduerſarios in iudicio conſtituant: nihilomin⁹ inſtruere poſſunt: cū ⁊ infra dicaſ opponētes inſtruūt: nec ſūt iſti ꝓprie teſtes: ſed inſtruūt cauſaꝫ cuꝫ actis iuribus ⁊ munimentis: ⁊ per eos inſtruetur papa vel auditor in facti veritate.

ꝯ ¶ Plures electiones: ⁊ intelligas ſiue ſint due ſiue plures dūmodo oēs ſuas ꝓſequantur electiones.

ꝝ ¶ Neceſſarijs. que ſūt ille quibus nō factis res peritura erat vel deterior futura. vtiles que meliorem cauſam faciunt deteriorē eſſe non ſinūt. ff. de ver. ſig. l. impenſe. ⁊ dico ꝙ cōditiōe ex hac decre. electi non tenebūtur ad utiles: cū de neceſſarijs tātū dicaſ: ſꝫ actione neg. geſtoꝝ bene. ff. de neg. ge. ſed an vltro. ſ. de ꝓcur. cum pro cauſa.

a ¶ Cōtempſerint. ſed an teneaſ offerre: an ſufficiat ꝙ paratus ſit ſoluere dubitaſ? ⁊ videſ ꝙ teneaſ offerre. C. de ꝯtrahen. ⁊ cōmit. ſtip. magnā. ff. de leg. cōmiſ. l. ſi fundus ad fi. vbi diciſ ꝙ offerre teneſ. alias in penam incidit ⁊ ſ. de loc. potuit ar. ꝯ. ff. quorum legatoꝝ. l. fi. §. i. vbi dꝛ ꝙ ſufficit ſi parat⁹ ſit ſatiſfacere: nec teneſ offerre. ſed moram petenti non facere. ff. de ope. liber. cum patronus. ff. de dam. infec. l. iiij. §. hec autem. So. dico ſm guil. ⁊ gar. per iura vltimo allegata ⁊ per decre. de iureiur. breui. ⁊ j. de ſen. ex. cum medicinalis. §. exemplum. ⁊ per litteram iſtam que dicit contempſerint ꝙ ſufficit ſi ſoluere ſit paratus: ⁊ ꝯtraria loquūtur cum ſtatuta eſt dies que interpellat.

b ¶ Impotentia. ⁊ tunc expenſas dare tenētur electores. vbi enim ius poſtulatum excuſat: incūbit hoc on⁹ poſtulantibus. j. §. p. a ſimili vbi ius excuſat electum incumbat onus expenſarum electoribuſ ⁊ ſatis hoc patet. j. §. ꝓx. ver. vel ſi perſonas. ⁊ idem dico ſi electi poſſunt. ſed nolunt has expenſas ſoluere p precall. ver.

c ¶ Priuentur. per ſñiam. vbi. n. vult decre. hoc ꝙ ſit canon late ſententie bene hoc exprimit. ita ⁊ hic feciſſet ſi hoc voluiſſet. ſ. de dec. ad audientiam.

d ¶ Unicus. ſi ergo ſunt plures electi: dico per hanc lr̃am ⁊ p illaꝫ j. §. ꝓx. opponētis vel opponētiū cū vnic⁹ eſt elect⁹: ꝙ opponētes venire nō tenētur. iſta. n. decre. non compellit alios venire niſi electos poſtulatos ⁊ perſonas inſtructas ⁊ opponētes. cū vnic⁹ ē elect⁹. a verbis ergo nō recedā. imo verbis edicti ſ̄ſeruiā. ff. de le. iii. non aliter. ſ. de reſcrip. ſuſceptū. ⁊ hoc intellexit guil. ⁊ gar. de his opponētib⁹ qui ſunt de electoribus. ꝓ illis. n. veniūt electi ⁊ pſone inſtructe ſed ſi aliqui ſint opponentes preter electores: puta dioc. clerici vel alij quorū interſit ipſi uenire debēt. ſed eadē rōne qua ſupra dici poſſet: ꝙ i eis locū nō hēat hec decre. ſꝫ illa. ſ. e. ſtatuim⁹.

e ¶ Opponūt. in formā vel perſonā aliquid obijciēdo. ſ. e. c. j.

f ¶ Opponens. dixit guil. ⁊ gar. ꝙ ſi archiepſ vel epſ ſe opponit pſonaliter venire non tenetur. q: durum eſſet ꝙ occaſione hui⁹ oppoſitionis ſuam eccleſiam vel ꝓuinciā derelinquat. ⁊ ideo ſufficit

duo[a] ad minus ex ipſis opponentibus in expenſis[b] ipſorum opponētium plene ut dictum eſt cum actis ⁊ munimentis inſtructi[c] compareant[d] ut per premiſſas perſonas uel negociū plenarie iſtrui[e]: uel ſedes eadē ualeat informari[f]. an eccleſiarū utilitate penſata ⁊ alijs[g] iſpectis circūſtātijs ſup habēdis aliquibꝰ ꝓbationibꝰ ſeu quibuſcunqꝫ alijs ſit alibi[h] facienda cōmiſſio uel equitate ſuadente ptes ponꝰ apud ſedē ipſā in ꝓbationibꝰ ⁊ alijs ſint artāde[i]. ¶ Ceterū[k] ſi eligētes electiones[l] ipſas cōcorditer uel in diſcordia celebratas īfra octo dies[m] poſt quā cōmode poterūt: electis[n] pñtare diſtulerīt ipſos qui culpabiles[o] in hoc extiterint quo ad ſe a ꝓceſſꝰ proſecutione totaliter[p] excludētes[q] omnibus bñficijs[r] ſuis que in ipſa eccleſia[s] de cuius electione agitur obtinent per triennium cōtinuum extunc[t] inchoandum uolumus eo ipſo fore ſuſpenſos[v] ad que ſi infra illud tempus ſe propria temeritate uel alio[x] queſito colore ingeſſerit illis ipſo iure ꝑpetuo[y] ſint priuati ¶ Uel[z] ſi pſonas iſtructas ut premittit[⁊] etiā ſi opponētes uel electꝰ mit-

ſi ꝓcuratorem mittat ſufficienter inſtructum tanꝗ̄ iuſta ⁊ rōnabilis cauſa eū excuſet. j. §. ꝓx. ver. vel ſi perſonas. ⁊. j. e. §. pe. vbi non aſtringit perſonaliter venire eccleſie alligatum: etiam ſi poſtulatus fuerit.

a ¶ Duo ad minus. ſi autē .x. ſunt opponētes: ⁊ diuerſa crimina opponūt: vtpote vnꝰ adulteriū. alius homicidium ⁊ ſic de ſingulis. ſufficit duos mittere ſufficiēter inſtructos ſm guil. ⁊ gar. cum hic lrã non diſtinguat ⁊ ſic ſatiſfactum dicemus huic conſtitutioni. ⁊ inconueniens eſſet tot opponentes compelli venire: ⁊ electū per tot diſtingui. ff. de exer. ac per plures lꝫ ſit ar. cōtra. q ſi plures de vno crimine accuſant. magis idoneus eligit a ptore. ſi autēꝫ de diuerſis omnes venire tenentur nec admittitur vnus pro alio. ff. de accu. ſi plures. C. de accu. l. qui de crimine. Sed illud quia vbi criminaliter de crimine agitur non poteſt ꝓcurator iteruenire. ſed hic agitur ciuiliter ⁊ ideo ſecus de accu. ſuper his.

b ¶ Expenſis. quas ſi dare noluerint: ⁊ ita nullus venit tanꝗ̄ culpabiles puniantur. j. §. ꝓxi. ver. vel ſi perſonas.

c ¶ Inſtructi. reſpicit illud due pſone alias inſtructi. ⁊ reſpicit illud duo ex opponētibꝰ ⁊c. ⁊ an illi duo ꝯtribuere teneātur? dixi. j. e. cū non deceat.

d ¶ Cōpareant. infra idem tēpus infra qḋ electi venire tenētur: vt intelligatur repetitum. ſ. de ap. ſcḋo requiris. ⁊ ſi electus obijciat opponēti: ꝙ tempora non ſeruauit. ⁊ opponens idem obijciat electo primo diſcutietur de iure opponētis tanquam de preiudiciali. C. de adul. quoniā. ſ. de or. cog. tuam. prius enim pſone opponētium diſcutiende ſunt. xxiii. di. illud de accu. c. i. ⁊ ſimul de vtroqꝫ cognoſcere non debet. ſ. de iudi. exhibita. ſm guil. ⁊ gar. Dico tñ ꝙ iudex excluſo cōtradicente ex officio ſuo cognoſcet. vtꝝ electus tempora ſeruauerit. ſ. e. cum nobis olim. quid ſi opponens a principio non venerunt infra tempora ſed poſt: ⁊ ſe petant admitti ad ea que de nouo ꝑuenerunt: nūquid admittētur? videtur ꝙ ſic. ſ. e. vt circa. §. alioquin. ſ. e. c. j. ſ. qui ma. ac. poſ. cum in tua. Et ne per ſurreptionem ⁊c. ſ. eo. cum dilecti. §. nos vero. Sed dic ꝯtra per hāc decre. que excludit eum a totali proſecutione ꝓceſſus ⁊ qui cōtra te calūniatus eſt nec de illo nec de alio crimine te accuſat. ff. de accu. ſicut. iii. q. x. ſi accuſatorum. non ob. decre. vt circa. punitur enim ibi qui non expreſſit. ſed exprimere non potuit qḋ ignorabat: hic autē punitur quia cōtempſit. decre. autem ſtatuimus. non ob. quia ibi non priuatur ꝓſecutione ꝓceſſus: ſed in hoc punit ꝙ in eius abſentia ꝓceditur. veniens igitur admittetur in eo ſtatu in quo cauſa reperietur. dicamus igitur hoc per decre. iſtam ſpecialiter introductū non ob. decre. cum dilecti. quia officium iudicis non deficiet. vt in predicta decre. cum nobis.

e ¶ Inſtrui. ita ꝙ finiri poſſit.

f ¶ Informari. qñ nō eſt tale quid ꝓbatum: per quod negocium decidi poſſit.

g ¶ Alijs circūſtantijs. quid enim ſi per iſtos informatur iudex: ꝙ ꝓbatiōes de facili pñt haberi in curia vel non niſi cum magna difficultate? hoc inſpecto vel cōmiſſiōem faciet: uel ad ꝓbatiōem faciēdaꝫ in curia compellet. Gar.

h ¶ Alibi. ad quid fiet iſta cōmiſſio: cum electus ⁊ opponētes ducere teneantur omnia munimēta? dic illud verum de ꝓbationibꝰ per inſtrumenta faciēdis ſed iſta cōmiſſio fit rōne probationū faciēdarum ꝑ teſtes quos ad curiā ducere eſſet difficile de fideiuſ. cōſtitutus. ii. q. ij. c. vlt. gar. ⁊ guil. ⁊ idem poſſet intelligi ſi haberet ꝓbare per inſtrumēta que ſecum ducere nō potuit: puta priuilegiū qḋ alterius erat nō ſuū. nec illud habere potuit: uel impeditus fuit per aduerſariū quo minus habere poſſet vel ſimilia ad hoc de fi. iſtru. cōtingit. ⁊ c. accepimus de teſti. cogen. peruenit primo guil.

i ¶ Artande. ⁊ teſtes cōpellēdo ad curiam venire. ſ. de teſti. c. ii.

k ¶ Ceterum. quinta pars.

l ¶ Electiones. ſcias ſm gar. ꝙ hoc qḋ hic dicitur habet locum non ſolum in electiōibus cathedralium eccleſiarum vel regularium: de quibus hic loquit decre. ſed ⁊ in omnibus alijs electiōibus. quia. ſ. in prin. decre. nicolaus corroborat qḋ ſtatuerat greg. cum hac temporis moderatione. Greg. autē de qualibꝫ electione loquitur. ſic in qualibet electiōe locū habebit moderatio.

m ¶ Octo dies. ⁊ ſi extiterunt cōpetēti tēpore ad pñtandam electionem excuſabūtur ꝓpter ſupueniētē caſum. ſi autem extiterunt eo tēpore quo venire poterant vtendo duplomate: impedimētum ſuperueniēs nō excuſat eos. ff. ſiquis cau. l. ii. §. ſi quis tamē. ſ. e. cū in veteri. ſm guil. ⁊ gar.

n ¶ Electis. ſi aūt pñtarent generali ꝓcuratori electi nō ſufficit: quia temporalis hereditas per talem non acquiritur. ff. de acqui. heredi. ꝑ ꝓcuratorem multo minus ſpūalis: nec matrimoniū carnale per talem contrahitur. j. de ꝓcu. c. vlti. ff. de ritu nu. generali. ergo nec ſpūale qḋ eſt verum. niſi electus ratum haberet infra id tempus: infra qḋ ſibi debuit preſentari. ff. rem ra. ha. l. pe. Si aūt pñtetur ꝓcuratori ad hoc ſpāli ſufficit ꝑ eadē iura ad hoc. ſ. de prebē. accedēs. xxxii. q. ii. honorāt. C. de acqui. poſ. l. i. cum ſi.

o ¶ Qui culpabiles. ſi hꝫ ignoret qd erit videt ꝙ nullꝰ incidat in penā. q ſanctius eſt ⁊c. ff. de pen. abſentem ⁊c. ar. contra q ſi plures ꝑcuſſerint: ⁊ vnus ſolus letaliter ⁊ ignoretur quis oēs de occiſo tenēt xxiii. q. vlt. c. vlt. ff. ad. l. acq. itē mela. §. ſed ſi plures. So. lapſus tpis ꝓbat oēs culpabiles. niſi ꝯtriū aliqui oñdant puta de ſua diligētia vel ꝙ miſerunt. ⁊ miſſus fuit ipeditus uel negligens ſm gar. nō tamē videt ꝙ negligētia miſſi excuſet eligētes. j. eo. ſi cōpromiſſariꝰ. j. rñſo niſi hic dicas ꝙ ꝑ hoc verbū culpabiles. nō ob. ꝯtriū: q cū ſūt plures ⁊ vnus deliquit ⁊ alter nō. tūc hꝫ locū lex illa abñtem. ſꝫ cū oēs deliqrūt ſꝫ nō equaliter tūc habeāt locū iura ꝓ hac pte inducta. nec enī pōt aliqs innocēs appellari. ut in. l. abñtē ſm guil. ⁊ gar. hic aūt oēs pñtare debebāt: niſi ergo ꝓbetur ꝯtrarium dicam omnes in culpa.

p ¶ Totaliter. ꝑ hāc lrām dico ꝙ nec electiōem alterius ptis poterūt ipugnare alias non eſſent totaliter excluſi. ad hoc. j. e. ver. opponētis.

q ¶ Excludentes. ⁊ ſic excluſi ſūt ipſo iure. ⁊ ſi cū eis de facto ꝓceſſū ē: ſi poſtea excipiat in medio cauſe. de tali ꝓceſſu ſe iuuare nō poterūt. iudex tñ ex illo ꝓceſſu poſſet animū informare cū caſus ſit iſte in quo ꝓcedit ex officio ſuo vt pluries ſupra dixi.

r ¶ Beneficijs. non ergo officijs ⁊ merito. pone. n. ꝙ fuiſſent oēs culpabiles quis interim officiaret eccleſiā? ⁊ ſi nollēt iſti interim officiare ꝑ ꝓuatiōeꝫ bñficioꝝ ꝯpelleret eos eps. ſi cām rōnabilē nō allegēt. de cle. nō reſi. inter quatuor uel ſaltē ſi uult eos ob multitudinē ſuſtinere ſm guil. ⁊ gar. de ipſoꝝ beneficijs faciet eccleſie deſeruiri: de cleri. nō reſi. c. penul. ⁊ de appella. ꝑuenit. ii. ⁊ ſi hac ſuſpēſione durante uacat eccleſia eligere poſſunt. alias decre. cuꝫ in cūctis. ſ. eo. ti. nō priuaſſet eos ſpāliter hac pñte. ad hoc eo. ti. cū vinton. eligi aūt non poſſūt medio tpe in illa ſaltē eccleſia in qua ſuſpenſi ſunt ſm gar. ⁊ guil. ſ. eo. ti. per inquiſitionem.

s ¶ In ipſa eccleſia. nō ſuſpēſū a beneficio in vna eccleſia. nō ꝓpter hoc ſuſpēſum in alia ad idē. j. eo. ſi ꝯpromiſſarius in fi. ⁊. j. de re. ec. nō alie. hoc cōſultiſſimo. ⁊. j. de of. or. ſi canonici. ſecus in excōicato uel ab officio ſuſpēſo. iiii. q. v. quiſquis. vii. q. j. ſi quis preſbyter.

t ¶ Extunc. ſ. poſt predictos octo dies.

v ¶ Suſpenſos. eſt ergo canon late ſentētie. ſic. ſ. e. cū in cūctis. Et ſi eps eēt qui vocē haberet. puta in electiōe metropolitani euitat hāc penā. cū de ipſo nō caueat expſſe. j. de ſen. excō. q piculoſū. ⁊. j. e. ſi ꝯpromiſſariꝰ. §. huiꝰ. penā autē ſuperiorē nō euitat. ſ. ut totaliter a ꝓſecutiōe ⁊c. Et ſi qrat an eps taliter ſuſpēſos poſſit abſoluere. dicēdū eſt ſm guil. ⁊ gar. ꝙ non. ar. decre. ſ. e. c. j. ibi nullā ⁊c. ⁊. ſ. de teſti. tā lris. ibi donec nrām mereāt ⁊c. facti. n. qſtio in arbitrio eſt iudicātis. pene uero pſecutio ⁊c. ii. q. iiii. §. notādū. ff. de abol. l. i. §. ii. tā. n. ſi diceret ꝯtriū. illuderet huiꝰ canonis pena ⁊ ſimiliū. qḋ icōueniēs eſſet nō ob. decre. nup. ſ. de ſen. excō. q loqt in excōicatiōe ſm gar. vbi maiꝰ uertit periculū. ⁊ ideo faciliꝰ remouet. q nullꝰ uſqꝫ ad certū tps excōicatur ſed donec ſatiſfaciat uel caueat de ver. ſig. ex pte. unde vere loquēdo ibi pēa nō remouet. ſꝫ qḋ ius ſtatuit adiplet. Sꝫ qd dices ſi electio nō fuit pñtata tēpore debito. electꝰ poſt noticiā iter arripuit fecit expēſas poſtea pñtat ſibi electio. electꝰ reperit eā minꝰ canonicā nō vult cōſentire. quero nūqd electores teneāt ei ad expēſas qs facturꝰ nō fuiſſet. ſi ipſi debito tpe pñtaſſent. dico ſic ſm gar. ⁊ guil. alias electo ꝑ ꝯſtitutiōeꝫ hāc laquſ pararet. ad hoc. ff de peri. ⁊ ꝯmo. rei ven. l. ult. C. de iudi. ſancimꝰ. ⁊. j. de of. or. ſi canonici. j. rñſo. ⁊. §. j.

x ¶ Alio colore. puta q ſe ingerūt de alicuiꝰ ſuperioris auc̄te uel pōe exēpluꝫ ſ. e. auaritie: ⁊ qḋ dixi de ſuperiore intelligas qui id nō poſſit concedere.

y ¶ Perpetuo. intelligebat ⁊ ſi nō fuiſſet appoſitū. exquo. n. ꝓuāt ꝑpetuo ꝓuati intelligūt. C. de penis ſeruꝰ. l. di. c. i. qḋ dic vt. ſ. de ꝯſti. ex lris. ⁊ ꝑ hāc lraꝫ ꝑpetuo dico. ꝙ ſi eps ipſis priuatis ea uellet de nouo ꝯferre nō poſſꝫ. ad idē ſ. e. cū in cūctis. ⁊ c. lꝫ canon. ⁊ c. auaritie. ⁊ meliꝰ. j. eo. c. cōmiſſā. §. porro.

z ¶ Uel ſi viſo qualiter puniantur eligentes. ſi electionē tempore debito non pñtāt. eſt videndū qualiter puniūtur eligentes ſi pſonas nō mittūt iſtructas ⁊ hic aſſume qḋ ſequitur infra. ſ. deſtinare neglexerint.

⁊ ¶ Ut premittitur. in. §. ad hec ⁊ in. §. ſi uero.

ꝯ ¶ Electi. ſed ad quid debent venire perſone inſtructe. exquo non venit nec mittit electus. cum ex eo priuatus ſit ipſo iure. reſpondeo vt inſtruatur papa

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

ſuper toto negocio: ⁊ forte poſſibile eſt: ꝙ electus qui non venit impeditꝰ fuit ad ueniendum ⁊ mittenduꝫ. ⁊ ſic non eſt priuatus. ſ. eo. ver. inſuper. ⁊ ſuper hoc ipſo vtilis eſſet inſtructio ⁊ ſuper alijs occurrentibus.

a ¶ Miniſtrare. ⁊ miniſtrabunt tunc electores q: ipſi tenētur mittere: ⁊ miſſi ſuis ſtipendijs non debēt miniſtrare. x. q. ii. precarie. ſed ex quo electi cōtemnunt miniſtrare expenſas ꝓuati ſunt ad quid ergo veniunt pſone inſtructe. dic ut di xi. ſ. glo. ꝑri.

b ¶ Neglexerint. aſſume hic lr̄am ⁊ a totali quo ad ſe. ⁊c̄. que eſt infra.

c ¶ Eos. negligentes ⁊ opponentes.

d ¶ Contradicentium paucitas. quomodo hoc cum non poſſunt eſſe pauciores ꝙ unꝰ vel duo. qui tamen venire tenentur. ſ. §. ꝑx. rn̄deo. q: nō ſunt alij qui eccleſie deſeruiant niſi contradicentes qui ſunt tam pauci: ꝙ ſi mitterēt nō eſſent qui deſeruirent eccleſie. ſed nonne ſunt electores. forte omnes contradicūt puta cum ſuperior. prouidit ſed illi ſunt pauci vel electores īfirmi ſūt vel mortui uel abſētes ſunt ita ꝙ nulli eccleſie deſeruiūt preter contradicentes ⁊ illi ſunt pauci. ſed quot dicemꝰ paucos. hoc relinquam arbitrio iudicantis ſi reuocet̄ in dubium. alique enim eccleſie indigent pluribus ſeruitoribus: alique paucioribus. ⁊ ſic non poteſt elocutione exprimi. ff. de ſolu. ratū. ⁊ quia reſpectiue quedam dicuntur pauca ⁊ multa. xlv. di. diſciplina. inſti. de iur. perſo. §. fi.

e ¶ Alia iuſta. puta incurſus hoſtium infirmitas: nimia paupertas. ad hoc. ſ. §. ꝑx. ibi facultatum impotētia. uel eſt obligatus eccleſie cathedrali: ut ep̄s uel archiep̄s. vt. ſ. dixi. Guil. ⁊ gar.

f ¶ Probabilis. infra tempus iudicis arbitrio taxādū ꝓbanda. ex quo hic nō determinatur ſm̄ guil. ⁊ gar. ff. de iur. deli. l. j.

g ¶ Procuratorē. etiā extraneū qui non ſit de electoribus nec de opponētibꝰ vt declarat ſequens littera. ibi dictas perſonas dirigere teneantur. Gar.

h ¶ Nihilominus. ſi vero anteꝙ ceſſaret impedimētum eſſet negocium in curia terminatum. non credo ꝙ perſonas dirigere teneantur. cum iam inſtructioni vlterius non ſit locus. ad quid ergo inanibus ſumptibus ſe vexarent ff. de inoffi. teſta. l. i.

i ¶ Priuentur. per ſententiam: ⁊ priuabit eos papa: uel iudex ab eo datus ⁊ h̄ idem facere poterit epiſcopus ꝓprius qui debet canones obſeruare. ⁊ a ſubditis facere obſeruari. ⁊ ſacrorum canonum eſt miniſter. xxi. diſt. §. i. ⁊ ideo nō credo ſꝫ gar. ꝙ ſi in iſto triennio ſe ingeſſerit: ꝙ ſint priuati perpetuo. ut ſ. in alio caſu. ex quo repetitum non eſt cum ſit penale ⁊ reſtringendū. iudex tamen ex eo poterit eos punire. ſed queritur quare in precedenti caſu priuātur ipſo iure ⁊ hic per ſn̄iam. dixit gar. hoc ideo quia papa reputauit eos amplius deliquiſſe. ⁊ quia hic eſt iam quaſi iudicium. ⁊ ibi quaſi extraiudiciale ⁊ ideo forte iudex non eſſet ita paratus ibi. ut hic.

k ¶ Contumacia. ut quia non venit. cum ſunt vnus uel duo. uel quia duos ex ſe non mittunt cum ſunt plures. Sed nonne ex iſtorum repulſione poſſet ſequi iniquitas. pone. n. electum indignum. So. lꝫ iſti repellantur. officiū iudicis non quieſcit. ſicut ⁊ ubicūqꝫ periculū anime vertitur. ſupplet. ſ. eo. cum nobis. de excep. exceptiōem. ⁊ vbi publica offenditur vtilitas ut in milite ꝓcuratore. C. de procu. l. militem. ⁊ de his que conſtat ſibi tāꝙ iudici de poſt. prela. bone. j. vbi de hoc. ⁊ ſupplet ea quibus omiſſis non valeret ꝓceſſus. ſ. libel. ob. c. i. de lite conteſt. c. vno cauere etiam debet ne ſibi illudatur. ff. de iudi. ſi pretor ⁊ ne in vanum partes vexentur: ſ. de offi. dele. ſuper queſtionum §. porro ad fi.

l ¶ Pena. excluduntur ergo a ꝓſecutione proceſſus. ⁊ beneficijs per trienniū priuabuntur. ſed iſti opponentes quare puniuntur in beneficijs. nōne a ſua oppoſitione ſine pena deſiſtere poſſūt. intellige ſꝫ gar. ⁊ guil. hoc de illis qui in ſua oppoſitione perſiſtunt vel recedunt ab ea eo tp̄e: ⁊ modo quo ab ea recedere non potuerunt. j. eo. ab eo. ſ. e. quāuis. ⁊. c. ſtatuimus.

m ¶ Plectēda. argue ſm̄ gar. ⁊ guil. ꝙ non eſt canō late ſententie quo ad hoc ⁊ dicit gar. ꝙ iſti opponētes per modum denūciationis pn̄t dicere electionē nullam. ar. ſ. de accu. veniens ⁊. c. prelatoꝝ. ſed per modū oppoſitionis uel exceptionis non. quia a totali ꝓſecutione ⁊c̄. officiū tamen iudicis non ceſſat. vt pluries dixi.

n ¶ Nihilominus. i. non obſtante ꝙ illi excludūtur.

o ¶ Premiſſis. ſ. cum eligētes excluduntur. quia electionem non pn̄tauerunt vel perſonas inſtructas non miſerūt. ⁊ etiam cum opponentes puniūtur. q: hanc decre. non ſeruauerunt. Jo. an.

p ¶ Priuantur. ſupple vel priuari mandantur ꝓpter caſum precedentem.

tere uel uenire ſeu expenſas miniſtrare[a] contemnant: deſtinare neglexerint[b] niſi eos[c] capituli uel contradicentium[d] paucitas ſeu alia[e] iuſta ⁊ probabilis[f] cauſa euidenter excuſet: in quo caſu procuratorē[g] ſufficienter inſtructum mittere ⁊ nihilominus[h] ceſſante cauſa dictas perſonas dirigere teneantur ⁊ a totali quo ad ſe proſecutione proceſſus: ⁊ a prouentuum beneficioruꝫ que in eccleſia ipſa obtinent per triennium continuum perceptione priuentur[i]: opponentis uel opponentiuꝫ cum unicus eſt electus contumacia[k] ſimili pena[l] plectēda[m]: nihilominus[n] tamen in premiſſis[o] caſibus quibus eligentes uel opponentes quo ad ſe proceſſus proſecutione priuantur[p]: electis per hoc in proſecutione ſui iuris nullum[q] preiudiciuꝫ generetur. ¶ Deniqꝫ[r] cum ad poſtulationem concordem uel diſcordem procedi conti-

q ¶ Nullum preiudiciū. ⁊ ita ex iudicialis negligētia eligentiū non nocet huic electo. ſed nūquid ꝓceſſus eligētiū hītus ꝯ ipſos nocebit electo vel alijs qui in iudicio nō fuerūt: dic ſm̄ gar. ꝙ electo ſciēti ꝑiudicabit ignorāti non. iii. q. vi. hec quippe. ſ. de do. ⁊ cōtu. cum olim. ſ. de re iudi. q̄uis. alijs aūt quoꝝ intereſt nō q: ſint electi. ſed aliter nocet ⁊ ſcientibus ⁊ ignorātibꝰ vt in actiōe populari dicitur: in qua ꝓceſſus ꝯ vnū ꝑiudicat alijs etiā ignorātibus niſi doceāt ꝺ coluſione vel de ꝓprio intereſſe. ff. de accu. ſicut. ff. de iureiu. eum qui. §. in popularibꝰ.

r ¶ Deniqꝫ. ſerta pſ ⁊. ſ. plene dixit q̄liter debeāt ſe haber̄ eligētes ⁊ electi ⁊ etiā opponētes. mō vult dicere qualit̄ ſe debeāt haber̄ poſtulātes ⁊ poſtulati gar.

s ¶ Et aliqui. ⁊ pro. i. vel ꝓprie.

t ¶ Uel etate. q patiantur ī his defectū collige. ſ. e. cū ī cūctis. ⁊. c. lꝫ canō. ſ. ꝺ eta. ⁊ qua. ꝑterea cū patiētibꝰ aūt defectū in ordinibus diſpenſant epi. vt ī predicta decre. ꝑterea ⁊ eo. ti. inā in ep̄atibus papa. de of. lega. ꝙ trāſlationē. de exceſ. prela. ſicut vnire. cum patientibus defectum in etate quo ad ep̄atus ſolus papa diſpenſat. ſ. eo. ti. cū nobis oli. § fi. quo ad dignitates tene qꝺ habes. j. de eta. ⁊ qua. c. vno quo ad parrochiales eccleſias tene qꝺ habes. ſ. e. licet canon.

u ¶ Similes. ut illegitime nati. ſ. eo. innotuit.

x ¶ Poſtulentur. intelligas iſtū. §. indiſtincte: ſiue immediate pertineant vel appelletur ſiue nō: quia ex quo nō pōt aliꝰ diſpenſare quo ad hoc imediate dicētur ꝑtinere. Jtē cū poſtulāt̄ ad regulares eccleſias ⁊ appellatū eſt. uel imediate ꝑtinēt eccleſie. uel talis ē caſus in quo nō pōt alius ꝙ papa diſpenſare. q: ⁊ tūc quo ad hoc imediate ꝑtinere dicentur.

y ¶ Alligati. vt ep̄i archiep̄i vel ſimiles q̄d in alligatis inferioribus eccleſijs puta abbatibꝰ exēptis. oli erat dubitatio. an tales deberēt eligi uel poſtulari: q̄ ēminata ē. j. e. ſi abbatē. ſ. ꝙ debēt eligi ⁊ ſic nō habet locum iſte. §.

z ¶ Noſtra. nō ergo loqt̄ de his qui ſunt talibꝰ eccleſijs alligati: ꝙ ſufficit alterius licētia.

⁊ ¶ De veteris. ſeruēt ḡ illi decre. ſ. e. c. j. Et ex quo poſtulati in hoc caſu nō tenēt̄ ad hoc ius ſuādū. ꝑp eq̄litatē ſuādā in iudicijs. dico ꝙ nec opponētes venire tenēt̄. ſꝫ ſufficit ꝙ ſeruēt ipſū ius antiquū nā ⁊ etiā priuilegiū vnius partis ſepe ad aliā extendit̄. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. vlt. ſ. de mu. pe. c. ii

ꝯ ¶ Poſtulatos huiꝰmōi. ſ. patiētes defectū ī ordinibꝰ vel etate uel his ſimiles.

ꝝ ¶ Moderata. hoc dixit ob id qꝺ ſequitur ut eo ſaluo ⁊c̄.

a ¶ Conſenſū. ſꝫ ex quo ꝯſentire nō debēt. qn̄ incipiet eis currere tēpꝰ: Rn̄deo ſm̄ guil. ⁊ gar. qn̄ deliberauerūt de nō diſſentiēdo uel rn̄derit ſe nō diſſentire. vn̄ dixit guil. ꝙ ep̄s poſtulatꝰ ad eccleſiam ſic dꝫ rn̄dere: nec cōſentio nec diſſentio. ſꝫ ī h̄ me volūtati dn̄i pape ſuppono. ad h̄. viii. q. i. ī ſcripturis. qꝺ īfra mēſeꝫ facer̄ debēt. ſ. e. ꝙ ſit. Et dico ꝙ poſtulatio dꝫ pn̄tari poſtulato. alias q̄liter deliberaret ꝺ diſſentiēdo vel nō diſſentiēdo ⁊ ſi poſtulātes negligētes fuerit ī pn̄tādo puniēt̄ ut electores ꝑ lr̄am q̄ ſeqt̄ ⁊ negligētes ſtatuta ibidem ſimilis ⁊c̄.

b ¶ Dictum eſt. ſ. §. ſi vero.

c ¶ Aliquibus. vt perſonis inſtructis uel alijs.

d ¶ Subminiſtrēt. eadē diſtictiōe ſeruata q̄ ſupradicta ē in eligētibꝰ. ſ. an ſit celebrata in ꝯcordia. an in diſcordia ſm̄ gar. Jo. an.

e ¶ Nō diſſenſerunt: nō mediū inter ꝯſentire ⁊ diſſentire. ſ. nō diſſētire. cōcor. j. de reg. iu. is qui tacet.

f ¶ Inſtructas. ⁊ dic ſm̄ guil. et gar. lꝫ hic textꝰ nō exp̄mat: ꝙ etiaꝫ opponētes tenēt̄ uenire. q: ꝑpter parē rōneꝫ habuit ꝓ expſſo. ad hoc. ſ. c. i. ⁊. c. vt circa ex eadē eſt ibi ratio. ſ. eccleſiaꝝ ꝓuiſio.

g ¶ Premittitur in. §. ad hec ⁊. §. ſi vero.

h ¶ Negligētes. ſ. poſtulantes ⁊ poſtulatos negligētes ī veniēdo uel mittendo.

i ¶ Similis pena. inquātū cē pōt. electꝰ. n. ꝓuatꝰ eſt iure iā ſibi acq-

gerit: ⁊ aliqui[s] patientes in ordinibus uel etate[t] defectum uel his ſimiles[u] poſtulentur[x]: non qui alijs eccleſijs alligati[y] liberum non habeant ſine noſtra[z] permiſſiōe uolatum: circa quos taliter alligatos nihil de veteris[⁊] iuris obſeruātia immutamus: poſtulatos[ꝯ] huiuſmodi ⁊ poſtulantes eoſdem ea moderata[ꝝ] diſtrictione perſtringimꝰ: ut eo ſaluo ꝙ poſtulati huiuſmodi nec ſuis poſtulationibus preſtare conſenſum[a]: nec ut de electis dictum[b] eſt exhibere expenſas aliquibus[c] teneātur. ſed poſtulantes ipſi concorditer uel diſcorditer expenſas ipſas perſonis talibꝰ ſubminiſtrēt[d] poſtulatos inueniendo ſi non[e] diſſenſerint: ⁊ poſtulantes in mittendo perſona inſtructas[f] ut in concordi uel diſcordi electiōe per omnia ut ſupra premittit̄[g] moderatio. premiſſa conſtringat: ⁊ negligentes[h] ſtatuta ibidem ſimilis[i] pena percel-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſito. poſtulat⁹ aūt ſolū ſpe grē quā hēbat. ⁊ idē dico in eligētibus.

a ¶ Nec ꝑ hoc ne credat aliquis: ꝙ qꝛ poſtulati cogūt̃ ad ueniendū habeāt maius ius hic remouet.

b ¶ Pro celeri. no. hic mentē ⁊ cām huius conſtitutionis.

c ¶ Gratia. ſ. illa generali. de qua dicitur. ſ. de reſcrip. ſedes ⁊. c. nō null i ⁊ vi. ⁊. ſ. ꝺ tor ne. c. ii. ⁊ hoc ſi poſtulatio concors fuit vel ſaltē a duab⁹ ꝑtibus facta: i quo caſu ſm quoſdam pōt peti ꝯfirmatio ſ. eo. cū monaſterium ⁊. c. officij. §. fi. ⁊ ſi talem admiſerit ſuperior dicet̃ facere gratiā: ⁊ ſi nō admiſerit facit iniuriā. ff. de aqua. quoti. ⁊ eſt. l. j. §. pe. Si aūt non ſit facta in concordia vel a duabus partib⁹ ⁊ ex cā dependet ex gra ſpāli. ſ. ti. ꝓxi. poſtulatiōeꝫ. ⁊. c. bōe ſm gar. qui hic ꝓſecutus fuit quādam materiaꝫ extraneā de attentatis quaꝫ videbimus. j. ꝺ appel. non ſolum.

d ¶ Porro. ſeptima pars in qua qꝛ ſupͣ dixerat electos ⁊ eligentes poſtulatoſ ⁊ poſtulantes teneri ad quaſdam expenſas faciendas dubitaret aliquis vtꝝ poſtea poſſent recuperare: ideo addit quod ſequit̃. gar.

e ¶ Reddendis. nec dabitur conditio ex hoc canone ad repetitionē ipſaꝝ: quia nulla hic noua obligatio. ff. de ꝯdi. ex lege. l. vna. quod eni ſtatutum iam erat hic obſeruari precipitur. potius ergo dabit̃ ſm guil ⁊ gar. cōdi. ex decre. vt preterite. ſ. eo.

f ¶ Eligentium. i. quas fecerunt eligentes in proſecutione electiōis ⁊ ſic expone ſequentia.

g ¶ Iudicabit. ſed quid eſt iuſtuꝫ: uel quid iudicat equitas canonū rńdeo ſm gar. ſi electio uel poſtulatio facte ſunt in concordia pnͭt eligētes uel poſtulātes expēſas facer̃ de bonis pertinētib⁹ ad ꝑlatū ⁊ ſi de ſuo fecerit: recupare pnͭt factas. ſ. e. ut ꝑterite. ⁊. ſ. e. c. §. ad hec. uel iudicij officio uel cōditiōe ꝑdicte decre. ⁊ hoc intelligo ſiue obtineat ſiue nō ſiue dignū elegerint ſiue indignū: dūmodo ignoranter. ſufficit. n. ꝙ non fuerūt in dolo. ff. de bo. au. iudi. poſ. l. pretor. §. ii. ſi aūt electio in diſcordia fuerit celebrata: ⁊ maior pars ꝓſequatur negociū electionis: dūmodo vtiliter incipiat ꝓſequi expenſas habebit. non tn̄ ſufficit ꝙ ſine dolo: ut in caſu precedēti. ſed eſt neceſſe ꝙ vtiliter. ff. de. neg. ge. ſed an vltro. minor aūt pars ita demū habebit expēſas: ſi obtinet: qꝛ apparet ꝙ vtiliter cepit iudiciū ꝓſequi. Inno. tn̄ dixit ꝙ cū facta eſt electio in diſcordia. illa pars habebit ab eccleſia expenſas. de qua poſtea fuerit diffinitū ꝑ capitulum ſuper hoc ꝯuocatū iterū. hoc tn̄ qđ de expenſis dictum eſt: cum electio facta eſt in diſcordia. dicit gar. nō ſeruari. ſi. n. obtinet electus ſibi ſatiſfaciat de teſta. relatū. §. nomine. ſi uero ſuccūbit nō repetit expenſas: qꝛ ſuū negociū egit. C. de neg. geſ. l. j. ⁊ de ſtatu. ⁊ ima. l. vi. Idem de poſtulato intelligas per eadē iura: ⁊ hoc non intelligas in caſu illius decre. ſ. e. nih[il]. qꝛ ibi electus admīſtrationem habet. ſi aūt aliquis ſe opponit [..] ꝓſequitur ius ꝓprium: puta dicens ſe cōtēptū: ⁊ tūc nil repetat: q[ꝛ] ſuū negocium egit. aut egit de iure tāgēte eccleſiam dicendo perſonā non idoneam uel formā non ſeruatam. ⁊ tunc ſi ſuccūbit nil repetit: qꝛ inutiliter excepiſſe ꝓſumitur. ff. iudi. ſol. iam tn̄. §. aīpenul. ſi obtinet recuperat a capitulo. ar. ſ. de ꝓcu. cū ꝓ cā. ⁊. ſ. de re. ec. nō alie. ad noſtram. ⁊ ſic litis termin⁹ declarat negociū expēſaꝝ. ar. ad hoc. C. de iudi. rem non nouā. victus etiā condēnatur victori in expēſis: ⁊ ſi nō eſt ſoluēdo reſtituitur actio aduerſus capitulū. Hec aūt uera inter ſeculares q ꝓpriū hn̄t. ſi aūt ſit regularis qui non hꝫ ꝓprium: tunc etiā ad ꝓſecutionē cauſe expēſas habebit: alias cū ipſe nil habeat periret ius ſuū ⁊ eccleſie. ſ. de accu. ex parte. ⁊. c. pe. ⁊ ꝺ his vide per Ber. Inno. ⁊ hoſt. ſ. e. vt preterite.

lat: nec[a] per hoc ꝙ de poſtulatis ꝓ celeri[b] eccleſiarum expeditione ſtatuitur. poſtulationes ipſe minus dependere intelligantur a gratia[c] quam antea dependebant. ¶ Porro[d] in ſingulis caſibus ſupradictis in recuperandis uel reddendis[e] expenſis eligentium[f] electorum poſtulantium ⁊ etiam poſtulati illud ſeruari decernimus: quod iuſtum fuerit ſeu equitas canonum iudicabit[g].

Idem.

Fundamenta[h] militantis eccleſie in montibus ſanctis propheta[i] rememorans per montes apoſtolos ⁊ predicatores patenter inſinuat: quib⁹ tota huiuſmodi edificij fabrica confidenter innititur[k] qui firme baſes[l] eccleſie ſuper fundamēto: preter quod nemo aliud ponere[m] poteſt: quod eſt chriſt⁹ ieſus: ueluti ſummo angulari lapide ſolidantur: ut ueritas que antea[n] legis ⁊ prophetaruꝫ preconio[o] uehebatur[p] per apoſtolicam tubam[q] in ſalutem uniuerſitatis exiret: ſicut ſcriptum[r] eſt: in omnem terram exiuit ſonus eorum: ⁊ in fines orbis terre uerba eorum. Huius autem muneris[s] ſacramentum ita dominus ad omnium apoſtolorum uoluit officium pertinere: ut in beato petro apoſtolorum omnium ſummo[t] principaliter collocaret: ut ab ipſo quaſi quodaꝫ capite dona ſua uelut corpus omne diffunderet. hunc[u] enim in conſortiuꝫ indiuidue unitatis[x] aſſumptum id quod ipſe erat[y] dominus uoluit nominari dicendo[z]: tu es petrus: ⁊ ſuper hanc petram[⁊] edificabo eccleſiam meaꝫ ut eterni templi ſtructura deo edificante cōſtructura mirabili munere gratia dei in petri conſiſteret firmitate: cui[ꝯ] ſaluatoris noſtri mirāda[ꝝ] ꝓuiſio beatum paulum in apoſtolatu gētiū ꝑ dexteras[a] ſocietatis

b Fundamēta. decre. hanc que localis eſt in quattuor partes diuido: quarum prima durat uſqꝫ ad. §. ꝓinde. ſecūda vſqꝫ ad. §. vt aūt. quarta uſqꝫ ad fi. In prima aūt ꝑte ponit̃ ꝯſtitutionis cauſa ⁊ origo. In ſecūda ponit̃ ꝯſtitutio. In tertia pena trāſgreſſorum. In quarta quedā ꝯſtitutionis moderatio Quaꝝ prima ſubdiuiditur in alias quattuor partes. prima durat vſqꝫ ad. §. ne aūt. ſecūda vſqꝫ ad. §. decet. tetia vſqꝫ ad. §. digne. quarta vſqꝫ ad fi. ipſius partis. In prima aūt particula dicit Nicola⁹ ⁊ ꝓbat auctoritate pſal. noſtrā militantē eccleſiam fundatā eſſe ſuper apoſtolos ⁊ predicatores quorum fundamētū ⁊ ſolidatio eſt in chriſto ieſu. hoꝝ aūt precipuus fuit beatus Petrus: cui ſuperna dei ꝓuiſio beatum paulum adiunxit: qui duo ſub vno ꝑſecutore codeꝫ die ⁊ loco ciuitatem romanam ſuo glorioſo cruor̃ martyrij xp̄o dn̄o cōſecrarūt. Secūdo dicit̃ ipſam eccleſiam diuino miraculo tꝑalibus adiutā auxilijſ dum. ſ. ꝯſtantin⁹ imperator ipſi eccleſie in ꝑſona beati ſilueſtri quarto die ſui baptiſmatis donauit ciuitatē romanam: ut ibi collocata petri ſedes gauderet plenaria libertate. Tertio dicit decens eſſe omnē materiam ⁊ modū tolli: per quos metus uel terror aliquis imminere poſſit ipſi pōtifici romano uel ſuis fratribus in conſilijs ſibi exhibēdis et alijs negocijs romane eccleſie. que iminēt ꝓ tempore faciēda ⁊ in creatiōe pōtificis ⁊ in ꝓmotione cardinaliū cum occurrerēt. Quarto dirigens mentem ſuaꝫ ad vrbem ad memoriaꝫ reducit multa diſcrimina: magnaqꝫ ꝑicula que ſuſtinuit vniuerſalis eccleſia ꝓpter peregrina regimina et ſenatores incognitoſ qui prefuerūt ipſi ciuitati romane et maxime tēpore corradini. In ſecunda ꝑte principali volens circa futura pericula exhibere ſalubre remediū ſtatuit ꝙ null⁹ imperator: rex: ꝑinceps marchio: dux: comes: aut baro uel aliquis alius qui ſit notabilis ꝑeminētie dignitatis ꝑtātis uel excellētie. frater filius vel nepos ipſorum poſſit aſſumi ad tēpus vel in ꝑpetuū in ſenatorē vel rectorem vrbis rome quocunqꝫ noīe vocet̃ ipſa rectoria. Item nullus alius ꝑter ꝑdictos aſſumi poſſit ad ipſius ciuitatis regimē vltra anū. hec uera niſi ſpālis interueniret ap. ſe. licentia per ipſius ſedis litteras exꝑmēda. Tertio ꝯfaciētibus penā iponēs ſtatuit ꝙ noiantes: eligentes uel aſſumentes noiati uel electi: vel aſſūpti ſi ꝯſenſerint et eis obediētes dātes auxiliū ꝯſiliū uel fauoreꝫ ipſo facto ſint excōicati: et ipſi aſſūpti vel electi exquo ꝯſenſerint vel ſe de regimine intromiſerint: ſint cum ſuis poſteris in ꝑpetuū ꝑuati oibus feudis ꝑuilegijs imunitatib⁹ vel gratijs ⁊ honoribus que a romana vel alijs hn̄t eccleſijs ⁊ hi ad quos illa ꝑtinēt de ipſis diſponēdi liberā habeāt facultatem. Itē ſtatuta ꝑcepta ſnīe ꝯctus: ⁊ oīa que fecerint tāquā ſenatores uel rectores vrbis irrita decernit ⁊ vacua: iudices ⁊ tabelliones qui patrocinant̃ talibus uel inſtrumēta ꝯſcribūt iudicat⁹ ⁊ tabellionat⁹ ꝑuat officijſ. ꝑcipit etiā ꝙ a ſupradicta excōicatiōis ſnīa ꝑdicti nō poſſint abſolui ſine licētia dn̄i pape ſpāli. Quarto dicit ꝙ romani origine vel ibi incole ad vnum annum vel tēpus breui⁹ bene pn̄t in ſenatores romanos aſſumi: lꝫ ſupradictoꝝ fratres ſint filij nepoteſ aut ſub comitatus vel baronie noīe ex̄ territorium vrbis iuriſdictionē ꝑpetuā vel tēporalē obtineāt: dūmodo non ſint tāte ꝑeminētie vel potētatus ꝙ cū perſonis ſupra ꝓhibitis merito debeant numerari.

i ¶ Propheta. dauid pſal. lxxxvi. qui incipit fundamenta.

k ¶ Innitit̃. ē. n. ꝑcipu⁹ in eccleſia ꝑdicatoꝝ ⁊ doc. ordo de here. cū ex iniūcto.

l ¶ Baſes. i. colūne ⁊ dici ſolēt colūne ex petra duriſſima.

m ¶ Ponere pōt. j. ad corinth. iij. j. q. i. cū paulus de ꝑſby. n̄ bap. veniēs.

n ¶ Antea. in veteri teſtamēto.

o ¶ Preconio. xliij. di. ſit rector.

p ¶ Vehebat̃. i. quaſi vehiculo ducebat̃ ⁊ trāſfundebat̃ in orbē.

q ¶ Tubam. eſa. lvii. Clama ne ceſſes: quaſi tuba exalta vocem tuam. xliii. di. ſit rector. io. an.

r ¶ Scriptum eſt. pſal. xlvi. celi enar.

s Muneris. predicandi.

t ¶ Sūmo adminiſtratiōe. lxxx. di. in illis in fi. ibi inter apoſtolos nō fuit par inſtitutio: ſed vnus ꝑfuit oibus nō aūt meritis: ne obſtet infra vbi dicit ꝓ pari virtute ⁊c̄. ii. q. vii. paulus. ⁊. xxi. di. in nouo.

u ¶ Hunc. beatum petrum.

x ¶ Vnitatis. ipi xp̄o ꝑ vnionē charitatis ⁊ grē. ſ. de ſū. tri. damnam⁹. de cōſe. di. ii. in xp̄o pr̄. ⁊ nō qꝛ vnitatē in militāti eccleſia eſſe voluit dum ſup vnū fundauit. xxiiii. q. i. loquit̃. ſciſmatici aū t conātur hāc ſcidere. j. de ſciſ. c. vno

y ¶ Ipſe erat. ſ. petrus: iuxta id. petr⁹ aūt erat chriſtus.

z ¶ Dicēdo. mathei. xvi. ⁊. xxiiii. q. i. loqtur. xxi. di. in nouo.

⁊ ¶ Petrā. a ſoliditate fidei ſic dictus. l. di. fidelior.

ꝯ ¶ Cui. petro.

ꝝ ¶ Mirāda. ut in proe. huius li. ⁊. j̄. de reliqui c. j.

a ¶ Dexteras. per dexterā pignus pacis ⁊ teſtis fidei ſolet dari: alias dicitur

18

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

manus dextera: quaſi dans extra. vnde illa manu ſolent porrigi dona.
a ¶ Iſti. ſ. petrus ⁊ paulus.
b ¶ Reſplenduit. ſed per euãgeliſtas eluxit. j. de relig. ⁊ ve . ſanc. c. i. io. an.
c ¶ Una die. ut ad chriſtum pariter peruenirent.
d ¶ Uno loco. ne alteri roma deeſſet.

circa prin. j. de immu. ec. decet. ⁊. j. eo. cum non deceat.
c ¶ Fratres ſuos. nota ꝙ quãdo papa permixtim de cardinalibus loquitur vocat eos fratres. vt hic ⁊ infra de offi. lega. c. j. cum ſi. ſʒ cuʒ ſpecialiter epiſcopos cardinales vocat fratres: reliquos filios ſ. de teſti. licet. iii. cum ſi.

adiũxit iſti ſunt per quos euangelium rome reſplenduit: iſti ſunt eiꝰ patres veriqʒ paſtores: iſti ſũt qui una die ꝓ merito: uno loco ꝓ gloria ſub uno perſecutore pro parili virtute cõpaſſi urbem ipſam glorioſo cruore martyrij chriſto dño conſecrarũt: iſti ſunt qui illaʒ in hanc gloriam prouexerunt: ut ſit gẽs ſancta: populus electus: ciuitas ſacerdotalis ⁊ regia per ſacram beati petri ſedem caput totiuſ orbis effecta. Ne aũt ipſa mater eccleſia i cõgregatione ⁊ paſtura fidelium temporalibus careret auxilijs: qui potiꝰ ipſis adiuta ſpiritualibus ſemper proficeret incrementis: non abſqʒ miraculo factum eſſe concipitur: ut occaſionaliter conſtantini monarche a deo prouiſa: ſed curata baptiſmalibus fomẽtis infirmitas quãdam quaſi adijceret ipſi eccleſie firmitatem: qui quarto die ſui baptiſmatis una cum omnibus ſatrapis ⁊ uniuerſo ſenatu optimatibus etiaʒ ⁊ cuncto populo in perſona beati ſilueſtri ſibi romanã concedẽdo urbem relinquens ab eo ⁊ ſucceſſoribus eius per pragmaticum cõſtitutũ diſponẽdam eſſe decernens in ipſa urbe utriuſqʒ poteſtatis mõarchiam romanis pontificibuſ declararet non iuſtum arbitrans ut ubi ſacerdotij principatuʒ ⁊ chriſtiane religiõis caput imperator celeſtis inſtituit: illic imperator terrenus habeat poteſtatẽ: quin magis ipſa petri ſedes in romano iaʒ proprio ſolio collocata libertate plena i ſuis agendis per omnia potireť nec ulli ſubeſſʒ homini que ore diuino cunctiſ dinoſcitur eſſe prelata. Decet nãqʒ ipi romano pontifici per fratres ſuos ſacroſãcte romane eccleſie cardinales ꝗ ſibi executione officij ſacerdotalis coadiutores aſſiſtũt: libera prouenire ꝯſilia: decʒ ipſius nullo modo uacillare iudicia ut fratres ipſos nullꝰ ſecularis poteſtatis metus exterreat: nulluſ temporalis fauor abſorbeat: nullꝰ eis terror immineat: nihil eos a ueri conſilij ſoliditate remoueat: ꝗn cum per ipſum romanum pontifĩcẽ in quibuſcunqʒ negocijs contingeret eorum peti conſilia in conſulẽdo per omnia liberi eideʒ romano pontifici in omnibus que pro tempore imminent libere conſulant ⁊ aſſiſtant: ipſaqʒ romani pontificis uicarij dei que ſuis temporibꝰ occurrerit electio: ⁊ eorundem cardinalium cum expedierit facienda ꝓmotio in omni libertate procedant. ¶ Digne itaqʒ ad urbem ipſam eiꝰ qʒ regimen aciem noſtre conſiderationis extẽdimus: ut felici ducta regimine preſeruetur a noxijs: ⁊ optatis ſemper proficiat incrementis. ¶ Nũquid obduxit obliuio que urbi que incolis nota diſpendia intulerũt hactenus peregrina rgimina: nunquid non hec deſtructio menium: deformatio proueniens ex ruinis luce clarius manifeſtant: nunquid non hec fideliuʒ cõtracta depoſita: nunquid non hec ipſa ueneranda dei templa preſidẽtis manu ſacrilega diebus noſtris nefarie uiolata proclamant: quid plura nõne ipſius urbis retro actiſ temporibus incorrupta conſtantia ſub regentis eo tempore nefando ſubuerſa regimine ipſam urbeʒ ſpeculum fidei tanta reſperſit infamia ut a matre ſua romana eccleſia filia predilecta deuiare cõpulſa quondam corradinum qui de ueneno ſo radice federici quondam romani imperatoris colubri tortuoſi iuſto ipſius eccleſie iudicio ꝛprobati ꝓdijſſe uidebatur in regulum: quiqʒ ad exterminiuʒ romane matris eccleſie manifeſtis iudicijs una cum ſuis fautoribus aſpirabat: ⁊ in contemptum dei ⁊ ſue matris ac ipſius urbis obprobriuʒ patenter reciperet: recepto faueret: conſtituens ſe per hec taʒ patentis hoſtis ſue matris eccleſie filiam adiutriceʒ: hoc ipſi rome preſtiterunt ſenatores incogniti: hoc preſides improuiſi ut glorioſa ciuitas redderetur in gloria: ſua ſtabilitaſ uocaretur inſtabilis: ſueqʒ conſtantie antiquata ſoliditas linguis hominum uocaretur infirma. ¶ Proinde officij noſtri debitum circa huiuſmodi tam periculoſos euentus ad liberam moderaminis exigentes tante ſubuerſionis occaſiões ita ſalubris remedij appoſitione precidimus: ne illorum qui ipſam rempublicaʒ laudabiliter hactenus gubernauerũt uideamur gloriã ſugillare: uel merita que illis apud ineffabileʒ ⁊ ſcienteʒ omnia retributorem de iam periatis queſita laboribus ſalua ꝑſiſtant: ut ergo circa regimen ipſuʒ talis adhibeatur in omnibus cum diſcretione ſolertia per quam ipſi romane eccleſie plena libertaſ que in omnibus ⁊ per omnia ſibi debetur optata proueniat: uitentur iam experta pericula: ⁊ romanus populus ab opprimentiuʒ protectus incurſibus ſedeat: ſedendo quieſcat in pulchritudinem pacis in tabernaculis fiducie ⁊ temporalium requie opulenta: de fratrum noſtroꝝ

e ¶ Uno pſecutore. ut equalis crudelitas utrũqʒ perſtringeret. ij. q. vij. beati. vbi ſunt hec uerba: ⁊ dic pſecutore. ſ. ceſare nerone. xxi. di. quãuiſ ⁊ adde hic quod ibi nota.
f ¶ Parili. ⁊ ſic petrus paulo virtute nõ prefuit. ut. ſ. dixi ⁊ dic pro parili ỽtute. ſ. vt ꝑennẽ virtutẽ ⁊ ꝯſtãtiam contra perſecutionẽ in paſſione videantur habuiſſe.
g ¶ Conſecrarunt. j. de reli. glorioſ. xxi. di. quãuis. xxii. diſt. c. ii.
h ¶ Illam ciuitatẽ romanam
i ¶ Gens ſancta. dic ſancta apoſtolorũ affectu. io. an.
k ¶ Mater. ii. q. vi. ad romanam. de ꝓuil. antiqua. ⁊. j. de penis felicis.
l ¶ Incrementis. xxiii. q. v. ꝓdeſt.
m ¶ Monarche. i. principis.
n ¶ A deo. qui omnia que fiunt aut iuſto iudicio fač: aut ꝑmiſſu ſuo ita fieri ſinit. xxvi. q. v. nec mirum.
o ¶ Curata. medicum eniʒ ſe vocat. luce. v. cap. ſed non ſanis: ſed male habentibus oportunũ. de pe. di. iij. adhuc perfidi inſtant. io. an.
p ¶ Firmitatẽ. iuxta illõ pauli. ii. ad corinth. xi. Cum infirmor. tunc fortior ſuʒ. ſ. de renũc. niſi cum pridem. §. alia plerũqʒ enim infirmitas corporis fortitudineʒ cordis augmentat: ut ibi. Et dic firmitatem per auxilia temporalium. ut. ſ. patet.
q ¶ Satrapis. i. ſapientibus: vnde ſolebãt vocari ſatrape prefecti perſarum ⁊ ipſorum principes.
r ¶ Optimatibus. quaſi melioribus ⁊ ditioribus de populo. vnde opes diuitie dicũť.
s ¶ Pragmaticũ. pragma idẽ eſt qõ cauſa.
t ¶ Monarchiã. monarchia dicitur a monos qõ eſt vnuſ vel ſingularis: ⁊ archos qõ ẽ princeps vel principatus. qſi vnꝰ ⁊ ſingularis principatꝰ.
u ¶ Declararet. habes pleniꝰ in illa palea. xcvi. di. conſtantinus.
x ¶ Arbitrans. conſtantinus
y ¶ Ubi rome. ſ.
ʒ ¶ Celeſtis. xi. q. iii. iulianuſ in fi. alibi vocatur rex: ut in proe. decre.
⁊ ¶ Illic. rome.
ꝯ ¶ Terrenus. quia de terreſtribus ⁊ ſecularibus tantuʒ habet diſponere. xcvi. di. bene quidem. ſ. de conſti. eccleſia.
ꝛ ¶ Plena. ſi. ſ. de ſpon. cum locum.
a ¶ Domini. ⁊ i hac parte papa non eſt homo: ſed dei vicarius: ut infra ſequitur. xxxiii. q. ii. quos deus. expreſſiꝰ ſ. de tranſla. quanto.

d ¶ Ipſius. ſ. romani pontificis.
e ¶ Uacillare. vt. xxxv. q. ix. apoſtolice ⁊. c. ſententiam ſ. de priuile. ex ore in prin.
f ¶ Contingeret. qꝛ non compellitur. habet enim in ſe celeſtis ⁊ terreni imperij iura. xxii. di. c. j.
g ¶ Eorum. cardinalium.
h ¶ Uicarij dei. ſ. eo. tit. vbi periculũ §. ceterum. vt ec. bene. vt noſtrum. de trãſlã. quanto cum ſi.
i ¶ Electio. faciẽda quod eſt. j. ⁊ eo mõ quo dicit. ſ. e. vbi periculum. io. an.
k ¶ Regimine. ſeculari: vt patet per ſequentia.
l ¶ Obduxit. quaſi de mente ſubduxit
m ¶ Obliuio. que quandoqʒ fallit. xxiii. di. preterea.
n ¶ Peregrina. prohibita. iii. q. vi. peregrina. ⁊. c. ſe.
o ¶ Menium. i. edificiorum ⁊ proprie dicũtur menia edificia merorum ciuitatis. dicta ab eo ꝙ ciuitatem muniant. ⁊ interduʒ abuſiue dicũtur omnia publica edificia ciuitatũ ⁊ interdum ꝑuata a menio menis. i. edifico edificas.
p ¶ Ex ruinis. hoc maxie fuit tpe brãcaleõis de andulo ciuis boñ. qui ciuitatem romanã multis ruinis reddidit deformem.
q ¶ Non hec. ꝓclamant qõ eſt. j.
r ¶ Depoſita. ferũť hec fuiſſe tpe hẽrici fris rgiſ caſtelle.
s ¶ Speculũ. ciuitaſ romana. xix. di. eni uero filia predecta
t ¶ Reꝓbati. j. de re iud. ad apoſtolice.
u ¶ Cõſtituenſ. ipa ciuitas romana.
x ¶ Debitũ. j. de of. dele. c. j.
y ¶ Periculoſos. xxiii. di. in nomine dñi. ⁊. ſ. eo. ti. ubi periculum.
ʒ ¶ Remedij. huiuſ noui. io. an.
⁊ ¶ Infallibileʒ. de

b ¶ Decet. nota inſpiciendum quid deceat: ſic. ſ. de po. ⁊ po. redem. magne con. di. ii. panẽ.
ꝯ ¶ Scientẽ oia. xxxii. di. erubeſcãt. xxiiii.

q.iii.deus quando.
a ¶ Quotieſcūq3.poſitum ne quis crederet ſolum in prima electione ſenatoris hanc conſtitutionem locum habere.
b Nomine.ſ.co.auaritie.xiiii.q.iii.pleriq3:ſ.de ſimo.ea que.
c ¶ Alius imperator.puta grecorum.io.an.
d Princeps.quaſi pmum locum capiens ⁊ poteſt eſſe dignitatiſ ⁊ ordiniſ hoc nomen.
e ¶ Marchio.in li.feu.tit. quis dicat dux: marchio comes capitane⁹.uel ualuaſſor habeſ ad litteram hec verba qui a pricipe de ducatu aliquo inueſtitus eſt: dux ſolito more vocatur. qui vero de marchia. marchio. Dicitur autem marchia q2 cara ideſt collecta ⁊ iuxta mare plerū q3 ſit poſita.qui vero de comitatu aliquo inueſtitus eſt comes appellatur q vō a pricipe uel ptāte aliq̄ ō plebe aliq̄ uel plebis pte fuerit ineſtit⁹ is capitaneus appellaſ qui proprie maior ualuaſſor oli3 diceba. qui uero a capitaneis antiquit⁹ feudu3 tenent. ualuaſſores ſunt qui a ualuaſſoribus valuaſſini ideſt minores ualuaſores appellantur.
f ¶ Perpetuū. ideſt ut ad heredes tranſeat vel ideſt donec vixerit ad idem .ſ.e.li.ō reſcriptis ſi.gratioſe.⁊.ff.p ſoci.l.i.
g ¶ Litteras. nota caſum in quo ſcriptura requiritur :alios nota.ī. de ceſſi.romana.§. poſtq̄.
h ¶ Exprimentes.ſic.ī.de tēpo. ordi.c.j.⁊ de ap.cordi.ī.de ſenten. excō. cū medicinalis.
i ¶ Intēdentes.idē verbū.ſ.eo. vbi periculum.§. ceteru3 ⁊.§.ſequen.
k ¶ Dignitatis.etiā ſi epiſcopi fuerint nec obſtat.ī.de ſēt.excōmu.quia periculoſum.que in ſē.excōi.nō loquitur.
l ¶ Incurrant.⁊ abſoluentur a ſolo papa.ī.eo.§. cōtēptores.io.an.
m ¶ Liberam.etia3 illis non uocatis.ī.de preben.l3 epiſcopus. ⁊ hoc itellige ſaluo eo qō dr.ī. ō preſcrip.c.ii.io.an.
n ¶ Gloriari .ſ. de poſtula.c.i.

conſilio hec irrefragabili ⁊ in ppetuum ualitura ꝯſtitutiōe ſancimus ut quādocūq3 ⁊ quotienſcūq3[a] ſenatoris electio uel alteriuſ quocunq3 nomine[b] cenſeatur : qui quocunq3 modo uel quocūq3 titulo ipſi⁹ urbi debeat preeſſe regimini: in poſte imminebit: nulluſ imperator ſeu rex romanorū aut alius[c] imperator uel rex: priceps[d]: marchio[e] dux comeſ aut baro: uel quicunq3 alterius notabilis preeminentie: potentie ſeu poteſtatis excellētie uel dignitatis exiſtat: frater filius uel nepos eo ad tempus uel in ppetuū[f] ſeu quiuis alius ultra annale ſpatium quouis modo colore uel cā per ſe uel aliam perſonam quomodolibet ſubmittendam in ſenatorē : capitaneū patriciū aut rectorem uel ad eiuſdē urbis regimē ſeu officiū nomineſ eligatur ſeu alias etiā aſſumaſ abſq3 licētia ſedis apoſtolice ſpāli per ipſius ſedis litteraſ[g] cōceſſionē licētie huiuſmodi ſpālif exprimentes[h] ¶ Quod ſi ſecus factu3 fuerit nominationē electionem ⁊ aſſumptionem huiuſmodi decernimus eſſe nullaſ : ac careſ omni robore firmitatis ⁊ non ſolu3 nominatores electores ⁊ aſſumptores. uerum etia3 nominati electi ⁊ aſſumpti: ſi huiuſmodi noīationi electioni ſeu aſſumptioni conſenſerint : aut ſe de ipſis quolibet modo intromiſerint: intēdentes[i] ⁊ obedīetes eiſde3: ⁊ ī hoc omneſ dantes ipſis nominatorib⁹ electoribus: aſſumptorib⁹ aut nominatis: electis uel aſſumptis auxilium conſiliū uel fauorem publice uel occulte cuiuſcunq3 dignitatis[k] uel preeminentie ꝯditiōis aut ſtat⁹ extiterint eoipſo ſniam excōicationis incurrant:[l] ac nihilomin⁹ ipſos nominatos electos ſeu aſſumptos ſi contra conſtitutionē preſentē predictis nominationi: electiōi uel aſſumptioni conſenſerint: aut ſe quoquo modo illis ingeſſerint: ⁊ corū poſteros in perpetuum omnibus feudis priuilegijs libertatibus immunitatibus gratijs ⁊ honoribus que a predicta ſeu alijs tenēt eccleſijs cenſemus eſſe priuatos : ita q̄ illi ad quos eorum collatio conceſſio ſeu diſpoſitio pertinet preſumēdi ea aut retinēdi ꝯcedendi ſeu ꝯferēdi alijs ſeu de ipſis etiā diſponēdi ꝑut ad eos pertinet libera3[m] habeant poteſtatē: ⁊ ne taliter nominati electi uel aſſumpti d̄ ſua ptinacia uel contemptu ualeāt gloriari[n] nos quelibet mādata precepta: ordinationes ⁊ ſtatuta que fecerint: oēſq3 ſnias quas tulerint: ⁊ quicquid penitus in contractibus ⁊ obligatiōibus ſeu quibuſcūq3 alijs urbis nomine uel tanqua3 ſenatores capitanei patricij aut rectores uel officiales ipſius egerint irrita prorſus ex nunc ⁊ uacua nūciamus. Judices[o] uero ⁊ tabelliōeſ qui ſuper his aut eo aliquibus contra preſentis cōſtitutionis edictu3 patrocinari: uel inſtrumenta conficere forte preſūpſerint iudicatuſ ⁊ tabellionat⁹ officijs ſe nouerint eſſe priuatos: cōtēptores quoq3 ſeu uiolatores premiſſorū uel aliquo uel alicuiuſ eorum ab huiuſmodi excōicatōis ſententia: preterquā in mortis[p] articulo abſolui nō poſſint niſi per romanum pontificē uel de ipſius petita ⁊ obtēta licētia ſpāli non obſtātib⁹ aliquibus priuilegijs indulgētijs ꝯceſſionibus ꝯſtitutiōibus ꝯſuetudinib⁹ ⁊ ſtatutis quacunq3 firmitate uallatis: que in premiſſis oibus nolumus aliquib⁹ uel alicui ſuffragari: ſed omnia quo ad illa d̄cernimus nō tenere. ¶ Ut autem ciues romanorum qui ex ipſa urbe naturalem duxiſſe noſcūtur originē aut quiuiſ alij qui in ipſa eiuſue territorio nō aduene ſed cōtinui habitatores extiterāt quo ad honores ipſi⁹ urbis: aut regimē gratioſis fūctionibus potiantur[q] nō intendim⁹ : q̄ preſens cōſtitutio tales excludat[r]: quin ad unū annū dūtaxat uel ad aliud tempus breuius nominati ad ipſius regimē ⁊ officiū eligi ualeāt ac aſſumi: etiā ſi predicto pricipū ⁊ alio fratres filij uel nepotes exiſtant: aut etiam ſi extra urbē ⁊ ipſi⁹ territoriū ſub noīe comitatuſ baronie ſeu cuiuſcunq3 alterius tituli in hominib⁹ uel locis aliquibus iuriſdictionē ſeu poteſtatem aliquam tēporalē uel perpetuā obtinerēt: dū modo predicta iuriſdictio uel ptās extra urbem ⁊ territorium prefata conſiſtens: nō tante preeminentie uel notabilis potentatus exiſtat q̄ eam obtinenteſ eius occaſione uel cā cū alijs excluſis a dicto urbis regimine ut premittiſ pn̄tis ꝯſtitutionis oraculo rōnabiliſ includanſ.

Bonifacius octauus.

Quāqua3[s] in caſu negligētie ſit ſtatutū a iure[t] ut eccleſia cathedrali[u] uacante ſi p eos ad quos ſpectat[x] nō fuerit electio de prelato īfra tēp⁹ debitū[y] celebrata: eligēdi ptās ad ſuperiorem proximu3 deuoluatur: hoc tamen non eſt ad caſū aliū[z] extendendū: igiſ ſi electores in huiuſmodi eccleſia uel ipſo iuſ cū eligunt[⁊] ſcienter[ꝯ] indignū[?] uel per ſententiam cum formam traditā in generali[a] cōcilio non obſeruāte eligēdi ptāte priuentur non ad dictum[b] ſuperiorem: ſed ad romanū pontificem poteſtas eadem[c] deuolueſ[d].

o ¶ Judices.ideſt aduocati: ⁊ loquitur ad modum vulgarium per id quod dicit.ī.patrocinari.uel ꝑprie ponitur.
p ¶ Mortis.iſte caſus ſemper excipitur ſic.xvii.q.iiii.ſiquis ſuadente.⁊.ſ.ō of.or.paſtoralis.ii.reſponſo.
q ¶ Potiantur.olim etiam romani ſpālia habebant priuilegia.vnde paul⁹ aduerſus iurioſos ſe romanū ciuem teſtabaſ.x.di. ſi in adiutorium.
r ¶ Excludat. ſicut ergo ciuiſ romanus ſenator ipſi⁹ citatiſ eſſe pōt ſic ⁊ pretor. C. ō of.pretor.l. ii.alias non pōt qs preſidere uel aſſidere in prouicia uel ciuitate ſua ſine pncipis licētia. C.de cri. ſacri.l.vlt.ff.ex qui.cau.maio.l.hi qui.⁊.l.ſequenti.⁊.C.de of.aſſeſ.l.in conſiliarijs.
s Quanq̄.canonicis cathedralis eccleſie ipſo iure vel ꝑ ſniam preterq̄ in caſu negligentie eligendi ptāte ꝑuatis ad papam ius deuoluiſ eligēdi: in iferiorib⁹ eccleſijs ſemper ad proximū ſuperiorem deuoluitur.hoc dicit. Emanauit ad declaratiōem eoru3 que nō.her.ſ.e.hone.j. in ultima glo.⁊ moderni.ſ.e.cu3 in cunctis.⁊.c. ne ꝑ defectu vt.ī.clarius dicam. Et pmū dictum huius decre.fuit ſūptū ex decre.alex.dilecti ī.fi.de qua facta fuit mentio .ſ.e quāuis.
t ¶ A iure.ſ.e.ne pro defectu
u ¶ Cathedrali.⁊ idem ī hoc caſu ſtatutum eſt de regularibus: ut ibi ⁊ de inferiorib⁹ oibus.ſ.de conceſ. preben.c ii.ſed l3 quo ad caſum negligētie ſint hec paria. nō tamē quo ad alios caſus.ut.ī.in fine patebit.
x ¶ Spectat.quocūq3 modo ſiue iure cōi ſiue ꝑuilegio uel ꝑſcripta cōſuetudine.ſ.e.cū eccleſia.de cā poſ.cū eccleſia cum ſi.
y ¶ Debitum.trium menſiu3 l.di.poſtq̄.ſ.eo.ne pro defectu.ſaluo eo qō dicif.ī. de ꝑben.c.ii.⁊.iii.
z ¶ Alium. a caſu negligētie ⁊ ſic aliud eſt eſſe in negligētia.aliud in dolo.ꝑbaſ idē.ī e.ſi cōpromiſſarius.ſicut ⁊ aliud eſt remitti in vno q̄ i alio.ff.de his qui no.infa .l.ī.⁊.ii.ad idē.ff.de ſuſpec. tu.l.he enim.ſ.eo.ti ſuper eo.
⁊ ¶ Eligūt.hoc intellige ſiue ſimul ⁊ ſemel eligāt ſiue ſeparatim.ſ.eo.t.hone.j.l3 qda3 olim dixerint h.ſ. Lau. ſed hoc eſt tenēdū: ut ibi no.i vl.gl.⁊ idē ibi no.moderni oēs.
ꝯ ¶ Sciēter.ſecus ſi ignoranter q2 tūc ad eos rediret electio ⁊ a die ceſſationis tēpuſ integ hērēt.ut.ī.e.ſi electō
? ¶ Indignū.ſ.e.cū ī cūctis
a ¶ Generali ꝯcilio.ſ.e.q2 pp
b ¶ Dictū ſupiorē.ſ. ꝑximū.
c ¶ Eadē eligendi vel ꝑuidēdi ī ipſa cathedrali eccleſia.
d ¶ Deuolueſ.ut plene ſcias hanc materiā ⁊ huius iuris origine3 ſcire debes q̄ her. in quadam ſua antiqua glo. quam hodie non habemus per.decre.ſ.eo.ne ꝑ defectu

Secus[a] autem in inferioribus[b] eccleſijs eſt cenſendum. Idem.

Is qui[c] cõtra electiõis formã uel electi[d] pſonam aliqua obijciens[e] ad ſedẽ apoſtolicã[f] appellauit corporali a ſe preſtito iuramento: ꝙ illa que in appellatiõe ſua expſſerat uel ea que de ipſis deberẽt ſufficerẽ uera eſſe credebat: ⁊ ſe poſſe probare non eſt ſup obiectis uel expreſſis huiuſmodi audiendus[g] cũ nõ ſimpliciter[h] ſicuti tenebatur iuxta ꝯſtitutiõem felicis recordationis greg. pape. x. predeceſſoris noſtri editã in ꝯcilio generali lugdunẽ.[i] iurauerit expreſſa eadẽ ſeu obiecta ſe credere uera eſſe. ⁊ ſe[k] poſſe probare. ſed indeterminate illa[l] uel ea que deberent ſufficerẽ de eiſdẽ[m]. Idem.

Qui contra[n] certã[o] ⁊ nominatã[p] perſonã ne ab alijs eligatur[q] ad ſedem[r] apoſtolicam antequã fiat[s] electio duxerit appellandum debet per omnia in appellando ſeruare formã conſtitutionis felicis recordationis greg. x. pape predeceſſoris noſtri. ut circa[t] edite in concilio lugdun. ac ſi electione iã facta[u] eũ cõtingeret appellare. alioquin nõ obſeruans pene[x] ꝯſtitutionis eiuſdem ſe nouerint ſubiacere. Idem.

notabat. ſ. eo. bone. j. in vlt. glo. ꝙ quãdo canonici eligebãt ſcienter indignũ in cathedrali eccleſia ꝙ eligendi poteſtas ad ſuperiorem ꝓximũ deuolueba tur. rñdens ad decre. bone. ꝙ ibi non erat alius ſuperior ꝙ papa: ſed poſtmo dum cancellata illa glo. in ſui additione quam ibi poſuit dixit ꝯtra: ⁊ opinio eius hic approbatur. dixit enim ꝙ q2 in decre. cum in cũctis. papa in inferio ribus expreſſit: ad quos eligendi ptãs deuoluatur. ⁊ in cathedralibus tacuit dedit intelligere ꝙ ad epiſcopum in pdictis eccleſijs eo caſu ptãs deuolui deberet ⁊ hoc ibi tenet goſ. ⁊ vin. In contrarium videbatur: quia quaſi paria videntur non eligere infra debitum tempus vel non eligere idoneũ. ad hoc de tranſla. inter corporalia. ſed ſi illi nõ elegiſſent ad illum ſuperiorẽ deuolueretur poteſtas ergo ⁊c. ⁊ ſuper hoc vide qḋ nõ. Inno. ſ. de conceſ. preben. cum noſtris. ſed ut. ſ. dixi ⁊. j. patebit aliud in vno aliud in alio ⁊ merito. nam dicit lex ꝙ ſi quis negligẽs fuerit in petenda bonorum poſſeſſione infra centum dies locum facit ſequenti in gradu. ff. de ſucce. edic. l. i. §. decretalis. ⁊. §. qḋ dicimus. ſi autem ꝓpter crimen vel indignitatem bonorum poſſeſſionem amittit. applicatur fiſco non ſequenti in gradu. ff. de his quibus vt indignis. l. claudius. ⁊. l. mulierem. ⁊. C. eo. ti. l. hereditas. ſicut ergo ſuccedit fiſcus ꝓpter delictum vel indignitatem non ꝓpter negligentiã. ſic ⁊ curia in primo caſu non in ſecundo ſuccedat. Ut igitur huius iuris originalẽ ſcias veritatẽ. ⁊ ſcire debes de antiquo iure ⁊ diſpoſitiõe eccleſie ptãtes ꝯferẽdi epiſcopatus ad papam pertinere. xxii. di. c. j. ꝯferendi aũt inferiores eccleſias ad epiſcopos. ſed hec regula fallit in caſibus qui poſtmodũ a iure fuerũt expreſſi. Voluerũt. n. iura ꝙ in cathedralibus ſibi eligerent canonici. ſ. e. cũ eccleſia. in inferioribus etiã collegiatis canonici. xvi. q. vlt. cõgregatio. ſ. e. c. j. ⁊ ſtatuta fuerũt eis tẽpora. ſ. e. ne ꝑ defectu. ⁊ de conceſ. preben. c. ii. l. di. poſtꝙ. Scias tamen ꝙ primo emanauit conſtitutio illa nulla de conceſ. pben. ꝙ decre. illa ne ꝑ defectu. Olim ergo etiã poſt decre. nulla ſi canonici cathedralis eccleſie non eligebãt epm debito tẽpore. deuoluebatur etiã in hoc caſu negligentie poteſtas ad papam ut. ſ. de cõceſ. pben. dilectus. ſed poſtmodũ ſtatutũ fuit ꝙ in illo caſu. ſ. negligentie bene deuoluatur ad ſuperiorem ꝓximũ. ut in. c. ne ꝑ defectu. in hoc ergo caſu ſeruabimus illud ius. ſed ad alios non extendemus. ut hic vides ſed antiquo iuri ſtabimus. refert tamen cõpoſt. pluries ſuis tpibus tractatum fuiſſe per papam. ꝙ hec poteſtas archiepis conferretur etiam in his caſibus. ſed finaliter deliberatio in ꝯtrarium reſedit. ut hic vides. ⁊ fuit ratio q2 ꝓmpti eſſent archiepiſcopi in caſſandis electiõibus. ut ꝓuiſionũ poteſtas rediret ad eos fuerat etiam olim iſta opinio vin. ſ. eo. innotuit. ⁊ ſequũtur eam inno. ⁊ hoſt. in decre. cũ in cũctis. ⁊ ſic ſeruabat curia ante iſtam cõſtitutiõem. ⁊ ſemper intelligas hec uera: cum omnes ſcienter eligũt indignũ ſiue ſimul ⁊ ſemel ſiue ſeparatim. ut. ſ. dixi. ſi aũt aliqui eligũt. tunc deuoluitur poteſtas eligẽdi ad alios ipſo iure vel per ſententiam cũ peccãt in formã. ut in decre. q2 ꝓpter. facit. ſ. e. c. ii. Sed pone pars eligẽtiũ peccauit eligendo ſciẽter indignũ. remãſit ergo iuriſdictio in alios. illi nõ elegerunt infra tempus debitũ quid erit in caſu iſto. nũquid deuoluetur electio ad archiepiſcopũ uel ad papã. dico ſm hoſt. ⁊ ꝯpoſt. qui hoc nõ. ſ. e. cũ vintoi. cũ pars nõ peccãs fungatur vice capituli. ut ibi. ⁊. ſ. eo. dudũ ſi capitulũ negligat ad ſuperiorẽ deuoluitur electio per c. ne ꝑ defectu. ſic ⁊ hic cũ finalis culpa fuerit in negligẽtia.

a Secus. in hoc ſecus q2 in inferioribus vtroq3 caſu deuoluitur ad ſuperiorem. ⁊ eſt eadẽ rõ quã ſupra dixi. ad epm ex diſpoſitiõe antiqua ptinebat eccleſiarum ſeu dioc. diſpoſitio. redit ergo res ad ſuã naturã. xxxv. di. ab exordio. Nõ ergo ꝙ pena decre. cũ in cũctis. h3 locũ in inferiorib9 dignitatib9 ab epatib9. ⁊ ẽ expſſũ. ſ. eo. dudũ. j. ꝯ. j. e. ſi ꝯpromiſſari9. §. hui9. So. ibi loquitur de pena illa ſuſpenſionis a bñficijs ꝑ trienniũ. que nõ h3 locũ niſi in eporum ⁊ ſuperiorum electiõibus. de qua loquitur decre. cũ in cũctis. §. clerici ſane. ſ3 hic loquitur de alia pena. ſ. ꝓuatiõis ptãte eligẽdi. de qua loqr ipſa decre. cũ in cũctis in fi. Sed cũ pena ſuſpẽſionis a bñficijs ibi repetita nõ ſit. in illis locũ nõ habebit. ut in cõtrario dicitur.

b In inferiorib9. quibuſcũq3 ab epatibus etiã in regularibus. olim tamẽ curia ſeruabat ꝯtrariũ interdũ in regularibus. q2 cũ decre. illa ne ꝑ defectu. equiparet cathedrales ⁊ regulares. ſicut in cathedralibus ſupra dictũ eſt. ita videbatur in regularib9 dicẽdũ. ſed nõ eſt ita. nec h3 locũ ratio reddita. ſ. ꝓximo rñſo. q2 ſufficit nõ denegari dioceſano hãc ptãtem cũ in ſua dioceſi oĩa poſſit qḋ nõ eſt in archiepis. ⁊ ſuper hoc vide cõpoſt. ſ. e. ne ꝑ defectu ad fi. Approbatur aũt hic glo. Io. ⁊ hu. xvii. q. ii. c. j. qui ibi no. ꝙ eps aliũ inſtituet in abbatẽ cũ monachi indignum eligunt. ⁊ qḋ no. ipſe hoſt. in predicta decre. bone in glo. vltima.

c Is qui. ꝯſtitutiõi vt circa. nõ ſatiſfecit appellãs q diſiũctiue iurauit ſe credere oppoſita eſſe uera. uel q̃ ſufficere deberẽt ex eis. ortũ habuit hec decre. ex gl. gar. poſita. ſ. e. vt circa. ſup uerbo ꝓbare. ⁊ gl. guil. ibi depoſita ſup vbo ſe poſſe. ⁊ hic ipſorum approbatur opinio.

d Uel electi. ergo intelligi eodem de poſtulato vel eo in cuius pſonã facta eſt ꝓuiſio cũ decre. illa vt circa. hec oĩa equiparet. vñ qḋ in vno dicitur intelligatur in alijs repetitum ⁊ idem etiã intelligas de eligendo. ſi ꝯ certã pſonã appelletur. j. c. ꝓxi.

e Obijciens. exẽpla de his que obijci pñt dixi. ſ. e. vt circa.

f Ad ſe. ap. iſta littera videtur facere ꝓ guil. qui no. in decret. vt circa ꝙ decre. ipſa nõ h3 locũ niſi in appellationibus interpoſitis ad papã. ſ3 ꝯtrariũ credo vt ibi dixi ſm gar. cũ decre. illa indiſtincte loquatur.

g Audiend9. nõ ꝙ iſta decre. declarat que ſit pena nõ ſeruãtis ꝯſtitutionem illam ut circa. ſ. ꝙ non valet appellatõ. dicebãt. n. qdã ꝙ illa erat pena non iurantis ꝙ ſuper nõ expreſſis nõ audiretur. ſup expreſſis uero bene per illum ver. alioquin. qui eſt ibi. ſed hoc falſum vt hic patet. quia nõ iurans vel iurans alio modo ꝙ debuerit non auditur etiam ſuper expreſſis. ⁊ ille ver. alioquin. exponi debet. vt ibi dixi.

h Simpliciter. no. nõ recedẽdũ a uerbis legis. vi. q. iii. ſcriptũ de ꝯci. ad audientiã. ff. ꝯ exer. l. i. §. ſi is qui nauẽ. ff. de le. iii. nõ aliter.

i Lugd. ſ. eo. ut circa.

k Et ſe. repete credere. cõſtitutio. n. illa nõ veritatẽ querit. ſ3 calũniã excludit vt ibi dixi in glo. ſi autem.

l Illa uel ea. ſed contra ſi duo ꝓponũtur etiam copulatiue que ad vnum finem tendunt. ſufficit alterum ꝓbari. ſ. de iudi. exhibita. ſuꝑflua ꝓbatione ſe oneraret aſtringens ſe ad vtrũq3 ꝓbandum. ſ. ꝯ ꝓba. licet. ff. de ꝓba. circa. ⁊ ſm hoc etiã copulatiua diſſoluitur in diſiunctiuam. ff. de ver. ſig. ſepe. xvi. q. iii. placuit. idem eſt ergo ꝓponere copulatiue uel diſiũctiue. cum vtrobiq3 ſufficiat alterum ꝓbari. ut ꝑ pdicta iura ꝓbatur. ⁊. ſ. de reſcrip inter ceteras. rñdeo obiectio ſupradicta uera eſt. q2 quo ad ꝓbatiõem hñ ſufficit alterum. ſ3 non quo ad obiecta. noluit. n. illa ꝯſtitutio ꝓbatiõib9 ꝓuidere ſ3 obiectiõib9. ſ. ꝙ nihil calũnioſe opponeretur. ⁊ ideo uoluit ꝙ ſimpliciter ſup oĩb9 iuraretur. ſi. n. iurat uera eſſe que ad victoriã ſufficiãt iã iſtud iuramentũ oĩum obiectorum maliciã nõ excludit. imo ex decẽ obiectis ſi unicũ qḋ ſufficeret eſſet uerum reliqua falſa. ſatiſfactũ eſſet illi iuramento. ⁊ concor. j. e. vt quis duas.

m De eiſdem. ſ. expreſſis uel obiectis in appellatione.

n Qui ꝯ. Qui ꝯ certã pſonã ne eligatur appellat ꝯſtitutiõem vt circa ſeruare tenetur decr. iſta tracta fuit de gl. gar. poſita i decr. vt circa. ſr vbo appellari ⁊ guil. ſr vbo facta. ⁊ approbatur hic ipſorum opinio.

o Certã. ergo ſecus ſi ꝯ incertã. puta ne fiat electio niſi canonica uel ne fiat ꝯ tenorẽ ꝓuilegiorum eccleſie. ſ. e. ꝯſiderauim9. uel ne fiat de aliquo excõicato vel homicida vel his ſimilia. tũc. n. nõ h3 locum ꝯſtõ ⁊ rõ ꝑ ſe patet. ſi. n. añ electionẽ ⁊ ꝯ incertã pſonã appello. ꝑ te vides ꝙ ꝯ formã electõis nil obijcere uel exꝓmere poſſũ cũ adhuc nõ ſit facta ⁊ qḋ nõ eſt ⁊c. de deſpon. ipu. ad diſſoluẽdum. idẽ in glo na. cũ. n. nullã exꝓmã pſonã que ꝯ illã poſſum exprimere.

p Nominatã. intelligo hoc ſiue ſit ꝓprio noĩe. puta ne pagan9 de mutina vel appellatiuo. puta ne fili9. p. uel ne archidiacon9 uel ne pmicerius vel his ſimile vel alia certa circũlocutio. ad h. ff. de reb9 cre. l. certum. ſ. de teſti. l3 ex quadam.

q Eligatur. uel poſtuletur de ꝓuiſiõe nõ erat dubitatio. q2 expſſũ erat in ipa decre. vt circa. ut iã dicã. q. d. ſi appello ne ad electiõem admittatur. eodẽ mõ credo diſtinguẽdũ. utrum ꝯ incertã. puta ne aliqui excõicati irregulares ⁊c. ⁊ tũc nõ teneãr. aut ꝯ incertã ⁊ tũc teneãr cõſtitutiõem ipſam ſeruare per hanc decre.

r Ad ſedẽ apoſtolicã. repete que dixi. ſ. c. ꝓx.

s Fiat electio. dubitatiõis cã fuit q2 i decr. vt circa. dicebatur qñ appellatur ꝯ electũ. ſ3 hic ñ appellatur ꝯ electũ. ſ3 ꝯ eligẽdũ. ⁊ ſic ñ vr hẽre locũ ꝯſtitutio. ſ3 ſec9 eſt. vt hic vides. ⁊ ſic dicebam9 olim ꝑ illã lrãm q̃ ibi ẽ ꝓuiſio faciẽda vel facta. q2 ſicut is faciẽda ꝓuiſiõe ſeruãda erat forma in appellatiõe. ſic ⁊ in faciẽda electõe. cũ illud. c. illa parificet ad idẽ. ſ. e. c. j. ſi forte. j. e. ſi. poſtꝙ.

t Ut circa. ſ. eo. ti.

u Facta ſcias ꝙ ita itelligebãt curialeſ decr. illã cũ eadẽ rõ ſit vtrobiq3. ⁊ nõ ꝙ ſicut hec decr. ꝯterminat decre. vt circa. ita dico ⁊ determinari decre. c. ſ. c. j. nã l3 ibi dicatur electionẽ: poſtulatõem vel ꝓuiſiõem fcãm ſeruata iſti9 diſtinctiõe. idẽ dicã i faciẽda ꝑ hãc decr. vt ibi etiã dixi. Et ſic ſeruat curia. ⁊ facit qḋ nõ. guil. in decre. vt circa in gl. nõ ergo.

x Pene. ut ñ valeat appellatio: nec audiatur etiã ſup expſſis. ſ. c. ꝓx.

a Sicut cū per formā. ſi cōpromiſſum eſt in plures ut eligāt per vnū facienda eſt electionis ꝓnunciatio. ſicut quādo ꝓcedit per formā ſcrutinij: aliter electio facta nō tenet. Ortum aūt habuit hec decre. ex his que no. per inno. hoſti. ⁊ ꝯpoſt. ſ. e. qꝛ ꝓpter. ⁊ c. in geneſi. ut infra patebit.

Sicut cuz per formā[a] ſcrutinij ad electionē ꝓcedit eſt per[b] vnū pronūcianda ⁊ facienda cōis[c] electio ſm canonica inſtituta[d]: ſic ⁊ per vnū debet[e] fieri cuz per formā procedit ꝯpromiſſi[f]. quāuis in arbitris ꝯpromiſſarijs lex humana[g] innuat ꝙ ab eis omnibus ſit ꝓnūciatō facienda. alioquin a pluribꝰ cōpromiſſarijs facta ſimul electio: eo ipſo iuribus nō ſubſiſtat[h].

Idem.

Statutū[i] felicis recordatiōis gre. decimi pape predeceſſoris nr̄i de hiſ qui ad parrochialiū[k] eccleſiaꝝ regimē aſſumunt ꝓmouēdis[l] ad ſacerdotiū infra[m] annum alioquin[n] eiſdē eccleſijs ſint priuati[o] qd[p] cū ſit penale reſtringi[q] potiꝰ ꝯuēit quā laxari declaramꝰ[r] ad collegiatas[s] eccleſias[t]: etiā ſi alias ꝑrochiales extiterit ⁊ ad aſſumptos ad eaꝝ regimē nō extēdi: ſ; āntiqua iura[u] ſuari debere potiꝰ in eiſdē.

Idem.

Si cui[x] eligendi ptās data fuerit ſub hac forma[y] ut ipſe ſecreto[z] ⁊ ſigillatim uotis ſingulorū de capitulo[⁊] exquiſitis ⁊ in ſcriptis redactis illū eligat in quē plures de capitulo partiū ꝯparatiōe minoꝝ[ꝝ] ꝯſenſerint. l; cōſentientes maiorē partem totius capituli nō attingāt ipſeq;[a] facto huiuſmodi ſcrutinio ⁊ in ſcriptis redacto: iuxta traditaꝫ ſibi formam cum in quem non maioꝝ[b] pars ſed plures de dicto capitulo quā in quēquam alium direxerant uota ſua: duxerit eligendū: talis electio cū preter[c] formas quas generale conciliuz[d] ſeruare ſtatuit in electionibus celebrādis: decernēs eas ſi aliter fierent nō ualere[e]: fuerit attentata robur non obtinet firmitatis[f].

Idem.

a Formā. nota ꝙ iſta decr. locū habꝫ in his electionibus in quibus debꝫ forma ſeruari decr. qꝛ ꝓpter. ⁊ c. i geneſi ⁊ ſm her. qui h ibi no. in ꝑma glo. ⁊ in no. ⁊ ꝯpoſt. in ꝑma decr. illa locū habꝫ in electionibꝰ epoꝝ uel inferioꝝ prelatoꝝ qui ꝑſunt collegio. ⁊ ꝑ quoꝝ morte eccleſia dr̄ uiduata: in alijs nō. Hoſ. aūt illā intellexit etiā in quocūq; bn̄ficio uel canōia cuiuſ electō ad plures ut ad collegiū ꝑtinet. ut ibi not. circa ꝑn. primos ſequor. ſm hoc ergo dicemꝰ h qd hic dicit de cōi ꝓnunciatione hr̄e locum in his in quibus ſeruanda ē predicta forma. In canonijs vō uel beneficijs alijs ſecus. qꝛ ibi ſufficient ſingulares ꝯſenſus. qd veruꝫ eſt ſi illi ſunt capitulū ſi cōſenſus preſtent in capitulo. alias ſecus ſm her. qui hoc not. in decret. in geneſi. in glo. ſuper. v̄. cōmunis. ⁊ ibi etiā de hoc per Inno. ⁊ Hoſti.

b Per vnū. ꝙ ꝗ dicit decre. qꝛ ꝓpter. ut is collatione habita eligatur intelligitur per iura poſtmodū ſubſecuta per vnū omniū vice. Notabat tn̄ ibi Hoſti. ꝙ l; hoc ſeruaret curia tn̄ ſatis erat ſi omnium vno ore ſermo ꝓcederet. ad hoc. C. de epi. ⁊ cle. l. quoniā venerabilis. ibi ab oibus vno ore dānaret. ⁊ ōnec ob. ſm id decre. in geneſi. qꝛ ibi ſingulariter nō vno ore cōiter elegerāt. ſ; hoc eſt falſum ut hic vides. ⁊ qd dicit vnū ſi queraẜ per quē: dic per eū qui habet primā vocē. uel eū cui capitulū ꝯmiſerit. ſ; ſi capitulū uel illi qui cōſenſerūt nō ꝯmittāt hoc expreſſe alicui vnus ꝑſentibus alijs facta collatione eligat vice capituli uel ꝯſentientiū ⁊ ſatis eſt. qꝛ ratihabitio ⁊ taciturnitas mādato cōparanẜ ſaltē in re appenbili ⁊ meritoria. ſicut eſt ꝙ per electionē canonicā ꝓuideaẜ eccleſie. ff. mā. ꝙ ſi fideiuſſoꝛ. ⁊ C. man. ſi fideiuſſoꝛ. ſecus in oneroſa: vbi requirit expreſſus ꝯſenſus. ff. de ꝓcu. filius. §. inuitū. ſm inno. qui hoc no. in decre. in geneſi. ⁊ ꝯpoſt. in decre. qꝛ propter.

c Cōis. ſ; nōne ſufficiunt ſingulares ꝯſenſus. ff. de ſer. ru. pre. ꝑ fundū. ff. cōia ꝑdi. receptū. ff. de aq̄ plu. ar. l. ſi aūt. Sol. leges iſte loquunẜ de actu qui diuiſionē recipit. nec eſt ibi cōis collegiatoꝝ ſed ſingulariū. quod dic ut no. ſ. de conſti. cum omnes. ſ; hic de negocio loquitur qd diuiſionē tranſmutationē uel omiſſionē nō recipit. ⁊ ideo ſecus. ff. de ver. obli. l. ij.

d Inſtituta. ſ. eo. ti. in geneſi.

e Debet fieri. ⁊ ꝓnunciari cōis electio ut dictū eſt. ſ.

f Cōpromiſſi. ⁊ vtrobiq; faciēda eſt per verba ſingularis numeri ut. j. de re iudi. cū ab vno. dicebat decre. qꝛ ꝓpter. qui vice omniuꝫ eccleſie viduate ꝓuideāt. vnde videbaẜ ꝙ oēs haberēt ꝓuidere qd veꝝ eſt. ſ; vnus oium vice ꝓnūciare ⁊ electionē facere ut hic.

g Humana. ff. de arbi. l. itē ſi vnꝰ. §. itē ſi plures. vbi dr̄ ꝙ aut oēs ſniaꝫ dicāt aut nullus. tn̄ ſm nos vnus alijs ꝑntibus ⁊ mādātibus ſniaꝫ per v̄ba tn̄ pluralis numeri poterit recitare. ⁊ idē in pluribus iudicibꝰ. j. de re iudi. cū ab vno. ⁊ etiā not. ff. de arbi. l. ſicuti.

h Subſiſtat. ratio qꝛ tot vidētur eſſe lectiones quot ſunt numero eligentes. ut. ſ. eo. in geneſi.

i Statutum. decre. ſ. eo. licet canon. in collegiatis parrochialibus eccleſijs ⁊ aſſumptis ad ipſarū regimen locuꝫ nō habet. Et nota qꝛ decre. cum in cunctis. ponebat de dignitatibus ⁊ beneficijs curatis ⁊ parrochialibus eccleſijs. decre. ergo l; canon. ſolū de parrochialibus dicēs eccleſijs ad dignitates extendi nō debuit precipue cū ꝯſtitutio ſit penalis ut ſequitur.

i Satutum. ſ. e. licet canon.

k Parrochialiū. q̄ dicanẜ parrochiales. dic ut dixi. ſ. eo. l; canō.

l Promouēdis ad ſacerdotiū. hoc veꝝ niſi in caſu. j. e. ti. cū ex eo.

m Infra annū. numerandū a die quo poſſeſſionē pacificā habuit vel per eū ſtetit quo minus haberet. j. e. ꝯmiſſa. §. i. de ꝑben. l; ij. nec currit iuſte impedito ut in predicta decre. cōmiſſa.

n Alioquin. i. ſi ſe nō fecerint infra annum ꝓmoueri.

o Priuati. intelligas integro lapſo anno. qd dic ut. j. c. cōmiſſa. i. reſpō.

p Quod ſtatutum.

q Reſtringi. nam odia reſtringi ⁊ fauores ⁊c̄. j. de reg. iur. odia. cuꝫ ſuis cōcoꝛ. ⁊. ff. de libe. ⁊ poſthu. cuꝫ quidam. ⁊ benignioꝛ interpꝛtatio facienda eſt in penis. j. de regu. iu. in penis. cuꝫ ſuis cōcordātijs.

r Declaramus. hoc olim fuerat etiā declaratū per quandam extrauagantē alexā. de qua dixi. ſ. e. qꝛuis. ⁊. c. q̄ꝙ. que incipiebat: dilecti.

s Collegiatas. Nō ergo ꝙ aut ſunt ibi plures ut collegium aut nō ſ; ut ſinguli. in primo caſu locū habebit decre. hec: in ſecundo non. ⁊ ſuper hoc vide quod no. her. ſ. eo. ti. c. i. ⁊ de iurepatro. poſtulaſti. Si queratur quomodo h cognoſcetur. quia iſte ibi eſt rectoꝛ ut caput ⁊ canonici ut membra: ſuper his tamē vide quod no. de exceſ. prelat. dilecta. Sꝫ quero: pone ꝙ eccleſia fuit collegiata nunc deſinit ibi eſſe collegium. quid erit: habebit ne locuꝫ hec decre: ⁊ videtur ꝙ nō. quia deficientibus perſonis deſinit eſſe collegium. ff. ad munici. ſicut municipium. ad hoc. ſ. c. i. x. q. iij. vnio. ff. de verb. ſigni. neracius. ⁊ grex eſſe deſinit. ſi vnuꝫ animal tantū remanſit in grege. ff. de leg. i. ſi grege. arg. contra. xix. q. iij. que ſemel. vij. q. i. paſtoꝛalis. cū ſimilibus. Dico ⁊ breuiter ꝙ ſi collegium deſinat ibi eſſe puta canonicoꝝ morte: locum habet decre. qui alij habēt ſubſtitui. ⁊ ſi hoc nō faciant hi ad quos primo pertinet infra debitum tempus ad ſuperioꝛem deuoluetur. ⁊ ſic de ſingulis vſq; ad papam. et ius collegij bene remanet in vno quod dic ut not. ſ. de poſtu. gratum. Si autem deſtruatur collegiū ſuperioꝛis auctoꝛitate. puta quia hoc facit ex cauſa: tunc nō habebit locum decre. Pone exemplum de no. ope. nun. c. ij. ⁊ ibi de hoc per inno. ⁊ facit quod no. lau. ⁊ Jo. xvi. q. vij. ⁊ hic diximus.

t Eccleſias ſeculares. nam hodie ſecus in regularibus. quod dic ut in cle. ꝙ ſta. regula. ne in agro. §. ceterum.

u Antiqua iura. ſ. eo. ti. cum in cunctis. §. inferioꝛa. ⁊ de hac cōpulſione ordinum plene dixi. ſ. eo. l; canon. in ſi.

Si cui. Si cōpromiſſarius ſm traditā ſibi metam ſcrutatis ⁊ in ſcriptis redactis voluntatibus ſinguloꝝ illum eligat in quem nō maioꝛ pars capituli ſed plures alioꝝ cōparatione conſenſerant nō tenet electio. cum ꝑter formas concilij fuerit celebrata.

y Cui. idē ſi pluribus cū ratio capituli ſemper remanet. ⁊ debet iſta decre. iungi cum decre. j. eo. cum expediat.

z Forma. que nō eſt de premiſſis immo ꝓhibita. ut. ſ. e. quia ꝓpter. ⁊ e. ti. eccleſia veſtra. per hanc enim erat reperire electū non a maioꝛi parte totius capituli prefici eccleſie.

⁊ Secreto. idem ⁊ multo magis ſi nō ſecreto. quia tunc eſſet obuia concilio quia ꝓpter. ⁊ ſemper locum habet ratio finalis.

ꝯ De capitulo. idem ſi nō eſſent de capitulo ſ; vocem haberent. ut. ſ. de capoſ. cum eccleſia ſutrina. ⁊. ſ. eo. cumana.

ꝝ Minoꝝ. puta cū ex. xij. canonicis. v. cōſentiunt in vnum. iiij. in aliuꝫ. iij. in alium. electus igitur a. v. electus eſt a maioꝛi parte ꝯparatione partiū. ſed nō a maioꝛi parte capituli. qꝛ. v. nō ſunt maioꝛ pars de. xij.

a Ipſeq;. in quem tradita eſt poteſtas huiuſmodi.

b Nō maioꝛ ps. ꝗ a ſ̄rio ſi eligeret illū in quē ꝯſenſiſſet maioꝛ pars valeret electio. j. e. cū expediat. qꝛ illa forma ꝑ ꝯciliū ſubſequēs ſublata nō vr̄ ut ibi.

c Preter. Nota iſta duo equiparari preter ⁊ cōtra. ſimile de fide inſtru. paſtoꝛalis. Sed nōne nominatus a maioꝛi parte alioꝝ cōparatione: exquo placuit omnibus ꝙ ipſe eligeretur eſt nominatus ab omnibus. vnde ⁊ in electōne romani pontificis ſeruatur interdum hoc ꝙ nominatus a minus q̄ꝙ a duabus partibus de cōſenſu omniū habeaẜ pro ro. pon. ut no. ꝯpoſt. ſ. eo. l;. ⁊ guil. ſ. e. vbi periculū. dic ꝙ iura voluerūt certas formas ſeruari. ⁊ l; omnes cōſentiant ſi nō ſeruanẜ forme nō tenet electio. cardinales nec artanẜ nec de facto ſeruāt formas: ſ; ſufficit ꝙ due partes cōſentiant. ſ. e. licet.

d Conciliū. ſ. e. ti. qꝛ ꝓpter. ⁊ aduerte qd ſicut dixi. ſ. e. ſicut. cū iſta decre. fundeẜ ſup formis ꝯcilij. dicā ꝙ vbicūq; nō habēt locū ille forme nō habeat locū iſta decr. ſi igiẜ in dignitatibꝰ ꝑ quas viduate nō ſūt eccleſie. ſuareẜ hec forma. uel bn̄ficijs uel canōijs ñ viciareẜ electō. ſup qꝰ vide qd ibi dixi. io. ā.

e Non valere. ipſo iure.

f Firmitatis. Et ſic etiam eligentes priuari debent ea vice poteſtate eligendi. ut. ſ. eo. quia propter.

a ¶ Quorundā oculos. Decre. diuide in quattuoꝛ partes. In prima ponit̄ cōſtitutionis cauſam. In ſecūda cōſtitutionē circa mendicātes. In quarta decretū. Et dicit in ſūma ꝙ ex vocatiōe quocūqȝ modo facta in diſcoꝛdia de religioſo mendicante ad p̄laturā extra adminiſtrationē ſui oꝛdinis nō acquirit̄ illi ius. nec ꝯſentire poterit etiā de prelati licētia. idem de vocatione facta a minori pte numero ad quālibet prelationē de religioſo nō mendicante. ⁊ ſecus factū irritum decernit.

Quorundā[a] oculos[b] ſic viciū ambitionis excecat[c]: ꝙ quaſi ſue ꝓfeſſionis imemores[d]: qua cōtēptis honoꝛibꝰ[e] abiectis diuitijs[f] ſpretiſqȝ delitijs arbitriū ꝓpriū ſubiugarūt alterius ditioni[g]: retro reſpiciūt ad aratrū manu miſſa[h]: dū precipitāter ruūt in litigioꝝ[i] anfractus ⁊ cauſaꝝ ſtrepitibus ſe inuoluunt[k]: ⁊ extra adminiſtrationes ꝓprij oꝛdinis ſoliū[l] prelature cōſcendere moliunt̄ electionibus[m] poſtulatiōibus ſeu ꝓuiſionibus de ſe in diſcoꝛdia[n] celebratis īprouide preſtando cōſenſum: prebēdi aſſenſuȝ a ſuo ſuperiore[o] nōnunquā extoꝛta[p] licētia potiꝰ quā obtēta: exquo animaꝝ ⁊ eccleſiaꝝ diſpēdia[q] noſcimus ꝓueniſſe: ⁊ ꝓuentura maioꝛa[r] in antea[s] veriſimilit̄ foꝛmidamus.

Uolentes igit̄ huic peſti ſalubri remedio obuiare preſenti ꝯſtitutōne ſancimus: ut nulli religioſo predicatoꝝ[t] minoꝝ heremitaꝝ ſancti auguſtini aut quorūlibet mendicātiū[u] oꝛdinū ex electione poſtulatōne ꝓuiſione ſeu vocatione ad aliquā extra adminiſtrationē ſui oꝛdinis[x] prelaturā in diſcoꝛdia[y] de ſe facta ius decetero acq̄rat̄[ʒ]. nec eoꝝ aliquis tali electioni poſtulationi ꝓuiſioni aut vocatiōi quoquo modo valeat ꝯſentire. etiā ſi magiſtri aut miniſtri uel prioꝛes[⁊] generaliū eorundem ad id acceſſerit licentia uel conſenſus. ¶ Circa religioſos quoqȝ alios[9] cuiuſcunqȝ cōditionis uel ſtatus exiſtāt: uolumꝰ hoc ſeruari: ut nec ipſi electionibus poſtulatiōibus prouiſionibus aut uocationibꝰ a minori parte numero[ꝛ] ad prelatiōes quaſliber[a] de ſe fcās que hoc ipſo ꝙ a minori[b] pte ꝓceſſerit: nullū ꝓrſus tribuāt ius eiſdē ſuū audeāt preſtare ꝯſenſum. etiā ſi ſup hoc aſſenſus uel licētia ſuoꝝ interuenerit prelatoꝝ[c]. ¶ Nos eni quicquid ꝯtra premiſſa uel eoꝝ aliquod a quoquā ꝯtigerit attentari: omnino decernimus irritum et inane[d].

Idem.

Ut quis[e] duas[f] electiones de ſe in aliqua eccleſia celebratas proſequat̄ inſimul[g]: ⁊ cōfirmationem petat ex eis: cum nō niſi ex vna[h] ipſaꝝ ualeat ius habere rationi[i] conſonum nō putamus: etiaȝ ſi ſe contentum[k] eſſe uelle altera per quam ſue intentionis conſequi poſſit effectum[l] in initio proteſtetur[m] oportet ergo eū ne cū ipſius eccleſie[n] uel ſui aduerſarij[o]: ſi quem habet: diſcrimine in incerto uagetur[p].

b ¶ Oculos. eſt oculus mentis qui purus eſſe debet ut h̄ ⁊.i.q.i.c.multi. Eſt oculꝰ coꝛporis qui debet eſſe pudicus ut.xxxii.q.v.qui viderit. Eſt oculus adminiſtratōnis qui debet eſſe ꝓuidus.xciii.diſ. diaconi.i.⁊.ii.⁊.vi.q.i.oues. ⁊.ſ̄.de offi.archidia.ad hoc.

c ¶ Excecat. ſic.ſ̄.e.auaricie.

d ¶ Immemoꝛes. mens auida potentie nec abſtinere nouit a vetitis nec gaudere conceſſis: nec adhibet̄ pietati cōſenſum.xlvij.di. virū.⁊.j.de cōceſ.preben.deteſtanda.

e ¶ Honoꝛibꝰ.xxvii.q.ii. ſcripſit.de ſta.re.ea que.

f ¶ Diuitijs.i.q.ii.§.verū.retentio eni ꝓprioꝝ monachatui eſt ꝯtraria.de ſta.reg.cuȝ ad monaſteriū.in fi.

g ¶ Ditioni.xii.q.i.nō dicatiſ j.e.ti.ſi religioſus.

h ¶ Miſſa. ⁊ ſic nō ſunt apti regno dei.luce.ix.ca. ⁊.ſ̄.de po.⁊ po.re.c.magne.

i ¶ Litigioꝝ.que a monachis uel religioſis ſunt penitus euitanda.ſ̄.e.de ſin.c.vno. cū ſuis cōcoꝛ.

k ¶ Inuoluūt.⁊ ſic oues conuertunt̄ in lupos.ſ̄.de renū. niſi cum pridē.§.ꝓpter maliciam.

l ¶ Soliū.ſ̄.eo. fundamenta §.ne aute.in fi.

m ¶ Electionibus. ergo eligi poſſunt.quod dic ut dicam.j.eo.nullus.

n ¶ In diſcoꝛdia. intelligo in diſcoꝛdia fieri ſiue due ſiue plures celebrate ſint electiones ſiue vna tantuȝ aliquibus ex his contradicentibus ad quos ſpectat electio.ut.ſ̄.eo.cupientes.§.ſi vero.

o ¶ Superioꝛe.cuius ſolius licentia alias ſufficit.j.e.ſi religioſus.ii.reſpōſo.

p ¶ Extoꝛta.⁊ ſic nō valeret ſi de hoc conſtaret.ſ̄.de priuil.cum olim.ij.ſicut nec confeſſio extoꝛta.ſ̄.quod me.cau.c.perlatum.xv.q.vi.c.i.nec abſolutio.j.quod me.cau.c.vno.nec licentia extoꝛta preiudicat repetenti cōiugeȝ.ſ̄.de conuer.cōiuga.accedens.

q ¶ Diſpēdia.vitanda.ſ̄.eo.cupientes.ſ̄.de fi.inſtru.qȯ ſuper his.j.de vſur. vſurarum.de conſti.c.ij.j.de ſepul.c.i.

r ¶ Maioꝛa.ſi.de collu.intantum.

s ¶ In antea.occurrendū ḡ fuit: de ſer.nō oꝛ.c.i.de ꝑcu.c.i. cū ſuis cōcoꝛdā.

t ¶ Predicatoꝝ. Nō ſemper predicatoꝛes premitti.qꝛ antiquioꝛ fuit ipſoꝝ inſtitutio.ad idem.ſ̄. de exceſ.pla.nimis.ii.de priui.in his.j.de exceſ.prelat.c. vno.j.de deci.c.i.in ſuperſcriptione.cū ſi.⁊ de reli.do.c.i.

u ¶ Mendicantiū.mendicantes qui certas poſſeſſiones uel redditus habere nō poſſunt: ſed per queſtum publicū eis victū prebet incerta mendicitas.j.de reli.domi.c.i. Quid ſi mendicans epiſcopus poſtuletur ad archiepatuȝ uel epatum alium: ſatis puto eum ſub hac prohibitione includi. qꝛ lȝ ſit epiſcopus nihilominus eſt de oꝛdine mendicantium.

x ¶ Oꝛdinis. in illis enim hic nil noui iuris ſtatuitur.

y ¶ Diſcoꝛdia. quid ſi opponatur aliquid quod votum diſcoꝛdantiuȝ nullum reddat: puta qꝛ tales erant ꝙ ſi cōſenſiſſent electioni huic ⁊ cū alijs elegiſſent nō valeret electio. ut excōicati ſuſpenſi uel irregulares nunquid tunc poterit cōſentire: ſatis crederē ꝙ in eo caſu nō obſtaret hec cōſtitutio.ar.ſ̄.eo.ſi quī. ⁊ pone exemplū.j.eo.ex eo.⁊ hoc ante omnia videretur examinandū cuius euentus ⁊c̄.ſ̄.e.ſi foꝛte.⁊ hoc maxime cum ſupradicta dicūtur notoꝛia ⁊ probationes parate offerunt̄.ad hoc.ſ̄.de reſti.ſpo.litteras.ff.ad exhi.l.iii.⁊ alij cōtra dicētes ſimpliciter debere hꝛi ratione numeri.⁊ ſup hoc vide qȯ dicā.j.e.indēnitatibus.§.i. Declaratū eſt hodie ꝙ hic ſimpliciter inſpicitur diſcoꝛdia.⁊.j.§.ꝓxi.minoꝛitas que cōſiſtit in facto nō in fictione uel iuris effectu.ut in cle.eo.ti.quod circa.

ʒ ¶ Acquirat̄.ḡ cōfirmatio peti nō poterit que ius antiquū habet firmare.ſ̄. de fide inſtru.inter.

⁊ ¶ Prioꝛes.ſm ꝙ in diuerſis oꝛdinibus diuerſa ſunt preſidentiū nomina.et habes idem.j.de pactis.quia ex eo.

9 ¶ Alios. Nō qꝛ per hoc verbū dico ꝙ circa mendicātes vocatos ad adminiſtratiōes ſui oꝛdinis nō habebit locum iſte.§.ſȝ ſtabit̄ iuribus antiquis.

ꝛ ¶ Numero. nō ꝙ lȝ minoꝛ pars eēt ſanioꝛ nō tū poterit electioni huic ꝯſentire per hāc lr̄am. credo tū ut.ſ̄.§.ꝓx.dixi ꝙ ſi maioꝛ pſ ꝓuata eēt ipſo iure. ita ꝙ vota recideret in minoꝛē ꝙ tūc poterit ꝯſentire. qꝛ nō ē electꝰ a minori pte. imo a toto capitulo facit qȯ not. de poſtu. gratum.

a ¶ Quaſlibȝ. ſiue ꝓprij oꝛdinis ſiue alteriꝰ ſiue ſeculariū eccleſiaꝝ. ⁊ ſic gn̄alioꝛ ē ꝓhibitio hec qꝰ ad p̄laturas q̄.ſ̄ ꝓxima. Alij ꝯ.ſ.ꝙ adminiſtratōeſ ꝓprij oꝛdinis nō ꝯprehēdat ut rō capituli in ꝓn.c. poſita ſit gn̄alioꝛ ad nō mēdicantes. ꝓmū teneo. ⁊ ſi papa id voluiſſȝ expreſſiſſet ut fecit.ſ̄.ꝓxi.§.ad hȯ deci.ad audiētiā.j. de ꝓuil. ſi papa.i.rn̄ſo.i fi.

b ¶ Minori. numero ut.ſ̄.

c ¶ Prelatoꝝ. quid ſi monachꝰ rectoꝛ ꝑrochialis ecclie eligat̄ in epm uel p̄latū a minori pte numero nūqd poterit ꝯſentire uel acq̄ret̄ ſibi ius: ſatis vr̄ ꝙ nō ꝑ lr̄am q̄ ſupius dicit: cuiuſcūqȝ ꝯditiōis uel ſtatus exiſtāt lȝ.n.nil hēat cū nihil ſit cōc.xvi.q.i.ne pro cuiuſliber. tn̄ negari nō poteſt quin monachus uel religioſus exiſtat.xvi.q.i.de monachis in fi.

d ¶ Inane. ſi igitur ſuperueniret ꝯfirmatio id nō ꝯualeſceret: cuȝ a principio ſit nullum.ſ̄.eo.auditis.cum ſi.

e ¶ Ut quis duas. nō pōt electus duas electiōes ꝓſequi petēdo cōfirmatiōeȝ ex illis: etiā ſi ꝓteſtet̄ ſe ꝯtentū altera ꝑ quā ꝯſeq poſſit ſue intētiōis effectū. neceſſe ḡ hȝ alterā eligere qua electa ad alteram redire nō poterit.

f ¶ Duas. ad qd de facto fuerūt due electiones facte de eodē: foꝛte fuerat electꝰ ab eis ad quos ꝑtinebat ꝓprio iure. ⁊ qꝛ dicebat̄ iā tēpus elapſū fuerat idē electus a ſupioꝛe ex iure deuoluto ⁊ vtrūqȝ ꝓſequebat̄. vel foꝛte fuerāt aliq ꝯtēpti in p̄ma cū quibꝰ poſtea ꝓceſſum ē ad ſecūdā. vel aliq̄ alia ſolēnitas omiſſa fuit in p̄ia q̄ reſtaurata extitit in ſcd̄a. Sȝ dices ad quid ḡ iſta beſtia ꝓſequit̄ niſi ſecūdā: foꝛte aliqui de his qui fuerāt in p̄ma fuerūt cōtēpti in ſcd̄a. vn̄ caute faciebat ſi id de iure fieri poſſet vtrāqȝ ꝓſequendo. ſed eſſe nō poteſt ꝓpter rationem que ſequitur.

g ¶ Inſimul. nec etiam diuiſim ut in fi. patebit.

h ¶ Ex vna. ſi.n. p̄ma valuit ſcd̄a nō valuit. ſi ſcd̄a nō valuit: ḡ p̄ma nō valuit. In ꝯtrariū videbat̄ ut.ſ̄.de ꝯceſ.ꝓbē. poſt electiōȝ. vbi ꝓſequebat̄ duplicē ꝯceſſionē archidiaconatꝰ. ſȝ nō ob. qꝛ ibi n̄ dr̄ ꝙ fuerit admiſſus ſȝ ꝓſequi vnā electiōȝ quā multiplici iure potuerit facere eligētes: ut ſi q̄ eligāt ꝯſuetudie p̄ſcripta ⁊ ꝓuilegio ſpāli nō eſt ꝓhibitū ut ibi. ſȝ h̄ duas uel plures electōes diuerſas ꝓſeq ꝓhibitū ē.

i ¶ Rationi. que idē eſt ꝙ lex.i.di. ꝯſuetudo. ⁊ ꝯſuetudini preualet. viij.di.fruſtra. ⁊ exemplis anteponēda eſt .ix.di.ſane quippe. ⁊ de hoc.j.eo.ex eo.

k ¶ Contentum.ſi.ſ̄.eo.is qui.

l ¶ Effectum.ſ.confirmationem.

m ¶ Proteſtetur. ergo nil operatur ꝓteſtatio. per cōtrariū enim factum ꝓteſtationi videtur obuiare. quod dic ut.xxvii.di.c.i. de conſti.cum. M. de elec. cumana. cum ſimilibus.

n ¶ Eccleſie. ad quam electus eſt.

o ¶ Aduerſarij. coelecti uel alias ſe opponētis.ſ̄.e.cupientes.⁊.j.e.c.vltimo.

p ¶ Uageret̄. qȯ nō licet.ff.de iur.fiſ.l.ita fidei.ff.de edē.l.i.§.edere.ff.de int.ac.de etate.§.nihil.ſ̄.e.in electionibꝰ.ſ̄.e.li. de reſcrip.cū

in multis.ſ.de reſcrip.ad h.de ap.c.ij.cū ſi.ar.ꝯ ꝙ liceat in icerto vagari.ff.de rei vē.que de tota.§.icerte.ff.cōi diui.⁊ ſi nō oēs.§.ſi incertū.ſ; ſpecialia ſunt qḋ dic ut no.de li.ob.c.ij.⁊ facit decre.iſta ad queſtionē quā anno diſputaui an valeat alternatiua appellatio.ſ.appello ad archiepm uel ad papā.ſup quo dic ut ibi dixi.j.de of-fi.dele.c.ſi is cui.

eligere[a] quā proſequi uelit ex illis ⁊ cōfirmationē petere tantūmodo ex eadē regreſſū ad aliā cui per electionem alterius renūciare ſibiqʒ ius ex ea nō ꝯpetere ꝓfiteri uidet̃ nullatenus habitur.

Idem.

Si electio[c] ex eo non ſortiatur effectū[d]: q2 electus ꝯſentire recuſat: uel poſt cōſenſum renunciat[e] iuri ſuo: aut forte diem claudit extremū: ſeu propter occultum[f] eius uitium irritatur: electores qui iam fecerant quod ſpectabat ad ipſos infra iuris terminum eligendo habebunt a diſſenſu[g] renunciatione[h] morte uel irritatione predictis: ac

a ¶ Eligere. ꝓponē do ergo nō incurrit penā ſ; ſufficit ꝙ alterā eligat: et ſic tenet̃ eligere ut i actōnib⁹ dici ſolet. aut enim ſū certus q̄ mihi ꝯpetit actō ⁊ tūc eligere debeo. ff.de tribu.ꝙ in heredeʒ §.eligere. aut incertus ⁊ diſtingue tūc q2 aut ſuʒ incertus ꝑ iuris imperitiā. ⁊ tunc nihilomin⁹ eligere debeo. q2 peritiores conſulere debui: ⁊ ignorātia iuris nō excuſat. ut.i. q.iiij.§.notandū.j. de reg.iu.ignorātia ff.de iu.⁊ fa.ig.l.regula. aut per errorē facti. ⁊ tunc ſubdiſtingue. q2 aut erat error ꝓprij facti aut alieni. aut eius in cui⁹ locū ſucceſſi ſi ex errore ꝓprij facti eligere debeo. q2 in ꝓprio facto intolerabilis eſt ignorantia. ff.ad vel.l.ꝗ̃ꝗ̃.ſi ꝓpter errorē facti aduerſarij tunc nō teneor eligere. ff.quoꝝ leg.l.i.§.ꝙ aūt.ſi ꝓpter factū eius in cuius locū ſucceſſi eligere teneor. ff.de reg.iu.qui in alteri⁹.in fi.⁊.j. de reg.iu.is qui in ius.⁊ adde qḋ dixi.j.de re iudi.abbate.in prin

b ¶ Renunciare. ⁊ eſt rō.q2 ſibi ſunt ꝯrie ut.ſ.vidiſti.⁊ eſt ſi.C.de fur.l.i.ibi eni agendo mādati approbat factū ſerui.agendo furti reprobat.⁊ iō vna electa fit alteri ꝑiudiciū.ad ideʒ.C.ſi ſer.ex te.ſe.mā.emi.l.vna.vbi ſi ex peculiaribus nūmis ſeruus ſe mādauit emi ⁊ emptus eſt.dn̄s agit ex vendito ad preciū.q2 ex illo ꝑcio nō ꝯpetit emptori liberatio.vel agit mādati ad mācipiū.ſ; vna electa ſibi ꝑiudiciū facit in alia ea ratiōe qua ſupra.ad idē.C.de codicil.l.vl.ff.de le.ii.cū filius.§.varijs.C.de pac.iter emp.⁊ vē.l.ꝯmiſſorie. Qḋ ergo dicit̃ ꝙ edita actio pōt mutari emēdari ⁊ corrigi ſicut placet vſqʒ ad litē cōteſtatā.ii.q.viii.libelloꝝ.C.de eden.l.edita.veꝝ eſt in his in quibus vna nō tollit̃ per electionē alterius ut hic ⁊ in predictis ꝯcor.ut no.de libel.ob.c.ii.in glo.magna in fi.De hac tñ materia plene no.ff.de tribu.ꝙ in heredem.§.eligere.

c Si electio. Si electus nō cōſentit: vel poſt ꝯſenſum renunciat: uel morit̃: vel ꝓpter occultū ſui viciū electio caſſat̃ eligentes ad eligendū: extūc integrū tēpus habebūt: niſi circa id egerit fraudulenter.⁊ determinat hec decre.qḋ tangebat̃ per hoſti.⁊ cōpoſt.ſ.e.ne pro defectu.per vin.⁊ abba.ſ.de ma.⁊ obe.cum olim.

d ¶ Effectum.cōfirmationē.ſ.c.ꝓxi.ſi eni cōfirmatus eſſet ⁊ caſſaret̃ cōfirmatio.dic ut.j.e.ſi cōfirmationē uel ꝯſecrationē ſi talis eſt electus.ſ.eo.cum in cunctis.ſ.de accu.ſuper his.

e ¶ Renunciat.an electus poſt ꝯſenſum ſine ſuperioris auctoritate poſſit renunciare electioni de ſe facte.fuit cōtentio inter doctores: ⁊ dixerunt Jo.her.inno.pe.de ſamp.⁊ abb.ſ.de tranſla.inter corporalia.ꝙ poteſt.Hoſt.⁊ hoſti.ibi tenent ꝯriuᷓ. Dixit igitur her.⁊ inno.de reſti.in integ.c.ii.ꝙ poſt cōſenſum ⁊ ante ꝯfirmationeʒ ſufficit renūciare in manibus eligentiū.tu dic ſm guil.qui hoc no.ſ.e.ꝗuis.ad fi.ꝙ nō cōfirmatus aut renūciat electioni priuſꝙ negociū ad ſuperioris deferat̃ examen.aut poſt. ꝑmo caſu hoc ei liceʒ ſ.e.cum inter canonicos.de tranſla.inter corporalia.de reſti.in inte.c.ii.vii.q.i.ꝗ̃ periculoſū.ſi delatū eſt: aut ꝓponitur tale quid cōtra electū ꝙ electionē nullam reddat ⁊ eligentes poteſtate ꝑuat eligendi: aut nō.in primo caſu lʒ teneat renūciatio quo ad ipſum: non tñ quo ad ſuperiorē quin facta renūciatione poſſit ſuper ꝓpoſitis veritatē inquirere. ⁊ ſi de ipſis cōſtiterit eligere ac prouidere: ac ſi ꝓnunciatū eſſet.de ſup.ne.prelat.licet.alias ſibi poſſet illudi.ſ.de poſtu.hone.ij.§.nec nocebat.⁊ crimina vndecūqʒ ⁊c̃.xxiiii.q.iii.ecce.de collu.c.i.ſicut qñqʒ de iure defuncti querit̃ ut ſciri poſſit de iure ſuperſtitis.ſ.de arbi.ex parte. Itē ſecundus accuſator de prioris preuaricatione docens admittit̃.ff.de ꝑua.l.iii.C.de accu.ſi quis homicidij. In ſcḋo caſu tenet in totū renūciatio.in nullo eniʒ preiudicatur ſuperiori corā quo queſtio pendet. puta ſi dicatur ꝙ electio facta ſit contra formā concilij.quia propter. Ego dico ꝙ etiam ſi nō ſit delatum negociū ad ſuperiorē uel etiam in ſecūdo caſu diſtinctionis cum delatum eſt.ſ.⁊ nō opponitur id per quod ſint ꝑuati.lʒ teneat renūciatio quo ad electum ſm opinionē her.⁊ ſequaciū quā credo veram eſſe.tamē in nullo caſu tenebit quo ad ſuperioris preiudiciū.nam etiā ſi peccatū ſit in forma habet ſuperior tūc prouidere.ut.ſ.e.ꝗ̃ꝗ̃. Dico ergo breuiter ꝙ in omni caſu ante cōfirmationē tenet renūciatio quo ad electū: quo ad ſupiorē in nullo caſu fit ſibi preiudicium per iura pro hac parte inducta.⁊ ar.j.e.ti.ab eo.

ſi uacatio noua eſſet: tempus integrum[i] ad electionem aliam[k] celebrandā: dūmodo nil fraudulenter[l] egerint in premiſſis.

Idem.

Si religioſus[m] cuius arbitrium[n] nō ex ſua: cum uelle uel nolle nō habeat[o]: ſ; ex illius quem uice dei ſupra caput ſuū poſuit ⁊ cuius imperio ſe ſubiecit: uoluntate depēdet: electioni de ſe ad prelatōnē aliquā extra ſuū monaſteriū uel ſuā[p] eccleſiā celebrate ſui ſupioris[q] qui dare ipſā ualeat nō petita licentia ⁊ obtēta[r] preſumpſerit ꝯſentire ꝯſenſus ſic preſtitus nō teneat[s] ⁊ in

f ¶ Occultum. idem ſi ꝓpter ſuperueniens delictū uel factum. pone ꝙ peccauit in decre.ſ.eo.ꝗ̃.ſit.uel in decre.cupientes.uel in decre.j.eo.ſi religioſus redibit ptās ad electores cum inculpa nō fuerint. ⁊ ideo dicit de occulto.q2 ſi ſcienter elegiſſent ptās eligēdi nō rediret ad eos ſ; ad ſuperiorē deuolueret̃ ſm diſtinctionē decre.ſ.eo.ꝗ̃ꝗ̃.⁊ ſic nō ꝓcederet queſtio ꝗ̃tū tēpus deberēt habere.q2 nullū. Sʒ pone ꝙ ſcienter elegerunt indignum ita ꝙ priuati erant poteſtate eligēdi. papa de gratia eos reſtituit: nūqd habebunt integrū tēpus. uel tantū qḋ ſuperat. dico ꝙ integrū ꝑ hanc decre. ⁊ ꝑ decr.ſ.de ma.⁊ obe.cū olim.q2 integre reſtitui intelligūt̃.ii.q.iii.notandū.C.de ſen.paſ.i.⁊ ita no.vin.inno.⁊ ab.in predcā decre.de ma.⁊ obe.cū olim.

g ¶ Diſſenſu. ut ſupra in primo caſu.

h ¶ Renunciatione.ſ.poſt cōſenſum.

i ¶ Integrum.ſ.trium menſium in cathedralibus uel regularibus eccleſijs.ſ.eo.ne pro defectu.in minoribus ſex menſes.de conceſ.preben.c.ii. Et idem intelligo repetitum in menſe qui datur pape ad electionē beneficioꝝ in curia vacantiū.j.de preben.ſtatutum.⁊ intellige hanc decre.in his qui de iure proprio habent eligere.quia ſecus ſi ex iure deuoluto ſm ea que not.her.tan.et hoſti.ſ.eo.ne pro defectu.qui dicunt negligētes eſſe priuatos tantū in ꝑma electione que occurrit.vnde ſm hoc ſi archiepiſcopus ad quem ex iure deuoluto ſpectat eligere: eligit ⁊ electus diſſentit uel renunciat uel moritur ad canonicos redibit electio. Sed Hoſt.intellexit negligentes priuatos in tota illa vacatione.ſed prior opinio verior videtur.quia ſi culpa ex delicto proueniens ex prima electione tantum punitur.ſ.eo.cum vinton.multo fortius hic erit culpa que prouenit ex negligentia.cum minus puniri debeat negligētia ꝗ̃ dolus.ſ.eo.nihil eſt.de cri.fal.ad falſariorum.

k ¶ Aliam.eadē ratione idem dico in tertia ⁊ in quarta: ſi ſecūdus uel tertius diſſentit renunciat moritur.uel occulto ſuo vicio caſſatur.⁊ idem in vlterioribus. Nota igitur tempora que dantur in expeditionibus eccleſiaꝝ vacantiū Primo dantur tres menſes electoribus ad eligendū: uel ſex menſes ſm diſtinctionē.ſ.eo.ne pro defectu.de conceſ.preben.c.ii.⁊ ſeruata forma iſtius decre.ad preſentandum datur tempus ꝗ̃ citius fieri poteſt ⁊ adhuc octo dies.ſ.eo.ꝙ ſit.⁊.c.cupientes.in prin.⁊.§.ceteruʒ. ad conſentiendū dat̃ vnus menſis electo ſi libertatem habet conſentiendi.alias quantū iudex arbitrat̃. ad petendā confirmationē dantur tres menſes.ſ.eo.ꝙ ſit. ad cōſecrationeʒ alij tres.c.di.quoniam.⁊.lxxii.di.c.ii.⁊ ſi debet palliū petere. hoc faciat a tēpore cōſecrationis infra alios tres menſes.c.di.c.i. In cauſis autem regularium uel cathedraliū que ex imediata ſubiectione uel appellatione deuoluūtur ad papam. ſerua decre.nicolai.ſ.eo.cupientes.

l ¶ Fraudulenter. pone in vltima die trium menſiū dixerunt canonici: eligamus talē qui diſſentiat.⁊ ſic a die diſſenſus adhuc habebimus tres menſes ⁊ ſic fraudē faciendo reperiebant̃ ſex menſes habere. in cathedralibus uel regularibus uel in inferioribus annū qḋ eſſe nō debet.ſ.eo.auaricie. Et dico ꝙ qui fraudem allegat eaʒ probare debet.ff.de proba.quotiens.§.qui dolo. Nota ergo hanc decre.que facit pro his que no.per Inno.⁊ Hoſti.de appel.ex ratione.qui ibi no.ꝙ ſi vna die quis fuerit impeditus de anno appellationis proſequende habebit integrum annum per predictam decret.⁊ eo.ti.cum ſit.ii.q.vi.ei qui.⁊ in auc̃.de his qui ingre.ad app.in prin.§.i.ii.⁊.iii.colla.viii. Sed ſi beneficio reſtitutionis ei ſubueniretur tunc nō habebit niſi tantū tempus quantum amiſit.ff.in qui.cau.ma.in inte.reſti.l.ab hoſtib⁹.§.fi.ibi de hoc per eos plenius videre poteris.

m Si religioſus. ſi religioſus nō obtenta licentia cōſentit electioni de ſe facte extra ſuum monaſterium non valet conſenſus ⁊ irrita eſt electio. Secundo dicitur: ꝙ ſolus ſuperior ſine capitulo dare poteſt conſentiendi ⁊ tranſeundi licentiam.

n ¶ Arbitrium. dependet ex voluntate illius cuius imperio.⁊c̃.

o ¶ Habeat.xii.q.i.nō dicatis.⁊.ſ.e.quorundā.j.de ſepul.c.vlt.

p ¶ Suam. in alijs ergo nō habet locum hec cōſtitutio.

q ¶ Superioris. ſolius etiā ſine cōuentu.ut.j.ꝓxi.reſponſo.

r ¶ Obtenta. debito modo ⁊ nō per extorſionem.ut.ſ.e.quorundā.ad idem j.de his que vi metuſue cau.fi.c.i. Et nota caſum in quo nō ſufficit petere licentiā: niſi ⁊ obtineatur. interdum ſufficit ut.ſ.de regu.licet. Sed quid ſi ſuperior licentiā dare noluit? dixerunt tan.⁊ her.ſ.de renū.poſt tranſlationeʒ in prin. ipſum per ſuū ſuperiorē cōpellendum: niſi habeat iuſtam cauſam denegandi.j.de iurepa.nullus.ſi habeat iuſtam cauſam nō cōpelletur.lxiii.di.litteras.lxxi.di.c.ii.⁊.iii. Sed quia ſolius principis priuilegiū videtur priuare aliquem re ſua. dicunt quidam per ſuperiorē papam intelligendum. et ſic loquitur illa decre.nullus.que in in papa loquitur.

s ¶ Non teneat. ſic.ſ.eo.quorundam.

a ¶ Religioſis. mendicantibus uel nõ.

b ¶ Sunt varia. ꝙ enim ſolus prelatus illã dare poſſet videbat̃ per. c. lviii. di. c. i. ibi abbas loci. de capitulo nihil dixit. ⁊. ſ. de renũ. poſt tranſlationẽ. ibi ⁊ ſancti fridiani priore. ⁊. ſ. eo. ti. ꝙ ſit. ibi ſuperioris. nil de capitulo dixit. In cõtrariũ videbat̃. ſ. de ver. ſig. abbate. ibi abbati ⁊ cõuentui placuit. ⁊c. ⁊ eſt expreſſum de ſta. mona. c. ii. in fi. ⁊. xix. q. iii. ſtatuimus. ⁊ hoc ſm lr̃aʒ que ibi eſt abbatis ac totius ꝯgregatõnis. ſʒ ſm aliã que eſt ſine ac. facit i cõtrariũ: ⁊ prelatus non põt alienare res eccleſie ſine conſenſu capituli. xij. q. ii. ſine. § nec perſonas cũ maior ſit alienatio perſone ꝙ̃ rer. ad idẽ xij. q. i. precipimus. ⁊ hãc ſecundã partẽ tenebat Jo. lviii di. c. i. ⁊ ber. in p̃dicta decre. poſt trãſlationẽ. in tertia gl. prima tñ hic approbatur: nõ tam de iure antiquo ꝙ̃ de h̃ nouo ob celerem eccleſiaruʒ expeditionem.

c ¶ Tollendã. interp̃tatio enĩ ⁊ declaratio iuriũ ad eũ ſpectat. xi. q. i. §. ex his. de ſentẽ. ex. inter alia. C. de legi. l. vlt. ⁊ hẽs etiã de h̃. ſ. ꝺ poſt. c. i.

d ¶ Tales. ſ. religioſi qui non habent liberũ arbitriũ tranſeundi uel ꝯſentiendi.

e ¶ Electi. ex multiplicatione huius verbi quod hic habes nõ. ꝙ religioſi poſſunt eligi. ⁊ dicam. j. c. pxi.

f ¶ Electis. nõ dixit eligẽdis vñ nõ valet licentia: date religioſo: ut ꝯſẽtire poſſit electõni future uel ꝓuiſiõi: et cũ cõſenſu ſui ſupioris. ut in ꝯſti. cle. eo. ti. cum cõceſſa.

g ¶ Nullus religioſus. mõch⁹ in abbatẽ eligi ñ põt niſi ſit expſſe ꝓfeſſus. ad dignitatẽ autẽ epalẽ ⁊ in ſeculari ⁊ regulari eccleſia talis eligi poterit hoc dicit. Declarat in prima parte decre. ſ. e. cũ cauſaʒ. ⁊ reprobat qd̃ no. Naſo ⁊ cõpoſt. ſ. e. cũ in magiſtrũ. ⁊ approbat qd̃ ibi no. hoſti. ⁊ gof. ⁊ abb. in decre. cũ cauſam. In ſecunda approbat qd̃ no. ber. de ſta. re. qd̃ dei timorẽ. in mag. glo. Cõpoſt. ſ. e. cũ cãm. ⁊ hoſti. de voto. per tuas.

h ¶ Prelaturã. puta priorãtũ guardionatũ uel magiſtratũ: ſm ꝙ diuerſa ſũt noĩa taliũ prelatorꝫ qui religioſis preſunt. ut. ſ. e. quorundã. ad idẽ. ſ. e. fũdamenta. ſʒ etiã hodie in adminiſtrationibus ⁊ p̃oratibus monaſteriorꝫ habet hoc locũ. ut in cle. de ſta. re. ne in agro. §. ſane.

i ¶ Alterius. hodie religioſus eligi nõ poteſt ad prelaturã alterius religionis uel habitus. per cle. eo. ti. cum rationi.

k ¶ Eligat̃. eligere tñ põt ſi tacite ſit ꝓfeſſus. j. e. ex eo ꝙ. in fi. ⁊ in. c. indẽnitatibus. in prin. Nõ expreſſe ꝙ monachus uel religioſus eligi põt nec hʒ poſtulari ſʒ poſt electionẽ poſtulabit̃. ſine ſupioris enĩ licẽtia qui eã dare poſſit: nõ poterit ꝯſentire. ſ. e. c. pr. ꝑ qd̃ idẽ ꝓbat̃ ⁊ ꝑ decre. ſ. e. ꝙ ſit. ⁊. ſ. e. quorũdã. de h̃ oli opi. fuerũt ⁊ tractabãt de h̃ inno. ⁊ hoſt. ſ. ꝺ renũ. poſt trãſlatiõʒ de vot. per tuaſ. ꝯpoſt. ſ. de poſtu. c. i. gar. ſ. e. ꝙ ſit. ⁊ dicebãt qdã quib⁹ fauebat Inno. ⁊ Cõpoſt. monachũ extra ſuuʒ monaſteriũ debere poſtulari non ob. decre. ꝑ tuas. vbi dicebãt electũ in p̃latũ alias in epm eligi poſſe. alias ex ſuũ monaſteriũ poſtulari debebat. Alij dicebant indiſtincte eũ eligendũ ad decre. poſt trãſlationẽ. reſpõdebant illũ fuiſſe poſtulatũ ꝓpter ordinẽ epalẽ hodie tene eum eligendum per hec iura.

l ¶ Expreſſe. ergo nõ ſolum ſecularis eligi nõ poterit in abbatẽ. ut. ſ. e. cũ ad noſtrã. ſʒ nec religioſus tacite ꝓfeſſus ut hic. ⁊. j. e. indẽnitatibus. in p̃n. vbi in abbatiſſa uel prioriſſa idẽ dr̃. ⁊ tñ ꝑ tacitã ꝓfeſſionẽ bene ẽ quis monach⁹ ⁊ votũ ſolẽnizat. j. de vo. c. vno. nõ aũt ſolus hitus ſʒ ꝓfeſſio facit monachuʒ ſ. de regu. porrectũ. talẽ aũt ꝓfeſſionẽ in ſcriptis facere debẽt ut obuiet illis: ſi poſtea reclamarẽt ꝓpria ſcriptura. xxvii. q. i. oẽs feie. i. q. vii. ſaluberrimũ.

m ¶ Irritũ. olim nõ erat irritũ ipo iure ſʒ irritandũ ꝑ ſniaʒ. ſ. e. cũ cauſam.

n ¶ Nouitij. nedũ tacite ꝓfeſſi: ⁊ min⁹ ſunt obligati nouitij qui pñt ad ſeculũ remeare: niſi appareat eos abſolute voluiſſe vitã mutare. ut. j. ꝺ reg. nõ ſolũ.

o ¶ Regularibus. quaſi dicat interdum cathedralis eccleſia ſecularis eſt. i. ſecularium canonicorꝫ: interdum regularis: vtroqʒ caſu tacite profeſſus in epiſcopum eligi poterit. Sed que eſt ratio quare in cathedrali regulari eligitur nõ profeſſus in alijs nõ? put dixerũt Lau. vin. tan. goff. ⁊ cõpoſt. in predicta decre. cum cauſam. i. per excellentiam epiſcopalis dignitatis ⁊ ordinis ut epiſcopus etiaʒ ſecularis immediate preſit monachis. ⁊ ꝓbatur idem. ſ. de iudi. cauſam. ſ. ne ſe. va. c. i. vbi monaſteriũ erat vnitum cathedrali eccleſie forte ſeculari. Tamen tan. ⁊ goffr. ibi dixerunt ꝙ bathonieñ. cathedralis eccleſia ibi erat regularis: ſicut ⁊ multe in anglia. ſed ber. ibi videtur tenere cõtrarium in tertia glo. vnde in conſecratione religioſus dicitur: etiam religioſior abbate: ⁊ epiſcopus monachos ad profeſſionem recipit ut abbas in auc̃. de ſanc. epiſ. §. iubemus. colla. ix. ⁊ facit ad hoc. ſ. de vo. ⁊ vo. redemp. ex multa. ⁊ qd̃ no. de capel. mo. c. ij.

penaʒ preſumptionis illius electõ eadem ipſo facto uiribus uacuetur omnino. ¶ Quia uero utꝝ religioſis[a] conſentiendi electionib⁹ de ſe factis: ⁊ ad prelationes ad quas electi fuerint tranſeundi a ſuis ſupioribus ſine fratrum ꝯſilio licentia dari poſſit: cũ iura ſup hoc ſint uaria[b] dubitat̃ interdũ. ¶ Nos ad huiuſmodi dubitationẽ tollendaʒ[c]: et ut ordinationes eccleſiaruʒ ac monaſteriorꝫ in quib⁹ tales[d] electi[e] extiterint: celerius ⁊ facilius ualeant expediri. decernimus ut ijdẽ ſupiores ſuis irrequiſitis ꝯuentib⁹ electis[f] huiuſmodi ꝯſentiendi ⁊ trãſeundi liberam dare ualeant facultatem.

Idem.

Nullus[g] religioſus ad abbatiã ſeu prelaturã[h] ſue uel alteri⁹[i] religiõis decetero eligatur[k] niſi antea fuerit ordinem regularẽ expreſſe[l] profeſſus. ¶ Quod ſi ſecus actũ fuerit: eoipſo irritũ[m] habeat̃. ¶ Ad dignitatẽ uero epiſcopaleʒ ad quã nouitij[n] eliguntur: interdum taleʒ in ſecularib⁹ uel regularib⁹[o] eccleſijs eligi minime ꝓhibemus.

Idem.

Cum expediat[p] cõcordare iura iuribus ⁊ eorũ correctiones ſi ſuſtineri[q] ualeant euitari: decretalem[r] felicis recordationis innocẽ. pape tertij predeceſſoris nr̃i que innuit ſub ea forma poſſe in electionibus cõpromitti: ut cõpromiſſarij ſecreto ⁊ ſigillatim uoluntatib⁹ omniũ inquiſitis[s] illum in quẽ maior ⁊ ſanior pars capituli[t] conſenſerit eligere teneantur: declaramus abrogatam nõ eſſe per ſubſecutum concilium[u] generale. immo poteſt in ipſis electionibus ut prius[x] procedi licite per eandem.

Idem.

Cum nõ deceat[y] alicui ſuũ officiũ eſſe dãnoſuʒ ſtatuim⁹: ut hi qui iuxta[z] ꝯſtitutionẽ[⁊] felicis recordatõnis nicolai pape tertij predeceſſoris noſtri ſuper hoc editaʒ ad apoſtolicã ſedem uenerint: eaʒ circa iminentiuʒ electionum negocia iſtructuri: cũ tales eccleſiarꝫ ſuarum proſequentes vtilitatẽ cenſeri debeant reſidentes[ꝯ]: fructus beneficiorꝫ ſuorꝫ que obtinent in illis eccleſijs quarũ negocia proſequũtur: ⁊ etiam aliorꝫ quos reciperẽt: uel poſſent recipere in ipſis eccleſijs reſidẽdo[⁊] integre quotidianis

p ¶ Cum expediat. forma electionis tradita per decre. ſ. eo. cuʒ dilecti. non eſt ſublata per ſequens concilium. quia ꝓpter. hoc dicit. Et nota ex hoc principio inſpiciendũ quid expedit. de peni. di. i. aliud. xi. q. i. aliud. uel. ſ. ꝺ vo. ⁊ vo. redemp. magne. ⁊ ꝓprie expediẽtia vtilitatem reſpicit. ut ibi patet. io. an.

q ¶ Suſtineri valeant. reprehendunt̃ hic illi qui volũt ſuſtinere iura que penitus ſunt correcta vbi ergo apparet ꝺ correctione nõ ſuſtineantur alias ſuſtineantur. ad idẽ. C. de inoffi. teſta. ſiqñ ⁊. ſ. eo. eccleſia veſtra. ij.

r ¶ Decretaleʒ. ſ. e. cum dilecti.

s ¶ Inquiſitis. eſt ꝗ forma iſta partiʒ ex ſcrutinio: ⁊ partim ex compromiſſo ut hic patet. ſed principalius dicit̃ iſta forma ꝯpromiſſi ſʒ determinati. ⁊ ſi bene aduertatur iſta hodie eſt melior et expeditior forma: iudicio meo ꝙ̃ hodie habeamus. non enim volunt canonici libere ius ſuum in alios transferre ⁊ dare illis poteſtateʒ preficiendi p̃latum per formam ſcrutinij graue eſt procedere. nec omnes bene ſciunt illam formam ſeruare. immo ⁊ boni iuriſte practicam ignorantes in ea deficiunt expedientius ergo ſeruabitur iſta forma.

t ¶ Capituli. Nota quia ſecus ſi diceretur de maiori parte eligentium. ⁊ compromiſſarij illum elegiſſent in queʒ maior pars numero nõ maior capituli nominaſſet. qꝛ tunc electio eſſet nulla. ſ. e. ſi cui.

u ¶ Concilium. ſ. eo. quia propter. Dicebant enim quidam ꝙ forma illa ſublata era per decre. quia propter. ⁊ hoc videbatur hoſti. in predicta decre. in prin. qui dicebat diuerſas electionum formas ut. ſ. eo. cum dilecti. ⁊ propterea ibi tres tantum forme. vel ſm alios due approbari videntur. ⁊ propterea ibi dicitur aliter electio facta nõ valeat. ſed cõtrarium eſt verũ ut hic vides. ⁊ propterea iſta eſt forma cõpromiſſi ſed cũ certa determinatione ut. ſ. dixi.

x ¶ Ut prius. i. ſicut poterat ante conciliũ quia ꝓpter. conciliũ tñ ⁊ decre. fuerunt eiuſdem auctoris.

y ¶ Cum non deceat. accedens ad ſedem apoſtolicã pro inſtruendo negocio electionis per decre. cupientes. eundo hac de cauſa ſtando ⁊ redeũdo integre preter quotidianas diſtributiões percipit fructus beneficioruʒ quos percipere poſſet in ipſa eccleſia reſidendo. Et nota ex hoc principio inſpici quid deceat quod ꝓprie honeſtatem reſpicit. ſ. de vo. ⁊ vo. redemp. magne. nec enim honeſtum eſt officiuʒ ſuum alicui fore damnoſum. iiii. q. iii. §. item in criminali. v̄. venturis. ſ. de reſcript. ſtatutum. in fi. ff. de fur. l. ſi hũus cõmunis. ff. ad vell. l. ii. §. i. C. de admi. tu. cum quidam. ſ. de fideiuſ. peruenit. cum ſi.

z ¶ Iuxta. Nota quia per hanc litteraʒ dico ꝙ ſi talis eſt caſus quo inſtruens vadat non aſtrictus per decre. ſ. eo. cupiẽtes. puta quia nõ eſt eccleſia cathedralis nec regularis. vel ſi eſt talis appellatio: uel immediata ſubiectio que non deuoluit. his caſibus cum nõ habeat locum decre. cupientes. ergo nec iſtius decre. priuilegium per iſtam litteram. ⁊ cõcor. qd̃ dixi. j. eo. ſi poſt ꝙ̃. ij. reſponſo.

⁊ ¶ Conſtitutionem. ſ. eo. cupientes.

ꝯ ¶ Reſidentes. cõcor. ſ. de cle. nõ reſi. ex parte.

⁊ ¶ Reſidendo. pone habet eccleſiam hon̄. priuilegium ꝙ canonici ipſius eccleſie percipiant fructus beneficiorꝫ ſuorum que habẽt in alijs eccleſijs in hon̄. eccleſia reſidendo. vel habet ipſe qui vadit pro inſtruendo negocio priuilegium ꝙ recipiat fructus tales. ſ. de reſcrip. c. vlti. hos iſto caſu percipiet hoc vult dicere littera.

diſtributõnibus dũtaxat exceptis[a] recipiãt ad ſedem propterea[b] ueniendo eandẽ ibidem hac de cauſa[c] morãdo & ad ipſas eccleſias redeundo ac ſi pſonaliter in eiſdem eccleſijs reſiderent: nõ obſtantibus quibuſlibet ↄſuetudinibus uel ſtatutis eccleſiaꝝ ipſarum cõtrarijs: ſeu priuilegijs quibuſcũqꝫ: p que premiſſorum effectus[d] poſſet quomodolibet impediri.

Idem.

Ab eo[e] qui ↄtra electũ uel poſtulatũ ſeu promouendũ[f] ad aliqua dignitatem inter cetera que obijcit euidentẽ notorium ſeu manifeſtum[g] ſcientie uel alium perſone defectum opponit: ipſius defectus oppoſitõ uel ei⁹ qualitas[h] nequeunt poſtea reuocari. Cũ eniꝫ opponẽs ſiquod de defectu oppoſuit huiuſmodi deſtitui ueritate cõtingat: a proſecutione cauſe debeat omnino excludi[i] & puniri pinde ac ſi in pbatione omniũ que obiecerat defeciſſet[k]: iuſtuꝫ eſt ut poſtquã ad oppoſitionem eandem pcedit nequeat in preiudiciũ eius contra quẽ oppoſuit ulterius penitere[l].

Idem.

Ex eo[m] q ad electioneꝫ epiſcopi[n] que te in pupillari[o] conſtituto etate in tua eccleſia[p] extitit celebrata cũ ceteris eiuſdẽ eccleſie canonicis nõ fuiſti admiſſus de cõtẽptu[q] ↄqueri aut electionẽ eandem impugnare nõ potes: cũ tam iuris[r] quã rationis[s] exiſtat: ut tales cũ diſcretione[t] careant ad preſtandũ in electione ſuffragiũ[u] nullatenus admittantur. In eccleſijs quoqꝫ regularib⁹ uel monaſterijs hi q[x] nõ ſunt tacite[y] uel expſſe pfeſſi: nõ debẽt cũ pfeſſis uel ↄuerſi[z] laici cũ clericis[&]

a Exceptis. que nec dantur ſtudentibus in theologia. ſ. de prebẽ. licet. nec dantur preſentibus qui nõ interſunt horis canonicis. j. de cle. nõ reſi. c. vno. & licet iſta conſtitutio fingat ipſum preſentem nõ fingit ipſum diuinis officijs intereſſentẽ. habeat ergo quod preſẽs haberet qui diuinis officijs nõ īteſſet ut in predicto. c. vno. qđ etiam eſt contra. cum dicat diſtributiões quotidianas concedi hiſ qui proſequũtur eccleſiarũ vtilitatem & ibi ſoluit.

b Proptea. nota legem pro inſtruendo negocio electionis iuxta predictaꝫ cõſtitutionem. & facit ad id quod dixi in glo. ij.

c Hac de cauſa. ſi ergo facta inſtructione & finito negocõ ſola volũtate vel p aliorum ſuoꝝ negociorũ expeditione: maneret ĩ curia tũc ceſſabit priuilegiũ hoc. & eſt huic ſimile quod dicit lex q nõ vere reipublice: cauſa abeſſe dicitur is qui pprij commodi cauſa in legatione eſt. ff. ex qui. cau. ma. l. non vere ſed poſtea exquo redire inciperet cõpeteret ei hoc priuilegium. redit enim de itinere quod ob hanc cauſam fecit. & eſt ſimile huic qđ dicitur de teſte. ſ. eo. li. de reſcrip. ſtatutũ. in fi. cum ſuis cõcor.

d Effectus. puta quia eſt ſtatutum conſuetudo uel priuilegium in eccleſia q quacunqꝫ de cauſa quis abſit etiam ſi vtilitatem eccleſie proſequatur nihil percipiat. Quid ſi talem conſuetudinem uel ſtatutum iurauerit nõ credo q tunc locum habeat hoc priuilegiũ. qꝛ iuramentum illud poteſt ſeruari ſine periculo anime. ſ. de iureiur. ſi vero. & quia hic nõ diſpenſat contra iuramentũ. ut. ſ. de reſcript. cum aliquibus. cum ſuis ſi. nec obſtat ſi ſuſtulit ſtatutũ uel cõſuetudinem quod eſt principale. ergo & iuramentũ de illo ſeruando qđ eſt acceſſorium tolle enim inſtantiam. ſ. de iureiurã. cum cõtingat. & quod ibi no. Hec decre. bene facit ad queſtionẽ de qua querebat olim gar. in decre. cupientes. ſ. eo. an due perſone de opponẽtibus que vadunt pro inſtruendo negocio ad curiam cõtribuere debeãt ad expenſas fiat quod inter eos conuenit. ff. depo. l. i. §. ſi conuenerit. ſi nil erat cõuentum dicebat iudicis arbitrio relinquendum penſatis labore & facultatibus mittentium & miſſorum cum iſta decre. priuilegiet eos in fructibus percipiendis ſatis arbitraꝛ iudex eos conferre debere.

e Ab eo qui contra. Is qui opponit euidentẽ defectum ſcientie uel perſone contra promouendũ ad aliquam dignitateꝫ penitere poteſt cauſam reddit.

f Promouendum. iſta igitur tria ſunt paria. concor. ſ. eo. ut circa. Et nota q dicit dignitatem. & idem dicit. ſ. eo. ſi forte. & idem. j. de ver. ſig. conſtitutionẽ. per quod apparet q decre. illa ſi forte. nõ habet locum in alijs beneficijs ut ibi dixi.

g Manifeſtũ. iſta enim quo ad caſuꝫ noſtrũ ſunt ſynonima. & idẽ deſignant. ut. j. de v̄. ſig. conſtitutionẽ.

h Vel eius qualitas. hoc vult dicere is qui oppoſuit forte vult obiectum reuocare. vnde cum oppoſuiſſet euidentẽ defectuꝫ ſcientie uel perſone. dicit q vult inſtare alijs obiectis & recedere ab illo. uel nõ reuocat obiectum ſed qualitatẽ. vnde nunc vult ſimpliciter dicere quod patitur defectum. ſed reuocat id quod dixerat q defectus erat euidens iſtud eſt reuocare qualitatẽ tantum & neutruꝫ poteſt ut hic vides.

i Excludi. ut. ſ. e. ſi forte.

k Defeciſſet. ut. ſ. eo. ti. c. i.

l Penitere. ut ſic ſibi nõ liceat mutare conſiliũ in alterius detrimẽtum. j. de reg. iu. mutare. cum ſuis cõcor. ad idem. ſ. de elec. publicato. nam & quod ſemel placuit nõ poteſt amplius diſplicere vbi verſatur alterius intereſſe. j. de reg. iur. quod ſemel. niſi in caſibus in quibus iura penitentiam & variationem admittunt quoꝝ aliquos ibi nota. & eſt ſimile huic. ſ. e. ut quis duas. Quid dices pone promouendus conſentit q opponens renunciet obiectui uel qualitati obiectus iudex nõ conſentit. nunquid hoc poterit opponens? & videtur q nõ. quia quos pretor phibet. &c̃. ff. de poſtu. l. quos pretor & concor. ſ. de excep. c. vlt. maxime cum in huiuſmodi electionibuſ exuberet iudicis officium. ſ. de elec. cum nobis olim. cum ſi. In contrarium videtur per hanc litterã que dicit in preiudiciũ eius cõtra quem &c̃. & quilibet poteſt renunciare iuri pro ſe introducto. ſ. de regu. ad apoſtolicaꝫ C. de legi. q fauore. j. de reg. iur. q ob gratiã. ſatis videreꝛ per prima iura & maxime ea ratione. qꝛ ſi pbetur talis obiectus pmouendus ſtatim debet repelli q ipſe huic iuri renũciare nõ poſſit. cũ iſtud ius lꝫ ei faueat ſi nõ probatur obiectuſ. tamẽ ei nocet ſi fuerit pbatum. & ſic videtur renunciare nõ poſſe huic iuri inuito iudice. & facit quod dixi. ſ. eo. ſi forte.

m Ex eo q. canonicus impubes ad electionẽ nõ vocatus nõ agit de ↄtemptu nõ pfeſſi cum pfeſſis uel cõuerſi laici cũ clericis electiõi intereſſe nõ debent. Emanauit primum dictũ ad declarationẽ eoꝝ que no. vincẽ. tan. gof. her. & moderni de eta. et quali. ex ratione. Secunduꝫ ad declarationẽ eoꝝ que no. her. inno. & hoſti. de inſti. c. ij & abb. ſ. eo. ti. in geneſi.

n Epiſcopi. quid de inferioribus dignitatib⁹? ex his vulgaribus iurib⁹ quibus arguimus a uerbis. j. de puil. ſi papa. i. reſponſo. in fi. cum ſi. videretur q in inferioribus ſecus cum ſi de inferiorib⁹ idẽ voluiſſet intelligi id expreſſiſſet. ſ. de deci. ad audientiam Contra puto cum ratio. c. q̃ j. ſequiꝛ ſit generalis. nec ibi repetatur de epiſcopo. cum dicit ad preſtandum in electione ſuffragiũ. &c̃. et hoc bene pbatur. j. eo. indemnitatibus. in prin.

o Pupillari. que eſt in mare minor. xiiij. an. in femina minor. xij. nec diſtinguimus an malicia ſuppleat ſicut nec in finienda tutela. C. quando tuto. uel cura. l. indecoram. inſti. qui. mo. finiatur tute. in prin. lꝫ ſecus in matrimonio ut. ſ. de deſpon. impu. puberes. vbi de hoc. ad idẽ. j. eo. indẽnitatibus. in pñ.

p Tua eccleſia. Nota q minor. xiiij. an. dicitur idoneus ad beneficium etiam ad canonicatũ cathedralis eccleſie. de hoc. ſ. de preben. ſuper inordinata. & ſ. e. li. de reſcrip. ſi eo tempore.

q Contemptu. qđ alias caſſationẽ inducit. & plus in electione nocet q̃ multoꝝ contradictio. ſ. eo. venerabilem. & c. bone.

r Iuris. ſcripti.

s Quam rationis. que deficiente iure ſcripto allegari poteſt. viii. di. fruſtra. & ix. di. ſane quippe. ſ. eo. ut quis. lex enim eſt omne quod ratione cõſiſtit. i. di. cõſuetudo. & Seneca in epiſtola. xxxviii. ad Luciluꝫ. Si vis tibi omnia ſubijcere te ſubijcias rationi.

t Diſcretione. iii. q. vii. §. tria. de corpo. vi. ex parte. C. de fal. mo. l. i. Et per hanc litteram dico idem de furioſo per predictum. §. tria. & xv. q. i. §. ut itaqꝫ de ſuc. ab inteſta. cum dilectus. ff. de iniur. l. illud. cum nec tales matrimonium carnale cõtrahere poſſint. de ſpõ. dilectus. xxxii. q. vii. neqꝫ furioſus. nec religionem vouere. de regu. ſicut. i.

u Suffragium. ff. de iur. immu. l. ii. §. impuberes. & dicit lex. Indignum nobis videtur eum qui ſtabilẽ menteꝫ nondum adeptus eſt propter priuilegia militum ſapientũ hominum iura tractare. C. de teſta. milit. l. vlti. & minores ſportulas decurionum accipiunt. ſuffragiũ tamen inter alios non afferunt. ff. de decurio. l. ſpurius. §. minores. & ſi princeps det veniam etatis minorib⁹ non videtur cõceſſiſſe q ſine decreto alienent. uel circa perfectam etatem liberã adminiſtrationem habeant. C. de his qui ve. eta. impe. l. eos. iſti enim accuſare nõ poſſunt nec teſtificari. ii. q. i. prohibentur. iiii. q. iii. c. i. nec teſtamenta facere. ii. q. vi. §. diffinitiua. & talis etas prona eſt ad malum. xii. q. i. c. i. & eſt hec littera contra. tan. & har. brix. qui dixerunt in queſtione dominicali que incipit. tutor cuiuſdam. q ſi pupillus patronus maior. vii. ann. preſentat vnum & tutor eius alium. prefertur preſentatus a pupillo pro eis facit. xvi. q. vii. decernimus.

x Hi qui. ſ. fratres uel monachi. nec diſtinguo in his an ſint clerici put diſtinguitur in cõuerſis. ut. j. dicam in glo. ii.

y Tacite. in electis autem requiritur expreſſa profeſſio. ſ. eo. nullus. ſic. j. e. indemnitatibus. in prin. Nouitij ergo non admittuntur. & ſic tenebat abbas in glo. in prin. allegata. ad hoc. ff. de ſta. liber. l. ſtatuliberum. lꝫ tales gaudeant priuilegio canonis. ut. j. de ſen. excõ. religioſo. tamen non ſunt veri religioſi. ut ibi.

z Conuerſi laici. de cõuerſis ergo hic loquitur. monachi ergo uel fratres pfeſſi indiſtincte admittuntur ad hoc. ſ. de ar. cum olim. de ſent. excõ. canonica. & xvi. q. i. generaliter. xciii. di. a ſubdiacono. hodie ſec⁹. qđ dic ut in cle. de eta. & qua. ut hi qui.

& Cum clericis. in plebibus ergo vbi ſunt clerici & laici cõuerſi nõ admittũtur cõuerſi laici. ergo in hoſpitalibus & locis huiuſmodi vbi ſunt ſolum laici cõuerſi iſti bene eligunt ſibi prioreꝫ rectorem magiſtrum uel maſſariũ. ſ. de arbi. cũ olim. nec hoc hic phibeꝛ. & ad hoc. j. e. indẽnitatibus. §. pe.

electionibus[a] intereſſe. Idem.

Si poſtquã[b] ab electione in cathedrali uel regulari eccleſia[c] celebrata fuerit in ſcriptis[d] ex cã ꝓbabili[e] que ꝓbata deberet legitĩa reputari: ad ſe.[f] ap. appellatuʒ electionẽ ipſam per ordinariũ ꝯfirmari contingat huiuſmodi ꝯfirmatio niſi prius fuerit canonice[g] ab appellatõe ipſa receſſum: cum ſit ab eo qui non potuit[h] de facto preſumpta nullã obtinet roboris firmitatẽ[i]. Si vero electus[k] qui iuxta[l] conſtitutionẽ[m] felicis recordatiõis nicolai pape tertij predeceſſoris noſtri ad dictã ſedeʒ uenerat pro electionis ſue negocio ꝓſequendo de romana curia ſine licentia receſſerit antequã huiuſmodi negociũ ſit finituʒ eius electio auctoritate ꝯſtitutiõis ipſius que nõ ſolũ ut quis ueniat: ſʒ etiaʒ ex ſui mente[n] exigit ꝙ uſqʒ ad finẽ negociũ proſequat̃: eoipſo uiribus euacuatur omnino[o]. Cũ autẽ[p] ab electionis confirmatione[q] uel facta prouiſione[r] per eũ[s] ad quẽ propter inferioꝝ negligentiã fuerat deuoluta eligendi ptãs: ad ſedem appellatur eandẽ: conſtitutionem predictã in ueniendo et mittendo ⁊ alijs que perſtringunt in ea conuenit obſeruari.

Idem.

Quam exco[t] ꝙ felicis recordatiõis gre. papa. x. predeceſſor noſter ſtatuit in ꝯcilio lugdunenſi[u] ut ad regimẽ parrochialiũ[x] eccleſiarũ aſſumpti ſe ad ſacerdotiuʒ promoueri faciant infra annũ a ſibi cõmiſſi regiminis tẽpore[y] cõnumerãduʒ: ⁊ perſonaliter[z] reſideãt[⁊] in eiſdem. Alioquin ſi infra idẽ tempus promoti nõ fuerint[ꝯ] huiuſmodi eccleſijs abſqʒ monitiõe alia ſint priuati: nonnullis extunc[ꝝ] parrochiales eccleſias recuſantibus acceptare[a] legẽdi ⁊ ꝓficiendi[b]: cũ eis facultates nõ ſuppetant. nec ab eccleſiarum prelatis de alijs beneficijs in pleriſqʒ mũdi partibus[c] interdum prouideat̃ eiſdẽ: opportunitas[d] ſit ſublata in grãde vniuerſalis eccleſie que ad ſui regimẽ viris lr̃atis ꝑmaxie noſcit̃ indigere[e]: diſpendiũ ⁊ iacturã nos ſuper hoc multoꝝ inſtantia excitati frequenter uolẽtes cupientibus in ſcientia proficere: ut fructũ in dei eccleſia ſuo tẽpore afferre ualeãt opportunũ: utiliter prouidere[f]: preſenti conſtitutione

a ¶Electionibus. tale enim ius nõ cadit in laicum. ſ. e. maſſana. ⁊ c. ſacroſancta. etiam cõuerſum ut hic. Quid dices in queſtiõe facti in aliquo ordine. puta humiliatorũ. vel in aliqua eccleſia ſeculari preſcripſerunt laici conuerſi ꝙ debeant ad electionẽ admitti ⁊ vocari: per hanc conſtitutionẽ clerici nolunt eos admittere. queritur quid iuris? Dico ꝙ de iure cõmuni cõuerſi laici ad electioneʒ nõ admittuntur: ut hic. ſed decret. iſta non tollit ſpecialiũ locoꝝ ordinum uel perſonarũ conſuetudines ꝑſcriptas. ſ. eo. lib. de conſtit. licet. quare illi preſcripte conſuetudini ſtari debʒ. Nõ ob. ꝙ in talibus non valeat conſuetudo. ſ. eo. maſſana. quia illud dico verum ſm inno. et hoſt. qui hoc not. de inſtitu. c. ij. de laicis ꝓfeſſione ⁊ habitu non de cõuerſis. cum ergo conuerſus ſit eccleſiaſtica ꝑſona. xij. q. i. c. duo. tale ius ſpirituale ꝑſcribere poterit.

b ¶Si poſtꝙ. ſi ab electione cathedralis uel regularis eccleſie in ſcriptis ex cauſa probabili appelletur ad papam. ea pendente confirmatio facta per ordinarium nõ valet. Requirit decre. cupiẽtes. non ſolum ꝙ electus veniat ſed ꝙ uſqʒ ad finem negocium proſequatur. ⁊ habet locum etiam cum appellatur a confirmatione uel prouiſione hoc dicit.

c ¶Eccleſia. Nota quo ad cathedralem eccleſiam bene erat ſtatutum ꝙ appellatio deuolueret eoipſo ꝙ in ſcriptis ⁊ cauſa probabili interpoſita eſſet. ſ. eo. q̃uis. ſed de regulari non ſic erat expreſſuʒ parificate igitur ſunt regulares cathedralibus. ſic. ſ. eo. ne ꝓ defectu. ⁊ c. cupientes. ſecus in caſu. ſ. eo. ꝙꝙ.

d ¶Scriptis. ſic. j. de ap. cordi. ⁊ de hoc. ſ. eo. ti. quãuis.

e ¶Probabili. vide iſtud ſpeciale in iſtis eccleſijs ꝙ ſufficit ꝙ appellatõ ſit interpoſita ex cauſa probabili lʒ cauſa ſit falſa ad hoc ut deuoluat. ⁊ poteſt eſſe ratio. qꝛ maiora facilius deuoluuntur. ut. ſ. de appella. ut debitus. in fi.

f ¶Sedem apoſtolicã. ergo ſecus ſi ad inferiorem. cum eniʒ iſta decre. ponat ſuum caſum ſpecialem cõtra regulam. j. de appel. non ſolum. ij. reſpõſo. quo cauetur primo conſtare debere de veritate cauſe anteꝙ̃ reuocentur attentata poſt appellationẽ ante ſententiã interiectam. ob hoc igitur a caſu expreſſo non recedam ſed antiquo ⁊ generali iuri in alijs ſtabo. Et potuit eſſe ratio: reuerentia ſedis apoſtolice ⁊ ut melius viſitetur. ⁊ quia iſta maiora de facili tranſeunt ad papam ut in predicta decre. ut debitus. in fi. et ſi appelletur ad legatum nõ puto hanc decre. locum habere. lʒ dici ſoleat examen legati ſatis eſſe examen apoſtolice ſedis. Sed video ꝙ ſi appelletur ad ſedem apoſtolicam non ſufficit adire legatum. niſi partes cõcordarent appellationi renunciando. de appellatio. conſtitutus. ⁊ de offic. legat. ſtuduiſti. ⁊ c. licet. ⁊ dixi. ſ. eo. cupientes. circa princi.

g ¶Canonice. ſine aliqua prauitate. ut. ſ. eo quãuis. ⁊. j. eo. prouida. ⁊ primo inquiratur de receſſu ut ibi.

h ¶Potuit. Sufficit enim ꝙ appellatio ſit interpoſita ex cauſa probabili ad hoc ut deuoluat. ⁊ alias competentis iudicis iuriſdictionem reuocet.

i ¶Firmitatem. ſimile. j. eo. prouida. ⁊. c. ſequenti. ⁊. c. vltimo.

k ¶Si electus. approbat quod not. Guil. ⁊ gar. ſ. eo. cupientes. §. quod ſi.

l ¶Iuxta. Si ergo talis erat electus qui venerat ad curiam nõ aſtrictus tamẽ illa cõſtitutione. lʒ ante finem cauſe recedat cum nõ habeat ibi locũ hec cõſtitutio ergo nec eius pena. ⁊ facit quod dixi in decre. cupientes. in prin. ſuper verbo immediata ſubiectio. ⁊. ſ. eo. cum non deceat.

m ¶Conſtitutionem. ſ. eo. cupientes.

n ¶Mente. ⁊ ita punitur qui mentem offendit ſicut qui mentem ⁊ verba. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ſi quis. v̄. ꝙ dum ꝓponitur. ff. ad macedo. ſi iulianus. §. mutui. imo prefertur intentio verbis. j. de verb. ſigni. intelligentia. ⁊. c. preterea. Et in ꝯtrariũ videbat̃. qꝛ cõſtitutio penalis erat ⁊ reſtringẽda. ff. de pe. interpretatione. ſufficere ergo videbat̃ ꝙ venerat ꝓut cõſtitutio dicebat. ſed ꝯtrium eſt verũ. iſta eni ſunt paria nõ venire ⁊ venire ⁊ ſine licentia recedere xi. q. iii. certũ. de iudi. c. i. ff. de excu. tu. l. ſcire. §. obſeruabunt. videt̃ etiam talis offendere verba ſm ꝙ not. in. §. ꝙ ſi per. xx. ſup verbo executiõʒ. Nõ ob. ꝙ dicitur ꝯſtitutionẽ penalẽ non extendendã. quia in hoc nõ extendit̃ quod erat de mente. nec puto electũ puniri qui eo tempore quo nõ impeditur ꝓceſſus cauſe per. xx. uel. xxx. miliaria peregrinationis recreationis uel ſimili cã iuit extra curiam nõ enim receſſiſſe dicitur qui ſtatim eſt reuerſurus. ff. de ꝑ eu. ꝑſens. ff. de diuoꝛ. l. iij. ⁊ v̓ba eiuſſi modo nõ captioſe ſunt intelligẽda. iiii. di. erit. ff. õ hui. ſi cui. ⁊ hʼ tenet guil. ⁊ gar. i decr. cupiẽtes.

o ¶Omnino. quod dic de pena electi venientis ⁊ recedentis ſine licentia dictum eſt. eadem ratione intelligo repetitum de pena opponentium ⁊ perſonarum inſtructarum.

p ¶Cũ autẽ. approbat qõ not. Guil. ⁊ gar. ſ. e. cupientes. in princ.

q ¶Cõfirmatiõe. in ꝯtriuʒ videbatur ibi eni non de meritis electionis ſʒ de iniquitate iudicis agitur. ſ. de app. interpoſita. ad fi. ad qđ ergo veniret̃ ꝑſone inſtructe? ſʒ ꝯtrium eſt verũ. lʒ enim de iudicis iniquitate agatur nihilominus ⁊ de meritis electionis. ⁊ ſic neceſſaria eſt inſtructio perſonarum.

r ¶Prouiſiõe. in cõtrariuʒ videbat̃. qꝛ penalis erat ꝯſtitutio. et qꝛ ſi papa de ꝓuiſione voluiſſet intelligi id expreſſiſſet ſicut fecit õ electionib9 ⁊ poſtulationibus. de deci. ad audientiã. Sed cũ quottidie iura iſta parificẽt electiones poſtulatiões ⁊ ꝓuiſiones. ſ. eo. ſtatuim9. ⁊. c. ut circa. qđ iuris de vno ⁊ de alio? ut hic pʒ. ſʒ poſt ꝓuiſiõʒ nõ videbat̃ vacare eccleſia. ⁊ ſic nõ habet locum cõſtitutio que ꝓuidere intendit eccleſijs vacantibus, ut ibi patet in prin. ſʒ per appellationeʒ ſuſpenditur confirmationis ⁊ prouiſionis effectus. de inreiu. venientes. vnde merito locum habet conſtitutio.

s ¶Eum. quod dic ut. ſ. eo. ne pro defectu. ⁊. c. ꝙꝙ.

t ¶Quam ex eo. diſpenſare poſſunt epi ⁊ ſuperiores cum habentibus parrochiales eccleſias ſibi ſubiectas ꝙ uſqʒ ad ſeptẽniuʒ ſtudendo nõ teneantur ad ſacerdotiũ ꝓmoueri. ad ſubdiaconatuʒ tñ debent ꝓmoueri infra annũ. alias ſunt priuati ⁊ illo durante ſeptennio debet in illis eccleſijs idoneus poni vicarius de fructibus eccleſie ſuſtinẽdus. elapſo ſeptẽnio debet rectoꝛ infra annũ in preſbyterũ ꝓmoueri. Cauſaʒ dedit huic ꝯſtitutioni. qõ no. guil. ſ. e. lʒ canon. in glo. ſuper verbo priuatus.

u ¶Lugdunenſi. ſ. eo. lʒ canon.

x ¶Parrochialiũ. nõ collegiataꝝ in quibus locũ hʒ cõciliũ in collegiatis nõ. ⁊ ſic in illis nõ eſt hec diſpenſatio neceſſaria. ſ. e. ſtatutũ.

y ¶Tempore. i. exquo poſſeſſionẽ habuit. vel per eum ſtetit quo minus haberet. j. c. ꝓxi. §. i. ⁊. j. de preben. licet epiſcopus.

z ¶Perſonaliter. ergo nõ per vicariũ niſi in caſu decre. de prebẽ. extirpande. qui caſus per concilium mutatus nõ eſt ut ibi dixi. ⁊ ideʒ hodie in caſu huius capituli.

⁊ ¶Reſideant. diſpenſari tamen poterant ſuper reſidẽtia. ut in ipſa decre. licet. in fi. Jo. an.

ꝯ ¶Nõ fuerint. iuſto impedimẽto ceſſante ut hic in fi. ⁊. j. c. ꝓxi. §. porro.

ꝝ ¶Extunc. i. poſt illud concilium.

a ¶Acceptare. qꝛ nolebant ſic ſtatim preſbyterari.

b ¶Proficiendi. de mag. c. i. ⁊. c. quia nõnulli.

c ¶Partibus. in quibus forte pauca ſunt alia beneficia.

d ¶Opportunitas. ſicut ꝓuident iura ꝙ opportunitas ad malũ tollatur. ut. xviii. q. ii. diffinimus. de coha. cle. c. i. ſ. e. fundamẽta. j. de teſta. regula. c. vno. i. reſponſo. in fi. ita ꝓuident: ne opportunitas tollatur ad bonũ. ut hic. ⁊. ſ. de magiſtris per totum.

e ¶Indigere. ſ. de magiſtris. c. vlt. vnde de aduocatis dicitur ꝙ nõ minus ꝓuident generi humano ꝙ̃ ſi patriam armis defenderent. C. de aduo. di. iudi. l. aduocati. ⁊ doctoꝝ ſcientia mũdus illuminatur. ſ. de here. cum ex iniuncto. j. de reliq. c. vno.

f ¶Prouidere. Sed nõne ſatis erat prouiſum pauperibus. ſ. de magiſtris? dic ꝙ ſic circa doctores. ſed circa libros ⁊ expenſas nõ. circa que ꝓuidit iſta conſtitutio.

ſancimus: ut epiſcopi[a] eorūq; ſuperiores cū his qui huiuſmodi[b] ſubiectas[c] ſibi eccleſias obtinēt[d] uel obtinuerint: in futurū diſpenſare poſſint libere q; uſq; ad ſeptenniū[e] literarū[f] ſtudio inſiſtentes ꝓmoueri minime teneant. niſi ad ordinez ſubdiaconatus[g] dūtaxat: ad quē infra predictū annum recipiendum: ne ſicut a multis de chriſti[h] patrimonio ſublimatis olim factū eſſe dinoſcitur[i]: a ſtatu retrocedere[k] ualeant clericali: oīno aſtringi uolumus et niſi receperint: pena cōtenta in dicto ꝯcilio eoipſo percelli. ¶ Porro ſeptēnio predicto durāte ijdem epiſcopi ⁊ ſuperiores ſollicite ꝓuidere ꝓcurent: ut per bonos ⁊ ſufficiētes uicarios ab eis in huiuſmōi eccleſijs deputādos animaꝝ cura diligēter exerceat[m]: ⁊ deſeruiat laudabiliter in diuinis: quibꝰ de ipſarum eccleſiaꝝ prouētibus neceſſaria ꝯgrue miniſtrent[n] ¶ Elapſo vo dicto ſeptēnio[o] hi cū quibus fuerit ut premittit̄ diſpenſatū ad diaconatus ⁊ preſbyteratꝰ ordines infra annū ſe faciāt ꝓmoueri: alioquin[p] ex tūc dictā penā[q] niſi iuſta de cā id omiſerit: ipſo iure ſe nouerint incurſuros.

Idem.

Commiſſa[r] tibi parrochialis[s] eccleſia quāquā tantū[t] de āno trāſiuerit q; infra ipſuz nequeas iuxta ſtatutū generalis cōcilij lugdunēſis[u] ad ſacerdotiū ꝓmoueri: nō eſt niſi tunc demū cū ex toto fuerit ipſe annꝰ elapſus[x] cēſenda uacare nec pōt alteri antea te nolēte[y] ꝯferri ¶ Annus aūt huiuſmōi qui a tēpore illo incepit quo ipſius eccleſie regimē cōmiſſum tibi extitit: et poſſeſſionē eius pacificā[z] habuiſti: uel per te ſtetit[&] quo minꝰ haberes eā dē: tibi nō currit ſi ꝓmoueri iuſto[9] impedimento detētus infra tēpus

a ¶ Epiſcopi. ſꝫ igit̄ inferiores prelati poſſint ex cauſa ſup reſidētia diſpenſare. ſ. de cle. nō reſi. relatū. ⁊ ita ibi ſentit inno. hoſti. ⁊ gar. ſ. e. ſꝫ. in vlt. glo. hoc tn̄ caſu nō diſpenſabunt minores epis. ⁊ in. §. porro. idem repetit̄. Sꝫ nunquid ſolus eps ſine capitulo hanc ⁊ alias diſpenſationes facere poterit: ⁊ videt̄ expreſſum q; nō. i. q. v. c. vlt. in fi. vbi etiaz de hoc. ⁊ l. di. ex penitentibꝰ. ⁊ ad idez j. de excel. pla. c. i. ⁊ ſ. de his que fi. a pla. nouit. ⁊ c. ſe. In ꝯtrium videt̄ p hāc litterā ⁊ per decre. at ſi clerici. de iudi. cū in his iuribꝰ dicatur de epis nulla mētione facta de capitulo. ad idē de ordi. ab epi. qui renū. epiſ. c. i. ⁊ ij. de cle. ꝯiug. ſane. ij. de cle. pug. in duel. c. i. ad idē. j. de eta. ⁊ qua. c. vno. de fi. preſ. c. i cū multis ſi. ⁊ hꝰ vltimū credo ⁊ cōiter obſeruat̄ ſm hoſti. qui hoc no. de tem. ordi. dilectus. in fi. magne gl. ⁊ guil. in ſpe. ti. de legato. §. ſtipe. in pn̄. ipſe tn̄ hoſti. no. ꝯtrium de ſta. reg. q; dei timorē. tn̄ poſito q; d iure ſolus diſpenſare nō poſſet de ꝯſuetudine preſcripta ſibi pōt hoc ius acqrere. ſ. de his q fi. a pla. ea. noſcit̄. i fi. ⁊ ſ. e. li. de ꝯſue. c. ij.

b ¶ Huiuſmodi. parrochiales. ſ.

c ¶ Subiectas. nō q; ſꝫ quo ad dādas dimiſſorias equiparemꝰ epm originis domicilij ⁊ beneficij. ut. j. de temp. or. cū nullus. i. reſpōſo. quo ad caſum iſtū ſecus. vn̄ ſi hon̄. talem eccleſiā habet mutine muttnen̄. epus nō honon̄. habebit diſpenſare per hanc lr̄am.

d ¶ Obtinent. ſi iam elapſus eſſet annus ita q; priuati eſſent: tunc eas nō obtinēt ſꝫ obtinuerūt. ⁊ ſic hmōi diſpēſatio locū nō habet.

e ¶ Septenniū. nō in ſeptēnio ſcholarē eſſe debere ꝓuectū ſtudens in theologia in quinquēnio. ſ. de magiſt. c. vlt. ⁊ etiā ſtudens in iure ciuili ut in proe. ff. ibi: ⁊ in quinti anni ⁊c̄. ⁊ ſi voluerint epiſcopi: in citeriori tēpore diſpenſare. bene id poterūt ſꝫ in vlteriori nō. de re iudi. q; ad cōſultationē. de appel. oblate. j. de reg. iu. cui licet. Sꝫ nunquid epus qui diſpenſauit in ſeptēnio ante illud tēpus finitum poterit diſpenſationē reuocare. puto q; nō per reg. j. de reg. iur. decet. ⁊ ſ. de fi. preſ. ex tua. vbi de hoc. ⁊ hoc dico niſi euidens cauſa ſuaderet cōtrariū. ⁊ ſic poteſt intelligi de cle. nō reſi. c. vlt. vn̄ ⁊ priuilegiū reuocatur cū tendit ad noxaz. de deci. ſuggeſtū. Quid ſi pēdente diſpenſatione mecū facta de iſto ſeptēnio aſſumor ad aliam parrochialē eccleſiā ſine fraude. nūquid adhuc poterit in ſeptēnio mecū diſpenſari: ⁊ ſatis videt̄ q; nō per hanc litterā cū videatur inſpici tēpus ratione perſone. ⁊ ſm hoc ⁊ per ea que dixi in prin. glo. videt̄ q; tempus iſtud incipiat a tēpore diſpenſatiōis. ſꝫ ſm hoc eſſet reperire q; per. ix. annos uel quaſi ꝓrogaret̄ receptio ordinis pſbyteralis. ⁊ in hoc vtilis eſſet declaratio.

f ¶ Litteraꝝ. cū nō diſtinguat. intelligo generaliter ſiue in grāmatica ſiue in iure canonico uel ciuili uel ſcientia theologie ſtudeat. ⁊ caueant epi ne diſpenſent cum his qui dociles non ſunt. iam enim in eis ceſſat huius cōſtitutionis cauſa vnde nec fiat diſpēſatio. i. q. vij qd̄ pro remedio. ⁊ habētes diſpenſationē ꝓpter ſtudiū ſtudere debent nō in caſtris uel villis ſꝫ in ſtudio generali. ut. ſ. de cle. nō reſi. tue. alias priuilegiū non habebunt ut ibi.

g ¶ Subdiaconatus. per hoc dicunt quidā q; ſine diſpenſatione de cōi iure poteſt in minoribus cōſtitutus eligi ad parrochialē eccleſiam. ad idē allegant. j. de pben. ſi pro clericis. ⁊ j. de inſtit. c. ij. Sed puto ꝯtra ⁊ dico ab antiquo iure illius decre. ſ. de eta. ⁊ qua. preterea. nō recedi. niſi inquantū reperitur expreſſum. nec ob. hec decr. potuit eniz diſpenſari uel per lr̄as apoſtolicas uel per pſentationez patroni cōſequi parrochialē eccleſiā in minoribus cōſtitutus ſi diſpenſetur cum tali neceſſe habet infra annū ſubdiaconus fieri. ⁊ ſic intelligo iſtū tex. ⁊ dixi de hoc. ſ. in pdicta decre. ſi pro clericis.

h ¶ Chriſti. nō dñiuz bonoꝝ eccleſiarū eſſe penes xp̄m. de hoc. xij. q. i. expedit. xvi. q. i. quoniā qcquid. ſ. de v̄. ſig. cauſa.

i ¶ Dinoſcit̄. nō ex preteritis circa futura caueri. xxiii. di. in noīe. de pcu. c. i. ⁊ ſ. eo. fundamenta. §. digne.

k ¶ Retrocedere. militando negociando uel vxorem accipiēdo. qd̄ poſſunt ipſi clerici in minoribus conſtituti. ſ. de cleri. ꝯiug. c. i. ſed qui ſunt in ſacris nō. j. de voto. c. vno.

l ¶ Pena. priuationis ipſo iure.

m ¶ Exerceatur. prouidit hec conſtitutio eccleſijs ⁊ perſonis. ſic. ſ. eo. cū nobis olim. in fi. ⁊ j. de regula. beneficium.

n ¶ Miniſtrent. nō. n. debēt ꝓprijs militare ſtipēdijs. xii. q. ii. charitatē.

o ¶ Septēnio. idem eſt de minori tempore ſi ad minus tēpus diſpenſatū fuiſſet qd̄ fieri pōt ut ſuperius dixi.

p ¶ Alioquin. extūc. i. elapſo anno a fine ſeptēnij.

q ¶ Penam priuationis.

r ¶ Commiſſa. quattuor dicit. Primo q; ad penaz priuationis rectoris parrochialis eccleſe nō ꝓmoti requiritur q; annus integer ſit cōpleť. Scd̄o q; annus ille nō currit iuſte impedito. Tertio q; poſt priuationē eccleſia ei dē cōferri nō poteſt. Quarto q; nō ꝓmotus ſi eo animo recepat eccleſiā ut fructus anni percipet tenet̄ ad reſtitutionē ipſoꝝ qui ea mente cōtulit eccleſiam ſeruare debet indemnem.

s ¶ Parrochialis. nō collegiata. ſ. eo. ſtatutum.

t ¶ Tantū. q; ammodo ante finē anni nō expectamus aliqua tēpora ſtatuta ad ordiēs recipiēdos. de quibꝰ. ſ. de tēpo. or. de eo. uel ſi ſupeſt vnū tempus adhuc non eſt diaconus uel ſubdiaconus.

u ¶ Lugdun̄. ſ. eo. ſꝫ canon.

x ¶ Elapſus. facta cōputatione. ut dicit̄. j. §. pxi. In ꝯtrium videbat̄. q; lex dicit q; ſi ꝓmiſiſti mihi facere inſulam infra certū tempus ⁊ iam tēpus tantuz elapſum eſt q; ammodo infra illud tēpus fieri nō pōt. ſꝫ totū tempus nō tranſierit ꝯtra te agere poſſum. ff. de v̄. obli. l. hoc iure. ⁊ l. ſi ita ſtipulatus eſſez. vnde exquo certū erat illū infra diē ꝓmoueri nō poſſe videbat̄ pena ꝯmiſſa ſꝫ ꝯtrium eſt verū ut hic pꝫ. ⁊ hoc tenebat guil. ⁊ gar. ſ. e. ſꝫ canon. per. l. ff. de v̄. obli. l. in illa ſtipulatione. ⁊ l. inſulā. vbi expreſſe dicit̄ ſtipulationē penalez nō ꝯmitti ante diem. etiā ſi ſit certū parere nō poſſe. Itē ſꝫ certū ſit cōditionē extiturā expectari debet donec exiſtat. ff. qn̄ di. le. ce. l. huius legatū. Ad cōtraria pōt reſponderi ut no. in dicta. l. hoc iure. vel dic ante diē agi poſſe quāti intereſt opus inchoatuz nō eſſe ut in primis iuribus. ſed ante penam non ut in ſecundis ⁊ hic.

y ¶ Nolente. ⁊ merito nō poteſt cōferri. quia nō cōferuntur beneficia anteq; vacent. ſ. de ꝯceſ. prebē. c. i. ⁊ ij. Anno aūt elapſo libere poteſt ꝯferri nō ob. illius poſſeſſione. j. de pben. ſꝫ epus. idem vides in morte naturali. q; ſꝫ certum ſit clericū moriturū nō tn̄ cōfertur eius beneficium ante mortē. ut. ſ. de conceſ. preben. c. i. ⁊ ij.

z ¶ Pacificā. Quid ſi nactus eſt poſſeſſionē ſolū minoris partis bonoꝝ. Dicunt quidam q; nō currit tēpus. ſecus ſi maiorē. ar. j. de reſtit. ſpo. frequens. dic ſm guil. qui hoc no. ſ. e. ſꝫ. q; ſi liberū habet exercitiū cure animaꝝ tenetur hac ꝯſtitutione. ſꝫ tantū minoris partis bonorum poſſeſſionē habeat. q; cura pars principalis eſt ⁊ dignior. de eta. ⁊ quali. cum ſit. ad hoc de cōſe. eccle. uel alta. q; in dubijs. ⁊ eius ratione tenetur ad ſacerdotium promoueri. de preben. extirpande. ſecus ſi nō habeat liberum cure exercitiū. ſꝫ poſſeſſionem habeat etiam maioris partis bonoꝝ. ad idem. ſ. eo. ti. dudum. ij. circa prin. vnde dixit hic littera ipſius eccleſie regimen. ⁊c̄. Quid ſi poſtq; nactus eſt poſſeſſionē mouet̄ ſibi cōtrouerſia: dicit guil. q; ſi incōtinenti in ipſa poſſeſſione lis ſibi mouetur ⁊ poſſeſſio cōtinue turbatur ꝓmoueri nō tenetur. quia que incōtinenti fiunt in ⁊c̄. ſ. eo. officij. ff. ſi cer. pe. lecta. ⁊ quia nō videtur pacifica fuiſſe que nō durauit. ad hoc. ſ. eo. ſi poſtq;. §. ii. ſ. de v̄. ſig. nam ⁊ ego. ⁊ ff. de in. rē. ver. ſi p patre. §. verſum. de pe. di. i. diuortium. ⁊ litis euētus dubius eſt. ff. de pecu. qd̄ debetur. poſſet ergo eſſe q; eccleſiam perderet ⁊ ſic in presbyteꝝ ordinatus abſq; beneficio mēdicaret. xciii. di. diaconi. vlt. Si aūt poſſeſſionē aliquā diu obtinuit ſine litigio hac conſtitutione artatur. ⁊ ſufficit q; ſemel cepit pacifice poſſidere. ſ. eo. duduz. ff. de ac. emp. l. ex empto. in prin. alias ſuo velle quilibet poſſet ſibi litem cōfringere in fraudez huius cōſtitutionis. nec ob. q; iſte ſuccūbere poterit. q; mala electio eſt in culpa C. de acqui. poſ. l. vlt. C. de iur. deli. ſancimus.

& ¶ Per te ſtetit. ſic. j. de preben. ſꝫ epiſcopus.

9 ¶ Iuſto impedimento. ſic. ſ. eo. q; ſit. ad fi. pone q; toto illo anno egrotauit uel abſens erat epiſcopus ⁊ cōmendaticias habere nō potuit. uel cum epus ordinare noluit uel his ſimilia. he eni ſunt iuſte cauſe que excuſabūt eū. ⁊ ꝓpter hanc cauſam dico q; elapſo anno ſtatim illo nō vocato poſſit alteri eccleſia conferri. ut in pdicta decr. ſꝫ. tamē tutius ⁊ honeſtius eſſet ipſum citari. ⁊ facere ꝓnunciari illū priuatū ſi nō oſtendit diſpenſationē uel iuſtuz impedimētū. nā ſi hoc omiſſo fiat collatio ipſe poſtea veniēs ⁊ de iuſto impedimēto

vel diſpenſatione fidē faciēs collationē caſſari faciet. de re iudi. cū bertoldꝰ. ſꝫ q: iudices uel illi ad quos collatio ſpectat nolūt litigare uel ſe aduerſarios conſtituere. nec illi quibus facienda eſt collatio. niſi primo habeant ius in re ideo cōmunis eligitur altera via ut ſine alia ꝓnunciatione fiat collatio.

a ¶ Eccleſia ipſa. tolle quod eſt in fi. §. nullatenus ea vice. ⁊c̄.

b ¶ Extitis. quidā habet hic in lr̄a. ⁊ ad quā inhabilē reddidiſti te.

c ¶ Ludibrio. ſic. C. de bo. q̄ li. l. vl. §. vbi aūt puerilis.

d ¶ Faciendū. ut. C. cōia de le. l. ij. in fi. magis ḡ cōſiderem⁹ ſenſū ꝙ verba. ad idē. ſ̄ eo. ſi poſtq̄. §. i. ſ̄. de v̄. ſig. intelligētia. ⁊. c. preterea.

e ¶ Ea vice. intelligo. i. in illa vacatione. alias lex eſſet impoſita vbis. facile enī eſſet ſibi ꝯferre vni quē ſciret nolle cōſentire. ⁊ poſtea reiterato illā primo ꝯferre ſm̄ illoſ qui habent in textu ⁊ ad quā te inhabilē ⁊c̄. nō eſt dubitatio tāta.

f ¶ Iterato. nā qua rōe poſſet prio anno finito iterato eidē cōferri eadē rōe finito ſecundo. ⁊ ſic dic de tertio ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ ſic canō fruſtrareť effectu ut dictum eſt. cōcoꝛ. ſ̄ de teſti. licet. iij.

g ¶ Intendēs. ſi ḡ intēdebat a principio promoueri. ſꝫ poſtea mutata volūtate ꝓmotꝰ nō fuerit nō teneť ad reſtitutionē fructuū. qd̄ veruꝫ puto de perceptis ante mutatā voluntatem. in alijs crederem ſecus eadem ratione.

huiuſmodi nequiuiſti. ¶ Porro ſi infra dictum tēpus nō fueris rationabili cauſa ceſſante ꝓmotus: tibi eccleſia[a] ipſa qua dicti ſtatuti auctoritate iam priuatus extitis[b]: ne ſtatutū ipſum fiat ludibrio[c] debitoqꝫ fruſtreť effectu: ⁊ nō rebus ſꝫ v̄bis cum ſit potiuſ contrariū faciendū[d] lex impoſita uideať nullatenus ea uice[e] poterit iterato[f] cōferri. ¶ Ceterū ſi promoueri ad ſacerdotium nō intēdens[g] parrochialē recepe ris eccleſiā: ut fructus ex ea per annum pcipias ipſam poſtmodū[h] dimiſſurus: niſi uolūtate mutata[i] ꝓmotꝰ[k] fueris: teneberis ad reſtitutionē fructuū eoꝛundem: cum eos receperis fraudulenter. ¶ Illum autē qui eaꝫ tibi ꝯtulit: cū te nō crederet ad huiuſmōi oꝛdinē ꝓmouēdum[l] preter diuinaꝫ quam exinde incurrit offenſam[m] ad ſeruandā indemnē[n] eandem eccleſiā decernimus obligari.

Idem.

h ¶ Poſtmodum. elapſo anno.

i ¶ Mutata. No ꝙ fraus purgať. ſic ⁊ mora interdū. ſ̄. ꝺ loca. potuit. ⁊. j. de reg. iur. moꝛa. vbi de hoc. ⁊ nota exitū ſpectari cū viciū ꝯſiſtit in animo. aliaſ ſpectatur initium. ſ̄. eo. li. de reſcrip. ſi eo tempoꝛe. ſ̄. e. dudū. i. vbi de hoc.

k ¶ Promotus fuerit. ad ſacerdotiū infra annum.

l ¶ Promouendū. ⁊ in veritate ꝓmotꝰ nō fuiſti. alias purgať viciū in vtroqꝫ.

m ¶ Offenſam. ſic. ſ̄. eo. perpetue. cum ſuis cōcoꝛ.

n ¶ Indēnem. pone enī illum qui fructus percepit nō eſſe ſoluendo ita ꝙ inefficax eſt actio cōtra eum. ſ̄. de ſolu. odoardus. dabiť in cōferenteꝫ ut hic vides. ⁊ hic loquitur nō ſolum de obligatione in foꝛo anime ſꝫ etiam in foꝛo iudiciali. dūmodo de tali credulitate uel fraude fiat fides. tñ qui fraudem allegat illam probabit. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. ⁊ probabitur id per cōiecturas. j. ti. ꝓxi. c. ij.

o Si abbatē. Abbas exēptus eligiť in epm̄ ſi trāſire nō pōt ſine licētia pape uel legati de latere. Scđo dr̄ ꝙ legatus de latere pōt ꝯfirmare electiones epoꝝ exemptoꝝ. reliqui nō ſine ſpāli mādato. declarat que no. hoſ. ſ̄. de poſtu. c. vlti. vltra mediū glo. ꝯpoſt. ibidē in prin. ⁊ ea que no. moderni de conſue. cum venerabilis. ⁊ gar. ſ̄. eo. cupientes. §. deniqꝫ.

p ¶ Abbatem. idem intelligas de quolibet alio inferioꝛi prelato ab epiſcopo. quia eadem eſt ratio.

q ¶ Subiectū. qd̄ cognoſci pōt per decre. j. de priuileg. ſi papa. idem de ſubiectis epo quo ad hoc ꝙ eligi poſſunt. ſꝫ ſine licentia epiſcopi nō tranſibunt.

r ¶ Epiſcopum. idem de alijs dignitatibus puta ad aliam abbatiā. ſ̄. eo. c. nullus. cum ſi. ⁊ eadem eſt ratio.

s ¶ Elegiſtis. dubitationis fuit cā epō: q: nō habet liberū uolatū ſine licentia pape debet poſtulari ad aliū archiepatum uel epatum. ⁊ ſi eligať nō valet electio. eadē ergo ratio videbať in abbate imediate ſubiecto ut per id deberꝫ poſtulari nō eligi. ſꝫ illud ſpāle in epis. ſ̄. de renū. niſi cum pridē. nō enī quicūqꝫ habet petere licentiā tranſeundi poſtulandus eſt. ut ꝓbatur. ſ̄. e. ſi religioſus. ⁊. c. nullus. ⁊ in his que no. ſ̄. de poſtu. c. vlti.

t ¶ Exinde. quia elegiſtis ⁊ nō poſtulaſtis.

u ¶ Prouincia. ſi enī legatus eſſet ſꝫ nō in illa ꝓuincia licentiā dare nō poteſt ſꝫ enī quedā poſſit que voluntarie iuriſdictionis ſunt extra ꝓuinciā ſibi decretā eundo ⁊ redeundo. tñ ea que ꝯtentioſe iuriſdictōnis ſunt nō pōt ut hic ⁊. ſ̄. de ꝯſue. cū venerabilis. primū ꝓbatur de offi. lega. ꝙ trāſlationē. ⁊. c. p. ⁊. ſ̄. de ſen. ex. ad eminentiā. cum ſi. Et ꝙ dicit: ſit in ꝓuincia miſſus. qd̄ eſt. j. q: lꝫ prouinciā exiuiſſet dūmodo in legatione eſſet: adhuc licentiā dare poteſt. ſ̄. de offi. le. nouit. Si aūt exiuiſſet ꝓuinciam ⁊ legationē ſecus. ⁊ ſic poſſet intelligi hec littera.

x ¶ Latere. ſ. cardinalis. j. de offi. le. c. ij. in fi. vbi dicam de hoc.

y ¶ Miſſus. ſubaudi uel ab alio qui haberet ſup h̄ ſpāle mandatū ut in fi. c.

ꝫ ¶ Deſerendi. ſicut enī inferioꝛ nō deſerit ſine ſui ſuperioꝛis licentia ſuaꝫ eccleſiam. de renū. admonet. ſic nec iſte ſine pape licentia qui ſibi ꝓximus eſt ſuperioꝛ uel ſui legati de latere ſuū monaſterium deſeret.

⁊ ¶ Trāſeundi. qđ ſi abbatia nō ſit exēpta ſꝫ priuilegiū hꝫ ꝙ abbas ad epatū nō poſſit aſſumi ſine ſe. ap. licētia ex cā foꝛte. q: abbates ſe videntes receſſuros res monaſterij diſpergūt. ⁊ hēs de hoc ꝑuilegio. xvi. q. i. hinc ē etiā. nūquid poterit legatus de latere huic dare licētiā: ſatis vr̄ iſtius decre. ar. ꝙ ſic. q: pōt omnia ꝑter excepta. de off. le. ꝙ tranſlatōnē. xvi. q. i. frater. ff. de offi. ꝑfe. ꝓto. l. vna. ſꝫ ad hoc. j. de v̄. ſig. c. i. in prin. Vnī nō ꝙ per hanc decret. reprobata eſt opi. hoſti. not. ſ̄. de ꝯſue. cū venerabilis. dicebat. n. ibi ⁊ ꝺ renū. c. vl. i ꝑn. ꝙ illi legati hēbant ſpāle mandatū trāſferendi abbates exemptos alias id facere nō poſſent per decre de offi. leg. ꝙ trāſlatiōꝫ. ſꝫ ꝯpoſt. ibi ꝯ dicēs ꝙ ex generali legatiōe hoc poterāt ⁊ eiꝰ opi. h̄ approbať ut vides.

Si abbatē[o] eccleſie romāe immediate ſubiectū[q] in ueſtrum epiſcopū[r] elegiſtis[s]: repꝛehēdi exinde[t] nulla ratione poteſtis: ei tñ ab alio quā a nobis uel apoſtolice ſedis legato: ſi ſit in ꝓuincia[u] de latere[x] noſtro miſſus[y] dari nō poteſt licētia ſuū deſerēdi[ꝫ] monaſterium: ⁊ ad ueſtrā eccleſiam tranſeundi[⁊]. ¶ Huiuſmodi[℞] vō legatus qui maius[a] omnibus poſt romanū pontificē in ꝓuincia ſibi decreta imperium[a] cenſeť habere[b]: archiepiſcoporū epiſcopoꝝ ⁊ exemptoꝝ electiones pōt ex officiō[c] ꝯfirmare. ¶ Alij aūt legati[d] hoc[e] nequeūt: niſi id eiſ a ſede ipſa ſpecialiter[f] ſit cōmiſſū[g].

Idem.

Si ꝯpꝛomiſſarius[h] in queꝫ defuncto epiſcopo[i] transfert eligendi[k] poteſtas negligēter[l] infra tempus[m] a iure ſtatutū[n] eligere pretermittat[o]: ad ſuperioꝛeꝫ[p] poteſtas deuoluitur prouidendi: ſibiqꝫ cō

℞ ¶ Huiuſmōi ſumptuꝫ ex eo qd̄ not. gar. ſ̄. eo. cupiētes. circa ꝑn. ſup verbo examē. et dic hmōi ſ. de latere.

⁊ ¶ Maius. vn̄ minores legati nō exequūtur officiū ſuū eo ꝑſente. ſ̄. de off. le. c. volentes.

a ¶ Imperiū. q: oꝛdinariū eſt nec perit moꝛte mādantiſ j. de offi. le. c. ij. ⁊ in eo pares ſunt cōſulibus ut ibi.

b ¶ Habere. ff. de offi. preſi. l. iiij. ff. de offi. ꝓconſu. ſꝫ ideo.

c ¶ Officio. legationis. q: nō requiriť ſpeciale mandatū. ⁊ idem dicebamus ꝑ decre. ſ̄. c. quia diligentia. vbi hoc tenet cōpoſt. item q: nō erant hec ſpecialiter reſeruata.

d ¶ Legati. ſ. nō de latere. vel qui dignitatē illā ſibi vēdicāt eccleſiarū ꝓpterea. de quibus. ſ̄. de offi. le. c. i. ⁊ pe. ⁊. j. e. ti. c. i.

e ¶ Hoc. ſ. ꝯfirmare epōs archiepōs ⁊ alios exemptos.

f ¶ Specialiter. nō ꝙ nō tantū valet genus q̄ntum ſpecies. de ap. c. ij. ⁊ de hoc de offi. oꝛ. ſi ſacerdos. ⁊. xxiij. di. q̄ꝙ.

g ¶ Cōmiſſum. No ⁊ breuiter ꝙ ſi exemptus ꝑlatus inferioꝛ epō: eligiť ad epatum tenet electō. tñ tranſire nō poterit ſine licētia quā dat papa uel eius legatus de latere. ſi canonicus uel alius eligitur in epm̄ uel archiepm̄ exēptū uel ad aliā dignitatē exemptā legatꝰ de latere cōfirmat. inferiores legati nō ſine mādato ſpeciali. Si autē in epm̄ uel archiepm̄ poſtuletur tunc ut tranſire poſſit ſpecialis licētia pape requiriť. q: caſus ille. ſ. epoꝝ trāſlatio eſt de reſeruatis ſ̄. de offi. le. ꝙ tranſlationē. ⁊ ſic ſane decre. iſtam intelligas. vn̄ nō dixit hic ꝙ legatus admittat poſtulatiōes ſꝫ ꝙ cōfirmat electiones epi aūt nō eliguntur ut predixi.

h Si cōpꝛomiſſarius. ſi ꝯpꝛomiſſarius nō eligit infra tēpuſ iuris ad ſupiorē deuoluitur ptās ꝓuidendi ſi eligit ſꝫ indignū indiſtincte redit ad ꝯpꝛomittētes. niſi id ſcienter ratū habuerit. Idem ſi electus idoneus nō cōſentit ſi ꝯpꝛomiſſarius ſcienter eligit indignū ipſe ſolus ab eccleſiaſticis beneficijs triēnio eſt ſuſpenſus. niſi id cōpꝛomittētes ſcienter ratū habuerint ⁊ pena predicta ſuſpēſionis nō habet locū in epō ꝯpꝛomiſſario. nec in electione inferioꝛuꝫ epiſcopoꝝ. ⁊ reſtringiť illa pena ad beneficia q̄ obtinet in eccleſia offenſa. ⁊ idem in beneficijs illius qui defecit in probatione eius quod obijcit in perſonaꝫ. Declarat hec decre. multa iura ⁊ multas opiniones. ⁊ maxime ea que not. vin. ⁊ ber. de cōceſ. preben. conſtitutus. in prima glo. ⁊ ipſe ber. ſ̄. eo. cauſam. ⁊ Inno. ⁊ hoſtiē. ſ̄. eo. ne pro defectu. ⁊ ꝯpoſt. eo. ti. in cauſis. in fi.

i ¶ Cōpꝛomiſſarius. vel cōpꝛomiſſarij cum eadem ratio ſit in pluribus: ⁊ in vnum ⁊ in plures cōpꝛomitti poteſt ut hic. ⁊. ſ̄. eo. cauſaꝫ ⁊. c. in cauſis. ⁊. c. cum in iure. cum ſi.

k ¶ Epiſcopo. idē intelligas quo ad penā ꝑuationis de inferioꝛibꝰ dignitatibus cū ſemꝑ inferioꝛes locū habeant rationes.

l ¶ Eligendi. ⁊ tunc poterit etiā poſtulare. ut. ſ̄. eo. in cauſis. de renū. poſt tranſlationem.

m ¶ Negligēter. alias nō currit tp̄s de ꝯceſ. ꝑbē. q: diuerſitatē. qđ ſi dolo neglexerit nūqđ hēbit locū qd̄ hic dr̄: an qd̄ dr̄. j. §. ꝓx. puto locū hr̄e qd̄ hic dr̄. ſufficit. n. ꝙ nō eligit. ad h̄. j. de ap. ab eo. vbi ꝑtermittere facere ꝙ qs dꝫ. j. debitū tp̄s ſiue dolo ſiue negligētia id faciat equiparanť. ad idē de teſti. ꝑ tuas. i fi. ⁊. ſ̄. de reſcrip. plerūqꝫ.

n ¶ Tempus. trium menſium.

o ¶ Statutum. l. di. poſtq̄. ⁊. ſ̄. eo. ne pro defectu.

p ¶ Superioꝛem. ꝓximū uel ad capitulū in inferioꝛibus in caſu. de

conceſ. preben. c. ij.
a ¶ Imputent. puniunt̄ enim ex proprio facto nō ex alieno. quia negligentem elegerunt.
b ¶ In talem. negligentem. ſ.
c ¶ Huiuſmodi. eligendi epiſcopum.
d ¶ Tranſtulerunt. poterāt eni ſibi, puidere ſollicitū eligēdo. Itē alio mō. ſ. ñ dando eis totū tpꝰ qđ habebāt. ad hoc de elec. cū in veteri cū ſi. et ſic nō ꝙ negligētia ꝓcuratoriſ nocet dño. de h. ē. ut li. nō ꝯteſt. c. i. in glo. vlt. perdūt eniz ius exqꝰ p ſe uel p aliū debito tpe vſi ñ ſunt. ff. quēad. ſuit. amit. l. vſu. Ad hāc primā partē ꝯdicit expſſe. C. de tēpo. ap. auc. ſi tñ. vbi dr̄ ꝙ ſi in cā appellatōnis eligant̄ arbitri: nō currit biennium appellatōis ꝓſequēde pēdēte corā arbitris cā: etiā ſi mille anni trāſirēt. ſ; tūc currit cū arbitriū ꝯſertū fuerit. So. ibi ꝯpromiſſū factū eſt de volūtate ꝓſcribētis ⁊ eius cui ꝓſcribit̄. hic aūt de volūtate eius cui ꝓſcribit̄ ſm In no. qui hoc no. ē. e. ne pro defectu. in p̄n. nec per oīa eſt idem in arbitris ꝯpromiſſarijs: ⁊ ꝯpromiſſarijs datis ad eligendū. ut p;. ē. e. ſicut. ⁊. j. de re iudi. cū ab vno. Si querat̄ an ꝯpromittētes hoc mādatū reuocare poſſint: dic ut no. ē. eo. in antepenul. glo.
e ¶ Eligat. infra debitum tempus.
f ¶ Imputari. in hoc ꝯcordabant predicti doctores in glo. ē. in p̄n. allegatis. c. ē. e. in cauſis. ⁊ bar. brix. in qōe veneriali que incipit: canonici cuiuſdā eccleſie. peccata eni ſuos debent ⁊c̄. j. §. porro. cū ſuis ꝯcor. excepto ꝯpoſt. qui tenebat in totū cōtra iſtum. §. in decre. ē. e. in cauſis. in fi. dicebat eni in hoc caſu ad ſupiorē ptātem deuolui cum vice capituli ꝯpromiſſarij p̄dicti fungantur.
g ¶ Ignorant̄. hic olim erant opi. her. tenebat hanc opi. que hic approbata eſt. ē. e. cauſam. ⁊ in p̄dicta decre. ꝯſtitutus. de ꝯceſ. p̄bē. ⁊ eadē ratione hoſti. ibi ⁊ ꝯpoſt. e. ti. in cauſis. in fi. dicebant ꝯtriu; per decre. ē. e. cum terra. que decre. nō ob. ⁊ intellige ea; ut ibi no. Itē illa rōe hoc dicebant ꝙ iſti cōpromiſſarij fungunt̄ vice capituli. ſ; capitulū eo caſu iterū poſſet eligere. ergo ⁊ iſte ꝯpromiſſarius ſ; non eſt verum ut hic vides.
h ¶ Functꝰ. ſicut in iudice ſiue bñ ſiue male ſemel iudicāte. de of. del. in lrīs. ⁊. c. venerabilis. ff. de re iudi. l. iudex. ⁊. l. paulus. cu; ſi.
i ¶ Sciēter. bene dicit. qꝛ ſicut a p̄ncipio ſi ignorāter elegiſſent non haberet locū pena concilij ita nec ſi ignoranter ratificent.
k ¶ Ratā. trahit̄ enim ratihabitio retro ⁊ cōparat̄ mādato. ff. de regu. iur. hoc iure. §. deiecit. ⁊. l. ſemper. §. i. j. de ſen. ex. cū quis. et. j. de reg. iur. ratihabitione. cū ſuis cōcor. ⁊ bene poterāt ratā habere qꝛ ſuo nomine id erat factū. alias ſecus ut in p̄dicta decre. cū quis j. de reg. iur. ratum quis.
l ¶ Habuerint. in quo caſu deuoluit̄ ꝓuiſio ad papā. ē. e. ꝙꝙ.
m ¶ Libere. qꝛ habebūt liberum tempus ac ſi noua eſſet vacatio ut ē. eo. ſi electio. ſi. de maio. ⁊ obe. cum olim.
n ¶ Eoſdē. ꝓbabamus h̄ olim per decre. de renū. poſt tranſlationē in fi. nam ibi nō valuit electio uel poſtulatio facta per ꝯpromiſſarium: ⁊ nihilominus papa mandat ꝙ ꝯpromittentes eligant.
o ¶ Idem fit. ſ. ꝙ electio libere ad eoſdē reuertitur ꝯpromittentes:
p ¶ Eligit. compromiſſarius.
q ¶ Idoneum. ē. eo. cum in cunctis.
r ¶ Renuit. uel pꝰ ꝯſēſū renūciat uel diē claudit extremū. ē. e. ſi electō
s ¶ Cōſentire. approbant̄ hic ſup̄dicte glo. her. ⁊ reprobat̄ opinio hoſti. qui in hoc pūcto dicebat cōtrariū in p̄dicta decret. cām. in fi. ratione per eū in ſupiori caſu reddita. qꝛ verba cū effectu ſūt intelligēda. ē. de cle. nō reſi. relatū. ⁊ capitulū. poſſet ergo ⁊ ipſe qui ipſius vicē gerit. xciij. di. c. i. cū ſi. ſ; hoc eſt falſū ꝓpter ſupiorē rationē qꝛ fructus eſt. ⁊c̄. Et qđ dicit iſte. §. ⁊. §. pr. quo ad ſecundū caſum verū intelligas niſi aliud caueret̄ in mādato: puta ꝙ poſſit eligere ſemel ⁊ pluries. ⁊c̄. ⁊ ita terminauit bar. brix. in qōne ſua dn̄icali q̄ incipit: quidā dederūt ptāte;. vñ dicebat damaſus. ē. in p̄dicta decre. cauſam. vbi electio defert̄ a iure pōt ſepius fieri ⁊ variari. ſed

promittētes imputent[a]: qui in talē[b] poteſtatem huiuſmodi[c] tranſtulerunt[d] ¶ Si vo eligat̄[e] ſ; indignum tunc ſiue ſcienter id fecerit: cu; dolus ipſius eis qui nō ſunt in culpa non debeat imputari[f]: ſiue etiam ignoranter[g] cum ſuo ſit functus[h] officio: eligendi poteſtas: niſi ⁊ ipſi ſcienter[i] electionē talem ratam[k] habuerint[l]: libere[m] reuertit̄ ad eoſdē[n] idem[o] fit cū eligit[p] idoneū[q]: ſ; electus renuit[r] ꝯſentire[s] ¶ Porro eo caſu cum ſc; indignus eligit̄ ab eodem: cōpromittentes quos illius odio nō ꝯuenit[t] pregrauari: nequaquā niſi ſicut premittit̄[x] ratu; habuerint puniuntur: ſ; ipſe ut pena ſuum auctorem teneat[y] a beneficijs eccleſiaſticis[z] triēnio iuxta laterañ. conciliū[⁊] ſuſpendit̄ ipſo iure[ꝯ]. ¶ Huiuſmōi[ꝝ] quoq; pena nec in epiſcopo ſi ad eligendū[a] fiat cōpromiſſarius[b] ſic peccante[c]: cum de iure[d] nullā ſententiā; ſuſpenſionis incurrat: niſi de ipſo expreſſa mentio habeat̄: nec in alioꝝ quā epiſcoporū ⁊ ſuperioꝝ ipſoꝝ electionibus cū peccatur in ipſis vēdicat ſibi locum[e]. ¶ Reſtringitur[f] etia; dicta pena ſolum ad ea beneficia que ſic peccās in illa obtinet eccleſia: quā taliter[g] eligēdo ſpecialiter[h] noſcitur offendiſſe[i] ¶ Et idē in illius[k] beneficijs eſt cenſendū qui alicuius electionē poſtulationē aut prouiſionē impugnans in probatione deficit eius quod obijcit in perſonam[l].

¶ Idem.

Procurator[m] ad appellandu; contra electionem poſtulatione aut ꝓuiſionē[n] alicuius nō aliter idoneus decetero[o] reputet̄: quā ſi oīa que ibi formā[p] obijcere uel perſonas[q] ⁊ propter que appellare intendit: ſingulariter[r] ⁊ clare in eiꝰ procuratorio ſint expreſſa: hēatq;

vbi ab homine vnica electione ꝯſumit̄ ptās. ff. de v̄. obli. eū qui certaꝝ. §. vl. nō ob. ſm cum. ff. de op. le. l. ii. vbi electio delata ab homine vnica electōe nō cōſumit̄. qꝛ ibi nō fuit exhibita tota familia in qua debebat fieri electio. Diſtinxerūt quidā an detur ptās ꝓuidendi an eligendi: ut in p̄mo caſu iterum poſſit eligere ⁊ in ſecūdo nō. que diſtinctio ſatis equa videt̄. nec iſta decret. ꝯtradicit. qꝛ de poteſtate eligendi loquitur ut patet in ipſius principio.
t ¶ Eligit̄. ſcient̄. qꝛ alias pena ſuſpenſionis locū nō h;.
u ¶ Non cōuenit. xxiiii. q. iii. ſi habes. ff. de dolo. ⁊ eleganter. C. de inoffi. teſta. ſiquis ſuo. in fin. C. de penis. ſancimus. j. de iniu. ⁊ dam. da. ⁊ ſi pignorationes. ⁊. j. de reg. iu. nō debet. ⁊ dic ut ibi.
x ¶ Premittit̄. in. §. ſi vero.
y ¶ Teneat. ē. de his que fi. a ma. par. ca. queſiuit cum ſuis cōcordantijs.
z ¶ Eccleſiaſticis. q̄ in ipſa eccleſia obtinēt ut ſtati; ſeqtur.
⁊ ¶ Conciliū. ē. e. cū in cūctis
ꝯ ¶ Ipſo iure. approbatur in hoc opi. her. ⁊ hoſti. qui hoc not. ē. eo. innotuit. ⁊ opi. Inno. ē. e. cū in cunctis. ⁊ reprobat̄ opi. Tan. quā no. her. in decret. innotuit. qui dicebat: ꝙ requirebatur ſentētia per decretalem. ē. eo. quiſquis. ſed nō eſt verum ut hic patet ⁊ decr. illa in alio caſu loqtur
ꝝ ¶ Huiuſmodi. qđ hic dicit̄ tenebat hoſti. de elec. cum in cunctis. ⁊. ē. eo. ti. cauſam. in fi. ⁊ dic huiuſmōi ſ. pena ſuſpenſionis per triennū a beneficijs.
a ¶ Eligendum. epiſcopum uel ſuperiorem per id quod ſtatim ſequitur.
b ¶ Cōpromiſſarius. ē. eo. cauſam. ⁊ idem ſi epiſcopus elegerit ꝓprio iure ut quia habet vocem in electione patriarche uel archiepiſcopi uel alterius epi. quia eadem eſt ratio.
c ¶ Sic peccante. ſ. in eligendo ſcienter indignum.
d ¶ Iure. j. de ſen. ex. quia periculoſum. Nota qꝛ l; hoc teneat hoſti. in ſupradictis glo. ⁊ gar. in decre. cupiētes. ē. e. §. ceterū. tamē olim dubitabatur ideo quia decre. illa quia periculoſum. videtur de ſui mente intelligenda de ſuſpēſionibus ab officio uel coherentibus officio. puta ingreſſu eccleſie ⁊ ſimilibꝰ ibi ꝓpter excuſationē pontificalis officij ⁊c̄. ſ; laudetur deus ⁊ dominus bonifacius qui dubitationē illam mihi ſuſtulit per hanc litterā. ⁊ potuit eſſe ratio. quia ſpiritualia ſine tēporalibus diu eſſe non poſſunt que habent ſe ut cōnexa. i. q. iii. ſi quis obiecerit. ⁊. c. ſaluator. ⁊ eſſet verecundum epiſcopos mēdicare. ē. de renū. ad ſupplicationem.
e ¶ Locum. cōtra. ē. eo. ꝙꝙ. in fi. ibi ſoluitur.
f ¶ Reſtringitur. dicebat hoſti. in decre. cū in cunctis. ꝙ ſuper hoc puncto neceſſaria erat interpretatio. fouebat tamē contrariā opinionē. quia indefinite loquebatur ꝯcilium. ⁊ quia cōſtitutio illa fauorabilis videbatur eccleſijs. Cōcordat autem ad hunc. §. ē. eo. cupientes. §. ceterū. Et nota penas reſtringēdas. j. de regu. iur. in penis. vbi de hoc.
g ¶ Taliter. ſ. ſcienter indignum.
h ¶ Spāliter. qꝛ ⁊ gn̄alē offendit eccleſiā que vna ſola eſt. xxiiii. q. i. loquitur.
i ¶ Offendiſſe. quantū in eo fuit. l; conatus nō habuerit effectū nō tñ fuit voluntas ſuis terminis ꝯtenta ⁊ ideo puniēda. de pe. di. i. §. cogitatio.
k ¶ Illius. ſ. que in ipſa eccleſia obtinet ut hic vides. ⁊ ſic declarat̄ decre. prima iſtius ti. circa fi. ⁊ ſic aliquis eſt ſuſpenſus a beneficio in vna eccleſia non in alia. ſic. ē. e. cupientes. §. ceterū. j. de offi. or. ſi canonici. de re. ec. hoc cōſultiſſimo. Quid ſi in hiſ caſibus eligens uel opponens nō habet in illa eccleſia beneficiū? dic ꝙ pena extraordinaria puniri poterit. ē. de accu. ſuper his. de iude. ad liberandam. C. de ſepul. vio. l. vlt. in fi. cum ſi.
l ¶ In perſonam. quia a beneficijs eccleſiaſticis triennio eſt ſuſpenſus.
m ¶ Procurator ad appellandū. extra iudiciū. decr. eni iſta in his caſibus locū habet in quibus decre. ut circa. ſ; decre. illa locū nō habet in appellationibus interpoſitis in iudicio. j. e. cōſtitutio. ergo nec iſta. l; alias dicamus ꝙ ꝓcurator eſt qui de mandato dñi aliena negocia in iudicō adminiſtrat. ff. de ꝓcu. l. i. ſ; ad negocia cōſtituitur. j. eo. qui generaliter. ⁊ ꝙ dicit ad appellandū intelligo ad quēcunq; etiam inferiorē papa ſm gar. qui in omnibꝰ appellationibus dixit illā decre. locū habere. l; guil. ꝯtra ut ibi dixit.
n ¶ Prouiſionem. factam uel etiam faciendam: ſi contra certam perſonā appellatur. ē. eo. qui contra certam.
o ¶ Decetero. extenditur ergo ad futura. de hoc. ē. eo. l; canon.
p ¶ Formam. ē. eo. quia propter.
q ¶ Perſonas in plurali dixit: ut comprehenderet electum ⁊ eligentes. ē. eo. ut circa.
r ¶ Singulariter. ⁊ clare per hoc ſatis reputo ſolutam queſtionē quam olim formabant guil. ⁊ gar. in decre. ut circa. ē. eo. an. ſ. ſufficiat opponenti dicere

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

oppono homicidiū periuriū ⁊ ſimoniā. ⁊ dico per hanc litterā ꝙ nō. ad qđ eni in ꝓcuratoꝛio ſic ſingulariter ⁊ clare fieri deberet expreſſio. ſi in appellatione id idē fieri nō deberet. ⁊ de h dixi in ipſa decr. ut circa. in glo. quid ḡ.

a ¶ Speciale. Nota ꝙ nō tantum valet genus quo ad ſpeciem quantum ſpecies. de hoc vide. xxiij. di. qꝗ. ⁊ ſ. de offi. oꝛdi. ſi ſacerdos.

b ¶ Mandatū. non credo ꝙ in caſu iſto locū habeat decr. illa. j. de ꝓcu. qui ad agendū q: caſus iſte eſt ſpālis in quo ſemper requirit̄ expſſio. idē credo in matrimonio contrahendo ut eo. ti. c. vlt.

c ¶ Coꝝ animas. hī dicit. alias eni nō ꝓuideret̄ malicie. poſſet eni eē ꝙ ꝓcuratoꝛ credit ea vera eſſe que nō credit dñs. ꝓcuratoꝛ ergo iurat in aīā dñi nō in ꝓpriā. ſuper h dic ut. lxiii. diſ. tibi dn̄o. ⁊ de iura. ca. in ɔtractādis. de ſacmēto aūt calū. dicā. j. ð iura. calū. c. ij. ii. reſponſo.

d ¶ Eſſe. repete credunt.

e ¶ Si cōfirmatione. caſſata ɔfirmatiōe uel caſſa nūciata ꝓpter defectum iuriſdictionis uel ſolēnitatē omiſſā nō ꝓpter hoc electio caſſata dicet̄. ⁊ ꝓbat̄ qđ hic dicit̄. ſ. de pben. cū iam dudū. maxie per integrā. quia ibi cōfirmatus fuit electus ⁊ caſſata ɔfirmatio ꝓpter iuris oꝛdinē nō ſeruatum: ⁊ iterū papa de electione mādat inquiri per decre. ſ. de re iudi. ad ꝓbandū vbi caſſata eſt cōfirmatio ꝓpter defectū iuriſdictionis. ⁊ iterum de electione querit̄.

f ¶ Electionis. ſi aūt caſſaret̄ electio ſeruandum eſt quod dicitur. ſ. eo. qꝗ. ⁊ c. ſi electio.

g ¶ Iuris ſolennitatē. ſ. eo. q̄uis. ⁊ j. eo. ꝓuida. §. verū. ⁊ j. eo. c. vlt.

h ¶ Poteſtatem. puta quia alias nō erat iudex. uel legittime appellatum erat ab ipſo. uel papa inhibuerat. j. de appel. nō ſolum. uel excōmunicatus publice iudex. de re iudi. ad pꝛobandum. uel ante cōfirmationē reſeruauerat papa epiſcopatum. j. eo. ſi eo tempoꝛe. uel his ſimilia. ⁊ pꝛopter hoc non valuit ipſo iure confirmatio.

i ¶ Propter hoc. ꝓpter caſſationem. ſ. confirmationis.

k Canonica. ex perſonis ⁊ foꝛma. ſ. e. quia ꝓpter. ⁊ c. cum in cunctis.

l ¶ Infirmari. immo iterum petitur eiuſdem electionis cōfirmatio coꝛam debito iudice ⁊ ſeruabitur debitus oꝛdo. ⁊ ſic no. ex hac decre. ꝙ pꝛincipale nō ſequitur naturā acceſſoꝛij. lꝫ acceſſoꝛium ſequatur pꝛincipalis naturā. j. de offi. deleg. ſuper gratia. ⁊ de regu. iu. acceſſoꝛium. cum ſuis cōcoꝛ. Sed quid dices ꝓut apparet ex decre. ſi iudex caſſat confirmationē vicio electionis: clarum eſt ſi ꝓpter ſolēnitatem omiſſam ⁊ hoc eſt clarum ut hic: quid in dubio? ſatis videtur dicendum inſpici debere quid opponebatur. ⁊ ſi cōtra electionem erant obiecta: dicatur facta caſſatio vicio electionis ſi de ſolennitate omiſſa tunc locū habeat hec decre. In dubio dicatur vicio ſolēnitatis facta caſſatio cōfirmationis. ad hoc. ff. de ſuſpect. tu. hec eni. §. i. ⁊ facit qđ ibi no. ad idem. ff. de excep. rei iudi. ſi ex teſtamēto. ff. de penis. ſi preſes. ⁊ j. de reg. iur. in penis. ⁊ facit quod no. l. di. c. i. ⁊ de conſti. ex litteris. Conſulte tñ facit iudex ſi decernit ad inſtar eius qui remittitur de exercitu. ff. de his qui no. infa. l. i. ⁊ ij. ⁊ facit ad hoc quod no. moderni. ſ. e. ſuper eo. ⁊ hec vera dicantur cum iudex caſſat ɔfirmationem tantū. ſecus ſi ɔfirmationē ⁊ electōnem. quia tunc nō eſt dubitabilis hec queſtio. io. an.

m QUia ſepe. Si vacante cathedrali regulari uel collegiata eccleſia ſingulares perſone capituli uel ɔuentus occupāt bona a pꝛelato dimiſſa uel vacationis tempoꝛe obuenientia: donec plene reſtituant ab officio ⁊ quibuſcunqꝫ beneficijs ſunt ſuſpenſi. nō ob. pꝛiuilegijs ſtatutis ⁊ conſuetudinibus quacunqꝫ firmitate vallatis. ⁊ aduerte: quia decre. iſta nō pꝛincipaliter facit ad titulum. ſed quia vacante eccleſia cum imminet electio facienda ſi canonici videant bona vacantis dignitatis ſibi deberi difficultates ingerunt ⁊ tardius eligunt ideo hic ꝓuidit. ⁊ ſic etiam electioni faciende pꝛouidit. Item dico de decre. ſ. eo. ſciant. ⁊ c. generali. ⁊ facit. ſ. e. vbi periculū. §. ꝓuiſionis.

n ¶ Sepe. debuit igitur ius ſuper hoc pꝛodire. ff. de legi. nā ad ea. j. de reſti. ſpo. frequens. cum ſi. ⁊ eſt ſi. j. de pꝛeben. quia ſepe. ⁊ de hoc de deſpō. impu. litteras. in glo. penul.

o ¶ Collegiatis. in alijs nō habet locum hec decre. ſed illa. j. de offi. oꝛdi. preſenti. ⁊ que dicuntur eccleſie collegiate. dixi. ſ. eo. ſtatutum.

p ¶ Vacantibus. pꝛincipali pꝛelato per cuius moꝛtem dicuntur viduate. ſ. e. ne pꝛo defectu. ⁊ c. quia pꝛopter.

q ¶ Earundem. Nota ꝙ ad extraneos ⁊ qui nō ſunt de collegio nō extendit̄ hec conſtitutio ut hic vides.

ſpeciale[a] mandatū[b] iurandi corporaliter in coꝝ[c] aīas quoꝝ procuratoꝛ exiſtit: ꝙ ipſi credunt expreſſa huiuſmodi uera eſſe[d] ⁊ ſe poſſe probare. Idem.

SI confirmationē[e] electionis[f] ꝓpter debitā iuris[g] ſolēnitatē in ɔfirmatiōe ipſa omiſſā: uel ex eo q: ipſe qui ɔfirmauit: ɔfirmādi nō habuit poteſtatē[h]: caſſari ſeu caſſā ⁊ irritā nunciari ɔtingat: nō ꝓpter hoc[i] precedēs electio ſi alias ſit canonica[k] intelligitur infirmari[l]. Idem.

QUia[m] ſepe[n] contingit ꝙ cathedralib⁹ ⁊ regularib⁹ ac collegiatis[o] eccleſijs vacātibus[p] capitula ɔuētus collegia ⁊ ſingulares earundē[q] pſone bona a prelatis ipſaꝝ dimiſſa[r] uel uacatōis tēpoꝛe obueniētia que in utilitatē dictaꝝ eccleſiaꝝ expendi[s]: uel futuris deberēt ſucceſſoꝛibus fideliter reſeruari[t]: occupant: inter ſe diuidūt: ſurripiunt: dilapidāt: diſſipāt: ⁊ cōſumunt in eaꝝ[u] graue diſpendiū ⁊ iacturā nos ipſoꝝ auſus reprimere ac eccleſiaꝝ indemnitatibus precauere uolētes: decernimus ut hi qui premiſſa decetero preſumpſerit: eo ipſo ſint: ⁊ tā diu maneāt[x] ab officio[y] ⁊ beneficijs[z] quibuſcunqꝫ ſuſpenſi donec[⁊] plene[ɔ] reſtituerit[ꝝ] quicquid de bonis pceperint ſupradictis nō obſtantibus quibuſlibet priuilegijs uel indulgētijs aut ɔtrarijs ɔſuetudinibus[a] cōſtitutōibus uel ſtatutis iuramento cōfirmatione ſe. ap. aut alia quacunqꝫ firmitate[b] uallatis: que omnia[c] quo ad hoc auctoritate apoſtolica reuocam⁹ caſſamus ⁊ irritamus: ac nulli⁹ deinceps uolumus eſſe firmitatis. Idem.

COnſtitutio[d] felicis recordatōnis greg. pape predeceſſoris nri edita in ɔcilio lugdunēſi formā exprimens ſm quā ab his qui in electionibus poſtulationibus aut ꝓuiſionibus ſe opponūt debeat appellari: locū ſibi nō vendicat: niſi ſolū cum in eis extra iudiciū appellatur. quando vō in iudicijs in huiuſmodi negocijs[f] appellari cōtingit: anterioꝛa[g] iura: cum per eam[h]

r ¶ Dimiſſa. de quibus an teſtari potuiſſent. dicā. j. de offi. oꝛ. pñti.

s ¶ Expendi. ut. ſ. eo. cupientes. ⁊ de offi. oꝛ. pꝛeſenti. §. poꝛro.

t ¶ Reſeruari. lxxv. di. quoniam quidam. xii. q. ii. nō licet. ⁊ c. illud. ⁊ fiet hec reſeruatio per iconomū ſi eum habeat. ut in pꝛedictis iuribus. uel per viſitatoꝛem uel adminiſtratoꝛem eccleſie ſiquem habet. j. eo. is cui. ⁊ de ſup. negli. pꝛela. eccleſie. ⁊ ſup hoc adde qđ no. io. in pꝛedicto. c. illud. xij. q. ii. Sꝫ pone vacante ſede certū eſt ꝙ capitulum ſuccedit in iuriſdictiōe. ſ. de maio. ⁊ obe. cū olī ⁊ j. eo. ti. c. vno. ⁊ ð inſti. c. ij. niſi eēt viſitatoꝛ datus a papa. j. eo. is cui. ratione iſtius iuriſdictōnis aliqua pꝛoueniunt: puta ex condēnatiōe uel huiuſmodi. nūquid in his locum habet decr. puto ꝙ nō. quia exq° cōpetit eis iuriſdictio. ergo et omnis iuriſdictionis fructus qui acceſſoꝛi⁹ eſt. de reg. iur. acceſſoꝛium. cū ſuis cōcoꝛ. ⁊ hoc foꝛte voluit dicere illud relatiuum qui in vtilitatem ⁊c̄. Arch. cōtra quod eſt hodie appꝛobatū per cle. e. ti. ſtatutū. ⁊ ibi vide. in glo. hic patꝫ.

u ¶ Earum eccleſiarum cathedraliū regularium ⁊ collegiatarū.

x ¶ Maneant. q: nō dimittitur peccatum niſi reſtituat̄ ablatū. j. de regu. iur. peccatum. cum ſuis concoꝛ.

y ¶ Officio. ꝓuidebitur autē ꝙ de ipſoꝝ fructibus officiet̄ eccleſia. ſ. eo. cum ex eo. §. poꝛro. ⁊ ſ. de appel. peruenit.

z ¶ Beneficijs. quibuſcunqꝫ. aliud in caſu. ſ. eo. cupientes. §. ceterū ⁊ ſ. e. ſi compꝛomiſſarius. §. penult. ⁊ vlt. Si queratur que eſt ratō quare ibi ſolum a beneficijs ipſius eccleſie ſuſpenſus eſt. hic vero ab omnibus que etiam extra illam eccleſiam habet: Breuis eſt ſolutio. quia hic ab officio ſuſpenſus eſt: ibi vero nō. cum ergo ab officio ſuſpenſus ſit ⁊ ab omnibus beneficijs dicitur eſſe ſuſpenſus. lxxxi. di. cos. de cleri. excō. mini. latoꝛes. ⁊ grauioꝛ pena bene debuit hic apponi cum poſſit ſtatim ſibi pꝛouidere reſtituendo ibi ſuſpenſus eſt uſqꝫ ad triennium.

⁊ ¶ Donec. ipſis igitur reſtituentibus ipſo iure ſine alia ſentētia reſtituti erunt. ut not. io. lxxxi. diſ. ſiqui. xvi. q. vi. ſiquis deinceps. et her. ſ. de matri. cōtrac. ɔtra interdic. ec. de muliere.

ɔ ¶ Plene. etiam uſqꝫ ad ouum. iii. q. i. reintegranda.

ꝝ ¶ Reſtituerint. non credo hic cautionem ſufficere. iam enim hoc fuiſſet expꝛeſſum ſicut. j. de vſu. c. ii. ad hoc. ſ. de deci. ad audientiam. ſic etiam excōmunicato pꝛo manifeſta offenſa uel ɔtumacia nō ſufficit cauere. j. de ſen. excō. venerabilibus.

a ¶ Conſuetudinibus. multū vigebant he ɔſuetudines in partibus gallicanis. ⁊ per hanc decre. ⁊ ſ. eo. cum nō deceat. potes exemplificare id quod dicitur. ſ. eo. li. de ɔſti. c. i. ut ibi dixi.

b ¶ Firmitate. puta confirmatione inferioꝛis a papa uel appoſitiōe pene uel his ſimilibus.

c ¶ Omnia. indulgentias priuilegia uel ſtatuta. in alijs autem eccleſijs non ſunt reuocata predicta. ſeruari tamen debet quod dicitur j. de offi. oꝛdi. pꝛeſenti. §. poꝛro. ⁊ ideo ſtatim ſequitur quo ad hoc.

d COnſtitutio. Declarat decre. ut circa. dicens ꝙ ſolum in extraiudicialibus appellationibus locū habet. Habuit oꝛtum hec decreta. ex his que not. Guil. ſ. eo. ut circa. in glo. nota ergo ⁊ gar. ibidem in glo. ſed nunquid. vbi dicebant contrariū eius quod hic dicitur. ſ. ꝙ vtrobiqꝫ decre. illa locum habeat. allegabant decre. ſ. eo. quāuis. ⁊ generalem rationem decre. ſ. ut via malicijs pꝛecludatur. Sed magis habemus parata remedia in iudicio ꝗ extra iudicium. ⁊ ideo maioꝛ fuit extra iudiciū adhibenda cautela. ⁊ decre. q̄uis. in alio caſu loquitur.

e ¶ Conſtitutio. ſ. eo. ut circa. alias ɔſtitutio. alias ɔſtitutum.

f ¶ Negocijs. electionum poſtulationum aut pꝛouiſionum.

g ¶ Anterioꝛa. de ap. ut debit⁹. ⁊ j. e. ti. coꝛdi. ⁊ ſ. e. c. i. cū mille ſi.

h ¶ Eam. conſtitutionem. ut circa.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

immutata[a] nō fuerint: obſeruari oportet. Idem.

Si cui[b] ꝓcuratio ſeu adminiſtratio cathedralis eccľie plena ⁊ libera in ſpūalibus[c] ⁊ tēporalibus a ſe. ap. cui ſoli[d] hoc ꝯpetit ē ꝯmiſſa: pōt alienatione bonoꝝ immobiliū[e] dūtaxat excepta oīa que iuriſdictionis epiſcopalis exiſtunt ⁊ que poteſt electus exequi confirmatus[f]: libere exercere illa: quippe que miniſteriū ꝯſecrationis expoſcūt: niſi fuerit epiſcop⁹: ꝑ alios faciat epiſcopos expediri[g].

Idem.

Indēnitatibus[h] monaſterioꝝ monialiū que[i] frequenter ꝓpter electiōes in diſcordia celebratas in ipſis grādia in ſpiritualibus ⁊ tpalibus diſpendia[k] patiunt̃. occurrere deſiderabilit̃ affectantes[l] ſtatuim⁹: ut cū in eis fuerit electio facienda: nulla monialis niſi duodecimū[m] annū peregerit[n] ⁊ ꝓfeſſa fuerit tacite[o] uel expreſſe ad eligendum cum alijs[p] admittatur. nec in abbatiſſam aut prioriſſam[q] vbi per prioriſſam monaſterium gubernatur[r]: decetero eligatur[s] aliqua: niſi triceſimū[t] annū ꝯpleuerit: ⁊ expreſſe[u] profeſſa fuerit ordinem regularem. Sane[x] ſi ad electionē per formam ſcrutinij procedatur: ⁊ votis in diuerſa diuiſis[y] electiōes plures in diſcordia celebrari cōtingat ea que a duabus[z] partibus numero fuerit celebrata: exceptione ſeu contradictione: aut appellatione quacunqꝫ partis alterius non[⁊] obſtante per ſuperiorem prius tamē

a Immutata. Nota correctionē iurium euitandam. ſ. eo. cum expediat. cum ſuis cōcordantijs.

b Si cui. ⁊ libera. Nō ar. ꝙ platus hꝫ liberā ⁊ gnālē. ⁊ hoc not. io. v. q. iij. c. vlt. in fi. magne glo. alibi no. ꝯrium. xij. q. i. c. vl. ꝑ pima parte facit. vij. q. i. c. i. xvi. q. i. ⁊ tpis. xxi. q. i. relatio. ⁊. ſ. eo. cū nobis olim. in fi. ſiue dicat̃ hr̄e liberā ⁊ gnālē: ſiue gnālē ⁊ nō liberā ſiue ecōuerſo donare ñ pōt niſi habeat ꝯſuetudo ⁊ modica de bona. ceterum.

c Spūalib⁹. poſſūt igit̃ dare lr̄as ꝯmēdaticias ad ordies j. de tēpo. or. cū nullus. §. pe. ⁊ puto ꝙ iſte adminiſtrator: diſpēſationē decre. cū ex eo. ſ. e. ti. facē poſſit ꝑ hāc decre.

d Soli. ꝓterꝙ in caſu. j. de ſup. ne. ꝓlato. eccleſie cathedrali.

e Immobiliū. puto ꝙ mobilia ⁊ precioſa poſſit in caſu licito aliēare. ō hs eni q̄ ſeruādo ſeruari nō pñt nō eſt dubiuꝫ. C. de admi. tu. lex q̄. ſi voluiſſet papa ꝙ alia mobilia alienare nō poſſet hic gnālit̃ locut⁹ fuiſſet. ſicut fecit. ſ. e. ti. nihil ē. in fi. ⁊. ſ. de accu. c. vlt. j. c. ꝓxi. §. ſi vo. aliquid eni debēt verba opari. j. de ꝓuil. ſi papa. i. rñ. in fi. ⁊. ſ. de deci. ad audientiā. C. de codicil. ſi idē ad hoc verbū iſtud qd̄ infra ſequit̃ dūtaxat. ⁊ ſic no. ex hac decre. ⁊ ex ꝓdi. decre. nihil eſt. ⁊. j. c. ꝓxi. adminiſtratorē eccleſie vacantis. ſiue datus a iure uel ab hoīe immobilia alienare nō poſſe.

f Cōfirmatus. que ſunt iſta vides no. ſ. e. tranſmiſſā. dubitari ſolet an iſti adminiſtratoris officiū expiret mortuo papa? ⁊ dixit Cō poſt. ſ. e. cū nobis olim. ad fi. ꝙ nō expirat ordinariā eni hꝫ ꝑtātē ad hoc. ff. de iuriſdi. om iu. l. ⁊ qr. ⁊. j. de offi. le. c. ii. No. etiā ibi ꝙ eoipſo ꝙ papa dat adminiſtratorē uel viſitatorē eccleſie cathedrali ſi poſtea canonici etiā ignorant̃ eligant epm nō tenet electio q̄ſi papa dando viſitatorē ad ſe ꝓuiſionē reuocauerit. ⁊ ſic dicit ꝓnunciatū in curia. ſꝫ nō bene ꝓbatur iure.

g Expediri. cōcor. vij. q. i. pōtifices. ⁊ ſic mandat qd̄ per ſe nō pōt qd̄ dic ut. ſ. e. ſuffraganeis. ⁊. ſ. de tranſla. c. i.

h Indemnitatibus. diuide decre. in ſeptē partes. In pima ponitur ꝯſtitutionis cā ⁊ ꝯſtitutio circa perſonas eligētes: ⁊ eligēdas in monaſterijs monialiū. In ſecūda ibi: ſane. ponit quid iuris cū in ipſis monaſterijs plures fuerint electe in diſcordia per formā ſcrutinij. In tertia que incipit ibi ceterū. ponit quid iuris cū electe per formā ꝯpromiſſi aliqua pars ſe opponit. In quarta ibi porro. declarat an decre. ut circa. ⁊ decre. cupiētes. ſ. e. ti. habeāt locuꝫ in cauſis ipſarū electionū. In quinta ibi poſtremo. excōicat aduocatos ⁊ alios vocatos ꝓ dictis electōibus qui diſcordiā ſeminauerint uel exortā nutriuerint. In ſexta ibi ſuꝑdicta fit ampliatio ꝯſtitutionis ad canonicas nō ꝓfeſſas ⁊ que habēt ꝓpriū. In ſeptima ibi ad hoc. fit quedā proteſtatio ⁊ antiquoꝝ iuriū ſalutatio. ⁊ prima pars hoc dicit. Monialis nō eligit niſi peregerit. xij. annum. ⁊ ſic tacite uel expreſſe ꝓfeſſa. nec eligitur niſi peregerit. xxx. annum. ⁊ fuerit expreſſe profeſſa.

i Que. ſ. monaſteria.

k Diſpendia. ſ. eo. quia propter.

l Affectantes. ſ. eo. cupientes.

m Duodecimū. qr tunc dr̃ pubes de deſpō. impu. puberes. ⁊ idem eſt in viro. qr ante pubertatē ad eligēdū nō admittit̃. ſ. e. ex eo qd̄.

n Peregerit. ſic. j. e. cū in cunctis. ſ. de eta. ⁊ qua. c. vno. ſ. de offi. delega. cum vigeſimum.

o Tacite. idem in monaſterijs viroꝝ. ſ. eo. ex eo. quod. in fi. ſ. eo. auaricie. ⁊. c. fundamenta. §. proinde.

p Alijs profeſſis.

q Prioriſſam. idē ſi alio quocūqꝫ nomine vocetur ad hoc.

r Gubernat̃. j. de ſta. reg. c. vno. ⁊ per hāc lr̄am puto ꝙ in prioriſſam uel ſupprioriſſam clauſtralē bene poſſit aſſumi minor. xxx. an. ⁊ de talibus. ſ. de ſta. mo. cū ad monaſteriū. v̄. prior autem.

s Eligat̃. eligi ꝓhibet ſꝫ nō poſtulari. ſic in epo qui infra idem tēpus nō eligit̃. ſ. e. cum in cunctis. ſꝫ bene poſtulat̃. ſ. eo. innotuit. ⁊ puto ꝙ debeat poſtulari a papa. j. de eta. ⁊ quali. c. vno.

t Trigeſimum. olim abbatiſſa debebat eſſe ſexagenaria. xx. q. i. iuuenculas. ſꝫ nō vtebatur illo iure. ſed per decre. ſ. eo. cum in cūctis §. inferiora. eligebatur que attigerat. xxv. an. nunc autē impoſita eſt certa meta: quam licet in abbatiſſis ſeruemus. in abbatibus locum habere nego. ut. j. in fi. capituli.

u Expreſſe. Nota ꝙ in eligente ſufficit ꝙ ſit tacite profeſſa. qd̄ fit cū maior ſciēs ⁊ ſpōte ſufficit habitum profeſſoꝝ infra annū ⁊ triduo perſeuerat. uel cum ſtat in religione vltra annuꝫ. his modis fit tacite ꝓfeſſio. ⁊ hoc veꝝ in religionib⁹ nō mendicantibus. probatur hoc. ſ. de regu. ad noſtrā. ⁊. c. ex parte. ⁊. j. e. ti. ꝯſtitutionē. In electa requiritur expreſſa profeſſio ut hic. ⁊ idem ꝑ omnia in monaſterijs viroꝝ. ut ſ. e. nullus. ⁊. c. ex eo qd̄. i fi.

x Sane. ſecunda pars.

y Diuiſis. quod ſi eſt nō eſt nouū nec reprehēſibile. lxiij. diſ. noſſe. ⁊. c. vlti. ⁊. viij. q. i. nec nouum.

z Duabus. ſi. ſ. e. ſiquando.

⁊ Non obſtante. hoc intelligo niſi opponatur id qd̄ eligentis votū nullū reddat. ita ꝙ nō remanēt due partes ar. ſ. e. ſi qñ. pone enim ꝙ opponatur ꝙ eligentes nō ſunt tacite uel expreſſe ꝓfeſſe. uel ñ ſunt puberes. ſ. ꝓxi. reſpōſo uel ꝙ in monaſterijs nō mendicantibus ſunt alique recepte quarum nō valet receptō j. de ſtat. mo. c. vno. §. ſane. Dico tales exceptiones admittendas. ad hoc de offi. deleg. ex parte. ij. ⁊ facit quod dixi. ſ. eo. quorundā. vbi ergo de duabus partibus cōſtat nec opponitur aliquid quod illas minuat aliqua nō obſtabit exceptio. ⁊ ſic intelligas hanc litterā. Alij contra dicentes hic ſpeciale in caſu noſtro ꝙ excōicate ſuſpenſe ⁊ interdicte ⁊ ſimiles perſone ⁊ eligentes ſciēter indignā admittentur ⁊ cōputabuntur in numero. ſꝫ que nō ſunt profeſſe uel minores nō quia nō faciunt numerū. Quidā vero dicunt exceptioneꝫ excōicationis hñ admitti cōtra eligentes. quia excōmunicatio priuat voce ⁊ numero. ii. q. i. nomen. ibi: de numero collegarū eius ſupprimere uel delere ⁊c. ſꝫ ſcienter eligens indignā licet priuetur voce nō numero. ⁊ ideo nō obſtat talis exceptio ſuperioris. tñ officium his caſibus nō deficiet ut ſequitur. ego iā his in iudicijs conabar defendere ꝙ eligētes ſcienter indignam tanꝙ ſuſpēſe ⁊ irregulares repellantur ⁊ votorū ſuorum non habeatur cōputatio: ita ꝙ ſm hoc electio a minori parte numero poſſit valere. quo eniꝫ ad illam electionem dicā illas in numero nō ꝯputandas ut vitetur antiquoꝝ iuriū correctio ſi enim ita ſimpliciter ſtamus numero quid dicemus? ſi. xij. ſunt moniales: vij. nolunt eligere inſtat finis termini. alie. v. eligunt: quare valuit electio facta ab ipſis. v. quid ſi papa interdixit. vij. monialibus ne eligant quare nō valebit electio facta a. v. ſi hoc eſt in interdicto hominis quare nō erit in interdicto iuris nō video? Item pone ꝙ alique moniales elegerūt alternatiue cōditionaliter uel incerte ita ꝙ vota earum transferant̃ in alias. ſ. c. ij. dicem⁹ ne uoces alterius partis lꝫ forte ſit minor numero nō valere? Ex his ⁊ ſimilib⁹ rōibus videt̃ nō haberi debere rationē votoꝝ illarū que elegerūt ſcienter indignam. ſed cōtra hoc facit. quia ſi nō fit collatio in electionibus monialium ut. j. eo. c. §. ut autē. ergo pena priuationis in eis locum nō habet. ſꝫ hoc non eſt verum ut ibi. j. dicam in glo. not. ex hoc. Item cōtra id facit finis. c. vbi dicitur: multa ſpecialia ſtatuta in his electionibus. ſed id non ob. quia preter illud ſunt ſpecialia multa ut. j. patebit. Item obſtabit qd̄ littera dicit numero. Item quia ſm hoc nihil eſſet quo ad hoc nouū in electionibus monialiū quia id erat ſtatutum. ſ. eo. ſi quando. per quod. c. ex prin. ⁊ fi. et per decre. ſ. eo. ſcriptum. inquantū in illis dicitur ꝙ cōtra duplo maiorē partem numero poteſt obijci id quod votū annullat probari videtur ꝙ votū nullū computet̃ in numero. ⁊ ſi dicamus vota talium cōputari. multo fortius vota cōtemptorū. vnde iam in cauſis ſuccubui ⁊ iudicio meo nō ſolum vtilis: immo ⁊ neceſſaria eſſet declaratio. ⁊ idem dico circa decre. ſ. eo quorundam. vbi hec omnia intelligantur repetita. recepi quod ſeruat curia ꝙ in iſta decre. ⁊ decret. quorūdam. preciſe ſtetur numero ita ꝙ nō habeatur ratio excōmunicatōnis ſuſpenſionis irregularitatis ⁊ aliorum que reddunt votum nullum. ⁊ audiui boñ. papam ſic in cōſiſtorio dixiſſe. vide in cle. eo. ti. quod circa. ⁊ qd̄ ibi not. Quid dicemus ſi in concordia uel a duplo maiori parte ſit facta electio: eritne de neceſſitate ꝙ fiat proclamatio ſm formam decre. vlt. j. e. ti. ita ꝙ aliter nō valeat cōfirmatio? Et procedit dubitatō iſta. quia ex eo caſu nō admittit̃ aliqua exceptio ut hic. ad quid habet fieri proclamatio? puto cōtrariuꝫ cum illa decre. indiſtincte loquatur. preterea poſſet eſſe moniales illas non eſſe ꝓfeſſas uel nō eſſe etatis legittime. ⁊ iſte ſaltem exceptiones nō poſſunt negari quin admittantur cum numerum diminuant ut ſupra dixi. Item forte de cōſuetudine preſcripta uel priuilegio nō ad cōuentum ſꝫ ad alios ſpectat eligere. fiat ergo citatio ut ⁊ hoc ſciatur: uel forte tenentur eligere de certo loco ſ. de conſue. cum dilectus. de ver. ſigni. cū abbate. Itē quid dicemus in monaſterijs que per mares reguntur. Sunt enim quedam monaſteria monialium que per priorem reguntur: ⁊ moniales eligunt ſibi illū priorem. iſta talia

ex officio[a] ꝓut ſpectat ad ipſum di ligenti[b] examinatiõe premiſſa ſi ali as inuẽta fuerit canonica[c] ↄfirmeť ⁊ cõfirmate electe ſi abbatiſſa[d] exti terit: benedictio impendať. ¶ Si autẽ nulla earundẽ[e] electionũ a pti bus fuerit celebrata duabus: tunc nõ obſtante ꝙ ſit publicatũ ſcruti niũ ⁊ ad electionẽ proceſſum[f]: poſ ſint moniales que in aliã uel in ali as direxerant: vota ſua licite ꝑ cõ ſenſum antequã ad actus diuertãt[g] extraneos[h]: omni prauitate[i] ceſſan te ad illam accedere: que ab alijs maiorẽ[k] partẽ ↄuẽtus numero fa cientibus eſt electa. ⁊ ſi per acceſ ſum huiuſmõi ad duas partes per ueniri poterit: illiſ que antea in eã conſenſerant cõputatis[l] ↄfirmetur ⁊ benedicatur[m]: ac ſi duas partes ab initio[n] habuiſſet ut in caſu proxi mo eſt premiſſum[o]. ¶ Uerũ ſique fuerint moniales que poſtquã in premiſſis caſibus talis[p] cõfirmata ⁊ benedicta extiterit: ac poſſeſſio nẽ[q] ſue adminiſtrationis fuerit aſſe cuta voluerint in modũ denuncia tionis uel accuſationis: ut a digni tate deijciať adepta: proponere ali quid cõtra ipſam: eis per predicta ꝓponẽdi minime ſit ſublata facul tas[r]. ¶ Si võ ad illaȝ que a maiori parte ut premittitur eſt electa nolu erint alie accedere moniales: uel ſi acceſſerint nõ tot tñ quot cuȝ ali is prius in eam cõſentiẽtibus faci ant duas partes: tũc ſuper obiecti bus partis alterius[s] ſiqui fuerint: ⁊ ſup alijs que in tali negocio ſunt ex officio inquirenda[t]: plene ſine ſtrepitu[u] iudicij ⁊ figura ꝑ ſupiorẽ ingrať primitus antequã ↄfirmeť eadem electio uel etiã infirmeť: ſȝ interim[x] preſentis cõſtitutionis au ctoritate[y] in ſpiritualibus ⁊ tẽpora libus libere[z] adminiſtret: ſic tñ ꝙ de rebus[⁊] monaſterij nil penitus a lienet: nec aliquã in monialeȝ reci piať[9] quoquo modo. ¶ Si qua võ a minori[x] parte cõuentus numero noiata fuerit uel electa: ex nomina tione uel electiõe huiuſmodi quaſ eoipſo ꝙ pars minor eas fecerit ui reſ aliquas nolum[9] obtinere[a] ipſi[b] ius aliqđ quomodolibet nõ que rať. nec ad eã ab alijs per ↄſenſuȝ in hoc caſu ualeat acceſſus haberi. ¶ Ut aũt cũ per predictaȝ formam proceditur: facilius in huiuſmodi monialiũ electionibus ad concor diã veniatur decernimus: ut nõ ze li ad zelũ nec meriti ad meritũ ſed ſolũ nũeri ad numerũ fiat collatio[c] in eiſdẽ. Ceterũ[d] ſi per formã con promiſſi[e] fuerit in electiõe ꝓceſſũ ⁊ electe pars aliqua ſe opponat: ſi minor[f] ipſi[9]: ut in forma[g] ſcrutinij ſtatuitur[h]: ↄfirmetur[i] eadeȝ electio

monaſteria ſunt mihi nota habebit ne locum hec decre. in talibus electioni bus? ⁊ per princi. c. vbi dicit ſtatuimus. ut cum in eis fuerit electio facienda: ⁊ per finem vbi dicit in. §. vlt. in prin. in quibuſlibet mulierũ monaſterijs ⁊c. videtur ꝙ ſic. ſatis credo ꝙ inquantũ decre. iſta inſpicit eligentes ⁊ factũ ea rum etiam in talibus electionibus haberet locuȝ hec decre. puta ꝙ ⁊ tunc eli gentes ſint ꝓfeſſe ſint etatis legitime poſſent accedere col lationẽ zeli ⁊ meriti omittere et his ſimilia. ſȝ inquantũ cõ ſtitutio inſpicit electã puta ſi ſit. xxx. an. ꝙ adminiſtret an te cõfirmationeȝ electa a ma iori parte ⁊ his ſimilia. forte in illis locum nõ habent. ⁊ iu dicio meo circa hoc etiã eſſet neceſſaria declaratio.

a ¶ Officio. ex quo examiare habet ⁊ ſuppler e in his cauſ etiam de facto. ſ. eo. cum no bis olim. ⁊ ibi de hoc. ſ. de po ſtula. bone. i. ⁊. xxviii. di. pri uſq̃.

b ¶ Diligenti. ſ. eo. nihil. ⁊ de preben. graue. nemini eniȝ ci to debet manũ imponere. ut xxiiij. di. §. i. lxxviii. di. qđ eſt cito. ſ. eo. cum nobis. ⁊. j. eo. c. vlti.

c ¶ Canonica. ex forma debi ta ⁊ perſona idonea. vñ ſi eẽt illegittima nata. ſ. eo. cum in cunctis. de fil. preſby. per to tuȝ. vel corrupta. xx. q. i. inuẽ culas. vel alias indigna: non confirmabitur.

d ¶ Abbatiſſa. Nota ꝙ prio riſſe nõ benedicuntur ſed ab batiſſe. ⁊ negligentibus reci pere benedictioneȝ infra an nũ a tempore cõfirmationis: imponiť pena per concilium vien. de ſta. reg. attẽdentes. §. ſtatuimus.

e ¶ Earundẽ. ad quas ꝓceſ ſum fuit per formã ſcrutinij.

f ¶ Proceſſum. hoc eſt cõtra iura. ſ. eo. publicato. ſȝ eſt in hoc caſu ſpeciale ut diciť in fi ne. Idem in electione ſummi pontificis. ſ. eo. lȝ de vitanda.

g ¶ Diuertant. non ſic in electione pape. quia etiam poſtꝙ diuerterunt cardi nales ad alios actus poſſunt accedere. ſȝ hic ſecus. ⁊ poteſt eſſe ratio. q2 ma ior cõſtantia eſt in viro ꝙ in muliere. ⁊ q2 in electione requiruntur neceſſario due partes: ſȝ hic nõ neceſſario. ⁊ adde rõem ipſius decre. lȝ de vitãda. in fi.

h ¶ Extraneos. ſic. ſ. eo. quia propter. ⁊. c. cum poſt petitaȝ. ⁊ eſt ſimile quod de teſte dicitur. ſ. de teſti. cog. preterea.

i ¶ Omni prauitate. ut ſimoniaca datione del aliqua pactione illicita uel coa ctione uel extorſione. ſi. ſ. eo. ꝙuis. ⁊. j. c. ꝓxi.

k ¶ Maiorem. ſecus de minori. j. eo. c. §. ſiqua.

l ¶ Cõputatis. ille eni diſſentire nõ poterunt cũ de illis cautum nõ ſit.

m ¶ Benedicať. ſi fuerit abbatiſſa. ut. ſ. ꝓxi. §. in fi.

n ¶ Ab initio. j. de regu. iur. ratihabitione. cum ſuis cõcor.

o ¶ Premiſſum. ſcilicet contradictione exceptione uel appellatione partis al terius nõ ob. premiſſa tñ diligẽti inquiſitione ex officio ſuo hoc fuit ꝑmiſſũ.

p Talis. ſ. que ab initio uel per acceſſum habuit duas partes.

q ¶ Poſſeſſionẽ. a qua nõ impeditur alias quis poſt ↄfirmationẽ niſi crimẽ cum infamia opponatur. ſ. de accu. accedens.

r ¶ Facultas. ſic. ſ. de conceſ. preben. poſt electionem. in fine. ⁊ de appel. con ſtitutus. in fi. Et ſic nota. ꝙ datur actio cui denegatur exceptio. contra id. ff. de reg. iur. inuitus. §. cui damus. ſed eſt ſpeciale. ⁊ adde quod dixi. j. de reg. iur. qui ad agendum.

s ¶ Alterius. ſ. minoris.

t ¶ Inquirenda. ſ. de forma electionis ⁊ perſona electa.

u ¶ Strepitu iudicij. ſic. ſ. de accu. olim. vbi de hoc. vtrum legatus uel iudex inferior poſſit ↄmittere cauſam decidendam ſine iudiciorũ ſtrepitu. ⁊ qđ im portent verba iſta. vide qđ dixi. j. de here. c. vlti.

x ¶ Interim hac cauſa pendente.

y ¶ Auctoritate. Nõ nouũ caſũ hic ⁊. j. §. ceterũ. vbi electa ante ↄfirmationeȝ adminiſtrat. aliũ habes. ſ. e. nihil ẽ. aliũ. ſ. e. lȝ de vitanda. xxiij. di. in nomie aliũ ſm quoſdã in imperatore ut ſola electione adminiſtret. xciij. di. legim⁹.

z ¶ Libere. ut. ſ. eo. cum nobis olim. in fi. ⁊. ſ. c. ꝓxi.

⁊ ¶ Rebus ſtrictius loquitur ꝙ. ſ. e. c. ꝓxi.

9 ¶ Recipiat. conuentus tamen recipere poterit ſm diſtinctionem. j. ne ſe. va can. c. vno. ⁊ de regu. c. vlti.

x ¶ A minori parte. aduerte decre. iſta bene determinat quid iuris quando facta eſt electio a duplo maiori: ⁊ a maiori ⁊ a minori. quid dices in quarto gradu cum electiones pares voces habeant nume ro: nunquid altera poterit per acceſſum ratificari? credo ꝙ nõ. ac cedat ad hoc quod no. ſ. eo. eccleſia veſtra. ij. ad fi. ⁊ hoc credo pre cipue iſta rõne. ele ctio facta a minori parte ad quãcunqȝ dignitateȝ nulla eſt ipſo iure de religio ſo quocunqȝ. ſ. eo. quorundã. ⁊. j. ſtati ſequiť. hec igiť eſt ratio quare per ac ceſſuȝ ratificari nõ põt. quia quod a ſui principio ſic nulluȝ fuit tractu tẽporis nõ cõualeſcit. j. de re gu. iu. nõ firmať cũ ſuis ↄcor. ⁊. ſ. e. au ditis. ſed electio fa cta a media pte eti am nulla eſt. ſ. e. q2 propter. et. c. eccle ſia veſtra. i. ⁊. ij. er go per acceſſũ rati ficari nõ poterit. ꝑ terea duplicato ſcru tinio ⁊c. ſ. eo. c. pu blicato. ſȝ iuriũ cor rectio eſt vitãda. ſ. e. cũ expediat. ab il lo igiť iure nõ rece dã niſi inquãtũ ex preſſũ inuenio. ſed in electione facta a maiori pte inuenio expſſuȝ ꝙ augeť ꝑ acceſſũ. hunc igiť ca ſũ nõ extendã. ad h̃ j. in fi. c. dicaȝ. ergo ſm hoc minorẽ ptẽ illam que nõ eſt ma ior: ita ꝙ acceſſus haberi nõ poſſet.

a ¶ Obtinere. ſ. eo. quorundam.

b ¶ Ipſi. electo uel nominato a minori parte.

c ¶ Collatio. Nota ex hoc ⁊ ſuperioribus reprobatam opinionẽ il lorũ qui dicebant. ſ. eo. quia propter. in prin. ꝙ decre. illa in mulie ribus locũ nõ habebat quibus licebat ignorare iura. ff. de iur. ⁊ fa. igno. l. regula. ⁊ per hanc litteram que dicit collationẽ zeli ⁊ meriti in huiuſmodi electionibus nõ habere locum. Dicunt quidã ꝙ mo nialis eligens ſcienter indignam nõ eſt priuata poteſtate eligendi: quaſi priuatio ex collatione procedat. ſed certuȝ eſt ꝙ tempore de cre. ſ. eo. cum in cunctis. in electionibus nõ erat neceſſe collatiões fieri. quia adhuc nõ emanauerat decre. quia propter. ⁊ tamen tunc ſine collationibus eligentes indignos erant priuati poteſtate eligẽ di. ergo bene infertur ꝙ ex collationibus priuatio nõ procedit ſed ex electione. ut. ſ. eo. ti. perpetuo. nam ut ibi dicitur etiaȝ ſi poſt col lationem nõ ſequatur electio nõ habet locum pena.

d ¶ Ceterum. tertia pars.

e ¶ Cõpromiſſi. Quid ſi ꝓcedať per formã. ſ. e. cũ dilecti. ⁊. c. cuȝ expediat. habebit ne locũ qđ hic diciť. uel an qđ dť in ſupiori ꝓxi. parte? credo ꝙ locũ hẽbit ꝑticula huius decre. q2 forma illa potius cõpromiſſi eſt ꝙ ſcrutinij ut ꝓbatur per ipſaȝ decre. cũ expediat. ⁊ dico ꝙ illa forma nõ eſt forma per ſe: ſȝ eſt quedã ſpecies forme cõ promiſſi ꝙ hoc ſit veruȝ. ꝓbatur ex eo ꝙ omnes alie forme ſubla te erant per decre. quia ꝓpter. ſi ergo illa fuiſſet per ſe forma neceſ ſario eſſet cõcludere illã fuiſſe ſublatã. ſȝ nõ fuit. quia ſpecies ẽ for me cõpromiſſi ut dixi ſicut ⁊ ↄpromittiť ad aliã certã metam. ſ. e. cũ in veteri. ⁊ facit. j. c. ꝓxi. §. porro. ⁊ hoc ꝓbat tex. ipſius decret. cũ expediat ibi in electionibus cõpromitti. io. an.

f ¶ Si minor. ſatis credo ut dixi in ꝓxi. parte. idem de media. ⁊ ſm hoc dicam⁹ minorẽ partẽ illã que maior nõ eſt. uel neceſſaria eſſet in hoc puncto declaratio. uel ſtandum antiquo iuri.

g ¶ Ut in forma. j. exponit ibi partis eiuſdem. ⁊c.

h ¶ Statuitur. ſ. quando a principio uel per acceſſuȝ electa eſt a du plo maiori parte. ſ. eo. §. ſane. ⁊. §. ſe.

i ¶ Confirmeť. aduerte: q2 in iſto caſu ⁊ in caſu. ſ. e. §. ſane. ⁊. §. ſe. nõ credo ꝙ ante ↄfirmationẽ miniſtrare poſſit. ⁊ eſt mirabile. q2 ſi eſt electus a duplo maiori parte: ergo a maiori. ergo videť ꝙ ante

confirmationem adminiſtrare poſſit. ſ. e. §. ſi vero. Item ſi minoꝛ pars ſe opponit. multo fortius videt̃ ꝙ adminiſtrare poſſit. ꝙ̃ qñ ſe maioꝛ pars opponit. ut. j. ſequitur. ſed non mireris. qꝛ in iſtis caſib⁹ non differt ꝯfirmatio ꝓpter obiecta. ⁊ ideo nõ adminiſtrabit ante confirmationẽ. ſed in illis differt̃. ⁊ ideo ante cõfirmationẽ nõ adminiſtrabit. ſed in illis differt̃. ⁊ iõ ante cõfirmationez adminiſtrabit iuriſ ꝑmiſſione. ⁊ ꝙ hoc ſit verum ꝓbo. qꝛ ꝙ electus ante confirmationẽ adminiſtret. eſt cõtra iura ſ. e. qualiter. ⁊ noſti. a quo iure antiquo dico non recedendum niſi inquãtum permiſſum inueniam in alijs ius antiquũ ſeruabo. ut in fi. c. ad hoc. ſ. de tranſla. c. vl. vbi ad maioꝛem tranſire permittitur. ſed non ad parem.

a ❡ Benedictio. ſi abbatiſſa fuerit. ſ. e. §. ſane. in fi.

b ❡ Eiuſdem. ſ. minoꝛis numero.

c ❡ Non obſtante. expone ut. ſ.

d ❡ Precluſa. ſ. e. §. verum.

e ❡ Premittitur. ſ. eo. §. ſi vo.

f ❡ Differatur. hec ẽ ꝗ ratio q̃re adminiſtrat. ut. ſ. dixi.

g ❡ Interim. nõ probis que. ſ. dixi.

h ❡ Predicitur. i dicto. §. ſi vo. ſ. ꝙ bona non alienet. nec aliquã in monialez recipiat quoq° mõ.

i ❡ Euentuz. qui dubius eſt. ff. de peculio quod debetur.

k ❡ Expectare. Nõ electio facta per formam ſcrutinij a duplo maioꝛi parte. ⁊ electio facta ꝑ formam cõpꝛomiſſi cui minoꝛ pars conuentus ſe oppnit. ſunt paria. quia in eis ſtatim fit confirmatio contradictione partis alterius. uel exceptione uel appellatiõe nõ obſtãte. ⁊ poſt poſſeſſionẽ adeptã vtrobiqꝫ admittit̃ accuſatio uel denunciatio. Itẽ electio facta a maioꝛi parte ꝑ formã ſcrutinij. ⁊ facta ꝑ cõpꝛomiſſuz cui maioꝛ pars ſe opponit ſunt paria. qꝛ vbiqꝫ differt̃ ꝯfirmatio. ⁊ interim adminiſtrat exceptis quibuſdã caſib⁹. ſꝫ electio facta per formã ſcrutinij a minoꝛi parte ꝯuentus ⁊ facta ꝑ formaz compꝛomiſſi cui duplo maioꝛ pars conuentus ſe opponit non ſunt paria. qꝛ pꝛima non valet ipſo iure. nec ratificatur per ꝯſenſuz. ſecunda poſſet valere. ſed nõ adminiſtrat electus. ſed litis euentũ expectat. Si queratur quare ius diuerſum in forma ſcrutinij ⁊ forma cõpꝛomiſſi: ſatis patet per ſe ſolutio. quia in ſecundo caſu oẽs conſenſiſſe vident̃ eo ꝙ cõpꝛomiſerunt. quod non eſt in pͥmo. per formã eniz cõpꝛomiſſi etiã vno cõtradicente procedi non potuit. ſ. e. quia propter. Equa igitur fuit ratio in eis diuerſum ius ſtatuens.

l ❡ Porro. quarta pars.

m ❡ Premiſſa. qꝛ non in electione que ꝑ formã ſcrutinij a pͥncipio vel per acceſſum facta reperitur a duabus partibus. nec in electiõe que facta fuit per formam cõpꝛomiſſi. cui minoꝛ pars ſe opponit.

n ❡ Ad ſe. apo. no. ar. pꝛo opinione guil. duran. ꝙ decre. ut circa. nõ habeat locũ niſi in appellationibus interpoſitis ad papã. ſed contrarium dixi ſequẽdo gar. in pꝛedicta decre. ut circa. ſ. ꝙ in omnib⁹ appellationibus locum habeat. ⁊ dico ꝙ decre. iſta hic reſpicit. c. ſequens. quod loquitur de decre. cupientes. que locum non habet niſi in appellationibus ad papã interpoſitis.

o ❡ Formã. ſ. ꝙ expͥmat oia ⁊ ſingula. que in formã uel ꝑſonã intendunt obijcere ⁊ ſingulariter ⁊ clare. ſ. e. ꝓcuratoꝛ. ⁊ ꝙ iuret ſm̃ formã ibi ꝯtentã. ⁊ ẽ pena ꝙ ſup nõ expͥſſis nõ audiant̃ niſi ex certa cã. ut ibi pꝫ

⁊ eidẽ benedictio[a] impendat̃: partis eiuſdem[b] ꝯtradictione uel exceptione aut appellatiõe qualibet nõ obſtante[c]: ſed ꝑ hoc denunciandi uel accuſandi eã poſtmodum ſibi uia minime ſit pꝛecluſa[d]. ſi maioꝛ eius donec de obiectis ⁊ alijs. ut in eadẽ forma ſcrutinii ꝑmittit̃[e] fuerit inquiſitũ. ꝯfirmatio uel infirmatio differat̃[f]. ſꝫ interim[g] ut pꝛedicitur[h] libere adminiſtret. niſi forſã pars opponentiũ extiterit duplo maioꝛ tunc. n. adminiſtrare ipſã nolum⁹ ſꝫ litis euentũ[i] potius expectare[k]. Porro[l]. ſi ĩ huiuſmodi electionũ negocijs ꝯtigerit in illis duntaxat caſibus in quib⁹ oppoſitiones iuxta pꝛemiſſa[m] fuerint admittẽde ad ſedem apoſtolicam[n] appellari. appellantes formã[o] ꝯſtitutionis felicis recoꝛdationis gregoꝛii pape pꝛedeceſſoꝛis noſtri edite ĩ ꝯcilio lugdunẽ[p] diligentius ſeruare teneãtur. Sꝫ[q] cũ eas ꝓpter ſexus uerecundiã[r] ſueqꝫ ꝯditionis ſtatũ[s] nõ deceat[t]. nec ipſis expediat[u] publico cetui demonſtrari. aut extra ſua monaſteria euagari[x]: nolumus ꝙ electe uel etiã eligẽtes aut appellãtes ſeu he ꝯtra quas appellatũ[y] fuerit ad eandẽ ſedẽ ꝑſonaliter[z] ueniant quoquo modo. Sed pꝛocuratoꝛes ſufficiẽter[⁊] inſtructos iuxta cõſtitutionẽ[ꝯ] pie memoꝛie nicolai pape. iii. pꝛedeceſſoꝛis nr̃i ad ſedẽ ipſã tranſmittãt: ꝑ eos electionum ac appellationũ ⁊ poſtulationũ ſuarum pꝛoſecuture negocia: pꝛout iuſticia ſuadebit: penam[ꝫ] in dicta cõſtitutione contentã ipſo iure ſi hoc non fecerint[a] incurſure. Poſtremo[b] hi[c] quod ad dirigendas in huiuſmodi electionib⁹ moniales eaſdem deinceps[d] contigerit euocari ab his pꝛorſus abſtineãt per que inter eas ſuper faciendis ipſis electionibus oriri poſſit diſcoꝛdia uel exoꝛta nutriri[e]: alias eoipſo excõmunicationis ſententie ſe nouerit ſubiacere[f]. Supꝛadicta[g] ſiquidez nedum in monaſterijs in quibus ſunt moniales viuentes ſub aliqua de religionibus appꝛobatis[h] ſed etiaz in illis ubi ſunt iuxta quarundam pꝛouinciarum[i] conſuetudinem mulieres que nec pꝛopꝛiũ renunciant. nec profeſſionem faciunt regularem: ſed uiuunt ut in ſecularibus eccleſiis canonici ſeculares: uolumus per omnia obſeruari: eo quod ſupꝛa[k] dicitur duntaxat excepto ut non eligãtur. nec eligant non profeſſe: cum in ipſis hoc locum ſibi nequeat[l] uendicare: per hoc tamen earuz ſtatum oꝛdinem ſeu regulam nolumus nec intendimus appꝛobare. Ad hec[m] licet pꝛemiſſa que in multis[n] a iure cõmuni diſcrepare noſcuntur: circa electiones in quibuſlibet mulierum monaſterijs faciendis ex certis cauſis rationabilibus ſpecialiter duxerimus ſtatuenda: intentionis tamen noſtre nequaquam extitit[o]: per illa quo ad electiones in alijs uiroꝛum monaſterijs uel quibuſuis eccleſiis celebrãdas aliqd immutetur: ſed iura precedẽtia in ſua omnino remaneãt firmitate[p].

Idem.

p ❡ Lugdunẽ. ut. ſ. e. ut circa. io. an.

q ❡ Sed cũ eas. §. iſte tractus fuit ex glo. gar. poſita. ſ. e. cupientes. circa pͥn. ſuper verbo regularium. vbi dicebat gar. ꝙ ſatis credebat de mente cõditoꝛis non fuiſſe. ꝙ femine irent ad curiam. videbatur tñ ꝑ verba ꝙ ire tenerẽtur. quia in maſculino genere cõpꝛehendit̃ femininũ. ff. de le. ij. ſi ita. xvii. q. iiii. ſiquis ſuadente. ꝯiuncto. cũ decre. de ſen. excõ. mulieres. Itẽ ꝑ iura antiq̃ in abbatiſſam electa ꝑſonaliter ſuã electionez ꝓſequi poterat. ſ. de reſcrip. cũ dilecta. ⁊ ꝙ non fuerit illa mens ꝯditoꝛis ꝓbabat ꝑ decre. ſ. de ſen. excõ. de monialibus. xvii. q. ij. ꝑniciosaz. de coha. cle. ꝑ totũ. de ſta. mo. c. vlti. §. fi.

r ❡ Verecundiã. Nõ melioꝛẽ conditionẽ mulierũ. ad idem j. de iudi. mulieres. In qbuſdam vero deterioꝛ eſt. quod dic ut. ſ. de pe. ⁊ re. c. noua q̃dam.

s ❡ Statum. regularez. ſ. ⁊. ſic duo concurrunt.

t ❡ Deceat. ſm̃ honeſtatem.

u ❡ Expediat. ſm̃ vtilitatẽ. ſ. de vo. ⁊ vo. re. magne.

x ❡ Euagari. j. de ſta. regu. c. vno. ⁊ ꝯcoꝛ. C. õ his qui ve. eta. impe. l. ij.

y ❡ Appellatuz. que venire tenebant̃ ſm̃ formã decre. cupientes.

z ❡ Perſonaliter. in hoc ergo ſolo. ſ. in ꝑſonali aduentu locum non habet decre. cupientes. alias vo bene.

⁊ ❡ Sufficienter. ſ. cum omnibus actis iuribus ⁊ munimẽtis ad cãz ſpectantib⁹. ſ. e. ti. in decr. cupiẽtes. §. ꝙ ſi p. xx.

ꝯ ❡ Cõſtitutionẽ. ſ. e. cupiẽtes.

ꝫ ❡ Penaz. ſ. ꝙ electe ſi infra tempus debitum ꝓcuratoꝛẽ nõ miſerint. ſiue ꝑuate omni iure ſibi ꝑ electionez queſito. ſi aũt miſerint ſed non cum actis iurib⁹ ⁊ munimẽtis ſufficienter inſtructũ. ꝓ illis exhibẽdis alibi ꝙ apud ſe. apꝛ niſi ex iuſta cauſa dilationem aliquam non habebunt. eligẽtes appellantes uel opponentes quo ad ſe a totali ſunt excluſe ꝓſecutione ꝓceſſus. ita ꝙ per hoc electis nullum pꝛeiudiciũ generetur. hec ⁊ alia habes ĩ pꝛedicta decre. cupientes.

a ❡ Hoc non fecerit. ſ. pꝛocuratoꝛẽ non miſerint. nõ ſufficienter inſtructuz.

b ❡ Poſtremum. quinta pars.

c ❡ Hi. puta religioſi viri. lxiij. di. obeuntib⁹. uel conciliari uel aduocati uel diſcreti viri ad h̓ vocati. ⁊ quod dicit hi dic uel he. quia ſi religioſas uel diſcretas mulieres ad hoc vacarent. ipſe tenentur hac cõſtitutione. ⁊ facit quod dixi. §. pꝛoxi. ſ. e. generali.

d ❡ Deinceps. reſpicit enim futura.

e ❡ Nutriri. Nota iſta duo paria eſſe. ad idez de pͥuile. cũ ⁊ plantare. in pͥn.

f ❡ Subiacere. Nota nouum caſum in quo quis excommunicatus eſt ipſo iure. ⁊ credo ꝙ epiſcopi tales poſſunt abſoluere. cum papa ſibi non reſeruauerit abſolutionem. ſ. de ſenten. excom. nuper. ⁊ adde quod dixi ſupꝛa. e. ſciant cuncti.

g ❡ Supꝛadicta. hic. vi. pars.

h ❡ Appꝛobatis. de re. do. religionum.

i ❡ Pꝛouinciarum. ut in theutonia. ⁊ vide quod no. io. xij. q. vl. ⁊ her. de ma. ⁊ obe. dilecta. in glo. pe.

k ❡ Supꝛa dicitur. ſ. in pꝛima parte. c.

l ❡ Nequeant. pꝛopter facti impoſſibilitatẽ cum non pꝛofiteantur. neceſſe eſt ꝙ eligantur. ⁊ eligant non ꝓfeſſe.

m ❡ Ad hec. vij. ⁊ vltima pars.

n ❡ In multis. ut in electione confirmanda exceptione aliqua nõ obſtante in adminiſtrando ante confirmationem in recedendo a cõſenſu poſt publicatũ ſcrutinium ⁊ ſecutam electionem ⁊ in multis alijs.

o ❡ Extitit. alias exiſtit.

p ❡ Firmitate. quod fauoꝛabile et expediens eſt. ſ. e. cum expediat.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

a Prouida. C. Si ordinarius poſt receſſum appellationis interiecte ad curiam in cauſis electionū epiſcopatuū non inquiſito an prauitas interuenerit. ꝓcedit: ꝯfirmat uel ꝯſecrat. ꝑdicta non tenent ⁊ ipſe ab epoꝝ cōfirmatione ⁊ ꝯſecratione eſt ſuſpenſus ꝑ annū. eo. ti. ꝙuis.

Prouida[a] ꝯſideratione generale conciliū lugdunenſe[b] cōceſſit[c] ut ab appellationibꝰ in iudicio uel extra[d] iudiciū ad ſedē[e] apoſtolicā in electionū epiſcopoꝝ et eoꝝ ſuperiorum[f] negociis interiectis ꝑ quas ad ſedē ipſam eadem negocia deferunt[g] partes[h] nulla interueniente prauitate recedere ualeant antequā ipſi ſedi appellationes eedem fuerint preſentate. ſed inferiores iudices quoꝝ eſt appellatiōe ceſſante negocioꝝ cognitio eorundē: ſi i hoc prauitas interceſſerit: ante oīa diligenter inquirant ⁊ ſi eā interceſſiſſe repererint: ſe nō intromittāt ullatenus de eiſdē: ſed prefigant ipſis partibꝰ ꝑemptoriū terminū cōpetentem. quo cū actis ⁊ monimētis ſuis apoſtolico ſe cōſpectui repreſentent. Uerum[i] cū nonnulli conceſſione huiuſmodi abeuntes[k] ſuam inquiſitione prefata[l] omiſſā cognitionem in eiſdē negociis[m] interponat ad confirmandas electiones ⁊ conſecrādos electos temere procedendo: nos ſuper hoc expreſſius[n] prouidere uolentes: ꝯfirmationes ⁊ cōſecrationes[o] huiuſmodi ⁊ quoſcunqꝫ proceſſus alios quos inquiſitione premiſſa non habita contigerit decetero in talibus negociis attentari decernimus nullius penitus exiſtere firmitatis[p]: ⁊ confirmantes ⁊ cōſecrantes eoſdem: ut in eo in quo[q] peccauerunt puniātur[r]: ab epiſcoporum confirmatione ac conſecratione per annum[s] continuum ipſo iure fore ſuſpenſos[t].

Idem.

Si eo tempore[u] quo prouiſiones alicuius eccleſie cathedralis[x] ex quauis[y] cauſa diſpoſitioni ſeu ordinationi ſe. apoſtolice. reſeruamꝰ[z] inhibentes ne ad electionem uel prouiſionez[&] faciendam in ea quomodolibet procedatur: ⁊ decernentes ſi ſecus ſuper hoc a quoquam ſcienter uel ignoranter[9] attentatum extiterit irritum ⁊ inane. ſi uero iam[ꝝ] ad electionem forſitan ſit proceſſum in ipſa: preſenti conſtitutione ſancimus: ꝙ licet reſeruatio inhibitio ⁊ decretum[a] huiuſmodi nō afficiāt electiōem uel alia[b] que precedunt officium. tamē ut effectu[c] careant ea que poſtmodum[d] ſubſequuntur.

Idem.

Si quis[e] iuſto impedimento

b Lugduni. ſ. e. ti. ꝙuis. io. an.

c Conceſſit. quia id prius ꝑ alexan. ꝓhibitum fuerat. vt ibi dixi.

d Uel extra. latior eſt ergo iſta decre. ⁊ illa. ſ. e. ti. ꝙuis. ꝙ illa. ſ. e. ut circa. que locū habet ſolum in appellationibus extra iudiciū interpoſitis. ſ. e. conſtitutis.

e Ad ſe. apo. in aliis ſecus: cum cautū non reperiatur.

f Superiorum. archi. ꝑorū patriarchaꝝ ⁊ primatuū.

g Deferuntur. nam fruſtratorie non deferuntur. ſ. e. ꝙuis. licet olim ſecus. ut ibi.

h Partes. ergo altera pars tantum hoc nō poſſet. quod dic ut dixi. ſ. e. ꝙuis. ⁊ ſequētia expone etiā ut ibi expoſui

i Uerum. ſecunda pars.

k Abeuntes. ⁊ ſic priuilegium uel conceſſioné amittere debuerunt. ut. ſ. de ꝑui. tuaꝝ de ſen. exco. cū illorū. ⁊. c. cōtingit. xi. q. iij. ꝑuilegiū. cū ſi.

l Prefata. ſ. an i illo receſſu interuenerit prauitas. nec ne

m Negociis. ſ. epoꝝ electione ⁊ ſuorum ſuperiorum.

n Expreſſiꝰ. hoc dicit ex eo quia ſatis erant nulla que ꝑ illos fiebant ꝑ ipſam decret. ꝙuis. qꝛ ſatis eſt legiſlatorē aliquid ꝓhibuiſſe. ⁊ ſi nō adiciat quod cōtra factū fuerit non valere. C. de legi. nō dubium. ⁊ expreſſius etiā propter penam quam addit.

o Conſecrationes. conſecrationē enim precedere debet confirmatio. alias non valet ꝯſecratio. ſ. de do. ⁊ contu. cum olim. D. hic autem confirmatio non preceſſit. quia idem eſt non eſſe quod nullum eſſe. ſ. de tranſla. inter corporalia. patet ergo quod non tenuit conſecratio.

p Firmitatis. electio tamen ꝓpter hoc non vitiatur. ſed de nouo petetur confirmatio coram papa. non coram illo qui prius confirmauerat. qꝛ ſuſpenſus eſt ꝑ annū continuū a ꝯfirmationibꝰ epoꝝ. ut ſequit. ⁊. ſ. e. ſi ꝯfirmationé. quā explicare poteſt ꝑ iſtā ut ibi dixi. ſꝫ ſi reperietur electio canonica. de nouo confirmabitur. ut. ſ. dixi. ſed nunquid de nouo ꝯſecrabitur? ⁊ videtur ꝙ ſic ꝑ iſtā litterā: credo ꝙ cū character impſſus fuerit anime ad inſtar epi ordinātis. qué ordinare non poterat. puta non ſuū ſubditū. verus epiſcopalis ordo collatus fuerit. ſꝫ non eius executio. ⁊ ſic intelligā conſecrationē eſſe nullius fraternitatis quo ad executioné: ad idē. ix. q. i. c. i. ⁊. c. ordinationes. ⁊. q. ij. c. i. ⁊. c. epum. ſ. de tempo. or. ꝙ tranſlationé. ſm hꝫ ergo illiꝰ ordinis ſibi tradetur executio. facit qđ no. de renun. poſt tranſlationé ad fi.

q In quo. propter hoc dico ꝙ ſi ſolum confirmauit a confirmatione tantū ſuſpenſus eſt. ſi conſecrauit ⁊ confirmauit. ſuſpenſus erat ab vtraqꝫ

r Puniantur. ſ. de tempo. or. litteras. cum ſi. io. an.

ſ Continuū. credo ꝙ a die confirmationis incipiet annus ſuſpēſionis a cōfirmatione. a die conſecrationis annus ſuſpenſionis a conſecrationibus.

t Suſpenſos. repete decernimus quod eſt. ſ.

u Si eo tpe. ſi papa ſibi ꝓuiſioné eccleſie cathedralis: inhibuit ⁊ decreuit non eſt vitiata electio que ꝑceſſerat. oīa tñ que reſeruationé ſequunt̄ carent effectu. Cauſā dedit huic decre. quia vacāte eccleſia boñ. ꝑ morté bone memorie dñi octauiani ipſius eccleſie epi infra biduū canonici de reſeruatione timentes elegerunt bone memorie dñm ſclatā fratré ſuū. poſtmodū papa bonifaciꝰ audiēs de morte. o. reſeruauit. inhibuit ⁊ decreuit. poſt triduum audiuit de electione facta de domino ſclata predicto: ſatis gratū habuit: ſed ab aſtantibꝰ iuriſperitis queſiuit an ad ipſum an ad archiepiſcopū ipſiꝰ electionis ſpectaret confirmatio? quod hic determinat: ⁊ terminantur ꝑ hāc decre. que no. ſ. e. innotuit. in fi.

x Cathedralis. quid de inferioribus? videt̄ ꝙ in eis locū non habeat. quia ſi de eis voluiſſet intelligi: illud expreſſiſſet. ſ. de deci. ad audientiā. ⁊ ad hoc faciunt oīa argumenta que inducuntur a verbis. ꝯ videt̄ ꝙ idem ſit in aliis: cū eadē ſit in eis ratio. ergo idē ius. ⁊ eſt ſi. qđ dixi. ſ. e. ex eo. qđ ſatis poteſt dici ꝙ eſſet ſtandū lr̄e. ut in cathedralibꝰ tantū locū habeat decre. nec eſt verum ꝙ ſit eadē ratio: quia cauſe epiſcopatuū ſunt merito cōnumerande maioribus cauſis. ſ. e. ꝙuis in ꝑn. qđ nō eſt in aliis ⁊ ideo licet iuriſdictio pape ſit ꝑuenta. tñ ꝓpter maioritaté ſuā deferentur ad papā in inferioribus ſo. q non ſic cōnumerantur maioribꝰ ſufficiet ꝑuentio: vnde ex quo ꝑceſſerat electio. reſeruationé poterit quicquid faciendū imminet per ordinariū expediri. alias graue eſſet ꝙ ꝓpter reſeruationé que electioné alicuius bñficiati ſequit̄. neceſſe eſſet ꝓ cōfirmatione papā adire. nec hic equparabo regulares cathedralibꝰ. ſicut nec. ſ. e. ꝙꝙ. licet equiparent̄. ſ. e. ſi poſtꝙ. vnde ſi poſt ꝯfirmationē abbatis fiet reſeruatio. ante benedictioné benedicet ordinarius. hec vera niſi papa aliud i reſeruatione iuſſiſſet ⁊ ſic nō habilitabo verba: nec recedā a littera.

y Ex quauis cauſa. ex ſola etiā volūtate. ſibi enim ſola voluntas eſt pro ratione. de conceſ. ꝑben. propoſuit cū ſuis concor.

z Reſeruamꝰ. has reſeruationes legati etiā de latere facere non poſſent. j. de offi. dele. deliberationem in prin.

& Prouiſione. puta faciendam ex iure deuoluto. ſ. e. ꝙꝙ. nunquid ſola reſeruatio ſine inhibitione ſufficere? credo ꝙ non ad caſſationem. §. de ꝑben. dilectus. puniendi tamé eſſent qui elegerunt poſtꝙ reſeruationē ſciuerant eſſe factā ut ibi ⁊. j. de conceſ. ꝑben. ſi ſoli. per quā decre. videt̄ ꝙ inhibitio bene ſufficiat ſine decreto. hoc verum ad caſſandum ea que ſcienter poſt inhibitionem ſunt facta: ſed ad hoc ut ab ignorantibus facta vitient̄ neceſſarium videtur decretum. ut hic ioannes.

9 Ignoranter. No. ꝙ decre. ignorantes afficit. ſed notare potes contrarium. ſi enim ignorantes afficeret. quare hic additum fuiſſꝫ uel ignorāter? ſuperflua ſm hoc videretur hec lr̄a. in decreto pape dicimus ꝙ ignorantes afficit. j. de conceſ. ꝑben. quia cunctis.

ꝝ Iam ad. ſ. ante tempus quo facta fuit reſeruatio. quid ſi eadem die facta fuit reſeruatio ⁊ electio? dico ꝙ ſi poteſt apparere que primo puta per inſtrumenta electionis ⁊ reſeruationis: puta ſi in eis dicatur de die ⁊ hora. uel ꝑ teſtes qui ꝑdictis interfuerunt. hic nullum dubium. ſi autem hoc nullo modo poteſt apparere. dico negocium ad papā deferendum. ut ſua voluntate determinet per decre. ſ. de reſcrip. c. pe. e. li. cum enim hic de iure pape queratur. quod dubium eſt: non poterit inferior ipſo gratificare. ⁊ hoc non reſeruauit tantum. ſed ſi reſeruaſſet ⁊ contuliſſet. prefertur datus a papa in eo caſu. j. de preben. ſi a ſede.

a Et decretum. nota copulatiue ⁊ non diſiunctiue ponuntur. ⁊ facit pro his que. ſ. dixi.

b Uel alia. ſi ergo confirmatio ⁊ conſecratio preceſſiſſent decretum. eſſet electi negocium expeditum. ſi autem ſola electio confirmatio ⁊ conſecratio pertinebit ad papam. ſi autem preceſſerat electio ⁊ confirmatio. tunc ſola conſecratio ad ipſum pertinebit.

c Effectu. ſi ergo ante reſeruationem electus. ⁊ poſt reſeruationé confirmationé fuerit. nō valet ꝯfirmatio etiā ab ignorantibꝰ exhibita ⁊ recepta. electio tñ ꝓpter vitioſā ꝯfirmationé non vitiat̄. ſ. e. ſi confirmationé. quā per hanc exemplificare potes. ⁊ adde quod dixi. ſ. eo. c. proxi.

d Poſtmodum. ſ. poſt reſeruationé inhibitioné ⁊ decretū. ⁊ argue ex hac decre. ꝙ ſi papa ꝓuidit alicui de epatu. aliꝰ ꝙ papa ſine eius mandato illū nō poterit ꝯſecrare. ar. ad idē de accu. meminimus.

e Si qs iuſto. Hanc decre. diuido in tres partes. ꝑma durat vſqꝫ ad. §. porro. ſecunda vſqꝫ ad. §. abſens. tertia vſqꝫ ad fi. Aliqs iuſto impedimento detentus in electionis negocio cōmiſit pluribꝰ vices ſuas. querit̄ an valuerit cōmiſſio? rñdetur ꝙ ſic: dūmodo in ſolidū dati fuerint. ⁊ erit melior tūc occupātis ꝯditio. ſi aūt nullus occupat: ſed ambo ſimul ꝯcurrunt: admittetur ille qué capitulū uel maior pars elegerit. ſi aūt capitulū nō concordat. ille admittet̄ qui ꝑmo in inſtrumento ꝓcurator extiterit nominatus. Et ratio quare

alter ſolus admitti debet eſt. quia poſſent vota dirigere in diuerſos ⁊ ſic res non haberet exitum. ⁊ quod fieret non valeret: ſi aūt non fuerint dati inſolidū: tunc neuter admittet̄ ꝓpter ſuperiorē rōneȝ ⁊ ſibi imputet qui ſic eos inſtituit. Secundo querit̄. aliquis dedit procuratorē in negocio electionis: ille ꝓcurator noie ſuo eligit vnū. ⁊ noie dni aliuȝ eligit. queritur an poſſit: reſpondet̄ ꝙ nō niſi de certa ꝑſona eligenda habuerit ſpeciale mandatū. Tertio querit̄: pone canonicus abſēs non inuenit aliquē procuratorē in collegio. querit̄ an poſſit dare extraneuȝ: ⁊ reſpondet̄ ꝙ nō inuito capitulo. ſed queritur an ſaltem votū ſuū poſſit exprimere per litteras: ⁊ reſpondet̄ ꝙ nō: q2 votū in ipſo ſcrutinio ſecreto ⁊ ſigillatim tantūmodo ē exprimendū: ⁊ non ante ſcrutiniū. emanauit hec decre. ad declarationem decre. de elec. quia ꝓpter. §. penul. ⁊ eorum que ibi no.

detētus[b] in electionis negocio nequeat cōmode intereſſe pōt neduȝ vni. put dr̄ in ꝯcilio[c] generali. ſed ⁊ pluribus[d] cōmittere uices ſuas. duȝ tū eoꝝ cuilibet det inſolidū[e] poteſtatem. ⁊ erit tūc[f] melior ꝯditio occupantis[g] Uerum ſi ambo concurrant inſimul[h]. ⁊ poſtulent ſe admitti audiri eos nō expedit. q2 poſſēt uota ſua dirigere in diuerſos ſicqȝ res non haberet exitū. ⁊ quod ab eis hoc caſu fieret nō ualeret. ſȝ is admittatur dūtaxat[i] quē capitulum uel pars maior[k] elegerit[l]: uel ſi cōcordare nequeāt[m]. is ꝗ primo ī inſtrumēto uel lr̄is ꝓcuratiōis extiterit noiatus[n]. Si aūt nullus ipſorū in ſolidum fuerit deputatus. tunc ꝓpter[o] rationem eandem ipſorum aliquis non debebit admitti[p]: ſibi qȝ imputet qui ſic eos ꝯſtituit indiſcrete[q] Porro[r] cum unus eſt ꝓcurator ſimpliciter ꝯſtitutus. ſi is vnum ſuo ⁊ alium domini ſui noie in ſcrutinio nominandum duxerit. nihil agit[s] niſi de certa[t] eligenda ꝑſona ſibi dominus dederit ſpeciale mandatum: tunc enim in illā[u] eius ⁊ in alio ſuo nomine licite poterit conſentire[x] Abſens[y] quoqȝ licet nullus de collegio uelit eſſe procurator[z] eiuſdem. nec ipſe nolente[⁊] capitulo extraneuȝ ualeat deputare non poterit aliquatenus per litteras exprimere uotū[ꝯ] ſuū: quod nō eſtante ſcrutiniū: ſed in ipſo ſcrutinio ſecrete ⁊ ſigillatim tantūmodo exprimendum[ꝛ]

Idem.

a ¶ Iuſto. hoc relinquendum eſt iudici: quia nec numerari poſſent: exempla tamen habes. ff. ſi quis cau. l. ij.

b ¶ Detentus. ⁊ in loco exiſtens de quo debeat euocari. alias locuȝ non habet cōmiſſio. ſ. e. q2 ꝓpter. §. pe. ⁊ de hoc impedimēto ſi opus fuerit fidem facere debet iuramento: ut ibi. vnde non eſt de neceſſitate ꝙ iuret in inſtrumēto procurationis ipſe dn̄s. ſed cautū eſt ꝙ det mandatū ipſi ꝓcuratori iurādi in animā ſuā: ꝙ ipſe tali impedimento detentus eſt ſm oēs modernos qui hoc no. in decre. q2 ꝓpē ⁊ eſt ratio. quia ſi capitulū requireret iuramentū. ꝓcurator iurare non poſſet. nec ꝑterea vlterius expectaret̄. fuit. n. ꝓcurator minus ſufficiens. ⁊ ideo ſibi conſtituens imputet. ad hoc. ī. §. ſi aūt. nec dȝ dicere ꝓcurator. dico dn̄m in loco in quo debet vocari ⁊ iuſto impedimento detentū: quia iſta ſunt verba iuris. ſȝ dicere debet verba facti. ſ. dico dn̄m in tali loco ⁊ tali impedimento detentuȝ. puta tali infirmitate uel talibus inimicitijs. ⁊ tunc ſi non admittatur. appellet ſm hoſti. qui hoc ibi no.

c ¶ Concilio. ſ. e. quia propter. Iſta eniȝ fuit dubitatio. quia ibi dicebatur. committat vni de collegio.

d ¶ Pluribus. idem no. vin. ⁊ cōpoſte. ſ. e. q2 propter. ⁊ ꝙ dicit pluribus. intelligo ſiue duo fuerint ſiue plures. dum tamen in ſolidum ut ſequitur. quia eadem eſt ratio.

e ¶ Inſolidum. aliter neuter admittetur. ī. e. §. ſi autem.

f ¶ Tunc. cum poteſtatem habent inſolidum.

g ¶ Occupantis. ſ. de procu. non iniuſte. vbi de hoc.

h ¶ Inſimul. ita ꝙ non apparet quis primo.

i ¶ Dūtaxat. i. tantūmodo. vn̄ iſto electo alī omne ius amittit. ⁊ ſi. ſ. de reſcrip. c. pe. qd̄ veꝝ credo. niſi inſtrumento diceret̄ melioreȝ non eſſe conditionē occupantis. ⁊ qd̄ vnus incepiſſet. alter finire poſſet. ar. ad hoc in predicta decre. in fi. ⁊. ī. de ꝓcu. ſi duo.

k ¶ Maior pars. ſic. ſ. e. li. de reſcrip. c. pe. ad idem. lvi. di. apoſtolica. de elec. cū inter canonicos. ff. ad munici. ꝙ maior.

l ¶ Elegerit. nec credo ꝙ variare poſſint. ut. ſ. e. vt quis duas. d poſtu. c. vno. in fi.

m ¶ Nequeāt quia nolunt eligere. uel pari numero diſcordant. ⁊ nō ꝙ ꝑmo recurrendum eſt ad electionē capituli. ſecundo ad ordineȝ ſcripture. tabelliones. n. preponunt quos volunt in inſtrumentis: ⁊ ideo fuit equius primo recurri ad electionem capituli. per quam magis electionem eligetur. ad hoc. ī. de procu. ſi duo. ff. de accu. ſi plures. ſecundo ad ſcripture ordinem in ſubſidium.

n ¶ Noiatus. ꝑ ordinē ſcripture. ꝯcor. optime. ī. de ꝑben. mādato ad idē. xliij. di. ſit rector. in fi. cū ſuis ꝯcor. ⁊. ſ. de reſcrip. cū dilecta cū ſuis ꝯcor. ⁊ facit. ff. de le. ij. l. cū pater. §. pe. qd ſi non apparet. puto q2 duo ſūt inſtrumēta. nec apparet qd̄ ꝑus. puto ꝙ mutuo ſe impediant. ff. de vſufruc. l. quotiens. ⁊ imputet ſibi ꝗ ſic eos ꝯſtituit.

o ¶ Propter rationeȝ eandē. quia poſſent vota dirigere in diuerſos ⁊ ſic res non haberet exitum.

p ¶ Admitti. quid ergo. nunquid de nouo citabit̄ ipſe canonicus: nō. alias quid ſibi imputaret ut ſequit̄. idē. n. nō eſt venire. qd̄ non ſufficient venire. ꝯtumax ꝗ fuit. ⁊ ꝓcedent ipſius ſocij ad electionē. ꝯ. ī. de ꝓcu. ſi duo. vbi dr̄ ꝙ ſi in cauſis electionuȝ ſunt dati plures procuratores. ſȝ nō inſolidū. iudex eligit idoneiorē: So. ibi loquit̄ de ꝓcu. dato ad iudicia in cauſis electionum poſtulationum uel prouiſionū. hic de ꝓcu. dato ad negociū. ſ. ad ipam electionē faciendā. ⁊ ibi de iure iā nato. hic d naſcituro. qd̄ minus fauorabile ē: ⁊ vtrobiqȝ vilis prouiſio ob celerē expeditionem.

q ¶ Indiſcrete. non enim debent ſtulti melioris eſſe conditionis ꝙ̄ periti. ī. d ꝑben. cū qui beneficium.

r ¶ Porro. ſecunda pars. hic approbat̄ opinio vin. ⁊ cōpo. ſ. e. quia ꝓpter. ⁊ ab. e. ti. congregato. tū gof. ⁊ hoſtien. ibi no. ꝙ ſatis poterat dici valet̄ cū in diuerſos cōſentit. dummodo neuter ſit malus quod falſum eſt. ut hic vides.

ſ ¶ Nihil agit ratio. q2 ꝗ ꝯſciētia tenet̄ meliorē eligere ſuo noie. eadē rōne tenet̄ ad ideȝ noie dn̄i ſui. ad hoc. xlvi. di. ſicut non ſuo. ⁊ incerta videntur. hoc. no. ſ. e. c. ij. ꝙ dicit nihil agit. intellige q2 neutrū votū valet. ⁊ eſt ſimile qd dicimus in delegato. qui ſubdelegationē recepit a ſocio. ſ. d offi. del. ſup qonuȝ. in. §. ſi vo.

t ¶ De certa. No. approbataȝ opi. cōpo. ⁊ inno. ⁊ reprobatā opi. vincen. qui dicebat. ſ. eo. congregati. ꝙ nō poterat fieri cōpromiſſum uel mandatū de certa ꝑſona. dicebat enim ꝙ videbatur ſingularis electio. ⁊ ſic non valebit. ſupra. e. in geneſi. Item talis commiſſio eſt contra concilium. quod requirit ꝙ committat vicem ſuam ſed iſte non committit vices ſuas qui dat mandatum de certo: ſed falſum eſt. ut hic patet: ⁊ de hoc ꝑ ab. ſ. e. congregato. Sed nunquid ꝓcurator ad eligendum datus poterit aliū ſubſtituere: dic ſm cōpo. ꝙ ſic. q2 ꝓcurator eſt ad negociū. qui aliū ꝓcuratorem dare poteſt. ī. de ꝓcu. c. i. in fi. ff. māda. ſi ꝓcurator. Eſt tn̄ ar. ꝯ. ī. de of. dele. is cui. ⁊. ſ. de offi. dele. c. ul. So. illa loquuntur in iudicibus non in ꝓcuratore. Item quero. nunquid ꝓcurator datus ad eligendū cōp. omittere poterit: dic ſm cōpoſt. ꝙ ſi liberū mandatū habuerit. compromittere poterit. quia id poteſt quod dominus. ſi autem ad certā perſonam tunc compromittere non poteſt. quia ſola neceſſitas forma. ſ. ſcrutinij tunc intelligitur demandata. ar. ff. de pecul. licet. §. ſi ſeruus.

u ¶ Illam. certam perſonam de qua habuit mandatū expreſſum. ⁊ nō illam quia aliā eligere nō pōt. quia faceret cōtra formā mandati. ſ. de reſcrip. cum dilecta. ⁊. ff. man. diligenter. ⁊. ī. de ꝑben. cui de non.

x ¶ Cōſentire. Nō ar. ꝙ habens ſpeciale mandatū id poteſt qd̄ alias nō poſſet. ad idē. ī. de ꝓcura. c. i. ⁊. vlt. ⁊ facit ad queſtionē quam hoc anno diſputaui. an delegatus ab alio ꝙ̄ a principe habens ſpeciale mandatū ſubdelegādi ſubdelegare poſſit: ⁊ de hoc dixi. ī. de offi. dele. is cui.

y ¶ Abſens. hic in ꝑmo dicto approbatur glo. ber. ſ. e. quia ꝓpter. in glo. pe. ⁊ omnium modernorum idē ibi notantium. ſed in ſecundo puncto reprobat̄ eiuſdem ber. opinio in eadem glo. ⁊ quaſi hoſtien. conſentiebat. ſed ibidē in no. ⁊ ber. ⁊ cōpoſt. cōtra. ⁊ eoꝝ approbatur hic opinio. ⁊ intelligas hanc litteram de ſupradicto abſente qui compromittere poteſt. ſ. iuſte impedito ⁊ exiſtente in loco de quo ⁊c̄.

z ¶ Procurator. dicebat goff. ꝙ putabat talem canonicuȝ indirecte contēpni. alij dicebant ꝙ cōpelli debebat aliquis de capitulo. ut ab ipſo mandatum ſuſciperet. ſed nō eſt verum. a ꝑncipio enim nullus cōpellitur ꝓcurationem recipere. C. de ꝓcura. inuitus. inſti. manda. §. mandatum. io. an.

⁊ ¶ Nolente. ſi enim capitulum vellet bene tunc poſſet extraneum deputare: ſed inuito capitulo non. ⁊ ſic debet intelligi decre. quia propter. extraneum enim etiam ſine mandato admittere poſſet. ⁊ ſibi preiudicare ⁊ in extraneuȝ etiam compromittere. ſ. e. cauſam. cum ſi.

ꝯ ¶ Uotum ſuum. ber. contradicebat. ita tn̄ ꝙ publicatio ipſius voti fieret tātum: cum aliorum fiebat publicatio. ſed etiam expreſſio in ſcrutinio tantum fieri debet. ut ſequitur.

ꝛ ¶ Exprimendum. Nota non ſola publicatio inſpicitur. ſed etiam expreſſio ſed contra. ſ. proxi. §. vbi exprimit votum conſenſus ante ſcrutinium dando ſcilicet procuratori mandatum de certa perſona eligenda. Solu. falſum eſt. ꝙ tunc exprimat votum. ſed mandatū dat de voto exprimendo. ſic aliud eſt inueſtire. aliud mandare de inueſtiendo. de his que ſi. a maio. par. capi. ex ore. vnde aduerte. pone ꝙ procurator qui mandatum habuit de certa perſona eligenda non eligit. ille electus fuit a quibuſdam alijs. nunquid vox illius abſentis ⁊ mandatis augebit numerum illius. ut poſſit dicere ꝙ electus ſit a decem. quia nouem elegerunt. ⁊ decimus mandauit de eo eligendo: abſit. dicas ergo ꝙ aliud eſt dicere. conſentio in talē. ⁊ hoc debet fieri in ſcrutinio ⁊ ſecreto ⁊ ſigillatim. ut hic. ⁊ tali modo cōſentit in ſpirituale matrimonium. ⁊ aliud dicere. do mandatum titio de tali eligendo: quia iſtud non eſt votum. nec ꝑ hoc contrahitur matrimonium. ⁊ ideo ante ſcrutinium fieri poteſt. vt ibi. ſic vides in matrimonio carnali. aliud eſt cōtrahere. aliud eſt dare mandatum de contrahendo. hinc eſt ꝙ qui contrahit amplius non penitet. ſed qui mandatum dedit penitet ante contractum. ī. de ꝓcura. c. ulti. ſic ergo

intelligas.nec ſimilitudinem vbi nõ eſt.io.an.

a Quoniam.ſi apparet coelectus uel ſe opponens ei qui confirmationem petit,ille vocabit̃ noiatiʒ.alias fieret crida in eccleſia gñali.ꝙ ſe ꝯfirmatiõi volẽtes opponerẽ veniãt ꝑemtorio aſſignato.aliaſ ꝯfirmatio facta ñ tenet

b Electione.idem dicam de poſtulatione.cum eadem ſit ratio . quod veruʒ puto in admiſſione poſtulationis.que fit a ſuperiore illo qui poſtulatũ admittendo cõfirmat.ſecus in eo qui poſtulatur a prelato ſuo. ut monachus electus in epiſcopuʒ ab abbate.quia in ea non fiet vocatio.⁊ idem puto in preſentatione.ut etiã ille cui fuit p̃ſentatio ſeruare teneatur hãc decre.⁊ ſic ſeruatur.de collationibus dicam in fi. c.

c Concordia.idem ſi in cõcordia quod quo ad vocationem faciendã.ut dr̃ i fi.c. io.

d Pertinet . verbum hoc late patet.ff.de verbo.ſig. verbum pertinere . vnde intelligo ſiue ꝑtineat iure cõmuni ut ad epiſcopum .xvi. q. vij. nullus omnino.de here.cum ex iniũcto.ſiue iure ſpeciali. puta ex priuilegio uel conſuetudine preſcripta. ſiue iure d̃ legato.quia omnes habebũt hanc formam ſeruare.

e Celeritate . Nõ ꝙ hic reprobatur celeritas.⁊ eſt generale in omnibus perſonis ꝓmouendis.viij.q.ij.dilectiſſimi. Item propter rei nouitatem.xxxiij.di.communis filius.vbi de hoc per archidi.xciij.di.c.i. Item propter reuerentiam ſacramenti recipiendi.de conſe.di.iiij.iudei. Item propter metuʒ incommoditatis emergentis.xii.q.ii.ſine exceptione. Item propter honeſtatem . ⁊ ut res carior habeatur.xxvii.q.ii.inſtitutum. Item propter certitudinem habẽdã.ut.xvii.q.ii.ſiquis incognitus. Item propter reuocandi difficultatem.ut in dandis ſententiis.ii.q.i.deus omnipotens.⁊ hic.uel in ipſarum executõe xi.q.iii.cum apud. Item in legibus cõdendis.iiij.di.in iſtis. Iteʒ propter rei dignitatem.lxi.di.miramur. Item propter periculoſam ſacramenti iterationeʒ.de conſe.di.iiii.itaqʒ. Interdum autem deſideratur acceleratio propter metum contaminationis.viii.di.mala propter metum defectus .v.di. baptiʒari.ꝓpter metũ vſurpationis.xxxv.q.ix.loci.ꝓpter magnitudinẽ tranſgreſſionis.xxvii.q.i.ſi cuſtos.ꝓpter inobedientie culpã.xii.q.ii.qui ⁊ humanis.ꝓpter debitũ obediẽtie.xciii.di.c.i.ꝓpter rectitudinẽ diſpẽſationis. xlv.diſ. diſciplina.ꝓpter periculũ imminens.ut in vacatione eccleſie .s̃.e.cũ vniuerſas.vñ ⁊ cautio dãni infecti celeritatẽ deſiderat.ff.de dã.infec.l.i.⁊ idẽ in ſimilibꝰ.ut.s̃.de re iud.c.ii.de reſcrip.ad hoc.vbi ex certa cã idẽ eſt reperiri.

f Preferens.ſic.s̃.e.auaricie.⁊.c.quorundam.

g Cupiditatẽ.q̃ omniũ maloꝝ radix ẽ.xlvii.di.honoꝝ.de pe.di.ii. q: radix

h Iuri.quod facere non debet.vii.q.i.ſiquis epiſcopus.in fi.

i Vnicus.ſi.s̃.e.cupientes.§.ſi võ.

k Diſcuſſo negocio.male faciunt ⁊ puniuntur ſi promouent indignum . ut.s̃.e.nihil eſt.⁊.s̃.de preben.graue.

l Apoſtoli.pauli.i.ad timothe.vi.c.xxiii.di.§.i.lxxviii.diſti.quid eſt cito.s̃. eo.cum nobis olim.

m Manus confirmatorias.de quibus loquimur.

n Morbo.nam quod medicamenta morbis exhibent hoc iura negociis.in auc̃.hec conſtitutio.que inno.conſti.in prin.col.viii.

o Fraudibus obuiare.faciendum eſt.s̃.e.auaricie.⁊.c.cõmiſſa.⁊.j.ti.prox. c.ij.io.an.

p Tales.ſcilicet factas non vocatis competitoribus . uel his qui ſe vellent opponere.ſiqui eſſent.

q Inanes.dicebamus olim.⁊ no.de hoc innocen.⁊ hoſtien. de appel. conſtitutis.ii.de do.⁊ contu.cum olim.ꝙ confirmatio facta vocatis his qui vocandi erant.⁊ cum cauſe cognitione habet vim diffinitiue.hinc eſt ꝙ reuocari non poterit.⁊ ſi appelletur appellari poteſt ut a diffinitiua.ſi autem fiat ſine cauſe cognitione ⁊ non vocatis vocandis vim habet interlocutorie.ibi de hoc plenius per eos videre potes. ſed hodie non valet confirmatio ſine vocatione huiꝰ decre.ut hic vides.quid ſi ſic confirmatio adminiſtrat: ſatis crederem ꝙ ſi errauit in facto:quia credidit vocationem factam. que facta non erat excuſetur a pena decre.s̃.e.auaricie.⁊.c.qualiter . maxime cum vocatio ⁊ citatio iſta ſit ſuperioris officium ⁊ non partis.ſed ſi errauit in iure . eum a dicta pena non crederẽ excuſari.ad hoc.j.de reg. iu.ignorãtia cũ ſuis cõcor.

r Nominatim.ſi.j.de ſen.excõ.ſtatuimus.

ſ Generaliter.⁊ publice.quia talia edicta in publico proponi debent. de poſtul.c.i.⁊ eſt contra illos qui adhuc fraudem faciunt conſtitutioni faciendo hanc vocationem fieri coram certis amicis.

t Opponere.ne electus confirmetur.

u Peremptorio.nunquid poſt hunc terminum veniens audiretur: ſuper h dic̃ut.s̃.qui ma.accu.poſ.cum in tua.officiuʒ tamen iudicis in his non quieſcit.ut.s̃.e.cum nobis olim.

x Competenti.ſm locorum diſtantiã pſonaꝝ ⁊ negocij q̃litatem.

y Que.ſ.dicta de vocationibus faciendis.⁊ ꝙ non valeat confirmatio aliter facta.

Quoniaʒ[a] electione[b] nõ in ꝯcordia[c] celebrata ſuperior ad quẽ electiõis ipſiꝰ ꝯfirmatio ꝑtinet[d] cõſueuit interdũ ſue ꝯfirmationis celeritate[e] preferens[f] cupiditatẽ[g] propriam iuri[h] ⁊ inordinatũ affectũ etiam equitati cõpetitoreʒ aliqñ ubi alius uel eos qui ſe uolũt opponere: quando electus eſt vnicus[i] ſupplantare: duʒ nullis uocatis ⁊ non diſcuſſo[k] negocio per repẽtinaʒ cõfirmationem cito cõtra doctrinaʒ apoſtoli[l] imponit manus[m] electo: nos uolentes huic morbo[n] ⁊ fraudibus[o] obuiare preſenti conſtitutione ſancimus confirmationes tales[p] uiribus omnino carere: ipſaſqʒ decernimus irritas ⁊ inanes[q]. Vocationem autem huiuſmodi nominatim[r] ubi eſt coelectus . uel apparet oppoſitor: alias generaliter[ſ] in eccleſia in qua electio facta eſt: ut ſiqui ſint qui ſe uelint opponere[t] compareant: aſſignato perẽptorio[u] termino competenti[x] faciẽdam eſſe cenſemus. Que[y] etiaʒ ſi electio in cõcordia celebrata fuerit: uolumus obſeruari.[z]

Bonifacius.viii.

De renunciatione.

Quoniaʒ[a] aliqui curioſi[b] diſceptãtes de his que non multum expediunt[c] ⁊ plura ſapere quã oportcat contra doctrinã apoſtoli[d] temere appetentes in dubitationẽ ſollicitã[e] an ro.pon.maxime[f] cũ ſe inſufficientem[g] agnoſcit ad regendam[h] vniuerſalẽ eccleſiã :⁊ ſũmi pontificatus onera ſupportanda renunciare ualeat papatui eiuſqʒ oneri ⁊ honori : deducere minus prouide uidebantur[i] Celeſtinus papa quintus pre.[k] noſter duʒ

z Obſeruari .quid in prouiſionibꝰ uel collationibus.nunquid in eis habebit fieri hec vocatio : tutum puto ⁊ in hiſ hec fieri. non tamẽ credo d̃ verbis uel mente huius iuris hoc eſſe.⁊ facit. j.d̃ ben. cum in illis.et optime eo.ti.lʒ epſ io.an .

a Quoniaʒ.quia quidam plus q̃ expediret curioſi referebant in dubiuʒ.an papa poſſit renũciare papatui :celeſtinꝰ quintus dum preſideret eccleſie romane regimini:ſtatuit d̃ cõcilio ⁊ aſſenſu ſuorum fratrũ ꝙ ſummus pontifex libere poſſit renunciare papatui. qd̃ ſtatutum ne obliuioni daretur.⁊ ne de predicto caſu dubitetur vlterius.inter alias huius ſexti libri conſtitutiones de fratrum ſuorum concilio dñs bonifacius hic redegit ad perpetuam rei memoriam.io.an.

b Curioſi.qui maiores curas exhibere volunt q̃ res exigit.ad h̃ iiij.di.deniqʒ.de conſe.di.v.quinqʒ modis.

c Expediunt.quod faciendum non eſt.C.de ſum.tri.l.nemo.j.d̃ here.c.ij.⁊.j.de re iudi.abbate.ad fi.

d Apoſtoli pauli.in epiſtola ad romanos.c.xij.⁊ habes eadeʒ verba.xliij.di.ſit rector.

e Sollicitam.vnde.j.deducere minus prouide videbantur.

f Maxime comparatiuum.vnde etiam ſi ſufficiens ſit renuntiare poterit.ut per inferiora patebit.

g Inſufficientem.propter hoc tamen non poſſet deponi.quia propter ſolam hereſim deponitur.xl.di.ſi papa.ſed alij prelati propter inſufficientiam bene deponuntur.⁊ eccleſiaſtici ⁊ ſeculares. xviij. q.ii.ſiquis abbas.xv.q.vi.alius.⁊ propter negligentiam. lxxxi.di. dictum.s̃.de here.excommunicamus.in fi. Et nota ꝙ licet omnis ſufficientia eſſe dicatur in papa.ita ꝙ omnia iura in pectoris ſcrineo habeat.s̃.de conſti.c.i.tamen interdũ inſufficiens eſſe poteſt. ut hic.⁊ interdum eum fallit oblinio.xxiij.di.preterea.vbi de hoc. ſic ſedes ipſa aut ſanctum inuenit.aut ſanctũ facit.quis.n.ſanctum dubitet quem apex tante ⁊c̃.xl.di.nõ omnes. ⁊ tñ hereticus poſſet eſſe.⁊ ꝓpter hereſim deponi.e.di.ſi papa.⁊ poſſet ex multis inſurgere inſufficiẽtia hec.ut ex defectu litterature.ex ſenectute. ex infirmitate uel ſimilibus.

h Regendam.ad qd̃ ex officio tenetur.ut in proemio huius libri

i Videbantur.⁊ erat ipſorum ratio motiua:quia qui renunciat.renunciare debet in manibus ſuperioris.⁊ aliter matrimonium ſpirituale nõ diſſoluit̃.s̃.e.d̃ renunci.admonet.ſʒ papa ſuperiorẽ nõ hʒ. g̃ renunciare nõ põt. Itẽ fungit̃ vice dei.quas vices ſic videtur offi bus habere annexas ꝙ a ſe abdicare nõ poſſit:ad hoc d̃ ſtatu.mo. cum ad monaſteriũ in fi. Sed contrariũ verũ eſt.ut hic vides.⁊ ꝓbatur ex eo q: marcellinus renunciauit papatui. cui ſubſtitutꝰ fuit marcellus.xxi.di.nunc aũt. Item clemens renunciauit papatui cui ſucceſſit linus.⁊ eo mortuo cletus.⁊ illo mortuo iterũ ſucceſſit clemens ut in chronicis.⁊ vide de h.viii.q.i.c.i.hinc diſputat hic mũdus ⁊c̃.⁊ hanc opinionẽ approbauit io.vii.q.i.c. non aũt. ad id qd̃ dicitur ꝙ renunciatio fieri debet in manibus ſuperioris. fateor id verum vbi eſt ſuperior.ſed hic ꝓpter impoſſibilitatẽ ius illud ſeruari non poteſt.⁊ facit optime.s̃.ti.ꝓx.indemnitatibus.§.pe.⁊.s̃.e.lʒ de vitanda diſcordia in fi. Item inferiores p̃lati a ſuis prelatis confirmantur ⁊ inſtituuntur.vnde nõ eſt mirum ſi ſine ipſoruʒ licentia renunciare non poſſunt.ſed papa a nemine cõfirmatur. vnde ſicut ſine ſuperiore inſtituitur.ita ſine ſuperiore renunciet.ad hoc .s̃.de regu.iur.c.i.

k Predeceſſor.cum dignitas vacat alias q̃ per mortem ſucceſſor non cogrue dicitur predeceſſor.ſed dicere deberet predeceſſor.predeceſſor enim idem quod predecedens.niſi dicere velis ꝙ quomodocunqʒ vacet prelatura quo ad illam deceſſiſſe putat̃.⁊ ẽ expſſum

vij.q.i.§.ecce in quibus.ꝛ.xxxiij.q.ii.§.i.
a ❡ Dum eiuſdem. poſtea enim ipſius conſtitutio non valuiſſet. qꝛ pontifex non erat.ut.j.patebit.
b ❡ Fratribus.cardinales ergo fratres vocat.cum de ipſis permixtim loquitur.j.de offi.lega.officij.

eiuſdem[a] eccleſie regimini preſidebat uolens ſuper hoc heſitationis cuiuſlibet materiã ãputare. deliberatiõe habita cũ ſuis fratribus[b] eccleſie romane cardinalib⁹. de quorum numero tunc eramus. de noſtro ꝛ ipſoꝝ omnium ꝯcordi conſilio ꝛ aſſenſu auctoritate apoſtolica ſtatuit[c] ꝛ decreuit ro. pon. poſſe libere reſignare[d]. nos igitur ne ſtatutum huiuſmodi p temporis[e] curſum obliuioni[f] dari: aut dubitationem eandẽ in recidiuã[g] diſceptationem ulterius deduci ꝯtingat. ipſũ inter ꝯſtitutiones alias ad ꝑpetuã rei memoriã[h] de fratrũ noſtroꝝ cõſilio duxim⁹ redigendũ.

Idem.

Si te prebendã[i] uel dignitatez in aliqua eccleſia, primo[k] uacaturam auctoritate apo.[l] expectante aliquis prebendã ſeu dignitatẽ[m] tenuẽ obtinens in eadẽ[n] fraudulẽter ei renunciet[o] ut illa[p] primo ſic uacãte precludatur tibi[q] uia per conſequens ad optinendũ prebendam uel dignitatem aliam pinguiorez: qui per mortez alicuius[r] uel alias[ſ] in ipſa eccleſia creditur ueriſimilit in[t] proximo uacatura: p renunciationem huiuſmodi: dummodo de premiſſa fraude appareat. ſaltẽ per aliquas probabiles coniecturas[u] ut qꝛ dicte renunciationis tp̃e is q prebendam uel dignitatẽ pinguiorem habebat. infirmitate graui detinebatur. uel aliquid aliud imminebat. propter quod illius prebenda ſeu dignitaſ uacare in proximo ꝓbabiliter credebatur. nullũ tibi uolumus obſtaculum interponi. quo minus prebenda uel dignitate predicta ſic fraudulenter renũciata omiſſa[x] poſſis dictã pinguiorem cum eam uel aliã[y] ſi pri⁹ ipſaz uacare contigerit auctoritate prefata libere peteř: ueluti tibi debitã[z] ꝛ habere: Ceteꝝ ſi predicto renũcianti huiuſmodi prebenda uel dignitas pinguioꝛ forſitã ꝯferaẽ. eo ipſo dicta fraus intelligaẽ eſſe ꝓbata. ꝛ idẽ renuncians habita[ꝛ] omnino careat ꝛ ambita.[ɔ]

❡ Statuit. credendum eſt pape h referenti.ſ̃. de teſti. cũ a nobis. in fi.
d ❡ Reſignare. hoc expreſſe no.io. vii. q.i.non aũt in glo. magna.in fi.ꝛ facit qḋ no.lxxix.di.ſiqͥſ pecunia.xviii.q.ij. ꝙ ſit.
e ❡ Temporis.hinc eſt ꝙ antiquorum memoria melius p ſcripta tenetur.ꝛ ḋ hoc vide quod no. ſ̃.de proba. tertio.
f ❡ Obliuioni.omnium.n.habeř memoriam ꝛ in nullo peccare ꝛc̃.ſ̃.ut ec.bene.ut noſtrum.
g ❡ Recidiuam. qḋ eſſe non dꝫ.ſ̃.de v̓. ſigni.ex parte.ij.cũ ſuis concoꝛ.
h ❡ Memoriam.facit.j.de re iudi.ad apoſtolice i ſupſcriptione.ꝛ qḋ ibi dicam in prima glo.
i Si te prebendã Si in fraudez expectantis primã vacaturam cum in proximo crederet pinguis vacare. renunciet aliquis tenuem quam habebat.non tenetur expectans illam recipere. immo illa dimiſſa expectabit aliam ſine fraude vacantem.ꝛ ſi illi renuncianti illa pinguis poſtea conferatur. hocipſo ꝓbata ſit fraus.ꝛ carebit vtraqꝫ. Scire debes ꝙ quia nemo videtur fraudare eos qui ſciunt ꝛ conſentiunt .ut.ff. de reg.iur.nemo videtur.ꝛ.j.e.ti.ſcienti.puto nec decre. iſtam nec eius penam locum habere.vbi expectans conſentit hoc ſciens voluit illam tenuem habere.pone enim ꝙ plus ſibi placet. prouiſo tñ ꝙ non committatur ſimonia.
k ❡ Proximo vacaturaz.debebatur.n.ſibi primo vacãs. ꝛ ſic p fraudes videbatur via ꝑcludi ad aliam.ſecus ſi habet litteras ſuper eã quam duceret acceptandã.quia tunc fraus iſta ſibi non precluſiſſet viam.quod eſt verum.niſi acceptaſſet primam que vacaret.qḋ poteſt.licet certã ꝛ nominataz talis acceptare non poſſit.j. de conceſ. preben.ne captande.quia tunc per omnia idem.
l ❡ Apoſtolica.qḋ eſt etiã in caſu decre.j.de ꝑben.hi qui.ꝛ.c. ſi eũ. ꝛ.ſ̃.de reſcrip.cum aliquib⁹.cũ ſi.alius.n. ꝙ papa ad vacaturas ꝯ laterañ.conci.ius non tribuit.ut.ſ̃.de conceſ.preben.c.ij.
m ❡ Dignitatem.ſingula ſingulis refer.
n ❡ In eadem.eccleſia.ſ.in qua expectans. ꝛ idem ſi expectabat in ciuitate vel prouincia.ſi in ea fieret talis fraus.cum eadez ſit ratio.
o ❡ Renunciet.de vacatione per renunciationem dicit. quia de illa ad titulũ.ſed idẽ credo ſi in fraudem occideretur uel deponeretur ſcilicet qui tenuem obtinebat.ut precludereř expectanti via ad pinguem.ꝛ ſm hoc dicam ꝙ expectans primam vacaturam. primam ſi vacat in eius fraudem recipere non tenetur.
p ❡ Illa.tenui renunciata.
q ❡ Tibi.cui debebatur prima ꝛ non ſecunda.
r ❡ Alicuius.quia valde ſenex eſt.uel infirmus valde.
ſ ❡ Uel alias.puta quia tractat ille qui in ſacris non eſt de matrimonio contrahendo.uel quia electus eſt.uel eligi ſperatur in ep̃um. uel religionem vult profiteri.uel de crimine accuſatur. propter qḋ creditur deponendus.uel his ſimilia.
t ❡ Proximo.idem credo ſi non in proximo. dũmodo fraudulenter fiat renunciatio talis.ꝛ poſſit id alias cõſtare.quia ſemper ratio remanet.pone.n.ꝙ litteras habeo ad primã vacaturam ꝛ titius.licet nõ ſpereř de ꝑma vacatione.tñ qꝛ odio me ꝓſequiř renunciet ꝑben de que valet vnũ florenũ.ut ſic me impediat in pinguibus ſi vacarent. certe cum eadem ſit ratio idem credo.
u ❡ Coniecturas. Nota ꝙ dolus ꝓbatur ex perſpicuis coniecturis.ꝛ qui euz allegat.probare illum debet.ff.de ꝓba.l.quotiens.§.qui dolo.
x ❡ Omiſſa.non.n.dꝫ acceptare ſi hoc ſciuit ſed omittere.ut hic vides.
y ❡ Aliam.puta non vacauit illa de q̃ ſperabaẽ ſꝫ alia. io.
z ❡ Debitam.licet.n. iſta non ſit primo vacans ſed ſecũdo. tñ rõne fraudis ꝑmo vacanſ fingiř.ꝛ eſt ſi.ſ̃.de reſcript.ſi ꝓpter.eo.li.ꝛ in h preferř equitas rigori.ꝓpter fraudez. ad idẽ.C.ḋ iudi.l.placuit.C.ḋ fur.ꝛ ſer.coꝛ.ſiquis huo.ꝛ.j. de re.ꝑmu.c.vno.ꝛ ſic no. caſum in q° lꝫ ſcribaẽ de ꝑma vacatura.debeř ſecunda. alios caſus hẽs ad idẽ de ꝑben. c.ij.in fi.e.ti. qꝛ ſepe.ꝛ.c.cuz in eccleſia. ꝛ.c.ei cui.ꝛ.j. de re.permu.c.vno.
ꝛ ❡ Habita.cui ſemel renũciauit ꝛ ſic repetere nõ poterit. vii.q.i.ꝙ periculoſuꝫ. cuꝫ ſi.
ɔ ❡ Ambita.ſ.p cupiditatez ꝛ fraudẽ.ꝛ eſt ſi.ſ̃.de trãſla.lꝫ. ꝛ.c.ꝗto.vii.q.i.ſiquis ep̃us. ſuis ꝗ terminis ſit quiſqꝫ cõtẽtus.nec vltra menſuras ſui iuris affectet augeri.ut i ꝑdicto.c.ſiquis.in fi. ambita aũt ideo carere dꝫ. qꝛ expectanti debeř. ſed etiã ſi nõ debereř puta qꝛ vacauit alia ante illã ob quam fiebat renunciatio. tñ non debebatur renunciãti q eã adeptus eſt. cũ iſte finis non diſtinguat.ꝛ ad hoc faciunt ꝑdicta iura.

Inno. quartus.

De ſupplẽda negligẽtia prelatorũ.

Romana eccleſia.ꝛ infra Edictuꝫ vo per remeñ. ꝓuinciam publicatũ[b] ut a ſubditis[c] epiſcopoꝝ ipſius ꝓuincie ꝓ audiẽdis ꝛ terminãdis eoꝝ cauſis[d] libere ad remẽ. curiã accedatur penitus reuocam⁹ qꝛ etiã ſi tenerenẽ[e] iidẽ epi ꝓ ſuis[f] culpis[g] uinculo excõicationis aſtricti: non tñ ex culpis ipſis: cũ id nõ inueniatur a iure ꝯceſſum[h]: ad remeñ. archiepiſcopum iuriſditio deuolueretur eoꝝ: ſed alia forte ꝓ

a Romana.dũ archiep̃s remenſis viſitaret prouinciã remenſẽ.ꝛ non debito modo fuiſſet a ſuffraganeis receptus. excõicauit eos.ꝛ fecit ꝓponi edictũ p totam ꝓuinciã remenſẽ ꝙ oẽs ſubditi ipſoꝝ ſuffraganeoꝝ adirent ipſum pro ſuis cauſis dirimendis. papa inno. reuocat hoc edictum. ꝛ dicit ꝙ licet ipſi ſuffraganei ꝓ ſuis culpis excõicati ſint. non tñ ad ipſuꝫ archiep̃um iuriſditio ipſoꝝ deuolnř. cum id cautũ non reperiatur in iure. licꝫ ꝛ alias ꝓ culpis ipſos poſſit debita pena punire. in ſumma hoc dicit. Iuriſditio ſuffraganei excõmuicati ad metropolitanũ non deuoluitur.
a ❡ Romana. multas decre. eiuſdem nominis ꝛ auctoris ꝛ de eadẽ cauſa que erat inter remenſem ꝛ ſuffraganeos habebis in ꝓceſſu huius libri.
b ❡ Publicatum. ex parte archiepiſcopi remenſis.
c ❡ Subditis. in quos archiep̃us iuriſdictionẽ non habet niſi in certis caſib⁹ expreſſis a iure.ꝛ no.ſ̃.de offi.ordi. paſtoralis. ꝛ ideo edictũ iſtud reuocare debuit.cũ vergeret in preiudicium ſuffraganeoꝝ ꝛ alioꝝ inferioꝝ iuriſditionem habentiũ.ꝛ ſuum ius abſorberet.quod eſſe nõ dꝫ.cum non niſi p appellationem ad ipſum queſtiones tales deferãtur. nec ipſe plus iuris ſibi poteſt vendicare.ꝙ ei p canones ſit ꝯceſſum.de offi.ordi.duo ſimul.ix.q.iij.cõqueſtus.ꝛ.q.ii.c.ii.ꝛ.x.q.iij.quia cognouimus.ꝛ.xviij.q.ij.c.i.
d ❡ Cauſis. quas inter ſe habent ipſi ſubditi.nõ intelligas de cauſis quas haberent ſubditi contra ſuffraganeos ipſos. quia tunc licitum eſſet edictuꝫ.xi. q.i.peruenit.ꝛ.c.ſiquis cum clerico.
e ❡ Tenerentur. hoc dicit. quia forte non conſtabat an iuſte fuiſſent excõicati.
f ❡ Suis. pro alienis.n.non debent excõmunicari.ut.xxiiij.q.iii. ſi habes.
g ❡ Culpis. No.ꝙ licet ex ſua culpa excõicatus ſit ep̃s.ita ꝙ iuriſditionẽ exercere nõ poſſit.nõ tñ ꝓpẽ h ad metropolitanũ ſuũ transferř iuriſditio.ſ̃.de cõceſ.ꝑben.qꝛ diuerſitatẽ.ſꝫ ꝓpẽ negligentiã hñ transferř iuriſditio ꝛ prebẽdaꝝ donatio de ep̃o ad archiep̃um.ut ibi.ꝛ.ſ̃.e.ti.p totũ. Nõ ꝗ licet in negligentia ep̃i archiep̃us suppleat vices ei⁹.nõ tñ in delicto.ꝛ ꝯcoꝛ.opti.ſ̃.c.li.ḋ elec.ꝙꝙ. Sꝫ ꝯ.j.ḋ tem.oꝛ.c.ii.vbi vicini ep̃i ſupplẽt ꝑtãtem quã ꝑdidit ep̃s ꝓpter delictũ ſuũ.ꝛ illud ſpãle ꝓpẽ fauorẽ ordinũ ſuſcipiendoꝝ.in quoꝝ dilatione poſſꝫ eẽ periculũ.ꝛ ꝓcedit ex ꝯceſſione exp̃ſſa ipſi⁹ decre. Itẽ ꝯ.j.de offi.del.ſi is cui.vbi ꝓpẽ delegati excõicationẽ de ſubdelegato appellaẽ ad ꝑmũ delegantẽ. So.nõ ſic depẽdet iuriſditio ep̃oꝝ ab archiep̃o ſicut delegatorũ pape ab ip̃o papa.ad h.ſ̃.de re iud.duob⁹.ꝛ i appellatiõe q̃ habet fieri infra certum tempus ꝛ proſequi etiã immineret periculũ. ſi ibi primus delegatus non suppleret.ꝛ ideo alibi ibi.
h ❡ Conceſſum.ſi.j.de ſen.excõ.is q. Et no.intelligi ꝓhibitũ qḋ non eſt conceſſum.de tem.oꝛ.dilectus.de trãſla.inter.vbi de h.ꝛ facit ad ea que notanẽ

de diſpenſatione epoꝝ.ſ.ð iudi.at ſi clerici.⁊.l.di.in ſumma.⁊.c.miroꝛ.
a Pena.ſm qualitatem delicti uel cauſe.ſ.de offi.dele.ſane.i.
b ORandi.rex poꝛtugalie negligens erat.⁊ remiſſus circa regnum ⁊ ſubdi
tos eius prodigus ⁊ diſſipatoꝛ erat.permittebat eccleſias monaſteria ⁊
pia loca regni ſui ⁊ ipſas perſonas eccleſiaſticas aggrauari. viduas etiã pu
pillos ⁊ oꝛphanos ⁊ ceteros
in regno ſuo degentes graua
bat.uel grauari ſinebat. qua
re papa ſupꝛadicto regi ⁊ re
gno ⁊ omnib⁹ ibi degentib⁹
prouidere volens dedit ipſi
regi in coadiutoꝛẽ nobilẽ viꝝ
comitem boloñ. fratrẽ predi
cti regis deuotũ circũſpectuꝫ
magnanimũ ⁊ potentẽ.⁊ per
quẽ ſperat futurã reformatio
nẽ ipſius regni. Mandat ſ
baronib⁹ ⁊ comitibus ipſius
regni portugalie q̃ten⁹ dicto
comiti ⁊ coadiutoꝛi. cum ad
eos acceſſerit ñ obſtãtib⁹ ali
quibus fidelitatibus homa
gijs ſeu pactis uel iuramen
tis ſi in aliquib⁹ his ſunt re
gi aſtricti debitum honorem
exhibeãt.⁊ eum cum omnib⁹
ſuis recipiãt in ciuitatibus et
munitionibus villis caſtris ⁊
ſingulis locis ipſius regni et
eius mãdatis obediant. ⁊ ſi
bi auxiliũ cõtra quoſlibet vio
lentos ⁊ repugnantes im
pendant de redditibus ⁊ iu
ribus omnibus ipſius regni
ſibi integre reſpondendo. ut
dicto regi ſm q̄ decet excellẽ
tiam ſuam ⁊ ſibi ⁊ ſuis de p̄
dictis ⁊ neceſſitatibus regni
prouidere valeat. vult tñ q̄ p̄
ſonam ipſius regis uel ſui le
gitimi filij ſi quem illuꝫ habe
re ↄtingeret debeat fideliter
cõſeruare. Notificat aũt eis
q̄ ſi ipſi p̄dicta non fecerint.
ipſe mãdauit duobus iudici
bus q̄ eos ad id ec.cẽ.ap.ceſ
ſante cõpellant ꝓteſtatur in
fi.q̄ p̄ hoc non intendit regi
prefato uel ſuo legitimo filio
ſi quẽ habuerit predictũ adimere regnũ.ſed ſolum p̄ ꝓuidentiam ipſi⁹ comi
tis ↄſulere ipſi regi regno ⁊ ſubditis.hoc dicit in ſumma hec decre. Si ille q
preeſt eſt negligens ⁊ remiſſus dꝫ ſuperioꝛ illi dare idoneũ coadiutoꝛem.
c Prefati.in deciſione ſub illo.j.
d Regis.rex iſte diſſipatoꝛ ⁊ negligens erat.ut pꝫ p̄ inferioꝛa.⁊ per vtrunqꝫ
videtur q̄ potuerit remoueri.p̄mum ꝓbatur.ſ.de elec.q̄ ſicut.in fi.xij.q.ij.
monemus.ſecundum.ſ.de offi.cu.c.i.i.q.i.§.ecce cum honoꝛis.lxxxi.di. di
ctum.vbi de hoc.⁊ ſic nõ debuit ei curatoꝛ dari.ſed potius debuit regno pri
uari.⁊ ſic ad fratrem oꝛdine geniture conuerti.cum filios non haberet.ſ.de
voto lꝫ.dic q̄ rex cui per ſucceſſionem regnũ defertur.propter ſupꝛadicta p̄
uari non debuit.ſed curator dari.ut hic factum fuit ad inſtar furioſi ſeu ꝓdi
gi.ff.de cu.fu.l.i.⁊ cuſtodiet regnum.⁊ reget ſicut ipſe curatoꝛ ⁊ furioſum et
patrimoniũ.ff.e.ti.l.cõſilio.⁊ ſatiſdat talis rem ei⁹ cui datur ſaluam fore.ff.
e.ti.l.obſeruare.⁊.l.ſe.⁊.C.de cu.furi.l.vlti.§.ſed cũ antiquitas. papa autẽ
hic non curat cautionẽ requirere ꝓpter delictũ.aut bene p̄uatur rex regno p̄
ſuperioꝛẽ ſuũ.uel per eccleſiam cum ſuperioꝛẽ non habet.de re iudi. ad apo
ſtolice.xv.q.vi.alius.⁊.j.de vo.licet.⁊ tũc uel ſuccedet ꝓximus.ſ.cũ per ſuc
ceſſionem defertur.uel eligent illi ad quos p̄tinet aliũ.ſ.de elec.venerabilẽ.
e Fratrẽ.ↄ.ff.vbi pupil.mo.uel edu.de.l.i.⁊ pe.vbi dicit̄ q̄ pupillus apud
illas p̄ſonas educari non debet.que ad ipſius ſucceſſionẽ aſpirant.⁊ facit.ſ.
de ↄuer.infideli.c.ul.ſed ſm her.rex iſte non educabit̄ apud fratrẽ ſed p̄ ſe
⁊ cum ſua honorabili familia ⁊ curia.nec erat iſte frater ſuſpecta perſona.
f Deuotione.circa deum ſcilicet ⁊ romanam eccleſiam.
g Circũſpectione.erat enim plenus oculis.ſ.de elec.ſcriptuꝫ.⁊ tales debẽt
eſſe etiam archidiaconi.xciij.di.diaconi.
h Commendatum.multis modis ſumitur commendare.quod dic ut.ſ.de
accu.ſi conſtiterit.⁊.ſ.e.li.de elec.nemo.
i Legitimo.illegitimus.n.non ſuccedit.ut.ſ.qui fi.ſint legi.p̄ venerabileꝫ
in fi.nec educari uel ali dꝫ.ut ibi de quo dic ut.ſ.de eo qui duxit in ma. quaꝫ
pol.p̄ adul.cum haberet.nec ad oꝛdines promoueri uel ad beneficia eccleſia
ſtica ſine diſpenſatione.quod dic ut.j.de fil.preſby.c.i.io.an.
k Iure regni.quia debebatur ex ſucceſſione.hoc vult dicere.
l Qui.regnum ipſum refoꝛmaturus ⁊c̃.
m Dilectiõis.quod.n.qs non diligit.facile cõtempnit.xi.q.iii.preſens.

illis pena[a] ipſis canonica poſſet in
fligi. IDem baronibus ⁊
comitibus regni poꝛtugalie.
ORandi[b] non immerito. ⁊ in
fra. Mandam⁹ quatenus di
lectum filiũ nobilẽ virũ comitem
boloñ. prefati[c] regis[d] poꝛtugalie
fratrem[e] de deuotione[f] ꝓbitate ac
circũſpectiõe[g] multipliciter cõmen
datum[h]: qui eidẽ regi ſi abſqꝫ legi
timo[i] decederet filio: iur[k] regni ſuc
cederet: quiqꝫ[l] examinate dilectio
nis[m] affectu quo uos ⁊ predictũ re
gnum ꝓſequit̄: magnanimitate ac
potẽtia[n] ſibi plurimũ ſuffragantib⁹
regnũ ipſũ maturi⁹ refoꝛmaturus
firma credulitate ſperat̄: preſertiꝫ
cũ ad curã ⁊ adminiſtrationem ge
neralem ⁊ liberã[o] regni eiuſdẽ tam
pro ſepedicti regis quã ipſi⁹ regni
vtilitate ſi ꝓuide attẽdat̄. ac ad de
fenſionẽ[p] eccleſiaꝝ monaſterioꝝ[q]
alioꝝũqꝫ pioꝝ locoꝝ regni prefa
ti ⁊ p̄ſonarum eccleſiaſticarum taꝫ
religioſarum quã ſeculariũ necnõ
uiduaꝝ[r] oꝛphanoꝝ ⁊ ceteroꝝ ibi
dem degentium ac deperditoꝝ[s] ui
bi recuperationẽ ſalubriter: ut i do
mino ↄfidimus: ſit aſſumptus: cũ
ad uos acceſſerit fidelitate homa
gio iuramento ſeu pacto[t]: ſi aliqb⁹
foꝛte prefato regi uel cuicũqꝫ ali p̄
one tenemini: aut etiã ipſi⁹ regis
ſ ꝓhibitione[u] dũmodo perſonã ei⁹
⁊ uitã ac legitimi ſui filij ſi aliquẽ
ipſum habere ↄtigerit fideliter cõ
ſeruetis[x] debitũ eis exhibẽtes ho
noꝛẽ[y]: nequaquã obſtantib⁹: i ciui
tatib⁹[ꝫ]: caſtris: uillis ⁊ munitioni
bus regni predicti cũ omnib⁹ ſuis
recipet̄: ac ei⁹ diſpoſitioni oꝛdina
tioni ⁊ mãdatis vniuerſalit̄ ſinguli
⁊ ſingulariter vniuerſi p̄ oia ⁊ i om
nibuſ intendere abſqꝫ difficultate
qualibet ꝓcuretis[⁊]: impẽdentes ſi
bi ↄtra quoſlibꝫ repugnãtes ac eti
am uiolẽtos[ↄ] ↄſilium auxiliuꝫ ⁊ fa
uoꝛem de redditibus[ꝝ] ꝓuentibus
omnibuſqꝫ prefati regni iuribus ſi
ne diminutione[a] aliqua plenarie re
ſpõdendo. ut de illis dicto regi ſꝫ
q̄ ſuã decet excellentiã[b] ſibi ac ſuis
⁊ prefati regni neceſſitatib⁹ ꝓ tp̄e
ac negocioꝝ emergentiũ qualitate
ualeat ꝓuidere. Alioquin[c] uenera
bilibus fratribus noſtris bacaren
ſi archiepiſcopo ⁊ epiſcopo colim
brienſi damus noſtris litteris in p̄
ceptis. ut uos ad id monitiõe pre
miſſa[d] p̄ cenſurã eccleſiaſticã appel
latione remota cõpellant. p̄ hoc au
tem non intendim⁹ memoꝛato re
gi uel ipſi⁹ legitimo filio ſiquẽ ha
buerit predictũ regnũ adimere. ſꝫ
poti⁹ ſibi ⁊ eidẽ regno deſtructiõi
expoſito: ac uobiſipſis in uita[e] ipſi
us regis per ſollicitudinẽ ⁊ ꝓuidẽ
tiã comitis conſulere ſupꝛadicti.
BOnifacius octauus.
SI epiſcopus[f] a paganis[g] aut

n Potentia prodeſt potẽtia.ut hic.et de hoc.ſ.de ap. ↄſtitutis.ij.
interdum.nocet.ſ.de elec.fundamenta.§.proinde.cum ſimilibus.
ſ.de loca.potuit cum concoꝛ.
o Liberã.licet liberam habeat.donare non poteſt.ff.de pac.ↄ iu
ris ciuilis.ff.de dona.l.filiuſfa.ſi tñ iuſta rõne motus donauerit.va
let donatio. ut in p̄
dicta.l.filius.tenet̄
aũt reuocar̄ ea que
male ſunt alienata.
ut.j.ibi deperdito
rum recuperationẽ
immo ⁊ ipſe rex re
uocare deberet. nõ
obſtante iuramen
to de non reuocan
dis.ſ.de iureiu. in
tellecto ſm her.
p Defenſionẽ. ad
quaꝫ tenentur ipſi
principes ſeculareſ
ut.xxiij.q.v.princi
pes.⁊.ca. regum.⁊
c. adminiſtratoꝛes
io.an.
q Monaſterioꝝ.
Nota az.noie eccle
ſiarum monaſteria
non comprehendi.
ad idem.ſ.de elec.
ideꝫ.ſ.de elec.ſciãt
eo.li.⁊.j.de ſen.ex.
c.ult.§. adijcimus.
cõtra.liiij.di.§.hac
auctoritate.
r Viduarum. de
quibuſ an p̄tineant
ad iudicium eccle
ſie. dic ut no.ſ.de
fo.cõpe. ex tenoꝛe.
ſ Deperditoꝛum.
propteꝛ regimẽ ma
lum.ſ.de elec.fun
damenta.§. digne
itaqꝫ.
t Pacto.ad idem.
j.de offi.or. qꝛ ple
riqꝫ.
u Probibitiõe.nõ
enim poteſt ſubdi
tis ꝓhibere quin obediant ⁊ intendant curatoꝛi in his que ad curã
regni ⁊ ipſius regis honorem p̄tinent.cum ad hoc procurandum
aſſumptus ſit.impediretur enim ipſius officium.
x Conſeruetis.ad hoc.ſ.de iureiu.petitio.
y Honoꝛem.ut.vii.q.i.quia frater.
ꝫ Ciuitatibus.que murorum ambitu terminantur.ut.j.de ſentẽ.
excom.ſi ciuitas.io.an.
⁊ Procuretis.hucuſqꝫ eſt littera ſuſpenſiua.her.
ↄ Violentos.ſic.n.iuſte bellabit ſe defendendo.xxiii.q.ij.c.i.⁊.ii.
⁊.ſ.de iureiu.ſicut.iii.⁊ ſic obedire debẽt.ex quo conſtat iuſtũ eſſe
bellũ.ſed ⁊ idem eſt cum dubitatur.an ſit iuſtũ nec ne.ut. xxiij.q.i.
quicquid culpatur in fi.cum aũt certũ eſt bellum iniuſtũ. ſecus.xi.
q.ii. iulianus.⁊.c.ſi dominus.⁊.c.non ſemper.cum ſi.
ꝝ Redditibus.generale nomen eſt.plus enim eſt in redditu q̄ in
fructu.ut ⁊ partus ancille.ff.de vſur. in pecudũ.§.partus.ff.ad tre
bel.deducta.§.hereditatem.⁊ dixi.ſ.de elec.generali.
a Diminutione.ad idem.ſ.de ver.ſig.cum inter vos.
b Excellentiã.facit.ſ.de p̄ben.de multa.in fi.vij.q.i.q̄uis. ſed re
moto pro crimine ſumptus non miniſtrantur.quia male meriti de
bent egeſtate laboꝛare.ff.depoſi.bona fides.
c Alioquin.i.ſi eum recipere mandatis parere adiuuare de reddi
tibus integre prouidere predicto comiti contempſeritis.
d Premiſſa que ſemp̄ excõicationem p̄cedere debet.xij.q.ii.indi
gne.xxiiij.q.iii.de illicita.ſ.de ſen.excõ.ſacro.cum ſi.
e In vita eiuſdẽ. No.coadiutoꝛis officiũ expirare moꝛte eius cui
adiutor datus ẽ.tũc.n.poteſtas ad capitulũ p̄tinet in eccleſia cathe
drali.j.c.i.⁊.ii.moꝛtuo aũt rege aut reliquit filiũ qui ex ſucceſſione
rex erit.⁊ ſic ceſſat iſtius coadiutoꝛis officium aut non.⁊ ſic iſte rex
erit.⁊ deficiet eſſe coadiutoꝛ.⁊ ideo dicit in vita.
f SI epiſcopus a paganis. Epiſcopo a paganis vel a ſciſmaticis
capto non archiep̄us ſꝫ capitulũ adminiſtrat.niſi papa q̄ cito
l; fieri poterit ſup̄ hoc per capitulũ ↄſulendus aliter oꝛdinaret.ha
buit oꝛtũ hec decre.ex his q̄ no.hoſti.ſ.de ma.⁊ obe.cum olim.
g Paganis.uel hereticis de quib⁹ idem iuris.ut.ſ. de hereti. ſigs

epiſcopus. ⁊ ſciſmatici dicuntur. xxiiij. q. iij. inter hereſim. io. an.
a ❡ Archiepiſcopꝰ. cū h̄ ñ reperiat̄ i iur̄ exp̄ſſum. ut. ſ̄. e. c. i. j. c. ꝓxi.
b ❡ Sed capitulū. ipſius cathedralis eccleſia cuiꝰ ep̄us captus eſt. Et ſic nota ꝙ ſicut capitulū cū3 vacat eccleſia ſupplet vicem ep̄i in iuriſditione. ut. j. c. ꝓx. j. de inſti. c. i. ſ̄. de maio. ⁊ obe. cum olim. et j. de ma. ⁊. obe. c. i. ſic ⁊ cum quaſi vacat. ut hic. ⁊ ſic no. ciuilē mortem equiparari naturali. ⁊ ē ſi. C. de dona. int̄ vi. ⁊ vxo. res vxoris. vbi donatio cā mortis cōfirmatur morte ciuili ſic͂ naturali. ad idem. C. de epiſ. ⁊ cle. l. vlt. ꝯ h̄ tn̄ dic. ut no. io. xvi. q. i. placuit. ij. io.
c ❡ Morte. renunciationem trāſlationem depoſitionem uel alio modo.
d ❡ Spiritualibus in his que requirūt ordinem vocabunt vicinos ep̄os cum cautele ſtudio. vii. q. i. pontifices. ſ̄. e. li. de elec. is cui. bn̄ficia aūt q̄ ſpectant ad collationē3 ſoliꝰ ep̄i non ꝯferent. ut ſ̄. ne ſe. va. c. ii. ⁊. j. e. ti. c. vno. quia id non facerent ſi per mortē naturalem vacarent ut ibi. nec dant clerico licentiā tranſeundi ad aliam dioce. lxxi. di. fraternitatem.

ſciſmaticis capiatur. non archiepiſcopus[a]: ſed capitulū[b]. ac ſi ſedeſ p mortē3[c] uacaret illiꝰ: i ſpūalibus[d] ⁊ tp̄alibus[e] miniſtrare debebit[f] donec cū libertati[g] reſtitui uel p ſedē apo. cuius intereſt eccleſiarū3 pui dere neceſſitatibꝰ ſup hoc per ipſū capitulū3 quācito cōmode poterit conſulendā[h] aliud contigerit ordinari[i].

Idem.

Eccleſie cathedrali[k] uacanti[l] uiſitator[m] ab alio quā a ro. pon.[n] deputari nō pōt[o]. niſi forte capitulū in ſpiritualibus ⁊ tēporalibus negligenter[p] aut pperam[q] adminiſtret tunc enim archiepiſcopus ob negligentiā uel maliciā3 capituli couocato[r] cauſeq3 ſup hoc cognitiōe premiſſa[s] uiſitatorē ſeu adminiſtratorē eidē3 eccleſie licite poterit deputare. Huiuſmodi[t] quoq3 uiſitator quanquā ſpiritualiū ⁊ tēporalium adminiſtrationem legitimā[u] cēſeatur habere: beneficia tn̄ que ad collationē pertinent epiſopi[x] conferre non poteſt:[y] ſi ab alio[z] quam a ro. pon. fuerit deputatus[⁊].

e ❡ Temporalibus. ita ꝙ de immobilibus bonis nihil alienet. ſ̄. eo. li. de elec. is cui.
f ❡ Debebit. pone archidiaconus poſt ep̄um p̄eſt capitulo. ep̄us a ſciſmaticis captus eſt. ⁊ poſtmodū archidiaconus mortuꝰ. quē capitulū h3 eligere ⁊ ep̄us ꝯfirmare. elegit capitulū. T. in archidiaconum. querit̄ qs habeat ꝯfirmare: ⁊ videt̄ ꝙ capitulū talē ꝯfirmare nō poſſit. q̄uis. n. circa inferiores inueniamꝰ pmiſſū3 capitulo ſupplere epiſcopalē iuriſditionē. circa ſuperiores non reperimus ꝯceſſum immo vr̄ ꝓhibitū. ad h̄. ſ̄. de maio. ⁊ obe. cū inferior. ⁊. xxi. di. cū inferior. quidā dixerunt papā ⁊ nō aliū hunc ꝯfirmare poſſe. ad h̄. j. de offi. vi. c. i. alii de archiep̄o dixerunt. ſ3 hoſti. in hac queſtione. no. de maio. ⁊ obe. cum olim. ꝙ capitulum talē ꝯfirmabit. l3. n. canonici in eo ꝙ canonici ſint inferiores. tn̄ in eo ꝙ capitulū ſuperiores ſunt. ff. quis ⁊ a quo ap. ſit. l. fi. ad hoc. ſ̄. de offi. or. irrefragabili. §. exceſſus. ⁊ marie in eo ꝙ ep̄i vices gerunt. ſ̄. de of. del. ſane. ii. ⁊. xciij. di. c. ult. ⁊. xciiij. di. c. i. ⁊ h̄ ver credo. ar. j. de appel. c. pe.
g ❡ Libertati. ſeruus. n. factus erat. inſti. de iur. pſo. §. ul. ff. ꝯ cap. ⁊ poſtli. reuer. l. v. ⁊. ff. de reg. iu. huitus. recuperat ḡ iura ſua q̄ſi iure poſtliminij. vt. xvi. q. i. p̄ma actiōe. vii. q. i. paſtoralis. inſti. qui mo. ius pa. po. ſol. §. ſi ab hoſtibus.
h ❡ Conſulendam ad idem. j. de ele. ergo. c. vno.
i ❡ Ordinari. aliter ꝓuidendo. uel forte viſitatorē dādo. ut. j. c. ꝓxi.
k ❡ Eccleſie cathedrali. opiniones erant olim. qs poſſit viſitatorē dare cathedrali eccleſie. Itē an viſitator poſſet ꝯferre bn̄ficia vtrūq3 hoꝝ determinat hic papa. ortū h3 p̄mū dictū huiꝰ decre. ex his que no. lxi. di. quoniam feſtus. ⁊ per inno. ⁊ hoſti. ſ̄. ut ec. be. ut noſtrum. ſecundum ex his que no. lxi. di. obitum.
l ❡ Vacanti. idem in quaſi vacante. ut. ſ̄. c. ꝓxi.
m ❡ Viſitator. idem qꝺ adminiſtrator. de quo. lxi. di. cathinen̄. ⁊. c. quoniam feſtus.
n ❡ Pontifice. cuiꝰ intereſt eccleſiaꝝ neceſſitatibꝰ ꝓuidere. ſ̄. c. ꝓx.
o ❡ Non poteſt. hoc p̄ciſe tenebat io. in p̄dic. c. quonia3 feſtus. bar. brix. ⁊ hu. ibi ꝯ tenebant. ſ. ꝙ archiepiſcopus h̄ poterat. ſicut ⁊ preſes dat curatorē. inſti. de cura. §. vl. ⁊ q: ꝓhibitum non reperiebat̄ Lau. idē dicebat. tn̄ dicebat clericoꝝ requirendū ꝯſenſum. inno. ⁊ hoſt. ut ec. bn̄. c. vno. diſtinguebāt ut hic. ſ. ꝙ alius q̄ꝫ papa ſine cauſe cognitione ⁊ vocatis his qui vocādi erant. ſ. capitulo nō poterat viſitatorem dare. ⁊ eſt ratio. q: archiep̄us nō pōt tollere ius ſuū capitulo ſine cā. quod eſt ꝙ ad ipſos vacāte ſede ptineat adminiſtratio ſpiritualiū ⁊ temporaliū. ſ̄. c. ꝓx. cū ꝯcor. ibi ſignatis. papa autē ex poteſtatis ſue plenitudine h̄ bn̄ poteſt. de ꝯceſ. p̄ben. propoſuit.
p ❡ Negligenter. ecce primum caſum.
q ❡ Aut perperā. ecce ſecundū. Nota hic equiparari negligentiam ⁊ delictū3. alibi differunt. ſ̄. de elec. ſi compromiſſarius. ꝓ vtraq3 parte. e. ti. q̄ꝫq̄ꝫ. ioannes andree.
r ❡ Vocato. ſunt. n. vocandi. q: eoꝝ intereſt. ſ̄. de offi. archi. ad hoc de tempo. or. ſi archiepiſcopus. ⁊ quomodo interſit. ſ̄. dixi.

❡ Clemens quartus.

❡ De temporibus ordinationū ⁊ qualitate ordinandorum.

Sepe[a] contingit ꝙ nōnulli clerici[b] uiculo excōicationis[c] aſtricti: aut apoſtate[d] ſeu irregulares[e] uel alias ordinū ſacrorū ſuſceptione indigni ſuā patriā[f] i qua de his habetur notitia[g] fugientes[h]. ſe in remotis partibꝰ faciūt ad huiuſmōi[i] ordines promoueri. ❡ Nos igitur uolentes animoꝝ ipſoꝝ periculis obuiare: ſtatuimus ut nullus epiſcoporū[k] italie[l]: decetero aliquem

f ❡ Premiſſa. quod ſi non fiat. dico viſitatores dationē non valere. ad hoc. ſ̄. eo. li. de elec. q̄uis. ⁊. c. ꝓuida. ſufficit. n. legiſlatorē aliquid ꝓhibuiſſe. ⁊ ſi nō adijciat quod ꝯ factum fuerit nō valere. C. de legi. non dubium.
t ❡ Huiuſmodi. ſ. datus eccleſie cathedrali.
u ❡ Legitimā. lxi. di. cathinēſis. ⁊. c. quoniā. ⁊. ſ̄. de elec. cū nobis oli in fi. nō enim ſequit̄ qs h3 adminiſtrationē legittimā. ḡ bn̄ficia conferat. vide inſtantiā in capitulo vacante ſede. ſ̄. ne ſe. vac. illa. ⁊ ſufficit dare inſtantia3. ut. i. q. i. ſicut vrgeri.
x ❡ Epiſcopi. ſolius. alias illa cū capitulo ꝯfert. qꝺ dic ut. j. ne ſe. va. c. vno. ⁊ ꝯ regula. c. vltimo.
y ❡ No poteſt. ſup h̄ vide qꝺ no. de ma. ⁊ obe. cū oli3. Scire debes ꝙ io. ⁊ hug. tenebāt ꝯriū. dicebāt. n. indiſtincte ꝙ viſitator poterat bn̄ficia cōferre. ⁊ h̄ no. lxi. di. obitum. Lau. ꝯ. opinio ḡ lau. vera in viſitatore dato ab alio q̄ꝫ a papa. p̄ma in viſitatore a papa dato. debet. n. ꝓpter ampliorem dātis p̄rogatiuā ampliore fungi poteſtate. ad h̄. j. de preben. ſi a ſede. ſicut ⁊ delegatꝰ a papa ſubdelegatū dat. ab alio ñ. C. ꝯ iudi. a iudice. ꝯ of. dele. paſtoralis. ⁊. c. ulti. ad idē. j. de preben. hi qui.
z ❡ Ab alio. puta archiep̄o. in caſibꝰ ſup̄dictis. uel a capitulo ſi alicui cōmitteret vices. ille diceret̄ viſitator.
⁊ ❡ Deputatus. ille ergo bene hoc poterit. quia omnia poteſt que electus confirmatus. ſ̄. e. li. de elec. is qui. io. an.
a Sepe. ep̄us italie vltramontanū non ordinet niſi de ſpeciali licētia pape uel p patentes litteras ep̄i ſui ꝯtinentes iuſtam cauſa3 quare nolit. uel non poſſit illū ordinare. ſi ſecus factum fuerit. ordinans punietur pena condigna. ⁊ ordinatus manebit ſuſpenſus. ita ꝙ etiā a penitētiarijs pape ſine ipſius ſpeciali licentia abſolui non poterit.
a ❡ Sepe. fuit igitur prouidendum. ſ̄. de appel. ſepe. ſ̄. de elec. quia ſepe. j. de reſti. ſpo. frequens. ff. de legi. nam ad ea.
b ❡ Clerici. No. pro his que. j. dicam.
c ❡ Excōmunicationis. de talibus in excōicatione maiori ordinatis dic ut. ſ̄. de ſen. excō. cum illoꝝ. ⁊ diſtingue inter regulares ⁊ ſeculares. ⁊ inter ſcientes ⁊ ignorantes ius uel factum. ut ibi.
d ❡ Apoſtate. qui excōicati non ſunt. de hoc. xxiij. di. ſiquis. ſ̄. de vi. ⁊ hone. cle. c. ſiqs. de apoſ. c. iii. niſi in caſu. c. ut periculoſa. j. ne cle. uel. mo. ut periculoſa. qui aūt in apoſtaſia recipit ſacrū ordinē etiā ſi religioſus ſit nō diſpēſat̄ cū eo p aliū q̄ꝫ p papā. ſ̄. de apo. c. ul. qꝺ itellige ſi vera erat apoſtaſia. p id qꝺ habes. ſ̄. e. c. ex parte. ⁊ ibi no. apoſtate aūt infames ſūt. vi. q. i. infames. ⁊. iij q. iiij. ſiquis a ſuo. ⁊ ſic non ꝓmouendi. xxiiij. di. quando. io. an.
e ❡ Irregulares. ſiue ex crimine ſiue ex defectu. puta bigamia illegitimate corporis vitio uel alio defectu. io. an.
f ❡ Patriam. de q̄ inquirere d3 examinans ordinandos. xxiiij. di. qn̄ propter patriā etiā ⁊ natiuitatē carius uel viliꝰ emi ſolet mancipiū. ff. de edil. edic. qꝺ ſi nolit. §. ſi mancipia. ꝯ. ſ̄. de iudi. cū deputati. So. non loquitur in ordinando qui ſubtiliter examinandus eſt. ut. ſ̄. de pur. c. conſtitutus.
g ❡ Notitia. ⁊ ideo in his fieri d3 examinatio. ſ̄. de elec. poſtq̄ꝫ cū ſuis ꝯcor.
h ❡ Fugientes. xix. q. ii. due ſunt.
i ❡ Huiuſmodi. ſ. ſacros.
k ❡ Epiſcopoꝝ. abbates etiā ordines ꝯferunt. lxix. di. quoniam videmus. ſ̄. de eta. ⁊. q̄li. cum ꝯtingat. ſ3 talibꝰ ꝯferre nō poſſunt. qꝺ dic ut. j. de priuile. abbates in fi. ⁊ preſbyteri ꝯferunt pſalmiſtatū. ut. xxiii. di. pſalmiſta.
l ❡ Italie. quid econuerſo ſi ep̄us vltramontanus ordinet italicū. nō videtur hec decre. locū habere. q: penalis eſt: ⁊ ſic reſtringenda. ⁊ ſic proprium non excedit caſum. ſ̄. e. li. de elec. ſtatutū. de pe. di. i. pene. In contrarium videtur cum p omnia ſit eadem ratio vtrobiq3. ḡ idē3 ius. nec videtur iſta amplicatio uel extenſio ſm̄ ea que vides. ſ̄. de elec. ſi poſtq̄ꝫ. vbi ꝯſtitutio illa cupiētes. l3 penalis locum habere. declaratur in prouiſionibus ⁊ appellationibus ⁊ confirmationibus. de quibus ibi cautum non erat: ad hoc. ff. de verbo. ob. l. a titio. vbi eni3 eſt eadē ratio ⁊ penitus omnimoda ſimilitudo. nō ꝓprie dicimꝰ extendere. ff. ad. l. iul. de adul. l. ſi poſtulauerit. §. idem. ff. de eden. queda3. §. nūmularios. tunc enim pene dicuntur extendi quando ad caſū nō omnino ſimilē extenduntur. ⁊ ſic intelligūtur ꝯria. facit ad hāc queſtionē qꝺ no. moderni ⁊ hoſti. precipue. ſ̄. de elec. nihil. ⁊ guil. ⁊ gar. e. ti. auaricie. dubitando credo per primam rationem ꝙ hec decre. in italicis vltra montes ordinatis locum non habeat ⁊ poteſt eſſe ratio. quia vltramontanus citra mōtes exiſtēs habet duo remedia ut cito mittat ad proprium epiſcopum uel ad papam ſaltem qui ſibi vicinus eſt. licentiam poſtulet. quod non ſic facile poteſt italicus vltra montes exiſtens. habeant ergo in hoc caſu locum antiqua ⁊ moderna iura. iſtud autem ſuum ſcriptum caſum non excedat.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ultramōtanū clericū[a] ordinare presumat. nisi a nobis specialē licētiā habeat uel ab episcopo de cuiꝰ diocesi tractat originē ordinādus. uel in cuiꝰ dioce. bñficiatus existit[b]. per eiꝰ patentes lr̃as[c] cām rationabilē continentes: quare ipsū nolit aut nequeat ordinare. Eos vero quos contra premissa contigerit ordinari: manere uolumus absq; spe[d] dispensationis super hoc a sede apo. obtinende suspēsos[e]: ac ordinātes penitētia cōdigna puniri. Omnibꝰ nostris penitētiariis inhibētes districte ne absq; licētia nr̃a spāli[f] cū taliter ordinatis dispensent: uel suas eis tradant litteras per quas cum ipsis debeat dispēsari[g]. Greg. x. in generali cōcilio lugdun.

Eos qui[h] clericos[k] parrochie[l] aliene[m] absq; superioris ordinandorū licētia[n] scient[o] seu affectata[p] ignorantia uel quocunq; alio figmēto[q] quesito presumpserit ordinare[r]: per annū[s] a collatione ordinū[t] decernimus eē suspensos. his que iura statuūt[u] cōtra talit[x] ordinatos i suo robore duraturis. Clericis quoq; parochie talit suspensorū postquā eorū suspēsio fuerit manifesta[y]. absq; ipsorū etiā lic̄ia[z] interi[&] recipiēdi ordines ab aliis uicinis[9] ep̄is: alias tantū canonice[4] liberā cōcedimꝰ facultatē. Bonifa. viij.

Cum[a] nullꝰ[b] clericū[c] parochie[d] aliene pret superioris ipsiꝰ lic̄iā debeat ordinar[e]: superior intelligitur in hoc casu[f] ep̄us[g] de cuiꝰ diocesi est is qui ad ordines[h] promoueri desiderat oriūdus[i]: seu in cuiꝰ diocesi bñficiū obtinet ecclesiasticū[k] seu hȝ. licet alibi natꝰ fuerit domiciliū[l] in eadē[m]. Inferiores quoq; prelati[n] religiosi uel alii nisi eis per suos clericos aut subditos[o] possint a quo uoluerint episcopo[p] facere or

a Clericum. quid dices si laicum ordinet in clericū? videtur q tunc locū nō habeat per iura glo. pxi. allegata. & ad h. s. in pn. decre. Sed cō. j. c. ul. cum suis concor. & eadē est ratio vbitroq;. g ide ius erit. So. credo per vltimo dicta: & de laico in clericū ordinato hāc constitutionē intelligi. & facit qd dicā. j. c. px. & litterā lege punctādo post vltramontanū & non post clericū. & sic tunc verū intellectū habebis. & licet pemium de sacris loquat. cōstitutio generaliter loquit. uel dicūtur hic sacri ordines large. ut comprehendant minores. s. de biga. c. i. de hoc. xxxii. di. in summa. alij cōtra

b Existit. suban. uel vbi habet domiciliū. licet alibi natꝰ fuerit. j. e. cū nullus. i. h. nisi dicer velis h spāle in h casu qd credo verū & lȝ alias videā vnū ius suppleri per aliud. ut. s. de elec. is. cui. tū istud non credo suppleri per illud. alias facillimū erit vltramōtano in fami se facere ordinari. qd vetat hec constitutio.

c Litteras. hic no. duo specialia primo casū in quo scriptura requiritur. & habes de hoc. s. de pba. tertio. & dixi. j. d censi. c. i. secūdo q nō sufficit lr̃i: nisi exp̄mat cā & est si. j. de sen. ex. cū medicinalis.

d Spe. si. s. de elec. c. i. in fi. episcopus g super executiōe secū non poterit dispensare. ut olim poterat. ix. q. ii. lugd.

e Suspenso. in casu isto celebrans irregularitatem incurrit: & de hoc dicā. j. c. proxi.

f Speciali. sic. j. de offi. vicarii. c. ii. & iii. j. de pe. & re. c. ii. de reg. iu. in gñali

g Dispensari. qd. n. per se nō possunt nec per alios poterunt. xlvi. di. sicut. xxiii. q. ul. his a quibus. sicut econuerso. j. de reg. iur. potest quis. & ibi plene dixi.

h Eos qui. qui scient ordinauerint clericū alienū. per annum a collatione ordinum suspensi. & postq suspensio fuerit manifesta poterunt subditi sine ipsorum licentia a vicinis episcopi ordinari.

i Eos qui. generaliter loquitur ut comprehendat quibus competit ordinare: de priui. quia circa.

k Clericos. de laicis dic ut. j. c. ul.

l Parrochie. i. dioc. ix. q. ii. lugduñ. qñq; econuerso de pecul. cle. c. ii.

m Aliene. i. non sue. siue sit proxima siue remota. ix. q. ii. c. i. & c. episcopus. lxxi. di. per totum. s. e. q translationem.

n Licentia. quam quis dare possit. dicitur. j. c. px.

o Scienter. sed nunquid scire presumetur uel ignorare? videtur q ignorare ff. de proba. l. verius. j. de reg. iu. presumitur. dic q p̄sumetur sciens. nisi probet ignorantiam. ad h. s. e. de ele. innotuit. ibi nec probare cogimus &c. quia quēlibet ordinandum scrutari tenet. ut. xxiii. di. qui ep̄us. & xxiiii. di. quādo videtur aūt ad eam pbandam sufficere iuramentum. ut. s. de elec. ut circa: & c. nulli. & licet per alios examinet ex sua negligentia eorum culpa sibi imputabitur: ad hoc de simo. intantum.

p Affectata. equipollent ergo scientia & affectata ignorantia. de clande. despon. cum inhibitio. & dicitur affectata ex quo scire potuit: sed noluit. immo dissimulauit. C. de ince. & inutil. nup. l. qui cō. & dico q si iurauit se ignorare. ut dixi in pxi. glo. altera pars habebit necesse pbare scientiā uel affectatam ignorantiā. & pbabitur hoc per argumenta uel coniecturas probabiles. s. d renum. c. ii. co. li.

q Figmento. sic. s. de elec. auaricie uel quia forte dixit scholaris est quē bene ordinare possum. uel fingit licentiam datā fuisse. uel dicit episcopū ordinandi amicū suū. ita q bene habebit ratā. ix. q. ij. lugduñ. uel scire dissimulauit litteras dimissorias surrepticias esse. ut ibi no. hug. uel in fraudē constitutionis huius aliquem in suum familiarem recepit uel ei beneficium contulit hec & similia sunt figmenta.

r Ordinare. etiam ad p̄mam tonsurā. lxxi. di. priuatus. de eta. & q̄li. cū contingat. quod dic ut. j. e. c. ul.

s Per annum. continuū. s. de elec. puida. No. ius nouū q: olim certa pena contra tales non fuerat statuta s̄m quosdā. sed s̄m guil. hic mitigatur pena. quia olim per annū a celebratione misse suspēsus erat. & deponi debebat. ut. ix. q. ii. nullum. puniunt g in quo peccauerunt. i. q. i. siqui. s. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit.

t Ordinum. omnium s̄m guil. & gar. & per hanc litterā & s. e. uel non est cōpos. vbi punitur in collatione omniū ordinū qui in diaconatu peccauit. et si papa voluisset eum tantū illo quē cōtulit priuari expressisset. ut. s. e. litteras. & c. ult. nec de iure frui debet maioribus qui minoribus caret. ff. de ser. expor. cui pacto. & de ordi. ab epi. c. i.

u Statuunt. q. s. ordinatio rata non habeatur quo ad executionē. ix. q. ii. per totū. lxxi. di. c. i. quedā iura dicunt eos deponēdos. vii. q. i. episcopus in diocesi. sed nunquid suspensus est sic ordinatus ab executione. uel an habet executionem nisi interdicatur? & videtur q necessarium sit interdictū s. e. ti. q translationem. ibi interdicenda est &c. ad idem de offi. archidi. significasti. Sed contra. sicut non tenet sententia data a non suo iudice. sic nec ordinatio. ut. lxx. di. neminē. lxxi. di. per totū. Sol. dicas illum suspensum ipso iure sed nō illa suspensione que irregularitatē inducat. sȝ suspendendum illa ut in decre. q translationem. s̄m host. guil. & gar. vnde & in forma dispensationis que talibus datur ab apo. se. dicitur ipso ab ordinum executione suspenso. licet igit suspensi sint a iure. nihilominus & ab homine suspendent: quod est verum nisi in casu. s. c. pxi.

x Taliter. quia. s. ordinauerunt clericos aliene diocesis & per h dico q secus erit in aliis casibus in quibus hoc non inuenitur expressū ad hoc. s. ti. pxi. c. i. de concess. prebē. quia supra. de elec. suffraganeis.

y Manifesta. per euidentiam facti. s. de cohabi. cleri. c. ul. uel quia est iuris notoriū. ut. j. e. ti. vestra. & s. de verb. signi. cū olim. alias in dubio a pprio prelato non recedent. viij. q. iiij. nōne.

z Licentia quod enim a iure concessum est. vlterius non est necesse a iudice postulari. ff. de condi. insti. l. que sub conditione. §. ul. C. li. x. de thesauris. l. vna.

& Interim. s. anno suspensionis durante.

9 Vicinis episcopis. in sua diocesi. quia non intrabunt absq; sua licentia parrochiani suspensi. ut credo s̄m guil.

4 Canonice. s. pcedente debita examinatiōe & scrutinio & tp̄ibus debitis. s. e. ti. de co. & mō debito. s. nō furtiue. uel per saltū uel plures sacros eodē die uel duobꝰ cōtinuato ieiunio. s. e. lr̄as. & c. dilectus.

a Cum nullus. ep̄us originis domicilij uel ecclesiastici bñficij cōmendaticias ad ordies dare pōt. inferiores p̄lati nō nisi ex priuilegio. nec officiales epo. sȝ hi qui habēt administrationē spūalium illas hñ cōcedunt. & pñt epi ordinare p̄ores p̄oratuū non exemptorū & ipsorū socios q̄diu morant in illis. lȝ inde nō fuerint oriūdi

b Nullus. generaliter loquitur. ut dixi. s. c. pxi.

c Clericum uel laicum. j. c. proxi.

d Parrochie. i. diocesis.

e Ordinare. s. c. px. cum suis concor.

f Hoc casu. scilicet in danda tali licentia. hic dixi quia multis alijs modis dicitur quis subditus alterius & de eius foro. quod dic ut. s. de fo. compe. c. ul. & ff. de iudi. heres absens. §. i.

g Episcopus. ergo non inferior. ut. j. §. pxi. & est si.

h Ordines. quoscunq; minores uel sacros. s. de elec. cum ex eo.

i Oriundus. dicitur enim quis ibi domicilium retinere. vnde oriundus est. ff. de sena. l. pe.

k Ecclesiasticū. ad differentiā alteriꝰ bñficij uel puētus secularis. & talia ecclesiastica bñficia sine institutione canonica obtineri non pñt. ut. j. de reg. iu. c. i. cū suis cōcor. & itelligo siue istud sit bñficiū per pt qd ordinē recepi siue nō. cū generalit & nō distinguēdo loqt. vñ nec distinguere debeo. ij. q. v. cōsuluisti. s. de transla. int corporalia.

l Domiciliū. potest qs habere domiciliū in pluribꝰ locis. ff. ad municipi. l. assumptio. §. iuris prudentibus. de fo. compe. ex parte. h. s. de rescrip. dilectus. ij. quod verum est. si in vtroq; se equaliter collocauit. ut ibi. & j. de sepul. c. ij. alias ibi dicetur habere domicilium vbi maiorem partē rerū suarum habet. ff. ad munici. eius. §. vl. C. vbi se. vel cla. senatores. alias sola domus possessio que in ciuitate alia comparatur domiciliū nō facit. ff. ad munici. libertus. §. sola.

m In eadem. suban. vel dñs papa. s. c. i. & j. §. px. ipse. n. ordinarius est singulorū. ix. q. iij. cūcta per mundū. & roma cōis ē patria. ff. ad munici. roma. & ibi potest quilibet cōueniri. ut. s. de foro com. c. vl.

n Prelati. puta abbates archipresbyteri uel archidiaconi. & habebas de his. & de offi. archidia. significasti. dicit enim canon litteras episcopi necessarias & non inferioris. lxxi. di. extraneo.

o Subditos. laicos. io. andree.

p Episcopo. dum tamen catholico. & habes de hoc priuilegio. s. de prescrip. veniens.

a Indultum. ſuban. uel niſi babeant ex ↄſuetudine preſcripta. ut B facere poſſint. in B. n. caſu bn̄ valet ↄſuetudo ſm io. q B no. ix. q. ij epum. ⁊ facit qd̄ no. ber. s̄. de offi. arcbi. ſignificaſti. nec. n. ↄſuetudo reuocatur per nouam conſtitutionem. s̄. de conſti. c. i. eo. li.

b Extēdat. niſi babeat ſpāle mandatū ad B. s̄. de offi. ui. c. ii. ⁊. iii.

c Epiſcopo. ſuper boc vide quod no. ber. ⁊ moderni de of. arcb. ſignificaſti

d Remotis. quem locum dicis remotū: dicunt quidam d citra ad vltra mō tes per decre. s̄. de elec. nibil. ſed boc eſt falſum q ſolum talis locus dicatur remotus. q2 aliud ē dicere valde remoti ut ibi. ⁊ aliud remoti ut bic. ſicut aliud eſt dicere cautio quia tunc intelligit̄ nuda cautio. ut. C. de ver. ſig. ſancim⁹ et aliud ſufficiens cautio. ⁊ tunc intelligunt̄ pignora uel fideiuſſores. ff. mā. da. ſi mādato. §. vl. Sed videtur q remoti dicant̄ extra ꝓuinciā. s̄. de elec. corā. C. d preſcrip. x. vel. xx. an. l. ul. uel vltra duas dietas. s̄. de reſcrip. nonnulli. uel vltra vnam. ut. e. li. e. ti. ſtatutū. ſatis crederem boc arbitrarium iudici quis locus dicatur remotus.

dinari a ſede apoſtolica ſpāliter ſit indultū: ᵃuel officiales epiſcopi. cū ad boc ſe ipſi⁹ officiū nō extēdatᵇ: buiuſmōi nequeūt lnīam impartiri. Epiſcopoᶜ aūt in remotisᵈ agente ipſi⁹ in ſpiritualib⁹ uicarius generalis uel. ſede uacante capitulūᵉ ſeu isᶠ ad quē tunc tpis adminiſtratio ſpiritualiū noſcitur ptinere: dare poſſunt licentiā ordinādi. ¶ Religioſiᵍ vō a ſuis ſuperiorib⁹ in nō exēptis priorat̄ibus deputati priores ⁊ eoꝝ ſocijʰ pnt a locoꝝ diocesanis quādiu morant̄ i ipſis prioratib⁹ ordīari licite. lȝ ñ ſint de eorū diocesib⁹ oriundiⁱ. Idem

Nullus epiſcop⁹ᵏ uel quis ali⁹ infantiˡ niſi forte religionem intraretᵐ: ſeu illitterato: ſȝ nec abſqȝ ſui ſuperiorisⁿ licētia bominiᵒ diocc. alieneᵖ clericalē preſumat ↄferr̄ tonſurāᵠ: nec etiā ↄiugato: niſi uolē

e Capitulū qd̄ tūc in ſpūalib⁹ adminiſtrat. ut. s̄. ti. ꝓri. c. ul. ⁊ pe.

f Is puta viſitator. lxi. di. quoniā. s̄. ti. ꝓx. c. ul. s̄. de elec. c. is cui.

g Religioſi. etiā exēpti. ut aliqua fuerit dubitatio. ⁊ ꝑ id qd̄ dicit in non exēptis. uel fuerit dubitatio. q2 non erāt ꝑpetui. ⁊ B ē veri⁹.

h Socii. non. n. ibi debent eſſe ſoli. quia ve ſoli ⁊c̄. eccleſiaſtici. iiij vij. q. i. illud. de ſta. mona. monacbi. ⁊ ꝓbatur eo. ti. qd̄ dei timorē.

i Oriundi. quia tunc poſſent ratione originis. ut. s̄. i. rn̄ſo. ⁊ ſicut poſſunt ordinare. ita dico q cōmendaticias ad ordines dare. ut ibi

k Nullus epiſcop⁹. alius puta abbas uel preſbyter qui pſalmiſtatum ↄferre poſſunt. lxix. di. quoniam. ⁊. xxiii. di. pſalmiſta.

l Infanti. ſ. minori: vii. annoruȝ. ſeptenni ergo poteſt conferre tōſuram. xxviii. di. de bis. ⁊. lxxvii. di. in ſingulis. ⁊ facit. s̄. de elec. ex eo quod de preben. ſuper. ⁊ quod ibi no. io. an.

m Intraret. ergo minor. vii. an. poteſt religionē intrare. quod verum eſt. ſed preciſe non obligatur. ut. s̄. de regu. quia in inſulis. ⁊. c. ad noſtram. ⁊ dic ut. j. de regu. is qui. ⁊. c. non ſolum. ⁊. c. ſe.

n Superioris. ut. s̄. c. ꝓri. i. rn̄ſo. io. an.

o Homini. laico. quod apparet. quia confert primā tonſuram. oliȝ volebant quidam dicere q clericū alterius epi quis non poteſt ordinare. ſed laicum ſic: ⁊ boc dicebant per decre. s̄. e. eos qui. ⁊ boc falſum erat. ut. lxxi. di. primatus. vbi etiam de laico exꝑſſum erat.

p Aliene. ideſt nō ſue: quia etiam ſi aliene eſſent dummodo ⁊ ſue nibilominus poterat ordinare.

q Tonſuram. per quam immunitate gaudet. ⁊ clericalis ordo confertur. s̄. de eta. ⁊ quali. cum contingat. io. an.

r Diffinitum. quod dic ut no. s̄. de conuer. coniu. coniugatus.

ſ Peccauerit. de bis que fi. a ma. par. ca. queſiuit.

t Annum. integruȝ ⁊ continuū. s̄. de elec. ꝓuida. e. li. quid ſi ſit biſextus. dic ut no. io. lv. di. c. ii. ⁊ ber. s̄. de ver. ſig. queſiuit.

u Dūtaxat. i. tantūmodo. ⁊ no. pro eo quod dixi. s̄. eo. ti. eos qui. quia ſi ibi papa voluiſſet ſolū illos eſſe priuatos a collatiōe ordinis quem inique contulerunt boc expreſſiſſet ſicut ⁊ bic fecit. ad idem s̄. eo. litteras. ⁊. c. dilectus. ⁊. s̄. de deci. ad audientiā. ⁊ intelligo B verum quando ſolam clericalem tonſuram contulit. alias etiam in vlterioribus quos ↄtulit punientur ꝑ iura ſupradicta. ⁊. i. q. i. ſiqui.

x Suſpenſum. ipſo iure. ſed nunquid tōſuram licebit tunc ab alio epiſcopo ſubditis ſuis recipere? dic q cum boc non reperiatur expreſſum non videtur ſic licere.

a Permittimus. determinantur per iſtud. c. no. per ber. s̄. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. ⁊. e. ti. cū dilecti. ⁊. s̄. eo. ti. indecorum. ⁊. c. preterea. per ipſum ⁊ modernos.

a Permittimus. videbatur permiſſuȝ etiā in citeriori etate. ar. a ↄrio illius decre. s̄. e. indecorum. ⁊ ar. directo illius decre. e. ti. ex rōe ⁊ ar. a pari illius eo. ti. preterea. nam in decre. ex ratione. diſpēſant cum decēni. in decre. preterea. diſpenſant in ordine. ergo pari rōne n etate. ut ibi no. boſti. Sed ad primū dic q ar. a contrario non ꝓcedit vbi reperitur in iure contrarium: licet alias ſit fortiſſimum. de bis que ſiunt a prela. cum apoſtolica in fi. ſed contrarium reperitur. s̄. de elec. cuȝ in cunctis. §. inferiora. ergo non ꝓcedit argumentatio illa. Ad decre. ex ratiōe. dico illud fuiſſe ex ſpeciali mandato pape. Ad decre. preterea dico valde maius eſſe pati defectū in etate quam in ordinibus: ut per te vides ⁊ ꝓbatur de inſti. c. ii. j. eo. li. ⁊ de ꝑben. ſi pro clericis. noua ſit igit̄ bec permiſſio.

ti religionem intrare aut ad ſacros ordines ꝓmoueri. ꝓut eſt ſacris canonib⁹ diffinitūʳ. ¶ Qui uero cōtrafecerit: ut in quo peccaueritˢ puniatur per vnū annumᵗ a collatiōe clericalis tonſure dūtaxatᵘ nouerit ſe ſuſpenſumˣ. Boniſa. viii.

De etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preficiendorum.

Permittimusᵃ ut epiſcopiᵇ cum bis qui. xx. annuȝ cōpleuerintᶜ: q dignitas uel perſonatus quib⁹ animarum cura nō imminetᵈ ualeant obtinere poſſint ſi aliud nō obſtat canonicumᵉ libere diſpenſareᶠ. Bonifacius octauus.

De filijs preſbyterorum.

Is quiᵍ defectumʰ patitur natalium. ex diſpenſationeⁱ poteſt epiſcopiᵏ licite ſi ei aliud canonicuȝˡ nō obſtat

b Epiſcopi. inferiorib⁹ credo vetitum. ⁊ facit. s̄. ti. ꝓri. c. iii. i. ⁊. ii. rn̄ſo. s̄. de elec. cuȝ ex eo.

c Compleuerint. No. non ſufficit attingere ſicut in epiſcopo. s̄. de elec. cum in cunctis. ⁊ in abbatiſſa. s̄. de elec. indēnitatibus. i. rn̄ſo. ⁊ in de legato. s̄. de offi. dele. cū vice ſimuȝ. ⁊ quod dixit bic papa de. xx. an. idem ſi voluiſſet dicere potuiſſet de citeriori uel vlteriori tempore? quia iſta talia ſūt illa de quibus dixit lex q non omnium que a principibus ſiūt ratio reddi poteſt ff. de legi. non omnium. ⁊ de boc. s̄. de reſcrip. ſign̄. tamen ſatis eque concordando ad alia iura de. xvij. an. conſtituiſſet ſicut in procuratore ad negocia dicimus. j. de ꝓcu. q generaliter. §. ul. ⁊ ſicut de aduocato. ff. de poſtu. l. i. ⁊. iii. q vij. §. tria. ſȝ ut predixi ſic placuit principi. ⁊ ſufficit ſic ſcriptum eſſe. ff. qui ⁊ a quibus proſpexit. vi. q. ij. ſcriptum eſt in lege. s̄. de fer. c. ij. in prin.

d Non imminet. in illis ergo ſecus ſicut ⁊ in parrocbialibus eccleſijs. s̄. de elec. licet canon. ⁊ boc forte voluit dicere io. qui no. de elec. cum dilecti. q in minoribus dignitatibus ſimplex epiſcopus dabit veniaȝ etatis. uel forte aliter intellexit.

e Canonicum. quia non ſunt illegitimi. non corpore vitiati nec bigami nec crimino ſi.

f Diſpenſare. ſed nunquid ꝓmouendo diſpēſat? de boc vide. li. di. qui in aliquo. liiij. di. ſi ſeruus in ꝑma glo. lxxxi. di. ſiquis ſine. xvi. q. i. eccleſia. de conceſ. ꝑben. litteras. de ſciſ. fraternitatis. ⁊ per modernos de fi. ꝑſby. veniens. ⁊ de cle. coniu. diuerſis. ⁊ ſatis eſt euidens ar. q promouendo non diſpenſat quia punitur promouens. s̄. de elec. nibil eſt: ſed bic determinatuȝ eſt de patiente defectū in etate. quid de patiente defectū in ordinibus ſi eligatur ad tales perſonatus uel dignitates ſine cura. nunquid neceſſaria eſt epiſcopi diſpenſatio: uel an de iure cōmuni ad illa tales eligi poſſint? tenent inno. ber. ⁊ cōpoſt. q de iure cōi ad illa talis eligi poſſit: ar. a cōtrario decre. cum in cunctis. §. inferiora. ⁊ dicit idem eodem ar. per decre. s̄. c. preterea. ad. c. lx. di. ꝑ totum reſpondent illa correcta contraria ↄſuetudine: uel cuȝ ibi dicatur in arcbidiaconum non debere quē aſſumi. niſi ſit diaconus. in prepoſitum niſi ſit preſbiter. patet illa correcta per decre. cum in cunctis. §. inferiora. que de ordine nibil dixit. ⁊ per id quod ibi dicit ſi moniti non fuerint ⁊c̄. ⁊ boc inno. in predicto. §. ⁊ de re iud. cuȝ olim. ⁊ compoſt. e. ti. dudum. i. ad decre. dudū. ij. dicunt q idem iudiciū eſt quo ad pluralitatem. uel allegatio fuit illa. boſti. contra in decre. predicta preterea. ⁊ in decre. cuȝ in cūctis. pro quo facit qd̄ no. ber. de bis que fi. a ma. par. ca. ex ore in glo. quia erat. ⁊ bec opinio exꝑſſa erat in deciſa ipſius decre. ex ore. ⁊ probatur optime. de elec. duduȝ. i. ad id quod dicitur de capitulis. lx. di. per totū. in quibus dicitur q arcbidiaconus diaconus ⁊ prepoſitus preſbyter debet eſſe. dico ſm boſti. ibi ſubaudiendum. uel ſubdiaconus cum in epiſcopum etiaȝ poſſit eligi. de eta. ⁊ quali. a multis.

g Is qui. cum illegitime natis diſpenſant epiſcopi in minoribus ordinib⁹ ⁊ beneficio ſine cura. dummodo ſit tale in quo alias diſpenſare poſſit. in alijs diſpenſatio pape requiritur. ſi diſpenſatum fuerit cum aliquo q non obſtante vllo defectu poſſit ad curatum beneficium promoueri pretextu illi⁹ diſpēſationis non poterit duo beneficia inſimul obtinere. emanauit ad declarationem eorum que no. s̄. e. ti. c. penul. ⁊ ul.

h Defectum indiſtincte intelligo prout iacet de quocunqȝ defectu. ſiue ſit ſpurius ſiue adulterinus uel naturalis. licet alias quo ad ſucceſſiones diſtinguatur. nec ita de facili diſpenſetur cum vno ſicut cum reliquo. ⁊ ſic intelligatur. s̄. de renun. niſi cum pridem. §. perſone vero ⁊c̄. eſt enim dignus venia q alieno vitio laborat. C. de naturali. libe. l. legem.

i Diſpenſatione. nunquid promouendo diſpenſet? vide remiſſiones quas dedi. s̄. c. proxi.

k Epiſcopi. in contrarium videbatur. s̄. e. litteras. vbi papa cum talibus in clericatu diſpenſat. ſed ratio eſt quia petitum fuit a papa. nam ⁊ epiſcop⁹ poterat. ut no. ber. e. ti. c. vl.

l Canonicum. facit quod dixi. s̄. c. proxi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a Beneficium. intelligo ſimplex. quia in perſonatu uel dignitate etiam ſine cura. ut. ſ. c. px. non credo ꝙ diſpenſare poſſint: ad hoc in eo. ti. ⁊ de prebē. c. ul. ⁊ de hoc de elec. dudum. ij.

b Tale. qꝛ non paternū immediate ſup quo non poteſt epūs etiam cum legittimo diſpenſare ſm vin. ſ. e. ex tua. gof. in ſumma huius ti. §. circa aliud. bar. hꝰ. lvi. di. in ſūma ber. ⁊ pe. de ſamp. in predicta dec. ex tua. ⁊ inno. e. ti. c. ul. ſꝫ io. qui hoc no. lvi. di. in ſumma. ⁊ tan. in dicto decre. ſed dixit vin. ꝙ ſi tamen eſſet epūs hꝫ facere non auderet. gof. ſ. de elec. innotuit. Rai. in ſumma huius ti. ⁊ hoſtiē. in dicta decre. tenent ꝯtrarium. Ad decre. pe. ſ. e. ti. reſpondent ꝙ de illegittimo loquitur. de tali forte beneficio loqui voluit hec littera. uel intelligas ꝺ beneficio quod habet eccleſiam curatā annexā. ad hoc. j. de preben. ſuper eo. uel ꝺ bñficio quod ex priuilegio conſuetudine uel ſtatuto requirat ſacrum ordinem. qꝛ cum in ordine tali diſpenſare non poſſit. ergo nec in beneficio quod illum ordineꝫ requirit de conſti. tranſlato. i. q. iij. ſiquis obiecerit. ⁊ c. ſiquis prebendas. ⁊ eſt ſi. quod dixi. ſ. de reſcrip. ſi eo tempore.

c Maiores. hoc intellige ꝺ ſeculari clerico. nam in regulari ſecus eſt. quia de iur̄ talis ꝓmouetur ad ſacros. ſ. e. ti. c. i. lvi. di. c. i. ⁊ c. naſci. ⁊ hꝫ tenet io. lvi. di. in ſūma. ber. ſ. e. c. ul. gof. in ſumma huiuſ ti. in. § circa filios. nec per hꝫ intelligitur diſpenſatū in epiſcopatu: ar. de ſen. excom. qꝛ periculoſum. de conceſ. pben. dilectus. vbi de hoc per inno. ⁊ hoſtien. xii. di. nos conſuetudinem. ⁊ j. c. proxi.

ad ordines promoueri minores et obtinere beneficiū[a] cui cura nō imminet animaruꝫ: dummodo ſit tale[b] ſuper quo per ipſū epiſcopuꝫ valeat diſpēſari. Ad ordines quoqꝫ maiores[c] vel beneficia ſup quibꝰ nequit epiſcopus diſpenſare: ſine diſpēſatione ſedis apoſtolice[d] ꝓmoueri nō poteſt. Ille vero cū quo per ſedem[e] diſpēſatur candē: vt premiſſo non obſtāte defectu[f] valeat ad beneficiū etiam ſi curam animarum habeat promoueri: nequit pretextu diſpēſationis huiuſmodi quā exorbitātē a iur̄ oportet veluti odioſā[g] reſtrīgi: niſi vnicuꝫ beneficiuꝫ obtinere.[h]

Idem.

Si is cūꝫ quo[i] fuit per ſe[k]. apo. diſpēſatuꝫ. vt non obſtante defectu[l] natalium quem patitur ad omnes[m] ordīes ꝓmoueri valeat: ⁊ obtinere beneficiuꝫ etiaꝫ ſi curam habeat animaruꝫ diſpēſationē aliā tacito de predicto defectu[n] poſtmodum obtineat a ſede[o] prefata: ut duo[p] aut plura beneficia ſimilem curam[q] habentia poſſit recipere: ſi ei alias canonice conferantur. et ea ſimul licite retineā talis diſpēſatio cum non ſit uerisimile ſedem ipſam cum illo predictum patiente defectum uoluiſſe: ſi hoc fuiſſet expreſſum eidem in pluralitate beneficiorum huiuſmodi diſpenſare ueluti per ſurreptionē obtenta nullius penitus eſt momenti[r].

Grego. x. in ꝯcil. gene. lugd.

De bigamis.

Altercationis[s] antique dubium preſentis declarationiſ oraculo decidētes bigamos[t] omni[u] priuilegio clericali declaramus eſſe nudatos: ⁊ coertioni fori ſecularis addictos[x] conſuetudine[y] contraria non obſtante ipſis quoqꝫ ſub anathemate[z] prohibemus deferre tonſuram uel habitum clericalem. Ino. iiii.

De officio vicarii.

Romana[a] eccleſia. ⁊ infra. Cum remeñ. archiepiſcopus in officialem alicuius ſuffraganei ſui excōmonicationis[b] ſententiam ex aliqua rationabili[c] cauſa ꝓfert illos qui uices

d Sedis apo. nec ſufficit diſpenſatio legati. ut. ſ. e. ti. c. pe. ⁊ dic ut ibi. Sed quero quare epūs diſpenſat in criminibus ab adulterio citra. ⁊ non in defectu? So. facilius deletur irregularitas ꝓueniens ex crimine: purgatur enim per penitentiā. non ſic in defectu. xxvi. di. deinde. uel maior eſt irregularitas proueniens ex origine ꝙ ex crimine. quia prima ex natura. ſecunda ex accidēti. ſed naturalia immutari non poſſunt. vi. di. §. vl.

e Sedem. eadem ratione. dico idē de illo cū quo diſpenſatur ꝑ epūꝫ. ut poſſit ad minores ordines ⁊ ad beneficiū ſine cura licite ꝓmoueri. cū eadē ſit rō

f Defectu. propter hoc a ſecularibus non repellitur honoribꝰ. ff. de decuri. l. ſpurij. ⁊ l. generaliter. §. ſpurius. io. an.

g Odioſam. j. de reg. iu. odia. cum ſuis concor.

h Obtinere. concor. j. de preben. non poteſt. ii. rñſo.

i Si is cum quo. Si ille cum quo ſuper defectu originis in curato beneficio fuerit diſpenſatum eo tacite ſuper pluralitate diſpenſationeꝫ obtineat. nō valet diſpenſatio.

k Sedem. quia alius non poterat. ſ. c. ꝓxi. ⁊ eadem ratione idem credo in epiſcopo. ꝙ ſi diſpenſauerit cum tali ꝙ poſſit ad minores ordines ⁊ ſimplex beneficium promoueri. ⁊ poſtmodum tacito de defectu impetretur diſpenſatio ſuper pluralitate talium beneficiorum non valet diſpenſatio, ꝓpter eandē rationem. quia non eſt veriſimile ⁊c̄.

l Defectu. iſte defectus tribus de cauſis ordinum ⁊ beneficioꝝ ꝓmotioneꝫ impedit. primo ob ordinis prerogatiuam. xxvi. di. c. pe. ⁊ vlti. de exceſ. prela. inter dilectos. C. de digni. neqꝫ famoſis. li. xij. ſecundo ob deteſtationem paterni criminis quod punitur in filio. ut ꝑ id puniatur pater. xxiiij. q. iij. §. ſed qui. ff. qō me. cā. l. iſti quidem. §. ul. tertio ꝓpter incontinentiaꝫ paternā. que timetur in filio. iuxta illud. Sepe ſolet filius ⁊c̄. vi. q. i. §. verum. ⁊ ideo ſtilus eſt curie. ſi paterne non ſit ⁊c̄. defectus autem eſt. ſed non culpa. lvi. di. naſci. ⁊ de pur. c. accedens.

m Omnes. caute ponitur hoc in diſpenſatione. ⁊ ſuper hoc vide quod no. ber. ⁊ moderni. ſ. eo. litteras.

n Defectu natalium. ſuper quo diſpenſationem habuerunt. ſed nonne ſublatus erat ille defectus per ꝑmam diſpenſationem. ꝑinde igitur debet haberi. ac ſi illegittimus non fuiſſet. ⁊ ſic eſt contra. ff. ꝺ edil. edic. l. quod ita. l. di. ferrum. de reſcrip. caꝫ te. in fi. ff. de natal. reſti. l. queris. littera infra cum nō ſit veriſimile ⁊c̄. ſoluit contra. nec ob. l. quod ita. quia hic de originis naturali defectu loquitur. ibi de morbo accidentali. quod facilius tollit̄. ut. ſ. dixi. c. proxi. c. ferrum. loquitur quo ad ſalutem anime. ⁊ de peccatis que purganī et ſic. c. cam te. ⁊ l. queris loquunī de quadā plena reſtitutione natalium.

o Sede prefata. alius enim dare non poſſet. ad hꝫ facit. j. de preben. ſup eo ⁊c̄. non poteſt. ⁊ c. cum ſingula. hoc tenet ber. de ele. dudum. ij. bar. hꝰ. lxx. di. ſanctoruꝫ ⁊. inno. ſ. de preben. de multa. hoſti. autē dixit ꝙ in diſpenſatione que habet fieri propter neceſſitatē uel vtilitatem eccleſie. eandem poteſtatem habent epī poſt decre. de multa quam ꝑmo habebant ꝑ predictū. c. ſanctoꝝ. ſed illā que habet fieri ob ꝓrogatiuaꝫ pſone facit ſolus papa ⁊ ſic intelligit ipſe pe. ꝺ ſamp. ⁊ ab. di. etiam decre. de multa in fi. ſed primam ſeruat curia. ⁊ hoc in predictis iuribꝰ. xxi. q. ij. ſiquis iam tranſlatus.

p Duo. ex talis diſpenſationis virtute ꝑma duo que habuit ſoluꝫ retinere poterit. ut. j. de preben. nō pōt. ij. rñſo

q Curam. in curato enim ⁊ ſimplici bene diſpēſant epiſcopi ſm omnes. ut no. in decre. duduꝫ ii. de elec.

r Momenti. no. litteras ſurrepticias ipſo iure non valere de hoc dic. ut no. ſ. de reſcrip. ad audientiam. ii.

Altercationis bigamus nudatus eſt omni priuilegio clericali ⁊ aſtrictus ſeculari foro nec valet conſuetudo in ꝯriuꝫ ⁊ ꝓhibet̄ ſub anathemate ne tōſurā deferat

ſ Altercationis. hoc ideo dicit. qꝛ olim ſup hoc erant opiniones. dicebat hu. ꝙ bigamus gaudet priuilegio clericali ⁊ canonis. quia tenebatur portare tonſurā. ſ. de ui. ⁊ hone. cle. clericus ſi tonſurā. ⁊ erat ꝺ foro ec. ar. lxxxi. di. dictū. ⁊ ad minores ordines aſcēdere poterat. xxxiiii. di. ſiquis viduā. ii. in fi. a ꝯrio ſēſu. ⁊. c. lector. io. ⁊ alij cōtra. ꝑ. c. lxxxiiii. di. quiſquis. ⁊ ibi hec altercatio. vbi dicit̄ quiſqꝫ clericus viduā aut ſecundam vxorem duxerit omni eccleſiaſtice dignitatis priuilegio mox denudet̄. laicali ſibi tantū cōmunione conceſſa. et ꝑ illud denudetur videbatur non eſſe priuatus ſed priuandus. ꝑſens ergo ꝯſtitutio declarat hoc: ſi. C. ar. tute. l. veteris. C. de poſtu. here. inſti. l. quod certum. C. de furtis apud antiquos.

t Bigamos. vere vel interpretatiue. ut qꝛ duas vxores habuit. uel cum vidua uel corrupta ꝯtraxit. ſ. c. de bigamis. xxvi. di. deinde. et hoc verum eſt de his qui ſic in minoribus ordinibus ꝯtraxerunt. ſecus ſi in ſacris. ſ. e. nuper. ⁊. c. a nobis.

u Omni ꝑuilegio. quod multiplex eſt. xvii. q. iiij. ſiquis ſuadente. ſ. de fo. cōpe. c. ij. ⁊ hoc quo ad perſonam. Itē ꝙ non vexent̄ aliquibus vexationibus in pſona uel rebus. C. de epi. ⁊ cle. l. i. ⁊. ij. ⁊. l. generali. ⁊. ſ. de ui. ⁊ hone. cle. c. ul. ⁊ ideo dicit̄ omni priuilegio. ⁊ cōprehendit etiam priuilegium fori. ⁊ hoc ſequetur.

x Addictos. i. aſtrictos. C. de epi. au. l. addictos.

y Conſuetudine. que erat in quibuſdā locis francie. non ergo valet conſuetudo in hoc caſu. ſicut nec in illis. ſ. de conſue. c. i. ⁊. ij. ſ. de elec. quia ſepe. de qua dic ut. viij. di. fruſtra. de conſue. c. vlti.

z Anathemate. interminatio eſt non canon late ſentētie. quod probatur de iurepa. relatum. de quo dic ut. ſ. de ſagit. c. vno. de ſimo. ſicut. tuis. ⁊ ꝑ io. lxiii. di. ſalonitane.

a Romana. ſucceſſor officialis excommunicati excōmunicatus non eſt niſi in crimine damnato cōmunicet. illa autem que exercet illo excōmunicato manente non valent. ſi iuriſditione ſolum ab eo recepto hoc facit.

b Excōmunicationis. maioris. nam excōmunicatus minori ea q̄ ſunt iuriſditionis exercet. ut. ſ. de cle. ex. mi. ſi celebrat.

c Rationabili cā. aliter non debet ferri excōicationis ſententia. j. ꝺ ſen. excō. cum medicinalis. ⁊ potuit eſſe rationabilis cā cūm officialis epī peccat in his que ſunt iuriſditionis. qꝛ idem eſt conſiſtoriuꝫ epiſcopi ⁊ ſui officialis. tunc archiepiſcopi eos ſicut epiſcopi punire poſſunt. j. de ap. romana. i. reſpōſo. Si vō officialis epiſcopi aliquid poſſideret uel faceret ut priuatus. tunc archiepiſcopus eum plus punire non poſſet niſi ſicut alios ſubditos epiſcoporum. in caſibus. no. ſ. de offi. or. paſtoralis. hoc ꝓbat̄. j. de fo. com. romana

De bigamis
De officio vicarii
De officio et potestate iu. dele.

§.ij.ꝛ vlti.

a ¶ Ipſius. officialis uel officialatus. nec putes ꝙ officialis alium officialẽ generalẽ dare poſſit. ad hoc. ſ. e. clericos. vbi de h̃ p hoſti. et gar. licet ſpecialem cām delegare poſſit. ꝛ etiā plures. ff. de iudi. l. cum pretoꝛ. poſito tñ ꝙ generalẽ officialẽ dederit. ſicut interdum fit ḋ. facto. ille tñ excommunicatus nõ eſt. ut hic dicit. vel hic non dicit. ꝙ officialis ipſe officialem dederit. ſꝫ eps alium officialeꝫ dedit excõmunicato primo. Querit an excõmunicatus ſit ſecũdus: ꝛ videbatur ꝙ ſic. cum lata eſſet ſententia in officialem. Ad h̃ reſpondet. queri ſolet. quid ſi quis delegauit cauſam. poſtea excõmunicat: nunquid expirauit delegati poteſtas: de hoc recurre. ſ. ḋ offi. dele. licet. ꝛ ꝙ nõ expiret bene facit. j. ti. pxi. ſi is cui. Si vo epiſcopus eſt excõmunicatus. nec ipſe nec ipſius officialis. cum eoꝝ idem ſit conſiſtoꝛiũ. de cauſis cognoſcent. qd ĝ tũc fiet: adeat papa ut puideat. ſ. e. li. ḋ ſup. nec. pla. c. i.

ipſius[a] gerunt: ppter hoc[b] excõicationis uinculo non aſtringit. cũ nõ cõicent ob[c] id officiali eidem in crimine[d]: qui[e] eccleſiaſtice cenſure diſtrictione pro eo ꝙ ſuũ exercent officiũ non artantur. Ea tñ que ipſi[f] gerendo huiuſmodi uices[g] agunt eo taliter[h] excõmunicato manente ſi iuriſditionẽ tantuꝫ[i] recipiunt[k] ab eodẽ: nõ poſſunt obtinere uigoꝛẽ[l].

Bonifacius octauus.

Licet[m] i officialẽ[n] epiſcopi[o] per cõmiſſioneꝫ officii generalit[p] ſibi factā cauſaꝝ cognitio transferatur. poteſtatẽ tñ inquirendi coꝛrigendi aut puniendi aliquorum exceſſus ſeu aliquos a ſuis beneficiiſ uel adminiſtratiõib[9] amouẽdi trāſferri nolum[9] in eundẽ. niſi ſibi ſpāliter hec cõmittant[q].

Idem.

Cum in generali[r] ɔceſſione ne quaquā illa ueniāt. que nõ eẽt ꝗs uerisimilit[s] in ſpecie ɔceſſur[9][t] nec regulariter[u] donare ualeat is cui bonoꝝ adminiſtratio etiā libera[x] eſt ɔceſſa. officialis aut uicari[9] generalis epiſcopi bñficia ɔferre non[y] pñt. niſi beneficioꝝ collatio ipſis ſpecialiter ſit cõmiſſa[z].

Innocentius quartus.

De officio ꝛ ptãte iudicis delegati

Statuimus[ꝛ] ut ɔſeruatores[9] quos plerunqꝫ ɔcedimus. a manifeſtis iniu

b ¶ Propter hoc. ſ. ꝙ gerunt vices officialis ex cõmiſſione epiſcopi uel ipſius officialis facta ante excommunicationem. uel dic ut. ſ.

c ¶ Ob id. ſ. ꝙ gerunt vices eius.

d ¶ Crimine. quia tunc eadem ſententia ſunt ligati. ſ. de ſenten. ex commu. ſi concubine.

e ¶ Qui. ita conſtrue qui. ſ. officialis non artatur diſtrictione cenſure eccleſiaſtice ꝛ pro eo ꝙ ſuum ꝛc̃. ergo ſi ideo eſſent excõmunicati. tunc ſucceſſores eadem ſententia ligarentur. pone in terminis. excõmunicauerat archiepiſcopus epiſcopum. monuerat officialeꝫ ꝙ de cauſis non cognoſceret qui nõ deſinebat. excõmunicauit eum ſucceſſoꝛ participauit in crimine dānato vnde ligatus eſt. alia littera eſt in plurali. exercent ꝛ artantur. quaſi dicat eo ꝙ vices gerentes exercent officialis officium. non ligantur ſententia.

f ¶ Ipſi. ſ. vicarij officialium.

g ¶ Vices. officialis ſaltem nunc excommunicati.

h ¶ Tum. alias tamen. alias taliter. ꝛ dic taliter ideſt etiam propter aliam cauſam. non propter officialitatem.

i ¶ Tantum. ergo ſi ab epiſcopo ſecus. quia officiali excõmunicato ſi epiſcopus alij committat. tenet commiſſio. ut ſuperius dixi.

k ¶ Recipiunt. de facto. quia de iure ille iuriſditionẽ demādare non pōt qui excõicatus eſt. xxiiij. q. i. audiuimus. ḋ re iud. ad pbandũ.

l ¶ Vigorem. non. n. potuit excõmunicatus quod nõ habebat committere. i. q. vii. daibertũ. de iurepa. ꝙ autem. In caſu tamen excõmunicatus vtitur iuriſditione. j. de here. preſidentes. ꝛ eſt ſpecialis caſus in odium hereſis.

m ¶ Licet. ex generali cõmiſſione non poteſt officialis inquirere coꝛrigere deponere ꝛ punire ſubditoꝝ exceſſus. hoc dicit. ꝛ fuit hec decre. tracta ḋ quadā extrauaganti. alex. iiij. que incipiebat dudum. vbi quidā officialis epi abbatem depoſuerat. qui appellauit ad archiepiſcopum. ꝛ officialis archiepiſcopi ſententiā ɔfirmauit. appellatũ fuit ad papam. ꝛ papa predictas ſententias infirmauit. quod hic dicitur. tenebat hoſti. de inſti. ex frequentibus.

n ¶ Officialẽ. qui interdum miſſus dominicus appellatur. de regu. c. ij. de frigi. ꝛ male. c. i. officialis iſte oꝛdinariaꝫ habet iuriſditionẽ. interponit enim decretũ in alienationibus rerũ minoꝝ ꝛ emācipationibus. ꝛ oia que ad iuriſditionẽ pertinēt expedit. C. de offi. ei[9] qui vices al. iu. ob. l. ij. ꝛ. j. de iudi. c. ul. ſed talia cuꝫ cauſe cognitionem requirāt ſm leges non delegant. ff. de offi. pcon. l. nec quicꝙ §. i. ergo ſequitur ꝙ ex iuriſditione oꝛdinaria hoc facit non ex delegata ſm inno. ꝛ hoſt. qui hoc no. ſ. e. ti. ſua. ꝛ guil. in ſpe. de oꝛdi. in prin. gof. contra in ſumma iſtius ti. primũ tene. ꝛ adde rationeꝫ decre. ſ. e. li. de ɔſue. c. ij. ꝛ quod ibi dixi. licet auteꝫ negari non poſſit eos iuriſditionẽ habere oꝛdinariam. tñ in omnibus recurritur ad eos ſicut ad dantes. hinc eſt ꝙ de caſibus hic ꝛ. j. c. px. expreſſis ſine ſpeciali mandato ſe non intromittunt nec etiam de ſpiritualib[9]. vnde litteras cõmendaticias ad oꝛdines dare non poſſunt. ut. ſ. e. li. de tempo. oꝛdi. cum nullus. §. i. nec officialis archiepiſcopi pſente uel vicino archiepiſcopo in ſuffraganeum excõmunicationis ſuſpenſionis uel interdicti fert ſententiā. j. de offi. oꝛdi. c. i. in fi.

o ¶ Epiſcopi. uel cuiuſcunqꝫ alterius. cum eadem ſit ratio.

p ¶ Generaliter. non ergo tantum valet genus quo ad ſingula quantum ſpecies. de hoc. xxiij. di. ꝙꝙ. de offi. ordi. ſi ſacerdos.

q ¶ Committātur. ſed pone epiſcopus dedit vicariũ generalẽ. ꝛ in mandato expſſit aliquod de iſtis. quod requirit ſpeciale mandatũ ſecuta clauſula generali. ꝛ oia alia que p nos poſſumus etiā ſi mandatũ exigāt ſpeciale. queritur an talis oia ſpālia poſſit: ꝛ dixit hoſt. ſ. ḋ offi. archidi. ſignificaſti. p ipſaꝫ decre. et. p decre. ſedes. de reſcrip. ꝛ p. l. ff. ſi quis cau. ſed ꝛ ſi. §. queſitum. ꝛ per ea que no. de cõmo. c. vno. ꝙ oia poterit. quod ſatis videt ad inſtar pcu. ut. j. de pcu. q ad agendum. §. i. ſecus ſi aliquod de ſpecialibus non expreſſum fuiſſet. ut ibi. i. rñſo.

r ¶ Cum in generali. ex generali cõmiſſione officialis bñficia ɔferre nõ poteſt. declarat no. p gof. inno. ꝛ hoſtien. de preben. dilecto.

s ¶ Veriſimiliter. No. inſpiciendum quod eſt veriſimile. concoꝛdat. ſ. ti. ij. c. ul. ꝛ habet hoc locũ etiā vbi eſt generalitas. ut hic. ꝛ vbi eſt obſcuritas. ut. j. ḋ reg. iu. inſpicim[9]

t ¶ Conceſſurus. ad idem. j. de pe. ꝛ re. ſi epiſcop[9]. ꝛ. j. de reg. iu. in generali cũ ſuis cõcoꝛ. ꝛ idem in obligatiõe. C. que res pig. ob. poſ. l. i.

u ¶ Nec regulariter. ſecunda ratio huius dicti. ꝛ ideo dicit regulariter. quia caſualiter ſecus: ut ſi iuſta ratione motus donauerit. utputa magiſtro. uel ſi donare ei pmiſſum. vel ratiõe perſone ipſius cui conceſſa eſt adminiſtratio. ut ſi ſit filius ſenatoꝛis. ff. de admi. tu. cum plures. §. in pmis. ꝛ. ff. de tuto. ꝛ ra. diſ. l. i. §. i. ꝛ. ff. de donatio. l. filiuſfa. i. rñſo. ij. ꝛ. iii. de hoc no. ff. de pac. l. contra iur. in fi.

x ¶ Libera. in conferendis beneficijs ꝛ liberalitas in cui dando. ſed nõ in dādo ſm ea que no. ſ. de preben. relatum. ꝛ. c. inter cetera.

y ¶ Non poſſunt in contrariuꝫ videbatur per decre. j. de inſti. ex frequentib[9] ꝛ. ſ. de pben. dilecto. ſed illa iura non obſtant. qꝛ in decre. ex frequentibus non dicit ꝙ officiales poſſint conferre. ſed ꝙ poſſint ɔfirmare. ꝛ hec ſunt diuerſa. ut patet in. c. ſe. va. qḋ hñ ɔfirmat ab epo ɔfirmandos. de maio. ꝛ obe. cũ olim. j. de inſti. c. ij. ꝛ tñ nõ ɔfert beneficia ad ſolius epiſcopi collationẽ ſpectantia. ſ. ne ſe. va. illa. ꝛ. j. e. ti. c. vno. ad idẽ. j. de pben. cum in illis. decre. dilecto. non dicit ꝙ approbatio ibi facta per generalem procu. valuerit.

z ¶ Commiſſa. no. pro his que no. io. her. ꝛ hoſtien. ſ. de conceſ. preben. conſtitutus: dixerunt enim ꝙ epiſcopus non poteſt ſpecialiter conferre collationem alicuius prebende. que nondum vacat. quia id poſſet fieri in fraudẽ vacaturarum. quia enim non poſſet mihi promittere primam vacaturaꝫ. daret fratri uel amico meo poteſtatem conferendi primam. ꝛ hoc eſſe non poteſt. ꝛ ſic intelligitur decre. predicta conſtitutus in fi. Sed generaliter committere collationem beneficioꝛum ad ſe ſpectantium bene poteſt. ut hic. ꝛ. xvi. q. i. ſtatuimus. ꝛ perpetuo etiam poſſet hoc ius committi alicui dignitati uel in genere. ut. ſ. de inſti. cum veniſſent. uel in ſpecie. ut. ſ. de dona. paſtoꝛalis. xvi. q. ij. viſis.

ꝛ Statuimus. conſeruatoꝛ a manifeſtis defendit iniurijs. ꝛ iudicialem indaginem non exercet.

9 ¶ Conſeruatores. Quia materia conſeruatoꝛum in ti. iſto hic. ꝛ. j. ca. proxi. ꝛ. c. vlti. poſita eſt. nota conſeruatores delegatos eſſe. ꝛ ut dicebat her. de iſtis conſeruatoꝛibus per iura antiqua parum uel nihil habebamus. poſſunt tamen dici conſeruatores epiſcopi qui habent conſeruare ꝛ defendere viduas pupillos ꝛ oꝛphanos ab oppreſſionibus ꝛ iniurijs. de fo. compe. ex parte. h. ꝛ. c. ex tenoꝛe. lxxxvij. di. c. i. ꝛ. ij. xxiii. q. v. adminiſtratores. Scire debes ꝙ iſti conſeruatores interdum dātur. ut aliquos defendat cõtra latrones vel predones. interdum contra eos qui eoꝛum priuilegia infringunt. interdum latius. ut defendant ab iniurijs ꝛ offenſis. ꝛ in nullo dictoꝛum caſuũ habent iudicialem indaginem. ut hic. ꝛ. j. e. c. ulti. de manifeſtis ergo ſolummodo habent cognoſcere. ꝛ intellige manifeſta illa que notoꝛia ſunt. ꝛ ita patentia ꝙ nulla probabili tergiuerſatione celari poſſunt ut de verbo. ſigni. ex parte. de cohabi. cleri. ꝛ muli. c. ulti. Sed quid ſi negetur offenſa notoꝛia: negatione videtur fieri res dubia. C. qui ad liber. procla. non. li. l. iii. dic ꝙ bene probationes recipiet conſeruatoꝛ an factum ſit notoꝛium. ut ſic videat. an ſua ſit iuriſditio. ff. de iudi. ſiquis ex aliena. ſ. de reſcrip. ſuper litteris. alias enim iſtoꝛum beneficium eſſet inutile. ꝛ ſi inueniet factum notorium procedet. alias deſiſtet. non enim habet poteſtatem ſimpliciter defendendi iniuriam ſed qualificatam notoriam ſcilicet. habet ergo conſeruatoꝛ vocare reum ꝛ ſi confiteatur factum. bene quidem. ſi neget. ſuper notorio probationes recipiat. ſi autem confiteatur factum. ſed dicit ſe id ſuo iure feciſſe. dicunt quidam ꝙ vlterius ſe intromittere non debet. Alij contra dicentes ꝙ probationes recipiet ſuper notoꝛia offenſa. ad hoc. ſ. de elec. bone. alias facile eſſet cõſeruatoꝛum officium deludere. vnde ſi videatur conſeruatori probabilis negatio non procedat. alias puniat ſicut notoꝛium. dicebat autem olim her. ꝙ ſicut delegatus recuſari poterat. ſic ꝛ conſeruatoꝛ. poſtea mutauit dicens. ꝙ quia in notoꝛiis non admittitur recuſatio uel appellatio. conſeruator autem nõ cognoſcit niſi de notoriis. ergo recuſari non poterit. ſ. de appella. propoſuit. et. c. cum ſit. dixit etiam talem conſeruatorem inuocare poſſe auxiliuꝫ

brachii ſecularis.ſ.de offi.ordi.c.i.⁊.c.quoniã.⁊.xxiii.q.v.adminiſtratores.

a ¶ Defendere. hoc intelligi poteſt de commiſſa ⁊ committenda.pone enim paratos ad exercitum ⁊ violentiam inferendam illis quorum conſeruator ē prohibere poterit excommunicare ⁊ punire.de ſenten.excom. ſacro.⁊.ĩ.eo. ti.romana.§.caueant.in cõmiſſa defendet per diſtrictionem eccleſiaſticam compellẽdo iniuriatores. ut ſatiſfaciant leſo.et etiam ſecu lare brachium inuocando.ut ſuperius dixi.

riis ⁊ uiolentiis defendere[a] poſ ſint: quos eis committimus defen dẽdos: nec ad alia que iudicialem indaginem[b] exigunt ſuam poſſint extendere poteſtatem.

Alexander.iiii.

Quia pontificali[c] dignitate preditis[d] ob reuerentiam ſacri officii[e] quod exercẽt plurimum deferri conuenit. ⁊ eos plus aliis honorari decet[f]: ut cum a iudicibus[g] uel conſeruatoribus a ſede apoſtolice deputatis contra eos ad coactiones aliquas ſiue pe nas fuerit procedendum gradus ⁊ modeſtia in huiuſmodi proceſſu ſeruetur. ita quod eis quadam cõ digna reuerẽtia ſupportatis ingreſ ſus[h] primo ipſis eccleſie uel ſacer dotale[i] interdicatur monaſterium ac deinde ab officio ſuſpendantur ⁊ ſubſequenter aggrauetur cenſu ra eccleſiaſtica contra eos. niſi for te aliter[k] fieri ſuaſerit nimia contu macie proteruitas ſiue culpa.

b ¶ Indaginē.i. cauſe cogni tionem ſeu ipſius examina tionem.quia dubia ſunt. et ſi de talibus ſe intromittũt.pe nam incurrunt.de qua.ĩ.eo. c.ul.§.ut autẽ nec valet quod agitur.ut.e.decre.§.vl. que ē glo.iſtius.§.

c ¶ Quia põti. In coactõib[us] et penis pontificali di gnitati defertur.exemplificat quod habetur. ſ.e.ſane .ij.et c.paſtoralis.in prin.

d ¶ Preditis.ideſt ꝑ aliis do tatis.

e ¶ Officii.ꝯcor.ĩ. de ſenten. excommu. quia periculoſuꝫ. et.xi.q.iii.abſit.

f ¶ Decet.inſpicimuſ quid de ceat.ſic.ſ.e.li. de elec. cuꝫ nõ deceat.cum ſuis concor.

g ¶ Iudicibus. poteſt referri ad id quod.ĩ.ſequitur. depu tatis.uel puncta hic. et dic iu dicibus quibuſcunqꝫ.

h ¶ Ingreſſus.et ſi durãte ta li interdicto in eccleſia ſolen niter celebrat irregularis effi citur.ĩ.de ſen.exco.is cui.

i ¶ Sacerdotale. ſine quo põ tificale officium exerceri nõ poteſt ſupra de exceſ.prela to.ex litteris.ſed videtur ꝙ ab ipſo principio iſti acrius quam reliqui puniri deberent.ut.v.q.vlti.presbyteri.que eſt lex.C.de epi.⁊ cle.l.presbyteri.vbi di citur ꝙ multo maiori pena ſunt digni.quibus cum plurimuꝫ honoris per no ſtram iuſſionem delatuꝫ eſt.occulto reperiuntur in crimine. lex illa loquitur de illo qui deliquit in eo in quo honorabatur ſcilicet in ſacerdote.qui in teſti monio dicendo honoratur.ut non torqueatur.⁊ ideo verum tacuit.uel falſuꝫ dixit.uel dic ꝙ minor pena maior eſt in maiore.ſm ea que no. de cleri. vena. ca. primo.

k ¶ Aliter.ut ſcilicet ſupportentur tanta modeſtia.ut quia iniurias uel contu melioſa verba profert in iudicem.ſ.de pe.dilectus.Quid ſi iudex non ſerua ta forma huius decre.ſtatim excommunicet uel ſuſpendat epiſcopum uel ſu periorem.tenet ne ſententia? dic ꝙ ſic.licet reprehendendus ſit iudex q hanc modeſtiam non ſeruauit.xi.q.iii.c.i.ſ.de ſenten.excom.ſacro.

l Si duo.edita eſt hec decre.ad declarationem eorum que no.ho.inno.⁊ hoſtien.ſ.e.ſuper queſtionum.§.ſi vero.ad fi.

m ¶ Duo.idem de vno ⁊ multo fortius quia maior dubitatio eſt quando duo ex tribus ſubdelegent.ꝙ̃ quando vnus tantum.videbatur enim inſpici de bere maiorem numerum.quia ergo duo erant ſubdelegati.⁊ tertius delega tus.quia maior pars huius iuriſditionis ſubdelegata erat. nõ videbatur ap pellandum ad primum delegantem.ſed ſecus eſt.ut hic vides. cum enim in hoc caſu diuerſis reſpectibus emergant aduerſa.eligere debemus quod mi nus in ſe habet captionis.ff.de regu.iu.quotiens.captionum enim eſſet ſi dẽ pari ad parem appellaret.ad primum ergo appellari delegantem debebit.

n ¶ A ſede apoſtolica.ideo dictum.quia delegatus ab alio non delegat.ſ.eo. paſtoralis.c.ul.C.de iudi.a iudice.

o ¶ Duobus alijs.idem ſi ſubdelegarent illi college. ſed de hoc videbatur di ctum.ſ.e.ſuper eo.§.ſi võ.ſm vnam lecturam que ibi amplectenda eſt. quia ſi ibi quereretur de eo qui totum ſubdelegauerat non erat queſtio. quia per precedentia deciſa erat.

p ¶ Non in totum.bene dicit.quia ſi in totum ſubdelegaſſet non eſſet queſtio quia tunc ſemper appellatur ad primuꝫ delegantem.ſ.e.ſuper queſtionum. §.porro.

q ¶ Cum delegato. Nota quia ſi in reſcrip.eſſet clauſula.ꝙ ſi non omnes. ⁊ duo committerent.tertius ſe excuſaret nec committeret in hoc caſu ab illis duobus ſubdelegatis ad delegatos ſubdelegantes appellaretur ⁊ non ad ꝑ mum delegantem.ceſſat enim ratio.⁊ hoc voluit hec littera.

r ¶ Ab ipſis.delegato ⁊ ſubdelegatis.

ſ ¶ Condelegatos.quia appellatio eſt de minori ad maiorem ⁊c̃.hic autẽ par tim appellaretur de pari ad parem.quod eſſe non poteſt. ⁊ adde quod dixi ſ.e.li.de conſue.c.ij.

t Si contra vnum. Tres caſus ponit in quibus ſuſpitionis cau ſa coram arbitris non tractatur. Primus cum recuſatur vn[us] ex delegatis datis cum clauſula.ꝙ ſi non omnes. Secundus cum recuſatur delegatus epiſcopi.Tertius cum recuſatur officialis.Et reprobatur prima pars quod no.inno.ſ.e.cuꝫ ſuper ⁊ approbat qd ibi no. hoſti. ⁊ ab. Et probabatur oliꝫ per deciſam ipſius decre.⁊ ipſe hoſti. ſ.e. ſuper queſtio num.§. qui võ.⁊.ĩ. de appel.legittima ⁊ guil.in ſpe.de re cu.§.ulti .ṽ. quid ſi vnus.

Bonifacius octauus.

Si duo[m] ex tribus a ſede apo ſtolica[n] delegatis duobus[o] aliis non in totum[p] ſubdelegaue rint uices ſuas. ipſique ſubdelega ti cum delegato[q] tertio in cauſa ꝓ ceſſerint delegata: ſi appelletur ab[r] ipſis non ad condelegatos[ſ] ſed ad primum delegantem tantummo do appellari debebit.

Idem.

Si contra[t] vnum ex duo bus[u] iudicibus cum illa clauſula: ꝙ ſi ambo inter eſſe non poſſunt[x] alter eo rum in cauſa[y] procedat. a ſede apo ſtolica[z] delegatis ſuſpitionis cau ſa legitima[⁊] proponatur. cauſa ipſa ſuſpitionis coram nõ recuſato con iudice. ad queꝫ ex ui predicte clau ſule debet ipſius cauſe cognitio ꝑ tinere. probari[ꝯ] ⁊ ab eo expediri debebit: ¶ Ubi uero nõ eſt dicta clauſula[ꝝ] in reſcripto: debet ſuper hoc ad arbitros recurſus habe ri. ¶ Cum[a] autem ipſe delegatus

u ¶ Duobus. idem ſi ex pluribus.cum eadem ſit ratio.

x ¶ Non poſſunt. Eſt ergo neceſſe ꝙ de eius impotentia pateat anteꝙ̃ colle ga procedat .ſ.eo. prudentiam. ſecus cum ſcribitur.ut.ĩ. eo.cum plures. pri mo reſponſo.

y ¶ Cauſa.principa li.vnde nõ videba tur ꝙ ꝺ impedimẽ to cognoſcere de beret.quod ſibi cõ miſſum non videa tur. ſꝫ cognoſcit an ſua ſit iuriſditio.ff. de iudi. ſiquis ex a liena .ſ.de reſcrip. ſuper litteris. ſic et hic cognoſcit . an collega ſuſpectus ſit. ut ſic videat an ſit iudex ſine illo ex ſuo ipſe vigore.

z ¶ Se.ap. Idem videretur in delegatis ab alio.nec ob.ĩ.§.prox.qꝛ ibi loquitur ſm hanc rationem vbi vnus ſolus eſt delegatus.

⁊ ¶ Legitima.recuſatur iudex propter vnicam cauſam ſcilicet pro pter ſuſpitionem.ĩ.ca.proximo.Sed illa ex multis cauſis inſurgit. pone exemplum.ſ.eo.cauſam que.et capitulo cum.R.⁊.c.inſinuã te.de iudi cauſam que.ut lite non conte.accedens.i.⁊.ij.de ap. ad hoc.⁊.c.poſtremo.cum ſi.

ꝯ ¶ Probare.bene dicit coram quo habeat probari. ⁊ per quem ha bet expediri.ſed non dicit coram quo habeat proponi. coram quo ergo proponetur.an coram ambobus.an coram altero tantum? ſa tis videtur per iſtam decre.ꝙ coram omnibus ſit proponenda. et coram collega probanda.olim dicebat inno.ſ.e.cum ſuper. ꝙ licet bonum eſſet ꝙ coram omnibus proponeretur. ſufficiebat ta men ſi proponeretur tantũ coram recuſando.cum arbitri deberent co gnoſcere. ꝙ hodie poſſet locum habere in delegatis datis ſine clau ſula.ut.ĩ.ſequitur. Sed nunquid medio tempore pendente pro batione corã collega poterit ipſe collega in principali procedere? et videtur ꝙ ſic.quia medio tempore ille cognoſcere non poteſt.ergo ex vigore clauſule collega cognoſcere poterit. Sed dic cõtra.quia primo conſtare debet de impotentia anteꝙ̃ ſolus procedere poſſit ſ.e.prudentiam.ſed pendente cauſa ſuſpitionis ille vult intereſſe. nec adhuc apparet eum non poſſe.igitur collega in principali nõ ꝓ cedet. Sꝫ io.cardi.ſentit contra.et dicit ꝙ medio tẽpore eſt locus dicte electioni.ꝙ ſi non oẽs ⁊c̃.ſed dic ꝙ expectari debet finis cau ſe.ad hoc optime.ff.de excu.tu.l. diximus.circa prin. Sed nonne honor eſt iudicẽ eẽ.ut.ſ.de appel. ut debitus.⁊. C.qñ prouo. non ē ne.l.omnẽ honorẽ.⁊ maior honor videt̃ ſolus iudex eẽ ꝙ̃ cũ alio ad hꝰ.ĩ.de ꝯceſ.ꝑben.c.ul.videt̃ ꝗ collega ſuſpectus in ꝓnunciãdo facilius illũ ſuſpectũ.ut ſolus iudex remaneat. Sꝫ dic ꝙ licet iudi ci debeatur honor.tñ idẽ onus.ut.ſ.e.paſtoralis.ibi exonerare ⁊c̃. ⁊.ff.de mu.⁊ ho.l.ul.§.iudicandi.vñ non eſt ibi tãta ſuſpitio: quia nõ ꝓſumitur quis appetere oneroſa.⁊ ideo in his taciturnitas nõ habetur ꝓ ꝯſenſu.ff.de ꝓcu.filiuſſa .§.inuitus.⁊ dixi de hoc .ĩ.de regu.iu.is qui tacet. Preterea ſi male pronunciat in hoc caſu non deeſt appellationis refugium.ĩ.e.ab arbitris.

ꝝ ¶ Clauſula.ex quo enim ſimpliciter dati ſunt.vn[us] ſine altero pro cedere non põt.ſ.e.cauſa matrimonij.⁊.c.vno.impedito ergo vno ita ꝙ non poſſit committere.alij ꝓcedere nequeunt.io.an.

a ¶ Cum autem. hoc no.ho.ſ.e.ſuper queſtionum .§. quem võ.in ul.glo.⁊ hoſtien.ibidem.

episcopi[a] recuſat recuſatiõis cā corā epō eſt ꝓbāda. Idē[b] eſt ſi officialis recuſet eiuſdez lz ad ipſū ab eodem officiali nequeat appellari[c].

Idem.

Iudex[d] ab apo. ſe.[e] datus quamuis legitime[f] recuſari ualeat ut ſuſpectus: pōt licite uices ſuas cōmittere antequā recuſatio cōtra ipſum ꝓponat[g] ⁊ ſi in totū ↄmiſerit recuſari ulterius. aut facta ꝑ eū ↄmiſſio impugnari nequibit[h] quod[i] poſſet ſibi de iuriſdictiõe aliquid[k] reſeruaſſet. ¶ Poſt recuſatiõem quoque ꝓpoſitā ↄmittere niſi de recuſatoris[l] ꝑcedat aſſenſu nō pōt. ſz eo uolente hoc poteſt etiā ſi iā recuſatio eadē ſit ꝓbata: dūmodo ꝓnūciatum non fuerit ſuper ea[m]. ¶ Ex tunc[n] enim cum omnino iudex eſſe deſierit[o] nulla etiā cū illius aſſenſu[p] poteſt fieri cōmiſſio per eundem.

Idem.

Quanuis[q] alicui uices tuas ī cā tibi a ſede apoſtolica[r] delegata in totum[s] ↄmiſiſſe noſcaris: ſi tamē antequā ille iuriſdictione uſus[t] fuerit: ↄmiſſio huiuſmodi per te reuocet ab ipſo uel eū rebus eximi contingat humanis cām ipſam reſumere poteris: cū iuriſdictio ex quo ipſa uſus nō extitit nō cēſeat in eū efficaciter[u] tranſiuiſſe.

Idem.

Si delegat[x] quotieſ eū abeſſe[y] contigerit tibi cōmiſerit uices ſuas: poteris eo rbus humanis exempto cū ⁊ tūc cēſeatur abeſſe: cōmiſſum tibi negocium. dum tamē illo uiuente iuriſdictione uti[z] ceperis: libere diffinire. ¶ Idē[⁊] poteris qñ tibi uices etiaz ſub ea forma ↄmiſit donec eas duceret reuocandas[ↄ]. nā talis ↄmiſſio per quā cenſetur etiā ſententie ꝓlatio niſi antea fuerit reuocata cōmitti[ꝝ] nequaquā morte[a] ↄmittētis expirat ex quo reſ integra nō extitit. ¶ Ad eum quoqz qui uices ſuas ↄmittit donec reuocet uel qui executionē ſententie tantum[b] aut quicquid aliud de iuriſdictione ſibi reſeruat: non ad delegantem primū appellari debebit: etiā ſi poſt ſniam fuerit appellādū.

Idem.

a ¶ Epiſcopi. idem in ſubdelegato delegati pape. qui delegauit non in totū. ut in ꝑdicto. §. quem uero. ſi aūt ipſe epūs recuſaretur. eligerentur arbitri. ſ. de ap. cum ſpāli. ſed quare tunc nō aditur ſuperior ſicut ⁊ hic: rō qꝛ iuriſdictio ordinaria fauorabilis. Item nō ita de facili pōt haberi ſuperior ordinarius. licet interdū poſſit ſed ad ea que frequentiuſ ⁊c. ff. de legi. nam ad ea. ſic nec ſic de facili pōt adiri papa ⁊ ideo ſi recuſatur delegatus ipſi⁹ itur ad arbitros. oī ergo caſu papa laboribuſ ⁊ expenſis partium uoluit ꝓuidere.

b ¶ Idez eſt. ſ. ꝙ coram epō ꝓbabitur cā recuſationis. ⁊ hoc no. hoſtiē. j. de ap. legitima.

c ¶ Appellari. nec ualet cōſuetudo in ↄriūm. ut. ſ. e. li. ð cōſue. c. ii. ⁊ ſic no. ꝙ lz quo ad quedā ſit idez conſiſtoriū epi ⁊ ſui officialis non tñ quo ad oīa ad idem. ſ. ti. ꝓx. c. ii. ⁊. iii. Sed nōne appellatio ⁊ recuſatio ſūt paria. ut. ſ. de ap. ſuper eo. ii. rñſo. Dic ꝙ iſtud intelligitur quo ad modū vt ibi no. i. ſicut nō admittitur fruſtratoria appellatio ita nec fruſtratoria recuſatio. vnde recuſo ⁊ ſi non grauer. tñ nō appello niſi grauer appello a iudice in quem conſenſi. quē tñ non recuſo in multis alijs eſt diſſimile. ⁊ quo ad caſum noſtꝝ eſt rō. qꝛ lz de natura appellationis ſit. ut eatur ad maiorem. vt dixi. ſ. c. ꝓx. non ſic in recuſatione. ut pz. j. rñſo. ⁊ in hoc itur ad arbitros. ut. ſ. e. ſuſpitiōis. ⁊ ð ap. cum ſpeciali.

d ¶ Iudex. declarat notata ꝑ her. ſ. de ap. ſcdo requiris in gl. pe. ⁊ per modernos ibidem. ⁊ per gof. in ſūma. de ap. §. dubitari ⁊ guil. in ſpe. de recu. §. vi. ver. ſed quid ſi is iudex ⁊ diſtinguit tria tpa ad ſciendū an iudex ſuſpectus cōmitere poſſit. qꝛ aut non eſt ꝓpoſita recuſatio ⁊ tunc in totum per euz facta ↄmiſſio tenet. aut eſt ꝓpoſita. ſed nondū ꝓnunciatū ſuper ea ⁊ tunc volente recuſatore ↄmittere pōt. alias non. aut iam ꝓnūciatum eſt illum eſſe ſuſpectū ⁊ tunc etiam volente recuſatore ↄmittere nequit.

e ¶ Ap. ſe. ideo dictū. qꝛ delegat⁹ ab alio non delegat ut dixi. ſ. e. ſi duo.

f ¶ Legitime aliquas ↄcordantias dedi. ſ. c. prox.

g ¶ Proponatur. in ↄtrariū videbatur. quia inefficax eſt apud ipſuz iuriſdictio. ex quo eligi pōt. qꝛ nihil refert an aliquid ipō iure inefficax ſit. an per exceptiōem. ff. de reg. iu. nihil intereſt. ff. ex quibus cau. poſ. ea. l. fulcinius. §. ſi in diem. ſi ergo inefficax eſt iuriſdictio in delegāte. ergo ⁊ in delegato qui partibus eius fungitur. ff. de iuriſ. om. iu. l. ⁊ ſi pretor. ⁊. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſ. l. j. §. q mā data. Item pars iuriſdictionis eſt delegare. ff. de iuriſ. om. iu. l. iii. in fi. cum ergo alias partes iuriſdictionis aggredi non poſſit. ergo nec iſtam. inſpicimus enim an delegans cognoſcere valuerit. ut ſic demum delegatio valeat. C. qui pro ſua iuriſdi. l. vna. hinc eſt ꝙ ſi proconſul committat cām anteꝙ ingrediatur prouinciā qꝛ tunc cognoſcere non poteſt. nec delegatus ab ipſo. niſi tunc demum cuz ingreſſus fuerit. ff. de offi. proco. obſeruare. §. vlt. Item delegatus ꝑuenire non potuit diligentiā recuſantis. ad hoc. ſ. de appel. ſepe. ⁊ c. oblate. Item exceptio que obſtat venditori ⁊ emptori. ff. de ↄhē. emp. l. doli. §. i. Pro iſta parte facit. qꝛ cā ſuſpitiōis pſonā afficit. vñ cōtra ſub delegatum non cōpetit. ff. de diuer. ⁊ temp. pſcrip. l. an vitium ⁊ perſonales exceptōes perſonas nō egrediūtur. ff. de excep. exceptiones. vnde mutatione pſone vitiū aboletur. j. q. j. cito. de filijs preſby. ex trāſmiſſa. ff. vti poſ. ſi duo. §. non videor. Item videmus ꝙ ordinarius etiā recuſatus delegat. de foro ↄpe. ſi quis contra ⁊ de ap. cū ſpeciali. Item lz iudex ſit ſuſpectus. dū tñ non recuſetur. tenet eius proceſſus. vnde tria tēpora diſtinguens hec decr. altercationem determinat.

h ¶ Nequibit. intellige cum inceperit ſubdelegatus vti iuriſdictiōe j. c. proxi.

i ¶ Quod poſſet. ſ. recuſari ⁊ facta commiſſio impugnari.

k ¶ Aliquid. qōcūqz ſit illud ad idem. j. c. ii. ex quo. n. ſibi aliquid reſeruauit ſaltem in reſeruato iudex remanet. Item de ſuſpitiōe ſubdelegati hz cognoſcere. item reuocat ad ſe iuriſdictiōem. ſ. e. ſuper qōnū. ff. de iudi. l. iudicium vnde adhuc recuſari pōt ⁊ cōmiſſio impugnari.

l ¶ Recuſatoris. non eſt ergo neceſſarius cōſenſus aduerſarij. hz. n. delegatuſ hoc a lege vt delegare poſſit. impeditur aūt in hoc ex facto recuſantis. volente ergo illo hoc poterit ⁊ ſi aduerſarius contradicat. ſ. e. ti. c. vi.

m ¶ Super ea. ergo iſta non ſunt paria. aliquid eſſe ꝓbatum ⁊ ſm ꝓbata eē iudicatū.

n ¶ Ex tunc. ideſt ex quo ꝓnūciatum fuerit illuz eſſe ſuſpectum.

o ¶ Deſierit. ſ. eodez litteris ⁊. c. ſignificauit. ⁊. c. venerabili. ff. de re iudi. l. iudex.

p ¶ Aſſenſu. cum enim ibi deſinat iuriſdictio nō eſt quid ꝓrogetur de quo dic. ſ. eo. ꝑ ⁊. g.

q ¶ Quamuis. Declarat notata. ſ. eo. ſuper qōnū. §. ſi uero in glo. patet. ⁊. ſ. eo. venerabili in gl. penul. ⁊ vlt. ⁊ ibi etiā no. ꝑ modernos. ⁊ guil. in ſpe. ti. j. §. reſtat vltra medium. ⁊ hoſti. plene in ſūma eo. ti. §. delegari. ver. ſed nunquid pōt reuocare ⁊ hoc dicē Delegatus ſubdelegās etiā in totū re integra cāz reaſſumere poterit.

r ¶ Sede apoſtolica. qꝛ delegatus alius non poteſt.

s ¶ In totum. ꝙ ſi reſeruaſſet iudex remanebat. vnde non erat ſic dubitādūz in eo caſu. videbatur. n. in totū cōmittendo ita eſſe officio ſuo functus. ꝙ reſumere nō poſſet. ad hoc. ſ. c. ꝓxi. in fi. cū ſuis cōcor. ⁊ hoc dixit. Tan. ⁊ ber. olim ſecutus eſt eum. ſed poſtea mutauit vt patet per ſupradictas gloſas.

t ¶ Uſus. qualitercūqz ad idem. ſ. c. lz vndiqz.

u ¶ Efficaciter. vides. n. in caſu ↄuerſo. pone ꝙ moritur ſubdelegans re integra. certū eſt ꝙ ſubdelegatus non ꝓcedet. ſ. e. lz ergo pz ꝙ adhuc efficaciter iuriſdictionē non hz. retinet delegatus etiam pt̄atem cōpellēdi. niſi malicioſe ſeipſum ⁊c. ſ. e. paſtoralis. Aliud ergo eſt in ꝓcuratore qui hz mandatuz ad ſubſtituendū. quia dando ſubſtitutū qui mādatū ſuſcepit. amplius re integra nequit cām reaſſumere. aliud in delegato ut hic vides ⁊ eſt expreſſum. j. de ꝓcu. is qui. ⁊ que ſit rō diuerſitatis ibi dicam.

x Si delegatus. Si delegatus ſubdelegauit quotiēs abeſſz. uel donec reuocaret. ⁊ mortu⁹ ſit re nō integra ſubdelegat⁹ ꝓcedit ⁊ ſemꝑ de ſub delegato ad delegatū q ſibi aliquid iuriſdictiōis reſeruauit appellari dz etiā poſt ſniam. hoc dicit. approbat ꝑmū dictū no. ꝑ inno. ⁊ hoſt. ſ. e. lz vndiqz in ꝑn.

x ¶ Delegatus. ap. ſe. vt. ſ. c. ꝓx.

y ¶ Abeſſe. idem dicebāt ꝑdicti doctores per. l. ff. de ver. ſig. l. in miſeris. §. j. vbi dicitur abeſt ea res que in rebus humanis nō eſt: ſed nō ↄuertiť. eſt ergo de ſignificatiōe vocabuli aqua recedendū nō eſt. niſi ubi res aliter ſalua eſſe nō pōt. ff. delega. iij. nō aliter. immo tūc vere ⁊ finaliter abeſt. ſ. nō reuerſur⁹.

z ¶ Uti qualitercūqz etiā citra litis ↄteſta. ſ. e. relatū. ⁊. c. lz.

⁊ ¶ Idem. ſ. ↄmiſſū tibi negociū libere diffinire.

ↄ ¶ Reuocādas. reuocare iuriſdictiōis eſt. ff. de iudi. l. iudicium ſoluiť. retinēdo ergo reuocādi pt̄atem aliquid de iuriſdictione retinuit.

ꝝ ¶ Cōmitti. reprobať lectura innoc. ⁊ ab. qui no. ſ. e. ſi pro debilitate. ꝙ ꝑ talem ↄmiſſiōem nō trāſferebať ſniē ꝓlatio. qꝛ per illā clauſulā. donec duxero ⁊c. videbať ſniam retinuiſſe. ut illa clauſula aliquid opareť. qō eſſe dz. ff. ðle. j. ſi qñ quis vxori ad idē. j. de ꝑuile. ſi papa. j. rñſo in fi. Cōtrariū tenebat ibi hoſt. cuius opinio hic approbať. nec ob. ꝙ diciť ꝙ clauſula debz aliquid operari. ſatis. n. opať qꝛ reuocare poterit delegās ꝙ ſimpliciter vel totū ↄmittendo nō potuiſſet. Itē qꝛ ex vigore clauſule illi⁹ ad eū appellabiť. ut dꝛ in fi. c.

a ¶ Morte. quid ſi delegatus vſqz ad ſue volūtatis beneplacitū ſubdelegauerit. Uidereť ꝑma facie ꝑ decre. ſ. de rſcrip. ſi gratioſe. ꝙ illo mortuo expiret iuriſdictio. Cōtrariū videť ꝑ hāc decre. ad hoc. ſ. de bap. maioreſ. C. de vſu fruc. l. ābiguitatē. nec ob. illa decre. que in odioſis ⁊ reſtringendis loquiť. hic aūt fauorabile puto. meli⁹ eſt. n. hūc iudicē ꝓcedere ꝙ nouo ⁊ incognito cāz delegare. ff. de vac. mune. l. ꝑtor. §. vi. ar. xix. q. iii. monaſterijs. ⁊. ſ. de renū. c. j. ⁊ lz hoc videatur equum. primū videť verius ad idem. ff. loca. l. iiij.

b ¶ Tantū. hic reprobať opinio tan. qui dicebat delegatū ſibi reſeruare nō poſſe tantū executiōem ſniē. ⁊ reprobať opinio ber. ⁊ inno. qui dixerunt. ꝙ lz executiōem reſeruare poſſit. ſi tamē appelleť a ſnia nō apppellabiť ad eum ſed ad ꝑmū delegantē. ſuper hoc vide qō no. ſ. eo. ſuper qōnuz. §. porro. in gl. ij.

f

appꝛobatur autem opinio hoſt. qui hoc quod hic dicitur ibi nota. ⁊. ſ. eodem querenti.

a Cum plures. declarat ⁊ appꝛobat no. per. hoſt. ſ. e. pꝛudentiam. j. riſo.

b Forma. iſta forma eſt bene aduertenda. aliud enim eſt cum ſcribitur cū clauſula. ꝙ ſi non omnes uel ſi ambo. q₂ tunc iuriſdictio datur conditionaliṫ tunc igitur unus uel duo iuriſdictione vti poterit: cum conſtiterit de conditione ⁊ ipedimēto ſcij uel college aliṫ non valet quod agitur. ſ. eo. pꝛudentiam in pͥn. hic uero iuriſdictio datur alternatiue vnde quilibet eſt iudex inſolidum vigoꝛe alternationis. j. de reg. iuris in alternatiuiſ cum ſuis concoꝛ. dicebant tamen quidam in caſu noſtro contrarium. ⁊ tali rōne cum dicitur in litteris. vt omnes vel duo vel alter ⁊c̄. videtur papa itellexiſſe. ꝙ ſi oēs uolunt ⁊ poſſunt ꝓcedere oēs ꝓcedant. ⁊ ſi non oēs duo. ⁊ ſi non duo vnus ad hoc. ff. de admini. tu. l. quidaꝫ decedēs §. papinianus ⁊ gradus diſiuncte interduꝫ cōſiderātur ſm oꝛdinem ſcripture. ff. ad trebel. l. heredes. §. fi. ibi tamē ex certis coniecturis apparebit intentionem ſcribentis fuiſſe talem. ad idem. ff. de le. ii. cum pater. §. pe. ⁊. j. de pꝛeben. mandato. ſ. de elec. c. penul. ⁊ ſi dicatur ꝙ ſm hoc non erit differētia inter hanc clauſulam. ⁊ clauſulam. ꝙ ſi non omnes. Reſpondebāt immo erit quia per hanc clauſulam ſufficit requirere. ſed per clauſulaꝫ ꝙ ſi nō oēs neceſſe eſt de impotentia conſtare. vt in decre. pꝛudentiā. ⁊ pꝛo eis facit. quia papa libentius committit cauſas tribus ꝙ̄ duobus. duobus ꝙ̄ vni ut ibi. ſed cōtrariū eſt uex. ut hic patet. vnde nō ſunt iſte alternatiue oꝛdinis ſed pꝛeſtationis ⁊ eſt regulare. nec pōt negari quin ſi alter ſolus ꝓcedat. mandatū pape ſit adimpletum. ff. de ſol. quires. §. area in fi. ⁊ in pꝛedicta regula in alternatiuis cum ſuis concoꝛ.

c Conſimili. ut ſi dicatur ꝙ quilibet eoꝛum inſoliduꝫ ⁊ per ſe iudicare ⁊ exequi poſſit. io. an.

d Apoſtolica. idem ſi ab alio. eſt. n. quo ad hoc eadem rō.

e Libere. i. etiam nō requiſito collega. ſimili modo exponimus illud libere qd̄ habeṫ. ſ. de ꝑben. de multa. vt patet. j. de ꝑben. lꝫ epͥs.

f Uno eoꝝ. idē credo de duobus vel de oībus qui ſimul inchoauerunt quo ad quid. ſ. ꝙ ſi oēs inceperunt. oēs finiāt niſi ex cā. ut ſequitur.

g Inchoante. qualitercūqꝫ etiā ſi lis nōdū ſit ꝯte. corā eo. ſ. e. gratuꝫ. ⁊. c. lꝫ ⁊. ſ. eo. ꝙ̄uis. ⁊. j. c. ſi a ſubdelegato. aliud in ꝓcu. qui dicitur occupaſſe litis ꝯte. vt ſit melioꝛ eius conditio. j. de ꝓcu. ſi duo.

h Nequibunt. ecce aliam differentiā inter clauſulam ꝙ ſi non oēs. ⁊ clauſulam vos uel alter. quia pꝛimo caſu quando vno impedito ꝓcedit alter ceſſante impedimento ſimul ꝓcedūt. ille. n. impeditus poſtea ueniens ⁊ cū alio volens ꝓcedere admittetur.

i De eodem. ſic in pluribus ꝓcu. datis inſolidum. ff. de ꝓcu. l. pluribus. ff. man. l. creditoꝛ. §. duobus. ſ. de ꝓcu. non iniuſte. j. e. li. e. ti. ſi duo alias ſequi poſſet perplexitas. ſi quilibet per ſe ꝓcedere vellet. q₂ eodem foꝛte tpe ad diuerſa loca citarēt. ſ. de reſcrip. c. vl. ibi vnꝰ excōicaret. alter abſolueret de reſcrip. ſi ꝯtigat. ⁊ ſic ſe ipedirēt. ſic duo uſufructuarij. ff. de uſufruc. l. quotiēs ⁊ neceſſe eēt ad ſuperioꝛē hr̄e recurſum. ſ. e. c. ii. ⁊ ſic ꝯtra iura ſupfluis fatigarentur laboꝛibus. tutioꝛ ergo ⁊ melioꝛ fuit hec interpꝛetatio ut res ualeret non periret. ſ. de ver. ſig. abbate. ad idem. ff. de admi. tu. l. decreto ad fi.

k Illum. ſ. inchoanteꝫ.

l Recuſaret. tunc ergo poterunt alius vel alij pꝛocedere nō ſic in ꝓcu. datis inſolidū. q₂ vno occupāte ⁊ poſtea impedito alij non pn̄t ꝓcedere niſi dictū fuiſſet in cōſtitutione ꝙ non fieret melioꝛ ꝯditio occupātis. j. de ꝓcu. ſi duo ⁊ qd̄ dixi de legato impedito collegam hoc caſu ꝓcedere poſſe. uex intelligo niſi ille qui inchoauit ſubdelegatum daret. ar. pꝛe. decre. ſi duo. puto etiaꝫ ꝙ cum collega ꝓpter impedimentum inchoantis ꝓcedit. ipſe inchoans ceſſante impedimento ſuo cām reſumere non poterit niſi ⁊ ille impediretur vel ꝓcedere nollet. ad inſtar eius qd̄ de ꝓcu. dicimus in ꝑcedenti decre. ſi duo.

m Quo pōt. vt quia ſcriptum erat cum clauſula ꝙ ſi non oēs: ⁊ collega etiā actu perpetuatiōis impeditus non poterat intereſſe vel ſcriptū erat cū clauſula uos uel alter. ⁊ pꝫ per hanc lr̄am ꝙ ſi iudex ꝓceſſerat cū non poſſet per illum actum non ſit perpetuata iuriſdictio. vnde per hanc litteram ⁊ per decre. pꝛudentiam. terminaui queſtionem de legato dato in diem vel ſub cōditiōe. qui foꝛte uolentibus partibus ante dieꝫ vel conditionē fuerat uſus iuriſdictione. deinde moꝛtuus fuerat delegans. an per illum actū perpetuata eēt iuriſdictio. nōne iuriſdictio vni ſub conditione mandatur per clauſulaꝫ ꝙ ſi ambo ⁊ ſi anteꝙ̄ conditio ſuperueniat ꝓcedit. nihil reputatur egiſſe. ſ. e pꝛudentiā in pͥn. ergo ſi ille actus habeṫ pꝛo nullo. nō eſt ꝑpetuata iuriſdictio. ⁊

Cum plures[a] ſub illa foꝛma[b] ut omnes aut duo uel unus eoꝝ mādatū apoſtolicuꝫ exequātur aut alia ꝯſimili[c] iudices uel executoreſ a ſede apo.[d] deputari contingit ipſorum quilibet iniunctuꝫ poteſt libere[e] adimplere mandatū. Poꝛro uno[f] eoꝛum negocio inchoante[g] commiſſuꝫ alij nequibūt[h] ſe ulteriꝰ intromittere de eodem[i]: niſi uel infirmitate uel alia iuſta cauſa illum[k] ꝯtingeret impediri aut ſi nollet uel malicioſe in eo ꝓcedere recuſaret[l]. Iuriſdictione uero perpetuata mādatoꝛe uiuente ꝑ unum eo caſu quo[m] pōt ex iudicibꝰ delegatis ꝑpetuata itelligiṫ quo ad oēs. Idem.

Si ſuper[n] gratia cuiquā ab apo. ſe. facta[o] executoꝛes fuerint deputari: equum eſſe cenſemus: ut ſicut ipſa gratia lꝫ nondū ſit in eiꝰ executione ꝓceſſū moꝛte nō perimiṫ cōcedētis: ſic nec etiā re integra perimatur executoꝛibꝰ data poteſtas quam[p] ueluti gratie pꝛedicte acceſſoꝛiam naturā ſequi congruit principalis[q]: ne gratiā eandem uel reddi qn̄qꝫ omnino inutilem[r] uel ipſiꝰ effectum in tempus longius[s] cum illiꝰ diſpēdio cui facta extitit differri contingat.

Idem.

Si is cui cauſa[t] lꝫ pꝛopꝛio noīe non expꝛeſſo[u] a ſede fuerat apoſtolica delegata ſubdelegauerit nō in totum[x] uices ſuas alicui a ſubdelegato huiuſmodi ſi delegatuꝫ ipſū excōmunicari[y] aut de medio[z] tolli contingat: impedimento tali durā te[⁊] ad ſedem ipſam: ne abſolutionē uel ſucceſſoꝛem expectando illius pꝛeiudicari litigantibus uel cauſa

ſic ꝑpetuationeꝫ inducere non poterit. vnde ſatis eſt ibi caſus. Itē ex ꝯditionali demādatione nōdū eſt attributa iuriſdictio ſed ſpes iuriſdictiōis. ſicut ex ꝯditionali obligatiōe ſola ſpes eſt indebitum iri. inſti. de uer. ob. §. ex conditionali. ergo ꝙ ante cōditionem fecit vt ꝑuatꝰ fecit. non ut iudex. Itē ſi ꝓrogaṫ iuriſdictio poſt tempus ſquiriṫ ꝙ actoꝛ reꝰ ⁊ iudex ꝯſentiāt. ff. de iud. l. ii. ⁊ faċ qd̄ no. ſ. e. p. ⁊. g. ipͥn. vlt. glo. ⁊ qd̄ recitatur. ſ. e. de cauſis. ita arguendo de poſterioꝛe ad pꝛiꝰ in ꝑuentione requireṫ conſenſus iudicis ſed iſte iudex non erat ꝯditōe vel die non uenīēte ut dixi ſicut ſtatuliber que agit medio tempore facit ut ſeruꝰ nō vt liber. ff. de ſtatu li. l. ſtatuliberū. iteꝫ video ꝙ terminus hominis nō pꝛeuenitur. ſ. de appell. oblate. ⁊ foꝛma mādati exacta diligentia ſeruāda eſt. ita ꝙ ei renūciare nō pōt. j. de ꝑben. cui de non. Iteꝫ pēdēte dilatiōe iudicis officium quieſcit. ſ. de appel. ſignificātibꝰ. C. de dila. ſiue pars. ad queſtionē bene facit. ff. de ver. ob. cū filius. ff. de con. ⁊ demonſt. l. multū. ff. de condi. inde. l. ſub ꝯditione. Item bene facit. j. de ſpon. c. vno. nam vides ibi ꝙ ſponſalia nulla inducūt publice honeſtatis iuſticiam. ⁊ tamē ſpōſalia ꝯditionalia nō. q₂ ante ꝯditionē ꝯſenſuꝫ nō habēt. a ſimili dicā adhuc minus eſſe de iuriſdictione ſub cōditione delata ante ꝯditiōem ꝙ̄ in alias nulla. uerū eſt tamē qd̄ hoſt. no. ſ. eo. lꝫ ꝙ ad perpetuatiōem iuriſdictionis non requiriṫ ꝙ ille actꝰ de iurᷓ non teneat qd̄ nō eſt uex. ꝑcipue in caſu noſtro cū non poſſit ꝑpetuari qd̄ nōdum eſt. ſicut nec renaſci qd̄ nōdū eſt natum de conſe. di. iiii. qui in maternis. nec relabi qui nondū eſt lapſus. j. de here. accuſatus.

n Si ſuper gratia. executoꝛ ſuper gratia facta datus a papa moꝛtuo papa etiā re integra grām exequitur. Et declarat hec ꝯſtitutio que no. goſ. ⁊ hoſti. de reſcrip. conſtitutus. in pꝛin. ⁊ hoſt. ſ. eo. quoniā ⁊. c. licet.

o Facta. iſtud eſt qd̄ ſoluit ꝯ. de decre. j. de ꝑben. ſicut. ut ibi dixi in vlt. glo.

p Quā. ſ. ptātem datā executoꝛibꝰ ſuper ipſa grā ſic facta.

q Principalis. ad idem. j. de reg. iu. acceſſoꝛiū. cū ſuis ꝯcoꝛ. huius ꝯriū videbaṫ. q₂ iura iducta. ſ. e. idiſtincte dicebāt ptātem deleꝑ. perire re integra moꝛte mādatoꝛis. ſ. e. relatū. gratū lꝫ cū ſi. ſed executoꝛ hꝫ delegatā. qd̄ pꝫ. q₂ tractatus ipſoꝝ poniṫ ſub iſto titulo. ut dixi. ſ. de reſcrip. tibi qui. ergo eoꝝ ptās expirare videbatur. ⁊ non ob. ſi dicatur illd̄ reſcriptū eſſe executoꝛiū gratie. q₂ ſi reſcripta que cāe cognitiōem cōmittūt pereūt re integra moꝛte ꝯmittētis. multo foꝛtius videbaṫ in executoꝛijs grārum. cū facilꝰ via extraoꝛdinaria ꝙ̄ via iuris cōis tolli debeat. ⁊ ſi dicaṫ ꝙ grā poſſꝫ eſſe inutilis recurreṫ ad oꝛdinariā ſicuti in caſu. j. de ꝑben. ſi clericus. §. uerum ſed ꝯtrarium eſt uerum. ⁊ rō ſequitur.

r Inutilem. puta q₂ grām habebat cōtra oꝛdinariū. ⁊ nouos executoꝛes non impetrat.

s Longius. q₂ neceſſe habet adire papā ꝓ ꝯſequenda iuſticia uel ꝓ nouis executoꝛibꝰ impetrandis.

t Si is cui cā. Declarat notata ꝑ inno. ⁊ hoſt. ſ. e. lꝫ in fi. ⁊ duos caſus ponit quibus de ſubdelegato non in totū appellaṫ ad ꝑmū delegātem. ſ. cū delegatus excōicatꝰ uel moꝛtuꝰ eſt alios caſus ponit. j. e. ſi a ſubdelegato.

u Nō expſſo. alias non erat dubitatio. ſi. n. nomē fuiſſet expſſum ſucceſſoꝛ nō ſuccederet in delegatione. ſ. e. quoniā abbas.

x Nō in totum. hoc dicit. q₂ alias nō eēt dubitatio. ſi. n. delegatus ſubdelegaſſet in totū. indiſtincte appellaretur ad ꝑmū delegātem ſ. e. ſup qōnū. Sꝫ qn̄ aliquid ſibi reſeruat appellari dꝫ ad ipſum delegatū ſubdelegātē. ut ibi. ⁊. ſ. e. ſi delegatus.

y Excōicari. maioꝛi excōicatiōe. minoꝛi. n. excōicatꝰ hn̄ exercet ea que ſūt iuriſdictiōis. ſ. de cle. ex. mi. ſi celebꝛar.

z Medio. i. de hoc mūdo. qd̄ quare dicaṫ mediū vide. xxiii. q. iiii hec autem uita.

⁊ Durāte. nota q₂ ſublato impedimēto. i. illo abſoluto uel ꝯfirmato ſucceſſoꝛe. ad ꝑmuꝫ delegātē appellari non debet ⁊ ſi dubitareṫ

an ipſe ſubdelegās eſſet abſolutus: credo ꝙ teneret appellatio alternatiua ꝓpter ꝓbabile dubium. ad hoc. ſ. eo. li. de poſtu. c. vno. ſicut etiā ꝓpter dubitationem ꝓbabilem format actor libellū alternatiuū. ff. quorum legatorum. l. i. §. qui autē. alias nō credo maxime ſm canones. ꝙ licet alternatiue appellari. ne liceat vagari ⁊c. ſ. e. li. de elec. vt quis duas ad idem bene facit e. ti. c. ii. vbi non tenent vota alternatiua ſꝫ canones di xi. q: ſm leges non appellat ad imperatorem omiſſo medio: ⁊ ſi appellaret imperator remittit ad eum ad quē debuerat appellari. ff de appel. l. imperatores. vnō ſi appelletur ad imperatorem vel ad preſidē tenere poſſet appellatio ad pſidem ꝑdicta rōne. ſed ſm nos appellari pōt ad papam omiſſo medio. ſ. de appel. dilecti vl. ⁊ ad legatum. ſ. de offi. leg. c. i. vnō ſi appellās de epō dicat. appello ad archiepm uel ad papā. non puto appellationē teneri niſi alterū eligat infra id tempus infra qd poterat appellari. ar. ſ. de poſtu. c. i. §. fi. ne cum diſcrimine appellati liceat ſic vagari. ff. de iniu. l. pretor. lꝫ guil. foueat cōtrariū in ſpe. de appel. §. nūc tractemus. ver. ſed pone aliquis. ⁊ ver. quid ſi dicat. bene autē facit hec decre. ⁊ illa. j. eo. ſi a ſubdelegato ad queſtionem no. ſ. de foro cōpe. ſiquis contra clericum. in glo. ii. ſ. ad quem appelletur de delegato epiſcopi recuſati: ⁊ dicebant vincē. ⁊ tan. ꝙ appellari pōt ad archiepm. nō ob. decre. dilecti. cū hic iam per recuſatiōem ſublatū ſit mediū: ꝓ quibus in ar. faciunt iſta iura.

plus debito prorogari[a] ualeat: nolumus appellari. Idez.

Ab arbitris[b] qui ſm formaz iuris[c] ut de ꝓpoſita cōtra iudicē[d] ſuſpitōis cā cognoſcāt: uel qui cuz de reuocatōe ābigit lraꝝ iudicib[9] nequeūtib[9] in unā ſniaz ꝯcordare[e] ad ꝯcertatiōem huiuſmodi ſopiendam a partib[9] eliguntur: eſt ſi grauauerit[f] ad ſe ap. appellādū[g]. Idē.

Is cui[h] ab apoſtolica ſede[i] cōmittit certe pſone prouiſio[k] dꝫ bñficio in certa eccleſia dioceſi uel prouincia[l] facienda poteſt alij committere licite uices ſuas. Sꝫ ſi non expreſſa certa perſona committat eidē: ut alicui pſone idonee de certa eccleſia uel beneficio dbeat ꝓuidere: quia circa eligendam pſonā eius induſtria tūc uidet electa: ꝓuiſiōem ſibi ꝯmiſſaz alteri demādare nō pōt[m] niſi forma commiſſionis habeat ut per ſe uel per aliū[n] id ualeat expedire. Idem.

Statuim[9][o] ut is ꝑ quē ab apo.[p] ſe. certo loco īquiſitio fieri uel quicquid aliud[q] expediri mādat: ſi propter potētiā uel maliciā illi[9][r] cōtra quē inquiri dꝫ ſiue procedi ſeu fautorꝫ eiuſdē nō poſſit hoc exequi eo loco ſecure[s] ne ipe ꝯmodū ex dolo uel fraude reportet[t] ad id exequendū locū aliū eligat idoneū ⁊ ſecurꝫ. Idē faciat ſi alia ratiōabilis cauſa[t] ſubſit: propter quam in loco decreto perfici nequeat cōmode[u] quod mandatur: ne tali pretextu impediri contingat mandatū apoſtolicuꝫ uel differri[x]. Idem.

Si a ſubdelegato[y] cui delegatus nō i totū[z] ꝯmiſerat uices ſuas ex eo fuerit appellādū: q: exceptiōez corā ſe ꝓpoſitā ꝙ añquā ꝑ eū uel ꝑ ipſū delegatū in aliquo proceſſū[⁊] fuiſſꝫ: delegās uiā fuerat uniuerſe carnis igreſſus: admittere recuſauit: nō ad delegatū: cū iuriſdictiōem negetur habere: ſꝫ ad delegātē poti[9] appellari debebit. Idem[9] fiet in

a Prorogari. circa quod debent iudices ꝓuidere. ſ. de do. ⁊ ꝯtu. finem. j. de of. or. vt litigantes.

b Ab arbitris. approbat qd no. ber. ſ. eo. ſuſpitiōis circa ꝑn. i gl. ⁊ guil. in ſpe. de appel. §. nūc tractemus ver. ſed ad quem. Et breuiter dicit ꝙ ab arbitris iuris appellat ad papam.

c Iuris. vbi ſunt iura videbis infra. ⁊ iſta eſt ratio quare debet appellari ad papam. q: cū iſti arbitri ſm iuris formā ſint electi ad ipꝫ ius a quo ptātem habēt oportet appellari ⁊ ſic ad papā q eſt lex animata in terris.

d Iudicem. delegatum pape. ſupra eodem ſuſpitionis. quod intellige ut ſupra eodē ſi contra unū. ⁊ ſi idē recuſetur ordinarius ſupra de appella. cum ſpeciali.

e Concordare: nec ſibi inuicem deferentibus. ſupra de reſcript. paſtoralis in principio.

f Grauauerint. ſiue in ſententia. puta quia inique ꝓnunciant illū ſuſpectum. quia ſuſpectus probatus non eſt. uel ecōuerſo uel ante ſententiam puta nimis breuem dilationem dando. ſupra de dila. c. i. quod eſt ipſorum officium. ſ. eo. ſuſpitionis.

g Appellandum. contra. C. de arbi. l. i. ii. q. vi. a iudicib[9]. in quib[9] dicitur ꝙ non appellat ab arbitris. So. ſunt quidam arbitri qui cōpromiſſarij vocantur ⁊ voluntate adeuntur ⁊ ab iſtis non appellat ⁊ ſic loquunt ꝯria. Sunt alij qui de neceſſitate iuris habēt aſſumi de quibus loquit hec decre. ⁊ a talib[9] bene appellat vt hic ⁊ ſic etiam poſſꝫ intelligi lex illa. C. de iudi. l. vltima: ⁊ hac rōne puto hāc decre. locum habere in arbitris electis ad audiendā cām quaꝫ mouet epiſcopus contra ſuū ſubditū. cū etiā illo caſu de neceſſitate eligant arbitri. xi. q. i. ſi clericus. ⁊ de hoc ſupra de offi. or. irrefragabili in glo. penult. ſic etiam magis fauet lex ei qui neceſſariā ſatiſdationem preſtare debeat ꝙ ei qui uoluntariā. quia ꝑmū ſi ſibi ſatiſdare non pōt. alio loco ſatiſdare ꝑmittit. ſecūdū nō. ff. q ſatiſda. cogū. l. ſi fideiuſſor. ad idem. C. de rebus credi. generaliter in fi. i. riſo.

h Is cui. ſumpta fuit de extrauagāti. que īcipiebat. queſiuit a nobis. ⁊ declarat iſta decre. ⁊ ſequens decre. vlt. ſ. e. ti. §. is autē ⁊ in ſumma dicit ꝙ executor datus a papa vt ꝓuideat pſone ſubdelegare ſi detur vt ꝓuideat eccleſie non expreſſa pſona nō ſubdelegat niſi habeat ſpāle mādatum ⁊ cām reddit.

i Apo. ſe. ſpāle enim eſt delegati a ꝑncipe ꝙ ſubdelegare pōt. C. de iudi. a iudice. ſ. eo. c. paſtoralis. ⁊ c. vlt.

k Prouiſio. etiā ſi comittatur ei ꝙ inquirat de illius vita ⁊ ꝯuerſatiōe vt in cle. eo. ti. iudices.

l Prouīcia. ꝗ nō requirim[9] ꝙ beneficiū ſit certū. ſufficit ꝙ ſit certa pſona. lꝫ incertū bñficiū. ut ſubdelegare poſſit in h caſu nō hꝫ locū decr. vl. ſ. e. ti.

m Nō pōt. ⁊ ſic intelligat. ſ. e. c. vl. §. vl. is eni cui[9] induſtria eligit nō ſubdelegat ⁊ ibi plene de hoc.

n Per alium. ergo qd de iure cōi nō pōt ex ptāte cōmiſſionis poterit. ad idē. j. c. ult. §. vices. ⁊ faciūt hec ad queſtionē quam diſputaui an delegat[9] ab alio ꝙ a ꝑncipe habens ſpāle mandatum ſubdelegandi ſubdelegare poſſit ⁊ credo ꝙ ſic. q: ſicut iſti nō hñt a lege ꝙ ſubdelegar poſſint. tñ ſi ad h haberēt ſpāle h poſſēt ſic dicaꝫ ꝙ lꝫ delegatus ab alio ꝙ a ꝑncipe nō habeat hoc a lege ⁊ ſic loquunt ꝯria. tñ ſi habet hoc ab hoie ſubdelegare poterit. ad hoc optime facit. j. de ꝓcu. c. i. li. riſo. vbi ꝓcurator ad iudicia ante lit. ꝯte. non ſubſtituit ex ptāte legis niſi eēt dat[9] in rem ſuā. tamē ſi habet ſpāle mādatū ſubſtituet pōt. ad idē ſupra eodē ti. c. vlt. vbi ꝓcurator datus ad matrimoniū ꝯhendū nō ſubſtituit. niſi habeat ſpāle ⁊ ꝯpromiſſarius datus ad eligendū non eligit vnum nomine ſuo. ⁊ alium nomine dñi ex ptāte legis. tñ ſi habeat ſpāle. hoc pōt ex ptāte hominis. ſ. e. li. de electio. c. penul. §. porro. ad hoc etiam facit infra titulo ꝓximo. c. i. ⁊. ſ. ti. ꝓximo. c. ii. ⁊. iii. ⁊ infra de regulis iuris. qui per alium. ⁊ in regula poteſt gaſtabo igitur regule cum ꝯrium non reperiā. ⁊ dicit lex ꝙ nō refert an ipſe ordo decurionum elegerit. an is cui ordo ipſe negociū dedit. ff. qd cuiuſqꝫ vniuer. l. itē eorꝫ. §. ſi decuriones. ad hoc etiā facit ſupra de reſcrip. cū aliqb[9] ⁊. j. de ꝑben. hi qui. ii. riſo. ⁊ inſti. de attili. tuto. §. ſed ꝙ iure veteri.

o Statuimus. is cui aliquid certo loco expediēdū ꝯmittit ex iuſta cā illō expedire poterit extra locū. hoc dicit. Et nota ꝙ dicit ſtatuimus quaſi innuat ꝙ ante hanc decre. ex quo ꝯmiſſū erat expediēdū in loco: extra locuꝫ expediri nō poterat. ut forma mādati diligenter ſuaretur. j. de ꝑben. cui de non. ſit ergo hoc de iure nouo.

p Apoſtolica ſede. qd ſi ab inferiori ordinario fiat talis ꝯmiſſio cuꝫ eadē ſit ro: ſatis videret idē ius. ff. de legi. nō oium. ſ. de trāſla. iter corꝑalia. ſꝫ ꝯriū puto. ut iſtud uerbū aliquid operet ad h. ſ. de deci. ad audiētiā. ⁊. j. de ꝓuile. ſi papa. nec eſt eadē rō. q: nō ſic de facili de delegato pape ꝑ vniuerſū orbē recurritur ad papā. ſicut ad ordinariū de ꝓuincia uel dioceſi ſua pōt recurri. Hinc eſt etiam ꝙ lꝫ delegat[9] pape recuſet corā arbitris. q: ibi difficile eēt recurrere ad papā. delegat[9] ordinarij nō. ſꝫ recuſat corā ordinario. ſupra eodeꝫ ſi ꝯ vnū. §. cū aūt. ſi igit delegat[9] ordinarij in loco exequi nō pōt inſinuet ordinario. qui ſuper hoc ſua deliberatione ꝓuideat. uel expſſe ꝯmittēdo eideꝫ qd extra locū ſtatutū id poſſit uel alio modo.

q Aliud. puta ꝓnūciatio: monitio: denūciatio: uel his ſimilia.

r Illius contra quem. idem ſi ꝓpter aliam iuſtam cām. ut dicit in fine.

s Securum. locus ergo non ſolū debet eſſe ſecurus partibus. ſ. de appell. ex parte. j. ſed etiā iudici uel inquiſitori. ut hic. debet etiā eſſe idoneus. quia non in taberna uel in loco inhoneſto expediri id debet. ut hic.

t Cauſa etiam ſine dolo ⁊ fraude eius contra quem id imminet expediendum.

u Commode. xxii. q. ii. faciat. ff. de uer. ſig. nepos ꝓculo.

x Differri. ꝓuideri igitur debet non ſolum ne impediatur in totum. ſꝫ etiaꝫ ne nimiū differatur. ⁊ concor. ſ. e. ſuper gra in fine.

y Si a ſubdelegato. quando a ſubdelegato non in totū appellatur. quia nō admittit exceptionem. per quam denegatur etiam delegatum habere iuriſdictionem ad primum delegantem appellabitur. hoc dicit:

z Non in totum alias non eſſet queſtio. ut dixi. ſ. eo. ſi duo et tribus. ⁊. c. ſi is cui.

⁊ Proceſſum. quid dices: pone papa dedit delegatum. ille ſubdeleganit nō in totum. demum ⁊ antequam ſubdelegatus incipiat uti. moritur delegans ſcilicet papa. nūquid delegatus uel ſubdelegatus procedere poterunt: ſatis credo quia ſubdelegare eſt iuriſdictionem delegare: ex quo ſubdeleganit perpetuata ſit iuriſdictio. ⁊ hoc ſonat hec littera que dicit in aliquo proceſſum ſupra eo. ti. li. cum plures. dum dicit inchoante. ⁊. ſ. eo. licet. dum dicit. uti ceperit. ſic ⁊ retinere poteſtatem reuocandi eſt iuriſdictiōis. ſ. eo. ſi delegatus. ii. riſo. Sed pone ꝙ omiſſa hac exceptione cum competit procedatur. tenet ne proceſſus: de hoc vide. ſ. de teſti. cum veniſſet.

9 Idem fiet. ſ. ꝙ non appellabitur ad delegatum ſubdelegantē ſed ad ꝑmū

fii

delegantem.

a Alijs caſib⁹. puta q: dicit reſcriptũ ĩpetratũ ab excõicato .s̄.e.li.ð reſcrip. ci. vel ipſum delegatũ ſubdelegãtem excõicatũ.s̄. de re iudi. ad ꝓbandũ. uel delegatũ nõ eſſe talẽ.qualem requirit ꝯſtitutio.s̄.e.li.de reſcrip.ſtatutũ.i.rĩ. uel ꝯmiſſionẽ ad eũ factã extra locũ de quibus ibi dicitͬ:uel reſcriptum impetratum eſſe per ſurreptiõem ita ꝙ nõ valꝫ ꝯuata diſtictione decre.s̄.de reſcrip.ſup litteris.uel ꝙ ipſe delegat⁹ ſubdelegans eſt ſeruus uel infamis.de ṙſcrip.ſciſcitatuſ. uel non eſt etatis idonee.s̄.e. cũ viceſimũ.uel ꝙ ipſe ꝑmus ð legans reuocauerat delegatum ſubdelegantem.ff. de iudi.l.iudicũ. uel ꝙ ipſe delegatus retulerat.s̄.de ap. intimaſti uel ab eo fuerat legitime appellatũ.s̄.de ap.ut ðbitus.hec ⁊ ſimilia corã ſubdelegato opponũtur:per que ð legatum negatur iuriſdictionem habere.

b Ad ipſum.delegatũ ſubdelegantem.

c Qui.ſic appellãdo ad euꝫ quẽ negat iudicem.

d Cõtrari⁹ ſibiipſi.⁊ ſic nõ audiendus.de ap.ſollicitudinem in fi.C.de furtis.l.i.cũ ſi.⁊ hoc ẽ mirabile. q: ſi iſte delegatus non ſubdelegaſſꝫ corã ipſo potuiſſet ꝓponi exceptio per quam negaretur eum.iuriſdictiõem habere.⁊ ſuper ipſa poſſet ꝓnũciare. s̄.de reſcrip. ſup litteris i fi. ff.de iudi.ſi quis ex aliẽa. tñ ſi coram ſubdelegato ꝓponatur ⁊ ꝓpter hoc appelletͬ:nõ appellabitͬ ad delegatũ ſꝫ ad ꝑmũ delegãtẽ.appellãdo .n. fungitur vice actoriſ ⁊ in agẽdo non licet ꝯria ꝓponere: qð tñ licet in excipiẽdo .j. de reg.iu.nullus.ad hoc.s̄.ð excep.cum inter ꝑorem.

e Hac conſtitutiõe.quedã ex iſtis ſumpta fuerunt de extrauagãti alex.que incipiebat q: de cõſeruatoribus

f Tueãtur.de hoc.s̄.c.i.in glo.ii.

g Obtinẽtes.ecce vna differentia inter delegatum ⁊ cõſeruatorẽꝫ.q: delegatus põt eſſe canonicus eccleſie cathedralis.conſeruato: non ⁊ in hoc conſtitutio alex.immutatur que id ꝑmittebat.

alijs caſibus[a]: in quibus delegatuſ iuriſdictionẽꝫ habere negatur: alias ſi appellari deberet ad ipſum[b]: eſſet appellans qui ſic fateri videretur eãdẽ iuriſdictionem habere quod ante negauerat: contrarius[d] ſibiipſi.

Idem.

Hac conſtitutione[e] perpetuo ualitura ſancimus: ut cõſeruatores qui aliquibus ut a manifeſtis iniurijs ⁊ uiolentijs tueantur[f] eoſdem: plerumqꝫ a ſede apoſtolica conceduntur: decetero deputari non poſſint: niſi epiſcopi uel eorum ſuperiores aut abbates ſeu dignitates uel perſonatus in cathedralibus uel collegiatis eccleſijs obtinentes[g]: nulluſqꝫ deputati ſibi conſeruatoris eſſe ualeat conſeruator[h]. Nec aliquis regibus ⁊ reginis qui ſicut dignitatis altitudine preeminent: ſic prerogatiua gratia ipſos conuenit anteferri: duntaxat exceptis[i]: deinceps cõſeruatorem habeat eum qui ſub ipſius iuriſdictione dominio uel diſtrictu eccleſiaſtico[k] uel temporali[l] conſiſtat. Conſeruatores autem huiuſmodi extra ciuitates ſeu dioce. in quibus fuerint deputati contra quoſcunqꝫ procedere aut aliquos ultra unaꝫ dietam a fine dioce. eorundem trahere non preſumant[m]. Uices quoqꝫ ſuas citationibus ſententiarum denunciationibus duntaxat exceptis: quas per alios ualeant exercere nulli cõmittere[n] poſſint: niſi hoc eiſ competierit ex beneficio litterarum[o]: ſed nec[p] tunc niſi infra ciuitates ſeu dioce. in quibus deputati fuerint ⁊ perſonis tantum que ſuperiũs[q] ſunt expreſſe. Ut autem conſeruatores limites ſibi tradite poteſtatis quos frequenter excedunt: metu[r] pene diligenter obſeruent: decernimus ut ſi de alijs quam de manifeſtis iniurijs uiolentijs ſcienter[s] ſe intromiſerint: ſeu ad alia que iudicialem indaginem exigunt: ſuaꝫ extenderint poteſtatem: eoipſo per unum annum ab officio[t] ſint ſuſpenſi[u]. Pars uero que hoc fieri ꝓcurabit: ſententiam excommunicationiſ incurrat[x]: a qua non poſſit abſolui: niſi ei quem ſic fatigauit inde bite: primo ſatiſfaciat integraliter de expenſis[y]. Officium autẽꝫ quorumcunqꝫ[z] conſeruatoruꝫ ipſo iure[⁊] quo ad nõ cepta negocia per obitum concedentis uolumus expirare[ꝯ]. Circa munera uero ⁊ expenſas aſſeſſores ac notarios ⁊ perſonas teſtimonij cauſa uocandas illa precipimus i huiuſmodi conſeruatoribus per omnia obſeruari: que in delegatis iudicibuſ cõſtitutio a nobis ſuper his edita[ꝫ] obſeruanda decreuit. Quicquid autem contra premiſſa: uel eorum aliquod attentari contigerit: omnino[a] decernimus irritum ⁊ inane.

Innocentius quartus.

De officio legati.

Officij noſtri[b] debituꝫ remedijs iuigilat ſubditorum: quia duꝫ eorum excutimuſ onera duꝫ ſcandala remouemus: nos in eorum quiete quieſcimus ⁊ fouemur in pace[c]. Proinde preſenti decreto ſtatuimus: ut eccleſie romane legati[d] quantũcunqꝫ plenam legationem obtineant: ſiue a nobis miſſi fuerint: ſiue ſuarum pretextu eccleſiaruꝫ[e] lega/

h Conſeruato: ecce alia differentia . q: eius qui eſt mihi iudex delegatus poſſum eſſe delegatus ſaluo iure recuſationis. ſed in cõſeruatore ſecus ut hic qð intellige etiam ſi non opponatͬ exceptio per fi.huius.c.

i Exceptis.eſt ſi.j.de priui.ne aliqui.

k Eccleſiaſtico.s̄.vt li.non conte.accedens.j.

l Uel tpali.vt lit.non conte.accedens.ij.⁊ ecce tertium quia ſaluo iure recuſatiõis ſubditũ mihi bene poſſũ impetrare delegatum: ꝯſeruatorẽ nõ ut hic.

m Non p̄ſumant.idem in delegato eo ſaluo.q: delegatus de exp̄ſſo conſenſu partiuꝫ hoc bene poſſet.s̄.de reſcrip.ſtatutũ.§.in nullo.qð in cõſeruatore non credo. quia ſi hoc voluiſſet.hoc addidiſſet hic.ſicut ibi fecit. ⁊ hoc maxime per fi.huius.c.

n Committere.guil.no.ꝯriũ in ſpe.ti.i.ad fi. ver.ſed nunquid conſeruato:. ubi dicebat ꝙ conſeruato: in eo in quo iuriſdictionẽ hꝫ: vices ſuas alijs committere poterat.⁊ ecce quarta differẽtia inter iſtum ⁊ delegatũ a principe.qui põt in totum ⁊ in partem committere.s̄.e.paſtoralis.⁊.c.ult.

o Litterarum.ad idem.s̄.eo.is cui in fi.

p Nec tunc.ſ.cum hoc competit eis ex beneficio litteraruꝫ.

q Superius.ſ.in ꝑmo rñſo.⁊ idem in delegato. q: ſubdelegat⁹ talis eſſe dꝫ cui poſſet delegari.s̄.de reſcrip.ſtatutum.§.in nullo.in fi.

r Metu pene.ad idem.s̄.de elec.cum in cunctis.de vi.⁊ ho.cle. vt clericoꝝ

s Scienter.ſi ignorantia eſſet iuris uel craſſa uel affectata.idem eſſet.j.ð regu.iu.ignorãtia.s̄.e.li.de temp.or.eos.s̄.de cã.deſpon.c.j.

t Officio.⁊ a beneficio qð eſt eius ſequela. xxiii.di.ꝑter hoc.lxxxi.di. ſiq.

u Suſpenſi.ecce quintum ſpãle in cõſeruatore.qð non eſt in delegato.q: dato ꝙ delegatus intromittat ſe de eo qð non eſt ſue iuriſdictionis non ꝓpterea locũ hꝫ pena.cum in illo non inueniatur expreſſa.

x Incurrat.no.nouum caſum quo quis excõicatus eſt ipſo iure: alios not.j. de ſen. ex.eos.

y De expẽſis.ad idẽ.j.de immu. ec. quoniã in fi.

z Quorũcũqꝫ.q̄ſi di.ſiue ſint dati ad ꝯſeruationem ꝑuilegiorũ uel ad defẽdẽdũ a manifeſtis iniurijs uel alio mõ ut dixi .s̄.e.c.i. io. and.

⁊ Ipſo iure.vnde ſi poſtea ꝓcederet in non ceptis.ꝓceſſus eſſet nullus ad idem.j.in fi.c. ⁊ ſꝫ opi.gof.ino.⁊ bar.brix.hic eſt alia differentia.ſꝫ ſm ber. ⁊ hoſt.ſecus . de h̄ s̄.de teſti. cum ueniſſet.

ꝯ Expiratͬ. ſaluo eo qð dicitur .s̄.e. cum plures in fi .ſ. ꝙ ſi plures eſſent ꝯſuatores.quo ad negocium ceptum ꝑ vnũ ꝑpetuata ſit iuriſdictio quo ad omnes. Et nota ꝙ lꝫ ptãs executoris dati ad grãm non percat re integra mortuo papa .ut.s̄ eo.li. ſi ſuper grã. tñ ptãs ꝯſuatoris ꝑuilegioꝝ.in q̄bus continentur gratie bene perit quo ad nõ cepta morte cõcedẽtis ut hic.

ꝫ Edita.s̄. de reſcrip.ſtatutuꝫ.in h̄ ergo cõparatͬ alij ð legati ⁊ ꝯſeruatoẽſ lꝫ diſcrepẽt i q̄nqꝫ ſuperius enarratis.ſ. q: canonicus eccleſie cathedralis põt eſſe delegatus.ſed non cõſeruato: . Secũdo q: eius qui eſt mihi conſeruato:.ꝯſeruato: eſſe nõ poſſũ. Tertio quia eius cui ſum ſubiect⁹ eccleſiaſtica vel tpali iuriſdictione ꝯſeruato: eſſe nõ poſſũ. Quarto q: ꝯſeruato: nõ ſubdelegat niſi ſm formam hic poſitã. Quĩto q: ꝯſeruato: excedẽs metas ptãtis ſue ſuſpẽſus eſt ab officio. hec patent ex textu. Sextum addidi.s̄.in glo. ideꝫ in delegato. Septimũ ſm opi.in glo.vnde ſi.

a Omnino.ergo ſine aliqua ope exceptionis.⁊ facit qð dixi .s̄.de reſcrip.c.i.⁊.e.ti.ſtatutũ.in fi.

b Officij noſtri.legati nõ cardinales ſine ſpãli mãdato iure legatiõis beneficia ꝯferre nõ poſſũt ſꝫ legati cardinales hoc bñ pñt. Et ꝑmo ponit inno. ꝓemiũ ad ꝓcẽda.vſqꝫ ibi ꝓinde. Scðo ponit ſtatutũ delegatis nõ cardinalib⁹ vſqꝫ ibi qð infra tribus.ibi ponit de cardinalibus vſqꝫ in fi.

c Pace.ad h̄ ꝓemiũ ꝯcor. ꝓemiũ hui⁹ li. ⁊.j.de reſt.ſpo.frequẽs.

d Legati.tria.genera legatoꝝ diſtinguit hec decre.⁊ lꝫ quo ad q̄da nõ ſit in illis imparitas.ut dixi.s̄. de reſcrip.ſtatutũ.i.rñſo i gl. q: verbuꝫ . tñ quo ad alia eſt imparitas.ſ.in excõicatos abſoluẽdo ut.s̄.e.c.penul.⁊ in ꝯfirmatiõibus exẽptoꝝ.s̄.e.li. de elec. ſi abbatẽ ⁊ in ꝯgnoſcẽdo de cauſis exẽptoꝝ ⁊ illos puniẽdo.j.de ver.ſig.c.i.⁊ in collatiõib⁹ bñficioꝝ.ut hic ⁊ qui dicãtͬ eẽ legati de latere pape no.s̄.e.penul.⁊ ꝙ cardinales dicantur eſſe de latere pꝫ.j. dũ dicit qð in fratribus noſtris ⁊c̄.

e Eccleſiaꝝ ſuaꝝ.ſicut cantuarieñ.⁊ eboracẽ. s̄.e.c.i.⁊ de appel.c

.l.cum ſi.
a ¶ Legatiõis.q.di.ſi alio iure hoc eis ꝯpeteret.legatio illõ ñ ꝓuat.
b ¶ Poteſtatem.ꝯtra.ſ.de ſup.neg.ꝓla.lr̃as.vbi legati qui cardinales non erant.vt ibi patet ex ſuprascriptione beneficia conferunt: dic ꝙ illud fuit ex ſpeciali mandato:⁊ ſic non contradicit.ſed ꝯcordat ei qd ſtatim ſequitur niſi hoc ⁊c. multa ergo licẽt ex ſpãli demãdatione que ex generali virtute legis non licẽt de his vide.ſ.titu. pr.is cui in fi.
c ¶ Fratrib⁹ noſtriſ no.q2 cum papa ꝓmiſcue de cardinalib⁹ loquiť.uocat illos fr̃es:ſi ſpãliter epiſcopos cardinales vocat fratreſ reliquos filios.ſ. de teſt.l3.iii.
d ¶ Legatione. repete eccleſie romane.de qua.ſ.tractauerat.
e ¶ Prerogatiua.cõcor.ſ.ti.ꝓxi.c. vlt. §.i.⁊.j.de ꝓulle. ne aliqui.

tionis[a] ſibi uẽdicent dignitatẽ ex ipſius legatiõis munere ꝯferẽdi bñficia nullã habeãt ptãrem[b] niſi hoc aliciui ſpãliter duxerim⁹ indulgẽdũ ¶ Quod in fratrib⁹[c] noſtris legatione[d] fungentibus nolumus obſeruari: q2 ſicut honoris prerogatiua[e] letanť ſic eos auctoritate fũgi ei uolum⁹ ãpliori[f] ¶ Le.iiii.s.ti.ſcẽ cecilie pſbitero cardiali ap.ſe. legato

Legatos[g]: quib⁹ incertis ꝓuicijs ꝯmittiť legatiõis officium ut ibidẽ euellãt ⁊ diſſipẽt[h] edificent atq3 plantent[i] ꝓuiciaꝝ ſibi ꝯmiſſarũ ad inſtar proconſulũ[k]: ceterorũq3 preſidum: quibus certe ſunt decrete ꝓuincie moderãde ordinarios reputãtes[l] pñti declaram⁹[m] edicto: ꝯmiſſũ tibi a prede. noſtro legatiõis officiũ nequaquã p ipſius obitum expiraſſe[n]. Bonifa. viii.

Preſenti[o] declaramus edicto: reſeruationes quorũcunq3 beneficioru3 ab apoſt. ſe.legato ſue[p] legationis auctoritate factas ⁊ decreta interpoſita ſuper ipſis: nec ñ denunciationes inhibitiones:⁊ ꝓceſſus quoſlibet per eum uel p executores deputatos ab eo habitos circa ipſas: dummodo ad collationem[q] eorundem beneficiorum ia3 uacantium minime ſit proceſſũ: eo ipſo ꝙ illius finitur[r] legatio: virib⁹ penit⁹ uacuari: nec executores eoſdẽ poſſe ulteri⁹ bñficia taliť r̃ſuata ꝯferre. Ceteꝝ r̃ſuatiões hui⁹mõi p quaſ iterdũ ꝓlati ⁊ eccleſie nimiũ oneranť reſtringere[s] cupientes ꝓ

f ¶ Amplioꝛi.vnde beneficia conferre poterunt cum reſtrictione tamen ⁊ determinatione.quam habes.j.e.preſenti ⁊.c.ſe. Sed quid dices.põt ne legatus cardinalis conferre beneficia: quorum collatio deuoluta eſt ad papam ꝓlate.conc.videtur ꝙ ſic per decre.ſ.de ꝓben.c.penul.vbi legatus tale beneficium contulit.dicebat.n.vin. ꝙ talis legatus hoc non poterat ſine ſpeciali mãdato. ⁊ ideo ibi inſtiterat ipſe legatus apud papam ꝙ illam collationem confirmaret ⁊.ſic faceret illam ualere.gof.ibi reprehendebat vin. ⁊ inno. cõcor. ibi gof.⁊ guil.in ſpe.ti.de legato.§. nũc tractemuſ.circa pñ.qui omnes dicunt ꝙ legatus de latere bene poteſt conferre talia beneficia per ꝓdictam decre.immo dixit gof. ꝙ illa ꝓcipue poteſt conferre q̃ ſunt ad papam deuoluta.cuius vices gerit in ꝓuincia.allegabat etiam decre.ſ.c.dilectus.⁊.ſ.de iurepa.cum dilectus . pro hoc etiam bene facit.ſ.eo.li.de elec.ſi abbatem.ii.rñſo.vbi confirmat electiones.quarum confirmatio ſpectat ad papam ⁊.j.de ver.ſig.c.i.i.rñſo.ꝙ ergo petijt in ꝓdicta decre.penul.ille legatus:ꝙ papa collationem per eum factam ꝓſequeretur benigno affectu intelligať quo ad facti executionem.quia legato non parebatur.Certũ eſt autem ꝙ legatus etiam de latere non poteſt conferre beneficia vacãtia in curia ſine ſpeciali mandato.ut.j.de ꝓben.l3 in fi.quod intelligo infra menſem.ut eo.ti.ſtatutũ.Et nota ꝙ vbi eſt legatus cardinalis in ꝓuincia uel alius habens ſpãle mandatum poſſent tres concurrere in collatione beneficij.ſ.papa legatus ⁊ ordinarius ⁊ ſi apparet quis primo contulerit.non eſt dubium. ſi uero non apparet qs primo contulerit.tene qd habes.j.de ꝓben.ſi a ſede.
g ¶ Legatos.extrauagans fuit eiuſdem clementis.⁊ incipiebat ex pte.⁊ approbat hec decre.quod no.io.vii.q.i.ſicut vir.⁊.xxv. q.ii.igitur.Jo.de deo in queſtionibus ſuis in prin.inno. de offi. d le.l3 hoſti.de reſti.in inte.tum ex lr̃is.⁊.ſ.eo.c. vlt.⁊ guil.in ſpe .e. ti.§.ſupereſt.ver.quid de ſententia.⁊.§.finitur.ver.pone ergo ⁊ v̄. ſeq.⁊ in ſumma dicit ꝙ legatus habet ordinariã.vnde per mortem pape non expirat eius officiũ.Et no.q2 l3 decre.dirigať legato cardinali.tamẽ indiſtincte loquiť de oĩbus legatis.exquo iſert poſtea ſolutiõem ad ipſum legatum querentem.qd etia3 patet ex eo quod infra dicit.ceterorumq3 ꝓſidum.l3 ergo quo ad quedã ſit differentia inter eos.vt dixi.ſ.c.ꝓx.nõ tamen quo ad hoc.ut hic vides.
h ¶ Diſſipent.vitia.
i ¶ Plantent.virtutes.⁊ iſta ꝓprie ſunt ordinariorum.ſ. de offi.or. .c.i.
k ¶ Proconſulum.legatos cardinales equiparat ꝓconſulibus. reliquos ꝓſidibus. Nam ꝓconſul eſt qui ex conſulibus ab imperatore ad regendam certam ꝓuinciam mittitur.Preſides autem illi dicuntur qui cum non eſſent prius conſules.mittebantur ad regimina ꝓuinciarum.ff.de offi.ꝓſi.l.i.vbi de hoc.⁊.l.ii.⁊.ff. de offi.queſto.l.i.§.ex his.vnde arguendo a nomine legati cardinalis qui ex latere pape ⁊ ex conſulibus ſuis aſſiſtunt.n.ſibi in ſecretis cõſilijs ſ.e.lib.de elec.fundamenta.§.decet ⁊ qui mittunť ad regẽdã prouinciam equiparantur ꝓconſulibus.ſ.de ſenten.excõ.ad eminẽtia3 ff.de offi.ꝓcon.l.ii.Reliqui aũt qui ſecretis conſilijs non aſſiſtunt miſſi ad regendas ꝓuincias equiparantur ꝓſidib⁹.ſed illi habent ordinariam.ergo ⁊ iſti.
l ¶ Reputantes.Hic incipe ꝯſtructum nos reputantes legatos ⁊c. ⁊ merito dicuntur ordinarij.nec expirat eoꝝ officiũ.faciũt.n.ſtatuta ꝑpetua.ſ.de loc.c.i.⁊.ſ.e.ti.c.vlt.⁊ adeuntur per querelam.ſ.e.ti.c.i.⁊ de hoc.ii.q.vi.c.iii. Item habent imperium.ſ.e.li.de elec. ſi abbatem. ff. de of. ꝓcon.l.⁊ ideo.ad idem.eo.ti.l.i.⁊.ii.⁊.C.de offi.eius qui vicem alt.iu.ob.l. i.⁊.ii.
m ¶ Declaramus.non eſt ergo iuris noui ꝓmulgatoria ſed ueteris declaratoria.qd ergo diciť in predicta decre.tu3 ex litteris. de reſt. in inte.in pñ.cui etiam alex. ſucceſſor ipſius anaſtaſij. officio legationis denuo i ptibus illis fungenti ⁊c. illud d nuo determinat uerbum cõmiſit quod ſequitur.non eñ morte anaſtaſij expirauerat legatio.no.tamen goff. in ſũma iſtius ti.§.finitur.ꝙ morte pape l3 expiret legatio.nõ tamen iuriſdictio quo ad cepta.l3 nec expirat legatio . ut j.ſequitur.nec mirum.legat⁹ enim pape dicitur legatus ſedis apo . ſed ſedes ipſa non moritur.xii.q.ii.liberti.ii .ſ. eo.lib.de reſcrip. ſi gratioſe. Et nota quia iſta decre. non diſtinguit.an ille legatus tpe mortis ingreſſus fuerat prouinciam uel non . unde ſicut in reliquis ordinarijs non inſpicimus mortem conſtituentis ita nec in iſto.An autem uacante ſede cetus cardinalium reuocare poſſit legatum forte cõiter a papa ⁊ cardinalibus deputatum:no.hoſti.in predicta decre.tu3 ex litteris.⁊ Guil.in ꝓdicto.§.finiť ver.ſed nunquid ꝙ ex magna ⁊ euidenti cauſa hoc poſſent.alias hoc non debent.De ptãte tamen cardinalium ſede uacante vide qd dixi.j.de ſciſma.c.vno.
n ¶ Expiraſſe.ide3 habes de inquiſitoribus heretice prauitatis.j.de here. ne aliquid.io.an.
o ¶ Preſenti.iſta decre.⁊ ſequens reſtringit generalem ptãtem legatorũ circa beneficia conferenda.de qua.ſ.eo.c.i.verum eſt tamen ꝙ primum dictu3 huius decre.declaratorium eſt iuris ueteris vt in pñ.p3.Et hoc dicit finita legatione expirant reſeruationes legatorum ⁊ omnis ꝓceſſus habitus ſuper illis.niſi tunc illa beneficia iam vacantia ſint collata.demum dicitur ꝙ pendẽte vna ſua reſeruatione in eccleſia collegiata uel de beneficio ſpectãte ad collationem alicuius legatus in eadem eccleſia uel de beneficio ſpectãte ad collationem eiuſdem.aliam facere non poteſt.⁊ quod fit contra predicta irritu3 decernitur.⁊ determinat hec decre.no.per hoſt.ſ.e.c.vlt.⁊ per eũ ⁊ per her. ſ.de iurepa.cu3 dilectus.⁊ guil.in ſpe.eo.ti.§.nunc tractemus.ver. ſed ecce.
p ¶ Sue legationis.quaſi ſi ex ſpeciali auctoritate ſibi tradita a papa hoc faceret.tunc ſecus ad hoc.j.de ꝓben.hi qui.ii.rñſo.⁊ no.q2 ſi legatus non cardinalis non poteſt conferre bñficia vacãtia iure legatiõis.ſ.e.c.i.multo minus ergo poſſet reſeruaĕ in cardinalibus ergo h3 locum hec decre.
q ¶ Ad collationẽ.ergo non ſufficit ꝙ vacauerint.niſi prioꝝ bñficioꝝ vacantium ſit facta collatio.⁊ eſt ſi.j.de ꝯceſ.ꝓben.c.vlt.§.vlt.vbi non ſufficit ꝙ bñficia vacauerint.⁊ꝙ ab executoribus fuit petitum ut conferrẽt ſi ipſoꝝ nõ fuerit facta collatio.immo habebit locum reuocatoria .
r ¶ Finitur.hoc põt eſſe multis modis. puta quia datus fuit legatus ad tẽp⁹ finito tempore finita eſt legatio.ſ.de offi.deleg.de cauſis . Item quando reuocatus eſt.ff.de iudi.l.iudicium. Item quando egreſſus eſt legatiõem animo non redeundi.legationem ideo dixi.quia ſi eſſet egreſſus vnam prouinciam is qui eſt legatus in pluribus.exquo non eſt egreſſus legationẽ. adhuc non expirauit eius iuriſdictio.ſ.e.ti.nouit.ſic.n.legat⁹ in qualibet parte legationis exiſtens iuriſdictionem exequitur. ſicut epiſcopus in qualibet parte dioc.j.ti.proxi.cum epiſcopus. Item finitur legatio perſonalis morte ipſius legati.non tamen morte conſtituentis.ſ.c.prox.perſonalis ideo dixi.quia ſi eſſet realis.puta que competeret dignitati non expiraſſet morte legati.ut .ſ. e.c.i.⁊.ſ.de of.dele.quoniã abbas.⁊ quod ſupra dixi his modis legationẽ finiri.dic uerum in ſui perſona.⁊ quo ad non cepta per delegatos.ſed ſi quas cauſas commiſiſſet ⁊ res non eſſet integra durat finito eius officio illius delegati poteſtas.ſ.e.c.vlt.Et ẽ mirabile.quia iuriſdictio delegati a legato hñ perpetuatur per citationem ⁊ alium iudicialem actum.ſed notificatio inhibitio ⁊ decretum non perpetuant iuriſdictionem executoris hoc ⁊ alios proceſſus facientis.ſed reſeruationes beneficiorum ſunt odioſe propter duo. quia per eas datur via ad uacaturaſ.⁊ quia preiudicant ordinarie poteſtati.igitur ſunt reſtringende.ſed poteſtas executorum datorum a papa ſuper gratia facta etiam re integra ⁊ ſuper facienda re non integra bene perdurat poſt mortem pape.quia poteſt ius ad uacaturas dare.ſed non ſic legatus .ſ.eo. titu. proxi.ſi ſuper gratia .⁊.j. de preben.ſicut in fi.bene ergo poteſt legatus donec durat in officio ſuo impedire ordinariu3 in conferẽdo : ſed finito officio nõ vt hic.
s ¶ Reſtringere.cauſam huic edicto ⁊ ei quod dicitur.j.c.proximo.dare potuit cardinalis ſancte Marie noue.qui in pluribus prouincijs legatiõis papali fungens officio omnes dignitates perſonatus ⁊ beneficia in legatione ſua vacãtia ſue collationi reſeruauit.reſtricta eſt ğ hodie eoꝝ ptãs.ut.j.p3.

a Pendēte. illa igitur ſublata. puta mortuus uel per ſententiā debito modo excluſus eſt is pro quo facta erat reſeruatio uel iam conſecutus eſt prebendā uel reuocauit legatus reſeruationē. tunc bene poteſt in eccleſia eadem facere aliā. q2 illa nō pēdet. ſi vō illa pēdet aliā ñ pōt facere ſic ⁊ pēdēte dilatione ge ſcit officium iudicis. C. de dila. ſiue pars. ſ. de ap. ſignificāte. ſic ⁊ pendente lite contra vnum electū non poteſt alius eligi qd dic. ut. j. ut lite pendē. c. j. ⁊ ii. ⁊ ſic attentata pendēte appel. reuocantur per modū attentati: quod dic ut. j. de ap. nō ſolū ſic ⁊ is qui contulit alicui bñficium pendente termino acceptationis non poteſt illud alij conferre. ut. j. de pben. ſi tibi abſenti ⁊ ſic pendēte negocio reſeruationis delegatꝰ non ſubdelegat cauſam niſi de recuſatoris aſſenſu. ut. ſ. de of. deleg. iudex. ii. rñſo ſic ⁊ accuſatus pendente accuſatione non ꝓmouetur. ſ. de accuſa. omnipotens. nec teſtificatur. quod dic ut. ſ. de teſt. c. vlt.

b In eadem. quia iſta littera non diſtinguit. non curo an illa bñficia ſpectēt ad collatiōem vnius an diuerſorū exquo. n. ſunt in eadē eccleſia ſiue ijdē ſiue diuerſi habeant ꝯferre pendente vna reſeruatiōe nō fiet alia.

c Aliud. etiam in alia eccleſia ⁊ ſic differt a ꝓximo dicto

d Illius. pone reſeruauit legatus bñficiū quod ſpectat ad collationem epiſcopi ac reſeruatione pendente reſeruat aliud quod ſpectat ad collationem ipſius epiſcopi ⁊ alterius. nunquid valet reſeruatio ſecūda: credo ꝙ nō quia lʒ ſpectet ad collationē alterius tamen ⁊ illius: ⁊ eſt ſi. qd dixi. ſ. de reſcrip. ſtatutū. §. cū vero in gl. ii. ⁊ qui iurat non ſuum eſſe iurat etiā ſibi commune non eſſe. ff. de ver. ſig. pupillus. §. vlt. ad hoc. ff. de le. iii. l. ſiquis ſeruos. ubi teſtatore legante ſeruos ſuos. ⁊ qui in totum ⁊ qui in parte ſui ſunt legati eſſe videntur. nec ob. j. de preben. cum in illis in fi. quia illud induxit intentio pape. qui illum ſolum grauare intendebat. ut ibi dixi in vlt. glo. nec ob. qd dixi. ſ. de reſcrip. cum aliquibꝰ quia ſimilitudo ⁊ idētitas rationis illud inducit. ut ibi dixi.

e Premiſſa oīa ꝯprehendit. ad idē. ſ. de reſcrip. olim. ſi igitur finita legatione executor ꝯferat vel ꝓceſſus faciat nō tenet. vt in. i. rñſo ⁊ idem in ſequentibus caſibus ut in pn. dixi.

f Deliberatione. cathedrales vel regulares uel collegiatas eccleſias legati reſeruare uel conferre nō pñt. Idem in dignitatibus eccleſiarum cathedralium que ſunt maiores poſt epōs. ſi ipſaꝝ plati per electiōem debent aſſumi. ⁊ contra hoc factum eſt irritum. Secundo dicitur ꝙ legatus non poteſt alicui commitere ꝙ recipiat reſignatiōem bñficij. ⁊ poſtea illud conferat ⁊ contra factū uel faciēdum decernit irritum.

g Eccleſias. tolle qd eſt. j. ſue ordinationi ⁊c. ⁊ conferre eccleſiā eſt conferre ipſam pncipalē dignitatē de eccleſia. puta epatum plebaniā abbatiā prioratum vel his ſimilia. ⁊ has hic ꝓhibet conferri. non tamen prohibet canonicatus ipſarum eccleſiaꝝ conferri per legatos. qd patet ex his que ſequūtur.

h Electionis. aduerte. iā vidi de facto hanc queſtionē. legatus contulit plebaniā. que ad collationē epiſcopi ſpectabat. querebatur an collatio eius teneret: ⁊ dicebant quidam ꝙ ſic per hanc litteram exquo non per viam electiōis ſed collationis aſſumitur ibi prelatus. ſed hoc non eſt uerum. quia iſta littera que de via electionis loquitur tantum in prelaturis cathedraliū eccleſiarum loquitur. q. d. archidiaconatum in eccleſia cathedrali legatus conferre non poterit. ſi iſta duo concurrunt. ꝙ ille archidiaconatus ſit maior dignitas poſt epiſcopum ⁊ ꝙ per viam electionis archidiaconus ibi aſſumatur. ſed ſi vtrūqʒ vel alterum deſijt. tunc legatus illum conferre poterit. vnde non ſine miſterio ſic diuiſim ſummaui intellectum. ad hoc facit quod ſequitur ſue ordinatiōi ⁊c. nec ob. j. neqʒ aliquod quo minꝰ ⁊c. q2 ⁊ ſine illa clauſula ſatis erat ꝓhibitum per pcedentia ⁊ ibi ſic locutus eſt. ꝓ eo ꝙ id vt plurimū obuenit. ⁊ poteſt etiam reſpicere quod hic dicit de dignitatibus cathedralium eccleſiaꝝ maioribus poſt epiſcopos. ſed cū maioritas conſideretur circa multa. ut circa ordinē ſm quem archipreſbyter eſt maior archidiacono circa adminiſtrationem ſm quam econuerſo. ⁊ circa alia que no. ſ. de reſcrip. ſedes. de q̄ maioritate intelligimus: dic ꝙ de maioritate prelationis loquitur. in qua lʒ inſpicienda ſit conſuetudo. dicimus tamē de iure archidiaconū peſſe. is ergo qui peſt poſt epiſcopum capitulo conuocat capitulum. ⁊ ſimilia facit hac probibitione incluſus eſt.

i Interponat. not. ꝙ ordinarius ad quem collatio uel electio non poteſt inhibere electoribus ne eligant. etiam ſi ſit legatus de latere multo minus inferior. ſ. de reſt. in inte. c. ii. vbi de hoc.

k Prohibemꝰ. declarat no. ꝑ inno. ⁊ hoſt. ſ. de of. dele. ex pte. j.

... hibemus ne poſtquā legatꝰ in aliqua cathedrali uel collegiata eccleſia reſeruationē aliquam duxerit faciendam: aliam illa pendente faciat aliquatenꝰ in eadē. Nec etiā poſtquā alibi reſeruauerit aliquod beneficiū ad collationē pertinēs cuiuſcūqʒ: aliud quod ad illiꝰ collationē pertineat quandiu reſeruatio pendet alteriꝰ ſibi quoquo mō reſeruet. Quicquid autem contra premiſſa contigerit attentari eo ipſo viribus non ſubſiſtat.

Idem.

Deliberatione prouida duximꝰ inhibēdū: ne aliquis apoſtolice ſedis legatꝰ: quātūcūqʒ legationem obtinere plenariā dinoſcatur: cathedrales uel regulares aut collegiatas eccleſias ſeu ipſaꝝ eccleſiarum cathedralium dignitates ad quas hi qui preficiūt eiſdē maiores in eaꝝ capitulis poſt epiſcopos exiſtētes habēt ꝑ viā electionis aſſumi ſue ordinatiōi collatiōi ꝓuiſioni electioni: aut diſpoſitioni quomodocūqʒ reſeruet: nec de ipſis ordinandis conferendis uel diſponēdis ſe aliquatenus intromittat: neqʒ aliquod quo minꝰ hi: ad quos ptinuerit eligere aut poſtulare libere ualeāt cū uacabūt: obſtaculū quōlibet interponatᵗ: decernētes quicquid ꝯtra hoc actū extiterit eoipſo irritū ⁊ inane. Prohibemꝰ insuper ne legatꝰ ipſe in genere aut in ſpecie cuicūqʒ ꝯcedat ut ab his qui bñficia infra legationē eiuſdē habentes ea in illius manibꝰ uoluerit libere reſignare ipſorū reſignatione recepta. illa ualeat idoneis conferre pſonis cū ꝑ hoc aperiri poſſʒ uia ꝯtra lateranē. ꝯci. ad bñficia uacatura. Nos. n. cōceſſionē quā ꝯtra hoc cōtigerit attētari ⁊ quicquid ex ea uel ob eā ſecutū extiterit: nullā ꝓrſus habere ſtatumꝰ roboris firmitatē: uolētes non ſolū ad futura: ſed etiā ad preterita ⁊ adhuc pendentia negocia hoc extendi.

Idem.

Collatioᵖ beneficii per legatū ſe. ap. tibi facta nulliꝰ momenti exiſtit ſi in ea nō fuerit habita mētioᵠ de alio beneficio: quod primitus obtinebas.

Anno. iiij. in conci. lugduñ.

De officio ordinarii.

Romana eccleſia: ⁊ infra. ꝓhibemꝰ quoqʒ ne remenſis archiepiſcopus i dioc. ſuffraganeo...

l Specie. hic genus ⁊ ſpecies pariſicātur. interdū differunt. quod dic ut xxiii. di. ꝙꝙ. ſ. de offi. or. ſi ſacerdos

m Cuicūqʒ. uel ꝗbuſcūqʒ. ut in vna perſona ꝓhibitum cenſeatur in pluribus repetitum cū eadem ſubſit ratio ad idem. ſ. e. li. de elec. c. pe. i pn. ⁊ ad hoc de pe. di. iii. ad huc inſtāt. xcvi. di. cum ad veꝝ. vnde nō poterit reſignationem cōmittere vni ꝙ recipiat ⁊ alteri ꝙ demū conferat. q2 qua ratione cōmmittendo hec eidem daretur via ad vacaturas. eadē ratione cōmittēdo hec diuerſis. ⁊ iſte ē caſus ſpālis quo poſſum per me qd non per alium contra regulam. j. de reg. iu. pōt. vbi hūc ⁊ quoſdā alios numeraui. legatus. n. bene poteſt rſignationē beneficij recipere. ⁊ poſtea illō beneficiū vacans conferre. ſed hanc ꝯmiſſionem nō poteſt facere. facilꝰ. n. ꝑ hūc modū fieret fraus ad vacaturas ꝙ ꝑ illū. ⁊ eſt ſi. expſſū. ſ. de ꝯceſ. pbē. ꝯſtitutus. vbi nō pōt alicui epus ſpāliter cōmittere. ꝙ ꝯferat certum bñficiū cū vacabit. lʒ cū vacauerit poſſet illud ꝯferre. puto tñ ꝙ legatus bene poſſit cōmittere alicui ꝙ recipiat reſignatiōē alicuiꝰ bñficij. ⁊ recepta reſignatiōe cū bñficiū vacat hñ poſſet eidē uel alteri ꝯmittere ꝙ illud bñficiū ꝯferat ⁊ ꝑ hāc decre. attētari poſſet. ꝙ lʒ epus poſſʒ generaliter tradere ptātem officiali uel vicario ſuo cōferendi bñficia vacatura. ſ. de of. vica. c. vlt. nō tamē alteri quē officialē ꝯſtitueret.

n Lateraneñ. ſ. de conceſ. pben. nulla.

o Pēdentia. q. di. ſicut hec ꝯſtitutio nō reſpiciebat pterita. ita nec pēdētia. ſed ꝓrogatione eā extēdi voluit ad vtrāqʒ ⁊ de hoc vide. ſ. de elec. licet canon.

p Collatio. legatū cardinalē. q2 alius iure legatōis ꝯferre nō pōt ſ. e. c. i. in fi. niſi ex ſpāli poteſtate. ut ibi.

q Mentio. quid dices ſi legatus ꝓprio motu (⁊ hoc expmit i lrīs ꝯceſſiōis) ꝯfert mihi bñficiū hñti aliud de illo mētiōe nō facta nūꝙ valebit collatio ſicut ⁊ valet eo caſu ſi papa contuliſſet. j. de pben. ſi motu ꝓprio. videt ꝙ nō. q2 papa nō eſt ligatꝰ legibꝰ ſicut legatꝰ. C. de legi. digna vox. de ꝯceſ. pbē. ꝓpoſuit. vnde aliud in papa. aliud in legato. Sʒ ꝯrm credo. ſicut. n. ſi ordinariꝰ mihi habēti bñficium ꝯfert aliud. hñ tenet collatio hoc tacito. lʒ vtrūqʒ retinere nō poſſʒ vt in cle. de offi. or. c. ii. que in hoc reprobat qd hic no. Archid. ſic ⁊ ſi legatꝰ ꝯferat. tenebit collatio. nō tñ vtrūqʒ ꝓpter hoc potero retinere. ⁊ facit. ſ. de reſcrip. gratia. hoc ꝗ itēdit decr. ꝙ ſicut impetrās bñficiū a papa tenet de bñficio qd hʒ ꝙtūcūqʒ modicū ſit illud facere mētiōem. ſic ⁊ impetrās a legato. alias non ualebit collatio. q2 impetratio eſt ſurrepticia. vbi vero nō impetrauit ſed legatꝰ ꝯtulit in quo peccauit ille cui facta eſt collatio: certe in nullo vñ credo tenere. Si vidō ꝙ impetratiōem ipedit facti poſſeſſio colorata. ſi de illa nō ſit mētio. ſ. de ꝯceſ. pbē. cū noſtris. collatiōem nō impedit. j. de pben. lʒ epiſcopus.

r Romana. caſus archiepus nō pōt ſibi ꝯſtituere officiales i dioc. ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ etiā ꝓ futuris cāis ꝑ ap. ꝯuoluēdis ad ipſū niſi de ꝯſuetudine hʒ hēat. ⁊ tūc etiā tales officiales inhibere nō pñt ꝓuſꝙ fuerit appellatū. Scdo dr ꝙ donec archiepus ō facili pōt haberi. officialis eiꝰ ſuffraganeū excōicare ſuſpēdere uel interdicere ñ pōt pp ordinis epalis reuerētiā. hʒ dic in ſūma.

s Remēſis. idem de alijs. ut in fi.

rum ſuoꝝ foraneos[s] officiales cõ ſtituat. q: cũ metropolitani nec ſuo ruꝫ ſuffraganeoꝝ ingrediãtur[b] dio ce. ut in eis auctoritate ꝑpria iudi cent[c]: diſponant[d]: aliquidue aliud agant[e]: canonica[f] ꝓhibeãt inſtitura nequaquã hoc p̃nt ĩ illiſ per alios[g] exercere. ¶ Nec pro eo q cãs ꝑ appellationẽ delatas ad ipſos poſ ſunt in ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ dioc. de legare[k]: ſimiliter licet eis tales offi ciales inſtituere in eiſdem qui eoꝝ uice cũ appellatur ad ipſos citatio nes uel inhibitiões[l] faciãt ſeu ꝯpe ſcant in hac parte rebelles: quia[m] ĩ cauſis ꝑ appellationẽ deuolutis ad ipſos iaꝫ iuriſdictionẽ obtinere no ſcunt[n] ꝓpter quod licite poſſunt ſu per illis ꝯmittere uices[o] ſuas. Nõ ſic aũt in alijs in quibus nondũ[p] ex titit appellatũ: ⁊ iccirco non debẽt aliquos conſtituere pro citatiõib[9] in futuris[q] cauſis appellationum ⁊ inhibitionibus faciẽdis: niſi aliud remenſis eccleſia circa talium offi cialium inſtitutionẽ de conſuetudi ne[r] obtineat ſpeciali. ¶ A quibus[s] etiã ſi de conſuetudine huiuſmodi poſſint in remenſi prouincia conſti tui. Inhibitiones tamẽ ne ꝓcedat in cauſis priuſquã ad remenſeꝫ cu riam appelletur fieri penitus inhi bem[9]. ¶ Officiales autẽ remẽſis archiepiſcopi quãdiu in ſua ꝓuin cia uel circa[t] illaꝫ extiterit[u] in ſuffra ganeos interdicti ſuſpẽſiõis uel ex cõicatiõis ꝓferre ſñias nõ attẽtẽt[x]. Et hoc ideꝫ ab officialibus alioꝝ metropolitanorum[y] circa ipſorum ſuffraganeos: quibus ob reueren tiam[z] pontificalis officij deferri uo lumus in hac parte precipimuſ ob ſeruari[&].

Grego. decimus in generali cõ cilio lugduneñ.

SI canonici[a] a diuinis[b] ceſſare[c] uoluerint prout in eccleſijs[d] a liquibus ſibi ex conſuetudine[d] uel alias[e] uendicant: antequã ad ceſſã tioneꝫ huiuſmodi[f] quoquo modo ꝓcedãt in inſtrumẽto[g] publico uel patentibus[h] litteris ſigilloꝝ ſuoꝝ aut alterius[i] auctẽtici munimine ro boratis ceſſationis ipſius cauſam exprimant ⁊ illud[k] uel illas[l] ei con tra queꝫ ceſſare intendunt aſſignẽt ¶ Sciturí: q ſi hoc pretermiſſo[m] ceſſauerint: uel cauſa[n] quam expreſ ſerint non fuerit inuenta[o] canonica omnia que de quibuſcunqꝫ prouẽ

a ¶ Foraneos. quia foris in dioc. conſtituebant qd archiepiſcopus facere non poteſt. quia in dioceſi ſui ſuffraganei ⁊c. vt. ĩ. ſequit. uel foraneos. i. qui forum teneant. de ver. ſig. forus. uel foraneos q: de foris ueniunt. ut aduene uel peregrini dicantur. quoꝝ ſunt repro bata iudicia. iii. q. vii. peregrina. ⁊ c. ſe.

b Ingrediantur. quõ ergo viſitabũt ⁊ ꝓcurationẽ reci pient ⁊ ſic eſt cõtra ſ. de pſcrip. cuꝫ ex officij de cenſi. ſo pite. ⁊ c. nup. ⁊ ĩ. e ti. romana. ⁊ c. vlt. cum ſuis ſi. So. h̃ non p̃nt niſi in caſi bus pmiſſis quoꝝ iſte vnus eſt ⁊ vide qd no. io. ix. q. ii. in ſũma. ⁊ c. ii. ⁊ her. ſ. de of. or. paſtora lis.

c ¶ Iudicent. ꝓ tri bunali ſedendo.

d ¶ Diſponãt. ex iu diciꝫ faciendo co ram ſe celebrari ⁊ ante ſe recognoſci contractus. ĩ. õ fo. ꝯpe. romana. §. vl. de celebratione ꝯo diuinoꝝ dic hodie vt in cle. de puile. archiepiſcopo.

e ¶ Agant conferẽ do ordines ⁊ ſacra menta ⁊ ſimilia fa ciendo.

f ¶ Canonica. loqr de his canonibus ix. q. ii. c. ii. ⁊ q. iii. nullus p̃mas. ⁊ c. ꝯqueſt[9] ⁊ ꝯcor. lex in auc. de defen. ci. §. interim. col. iii. ubi p̃ſes ꝓuincie qui poteſt ꝯparari archiepiſco po non ꝓhibet defenſorem ciuitatis qui põt ꝯparari epõ. quo mi nus vtatur iuriſdictione ſua. nõ ſic aũt in epõ circa ſubditos ſuorũ ſubditoꝝ de hoc. ſ. eo. cũ ab eccleſiaꝝ. ⁊ ꝓbatur in auc. e. in p̃n. vbi dicitur q defenſor ciuitatis põt de cauſis inferioꝝ p̃termiſſis ma giſtratibus municipalibus cognoſcere. ⁊ de hoc. xi. q. i. de pſona.

g ¶ Per alios. qd. n. quis per ſe nõ põt nec ꝑ aliũ. xlvi. di. ſicut. ff. de admi. re. ad ci. per. l. ii. §. i. ar. ꝯ. lxxxvi. di. nõ liceat. ĩ. ne cle. vel mo. c. vlt. cũ ſi. p̃mũ eſt generale. ſcõa ſũt ſpãlia. qd dic ut. lxxxviii. diſt. epõs gubernatiõem qd etiã eſt ꝯ. ĩ. de re. iu. põt quis.

h ¶ Nec ꝓ eo. olim hic erat duplex lr̃a. ſ. hec ꝓut iacet. alia ſm cãs per ap. ⁊c. ⁊ hãc lr̃am cõiter habebam[9]. ⁊ hãc ſecutus her. poſuerat gl. q ſm hãc lr̃am nec ꝓ eo falſa eſt dicẽs q archiep̃s poterat tales officiales in cauſis ap. ꝯſtituere. ſꝫ de illis in quib[9] appellatũ nõ eſt nullã habebãt p̃tãtem niſi de conſuetudine ⁊c.

i ¶ Poſſunt ⁊ debent. qd dic vt. ĩ. e. ut litigãtes.

k ¶ Delegare. nõ tñ retinentem ꝯpellere ad delegatiõem ſuſcipiẽdã ſ. e. paſtoralis. i. rñſo. ⁊ ibi plene de hoc. ⁊. ĩ. de fo. ꝯpe. romana. ii. reſponſo.

l ¶ Inhibitiones faciãt. ſ. iudici ap. ne vlterius in cauſis ꝓcedat. ut ĩ. e. c. a quibus. ⁊. ĩ. de ap. romana. §. ſi aũt. ⁊ de effectu huius ihibi tionis. dic ut. ĩ. e. non ſolum.

m ¶ Quia in cauſis. ſimilitudinẽ improbat.

n ¶ Noſcuntur. no. q eoipſo q appellatũ eſt iuriſdictiõem hꝫ in cã vnde videtur q ſtatiꝫ poſſit inhibere. ſed de hoc dic ut dicã. ĩ. in de cre. de ap. romana. §. ſi autem. ⁊ in decre. ĩ. non ſolum.

o ¶ Uices ſuas. q: poſſunt per alium quod per ſe. ĩ. de re. iu. põt cũ ſuis concor.

p ¶ Nondum. nemo dat quod non habet. i. q. vii. daibertum. de iuſ pa. q autem. ⁊ concor. ff. de. off. ꝓcon. obſeruare. §. vlt. de reſcrip. c paſtoralis in fi.

q ¶ Futuris. tractus futuri temporis ⁊c. ff. de vſur. l. i. §. i. ⁊ de hoc ſ. de ꝓcu. auditis in vlt. glo.

r ¶ Conſuetudine. pſcripta. ſ. de conſue. c. vlt. ad ideꝫ. ſ. e. li. e. ti. c. iii. ⁊ ꝯcor. ad hanc litteram. ĩ. e. ti. vt litigãtes in fine.

s ¶ A quibus. ſcilicet officialibus. ⁊ idem dic de ipſis archiepiſco pis eadem ratione.

t ¶ Circa illam. puta vicine ꝓuincie infra duas dietas vulgares. ſ. de reſcrip. nonnulli. vel legales vt. ĩ. de pben. p̃nti. §. loca. uel dic ar bitrarium. ⁊ adde quod dixi. ſ. de temp. or. cum nullus. §. epõs.

u ¶ Extiterit. ſ. archiepiſcopus.

x ¶ Attentent. lꝫ de iure hoc poſſunt. q: licet ſint minores ordine. ſunt maio res iuriſdictione propter eos quorum vices gerũt. xciii. diſt. c. vlt. ⁊ xciiii. di. c. i. de offi. dele. ſane. ii. tamẽ inhoneſtuꝫ erat. ⁊ ideo papa hoc ꝓhibuit. Sed quid ſi excõmunicet nunquid tenet? videtur q non. quia ſufficit legiſlatoreꝫ aliquid ꝓhibuiſſe. etiaꝫ ſi nõ adijciat ⁊c. C. de legi. nõ du bium. So. dico cuꝫ her. q te net. quia ſpeciale ẽ in his ſen tentijs q iniuſte late ligant. xi. q. iii. c. i. de ſen. exc. ſacro puniet tamen qui hoc fecit. ut ibi.

y ¶ Metropolitanoꝝ. vni. õ iure ſcriptũ oẽs iſtruit. xxiii. di. p̃terea. lxi. di. miramur. õ re iudi. in cauſis.

z ¶ Reuerentiã. ſ. de off. õle. c. ii. e. li.

& ¶ Obſeruari. dixi de officia libus. quid dices de delega tis ipſoꝝ archiepiſcoporum credo q idem cum eadeꝫ ſit ratio. immo multo forti[9]. q: magis eſt iuriſdictio officia lis fauorabilis. cum idem ſit conſiſtorium. ĩ. de ap. roma na. i. rñſo.

9 ¶ Si canõici. canonici qui a diuinis ceſſãc poſſũt ꝯſuetudine vel alio iuẽ. ſi ceſ ſare volunt cãm ſue ceſſatio nis exp̃mant in inſtrumento publico uel patẽtibus litteriſ ſuo uel alio auctentico ſigillo munitiſ ⁊ exhibeant illas uel illud illi contra queꝫ ceſſant hoc p̃termiſſo vel exp̃ſſa cã non inuẽta legitima. q̃cquid medio tempore perceperint ab eccleſia reſtituãt. ⁊ que ꝑ cipere debent non percipiãt ⁊ ſatiſfaciant de iniurijs illi contra quem ceſſant. cauſa legitima inuenta tenetur ille ad intereſſe canoni cis ⁊ ad certam quantitatem eccleſie ſuperioris taxandam arbitrio. Ultimo reprobatur conſuetudo qua imagines ſanctorum in dicta ceſſatione ſpinis ⁊ vrticis ſupponebantur. ⁊ ſtatuitur contrariũ facientes grauiter puniendos.

9 ¶ Canonici ſeculares. non enim in regularibus locum habet hec conſtitu tio ſm guil. quod eſt falſum. ĩ. eo. quamuis in princi. ⁊ dic canonici ⁊ capitu lũ. q: pauci hoc non poſſent facere ſupra de his que fi. a ma. par. cap. q̃ſiuit.

a ¶ A diuinis. ſ. officijs.

b ¶ Ceſſare. de iſta ceſſatione dicitur. ſ. eo. irrefragabili. §. ceterum. nec me dio tempore dicitur talis eccleſia interdicta. ſed ſuſpendunt iſti organa ſua. vnde tali ceſſatione durante poteſt ibi epiſcopus ⁊ alij celebrare ſine irregu laritatis pena. ut in predicto. §. ceterum. quod non eſſet ſi eſſet interdicta de cle. ex. mi. poſtulaſtis. de exceſ. prela. tanta ſm guil. ⁊ gar. nec poſſent ipſi ca nonici ſine epiſcopo eccleſiam interdicere. de his que fiunt a ma. par. ca. c. q̃ ſiuit de iure cõmuni. quia de ſpeciali non loquor. ⁊ ſic põt intelligi. ſ. de ap. di lectis ⁊ vacante ſede de iure cõi hoc poſſent. ſ. de here. ad abolendam. ſ. de ma. ⁊ obe. cum olim. ĩ. e. li. e. ti. c. i.

c ¶ Eccleſijs. ut lugd. vieñ. claremõteñ. attrebateñ. ⁊ quibdſdaꝫ alijs ſm guil. ⁊ gar.

d ¶ Ex conſuetudine. nota. q conſuetudo iuriſdictionem tribuit. ut. ix. q. iii. conqueſtus de fo. ꝯpe. cum contingit de arbi. dilecti. C. de emã. l. j. ⁊ fi.

e ¶ Alias. ut ex priuilegio.

f ¶ Huiuſmodi. ſ. poſſe a diuinis ceſſare.

g ¶ Inſtrumento. ad idem. ſ. eo. li. de elec. vt circa. ⁊ dic ⁊ ibi.

h ¶ Patentibus. ad idem de temp. or. c. i. ĩ. de ſen. ex. cum medicinalis.

i ¶ Alterius. nota ex vi relatiui ſigillum capituli auctenticũ. de hoc de proba. poſt ceſſioneꝫ. ⁊ plene per modernos de fi. inſtru. c. ii. ⁊ in ſpe. de inſtru. edi. §. videndum uer. x. Item nota. q põt quis alieno ſigillo ſignare ſic in teſta mento. C. de teſta. ſi vnus. ad idẽ. lxxiii. di. in nomine. ad hoc. ſ. de re iudi. cum inter vos.

k ¶ Illud. inſtrumentum.

l ¶ Illas. ſ. patentes litteras.

m ¶ Hoc pretermiſſo. i. cauſa non exp̃ſſa in patentibus litteris vel inſtrumen to publico ⁊ aſſignatione non facta.

n ¶ Cauſa. que manifeſta ⁊ rõnabilis debet eſſe. ſ. e. irrefragabili. §. ceterum. ⁊ ſuper ea debet interuenire tractatuſ. ⁊ ſeruari forma decre. ĩ. e. q̃uis. nõ. n. ꝓ penſione ſubtracta vel minima offenſa fiet ceſſatio. ſed ꝓpter graueꝫ iniu riaꝫ. puta fiunt ſtatuta ꝯtra libertatẽ imponũtur tallie vel collecte clericis de tinetur clericus vel canonicus ꝑ ſecularem bailium vel his ſimilia.

o ¶ Inuenta. per ſuperiorem. ĩ. eo. q̃uis. ſ. per papam.

tibus illius eccleſie[a] in qua ceſſatū fuerit: ceſſationis tempore percepe rint reſtituent[b] ¶ Illa uero que pro eodem tempore debentur eiſdem nullo modo percipient[c]: ſed ipſi eccleſie cedere: ac nihilominus ei cōtra[d] quem ceſſauerant de damnis[e] ⁊ iniurijs ſatiſfacere tenebuntur[f].

¶ Si aūt cauſa eadem canonica[g] fuerit iudicata: is qui occaſionem[h] ceſſationez dederat ad omne interesſe dictis canonicis ⁊ eccleſie cui debitū officiū eius eſt culpa ſubtractū: ad certā quātitatē taxādaz: ⁊ in diuini cultus augmentum conuertendam ſuperioris arbitrio[i] ꝯdemnetur. ¶ Ceteruʒ deteſtabilē abuſū horrēde indeuotōis[k] illoꝝ qui crucis beate marie uirginis: aliorūqʒ ſanctorū imagines ſeu ſtatuas irreuerēti auſu tractanteſ: eas in aggrauatione ceſſationis huiuſmodi proſternūt in terrā[l] urticis ſpiniſqʒ ſupponūt penit⁹ ꝛprobātes aliquid tale fieri de cetero diſtrictius ꝓhibem⁹ ſtatuētes ut in eos qui ꝯtrafecerint ultrix[m] ꝓcedat dura ſnīa que delinquētes ſic puniat grauiter ꝙ alios a ſimiliū preſumptiōe ꝯpeſcat[n].

Idem.

Ordinarij[o] locoꝝ[p] ſubditos ſuos plures[q] dignitates uel eccleſias quib⁹ aiaꝝ[r] cura iminet obtinētes: ſeu pſonatū[s] aut dignitatez cū alio bñficio cui cura ſimilis[t] eſt ānexa: diſtricte ꝯpellāt diſpēſationes[u] auctoritate quarū huiuſmodi eccleſias pſonat⁹ ſeu dignitates canonice tenere ſe aſſerūt infra tēpus ꝓ facti qualitate[x] ipſoꝝ ordinariorū[y] moderādū arbitrio exhibere. Quod ſi forte iuſto[z] ipedimēto ceſſante nullā[⁊] diſpēſationē īfra idē tēp⁹[ꝯ] ꝯtigerit exhiberi[ꝝ] eccleſie bñficia pſonat⁹ ſeu dignitates que ſine diſpēſatōe aliqua eoipſo[a] illicite detineri ꝯſtabit p eos ad quos eoruʒ collatio ptinet liber[b] pſonis idoneis ꝯferāt. ¶ Ceteꝝ ſi diſpenſatio exhibita ſufficiēs euidēter[c] appareat exhibēs nequaquā ī bñficijs huiuſmodi que canōice obtinet moleſtet[d] ¶ Prouideat tñ ordinari⁹ qualit nec aiaꝝ cura[e] ī eiſdē eccleſijs pſonatib⁹ ſeu dignitatib⁹ negligat: nec bñficia ipſa debitis obſequijs defraudēt. ¶ Si uero de diſpēſationis exhibite ſufficiētia dubitet[f]: ſuper hoc erit ad ſedē apoſtolicaʒ recurrendum: cuius eſt eſtimare[g]

a ¶ Illius eccleſie. ſic. ſ. e. li. de elec. cupientes. §. ceteꝝ ⁊. e. ti. ſi cōpromiſſari⁹ in fi. ⁊ no. penas reſtringendas.
b ¶ Reſtituent. conditione ex iſta decre. cū. n. per nouā legē inducit obligatō dat ꝯditio ex lege. ff. de ꝯdi. ex le. l. vna. ſic eſt ⁊ ſimiliter in canone lʒ ſm canones non intentet actio. ſ. de iudi. dilecti. gar.
c ¶ Percipiēt. alias participēt q2 cū cōtra eos dat actio ad repetendum. multo forti⁹ exceptio ad non ſoluēdū. ff. de ſuperfi. l. i. §. ꝙ ait. ff. de re. iu. inuitus. §. cui damnus. j. de re iudi. qui ad agendum.
d ¶ Ei cōtra quem. epiſcopo vel alteri cuicunqʒ.
e ¶ Damnis. ⁊ iniurijs ⁊ hec ſuperioris taxabūtur arbitrio vt i caſu ſe. ad hoc. ſ. qd me. cā ſuper eo. C. vi. l. ſi quā. Et no. ꝙ petitio dānoꝝ ſup diminutione patrimonij cōpetit. ff. de dā. infec. dānuʒ. §. i. inſti. e. ti. §. pena. Actio vero iniuriarū datur ad vindictā ff. de iur. l. pretor. §. i. ⁊ ideo vna non impedit aliā. ff. de cō di. fur. ſi ꝓ fure. §. cum furti. ſicut ⁊ aliud expenſe. ⁊ aliud damna. ſ. de iniu. in noſtra. ⁊ dicit lex ꝙ tutor debʒ reſarcire dānū pupillo. ſi ceſſauerit in diſtractione reꝝ que tēpore pereunt. ff. de admi. tu. l. tutor qui ꝛptoriū. §. ſi tutor ver. ſi ceſſauerit adminiſtrare e. ti. quidā decedens in fi. dico autē ſm guil. ꝙ ille ꝯ quē ceſſatū eſt iniuriaʒ eſtimabit hoc modo potius voluiſſem centum ꝓdidiſſe de meo ꝙ̄ hāc iniuriam pati. ſed poſtea taxabit iudex ne ille in infinitum iuret. ff. de iniur. l. cōſtitutionibus. §. i. inſti. e. ti. §. pena. de hoc in ſpe. de iniu. §. i. uer. in hac autem.
f ¶ Tenebuntur. in tribus ergo puniuntur. ꝑmo in perceptoꝝ reſtitutione. ſecūdo q2 qd eis debet nō percipiet. tertio in damnoꝝ ⁊ expenſarū refectione cū. n. nō ſeruierint altari de altari viuere non debuerant de ꝑbē. cū ſm. Iteʒ puniet p papā ⁊ quāta pena arbitraria. j. eo. quāuis.
g ¶ Canonica. ⁊ uera ſup. ⁊ ſic in exheredatiōe pater qui vult filiuʒ exheredare dʒ cām legitimā inſerere in teſtamento. ⁊ illa cā ꝓnūciari dʒ eē uera. ut exheredatio ſit efficax in auc. col. viii. ut cū de ap. co. §. aliō. ſic ⁊ in ap. ante ſententiam interpoſita. ii. q. vi. in fi. ⁊ de ap. vt debitus.
h ¶ Occaſionē. no. ar. qui occaſionē ꝑbet int̄dicto ciuitatis uel alicuius caſtri tenet ad reſtitutiōem dānoꝝ. que eccleſie religioſi ⁊ hoſpitalia illius loci occaſiōe interdicti in elemoſynis ⁊ oblatiōib⁹ paſſa ſunt. q2 qui occaſionez dāni ⁊c̄. de iniur. c. vlt.
i ¶ Arbitrio. hic determinat taxationem. condemnationē ⁊ ꝯuerſionē.
k ¶ Indeuotiōis. nā imagines ꝓpter reuerētiā illoꝝ quos imago figurat adorare debemus. qd. n. facit ſcriptura legētibus. hoc pictura cernētib⁹ ideotis de ꝯſe. di. iii. platum. ita tamen adorare debemus. ne duliā in latriā ꝯuertamus. de hoc de cōſe. di. iii. venerabilibus.
l ¶ In terrā. nā nec ſignū ſaluatoris in ſolo aut ſilice vel marmorib⁹ humi poſitis ſculpere vel pingere licet. C. nemi. li. ſi. ſal. l. vna.
m ¶ Ultrix. hoc ē verbū in. l. C. de his que ad ſta. ꝯfu. l. i. in fi. Sed que erat pena: videtur ꝙ tpalis. ut. ſ. in vincula publica mittātur. ff. de pen. capitaliuʒ §. ad ſtatuas. vel ꝙ moriāt. ut no. C. nemi. li. ſi. ſal. l. vna. ſed dic ꝙ ſpūaliter puniet. q2 niſi peniteāt ⁊ ſatiſfaciāt loci ſui dignitate ⁊ honore priuādi ſunt xxvi. q. v. quicūqʒ in ꝑn. uel iudicis arbitrio. ff. de iur. delibe. l. i. de of. dele. de cauſis.
n ¶ Cōpeſcat. pena. n. vnius metus eſt alterius. vt. C. ad. l. iu. repe. l. i.
o Ordinarij. ſtatuit papa ꝙ hñtes plures dignitates. uel alia beneficia curam aiaꝝ habētia p ordinarios ꝯpellant oñdere infra tēpus cōpetens ſuperioris arbitrio ſtatuendū diſpenſatiōes. quas ſi nō oñderint. perinde ꝓcedatur. ac ſi nullas haberent et ſi oſtenderint ⁊ ſufficiētes nō amplius moleſtent ꝓuiſo ne in ꝑdictis beneficijs cura negligat aiarum ſi autē dubitet de diſpenſatione ad ſedē apoſtolicā recurrat: talibus plura ſimilia beneficia obtinentibus aliud nō ꝯferat beneficiū niſi oſtenſa diſpenſatiōe ſufficiēti ⁊ tūc ita demū ꝯferatur ſi per diſpenſatiōem pñt illud cū alijs retinere. uel ſi prioribus renunciauerint. aliter collatio facta non teneat.
p ¶ Locoꝝ. p hoc ꝙ dicit ordinarij locoꝝ videt tātū de epis intelligere ad hꝰ xi. q. i. de perſona. tamē dic ſʒ guil. ⁊ gar. ꝙ etiā hāc cōpulſionē facere poſſūt quicūqʒ inferiores qui habēt inſtitutionē. lxiii. di. ſi in plebibus. de of. dele. ſuper eo. de inſti. cū ueniſſent ⁊ deſtitutionē de ꝑbendis referente. ipſi. n. ordinarij ſunt de of. or. cū ab eccleſiaꝝ ⁊ probatur. j. e. §. in cōferendis.
q ¶ Plures. hec pluralitas. q2 canonib⁹ inimica. vt. j. de cle. nō reſi. q2 nōnulli. xxi. q. i. p totum. ideo odioſa ⁊ reſtringenda. ff. de. lib. ⁊ poſthu. cum quidam. ⁊. j. de re iudi. odia. ⁊. j. de preben. nō pōt.
r ¶ Animaꝝ cura. lʒ ſpāliter hic dicat. idem in alijs. cum. n. pluralitas ſit reprobata i bñficijs de iure cōi pōt etiā in minoribus ordinarius id petere de ꝓcu. ex inſinuatiōe. niſi eēnt bñficia que ſimul de iure teneri poſſent. qd dic vt. ſ. e. li. de reſcriptis grā.
s ¶ Perſonatū. ergo idē iudiciū qd de beneficijs curā aiarū habētib⁹. ſ. de elec. dudū. ii. ſed nō per oia vt. ſ. de eta. ⁊ q̄li. c. [illegible]
t ¶ Similis. aiaꝝ. ſ.
u ¶ Diſpenſatiōes. in quib⁹ uelut ambitioſis ſtricta fieri debet interꝑtatio. ut. ſ. de elec. dudū §. inſup. ſ. de fi. preſby. c. i. ⁊. j. de ꝑbē. ñ pōt. nec ob. ꝙ bñficiū ꝑncipis ⁊c̄. de uer. ſig. olim. quia ambitio ⁊ odiū hꝰ i ducunt. de ꝯſang. ⁊ affi. ꝙ dilectio de ꝑben. c. vl. illud autem de ꝑncipis bñficio non odioſo intelligit. j. de ꝑben. ꝙuis. i.
x ¶ Qualitate. hoc regulariter attenditur in quibuſlibet dilationibus. ſ. de ap. cum ſit. ſi. ergo dicet hre diſpenſatiōem in remotis partibus. maius tēpus ei dabitur ꝙ̄ ſi in ꝓpinquo habeat. ff. de eden. l. ſpacium.
y ¶ Ordinariorum. ad quos ſpectat aiarum prouidere ſaluti. j. e. §. ꝓuideat. Quid ſi talia beneficia in diuerſis epatib⁹ obtinet: quilibet ordinarius in cuius dioc. beneficiū obtinet ipſū ꝯpellere poterit ad hāc exhibitiōem. ix. q. iii. c. ii. ad hoc. ſ. de temp. ordi. cū nullus quidam dicunt ꝙ ordinarius qui preuenit in ꝯpulſione exhibitionis ſeruabit qd hic dicitur ⁊ poſtea alter eps in cuius dioceſi hʒ ſimile beneficium. quaſi ꝑuentus ab illo non poterit eum ad hoc cogere ar. ſ. de foro ꝯpe. ꝓpoſuiſti. ff. de iu. om. iud. cū quedaʒ. ſʒ primū uerius ſm guil. ⁊ ꝓbat pluralitas duʒ dicit ordinarij in plurali.
z ¶ Iuſto impedimēto. iſtud excuſat ne tēpus currat. ſ. de elec. ne ꝓ defectu. ⁊. c. ꝙ̄ ſit. §. fi. ⁊. c. cōmiſſa. §. i.
⁊ ¶ Nullā. vel min⁹ ſufficientē. ar. de pe. di. i. ſcindite. de trāſla. iter corpalia. ff. ꝙ cuiuſqʒ vniuer. l. i. ⁊ ideo bñ ſequitur ceteꝝ.
ꝯ ¶ Tēpus. ab ordinario moderatum.
ꝝ ¶ Exhibere. ſed cōtra nemo ꝯpellit dicere titulū poſſeſſiōis ſue. C. de pe. heredi. l. cogi. ii. q. v. §. i. ad hoc dicas ꝙ in his que pñt de iure cōi poſſideri veꝝ eſt illud. ſʒ in alijs ſecus vt hic de ꝑben. c. de multa. trāſfertur ergo ꝓpter hoc onus ꝓbādi in eū vt hic. ſi. de de ci. dudū. de ꝓcu. ex inſinuatiōe. vbi de hoc. ⁊. c. di. ꝯtra morē ⁊ dixi de hoc. j. de re. iur. c. i.
a ¶ Eoipſo. qd nō oñderet in termino. lr̄e. n. que nō apparēt nō ſūt ff. de contrahen. emp. l. in lege. ⁊. l. ruptilia polla de con. di. i. ſolēnitates.
b ¶ Libere. i. non ob. ꝯdictione tenentis illud credo tamen ꝙ ſi ꝑuenirel ipſe clericus epiſcopū uel cū ad quē pertinet collatio diſpēſatiōem oñdendo ꝙ eps poſtea ꝯferre nō poſſet. q2 video hoc i iure acquirendo. multo fortius eſſe debet in iure acquiſito per decre. j. de ꝑben. ſi tibi abſenti.
c ¶ Euidēter. i. manifeſte. ſ. de elec. ſi forte ⁊. j. de uer. ſig. ꝯſtitutionē. ſi aūt eſſet dubiū: fiet qd dicit in uer. ſi uero.
d ¶ Moleſtet. ne locū habeat pena temeritatis vel calūnie. ff. de iudi. cū quē. de calū. c. i. et. ii. de elec. vt circa. §. alioquin.
e ¶ Cura. hoc ad eius ſpectat officiū. x. q. i. regenda. ſ. e. irrefragabili. ſ. de elec. dudū. ii. ꝓpe ꝑn. et cōcor. de elec. cū ex eo.
f ¶ Dubitet. ꝓbabiliter de reſcrip. cū ꝯtingat ꝓpe fi. de ap. ꝯſuluit j. de ſen. ex. ſacro.
g ¶ Eſtimare. ſ. de iudi. cū ueniſſent. ei⁹. n. eſt interꝑtari ⁊c̄. xi. q. i.

De offic. ord.

ex his.de ſen.ex.inter alia.C.de legi.l.vlt.

a Sui.no.ſolū papā diſpenſare in pluribus curatis.p his que no. ſ.de pbē.de multa.

b Uelit.ſupra fuerunt hec uerba ex.l.ff.de re.iu.neratius in fi.

c In cōferendis.dixit de pluralitate bñficioꝝ que obtinebāt. hic dicit de his qui obtinere uolunt.

d Ondaf.quaſi ꝓpter iuris trāſgreſſionē ſit inhabilis ad beneficiū obtinendū.ſ.de pben. cum iam dudū.

e Ea que. no. ꝙ i plurali dicit ea que tenet ergo omnia habita renunciare ſi vult ō nouo aliō obtinere.nec vnū pōt in aliud pmutare ꝗ̃ ꝗ̃ potuerit duo uel tria que diſpenſatiue habebat retinere modo nō pōt de nouo habere niſi vnū niſi aliud dicat in diſpenſatiōe ⁊ eſt rō. q2 odioſe ſunt tales diſpenſationes.ut dixi. ⁊ ꝓbatur expreſſe hoc hodie.j.de pben.ſi pōt.i.rñſo.

f Aliter.i.diſpenſatione non obtenta vel obtenta ſi ꝑmo non renunciat habitis cum nō extendat diſpenſatio ad tot beneficia.

g Talibus. ideſt habentibus plura bñficia cū cura uel dignitates uel perſonatus uel alterū cum altero.

h Nullius. eſt ne reuocata decre. de multa. ubi dicit ꝙ primū ſimile vacat ipſo iure.ſed tenet ſecūdi collatio:hic dicit ꝙ ñ tenet poſterioris collatio q2 ꝓmptū eſt iura iuribus concordare ⁊ expediens.ſ.de elec.cū expediat.dic ſm gar.ꝙ decre. ō multa loquitur in eo qui vnum tantū beneficiū obtinebat qō erat de iure communi. hic loquitur de illo qui ante obtinebat plura qō erat contra ius cōe.⁊ qui non eſt habilis ad aliud obtinendum niſi diſpenſationē habet cū ſit trāſgreſſor canonū.ut predixi.adde in cle. de pbē. ſi plures.⁊ qō ibi no.in glo.ſi intelligas.io.an.

quem modū ſui[a] beneficij eē uelit[b]. In cōferendis[c] inſuper pſonatibuſ dignitatib⁹ ⁊ alijs bñficijs curā habētibus animarū annexā ijdē ordinarij diligētiā obſeruēt ut perſonatum dignitatē uel aliud beneficiū ſimilem curā habens animaꝝ alicui plura ſimilia obtinēti nō añ conferre preſumāt:quā eis ſuper obtētis diſpēſatio euidēter ſufficiēs oñdat[d]. Qua etiā oſtenſa ita demū ad collationē ꝓcedi uolum⁹ ſi appareat ꝑ eādē ꝙ is cui eſt collatio facienda huiuſmodi perſonatū:dignitatē uel beneficiū retinet libere ualeat cum obtentis uel ſi ea[e] que ſic obtinet libere ac ſponte reſignet. Aliter[f] autē de perſonatib⁹ dignitatib⁹ ⁊ beneficijs talibuſ[g] facta collatio nullius[h] penitus ſit momēti.

Bonifacius octauus.

Quia[i] pleriq3[k] prelati ñ ſine multe temeritatis audacia[l] ſuis ſubditis aliquādo interdicūt[m] ne ipſorum ſuperioribus[n] aut apo.ſe. legatis uel inquiſitorib⁹[o] ad inquirēdum corrigendū[p] ⁊ reformādū[q] in eorum eccleſijs[r] monaſterijs ſiue locis a ſede deputatis eadē uel alijs quibuſcūq3 perſonis[s] ꝑ quas ad noticiā predictoꝝ ualeat peruenire ſtatum[t] eccleſiarū monaſteriorum ſeu locorum ſuorū perſonaꝝ ⁊ rerum ipſorum inſinuent uel exponant in ipſos ſi ſecus egerint ex

i Quia pleriq3.precipit papa.ne prelati ſubditis interdicant:ne ſtatum eccleſiaꝝ ⁊ perſonarum ſuperioribus inquirentibus manifeſtent:nec eos ad id celandum iuramentis:ꝓmiſſionib⁹ obligatiōibus alijs aut penis aſtringant.decernit autē qō cōtra factū fuerit irritum ⁊ inane ⁊ ſententias iuramēta ꝓmiſſiōes uel penas non ligare ⁊ preſumptores precipit pena condigna a ſuperioribus eiſdem puniri.hec decre.olī erat extrauagans.⁊ incipiebat ad audientiam noſtram.

k Pleriq3.ut potes videre.ſ.de accu.olim.

l Audacia.ad hoc.j.de ver.ſig.conſtitutionē.ii.rñſo.⁊ eſt audacia quia tacere ueritatem mortale peccatū eſt.xi.q.iii.quiſquis.de cri.fal.c.i.

m Interdicūt.hocipſo ſe reddebāt ſuſpectos.ſ.de teſti.cōſtitutis ⁊ ſe oſtendit iniquā cām fouere.ut ibi.⁊.ſ.de teſti.cogē. peruenit ⁊.C.de poſtulan.ꝓuidendum.⁊.ii.q.vii.§.uerum.uerſicu. ſiquis autem.

n Superioribus.pone gradus in archipreſbytero circa epm.epo circa archiepm.et ſic de ſingulis.

o Inquiſitoribus.qui non poſſunt alijs cōmittere vices ſuas.ſ.ō offi.dele.c.vlt.

p Corrigendum.crimina.

q Reformandum.mores.io.an.

r Eccleſijs.quarum appellatione monaſteria cōprehēduntur.liiii. di.§.hac auctoritate.

s Perſonis.puta familiaribus ipſoꝝ ſuperiorū legatoꝝ uel inquiſitorum.

t Statum.ad quod tales tenentur habita diſtinctione ſm duplicem formam iuramenti.de qua uel quibus habes ſupra de accuſa. cum dilecti.

u Malicie.ſi.ſ.de offi.dele.ſtatuimus.ii.io.an.

x Predicta.interdictum.penas ſententias iuramenta promiſſiones uel obligationes.

y Inhibemus.ſi.eſt qō dicit lex ꝙ domina accuſata ō adulterio non pōt manumittere ſeruos ſuos. ⁊ hoc ideo vt ꝑ ipſos ueritas inquiri poſſit ff.qui ⁊ a qui.ma.li.non ſi.l. proſpexit.

z Sententijs. dico hunc caſum ſpecialem in quo non tenet ſentētia excōicatiōis ipſo iure.⁊ addendū ad alios qui recitari ſolēt.ſ.de ſen.excōi. per tuas.⁊ dicam.j.eo.li.⁊. e ti.preſenti.

⁊ Aſtringi.ſi non tenuit ꝑncipale nec acceſſorium .j. de re.iu.acceſſoriū cum ſuis cōcor.⁊ merito hoc ligare non debet ad hoc ut poſſit ueritas reuelari.⁊ cōcor. ad hoc ſ.de teſti.cogen.c.vlt. Expedit.n.peccata nocētiū eē no. ff.de iniur.cum qui.§.i.

ꝯ Preſumptores.ipſos prelatos.

ꝝ Impunita. qō eſſe nō dz ſ.eo.ſi canonici in fi.

a Condigna.intelligam⁹ arbitraria ex quo certa nō exꝑmitur.ſ.de of.dele.de cauſis ff.de iu.deli.l.i.⁊. dixi.ſ. eo. ſi canonici in fi.

b Precipim⁹. ⁊ ſi ipſe prelat⁹ ñ facit h̃ peccat. q2 qō ꝑcipit iperat qō ipat neceſſe ē fieri.xiiii.q.i. qō precipit de uer.ſig.in his ⁊ ſūt culpe ⁊c̄. xxviii.di.quia ſunt.

c Ut litigantes.emanauit hec decr.ad declarationē illi⁹ uer.ſ.e.c.i.uer. nec ꝓ eo ⁊c̄. ibi dicebat in genere ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ.⁊ de quib⁹ non dicebatur. ⁊ eoꝝ que ibi no.Hoſti.

communicationis ſuſpēſiōis uel interdicti ſententias proferentes eoſ que ad hoc celandū iuramentis ꝓmiſſiōibus ⁊ obligatiōibuſ alijs atque penis nihilomin⁹ aſtringētes Nos huic malicie[u] ne tali pretextu in eccleſijs monaſterijs ⁊ locis eiſdem inquiſitio correctio ſeu reformatio cum faciende fuerint:ualeāt impediri occurrere cupientes predicta[x] ⁊ eoꝝ quodlibet attentari de cetero diſtrictius inhibem⁹[y] decernentes auctoritate apoſtolica quicquid cōtra preſentem inhibitionē attentatū extiterit:nulli⁹ penit⁹ exiſtere firmitatis:nec quēquā ſententijs[z] iuramentis ꝓmiſſiōibus obligatiōib⁹:uel penis huiuſmodi obligari quomodolibet uel aſtringi[⁊]. Preſūptores[ꝯ] aūt eoſdē ne ipſoꝝ temeritas quoquo modo trāſeat impunita[ꝝ] a ſuperioribus uel legatis: ſeu inquiſitorib⁹ memoratis animaduerſione condigna[a] precipim⁹[b] caſtigari.

Idem.

Ut litigantes[c] releuētur a laboribus ⁊ expenſis[d]:ſtatuim⁹[e]: ne archiepiſcopus cauſas que per appellationē:uel alias iure metropolitico[f] deferāt ad ipſū: alibi quā i ſua ꝓpria ciuitate uel dioceſi[g] aut in eis in quibus appellatū[h] extitit: uel cauſe ipſe conſiſtere dinoſcunt[i] audiat uel etiā audiendas cōmittat[k] niſi ſibi aliud de conſuetudine[l] cō/

d Expenſis.ad hoc intendere debet iudex.ut.ſ.de dolo finē cū ſuis cōcor. Sed pone de cōſenſu partiū archiepſ audit uel cōmittit cām extra loca.de quib⁹ dicit.j.quero an qō agit valeat:⁊ videt ꝙ ſic.q2 cū hoc ius ſit in fauorem litigātiū introductū.illi renūciare pñt.de reg.ad apoſtolicā.cū ſimilib⁹ ad h̃ ſ.de reſcrip.ſtatutū.§.in nullo.⁊ hoc ſatis ueꝝ puto dūmodo ipſe uel delegat⁹ ei⁹ habeat licentiam epi illi⁹ dioc.vt ibi ꝓ tribunali ſedere poſſint. iſta enī fuit ꝓhibitiōis ratio q2 archiepſ nō pōt ingredi ſuffraganei ſui dioc.vt ibi aliquid agat vel iudicet niſi in caſib⁹ cōceſſis.ſ.eo.c.i. Si aūt cā bononie deferatur equū nō eſt ꝙ ꝓpter illā poſſit mutin. ſedere. Si aūt mutiñ.epiſcopus conſentit ⁊ ipſe partes.ſatis credo ꝙ poſſit.alias nō.ut.ix.q.ii.c.i.ii.⁊. iii.ff. de offi.preſi.l.iii.ff.de iuriſ.om.iu.l.vi.et facit de of.lega.nouit.et q̃ ibi no.

e Statuimus.videtur ꝙ noua ſit conſtitutio.alias dixiſſet innouam⁹.ſ. de treu.et pa.c.ii.vbi inouatur qō ſtatutū erat.xxiiii.q.iii. ſiquis romipetas. et c.paternarum.videbatur enim ꝙ ſicut legat⁹ in qualibet parte ꝓuincie pōt ſedere ſic et archiepiſcopus poſſet.ſed propter rōnem quā dixi.ſ.ꝑri.glo. ſatis videbatur eſſe conſtitutio ipſa uel eius ratio antiqua.que idē eſt qō ius i.di.conſuetudo.ſm ꝙ reſtaret ꝙ legitime deberet eſſe preſcripta.ſ.ſpatio.xl an.vt.ſ.de conſue.c.vlt.de cā poſ.cū eccleſia.nec ſufficeret preſcriptio.x.an. ſm ꝙ in his que ſunt preter ius ſm id qō no.xii. di.conſuetudo et dixi.ſ. e. li.de conſue.c.vlt.

f Metropolitico.ſuper hoc vide qō no.io.ix.q.iii.in ſum.et her.ſ.eo.ti.paſtoralis et aduerte.quia interdum cognoſcit archiepiſcopus ut delegatus pape.ut.ſ.eo.irrefragabili.§.ceterum et in eo caſu forte poſſet dici ꝙ eo modo et his perſonis poſſet delegare quo ⁊ quibus delegati pape qō dic ut no.ſ.ō reſcrip.ſtatutū. et ideo non dixit ſimpliciter deuoluuntur.ſed dixit iure metropolitico.

g Uel dioc.ſatis per hanc litteram terminatum erat quod dixi.j.eo.cū epiſcopus.

h Appellatū extitit.hoc cum cauſa per ap.defertur.

i Dinoſcuntur.cum deferūtur cauſe iure metropolitico.alias q̃ per ap.

k Cōmittat.no.quod non poteſt per ſe nec per alium.ſ.e.c.i. ſic econuerſo quod poteſt per ſe et per alium.ut ibi et.j.de re.iu.poteſt.vbi de hoc.

l Conſuetudine.ſic.ſ.eo.c.i.uer.niſi aliud.ſicut ergo hic conſuetudo poteſt

38

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

petat in hac parte[a]. ¶ Idē in eodez.

Si episcopus[b] suā diocesim ubi ei a iure permittitur[c] faciat per alium[d] uisitari: lz ipse[e] illi[f] habeat in alijs necessarijs prouidere[g]: hi tamen qui uisitantur ministrare tenētur expensas uictualium[h] uisitanti[i]: cum ſm apostolum[k] non sit magnū si ab eo metantur temporalia per quē spūalia seminātur. ¶ Idē tamē episcopus cuz personaliter non uisitat. nil prorsus ab his: qui per illum quem deputat fuerint uisitati: exigere poterit aut debebit[l].

Idem.

Cum[m] episcopus[n] i tota[o] sua diocesi iurisdictionē ordinariaz noscatur habere[p]: dubium non existit: qui in quolibz loco[q] ipsius diocesis non exempto[r] per se uel per aliū[s] possit pro tribunali sedere[t]: causas ad ecclesiasticum forum spectātes[u] audire: persōas ecclesiasticas cum earum excessus exegerint[x] capere[y] ac carceri[z] deputare: nec non ⁊ cetera que ad ipsius spectant officium[⁊] libere[ꝯ] exercere.

Idem.

Quāuis[ꝫ] super cessationibus a diuinis que a capitulis: conuētibus: siue collegijs seculariuz uel regularium ecclesiarum multotiēs sine causa rationabili attētatur: manifesta satis a felicis recordationis innocētio[a] tertio ⁊ gregorio[b] .x. predecessoribus nostris manauerint instituta. Quia tamen post illa est plerūqz ꝯpertum: cessationes easdem irrationabiliter[c] fore factas. Nos ad taz pniciosū euitādū abusuz eadē statuta cū infrascripta moderatione in suo uolentes robore ꝑdurare de fratꝝ nostroꝝ consilio districtius inhibemus ne a seculari uel regulari[d] capitulo: collegio: seu ꝯuentu[e] ecclesie cuiuscunqz cessationes[f] ipse nisi uocatis omnibus prout[g] sūt ꝑ electiōis negocio euocādi: ⁊ deliberatōe[h] habita diligēti ac episcopo aliove quocūqz clerico siue laico: cuiuscūqz dignitatis: preeminētie: conditionis aut stat⁹ existat ꝑpter cuius iniuriaz: uel offensam eadē uidetur cessatio facienda: post predictas uocationez ⁊ deliberationez de cessando habitam requisito q irrogatam iniuriā: uel offensam emēdet: aliquatenus attētetur. Neqz tūc etiā si emēdā inde habuerint: uel per eos steterit[i] quo minus habeāt competentez. ¶ Si

inducere vt alibi possit cōmittere ⁊ audire sic ⁊ consensus dioce. loci ⁊ partiū consensus. vt. ſ. dixi sicut equiparantur pactum ⁊ consuetudo in dote lucranda uel dona: propter nuptias. ut. ſ. de do. post diuor. resti. c. vltimo. Quid dices. clericus agit contra episcopum ad metropolitanum debet questio deferri. xi. q. i. si quis cum clerico. non vult vel non potest committere in sua ciuitate nunquid poterit audirꝰ uel committere extra ciuitatem ipsius episcopi ſz id quod dicitur. ſ. eo. li. de rescrip. statutum. §. cum vero. ⁊ satis id videtur per predictum. §. quod uerum puto. si de consensu ꝑcedat episcopi illius in cuius diocesi causa auditur vt dixi ſ. in glo. i.

a ¶ Parte. no. scilicet in audiēdo uel commitendo extra loca predicta ⁊ sic no. q consuetudo dat iurisdictiōem. ix. q. iii. conquestus. de foro cōpe. cum contingat. ſ. eo. li. de cōsue. c. iii. C. de eman. l. i. ⁊ si. ⁊. ſ. e. tit. c. i.

b ¶ Si episcopus. si episcopus cum potest suā diocesim visitat per alium habz illi in necessarijs ꝓuidere. visitāti autem in victualibus ꝓuidebunt ipsi vicario visitanti ⁊ non episcopo. hoc dicit. Emanauit autem hec decr. ad declaratiōem eorum qui no. Hosti. ſ. eo. inter cetera. sup uer. subministrēt. ⁊ guil. ⁊ gar. j. de censi. exigit. super verbo impēso. qui omnes tenebant quod hic dicitur.

c ¶ Permittitur. scilicet cum id personaliter exequi nō potest. ſ. de offi. ord. inter cetera ⁊ semel in anno. x. q. i. decernimus. ⁊ duobus. c. seq. ⁊. ſ. de of. archid. mandam⁹ nisi ex causa. ⁊ tunc etiaz pluries id poterit. ut. ſ. d censi. cum venerabilis. ⁊. xvii. q. ii. visitandi. ⁊. c. non semel cum si. io. an.

d ¶ Per alium. sed visitans predicare debet. x. q. i. placuit. j. de censi. c. i. ſz officium predicandi non delegatur. ut. ſ. de offi. delega. c. vlt. ergo visitatio delegari uel demandari non potest. sed dic ſm innocen. Goffre. ⁊ modernos q hoc no. in decre. inter cetera. ſ. eo. aut hoc pertinet iure ordinario. ⁊ tūc bene demandatur ut ibi. ⁊ hic. aut iure delegato ⁊ tunc non demandatur vt in contrario nisi haberet ad id speciale mandatum. ut. ſ. eo. li. de offi. dele. is cui. ⁊ c. vlt. §. vices.

e ¶ Ipse. episcopus. s.

f ¶ Illi. vicario.

g ¶ Prouidere. ⁊ sic intelligi debet decre. illa inter cetera. vbi dicitur episcopi ipsis vicarijs cum indiguerint necessaria congrue subministrent. s. vt parent sibi equos vestes familiam ⁊ alia oportuna preter victualia ⁊ sic intelligebat Hosti. inno. intelligebat etiam de victualibus. ⁊ tunc scilicet cū victualia sine scandalo per vicarios a subditis haberi non poterant. pria ṽa vt hic vides nec per hoc secundam reprobo.

h ¶ Victualium. in victualibus eni tātū debet recipi ꝓcuratio. quod dic ut. j. de censi. c. i. ii. ⁊. iij.

i ¶ Visitanti. illi vicario.

k ¶ Apostolū. paulū. i. ad corinth. ix. c. ⁊ habes hoc idem. ſ. de prescrip. cum ex officij. ⁊. j. de censi. c. iii. ad fi.

l ¶ Debebit. de hoc querebatur in glo. de quibus in ꝑncipio. c. dixi ⁊ videbatꝰ q ex quo iure concedente per alium soluere poterat debitum ad quod subditis tenebatur suum debitum recipere posset. ar. ſ. de elec. significasti. sed pro ut dicebat decre. cum venerabilis. ſ. de censi. tunc demum episcopus ꝓcurationem habebit cum accesserit ⁊c̄. si ergo non accedat. sed mittat nō habebit ipse: sed missus: ut hic vides. non. n. ferendus est qui lucrū amplectitur. ⁊c̄. C. de caduc. tol. l. vna. §. pro secundo: ⁊ ad quez spectat onus ⁊c̄. xii. q. ii. charitatem ⁊. c. quicūqz. et. c. ecclesiasticis.

m ¶ Cum episcopus. in quolibet loco dioc. non exempto: per se et per alium potest ep̄s pro tribunali sedere et libere exequi que ad ipsius spectant officium.

n ¶ Episcopus. idez est i legato circa suam legationem. ſ. de offi: lega. nouit. idem in archiepiscopo circa suā ꝓpriam dioc. ſ. eo. vt litigantes. sed nō quo ad prouinciam ut ibi. et. ſ. e. c. i. et. ix. q. ii. c. i. ii. et. iii.

o ¶ Tota. ita q null⁹ alius in tota ipsa dioc. sub eo iurisdictionē habeat. i. par se aūt hñ: qd dic ut no. xxv. di. ꝑlectis. et fac qd no. host. de of. archipsby. c. vl.

p ¶ Habere. ita q intentio sua fundata est de iure cōi: ita q qui se dicit exemptum habet hoc ostendere. c. di. cōtra morē. quod dic ut. j. de priui. cū ꝑsone.

q ¶ Loco. honesto tamen maxime cum tractat causas spirituales. ſ. de ap. qua fronte.

r ¶ Exempto. ad cognoscendum locum exemptum: vide. j. de puil. si papa. ⁊ bene dicit non exempto: quia in loco exempto cathedraz collocare non potest. vt iudicia exerceat: ut expresse probatur. xviij q. ii. luminoso.

s ¶ Aliuz. quod. n. potest per se ⁊ ꝑ alium. j. de re. iu. pōt. ⁊ dic vt ibi.

t ¶ Sedere. quod requiritur i cognitione ⁊ decisione cāꝝ iij. q. iij. §. spacium. j. de re iudi. c. vlti. Jo. an.

u ¶ Spectātes. ut. ſ. de ver. sig. sup quibusdam in fi. ſ. de foro compe. cuz sit. ibi de hoc.

x ¶ Exegerit. alias ñ debet eos retinere si de parendo iuri dederint fideiussoriam cautionē. j. de sent. ex. si clericos in fine.

y ¶ Capere. idest capi facere. quia manus iniicere in aliquem nō debet episcopus. lxxxvi. di. non liceat. C. d episco. ⁊ cleri. auc. sed neqz. ⁊ de ipsi⁹ mādato capientes excōmunicati nō sūt ſ. de. sen. exc. ut fame. ⁊. j. e. li. ⁊. e. ti. si clericos.

z ¶ Carceri. qui lz institutus fuerit ad reorum custodiam interdum est pena. j. de pen. quāuis. ⁊. ſ. de ṽ. sig. nouimus in fine.

⁊ ¶ Officiū. ordines celebrare virgines ⁊ ecclesias ꝯsecrare. ⁊ his similia.

ꝯ ¶ Libere. ac si esset in propria ecclesia uel palatio iuridico. io. an.

ꝫ Quanuis. canonici qui a diuinis cessare possunt. cum cessare voluerint. vocabunt absentes: sicut si immineret electio faciēda cum quibus de cessatione deliberabunt ⁊ si deliberant cessare requirent prius cum contra quem cessant ut irrogatam offensam emendet. quod si fecerit non cessabunt. alioquin cessare poterunt ita q a cessatiōe infra mensez vtraqz pars ⁊ cessans ⁊ contra quā cessatur. iter arripiat eundi ad papam. uel per se vel per procuratores sufficiēter instructos. nisi interim interuenerit concordia inter ipsos ⁊ continuatis dietis q̄cito poterunt se coraz papa p̄ñtent. ut utraqz parte p̄ñte uel altera contumaciter abñte papa diffiniat negociū: ⁊ culpabiles puniat: ⁊ si pars cessans predicta non seruet: cessatio non seruetur.

a ¶ Inno. iij. ſ. eo. irrefragabili. §. ceterum.

b ¶ Gregorio. x. ſ. e. si canonici.

c ¶ Irrationabiliter. i. sine rationabili ⁊ manifesta causa et illorum iurium forma non seruata.

d ¶ Regulari. reprobata est igitur opinio domini guil. durā. qui no. ſ. e. si canonici. q decre. illa non habebat locum in regularib⁹. sed solum in secularibus. quia dicebat canonici: ut ibi dixi.

e ¶ Conuentu. intelligas q sibi uendicet ius cessandi ex cōsuetudine uel alio iure. ut. ſ. e. si canonici in principio.

f ¶ Cessatiōes ipse. aliquatenus attententur: quod est infra.

g ¶ Prout sunt. s. de ꝓuincia. ſ. de elec. coram. ubi de hoc. et. vii. q. i. factus est corneli⁹. In his aūt vocatiōibus q̄ de remoto loco fiant statur consuetudini. ut eo. ti. cū inter vniuersas. et. c. bone. ii. Sed an uocētur uel non. nō staꝰ ꝯsuetudini ſm quosdā. qd nō est veruz per decre. j. de preben. cuz in ecclesijs vnde credo q si in ista ecclesia eēt ꝯsuetudo abñtes nō uocari ad electiōem nec ad hāc cessatione uocari debebūt ꝑ hāc lrām que dicit ꝓut sūt ⁊c̄. Et no. ex hac littera. q in alijs tractatib⁹ ecclesiaꝝ q̄ electiōib⁹ nō debēt uocari absentes. alias quare dixisset prout sunt in electiōibus ⁊c̄. et facit ad ea que no. x. q. ii. hoc ius porrectum. et. j. de testi. pñtium.

h ¶ Deliberatiōe. Nota casū in quo precedere dz tractatus. sic et in alienatiōe ꝑpetua reꝝ imobiliū ecclesie. j. d re. eccle. nō alie. dudū.

i ¶ Steterit. si. ſ. e. li. de elec. ꝯmissa. §. aut⁹. et. j. de ꝓben. licet.

autem premiſſis ſeruatis capitulū collegium uel conuentus alicuius eccleſie ad ceſſationē eandeʒ duxerint procedendū: extunc[a] infra unius menſis[b] ſpatium pars utraqʒ: uidelicet hi qui ceſſant: ⁊ illi etiam ꝓpter quorum factuʒ a diuinis ceſſatur: niſi ſuperueniēte concordia inter eos ceſſatio illa ceſſet: iter arripiāt[c] per ſe uel per ꝓcuratores idoneoſ cū munimētis ⁊ actis ad negociuʒ ipſum ſpectantibus ad ſedeʒ apo. ueniēdi: ⁊ continuatis[d] dietis quā cito ꝯmode poterint ſe apoſtolico ꝯſpectui repreſentent: ut partibus[e] preſentibus: an una preſente altera non ueniente: uel mittēte examinato negocio apud ſedem eandeʒ ꝑs que culpabilis inuēta fuerit in premiſſis: preter alias penas a dictis canōibus inſtitutas: ſi romano pōtifici uidebitur expedire: pena[f] docente cognoſcat quantuʒ exceſſerit que ceſſationi facte rationabiliter cām dedit: uel que ſine rationabili ⁊ manifeſta[g] cā ceſſauit. ¶ Parte inſuper a diuinis ceſſante ſupraſcripta tam in ceſſando[h] quā in ueniendo ſiue mittēdo[i] ad ſedē apoſtolicā non ſeruāte nō ſeruetur ceſſatio: ſʒ ea nō obſtāte ut prius in ipſa eccleſia celebretur. ¶ Idem.

Preſenti[k] prohibemus edicto ne epiſcopi uel eoꝝ ſuperiores[l] aut abbates: ſeu quiuis alij regulares: uel ſeculares prelati aut eccleſiaſtice[m] quecūqʒ perſone: uacantibus[n] dignitatibus perſonatibus prioratibus: uel eccleſijs quibuſcūqʒ[o] ſibi ſubiectis ſeu ad collationē[p] ordinationē preſentationem uel cuſtodiaʒ[q] pertinentibus eorūdem bona morientibus eorum rectoribus uel miniſtris in ipſis inuēta ſiue uacationis ipſoruʒ tempore obuenientia que in utilitateʒ eorūdē expendi uel futuris debēt ſucceſſoribus fideliter reſeruari[r] occupare aut in uſus ſuos ꝯuertere quoquo mō preſumāt: niſi de ſpāli priuilegio[s] uel ꝯſuetudine iā preſcripta legitime[t] ſeu alia cā[u] rationabili hoc eiſdē competere dinoſcatur. Alioquin epiſcopi ⁊ eoꝝ ſuperiores ab ingreſſu eccleſie[x] ceteri[y] uero ab officio[z] ⁊ būficio tam diu eo ipſo nouerint ſe ſuſpēſoſ. quouſqʒ[⁊] reſtitutionē[ꝯ] fecerit de predictis. ¶ Porro[ꝝ] ubi ex priuilegio uel ꝯſuetudie ſeu alia de cā rationabili ſibi aliqs predictoruʒ aſſerit bona competere ſupradicta[a] hoc de illis bonis ſolum debet intelligi que ſolutis debitis[b] ſiqua ſint: ⁊ de his que fuerit neceſſaria ꝓ ſeruitoribꝰ ⁊ miniſtris ac incumbentibus oneribus[c] uſqʒ ad nouos redditus ſupportandis congrue reſeruatiſ ex ipſis reperta fuerint ſupereſſe[d]. ¶ Sane conſtitutionē quā ſuperius ſpāliter edidimus[e] contra capitula collegia conuētus ſeu ſingulares[f] perſonas bona cathedralium uel regulariū aut collegiatarum eccleſiaruʒ uacātiū[g] occupantes: per conſtitutionē preſentem: quam in dignitatibus perſonatibus prioratibus ⁊ eccleſijs alijs locum habere cenſemus: nolumus in aliquo derogari[h].

Bonifacius octauus.

a ¶ Extunc. i. poſt ceſſationem.

b ¶ Menſis. quot dies computantur in menſe: dic ut dixi. ſ. eo. lib. de elec. ꝙ ſit.

c ¶ Iter arripiant. datur ergo dilatio ad iter arripiendum: ⁊ poſtea tempus arbitrarium ad ſe preſentandum: ſic. ſ. eo. lib. de electio. cupientes. Sʒ vnum nota. quia in decr. cupientes. ſiue arripuerint iter infra menſem ſiue non: debet poſtea ire: ⁊ poſt tempus arbitrariuʒ expectetur per viginti dies: ſʒ hic ex quo non arripuit iter infra mēſem. habent locum pene debite nec pꝰ arbitrariuʒ tempꝰ expectatur.

d ¶ Continuatis. nō credo ꝙ propter hō compellatur omni die ꝓficiſci: ⁊ nūꝙ quieſcere: quis eni impius iudex arbitretur. ꝙ per. xl. dietas deberet uenire non quieſcendo ⁊ hoc ꝓbatur dum dicit ꝙ cito poterit ⁊ illud dicimur poſſe quod poſſumus de iure ⁊ cōmode xxii. q. ii. facit. ff. de uer. ſig. nepos proculo. ⁊ de hoc dixi ſ. de elec. cupiētes in prima particula ſuper ver. ꝯmode.

e ¶ Partibus. quarum aſſertiōe pandunt merita cauſaruʒ. ſ. de reſtitu. in inte. tuʒ ex litteris.

f ¶ Pena docente. xxxviij. di. qui ea. ꝺ offi. lega. niſi ſpecialis.

g ¶ Et manifeſta. ſ. e. irrefragabili.

h ¶ Ceſſando. ſcilicet vt uocentur abſentes: deliberent ⁊ requirant priuſꝙ fiat ceſſatio.

i ¶ Mittendo. ſ. iter arripiendo infra menſem: ⁊ dietas prout congrue poterunt continuando. no. igitur in ſumma ad hoc ꝙ fiat ceſſatio. neceſſe eſt hec interuenire. Primo ꝙ qui ceſſant hoc habeant de conſuetudine vel alio iure vt ceſſare poſſint. Secūdo ꝙ uocent abſentes ad tractandum de ceſſatione. Tertio ꝙ tractent. Quarto ꝙ de ceſſando deliberent. Quinto ꝙ ſit manifeſta offenſa ꝓpter quam ceſſant. Sexto ꝙ ſit rationabilis. Septimo ꝙ ante ceſſationem inſtrumento publico uel patentibus litteris auctentico ſigillo munitis cauſam ceſſationis exprimant. Octauo illud inſtrumentū vel litteras tradant ei contra quem ceſſant. Nono ꝙ requirent illuʒ ꝙ emendet competenter iniuriam uel offenſam ꝓpter quā ceſſare volunt quod ſi non fecerit tunc locum habet ceſſatio. Poſt ceſſationem debet vtraqʒ pars arripere iter ad ſedeʒ apoſtolicā infra menſem per ſe uel per ꝓcuratores ſufficienter iſtructos extunc cōtinuatis diebꝰ habet tempus arbitrariū quo cōmode poſſit ire. oībus his non ſeruatis non ſeruetur ceſſatio. ⁊ habeant locum pene ſ. e. ſi canonici. ⁊ preter illas arbitraria ſūmi pontificiſ vt hic.

k ¶ Preſenti. Primo ponit conſtitutionem de bonis dignitatum: uel eccleſiarum vacantium non occupandis per eos ad quos collatio pñtatio: uel cuſtodia pertinet niſi ꝺ ſpāli iure id eis ꝯpetat ⁊ ꝯfacientibus penam imponit. Secūdo oſtendit de quibꝰ bonis intelligatur cum de ſpeciali iure id alicui competit. Tertio decr. qꝛ ſepe. ſ. eo. li. de elec. dicit non eſſe correctaʒ.

l ¶ Superiores. archiepiſcopi uel patriarche.

m ¶ Eccleſiaſtice. In ſecularibus nō poſſet habere locum pena inferius poſita.

n ¶ Vacantibus. vacare etiam dicuntur ſi ſint manualia. nō de mēſa. ſed habētia bona diſcreta: ⁊ in his locum habet hec conſtitutio: ut in cle. de ſupplen. negl. prela. quia regulares que determinat quod hic archidi. prolixe no.

o ¶ Quibuſcunqʒ. in hoc directa decre. quia ſepe. ſ. eo. li. de elec. vt patet. j. in fine.

p ¶ Collationē. inter hec ⁊ ſequētia magna eſt differētia. j. de pbē. cū in illis.

q ¶ Cuſtodiā. ſ. eo. li. de elec. generali. ⁊. lxiii. di. ſi plebibꝰ de inſti. cum ueniſſent de ap. bone.

r ¶ Reſeruari. Per iconomū ſi eſt in eccleſia uel eū qui cuſtodiaʒ habet. quod dic ut dixi. ſ. de electio. quia ſepe. Et nota ꝙ dicit reſeruari. ꝑ hoc enim videtur ꝙ de illis non poſſint decedentes teſtari. ꝺ hoc no. gar. de re. eccle. non alie. hoc cōſultiſſimo ⁊ diſtinguebat ꝓut diſtinxerat hoſt. ſ. de pecul. cle. ſiquis ſane. inter clericum habenteʒ adminiſtrationē: ⁊ nō habētē. Nā clericus habens adminiſtrationem quādiu viuit ⁊ ſanus eſt. dare pōt. moderate tñ. ſ. de dona. ceterum. comparāt eni eū vſufructuario. qꝛ eius ius morte finit ſicut vſufructuarij vt in predicta decre. ſiquis ſane. ⁊. ſ. de dona. cōſultatioibꝰ. ſ. de pigno. c. vlt. inſti. de vſufruc. §. finit. pōt ꝗ dū viuit volūtatē ſuā facere dūmodo moderate donet cū incipit infirmari ꝯparatur vſufructuario. ⁊ ita nihil hʒ niſi vſuʒ tātū. elemoſynā tñ facere pōt ſ. de teſta. ad hoc teſtari non c. ti. cū in officijs cū ſi. Si vero ſit clericus non habēs adminiſtrationē ſed perſonaliter ⁊ ſimpliciter beneficiatꝰ ⁊ in vita ⁊ in morte cōparatur vſufructuario quātū ad faciēdū fructꝰ ſuos ⁊ de ipſis poſſūt teſtari. eccleſia tamē ſuccedit eis in iſtis. ſi decedant ab inteſtato. ſ. de teſta. relatū. ꝓbatur ſatis iſta diſtictio. ſ. de teſta. requiſiſti. §. illō. ⁊ ꝯſuetudo generalis quaſi vbiqʒ eā approbat. ⁊ qō dictū eſt de clerico ſimpliciter beneficiato ꝙ facit fructus ſuos. intelligendūʒ eſt de ꝑceptis ⁊ reconditis. alij uero ꝑ iura allegata ad eccleſiā ꝑtinebūt.

s ¶ Priuilegio. ſ. de reſcrip. ſi pp. j. de pbē. ſi tibi ꝯceſſo. ⁊. ſ. ꝺ v. ſig. c. penul.

t ¶ Legitime. xl. an. ſpatio. ſ. de ꝯſue. c. vlt.

u ¶ Cauſa: puta onere impoſito in fundatiōe. xviii. q. ii. eleutherius. ⁊. c. ſeruitium. de iurepa. preterea uel ſtatuto. ut in predicta decre. quia ſepe.

x ¶ Eccleſie. ad idē. ſ. e. li. de offi. dele. c. ii. ⁊ ſi ſic ſuſpēſus celebraret in eccleſia irregularis eſſet: ut. j. de ſen. ex. is cui. ſecus ſi extra eccleſiam. ut ibi dicā.

y ¶ Ceteri. inferiores epiſcopis.

z ¶ Officio ⁊ beneficio. dic quibuſcūqʒ: ut. ſ. de elec. qꝛ ſepe. nō ſic in caſu. ſ. e. li. de elec. cupientes. §. ceteꝝ. ⁊. c. ſi compromiſſarius in fi. ⁊ eſt ratio. qꝛ hic ab officio ſuſpenſus eſt ibi non: ut in predicta decre. dixi. qꝛ ſepe.

⁊ ¶ Quouſqʒ. facta ꝗ reſtitutiōe nō erit neceſſaria aliq̄ abſolutō: ut no. io. lxxxi di. ſiq. ⁊. xvi. q. vii. ſiqs deinceps. ⁊ hec. de ma. ꝺ. cō. iterdi. eccle. de muliere.

ꝯ ¶ Reſtitutiōem. ⁊ ſic nō ſufficit cautio. iā. n. hic fuiſſet exꝑſſū. ſic. j. de vſuris c. ii. ad hoc de deci. ad audiētiaʒ. ⁊ ſi. j. de uer. ſig. ex parte. j. de ſen. ex. venerabilibus. §. ſane. ⁊ facit. ſ. de re iudi. cū aliqbꝰ. ff. de pig. ac. l. non eſt.

ꝝ ¶ Porro. ſumptū fuit hō de eo qō no. hoſti. de uer. ſig. c. penult.

a ¶ Supradicta. ſ. dimiſſa tēpore mortis ⁊ obueniētia tēpore vacationis.

b ¶ Debitis. ad que remanet eccleſia obligata ⁊ ſucceſſor ſicut heres filius ad paterna: ut. ſ. de ſolut. c. i. ſic etiā dicit lex ꝙ ſi mulier dedit bōa ſua i dotē. dediſſe videtur. qō ſupereſt deducto ere aliēo. ff. ꝺ iure dot. l. mulier. ⁊ hñ debēt ꝑus ipſiꝰ eccleſie dbita ſolui: qꝛ agris eiꝰ ſitiētibꝰ alios irrigare nō dʒ. C. ꝺ hui. ꝑſeo.

c ¶ Oneribꝰ. fabrice hoſpitalitatis receptiōis legatoꝝ ⁊ nūcioꝝ ſe. ap. ⁊ reliqs ſimilibꝰ. xxi. q. i. c. i. ꝺ pbē. de mōachis ꝺ preſcrip. accedētes. ꝺ cēſi. cū iſtātia.

d ¶ Supeſſe. hodie dic ut in cōſtitutiōe io. que incipit ſuſcepti.

e ¶ Edidimus. ſ. de elec. qꝛ ſepe.

f ¶ Singulares pſonas. ipſaꝝ eccleſiaꝝ de quibus loquitur decr. qꝛ ſepe.

g ¶ Vacantiū. principali prelato. ut ibi dixi.

h ¶ Derogari. ſʒ in quo poterat derogari? So. in eo ꝙ hic reſeruātur ꝯſuetudi-

neѕ.ſtatuta ⁊ priuilegia.ſbi uero reprobãtur ⁊ ex hoc forte credidiſſet aliqs derogatum fuiſſe.

a Epiſcopali.capitulum uel is ad quem adminiſtratio ptinet vacante ſede eos abſoluet quos abſoluere poſſet epiſcopus ſi viueret. niſi a ſede apo.id fuerit interdictum. Edita fuit ad declarationẽ eorũ que not.ſ̃.e.his q̃ ⁊ r̃probat quod tenebat goſ. ſ̃.e.ne ſe. va.illa.

b Uacante. idem ſi epiſcopꝰ a paganis uel ſciſmaticis captus eſſet:ut.ſ̃. de ſupplẽ. neg.prela.ſi epiſcopus.

c Is ad quez.puta viſitator datuſ a papa.ſ̃.eo.li.de elec. is cui.vel ab archiepiſcopo i caſu.ſ̃.eo.li.de ſupplen.neg. prela.c. vlt. uel electus ad h̃ per capitulum.

d Iuriſdictio.circa temporalia ⁊ ſpiritualia uel ſaltem circa ſpũalia:ut.ſ̃.de tempo. or.cum nullus eo. li.

e Tunc temporis. vacante ſede.

f Iuris.a qualibet iuris excommunicatione abſoluit epiſcopus.ſi abſolutio non ſit ſummo põtifici reſeruata .ſ̃. de ſen.ex nuper.⁊ dixi.ſ̃.eo. li.de elec.ſciant cuncti.

g Hominis.puta ipſius epiſcopi mortuꝰ. uel ſui vicarij uel delegati:quod dic ut.ſ̃.ð offi.deleg.prudentiã. uel inferioris prelati: qð dic ut .ſ̃. de offi.or. cũ ab eccleſiaruz.

h Impartiri.hoc tenebant hug.vin.her.⁊ hoſt.ſ; goffr. contra p.c.xi.q .iii.ſi epiſcopus ante dãnati. vbi dicebaẽ ꝙ mortuo epiſcopo debebat ſucceſſor excõicatũ a predeceſſore abſoluere. vnde dicebat ꝙ capitulum id non poterat ſed falſum eſt: vt hic vides ad hoc de hereti.ad abolendam.ſ̃.eo.cum olim.ſ̃.e. li.de ſup.neg.prela.c. penul. ⁊ vlt.j.de inſti.c.ii. cum ſimilibus. ad illud .c. ſi epiſcopꝰ dic ꝙ ibi dicitur:ꝙ ſucceſſor poterit illum abſoluere . ſed non ibi dicitur ꝙ epiſcopus ſolũ hoc facere debeat.⁊ põt etiam dici capitulum viſitator uel ſucceſſor cum in iuriſdictione ſuccedat : ut per iura ſuperius allegata ꝓbatur.

i Ei.ſ.capitulo:uel iuriſdictionem epiſcopalem habenti.

k Se.apo.non credo inferiorẽ hoc poſſe.⁊ facit qð dixi.ſ̃.de ſupplen. neg. prela.c.vlt.⁊ in auc.de defen.ciui.§.interim.col.iii.⁊ dixi.ſ̃.ti.px.c.i.

l Pactum.monachi habentes liberam a ſede apo.ſepulturam ſi paciſcũẽ de nõ recipiendis aliquibꝰ:uel certis parrochianis eccleſie alicuius ſeruare ɔpelluntur pactũ.nec illos ſepelire poterunt.licet apud eos elegerint ſepeliri.cũ per pactũ ꝑuilegio renunciauerint Emanauit ad declarationem eorũ que no.inno.⁊ hoſt.de ſepul.c.i.

l Pactum.quid ſit pactũ:habes.ſ̃.de uer.ſig.pactum.

m Certos.puta maſculoſ:uel tales de tali domo.

n Libera.hoc inducebat dubitatiõem.exquo.n.habebãt liberã.videbaẽ ꝙ omnes ſepelire poſſent nõ obſtã.pacto:ſ; nõ eſt uerꝫ.ſicut ⁊ ille qui liberã h; nõ donat.ut.ſ̃.de offi.vica.c.vlt.⁊ de elec.is cui cũ ſimilibꝰ.⁊.C.de inoff. teſta.ſiqñ in ꝑn.⁊ eſt ratio huiꝰ.c.q2 ꝑ pactũ ꝑuilegio renũciauerũt ut ſeqtur.

o Elegerint.quod poterant etiam ſi minus religioſus eſſet locus electus q̃ dimiſſus.ut.j.de ſepul.c.ii.in fi.ſed ex virtute pacti huiuſmodi electio predicta caret effectu. Et no.ꝙ l; tale pactum inter eccleſias initum ualeat.non tamen ualet pactum qð parrochianus ꝑmittit vel obligat uel iurat ſe ſepulturã electurꝫ vel electã non dimiſſurꝫ.j.de ſepul.c.i.ad hoc.ſ̃.e.pleriqȝ.

p Derogetur.ſi pactum ſecutum eſt priuilegium non eſt dubiũ.ꝙ non obuiat priuilegium quo ad illa quibus derogatum eſt per pactum ⁊ eſt caſus.ſ̃. ð preſcrip.cum olim.ſi autem priuilegium ſecutum fuerit compoſitionem non valuit contra compoſitionem:exquo in illo facta non fuit inde mentio .ut.ſ̃. de deci.ex multiplici.omni ergo caſu ſeruandum eſt pactum.

q Quãuis.pactum factum patri a filia.dum tradebatur nuptui.ꝙ dote cõtenta nullum habebit ad bona paterna regreſſum ſi iurauerit id ipſa filia omnino ſeruare tenebitur.

q Quanuis.tolle lex ciuilis improbet quod eſt.j.

r Contenta.ipſa filia.

s Improbet.q2 eſt ð futura ſucceſſione.que ſiue ſit de ſuccedẽdo ſiue de nõ ſuccedẽdo:nõ valet ſm leges. C.de inof.teſta. ſiqñ.§.i. C.de pac.l.pactũ qð dota.li.⁊.l.vlt. C.de coll.l.pactũ dotali.cũ ſi.

De maioritate ⁊ obedientia.

Epiſcopali ᵃſede uacãteᵇ põt capitulũ:ſeu is ad quem ᶜepiſcopaliſ iuriſdictio ᵈtũcᵉ temporis noſcitur pertinere:his quibus poſſet epiſcopus ſi uiueret ab excommunicationis ſententia ſiue iurisᶠ ſiue hominisᵍ fuerit: abſolutionis beneficium impartiriʰ:niſi eiⁱ fuerit a ſede apoſtolicaᵏ ſpecialiter interdicta poteſtas.

Bonifacius octauus.

De pactis.

Pactumˡ cum rectore parrochialis eccleſie factuz a uobis ne aliquos : uel certosᵐ ipſiꝰ eccleſie parrochianos r̃cipiatis ad eccleſiaſticam ſepulturã:omnino ſeruare debetis : quãquã ſepultura liberaⁿ ſit monaſterio ueſtro ab apo . ſede indulta ⁊ illi apud uos elegerintᵒ ſepeliri:cuz per dictũ pactũ indulto huiuſmodi derogeturᵖ. Idem.

Quanuisᵠ pactũ patri factuz a filia duz nuptui tradebatur ut dote contentaʳ nullum ad bona paterna regreſſũ haberet improbetˢ lexᵗ ciuilis:ſi tamen iuramento nonᵘ vi nec dolo preſtito firmatũ fuerit ab eadez:omnino ſeruariˣ debebit:cũ non uergat in eterne ſalutis diſpendiumʸ:nec redundet in alterius detrimentumᶻ. Idem.

Quiaᵃ ex eo:ꝙ fratres predicatoresᵇ ⁊ minores ⁊ alij mendicantesᶜ compoſitiones ⁊ pacta cũ prelatis capitulis rectoribus ⁊ perſonis eccleſiarum ciuitatum caſtrorum uillarum ⁊ locoruz in quibus domus ſeu habitationesᵃ eorũ exiſtũt:ſuper iuribus parrochialibꝰᵇ uel alijsᶜ quibuſcunqȝ articulis ab eis uel eorꝫ anteceſſoribusᵈ inita ſiue facta ſeruare r̃cuſant ⁊ ea eo pretextu infringere moliuntur : q2 magiſtri aũt miniſtri uel prioris generalium ſeu prouincialium eorũdẽ non affuit aſſenſus in ipſis nec approbata ꝑ ipſorꝫ generalia:uel prouincialia capitula extiterũt multa i diuerſis mundi partibus inſurgũt ſcãdala: ⁊ ipſorꝫ fratrũ quos decet puritatem omnimodam in ſuis obſeruare actibus ⁊ ab his abſtinere ꝓpẽſius:per que poſſit alijs exempli pernities generari fame detrahitur plurimuz ⁊ honori. Nos his ocurrere paterne ſollicitudiniſ ſtudio intẽdẽtes pñti decreto ſancimus ɔpoſitiões ⁊ pacta huiuſmodi cũ prelatis capitulis ⁊ rectoribus ⁊ pſonis predictis ab ipſorum fratrũ ɔuentualibꝰ prioribꝰ ſeu guardianiſ facta uel approbata de ſuorꝫ conuentuũ conſilio ⁊ aſſenſu dum tamen alias ſint licitaᵉ ⁊ honeſtaᶠ: debere ab ipſis fratribus in locis i quibꝰ fuerint facta: perpetuo inuiolabiliter obſuari: nõ obſtãte ꝙ magiſtri uel miniſtri aut prioris generaliũ ſeu ꝓuincialium predictoruz nõ iteruenerit in eiſdẽ aſſenſus nec ab ipſorꝫ generalibus uel ꝓuincialibus capitulis extiterint approbata ſeu ꝙ ſedes ap. in his que ꝑ predictos fratres mioresᵍ facta fuerit auctoritatem ſuam non preſtiterit uel aſſenſum. Bonifac. octauus.

t Lex ciuilis. predicta. C. de coll.l. pactũ dotali. ſ; mirũ quare ſm leges nõ ualet tale pactũ cũ ſm eas hñ ualet pactum ne pr̃ filio ſuccedat.ff.ſi a pa. l.i.§.ſi uel parens. So. non ita debeẽ patri hereditas filij:ſicut patris filio ff.de inof.teſta. nã ⁊ ſi. uel uerius nõ vi pacti ibi repelliẽ ſ; ꝓpter delictum q2 preciũ emãcipationis recepit.C.ð ope.lib.l.ſiquã.uel aliter ut no.in predicta.l. pactuz.

u Non vi.an iuramentuz ꝑ metũ extortũ obliget dic ut no.io.xxii.q.iiii. inter cetera. ⁊.xv. q. vi. auctoritatem. ⁊ her.ſ̃.de iureiur.ſi. vo.⁊.ſ̃.qð me.cau. abbas.iſta lr̃a.⁊.ſ̃. de iureiu.cũ ɔtigat ⁊.j.e.li.eo.ti.l; faciunt ꝓ illa opiniõe ꝙ non obliget.

x Seruari debebit approbata eſt ergo opinio pla.no. in ꝑdicta.l.pactuz. qui hoc dicebat.ſ; Accur.ibi contra per l.C.de legi. ⁊ ɔſti. non dubiũ.⁊.C. ð nup. auc. ꝙ eis ſignata.ſuper .l.iperiali s.ſ; ð turpi iuramento loquitur. Qua autẽ rõne ſm leges tenet ɔtractꝰ puberis ſi iurauit. alias nõ t;.C.ſi aduer.ven.auc.ſacramẽta.eadẽ rõe tenere d; pactũ iſtud iuratũ ⁊ idẽ i caſu.ſ̃.ð iureiu. cũ ɔtigat.⁊ vide qð ibi no. ⁊.j.e.li.e.ti.l; q̃ ɔcor.ad iſtã decr.ñ tñ multũ faciũt.⁊ cõpelli debebũt ꝑ cẽſurã eccl.iudices ſeculares ad hoc ius canonicũ obſeruãdũ ꝑ ꝑdictã decre.l; ad idem de ſen.exc.decernimus.

y Diſpẽdiũ.tũc.n.ſuãdũ nõ eẽt.xxii.q.iiii.ꝑ totũ.⁊.ſ̃.de iureiu. ſi vo etiã ſm leges.ut in ꝑalle.auc.C.de nup.auc.ꝙ eis.ff. de le.i.ſi quis inquilinus in fi.

z Detrimẽtũ.ſ.ꝑncipale.ſecũdario.n.ibi poſſet detrimẽtũ repẽriri filijs uel uiro vel ueniẽtibꝰ ab inteſtato uel ſimilibus perſonis.

Quia ex eo.pacta inita ꝑ fres ꝑdicatores uel miores uel alios mẽdicãtes cũ rectoribꝰ ꝓchialiũ eccleſiarꝫ ſup ꝓchialibꝰ iuribꝰ.ſi facta ſũt ꝑ ꝑores uel guardianos de ſuorꝫ ɔuẽtuũ ipſorꝫ locorꝫ ɔſenſu.l; auctoritas ſe.apo.nõ iteruenerit uel licẽtia ꝑoris uel miniſtri generalis . aut magiſtri uel ꝓuicialis miniſtri.uel capituli ꝓuincialis ſeruãda ſũt.dũmodo alias ſint licita ⁊ honeſta h̃ dicit.

b Predicatores.hi ꝓponũẽ.q2 ãtiquior ipſorꝫ inſtitutio.ad idẽ.ſ̃. ð exceſ.ꝑla.nimis.ſ̃.ð ꝑui.i his.ſ̃.e.li.ð elec.quorꝫ.⁊ ibi dixi.

c Medicãtes.ut ſũt heremitani ſci aug.uel quiuis alij.

a Habitatiões.q̃s mutaẽ uel alias ð nouo acqrẽ nõ ꝑnt uel ãtiq̃s dimitteẽ.uel aliquo titulo i alios trãſferre ſine ſpãli licẽtia ſe.a.ut.j de exceſ.prela.c.vno. b Parrochialibꝰ.ut exhibitõe ſacramẽtorꝫ decimis ꝑmitijs oblatiõibꝰ iure funerãdi ⁊ his ſimili.

c Alijs. eẽ iura ꝓchialia ꝓut multa potes exẽpla ꝑ te videre.

d Anceſſoribꝰ.ad q̃ teneẽ ſucceſſor ſic ipſe ꝑdeceſſor ad h̃ ð ſol.c.i.

e Licita.aliaſ ñ ualẽt ⁊ fac.ſ̃.ð pac.c.vl. f Honeſta.ſ.⁊ poſſibilia q2 nullꝰ ad ipoſſibile obligari poſſ;.ſ̃.e.c.vl.⁊.j.ð re.iu.nẽo põt.

g Miores.ð eiſ dixit.q2 ð ipoꝝ exẽptõe ɔſtabat uel q2 dicebãẽ ꝑuilegiati ꝙ nulla ipoꝝ pactõ uel obligatõ tenẽt ſcã ſine lĩa dñi pape.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

a Non indiſcrete. laicus pōt eſſe ꝓcurator ad agendū ⁊ defendendū in cāis ſpūalibus. ꝓcurator poſt li. ↄte. pōt dare aliū ꝓcuratorē ante nō: niſi dat⁹ fuerit in rē ſuā. uel a dn̄o habuerit mandatū de ſubſtituēdo etiā nō certā pſonā ꝓcurator ad negocia pōt dare aliū ꝓcuratorē libere ⁊ ēt qn̄cūq̄ʒ

De procuratoribus.

Non indiſcrete[a] iudex cēſetur egiſſe: ꝓcuratorem laicum[c] ad agendum uel defendendum in cauſis ſpiritualibus[d] admittendo: cum regulariter qui non prohibetur expreſſe ad exercendum procurationis officium: idoneus debeat reputari[e]. Licet autem a procuratore poſt litem cōteſtatam ab eo[f] poſſit (cum dominus ſit litis[g] effectus) dari alius procurator[h]: antea[i] tamē non poteſt[k]: niſi in rem[l] ſuam ſit datus: uel a domino ſubſtituendi[m] aliū etiam certa[n] non expreſſa perſona ſibi fuerit conceſſa poteſtas. Procurator vero datus ad negocia[o] poteſt libere quandocunq̄ʒ alium deputare[p].

Idem.

Quamuis[q] procurator poſſit ante litem conteſtatam[r] etiaʒ ſine cauſa libere a domino reuocari[s]: poſtea[t] tamē ipſo nolente[u] nequibit[x]: niſi cum[y] domino inimicum[z] fieri: uel ſuſpectum[&]: aut aduerſario affinitate[ꝯ] coniungi: uel eius[ꝝ] heredem fieri: ſeu ingredi[a] religionem: aut in longum[b] peregrinari: uel egritudine: aut vinculis[c] detineri contingat: ſeu alia[d] rationabilis cauſa ſubſit: propter quā ſit merito reuocandus. Uerū quāquam niſi ut premittitur reuocari non poſſit[e]: dominus tamen ſue cauſe vna cum eodem procuratore. Maxime ſi de colluſione timeat.

b Indiſcrete. ſi. ē. c. nō iniuſte. ⁊. j. de iura. ca. c. vlti.

c Laicū. intelligo qui nullū hēat ordinē. nec ſit alias eccleſiaſtica pſona. xij q. i. c. duo.

d Spūalibus. ↄ. ē de iudi. c. ii. Sed ibi loquit̄ de laicis qui tractant cauſas ſpirituales ſuo nomie quaſi ius in eis habentes. ⁊ ſic nō eſt cōtra. Not. tn̄ ber. ē. de excep. apoſtolice. ꝙ quis nō pōt agere pro ſe uel pro alio pro eo ꝙ poſſidere nō poteſt. ſʒ in actibus ſpūalibus: tunc id poſſet hēre locū. in iudicialib⁹ autē ſuper ſpūalib⁹ locū nō habet ut h̄ vides. ⁊ ſuper hoc vide qd̄ no. hoſti. in ſumma huius ti. §. qui dari. ṽ. vlt. ⁊ guil. in ſpe. e. ti. §. i. ṽ. item ꝙ eſt laicus. ⁊ qd̄ no. ē. de ſindico. c. vno.

e Reputari. ff. de procura. l. mutus. §. i. ⁊ ibi de hoc. ⁊ inſtitu. per quas per. no. acqui. §. vlti. ⁊ ſimile in teſte. ff. de teſti. l. i. ⁊ in contrahendo matrimonio. xxx. q. iiii. qui ſpiritualē. ē. de ſpon. cum apud cum ergo nō reperiamus hunc expreſſe prohibitū erit ergo admittendus. ⁊ ideo dixit expreſſe. quia tacite videbatur ꝓhibitum ſm eum modū quem ſupra dixi ſm ber.

f Ab eo. ſ. procuratore. ſi ergo dominus cōteſtatus litem dat ꝓcuratorem poſtmodū ad litem iſte ſic datus nō ſubſtituit ut hic ꝓbatur. ſʒ videatur arg. contra. C. eo. ti. nihil arbitramur intereſſe. ſed ibi loquitur de facultate dandi non de facultate ſubſtituendi ut ibi no. Et nota quia approbataʒ puto opinionē io. quā ibi not. Accur. ſ. ꝙ procurator datus poſt litem nō ſubſtituit. ⁊ Guil. in ſpe. huius ti. §. i. ṽ. quid ſi ꝓcurator interceſſerit. Accur. dicebat ꝙ forte ideʒ vtrobiq̄ʒ dici poterat per. l. C. de cōſor. eiuſ. li. l. ii.

g Litis. ⁊ exponūt legiſte. i. inſtātie. ut. C. de iudi. ꝓperandū. ſm nos nō poterit inſtātia. vn̄ intelligim⁹ ꝓprie. ē. de iudi. c. pe. ⁊ ſic vr̄ ſn̄ia in eū formāda nō in dn̄m. de quo dic ut. ē. de elec. querelam.

h Procurator. ut. C. eo. l. nulla. ⁊. l. pe. ⁊. l. neq̄ʒ. in fi. ⁊. ff. e. in cauſe. ⁊. ff. de ap. l. ab executore. §. fi. ⁊. ff. de doli excep. ſi ꝓcurator agit §. i. ⁊ hoc verū intelligo vbi fuerit ſimpliciter cōſtitutus uel nō expreſſe ꝓhibitus. alias ſi conſtitutus fuerit uſq̄ʒ ad litē ↄteſt. ⁊ expſſe ꝓhibitus ne vltra ꝓcederet ſecus. de quo dic ut no. inno. ⁊ hoſt. ē. e. petitio. perficiat ergo dn̄s per ſe uel per aliū litem ceptam ⁊ ad inſtar huius dixit dn̄s Azo ꝙ delegatus ab alio q̄ᵽ a principe poſt litē cōteſta. delegare poteſt qd̄ ſm nos videt̄ nō verū. ut. ē. de app. cum cauſam. ⁊ de hoc. ē. de re iudi. cū bertoldus. nec eſt faciēda cōparatio. qꝛ etiā poſt li. ↄteſ. ordinarius reuocat delegatū ſuū. ff. de iudi. l. iudicium. ſed ꝓcurator nō niſi cauſa cognita. ut. j. c. proxi. ⁊ rationem quere. ff. eo. ti. poſt litem.

i Antea. li. conte.

k Nō poteſt. ſ. dari alius ꝓcurator. ff. e. l. ꝙ quis.

l In rē ſuā. ut ſi titulo donatōis ceſſe ſūt actiōes mihi ⁊ dat⁹ ſum ꝓcurator ad eas intēdendas. iſte ē caſus. C. de dona. l. illā ſubtilē.

m Subſtituendi. tunc eni ſubſtitut⁹ vr̄ uel datus ab ipſo dn̄o. ad h̄. ff. ꝙ cuiuſ. vni. l. itē eoꝝ. §. ſi decuriones. ⁊ per h̄ ⁊ alia quedā iura ſolui queſtionē de delegato ab alio q̄ᵽ a p̄ncipe qui habʒ ſpeciale mandatū ſubdelegandi. ſ. ꝙ ſubdelegare poſſit. ad idem. ē. de offi. dele. is cui. vbi de hoc. ⁊. c. vlti. §. vices.

n Certa perſona. In contrariū videbatur quia procurator debet eſſe certus. ff. eo. ti. l. ij. ſicut ⁊ arbiter. ff. de arbit. item ſi vnus. §. ſi in duos. ⁊. ē. de arbi. innotuit. ſicut ⁊ tutor. ff. de teſta. tut. tutor incertus. ⁊. l. duo ſunt ticij. ⁊ hoc per predicta iura tenebat Uber. de bobio. ut not. Guil. in ſpe. ti. i. §. iam nunc. ṽ. quid ſi in delegatione ⁊ Accur. videtur idem tenere. ff. eo. l. i. in glo. i. ſed illa glo. ⁊. l. ii. e. ti. poſſent intelligi de ꝓcuratore incerto ſm modū illius. l. duo ſūt ticij. ff. de teſta. tu. quia plures ſunt ticij. ⁊ fecit ticiū procuratorem ⁊ non apparet de quo ſenſerit.

o Negocia. ⁊ ad vnū etiā negociū dari pōt. ff. eo. l. i. de neg. geſ. l. iij. §. negociū. ad idem. ff. vi bo. rap. l. ij. §. ꝙ ait.

p Deputare. ff. mā. ſi ꝓcurator. ⁊ ſic nō vnā differentiā inter ꝓcuratorē ad negocia ⁊ ad iudicia. aliā videbis. j. e. qui gn̄alit̄. in fi. tertiā. ē. de reſcrip. ex pte decani. ff. mā. ſi mandaſſem. ⁊ qd̄ hic dicit̄ dic verū niſi in caſu. j. e. c. vlt.

q Quamuis. ꝓcurator ante litem cōteſt. etiā ſine cauſa reuocari pōt poſt litē ↄteſ. nō ſine rōnabili cauſa. dn̄s tn̄ bene poteſt adeſſe cauſe cū ipſo ꝓcuratore. maxime ſi de colluſione timeat.

r Cōteſtatā. ut inſti. māda. §. pe. ff. māda. ſi vo nō remunerandi. §. ſi mādauero. C. mā. ſi pater. ff. de ꝓcu. ante litē. ē. de elec. in cauſis. ē. c. ex inſinuatōne. Et eſt iſte caſus q⁰ penitere licet. qd̄ dic ut dixi. j. de reg. iu. quod ſemel. q̄ eſt contra.

s Reuocari. ſʒ nūquid in h̄ caſu reuocatio ꝑuenire dēat ad iudicē uel aduerſariū. dic ut. ē. e. mādato. Et vr̄ ꝙ non ar. a ↄtrario illius decre. ⁊ h̄ ibi tenēt tan. ⁊ goff. ber. ⁊ inno. ibi tenēt ↄtra. ⁊ ſubaudiunt maxie. ⁊ eoꝝ rōnes ibi vide. ⁊ guil. in ſpe. e. ti. §. i. ṽ. itē ꝙ mandatū. hoſti. no. e. ti. auditis. ꝙ reuocatio tenet indiſtincte quoad p̄iudiciū reuocātis. Si querat̄ de p̄iudicio aduerſarij ſi ſit ante li. ↄte. et iudex uel aduerſarius certificat⁹ fuit vel certificari pōt de mādato nō obeſt reuocatio niſi ad alteꝝ ꝑuenerit. dʒ. n. ignorātia ꝓbabilis eē excuſata. de cle. ex. mi. apoſtolice. ff. iud. ſol. ſi aūt. multo minus valet poſt li. ↄte. niſi ad alterū p̄dictoꝝ ꝑueniat quibus ſemel de mandato extitit facta fides. ē. e. mādato. ff. e. ſi ꝓcuratorē. ſʒ ſi celet ꝓcurator obligat̄ dn̄o. ff. de do. eleganter. §. pe. ⁊ ſi nō eſt ſoluēdo tenet̄ aduerſarius ſi ꝑticeps ſit delicti. ff. manda. ſi procuratorem. §. i. ſin aliter ſibi imputet qui talem elegit. ff. de mi. cum mandato. in fi. vnde ſi reuocatio ad iudicem uel aduerſariuʒ perueniat id ſuper quo cōcluſum eſt non impedit. alia ſic. ut in predicta decret. auditis. Si aūt de mādato nō fuit facta fides ⁊ ſine ſatiſdatiōe fuit admiſſus tenet reuocatio. ⁊ ſic intelligat̄. ē. eo. in noſtra. ⁊. c. ex inſinuatione. ⁊. ff. e. in cauſe. et cōtrarius ſenſus. ē. e. mādato. ⁊ ſibi imputet qui eā nō exegit. ſi aūt ſatiſdatōnē exegit in ꝓcuratorem celantē reuocationē redundabit ⁊ aduerſarius erit ſine dāno. vnde ſi erat ꝓcurator actoris cōmiſſa eſt ſatiſdatio de rato. ff. rem ra. ha. l. ii. ſi ꝓcurator rei ſatiſdat iudicatuʒ ſolui ⁊ de dolo cōmittet̄. ff. iudi. ſol. l. iudicatū ſolui. ⁊. ff. eo. plautius.

t Poſtea. i. poſt li. ↄte. ⁊ intelligas ab ipſo ꝓcuratore. ut dixi. ē. c. pxi.

u Ipſo nolēte. ſecus ſi volēte. ⁊ ſic poſſet itelligi. ē. e. mādato. ut ibi no. q̄tūcūq̄ʒ tn̄ ꝓcurator ↄdicat nō ꝓcedet̄ cū eo poſt reuocatiōeʒ quouſq̄ʒ de cauſa reuocationis cognitū fuerit. nō eni debet ſe ingerere ꝓcurator ſʒ debet ei ſufficere ꝙ ſine ſuſpitionis nota remoueat̄. ff. e. l. que omnia.

x Nequibit. cōtra. j. eo. ſiquem. ſo. ibi.

y Niſi eum. hos caſus qui ſequunt̄ habes. ff. e. ti. l. filius. §. fi. ⁊. l. ſe. uſq̄ʒ ad l. ſed etiā. ⁊. l. poſt litem. uſq̄ʒ ad. l. que omnia. §. i.

z Inimicū. ⁊ que inimicicie hic veniant arbitrabit̄ iudex. facit qd̄ dicim⁹ de iudice ⁊ de teſte. iij. q. v. c. ij. de ſimo. per tuas. ⁊ de accu. cū oporteat. Nō tn̄ dico ꝙ requirant̄ capitales. ⁊ hoc ſonat littera que dicit uel ſuſpectū. ſʒ videatur ↄtra. ff. e. l. filius. ad fi. ⁊. l. ſi poſt datū. Sʒ in procuratore pro quo ꝓmiſit dn̄s iudicatū ſolui loquit̄ qui ↄpellitur ꝓſequi. niſi capitales inimicicie interueniant uel alie iuſte cauſe de quibus ibi dicitur. ⁊ ideo. l. eo. ti. uel exilio: que loquit̄ de caſu noſtro nō poſuit capitales in textu.

& Suſpectū. ⁊ eſt ſuſpitio allegāda ⁊ ꝓbanda ſicut ↄtra iudicē. ē. de app. cū ſpeciali. ſʒ hoc ipſo ꝙ opas ingerit in inuitū ſuſpectus eſt. ff. e. ti. l. que oia. et ſic etiā ex falſa cā dn̄s poterit ipſum reuocare. qꝛ ↄtradicēdo ſuſpectus erit. ⁊ ſic habebit locū hec lr̄a. Sʒ poteſt dici ut no. Accur. ff. e. ti. l. que oia. ꝙ aut ꝓcurator ſolus reſiſtit ⁊ tunc ꝓcedat ⁊ vera ſit obiectio. aut aduerſarius uel ꝓcurator ⁊ aduerſarius ⁊ tunc ſecus. ⁊ ſic poſſunt intelligi. ll. p̄alle. ⁊ decre. iſta. ſʒ lr̄a iſta ſolū dicit ipſo nolēte. vn̄ ⁊ poſtea dicit idē accur. dic eum ſuſpectū qualitercunq̄ʒ ſʒ nō ita ꝙ remoueat̄. uel ſuſpectus eſt interim donec cauſa remotionis tractat̄. alias eni ad quid remotionis cauſa tractaret̄ non video. ſʒ dn̄s Mar. ibi primā conſueuerit approbare.

ꝯ Affinitate. qꝛ tunc dn̄o timet̄ periculū. C. de excu. tu. humanitatis.

ꝝ Ei⁹. ſ. aduerſarij. ⁊ tūc ipe ꝓcurator aduerſari⁹ ē ⁊ poterit dicere ↄtriū ei⁹ qd̄ p̄mo petebat. ad h̄. iii. q. vii. §. tria. ṽ. ſi ↄ patrē. ad idē. ff. de poſtu. l. vlt.

a Ingredi. etiā nō ꝓfitendo ſʒ ſolum ꝓbationis cauſa. ad hoc. j. de ſen. ex. religioſo. ij. rn̄ſo. ⁊. j. de regu. c. i. in prin.

b Longū. arbitrio iudicis credo terminādū hita ↄſideratione cāe ⁊ viaꝝ.

c Uinculis. predonū uel hoſtiū ptāte. ff. e. ti. item ſi ſuſpectus.

d Alia rationabilis. utputa etas nimis decrepita uel nimis iuuenis. ⁊ tunc reuocaret̄ de facto. ut. ff. e. ti. l. poſt litē. in fi. uel qꝛ latitat. ff. e. l. uel exilio. uel iudicio publico uel priuato detinet̄. ut. ff. e. ti. l. uel iudicio. ⁊ idem in ſi.

e Poſſit. inuitus. ut. ē. vidiſti.

ne[a] timeat mĩme ꝓhibeť adeſſe[b].

Idem.

Is qui[c] a procuratore ſup hoc a domino poteſtatē[d] habente ꝓcurator extitit ſubſtitutus nō pōt mandatū ſuſceptū[e] etiā ſi eo vſus[f] nō fuerit: ſꝫ in delegato ſe. ap.[g] vices ſuas alteri cōmittente aliud[h] cēſeatur ulterius reuocari ab illo[i]: niſi reuocādi[k] poteſtas ꝯceſſa fuiſſet eidem. ¶ Uerum ſi cum ad plures uel ad omnes[l] cauſas generaliter cōſtitutus fuiſſet: in vna tantū ſubſtituerit earundem: in alijs nequaquā prohibetur procurationis officium exercere[m].

Idem.

Qui ad agendū[n]: et defendendū: ac generaliter ad omnia etiam ſi mandatū exigant ſpeciale[o] ꝯſtituitur procurator: ex vi generalitatis huiuſmodi ad aliquē articulū: in quo ſpeciale mandatum exigitur admitti nō[p] debet. ¶ Sꝫ ſi aliquis uel aliqui de articulis ſpeciale mandatū exigētibus ſpecificati fuiſſēt a dicta clauſula generali: tūc ad nō expreſſos[q] etiā admittetur[r]. ¶ Procurator quoqꝫ abſqꝫ ſpeciali mādato[s] iuramentum deferre[t]: tranſigere uel paciſci[u] nō poteſt niſi ei bonoꝝ uel cauſe adminiſtratō libere ſit cōceſſa[x].

Idem.

Qui generaliter[y] cōſtituitur ad negocia, ꝓcurator: agere ac experiri[z] poteſt exceptis his caſib[9][9] qui mādatū exigūt ſpeciale. ¶ Nedum vō ad negocia: ſꝫ etiam ad iudicia pōt filiuſfamilias[ꝝ] abſqꝫ pr̃is aſſenſu fieri ꝓcurator. ¶ Licet autem quis poſt. xvij. annū[a] ꝓcurator ad negocia[b] licite deputeť: ad iudicia tñ niſi maior. xxv.[c] annis fuerit deputari nequibit.

Idem.

Si duo[d] ꝓcuratores ſimul[e] nō

a ¶ Colluſione. ſꝫ nō exquo de colluſione timet habet eū ſuſpectū. quare ergo nō reuocat: ut. ſ. eo. c. ſo. timet hoc. ſꝫ ꝓbare nō pōt. ad hoc. ij. q. vij. pleriqꝫ. uel aliter hic nō vult dilatare ꝓceſſum cauſe qui eſſet in cognitione ſuſpitionis. ut. ſ. dixi. ꝛ ꝓbatur. ff. eo. l. poſt litem. io. an.

b ¶ Adeſſe. Sꝫ quid ſi ꝓderit adeſſe: ꝓderit qꝛ poterit teſtes ꝛ ꝓbationes inducere q̄s ille omitteret. uel ſaltē ille ꝓducere tenebiť nominatos a dño. bñficiū. n. iuris qō adeſſe poſſit interptādū eſt late ꝛ ut aliqd cōferat de v̄. ſig. abbate. ꝛ de h̄ per accur. ff. de inoffi. teſta. ſi ſuſpecta. in prin.

c ¶ Is qui. ꝓcurator habēs mādatū ſubſtituēdi ſubſtitutū a ſe poſt mādatū ſuſceptū etiā ſi eo nō ſit vſus reuocare nō pōt. niſi ꝛ p̄tātem habuit reuocādi. ſi aūt erat procurator ad plures cās ꝛ i altera ſubſtituit ꝛ in alijs remanet procurator.

d ¶ Poteſtatē. qꝛ alias nō poterat niſi in caſibus. ſ. eo. c. i.

e ¶ Suſceptum. ꝛ lꝫ dixerit ſe nolle ſuſcipe tñ dño i eadē voluntate manēte adhuc ſuſcipe poterit. ut. j. eo. licet.

f ¶ Uſus nō fuerit. lꝫ ḡ dñs reuocet ꝓcuratorē re integra uel ante litē ꝯteſt. inſti. mād. §. recte. ꝛ. ſ. c. ꝓxi. in prin. cū ſuis ꝯcor. ꝛ ipſo facto ſm id qō dicit. j. e. ſiquē. ꝓcurator tñ datus ad ſubſtituenduꝫ hoc nō poteſt poſt ſuſceptū mandatū. iam eni ſuo functus eſt officio ꝛ potius hic cōſtitutus a principali dño q̄ ſubſtitutus a ꝓcuratore videť ut dixi. ſ. e. c. i.

g ¶ Apoſtolice. quia alius nō ſubdelegat. C. de iudi. a iudice. ſ. de offi. dele. paſtoralis. ꝛ. c. vlti. de ap. cum cauſam.

h ¶ Aliud. ſ. qō reuocare poſſit ante q̄ ille vſus fuerit. ꝛ habes hoc. ſ. e. li. de offi. del. q̄uis. Sꝫ quero quare aliud in delegato q̄ in ꝓcuratore. So. credo ꝙ ſit ratio. qꝛ delegatus p̄ncipis habet a lege ꝙ cōmittere poſſit. ꝛ iō donec iudex ſubdelegatus vti ceperit reuocare poterit ut in p̄dicta decret. q̄uis. ſꝫ ꝓcurator de quo hic loquiť habet hoc ab homine. ꝛ ideo ꝯmittēdo ſuſcepto mandato per ꝓcuratorem functus eſt officio ſuo. ꝛ iō amplius non reuocat. Et nō qꝛ ſi cōpromiſſarius datus ad eligendū eligat ꝛ electus renuit cōſentire amplius nō eligit. qꝛ ſuo functus eſt officio. ſ. e. li. de elec. ſi cōpromiſſari⁹ §. i. ꝓcurator tñ ſubſtituens nō eſt functus officio ſuo niſi ſubſtitutus mandatū ſuſcipiat ut hic vides ꝛ ideo aliud. qꝛ hic ꝓcurator cauſam agere ꝛ ſubſtituere poterat ibi ſolum eligere. et ideo citius illius expirat officiū. Et ſm ſuperius dicta nō quia cū tres caſus ſint poſiti. ſ. c. i. in quibus ꝓcurator ad iudicia ſubſtituit: hic de altero tantū dicit. ſ. de eo qui mandatū habet. vnde de reliquis ſecus credo cū habeant poteſtatē nō ab homine ſꝫ a lege: ut ſupius dixi ex eo ꝙ factus eſt dñs litis uel datus in rem ſuam: alias eni quare non ſic de alijs expreſſiſſet: ꝛ facit de deci. ad audientiā. ꝛ qō recitari ſolet de eo qui dux. in ma. quā pol. per adul. c. ult. ꝛ de ꝯuer. inſi. c. i.

i ¶ Illo. ſ. ſubſtituēte a dño aūt hꝛ̄ habita diſtinctione quā hēs. ſ. c. ꝓxi.

k ¶ Reuocandi. tunc eni nō expirat mandatū exquo penes eum poteſtas remanet reuocandi. ꝛ facit optime. ſ. e. li. ſi delegatus. de offi. deleg.

l ¶ Omnes. poteſt ergo conſtitui ad vnam ꝛ ad plures ꝛ ad omnes cauſas ꝓcurator. ff. eo. l. i.

m ¶ Exercere. ſic ꝛ delegatus ab alio q̄ a principe ad vniuerſitatē cauſarum vnam delegat ꝛ in alijs iuriſdictionem retinet. ff. de iudi. cum pretor. §. i.

n ¶ Qui ad agendum. datus ad agenduꝫ defendere cogitur uel ſatiſdare de defendendo. ff. eo. l. ſeruum. in fi.

o ¶ Speciale. ut. j. §. vlti. cum ſimilibus.

p ¶ Non debet. ꝛ ſic nō valet tantum genus quo ad ſpeciē q̄tum ſpecies. ad idem. ſ. de ap. c. ij. de hoc habes. ſ. de offi. oꝛ. ſi ſacerdos. xxiii. di. q̄q̄.

q ¶ Nō expreſſos. nō tñ per hoc matrimoniū cōtrahere poterit. ut. j. e. c. vlt. nec poterit contra electum uel ꝓuiſum opponere crimina uel defectus. ut in cle. eo. ti. non poteſt.

r ¶ Admitteť. nō pro illa opi. hul. ꝛ alioꝝ doctoꝝ legum ꝙ paciſcens ꝙ caſuꝫ fortuitū nō opponet. aut aliquos expreſſit ſecuta generali clauſula. aut nullū ut in primo caſu teneat renunciatio: in ſecundo vō nō. ꝛ no. hec materia per Accur. ff. ſiquis cau. ſꝫ ꝛ ſi. §. queſitū. ꝛ recitari ſolet. ſ. de poſi. bona fides.

s ¶ Mandato. vel eo ꝙ habeat vim ipſius ſp̄alis mādati. ut. ſ. ꝓxi. rñſo.

t ¶ Deferre. ff. de iureiuran. iuſiurandum. i. §. fi.

u ¶ Uel paciſci. C. de tranſac. tranſactionis. vbi de hoc. ff. e. ti. l. ꝓcurator cui libera. ꝛ. l. mandato. ꝛ. ſ. de tranſac. cōtingit. ꝛ de arbi. per tuas. nec in integrum reſtitutionē pro alio petere. ſ. de reſti. in inte. coram. vbi de hoc. ꝛ hoc quando principaliter petitur. ſecus ſi incidenter. ſ. eo. ti. ſciſcitata. C. etiam per procu. cauſam in inte. reſtit. agi. poſ. l. vnica. Item in cauſa ſuſpecti tutoris. ff. de procu. nō ſolum. §. fi. Item vbi ſunt duo ꝓcuratores omniū rerum alicuius: tunc enim nō poteſt vnus ab alio ſine ſpeciali mādato exigere. ff. eo. l. qui duos. ꝛ. l. itaqꝫ. Item de interdicto de liber. exhi. ꝛ dedu. ff. eo. l. pomponius. in pn. Item in acceptilatione. ff. de accep. l. iij. Item in reſcriptoꝝ impetratione. ſ. de reſcript. nōnulli. et c. ex parte. Item in cauſa matrimoniali ſm vin. ſ. qui ma. accu. po. c. ex litteris in parte deciſa. ar. contra ſ. eo. ti. accedēs. ſꝫ ibi parentibus agētibus de matrimonio filioꝝ acceſſit ipſoꝝ conſenſus. ut ibi no. Itē ſm quoſdam in voto tranſmarino. ſ. de voto. ex multa. in pn. v̄. illis. Item in cōſūptorum inſtrumentorum exemplatione. de fi. inſtru. c. vlti. Item in his que ſe. apo. ſibi ſpecialiter reſeruauit. qō dic ut not. de offic. leg. ꝙ tranſlationem. Item in cōtrahendo mr̄imonio. j. eo. c. vlti. ꝛ in ſponſalibus qui cle. uel vo. veniunt. in compromiſſo. ſ. de arbit. ꝑ tuas. Item in abſolutione petenda ab excōmunicatione. de ſent. excō. quod de his. in fine. ꝛ arg. de peni. di. i. quem penitet. Item in oblatione filij idolis facienda. de conſe. di. iiij. queris. in prin. Item in cōtrahenda excōmunicatione. xxiiij. q. iii. ſi habes. in prin. Item in preſtatione iuramenti de calumnia. j. de iura. calū. c. vlti. Item in caſu ſ. eo. libro. de elec. procu. ꝛ de hoc vide in ſpecu. eo. titu. §. i. v̄. item opponitur ꝙ lꝫ habeat.

x ¶ Conceſſa. uel datus ſit in rem ſuaꝫ. In tribus ergo caſibus hoc poteſt. ſ. qñ habet ſpeciale: qñ habet generalem ꝛ liberaꝫ: qñ datus eſt in rem ſuam. hec probantur. ff. eo. l. procurator cui libera. ff. de iuiureiuran. l. iuſiurandum. §. fi. ꝛ. l. ſequē. C. de noua. l. non abſtulit. ꝛ. ff. de ſolu. l. hoc iure. ꝛ. no. C. de tranſac. l. tranſactionis.

y ¶ Qui generaliter. nō eget ſumma: quia ſatis ſummat ſeipm. hoc primū dictum ponebat Guil. pro queſtione in ſpe. eo. ti. §. i. in fi. ꝛ ſequendo vber. idem dicebat qō dicit hec decre. ꝛ idem no. hoſti. de procu. petitio. in. i. glo. ꝛ ſatis olim hoc dicebamus per decr. dilectus. vbi eſt hoc ſatis expreſſum. ſꝫ glo. videbatur ibi tacite cōſentire ꝙ generaliter fuerat conſtitutus ad negocia ꝛ ad iudicia.

z ¶ Generaliter. Nō ꝙ generaliter poteſt fieri ꝓcuratoris conſtitutio. ꝛ dicitur hoc. ſ. eo. petitio.

ꝛ ¶ Experiri. i. defendere. ſ. de iudi. c. i. alibi ponitur pro agere. ſ. de cau. poſ. paſtoralis.

9 ¶ Caſibus. exempla vide. ſ. c. proxi.

ꝝ ¶ Filiuſfamilias. nō dubitamus quin filiuſfamilias poſſet conſtitui ꝓcurator. ſ. eo. nō iniuſte. ꝛ. ff. e. l. filiuſfamilias. §. ipſe quoqꝫ. Sed an ſine mandato patris poſſit conſtitui dubitabať: ꝛ videbatur ꝙ nō: quia pro ſe nō admittitur. ergo nec pro alio: cum interdū admittatur pro ſe qui nō pro alio. ff. de poſtu. l. i. §. ii. iij. q. vii. §. tria ꝛ no. de hoc per Accur. C. de bo. que libe. l. vlti. §. i. in fi. Sꝫ quia nil deperit patri iccirco admittitur ſine mandato ut hic. et eſt ſi. j. de iudi. c. vlti. §. vlti. vbi autem deperiret patri haberent locum iura predicta. ad hoc. ff. ad trebel. ille a quo. §. fi. ff. de i integ. reſti. cū mandato. in fi.

a ¶ Xvij. annū. inſti. qui ꝛ ex qbus cau. ma. poſ. §. iuſte. ſic et aduocatus ꝑegiſſe debet. xvii. an. ff. ō poſtu. l. i. §. initiū. iij. q. vii. §. reꝝ.

b ¶ Ad negocia. no. hoſti. ſ. e. nō in iniuſte. in q̄rta glo. ꝙ ꝓcurator datus ad negocia maior. xvii. ꝛ minor. xxv. pōt agere ꝛ experiri. nā exq° ꝓcurator ad negocia agere pōt. ut. ſ. ꝓx. rñ. ꝛ minor. xxv. an. datur ad negocia ut hic. ergo ꝛ aget. ut ibi. io. an.

c ¶ Xxv. ff. e. ti. minor. C. de his qui ve. e. ipe. l. fi. C. e. ti. l. exigēdi.

d ¶ Si duo. uel plures. Emanauit hec decre. ad declarationē eoꝝ q̄ not. io. ii. q. vii. §. forma. ꝛ her. ſ. e. ti. nō iniuſte. ꝛ accur. ff. e. ti. l. pluribus. ꝛ inno. ꝛ hoſti. ſ. eo. in noſtra. ꝛ Guil. in ſpe. e. ti. §. ratione autem. v̄. quid ſi duo. ꝛ. v̄. ſeq.

e ¶ Simul. quia ſecus ſi diuerſis tēporibus. ff. e. l. ſiquis tñ. §. fi. ꝛ. ſ. eo. nō iniuſte. ꝛ hoc ideo. quia dando ſecundū videtur primū reuocare ut in predictis iuribus. ꝛ hoc eſt verum niſi exprimat ſe nolle primū reuocare. ff. de leg. i. ſiquis pluribus. ad hoc. j. eo. ſiquem. et hoc verū intelligo: etiā ſi ſecundus ꝓcurator nolit ſuſcipe mādatū

adiecto inſolidū[a] deputenť: vn⁹ ſine altero nō debebit admitti[b]. Secus[c] ſi ſint inſolidū ꝯſtituti: ſ; tunc illius melioꝛ erit ꝯditio qui ꝑ litis conteſtationē[d] negociū primit⁹ occupabit[e]. ¶ Poſt occupationem autē huiuſmodi alter ſe intromittere nequibit ulterius: cum ille litis dñs[f] ſit effectus: niſi dictū in conſtitutione fuiſſet ꝙ non fieret melior cōditio occupantis[g]: tunc enī ſi eū qui occupauit infirmari: moꝛi: abſentari: uel alias īpediri contingat aut ſi ꝓſequi foꝛte nolit: poterit alter ſuſcipere ac ꝑficere negociū ab alio inchoatū[h]: dū tñ ab alio nō fuerit alius ſubſtitut⁹: nã; ſi ſit: is preferri[i] debebit eidē. ¶ Ceterū vbi nullo ſubſtituto[k] alter[l] ſuſcipit negociū proſequendū is qui occupauit primit⁹: ipſū[m] reſumere poſtea impedimēto ceſſante[n] neqbit: niſi forſan illū cōtingeret impediri[o] ¶ Sane in electionū: poſtulationu;: prouiſionum ⁊ alioꝝ ſpiritualium negocioꝝ cauſis[p] (cu; talia celerioꝛē[q] expeditionē exigere dinoſcātur) volumus ſpecialiter[r] obſeruari: ut ſi plures ꝓcuratoꝛes ſimul in eis fuerint nō[s] inſolidu; deputati: iudex (ne propter eoꝝ concurſum negocia eadē intricari[t] ꝯtingat;) idoneioꝛe;[u] ex ipſis eligere ualeat: ⁊ ille ſolūmodo ꝓſequať: habeatq; quicquid cū illo ſic electo factum extiterit: plenā roboꝛis firmitate;: nec ad proſequendū alius admittatur poſtmodū: niſi prout eum qui non occupat negociu;: cenſuimus poſt occupationē factam ab alio ſuperi⁹ admittendum[x].

Idem.

Licet[a] is qui ꝓcuratoꝛ[b] conſtituitur ab abſente[c] dixerit preſentatū ſibi ſuſcipe[d] nolle[e] mandatū hoc tñ nequaquā obſtante[f] quā diu[g] ꝯſtituēs in eadē preſtiterit uolūtate: ipſū[h] acceptare poterit qñcunq; placebit[i].

¶ Idem.

Siquē[k] ſub ea foꝛma quotiēs te abeſſe[l] ꝯtigerit: cōſtitueris ꝓcuratoꝛē ad cauſā: nō ideo l; tractes eā poſtmodum per teipſum: procuratoꝛē ipſu; dinoſceris reuocare: quinimo ꝓcuratoꝛ idem procuratoꝛis aſſumet[m] officiū: quādocūq; te cōtigerit abſentare. ¶ Secus[n] ſi ſimpliciter a te fuerit cōſtitutus: tunc enī ſiue ante[o] litē ꝯteſtatā

ar. l. inſti. qui. mo. teſ. infir. §. poſterioꝛe. vbi diciť ꝙ ſcdm teſtamentū rūpit pmū. ſ; ex ſecūdo teſtamēto aliqs heres factus nō ſit uel eſſe noluerit. ſic ⁊ hic ar. ꝓdictoꝝ iuriū. ⁊ hoc tractat guil. in ſpe. e. ti. §. rōne autē. v̄. ſ; cum dato ſecundo.

a ¶ Inſolidū. aliqd operať ſ; nō per oīa qd ſonat ut. j. p;.

b ¶ Admitti. aliud in executoꝛibus vltime voluntatis. ut. j. de teſta. c. vlt. in fi. ⁊ in procuratoꝛibus datis ad iudicia ſpiritualiū cauſarum. ut j. eo. §. ſane. ⁊ in tutoꝛibuſ. ff. de admi. tut. decreto. in fi. et in his de benignitate ſecus eſt receptū ut ibi. Et eſt ratō dicti. quia hi duo cenſentur ꝓ vno. ſ. eo. li. de elect. c. pe. §. i. Eſt ergo hic neceſſe ꝙ vterq; admittať ſicut in iudicib⁹ datis ſine clauſula ſ. de offi. dele. cām matrimonij. S; qd dices. ecce vnus cōfiteť ⁊ alter negat: quid erit? Super h̄ fuit diſſenſio. dicūt quidā ꝙ facta eſt litiſ ꝯte. ⁊ ſtatur ꝯfeſſioni qd ſic ꝓbatur ſi dñs ꝑſens eēt et cōfiteretur ⁊ negaret ſtaretur cōfeſſioni que cōtra eu; eſt ff. de inter. ac. de etate. §. i. ergo idē in his qui perſonā domini repreſentant. Alij dicunt ꝙ eligere poteſt dñs vtrū ſtetur negationi uel cōfeſſioni. ar. ſ. de re iudi. duobus. ⁊. ff. de re iudi. duo iudices. Tertij dicunt ⁊ foꝛte melius ſm inno. ꝙ per talem reſponſionē nō fit li. ꝯte. ſ; procedendū eſt cōtra dñm tanꝗ cōtra contumacē ꝓ eo ꝙ nō miſit ꝓcuratoꝛes inſtructos. de iura. calū. in pertractādis. prima opinio placuit hoſti. ſ. eo. in noſtra. Mihi placet vltima quia cōfeſſio uel negatio vnius ſolius etiam altero nō reſiſtente nō valet. ut. ſ. in prin. multo minus altero reſiſtente. ad hoc. ſ. eo. li. de elec. c. pe. §. ſi autem. Et ꝓpter euitanda hec dicebat her. ſ. eo. nō iniuſte. ꝙ ſatis erat equum ꝙ ſiue adijcereť inſolidum ſiue non ſemper iudex eligeret idoneioꝛem. ad hoc. ff. de accuſa. ſi plures. ff. de admi. tu. ſi plures. ſ; nō eſt verum niſi in caſu. j. eo. §. ſane. Vinc. autē dicebat ob predictā cauſam ꝓcura. tales nō admittendos. S; vera eſt eiuſ opi. in caſu. ſ. eo. li. de elec. c. pe. §. ſi aūt. alias nō ut hic vides.

c ¶ Secus. ſ. quia tunc vnus admittetur ſine altero.

d ¶ Litis cōteſt. quia tunc demū agere videtur. ff. rem ra. ha. l. amplius. ad hoc. ſ. de offi. dele. relatū. ⁊ de v̄. ſig. ex parte. ij. ⁊ concoꝛ. ff. eo. l. pluribus. Interdū autē dicitur quis occupare. quia pmo ad ſententiā deuenit. ut in actio. de pecul. ⁊ in noxali. ff. de pecul. ſi vo ff. de noxal. ſiquis a multis. quia nō pꝛeſumitur quis aſtrictus. ⁊ iō ibi ante ſententiam nullus occupare videtur. arg. C. de act. ⁊ obli. l. negantes. Et delegatus cum clauſula. vos uel alter veſtrum occupat per quālibet inchoationem iudicialem. ſ. de offi. dele. cum plures. aliquando nihil operatur occupatio. ff. de dam. infect. ſi finita. §. iulianus. ff. ut in poſſeſ. lega. l. is cui. §. qui prioꝛ. vbi omnes equaliter in poſſeſſionē mittunť. l; partes ſibi faciāt per ꝯcurſum.

e ¶ Occupabit. in bona ſignificatione. ſic. vii. q. i. factus eſt coꝛneli⁹ alibi in mala. ſ. eo. li. de elec. generali. vbi de hoc.

f ¶ Dominus. ſ. eo. c. i. cum ſuis cōcor.

g ¶ Occupantis. ⁊ nihilominus cōtra voluntatē domini melioꝛ fiet ipſius occupantis conditio. quia ſtatum iuris imutare nō potuit in totū. ad hoc. ſ. de teſta. requiſiſti. ⁊. c. tua. ff. de le. i. l. nemo. ſi ergo nō valet in totum ut agit valeat pꝛo ea parte ⁊ eo modo quo valere poteſt. ad idē. j. de deſpon. impu. c. i. §. i. ⁊ determinatum eſt hic qd dubie tractabat guil. in ſpe. e. ti. §. ratione aūt. v̄. quid ſi dictū fuit.

h ¶ Inchoatum. ſi. ſ. eo. li. de offi. dele. cum plures.

i Preferri. eſt enī conſtitutus ab eo qui potioꝛ eſt clauſula nō ob. ut. ſ. vidiſti. excludet ergo. illum cum vices potioꝛis gerat. ad hoc xciii. di. c. vlt. ⁊. xciiij. di. c. ii. de pꝛeben. hi qui.

k ¶ Subſtituto. ab occupāte. nunquid hunc reuocare poſſit? dic ut dixi. ſ. eo. ti. is qui.

l ¶ Alter. collega datus cum eo inſolidum.

m ¶ Ipſum. negocium.

n Ceſſante. ar. ꝯ ſ. e. li. de elec. cupiētes. §. ꝙ ſi. ⁊. j. d ſen. ex. eos qui. vbi ceſſante impedimēto teneť quis ad hoc ad qd ꝑus tenebať. ſ; hic iam alius occupauit ⁊ eo caſu quo potuit. vñ nec v̄tus clauſule hoc operať ut vides.

o ¶ Impediri. ⁊ tunc ille aſſumet. nec ille ſubſtitutu; dare poterit cū litē nō fuerit conteſtatus. ſ. e. c. i. §. i.

p ¶ Cauſis. ſec⁹ in negocijs etiā ſpūalib⁹ ut p;. ſ. de elec. c. pe. §. ſi aūt. qd eſt ꝯ ⁊ ibi dixi

q ¶ Celerioꝛē. de hoc vide qd dixi. ſ. e. li. de elec. c. vlt.

r ¶ Spāliter. nō ꝗ ꝙ favoꝛ aliquid inducit ꝯ ius poſitiuu;: qd habuiſti. ſ. in ꝑn. decr. Et nō per hāc lrām reprobatā illā opi. ꝗ videbať equa. her. ſ. e. nō iniuſte. ꝙ ſiue eſſet clauſula inſolidum ſiue nō iudex poterat eligere. ſ; nō ē veru; niſi in ſpūalibus ut hic vides et faē ꝓ illa opi. ff. de popul. ac. l. ii. ſ; nō ob. q2 ibi plus tāgiť vniuerſitas ꝗ priuata pſona. ⁊ iō fuit electio magrat⁹.

s ¶ Nō inſolidū. ſi enī inſolidū nō eſſet ſpāle. q2 omni caſu iudex eligeret ſi ambo concurrerent ⁊ ſimul occuparēt. ad hoc. ſ. de elec. c. pe. §. i.

t ¶ Intricari. ut ex contrarijs riſionibus. parat igiť viā expeditioni negocij ꝓuidet domino abſenti occurit partiu; laboꝛibus ⁊ inutilibus expēſis ad que omnia tenetur iudex. ſ. eo. li. de offi. oꝛdi. ut litigantes. de reſcrip. ſtatutu;.

u ¶ Idoneioꝛem. ff. de accu. ſi plures. ff. de admi. tut. ſi plures. ⁊ videtur idoneioꝛ magis honeſtus ⁊ qui melius merita cauſe nouit. ſ. de iura. calum. in pertractandis.

x ¶ Admittendū. ſ. qñ nō dedit ſubſtitutū ⁊ nō pōt uel nō pōt vult ꝓſequi.

a Licet. ꝓcuratoꝛ qui renuit acceptare mandatū penitere poteſt ꝗdiu cōſtituens in eadem perſeuerauerit voluntate.

b ¶ Procuratoꝛ. ad iudicia uel negocia nō curo cum nō diſtinguat. ⁊ eade; ratio ſit vtrobiq;.

c ¶ Abſente. pꝛeſens igitur ⁊ abſens quis poteſt ꝯſtitui ꝓcuratoꝛ ut hic. ⁊. ff. e. l. ſ. de confir. vti. uel inuti. cum dilecta.

d ¶ Suſcipe. ꝙ ſi ſciēter illud ſine ꝓteſtatione recipit dñm qui pꝛo eo debite cauerat ſup incluſis in ꝓcuratoꝛio defendere cogiť. ut in cle. eo. ti. c. i.

e ¶ Nolle. de nolle ⁊ velle quomodo alterū extenſiuū alterū nō. vide qd not. ff. de verb. obli. ſiquis ſtipulatus ſit.

f ¶ Obſtāte. ⁊ ſic nō ſpāle ꝯ regulā. j. de reg. iu. qd ſemel. cū ſuis cōcoꝛ.

g ¶ Quādiu. ſi ergo mutaſſet voluntatē uel cauſam agendo uel aliū ꝓcuratorem dando ſecus eſt. ut dixi. ſ. c. ꝓxi. in ꝑn. ad hoc. j. c. ꝓxi.

h ¶ Ipſum. mandatum.

i ¶ Placebit. ar. ꝯtra. ff. de ſuc. edic. l. i. §. qui ſemel. vbi ſi ille qui eſt pꝛimi gradus dixerit ſe nolle ſuccedere ſtatim ius deuoluitur ad eū qui eſt ſecūdi gradus. ſ; ibi erat ad quē ex renūciatione ius deuoluebať. hic ad nullum aliū ꝗ ad dñm ipſum ꝓcuratoꝛē ꝯſtituente;. vñ ſatis dici pōt ꝙ de quadam perſeuerantia voluntatis ⁊ equitate ille uel non deſinit eſſe procuratoꝛ. uel ſi deſinit iure permittente reaſſumere poteſt. ⁊ foꝛte ſtatutum fuit ne contingat ꝓpter procuratoꝛis defectum negocia ꝓtelari. ad hoc. ſ. c. pꝛoxi. Credo tamē per pꝛedictam. l. ⁊ per hanc litteram ꝗdiu. ⁊c̄. ſi dominus dixiſſet. conſtituo talem. qui ſi renuerit: talem conſtituo. nō habere tunc locum hanc decre. Et not. arg. ꝙ ſi electus pꝛeſentata ſibi electione renuat cōſentire: adhuc electoribus in eadem voluntate manentibus poterit conſentire alias nō. quod verum eſt quia a pꝛincipio renuunt ⁊ quaſi inuiti trahuntur. viii. q. i. qui epiſcopatum. ⁊. c. in ſcripturis. io. an.

k Siquem ſub ea. dominus dans procuratoꝛem: quotiens contingit eum abeſſe: cauſam tractando pꝛocuratoꝛem nō intelligitur reuocare. ſecus ſi ſimpliciter: niſi expꝛeſſe pꝛoteſtetur ꝙ ipſum reuocare nō intendit uel alias hoc appareat ex pꝛobabilibus cōiecturis. Decre. iſta approbat quod no. per Inno. ⁊ Hoſtiē. ſ. eo. c. petitio. ⁊ vide quod not. ff. manda. qui mutuam. §. non ideo.

l ¶ Abeſſe. ſub hac ergo foꝛma poteſt dominus ꝓcuratoꝛē dare. ſic ⁊ delegatus pape ſubdelegatum pape. ſ. de offi. dele. ſi delegatus. eo. li.

m ¶ Aſſumet. ſi. C. de cura. furi. l. pe. ff. manda. qui mutuā. §. nō ideo. io. an.

n ¶ Secus. ſ. quia non aſſumet. ⁊. j. declarat quare.

o ¶ Ante litē. tunc reuocať ſine cauſa ⁊ inuitus. ut. ſ. e. c. ii. cū ſuis concoꝛ.

a ¶ Siue poſt ad hoc. ſ. eo. nõ iniuſte. ff. eo. l. pluribus. ff. manda. qui mutu am. §. nõ ideo minus. ſꝫ ꝯtra. ſ. eo. c. ij. vbi poſt litẽ cõteſta. procurator nõ re uocatur. Solu. quidã dicunt hunc caſum addendũ. ſ. ꝙ procuratorẽ poſt li. conteſt. a ſe nõ reuocat dominus ut det aliũ procuratorẽ: ſꝫ ſi cauſam tractat bene. Sꝫ ad hoc cõtradicit finis ipſius decre. que dicit ꝙ adeſſe poteſt ſꝫ nõ tractare. ⁊ eſt expreſſum. C. eo. l. ꝓcuratoribus. vbi hẽs: ꝙ poſt cõteſtationẽ a ꝓcuratore factã non habet domin⁹ poteſtatẽ proſequendi negocium. dic ergo ⁊ verius ꝙ decre. iſta ⁊ ſupradicta iura loquunt̃ quando domino poſt litẽ conteſta. nõ cõtradicit̃ litis aſſumptio. ut legit̃ ⁊ not. ff. e. ti. e. l. que omnia. ⁊ ideo illa littera que eſt. ſ. e. ti. e. li. c. ij. ibi ipſo nolente ſoluit cõtrariũ. et ita etiã tenẽt ꝑdicti doc. in decr. petitõ. ſ. e. ſi aũt ꝯdicit̃ tunc locum habet decre. illa ꝙ cauſa ꝯgnita reuocabitur alias nõ.

b ¶ Aſſiſtas. quod põt eo inuito. ſ. eo. ꝗuis. in fi. ff. eo. l. paulus. ff. de inoffi. teſt. ſi ſuſpecta.

c ¶ Manere. ad idem. ſ. eo. ſi duo. ⁊ no. pro proteſtatione: quia hec ſaluat ꝙ ſine ipſa ꝑderetur. de hoc. ſ. de conſtit. cum. M. ⁊ de elect. cumana. xxvii. di. c. i.

d ¶ Veritatẽ. ff. eo. l. ſi actor. j. de iudi. c. i.

e ¶ Accidat. puta quia vinculis detinetur. ſ. eo. ꝗuis.

ſiue[a] poſt ad cauſam ipſam uenias: nõ ut ipſi procuratori aſſiſtas[b] ſꝫ ut cauſam tractes eandẽ: tractãdo ipſam eũ reuocare cẽſeris: niſi dicas expreſſe ꝙ ipſum vis in officio procurationis hoc nõ obſtante manere[c]: uel niſi ꝙ nõ animo reuocandi hoc facias: ex aliquibus appareat cõiecturis: ut ſi forſan aliquis immineat articulus: in quo tu noſti melius veritatẽ[d]: aut ſi ſit ꝓcurator ipſe infirm⁹ uel forſitan ſe abſentet: ſeu quicq̃d aliud accidat[e]: propter qḋ ipſi cauſe tua ſit preſentia opportuna[f].

Idem.

Procurator[g] non aliter cenſetur idoneus[h] ad matrimoniũ contrahendum[i]: quã ſi ad hoc mãdatuꝫ habuerit ſpeciale[k]. ¶ Et quãuis alias is qui conſtituitur ad negocia procurator aliũ dare poſſit[l]: in hoc tamen caſu propter magnũ quod ex facto tam arduo poſſet periculum imminere: nõ poterit deputare[m] alium: niſi hoc eidem ſpecialiter ſit cõmiſſuꝫ[n]. ¶ Sane[o] ſi ꝓcurator antequã contraxerit[p]: a domino fuerit reuocatus[q]: cõtractum poſtmodum matrimoniũ ab eodẽ ſꝫ tam ipſe quã ea cum qua contraxit: reuocationeꝫ huiuſmodi penitus ignorarent[r]: nullius momenti exiſtit[s]. cum illius conſenſus defecerit ſine quo firmitatẽ habere nequiuit[t].

Rego. x. in ꝯci. gene. lugduñ.

De his que vi metuſue cauſa fiũt

Abſolutionis[u] beneficiũ ab excõmunicatiõis[x] ſententia: uel quãcunqꝫ reuocationem[y] ipſius: aut ſuſpenſionis[z] ſeu etiam interdicti[⁊] per vim[ꝯ] uel metum extorta[ꝝ] preſentis conſtitutionis auctoritate: omnino viribus uacuamus[a].

¶ Ne autem ſine vindicta uiolentie creſcat[b] audacia: eos qui abſolutionem ſeu reuocationem huiuſmodi vi uel metu extorſerint[c]: excõicationis[d] ſententie decernimus

r ¶ Ignorarent. ſpeciale in hoc caſu: cũ alias reuocatio procuratoris ad negocia ad ipſum procuratorem venire debeat. de quo dic ut. ſ. de reſcript. ex parte decani. De reuocatione procuratoris ad iudicia. dixi. ſ. eo. c. ij.

s ¶ Exiſtit. arg. contra. ff. de diuor. l. ſi peniteat. reuocatuꝫ eſt ergo mandatum. ſꝫ mandatarius hoc ignoret quanq̃ agat: ne ſine culpa ſua damno afficiatur. ff. mãda. ſi vero nõ remunerandi. ⁊ l. ſi mandaſſem.

t ¶ Nequiuit. xxvii. q. ii. c. i. ⁊. ij. ⁊ ꝑ totum: de ſponſ. cum locum. ⁊ c. tua. ⁊ de deſpon. impub. c. i. Et eſt ratio: quare furioſus ñ cõtrahit quia non poteſt cõſentire. xxxvii. q. vij. neqꝫ. ⁊. ſ. de ſpon. dilectus.

u Abſolutõnis. excõmunicatõnis ſuſpenſionis uel interdicti. Abſolutõ uel reuocatio per vim extorta non tenet. Secũdo dicitur ꝙ extorquens excommunicat⁹ eſt ipſo iure. huius decre. fuit dubitatio. q꞉ regulariter que per metum fiunt valent ⁊ obligant. qḋ dic ut not. xv. q. vi. auctoritatem. ⁊. ſ. e. c. abbas. Fallit in caſibus ibi no. ad quos adde iſtum. ⁊ quia ſicut iniuſta excõmunicatio ligat: ſic videbat̃ de iniuſta abſolutione. de peni. di. i. verbum.

f ¶ Opportuna: pone procurator nõ habebat mandatuꝫ iurandi de calumnia vnde oportuit venire dñm ⁊ iurare. j. de iuramẽ. calũ. c. vlti.

g Procurator. tria dicit. Primo ꝙ procurator ad cõtrahendum matrimonium debet habere ſpeciale mandatum. Secundo ꝙ talis procurator nõ ſubſtituit: niſi ad hoc mandatum habeat. Tertio ꝙ ſi talis procurator reuocatus etiã ignoranter ꝯtrahit nõ tenet matrimoniũ.

h ¶ Idoneus. an per ꝓcuratorem poſſit contrahi matrimoniũ. de hoc nõ dubitatur per canonem. xxxii. q. ii. honorantur. ſ. de cõuer. coniu. ex parte. ii. ⁊ qui cle. uel vo. c. veniens. ad idem de matri. ꝯtrac. c. ij. ff. de ſpon. ſufficit. ⁊ l. vlt. ⁊. ff. de ritu. nup. l. mulierem. omnes enim cõtractus qui cõſenſu contrahuntur inter abſentes contrahunt̃. ff. de cõtrahẽ. emp. l. i. §. eſt autẽ. ſꝫ cõtra ſ. de ſpon. du. c. i. ibi: corde tamen ⁊ ore. ⁊c̃. Sꝫ dic ꝙ ſatis dicitur ore cõſentire qui per procuratorẽ conſentit. j. de reg. iur. qui per aliuꝫ. Sed an procurator ille debeat ad hoc habere ſpeciale mandatuꝫ dubitabatur: dicebamus autem ꝙ ſic ſicut ⁊ in alijs caſibus quos not. ſ. eo. li. ⁊ ti. qui ad agendum. § vlti. ⁊ ad hoc facit. ſ. de deſpon. impu. c. i: ⁊ inſti. de nup. §. i. ⁊ expreſſuꝫ erat ff. de ritu. nup. l. generale. ⁊. l. mulierem.

i ¶ Contrahendũ. nec ad cauſam matrimonialẽ agendam. ut dixi. ſ. e. qui ad agendum. §. vlti. ſm Vincẽ. ſed ad hoc cõtra. ſ. eo. accedens. ſꝫ ſol. ut ibi no. ber. in fi. vlti. glo.

k ¶ Speciale. Sꝫ nunquid ſi habet generale cum quibuſdam expreſſis clauſula ſubſecuta. ut. ſ. eo. li. ⁊ ti. qui ad agendum cõtrahere poterit: videtur ꝙ ſic per illud. c. ſꝫ contrariũ credo ut ibi dixi. dico enim ꝙ illa clauſula generalis que ſequitur ſpecialia expreſſa ſimilia includit: ſꝫ nõ longe maiora ut eſt in caſu noſtro. notabiliter enim tale cõcedi debet ⁊ hoc voluit hec littera. ad hoc. xii. di. nos conſuetudinem. ſ. de reſcrip. ſedes. C. de diuer. reſcript. l. i. ff. de vi. tri. ⁊ oleo leg. l. vlt. in fi. ⁊ ad hoc facit finis huius capituli. maxime cum requiratur ſpeciale mandatum: ⁊ de expreſſa perſona ut ſtatim dicam. ⁊ ſic dubitatio non procedit. Sꝫ quid dices. nunquid ſufficit ſpeciale mãdatum ad contrahendũ: uel requiritur ſpeciale de certa perſona ⁊ expreſſa: et videtur ꝙ non requiratur expreſſa perſona. arg. ſ. eo. c. i. ii. riſo. Sꝫ dic cõtra. per. l. ff. de ritu. nup. l. generali. ad hoc. ſ. de arbi. innotuit. cum ſuis concor. ⁊ que no. xxix. q. i. in ſumma.

l ¶ Poſſit. libere ⁊ qñcunqꝫ. ſ. eo. c. i. in fi. ⁊. ff. manda. ſi ꝓcurator.

m ¶ Deputare. ⁊ ſic fallit illa regula. ad idem. ff. de rit. nup. generali in prin.

n ¶ Comiſſũ. ꝯcor. ſ. eo. c. i. ij. rñ. ſ. de offi. del. is cui. ⁊. c. vlt. §. vices quoqꝫ.

o ¶ Sane. hoc qḋ dicit̃ hic notabat io. lxiiij. di. tibi dño. ⁊. xxx. q. v. nec illud.

p ¶ Contraxerit. matrimoniũ dicitur cõtrahi per mutuũ conſenſum. ⁊ eſt verum in hoc caſu. ſecus in matrimonio ſpirituali: quia ex quo clerici elegerũt ſꝫ adhuc nõ ſit per mutuũ electi conſenſuꝫ matrimonium ſpirituale ꝯtractũ tamen penitere non poterunt. ſ. de elect. publicato. ⁊. c. cum inter canonicos ⁊ facit ad hoc de tranſla. inter corporalia.

q ¶ Reuocatus. vel vetitus ne contraheret. Quid ſi iurauerat dominus non reuocare uel penitere: Item ſꝫ periurus ſit ⁊ de hoc debeat ſibi penitẽtia imponi. de ſpon. ſicut. ⁊. c. ſi inter. in fi. defuit enim conſenſus. et ſic idem iuris cum eadem ſit ratio. io. an.

x ¶ Excõicationis. etiã iniuſte humiliter. debebat enĩ abſolutioneꝫ petere nõ per metũ compellere. quia ſentẽtia paſtoris ſiue iuſta ⁊c̃. xi. q. iii. c. i. ſm guil. ⁊ gar.

y ¶ Reuocationẽ. differentiã facit inter abſolutionẽ ⁊ reuocationeꝫ ⁊ põt dici abſolutio ſolẽnis q̃ fit iux̃ formã eccleſie: reuocatio verbalis ſine ſolennitate: uel vbi tenuit excõicatio locũ hꝫ abſolutõ. vbi nõ tenuit reuocatio. uel refert̃ reuocatio ad abſolutionẽ ad cautelam.

z ¶ Suſpenſionis. intellige indiſtincte ut loquitur. i. ab officio ſiue a beneficio ſiue ab ingreſſu eccleſie. j. de ſen. ex. is cui.

⁊ ¶ Interdicti. iſta tria ſunt paria. q꞉ omnia ſub eccleſiaſtica cẽſura cõtinent̃ ⁊ ſecũ trahunt executionẽ. vnde ſequẽs appellatio non ſuſpendit eaꝝ effectũ. ſ. de appel. paſtoralis. ⁊. ad hec quoniam. j. de ſen. ex. is cui. ⁊ in ſcriptis ferri debent. j. de ſentẽ excõ. cum medicinalis. §. ⁊ hec eadem.

ꝯ ¶ Vim. vis eſt maioris rei impet⁹ cui nõ põt reſiſti. ff. eo. l. i. in fi. ⁊. l. ii. ⁊ quot modis ſumat̃. ⁊ quot actiones uel interdicta inducat no. ſ. e. ad audientiã. Metus aũt eſt trepidatio mẽtis inſtãtis uel futuri ꝑiculi cã. ff. e. l. i. ⁊ exigit̃ ꝙ preſens ſit metus. ſꝫ futuꝝ ſit periculũ. ff. e. l. metũ. ij. ⁊ quis metus excuſet. no. ſ. e. dilecti.

ꝝ ¶ Extorta. ſic nec ſubditi electi a prelatis debent tranſeundi licẽtiam extorquere. ſ. e. li. de elec. quorundã. io. an.

a ¶ Vacuamus. ipſo iure hic vacuat̃ qḋ fit per metũ alibi per actionẽ qḋ metus cauſa. alias per conſtitutionẽ principũ alias per indicis officiũ. qḋ dic ut no. ſ. e. cũ dilecti. Quid in excõicatione ꝑ vim uel metũ extorta: videt̃ ꝙ idẽ. ſ. ꝙ ipſo iure nõ valeat. q꞉ par ius ligandi ⁊ abſoluendi dñs eſſe voluit. de pe. di. i. verbũ. ad hoc. xi. q. iij. iniuſte. ſꝫ dic ꝯtra ſm guil. xi. q. iii. quattuor. põt tñ per exceptionem elidi ut ibi no. ar. ff. de fur. interdum. §. i.

b ¶ Creſcat. nam ſi negligenter ea que male ⁊c̃. xxxv. q. ix. loci. ſ. de vi. ⁊ hone. cleri. ut clericorum.

c ¶ Extorſerint. ſi ergo metũ intulit ſꝫ iudex abſoluere noluit nõ habet locũ hec pena. q꞉ uerba ⁊c̃. ſ. de cleri. nõ reſi. relatũ. cũ ſuis cõcor. ⁊ optie facit. ff. de in ius vo. l. ꝗuis. alias tñ punit̃ inferens ꝓ qualitate delicti. ff. ad. l. acqui. ita vulneratus. io. an.

d ¶ Excõicationis. no. excõicatũ amplius excõicari. qḋ dic ut no. iij q. iiij. engeltrudã. ⁊ de iude. ita quorũdã. ſi aũt nõ ipſe excõicat⁹: ſꝫ alius metũ inferat nõ excõicatus erit. ⁊ tũc nõ ſumat̃ predictũ ar. Sꝫ nunqd h̃ caſu ipſe excõicatus interdictus uel ſuſpẽſus incurrit hanc penã: dic ꝙ ſic ſi mandauit: uel eius noĩe factũ ratũ habuit. ſ. de elec. ſciãt. j. de ſen. ex. cũ quis. nec dicã iſtos penã euadere. ſꝫ abſolutor poſtea ratũ habeat illud qḋ ab initio coact⁹ fecerat. q꞉ ſtati ab initio ligati fuerũt. abſolui tñ poterũt per ſuũ ordinariũ. cũ con

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ditor canonis ſibi nō retinuerit abſolutionē.j.de ſen.ex.nup.ꝛ dixi ſ.e.li.de elec.ſciant.ꝛ in hanc penā incidit qui per penā amiſſiōis rerū ad hoc cōpellit ipſum excōicatorē.ut.ſ.eo.c.abbas.
g ¶ Subiacere. Quid ſi ꝯpulit per vanū metū de quo timere nō debebat nūquid tūc locū hꝫ hec pena: dic ꝙ nō ſm gar.q2 talis met9 nō inducit reſtitutionem nec ꝓprie appellaꝛ met9.ff.eo.l.metū.cū.ll.ſeq.ꝛ.l.nec timorē. Et qs ſit iuſtus met9.no.ſ.eo.cū dilecti. ille ꝗ met9 qui putaꝛ iuſtus ad reuocandū ea ꝗ per illū fiūt: ille penā ꝯſtitutōis inducit: alius nō.

subiacere[a].

Grego.ix.

De reſtitutione in integrū.

Eccleſia[b] que ad tractandam ſententiam[d] uel contractum[e] per beneficium[f] reſtitutionis in integrum poſtulat ſe admitti: ſi quadriennij[g] ſpaciū poſt ſit lapſum: ꝛ negligenter[h] omiſerit: non eſt ad beneficiū huiuſmodi admittenda[i]: niſi preuaricationis[k] uel fraudis manifeſte[l] ꝓbeꝛ[m] ſup hoc interueniſſe cōmentum[n]: aut[o] alia rationabilis cauſa[p] ſubſit: que ſuperiorem mouere debeat ad idem beneficium concedēdum.

Bonifacius octauus.

Si aduerſus[q] confeſſionē[r] in iudicio[s] a ſe[t] factam leſa[u] eccleſia beneficiū reſtitutionis in integrū[x] infra quadrienniū ab ipſi9 confeſſionis tpe cōputandū[y] petere negligenter[z] omittat nō eſt: niſi aligd rationabile[ꝛ] appareat: quod aliud[ꝯ] ſuaſerit faciendū: ad hoc petendū ulteri9 admitēda. Ubi vō p uiā communem reuocationis erroris quē in facto[ꝛ] pretendit: vult aduerſus ſuam cōfeſſionē eccleſia ſe iuuare[a]: hoc qñcūqꝫ poterit[b]: donec negocium ſit finitum[c].

Boni. viij.

De arbitris.

Si ex tribus[d] arbitris te duo in decem: ꝛ terti9 in quinqꝫ condēnent: debꝫ ſentētia preualere duorū[e] lꝫ cū vnus[f] in.xv. alius in.x. tertius vero in quinqꝫ pronunciant illius qui dixit de ſūma minori[g]: cuꝫ in illa omnes concordes exiſtant:

b ¶ Eccleſia. que. Eccleſia p9 qdriēniū nō admittiꝛ ad petēdū reſtitutiōꝫ ꝯ ſententiā uel ꝯctū. niſi rōnabilis aliq cā hꝫ ſuadeat. Oliꝫ ex ua gabaꝛ decre iſta. et quidā intitulabant eā alex. alij greg.ix ꝛ ei9 fuit ut hꝫ videꝛ excepto fine qui ſuꝑadditus fuit ut ibi dicā. Emanauit aūt ad declarationē eoꝝ que not.in glo. ꝛ omnes antiqui ꝛ moderni.ſ.eo.c.i.
c ¶ Eccleſia. que fungiꝛ iure minoris facti maioris ꝛ iure reipublice.quod dic ut not.eo.ti.c.i.
d ¶ Sniam. C.ſi aduer.rem iu.l.i.ꝛ.ſ.eo.tum ex litteris.
e ¶ Contractū. C.ſi aduer.ven.l.i. C.ſi aduer.do.l.i. Idē ſi aduerſus cōfeſſionē.j.c.ꝓx.uel aduerſus ꝓbationē omiſſam.ſ.e.cū veniſſent.ꝛ.c.auditis.an aūt ꝯ pſcriptionē reſtituaꝛ eccleſia: dic ut.ſ.e.auditis.in glo.aīpe.vel ꝯ lapſum tpis exquo leſa eſt.ꝛ tunc reſtituiꝛ infra quadrienniū a tēpore leſionis.ſꝫ ad idē tēpus tantū quo leſa fuit.ut in cle.e.ti.ab eccleſia. Nō tñ ꝙ qñ eccleſia ꝯ ꝯtractum reſtitutionē petit mai9 eſt ſuū priuilegiū ꝙ minoris in hoc.q2 ſi minor iurat nō ꝯuenire nō reſtituiꝛ. C.ſi aduer.ven.auc.ſacramenta puberū. Si aūt ꝑlatus iurat nō repetere uel ꝯuenire in ꝯtractu dānoſo eccleſie ſic iurando deierauit ꝛ eccleſia eodē petente uel alio ex iudicis officio reſtituiꝛ.xxxv.q.ix.quod quis. de re.ec.nō alie.ſi quis.de iureiu.ſicut.ꝛ.c.intellecto.de inſti.cum veniſſent.
f ¶ Beneficiū reſtitutiōis.q2 ſi per viā iuris cōis ſecus. ut ſi diceret ſniam nullā ꝯctum nullū fuiſſe.uel in caſu.j.c.ꝓxi. Et ſcire debes: ꝙ ſi preſteꝛ reſtitutio quilibet recuperat qō prius ſuū erat.ff.de mino.qō ſi minor.§.reſtitutio.ꝛ.l.intra vtile. C.de repu.l.vna.et. C.ſi aduer.vſuca.l.vna.
g ¶ Quadriēnij.ſpaciū qō daꝛ minori facto maiori infra qō oportet ꝙ aſſumat ꝛ finiat cām.qō dic ut diciꝛ in cle.e.ti.ab eccleſia. C.de tē.in inte.reſti.l.petēde.ꝛ.l.fi.ff.de mino.l.papi.exuli.niſi p iudicē uel reū ſteterit.ut in dicta.l.petēde.in fi. ꝛ ſic poſſent intelligi.ſ.e.tū ex lris.ꝛ.ſ.de re.ec.nō alie.ad noſtram.ut.j.dicam.
h ¶ Negligenter. nō delictū prelati in omittēdo ꝑiudicare eccleſie. ut no.xvi.q.vi.ſi epm.de hoc dicam.j.de reg.iu.delictum.
i ¶ Admittēda.reprobata eſt ergo opi.ala.guil.na.ꝛ goff.qui no.ſ.e.c.i.ꝛ ipſe goff.in ſum.huius ti.§.ſit cōputatio.ꝛ.§.qñ autē.ꝙ etiā indiſtincte poſt quadrienniū reſtituiꝛ eccleſia. hoc probant per decre.predictā.ſ.e.c.i.ibi: ſemper debeat illeſa ꝛc.ꝛ per.c.ſ.e.ti.tum ex lris.ꝛ.ſ. de re.ec.nō alie.c.ad nr̃am. Approbata eſt aūt opinio vin.ber.io.inno.ꝛ hoſti.ꝛ ab.qui omnes dixerūt cōtra. Ad iura in cōtrariū allegata rñ.ut in ipſis iuribus not.
k ¶ Preuaricationis.preuaricator eſt qui corruptus in totū ab accuſatione deſiſtit.ff.ad turpil.l.i.ii.q.iii.§.notandū. ſꝫ hic nō proprie poniꝛ.q2 de tali nō loquitur.ſꝫ ꝑuaricator qſi varicator qui ex vtraqꝫ parte ꝯſiſtit quinimo ex altera.ſic iſti fingūt exterius ſe bene adminiſtrare ꝛ tñ ſpoliant uel dāna inferunt. vel dic preuaricationis quo ad ſententiam fraudis quo ad contractum.
l ¶ Manifeſte.i.euidentis. ꝛ ſic eſt nomen ꝛ caſus genitiui. uel eſt aduerbium.ꝛ expone manifeſte.i.clare.
m ¶ Probetur.q2 qui dolū allegat.ꝛc.ff.de ꝓbat.quotiēs.§.q dolo.
n ¶ Cōmentū.i.deceptionē uel occultū uel malicioſum tractatuꝫ.et hoc caſu lꝫ petens eccleſia reſtitutionē fuerit in culpa: ille ꝯtra quē petiꝛ fuit in dolo ne beneficiū illud petereꝛ infra quadrienniū ꝛ dolus culpe preponderat.ff.ad.l.aqui.item ſi obſtetrix.in fi.
o ¶ Aut alia.poſſibile eſt ꝙ iſta verba fuerunt Grego.tamen in extrauaganti ſua qua vtebamur nō erant. vñ credo ꝙ addita fuerint per Bonifa.ꝛ eſt ſi.de preben.dilectus filius.g.in fi.
p ¶ Cauſa.ut.ſ.eo.ti.tum ex litteris.vel vixit ille prelatus male contrahens tanto tempore.vnde tunc nō currit pſcriptio.xvi.q.iii.ſi ſacerdotes. ut tenet inno.in dicto.c.tum ex litteris.uel multas nouas mutationes prelatoruꝫ habuit eccleſia.uel eminentiſſimū fuit damnū ipſius.
q ¶ Si aduerſus confeſſionē eccleſia cōtra confeſſiōꝫ qua leſa fuit admittitur infra quadriennium per beneficiū reſtitutionis in integrum poſtea nō niſi per viam iuris cōmunis. declarat quod not.in no.hoſti.ꝛ moderni.ſ. eo.ti. auditis.
r ¶ Confeſſionem.ergo contra cōfeſſionem datur reſtitutio.ff.de confeſ.certum.§.penul. Sꝫ contra.aut ꝯfeſſa eſt veritatem contra quā non datur reſtitutio. aut falſitatem: ꝛ hoc probato nō nocet cōfeſſio ut infra ſequitur. non eſt ergo recurrendū ad extraordinarium exquo ordinarium competit.ff.de mino.in cauſe ij. Solu.dixit Hoſt.ꝙ poſſet eſſe ꝙ falſitas cōfeſſa probari nō poſſet: vnde expedit reſtitutionem dari. Uel dic ꝙ fuit confeſſa non per errorēꝫ vel nō poteſt error probari ſꝫ leſio. Uel fuit confeſſa tempore quo nō debuit.uel lata eſt ſententia tamen eſt adhuc infra quadriennium a die cōfeſſionis ut.j.dicam. Idem ſi contra ſententiā uel cōtractum uel aliam leſionem.ut dixi.c.ꝓxi.
s ¶ In iudicio.ideo dicit: quia extra iudicium facta non nocet.quod dic ut.ſ.de confeſ.c.vlt.
t ¶ A ſe.uel a procuratore.ſ.de re iudi.ſuborta.de cōfeſ.c.vlt. vel ab aduocato parte abſente.ſ.de appel.cum cauſam.de cenſi.olim.
u ¶ Leſa enormiter.quia pro leui leſione non datur reſtitutio.ut.ſ. de re.ec.nō alie.c.pe.ff.de in inte.re.l.ſcio illud.ff.de mino.ſi ex cauſa.i.reſpōſo.in fi.
x ¶ In integrum.quid operetur dixi.ſ.c.ꝓxi.
y ¶ Computandum.in hoc differt minor a maiore.quia etiam poſt ſententiā infra quadriennium reſtituitur minor contra confeſſionem. maior non niſi ante ſententiam ꝛ oſtenſo de errore.
z ¶ Negligenter.ſecus ſi ꝑuaricatione uel aduerſarij fraude.ut.ſ.c.ꝓxi.
ꝛ ¶ Rationabile.ut dixi.ſ.c.proxi.
ꝯ ¶ Aliud.ſ.contrarium.
ꝛ ¶ In facto.qui nemini nocet.ff.de iur.ꝛ fac.ignorā.l.error.dummodo probetur negocio nōdum finito.ſ.de confeſ.c.vlti.ꝛ hic. error autem iuris non excuſat.ff.de iur.ꝛ fact.ignoran.l.ij.ꝛ.l.cum quis.ꝛ de hoc.j.de regu.iuris.ignorantia.
a ¶ Iuuare.poteſt ergo aliquis cōtra factū ſuum venire: hoc eſt ratione erroris.quia nil tam cōtrariū conſenſui ꝙ error.ff.de iuriſdi.om.iu.l. ſi per errorem.ſic ꝛ in matrimonio.ſ.de coiu.ſer.c.vlt.
b ¶ Poterit.ꝛ ſic vna via admittitur ad id a quo alia prohibetur: quia per formam iuris communis admittitur: ad id a quo prohibetur per reſtitutionis beneficium. ſic interdum ecōuerſo per formam iuris cōmunis repellitur: et per beneficiū reſtitutōnis admittiꝛ.ſ.eo.ti.coraꝫ.vbi de hoc.ad hoc contra j.de reg.iu.cum quid.cum ſuis cōcor.ſꝫ ſolue ut ibi dixi.
c ¶ Finitū.quocunqꝫ modo: puta ſententia uel tranſactōne. quod dic ut dicā j.de li.conte.c.exceptionis.ꝛ huic decretali concor.j.de appel.cōcertationi.
d Si ex tribus. Si ex tribus arbitris duo cōcordant in ſumma tenet illorum ſententia: ſi omnes diſcordant tenet ſententia de ſumma minori.
e ¶ Duorum.ſ.qui ꝯdēnauerunt in decem: ꝛ quidam dicebant contrarium: arg.eius quod ſtatim ſequitur.ꝛ hoc tenebat Guil.in ſpecu.eo.titu.§.vlti.in principio.cuius hic reprobatur opinio.quia illud veruꝫ cum omnes dicunt de diſpari ſumma.ꝛ ſic reprobatur quod not. Accur.ff.eo.ti.l.diem.§.ſi plures.ꝛ approbatur opinio Placentini que placuit Guil.ꝛ quando duo proteſtantur ꝙ non conſentiunt in minori ſumma. Et quod dicitur hic de tertio: qui cōdemnat in minori ſumma dicas idem. ꝛ multo fortius ſi cōdemnaret in maiori.quia tunc minor eſt dubitatio ut.ſ.dixi. Ideꝫ ſi abſolueret: uel nil pronūciaret.ut.j.c.proxi.ꝛ per hoc dicemus idem in termino ſolutionis faciende.ut ſi duo aſſignant tres menſes: alius vnū: tenet dilatio duorū ſi omnes diſcordant tenet minor.
f ¶ Licet cum vnus.hoc ſumitur.ff.eo.ti.diem.§.ſi plures.
g ¶ Minori.ſ.de.v. Et eſt ratio que ſequitur. plus enim ſemper in ſe continet quod eſt minus.ad hoc.xxiiii.q.i.ſiquis dederit.ꝛ.j.de reg.iu.plus ſemper.vbi de hoc.ꝛ.ff.de regu.iur.in eo ꝙ plus. ꝛ in obſcuris minimum ſequimur.j.de regu.iur.in obſcuris. quod dic ut ibi. Quid ſi ille qui condēnat in xv.proteſtatur ꝙ ita condēnat in.xv.ꝙ nō conſentit in minoreꝫ ſummā.licꝫ quidam cōtrarium dicant: ſatis credo adhuc tenere ſententiā in.v. cum illa

proteſtatio impoſſibilis videatur ⁊ videatur ſibi cōtrarius. de cōſti. cū. M.

a ¶ In queſtionibus. Si ex tribus arbitris vnus nolit examinādo uel diffiniendo negocio intereſſe duo procedere poterūt. ac ſi ille preſens eſſet circa iudices autem antiqua iura ſeruentur.

b ¶ Maliciosam. ut ſeruirent. ſ. parti que eos elegerat quam videbant ſuccūbere. io. an.

c ¶ Imponatur. ad quod prouidere debet iudex. ſ. de do. ⁊ contu. finem. ff. ſi cer. peta. l. quidam. Et nota ꝙ hic deſideratur acceleratio. qd dic ut dixi. ſ. de elec. c. vlti.

d ¶ Electis. ſimpliciter. quia ſi eſſet ibi clauſula vos: uel alter veſtrum. vel ꝙ ſi non omnes non procederet decreta. dubitatio. ſicut nec in iudicibus ſicut dicam in fi.

e ¶ Legitime. per litteras ſuas uel nuntiuʒ litteratorie deſtinatum. uel per iuratum nūtium. quod dic ut. ſ. de offic. deleg. preſentiam.

f ¶ Diffiniendum. cum. ſ. concluſuʒ eſt ꝙ nō reſtat niſi ferre ſententiā. ſ. de fid. inſtru. cum dilectus.

g ¶ Impedimento. ergo tunc ſtabimus legi: cum habet impedimentuʒ legitimū quod reſcribere debet collegis. ut in predicta decre. prudentiaʒ de delegato dicim⁹: vel pars id corā eis probare debet.

ſentētia efficax cenſeat. Idem.

In queſtiōib⁹[a] que plerūqʒ ꝑpter arbitroꝝ uoluntariā ſeu malicioſam[b] abſentiā remanēt indeciſe: finis celerius imponat[c]: ſtatuimus ut ſi ex tribus arbitris a ꝑtibus electis[d] coꝝ aliquis ab alijs legitime[e] requiſitus ad examinandū uel diffiniendū[f] vna cū eis negociū: ſuper quo in ipſos extitit cōpromiſſuʒ nō curauerit ceſſante impedimento[g] legitimo conuenire: duo preſentes penes quos[h] lʒ lex ciuilis[i] aliud inuenire uideatur: totalē eo caſu remanere decernimus poteſtatē[k]: poſſint malicioſa ſeu voluntaria illius abſentia nō obſtāte dictuʒ examinare negociū: ⁊ libere[l] diffinire ſicut poſſet illo preſente: nec uolente cum eis in vnaʒ ſententiā concordare: ut ſic ipſius abſentia preſentia repleta diuina[m] cū

h ¶ Quos. decernimus totalem poteſtatem ⁊c. quod ſequitur.

i ¶ Ciuilis. ff. eo. ti. l. ſi in tres. alias eſt. §. ſub. l. item ſi vnus. ⁊ bona etiam fuit legis conſideratio que voluit ꝙ preſentia ⁊ cōtradictio non noceret. ſed ſic abſentia. quia forſan ille ſi preſens fuiſſet: traxiſſet alios in parteʒ ſuam. ⁊ eſt ſi. cum dicimus ꝙ aliquis tenetur cōſilium requirere ⁊ non ſequi. ut no. ſ. e. ti. cum olim. ſic dicit decre. ꝙ in electionibus plus nocet cōtemptus ꝙ̄ cōtradictio. ſ. de elec. venerabilem. ⁊ c. bone. Sed decre. iſta voluit illum fingere preſentem ⁊ cōtradicentem ut. j. ſequitur. ex cōſideratione equitatis que ponitur in principio. ⁊ ſic diuerſo reſpectu vtriuſqʒ bona fuit conſideratio. ⁊c. ⁊ eſt ſimile quod not. ſ. de iureiurā. cum contingat. ſ. de reſcrip. c. vlti. Sed quid dices: nūquid ſeruabitur hec decre. in foro ſeculari? Dic ꝙ nō in locis que nō ſunt in tēporali iuriſdictione eccleſie. qd dic ut dixi. j. de regu. iu. c. ij.

k ¶ Poteſtatem. Si cōpromittentes dixiſſent: ꝙ ſi non omēs ⁊c. hoc poſſent duo. ⁊ hec decre. ſupplet ac ſi ipſi dixiſſent. et eſt ſimile. C. de rei vxo. acti. l. vna. circa principium.

l ¶ Libere. vnde ſi nolit intereſſe examinationi: nō tenentur ipſum in ſententia vocare per hanc litteram. arg. ad hoc. j. de dol. ⁊ contu. euʒ qui. ſed dic eū ad omnia citandum. arg. eius quod ibi dicam.

m ¶ Diuina. ad hoc. C. de iudi. properandū. §. cum autem heremodicium. ſ. de do. ⁊ contu. veritatis. cum ſi. j. de eo qui mit. in poſ. c. vno.

n ¶ Preſente. per hoc dico ꝙ nō eſt idem in duobus arbitris: quod hic dicit in tribus. quia ex duobus vnus ſe abſentat malicioſe alter nō poteſt ꝓcedere. quia in tribus duo ſunt maior pars. ſ. c. proxi. Preterea ille abſens habetur pro preſente ⁊ contradicente ut hic vides. ergo neutrius valet ſententia. ſ. de re iudi. c. vlti. Nam tunc valet ſententia preſentiū in hoc caſu: quando valeret eo cōtradicente alias nō. ⁊ per hoc dico etiaʒ ꝙ ſi in cōpromiſſo hoc actum eſt ꝙ nō valeat ipſoꝝ trium arbitroꝝ ſententia niſi omnes cōcordent ꝙ nō habebit locum decre. iſta eadem ratione. vnde tunc locū habet decret. cum ſimpliciter ſunt aſſumpti ut. ſ. dixi.

o ¶ Circa iudices. proteſtatio quedā uel tacite queſtiōis reſpōſio. Circa eos ergo dicit ꝙ aut ſunt ordinarij: aut delegati. Si ordinarij: aut quilibet per ſe ⁊ inſolidū iuriſdictionē habet. ⁊ tunc poteſt alter alteruʒ preuenire. ſ. de fo. cōpe. c. penul. ⁊ not. ſ. de appel. ut debitus. aut nō inſolidum ⁊ per ſe ſicut in capitulo uel ſyndico: uel hi qui audiunt cauſaʒ preſbyteri: diaconi: ⁊ ſubdiaconi: in his caſibus omnes citare debent. ⁊ ſi due partes ſunt preſentes ſufficit. ff. quod cuiuſqʒ vniuer. plane. de decr. ab ord. faci. l. iij. niſi in predictis caſibus vbi certus requiritur numerus. xv. q. vij. ſi autem. ⁊ c. felix. de re iudi. nō poteſt. aut ſunt delegati ⁊ tunc ſubdiſtingue. aut ſunt dati ſimpliciter: ⁊ tunc vnus ſine alio nō procedit. ſ. de offi. dele. cauſaʒ matrimonij. aut cum clauſula: ⁊ tunc iterū ſubdiſtingue: quia aut cū clauſula iſta: vos uel alter veſtrum. aut cum illa: ꝙ ſi nō omnes. In primo caſu tene quod habes. ſ. eo. li. de offi. deleg. cum plures. In ſecundo qd habes. ſ. de offi. deleg. prudentiā. Sed queres: quare ius diuerſuʒ inter arbitros ſimpliciter: datos et delegatos ſimpliciter datos ut per ſuperiora patuit? Dic ꝙ ius qd minus dictū eſt a partibus ſupplet lex. ſic alias. ff. eo. ti. iteʒ ſi vnus. §. principaliter. Iudices autē maiori maturitate creantur. ut. ſ. de reſcript. ſtatutuʒ. ⁊ ideo ius in eis ſupplere nō vult. Item in iudicibus rigor attenditur. quia clementiores lege eſſe nō debent. in auc. de iudi. §. oportet. colla. vi. arbitri autē prout viſum eis eſt pronūciant. ⁊ plerūqʒ eligūtur amici: ⁊ poſſunt viles eſſe. ⁊ id ius magis

circa illos prouidere ⁊ conſiderare voluit ut. ſ. in prin. decre.

p ¶ Iuris eſſe ambiguum. Iudex delegatus nō habens ad hoc ſpeciale mandatū a papa. nō poteſt cōpellere parteʒ ut perſonaliter corā eo cōpareat niſi ex rationabili cā.

q ¶ Ambiguū. Ambiguū eſt vbi opiniones ſunt ⁊ iura varia vident. ſ. d ſen. excō. inter alia.

reputari faciat pro preſente[n]. Circa[o] iudices vero antiqua iura nolumus immutari.

Explicit liber primus. Incipit ſecundus.

De iudicijs. Rubrica.

Inno. iiij. in gene. cōci. lugd.

Iuris eſſe[p] ambiguū[q] nō videtur[r]: iudicē delegatū[s] qui a ſede apoſtolica mandatum ad hoc non receperit ſpeciale[t] iubere non poſſe alterutram partium coram ſe perſonaliter in iudicio[u] comparere: niſi cauſa fuerit criminalis[x]: uel niſi pro veritate dicenda[y] uel pro iuramento calumnie[z] faciendo: uel alias iuris neceſſitas partes coram eo exegerit perſonaliter preſentari.

Bonifacius octauus.

Mulieres quas[a] uagari nō con

r ¶ Non videt. nec eſt. ff. d ar. queſitū.

s ¶ Delegatuʒ. a cōtrario ſenſu: videt ſecus de ordinario xxv. diſt. qualis. de his que fi. a prelat. cum apoſtolica. Sʒ idem in ordinario: ſm her. nō eniʒ poteſt cōpellere partes coraʒ ſe venire perſonaliter: niſi in ſequentibus caſib⁹ C. de procu. l. vlti. ⁊ ideo de ipo dictū non fuit. quia de ipſo nō dubitatur per predictam. l. ſed de delegato pape dubitabatur qui videbatur poſſe idē quod papa: quo ad illam cauſam. liberū eniʒ eſt cuilibet ꝑ ſe uel procuratorē reſpōdere. C. de his qui ad eccle. cōfu. l. preſenti. §. cum autem. ff. de procu. l. i. j. de iura. calum. c. vlti. de procu. querelam. beneficiū autem iuris nemini auferendum eſt. ut. xxviij. di. de his. j. de reg. iur. indultum. cū ſuis cōcor. Ar. cōtra ꝙ perſonaliter citatus perſonaliter venire teneatur. ſ. de dolo ⁊ cōtu. cum dilecti. Dic ꝙ illud obtinet in papa ut ibi no. ⁊ ſic etiam. ſ. de maio. ⁊ obe. humilis. de dila c. vlt. ⁊ habent hec locum in cauſis priuatorū. In cauſis vero eccleſie collegij uel vniuerſitatis de neceſſitate interuenit ſyndicus. de iura. calum. in pertractandis. ⁊ c. ſeq. ſm her.

t ¶ Speciale. quia tunc ſicut papa id poteſt ⁊ ipſe ſimiliter. ſ. de ꝓcu. c. penul. cum ſuis cōcor.

u ¶ Iudicio. de extra iudicium nō dubitabatur. ⁊ eſt ſimile. ſ. eo. li. de reſti. in integ. c. ij.

x ¶ Criminalis. intelligas criminaliter intentata. Si enim de crimine agitur ciuiliter bene interuenit procurator. ſ. de procura. tue. de accu. ſuper his. vnde tunc perſonaliter venire compelli nō poterit. Si autem criminaliter intentatur procurator nō interuenit. niſi in caſibus nota. ij. q. vi. ſiquādo. ⁊. ſ. de accu. veniens. Sed querebat hic Her. ſi admittatur ꝓcurator in cauſa criminali: an valeant que facta ſunt cuʒ eo. Et videtur ꝙ ſic: ſi nō opponitur exceptio. C. de procu. ita demū. ff. de procu. filiuſfamil. §. veterani. et ea que fiunt cum falſo procuratore valent per cōſenſum. ff. de iudi. licet. ff. rem ra. hab. l. iij. §. falſus. Sed cōtra videtur. quia cōtra legem actū eſt ff. de publi. iudi. l. penul. §. ad crimen. ⁊. v. q. iii. §. in criminalibus. dicebat Her. ꝙ valet quod cum eo actū eſt per prima iura: ex quo nō fuit obiectum. Iudex tamē talem procuratorē ex officio ſuo poteſt ⁊ debet repellere. ſ. de except. exceptionem. cū ſuis concor. ⁊. j. de accu. cum. p. nec ob. ſi iudex debet repellere. ergo nō valuit iudicium: vide inſtantiam in excōmunicato per predictā decreta. exceptionem. j. de excep. pia. ⁊ cum her. cōcor. Guil. in ſpe. de ꝓcu. §. i. v. ſed pone ꝙ in cauſa tali.

y ¶ Dicenda. puta preſtando iuramentuʒ de veritate: quod ſolum olim preſtabatur in ſpiritualibus. hodie ſecus. j. de iura. calū. c. i. in fi. ⁊ differt in eo a iuramento calūnie. quia per illud reſpōdetur de eo quod credit ⁊ eſtimat. C. de iura. calū. l. ij. §. fin autē. per iſtud iuramentū de veritate reſpondet ut lrā ſonat. ſ. de elec. dudum. ij.

z ¶ Calūnie. quod principales perſone preſtare debent. C. de iura. calū. auc. principales. ⁊. j. de iura. calū. in pertractandis. quod verū eſt: niſi procurator habeat ad id ſpeciale mandatū. j. de iur. calū. c. vlti. in quo caſu dicam ꝙ delegatus principalē ad iurandum cōpellere nō poterit: cum ibi tunc nō ſit iuris neceſſitas de qua ſequitur niſi forte principalis iuſtior ſit ꝙ̄ procurator: ⁊ natura cauſe hoc requirat. vel ſcit melius veritatem. ut. C. de ꝓcu. l. vlti. ⁊ facit ad hoc ſ. de procu. ſiquem. in fi. eo. li.

⁊ Mulieres quas. perſonaliter ad iudiciū quacunqʒ cauſa in iure nō expreſſa inuite trahende nō ſunt. ſed ſi neceſſariū ſit ipſaꝝ teſtimoniū in cauſa: iudex expenſis producentis interdū ibi: interdū mittet: ⁊ iudex fraudulenter vadens excōicatus eſt. Mulieres religioſe etiā volentes extra monaſteriū ſuū ex aliqua cauſa perſo-

naliter ad iudicium trahi nō poſſunt: quod cōtra predicta fit eſt irritum. Iſta decre. Bonifa. extrauagans erat. quia edita ante compilationem huius ſexti libri.

a ¶ Immiſceri. piculoſa eſt enī ſexuū ꝯmixtio. xviij. q. ij. diffinim⁹.

b ¶ Litterarū. generalium intelligas: puta quibus cauſa cōmittitur ſi eni ſpecialiter expreſſum eſſet in litteris ꝙ mulier trahi poſſet. ſec⁹ ad h̄ ſ. c. pxi.

lige predictam decre. de reſti. ſpol. ex parte. ⁊ probatur. ſ. eo. li. de elec. indēnitatibus. l. reſponſo. ſ. de deſpon. impu. cōtinebatur. io. an.

ȝ ¶ Spiritualibus. puta matrimonio ⁊ ſimilibus.

⁊ ¶ Dependentibus. ut dote que dependet a matrimonio. de dot. poſt diuor. reſti. c. iij.

uenit: nec virorum cetibus īmiſceri[a] auctoritate litterarum[b] ſedis apoſtolice uel legatorum[c] ipſius: aut alia[d] quacunqȝ ad iudicium perſonaliter euocari uel trahi inuitas[e]: cauſa ferendi teſtimoniuȝ: aut alia qualibet que in iure nō exprimit[f] probibemus[g]. Sȝ cuȝ neceſſariū[h] fuerit teſtimoniū earundē iudex in expenſis partis producendis[i] eaſdem tabellionē aut aliam perſonā idoneam[k] ad eas tranſmittat: uel ſi forte talis caſus occurrerit quo iure[l] probibente receptio teſtium alteri cōmitti non poſſit: iudex tūc propter hoc perſonaliter ad illas accedat[m]: aut ſi talis ſit perſone[n] iudicantis conditio: ꝙ id per ipſum nō deceat fieri uel non poſſit[o]: mittat[p] ad eas prouiſo ꝙ caſus huiuſmodi videlicet ut iudex uadat perſonaliter nō fingatur[q] nec fraus interueniat in hac parte. Alioquī fictor huiuſmodi uel fraudator ipſo facto ſententiā excōicationis incurrat[r]. ¶ Ceterū femine religioſe preſertiȝ que debent ſub clauſura morari[s] extra ſuū monaſteriū uel clauſuram non uocentur ad iudicium: uel trahantur ex quauis cauſa[t] perſonaliter: etiam ſi ad hoc volūtas accederet earundem[u]. ¶ Decernimus quoqȝ ut ipſo iure ſit irritū ⁊ inane ſiquid cōtra premiſſa contigerit attentari.

¶ Idem.

Si annum[x] quartūdecimū[y] tue peregiſti etatis in bñficialib⁹ ⁊ alijs cauſis ſpiritualibus[ȝ] necnō ⁊ dependentibus[⁊] ab eiſdem ac ſi maior. xxv. annis[ↄ] exiſteres ad agendum ⁊ defendenduȝ per te uel procuratorem queȝ ad hoc cōſtituendum decreueris admitti debebis[ꝝ]. ¶ Si vero infra quartumdecimum annum exiſtas per te agere: aut defendere non poteris[a] ſuper ipſis: ſȝ uel per tuū epiſcopū uel per officialem eiuſdem[b] tibi curator dabitur ad lites[c] huiuſmōi[d] exercendas: aut tu ipſe ſi maior infante[e] fueris cū auctoritate alteri⁹[f] eorundē procuratorē ad eas poteris deputare. ¶ Delegatus etiā apo. ſe. ⁊ ſubdelegatus ab eo[g] tibi ſi nō habeas curatorē[h] dare ualeant: uel auctoritatē cōſtituendi procuratorem[i] preſtare ad illas cauſas uel lites dūtaxat que corā ipſis fuerint ventilande[k]. In huiuſmōi[l] quoqȝ litibus ſiue cauſis quāquā in ptāte patris exiſtas: nec alias abſqȝ ipſius aſſenſu in iudicio regulariter[m] eſſe poſſis: eius cuȝ de his ſe intromittere nō habeat[n]: nequaquā re/

c ¶ Legatorum. uel delegatoruȝ multo magis ad hoc. ſ. de reſcrip. ſtatutum.

d ¶ Alia. puta ordinaria: uel delegata ab eo.

e ¶ Inuitas. volēteſ ergo poſſunt. et in hoc differunt religioſe ut. j. ſequitur.

f ¶ Exprimitur. ſ. c. proximo.

g ¶ Probibem⁹. no. meliorē conditionē mulierū ꝙ mariuȝ. ad idem. ſ. de ſent. excō. mulieres. ⁊. c ea noſcit. ſ. de pig. ex lrīs. Interdum eſt deterior. qd̄ dic ut not. ſ. de peni. et re. noua quedā. ad hoc. ff. de regu. iur. l. ij. Interdum par vtriuſqȝ cā. ⁊ de hiſ no. in ſpe. de pcur. §. i.

h ¶ Neceſſariuȝ. q2 nō ſunt alij qui veritatē ſciāt. uel non ita bene ſciūt. xiiij. q. ii. ꝙꝙ.

i ¶ Producētis. iiij. q. iij. venturis. ſ. e. li. de rſcrip. ſtatutū ⁊. C. de teſti. quoniā. ſicut ergo pducēs tenet̄ expēſas miniſtrare teſti pducto. ita ⁊ tabellioī uel iudici qui ad eas vadit ut hic vides.

k ¶ Idoneam. preſbyterum uel alium virum honeſtū corā quo iurent. ⁊ ibi etiam erit tabellio: ⁊ citabitur pars aduerſa ut vadat viſura eas iurare. ut. ſ. de teſti. c. ij.

l ¶ Iure pbibēte. ut in criminali ⁊ criāliter intētata. ut in auc. de teſti. §. ⁊ quoniā. §. hec oia. ⁊. C. de fi. iſtru. auc̄. apud eloquētiſſimū.

m ¶ Accedat. expenſis producentis. ut. ſ. nō enī in hoc caſu credo locum habere decre. ſ. eo. li. de reſcrip. ſtatutū. §. inſuper.

n ¶ Perſone. puta epiſcopus uel ſuperior propter reuerentiaȝ ipſius pontificalis officij ad mulierculā eos ire nō decet. ad hoc. ſ. de offi. ordi. c. i. eo. libro.

o ¶ Poſſit. puta ratione infirmitatis. uel forte loci in quo moratur mulier. uel alia ſimilia.

p ¶ Mittat. tabellionē uel perſonā idoneā ut dictū eſt. ſ. io. an.

q ¶ Fingatur. ut iudex poſſet dominaȝ viſitare: faciebat eam nominari in teſtem.

r ¶ Incurrat. Non reſeruat abſolutōneȝ: ergo alijs cōcedit. de ſen. excom. nuper.

s ¶ Morari. ut. j. de ſta. regu. c. vno.

t ¶ Cauſa. vnde nec ſeruare tenent̄ decre. nicolai quo ad perſonalē cōparitionē. ut. ſ. eo. li. de elec. indēnitatibus. §. ſȝ cum eas.

u ¶ Earundem. not. ꝙ non poteſt quis renūciare iuri ſuo. ad idem ſ. de for. cōpe. ſi diligenti. ⁊ quod ibi no. ⁊ de ſentē. excō. contingit. Multos tales caſus quere per Accur. C. de pact. ſiquis in cōſcribendo. ⁊. ff. de pac. ⁊. l. pactum inter heredes. ⁊ per Hoſt. de regu. ad apoſtolicā. Sepe etiā procurarent moniales ſe ad iudiciū euocari ut clauſtrum exirent. ad idem. ſ. de ſen. ex. relatum.

x ¶ Si annum. maior. xiiij. ann. per ſe ⁊ procuratorem poteſt agere ⁊ defendere cauſam ſpiritualem minor. xiiij. per ſe nō agit ſed per procuratorem uel per curatorē datum auctoritate ordinarij eccleſiaſtici iudicis ⁊ etiā delegati dati ad cauſas illas filiuſfamilias ſine patris aſſenſu agit cauſam ſpiritualē hoc dicit. Emanauit hec decre. ad declarationē eorum que not. Ber. ſ. de reſti. ſpol. ex parte. ⁊ de eta. ⁊ quali. ex ratione. Hoſt. Inno. ⁊ Hoſti. e. ti. c. indecorum ⁊. ſ. de procu. accedens.

y ¶ Quartūdecimū. in mare hoc intellige: in muliere. xii. ⁊ ſic intel

ↄ ¶ Xxv. an. ſine curatore: ſicut maior.

ꝝ ¶ Debebis. in matrimonio hoc erat expreſſum in predicta decre. ex parte. Sȝ q2 quidam dicebant id ſpeciale in carnali matrimonio. iō emanauit hec lata cōſtitutio. ſȝ ꝙ idem eſſet in ſpirituali probatur per decre. de elec. duduȝ i. ⁊ de regu. poſtulaſti. ⁊ hoc facit. quia huius voluminis compilatores de tutelis ⁊ curis nō poſuerunt tanquā de materia nobis non multum neceſſaria. ⁊ aduerte. q2 qd̄ hic dicitur quidam tenebant indiſtincte. Inno. dicebat ꝙ debebat dari curator ſm qd̄ in v̄. ſeq. de minore. xiiij. dicitur. Hoſt. autem ſuo capite ⁊ quadam ſimilitudine diſtinguebat int̄ maiores. xvii. an. ut tunc haberet locum prima opinio. quia talis prodire poteſt i publicū. iii. q. vii. §. tria. ad hoc. ſ. eo. li. de procu. qui generaliter. in fi. hel. xviii. ſȝ ea que not. de offi. deleg. cuȝ viceſimū. ⁊ minores. xvii. ut tunc habeat locum opinio in no. ⁊ hanc viam mediā dicebat tenendā. argu. de offi. de leg. querenti. hec no. de eta. ⁊ quali. indecorum. ⁊ in ſumma eiuſdē ti. §. etas. ſȝ reprobat̄ hec opinio ut hic vides. io. an.

a ¶ Nō poteris. h̄ tenet Ber. de eta. ⁊ qualit. ex ratione. in glo. vlti.

b ¶ Eiuſdem. nō enim ſufficit: immo nec requiritur patris auctoritas. nō eniȝ de patrimonialibus tractamus in quibus id locū habet. C. de bo. que lib. nō oportet. ⁊. l. cum nō ſolū. ⁊. j. in fi. c. nec imperatoris uel alterius iudicis ſecularis: cum ſpiritualis ⁊ eccleſiaſtica ſit cauſa. xcvi. di. bene quideȝ. ſ. de iudi. at ſi. ⁊ de arbi. contingit. ar. ff. ad trebel. ille a quo. §. fi. ⁊. l. ſeq.

c ¶ Ad lites. ad hoc. C. de cura. in li. dan. per totū. C. de cura. fu. l. fi. in pn̄.

d ¶ Huiuſmodi. ſ. ſpūales quaſi de tpalibus nō dependētibus ſe intromittere nō debeat. ar. j. pxi. rñſo. niſi forte rōne perſone: puta ſi clericus eſſet.

e ¶ Infante. i. in ſeptennio. ſ. de deſpon. impu. litteras. ⁊. c. acceſſit. minor enī etas ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i. in fi. Sed dices: quam cauſam ſpiritualem poteſt tractare minor infante. matrimoniū enim uel ſponſalia contrahere nō poteſt ut in predictis iuribus: beneficiuȝ eccleſiaſticū habere nō poteſt. ut not. ſ. de preben: ſuper inordinata. Qualis ergo erit hec cauſa? forte diſpenſatione pape adeptus eſt beneficiū de quo agit uel defendit: vel forte repetit. uel ab eo repetuntur vſure. vel dicitur natus de illegittimo matrimonio. de or. cog. tuam. uel his ſimilia.

f ¶ Alterius. epiſcopi. ſ. uel officialis.

g ¶ Ab eo. delegato ordinarij nō dicit quaſi ordinarius hoc delegare nō poſſit. ad hoc. ff. de offi. pcō. l. nec quicꝗ. §. vbi decreto. ⁊ ſuper hoc vide quod no. ſ. de reſti. in integ. c. pe. ⁊ quod dixi. ſ. de offi. vi. licet.

h ¶ Curatorē. forte generaliter uel ſpecialiter ab ordinario datum.

i ¶ Procuratorem. cum eſt maior ſeptēnio. ut. ſ. v̄. pxi.

k ¶ Ventilande. delegata eniȝ eis cauſa ⁊ omnia delegata videntur ſine quibus cauſa. ⁊c̄. de offi. dele. preterea.

l ¶ Huiuſmodi. ſ. ſpiritualibus ⁊ dependentibus.

m ¶ Regulariter. ⁊ h̄ habet locū etiā in maiore. C. de bo. q̄ li. cū oportet. ⁊. l. cū non ſolū. ⁊ eſt hoc verū ſuo noīe. ſecus ſi ſit alterius pcurator. ſ. e. li. de pcu. qui generaliter. ii. rñſo. ⁊. ff. de mino. cum mandato. Ideo auteȝ dixit regulariter. quia caſualiter contra: ſicut in caſtrenſi peculio: in quo etiam contra patrem agit. ff. de iudi. lis nulla. Iteȝ cū ipetrat veniā etatis dūmodo ſit maior. xx. C. de his qui ve. eta. ipe. l. ii. ⁊ in momētanea poſſeſſiōe. C. qui legi. perſo. l. vlt. Itē cū agit de toro violato. ff. de adul. ſi marit⁹. §. lex iulia. ⁊ in terdicto de libero hoīe exhibēdo. ff. de li. ho. exhi. l. iii. §. ſi mulier. Itē ſm canones videt̄ ꝙ indiſtincte cōquerat̄ filius de patre. ſ. de ſpō. nō eſt. ii. q. vii. querit̄. vbi de hoc. ⁊. xxiii. q. iiii. ſi eccleſie. Item in caſu. ff. de iudi. ſi lōgius. In his ⁊ ſimilibus minor ⁊ in poteſtate conſtitutus agit.

n ¶ Habeat. habet enim locū illa regula in patrimonialibus. ut. ſ. dixi.

Romana. pretermiſſo. ſ; per appellationē ad archiepm̄ cauſa deuoluatur ⁊ de ea cognoſcere poſſit: tn̄ de principali queſtiōe cognoſcere nō poteſt: niſi prius de appellatione cognoſcat etiā partibus cōſentiētibus ſine volūtate ſuffraganei. q: in hoc caſu perinde eſſet: ac ſi ſine volūtate ſuffraganei per ſimplicē querelā cognoſceret quod nō poteſt facere. ſ. eo. li. de offi. or. c. i. ⁊ ſic fraus fieret illi cōſtitutioni. ⁊ hoc intellige cū ap pellatur ante ſententiā. Naz qn̄ appellatur a ſententia: iudex appellatōis ſtatim de pn̄cipali cognoſcat. de hoc. ſ. ð appell. ut debitus. in glo. pe. ⁊ per hoc approbatur opinio hoſti. qui not. j. eo. li. de app. cordi. ꝙ illa decre. locum habet ſpecialiter in papa. in archiepo enim locū non habet ut hic vides. ſic etiā ſoluit contrariū illius decr. ad iſtā. ſatis tn̄ videtur ꝙ in quolibꝫ inferiori a papa locum etiam habeat decre. illa qui per ſimplicem querelam poſſit adiri ⁊ ſic poſſet intelligi opinio innocē. ut ibi dicam.

b ¶ Extiterit. ⁊ ſic aditur per ſimplicem querelam.

c ¶ Remeñ. uel alius quilibꝫ de offi. ordi. c. i. ſ. eo. li.

d ¶ Clericorum. in laicis ſec⁹ quia priuatorum conſenſus. ⁊ C. de iuriſdi. om. iudi. priuatorum.

e ¶ Iudices. bene dicit. quia tanꝙ arbitri hoc poſſent etiam ſine epiſcopoꝝ cōſenſu ſicut quilibet alij cum hoc prohibitum nō ſit. ad hoc de ar. cum tempore. ⁊ c. dilecti.

f ¶ De facto. quia de iure nō poſſunt in iudicem nō ſuum etiam eccleſiaſticā perſonaz. ⁊ ſi alias preſit iuriſdictioni: ſine ꝓprij epi cōſentire licentia. ſ. eo. ſignificaſti. vbi de h̄ io. and.

g ¶ Suſcipe. bene pōt archiepus cām uel executionē ſententie delegare ſubditis ſuffraganeoꝝ ſuorū. ſꝫ ad illa ſuſcipiē‸da illos inuitos cōpellere nō poteſt. nec poteſt cōpellere illos ut ferant teſtimoniuꝫ in cauſis ad ipſum per appellationē deuolutis: niſi in his caſibus aliud inducat cōſuetudo; quid ergo fiet: mādabit ſuffraganeo ut ſubditūꝫ compellat ad teſtimoniū ferendū in cā illa ſicut in alijs caſibus. ⁊ de hoc. ſ. de offi. or. paſtoralis. Idē eſt in quolibet iudice. ut ſi de alia ciuitate petanꝰ teſtes: iudex cāe ad iudicē loci mittat ut teſtes recipiat ⁊ ad iudicē atteſtationes remittat. C. de fi. inſtru. l. iudices. Et nota ꝙ nō eandē iuriſdictionem habet iudex in acceſſorio quā in principali: ſꝫ illud quia in ſubditos ſuffraganeorum iuriſdictioneꝫ non habet ut in prin. decr. paſtoralis.

h ¶ Precepta. ut quia aliquem citari mandat uel his ſimilia.

i ¶ Cōſuetudine. cōſuetudo ergo in his iuriſdictionē tribuit. ad idē. ſ. e. li. de offi. or. c. i. de fo. cōpe. cū contingat. ſ. e. li. de cōſue. c. iii. cum ſi.

k ¶ Officiales. ſꝫ n. in epm̄ iuriſdictionē hēat nō tn̄ in officialē. ut. j. in fi. c. dr̄.

l ¶ Salarijs. taxata erāt olīꝫ iſta ſalaria ꝑ decr. de poſtulā. ꝓperandū. quā hodie nō habemus. ⁊ de iſtis ſalarijs habes. C. de ſuffra. l. vna. C. māda. ſalariū. ⁊ qua actione petanꝰ. C. māda. l. i. in vlti. glo. ff. eo. l. ſalariū. io. an.

m ¶ Procuratorū. ꝯtra ꝓcuratoris officiū debet eſſe gratuitū. ⁊ ſi aliquid recipiat cōtra bonos mores facit ⁊ redemptor litis eſſe cenſeꝰ. C. ꝓcur. litem. C. manda. ſi cōtra licitum. ff. man. ſi vero nō remunerandi. §. vlt. ſꝫ leges ille loquūtur qn̄ paciſcitur ut habeat certam partē eius de quo eſt queſtio: qđ illicitū eſt. hic de ſalario loquiꝰ quod datur pro remuneratione laboris: qđ licitum eſt ut hic. ⁊ ff. manda. l. ſalarium.

n ¶ Cauſis. ſꝫ eni iuriſdictionē habeāt in cauſis nō tn̄ in ꝑſonas rōe ſalarioꝝ ipſoꝝ cū alia ſit cā. ar. ð. C. de iudi. ꝓperandū. §. ꝓculdubio. vbi dr̄ ꝙ ꝓpter ſalariū aduocatoꝝ nō dꝫ cāe fieri dilatio. ſꝫ illud in ordinario loquitur.

o ¶ Reſpōdere. Nō ergo ꝙ rōe ꝯtractus nō ſortiꝰ quis forū. ꝯtra. ſ. e. c. vlt. cū ſuis ꝯcor. So. hic de ꝯtractu loquiꝰ inito in ciuitate ſuffraganei. puta cū boñ. qui appellauerat ſecū duxit aduocatū Rauennā: ⁊ ſic ꝯtractus rauēne initus nō fuerat. vel dic ꝙ locū habet qn̄ ibi nō inueniꝰ. Uel dic veri⁹ ꝙ de ꝯtractu loquiꝰ quē quis celebrat ut viator ut tunc ibi ꝯueniri nō poſſit. duꝝ eni eſſet ut quocūqꝫ loco nauiget uel delatus ſit reſpōdere teneaꝰ. ff. de iudi. l. heres abſens. §. nā vbi ſic venit. ⁊ hec vera niſi ſe ibi ꝓmiſerint ſoluturos. tunc eni ſuſcipe cōpellerenꝰ iudiciū: cū ibi ⁊ vbi domiciliū habēt valeāt ꝯueniri. ff. de iudi. l. heres abſens. §. ill' ſciendū. ſ. eo. dilecti. ibi eni cōtraxiſſe videꝰ ubi ſe ſoluere obligauit. ff. de ac. ⁊ obli. l. ꝯtraxiſſe. et ꝯtractū nō vtiqꝫ eo loco intelligiꝰ quo negociū geſtū eſt ſꝫ quo pecunia eſt ſoluēda. ff. de re. auc. iu. poſ. l. iiij. ⁊ hic reprobari videtur due opi. doctoꝝ legū. quoꝝ quidā dixerūt ꝙ ratione ꝯtractus viator rndere cōpelliꝰ ſi ꝯueniaꝰ priuſꝙ inde diſcedat. Alij dixerūt recte dixerūt ð. ſ. ꝙ ꝯueniri ñ poſſet ꝑuſꝙ inde diſcedat. ſꝫ poterit ſi illuc poſtea reuertatur. Hec opi. hic tollunꝰ cuꝫ dicaꝰ indiſtincte ꝙ rndere ñ cogiꝰ. nec ob. ff. de iudi. l. ii. §. oēs. ⁊ §. plane. vbi ꝓbari videntur iſte opi. q: in roma ſpāle eſt qđ ibi dr̄: que cōis eſt oiuꝫ patria. ff. ad muni. roma. ⁊ ſ. eo. c. vlti.

p ¶ Cōtrahētes. dixit hic bar. brix. gl. poſitā. ſ. e. c. vl. ſup vbo ꝯctus intelligēdā ſm qđ dr̄ in iſto §. ⁊ intellige iſtū. §. in ꝯctu quē quis celebrat tanꝙ domiciliū habēs. ut cum ibi pergulā hēat uel armariū alias ꝯdiceret. ſ. ꝓxi. §.

q ¶ Aliaꝝ. de ꝓuincia uel ex ꝓuinciā.

r ¶ Inuitos. dicebāt eni quidā ꝙ remitti debebāt ſic in criminib⁹ cū in h̄ pariſicenꝰ. i auc. ut oēs obediāt iudi. col. v. in ſcđa colū. in delictis aūt hic ſeruaꝰ in auc. ut nulli iud. §. ſiquis vō. ⁊ §. ſe: col. ix. Alij dicebāt ꝙ ſi aberat latitandi animo iudex vbi reperiebaꝰ tenebatur remittere. alias debent poſſideri bona expeditum eſt ut hic vides.

s ¶ Eorum. archiepiſcopi uel officiales.

t ¶ Noſcunꝰ. ipſi ꝯtrahentes. dicebāt quidā ꝙ nullo caſu iudex h̄ decernere poterat: quoꝝ hic reprobatur opi. ⁊ de hoc per hoſti. in ſumma. eo. ti. §. ij. ꝟ. item ratione cōtractus.

u ¶ Ipſorum. archiepiſcopi ⁊ officialis.

x ¶ Faciet. ad idem. ſ. eo. poſtulaſti.

y ¶ Pro iniendis. i. faciendis uel incipiendis.

z ¶ Recognoſcendis. tangit conſuetudinē Francie vbi fiūt tales recognitiones. ⁊ concor. ad hoc. ſ. de iurepa. relatum.

⁊ ¶ Huiuſmōi. q: ſ. inierunt uel recognouerūt cōtractū corā illis.

ꝯ ¶ Officiales. ſꝫ eni idē ſit cōſiſtoriū epi ⁊ officialis ſui. ut. j. de ap. romana. nō tn̄ iuriſdictionē hꝫ in officialē epi. ut. ſ. e. §. ij. ⁊. iij.

---

quiri debebit aſſenſus.

Innocē. quartus.

De foro competenti.

Romana[a] eccleſia ⁊ infra nec appellatōis articulo ꝓtermiſſo: nec alias etiā cū minime appellatū extiterit[b] remeñ.[c] archieps uel ei⁹ officiales de cauſis clericoꝝ[d] tanquaꝫ iudices[e] ſꝫ in ipſos ijdē clerici de facto[f] ꝯſentiant: abſqꝫ dioceſanoꝝ ſuoꝝ volūtate cognoſcāt. ¶ Neqꝫ ſuffraganeoꝝ remēſis eccleſie ſubditos ipſoꝝ delegationē ſuſcipere[g] uel ſentētias ⁊ precepta[h] exequi: aut in cauſis ꝑ ap. deuolutis ad eos teſtimoniū: niſi aliud in his trib⁹ de ꝯſuetudine[i] obtineant: perhibere cōpellant. ¶ Nec etiā ſuffraganeoꝝ ipſoꝝ officiales[k] aut archidiaconos archipreſbyteros ⁊ alios inferiores prelatos ſuffraganeis eiſdeꝫ ſubiectos: dūmodo aliud eis cōtraria conſuetudo non tribuat: nec ſubditos ſuffraganeoꝝ ipſorū ſuper ſalarijs[l] aduocatorum ⁊ procuratoꝝ[m]: in cauſis[n] que in remēſi ventilantur curia cogāt querelantibus in ſua preſentia reſpondere[o]. ¶ Cōtrahētes[p] vō aliaꝝ[q] dioce. ſuper ꝯtractibus initis in remeñ. dioce. ab eiſdē niſi inueniantꝰ ibideꝫ trahere corā ſe nō debēt inuitos[r] ſꝫ in poſſeſſioneꝫ bonoꝝ que ibi habent etiā cum alibi copiā ſui faciūt ſi eorū[s] auctoritate citati cōparere contēnant[t] poſſint miſſionem facere cōtra eos: uel ſi forte malicioſe ſeipſos occultent: ne citatio perueniat ad eoſdē decernere faciendaꝫ in poſſeſſionē bonoꝝ: que in alia etiā dioceſi obtinere noſcūtꝰ: ſꝫ tūc loci dioceſanus ad denunciationē ipſoꝝ[u] faciet[x] huiuſmodi miſſionē. ¶ Nec clericos ſuos mittāt ad ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ dioc. pro[y] iniēdiſ uel recognoſcendis[z] contractibus corā ipſis: nec eorundē ſuffraganeoꝝ ſubditos cōpellant coraꝫ ſe occaſione huiuſmodi[⁊] iuri ſtare. ¶ Neqꝫ poteſt archiepiſcopus ipſe in ſuorum ſuffraganeoꝝ officiales[ꝯ] ⁊ ſubditos pro eo ꝙ uocati ab ipſo nolunt querelantibus in ſua preſentia reſpondere eccleſiaſticā exercere cenſuram.

Bonifa. octauus.

Seculares[a] iudices quibꝫ ipſis nulla[b] competat iuriſdictō in hac parte perſonas eccleſiaſticas[c] ad ſoluendū debita: ſuper quibus corā eis[d] contra ipſas earum[e] exhibentur littere: uel probatiōes alie inducūtur: damnabili[f] preſumptione cōpellunt[g]: a temeritate huiuſmodi per locorum ordinarios cenſura eccleſiaſtica decernimus compeſcendos[h].

Idem.

Cum. C. laic⁹[i] ꝓ quo ſoluiſti[k]

---

a ¶ Seculares iudices. Iudex ſecularis qui vult clericū cōpellere ad debita etiā liquida ſoluēda ꝑ eccleſiaſticū iudiceꝫ deſiſtere ꝯpellaꝰ. fuit tracta de fi. decre. extuagātis ꝗ incipiebat: q: ⁊ ꝯtingit.

b ¶ Nulla. obſequēdi eni eſt eis neceſſitas nō auctas impetrandi. xcvi. di. c. i. de cōſti. eccleſia. de re. ec. nō alie. cū laicis. cum ſi.

c ¶ Eccleſiaſticas. etiam ſi ordinē clericalem nō habeant ut religioſi ⁊ conuerſi. xii. q. i. duo ſunt.

d ¶ Eis. ſecularibus iudicibus.

e ¶ Earum. perſonarum eccleſiaſticarum.

f ¶ Dānabili. q: ē hoc ꝯ eccleſiaſticā libertatē. j. de imu. ec. c. vl. ⁊ pe.

g ¶ Compellūt de facto. ⁊ eſt hoc cōntra bonoñ. qui habēt ſtatutuꝫ ꝙ omnis cōtractus factus cū rectore eccleſie valeat: et ꝙ poteſtas teneatur illud executioni mandare.

h ¶ Compeſcendos. concor. j. de iureiuran. c. licet. de excep. c. ii. de ſentē. excō. decernimus.

Cum. C. laicus. ratiōe iuramēti laicus ut illud ſuet corā iudice eccleſiaſtico cōuenitur. Tracta fuit hec decre. de extuaganti clementis que incipiebat: ſua nobis nobilis vir henricus. eo. ti.

k ¶ Soluiſti. an fideiuſſor qui ſoluit vſuras illas a debitore repetat dic ut not. ſ. de fideiuſ. c. iij. ⁊ ante ſolutionē agit fideiuſſor contra

De foro competenti
De litis contestatione
De iuramento calumnie

debitorē ut ipſum a fideiuſſione abſoluat in caſibus. ſ. de fideiuſ. c. vlti. τ c. conſtitutus.

a ¶ Obligaueras. oli erat in optiōe creditoris quē vellet ꝯuenire debitorē uel fideiuſſorē: hodie nō. qđ dic ut. ſ. đ fideiuſ. c. ii. in pria gl.

b ¶ Indemnē. τ ſic ſentiebat damnū vnde p̄mitū merebatur qđ eſſe nō debet. ſ. de fideiuſ. c. ii. vbi de hoc.

c ¶ Iuramēti. xxij. q. i. c. vl. ſ. de iudi. nouit. ꝟ. poſtremo. de elec. venerabilē. et idē in alijs criminibus eccleſiaſticis: q̄ no. ſ. e. ti. cum ſit.

d ¶ Premiſſa. q̄ ſemꝑ cenſurā hꝫ p̄cedere. xi. q. ii. indigne xxiii. q. iii. de illicita. de ſen. ex. ſacro.

e ¶ Tenet̄. ex trib⁹ tenebat̄ de iure cōi τ pacto τ viculo iuramēti. ex vltio corā eccleſia cōuenit̄: ut hic vides. io. an.

certam pecunie quantitatē in qua pro eo te fideiuſſorio nomine obligaueras[a]: te ſeruare recuſet indemnem[b] cōtra iuramentū a ſe preſtitū temere veniēdo (ipſum corā eccleſiaſtico iudice: ad cuius foꝝ ratiōe iuramenti[c] cauſe huiuſmodi cognitio noſcitur pertinere: de iure poteris cōuenire (ut ipſum monitione premiſſa[d] per cenſurā eccleſiaſticā ꝙ te ſuper predictis ut tenetur[e] ſeruet indemnē: preuia ratione compellat.

Anno. quartus in ꝯci. lug.

De litis conteſtatione.

Exceptionis[a] peremptorie[b] ſeu defenſionis[c] cuiuſlibet (principalis cognitōnem negocij cōtingentis) ante litem ꝯteſtatam obiectus[d]: niſi de re iudi.[e] trāſacta[f] ſeu finita[g] excipiat litigatoꝛ[h] litis conteſtatio-

a Exceptōis pemptoria li. cōteſtat. nō impedit niſi ſit đ re ſemel finita.

b ¶ Perēptorie. de pemptorijs τ dilatorijs dic ut not. ſ. de excep. c. in exceptionē. in pria glo. Et eſt pemptoria q̄ intētionē agētis pimit ut pactū de ꝑpetuo nō petēdo τ exceptio doli mali. τ iuramētū de nō agēdo uel accuſādo. ff. đ exce. l. ii τ. iii. ſ. đ ac. vēiēs. io. ā.

c ¶ Defenſionis. differentiā facit inter exceptionē τ defenſionē. pactū eni de nō petēdo ſiue iuramentū ipſo iure tollit naturalē obligationē ſicut numeratio ſꝫ nō ciuilē ipſo iure. ſꝫ ope exceptionis illam elidit. ff. de ſol. ſticbū. §. naturalis. inſti. de excep. §. p̄terea. Defenſiones ꝓprie dicunt̄ q̄ ipſo iure actionē tollunt. ut ſolutio: acceptilatio. q̄ ſolutione eius qđ debet̄ τ acceptilatiōe ois obligatio tollitur inſti. qui. mo. ob. tol. in prin. τ. §. itē ꝑ acceptilationē. Itē renūciatō dici pōt defenſio. de renū. ſup ß. vii. q. i. ꝙ periculoſū. de elec. cū inter. huiuſmodi enim defenſiones nō proprie dicunt̄ exceptiōes cū nō excludant actionē. quia nulla eſt ibi actio. ff. de excep. l. ii. ſꝫ large exceptiones dicunt̄ quia excludunt agentem ſꝫm ber.

d ¶ Obiectus. i. obiectio.

e ¶ Iudicata. C. de re. iudi. l. vlti.

f ¶ Tranſacta. C. de tranſac. cauſas.

g ¶ Finita. ſufficiebat hoc dicere ꝙ oia ꝯphendit ut dixi in p̄n. τ ꝙ dicit iudicata dic cū ber. ab eo cui iudicādi ius fuit. tranſacta bona fide: ut trāſactio teneat. ff. de pac. tres fratres. finita ꝑ ꝯſenſum uel lōgo ſilētio. Et ſumpta fuerūt hec ꝟba. ff. ad ſe. cō. tertul. l. i. §. vlti. de ꝟ. ſig. trāſacta. τ. l. ſe. τ ꝙ dixi finita ꝯſenſu pōt intelligi per iuramētū delatū a pte pti. q̄ tale iuramētū maiorē hꝫ auctē ꝙ res iudicata. ff. de iureiu. l. ii. ſ. de iureiu. τ ſi xp̄us. ibi ois cōtrouerſie. τc̄. τ poſt tale iuramētū nihil ē querendū. ff. e. nō erit. §. dato. ad hoc de accu. veniēs. merito q̄ iſta ꝯteſtationē impediūt. obligatio enim ſemel extincta τc̄. ff. de ſolu. qui res. §. areā. de cō. di. iiii. queris. C. đ remiſ. pig. cū ex cā. nec intēdit papa lites ſopitas ꝑ ſua ſuſcitare reſcripta. ſ. đ reſcrip. nōnulli. τ reſcriptū impetratū tacito de re iudicata a qua nō ē appellatū nō tenet. C. ſen. reſcin. nō poſ. l. impetrata τ ꝑ tranſac. a lite recedit̄. C. de tranaſ. fratris tui. τ. l. cās. de trāſac. c. i. Itē ſi ꝑ iuſiurandū (ut dictū eſt) finitū ſit negociū reſtaurari non debet. iđ iſta li. ꝯteſta. impediūt. Sꝫ pone: dicit̄ ꝙ ſnia nō tenuit puta: q̄ iudex nō fuit qui eā tulit: uel ꝙ tranſactio dolo facta fuit. uel nō fuit iure finitū negociū nūquid audiendus eſt? Et dic ꝙ ſic ſꝫm ber. ut pꝫ per p̄dictas. ll. ff. ad tertul. l. i. in fi. ff. de ꝟ. ſig. trāſacta. q̄ p̄iudicialia ſunt iſta τ pri⁹ tractāda. de ordi. cog. tuā. Sꝫ pone oppoſita eſt res iudi. uel trāſactio uel ꝙ finita eſt res. τ de hoc bn̄ ꝯſtat q̄uo ꝓnunciabit iudex? ſup p̄ncipali nō pōt ꝓnunciare q̄ ſuper eo nō eſt actū nec ſup eo lis ꝯteſta. ſ. ut li. nō cōte. ꝑ totū. τ de q̄ re τc̄. ff. de iudi. de qua re. de cau. poſ. cū eccleſia. τ. c. ſeq. Dic ſꝫm ber. ꝙ nō ꝓnunciabit ſup p̄ncipali ſꝫ ſup except. rei iudi. hoc mō. q̄ data fuit petitio. petit talis rem talē a ticio quā dicit ad ſe ptinere τc̄. cui fuit excipiēdo rn̄ſum: ꝙ cū alia vice ſup ipſa petitiōe iudicatū fuerit ꝯtra ipſum nō eſt vlterius audiēdus ꝯtra ſniaꝫ a qua nō fuit appellatū. iudex ꝯteſtata lite ſup illa exceptiōe ita ꝓcedet q̄ cōſtitit ꝙ ſup eo qđ. c. petit ei obſtat res iudicata a qua nō fuit appellatū: diffinitiue ꝓnuncio ipſū ſup illa petitione nō eſſe vlterius audiendū ſibi perpetuū ſilentiū imponēdo. ad hoc de accu. veniens. in fi. uel

poterit deleg. dicere ꝓnūcio litteras nō valere. In his tribus caſib⁹ ſꝫm bertutius videt̄ ꝓponere has tales exceptiones li. ꝯteſta. q̄ tunc a p̄ncipali debito abſoluetur.

h ¶ Litigatoꝛ. reus. ſ.

i ¶ Impediat. ergo per talē exceptionē nō fit litis ꝯte. alias nō requireret̄ an impediret uel nō. j. c. ꝓxi.

nem non impediat[i]: nec retardet licet dicat[k] obiectoꝛ ꝙ reſcriptū non fuiſſet obtentū[l]: ſique ſunt impetrāti oppoſita fuiſſent expoſita[m] delegantiꝰ

Oni. octauus.

Si oblato[n] ab actoꝛe libello[o] ex parte rei exceptio peremptoria[p] proponatur[q]: nequaquā ꝑ hoc litis conteſtatio intelligitur eſſe facta[r]: immo ea non obſtante: niſi ſit de illis exceptionibus que litis cōteſtationem impediunt[s]: fieri opoꝛtebit[t] eandem.

Oni. octauus.

De iuramento calumnie.

Si de[u] calūnia[x] ſeu de veritate[y] dicēda i primo litis exoꝛdio nō iuret̄ ut debꝫ poterit poſtmodū in qualibet parte litis iurari: cum huiuſmōi iuramēta preſtari ab initio de

k ¶ Dicat. exceptionē peremptoriā opponēdo ut nō ſequat̄ abſurditas de dilatoria q̄ venit ante litē ꝯteſtatā.

l ¶ Obtentū. nō ꝙ perēptoria inter dilatorias ꝓponēda nō eſt q̄ alius eſt ipſaꝝ effectus altera differt: altera perimit. In pemptoria eni habet precedere actio cui opponat̄ ipa exceptio. ff. de excep. l. ii. ber. Scias aūt ꝙ omnis exceptō peremptoria que perimit litteras τ gratiam opponitur τ ante litis cōteſtationē τ poſt: ſi litteras tantū ante litis cōteſta. C. de excepti. l. vlti. de hoc vide per Inno. τ Hoſti. ſ. de reſcrip. conſtitutus.

m ¶ Expoſita. videbatur contrariū. quia eadem ratio τc̄. ſ. de reſcript. ſuper litteris. in fi. ſed nō eſt verum. quia ſꝫm id iaꝫ omnis peremptoria exceptio veniret in vim dilatorie. et ſi de replicatione dixiſſet: nihilominus litteras habuiſſet ut ibidē recitari ſolet.

n Si oblato. Per exceptionē peremptoriaꝫ nō fit litis ꝯteſtatio. Emanauit decre. hec ad declarationē eoꝛum que not. Goff. de elec. dudum. ij. j. de dol. τ contu. ꝓout. τ que ibi Hoſtiē. τ Abb. de appel. cū cauſam. τ de excep. cum venerabilis. τ. ſ. c. ꝓxi. τ Guil. in ſpe. de litis cōteſta. §. nunc dicamus ꝟ. ſed nunquid per exceptionem.

o ¶ Libello. qui eſt de ſubſtantia iudiciarij oꝛdinis. iij. q. iii. offeratur. ſ. de libel. ob. c. i. quod dic ut ibi. in glo. ...

p ¶ Peremptoria. de dilatoria nō ſic dubitabat̄. q̄ per eā nō reſpondet̄ ſic petitioni. τ q̄ de ſua natura cōteſtationē precedit ut dixi. ſ. c. ꝓxi.

q ¶ Proponat̄. ſimpliciter τ ſolū in modū exceptionis. ut. j. dicam. ...

r ¶ Facta. dicebant quidā cōtra τ videbat̄ opinio eoꝝ probari per decre. de do. τ cōtu. ꝓout. de appel. cū cauſam. vtrobiqꝫ videtur cōteſtata lis per exceptionē preſcriptionis. de excep. cū venerabilis. per exceptionē permutatōis de teſta. rainutius. per exceptionē annalis preſcriptionis vſucapionis. τc̄. Itē inſtituta actione τ oppoſita perēptoria exceptione videt̄ eſſe iudiciū. ff. de iter. ac. ſi filius. §. exceptionibus. Sꝫ ꝯtrariū eſt verū: τ hoc tenebant oēs ſupradicti doctores: quod optime probat lex dicens ꝙ qui vult exceptionēꝫ doli mali opponere que cōpetit ex tranſactione ante li. ꝯteſt. facta qđ incidit in tranſac. ante. li. ꝯteſt. id facere debet. ff. de cōdi. inde. elegāter. §. pe. Item per litis ꝯteſta. oꝛdinat̄ iudiciū per perēptoriā exceptionē deſtruit̄. ſꝫ eadeꝫ res duos effectus ꝯtrarios nō poteſt parere. xxvi. di. deinde. ſ. de bap. maiores. ff. de ſolu. qui hominē. probat̄ idem expreſſe. ſ. c. ꝓxi. ſi eni per perēptoriā exceptionē nō debet impediri uel retardari litis ꝯte. ergo per eam nō fit. alias nō proceſſiſſet queſtio. Ad cōtraria reſpondet̄ hoc mō. aut reus directe reſpondet libello puta cū petunt̄ ab eo. x. ex cauſa mutui dicit ſe nō teneri τ petita fieri nō debere. cum pactū de nō petendo perpetuo ſibi factū fuerit. τ tunc facta eſt litis ꝯte. τ ſic intelligunt̄ ꝯtraria. aut ſimpliciter excipit đ pacto de nō petendo preſcriptionē uel alia peremptoria et tunc nō intelligit̄ facta ut hic. Idē ſi excipiendo ꝓponeret ſe nō teneri reſpōdere libello ex eo ꝙ factū fuerat ſibi pactum de nō petendo τc̄. ad hoc de deci. dudū. et in iſto caſu ſolemus (vocare) exceptionē intentionis excluſionē. ſꝫ qn̄ proponit̄ poſt litis cōteſta. vocatur actionis excluſio. ff. de except. l. ii. in prin. Et hic adde quod dixi. j. de reg. iu. exceptionem.

s ¶ Impediunt. ut. ſ. c. ꝓxi.

t ¶ Opoꝛtebit. de neceſſitate iuris. quia alias proceſſus habitus poſt taleꝫ exceptionem non valet cum lis cōteſtata nō eſſet. ſ. ut lit nō conteſta. per totū. ſicut nec per poſitiones τ reſponſiones fit lis cōteſtata. ſ. de elec. dudum. ij. ſ. de litis cōte. c. vno. io. an.

u Si de calumnia. tria dicit. Primo ꝙ non eſt de ſubſtantia ꝙ ſtatim poſt litē ꝯteſtatam iuretur de calūnia. Secundo ꝙ nō annullatur proceſſus. lꝫ tacite omittatur calūnie iuramentū. Tertio precipit: ꝙ in ſpiritualibus ſimul de calūnia τ de veritate iuretur. Emanauit iſta decre. ad declarationē eoꝝ que not. ber. de iureiurā. ex litteris. in vl. glo. Innocē. τ Hoſti. ſ. eo. litteris. Abb. ſ. eo. c. i. Guil. in ſpe. e. ti. §. i. in p̄n. τ ver. quartum. τ. §. ii. ver. quid ſi non. τ. §. reſtat. τ Hoſti. in ſumma. eo. ti. §. quando. ver. vnum tamen.

x ¶ Calūnia. euitanda. ſic. xiij. di. nerui. ibi vnuſquiſqꝫ habeat ſuam propter foꝛnicationem. ſ. euitandam.

y ¶ Veritate. qđ ſolū olim in ſpiritualibus preſtabatur. ut in fi. videbis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Exiſtat. videbatur cõtra. primo ex ordinē rubrice. ſ. eo. ſecundo ex ordine illius littere. ſ. de elec. dudū. ꝟ. lite vō ⁊c. ⁊ erat expreſſum. C. e. l. ii. in prin. ſ. eo. c. i. ⁊ c. cū cauſam. ad hoc facit lex que dicit ꝙ ꝓcurator ante litē cõteſt. preſtare debet cautionē de rato. ⁊ tunc ſi preſtita nō fuerit poſtea nō preſtabitur. ff. de procu. l. pompo. §. rati. ſꝫ cõtrarium eſt verū ut hic vides. ⁊ ſic ꝑdictoꝝ doctoꝝ cõprobatᷣ opinio. Et de iuramēto de veritate videbatur caſus de iureiurā. ex lris. ad hoc. ſ. de fide inſtru. cū ioannes. ꝟ. verū. et j. de teſti. ꝑſentiū. ad h. ff. de dā. infect. qui bona. §. pe. nec eni ſemper ordinē ſcripture ſeruamus. ff. de ſolu. l. nec ordo. ⁊. ſ. de reſcrip. cauſam q̄ ⁊ cum in totum tacite omittatur. ut. ſ. ꝓxi. rñ. multo fortius ad tēpus. Ad cõtraria reſponde veꝝ eſſe id fieri debere ut dicit hec littera: ſꝫ ſi nō fiat nō propterea viciatur. qꝛ alijs iuribus ſuſtinetur ut di xi. ⁊ facit quod no. ſ. de ſpon. du. tua. in vlti. glo. ꝑdicta lex pompo. §. rati. in alio caſu loqtur. ⁊ eſt illud. quia per cõteſtationem litis factus eſt procurator dominꝰ litis. ſ. de ꝓcu. c. i. eo. li.

b ¶ Propter. Declarat quod not. ſ. de teſti. tuis. in vl. glo. C. de iur. ca. l. ii. §. ſꝫ qꝛ. io. ā.

c ¶ Tacite. expſſe vō remitti nō pōt. C. de iura. cal. l. ii. §. ſꝫ quia. nec valet ꝯſuetudo de ipſo nō preſtando. de iura. calū. ceterū.

d ¶ Tota cauſa. nedum in principio cauſe ut. ſ. ꝓxi. rñ.

e ¶ Legittime. puta libello dato li. cõte. ⁊ iudice ſententiante in ſcriptis ſedēdo ⁊ per ſe recitando. qd̄ dic ut. ſ. de libel. ob. c. i. j. de ſen. ⁊ re iudi. c. vlt. ⁊ nō die feriato. ſ. de ferijs. c. vlt. io. an.

f ¶ Annullandus. approbata eſt ergo opinio Ja. bal. io. cre. pilei ⁊ ſequatium qui hoc dixerant quia tunc demum exactum preſtari debebat. ff. de no. ope. nunci. de pupillo. §. qui opus. ff. de iureiu. iuſiurandum. §. qui ius. ad hoc. ff. de procu. filiuſfami. §. veterani. C. e. ti. ita demum. ⁊ ad hoc. ſ. de proba. quoniam cõtra. vbi de iuramēto nil dixit. Et reprobata eſt opi. Azo. ⁊ mar. quibus cõſentit hoſti. ſ. eo. ceterū. ⁊ in predicta decre. tuis. dicentes ꝙ etiā ſi tacite omitteretur nō valet iudiciū. i. ſententia. ii. q. vi. §. diffinitiua. C. de ſent. ⁊ inter. om. iudi. prolatā. quā intellige cum fuerit exactū. ⁊ pro eis faciebat ꝑdicta decre. ceterum. ⁊ predictus. §. ſed quia. vbi videtur ꝙ ex diſſimulatõne etiam nō poſſit omitti. ſꝫ expone ibi ſimulatione. ſ. cum ſimulant ſe nō calumnioſe agere ut ibi dicit Accur.

g ¶ Iuramentū. ſ. e. ti. c. ii. Et erat ratio. qꝛ in ſpiritualibus ꝑſumebatᷣ ꝙ ſemper eſſet deus in memoria ⁊ ſic nō calūniarentᷣ litigantes. ⁊ hoc ꝓbat littera ſequens. Reddebat inno. in ꝑdicto. c. tres rationes. Prima qꝛ rigor in ſpiritualibus nō ſeruatᷣ de do. ⁊ cõtu. c. i. Secunda. qꝛ lꝫ iuramentū non ſit peccatum. tñ ex frequentiꝰ iuratione ſepe ſequitur peccatū. ſ. de iureiur. ⁊ ſi xp̄us. maxime cū de credulitate ſit hoc ſacramentū. Tertia: quia hoc iuramentuꝫ eſt a malo nō credentis. de elec. ſignificaſti. ſꝫ parum valent he rationes. cū ⁊ in ciuilibus locum habeant ut per te vides.

h ¶ In ipſis. ⁊ ſic equum fuit ex quo ceſſabat cauſa ceſſaret ⁊ conſtitutio. ſ. d̄ appel. cum ceſſante. cum ſi.

i ¶ Utile. i. neceſſariū. ff. quando. ap. ſit. l. i. ⁊. ii. q. vi. biduū. uel dic propter: ut ſi iudex videat tales perſonas de quibus nō ſit aliqua calūnie ſuſpitio exiget ſolū veritatis ſacramentū. primū tutius ⁊ verius reputo.

k ¶ Obſeruant. obſeruabat hoc dominus Guil. ut no. in ſpe. eo. ti. §. i. ꝟ. quartum. notat hoc ber. equum eſſe. ſ. e. c. ii. ⁊ in ꝑdicta decre. ex lris. de iureiur.

l ¶ In eiſdem. ſpiritualibus cauſis. Nunquid in criminalibus iuretur de calūnia. dic ut not. C. eo. l. i. ⁊. ſ. eo. c. i.

m In appellationis. in cauſa appellationis iurari debet de calūnia ⁊ veritate dicenda hoc primo. Secundo dicitᷣ ꝙ procurator deputatus poſt iuramentum calūnie iurabit de calūnia. Tertio ꝙ iudex quotiens ſibi videtᷣ exigit iuramentum malicioſe: etiam ſi de calūnia uel veritate iuratū ſit. Per primū dictum determinatur que not. per Accur. C. eo. l. ij. in princi. ⁊ nota. innocē. ⁊ hoſti. pe. ⁊ abb. ſ. eo. c. i. ſuper verbo. quecunqꝫ cauſa. Guil. in ſpe. eo. ti. §. ii. ver. quid de cauſa. bar. brix. in queſtione veneriali que incipit: queritur vtruꝫ in cauſa. Et per predicta videre potes ꝙ hic reprobatur opinio Placen. ⁊ Azo. qui dicebant ꝙ ex quo iuratum erat in principali non iurabitur in cauſa appellationis. in auc. de his qui ingre. ad ap. §. fi. coll. viii. ⁊ pro eis faciunt omnia iura per que probatur ꝙ eadem ſit cauſa ap. cum prima. xvi. di. habeo. ij. q. vi. ſiquis in quacunqꝫ. C. ut in una ⁊ eadē cauſa. l. i. ff. d̄ iudi. proponebatur. Jo. cre. Hug. Hoſt. ⁊ ſupradicti doctores cõtra: quoruꝫ hic approbatur opinio pro eis. vi. q. iiii. oſius. ⁊. ii. q. vi. ſi epiſcopus. C. d̄ iudi. properandū. in auc. ut li. iur. in prin. ibi tamen Accur. tenet primaꝫ. ff. de dam. infec. qui bona. §. penul.

ſubſtantia ordinis iudiciarij nō exiſtatᵃ ¶ Propterᵇ omiſſuꝫ quoqꝫ taciteᶜ in tota cāᵈ calūnie iuramētuꝫ iudicialis ꝓceſſus alias factꝰ legitimeᵉ nō eſt nullus nec etiā annullādusᶠ ¶ Quāuis in cāis ſpūalibꝰ in quibus debet de veritate dicenda iurariᵍ canones non indicāt alicui calumnie iuramentumʰ: nos tamē quia frequēter calūmari uidemus in ipſisⁱ utileᵏ reputamus quod ſimul ſicut pleriqꝫ obſeruantˡ taꝫ de veritate dicenda quā de calumnia ut via precludatur calumnijs iurari debeat in eiſdemˡ.

Idem.

In appellationisᵐ cauſa quāquā in principali iuratumⁿ fuerit: preſtari iubemus calūnie iuramentumᵒ: ⁊ idem in iuramento de ueritate dicendaᵖ volumus obſeruari. Procuratoresᑫ quoqꝫ qui poſtʳ iuramentū calūnie deputanturˢ teneri uolumus: ut calūnia vitetur ab ipſisᵗ ad ſubeunduꝫ huiuſmodi iuramentūᵘ: etiaꝫ ſi a ſuis dominis quid ponere aut reſpondere ſeu agere debeant ſint inſtructiˣ. ¶ In omnibusʸ autē cauſis nedū ante: ſꝫ etiam poſtquā lis fuerit cõteſtata: ſiue de veritate ſiue de calūnia ſit iuratuꝫ in ipſis: poteſt iudex a partibus exigere iuramentū maliciēᶻ quotiens uiderit expedire.

Idem.

Ullāᵃ tibi iudex iniuriāᵇ feciſſe cenſetᷣ: qui procuratorē tui aduerſarijᶜ cõſtitutū ad cauſam habenteꝫ ſuper hoc ſpeciale mandatū admiſit ad preſtandum in ea calūnie iuramentumᵈ.

Inno. quartus in ꝯci. lug.

De reſtitutione ſpoliatorum.

Frequensᵉ ⁊ aſſidua nos

n ¶ Iuratū. ꝓpter hoc erat dubitatio. qꝛ nō videbatᷣ tunc debere iurari. ⁊ qꝛ bis iurandū nō eſt ⁊ qꝛ tunc ſuperfluū videbatᷣ iuramentū qd̄ faciendū nō eſt. de iureiu. ⁊ ſi xp̄us. de ꝓba. c. ii.

o ¶ Iuramentū. ſꝫ de calūnia iurari debet ſtatim poſt lit. cõte. ut. ſ. c. proxi. no. ergo ar. ꝙ facienda eſt litis cõte. in cā appellationis. d̄ hoc not. ſ. de teſta. c. rainaldus. ꝟ. dilectus. io. an.

p ¶ Dicēda. ſi talis eſt cā in q̄ iuretᷣ de veritate ut i fi. c. dr̄.

q ¶ Procuratores. Emanauit iſte ver. ad declaratiõꝫ glo. ꝑdictaꝝ. inno. hoſ. ⁊ guil. in ſpe. e. ti. §. ſequitur in fi. ⁊ eiuſ hic approbatᷣ opi. ⁊ reprobatᷣ opi. hoſt. qui tenebat ꝯtrium.

r ¶ Poſt. hec erat dubitatio: qꝛ nō videbatur bis iuranduꝫ. C. e. ti. auc. hoc.

s ¶ Deputantur. ab ipſis principalibus uel a procuratoribꝰ qui poſt litis conte. ſubſtituere poterūt. ſ. eo. li. de procura. c. i.

t ¶ Ab ipſis. Nota ꝙ lꝫ procurator iuret in animā domini. xvii. q. iiij. metuētes. c. di. optatū. lxiij. di. ⁊ ſibi domino. vbi de h. ⁊. ſ. e. li. de elec. ꝓcurator. ſacramentū tñ calūnie ⁊ in animā dñi ⁊ in ꝓpriaꝫ ꝑbet ut hic vides. alias aūt quare iuraret ex quo dñs iurauerat. ⁊ in hoc caſu nō eſt neceſſariū ſpeciale mandatū. de ſyndico vō dic ut. ſ. eo. in pertractandis.

u ¶ Iuramentū. Nota ad queſtionē qua queritur: an heres uel ſucceſſor teneatur iurare ex quo defunctus iurauerat. Et dic ꝙ ſic per hanc litterā ⁊ per auc. C. e. ti. principales. ⁊ per. l. ff. de dam. infe. qui bona. §. pe. potuit enim defunctus habere bonā fidem ⁊ heres uel ſucceſſor malā. ff. de accu. ſicut. C. de re. cre. generaliter. i. rñſo lꝫ quidam ꝯtra. qꝛ heres ⁊ ſucceſſor eadē perſona cum defuncto cēſentur. in auc. iuſiuran. qd̄ a moriente preſta. §. ii.

x ¶ Inſtructi. in hoc caſu recitabant predicti doctores non debere procuratorē iurare. quia qui per aliuꝫ. ⁊c. de reg. iu. qui facit ꝑ aliū.

y ¶ In omnibus. declaratur per hoc quod not. ſ. de reſti. ſpo. litteras. in glo. antepe. ⁊ de proba. c. ii. ⁊ reprobatur quod not. de teſti. preſentiū. in glo. iuramentum. in fi.

z ¶ Malicie. lꝫ ergo ex quo iuratū eſt de calūnia amplius in eadem cā de calūnia iurandū nō ſit. ut. C. e. auc. ... ab eodē. ⁊. ſ. ꝓxi. rñſo. de malicia tñ bene iuratᷣ. puta cum ſuſpicatᷣ iudex ꝙ malicioſe ꝓponatur exceptio: petatᷣ dilatõ. ad hoc de excep. paſtoralis. de teſti. vltra tertiā. C. de fi. inſtru. l. vl. xxx. q. v. iudicantem.

a Nullā tibi. ꝓcurator habēs ſpeciale mandatū iurat de calūnia. Emanauit ad declaratione eoꝝ q̄ leguntᷣ ⁊ no. C. e. ti. l. ii. §. ſi aūt abfuerit. ⁊ per her. ſ. e. c. ii. ⁊. c. ceteꝝ. ⁊ per inno. ⁊ hoſti. ſ. eo. cū cauſam. ⁊ per guil. in ſpe. eo. ti. §. reſtat. ꝟ. quid ergo.

b ¶ Iniuriā. quā ſi inferet iudex nō eſſet. ſ. de ꝟ. ſig. forus. in fi.

c ¶ Aduerſarii. ⁊ ſic erat procurator ſingularis perſone. de ſyndico enim vniuerſitatis uel collegij non dubitamus quin iuret. ſ. eo. in pertractandis. et. c. ſeq.

d ¶ Iuramentū. dicūt quidā ꝙ olim ꝓcuratores indifferentᷣ iurabāt. ff. de dā. infec. qui bona. §. pe. ſꝫ fuit poſtea ſtatutū ꝙ ſolū ꝑncipales ꝑſone iurēt. ff. e. ti. l. ij. §. ſi aūt. ⁊. ſ. e. ti. c. i. qd̄ veꝝ eſt niſi procuratores hēant ſpāle mādatū ut hic. ⁊. ff. de iureiu. l. iuſiuranduꝫ qd̄ ad pecunias. Alij dicebāt ꝙ ꝓcurator ꝑuati etiā cū ſpāli mādato ad iurandū nō admittitᷣ ꝑ prima iura. ſꝫ qꝛ nō expedit iura corrigi ut. ſ. e. li. de elec. cū expediat. dic. l. qui bona. nō eē correctā. ſꝫ loqui in caſu decr. iſtiꝰ. ſ. cū hēbat ꝓcurator ſpāle mādatū. Alij dicebāt ꝙ cū ꝓcurator per litis ꝯteſt. factus ſit dñs litis: poterat de calūnia iurare: qd̄ verū nō eſt niſi habeat ad hoc ſpāle ut hic vides.

e Frequens. in ciuilibꝰ nō admittitᷣ ſpoliatõis exceptio facta ab alio ꝙ actore. In crialibus admittitᷣ facta a tertio dūmō ſit d̄ tota ſubſtātia uel maiori ꝑte exceptio ꝓbari dꝫ. j. xv. dies. alias ſit ꝯdēnatio expēſaꝝ. Excipiēs de ſpoliatiõe facta a tertio. j. certū tēpus a iudice ſtatuendū dꝫ reſtitutionē petere. alias excuſabitᷣ exceptiõe nō obſtāte. Ultio dr̄ ꝙ agēti ſup rebꝰ eccleſiaſticis nō ob. exceptio ſpoliationis priuatoꝝ rerū uel ecõuerſo. hāc decre. quidam intitulabāt oli ſub ti. d̄ excep. alij ſub ti. d̄ reſti. ſpo. ⁊ hñ. ut h videſ.

e ¶ Frequēs. equū fuit ergo ſuper hoc ius ꝓuiſoriū emanaſſe. ff. de

querela circūſtrepit[a]: ꝙ ſpoliatōis exceptio nōnunquā in iudicijs ca/lūnioſe[b] ꝓpoſita cauſas eccleſiaſticas impedit ⁊ pturbat. dū eni exceptioni[c] inſiſtitur: appellatiões interponi ꝯtingit: ⁊ ſic intermittit[d] ⁊ plerūqȝ perimit[e] cauſe cognitio pricipalis: ⁊ ꝓpterea nos qui voluntarios labores[f] appetim⁹ ut quietez alijs preparemus: finē litibus cupientes imponi: ⁊ calūnie materiā amputare ſtatuimus[g] ut in ciuilib⁹ negocijs ſpoliationis obiectu: que ab alio quā ab actore[h] facta ꝓponitur: iudex in principali ꝓcedere nō poſtponat. ¶ Sȝ ſi in ciuilibus ab actore: in criminalibus aūt ſe ſpoliatū reus aſſerat a quocunqȝ[i] infra xv.[k] diez ſpaciū poſt diez in quo ꝓponit[l]: quod aſſerit[m] cōprobabit: alioquin[n] in expenſis quas interim actor ob hoc fecerit iudiciali taxatione[o] prehabita cōdemnet: alias ſi iudici equū viſum fuerit puniendus[p]. ¶ Illū aūt ſpoliatū intelligi volumus in hoc caſu: cum criminaliter accuſatur: qui tota ſua ſubſtantia[q] uel maiori parte ipſius ſe per violentiaz deſtitutū affirmat: ⁊ ſm hoc loqui canones ſano credēdum eſt intellectu: q2 nec nudi contendere: nec inermes inimicis opponere nos debemus. habet eniz ſpoliatus priuilegium ut nō poſſit exui iam nudatus. ¶ Solet eniz inter ſcholaſticos dubitari: ſi ſpoliatus a tertio[r] de ſpoliatione cōtra ſuum actorē excipiat: an ei tempus[s] a iudice debeat indulgeri: infra qđ[t] reſtitutiōȝ imploret ne forte ſic[u] uelit exiſtere ut oēm accuſationē eludat[u]: quod[x] ſatis equitati ⁊ iuri cōſonum eſtimamus[y]: ꝙ ſi infra tempus indultum reſtitutionem nō petierit: ⁊ cauſam cum potuerit[z] non ducat ad finem non obſtante ſpoliationis exceptione deinceps poterit accuſari. ¶ Ad hoc ſancimus: ut rerum priuatarum ſpoliatio agenti ſuper eccleſiaſticis: uel econtrario nullatenus opponatur[⁊].

Bonifacius octauus.

Ad decimas[a] quas canonici[b] ſancti nicolai ſe aſſerunt[c] infra parrochiā eccleſie. B: clerici poſſediſſe aliquandiu: et eis per eundem[d] clericum ſpoliatos fuiſſe: nequaquā debent reſtitui: niſi euidēter docuerint ꝙ earum poſſeſſionē legittime aſſecuti fuiſſent: quia eas occupaſſe[e] iniuſte veriſimiliter preſumuntur[f]: cum prouenient ex predictis infra alienā parrochiam cōſtitutis. ¶ Sitqȝ manifeſtum (niſi aliud oſtendatur[g]) eas de iure cōmuni ad eandem eccleſiam[h] pertinere.

Iohannes quartus.

De dolo ⁊ contumacia.

Actor[i] qui ad terminum[k] venire: ad quez citari ad

legi. nam ad ea.

a ¶ Circumſtrepit. i. pulſat uel ledit. ⁊ ſumpta ſunt hec verba ex canone. iiij. di. frequens.

b ¶ Calumnioſe. ſic. ſ. de do. ⁊ contu. finem.

c ¶ Exceptioni. ſpoliationis de qua ſupra dictum eſt.

d ¶ Intermittitur. i. differtur.

e ¶ Perimitur. de facto intelligas nō de iure. q2 multi ꝓpter tot impedimēta et timore expenſaꝝ litē dimittunt. Et ſic expone ſȝ her. quia exceptio ſpoliatōis dilatoria eſt nō peremptoria. nō ob. l. C. vñ vi. ſiqs in tātā. q2 lȝ priuatio dominij inſurgat cōditione ex illa lege nō tñ ex interdicto uel exceptione. ut no. ſ. de cā poſ. paſtoralis.

f ¶ Labores. hec verba fuerūt ſūpta de corpe auc. ut diuie. iuſſi. ſubſcript. ha. glo. queſto. in prin. colla. ix. ⁊ pro republica imperator noctes ducit inſōnes. in auc. ut iudi. ſine quoquo ſuff. in pñ. colla. ij. ⁊ papa idē de ſe dicit. ſ. in proemio huius libri.

g ¶ Statuimus. hic fuit interptatio canonū antiquorū de hac materia loquētium.

h ¶ Actore. hoc erat iniquū ꝙ reus exciperet cōtra actorez de ſpoliatōne facta a tertio cū in h non deliquerit actor. et ideo factum alteri⁹ ſibi nō debebat obeſſe. C. de inoffi. teſta. ſiquis ſuo. verſus fi. ⁊ j. de regu. iur. non debet. ⁊ peccata ſuos teneant auctores. C. de pe. ſancimus. ſ. de his que fi. a ma. par. c. queſiuit. ⁊ recitat hic her. ſe non meminiſſe aliquem excipientem ſic in ciuilibus.

i ¶ A quocūqȝ. ecce differentiā inter criminalē cauſam ⁊ ciuilez: ut in ciuili non opponatur ſpoliatio facta ab alio ꝙ̄ actore. In criminali ſic cum moderatione que ſequitur ⁊ rationes infra ſequētur:

k ¶ Xv. aratur tēpus ꝓbandi. quia malicioſe ſepius ꝓponebatur talis exceptio ut. ſ. dixit. ſic in exceptiōe excōicationis. viii. dies ſunt dati. j. de exceptio. pia.

l ¶ Proponit. q2 dies illa nō ꝯputabit in. xv. ſic dies in quo ꝓponitur excōicationis exceptio. j. de excep. pia. ſic dies in quo cautū ꝓmittit ⁊ in quo ſiſtere in iudicio oportet nō ꝯputat in vicena milia paſſuū. ff. ſiqs cau. l. i. ſic ⁊ dies pñtatōnis lraꝝ cū ꝯmittit cā infra certū tēpus decidēda. ſ. de ap. ſup eo. ij. vbi de hoc. ſecus in. x. diebus qui dant ad appellandū in qbus tēpus ſnie ꝓlationis ꝯputatur. ij. q. vi. biduū. vbi de hoc. ſ. de re iudi. ad ꝯſultationē. ⁊ vltimo iſtoꝝ. xv. dierū probari poterit exceptio. ſic. ff. ad. l. iuli. de adul. l. pater. §. ſexaginta. ⁊ l. is cuius. §. ex ſenatuſconſulto. ⁊ pōt peti bonoꝝ poſſeſſio infra centeſimū diem: ⁊ cēteſimus in eo numero cōputatur. ff. de ſucceſ. edic. l. i. §. quod dicimus. ſimile. ff. de vb. obl. l. qui ante kalendas.

m ¶ Aſſerit. ſ. ſe ſpoliatū in ciuilib⁹ ab actore. in crialib⁹ a quocūqȝ.

n ¶ Alioquin. i. ſi infra illud tēpus non probauerit.

o ¶ Taxatione. de qua dic ut. ſ. quod me. cau. c. vlti. in glo. que incipit: vltra quam. her.

p ¶ Puniendus. pena arbitraria ex quo nō ſtatuitur hic certa pena. de offi. dele. de cauſis. ff. de iur. deli. l. i.

q ¶ Subſtantia. interpretratur. ⁊ exponit hic papa canōes illos. iii. q. ii. oportet. ⁊. ii. q. ii. nullus. vbi ſunt hec verba. Ridiculū enim videbatur ꝙ criminaliter accuſatus accuſatorē ſuum per exceptionē ſpoliationis rei modice ⁊ vilis ab accuſatione repelleret. ⁊ eſt ſi. qđ dicit lex ꝙ tutor a tutela excuſari nō poteſt ratione ꝯtrouerſie que eſt inter ipſum ⁊ pupillū ſuum. niſi forte de omnibus bonis aut plurima parte bonoꝝ ſit cōtrouerſia. ff. de excu. tuto. l. propter litem. inſti. eo. ti. §. itez ꝓpter litem. lȝ illud iure auc. immutatum videatur. in auc. ut hi qui ob. ſe ha. ꝓhi. res mi. §. ii. iii. ⁊. iiii. colla. vi.

r ¶ A tertio. i. ab alio ꝙ̄ ab accuſatore. iii. q. i. epiſcopi. ⁊. q. ii. cum eccleſie.

s ¶ Tēpus. arbitrariū ex quo certū non ſtatuitur ut dixi. ſ.

t ¶ Sic. ſ. ſpoliatus.

u ¶ Eludat. malicijs autez indulgenduȝ nō eſt. ſ. qui ma. accu. poſ. ſignificante. cuȝ ſuis concor.

x ¶ Quod. ſ. ꝙ iudex terminū ſtatuat.

y ¶ Eſtimamus. ⁊ alij eſtimare debent. ſ. de re iudi. in cauſ. ⁊ ſic ꝯpellit aliquis agere. ad idem. C. de inge. ma. l. diffamari. ſȝ nō preciſe: ſȝ hoc ut excipere poſſit ut hic vides. io. and.

z ¶ Potuerit. alias non debet ſibi imputari. ſ. eo. li. de elec. ꝯmiſſa. ſ. de appel. ex inſinuatione. cum ſi.

⁊ ¶ Opponat. intelligit her. hoc quando inter eccleſiaſticas perſonas cauſa vertitur: ne ſit cōtra. ſ. de ordi. cogni. cum dilectus. uel dic ꝙ ibi ō temporalibus cōtendebatur que ꝓprie priuate dicunt. q2 poſſunt a priuato poſſideri: res autem eccleſiaſtice vocātur hic q̄ nō cadunt in laicuȝ ut decime ⁊ alia ſpūalia. ff. ō leg. iii. l. hoc legatum. ⁊ eſt rō huius dicti. q2 agens nomie eccleſiaſtico nō agit ſuo iure: ſȝ nomine eccleſie. vñ ſicut ꝓcurator agens nomine aliēo: de iure ſuo nō excipit. ſic nec hic. ad hoc. ff. de doli except. ſi ꝓcurator. Item res eccleſiaſtice ſunt publici iuris. ſȝ de publico ad priuatū non fit cōpenſatio. C. de cōpenſa. l. i. ⁊. iij.

a ¶ Ad decimas. Eccleſia q̄ petit reſtitutionem decimaꝝ quas ſe dicit infra parrochiam alterius poſſediſſe non auditur. niſi probet poſſeſſionem legittimam.

b ¶ Canonici. nomine ipſius eccleſie agentes qđ poſſunt ut. ſ. de ꝓba. ex litteris. de conceſ. preben. ex parte. vbi de hoc cum ſi.

c ¶ Aſſerunt. ex hoc inſultat preſumptio contra eos que eis veriſimiliter obſtat. ſecus ſi hoc nō conſtaret ꝙ ille decime eſſent in alterius parrochia. ⁊ facit ad ea que dicam. j. eo. li. de reſcrip. c. i.

d ¶ Eundē clericū. nō lram. q2 hic ius facit pro reo ⁊ cōtra actorē. ſi autē ſpoliati eſſent a tertio ius cōe lȝ faceret cōtra actorē non tñ pro reo. vnde tūc decre. locū habere non puto. ⁊ facit qđ dixi. j. de preſcrip. c. i.

e ¶ Occupaſſe. in mala parte: alibi in bona. viii. q. i. factus. ⁊. ſ. eo. li. de pen. ſi duo.

f ¶ Preſumuntur. Nō ſm opi. io. qui no. xiiij. q. i. pñ. ꝙ laicus reſtitutionē decimarū petere non poterat per decre. ſ. de preſcrip. cauſam. har. brix. no. cōtrarium cum laici decimas interdū poſſideant de facto. Ad decre. illā cām. reſpondebat ꝙ decre. ipſa dicit detinere nō dicit poſſidere. ſatis puto hanc decre. facere pro. io. ut niſi laicus probet ſe legittime aſſecutum cum ſit ꝯtra eum preſumptio nō auditur: qui enim reſtitutionē petit habet duo probare: ſe poſſediſſe: ⁊ ſpoliatum fuiſſe. ſ. e. c. olim. i. ⁊. iii. Et aliud eſt poſſidere ⁊ aliud in poſſeſſione eſſe. ff. de acqui. poſ. ſiquis autem. ⁊ eſt ſi. ſ. e. ex trāſmiſſa. ⁊ quod ibi no. hic ergo eſt preſumptio cōtra actorē ⁊ ius cōe pro reo. poſſeſſio ergo ⁊ ſpoliatio ꝓbare non aduocant ut fiat reſtitutio petitorio probato pro reo. ad hoc de cau. poſ. cum eccleſia. ⁊. c. cū dilectus. ff. de rei ven. officium. ⁊ idem videtur vbicūqȝ factū eſt pro reo notorium. de diuor. ſignificaſti. ꝓprietas igitur pro reo probata ipſum in poſſeſſione defendat. ad hoc. ff de ſuperfi. l. i. §. quod ait. ff. depoſi. l. bona fides. in fi.

g ¶ Oſtendat. ut cōpoſitio titulus preſcriptionis priuilegiū uel aliud ſimile. de dona. apoſtolice. j. de his que fi. a prela. cum apoſtolica. cum ſi.

h ¶ Eccleſiam. ſ. B. clerici. io. an.

i Actor qui. Actor cōtumax cōdemnatur in expenſis nec citatur vlterius ad ſui petitionem reus niſi caueat de veniendo.

k Ad terminum. cum indiſtincte loquatur de quolibet termino ſiue peremptorio ſiue non intelligendū videtur ſicut ⁊ in reo dici ſolet

ꝙ pro qualibet cõtumacia etiã ante peremptoriũ ꝯdemnaẽ in expenſis. ſʒ ſolũ poſt peremptoriũ poſſit excõicari. de hoc. lxxiiii. di. honoratus. iii. q. v. in ſumma. ⁊. ſ. de ꝓcu. querelã. maior autẽ eſt cõtumacia actoris nõ venientis ꝙ rei. iiij. q. iiij. c. i.

a ¶ Curauit. cũ potuiſſet. vnde not. negligentiã uel ꝯtemptũ. ff. de re iudi. cõtumacia. ad idem. ſ. ti. prox. c. i. §. ſolet.

uerſariũ fecerat: non curauit[a] ueni/enti[b] reo in expenſis propter[c] hoc factis legittime[d] condemnetur: ad citationem aliam minime admittẽdus[e] niſi ſufficienter[f] cauerit: ꝙ in termino[g] fideliter[h] debeat compa/rere.

Boni. viij.

Cum qui[i] a tua interlocutoria: uel grauamine[k] quod per te[l] ſibi proponit illatum a tua preſentia recedit appellans[m] cum proteſtari[n] uideatur hoc ipſo ſe nolle coram te decetero litigare: citaẽ ad alia que poſtea in iudicio facienda incum/bunt[o]: uel etiam ad ſententiã[p] audiendam[q] niſi ſponte appellatiõi ſue renunciet[r] non teneris[s]: nec iõ mi/nus ꝙ in eius abſentia ꝓceſſeris[t]: tuus proceſſus ualidus[u] reputari debebit.

Innocẽ. quartus.

b ¶ Venienti. ergo nõ venienti nõ ꝯdemnabiẽ. ſʒ ꝯpenſetur cõtumacia cõtumacie. ff. ſ. do lo. ſi duo. ff. de ꝯpen. ſi ambo Si aũt actor ñ venit ⁊ iudex fuit abſens uel preſens: ſʒ ꝓcedere nõ poterat an fieri debeat cõdemnatio? dic ut not. in reo. ſ. e. ti. c. vlt.

c ¶ Propter. hoc. ſ. rõe contumacie. de ꝓcur. auditis. j. de excep. pia. ſ. e. cũ dilecti. ⁊. c. finẽ. Et qualiẽ ꝯ cõtumaces ꝓcedi debeat. dic ut not. ſ. e. ꝓut. ⁊. c. cauſam.

d ¶ Legittime. qð dic ut not. ij. q. i. in p̃mis. ſ. e. ti. finem.

e ¶ Admittendus. ⁊ ſic punietur in quo peccauit. ſ. de temporibus ordinationum. litteras. in fi. io. an.

f ¶ Sufficienter. ut ſic pignora uel fideiuſſores dentur. ff. manda. ſi mandato. §. vlti. ſi autem hanc dare non poſſet det iuratoriã. de dot. poſt diuor. reſti. per veſtras. vbi de hoc. ad idẽ. C. de epi. ⁊ cle. l. generaliter. Dicit aũt inno. ꝙ ſufficit verbo cauere. qð poteſt verũ dicere ſeruata ſupradicta diſtinctione. her.

g ¶ Termino. primo. ſ. ad hoc. ff. de v̄. ob. cũ qui kalendis. uel dic termĩo quocũqʒ quo ad eius petitionẽ citabiẽ reus. hec eſt eñ indefinita legis que equipollet vniuerſali. ut dixi. ſ. e. li. de elec. ut circa. ſic ⁊ cautio p̄ſtaẽ de pſeuerantia litis vſqʒ ad finẽʒ. C. de epi. ⁊ cle. auc. generaliter.

h ¶ Fideliter. preſumiẽ aũt malicioſe abeſſe niſi ꝯtrariũ probeẽ. ſ. ꝙ impeditus fuerit. de re iudi. cũ bertoldus. de ꝓcu. querelam. vbi de hoc.

i Cum qui. Iudex appellantẽ ⁊ recedentẽ citare vlterius nõ teneẽ ſi vult in cauſa procedere. niſi forſitan appellationi renunciet. et determinat notata per inno. de accuſa. ad petitionem. per Guil. in ſpe. de citat. §. viſo de temporũ. v̄. quid ſiquis receſſerit.

k ¶ Grauamine. hoc dicit ex eo quia ſi appellaretur a diffinitiua iam functus eſt iudex officio ſuo. de offi. dele. in litteris. ff. de re iudi. iudex. Sʒ ⁊ idem in illo videẽ quo ad executionẽ que poſt ſententiã imminet facienda eadẽ rõne.

l ¶ Per te. loquitur iudici. ſic. ſ. de iureiu. c. vlti.

m ¶ Appellãs. ⁊ fruſtratorie. q2 ſi bene appellaret ex cã ⁊ forma tũc ille a quo appellauerit iudex nõ eſſet. ⁊ ſic appellans ꝯtumax nõ eſſet. De reuocatiõe attentatorum poſt appellationẽ habebis. j. de ap. nõ ſolum.

n ¶ Proteſtari. nõ ꝙ ius fingit ꝓteſtationẽ hoc ipſo appellãdo ⁊ recedendo.

o ¶ Incumbunt. cõſiderato eo ſtatu in quo tunc erat cauſa.

p ¶ Sniam. puta q2 lis erat conteſtata ⁊ liquet de cauſa. uel talis eſt cã in qua ſniari põt li. nõ cõte. qð dic ut. ſ. ut li. nõ ꝯte. quoniã. ⁊. ſ. eo. ꝓut.

q ¶ Audiendã. ſi nõ eſſet ꝯtumax expreſſe citari debet ad ſniam audiendam alias nõ valeret ſnia parte abſente. ff. que ſen. ſine appel. reſcin. l. i. §. item cũ ex edicto. ⁊ de hoc not. ſ. de offi. dele. conſuluit.

r ¶ Renũciet. qð põt. vi. q. ii. ſiquis libellos. C. de appel. ſiquis. ⁊ tacite etiaʒ litigando coram iudice a quo appellauit appellatiõi renũciat. ſ. de offi. dele. gratũ. de teſti. cũ veniſſet. ſi tñ intereſt aduerſarij ad ipſum intereſſe tenetur qð dic ut. no. ſ. de appel. interpoſita. §. ille deniqʒ.

s ¶ Nõ teneris. videbaẽ ꝯtrariũ per decre. ſ. de offi. dele. cũ olim. i. vbi iudices citauerũt appellantẽ quẽ putabãt fruſtratorie appellaſſe. ad idẽ. ſ. ut lit. nõ ꝯte. accedẽs. i. vbi etiã iudices citauerũt quẽ putabant fruſtratorie appellaſſe. ad idẽ. ſ. eo. ꝓut. vbi mandat papa citari eum qui fruſtratorie appellarat. Sʒ dic ꝙ de neceſſitate citari nõ debet ut hic. Ad decre. cũ olim. ⁊ decr. accedens. dic ꝙ ibi factũ narraẽ nõ ius poniẽ. Ad decre. ꝓut. dico ꝙ ꝓ iſta parte facit cũ ibi papa mandat citari ad maliciã cõuincendã ergo id de neceſſitate non erat ꝙ. ſ. citareẽ ⁊ de hoc cõſueuit recitari de accu. accedens. ⁊. c. ad petitionẽ. Sʒ quid dicemus de cõtumace: nũquid qui in vno actu iudicij fuit contumax ad alios actus citabitur? Dic ꝙ ſic ut. ſ. de teſti. cũ olim. in fi. vbi citatur contumax ad ſententiam audiendã. quia lʒ cõtumax in vno actu ſit nõ propterea proteſtari videtur ꝙ in alijs cõtumax eſſe velit. ſed hoc malum contumacie ſub colore boni. ſ. remedij appellationis defendit quod ſimpliciter contumax non facit.

t ¶ Proceſſeris. alias de iure.

u ¶ Ualidus. Quid de iudicibus datis cum clauſula: ꝙ ſi non omnes. omẽs ſimul non pronunciauerũt. ſed duo vnum: tertius vero aliud. illi duo volunt procedere ad executionem ſue ſententie. queritur an poſſint tertio non vocato? ⁊ videtur tertium ipſum non debere vocari. arg. huius decre. ⁊. ſ. hoc li. de ar. c. i. ⁊. ff. de re iudi. duo ex tribus. cum ergo ipſorum valeat ſententia: ergo ⁊ executio. Sʒ dic ꝙ vocãdus eſt. nam lʒ ſnia duorum teneat tñ alius articulus qui emergit eſt omnibus cõis: ita ꝙ ad illum duo tertio nõ vocato ꝓcedere nõ poſſunt. ſ. de offi. del. cãm. ⁊. c. prudẽtiã. §. adijcimus. alias ſequereẽ ꝙ ſi in aliqua termini aſſignatione vnus ab alijs diſcordaret. illi duo illo nõ requiſito poſtea ꝓcedere poſſet qð ẽ abſurdũ

De eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruande.

Cum qui[a] ſup dignitate p̄ſonatu uel bñficio[b] eccleſiaſtico[c] obtinendis[d] cum aliquo litigat poſſeſſore[e] ob partis aduerſe contumaciã cauſa rei ſeruãde in ipſorum poſſeſſionẽ ſtatuimus non mittendum. ¶ Nec per[f] hoc ad ea ingreſſus patere ualeat vicioſus[g]: ſʒ liceat in hoc caſu cõtumacis abſentiã diuina replente preſentia[h] etiã lite non ꝯteſtata: diligenter[i] examiato negocio ipſũ fine debito[k] terminare.

Bonifa. octauus.

Ut lite pendẽte nihil innouetur

Diſpẽdijs que ꝓpter electiones diuerſas eccleſie patiunẽ interdum occurrere cupiẽtes ſtatuim9[m]:

a Cum qui. Quñ agitur de beneficiõ eccleſiaſtico ob contumaciã rei nõ fit miſſio in poſſeſſionẽ ſʒ ad ſniaʒ li. nõ cõte. ꝓcediẽ. Ponit hec decret. duos caſus ſpãles ꝯ duas regulas. Regulariẽ eniʒ qñ agiẽ reali ad cõtumaciã rei fit miſſio in poſſeſſionem cã rei ſeruãde. fallit in h̄ caſu. Itẽ regulariter nõ ꝓceditur ad teſtiũ receptõnẽ uel diffinitiuã ſniaʒ li. nõ ꝯte. fallit in h̄ caſu. ⁊ ẽ ad declarationẽ eorum q̄ no. ſ. de dolo. ⁊ contu. contingit.

b ¶ Beneficio. quocunqʒ: ad hoc de p̄ben. de maioribus. de ver. ſigni. c. penul.

c ¶ Eccleſiaſtico. ſecus ergo ſi ſuper tẽporali prebenda: uel tẽporali beneficio agatur. quia cum talia poſſint ſine inſtitutione canonica poſſideri nõ habebit locum decre.

d ¶ Obtinendis. quid dicemus de obtẽtis? pone cõfirmatus eſt qui agit ⁊ in poſſeſſionẽ inductus ⁊ tandem ſpoliatus eſt. ut de cã. poſ. cũ olim. ⁊. c. cũ ſuper. uel petit ꝙ cõfirmatio de eo facta uel collatio ſibi facta ſortiaẽ effectũ de cõceſ. p̄ben. poſt electionẽ. de ap. conſtitutis. ii. uel petit poſſeſſionẽ cõditione ex canone reintegrãda ut. ſ. de reſti. ſpo. ſepe. Nũquid in his caſibus ob contumaciam rei fiet miſſio? ⁊ videtur ꝙ ſic per hanc litterã: que dicit ſolũ de obtinẽdis Sed dic ꝙ non fiet hec miſſio. tum quia decret. huius ratio adhuc locum habet. tum quia ago de obtinendo quod non habeo. ſ. detentationẽ ſaltem que apud alium eſt. ff. de rei ven. officiũ. Item miſſio in poſſeſſionẽ eſt quoddam auxilium extraordinariũ quod habet locum ſolum vbi deficit ordinarium. ff. de mino. in cauſe. ii. in prin. ſed hic procedi poteſt ordinario iuris ordine lite nõ conteſta. ut ſequitur. ⁊ apertius hodie probatur per cle. de iudi. diſpendioſam. ergo non habet locum miſſio. ⁊ lʒ doctores ſic teneant tamen obſtat littera hic poſita que dicit ingreſſus nõ dicit regreſſus. quaſi per id detur intelligi. ⁊ per verbum obtinendis ꝙ in recuperandis non habet locum decre.

e ¶ Poſſeſſore. quid ſi nullus poſſidet ſed duo pone coelecti petũt? dic idem ꝓpter eandem rationem. ſ. de reſcrip. inter ceteras.

f ¶ Ne per hoc. ratio ſuperioris dicti.

g ¶ Vicioſus. nõ eñ p̄nt ex poſſeſſione hñi ſʒ ſolũ ex canonica inſtitutione. ii. q. i. legũ. de inſti. ex frequẽtibus. j. de reg. iu. c. i. ff. de decu. herenius. Si v̄o nõ ageretur de eccleſia tanq̄ de beneficio ſed tanq̄ de ꝓprietate tũc bene haberet locũ miſſio ut ꝓbatur. ſ. ut li. nõ ꝯte. c. ii. de eo qui mit. c. i. ſ. de v̄. ſig. dilecto.

h ¶ P̄ntia. C. de iudi. ꝓperandũ. §. cum autẽ. ſ. e. li. de ar. c. ii. in fi.

i ¶ Diligenter. hoc ſemp eſt faciendũʒ. xxx. q. vlti. iudicantem.

k ¶ Debito. ut ſi liqueat uel liq̄re poſſit de cã ꝓcedaẽ ad ſniaʒ h̄ʒ ea que no. ſ. de do. ⁊ ꝯtu. ꝓut. ⁊ eſt neceſſe ꝙ ꝯſtet de iure actoris ad hoc ut ſibi adiudiceẽ. nec ſufficit ꝙ cõſtet poſſidentẽ ius nõ habeẽ ut. ſ. de reſcrip. olim. C. de rei ven. l. vlti.

l Diſpendijs. ſi ex duobus litigantib9 electis alter decedat: renũciet. uel a ꝓſecutiõe cãe excludaẽ: ſi lite pẽdente cum reliquo fuerit alia electio facta nõ tenet. Emanauit ad declarationẽ eorum q̄ no. inno. ⁊ hoſti. ſ. de ar. ex pte. ⁊ de elec. dudũ. ij ⁊ de reſti. in inte. c. ii. ⁊ cõpoſt. de ꝯſti. cum. M. ad finem.

l ¶ Diſpendijs. diciẽ diſpendium longum ⁊ inutile. ꝯpendium breue ⁊ vtile. de hoc de reſcrip. diſpendia.

m ¶ Statuimus. cõſtitutõ iſta noua eſt ſaltem inquantum dicit electionem nullam maxime nõ interueniente aliqua inhibitione. ut. ſ. de ar. ex parte. Sed dices: nõne ſecunda electio facta prima nõ caſſata caſſatur. ſ. de elec. conſiderauimus. Itẽ nõne ſecunda electio facta p̄ma nõ caſſata valet interdũ h̄m ea q̄ no. ſ. de elect. auditis. ſ. quando prima nulla erat ⁊ eligentes erant priuati poteſtate eligẽdi. Solu. illa iura que in illis no. locũ habent quãdo ſecũda electio

ſit prima non caſſata ⁊ nondum in litigium deducta. ⁊ ſic intelligantur no. ſ. e. auditis. Iſtud. c. ⁊ ſe. loquuntur quando in litigiū erat res deducta. ⁊ tunc ſecunda electio ipſo iure ſit nulla.

a ¶ Alibi. videbatur hoſti. differentiam facere. ſ. de elec. dudū. ij. in glo. nunquid in hoc caſu. inter cauſas que pendebant in curia ⁊ extra curiā. ar. decre. de maio. ⁊ obe. per tuas. de ap. ſi duobus. ſed quo ad caſum noſtrum nulla ſit differētia. ut hic vides.

b ¶ Litigantibus. litigioſa eſt res de cuius dominio queſtio vertitur inter petitorem ⁊ poſſeſſorē ꝯuentione iudiciaria. uel precibꝰ principi oblatis et iudici inſinuatis. et per eum futuro reo cognitiſ. C. ḋ litig. auctē. litigioſa. Dicunt tñ quidam rē litigioſam non eſſe niſi per li. ꝯte. facit ꝓ eis. ſ. de offi. ḋle. relatū. in auctē. de litigioſis. §. omnem. col. iij. ⁊ optime. ſ. de verbo. ſig. ex parte. ij. Litis ꝯteſtatio dicitur litis exordium. ſ. de offi. dele. ſup queſtionū. §. intētionis. Sꝫ dic contra per ſupradictā aucten. litigioſa. ⁊ ꝓbatur. ſ. de offi. delegatum. ut lite pen. c. i. ⁊ ex his que no. hoſti. ſ. de teſti. cauſaꝫ que. ij. C. quando libel. l. i. ⁊. ij. Quid autē quo ad hunc ti. inducat litis pendentia. habes in clemen. eo. ti. c. vno.

ut ſi aliquibꝰ apud ſedem apo. uel alibi [a]litigantibus[b] ſup electionibꝰ de ſe in diſcordia celebratis aliquē ipſoꝝ mori[c] uel ſuo iuri renunciare[d]. aut a ꝓſecutione ipſius ꝯtigerit quoquo mō excludi[e]. ad electionē aliā lite ſup electione ſuꝑſtitis electi[f] pēdente nullatenꝰ ꝓcedatˀ: alias attētata ꝯtra hoc electio ipſo iure uiribꝰ nō ſubſiſtat[g]

Idem.

Si ibi ꝯtra[h] quos ſup dignitatibus ꝑſonatibꝰ uel alijs eccleſiaſticis beneficijs que poſſidēt[i] litigatur[k]. lite pēdente cedāt. uel forte decedāt. ne ꝓpter nouos aduerſarios (q malicioſe[l] interdū petitoribus ſurrogantur) litigia in eccleſiarum diſpendium ꝓrogari contingat ſtatuimus ut dignitates perſonatus uel beneficia huiuſmodi[m] donec contra ſuperſtites lis finita[n] fuerit alijs nullatenꝰ ꝯferantˀ. nec ad ea eligatur quiſpiam uel etiam preſentetur[o]. q ſi ſecus actum fuerit eo ipſo irritum habeatur. Sane ſi ad defenſionem ipſius litis aliqui quoꝝ intererit[p] petierint ſe admitti. eos in illo ſtatu[q] in quo ipſam inuenerint decernimus admittendos.

c ¶ Mori. ſ. de ar. ex parte.

d ¶ Renunciare. ſ. de reſti. in inte. ca. ij.

e ¶ Excludi. ut. ſ. e. li. de elec. ſi forte. ⁊. c. quis. ⁊. c. cupientes. §. qꝫ ſi per. xx. ⁊. §. ſequentibꝰ.

f ¶ Electi. ⁊ in caſu iſto queritur de iure ipſius defuncti ut ſciatur ḋ iure ſuperſtitis. ad hoc. ii. q. i. in primis. licet enim appareat defuncto amplius non deberi. non ꝓpter hoc ſequiˀ ſuperſtiti viuenti deberi. ad idem. ſ. de reſcrip. olim.

g ¶ Subſiſtat. quid ſi poſtea appareat illū ſuperſtitē ius nō habere. nunquid ꝯualeſcit dignitas uel beneficiū in iſto: dic qꝫ nō. qꝛ quod ab initio ⁊c. xvi. q. iij. §. poteſt. ſ. de elec. auditis. j. de reg. iur. nō firmatur. Sꝫ nunquid de nouo poterit eligi: credo qꝫ ſic per decre. ſ. de elec. ſuper eo.

h ¶ Si ibi contra quos. ſi beneficiatus contra quē ſuper beneficio litigatur cedit uel decedit (ſi alius lite pen. cuꝫ ſuperſtite) fuerit electus non valet electio. ſi vō aliqui quoꝝ interſit ad defenſionem litis velint admitti. in eo ſtatu in quo erat cauſa admittētur. Emanauit hec decre. propter eadem que ſupra proxi.

i ¶ Poſſident. iſta ergo eſt diuerſitas inter iſtum caſum ⁊ precedentem. quia in precedēti nondū erant beneficia adepti. ſed de electione litigabant. hic beneficia iam erant adepti.

k ¶ Litigatur. expone ut dixi. ſ. c. ꝓxi.

l ¶ Malicioſe. hoc fiebat iſto modo. litigabatur contra me ſuper bñficio meo. cū ego nō poſſeꝫ ꝯ aduerſariū me defendere. renūciabaꝫ ut bñficium ꝯferreˀ alicui potēti. q litigantē iniuria ⁊ iure vexaret.

m ¶ Huiuſmodi. poſſeſſa ſcilicet per illum cedentē uel decedentē cōtra quem litigabatur.

n ¶ Finita. ut ſi apparuerit illos ius habere. nulla fiat electio. alias fiat electio vel preſentatio poſt ſententiam per eos ad quos ꝑtinet. Et intelligo decre. iſtam cum illi qui ꝯ illos cedentes vel decedentes litigabant. ex eo litigabant. qꝛ dicebāt illas dignitates vel beneficia ad ſe ſpectare. alias nulla fieri haberet dilatio. pone. n. qꝫ clericus contra clericū agit petens ipſum ab eccleſia remoueri. qꝛ criminoſus uel ꝯcubinarius. moritur clericus accuſatus lite pen. cedat uel decedat. nunquid ꝑ hoc impedientur illi ad quos electio vel ꝓſentatio ꝑtinet eligere vel ꝓſentare: Dic qꝫ non. quia ſtatim illo cedente vel decedente finita eſt lis. ⁊ ſic non habet locū hec decre. q̄ dicit expectandū finē litis cum ſuꝑſtite. ⁊ crimina extinguunˀ morte. xxiij. di. quorundā. cum ſuis ꝯcor. Si aūt petit illū ab eccleſia remoueri. ⁊ illam ſibi aſſignari quam dicit ad ſe ſpectare. tunc locum habet decre. ad hoc. ſ. de reſcrip. olim.

o ¶ Preſentetur. nota differentiam eſſe inter collationem electionē ⁊ preſentationem. quia hec tria hic ponuntur pro diuerſis. habes hoc expreſſum. j. de preben. cum in illis. §. cum autem.

p ¶ Intererit. puta qui eligunt cedentem. vel preſentauerunt vel ꝯtulerunt. vel forte qꝛ expectabant primā vacaturā. ⁊ ſic iſtud bñficiū velut mō ceſſiōe vel morte vacās ſibi dicˀ dēberi. vel ſimiles ꝑſōe

q ¶ In illo ſtatu. optima fuit prouiſio. ⁊ declarat que no. inno. ⁊ hoſtien. de iudi. quia. v. ducebant. n. cauſa beneficiati vſqꝫ ad finem. tempore ſententie cedebant ſurrogabantur aduerſarij quos oportebat de nouo citari. ⁊ iudicium incipi. qui iterū ꝓducebant cauſam vſqꝫ ad concluſionem. ⁊ poſtea cedebāt Iterum veniebant alij. ⁊ idem faciebant. ⁊ ſic non erat litium finis. ⁊ idē fiebat olim de nouiter electis uel preſētatis. ſed de illis hodie ſublata eſt dubitatio per hec verba ⁊ ꝯ hoc non dabat hoſti. aliud remediuꝫ. niſi qꝫ interpellata ſedes apo. ſuper his ꝓuideret. ⁊ veritatem inquireret. ſed hic optimuꝫ datum eſt remediū. vt in eo ſtatu admittantur ⁊c. et ſic erit finis liti. et concor. ad h. ſ. e. li. de elec. vbi periculū. §. ſane. et. j. de excep. pia.

Innocen. quartus in concilio lugdunenſi.

De confeſſis.

Statuimus[a] ut poſitiōes

a Statuimus. circa poſitionum materiam que non habentibꝰ practicam noua ⁊ ignota videtur. ſcire debes ꝑmo qꝫ poſitio hꝫ gof. eſt dictuꝫ loco interrogatōis poſitum. ut qḋ olim interrogatiue fiebat. fiat hodie poſitiue. pone in terminis. dicebat oliꝫ actor. querite dñe iudex an ſit heres. ⁊ ex parte. hodie dˀ. pono te eē talis heredē. Itē pono te heredē ex aſſe. Sed hodie etiā fiunt īrogatiōes ⁊ ante li. ꝯte. qḋ dic ut no. de iura. calū. c. pe. ⁊ etiā poſt li. cōte. ff. de inter. ac. vbicūqꝫ. etiā ſi ſit ꝯcluſum in cā. ut. ſ. de fi. inſtru. cū ioannes. vñ pōt deſcribi qꝫ poſitio eſt breuis verboꝝ formula mentē ꝓponentis continens ad veritatē eliciendā ꝯcepta. Habuit aūt hoc verbū ortū non ſolū ex vſu hominū diu in cauſis inolito ſed ex antiqua lege. ff. de lega. iij. offidiꝰ §. ex diuerſo. ibi: pone igiˀ in credito ⁊c. ad idē. ſ. de lite ꝯteſt. c. vno. de elec. dudū. ii. ⁊. j. de teſti. c. ꝓſentiū. Fiunt autē poſitiones ut ꝑ confeſſionē aduerſarii. releuetur ponens ab onere ꝓbandi. ut hic. ⁊. ff. ḋ iureiu. eū. qui. i. rñſo. nam ad hoc fiunt interrogatiōes. ff. de inter. ac. l. ii. iii. ⁊. iiii. Differunt auteꝫ poſitiōes ⁊ interrogatiōes. qꝛ poſitiōes aſſertiue fiunt. ille interrogatiue. poſitiones a parte. ille a iudice. Et dicūt qdā qꝫ poſitiōes tantū fiūt poſt li. ꝯte. interrogatiōes aū tantū. quoꝝ vtrūqꝫ falſū ē. de īrogatiōibꝰ. ſ. dixi. de poſitionibꝰ. j. dicā. Ad poſitiōes aūt rñdere dꝫ pars. nō aūt aduocatꝰ. immo ſolent cauti iudices tūc rñdentes aduocatos expellere. Scire tñ debes qꝫ aduocatos q docet clientulū falſū rñdere teneˀ aduerſario illiꝰ dāna reſarcire que ob h ꝑtulit. puta ex onere ꝓbandi uel amiſſione cauſe. l. di. ſepe. ſ. de iniu. c. ul. ff. ad. l. aquil. qui occidit. §. ul. vnde ſolent aduocati dicere clientulis. ſi hoc ꝯfitearis cauſam perdes. nec dicūt ſi negaueris aiaꝫ perdes. de ſimo. matheus in fi. Scire debes qꝫ poſitiones fiunt in cā. ⁊ ad eas rñdetur per iura. calū. vel veritatis in cā ꝓſtitum. vnde videˀ qꝫ ſolū poſt li. ꝯte. fieri habeant. cum poſt li. conte. iuretur. ſ. e. li. de iura. calū. c. i. Sed dic qꝫ qñcunqꝫ faciende ſunt ꝓbationes. fieri poſſunt poſitiones ſiue ante li. ꝯte. ſiue poſt. nec ob. quod de iuramento dictū eſt. ſ. qꝛ iudex ponentē ante lit. ꝯt. faciet iurare ſe credere ⁊ eſtimare veꝝ eſſe qḋ ponit. ⁊ aduerſariū qꝫ veꝝ rñdebit. ꝓūt. n. ante lit. ꝯte. exceptiones opponi ſuper quibus facienda eſt probatio ad cuiꝰ reuelationem fiant poſitiones. pone enim excipitur qꝫ actor excōmunicatus eſt. qꝛ ꝑcuſſit clericū. ⁊ ſic ab agendo repellendus. ponet ipſe reus. et hoc modo. pono qꝫ percuſſiſti talem. Itē qꝫ in tali parte corporis. Itē qꝫ cum gladio. Itē qꝫ in tali loco. Itē qꝫ tali die. Itē qꝫ talibꝰ ꝑñtibus. Itē qꝫ turbatus ex tali cā percuſſiſti illū. Item qꝫ animo iniuriādi. Item qꝫ ille tunc erat clericus. Item qꝫ erat in poſſeſſione clericatus. Item qꝫ ſciebas illū clericū eſſe. Iteꝫ qꝫ vidiſti eū tonſuram ⁊ habitum clericalē deferentē. his per actorem cōfeſſatis ꝓbata eſt excōicatio. alias reus hoc ꝓbet mutando verba ⁊ dicēdo intēdit ꝓbare ⁊c. poſt lit. ꝯte. pone qꝫ peto ab eccleſia aliquē quam ꝯtra iura retinet remoueri. dicā pone ego talis iuramēto meo qꝫ talis habet. ⁊ poſſidet eccleſiā ſancti petri. Itē qꝫ hꝫ ⁊ poſſidet eccleſiā ſancti marci. Item qꝫ quelibet eaꝝ hꝫ curā animaꝝ. Itē qꝫ eas poſt ꝯcilium acquiſiuit. hoc ꝯfeſſato ſuccūbit reus. niſi diſpenſationē uel iuſtā cām oſtēdat. ⁊ idem in ſimilibus. Scias aūt qꝫ poſitiones fieri debent ſuper contentis in libello ⁊ ad ea ꝑtinentibus vel pertinere valentibꝰ ex parte actoris ad intentionē fundandam. ex parte rei ad extenuandam. iiii. q. iiii. c. i. Fieri aūt debēt de facto rei. quia ad factū alterius nō cogiˀ rñdere. ff. pro ſuo. l. fi. Et ſunt in ſcriptis offerende iudici. vt videat an ſint impertinentes impoſſibiles captioſe negatiue ſaluo eo qḋ hic dicitur. ⁊ ſic eas repellat. ⁊ de hoc dicam. j. c. ꝓx. quas ſi admittendas viderit. in actis curie ſibi ſcribi faciet. de proba. quoniā. ſ. e. li. de reſcrip. cū in multis. ff. de re iudi. l. acta. ad illas poſtmodū faciat aduerſarium reſpōdere vel de veritate uel credulitate habita diſtinctione an de veritate uel calūnia tantū ſit iuratū. j. ti. ꝓx. c. ii. ⁊ rñſiones ſcribi faciet ſic. fateˀ uel negat. credit. uel non credit. Cū aūt ex iuramēto de calūnia uel de veritate rñdet. an poſſit dicere dubito: no. ſ. de iuramento calumnie cū cauſā in ꝑma glo. Caueat aūt ponens a poſitionibus ſue intētioni contrariis. ut ſi agat petitione hereditatis uel quorum bonorum non dicat ſe poſt mortem poſſediſſe defuncti.

h

ſi agat publiciana non ponat ſe emiſſe a vero dño. ſi agat vti poſſidetis. non di cat aduerſariũ poſſidere. ⁊ idem in ſimilibus. Eſt aũt poſitiõis effectus ut is qui ponit. quod ꝯfiteri dicatur. vt. ĩ. de iureiu. c. vlti. vbi dicã de hoc. ⁊ an po ſitio uel reſponſio ad eam reuocari poſſit.

a ¶ Negatiuas. Que eſt ratio quare poſitio de negatiua que aliter probari nõ poteſt. fieri nõ poterat? Breuis eſt ſolutio. negatiue quedam ꝓbari non poſſunt. ſuper quo dic ut no. io. vi. q. vlti. ac to. her. ſ. de elec. bone. i. ⁊ ac cur. ff. de ꝓba. l. ij. ſed poſitio in locum ꝓbationis venit. illud ergo in poſitiõe debet admitti quod admitteretur in probatione. ⁊ de hoc no. gof. ſ. de elec. dudũ. ij. Itẽ poſitio negatiua ꝓbari debet. ſed negatiua non probatur. ut. ſ. ꝙ ⁊c. Item negatiua poſitio nõ ponit ſed remouet. ⁊ hoc ſiue ſit negatiua explicita. puta ꝙ nõ cognoui bertam. de frig. c. i. uel nõ fui citatus. de elec. bone. ſiue implicita. ut pono ꝙ in electione tantum quattuor canonici pñtes fuerunt. de cauſa poſ. cum eccleſia. poſitiones ergo has negatiuas iuris rigor repellit. ſed equitas eas admittit ſi iudici videbitur. ut hic.

negatiuas[a] que probari nõ poſſũt[b] niſi per confeſſionem aduerſarij[c] iudices[d] admittere poſſint[e]. ſi equitate ſuadente uiderint expedire.

Bonifacius octauus.

Si poſt[f] preſtitũ ueritatis aut[g] calumnie iuramentum[h]. reus[i] uel procurator[k] ipſius poſitionibus ab aduerſario ſibi factis interrogatus iuſſuſq; a iudice reſpõdere abſq; rationabili[m] cauſa recuſet aut nolit: ſeu cõtumaciter ſe abſentet: haberi debet ſuper his de quibus in eiſdem[n] poſitionibus interrogatus extitit pro confeſſo[o] ¶ Uerum ſi

b ¶ Non poſſunt. pone nego litteras ad lites de mãdato dñi impetratas. uel nego pecuniã numeratã quã ꝓmiſerã inſtrumento ſolẽni ⁊ ſpe future numerationis. hec ⁊ ſimilia non poſſunt ꝓbari niſi per confeſſionẽ aduerſarij.

c ¶ Aduerſarij. dicebant quidam doctores antiqui negatiuã poſitionẽ admittendam indiſtincte. Et ꝙ dicitur ꝙ negatiua ꝓbari non poteſt. verum eſt ꝑ teſtes. per confeſſionẽ autem aduerſarij bene. ⁊ probatur hoc. ſ. de temp. or. dilectus. de eta. ⁊ qua. c. vlti. io. an.

d ¶ Iudices. ordinarij delegati uel arbitri. ſ. de ꝓba. quoniã. ff. de arbi. l. i.

e ¶ Poſſint. non quicquid iudicis poteſtati ꝑmittitur. iuris neceſſitati ſubijcitur. ff. de iudi. l. non quicquid. ad hoc. ff. de offi. preſi. l. ſepe. ⁊ l. ſe. per que videtur ꝙ optioni iudicis relinquatur. peccat tñ iudex reijciens. ex quo poſitio facit ad cauſam. ⁊ equitas ſuadet. cũ equitas ſcripta rigori iuris pferatur. C. de iudi. placuit. de fur. ⁊ ſer. cor. l. ſiquis ſeruo. ⁊ equitatẽ ſemꝑ haberẽ dꝫ p̃ oculis ut. iiii. q. iiij. c. i. ⁊. ĩ. de re. permu. c. vno. ff. qd cer. lo. l. ꝙ ſi ephesi. nec ſit artãda ꝓbãda copia. xiiij. q. ii. ꝙꝙ. C. de proba. l. vlt. ſm hoſti. tenetur. ⁊ ſi non admittat poterit appellari.

f ¶ Si poſt preſtitũ. Si reus iuſſus poſitionibus reſpondere recuſat. vel ſi contumaciter recedit. habebuntur ꝓ cõfeſſatis. ſecus ſi priuſꝙ ſic iuſſus eſſet cõtumax fuerat. ſed tunc ꝓcedetur ꝯ eum tanꝙ ꝯ contumacẽ. Tractafuit hec decre. de extraua. alex. q̃ incipiebat. retuliſti. alias dilecto filio. io. an.

g ¶ Aut. quo ad ſpũales cauſas exponimus pro et. in eis. n. in vtroq; iuratur. ut ſ. de iura. calũ. c. i. §. ul. ⁊ ſic eſt ſi. C. de verbo. ſig. cum quidam.

h ¶ Iuramentũ. No. pro opiniõe illa que habet ꝙ ſolum poſt lit. con. fiant poſitiones. Sed dic ut dixi. ſ. c. proxi. ⁊ reſpicit quod communiter fieri ſolet.

i ¶ Reus. quid de actore vel eius ꝓcuratore? Dicunt quidã ꝙ cadit ab inſtituta actione. ſ. de iura. calum. c. vlt. ⁊. C. de iura. calũ. l. ij. §. ꝙ ſi actor. Ad poſitiones. n. reſpondetur ex ui iuramenti. ⁊ ideo pena iurare nolentis hic locũ habeat. qd non credo. ſed dico ut dixi. ſ. in ꝓxi. glo. ꝙ hic reſpicit qd cõmuniter accidere ſolet ſiue poſt. ſ. quia actores ꝓbare habẽt. ⁊ ſic poſitiões facere. ſed idem ecõuerſo. cũ actoris ⁊ rei ſit equa cõditio. ĩ. de regu. iu. nõ licet. cũ ſimi.

k ¶ Procurator ipſius. Nota ꝓcuratoris contumaciã poſt lit. cont. dño nocere. de hoc. ſ. ut lit. nõ conte. c. i. in fi.

l ¶ Iuſſuſq; a iudice. ꝑ hanc lrãꝫ bene videtur determinata illa antiqua altercatio qua queritur. ſi iudex citat partẽ ut veniat reſpondere poſitionibus. et citata venire non vult. an poſitiones habeantur ꝓ confeſſatis? Et licet quidaꝫ dixerunt ꝙ ſic. puto ꝙ non. Ecce. n. ꝙ textus dicit iuſſus a iudice. ⁊ ne credat aliquis ꝙ talis iuſſus factus ꝑ nunciũ ſufficeret. premittit interrogatus ille igitur licet ſit iuſſus ꝑ nuncium non ꝑ iudicẽ. ⁊ hoc conceſſo non tñ eſt interrogatus a iudice. qd requirit hec conſtitutio. vñ et. ĩ. ſubmittitur veruꝫ. ſi anteꝙ reſpondere ſit iuſſus. ſic dixit. i. ab ipſo iudice interrogatione premiſſa. maiorem ergo reputauit contumaciã illius qui interrogatur a iudice. ⁊ ab eo iuſſus reſpondere non vult. ꝙ illius qui citatus per nunciũ uel litteras etiaꝫ hoc expreſſo venire non vult.

m ¶ Rationabili cauſa. puta ſi poſitio ſuperflua eſſet uel impertinens. que ꝓbata non releuaret. C. de proba ad probationem. xxx. q. ul. iudicanteꝫ. ibi ad rei veritatẽ ⁊c. ſ. de offi. archidi. ut noſtrum. uel obſcura. iiij. di. erit. de ſpon. de muliere. C. de tranſac. ut reſpõſuꝫ. uel generalis. ff. de le. ii. titia. i. reſpõſo. Item ſi ſit de facto alieno. ut dixi. ſ. c. ꝓxi. Item ſi ſit captioſa. puta que detegat periuriũ reſpondentis non eſt admittenda puta pater conuentus iurauit nil eſſe in peculio. tutus eſt igitur exceptione iuriſiurãdi a parte delati niſi pro rebus poſtea queſitis. poſtea in poſitione dicuntur alique res fuiſſe in peculio tempore quo iurauit. ꝑ hanc detegitur periuriũ eius. vñ reſpondere non cogitur. ff. de iureiu. l. duobus. §. fi. nulli enim iniſciẽdus eſt laqueus. xxvij. q. i. de viduis. item ſit multiplex: ut pono ꝙ poſſides talem eccleſiam ad tale monaſterium pertinentem. uel pono ꝙ titius filius. p. debet mihi. x. uel

his ſimilia. poſſet enim alterum eẽ verum: alterum falſum. ⁊ ideo petitur explicari. uel ipſe idẽ explicet dicendo vtrunq; falſuꝫ. vel hoc verum. hoc falſum. vel poterit ſimpliciter poſitionẽ negare. etiaꝫ ſi alterum verum ſit. ff. de re. du. ſi is qui ducenta. §. vtrũ. iij. q. ix. pura. ix. di. ſi ad ſacras. vnde videtur ꝙ ad multiplicem poſitioneꝫ bene reſpondere teneatur. cuꝫ habeat ſupradicta remedia. ad hoc optime. ĩ. ti. ꝓxi. preſentiũ. Cõſueuerunt auteꝫ aduocati dicere. pono hec. ⁊ ſi non credis coniunctim. pono diſiunctiꝫ. ad quã tamen reſpondere non compellitur. ut quibuſdaꝫ videtur per iura ſupradicta non. n. ponit ut dꝫ. Item ſi poſitio ſit iuris ut pono ꝙ impubes poteſt cõdere teſtamentuꝫ uel his ſimilia. ⁊ ad hoc non compellitur reſpondere. cum enim ius quis probare non cogatur. ſed factum. ergo nec ponere. non ſuccedat in locum probationis. ſ. e. c. ꝓxi. ergo tanꝙ ad ſuperflua non cogitur reſpondere. Item ſi ſit impoſſibilis uel contra naturam. ut ponit virginem peperiſſe. uel partem iuniorem filio. xxvi. q. ii. §. cum ergo. ad hoc. ſ. de confeſ. c. vl. ⁊ quod ibi no. ff. de inter. ac. l. confeſſionibus. ⁊. l. ſe. Item ſuper crimine eius contra quem fiunt non admittuntur poſitiones. de pe. di. i. non tibi dico. he ergo ⁊ ſimiles ſint rationabiles cauſe ꝓpter quas reſpõdere non teneatur. Item ſi procuratori fiunt poſitiones ſuper aliquo emergenti de quo probabiliter non imputetur domino. ſi non inſtruxit procuratorem. bene habebit procurator inducias ad conſulendum dominum. ſecus in principali ſuper quo a principio inſtrui debuit. ſ. de iura. ca. in pertractãdis. vbi de hoc ꝑ inno. ⁊ hoſti.

antequam reſpõdere ſic iuſſus fuerit: eum contumaciter abſentari cõtingat: tunc pro confeſſo[o] non debꝫ haberi: ſed eſt alias contra eum tãquam contra contumacem prout ratio[p] dictauerit procedendum.

¶ Gregorius nonus in concilio generali lugdunen.

De teſtibus ⁊ atteſtationibus.

Mediatores[a] per quos[b] ſcelus ſimonie plerunque[c] committitur ad teſtimoniuꝫ[d] ꝯtra ſceleris

n ¶ Eiſdem. ſ. quibus reſpondere non vult. ⁊ ꝑ hanc litteram dico ꝙ ſi quibuſdam reſpondebat. ⁊ poſtea alijs reſpondere noluit. ille quibus iam reſponderat non habebuntur pro confeſſatis. ſi eas negauerit. pena enim alterius non debet extendi ⁊c. de his que fiũt a ma. par. ca. c. queſiuit.

o ¶ Pro confeſſo. nunquid ipſo iure. aut per ſententiam? videtur ꝙ per ſententiam ſm ea que no. ſ. de iura. calum. c. vl. dicebat tan. ꝙ tacens non habebatur pro confeſſo nec pro negante per regulam. ff. de reg. iu. qui tacet. ⁊. ĩ. e. ti. is qui tacet. ibi dixi. quid ergo fiet? ſꝫ eum compellitur reſpondere per excõmunicationeꝫ in poſſeſſionẽ miſſionem captionẽ pignorum mulctaꝫ ⁊ his ſimilia. ſ. ut li. non cõte. tue. ⁊. c. quoniã. ff. de ven. inſpi. l. i. §. igitur. ff. ſiquis ius di. l. vna ⁊ facit ſm hoſti. de elec. bone. ver. contra legati. Sed hodie pro cõfeſſo haberi debet. ut hic vides. ad hoc. ff. de interro. ac. de etate. §. qui tacuit. ⁊ idem iuris de obſcure reſpondente. niſi declaret. ut. e. l. §. nihil. ⁊ ꝙ hic dicit ꝙ habetur pro confeſſo. intellige ſi confeſſio eſt damnoſa. alias ſi eſſet ſibi vtilis haberetur pro negante. ut. ff. de inter. ac. l. non alienuꝫ. ⁊. l. de etate. §. i. vſq; ad. vi. In interrogationibus procedat hoc. in poſitionibus non credo. in quibus ſatis ſit ponenti ꝙ habet intentum ſuum.

p ¶ Ratio dictauerit. quod dic ut no. ſ. de do. ⁊ contu. prout.

a Mediatores. ſocius in crimine ſimonie admittitur in teſteꝫ. ſi ſit ſocius criminis tantum. ⁊ agatur ciuiliter. alias non. Iſta decre. ⁊ ſequens fuerunt gregorij. ⁊ deberẽt eẽ in antiqua compilatione vltime in ti. ⁊ per hãc decre. moderationẽ recipiunt glo. ille. Io. ⁊ her. iiij. q. iii. §. item in criminali. v. liberi in prima glo. quã quidẽ non habent. ⁊ de teſti. veniens. i. in glo. pe. q indiſtincte dicebant ꝙ in hoc crimine ſocius criminis tãtum admittebatur in teſtẽ. criminis vero ⁊ muneris nõ. diſtinctio. n. illa locũ habet cũ ſolum agitur ciuiliter. ſi. n. criminaliter. ſocius etiã tantũ criminis repellitur. ut hic vides. ad hoc. ſ. e. teſtimonium.

a ¶ Mediatores. q proxenete dicuntur. ⁊ ſalariũ qd eis datur dr ꝓxeneticũ. ff. de ꝓxene. l. i. ⁊. ii. Et ſi in ſpũalibus ſalariũ recipit vel aliquaꝫ ꝓmiſſionẽ cõmodi tpalis ſimoniacus eſt. de ſimo. cũ eſſent. ⁊ tunc non admittitur etiã ſi ciuiliter agatur. ut hic in fi. ⁊. ſ. e. veniens. i. infamis eſt. i. q. i. ſiquis epus. ⁊. q. iii. ſiqs p̃bendas. ⁊ bñficia ꝓuandus. ſ. de elec. per inquiſitionẽ. ⁊ deponendus. de confeſ. c. ii. de ſimo. non ſatis ibi uel conſenſerit.

b ¶ Per quos. i. quorum miniſterio.

c ¶ Plerunq;. ꝗ non ſemꝑ. q2 interdum ſine mediatore inter ſe componunt ſimoniaci. de ſimo. de hoc. ⁊. c. veniens. cũ ſimi.

d ¶ Ad teſtimoniũ. nõ. ꝙ ad p̃ſumptionẽ faciendã bñ admittentur. ſꝫ nõ ad ꝓbationẽ. iiii. q. iii. §. itẽ in criminali. ver. liberi. qd dic vt no. xv. q. iii. nemini. de ꝯfeſ. c. i. de teſti. veniẽs. i. et nõ ꝙ dic teſtimoniũ

quia circa accuſationē nihil hic ſtatuit. ſed ſtat iuri antiquo .ii.q.i. in pmis. in fi. xv.q.iii. ſane. de ſimo. tanta. ⁊ c. licet heli. ⁊ c. p tuas ⁊ ei quod no. ii.q. vii. in ſumma.

a ¶ Auctores. cū interdū etiā p alios ꝯuinci nō poſſint. ad h̄. ſ. de teſti. c. ul. vbi ad detegendā ꝯiurationē inducuntur ſocii ⁊ iurati.

b ¶ Criminis. alias tanti criminis. ⁊ cō coꝛ. i.q. ul. c. ul. ſ. ꝺ ſimo. tanta. ⁊ c. licꝫ heli. vbi cū ad iſtar criminis ⁊c. ⁊ p hāc lrām credo hāc decre. intelligendā etiam de mediatore. q nō ē emēdatus ꝺ crimine. alias qd eſſet ſpāle in hoc. ut. ſ. e. teſtimoniū. uel pōt dici de emēdato debere intelligi. ⁊ hīi eſt ſpāle ꝙ mediatoꝛ admittat. ut. ĩ. dicam.

c ¶ Criminaliter. ſ. eo. teſtimoniū.

d ¶ Ciuiliter. Nō ꝙ regulare eſt ꝙ i ciuilibꝰ mediatoꝛ ꝺ conſenſu partiū admittat ad teſtimonium. alias non. in auten. de teſti. §. quoniā ꝟo. col. vii. Et no. her. de teſti. c. dilectoruꝫ circa prin. glo. hic tñ admittitur etiā parte cōtradicente. quod intellige ſm diſtinctionem decre. de ſimo. per tuas. ⁊ c. licet heli.

eiuſdem auctores[a] in deteſtationē criminis[b] admittuntur ſi non agat criminaliter[c] ſed ciuiliter[d] ⁊ emolumentū exinde non fuerint aſſecuti[e]

Idem.

Preſentium[f] auctoritate mandamus[g]: quatenus in cauſa que inter abbatem ⁊ conuentum[h] ſancti nicolai andegauen. ex vna parte[i]: et priorem ⁊ conuentum de paldigen. linconen. dioceſis ex altera[i] ſuper eo: ꝙ iidem abbas ⁊ conuentus ſe ab ipſis priore ⁊ conuētu de paldi. poſſeſſione[k] ſubiectiōis eiuſdem prioratus aſſerunt ſpoliatos: ⁊ ſuper irritanda quadam compoſitione[l] olim inita inter partes. ⁊ rebus[m] aliis uertitur: ab eiſdem abbate[n] ⁊ priore nomine ſuo. ⁊ in animas conuentuum[o] eorundem. uel maioris ⁊ ſanioris partis ipſoruꝫ[p] recepto iuramento de ueritate dicenda iniūgas dictis abbati ⁊ priori. ut tam ponendo[q] quam reſpondendo dicant ueritatem quam ſup poſitionibus tibi ſub bulla noſtra

e ¶ Aſſecuti. vides quid iuris i hoc excepto crimine. ſ. ſimonie. Sꝫ quid ꝺ aliis exceptis? De crimine leſe maieſtatis dic ut. vi.q.i. §. verum. de confeſ. e. c. i. De crimine hereſis dic ut. ĩ. de here. in fauoꝛē Sed aduerte. mirabile. n. eſt qꝺ dicit hec decre. ꝙ ſocius criminis repellatur in criminali. criminis ⁊ muneris in ciuili. ſi. n. qui petit ipſum a teſtimonio repelli. dicat ſociꝰ mihi in crimine fuiſti nō egemus vlterius teſte. qꝛ ex hac ꝯfeſſione puniendus eſt. de ꝯfeſ. c. ii. nec permittit canon uel lex dicit hoc nō feci. qꝛ mendaciū uel aliud peccatum non pmittunt. xxiiii.q. iiii. qui peccat. ⁊ ff. de tribu. illud §. pe. Sed dic ꝙ poteſt in genere dicere. non potes teſtis eſſe. qꝛ cōmiſiſti hoc crimē qꝺ me offero ꝓbaturū. ⁊ ſic repelletur. qꝛ par delictum repellit teſtē. ſ. e. perſonas. cū diſtinctione decre. de ſimo. licꝫ heli. ⁊ c. per tuas. vel dic preciſe ꝙ exceptionem obiiciens nō fatetur. ĩ. de reg. iu. exceptionem. ⁊ ibi dicam. uel pone ꝙ opponat criminis ſimonie exceptio contra teſtē. ⁊ ille qui produxit dixit eum q probat fuiſſe ſociū. ⁊ ſic contra ſe fatetur. ſed ſecundum tene quia ⁊ hic videtur fateri teſtē ſuum ſimoniacum.

f Preſentiū. hec decre. eſt practica. ⁊ per aduocatos optime ſcit. ⁊ ponit modū remiſſionis curie. ⁊ dat modū ſup poſitionibꝰ iurandi. ⁊ dicit per quē iurare debeat. dat modū rñdendi. ⁊ moduꝫ teſtes ꝓbatoꝛios reprobādi. ⁊ reprobatoꝛios iteꝝ reprobādi h̄ dicat

g ¶ Commentum. dic ut. ſ. de reſcrip. edoceri.

h ¶ Ex vna parte. ⁊ actoꝛes.

i ¶ Ex altera. ⁊ reos. ut patet per ſequentia.

k ¶ Poſſeſſione. i. quaſi poſſeſſione. qꝛ de incoꝛporalibus agebatur ff. de vſuca. ſequit. §. ſi viā. ⁊ de hoc. ſ. de fo. cōpe. ꝯqueſtus. Et nō ꝙ hic agebatur poſſeſſoꝛio. ⁊ tñ iurat de veritate. qꝺ eſt contra id qꝺ op. her. ſ. de iura. calū. c. ii. in glo. i. in fi. ⁊. ſ. de reſti. ſpo. litteras ſed non pꝛohibet hic iurari. ⁊ hodie iurandum nō eſt per id quod habes. ſ. e. ti. c. i.

l ¶ Compoſitiōe. ſi amicabilis fuerat. valere poterat. Secus ſi fuiſſet tranſactio. ſ. de tranſac. ſup eo. de hoc de p̄ben. niſi eſſent.

m ¶ Rebus aliis. cōmiſſio facta cū hac clauſula nō extendit ad maioꝛa quod dic ut. ſ. de reſcrip. ſedes.

n ¶ Abbate pꝛioꝛe. vtraqꝫ. n. pars petiit poſitionibus ſuis p eos qui pꝛincipales erant. ⁊ melius veritatē nouerant reſponderi. ⁊ ideo ſuper his ſcripſit papa rhotomagen. ut ſequit. ad h̄. ſ. ꝺ iura. calū. in pertractandis. ff. de ꝓcura. ſi actoꝛ.

o ¶ Conuentuū. i. ſinguloꝝ de ꝯuentu uel maioꝛis partis. quia conuentus ſicut vniuerſitas non habet animā. ĩ. de ſen. excō. romana. §. ul. No. ius nouū ut pꝛelatus iuret in animā ſuā ⁊ fratrū uel maioris partis. olim ſolus p̄latus pꝛeſtabat hoc iuramentū. ⁊ de hoc. ſ. de elec. dudū. ii. Et nota ex hac littera ꝙ confeſſio ſolius pꝛelati nō

nocet eccleſie quia nec etiaꝫ confeſſio minoꝛis partis cum hic dicat uel maioris ⁊c. ⁊ facit de his que ſi. a ma. par. ca. c. i.

p ¶ Ipſoꝝ. ibidē reſidentiū ſm inno. ad h̄. x.q. ii. hoc ius poꝛrectū. hoſti. ꝯ dices abſentes vocandos ſi pñt cōmode vocari. de elec. qꝛ ꝓpter. facit ꝓ eo. ĩ. ꝺ pꝛebē. cum in eccleſiis. ſꝫ opinionē inno. credo verā p decre. ſ. e. li. de offi. oꝛ. ꝗuis. ibi ꝓut ſunt in electionis negocio ⁊c. Si. n. in oībꝰ tractatibus vocandi eſſēt abſentes. non video q̄re expſſiſſet de negocio electionis pluſ ꝗ̄ de aliis tractatibꝰ. ſpāle ḡ videt in electionibus ⁊ receptionibꝰ. ⁊ in caſu iſtiꝰ decret. ꝗuis. ꝙ debeant abſentes reuocari. alias non. x.q. ii. hoc ius poꝛrectum.

q ¶ Ponendo. qꝛ etiā ponens contraria periurus eſt. ĩ. ti. ꝓxi. c. ult.

r ¶ Tranſmiſſis. quibꝰ nil opponi poterit. cum ſint examinate ⁊ approbate p papā. xxxv.q. ix. apoſtolice. C. de teſta. omniū. ⁊ h̄ eſt qꝺ. ĩ. ſequitur nulla pꝛoꝛſus ⁊c.

ſ ¶ Illos. qꝛ tractabāt illas cū conuentu. ſi aūt ſciētia p̄lati ꝯtraria reſpōſioni ꝯuentus dicat ex parte ꝯuentus ſic dico. ſꝫ ſic ego credo uel dico. ad hoc ff. de admi. tuto. quotiēs. §. ſicut ſm hoſti. Si autē eſſet in iudicio tanꝗ̄ p̄latus habes ꝺ hoc. ĩ. de poſtul. bone. ii. de p̄ſcri. c. ul. liiii. di. generali. Sꝫ in caſu pmiſſo cui reſpōſioni ſtabit? dic ꝙ rñſioni ꝯuētus cū p̄latꝰ h̄ rñdeat ut ps ꝯuētꝰ ⁊ maioꝛi pti ſit ſtādū. ut. ſ. dixi

transmiſſis[r] ipſi ſciunt: ⁊ per illos[s] intelligunt: in quorum animas iurauerunt. Preterea[t] ſigillatim[u] ſuper quolibet articulo ī qualibet poſitione contento facias partibuſ ſufficienter[x] adinuicem reſponderi nulla prorſus ab eis ſuper ipſis poſitionibus contradictione[y] recepta. Sine iuramento auteꝫ a ſyndico utriuſqꝫ partis quid[z] ſciat de huiuſmodi poſitionibus uel credat. inquiras[⁊]. Teſtes etiam quos ſuper articulis[ꝯ] ſub eadem bulla tranſmiſſis pars dictorum prioris et conuentus duxerit producendos[ꝝ] ad reprobandos teſtes partis alterius[a] in cauſa principali ꝓductos[b]: quorum nomina[c] in eiſdeꝫ articulis continentur: uſqꝫ ad calendas[d] nouembris proximo futuri examines ſm partis aduerſe interrogatoria[e]: que tibi ſub eadē bulla tranſmittimus diligēter: primo tamen in perſonam cuiuſlibet teſtis a predictis abbate ⁊ conuentu producti facta ſigillatim ſpeci-

t ¶ Preterea. alias poſtea. alias p̄terea. q̄ſi dicat dixitmꝰ ꝙ rñdendum eſt poſitionibꝰ. volumꝰ inſtruere iudicē q̄uo habeat facer reſpōderi. ⁊ iō dixit p̄terea

u ¶ Sigillatim. qꝛ poſitio habens plura mēbꝛa. in vno falſa in alio vera poſſet eſſe. ⁊ ſic copulatiua poſſet negari. ut dixi. ſ. ti. ꝓx. c. vlti. ff. de re. du. ſi is qui ducenta. §. vtrum. ⁊ ponens debet ponere certum. ⁊ reſpondens reſpondere certum. ff. de confeſ. certum. ⁊ omnis diſiunctiua eſt incerta. ff. de ver. obli. l. vbi. §. qui illud. ff. de iniur. pretoꝛ. §. quid autem.

x ¶ Sufficienter. ſ. ſigillatim ⁊ clare reſponderi. ⁊ ſi reſpondere nollent. haberentur pꝛo confeſſatis. ſ. ti. pꝛoxi. c. vlti.

y ¶ Contradictione. rationem dixi ſuper verbo tranſmiſſis.

z ¶ Quid ſciat. ꝙ ſi titubat. habebit diem ad deliberandū. ff. de pe. he. ſi debitoꝛ. ⁊ ſi p̄ſumptio ē de malicia pōt iudex exigere iuramentū ab eo ꝙ malicioſe h̄ nō petit. ſ. e. li. de iura. calū. c. ii. in fi. ſi aūt animū ſuū ad aliā partem applicare neſcit. tunc poterit dicere neſcio. uel negatiue reſpondere. ut ſi queratur ſi talis viuat. dicat nō credo. non ſequitur ꝓpterea quia credat ipſuꝫ moꝛtuum ſm inno. ⁊ hoſti. tunc enim titubet non credens hoc uel illud.

⁊ ¶ Inquiras. Quid ſi ſyndicus confiteatur contrarium eius quod pꝛelatus confeſſus fuerat? licet alii aliter dixerunt. dic ſm her. potius ſtandum confeſſioni pꝛelati ⁊ capituli ꝗ̄ confeſſioni ſyndici qui non iurauit. ſi ꝟo concoꝛdet cum pꝛelato eius confeſſio adiuuat.

ꝯ ¶ Articulis. articulus vocatur pars intentionis continens id quod actoꝛ ꝓbare intendit. ⁊ facit. ſ. de teſti. veniens. ii.

ꝝ ¶ Producendos. iuratos tamen. alias teſtimonium ipſoꝛum non valeret. etiā ſi eēnt religioſi. ſ. ꝺ teſti. nup. niſi iuramētū remitteret a pte. ut. ſ. e. tuis.

a ¶ Alterius. ſcilicet ſancti nicolai.

b ¶ Productos. coꝛā papa vel iudice ab eo dato. Et ſic nō ꝙ ꝯteſtata erat lis aliter regulariter non valet teſtiū receptio. ſ. ut li. non cont. in rubꝛo ⁊ nigro. Et ſic nota ꝙ licet ſtatim poſt litem conte. iurandū ſit de calumnia vel de veritate dicenda ſm ꝙ requirit cauſa. ⁊ faciende poſitiones ante ꝓbationes. ſi tamen hoc omiſſum fuerit. adhuc poſt pꝛobationes fieri poterit. ad h̄. ſ. e. li. de iura. calū. c. i. hic. n. poſt teſtes receptos ⁊ ꝺ veritate iurat. ⁊ fiūt poſitōes.

c ¶ Nomina. ne eſſe poſſit eſſe variationi locus. ſ. e. li. de reſcrip. c. ii. Et continebantur iſto modo. Intendit talis ꝓbare talē teſtē adulteriū. ꝓ eo ꝙ talē vxoꝛem talis publice in ſuam tenuit concubinā. ⁊ hoc ꝓbare vult per. a. b. c. Item intendit ꝓbare ꝙ. t. eſt periurus. qꝛ deierauit coꝛruptus in tali cauſa. ⁊ hoc vult ꝓbare per. d. e. f. ⁊ ſic de ſingulis. quia vnus teſtis neſcit oēs articulos intentionis. ſꝫ interdū alterum tantū. ⁊ ſi vellet alios ꝗ̄ nominatos inducere uel eos tranſponere non credo ꝙ poſſit ſm hoſtien. arg. ff. manda. l. diligenter. ⁊. ſ. de reſcrip. cū dilecta. ĩ. de pꝛeben. cui de non.

d ¶ Calēdas. ⁊ nō vltra. ſ. de ꝓba. licet. nec poſſunt iſta delegati terminos ꝓrogare. niſi partes ambe in ꝓrogationē termini ꝯſētirēt. ſ. de of. del. ꝺ cāis.

e ¶ Interrogatoꝛia. interrogatoꝛia ſunt que facit pars teſtibꝰ ꝓductis ꝯ ſe. et dant ſup articulis de quibꝰ pmiſſum eſt. ⁊ foꝛmant ſm diſtantias cauſe et pſonarū productaꝝ. ut in dicto. c. lꝫ. §. i. ſ. e. cum cauſaꝫ. i. et. c. p tuas. vñ datis

ficatione[a] criminū ⁊ aliorum[b] obiectorum ſibi in eiſdem articulis contentorum. Si vero dicti abbas ⁊ conuentus[c] aliquos teſtes coram te ꝓduxerint contra teſtes ab eiſdem priore ⁊ conuentu producendos[d] iuxta articulos quos ipſi abbas et cōuentus tibi ſuper reprobatione teſtium productorum prioris ⁊ cōuentus in eadem produxerint. recipere ac eos uſqꝫ ad calendas februarii proximo[e] futuri diligenter examinare[f] ꝓcures ſimili[g] ſpecificatione criminum et aliorum que cōtra teſtes eorundem prioris ⁊ conuentus obiecta fuerint obſeruata[h]. prius tamen preſtito iuramento[i] a procuratore dictorum abbatis et conuentus ꝙ ad hoc ex malicia non procedant[k].

Innocen. iiii. in generali ꝯci. lugduneñ.

Romana[a] eccleſia ⁊ infra. In appellationibus[b] cauſa is qui appellantis ꝓcurator uel aduocatus in priori iudicio fuerat[c] nō recipiatur in teſtem[d]. Neqꝫ indiſtincte ipſi appellanti preſumptione[e] faciente pro eo deferatur etiam iuramentum. ſed tunc cum inſpectis perſonarum[f] et ipſius cauſe circumſtantiis id fuerit faciendum.

Nicolaus tertius.

De iureiurando.

Contingit[a] in nōnullis eccleſiis de earum cōſuetudine[b] obſeruari: ꝙ ipſarum prelati cū primo ad eccleſias ipſas accedunt[i] uel cum de recipiendis[k] ibidem nouis canonicis agitur: nec prelati admittuntur: nec canonici aliter recipiuntur in ipſis: niſi iurent ſtatuta ⁊ cōſuetudines ipſarū eccleſiarum ſcripta[l] ⁊ nō ſcripta inuiolabiliter obſeruare. Inter laicos etiā in multis ciuitatibus[m] caſtris ⁊ terris ī ſuis poteſtatibus[n] rectoribus uel officialibus aſſumēdis ꝯſuetudinis morbus irrepſit: ꝙ poteſtates rectores ⁊ officiales huiuſmōi ad poteſtarias rectorias ⁊ officia eadē: niſi prius ſeruaturos ſe ſtatuta ipſorum locorū clauſula[o] iurauerit: nullatenus admittātur. Quia vero ī ſtatutis ⁊ ꝯſuetudinibus ſupradictis interdum aliqua reperiunt̄ illicita ſeu īpoſſibilia uel obuiantia eccleſiaſtice libertati[p] ne ſub tali generalitate iurandi ſic iurantibus peccādi occaſio prebeat̄. cū iuramentū nō fuerit ut eſſet iniquitatis vinculū[q] inſtitutū: hac generali ꝯſtitutione animarū periculis obſiſtere[r] cupiētes precipimus a quibuſcunqꝫ ſciētibus ꝯtineri in predictis ꝯſuetudinibus ⁊ ſtatutis illicita impoſſibilia uel libertati eccleſiaſtice obuiātia iuramenta huiuſmodi aliquatenus nō preſtari: Et talia iuramēta ea intentione[s] facienda uel facta ut etiā illicita uel impoſſibilia[t]. ſeu eccleſiaſtice libertati obuiātia obſeruentur: cū etiā ſub tali intentione preſtari non poſſint: abſqꝫ diuine maieſtatis[u] offenſa decernimus in huiuſmodi illicitis impoſſibilibus ſeu libertati eccleſiaſtice obuiantibus non ſeruanda: quin potius pro animarum ſalute: ſi ſub forma predicta uel ſimili aliquos ignorātes predicta illicita ſeu impoſſibilia uel libertati eccleſiaſtice obuiātia iurare contigerit: ad obſeruanda dūtaxat licita poſſibilia ⁊ nō ob

---

articulis petit pars terminum ad danda interrogatoria. qui terminus tā ex predictis iuribus dari debet ꝙ ꝯſuetudine generali que eſt optima ⁊c. ff. de legi. ſi interpretatione. de cōſue. cū dilectus. Et fiunt interrogatoria hoc mō Si dixerit teſtis verum eſſe qđ in primo intentionis articulo continet̄. Querat̄ ab eo quomodo ſcit. ⁊ ſi ibi ꝑſens erat. ⁊ ad quid ibi erat. ⁊ ſi vidit potuit enim ꝑſens eſſe ⁊ nō vidiſſe: Item quo anno menſe ⁊ die id fuit factum: Item in quo loco. qua domo. qua parte domus. et an domus illa ſit terranea. uel in ſolario. et q erāt ibi ꝑſentes: Itē ſi cognoſcit illum de quo teſtificatur. ⁊ cuius eſt etatis ſtature et coloris. et his ſimilia ſm ꝙ faciunt ad factum. et hec interrogatoria de conſuetudine et de iure non dātur parti aduerſe ne poſſit ſuper his inſtruere teſtes ſuos. ſꝫ iudex ꝑ ſe uel ꝑ aſſeſſorem examinat illa. ⁊ ſi qua reperit ſuperflua uel impertinētia. illa reſecat. hic autem non habebit locum reſecatio. cum fuit approbata ꝑ papam. ut de articulis ſuperius dixi.

a Specificatione. No. pro ſpecificatione obiectorū. ad idem. ſ. e. li. de elec. ut circa.

b Et aliorum. forte obijciebantur aliquibus non crimina ſed alia. ꝑ que impediebātur teſtes eſſe. puta ꝙ erant uel fuerant aduocati uel procuratores in cā. j. c. px. uel qđ erant minores. iiii. q. iii. c. i. uel his ſimilia.

c Cōuentus. originales actores.

d Producendos. ad reprobationem teſtiū productorū in principali.

e Proximo. intelligebatur ſi non fuiſſet appoſitum. ff. de verbo. obli. eum qui calēdis.

f Examinare. ſm interrogatoria prioris ⁊ cōuentus ſpal dici. ut. ſ. in ꝓxi. caſu dictū ē

g Simili. de qua dictum eſt ſ. ꝓxi. ver.

h Obſeruata. hos autem teſtes non licebit vlterius priori ⁊ conuentui reprobare. ut ſ. de teſti. licet dilectus.

i Iuramento. ſꝫ quare exigitur iuramentū a ꝓcuratore abbatis in hac reprobatione ⁊ non in ꝑma reprobatione quā facit prior ꝯtra principales teſtes abbatis: So. potius preſumitur ꝙ hoc facit abbas ex malicia ꝙ prior qui ꝑmo reprobauit teſtes ſuꝑ principali ꝓductos. q̄ſi prouocatus velit vlciſci. ideo propter illam ꝑſumptionē hoc exigitur iuramentū. ſi. ď teſti. ſpo. litteras. ſm ber. ſed dic ꝙ hoc eſt in poteſtate iudicis ꝑ predictā decre. ⁊ p. c. de iura. cal. c. ii. in fi. ſ. e. li. vi. ⁊ in ꝑma poterit exiger̄ ſi ſibi videbit̄ ⁊ in ſecūda omittere. ſi ſibi videbit̄. iſte aūt neceſſe hꝫ mādatum pape huare.

k Procedant. habebant olim quidā hic plus de textu. quidam non. ſ. certū nobis ſub ſigillo tuo ⁊c. io. an.

a Romana. Duo ſūt hui⁹ decr. dicta ⁊ breuia. ⁊ iccirco eā nō ſummo.

b Appellationis. fuit cauſa dubitationis. q: alia videbat̄ cā appel. a principali ꝓpter aliū iudicem ⁊ alium procuratorē ⁊ aduocatū. qui frequent̄ in ipſa interueniunt. q: non tenetur procura. vel aduocatus ꝑncipalis cauſe defendere cām appellationis. ut no. ſ. de ꝓcura. non iniuſte. ⁊. ii. q. vi. poſt ſecundā. ⁊ facit qđ dixi. ſ. de iura. calū. c. ii. i. rñſo. ſꝫ nō eſt alia. uel licet ſit alia quo ad quid. tñ ꝓcurator uel aduocatus in principali. in cauſa appellationis non debent teſtimonium ferre. ne memores ſui officij forte ꝯtrariū aſſererēt veritatis. ſicut ⁊ aduocatus nequit eſſe iudex. ne affectiōis ſue memor ⁊c. C. de aſſeſ. l. nemo in fi. Et iudex in cauſa qua iudicauit non debet eſſe teſtis. ii. q. vi. ſtatuendū. vbi de h. qđ intellige ſm determinationē decre. ſ. e. dilecto. et. c. cum a nobis. in vno ergo et eodem negocio quis duplici officio tā ſuſpecto fungi non debet. de cle. coniu. diuerſis. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempeſtiuum. ii. q. i. in primis. de verbo. ſig. forus. cum ſi in teſtem ergo multo fortius non recipietur talis in principali per iura predicta.

c Fuerat. ſi ergo illum procuratorem conſtituit. ſꝫ non recipit mandatum: teſtificari poterit. ſ. e. dilecto. Idem in aduocato. ⁊ de hoc etiā no. ff. e. l. vlti.

d In teſtem. intelligas pro ipſo appellante. nam pro appellato hñ recipietur ſm ber. ⁊ modernos. tum quia ratio ꝓhatiōis ceſſat. tū quia non reperietur ꝓhibitum ⁊ edictum de teſtibus prohibitorū eſt. ff. e. ti. l. i. Et in iſto caſu quando ꝓcurator uel aduocatus appellantis deponit pro appellato. dico ꝙ deponet etiam pro appellante quia iurat pro vtraqꝫ parte dicere veritatem. ad hoc. ſ. e. de teſtibus. in. c. i. ii. ⁊. iii. ⁊. C. ď queſtionibus. l. pridem ⁊ dixi. j. de reg. iu. quod ob gratiam. quid de procuratoribus ad negocia: dic ſm hoſti. ꝙ in negocio quod ꝓcurauit de ꝯſenſu partium poteſt admitti. ſicut ⁊ iſte ⁊ ſicut mediator. in auctē. de teſti. §. quoniam vo. col. vii. in aliis admittetur etiā parte inuita. cum nec prohibeat̄. ff. e. l. i.

e Preſumptione. puta q: habet vnū teſtē. ſ. ď procu. ex inſinuatiōe. xxiiii. q. iii. ſi habes. ff. de do. preleg. l. theopompus.

f Perſonarum. et ipſius cauſe. quod dic ut no. ſ. de iureiuran. c. ult.

g Contingit prelati canonici rectores ⁊ officiales locorum qui iurāt ſtatuta ⁊ conſuetudines loci uel eccleſie ſeruare. pretextu talis iuramenti non obligantur ad illicita impoſſibilia uel obuiantia eccleſiaſtice libertati. nec ad ea debet intentio ſua referri. io. ā.

h Conſuetudine. ad hoc. ſ. e. cleric⁹.

i Accedunt. in quo acceſſu antiquas eccleſie conſuetudines ſeruare debent. ut. ſ. de preben. dilecto.

k Recipiendis. ad hoc vocari debent abſentes. j. de preben. cū in eccleſiis. niſi conſuetudo eſſet in contrariū. ut ibi.

l Scripta. poteſt ſingula ſingulis referre.

m Ciuitatibus. q̄ murorū ambitu terminant̄. j. ď ſen. ex. ſi ciuitas

n Poteſtatibus. qui gladio vtuntur ad malefactorum vindictam ⁊ laudem bonorum. de homicidio poſtulaſti. de maio. ⁊ obe. ſolite. ⁊ tunc miniſter eſt dei. ut. xxiij. q. v. miles. ⁊. c. ſequentibus.

o Clauſula. in hoc erat morbus. ⁊ ſi iurant ſolum ſeruare ſtatuta edita ad edenda ſacramento non tenentur. ut. ſ. e. ti. c. pe.

p Libertati. ⁊ ideo ſtatutarij excōicati ſunt. ſi infra duos menſes ea de ſtatutis deleri non fecerint. ut qui tales ꝯſuetudines uel ſtatuta ſeruare faciunt. ut. ſ. de ſenten. excom. nouerit. ad hoc. j. de immu. eccle. c. iij. iiij. ⁊. v.

q Uinculum. ſ. e. q̄to. xxii. q. iiii. inter cetera. ad hoc. j. de regu. iur. in malis. ⁊. c. non eſt obligatorium. Sed de appellationibus dicitur. ſ. de appel. ad noſtram. ⁊. c. cum ſpeciali. io. an.

r Obſiſtere. ad hoc. ſ. e. li. de conſti. c. i. j. de ſepul. c. i. cum ſi.

s Intentione. dicitur ergo iuramentum illicitum ex animo ſic ⁊ ſententia excommunicationis. ſ. de ſenten. excom. per tuas. ⁊. c. ſacro. vbi de hoc. xi. q. iii. §. cum ergo.

t Impoſſibilia. ad hoc nullus poteſt ſe obligare. ſ. de pac. c. vlti. ď condi. apo. c. ul. ff. de regu. iu. impoſſibilium. j. de regu. iu. nemo poteſt. Et intelligo impoſſibilia de iure uel de facto. ut dixi in predicta regula nemo poteſt.

u Maieſtatis. quā peius eſt offēdere ꝙ tpalem. ut. ſ. de here. pergentis. ⁊. j. de immu. eccle. clericis. C. de here. manicheos.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

s ¶ Declaramus. Declaratio igitur antiqui iuris eſt: ⁊ hoc ius no. her. ſ. de his que fi. a ma. par. ca. c. i. in glo. vl. ⁊ hoſti. e. c. in glo. pe. vnde dabat ibi conſiliū hoſti. ꝙ iurans ſic diceret. iura ſeruare ſtatuta ⁊ ꝯſuetudines iuſtas poſſibiles ⁊ honeſtas. que ꝺ facto ⁊ iure ſeruari poterūt ⁊ multiplex eſt impotētia: vt no. ſ. de reſcrip. ſciſcitatus poſito tamē ꝙ in genere iuret. ſit tñ ſm ius cōmune interpretatio iuramēti. ⁊ ꝓbatur hoc ſatis per decre. ſ. eo. ad noſtraꝫ. iij. ⁊. ſ. de ver. ſig. ſuper quibuſdā. dic ergo breuiter quod aut quiſ expreſſe iurat ſtatuta illicita impoſſibilia inhoneſta. ⁊ tūc eo ipſo largo modo periurus eſt. ſic. ſ. e. ſicut noſtris. aut generalit̄ iurat ſeruare cōſuetudines ⁊ ſtatuta. ⁊ tunc diſtingue. aut tūc ſciebat ibi ſtatuta eſſe illicita. ⁊ illa ſe obligaturꝫ ſeruare in mēte gerebat. ⁊ tūc idem qꝺ. ſ. aut neſciebat nec id in mēte gerebat: ⁊ tūc nō peccauit. ⁊ ſolū ad licita obligatur: vt hic. ⁊ i predictis iuribus. ad ideꝫ. ff. de tranſac. q cū tutoribus. §. vl. ff. de ꝯdi. inde. ſi ꝓcurator. q̄ ſi in fi. ff. de condi. inſti. ꝯditiones. ⁊. l. ſe.

uiantia libertati eccleſiaſtice iurantium referri dꝫ intentio. Declaramus[a] quoqꝫ iuramēta ſb huiuſmodi generalitate qualitercūqꝫ ⁊ ſub qualicunqꝫ uerboꝝ forma preſtita uel preſtanda ad licita poſſibilia ⁊ libertati eccleſiaſtice non obuiātia tātū extēdi ipſoſqꝫ iurātes ad alia ꝑ preſtationē iuramēti huiuſmōi ñ teneri. Bonifacius. viij.

Licet mulieres[b] que alienationibus[c] dotiū ⁊ dōationū ꝓpter nuptias conſentiunt nō cōtrauenir̄ proprio[d] iuramento firmantes ſeruare iuramentum huiuſmōi nō[e] ui nec dolo[f] preſtitū de iure cāonico[g] teneantur. quia tamē quidā iudices ſeculares[h] eas contra prefatas alienationes audiūt. quāuis eis cōſtet legitime de huiuſmodi iuramento nos animarum periculis obuiare[i] uolentes eoſdem iudices ad ſeruādum hoc ius canonicum[k] per locorum ordinarios cenſura[l] eccleſiaſtica decernimus cōpellēdos.[m] Idem.

b ¶ Licet mulieres. per eccleſiaſticum iudicē ordinariū loci cōpellitur iudex ſecularis ec. cen. ius canonicum. qꝺ ad ꝓuiſionem alarum ſtatutū eſt ſeruare. Et fuit tracta hec decr. ꝑ ꝯpoſitores huius libri de extrauagāti. que incipiebat. qꝛ ꝟo contingit.

c ¶ Donationum. de his dic vt. ſ. de dot. poſt. diuor. re. nuper.

d ¶ Proprio. intelligo ſiue iurent ꝑ ſe ſiue ꝑ procuratorem. cui ad h̄ ſpeciale mandatū dederim. ad hoc. lxiij. di. tibi. ⁊ ibi de hoc ꝺ iura. ca. c. vl. ⁊ de ꝓcur. c. vlt. cum ſi.

e ¶ Non vi. ergo iuramentū metū extortum nō obligat. de quo dic vt. ſ. qꝺ metus cauſa abbas. ⁊. ſ. e. ſi ꝟo.

f ¶ Dolo. quē qui allegat probare dꝫ ſaltem ex ꝑſpicuis indicijs. ff. de ꝓba. quotiens. §. qui dolo. l. dolū. ſ. e. li. de renū. c. ij.

g ¶ Canonico. vt. ſ. e. cum contingat. vbi de hoc. ſecus videt̄. de iure ciuili. ff. de fun. do. l. lex iulia. inſti. quib⁹ alie. licet vel nō in ꝑnci. C. de rei vxo. ac. l. vnica. §. fi.

h ¶ Seculares. qui i hac parte ratione periurij cui cām dant ſunt ꝺ foro ec. ſ. de iudi. nouit. ſ. e. li. de foro. compe. c. vlt.

i ¶ Obuiare. ſ. e. ꝓx. cum ſuis ꝯcor.

k ¶ Canonicū. ſi. j. ti. ꝓxi. c. ii. j. de ſen. excom. decernim⁹ facit. ſ. e. li. de pac. c. ii. de foro cōpe. c. ii. ⁊ ſic papa tollit legē etiā quo ad foꝝ ſeculare de quo dic vt dixi. j. de re. iur. c. ii. io. an.

l ¶ Cenſura eccleſiaſtica. qd ꝯtineat̄ ei⁹ noīe hēs. ſ. de ꝟ. ſig. q̄renti.

m ¶ Compellendos. eſt enim ſuperior eccleſiaſtica poteſtas. ⁊ ideo coercet ſecularē: vt. xxiij. q. v. admiſtratores. ſ. de maio. ⁊ obe. ſolite. qui fi. ſint legi. ꝑ venerabilē cum ſi. Quid dices ſi mulier iurauit non alienare dotē vel alienationem propter nuptias. nec alienationi conſentire niſi ex rationabili cā ⁊ auctorizante iudice. ⁊ ſic ꝯſenſerit reuocabit pro poſſe. poſtea iudice nō auctorizante conſenſit ⁊ iurauit non cōtrauenire. quid erit? Dic ſm hoſti. qui hoc no. ſ. eo. cum contingat ꝙ primū ſeruabitur ad hoc. ſ. e. eā te. ⁊. c. intellecto. ⁊ in auc. de nō alie. §. ſanctiſſimas. col. ix. Sed ꝯ. ſ. e. tua nos. ſo. ibi primum iuramentū illicitum. ⁊ ideo ſecundum primo preiudicat. hic primum licitū. ⁊ ideo derogat ſecundo.

n ¶ Cum in poſitionibus. Electus poſt ſacramentū ponēs vel rn̄dens contraria directe niſi rationabiliter excuſetur velut piurus a confirmatione repellitur. Idem ſi hoc fecerit ꝓcurator ipſo mandante vel ratū habente vel nō reuocante. hoc dicit. habuit ortū hec decre. ex his que no. hoſti. ſ. de fi. inſtru. cū ioānes. ſuper verbo vnica tantū venditio.

o ¶ Electionis. idē videt̄ ſi agat̄ de iam obtēto. cū piuriū nō ſolū impediat. ſꝫ etiā deijciat. ſ. e. tua nos. ⁊. c. querelam. ⁊ ꝺ fideiuſ. ꝑuēit.

p ¶ Poſt iuramētum. qꝛ tunc faciende ſunt poſitiones. ſ. de confeſ. c. ii. ⁊ ibi dixi. ⁊. e. ti. c. i.

q ¶ Datis. Nota ad qōnem quā diſputaui. an ꝑ inſtrumentum ꝓbetur crimē qꝺ ſi ꝓbat̄. hic enim per ſcripturas actorum apparet eum poſuiſſe contraria: ⁊ ſic periurum. de hoc. ſ. de maio. ⁊ obe. cum in eccleſijs. ⁊ ꝑ modernos de accu. ſup his. ad idem. j. de ver. ſig. c. ij.

r ¶ Manifeſta. euidēs vel notoria. j. de ver. ſig. conſtitutionē.

Cum in poſitionibus[n] ſup electionis[o] tue negocio poſt iuramentū[p] in cauſa preſtitum a te datis[q] ſeu reſpōſionibus quas ad poſitiones tui aduerſarij feciſſe dinoſceris. reperiatur contrarietas manifeſta[r]: tibi tanquā periuro[ſ] niſi iuſta[t] cauſa ⁊ rationabilis te excuſet: ſuper ipſa electione perpetuū ſilētiū imponi debebit[u]. Idem[x] fiet ſi te expreſſe[y] mādāte uel etiā ex poſt facto ſciente ac ratū[z] hn̄te ſeu nō reuocāte poſitiones aut reſpōſiones huiuſmodi cōtrarias tuo nomie[⁊] tuus fecerit procurator.

Inno. iiii. in concil. lugd.

De exceptionibus.

Pia[a] conſideratione[b] ſtatuit[c] mater eccleſia. ꝙ maioris[d] excommunicationis exceptio in quacunqꝫ parte iudiciorum oppoſita[e] lites differat[f] et repellat agentes[g]: ut[h] ex hoc magiſ cenſura eccleſiaſtica timeatur[i]: ⁊ cōmunionis periculum[k] euitetur: cōtumacie[l] uicium reprimatur: ⁊ excō

ſ ¶ Periuro. periuri ſunt infames. vi. q. i. infames. ⁊ eccleſias regere non merentur. ſ. e. querelā. nec ad teſtimoniū admittūtur etiaꝫ poſt penitētiaꝫ. xxii. q. v. paruuli. ꝺ teſti. teſtimonium.

t ¶ Iuſta cauſa. vt vnū ex contrarijs dictis multiplicit̄ pōt intelligi. ſ. de accu. cum dilecti. vl' probare vult ſe erraſſe in altero de contrarijs. maxime vbi poneret̄ vel reſponderet̄ de facto alieno. vbi tolerabilis ē error. ff. pro ſuo. l. vlt. ſ. de confeſ. ex ꝑte. ſ. e. li. de reſti. in inte. c. vl. in fi. Sꝫ quid dices. nunquid poſitio vel reſponſio ad ipſam reuocari poterit? Et videt̄ ꝙ non Nam volat emiſſū ſemel irreuocabile verbum. xliij. di. §. vl. in fi. de proba. per tuas. C. de non nu. pec. generalit̄. Ecōtra videtur ꝙ reuocari poſſit. xxxij. q. i. apud. de pe. di. i. diuortium. de ver. ſigni. naꝫ ⁊ ego. ff. de diuor. ſi penituit. Dixit io. ꝺ deo ſi data ſit poſitio in ſcriptis non poteſt reuocari. alias poteſt. ad hoc de elect. ſcriptum. de confeſ. ex parte guil. aboꝛret i ſpe. ti. de poſitionibus. §. vlt. ver. itē ſi ponens. dicens ꝙ ex quo in iudicio propoſita eſt ſiue in ſcriptis ſiue nō reuocari non poterit per predictaꝫ decre. ex ꝑte. de li. ⁊ conte. c. vno. de elec. dudum. ii. niſi doceret de errore. ut. ſ. dixi. Satis videtur ꝙ ſicut teſtis a periurio excuſatur. ſi incontinenti ſe corrigit. vt. ſ. de teſti. co. preterea ſic ⁊ ponēs vel reſpondens eadem ratione.

u ¶ Debebit. nec ꝓpter hoc coelect⁹ ꝯfirmabitur. ii. q. i. in ꝑmis. ſ. de reſcrip. olim. ſ. e. li. vt. li. pe. c. i. ⁊. ii. C. de rei ven. l. vl ⁊ ſic no. ꝙ nō inſpicit̄ hic principium. de quo no. ſ. de elec. dudum. i. Nam nō ſolū antiq̄ crimina repellunt electos. ſ. de tē. or. c. vlt. ſꝫ ēt noua ꝓbat̄ hoc idē. ſ. de reſcrip. oli. ſ. e. li. ꝺ ele. vt circa. ſicut ⁊ noua cā non ſolum antiq̄ iudicē repellit. de offi. dele. iſinuāte.

x ¶ Idem. ſ. qꝛ tibi ſilentium imponetur.

y ¶ Expreſſe. ſi ergo dedit mandatum ponendi ⁊ reſpondendi poſitionib⁹ generale ſed nō expreſſit: vt ſic. ⁊ ſic rn̄deret vel poneret. vt. ſ. e. li. de iura. calū. c. ii. ij. rn̄. in fi. tunc licet ꝓcurator ponat vel rn̄deat ꝯria. dn̄s non deieceerat niſi in caſib⁹ ſequēnbus. ⁊ ꝯcor. ſ. e. li. de elec. ſi compromiſſarius.

z ¶ Ratum habente. ⁊ ſic in maleficijs locum habet ratihabitio expreſſa ⁊ tacita. j. de ſen. excō. cum quis. ⁊ de reg. iu. ratihabitionem. vbi de hoc.

⁊ ¶ Nomine. alias ratum nō poſſet habere qꝺ ſuo nomine factum non ē. j. de reg. iur. ratum quis. vbi de hoc.

a ¶ Pia ꝯſideratione. Sex ſunt dicta huius decre. Primo ponit arengā ⁊ ius antiquū ⁊ ꝯſtitutionis cām. Secundo dicit ꝙ re⁹ q ꝯ actoreꝫ de excōicatione excipit. vt ipſū repellat ab agendo: dꝫ ipſius excōicatiōis ſpēm ⁊ nomen excōicatoris exprimere. ⁊ eaꝫ infra octo dieſ ꝓbare. alias iudex ꝓcedet in cā. ⁊ illum in expenſis ꝯdēnabit. Tertio ſtatuit ꝙ ſi iteruꝫ obijciat̄ ⁊ ꝓbet̄ eadem vel alia excōicatio actor repellitur. ſꝫ q̄ acta ſunt valebūt. Quarto ꝙ vltra duas vices hec exceptio nō opponatur niſi ex cā. Quinto ꝙ ſi opponi ēpoſt rē iudicatā impeditur executio ſentētia nihilominus valet. Sexto dicitur ꝙ iudex publice excōicatuꝫ reo nō opponente ex ſuo officio debet ab agendo repellere.

b ¶ Conſideratiōe. quadruplici: vt. j. ſequit̄ ibi. ut ex hoc ⁊c̄.

c ¶ Statuit. ſ. e. exceptione.

d ¶ Maioris exprimat̄ ergo ipſius ſpecies. vt. j. ſtatuitur.

e ¶ Oppoſita. qꝺ fieri pōt nō obſtante lapſu peremptorij ad ꝓponendas dilatorias aſſignati. vt in cle. e. ti. excōicationis.

f ¶ Differat. Nota ꝙ iſta decre. locū habet ſolū cum opponitur excōicatio in vi dilatorie. vt. j. dicam.

g ¶ Agentes. ſꝫ non defendentes. ſ. de iudi. intelleximus. ⁊. ſ. e. ti. cum inter. cum ſimilibus.

h ¶ Ut ex hoc. aſſignat quattuor conſideratōnes illius iuris.

i ¶ Timeat̄. ligatur enim quis magis ex cōtemptu. xi. q. iii. §. ſi ergo. ſ. de ſen en. excō. per tuas.

k ¶ Periculū. qꝺ eſt taꝫ. in excōicato q̄ in ex cōicante. de cleri. excō. mi. illud. e. ti. ſi celebrat. cum ſi.

l ¶ Contumacia. ob quā ſolū excōicatur qs ab homine. xi. q. iii. nemo epoꝝ

municati duʒ a cōmunibus[a] actibꝰ excludūtur rubore ſuffuſi ad humilitatis gratiam ⁊ recōciliationis affectum facilius inclinentur ſed hominuʒ ſuccreſcente malicia[b] quod prouiſum[c] eſt ad remedium tendit ad noxam[d] ¶ Dum enim in cauſis eccleſiaſticis[e] frequentius hec exceptio per maliciam opponitur cōtingit interdum differri[f] negocia. ⁊ partes fatigari[g] laboribus ⁊ expēſis proinde quia morbus iſte quaſi communis irrepſit[h]: dignum. duximus cōem adhibere medelā[i] Si quis[k] igitur excōmunicationeʒ opponit[l] ſpēʒ[m] illius ⁊ nomē[n] excōicatoris exprimat ſciturꝰ eam rem[o] ſe deferre debere i publicam notionem[p] quā intra octo[q] dieruʒ ſpaciū die i quo proponitur minime ꝯputato[r] ꝓbare valeat apertiſſimis[s] documentis[t]: quod[u] ſi non ꝓbauerit iudex: in cā ꝓcedere non omittat reū in expēſis quas actor[x] ob hoc diebus[y] illis ſe feciſſe docuerit: prehabita taxatione[z] condēnans[⁊]. Si vō poſtmodum inſtātia durante iudicii[ꝯ] ⁊ ꝓbationis copia ſuccedente de eadē excōmunicatiōe vel alia excipiatur iterum ⁊ probetur[ꝝ] actor in ſequentibꝰ excludatur donec meruerit abſolutiōis gratiam obtinere: his que preceſſerunt nihilominus in ſuo robore duraturis[a] ¶ Prouiſo ꝙ vltra duas[b] uices hec non opponaſ exceptio preterquam ſi excommunicatio noua emerſerit[c] uel euidens ⁊ prompta[d] ꝓbatio ſuperuenerit[e] de antiqua[f]. Sed ſi poſt rem iudicataʒ talis exceptio proponatur: executionem[g] īpediet: ſed ſentētia que ꝓceſſit nō minꝰ robur debitū obtinebit[h]. Eo tn̄ ſaluo ut ſi actor excōmunicatꝰ ſit publice[i]: ⁊ hoc iudex nouerit qñcūqʒ: ⁊ ſi de hoc reus nō excipiat[k] iudex ex officio ſuo actorem repellere[l] nō poſtponat. Boni. viij.

a ¶ Communibus. olim erat duplex littera. alia ciuilibus alia communibus. Et intelligas cōmunibus nō ſolum iudicialibus. ſed etiam extraiudicialibus vbi de ipſoꝝ utilitate agaſ. erūt igiſ iter homines. ⁊ coꝝ carebūt ſuffragiis. C. de apoſta. hi qui ſanctā. in ſpiritualibus aūt non eſt dubium eos repelli. quia talium capaces non ſunt de eta. ⁊ quali. cum hone. de cleri. excon. mini. poſtulaſtis. cū ſimilibus. ⁊ h̄ ſm hoſti. innuit littera hic cōmunibus. q̄ſi dicat omnes actus qui aliis hominibus ſūt cōmunes. excōicatis ſint interdicti. ubi de ipſoꝝ queriſ utilitate. ⁊ adde qd̄ dicā. ī. de ſen. ex. decernimus.

b ¶ Malicia. que ſemper creſcit. xii. q. i. omnis etas. xx. q. iii. proclivus.

c ¶ Prouiſum. xlv. di. licet.

d ¶ Noxam. i. delictū. de hoc ſ. de regu. conſulti in glo. ii.

e ¶ Eccleſiaſticis. ⁊ tn̄ ēt per ciuilē iudicē dʒ admitti talis exceptio ⁊ ſeruari forma que ſequitur. ut. ī. d̄ ſentē. excom. decernimus.

f ¶ Differri. contra id. ſ. d̄ do. ⁊ cōtu. finem. ff. ſi cer. pe. l. q dam eſtimauerunt.

g ¶ Fatigari. ꝯtra id. ſ. d̄ ap. ut debitus. ſ. e. li. de offi. or. ut litigantes.

h ¶ Irrepſit. i. latenter inuaſit C. de epi. ⁊ cle. repetita.

i ¶ Medelam. no. ꝙ medicamina morbis ⁊c̄. ad hoc. l. di. ut conſtitueretur. ſ. de iura. ca. cetex. in aucten. hec conſtitutio. inno. cōſti. in prin.

k ¶ Siquis. uel ſiqua. ff. de ver. ſig. l. i. ⁊. dixi. ſ. e. li. de elec. generali.

l ¶ Opponit. intelligas in ui dilatorie quod per ſuperiora ⁊ inferiora probaſ ſi enim in vi peremptorie proponatur. ut ſi dicatur electus excommunicatus excommunicatione maiori. uel ab excōmunicatis electus. tūc dabitur cōpetēs dilatio qꝛ hic perit ius opponētis oppoſitione nō probata ⁊ ecōuerſo. vbi āt differſ nō perit. ad hoc. ſ. de ꝓcu. ex inſinuatione. Et ſic opponat coram quocūqʒ iudice ordinario uel dlegato eccleſiaſtico uel ſeculari. ut. ſ. dixi. nec itelligo dilationem huius decre. locum habere. vbi negatur iuriſditio. ut ſi dicatur impetratum reſcriptuʒ per excommunicatū. ſ. e. li. de reſcrip. c. i. ibi n. non principaliter de actoris perſona ut hic queritur. ſed de iudicis iuriſditione ⁊ ſic decre. dilatio locum non habet.

m ¶ Speciē. hoc ideo dixit. qꝛ duplex eſt excōmunicatio. altero āt ab agēdo repellit. ſ. maior. altera nō. ſ. minor. iii. q. iiij. engeltrudā. ſ. de ſen. excō. ſi quem vbi de hoc. non ergo ſufficit in genere aliquid proponere. qñ quelibet ſpecies generis illū nō ſequiſ effectū. ad quē ꝓponitur. quia non licet cum alterꝰ danno in incerto uagari. ſ. eo. li. de reſcrip. c. ii. de elec. ut quis duas. ff. de in iu. pretor edixit. ſecus uidetur quando quelibet generis ſpēs ſufficit. ff. d̄ pe. here. itē ue niunt. §. a quo. ff. de admi. tu. quidam decedens. §. ſi.

n ¶ Nomen. proprium ⁊ appellatiuuʒ. uel ſaltē nomē dignitatis. ſic dicit lex ꝙ i tāto crimine de dolo. ſ. nō oʒ uagari. ff. de dolo ſi ex dolo. §. ſi. ⁊. l. ſe. Nomen aūt ideo debet exprimi ſm hoſ. ut ſciaſ. an ſit ordinarius an delegatꝰ qꝛ ſi eſt delegatus. ⁊ excōicatio illius exhibeatur ſine iuriſditionis delegatione non ſtaretur tali excōmunicationi. de of. dele. cum in iure. ſed in ordinario h̄ non requiritur. Et per hanc litterā videtur ꝙ non ſufficiat opponenti probare ꝙ actor ſit denunciatus excōicatus. Tamen no. hoſti. ſ. de offi. dele. prudētiā ꝙ credit ſufficere ad excōmunicationē ꝓbandā denunciationē ꝓbari. Sʒ ꝯ hoc eſt littera. ī. apertiſſimis documētis. ⁊ adde quod dicam. ſ. de ſē. ex. lʒ.

o ¶ Rem. i. excommunicationem.

p ¶ Notionē. i. iudicialem noticiā. Nomen aūt notionis ad eos pertinet. qui iuriſditionem nō habent. ſed habent de quauis cā notionem. ff. de re iud. ait pretor in prin. tamen nomine notionis accipere poſſumus ⁊ cognitionem ⁊ iuriſditionem. ff. de uer. ſi. notionem. vn̄ expone notionē. i. cognitionē. ⁊ ſūptū fuit hoc uerbū. C. de ꝓba. ſciant cuncti. her. ii. q. viii. ſciant cuncti.

q ¶ Octo dierum. licet eni ꝓbationū copia nō debeat anguſtari. xiiii. q. ii. ꝙꝙ qꝛ tn̄ iſta exceptio malicioſe frequenter oppōebatur ⁊ eſt odioſa. ideo reſtringenda fuit potius q̄ laxanda. ſ. de elec. tua in ſi. ī. de regu. in. odia cum ſuis concor. ad idem. ſ. eo. li. de reſti. ſpo. frequēs. ⁊. ī. de ſen. excō. ſolet. ſi ergo n̄ habet probationes taceat. ii. q. vii. pleriqʒ ēt ſi ſit epiſcopus. vii. q. ii. ſi tantuʒ ⁊. c. placuit. Nota tn̄ her. ī. de ſen. excom. ſolet ꝙ licet ſine cauſa maior dilatio nō debeat dari in hoc caſu. tn̄ cauſa cognita maior dari poterit ex illa clauſula. ſi qua mihi iuſta cauſa ⁊c̄. ff. ex qui. cau. ma. l. ii. in ſi. Sed primū verius uideſ. cū nō pereat ius aduerſarii. ar. ſ. de ꝓcu. ex inſinuatione. Sed queres. quare non dantur hic. xv. dies ſicut de reſt. ſpo. frequens. Dic ꝙ in dilationibus que dantur a iure voluntas ē pro ratione. ſic enim poterat. xv. vel. x. uel ēt minus dare. ⁊ facit ꝙ recitari ſolet. ſ. de reſcrip. c. ſiqñ. ff. de le. l. non. oium vel dic ſm hoſti. hoc ideo ſtatutū fuiſſe. qꝛ de excōmunicatione hominis ſolet ⁊ dʒ fieri inſtrumētum. ī. de ſen. excō. cū medicinalis. ſʒ de ſpoliatione nō. ⁊ ideo nō ē mirū ſi longior ibi data ē dilatio. ad hoc. ff. de pigno. l. ꝯtrahiſ i ſi. Sed quare ſaltem in excommunicatōe iur. nō ſtatuebātur. xv. dies. de qua non ſit inſtrumentum. immo ē neceſſe probare factum. Dic ſm eum ꝙ idem factum diuerſis menſuris metiri nō debet Et quod de uno dicitur. de alio intelligi debet. ſupra d̄ cōſtitu. tranſlato. maxime cum circa principale non fiat preiudicium actori. uel dic uerius ut primo dixi.

r ¶ Computato. ſi. ſupra. eo. li. de reſtitu. ſpolia frequens ⁊ ibi uide concordantias de hoc.

s ¶ Apertiſſimis. i. indubitatis ⁊ clariſ C. de proba ſciant ii. q. viii. quiſquis. ⁊. c. ſciant.

t ¶ Documentis. i. inſtrumentis uel teſtibus. ſ. de teſti. eo. peruenit. ff. d̄ ſi. inſtru. l. i.

u ¶ Quod. i. quam excommunicationem.

x ¶ Actor originalis.

y ¶ Diebus. illis. quibus propoſita fuit exceptio. quouſqʒ proceditur in principali. de ꝓcu. auditis.

z ¶ Taxatione. iuramento premiſſo. de hoc de his que ui metuſue cauſa. c. ult.

⁊ ¶ Condemnans. intelligas hoc niſi errore probabili excuſareſ ut ſ. de ſen. exc. ſacro. ſ. e. li. de elec. c. i. in ſi.

ꝯ ¶ Iudicii. per ſententiam non finiti. ad differentiam eius quod ſequitur. ī. ſed ſi poſt.

ꝝ ¶ Probetur. infra octo dies. ut. ſ. io. an.

a ¶ Duraturis. etiam cum ſi publice excommunicato fuerit actum. licet ſecus in iudice. ſ. de re iudi. ad probandum Olim proceſſus habitus cum actore excommunicato non ualebat. ut. ſ. eo. exceptionem. alias quare fieret ibi condemnatio expenſarum. ⁊ ibi de hoc contra. ſ. eo. li. de reſcrip. c. i. ubi proceſſus habitus cum actore excommunicato ipſo iure preter aliquod exceptionis auxilium nō tenet. hoſti. intellexit decre. iſtam in occulto excommunicato. Sʒ tu ſolue ut ibi plene dixi. ſ. ꝙ decre. hec locum habet in proceſſu habito coram ordinario uel coram delegato qñ excōicatꝰ fuerat actor poſt impetrationem. illa āt qñ actor erat excommunicatus tempore impetrati reſcripti.

b ¶ Duas uices. ſic in reprobationibus teſtium. ſ. de teſtibus licet. iii. in appellationibus ⁊ dilationibus. ſ. de appella. ſua nobis. ff. de dilatio. l. vlt.

c ¶ Emerſerit. ſupra de offi. delega. inſinuante. ⁊ facit quod dixi. ſ. ti. prox. c. ult.

d ¶ Prompta. ſ. de teſtibus veniens. ii. ſ. de reſti. ſpolia. litteras. §. preterea unde dicitur. hodie conſtat. hodie agamus. ff. ut impoſ. lega. ſi is a quo. i. reſponſo.

e ¶ Supuenerit. ⁊ ſi opus fuerit. de hoc fidem faciet iuramento. ſ. eo. li. de elec. ut circa. §. ſuper huiuſmodi. ⁊. ſ. eo paſtoralis. uel dic ꝙ nō ē neceſſariū iuramētū. ex quo probationem offert. hoſti.

f ¶ Antiqua. iam bis propoſita. uel dic etiam non propoſita.

g ¶ Executionem impediet. Nota ꝙ merus executor debet admittere exceptionem excommunicationis. Idem de aliis que notan. ſ. de re iudica. ꝙ ad conſultationem.

h ¶ Obtinebit. ſ. ac ſi ille tempore ſentētie excōmunicatus n̄ fuiſſet.

i ¶ Sit publice. Hoſti. allegat hanc litteram pro ſe ad probandum ꝙ decre. iſta loquiſ de occulto excommunicato. Sed ego dico ꝙ littera iſta facit ſolum diuiſionem iter occultum ⁊ publicuʒ quo ad officium iudicis non quo ad alia ſupradicta. ſupplet. n. iudex de iure ⁊ de facto notorio non occulto. ii. q. i. §. quando autem. C. qui ⁊ ad uer. quos in integ. reſti. l. i. de hoc. ſ. de poſtu. hone. ii. In cauſis āt electionū ſupplet idiſtīcte de facto. ut. xxviii. di. priuſq̄ vbi de hoc ⁊. ſ. de elec. cum nobis olim.

k ¶ Excipiat. hoc forte timore ꝯdēnatiōis expēſaꝝ. d̄ q̄ dictū eſt. ſ.

l ¶ Repellere. ſi duret iudiciū. ſi autem eſt finitum ab executione poterit abſtinere. ſ. proxi. reſponſo.

a Cum quidam. exceptio rei iudicate per eccleſiaſticū iudicem admitti dꝫ in foro ſeculari ⁊ econuerſo.

b Cognitio. ⁊ pronunciatio: qꝛ licet regulariter de qua re iudex cognoſcit ꝓnūciet. ff. de iudi. de qua re. ſ. de cā poſ. cum ſuper. vbi de hoc in glo. vlt. tamen interdū cognoſcit q̄ñ non ꝓnunciat. pone exēplum. ſ. de reſcrip. cum cōtingat in auditor. ſ. de teſta. raimutius. Itē i caſu. v. q. iiij. duodeci. iij. q. vi. accuſatus. cuꝫ ſi.

c Cōſuetudie. nō ꝙ ꝯſuetudo dat iuriſditionē. ix. q. iii. ꝯqueſtꝰ. ſ. d̄ fo. cō. cū ꝯtingat. ſ. e. li. d̄ of. or. romana. ⁊ de fo. cō. rōana. cuꝫ ſi.

d De iure. de iure cognoſcit eccleſiaſticus iudex int̄ laicos. vbi habet temporale dominium. de iureiu. veniētes. j. ne cle. vel mo. ca. vlt. Iterum matrimonialibus ⁊ ſpiritualibus cāis. d̄ or. cog. tua. ſ. q ſi. ſint legi. cām ⁊ in eccleſiaſticis criminibꝰ.

Cum quidam[a] ſeculares iudices duꝫ corā eis excipitur de re ꝑ eccleſiaſticum iudicē iudicata i caſu quo ad eum ꝑtinet cognitio[b] de conſuetudine[c] uel de iure[d]. recuſentur excipiētes audire in derogationem iuriſditionis[e] eccleſiaſtice ⁊ contemptuꝫ: decernimus ut ꝑ cenſuram eccleſiaſticam ab iniquitate coerceant̄ huiuſmodi ⁊ ad admittendam exceptionem eandem ubi alias de iure debet admitti[f]: a locorum ordinarijs compellātur[g] Similit̄ eccleſiaſtici iudices ſi coram ipſis excipiatur de re per ſecularem iudicem iudicata[h]: exceptionem ipſam admittāt in his que aīarum periculum nō inducunt[i]: per ſuperiores[k] ſuos niſi fuerint animaduerſione debita[l] caſtigandi.

vt no. de fo. com. cum ſit. ſ. e. li. de fo. cōpe. c. vlt. Item cum cā delegatur per iudicem ſecularem. ſ. de rap. in archiepatu. Item per reconuentionem. iii. q. viij. cuius in agendo. Iteꝫ inter laicos qui ſūt de familia eccleſie ſm quoſdam. lxxxix. di. iudicatū. vel vbi laicꝰ iudex eſt negligēs. ſ. de fo. com. ex trāſmiſſa. ⁊. c. licꝫ ex ſuſcepto. vbi de hoc. Et ꝙ dicit de iure ſupple vel priuilegio ꝯceſſo ab eo q illud ꝯcedere poſſit. iſta enim tria equiparantur. c. di. contra morem. de offi. ordi. duo ſimul.

e Iuriſditionis. ꝙ papa pati nō dꝫ. ut. j. de immu. ec. c. vlti.

f Admitti. ſ. vbi eſt idem corpꝰ ſiue eadē q̄titas. idem ius ſiue cā petendi. ⁊ eadē ꝯditio ꝑſonaꝝ ⁊ ille q abſoluit̄ poſſideat tpe ſnīe. alias. n. exceptio rei iudicate nō ob. ff. de excep. rei iudi. cū querit̄. ⁊. l. ſe. ⁊. l. ſi rem meā. ⁊. ſ. e. ti. aduerſario ⁊ pōt ꝓponi hec exceptio añ lit. cōte. ⁊ poſt. ſ. e. li. de li. conte. c. i. vbi de hoc.

g Compellantur ſic. ſ. ti. ꝓxi. licet de fo. com. c. ij. j. de ſent. excō. decernimus.

h Iudicata. eo caſu quo de conſuetudine vel d̄ iure ad iudicē ſecularem cognitio ꝑtinebat. vt. ſ. in caſu ꝯuerſo vidiſti.

i Inducūt. in his. n. canō tollit legē. ſ. de reſcrip. c. vlt. ſ. ti. ꝓxi. lꝫ.

k Superiores nō. n. compellūtur per ipſos ſeculares qui tulerunt ſnīam. qꝛ minor i maioreꝫ ⁊c̄. xxi. di. inferior. de ma. ⁊ obe. cum inferior cum ſimilibꝰ. Minor aūt eſt iuriſditio ſecularis q̄ eccleſiaſtica de ma. ⁊ ob. ſolite. xcvi. di. ſi. imperator. io. an.

l Debita. arbitraria ex quo certa non ſtatuitur. de offi. dele. de cauſis. ff. de iure dele. l. i.

a Epiſcopum. In ꝑſcriptionibꝰ ſufficit bona fides. vbi ius cōe vel ꝑſumptio non ē ꝯ preſcribentem alias debet allegari titulus ⁊ probari: niſi ſit preſcriptio cuius contrarij non exiſtat memoria. hoc dicit. Tracta fuit hec decre. de quadam extrauaganti greg. que incipiebat venerabilium. de qua facit mentionem her. ſ. de reſcrip. ſi diligenti. in vltima glo. in fine. ad cuius declarationem etiam emanauit ⁊ eorum que ibi not. moderni.

b Eccleſias. quo ad proprietatem ⁊ iura epiſcopalia.

c Decimas. ideſt quartā decimarū que debetur epiſcopo. ſ. eo. de quarta. vel proprie. ſ. de deci. quoniam.

d Repetis. alteri ep̄o loquitur. vt patet ꝑ ſequentia.

e Proponit. ꝑ exceptionem. ꝑſcriptionis non fit lit. conteſt. quod dic ut dixi. ſ. e. li. de lit. conte. c. ij.

f Conſtitute. ⁊ ſic ius cōe facit ꝓ actore. xvi. q. vij. oēs baſilice. ſ. e. de quarta. ⁊ de deci. dudum.

g Legitime. ſ. ſpacio. xl. annoꝝ. Minor eni nō currit ꝯ eccleſiam xvi. q. iii. quas actiones. ſ. e. de quarta.

h Oportet. neceſſitatem importat ad idem. iii. q. ix. nō oportet licꝫ alibi honeſtatē denotet. xxv. q. i. c. i. vbi de hoc.

i Titulum. circa allegationē ⁊ probationē tituli fuerūt opiniones antiquoꝝ. ⁊ tales ꝑmo dixit io. circa corporalia neceſſe ē allegari ⁊ ꝓbari titulū. ſed nō circa incorporalia. Sed ꝯdicit ſibi decre. ſi diligenti. vt ibi no. ad decre. duduꝫ de deci. ridebat etiā vt ibi no. Alij diſtinxerūt inter corporalia que hñt cām ꝯtinuā. ⁊ que non vt in ꝑmis non requirat̄ titulus. ſed in ſecundis ſic. ſ. e. auditis. ff. ſi ſeruitus ven. ſi quis diuturno. Alii dixerūt. aut quis agit ex preſcriptiōe aut excipit. Si agit ut. xvi. q. iii. §. pōt. ⁊. C. d̄ reſcrip. xxx. an. ſi quis emptōis. neceſſe habet titulum ꝓbare ſi excipit vt. ſ. de proba. ex litteris. tunc non habꝫ neceſſe titulum probare. tum quia nemo cogitur dicere titulum poſſeſſiōis ſue ii. q. v. §. i. C. de pe. here. l. cogi. tum qꝛ non probante actore abſoluitur reus vi. q. vi. actor. ut ec. bene. cap. vno. C. de proba. actor. Alii dixerunt ꝙ quocunqꝫ modo quis preſcriptionem obiiciat ſiue agendo ſiue defendēdo tenetur titulum ꝓbare. ut. ſ. e. ſi diligenti. Alii dixerunt ⁊ hec fuit opi. goffre. in ſumma huius ti. ꝙ non eſt neceſſe ꝓbari tituluꝫ niſi quis poſſideat pro herede vel pro poſ. C. de pe. here. cogi. vel niſi ſit ꝑſumptio ꝯtra poſſeſſorē. C. de proba. ſiue poſſidetis. vel niſi ſe ad hoc obligauerit vt. ſ. de proba. licet. ⁊ in hoc cāu itelligebant. ſ. de deci. dudū. Alii dicebant ꝙ olim ſufficiebat bona fides ꝑ decret. ſ. e. ad aures. hodie requirebat̄ titulus. ſ. e. ſi diligenti his oībus opinionibus reſecatis tene quod no. her. ⁊ moderni. ſ. eo. ſi diligenti quorum. hic approbatur opinio. Sꝫ obiicio ꝙ decre. iſta ⁊ eius diſtinctio potius ſit de verbo q̄ d̄ re. quod eſſe non debet. ſ. e. li. de elec. cōmiſſa. §. porro. ſm hoc. n. omni caſu neceſſe erit titulum probari. cum preſcriptio ſemper ſit contra ius. ⁊ ſic contra preſcribentem ſemper ꝑſumēdum. ſed obiectio non eſt vera. non eniꝫ eſt contra ius ꝙ aliquis in fundo meo ſeruitutem acquirat. immo potius preter ius. licet enim ſit contra ius meum. non tamen contra ius commune vt probat̄. de ſerui. C. ⁊. ff. imputet̄ igitur mihi ſi fui negligens ⁊ remiſſus. ſ. e. vigilanti. Item voluerūt quidam dicere ꝙ nō eſt contra ius. ꝙ vnꝰ ep̄s in dioc. alterꝰ ſibi acquirat iura ep̄alia. ſꝫ ꝙ archidiaconus vel inferior epiſcopo ſibi acquirat ep̄alia. hoc eſt contra ius. ⁊ ideo ſine titulo non preſcribitur. ad hoc. c. di. contra morem. de exceſ. prela. accedentibꝰ. Sed primū quod de ep̄o dī falſum eſt. vt hic vides. ad hoc. iii. q. vi. per totū. ix. q. ii. per totuꝫ. dic iudicio meo ⁊ ſic breuiter interduꝫ ius cōe vetat ne ꝑſcriptio procedat ⁊ hoc facit interdum ratione rei. interdum ratione ꝑſone ⁊ hos caſus hēs notatos xvi. q. iii. clerici. ⁊ ꝑ her. ſ. de ꝑſcrip. cum non liceat. de his nihil ad nos. Interdum ius cōmune facit pro petitore ⁊ contra poſſeſſorem. vt in exēplis hic poſitis. ⁊ in decre. dudum de deci. ⁊ tunc eſt neceſſe allegare ⁊ probare titulū vt hic. ad idem. xciii. di. illud. nemo enim debet vti illis ornamentis. niſi probet a ꝑncipe hoc ſibi fuiſſe conceſſum. C. de veſti. ⁊ aura. l. nemo. C. nulli licere infra. l. vna. li. ix. ad hoc macha. xi. vbi antiochus dedit ionathe poteſtatem bibendi in auro ⁊ eſſe in purpura. ⁊ fibulam auream ferre. ſic etiam intelligatur. c. di. contra morem. quod verū intelligo tam in excipiente: vt hic ⁊ in predictis iuribꝰ q̄ in agente ad hoc. ſ. de reſti. ſpo. ad decimas. e. li. Idē ſi eſt preſumptio contra ipſum preſcribētem. vt hic. ⁊. x. q. iii. qꝛ cognouimꝰ. C. de proba. ſiue poſſidetis. pone exemplum. ſ. e. ſi diligenti. ibi. n. ex ꝯfeſſione ipſiꝰ archiepi piſani inſultabat preſumptio cōtra ipſū. vbi v̄o ius cōe vel preſumptio nō eſt contra ipſum preſcribentem. bona fides ſufficit: vt hic vides pone in terminis ꝑſcribit eccleſia domū meam vel aliam rem meā. ego repeto rem illā quā ſe iam eccleſia dicit ꝑſcripſiſſe. ē ne intētio mea iure cōi fundata? certe nō. hic ergo ꝑſcribenti ſufficiat bōa fides. qꝛ lꝫ illa preſcriptio ſit contra ius meum. nō tñ ꝯ ius cōe. notabiliter. n. ſemꝑ habes hoc v̄bum ius cōe. ſecꝰ. n. in iure priuato pone ergo. ꝑſcripſi contra priuilegiatum. ꝑuilegiatꝰ agit contra me. oppono preſcriptionem. habeo ne neceſſe ꝓbare titulum? certe non. quia ille nō iure cōi ſed ſpeciali fundat itentionē ſuā. Idem ſi ꝯ eum q ꝯ me ꝑſcripſerat preſcribo. ⁊ idē in ſimilibus. Conclude ḡ ꝙ vbi petitor fundat intētionē ſuā de iure cōi. tunc preſcribēs habet probare titulū alias non. niſi ꝑſumptio faciat ꝯ ipſum. Et ſm hoc poſſemus dicere ꝙ quādo vna eccleſia petit decimas ab alia eccleſia quas poſſidet in ē tia parrochia ꝙ ibi ſufficiat preſcribenti bonam fidem probare. quia licet ius commune faciat contra preſcribētem. non tamen faciat pro petente. ⁊ ſic forte poſſet intelligi decre. ſ. e. ad aures ſm illos qui dicunt ꝙ per illam decre. ſufficiebat oliꝫ bona fides. ⁊ facit ad hoc. ff. ſi ſer. ven. l. loci. §. vlt. vbi dicitur ꝙ ſi domꝰ mea que eſt iuxta te ⁊ ſeium debet ſeruitutē ſeio altius nō tollendi. te inuito altius tollam. nam licet non habeam ius tollendi propter ſeruitutem ſeii. tu tamen non habes ius prohibendi. Supradicta vera. niſi ſit tanti temporis preſcriptio ⁊c̄. vt ſequitur.

Bonifa. viij.

De preſcriptionibus.

Epiſcopum[a] qui eccleſias[b] ⁊ decimas[c] quas ab eo repetis[d] propo‑nit[e] licet in tue ſint conſtitute[f] dioce. ſe legitime[g] preſcripſiſſe: allegare oportet[h] cum ius commune contra ipſuꝫ faciat huiuſmodi preſcriptionis titulum[i] ⁊ probare: nam licet ei qui rē preſcribit eccleſiaſticā: ſi ſibi nō eſt cōtrarium ius cōmune: uel contra eum preſumptio nō habetur: ſufficiat bona fides: ubi tamē eſt ei ius commune cōtrarium: uel habetur preſumptio ꝯtra ipſuꝫ: bona fides non ſufficit. ſed eſt neceſſarius titulus q poſſeſſori cām tribuat[k] preſcribendi: niſi[l] tāti tēporis allegēt

k Cauſam tribuat. non eni requiritur ꝙ ſit iuſtus titulꝰ vel talis q dñiūꝫ tribuat. ad hoc. ſ. e. veniēs. qꝛ qd̄ meum eſt ex vna cauſa ⁊c̄. de fi. inſtr. inter dilectos. ſed aliqualis titulus dat cām ꝑſcribēdi de quo dic vt. ſ. e. ſi diligenti.

l Niſi. illud niſi venit exceptiue ad id qd̄ dixit. ſ. eo. titulo. nō ad id qd̄ dixit de fide qꝛ non ꝓdeſſet talis preſcriptio cū mala fide. nulla. n. antiqua dierū poſſeſſio ⁊c̄. ſ. e. vigilāti.

a ¶ Memoria.no.pro his que no.ber.io.⁊ hoſti.ſ.de ver.ſig. ſuper quibuſdam ꝯcor.ff.de proba.ſi arbiter.lxv.di. mos antiquus.ff.de aqua quoti.⁊ eſti.l.hoc iure.§.ductu aque.iij.q.vi.hoc quippe.ff.de aqua plu.ar.l.i.§.vlti. Sed quomodo ꝓbabitur tanti temporis preſcriptio: dico ſꝫ hoſti.qui h̃ no. de verbo.ſig.quid per nouale.ꝙ dicent teſtes preſcribentis ſi talẽ hñt ꝯſciẽtiam.ꝙ ſemper viderũt ⁊ audierũt ita eſſe.nec vnꝗ͂ viderunt uel audierũt ꝯtrariuꝫ.⁊ ꝙ ꝯmunis eſt ⁊ fuit ſẽper opinio ꝙ ſic fuerit.⁊ ꝙ nõ extat ꝯtrarij uel initij memoria ſi ãt ꝯtra hoc aduerſarius ꝓbare vellet teſtes ſui ſi de ipſorum eſſe ꝯſcientia deberẽt dicere ꝙ uiderunt tali tpe contrarium.⁊ audierũt a ſuis ſuperioribus ꝯtrarium eius fuiſſe.Quid ergo ſi utraqꝫ parſ probat: tunc preferũtur teſtes magis idõei.⁊ qui dicũt opiora.ſ.de teſti.i noſtra.ubi de hoc.⁊ ſic illi qui dicunt ſe vidiſſe ꝯtrarium deberent preferri.cum alij ſatagant negatiuam.vi.q.vlti.actor cum ſuis ſi.

b ¶ Si qui exigentibus.priuatus ipſo iure uel ꝑ ſententiã bõis q̃ tenet a romana uel alijs eccleſijs illa minori ſpatio.c.an.ꝯtra romanã.uel xl.ꝯtra alias non preſcribit. filij aũt hereticoꝝ qui catholici putabantur bona paterna ꝯtra romanã ⁊ alias eccleſiaſ preſcribunt ſpacio.xl.an.⁊ idẽ in extraneis.

c ¶ Tenent. in feudũ uel alio modo.ut.j.dicam.

d ¶ Per ſententiam. q: ꝑꝑ ingratitudinẽ reuocata fuit donatio.ſ.de dona.c.vlt.C.de reuo.do.l.vlt.ad idem.ſ.de pen.ad aures.j. de ſciſ.c.vno.

preſcriptio: cuius ꝯtrarij memoria[a] non exiſtat. ¶ Idem.

Si qui exigentibus[b] culpis uel exceſſibus ab eiſdeꝫ ꝯmiſſis bonis que a romana uel ab alijs tenent[c] eccleſijs ſint per ſententiam[d] uel ipſo iure[e] priuati: ſtatuimus ut in apprehendendis uel occupãdiſ poſtea quãdocũqꝫ bonis eiſdẽ nullus (licet leges humane ſuper hoc alia tẽpora ſtatuere uideãt[f]) ipſis eccleſijs tpis lapſus obſiſtat: niſi contra ipſam ro.eccle. centenaria[g] uel contra eccleſias alias quadragẽnaria[h] preſcriptio legitime[i] ſit completa[k]. ¶ Si poſt mortem hereticorum (qui dum uiuerent catholici putabãtur[l]) bona ipſorum a catholicis[m] eorum filijs uel nepotibus aut extraneis quibuſcũqꝫ[n] ſpacio.xl.an. fuerint bona fide[o] poſſeſſa: ſancim[9] eos ſuper bonis huiuſmodi etiam ſi ad romanaꝫ ꝑuenire deberent[q] eccleſiam: in hoc[p] caſu non eſſe ulterius moleſtandos: quanquã illi quorum bona fuerant nunc[q] detegãtur heretici[r] extitiſſe. ¶ Ino.iiij.in concil. lugdun.

e ¶ Ipſo iure.põe exemplũ.ſ.de penis in quibuſdã.licet ibi quidam dicãt ꝯrium.ſ.eos ꝑ ſñiam ibi priuãdos: ad idẽ.ſ.e.li.de elec.vbi periculum.§.ipſos iſuper.⁊.c.fũdamẽta.§.ꝙ ſi ſecus.j.de pe.felicis.⁊.ſ.de ſen.exc.grauẽ ad fi. i li.feud. de feu.non alie.imperialem.§.preterea cũ ſi.

f ¶ Videãtur.ut in auẽ.de ſan.epis.§.ſiquis rapuerit.ad fi.ti.per unam colũ. col.ix. vñ fuit tractum.xvi.q.i.ſiquis rapuerit.vbi dicitur bona cõrũpentis rapientis uel ſollicitantis monialẽ vendicari debent monaſterio.ſed ſi poſtꝗ͂ crimen notũ fuerit neglexerit eccleſia per annũ petere.tunc applicantur fiſco ⁊ facit.ff.de diuer.⁊ temporali.preſcrip.l.in omnibus ⁊ qđ ibi no.

g ¶ Centenaria.xvi.q.iii.nemo.de preſcrip.ſi diligẽti.⁊.c.cũ nobis.⁊ ibi no. q̃liter ꝓbetur talis preſcriptio.

h ¶ Quadragennaria.xvi.q.iii.quas actiones.ſ.de preſcrip. de quarta.⁊ .c. ad aures.cum ſi.

i ¶ Legitime.ſ.c.prox.

k ¶ Completa: ut ſubducantur tempora ſciſmatum vacationũ hoſtilitatũ ⁊ ſimilia.ſ.e.c.i.⁊.c.ex tranſmiſſa.⁊.c.cum nobis.

l ¶ Putabãt.in alijs igiẽ hec preſcriptio locũ nõ hꝫ.ad h̃.ſ.de preſump.nõne.

m ¶ Catholicis.bene dicit.quia ſecus ſi eẽnt heretici.illi.n.nihil poſſũt poſſidere.xxiij.q.vii.per totũ.viii.di.quo iure.ergo nec preſcribẽ. q: preſcriptio ſine poſſeſſione nõ procedit.ſ.de ꝓba.ex litteris.ſ.e.cauſam.ff.ꝺ uſuca.ſine poſſeſſione.j.de reg.iu.c.iii.

n ¶ Quibuſcunqꝫ. dum tamen catholicis.ut.ſ.

o ¶ Bona fide.credebant patrem uel teſtatorem fuiſſe catholicum.⁊ ſic iuſto titulo.in ipſos eoꝝ bona tranſiſſe.

p ¶ In hoc caſu. No.ſpecialem caſum in quo quadragennaria preſcriptio currit ꝯ romanã eccleſiã: ⁊ fũgitur uice aliaꝝ eccleſiarum.ſic oli oẽs eccleſie gaudebãt priuilegio cẽtũ annoꝝ.C.de ſacroſan.ec. ut inter diuinum.

q ¶ Nũc.ſ.tpe quo eccleſia uult bona vendicare.ſi referaẽ ad uerbũ detegãẽ uel nunc.ſ.tpe mortis ſue.ſi reſpiciat uerbum extitiſſe.alias eſt littera nunc ⁊ clarius.

r ¶ Heretici.ſed nõne tales dãnanẽ.⁊ ipſoꝝ memoria ẽt poſt mortẽ.ut hic. ⁊ xxiiii.q.ii.c.ult.⁊.ſ.de here.ſiquis epiſcopus ergo ⁊ bona intelli guntur eſſe dãnata cũ ſint acceſſoria ad pſonã.C.de bo.proſcrip.aucten.bõa.⁊ facit qđ no.de cle.cõiu.ꝙ a te.Sol.ſpãle ẽ i hoc caſu ꝓpter bonã fidẽ ipſoꝝ catholicorũ heredũ.qui tãti tpis.ſ.xl.an.preſcriptione ſibi dominiũ queſiuerũt. alias locũ haberẽt ꝯria.nã ⁊ ſi aliã rẽ eccleſiaſticã preſcriptibilẽ bona fide tãto tpe poſſediſſent preſcripſiſſent.ergo ⁊ iſta bona preſcribent.

a ¶ Cum eterni. Iudex qui contra iuſticiam ⁊ ꝯtra ꝯſcientiam aliquid i iudicio fecerit i grauamẽ partis ꝑ gratiã uel ꝑ ſordes ꝯdemnãdus ẽ parti leſe i eſtimationẽ litis.⁊ ꝑ annũ ẽ ſuſpenſus.⁊ perpetuo ſi medio tẽpore igerat ſe diuinis.niſi papa cũ ipſo diſpenſet.

b ¶ Eterni.i.dei patris.ſ.de ſuma.tri.c.i.in prin.

c ¶ Tribunal.i.locus i quo ius redditur.uel ubi pro tribunali ſedet iudex qui alias forus uocatur.ſ.de uer.ſig.forus.

d ¶ Reum.a reatu.nõ.n.qui accuſaẽ ſtatim reus eſt.ſed qui conuincitur criminoſus. xv.q.ult.c.ult.ꝺ.ṽ. ſig.forus.

¶ De ſententia ⁊ re iudicata.

Cum[a] eterni[b] tribunal[c] iudicis illũ reum[d] non habeat: quem iniuſte iudex[e] condemnat[f] reſtante propheta[g]: nec damnabit[h] eum cũ iudicabitur illi[i]: caueãt eccleſiaſtici[k] iudices ⁊ prudenter attendant: ut in cauſaꝝ proceſſibus[l] nil uendicet odium[m]. uel fauor uſurpet. timor exultet. premium aut expectatio premii iuſticiaꝫ non euertat[n]: ſed ſtateram[o] geſtent i manibus. lances appẽdant equo libramine[p]: ut in omnib[9] que i cauſis agenda fuerint. preſertim in ꝯcipiẽdis[q] ſẽtẽtijs ⁊ ferẽdis[r] pre oculis habeãt ſolũ deũ[s] illius[t] imitantes exemplũ: qui querelas populi tabernaculũ igreſſus ad dñm referebatur ſm ei[9] iperiũ iudicaret. ſi quis ãt iudex eccleſiaſticuſ ordinari[9][u] aut ẽt delegat[9] fame ſue ꝓdig[9][x] proprii perſecutor honoris contra ꝯſcientiã ⁊ ꝯtra[y] iuſticiaꝫ i grauamen[z] partis alterius in iudicio[a] quicquam fecerit per gratiam uel per ſordes[b] ab executione officij[c]

e ¶ Iudex humanuſ id faciẽs errore uel dolo ⁊ in eo qui male iudicat ñ ẽ iudex cũ non ſit in eoiuſticia. xxiii.q.ii.c. primo.

f ¶ Condemnat. fuit hoc ſumptum.xi. q.iii.⁊ ſi ad tempus ⁊ eſt hoc idẽ quia iudiciũ dei initiẽ veritati. que nec fallit nec fallitur: iudiciũ hominis opinioni. que fallit ⁊ fallitur de ſen.excom. a nobis.ii.

g ¶ Propheta.dauid in pſalmo. noli emulari.

h ¶ Dãnabit deus.

i ¶ Illi.i.ꝯ illũ.idem cũ fiet iudiciũ ꝺ illo ⁊ ſunt hec uerba xxiiii.q.iij.nõ i perpetuũ.

k ¶ Eccleſiaſtici.ſeculares ñ ligaẽ. cũ nec pena inferi[9] poſita illos ligare poſſit.⁊ facit.ſ.eo.li de elec. indemnitatib[9] in fi.

l ¶ Proceſſibus.quibuſcunqꝫ.ſ.de proba.quoniam ꝯ falſam.

m ¶ Odium.priuatũ.ſ.de teſt .quotiẽs.lxxxvi.di.odio.xxiii.q.iiii. duo iſta.

n ¶ Euertat.hec.n.quattuor.humanũ ſolẽt ꝑuertere iudiciũ. xi.q. iii.quattuor.⁊ ueritatẽ i teſte.ſ.de teſti.quotiẽs.⁊.c.licet ex quadã.

o ¶ Stateram.xxiiii.q.i.non afferamus.qui.n.recte iudicat ſtaterã i manu geſtat.xlv.di.ois qui ⁊ ita magnũ iudicabit ut paruũ.de iudi.nouit.lꝫ i penis deferaẽ dignitati ⁊ perſone.ſ.e.li.de of.del.c.ii

p ¶ Libramine.ſic ⁊ ꝯtrahẽtes iuſtas menſuras ⁊ pondera debent habere.ſ.de em.⁊ uen.c.ii.

q ¶ Cõcipiẽdis.quo ad ſcripturã ⁊ ꝓnunciationem ipſarum.

r ¶ Ferendis .hoc quo ad prolationẽ uerbalẽ.ad hoc.ſ.e.c.vlti.

ſ ¶ Deũ a quo ſicut iudicabũt iudicabũẽ.C.de iudi.rẽ nõ nouam.⁊ remetientur i qua mẽſura fuerint meſſi.ut ꝺ pe.⁊.re cũ ex eo.

t ¶ Illius moyſi.Exo.xxxii.⁊ habes idẽ.ix.q.iii.ſummopere.

u ¶ Ordinarius.fallit i epis qui aliqua ſuſpẽſionis canonis pena ñ coprehenduntur.niſi de ipſis caueaẽ.j.de ſen.exc.q: periculoſum. ⁊.ſ.e.li.de elec.ſi cõpromiſſarius.§. huiuſmodi.

x ¶ Prodigus.ſic.ſ.de accu.c.ult.⁊ ſic crudelis ẽ etiam ſi ꝯſcientie ſue confidat.xii.q.ii.nolo.

y ¶ Et ꝯtra. No.iſta duo ſic copulata.utrũqꝫ.n.requiritur.ut locuꝫ habeat pena. Nõ.n.ſm conſcientiã ſimpliciter iudicare dꝫ.ſed informare dꝫ eam ſm allegata ⁊ probata de hoc.iii.q.vii.iudicet.ſ.ꝺ of.del.paſtoralis.§.quia uero.

z ¶ In grauamẽ. ecce tertiũ qđ requiritur.ut locũ habeat pẽa.

a ¶ In iudicio.quid de arbitrio.numquid hec pena i ipſo locũ habebit.dic.ſm gof.⁊ ber.ꝙ nõ quia de ordinario ⁊ delegato hic tantũ caueẽ.⁊ ẽ hec pena.⁊ ſic non amplianda.de pe.di.i.pene.j. de reg. odia.⁊.c.i penis.quod eſt uerũ ſm hoſt.ſi ſit arbiter cõpromiſſari[9] ſecus ſi in locũ ordinarii uel delegati ſuccedat ad hoc.ſ.de offi.dele.ab arbitris.⁊ eadẽ rõe dixit hoſti.ꝙ nõ credit hãc penã in auditore uel in mero executore locum habere.cum ⁊ hi non ſint iudices ſ.de offi.dele.ſuper queſtionem.§.i.⁊.§.uerum.

b ¶ Uel per ſordes.hoc eſt quartum quod requiriẽ.ut locũ habeat pena hec. Et diciẽ fieri per ſordes.ſi prece precio timore uel odio iudex corruptus ſit.⁊ ideo de his fecit ſuperius mentionem.

c ¶ Officii.qđ de bñficio: dixit.hoſti.ꝙ q: pene ſunt reſtringende.h̃ ad beneficia non intendiẽ.ſi eniꝫ papa hoc voluiſſet id expreſſiſſet de deci.ad audientiã.in ſuſpenſione aũt hois poſſet habere locũ ꝙ ſuſpenſus ab officio ⁊ a beneficio.hu[9] directe no.ꝯriuꝫ Io.xxvii. di.preter hec.⁊ facit qđ dixi.ſ.eo.li.de elec.quia ſepe.⁊ quod not.

de ap. paſtoralis in fi. plenius in cle. de pe. cupientes.

a ¶ Annum. extūc incboandum. ſ. e. li. de elec. cupientes. §. ceterū. Quid ſi ann⁹ fuerit biſextilis: dic ut no. lv. di. c. ij. ſ. de v̄. ſig. q̄ſiuit

b ¶ Condemnandus. C. de pe. iu. qui ma. iudi. l. vlt. ⁊ infamis eſt. ut ibi. ff. de iudi. ſi filiuſfa. ⁊ iure auctenticoꝝ ꝯdemnat̄ in triplū. ſi ciuilis ſit cā. ſi criminalis punitur in confiſcatione ꝓprie ſubſtantie. ⁊ in exilium mittitur. in auten. ut li. i. exor. li. iurent. §. ſiquis aūt Si aūt per imprudentiam iudex male iudicauerit. tenetur ex quaſi maleficio inquantū bonū ⁊ equū viſuȝ fuerit iudici. ff. ď va. ⁊ extraor. cog. l. vlt. iſti. de obli. que ex quaſi delic. in prin.

c ¶ Diuinis. officiis nec dixit de beneficijs ſm hoſtien.

d ¶ Irregularitatis de qua dicetur. j. ď ſen. excō. cū medicinalis.

e ¶ A qua. irregularitate. aliaſ a quo. ſ. laqueo.

f ¶ Per ſummū. ſt enim de caſibus reſeruatis. ut: xi. q. iij ſiquis ep̄us dānatus. ⁊. c. ſe. ď ſentē. excō cum illoꝝ. ⁊ de hoc de cle. excō. mi. clerici.

g ¶ Infligunt. nec mireris ſi ď vno delicto plures penas volumus irrogari. dignum eſt. n. ⁊c̄. ⁊ ita continua. ⁊ facit qđ no. de iudi. at ſi clerici in glo. penul.

h ¶ Tot. ſ. i deū iuſticiā officij ďbitū humanā nāȝ. qꝛ ꝯ ꝓximū ē corrupt⁹. ⁊ ſic nec dū timȝ. nec hominē reuereť. ⁊ fac̄ ſ. ď cri. fal. c. i.

i ¶ Multiplici. ⁊ ſic ſit approbata illoꝝ dnoꝝ doc. legū opi. q dicebāt in pꝛeal. ll. oēs penas habere locum.

per annū[a] nouerit ſe ſuſpenſum: ad eſtimationē litis parti quaȝ leſerit nihilominus ꝯdēnandus[b] Sciturus q ſi ſuſpenſione durāte dānabiliter īgeſſerit ſe diuinis[c] irrigularitatis[d] laqueo ſe inuoluet ſm canonicas ſanctiones. a qua[e] nō niſi per ſummū[f] pontificē poterit liberari. ſaluis alijs ꝯſtitutionib⁹ que iudicibus male iudicantib⁹ penas ingerunt ⁊ infligunt[g]. Dignum eſt enī ut q in tot[h] preſumit offendere pēa multiplici[i] caſtiget̄. ¶ Dē ſacro p̄ñte ꝯcilio ad mēoriā ſempiternā.

Ad apoſtolice[k] dignitatis ⁊ īfra Sane cū dura guerraꝝ cōmotio nōnullas ꝓfeſſionis chriſtiane ꝓuintias diutius afflixiſſet. noſ ad federicū precipuū[l] principē ſecularē huiuſmōi diſſenſiōis ⁊ tribulatōnis actorē a felicis recordationis grego. papa. ix. p̄deceſſore nr̄o ꝓ ſuiſ exceſſib⁹[m] anathematis[n] uinculo innodatū ſpāles nūcios ⁊ magne auctī uiros uidelicet uenerabileſ frēs. P. Alba. ⁊. O. Sabiñ. epiſcopos. ac dilectū filiū Guillelmū baſilice. xij. apoſtoloꝝ p̄ſbyteruȝ cardinalē. q ſalutē zelabāt[o] ipſi⁹ duxim⁹ deſtinādos[p] facientes ſibi ꝓponi[q] ꝑ ipſos q nos ⁊ frēs nr̄i quātū in nobis[r] erat. pacē[s] ꝑ oīa ſecū hīe necnō cū oīb⁹ hoīb⁹ optabam⁹ parati ſibi pacē ⁊ tranquillitatē daꝛ ac mūdo[t] etiā vniuerſo. ¶ Et qꝛ prelatoꝝ clericoꝝ oīumqȝ alioꝝ quos detinebat captiuos. ⁊ oīm tā clericoꝝ quā laicoꝝ quos cepat ī galleis. reſtitutio poterat eē pacis pluximū inductiua: cū ut illos r̄ſtitueret cū hoc idē tā ipſe q ſui nūcij an̄quā ad apoſtolat⁹ uocati eſſem⁹ officiū promiſiſſent[u] rogari ab ipſo ⁊ petī fecim⁹ ꝑ eoſdē. ac ꝓponi īſuꝑ q ij dē ꝓ nob̄ parati erāt audir[x] ⁊ tractare pacē. ac etiā audire ſatiſfactionē. quā facere pꝛīceps uellet de oībus ꝓ qb⁹ erat uiculo excōicationis aſtrict⁹: ⁊ offerre preterea. q ſi eccleſia eū in aliquo ꝯtra debitū leſerat qđ nō credebat. parata erat corrigere[y] ac ī ſtatū debitū reformare. Et ſi diceret ipſe q ī nullo ꝯtra iuſticiā leſerat eccleſiā. uel q nos eū ꝯtra iuſticiam leſiſſem⁹. parati eram⁹ uocare[z] reges prelatos ⁊ pꝛīcipes tā eccleſiaſticoſ quā ſeculares ad aliquē tutū[τ] locū ubi ꝑ ſe uel ſolēnes nūcios ꝯuenirēt eratqȝ parata[ꝯ] eccleſia de ꝯcilio ꝯcilij ſibi ſatiſfacere. ſi eū leſiſſet ī aliquo. ac reuocare ſn̄iam ſiquā ꝯtra ipſū iniuſte tuliſſet: ⁊ cū omni manſuetudine ⁊ miſericoꝛdia[a] quantū cū deo ⁊ honore ſuo fieri poterat recipere de iniurijs ⁊ offenſis ipſi eccleſie ſuiſqȝ ꝑ eū irrogatis ſatiſfactionē[b] ab eo uolebat[c] ⁊ oēs amicos ſuos ſibiqȝ adherentes in pace ponere. plenaqȝ ſecuritate gaudere: ut nunquā hac occaſione poſſēt aliquod ſubire diſcrimē. Sȝ lȝ ſic apud eū ꝓ pace p̄nis monitis: ⁊ p̄cū curarem⁹ inſiſtere lenitate. Idem tn̄ pharonis[d] imitatus duritiā: ⁊ obturās more aſpidis[e] aures ſuaſ p̄ces huiuſmōi ⁊ monita elata[f] obſtinatione ac obſtinata elatione deſpexit: ꝓpter qđ non ualentes abſqȝ graui offenſa chriſti ei⁹ iniqtates ampli⁹ tolerare: cogimur urgēte nos ꝯſciētia iuſte aīaduertere in eundē. Et ut ad p̄ns de ceteris eius ſceleribus taceamus quattuor grauiſſima[g]: que

k Ad apoſtolice. Decre. hec poteſt diuidi in q̄ttuor p̄ncipaleſ partes. In p̄ma p̄mittit diſſenſionē. q̄ erat int̄ eccleſiā ⁊ federicū imperatorē ⁊ oblationes ꝑ eccleſiā ſibi factas. In ſecūda q̄ incipit ibi. ſȝ licet. dicit oblationes nō fuiſſe receptas ꝑ eū. ⁊ q̄ttuor q̄ faciebant ad depoſitionē ei⁹ enumerat. ⁊ quintū qđ faciebat ad p̄uationem regni ſicilie. In tertia q̄ incipit ibi. nos itaqȝ. ipſum deponit ab imperio. fideles abſoluat. fauentes excōicat. dat licentiā electoribus eligendi ſucceſſorē. vltimo ꝓteſtatur ſe ꝓuiſurum regno ſicilie Et nō p̄mo q in ſuperſcriptione dr̄ ſacro p̄ſente ꝯcilio ad memoriam ſempiternā. qđ dicit de ꝯcilio poti⁹ ad honeſtatē q̄ ad neceſſitatē ⁊ ſine ſententia vel licētia ꝯcilij vel ſententia pape ſufficeret ꝯ imperatorē ⁊ quencūqȝ aliū. xv. q. vi. alius. ibi nō dr̄ q in ꝯcilio facta fuerit depoſitio. ipſe. n. habet plenitudinē poteſtatis. ii. q. vi. decereto. ſ. de vſupal. ad honorē. licet inferiores p̄lati qui iudicare debēt ſm canones. preſentiā ſuoꝝ habere debeāt clericoꝝ. xv. q. vii. ep̄s nullius. de his que fi. a p̄la. nouit. niſi eſſet cōſuetudo ꝯria. ſ. e. li. de conſue. c. iii. papa v̄o non ſubiicit̄ canonib⁹. nec ab eis auctoritatē habet. ſȝ ecōtra. ſ. de elec. ſignificaſti. ipſe ergo oēs iudicat. ⁊ nullus ipſum. xvii. di. oēs. ix. q. iii. §. ſola. ⁊. c. nemo. Quod aūt dicit de memoria ſempiterna non eſt hoc ſpāle. qꝛ oīs ſententia eſt ꝑpetua. ⁊ fertur ad rei memoriā. ⁊ etiā inſtrumenta ad hoc fiunt. i. q. vii. ſaluberrimū. xxvi. q. i. oēs femine. ſȝ qꝛ hoc negociū grauiſſimū erat. ⁊ raro ꝯtingit ſententiā depoſitionis ꝯ imperatorē ferri. ut ꝑ h̄ appareat quanta ſit auctoritas ⁊ poteſtas eccleſie. ⁊ ut magis timeat̄ eccleſia. ad hoc. ſ. de peñ. in q̄buſdā. j. de ſciſma. c. vno. ď pe. felicis

l ¶ Precipuū pōt, referri ad auctorē ⁊ etiā ad p̄ncipem.

m ¶ Exceſſib⁹. i. ꝯtumacia exceſſuū. qꝛ ſatiſfacere nolebat. ix. q. iii. nēo epoꝝ.

n ¶ Anathematis. i. excōmunicationis cū ſolēnitate facte. de q̄. xi. q. iii. nemo.

o ¶ Zelabantur. q̄ſi feruenter amabāt. ad hoc. ſ. ď cuſto. eu. c. ii. Et tales mitti debent. qꝛ cū is qui diſplicet ad intercedendū mittit̄ irati anim⁹ ad deterioꝛa prouocatur. iii. q. vii. in grauibus. xlix. di. §. i.

p ¶ Deſtinandos. nō ſolū cuȝ papa legationē iniungit. ſȝ ēt cū iferior p̄lat⁹ canonico ſuo in vtilitatē eccleſie ſuſcipere teneť. ad h̄. iii. q. i. nulli. ď h̄. vii. q. i. qꝛ frat. xvi. q. i. c. vos aūt. h̄ veꝛ. niſi rōabilē excuſationeȝ haberet. de his que fi. a ma. par. c. i.

q ¶ Proponi. credenduȝ erat eis. quia delegatione apparebat. alias non. C. de manda. prin. l. vna. uel dic qꝛ cardinales ⁊ noti erant. etiā ſine ſcriptura credi eis debuit. xcvi. di. nobiliſſimus. vbi de hoc.

r ¶ Nobis. erat ſumptū ď verbis pauli ad romanos. xii. ad corinth. viii. Si fieri pōt qđ in nobis eſt. cū omnib⁹ hominibus pacē habentes. habes hoc. xi. q. iii. inf v̄ba ad finē.

ſ ¶ Pacē. huiuſmodi iudiciuȝ ad eccleſiā ſpectat. ſ. de iudi. nouit. Et nō q eccleſia ⁊ quilibet ali⁹ p̄mo debet aduerſarium monere. ut ad pacē cuȝ ipſo veniat. Idē ī eo qui agit contra eccleſiā. ii. q. vii. accuſator. vbi de hoc. C. ď pigno. debitores. ſȝ illud de vrbanitate. ut ibi no. ff. ď ſer. vr. pre. quidam iberus.

t ¶ Mundo. cuius dn̄s eſt. ix. q. iii. cuncta. ⁊. ſ. in proemio huius libri.

u ¶ Promiſiſſent. credendum eſt pape hoc referēti. ſ. de teſti. cum a nobis. ⁊ dixi. ſ. de renun. c. i.

x ¶ Audire. nō p̄ficere. vnde habebant ad inſtar auditoꝝ referr̄. ſ. de of. del. ſup q̄nū.

y ¶ Corrigere. xxxv. q. ix. ſententiā. ⁊. c. apoſtolice. ſ. ď re iudi. cū olim. in auc̄. ď nup. in fi. p̄me colū. colla. iiii.

z ¶ Vocare. de g̃a hoc dixit. ⁊ ut euitaret oēȝ ſuſpitiōȝ ad idē. ii. q. vii. nos ſi icōpetent̄.

τ ¶ Tutum. talem locū aſſignare dȝ iudex. alias locus eſt appellationi. etiā ſi ſit ſcriptū ap. re. ſ. de ap. ex parte. ⁊. xxxiii. q. ii. ſiue ď ꝯiugii. ff. ď iudi. ſi loc⁹.

ꝯ ¶ Parata. eccleſia. non dixit ſe reuocare. ſed reuocare paratam. et facit ad reſponſiones quas faciunt iudices appellantibus ab interlocutoriis ſententijs. de hoc. ſ. de ap. cum ceſſante. ⁊. j. ti. proxi. ſi a iudice.

a ¶ Miſericordia. xlv. di. diſciplina ⁊c̄.

b ¶ Satiſfactionem. quā quis non teneť remittere etiā quo ad deū. rancoreȝ auteȝ ſic. xc. di. ſiquis contriſtatus. vbi de hoc. ⁊. xxxiii. q. iiii. ſi is q. ⁊ ibi ď h̄.

c ¶ Volebat. etiam eccleſia. io. an.

d ¶ Pharaonis. qui monitionib⁹ et flagellis durior eſt effectus. nec ꝯuerti voluit. xxiii. q. iiii. nabuchodonoſor. in p̄ncipio. ⁊ habes originē. Exo. vii. vſqȝ ad. xv. ⁊ poteſt dici de federico imperatore. q magn⁹ ſine cōparatione creatus ſine venia damnatus fuit ſicut diabolus. de pe. di. ii. principium.

e ¶ Aſpidis. incantate que aurem alteram calcat in terrā. alterā obturat cauda. ut incantationem audire non poſſit.

f ¶ Elata. xvi. q. i. vos autem.

g ¶ Grauiſſima. bene dixit. qꝛ maxima cā ſubeſſe debuit imperatoris depoſitioni. nec eſt ſimiliſ depoſitioni clericoꝝ. qui ꝓ quolibet magno peccato deponi poſſunt. lxxxi. di. c. i. qꝛ vbi maius ſcandalū ⁊ periculū timetur. agendū eſt benignius. l. di. ut ꝯſtitueretur cum ſuis ſi. hoc aūt inſurgit in depoſitione imperatoris. qui quaſi preeſt omnib⁹ chriſtianis. ut. vii. q. i. in apibus. Item clerici miniſtrant ſacramenta ſed non princeps. xxxi. di. tenere.

h ¶ Tergiuerſatione. ꝓbabili. ad idē. ſ. de coha. cle. ⁊ muli. c. ul.

i ¶ Deierauit. periuriū crimen eccleſiaſticū eſt. ſ. de iudi. nouit. ſ. e. li. de foro cōpe. c. ul. ⁊ grauiſſimū crimē in quolibet. preſertim in p̄lato uel p̄ncipe. cum eorum facta trahantur ab alijs in exemplum. ſ. de voto magne. ⁊ ideo graui

us punitur.xi.q.iii.c.precipue.

a ¶ Pacem. Chriſtus in morte ait. Pacē meā do vobis. pacē meā relinquo vobis. Mat.x. Jo.xiiii. facit.xxiii.q.i.niſi bella.non eſt ꝗ heres xp̄i. q pacē eiꝰ teſtamēto relictā nō hꝫ. ꝑncipes aūt maxime tenent̄ ad hāc ſeruandā. xxiij q.i.noli.de treu.⁊ pa.ꝑ totū.in auc̄.de pa.tenenda in rubro ⁊ nigro. coll.x.⁊ qui ꝯ pacē eccleſie ſūt ſi dignitatē ⁊ cingulū hn̄t nudentur eis.xxiii.q.i.qui ꝯ pacē. Et ſolent reddi ſex cauſe ꝓpter q̄s nō ē pax inter hoīes. Prima qꝛ non puniuntur maleficia eccleſiaſtes.iiii.qꝛ nō profert̄ ꝯ malos ſnīa ⁊c̄.ad h̄.ſ̄.e.li.de offi.le.c.i.⁊.xxiii.q.ii. diīs. Secūda abundātia tpalīū.geñ.xiii. Facta ē rixa int̄ paſtores abrahā ⁊ loth. Tertia qꝛ nō occupant̄ i pugna ꝯ demones.ad ephe.v. Nō eſt nob collucratio aduerſus carnē. Quarta qꝛ nō ꝯſideramꝰ dāna guerre.in q̄ diuitiaſ corpus ⁊ aīas ꝑdimꝰ. Hiere.lvi. Fortis incedit in fortem ⁊c̄. Quinta qꝛ nō ꝯſideramꝰ dubiū euentuꝫ belli. Regū.xij. Variꝰ euentꝰ belli ⁊c̄. Sexta qꝛ nō ſeruamꝰ ꝑcepta dei.nec decimas ſoluimꝰ. Hiere. iij. Vtinā attendiſſes mandata mea ⁊c̄.xvi.q.i. reuertimini. vn̄ qꝺ nō accipit xp̄s tollit fiſcus.xvi.q.vii.maiores.

b ¶ Sacrilegiū.qꝺ eſt etiā crimen eccleſiaſticū.ſ̄.de fo.cōpe.cū ſit.vbi de hoc.⁊ talium oblationes recipi ꝓhibent̄. xvii.q.iiii.miror.xii.q.ij.ꝺ uiro.⁊ ſacrilegiū tale in captōe clericoꝝ excōicationē irrogat xvii.q.iiii.ſiqs ſuadēte. etiaꝫ in faciēte ꝑ aliū.ꝺ ſen.ex. mulieres i ſi.etiā ſi non irroget̄ ipſis alias iniuria.e.ti. nup.

c ¶ Cardinales. iſtud eſt crimen leſe maieſtatis. ⁊ ꝯ tales prodita eſt noua pena per decre.j.de peñ.felicis. io an.

d ¶ Hereſi. ꝓpt̄ qꝺ crimē nō ſolū imperatoꝛ ſꝫ etiā papa deponi dꝫ.xl.di.ſi papa ſuſpectus ēt ꝺ hereſi ſi ſe non purgat. ⁊ ſi ꝑ annū ſic ſteterit ⁊ iurare noluerit.punit̄ ut hereticꝰ.ut.ſ̄.ꝺ here.excōicamꝰ.§.i.⁊.§.ſiq̄ vō.⁊ eſt idē in excōicato ob ꝯtumaciam in cauſa fidei.j.de here.cum contumacia.

e ¶ Patrimoniū.xciii.di.c.i.in fi.xi.q.i.ꝑuenit.x.q.iij.relatum.io.an.

f ¶ Offendere.offendit̄.n.pr̄ in filio.xxiiij.q.iii.§.ſꝫ q.ff.qꝺ me.cā.l.iſti qdeꝫ ſ̄.ꝺ ꝑſūp.afferte.diīs in huo.ij.q.vii.accuſatio.iudex i ſubdito.xxiii.q.ii.c.ij

g ¶ Reprehendi.q̄ſi iſta ſit cauſa q̄ priuari poſſit regno ſicilie ſꝫ non imperio.

h ¶ Fartoꝝ. genus monete.ad idē de ꝯfeſ.c.ii.de emp.⁊ ven.ad nr̄am.ad fi.

i ¶ Nouē annos.ſufficit ꝙ emphitheota eccleſie ceſſet per biennū a penſione.de loca.c.potuit.vbi de hoc.io.an.

k ¶ Priuati.per triennium.C.de iure emphi.l.ij.

l ¶ Vices.de tranſac.quanto.ut ec.bene.ut noſtrum.

m ¶ Dictum. Mathe.xvi.⁊.xxiiii.q.i.quodcunqꝫ.vbi de hoc.

n ¶ Ligaueris.claue non errante.ſ̄.c.proxi.

o ¶ Priuamus. ꝓpter crimina.ꝗ deponit papa imperatorē.ut hic. Idē cuꝫ eſt inutilis.xv.q.vi.aliꝰ.⁊ dat coadiutores ipſis male adminiſtrantibꝰ.ſ̄.e.li.de ſup.neg.ꝑla.grādi.ꝑ negligentiā ipſoꝝ iuriſditionē aſſumit.ſ̄.de fo.cōpe.lꝫ. cōpellit ipſos iuſticiā facere.xxiii.q.v.adminiſtratores. ⁊ ius canonicū etiaꝫ debitis caſibꝰ obſeruare.ſ̄.e.li.de fo.cōpe.c.ii.de iureiu.licet.j.de ſen. excō. decernimꝰ.vnū.n.oportet eſſe ꝑncipatū.ad quē oēs recurrāt. vii.q.i.i apibꝰ q ſi.ſunt le.ꝑ venerabilē.⁊ ꝺ h̄ vide qꝺ no.ino.⁊ hoſti.ꝺ fo.cōpe.lꝫ ex ſuſcepto

p ¶ Abſoluentes.xv.q.vi.iuratos.ſ̄.de here.c.ul.

q ¶ Subiacere.abſolutionē ſibi nō reſeruat.⁊ ſic alijs vr̄ ꝑmittē.ꝺ ſen.ex.nuꝑ

r ¶ Illi aūt.ſ.archiepus magōtinus colonieñ.⁊ trevereñ. ⁊ q̄ttuoꝛ laici.ſ.comes reni.dux ſaxonie:marchio brādaburgeñ.⁊ rex boemie olī dux. Et dicūt quidā ꝙ rex boemie de neceſſitate vocādus nō eſt niſi cū alij diſcordāt. nec iſtud ius hūit ab antiqꝰ.ſꝫ hodie ꝺ fcō tꝫ.⁊ ꝑ hoſt.ꝺ elec.venerabilē. Canō dicit ꝙ exercitꝰ ipatorē fac̄.xciii.di.legimꝰ.ff.ꝺ ori.iu.l.ii.§.poſtea.⁊.§.deide cū eſſet.⁊.§.deinde quia difficile..⁊.§.nouiſſime.⁊ inſti.de iur.na. §.ſed qꝺ.C. de ve.iu.enuc.l.i.§.h̄ etiā nihilominꝰ. Sꝫ nunquid papa poſſet ꝑncipes electione ꝑuare ⁊ ꝑ ſe eligere imperio vacāte:dixit hen.ꝙ non. dūmodo ipſi velint eligere. Secus videt̄ ſi nollent eligere.uel concordare nō poſſent. hoc ꝓbat decre.ſ̄.e.de elec.venerabilē.⁊ h̄ maxime in laicis locū habeat.ad hoc.ſ̄ de ſurrepa.cum dilectus.⁊ quod ibi no.

ſ ¶ Eligāt.nō ſtatuit̄ a iur̄ certū tp̄s ꝑncipalibꝰ ad imperatorē eligēdum hinc eſt ꝙ papa non pōt eligere niſi ꝑus illos admoneat.ſ̄.ꝺ elec.venerabilē.qꝺ nō ē in eccleſijs.i qbꝰ ſiue ſint cathedrales ſiue inferiores ſtatuta ſunt tp̄a.ſ̄.de elec.ne ꝓ defectu.de ꝯceſ. preben. c.ii.vn̄ tp̄is lapſus ſufficit qꝛ dieſ ſtatuta ⁊c̄.ſ̄.ꝺ loca.c.potuit.io.an.

nulla poſſunt tergiuerſatione[b] celari cōmiſit. Deierauit[c] enim multotiens pacē[a] quondā inter eccleſiaꝫ ⁊ imperiū reformatā temere uiolādo ⁊ infra. Perpetrauit ſacrilegium[b] capi faciēs cardinales[c] ſancte ro.ec.⁊ aliaꝝ eccleſiaꝝ prelatos ⁊ clericos religioſos ⁊ ſeculares uenlētes ad ꝯciliū.quod idē predecc. no.duxerat ꝯuocandū ⁊ infra. De hereſi[d] quoqꝫ nō dubijs ⁊ leuibus ſꝫ difficilibꝰ ⁊ euidentibꝰ argumētis ſuſpectꝰ hēt̄ ⁊.i. Pret̄ hec regnū ſicilie quod ē ſpāle patrimonium[e] beati petri:⁊ idē princeps ab apo.ſede tenebat in feudū.iā ad tātā in clericis ⁊ laicis exinanitioneꝫ ſeruitutēqꝫ redegit ꝙ eis pene penitus nihil habentibꝰ ⁊ omnibus exinde uere ꝓbis eiectis:illos qui remāſerunt ibidē:ſub ſeruili quaſi ꝯditione uiuere:ac ro.eccleſiā cuius ſunt hoīes principalit̄ ⁊ uaſalli offendere[f] multipliciter ⁊ hoſtilit̄ impugnare cōpellit. Poſſet etiaꝫ merito reprehendi[g] ꝙ mille quidē fartoꝝ[h] annuā penſionē in qua pro eodē regno ipſi eccleſie ro.tenetur ꝑ nouē[i] annos ⁊ ampliꝰ ſoluere pretermiſit. Nos itaqꝫ ſup premiſſis ⁊ quāpluribꝰ alijs eius nefandis exceſſibꝰ cū fratribꝰ nr̄is ⁊ ſancto cōcilio deliberatione prehabita diligenti.cū ieſu chriſti uices[l] lꝫ imeriti teneamꝰ i terris nobiſqꝫ i beati petri pſona ſit dictū[m]. Quodcūqꝫ ligaueris[n] ſup terrā: ligatū erit ⁊ in celis:memoratū principē qui ſe imperio ⁊ regnis omniqꝫ honore ⁊ dignitate reddidit tā indignū: quiqꝫ ꝓpter ſuas iniquitateſ adeo ne regnet uel imperet eſt abiectus ſuis ligatū peccatis ⁊ abiectū oīqꝫ honore ac dignitate priuatū a dn̄o oſtendimꝰ denunciamꝰ ⁊ nihilominus ſententiādo priuamꝰ[o]: oēs qui ei iuramēto fidelitatis tenētur aſtricti a iuramēto huiuſmodi perpetuo abſoluentes[p]: auctoritate apoſtolica firmiter inhibēdo ne qſ quā decetero ſibi tanquā imperatori uel regi pareat ⁊ intendat:decernēdo quoſlibꝫ qui ei deinceps uel ut iperatori uel regi ꝯſiliū uel auxiliū pſtiterint ſeu fauorē. ipſo facto excōicatōis ſnīe ſubiacer̄[q]. Illi autē[r] ad quos in eodē imperio iperatoris ſpectat electio eligant[ſ] libere ſucceſſoreꝫ. De ꝑfato ſicilie regno ꝓuidere curabimꝰ cū eoꝛundē fratrū nr̄oꝝ ꝯcilio ſicut uiderimꝰ expedire.idē ꝑceptori hoſpitalis ſancti io.hieroſol.in hiſpania ⁊ cōmēdatori ac fratribꝰ domꝰ de curraria hoſpitalis eiuſdem.

Abbate[t] ſane ⁊ infra. Abbas de bonifac.pro ſe ⁊ conuētu[u] ſuo proponens locum de roſellis eē ꝑdicti monaſterij iure dominij[x] uel quaſi.et cuꝫ ſuis finibus ex larpelli.de ap.ſollicitudinē cū ſuis ꝯcoꝛ.nec dꝫ iudiciū eſſe in pēdenti uel dubiū.ff.de iudi.nō quēadmodū.

t ¶ Abbate ſane. Diuiditur hec decre.i ſex partes. In q̄rum ꝑma ponitur actoꝝ petitio ⁊ eiꝰ cā. In ſecūda q̄ incipit ibi.allegabat̄. ponit̄ triplex defēſio reoꝝ. In tertia q̄ incipit ibi.ꝓ parte.ponit̄ duplex actoꝝ replicatio. In quarta q̄ incipit ibi ſꝫ ad h̄. ponit̄ reoꝝ duplicatio. In quinta ibi.ꝑfatus ponit̄ cauſe diffinitio per cardinalē facta. In ſexta ibi.nos igitur ponit̄ pape ꝯfirmatio. Et h̄ dicit dec. in ſūma. Qui petit rē certā cā expſſa. ſi illā cauſā nō probat.ſuccūbit.lꝫ aliā ꝓbet maxime poſtmodū emergentē.

u ¶ Cōuentu.qꝺ facere dꝫ. qꝺ dic ut.ſ̄ de reſcrip. edoceri

x ¶ Dn̄ij uel q̄ſi. vr̄ ꝙ talis libellus admittendus non ſit. cū hec ſint aduerſa Ex iure.n.dn̄ij dicſe dn̄m. ex iure q̄ſi dn̄ij dicit aliū eē dominuꝫ ⁊ ſic dicit ſe dn̄m ⁊ nō dn̄ꝫ.⁊ ſic q̄ſi ꝯtriꝰ deberet repelli. Circa huiꝰ libelli formā noto ꝙ petitio iſta.peto talē rē iur̄ dn̄ij hꝫ locū cū qs emit rē ab eo q illiꝰ rei dn̄s eſt.⁊ ei rē tradidit.⁊ ſic dn̄ium.ff.ꝺ acq.re.do.l.traditio. recte q̄ ſe dn̄m dicēs dn̄ium ſiue cām ſue petitionis ponit. petitio aūt rei iure q̄ſi dn̄ij locū hꝫ.cū qs bona fide rē emit a n̄ dn̄o.⁊ rē ſibi traditā bona fide recepit.credēs vendentē venditōis ⁊ traditōis tp̄e dn̄m eſſe.ff.ꝺ publi.l.ſꝫ ⁊ ſi res.§.ul.⁊ ſufficit ēptori hūiſſe bonā fideꝫ.lꝫ vēditoꝛ malā fidē hūerit.⁊ callido ꝯcilio vēdiderit.ut eadē.l.§.proꝛ ait. Si talis ēptoꝛ anq̄ꝙ vſucapiat a poſſeſſiōe cadit.petit rē a poſſeſſore iur̄ q̄ſi dn̄ii.⁊ appellat̄ actio publiciana. Si aūt poſt vſucapionē a poſſeſſiōe cadat.tūc non ꝯpetit publiciana.ſꝫ dat̄ ciuilis actio.ſ.rei vēdicatio ſm̄ quoſdā vtilis.ſm̄ alios directa.ff. ꝺ publi. l.i. Dicta ē aūt publiciana a publicio actore q cā inuenit.ut inſti. de ac.§.alie. Ad h̄ aūt ut actoꝛ obtineat.oꝫ cū ꝓbat̄ titulū.⁊ rē ſibi fuiſſe traditā.⁊ bonā fidē hūiſſe tp̄e ēptionis ⁊ traditōis. qꝺ ꝑſumit̄. niſi ꝯtriū ꝓbet̄.⁊ ꝙ credat mō vēditorē vel donantē tp̄e ꝯctꝰ dn̄m n̄ fuiſſe.alias publiciana nō cōpeteret.⁊ format̄ libellꝰ. Peto talē reꝫ mihi reſtitui iur̄ dn̄ii uel q̄ſi. h̄ ē dicē q̄ſi dn̄ii.ac ſi vſucepiſſet qꝺ nō vſucepi.⁊ de ſola ꝯſuetudie admittit̄ talis libellꝰ ſub diſiunctōe vn̄ dicer̄ deberet.peto talē rē iur̄ q̄ſi dn̄ii.qꝛ mō certꝰ ē reꝰ. In ſupdicto aūt libello quācunqꝫ partē diſiuncte ꝓbauerit actoꝛ obtinebit ſꝫ formā petitionis.⁊ ſi deficiat in vna.et abſoluat̄ reꝰ poſtea poterit intētare alterā partē diſiuncte.nō ob.exceptōe rei iudi.qꝛ hec ē mō alia cā ꝙ ꝑma.ſ̄.ꝺ cā poſ.c.ul.⁊ ꝺ h̄ inſti.de ac.§.alie.ſicut cū in iudicio peto rōem tutele.⁊ ꝓſequoꝛ alterā ſpēm tantū.lꝫ fiat abſolutio i illa ſpecie uel ſimplicit̄.nihilominꝰ alias ſpecies poſtea ꝓſeq potero.ſi excipias de re iudi.te replicatiōe doli repellā.C.ꝺ iudi.lꝫ. Sꝫ ei ꝙ dictū ē ꝙ mala fides tradētis nō nocet accipiēti rē bona fide. quominꝰ vſucapiat.ꝯdicit auc.C.de ꝑſcrip.lon.tē.auc̄.male fidei.q̄ dicit in male fidei poſſeſſor̄ alienāte ceſſat lōgi tp̄is ꝑſcriptio. Dic ꝙ lꝫ ꝑdicte leges corrigāt̄ ꝑ auc̄.ut bona fides tradētis exigat̄.nihilominꝰ qꝺ ꝺ publiciana dr̄ locū hꝫ.ut q rē habuit bona fide ⁊ iuſto titulo.lꝫ tradēs hēat malā fidē.⁊ lꝫ accipiēs vſucapere nō poſſit ꝓpt̄

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

malā fidē tradētis.tñ a quocūqȝ poſſeſſoꝛe p̄terꝙ̄ a dn̄o publiciana rē vēdicabit.ꝯ dn̄m aūt n̄ currit p̄ſcriptio.ſȝ tradēs hēat bonā fidē Diſtinguit̄ tñ vtꝝ dn̄s ſciuerit ſuā rē taliṫ alienatā.ꝛ tūc currit ei p̄ſcriptio lōgi tp̄is.niſi res eēt furtiua.qꝛ tūc n̄ currit ei p̄ſcriptio ꝓpt̄ vitiū qđ ei adheret. Si ignoꝛauit.p̄ſcriptio lōgi tp̄is ei nō currit.p̄ſcriptio aūt longiſſima hn̄ currit. ut i p̄dicta auc. male fidē h̄ ḡ n̄ vetat auc.qui locū hēat publiciana.ſȝ fuerit mala fides tradētiſ.Sȝ ad h̄ ut lōgi tp̄is p̄ſcriptio locū hēat reqͥritur tradētis ꝛ accipientis bona fides ſm̄ leges.ſm̄ canones v̄o ſola preſcriptio.xl.an.locū hȝ.ꝛ ſp̄cū bona fide.ē de p̄ſcrip.c.vl.ber.cuiꝰ fuit hec gl.ſȝ n̄ p oīa ad lr̄am quaȝ hic ꝓpter ſuas remiſſiones poſui.q̄ſ alibi faċ ad cā.ꝛ vides ꝙ ſentit her.talē bellū de ꝯſuetudine admitti.ꝛ ſatiſ eē poteſt.cum ꝯſuetudo ſit optima legū inṫp̄res.ē.đ cōſue.cū dilectus.ꝛ h̄ etiā no.guil.i ſpe.đ cā poſ.ꝛ ꝓpe.§.notandū.ver.alie.ꝛ.§ ſe.i fi. Alij ut Tan.dicūt ꝙ illi ſubtilitati ciuili ꝙ libellꝰ altn̄atiuꝰ n̄ recipiat̄ nō eſt ſtādū ſm̄ canonicā equitatē ad h̄.j.in fi.c.ꝛ.ē. đ iudi.dilecti.de i inte.reſti.ꝯſtitutꝰ.vbi đ h̄ p inno.ꝛ hoſt.ꝛ p hoſtiē.đ elec.q̄relā. Alij dicūt ꝙ hic ꝛ i ſimilibꝰ nō fuit obiectū.qꝛ hn̄ fuiſſȝ repulſa talis petitio ꝓpter rōnes allegatas in p̄n.gl.ꝛ ſic intelligūt p̄dictā dec.conſtitutꝰ. Alij dicūt ꝙ vbi actoꝛ icertus ē ex facto alieno.ꝛ nil ſibi pōt iputari.tūc admittit̄ alternatiuꝰ libellus.ff.quoꝝ lega.l.i.§.ꝙ aūt nōnunꝙ̄.alias nō.ꝛ ſic ſoluunt̄ ꝯria. Rāfre.ꝛ inno.dicūt ꝙ vbicūqȝ qs ꝓbabiliṫ dubitat.nō ſolū rōe alieni facti ſȝ etiā ꝓprij pōt eodē i libello plures ꝓponere actiones. nec cogit̄ eligere etiā ſi ſe n̄ cōpanāt.ꝛ ſic itelligat̄ decr.ꝯſtitutꝰ.alias ſi n̄ ē ꝓbabile dubiū.eligē cogit̄.ff.de tribu.ꝙ in heredē.§.eligē vbi plene đ h̄.ꝛ adde ꝙ dixi.ē.e.li.de elec.ut qs duas. Alij dicūt ꝙ ſȝ iſte libellꝰ videat̄ ꝯriꝰ n̄ ēē.qꝛ rei vē.ꝛ publiciana n̄ ſūt ꝯria ſȝ diuerſa.cū ad eundē finē tēdāt.cū aūt tendūt ad diuerſū finē. tūc hūt locū ꝯria.ꝛ h̄ tȝ guil.in ſpe.ut.ē.ꝛ ſup h̄ adde qđ dixi.j.de reg.iur. nullus pluribꝰ.

gitiōe[a] regis aragonie ad ipſū monaſteriū ptinet̄[b]: petijt adiudicari eidē monaſterio locuȝ ipſū: ꝛ nos exinde amoueri. Allegabat̄[c] aūt ꝑ p̄te ur̄a ꝙ facta uobiſ donatio de p̄dictis ualida exiſtebat: q̄uis illa ſb ſaracenoꝝ tūc exiſterēt ptāte. qꝛ nō ſimpliciṫ ſȝ ſub cōditione fuere donata. uidelicet ſi ad manꝰ fideliū deuenirēt. In quo caſu ꝯceſſio poterat ꝛ debebat habere uigoreȝ[d] qꝛ ipſi donatiōi reꝝ donataꝝ natura[e] uel qualitas nō obſtabat: ꝛ ſalubꝛe ac laudabile[f] quidē erat ſpectare ac preſtolari tp̄ſ quo illa xp̄ianorū dn̄io ſubderent̄. quaṙ mox[g] cū p̄uenerunt ad ipſos[h]: fuerūt ad nos totaliṫ deuoluta. multū[i] quoqȝ diſtabat: an ipſi monaſterio de bonefac. uel predicto monaſterio populeti ab eodē rege facta donatio fuiſſet. qꝛ ꝛ ſi liquebat predicta monaſterio populeti ab ipſo rege ac ab illo abbati ꝛ ꝯuētui de bonefac. fuiſſe collata: nō tñ ob hoc ꝯſtabat dictū regē ipſi monaſterio de bonefac. illa donaſſe uel mādaſſe donari. Nec ꝑ eo ꝙ uoluit ꝛ ſtatuit. ut edificaret̄ ibi monaſterium: poterat ꝛ debebat intelligi eū p̄dicta uel eoꝝ aliqua ꝯſtruēdo mōſterio donauiſſe[k]. cū illa potiꝰ ſua vr̄ itētio. ut qꝛ p̄fatū mōſteriuȝ populeti tot ꝛ tātorū bonoꝝ largitiōe ditabat. abbas ꝛ ꝯuentꝰ ipſiꝰ ꝑ ſua ſuoꝛūqȝ ſalute mōſterium ꝯſtruere tenerent̄. preſertiȝ qꝛ monaſterio quod nondū erat: al li fieri donatio nō ualebat[l]. Premiſſa v̄o ꝯceſſio facta monaſterio de bonefac. ab abbate ꝛ conuentu monaſterij populeti nullum ꝓſus ei uidebat̄ afferr̄ ſuffragiū: ꝑ eo potiſſime ꝙ poſt litē ꝯteſ. ꝛ ꝓceſſū iudicij facta fuerat: ſicut clare patebat ex iſtrumēto p̄fato. vn̄ cuȝ ius ſiqđ i predictis ipſi mōſterio đ bonefac. ex ꝯceſſione huiuſmodi cōpetebat in iudicio minime deduxiſſȝ: qꝛ uideri nō pōt illud ueniſſe quod moſtmodū accidit[m]: ꝓnunciari utiqȝ ſup petitis n̄ poterat ex eadē. pro parte[n] aūt altera dicebat̄ ꝙ cū rex ipſe ſua ꝓbitate ac ſtudio ab īfidelibꝰ loca ꝯquiſiuerit ſupradicta: donatio aui uel pr̄is ipſiꝰ prius facta de illis cū ad cultū fidei p̄uenirēt: regē eundē quo ad hec ſic p̄ cū poſtmodū acquiſita obligare nō potuit. cū ſua ꝓpꝛia facta eſſent. ꝛ uiderent̄ ab alijs bonis hereditarijs ſeparata[o]. Porro prefata conceſſio facta mōſterio de bonefac. a monaſterio populeti: ſȝ poſt acceptū iudiciū cauſeqȝ ꝓceſſū interuenerit: ꝓdeſſe tñ ꝛ ualere debebat: cū ꝓ actoꝛ quod đ iuṙ ſuo ex cā idonea quāuis ſupueniēti appareat. ſatis ſufficer̄ uideat̄: ſatiſqȝ eē ſi ꝓut ſeruat̄ i reo[p] interſit ipſiꝰ tp̄e ſnīe ꝓferende. Sed ad[q] hoc pars vr̄a reſpōdit: ꝙ cū tā ſupradicti aui donatio quā locoꝝ acq̄ſitio premiſſorū furint noīe regni facte: memoratuſ rex donationē ſeruare huiuſmodi tenebat̄ ¶ Ceterū[r] predicta monaſterij populeti ꝯceſſio monaſterio de bonefac. auxiliari nō poterat in hac parte. qꝛ cuȝ q̄s egit ex aliqua certa ꝛ ſpāli[s] cā. ꝛ poſtea[t] ſiue alias[u] ſiue ſimilis[x] ei quā expoſuit accidit uideri nō poteſt illā i iudiciū deueniſſe: cū iudex tūc[y] ꝓſpicere ac attē

a ¶ Largitiōe.ſȝ p h̄ non hēbat locū vēdicatio.cū nō dicat̄ ꝙ traditio ſecuta fuerit.C.de rei vē.l. ſeruū.vbi emptoꝛ nō traditū ſibi ſuītem vēdicare nō pōt.ad idē.C.de here.ven.q tibi.ff.de rei vē.ſi ager. Sȝ dic illud veꝝ in p̄uato. ſecꝰ in eccleſia.C.de ſacroſan.ec.ut inter diuinuȝ.ut.ē.de conſue.c.ij.vbi de hoc.ꝛ ex hac expꝛeſſione ſuccubuit abbas.ut.j.patebit.

b ¶ Pertinet̄.h̄ v̄bū late pȝ.ff.đ v̄.ſig.verbū.đ fide iſtru.inṫ dilectos

c ¶ Allegabat̄.ſecūda pars.ꝓpoſitū fuit p̄mo ꝑ parte hoſpitalariorū ꝙ auꝰ ipſiꝰ regis caſtꝝ curuarie cū ſuis finibꝰ infra quos erat locus de roſellis.patrꝰ hoſpitalarijs ꝯtulerat.riſum fuit p monaſterium ꝙ talis donatio nō valebat.cū facta fuiſſet eo tp̄e quo res donata erat in poteſtate hoſtiū nō in dn̄io donatoꝛis.ꝛ ꝑ hac p̄te facit qꝛ liber hō fundus hoſtiū ꝛ q̄ natura fieri nō ꝯcedit.in ſtipulationē venire n̄ pn̄t.ff.đ v̄.ob.liber hō.ꝛ.l.ſi ſtipuler.ꝛ ſi aliqd alicui ſit relictū qđ pp q̄litatē relicti hēri.nō potuit.n̄ tenet legatū.ſȝ inetrdum eſtimationē hēat cū diſtinctione legis.ff.đ leg.iij.fideicōmiſa.§.ſi h̄ uo.ꝯ hāc allegationē monaſterij allegabat hoſpitale ut ſequitur.

d ¶ Vigoꝛē.ſ.adueniēte cōditione ut ſequit̄ ꝛ requirit̄.ad h̄.ff.de ac.emp.ꝛ.vē.l.vl.ꝛ legatū.qđ nō valet.ſi leget̄ ſub ꝯditione valet ꝯditiōe adueniēte.ff.đ leg.i.l.cetera in p̄n.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.qui heredi.in fi.ꝛ.l.qui ſub cōditione.

e ¶ Natura.uel q̄litas.qꝛ res donata nō erat liber hō uel res ſacra vel religioſe uel ineſtimabilis.ff.de ver.ob.inṫ ſtipulantē.§.ſacrā.regeſ.n.qui ſpiritulia poſſidere non poſſunt.nec illa pn̄t donar̄ ꝛ recipiētes ſūt ſacrilegi.xvi.q.vii.ſiqſ dicepſ

f ¶ Laudabile.q̄ſi diceret.nec ex virtute ꝯditionis debuit ifringi donatio.quia erat laudabilis ꝛ honeſta.

g ¶ Moꝛ.C.đ ſacroſā.ec.ut inṫ diuinū.ꝛ.ē.dixi.i.iiii.gl.

h ¶ Ipſos.ſ.chriſtianos.

i ¶ Multū.bonus aduocatuſ hoſpitalarioꝝ p̄mo cōfirmauit ius ipſoꝝ.ſecundo impugnat ius monachoꝝ dupliciṫ rōne.Et hec eſt p̄ma dicebāt hoſpitalarij.monachi nō oſtēdunt donationē regis.ut in libello dixerunt dicebāt monachi ſatis eſſe ꝙ oſtendebant donationē factā a regere monaſterio populeti.ꝛ ab ipſo mōſterio populeti mōſterio đ bonefac.reſpōdebāt hoſpitalarij id multū diſtare.ut ſeq̄t̄

k ¶ Donauiſſe.hn̄ dicebat.qꝛ ex nullo v̄bo poſito in donatione facta monaſterio populeti patebat fuiſſe hāc voluntatē donantis.ꝙ locus de roſellis daret̄ monaſterio đ bonefac.ꝛ ecce qđ ſeq̄t̄ cū illa ꝛē

l ¶ Valebat.ad hoc de eccleſ.edi.ad audientiā.ij.vbi de h̄ de deſpō.impu.ad diſſoluendum.ꝛ.xxxii.q.ii.quod non formatum.io.an.

m ¶ Accidit.ꝛ ideo alia interpellatione opꝰ ē.ff.de iudi.n̄ pōt.l.c.ſolemꝰ.Judex ḡ non poſſet ex alia donatione pronunciare.ex q̄ actū non fuit.ut in p̄dicta.l.ſolemus.

n ¶ Pro parte v̄o altera.ſ.monaſterij de bonefac.ꝛ hec eſt tertia pars.ꝛ hn̄ allegaſſent hic monachi.ſi res donate n̄ ptinuiſſent ad regnuȝ.qꝛ nil diſponer̄ potuiſſȝ.ſȝ qꝛ ad regnuȝ ptinebant.ſȝ illa nō poſſideret.ius qđ in eis habuit dare potuit.ff.de fundo do.ſi fundum.maxime ſub conditione.ut.ē.ꝛ ad hoc obligare potuit ſucceſſoꝛē.uel male allegabant ex eo ꝙ ꝯditionalis obligatio bene aſtringit ſucceſſoꝛeȝ ff.de verbo.obli.l.ex conditionali.ff.de pꝛoba.pactum.

o ¶ Separata.bonoꝝ ſeparatio non habet locū niſi in certis caſibus no.ff.đ ſepara.l.i.io.an.

p ¶ In reo.quid ſi rem petitā tp̄e li.conte.poſſideat. ſed tp̄e ſententie ſine dolo.deſijt poſſidere.abſoluitur.ſi v̄o tp̄e litis ꝯte. non poſſideat.ꝛ tp̄e ſentētie poſſidet.ꝯdemnatur.ff.de rei vē.ſin aūt.§.i.ff.ad exhi.l.tigni.§.ſiquis.ē.de excep.c.pe. Sicut ergo ex cauſa ſuperuenienti poſt lit.ꝯte.abſoluit̄ vel ꝯdemnatur reꝰ.ſic videt̄ in actoꝛe.ut ex cauſa poſt lit.ꝯte. ſuperueniēti ſibi debeat reus condemnari.ſȝ hoc non eſt verum.ut.j.patet.ꝛ poteſt eſſe ratio. quia q agit ex certa cauſa maxime poſt li.conte.mutare illam nō poteſt.nec aliā allegare.cum ſuper alia conteſtatio non ſit facta.ꝛ ita ex cauſa illa ex q̄ actū eſt debet ferri ſententia.ſȝ reus qui ꝯueniebat̄ ſi non poſſidet tempoꝛe litis cōteſta.h̄ dicere debuit.ꝛ fuiſſet abſolutus.ſi id cōſtitiſſet.imputet ergo ſibi qꝛ tacuit.ff.ad exhi.tigni.§.ſiqs.ꝛ.§.certū.ꝛ de h̄.ē.de excep.c.pe.

q ¶ Sed ad hoc.quarta pars in qua reſpondet̄ ad duo pꝛoxime dicta.

r ¶ Ceterum.reſpondet ad ſecundū de quo dixerat in ver.poꝛro.io.an.

ſ ¶ Speciali.i libello exp̄ſſa ut hic.puta ex cauſa donatiōis facte a rege.io.an.

t ¶ Poſtea.id eſt poſt litis conte.ex pꝛedicta cauſa.

u ¶ Alias.puta quia petebatur res ex cauſa donationis.modo petitur ex cauſa venditionis foꝛte facte poſt lit.conte.

x ¶ Similis.ut cuȝ peteretur ex cauſa donationis facte a rege. modo fit fides de donatione facta ab alio puta monaſterio populeti.ut hic allegabatur.ergo ſimilis cauſa.ſed ab alia perſona ꝛ alijs loco ꝛ tempoꝛe.et his que comitant̄ cauſam.

y ¶ Tunc.ſcilicet tempoꝛe li.conte.io. an.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dere debeat diligẽter: an ex ea oĩo eadem que priꝰ expreſſe extitit utpote que tunc etiã cõpeteret: actoris intẽtio ſit fundata. Secus autẽ cũ egit uel petijt in genere nullius certe uel ſpãlis cãe faciẽs mentiõz videlz ꝙ generalit̃ forte ꝓpoſuit aliquẽ obnoxiũ[a] ẽẽ ſibi uel ad ſe iur̃ dñij uel quaſi rẽ aliquã ptinere. tũc enim hoc precipue ẽ inſpiciendũz iudici: an ſufficient̃ uel minime de iure uel intẽtione ꝯſtet actoris: vñ ſi de hoc ex cã etiã poſtmodũ accidenti liqueat: põt ⁊ dz iudex etiã ſi appareat minꝰ iuſte a pricipio fore actũ ſuũ exĩde animũ ĩformar̃ quoniã[b] ⁊ ſi petitũ fuerit ĩdebite: nõ ob hoc tñ minꝰ ualuit. ⁊ tenuit iudicium[c] ſubſecutũ. Nec illius acta uel geſta ꝓpterea minus ualida extiterunt: nec[d] etiam iudex ipſe cognita taliter ueritate ꝓnunciare in ꝯtrarium poſſet cũ libera ꝯſciẽtia[e] ⁊ ſecura. Non[f] ꝓdeſſet etiã multũ reo: ſi tũc forte in ipſũ ex huiuſmõi ſupueniẽti cã ꝯdemnatio nõ ferret̃. cum mox alio inſtituto iudicio[g] foret ex illo merito ꝯdemnãdus: vñ ⁊ ſi actori ſuã ex ſupuenienti cã intẽtionẽ ſufficiat fundauiſſe cũ egit[h] aliqua cã ſpãliter nõ expreſſa: ſecus tñ eſt ſi certã ⁊ ſpãlez ĩ ſua petitiõe ſubiũxerit. niſi poſtmodũ ĩtentionẽ ſuã ex eadẽ prorſus quã priꝰ expreſſit ⁊ tũc[i] etiam competẽti cã fundarit. Quare cũ memoratus abbas monaſterij de bonefac. ꝓpoſuerit ſe ꝑfatum locũ de roſel. cũ ſuis terminis ad ipſũ monaſteriũ ex predicti regis largitiõe ſpectare: nec de aliqua facta ipſi monaſterio ſuper hoc ab eodez rege ꝯceſſiõe docuerit oſtẽderit aut donationẽ quõdaz factã illi de his ab abbate ⁊ ꝯuẽtu monaſterij populeti q̃ nec ĩ ſua petitiõe fuerat expreſſa. nec etiã an̄[k] facta: nullũ ꝑfecto cõmoduz ex ea reportare debebat. ¶ Prefatus[l] igit̃ cardinalis premiſſis oĩbus ⁊ alijs que hincĩde fuerũt propoſita diligenter[m] auditis ac utriuſqz partis meritis equa iuſticie lãce[n] diſcuſſiſ prudẽter attẽdit[o] id quod predicti abbas ⁊ ꝯuentus de bonefac. propoſuerunt: intentionẽ uidelicet actoris ex his que poſt lit. ꝯte. accidunt poſſe fundari: eaqz debere in iudiciũ deuenire tũc locũ hr̃e. ſicut ꝯgrue allegatũ eſt ſupra. uidelicet quando expreſſa cauſa ſpecialit̃ non eſt actũ. Ex his eniz que poſt inchoatum iudiciuz eueniunt: q̃ñ cauſa fuit expoſita ſpecialis[p]: nec debet nec poteſt iudicis animꝰ ad proferendam ſententiam informari: quia cuz certe cauſe facta eſt mẽtio. utpote donationis uel uẽditionis aut alterius ſpecialis oportet incepti iudicij tempus[q] attendi: ut liq̃do cognoſcatur: an tunc interfuerit actoris propter illa que ſpecialem comitantur cauſam: ⁊ neceſſario adeſſe debent ueluti locus ⁊ tempus ⁊ huiuſmodi que ſunt ſolicite attendenda: ⁊ ſine quibus cauſa uacua ⁊ inualida cenſeretur[r]. Sz cum eſt in genere abſque alicuius cauſe declaratione petituz: non ſic oportet accepti iudicij tempus inſpici: qꝛ non requiruntur: nec ſunt opportuna. nec attendi poſſunt huiuſmodi comitantia[s] in hoc caſu. et licet aliquibus curioſis qui de his que non multũ expediunt: ſepe diſceptant[t]. aliter forſã appareat q̃ñ actum eſt cauſa aliqua nõ expreſſa[u] utiliꝰ tñ uidetur negocia tali expediri compẽdio quã ꝑ quandã exactam ſubtilitatez longo diſpendio prorogari[x]: preſertim cũ nonnulla pro utilitate communi cõtra iuris aſperitatẽ ex equitatis manſuetudine tolerari noſcant̃.[y] vnde idez cardinalis conſecrans ꝙ ipſi abbas ⁊ conuentus de bonfac. non ꝓbauerunt largitionẽ ſuper his regiaz legittime ſibi factam ex qua ſpecialit̃ uos impetere uidebãtur. ab huiuſmodi[z] eorundẽ abbatis ⁊ conuẽtꝰ impetitiõe de mãdato noſtro prehabito fratrum noſtrorũz conſilio uos duxit ſententialiter abſoluendos. Nos[⁊] igitur cardinales eiuſdem ſententiam ratã habentes eã auctoritate apoſtolica ꝯfirmamꝰ.

Bonifacius octauus.

Cum ab vno[ꝯ] arbitrorũ uel iudicũ[ꝝ] alijſ pñtibꝰ ⁊ mãdãtibꝰ[a] ſcripta[b]

a ¶ Obnoxium. talis generalis libellus in ꝑſonalibus actionibꝰ non dz admitti. s̄. de libe. ob. c. vi. tñ valet ſi recipiatur. ⁊ ſibi imputet reꝰ qui cauſam nõ fecit expmi in libello. C. de anna. excep. ſi ex multis. In realibꝰ cõiter admittitur. ff. de excep. rei iudi. ſi mater. §. eadem. ⁊ l. ſed an eadem. §. actiones. ⁊ de hoc plene. s̄. de li. ob. c. ij. ⁊ ff. de eden. l. i. io. an.

b ¶ Quoniam. ⁊ ſic ꝓximum dictum tribus rationibus ꝓbat. io. an.

c ¶ Judicium. ac ſi iuſte petijſſet. dummodo iuris ordo ſeruetur in iudicio qui ſeruari dz. ⁊ ſententia tenet ꝯ eum ⁊ pro eo. licet ferat̃ ꝯ ius litigatoris. niſi fuerit appellatum. ij. q. vi. §. diffinitiua. ⁊ s̄. e. ti. cum inter uos.

d ¶ Nec etiam. ſecunda rõ.

e ¶ Conſcientia. ſi enim generaliter dixerint eũ obnoxiuz ⁊ illum iudex tpe ſnĩe obnoxium reperit. ſi eũ abſoluerit. cõtra ꝯſcientiã iudicaret. ⁊ in hoc caſu ex abſolutoria ſnĩa ꝑpetuo. ⁊ ex oĩ cauſa paratur exceptio rei iudi. ſed non ſic. cũ ex certa cã petijt. qꝛ tũc tãtum ex illa cã paratur excep. de cã poſ. c. vl. ⁊ dixi. s̄. in magna gloſa.

f ¶ Et nõ ꝓdeſſet. tertia ratio

g ¶ Judicio. videtur hic ꝙ ſi iudex ꝯdemnet reum ex ſupuenienti cã. eedem ꝓbatiões habite in pmo iudicio valeãt in alio inſtituto ex eadem cã ꝯtrarium tenetur. qꝛ noua ẽ cã. ⁊ nouum eſt iudicium. vñ cum ſint lite non ꝯte. recepti quantũ ad hoc non deberent valere. iuxta illã regulam. teſtes recepti lite non ꝯte. non valent. Super hoc poſſet forſan dici. ut traditur. s̄. de teſti. preſentata. C. e. l. ulti. Ber. uel dic ꝙ generalis illius negatio qui ſe negat obnoxium itelligitur ꝯteſtata lite ſuper omni obnoxitate etiã poſtea emergenti. uel dic ꝙ hec verba ſunt allegatio partis. nec ponunt ius.

h ¶ Egit. reali uel perſonali. ut dixi ſuper verbo obnoxiuz Jo. an.

i ¶ Tunc. i. tpe litis conte.

k ¶ Ante. ſ. ante petitionem ut litem ſuper ea conte.

l ¶ Prefatus. itaqz quita ps.

m ¶ Diligenter. xxx. q. v. c. vl.

n ¶ Lance. s̄. e. ti. c. i.

o ¶ Attendit. repetit quaſdaz ex allegationibus.

p ¶ Specialis. ut in caſu nr̃o.

q ¶ Tempus ⁊ locuſ. hoc vult dicere ſi peto rez ex cauſa donationis. licet de tempore et loco non adiecerim. qꝛ cũ donationem neceſſario comitãtur tempus ⁊ locus. mihi nõ prodeſt ſi poſt li. conteſ. mihi donetur eadez res. cũ de certa donatione oportuerit intelligi certis loco ⁊ tempora facta. Si aũt rem peto iure dominij uel quaſi. hic etiã ſi poſt li. ꝯte. ius acquiro. fertur ꝓ me ſnĩa. ff. de rei ven. ſi autem. i. rñſo. ⁊ §. i. cum enim nullas ſpecialis dominij cauſas expreſſerim. non ſunt ibi concomitantie certorum loci ⁊ temporis. Et ideo non eſt vis quo loco uel tempore dominiũ ante ſnĩam ꝑuenerit ad me.

r ¶ Cenſeretur. ſ. donatio uel venditio uel alia cauſa expreſſa merito cenſet̃ inualida. qꝛ in dubio regulariter ꝓnunciat̃ ꝯ actorem. s̄. de ꝓba. ex litteris. cum enim non ſit ꝓbata venditio certis loco ⁊ tempore facta. ⁊ ſic ſit dubiuz an ante lit. conte. uel poſt fuerit facta. ſuccũbet. ⁊ ſic inualidum eſt ꝓbari actori cauſam ſine tempore. Et nota ꝑ hanc litterã ꝙ tabellio in inſtrumento dz apponere locum contractus. Quidã tñ dicunt locũ ſolum de ꝯſuetudine apponi. cum de iure cautũ non ſit. Sz dic ꝯ ꝑ hanc litterã ⁊ ꝑ decre. s̄. de ꝓba. quoniam. ibi. loca deſignando ⁊c̃. ad h̃. ij. q. vij. libellorum. C. de cõtrahen. ⁊ cõmit. ſtipu. l. optimã. s̄. de teſti. ex tenore. s̄. qui fi. ſint le. per tuas. video ꝙ teſtis deponit de loco. s̄. de teſti. cum cauſam. i. ⁊ in iuribus ſuperius allegatis ſed par eſt probatio inſtrumentorum ⁊ teſtium. de fide inſtru. cum ioannes. C. e. ti. in exercendis. ergo ⁊ tabellio ꝯſcribere debet locũ. preterea forte cõfecit inſtrumentum in loco in quo non potuit.

s ¶ Comitantia. ſ. locus et tempus.

t ¶ Diſceptant. qḋ faciendum non eſt s̄. e. li. de renun. c. i. j. de here. c. ij. C. de ſum. tri. l. nemo.

u ¶ Expreſſa. ſ. qḋ ẽ q̃ñ actũ eſt cauſa expreſſa. ut veniãt cõcomitantia tempuſ ⁊ locus. ⁊ licet forte de iure ſtricto id verum eſſet. de equitate dicamus contrariũ. ff. ad. l. aqli. ita vulneratus ad finem. ⁊ equitas ſcripta rigori preferṫ. C. de iudi. placuit. ar. ho. de ſimo. licz heſi. ⁊ c. per tuas. Jo. an.

x ¶ Prorogari. ad h̃ s̄. e. li. de offi. dele. ſi is cui. io. an.

y ¶ Noſcantur. pone exemplũ. j. de re. permu. c. vno ⁊c̃.

z ¶ Huiuſmodi. q̃ſi di. ſi ex alia cã agãt rei iudicate non obſtabit ſentẽtia. s̄. de iudi. examinata. C. de peti. here. hereditas. ff. de excep. rei iudi. ſi mater. §. i. ⁊ l. ⁊ an eadem.

⁊ ¶ Nos igit̃. ſexta pars.

ꝯ ¶ Cum ab vno. ſi ex pluribus iudicibus vel arbitris vnus alijs preſentibus ⁊ mandãtibus per verba pluralis numeri ferat ſnĩam. tenet ſnĩa. electio aũt ꝓnunciãda ẽ ꝑ v̉ba ſingularia. hoc dicit. Dubitatio decre. huiꝰ fuit ex eo qḋ dicit lex ꝙ ex pluribus arbitriſ aut oẽs dñt ſententiam dicere aũt nullus. ff. de arbit. l. item ſi vnus. in. §. itẽ. ſi plures. ſꝫ ſatiſ oẽs vident̃ dicere. cũ vnus alijs preſẽtibꝰ ⁊ mandantibꝰ ꝑ verba pluralis numeri ſnĩam dicit. hoc idẽ tenebat accur. ff. de arbi. l. ſicuti. io. an.

ꝝ ¶ Judicũ. ordinariorum uel delegatorũ. ſit igit̃ hec equiparatio inter iudices ⁊ arbitros. ad idem de offi. dele. vno delegatorũ. lꝫ interdum ſit grandis differentia. s̄. e. ti. c. ul. s̄. e. li. de ar. c. ii. cuz ſi.

a ¶ Et mandantibus. q̃ ſi alij pñtes eẽnt. ſꝫ nõ mãdarent. ſecꝰ. ⁊ ſufficit ita eẽ ſcriptũ. ff. q ⁊ a qbꝰ. l. ꝓſpexit. vi. q. iii. ſcriptũ ẽ. ⁊ ſic taciturnitas nõ habet̃ hic ꝓ mãdato. ⁊ facit. j. de reg. iu. is q tacet ⁊ q de ibi dixi. nec. n. in ſentẽtijs ꝓcedit ratihabitio ſicut ĩ alijs actibꝰ de h̃ ix. q. ii. c. i. s̄. de his q̃ fi. a ꝑla. cũ vos. caute q̃ facit is ꝓ qᵒ lata ẽ ſnĩa ab vno ſolo recitata. ſi de mãdato aliorũ poſſit fidẽ facer̃ ſic de ſnĩa. et facit qḋ no. s̄. de of. del. cũ ĩ iure.

b ¶ Scripta. qḋ dic ut. j. c. px.

ſententia recitatur: habetur perinde ac ſi ſimul eſſet ab omnibus recitata. Oportet[a] tamen ut is qui recitat non utatur uerbis ſingularis numeri: ſed pluralis: ut dicat. Nos tales iudices uel arbitri pronunciamus ſeu ſtatuimus[b] in hunc modũ: licet ſecus in electione[c] ſeruetur in qua ut cenſeatur euidentius unica ꝛ cõmunis: eſt ab uno uice omnium: ſiue per cõpromiſſum ſiue per ſcrutinium procedatur: electionis pronunciatio per uerba ſingularis[d] numeri facienda.

Idem.

Et ſi ſententia[e] diffinitiua poſtquã ſcripta fuerit: debeat a iudice nõ ab alio de ſcripti recitatione proferri[f] alias nec nomen ſententie mereatur habere: nec ab ea ſit appellare neceſſe[g]: epiſcopo tamen: quem ꝑpter dignitatis prerogatiuam ampliori cõuenit[h] honore fulgere: ſententiam ab eo ferendam licebit ad inſtar illuſtrium[i] perſonarum per alium recitare. Sententia quam ſcriptam edi[k] a iudice litigatoribus non recitari: uel quaz ab ipſo ſtando[l] non ſedendo[m] proferri cõtingit nullius eſt penitus momenti[n].

Inno. quartus in cõcilio lugd.

De appellationibus.

a Oportet. neceſſitatem importat. alias enim ſi per uerba ſingularis numeri pronunciaret haberet locum ille. §. item ſi plures. quod uerum intelligas niſi college. qui tamẽ hoc poſſent: cõmiſiſſent illi vices ſuas non ſolum in recitando. ſed etiã in ꝓnunciando. tũc. n. ille uerbis ſingularis numeri vteretur. Interdũ tamen uerbum oportet honeſtatem deſignat. xxv. q. i. c. i. vbi de hoc.

b Statuimus. ꝑ hĩc eniʒ uerbuʒ ſtatuo bene profertur diffinitiua ſentẽtia. ſ. de uer. ſig. in his.

c Electione. de hĩc dic ut. ſ. dixi ꝺ ele. ſicut cum eo. li. Sʒ quid dices cõpromiſſum fuit in tres ut deberent eligerẽ qui ſecedentes in parteʒ poſtea redierunt dicentes ꝙ concordauerunt ꝛ cõmiſerunt vni electionem ꝛ pronunciationem illius de quo cõcordauerãt qui eligit titium. alij duo reſiſtunt dicẽtes ꝙ non de illo: ſed de ſeio fuerat concordatum. queritur an debeat illis duobus credi? Et hoſtien. qui dicit hanc queſtionem dicit fuiſſe de facto in eccleſia lugdu. plene eam tractauit. ſ. de proba. tertio. ꝛ dixit ibi ſe inter cardinales obtinuiſſe credendũ eſſe illis duobus. tamen quia magis credendum eſt duobus ꝗ̃ vni. ꝛ quia duobus creditur donec contrarium probetur: ꝛ ut fraus euitetur. alias qui pronunciaret ſemper poſſet ius ſuum ſubtrahere illi in quem cõiter concordaſſent. ꝛ qꝛ facultas ꝓbationuʒ non eſt anguſtanda. ſ. ut li. non conte. quoniã. ꝛ quia impoſſibile eſt alio modo ꝓbari in quo caſu etiam interduʒ heretico creditur. C. de here. quoniaʒ multi in fi. ꝛ conſpiratori. ſ. de teſti. co. c. vlt. Item cum de conſcientia alicuius queritur. creditur vni ſoli. ſ. quia aliter probari nõ poteſt. de homi. ſignificaſti. uer. fi. ꝛ ad hoc bene facit ipſa decre. tertio ꝛ ſic dixit intelligendam decr. cum dilecti de elec. vt illi tres uel duo deponãt ꝛ de conſenſibus aliorum ꝛ de ꝓprijs. In contrarium videbatur. ſ. ꝙ credenduʒ eſſʒ tertio tanꝗ̃ a duobus ad id officiuʒ deputato. ar. ff. ſi. meſ. fal. mo. di. l. i. ſ. de teſt. co. preterea. nec videtur credendum duobus. cum videantur in ſuis teſtimonijs ſingulares. iii. q. ix. pura. de elec. cuʒ dilecti. de accu. cum dilecti. Item videntur illi teſtificari de ꝓprio facto: ꝛ ſic non ſunt teſtes idonei. C. de teſti. l. omnibus. iiii. q. iii. § item in criminali. uer. item nullus idoneus. ſed negari non poteſt quin iſti duo poſſint probare ſaltem diſſenſuʒ tertij. ſ. ꝙ ipſe terti⁹ ꝓnuncians non conſenſerat in illum: nec de illo fuerat ordinatum conſilium tamen eſt totum ad has fraudes euitandas: ꝙ ipſi compromiſſarij habeant tabellionem ꝛ ſcribi faciant publicum inſtrumentum quõ deliberãtur ꝛ ordinant de tali eligendo ꝛ cõmittunt illi ſocio: ut eligat ꝛ ꝓnunciet. aut ipſi idem ſcribant ꝛ ſigilla apponant ut ſcriptura ꝛ ſigillum obuient contrariũ aſſerenti. i. q. vii. ſaluberrimũ. xxvii. q. i. omnes femine. C. de nõ nu. pe. auc. ꝯ qui ꝓpriã. Querebat etiã ibi hoſt. an ipſi cõpromiſſarij. ex quo deliberaſſent ꝛ cõſenſiſſent in aliquem poſſent mutare volũtatẽ? Et dixit ꝙ nõ. qꝛ vicem capituli tales obtinẽt. vnde talis conſenſus hʒ ſaltem vim ſcrutinij publicati. ſ. de elec. publicato.

d Singularis. Nota ad queſtionẽ que fuit de facto. Epiſcop⁹ cõpromiſſarius ad eligendũ abbatẽ rõne dignitatis ſic locutus eſt in plurali. Nos talis eps bononieñ. ꝯpromiſſari⁹ ꝛc̃. opponebaẽ ꝙ ñ valebat electio. qꝛ facta ꝑ uerba pluralis numeri: nõ credo hoc nocere hic qꝛ uere eſt vnica ꝛ cõmunis ex quo fit per vnũ ſolũ. nec hʒ locũ hec decre. vt per te vides. Quid dices in collatiõibus habebitne in illis locũ hec decre. vt ſi ad plures ſpectat collatio. neceſſe ſit eam fieri ab vno: ꝛ per uerba ſingularis numeri? nõ credo. dico. n. ut dixi. ſ. de elec. ſicut cũ. ꝛ vbi nõ hʒ locũ decre. qꝛ ꝓpter. nõ hẽbit hec locũ. ſed in collatiõibus nõ habet locũ decr. qꝛ ꝓpter. ꝗ nec iſta ad idẽ. j. de preben. cũ in illis. ꝛ quod dixi. ſ. de elec. c. vl. io. and.

e Et ſi ſnia diffinitiua. Nõ ꝙ ſecus de interlocutoria: ſʒ huic ꝯ ſ. de ꝓba. quoniã cõtra falſum. So. interlocutoria bene debʒ redigi in ſcriptis ut ibi. ſed non eſt neceſſe ꝙ ꝓferaẽ uel recitetur ꝺ ſcripto. poterit ergo iudex interloqui ꝛ poſtea interlocutoriam illã tabellio rediget in ſcriptis. nec eſt etiã de neceſſitate ꝙ redigaẽ in ſcriptis. ſʒ alias ñ crediẽ iudici. niſi id pateat ꝑ ſcripta actoꝝ ut ibi.

f Proferri. Quid ſi iudex nouiter excecatus eſt uel neſcit legere: cũ tales iudicare poſſint. ff. de iudi. cecus. vbi de hoc. C. de iudi. l. certi. So. uel deleget cauſe diffinitiõem alteri. uel faciat per alium legi petitiõem ꝛ allegationes partiũ. ꝛ per ſeipſuʒ ab alio inſtruct⁹ ꝓferat uerba diffinitionis cauſe. ſ. condemno uel abſoluo. ut faciũt poteſtates italie quod tamen hoſt. non approbat in ſũma. e. ti. §. qualiter. Iudices tamen debent eſſe litterati ꝛ habere peritiam canonum. ſ. de conſang. ꝛ affi. c. i.

g Neceſſe. ij. q. i. in ꝓmis in fi. ꝛ. l. ſtatutiſ. C. de ſen. ex peri. re. l. i. ii. ꝛ. iiii. ff. de arbi. l. non diſtinguemus. §. ꝙ ſi. ſ. e. ti. c. i. nec confirmaretur talis ſententia per ap. nec ob. ff. rem ra. habe. l. iij. §. falſus. quod dic ut no. ſ. c. i.

h Conuenit. ſ. de offi. ꝺle. ſane. ii. ſ. eo. li. eo. ti. c. ii. j. de here. inquiſitores. ꝛ. c. ult. j. de priuile. c. vlt. j. de ſenten. excom. quia periculoſum. cũ ſimi.

i Illuſtrium. C. de ſenten. ex peri. reci. l. ii. ꝛ in auc. ꝺ illuſtri. ꝛ qui ſuper eoſ ſunt. §. ſancimus igiẽ. coll. v. habes ergo caſum in quo iudex nõ recitat per ſe ſententiã. Sũt ꝛ caſus in quibus valet ſententia ſine ſcripto ut cuʒ breues ſunt cauſe ꝛ maxime vilium perſonaruʒ. Et breuis poterit dici duorum aureoꝝ ff. de do. l. i. ꝛ. l. prece in fin. Inſpiciatur autem qualitas perſonarum ꝛ relinquatur iudicis arbitrio. ff. de iure deli. l. i. ſ. de offi. dele. de cauſis. uel inſpiciatur conſuetudo loci uel fori. xi. di. conſuetudinis. Iteʒ cum epiſcopus de cauſa ciuili iudicat inter clericos ſuos. xi. q. i. ſiquis cũ clerico. ꝛ hoc habes. C. de ſent. ex peri. re. auc. niſi. Item in caſu. ſ. cum preſes depoſito officio conuenitur ut reddat adminiſtrationem. in auc. ut iudices ſine quoquo ſuffra. §. neceſſitatem. Item cum papa per ſe pronunciat. valet enim ſententia licet non tulerit eam in ſcriptis. ipſe eñi ſolutus eſt legib⁹. C. de legi. digna uox. ꝛ quia eius preſentia omnem ſupplet ſolennitatem. C. de teſta. l. omnium. Item ſm quoſdam valet ſententia lata in cauſa matrimoniali ſine ſcripto per decre. ſ. de teſti. albericus. ꝛ hoc videntur ibi tenere Ber. io. gof. ꝛ inno. ſed hoſti. intelligit ꝙ ibi bene fuerit ſententia lata in ſcriptis. ſed non publicis. ꝛ hoc teneas per cle. de uer. ſig. ſepe circa fi. de hoc in ſpec. de ſen. ꝓla. §. iuxta. uer. non ualet. uel dic diſtinguendum an iudex procedat ex officio an in figura iudicij. ut primo caſu teneat ſententia ſine ſcriptura. in ſecundo non uel an procedat in figura negocij vtraqʒ parte preſente an altera contumaciter abſente. ut in primo ualeat in ſecundo non ꝛ hoc dixit uerisſimum. allegat. ſ. ut li. non conte. c. i. ꝛ. c. quoniam. Item ſm io. ꝛ lau. qui hoc no. ii. q. i. in primis in fi. de conſenſu partium poteſt ſentẽtia ferri ſine ſcripto ſed her. ꝛ hoſt. ꝯtra ut. ſ. de of. del. de cauſis. fatetur tamẽ ibi hoſt. ꝙ partes bene poſſent iudiciario ordini renunciare. ita ꝙ nec locus eſſet libello. nec ꝓlationi ſententie ꝛ de plano inquireretur ueritas ꝛ mandata ſua daret uel aliter ut ſibi uideretur ordinaret. ff. de offi. ꝓcon. nec quicꝗ̃. §. de plano. ꝛ. C. de tem. ap. l. fi. ſed ꝙ iudicando ꝛ pronunciãdo omittatur ſcriptura dicit fieri non poſſe. Et dant doctores conſilium ꝙ iudex in ipſa ſententia dicat in his ſcriptis. C. de teſta. auc. hoc iure. C. de fi. inſtrumen. contractus. Et dicunt quidem aliter latam ſententiã non valere. C. de ſen. ex peri. re. l. ii. ꝛ vlt. quod non eſt uerum. ſufficit eniʒ ꝙ in ſcriptis feratur ut hic. ar. C. de teſta. l. cum antiquitas. §. fi.

k Edi. nõ cures ſi aperta ſit uel clauſa. ꝛ habes hoc. C. de ſen. ex peri. reci. l. i. ar. contra. j. ti. prox. appellatio ibi ſoluitur. io. an.

l Stando. in caſibus in quibus proceditur ſimpliciter ꝛ de plano ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij dic ut in cle. de ver. ſig. ſepe circa fi. glo.

m Sedendo. ſedere debent enim iudices non ſolum cum diffinitiue pronũciant. ſed etiam cum res que agitur plenam cognitionem deſiderat. ff. quis or. in ho. poſ. ſer. l. ii. §. dies in aucten. ut ab illuſtri. ꝛ qui ſuper eos ſunt. §. ſancimus igitur. col. v. in aucten. de iudi. §. ſedebunt. coll. vi. xxiii. q. i. parat⁹. ibi ſedes me iudicare ꝛc̃. iii. q. iii. uer. a procedente. Quid ſi ſedebat in alta turri uel palatio. ꝛ partes erant inferius? Dic ꝙ valet ſententia. potuit enim tuitionem ſibi loci prouidere. ſi forte timebat. argu. ſ. de ſpon. cum locũ. de elec. bone. i. ff. de acquir. poſ. l. ꝙ meo. §. ſi uenditoreʒ. ꝛ argu. C. vbi ſena. uel cla. l. iii. ante medium. ad hoc. ſ. eo. li. de offi. dele. c. ſtatuimus. ꝛ infra de heret. c. vlt. ꝛ idem poſſumus dicere de eo qui ſuper equum ſedendo tulit ſententiam ſcilicet ꝙ ſententia valeat. licet enim non videatur ſedere. videtur tamen quaſi ſedere. ff. de ſer. ruſ. predi. l. qui ſella. de homici. dilectus ꝛ. c. ſignificaſti. Alij contra. C. de ſenten. ꝛ interlocut. prolatam. ii. q. vi. §. diffinitiua in princi. talis enim non videtur ſedere ſed baiulari. C. de offi. eius cui mand. eſt iuriſdic. l. honorati. Et nota quod dicitur de ſedendo. intelligunt doctores ꝙ iudex in ſede ſua ſedere debeat ꝛ non ſtare. vnde quid ſi in culo doleret ꝙ ſedere non poſſet? Item quid ſi in ipſa ſede nec ſederet nec ſtaret ſed iaceret? ſatis forte fuit de mente iuris ꝙ ſedere intelligatur: ſi ſit in ſede ſua de plano iudicando: quocunqʒ modo ibi moretur. tamen primum tene quia minime ſunt mutanda: que interpretationem certam ſemper habuerunt. ff. de legi. l. minime. io. an.

n Momẽti. ita ꝙ nec eſt appellare neceſſe. ſ. ꝓxi. rñ.

a Ordi nobis. appellans ad papam in iudicio uel extra appellaꝛ debet in ſcriptis ⁊ cauſaꝫ exprimere ⁊ apoſtolos petere: ſi vult ⁊ petit appellatus ꝑncipales ꝑ ſe uel per ꝓcuratores inſtructoſ ſup ꝑncipali accedere debent ad papam. in appellatiōib⁹ a ſententia diffinitiua interpoſitis nil mutatur. demū appellanti ⁊ appellato ꝯſtitutiōem nō ſeruātib⁹ imponiꝛ pena. Et pōt diuidi decre. in quattuor partes. In quaꝝ prima ponitur ꝯſtitutiōis cā. In ſecūda cōſtitutio. In tertia ipſi⁹ declaratio. In quarta non ſeruantiū pena.

b ¶ Minuere. ſic. ff. ſi cer. pe. quidam eſtimauerunt in fi. de reſcrip. nōnulli. ꝯ do. ⁊ cōtu. finem cum ſuis ꝯcor.

c ¶ Subiectos. ſ. in proe. huius li. ⁊ de of. le. c. ii. ⁊ de of. or. vt litigantes.

d ¶ Uel extra. hoc debet itelligi quando extra iudicium appellatur tamē a iudice qđ patet per id quod de apoſtolis ſequitur ſm inno. ad hoc j. uer. his que in appellatiōib⁹. ibi. n. excipiꝛ. ſed alias nō eſſet uera exceptio ſi non includeretur ſub precedentib⁹ ff. de penu. le. l. nam ꝙ. §. fi. ⁊ ſm hoc ꝙ. j. dicit interlocutoria ad actum iudicialem referas. ꝙ dicit grauamine ad actū extraiudicialē referas.

Ordi nobis[a] eſt lites minuere[b] ⁊ a laboribus releuaꝛ ſubiectos[c] ¶ Sācim⁹ igiꝛ ut ſiquiſ i iudicio uel extra[d] ſup interlocutoria[e] uel grauamine aliquo ad nos[f] duxerit appellādū[g] cāꝫ appellationis in ſcriptis[h] aſſignaꝛ deproperet[i]: petat apoſtolos[k] quos ei precipimus exhiberi[l] In quib⁹ appellatiōis[m] cām exprimat ⁊ cur appellatio non ſit admiſſa: uel ſi appellatiōi forſan ex ſuperioris[n] reuerētia ſit delatū[o] ¶ Poſt hoc appellatori ſm locoꝝ diſtātiā ꝑſonaꝝ ⁊ negocij qualitatem tēpore proſecutiōis indulto[p] ſi uoluerit appellatus ⁊ petierit[q]: principales perſone per ſe[r] uel per ꝓcuratores inſtructos cum mandato ad agendum: ⁊ cum rationibus ⁊ munimētis[s] ad cauſam ſpectantib⁹ accedāt ad ſe. apoſt. ſic parati: ut ſi nobiſ uiſuꝫ fuerit expedire finito[t] appellationis articulo uel de partium uolūtate omiſſo[u]: procedatur in negocio principali: quantum de iure poterit ⁊ debebit. his que in appellationibus a diffinitiuis ſentētijs interpoſitiſ antiquitas[x] ſtatuit[y] nō mutatis. Quod ſi appellator que premiſſa[z] ſūt nō obſeruet: reputabitur ñ appellās ⁊ ad prioris iudicis redibit examen in expenſis legitimiſ ꝯdēnādus. Si aūt appellat⁹ ꝯtempſerit[9] hoc ſtatutū: i eū tāquā in cōtumacē tam in expenſis quā in cauſa quātū a iure permittiꝛ: procedatur[2]: ¶ Iuſtū eſt equideꝫ: ut in eū iura inſurgāt qui ius[a] ⁊ iudicem[b] ⁊ partem[c] eludit[d].

Idem in eodem.

tamen per iudices illatum. Sed alij cōtra dicentes cū appellaꝛ extra iudiciū etiā ſi nō a iudice ſeruari debere ar. j. e. cōcertatiōi. ad id qđ diciꝛ de apoſtolis. rñdetur id locū habere quādo in iudicio appellaꝛ ad id qđ diciꝛ de uer. his que. reſpōdeꝛ ꝙ illa nō eſt exceptio: immo determinatio uel ꝓteſtatio q̄dā ⁊ hoc eſt tutius. ⁊ tenet hoc ber. ſ. de elec. conſiderauimus in prima gl.

e ¶ Interlocutoria. Nota ius nouū appellātē ab interlocutoria debere in ſcriptis appellare. ⁊ equiparaꝛ appellationi interpoſite a diffinitiua ex interuallo vſqꝫ ad. x. dies: tunc eni eſt appellādū in ſcriptis. ſed ſi incōtinēti appelleꝛ ſufficit viua voce appellari. ff. de ap. l. ij. ⁊. ii. q. vi. ad fi. ſed ab interlocutoria incōtinēti ⁊ ex interuallo appellādū ē in ſcriptis. ut hic. Et dixit gof. ⁊ hoſti. poſt eū. ꝙ aliud etiam ius nouū hic inducitur ꝙ qui appellat cām cur appellat debet exprimere in appellatione: ſed per uetera iura ſufficiebat dicere appello ab iniqua interlocutoria. ſicut in diffinitiuis ⁊ induxerunt ad hoc. ſ. de elec. cū dilecti. de teſti. ſignificauerūt. uer. mādam⁹. ſ. e. dilecto. ⁊. c. dilecti. ⁊ c. ex parte. Sed ber. ꝯ dicēs hoc nouū non eſſe. dicēs ꝙ in illis decr. bene exprimebaꝛ cā appellādi ⁊ cū ber. credo per decre. ſ. e. vt debit⁹. Itē dixit gof. ꝙ olim extra iudiciū nō ꝯpellebaꝛ quis cām exprimere. vnde ⁊ quo ad hoc iſtud ius nouū dixit. Sed ber. ꝯ dicēs ꝙ ſm antiqua iura bene tenebaꝛ. qui extra iudiciū appellabat cām exprimere ⁊ de hoc no. ſ. e. cū cām in glo. vlt. ⁊ c. ſe. in vnica glo. Iſtud ergo ſolum dicit ber. hic quo ad hoc ius nouū induci ꝙ in ſcriptis appelletur in iudicio ⁊ ex̄. Cauſa aūt ideo exprimiꝛ ut videat iudex cui porrigiꝛ appellatio. an iuſta fuerit ut ſic appellātē admittat uel repellat. vnde ſemper papa in cōmittēdo appellatiōes a grauamine interpoſitas ſcribit. ſi eſt ita.

f ¶ Ad nos. maxime ſm quoſdam ſm hoſt. in his que de nouo inducit hec cōſtitutio locū nō hꝫ niſi in appellationib⁹ interpoſitis ad papā cū h̄ hic exprimatur. ⁊ cū ſit penalis ⁊ ſic reſtringēda ⁊ ꝙ ſolū de appellatiōib⁹ interpoſitis ad papā intelligaꝛ. ſatis ꝓbaꝛ per decre. de fo. cōpe. romana. l. rñ. vbi habes ꝙ archiepiſcop⁹ de conſenſu partiū nō pōt de cā cognoſcere appellatiōis articulo pretermiſſo. ergo neceſſe eſt dicere ꝙ decre. iſta loquatur in papa. Sꝫ ſm primā opinionē poſſet dici idem in quolibꝫ alio iudice ordinario qui per ſimplicem querelā cognoſcere poſſit vt legatus. ut. c. i. de of. leg. ſed archiepiſcop⁹ per querelam cognoſcere nō poteſt. ⁊ ideo primo eſt ſibi videndum. an appellatio deuoluat.

g ¶ Appellādū. uer. q: adhuc. hodie ſm hoſt. poterit facto appellare. ut. ſ. e. meminimus. ⁊. c. ſuggeſtū. ⁊. c. hec ſicut de hoc. ſ. de ap. ut debitus.

h ¶ In ſcriptis. iſtud ſpāle in appellatiōe ad papā interpoſita. Alij ꝯ. ⁊ facit ꝓ eis. ſ. de ꝓba. quoniā ꝯ. Ad qđ dicit hoſt. ꝙ licet nō fuerit in ſcriptis redactum. poterit fides fieri. Sed nūquid quelibet ſcriptura ſufficiet. dicit inno. ꝙ ſic. ſatis. n. eſt ꝙ forma qua appellatū eſt in ſcriptis ꝓbari poſſit. Expediti⁹ tamē eſt ⁊ meli⁹ ꝙ ſcriptura ſit publica uel auctēticū ſigillū. ſ. de fi. inſtru. c. ii. ⁊ facit. ſ. eo. li. de elec. vt circa.

i ¶ Deproperet. i. feſtinet uel valde ꝓperet. ꝓpoſitio de hic auget. ſic. C. de iudi. ꝓperandum.

k ¶ Petat apoſtolos. inſtanter ⁊ infra. xxx. dies. j. e. ab eo ut in cle. q̄uis eo. ti. ⁊ nō intelligas de apoſtolis petro ⁊ paulo. ſed de litteris dimiſſorijs. ff. de lit. dimiſ. l. vna. ff. de uer. ſig. l. dimiſſorie.

l ¶ Exhiberi. ꝙ ſi non exhibeantur ⁊ poſtea iudex in cā ꝓcedat. niſi appellationi renūciatū eſſet inualidus eſt ꝓceſſus. j. e. ut. ſuper. qđ eſt ueꝝ ſi debitis loco mō ⁊ tpe requiſitus. eos expreſſe denegat. uel infra debitū tēpus negligenter uel malicioſe tradere pretermittit. j. e. ab eo. ij. rñ. Et no. ꝙ iudex tradēdo apoſtolos videꝛ appellatōi deferre. ſ. e. ti. dilectis ad fi. qđ uerum eſt quādo tradit dimiſſorios uel reuerentiales ſecus ſi refutatorios. ut ſequiꝛ. ſic nec termini delatio hꝫ vim delationis vt dicaꝫ j. eo. ti. cum appellationibus.

m ¶ Appellationis admittēde uel non ⁊ tunc ſequētia veniūt expoſitiue ad cām ob quaꝫ appellatum fuit.

n ¶ Superioris. nō dixit pape. ⁊ ſic nota ꝓ his que. ſ. dixi.

o ¶ Delatum. ſolet fieri in dubio cum dubitatur ꝯ veritate appellationis. alias caueat penam ſ. ti. ꝓx. c. i. io. an.

p ¶ Indulto. a iudice a quo eſt appellatum de quo dic. nt. ſ. e. ti. cuꝫ ſit romana.

q ¶ Petierit. quia ñ ſufficit. ꝙ h̄ gerat i mente niſi hoc exꝑmat ore. ff. de uer. ob. l. ꝗcquid aſtringende. Et no. ꝙ ſꝫ iura uetera. aut recipiebatur appellatio a iudice. uel a parte aut non. nec ſtatuebatur terminus. In ſecundo caſu ſufficit mittere procuratorem ad impetrandum ⁊ contradicēdum In primo debet mittere ꝓcuratorem ad ꝓſequendam cauſam appellationis. ſed de principali nil dicebatur per antiqua iura hodie autem ſi hoc petit appellatus. tenetur mittere non ſolū ad ꝓſequēdam cauſam appellatōis ſed etiā ꝑncipalē ut hic vides. ſi huius cōſtitutiōis penas euitare uoluerit. ⁊ ſic addit ſolū iſta cōſtitutio ⁊ nō derogat. Sed ꝯ. ſ. eo. qua fronte. vbi hoc videtur eſſe in optiōe appellantis. So. quidā exponit ibi ſi maluerit aduerſari⁹. ſ. appellatus. Alij dicunt illud correctū per iſtud. Alij ꝙ decr. illa dat optionem appellāti ad quē appellare velit. nō an uelit principalē cām ad iudicē appellationis deferri. uel dic ꝙ ibi datur optio an uelit corā eo ad quē appellauit litigare uel delegatū impetraꝛ. ⁊ hoc cū appellatus non contradixit. ut hic.

r ¶ Per ſe. non daꝛ optio. ut perſonaꝫ trahere poſſit ſed cām vnde iſtud uel qđ ſequitur. non referꝛ ad poteſtatem appellati. ſed appellantis. io. an.

s ¶ Munimentis. ideſt priuilegijs ⁊ inſtrumentis ⁊ omnibus his. per que poteſt cauſa muniri. ſ. de do. ⁊ contuma. c. fi. de elec. cupiētes. ſ. eo. li.

t ¶ Finito. ꝑ approbatiōem uel caſſationē appellatiōis qđ eſt officium iudicis ap. ii. q. vi. ad fi. io. an.

u ¶ Omiſſo. quod nō poſſet archiepiſcopus. ſ. de fo. compe. romana. i. reſponſo.

x ¶ Antiquitas. reuerenda. ſ. de trāſla. quanto.

y ¶ Statuit. ſ. ꝙ appellans in eius appellatiōis cām nō teneaꝛ exprimere. ſed ſufficit dicere appello ab illa iniqua ſnia ⁊ iudex dꝫ appellationi deferre ⁊ pōt ſtatuere terminū appellāti ad appellationem ꝓſequendam. c. ti. cum ſit.

z ¶ Premiſſa ſūt. i. ſi cām appellatiōis nō expreſſit in ſcriptis. ⁊ apoſtolos nō petijt. ⁊ inſtructus non uenit ut hic diciꝛ.

⁊ ¶ Condēnandus. non dixit ꝯdēnat⁹. Unde dixit hoſtiē. ꝙ iudex ꝑncipalis cauſe habet cōdēnationē facere. Sed dic ꝙ etiam iudex appellatiōis ipſam poteſt facere. j. e. cū appellatiōib⁹. i. rñ. in fi.

9 ¶ Contempſerit. Quare hoc dicit. cum in uoluntate appellātis reſideat ire uel non ire? Hoc intelligiꝛ ſm ber. cum appellatus h̄ approbauit. ſ. cum volebat coram ſuperiore cauſam ꝓſequi. Si igiꝛ poſtea nō ſeruauerit hoc ſtatutum. i. ſi non ueniat inſtructus ut dꝫ ꝯ ipſum tanꝗ cōtra cōtumacē ꝓcedeꝛ tam in expenſis ꝗ in cauſa. Et qualiter ꝓcedaꝛ contra contumacē reum uel actorem li. conte. uel nō cōteſt. uel quaſi ꝯteſt. plene no. ſ. de do. ⁊ contu. prout.

2 ¶ Procedaꝛ. per illū ad quē eſt appellatū. ſ. e. ſepe. ⁊. c. per. tuas. nec eſt mirandum ſi tales taliter puniūtur iuſtum eſt ⁊c̄.

a ¶ Ius. ſ. e. in ꝑncipio.

b ¶ Iudicē. qui appellatiōem recepit. ⁊ terminū aſſignauit.

c ¶ Partē. que uenit inſtructa corā papa.

d ¶ Eludit. quod ꝓbaꝛ. ſ. de ali. mu. iudi. ca. fa. c. i. de poſtu. ꝑla. bone. ii. §. nec nocebat. ff. de iudi. ſi pretor.

a Legitima. iudex qui recuſatur. ſtatuit competens tempus arbitris ad finiendam cām. quo elapſo ſi finita non fuerit in principali ꝓcedit. Emanauit ad ſuppletionem decre. ſ. de offi. dele. ſuſpitionis. io. an.

Legitima[a] ſuſpitionis cauſa cōtra iudicem[b] aſſignata: ⁊ arbitris a partibus ſm formam[c] iuris electis: qui de ipſa cognoſcant[d] ſepe ꝯtingit ꝙ ipſis in idem conuenire nolentibus nec tertium aduocantibus: cū quo ambo uel alter eorum ꝓcedat ad deciſionē ipſi⁹ negocij ut tenētur iudex ꝓferat[e] excōicationis ſententiam contra ipſos. quam ipſi tū ꝓpter odiū[f]: tū ꝓpter fauorem partiū diuiuſ uilipendūt[g] quare cā ipſa[h] plus debito prorogata: nō ꝓcedit ad cognitionem negocij pricipalis. Uolētes igitur morbo[i] huiuſmodi neceſſariā adhiberi medelam ſtatuimus: ut ipſis arbitris ꝑ iudicē[k] ꝯpetēs[l] terminus prefigatur: infra quē in idem ꝯueniant uel tertiū cōcorditer aduocēt: cum quo ambo uel alter eorum eiuſdē ſuſpitionis negociū terminare procurent. Alioquin[m] iudex extunc in principali negocio procedere non omittat[n]. Idem.

Romana[o] eccleſia: ⁊ infra. Cū ſuffraganeoꝝ remen. eccleſie ſuorūq; officialiū qui generaliter[p] de cauſis ad ipſorum forum pertinentibus eorum uices ſupplendo cognoſcunt: unū ⁊ idem[q] conſiſtorium ſiue auditorium ſit cenſendū ab ipſis officialibus nō ad dictos ſuffraganeos[r] (ne ab eiſdem ad ſeipſos[ſ] interponi appellatio uideat) ſed de iure[t] ad remen. ē curiam[u] appellādū. Ab archidiaconis uero aliiſq; inferioribus prelatis[x] ſuffraganeis ſubiectis eiſdem: ⁊ eorum officialibus ad ſuffraganeos ipſos debet ⁊ non ad eandē curiā[y] omiſſis dictis ſuffraganeis appellari niſi aliud remen. eccleſie de cōſuetudine[z] ꝯperat in hac parte. Cum autem ad prefatam curiā ab eorūdem ſuffraganeoꝝ uel ſuoꝝ officialium audientia fuerit appellatum remen. archiepiſcopus qui [⁊]pro tēpore fuerit: uel officiales ipſi⁹ nullatenus in appellatiōis cauſa interpoſite ante diffinitiuam[9] ſententiā citent[ꝝ] partes: nec etiam aliis illā committant appellationis eiuſdē cauſa probabili ſeu legitima nō expreſſa[a]. Si uero uocatiſ partib⁹ uel nullatenus aut nō infra. x. dies

a Legitima. de ueritate cauſe non dubitatur. quin habeat arbiter cognoſcere. Sꝫ qs cognoſcet an cauſa ſit legitima? dic ꝙ idem arbiter. ut no. ſ. e. cū ſpeciali in. iii. glo.

b Iudicem. uel ordinarium uel delegatum a papa. ſ. e. cum ſpeciali de of. dele. ſuſpitiōis. Si autem eſſet delegatuſ epiſcopi uel ei⁹ officialiſ uel eſſent plures delegati cū clauſula ꝙ ſi ñ oēs ⁊ unus ex his recuſetur. tunc nō itur ad arbitros qd̄ dic ut no. ſ. e. li. de of. dele. ſi contra unū ⁊ coram ipſo iudice qui recuſatur dādus eſt libellus recuſatoriuſ. ſ. e. ſecūdo requiris. C. de iudi. apertiſſimi.

c Formā iuris. ſ. eo. cum ſpeciali. ⁊ non debent eſſe laici tales arbitri. qr cū habeant teſtes cōpellere ⁊ alia facere que ꝑtinēt ad hunc articulū. taliſ ſpūalis iuriſdictio non caderet in eos ſm ber. ad hoc. xcvi. di. bene quidē. de iudi. diſcernim⁹. Item nō debēt eſſe ſuſpecti. alias poſſent ſicut iudices recuſari. Itē nec debēt eſſe multū remoti. ſ. e. ſecundo requiris. ⁊ c. cū ſpāli. Itē debent eſſe in locis ꝯpetentib⁹: ubi poſſit haberi copia peritoꝝ. ſ. e. li. de reſcrip. ſtatutum.

d Cognoſcāt. ⁊ ꝓnūciēt. ff. de iudi. de qua re. ſ. de cau. poſ. cū ſuper. ⁊. j. patet. io. an.

e Proferat qd̄ pōt. ſ. de of. dele. ſuſpitionis.

f Odiū. caueāt tales arbitri iuris a pena. ſ. ti. ꝓxi. c. i. lꝫ arbitri cōpromiſſarij illam timere non habeant. ut ibi dixi.

g Uilipendūt. ⁊ ex eo magis ligātur. ſ. de ſen. ex. per tuas.

h Ipſa. ſ. recuſationis.

i Morbo. ſ. e. li. de excep. pia.

k Per iudicē. ipſū r̄cuſatū ordinariū uel delegatū. Cōtra. ſ. d̄ of. deleg. ſuſpitionis. So. iſta corrigit illā ſm ber. ⁊ ſic. o. reuolauit. ad a. ideſt hoc extremū ius ad illud qd̄ olim erat ante decre. ſuſpitiōiſ Sed dic ꝙ decre. iſta nō corrigit illā. illa. n. decr. loquit̄ in termino partibus aſſignādo ad ꝓbādū. i. parti que ſuſpitionē vult ꝓbare: quē nō qui recuſat̄ ſꝫ arbitri aſſignare debent vt ibi. Iſta loquit̄ in termino aſſignato arbitris ad cām finiendā quē nō arbiter ſed iudex recuſatus debet ſtatuere.

l Cōpetēs. ꝙ ſi minus cōpetētē terminū aſſignaret. locus eēt appellationi. ſ. de dila. i. io. an.

m Alioqn. ſ. ſi elapſo termino nōdū ſit ꝑ ipſos negociū terminatū.

n Omittat. videt̄ ꝙ cōſtitutio iſta ſit iniqua. ſic ꝓbo. Pone ꝙ iudex in veritate ſit ſuſpectus ſuſpitiōe que ꝓponit̄ ꝯ ipſū: arbitri fauore partiū uel partis nō finiunt negociū in termino iudex ꝓcedit in principali ⁊ ſic inutiliter ꝓponit̄ recuſatio. Quomodo ergo fiet cū hic cōpellat̄ corā iudice ſuſpecto reus litigare? Dicunt quidam: ꝙ pars petet a iudice ut ſm acta corā arbitris negociū finiat. ad h̄ ſ. de teſti. ꝑſītata ⁊ ſi male ꝓnunciauerit. appellat uel dic ꝙ ſi arbitri nolūt ꝓnūciar̄ uel male ꝓnūciāt appellādū eſt ad papā. ſ. e. li. d̄ of. dele. ab arbitris. io. an.

o Romana. huius decr. xi. ſunt partes ſicut ⁊ ſunt. xi. eius dicta. Primum ꝙ de officiali epiſcopi non ad epiſcopum. ſed ad archiepiſcopum appellatur. Secūdum ꝙ de ſubdito epiſcopi ad ipſū non ad archiepiſcopū appellatur. niſi aliud eſſet de conſuetudine Tertiū ꝙ archiepiſcopus cām appellationis ad epiſcopū interpoſite non debet cōmittere vel partes citare. niſi in appellatiōibus ꝓbabilis cā ſit expreſſa. Quartū ꝙ ſi negetur per ap. negociū deuolutum. nō inhibebit archiepiſcopus iudicem principalis cauſe ꝓcedere niſi prius de deuolutione conſtiterit. Quintū ꝙ ſi dicit̄ ex iuſta cauſa appellatum inhiberi non poteſt niſi prius recepta ap. vt probabili incipiat cognoſcere de cauſe ueritate. Sextum ꝙ licet dicatur appellatum a diffinitiua in caſu prohibito a iure. exquo de hoc cognoſcere ceperit. poteſt inhibere ne ſententia executioni mandetur. Septimū ꝙ archiepiſcopus in tertiam perſonam poſt inhibitiōem ſuam in cauſa per ap. delata ad ipſū aliquid innouantem iuriſdictionem exercere non poteſt. Octauum ꝙ archiepiſcopuſ appellantem in alijs cauſis a iuriſdictione epiſcopi non poteſt eximere. Nono dicit̄ ꝙ ab epiſcopis in quib⁹ cauſis iuriſdictiōem temporalē habent. de iure debet ad archiepiſcopum appellari niſi ſpāle ius aliud inducat. Decimo ꝙ cenſuram eccleſiaſticam in appellātem prolatam per epiſcopum archiepiſcopus reuocare nō poteſt. niſi partibus uocatis ⁊ de cauſa legittime cognito. Undecimo ⁊ ultimo dicit̄ ꝙ exquo archiepiſcopus pronūciauerit male appellatū ante ſententiam. ſtatim debet cauſā ad ſuffraganeū remittere.

p Generaliter. No. per hāc litteram ꝙ officialis eſt ordinarius non delegatus. ⁊ ſic ē r̄probata opinio gof. qui no. in ſumma de offi. vi. §. itē dubitari. ꝙ officialiſ epiſcopi d̄legatus eſt non ordinarius: ⁊ ob hoc dicebat de ipſo ad epiſcopum eſſe appellandū ⁊ hoc idē videbat̄ tenere ber. ſ. ne prela. vi. ſuc. c. ii. in glo. ii. vbi dicit. ꝙ epiſcopus non pōt de iure ordinarium dare ſed ſolū ꝑnceps uel lex. Sed dici poſſet ꝙ per hoc nō negat officialē eē ordinariū qr dici poſſet ꝙ habet a lege. Unde ipſe ber. hic ⁊ inno. ⁊ hoſt. ⁊ oēs no. officialē ordinariū eē. ꝙ ex h̄ dicto neceſſario ꝯcludit̄ hic: ⁊ ꝓba hoc vt dixi. ſ. de offi. vica. lꝫ ad hoc. ſ. de of. vica. ſua. in auc. d̄ iudi. circa principium coll. vi. ⁊c̄.

q Idem. non tamen per omnia ut ſupra de offic. deleg. ſi contra vnum. §. vltimo.

r Suffraganeos. etiam ſi ꝯſuetudo eēt. ꝙ appellari poſſet ad eos. ut. ſ. de conſue. c. ii. e. li. ⁊ vide qd̄ ibi dixi.

ſ Ad ſeipſos. quod eſſe non poteſt. Appellatio enim eſt de minori ad maiorem ⁊c̄. Si autem appellatur de officiali ad epiſcopū. non appellatur de minori ad maiorem. immo de eodem ad eundem. ⁊ ſic non pōt dici appellatio.

t De iure quaſi diceret de conſuetudine poſſꝫ ſecus induci. ad hoc infra. c. proximo. ⁊ hoc tenent moderni. quod eſt falſum. ut ſupra de conſuetud. c. ii. vbi de hoc.

u Curiam. niſi appellare vellet ad papam. ad quē omiſſo medio appellat̄. ii. q. vi. ad romanā. ⁊. c. quiſquis. ⁊ idem in legato. de offi. deleg. c. i. vbi de h̄. ⁊. ii. q. vj. c. iij. ſecus ſm. l. ff. de ap. l. imperatores.

x Prelatis. qui iuriſdictionem habent. quod dic. ut. ſ. de offi. ordi. cum ab eccleſiarum.

y Curiam. remen. de qua. ſ. dixi.

z Conſuetudine. que dat iuriſdictionem. ſ. de foro. compe. cum contingat. ſ. eo. lib. eo. titu. romana. de offi. ord. romana. ⁊ in hoc caſu poſſumus intelligere. ſ. de preben. referente. de no. op. nun. ſignificantibus. Idem ſi de priuilegio cum iſta ſint paria. ix. q. iij. conqueſtus. ſ. de of. or. duo ſimul. in §. dꝫ.

⁊ Qui pro tempore quaſi diceret iſtud non eſt ius ſpeciale ⁊ perſonale qd̄ extinguatur cum perſona. immo perpetuum eſt. ſ. de tranſac. decetero. ⁊ in alijs archiepiſcopis etiam ſeruandum eſt. ſ. de offi. or. romana ad fi.

9 Diffinitiuam. quia in appellationibus ⁊ diffinitiua non eſt neceſſe cauſā exprimere. ut dixi. ſ. eo. cordi. ⁊ ſic non haberet locū qd̄ ſequitur.

ꝝ Citent. ⁊ ſi citauerit impune non paretur. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. vlt. ⁊ h̄ intelligas. vbicūq; quis citatur ab aliquo. ⁊ conſtat ꝙ citatus non eſt d̄ iuriſdictione citantis non tenetur comparere. niſi cauſa talis in citatorio exprimatur. per quam appareat illum iuriſdictionem habere. ſi uera ſit illa cauſa. ff. q ſatiſda. cog. l. ſi uero. ff. de ſer. l. i. In dubio melius eſt comparere. xxiij. q. i. quid culpatur. ff. de iudi. ſiquis ex aliena. ⁊ adde quod no. iij. q. ij. ſi epiſcop⁹ de accu. veniens.

a Expreſſa. dupliciter poteſt intelligi. ſ. ꝙ archiepiſcopus niſi videat in appellatione expreſſam probabilem cauſam nec citabit nec cōmittet. uel dic expreſſa in citatorio uel commiſſione. quia in cōmiſſione uel citatiōe exprimet ꝓbabilem cauſam. ob quam ſit appellatum. Sed contra. ſ. eo. titu. ſi duobus vbi archiepiſcopus cām in citatione non expreſſit. ⁊ tamen tenuit citatio. ſed illud per iſtud ſupplendū eſt: uel citare non debet vt hic. ſi citauerit expreſſio

ne non facta tenet. ut ibi quia multa fieri ⁊c̄. ſm hoſt.
a ¶ Interlocutoriam. ergo interlocutoria tranſit in rem iudicatam. niſi ab ipſa infra .x. dies fuerit appellatum. ſ. de elec. cum dilecti in fi. qḋ uerum eſt quo ad partem ſed non quo ad iudicem. qḋ dic ut. ſ. e. ti. cum ceſſante. ⁊. j. e. c. vlt.
b ¶ Simile. vt ſi dicatur appellationi renūciatum tacite uel expreſſe. ſ. de of. dele. gratū. uel dicaẗ ex probabili cauſa nō appellatū. j. pxi. rñ. uel dicaẗ nō appellatū in ſcriptis eo caſu quo debuit in ſcriptis appellari. ſ. e. c. i. ante ergo q̄ de his conſtiterit priorum iudicum nō impediet officium. io. an.
c ¶ Totaliter. i. talē fuiſſe appellationē: que deuoluat negocium lȝ forte cā ſit falſa.
d ¶ Illa. ſ. quādo appellatū eſt ante ſniam.
e ¶ Sententie. ſ. qñ eſt appellatum a diffinitiua.
f ¶ Preſumant. primo. n. dȝ ꝺ iuriſdictione cōſtare ⁊ cognito an ſit iudex exercitū iuriſdictionis procedere. ſ. de reſcrip. ſuper lr̄is ad fi. inno.
g ¶ Minus legitima. cū cā nō eſt in iure expreſſa. ff. de leg. nō pñt. ſ. e. paſtoralis in pn. ⁊ hoc arbitrabitur primo iudex an legitima cauſa ſit ⁊ ſi male arbitraretur appellari poterit. ff. qui ſatiſda. cog. l. arbitrio. ⁊. l. ſe. ſi aūt cāȝ i iur̄ exp̄ſſā negaret eē legitimā ñ audieẗ. ff. de pba. ab ea pte.
h ¶ Prohibere. partibus uel iudici a quo fuit appellatum uel forte tertio deputato forte ad executiōem ſniarum.
i ¶ Vera. lȝ. n. quo ad cōmiſſionem faciendam ſufficiat ꝙ pbabilis ſit cauſa. ut. ſ. §. cum autem. pbari tamen hȝ veritas cāe ap. niſi ſe offerēs pbatuꝝ coram iudice a quo appellauit ñ fuerit admiſſus ut. ſ. e. iterpoſita ⁊ dic ut ibi.
k ¶ Prohibitis. multo ergo fortius hoc in nō phibitis locū habebit. ar. a minori. ſ. ꝺ ele. cum in cunctis.
l ¶ Notorio in quo nō admittiẗ ap. ſ. e. cū ſit romana. ⁊. c. peruenit. ⁊. c. cōſuluit ⁊ dic notorio per euidentiā rei. ut differat ab eo notorio iuris p ꝯfeſſionē de quo ſequitur.
m ¶ Vel de quo. Nota alternatiuā. nam videtur ꝙ tria ꝯcurrere debeāt ad h vt in crimine non ꝺbeat appellari. ſ. ꝙ ſit cōfeſſus teſtibus ꝯuictus ⁊ argumētis ſuperatus. ii. q. vj. §. ſunt quoꝝ. uer. nullus. C. quoꝝ ap. nō re. l. ii. ⁊ dixit dñs Azo. ꝙ niſi oia iſta tria ꝯcurrant. reſeruatur cōdēnato beneficiū appellandi. Alij dicunt ⁊ forte bene. ꝙ cōfeſſus in iure nō auditur appellans. ſi tamen ita ſit confeſſus ꝙ ſtandum ſit ꝯfeſſioni nō tormētoꝝ formidine territᵒ ⁊ hoc tam in ciuili q̄ in criminali. niſi vellet allegare ſe ſic errore facti cōfeſſū In quo caſu poſſet appellare ut ſuum corrigeret errorē. ff. ad turpil. l. i. §. vlt. ⁊ hec opinio per hanc litterā ſatis pbatur que diſiunctiue loquitur. nec poſſȝ negari crimen per cōfeſſionē fore notoriū. ſ. de coha. cle. veſtra. ⁊ in notorio non admittitur appellatio. ut in proxi. glo. ⁊ no. io. ⁊ archi. ii. q. vi. quicūqȝ. ⁊ ii. q. i. in primis.
n ¶ In iure. alias non preiudicaret confeſſis ſuper crimine. ſ. de confeſ. c. ul. ſaluo eo qḋ habes de exceſ. prela. q̄ ſit graue.
o ¶ Conſimilibus. puta ſi appelleẗ ne teſtamētū aperiatur uel ne ſcriptus heres in poſſeſſiōem mittaẗ. ff. de ap. recipiendis uel non. l. penul. ⁊ ult. ſ. e. cōſtitutis. ii. uel. per contumacē in non ueniendo. vt. xxiiii. q. iii. de illicita.
p ¶ Mandetur. ergo notorius criminoſus ⁊ confeſſus in iure auditur appellans contra iura ſuperius ſignata. Poteſt dici ꝙ notorius criminoſus appellare pōt. ſed iudex non tenetur appellationi deferre. ut in ꝯrijs. ad idē. ſ. de ap. paſtoralis. niſi exprimeret cauſam rōnabilem. puta ſe timore tormentorū confeſſum. ut ſuperius dixi. uel per errorē. ff. de confeſ. l. vlt. ⁊ pe. alias ergo anteq̄ ſuperior de appellatione cognoſcat ⁊ inhibeat pōt iudex ſententiam exequi poſtea non. j. e. non ſolum.
q ¶ Alium. ab appellante appellato ⁊ iudice. iſte. n. alius non tranſtulit ad archiepiſcopum cauſam ſuam. ⁊ ideo ſimpliciter poteſt aduerſarium coraȝ ſuo iudice conuenire. ⁊ non coram archiepiſcopo cum nullam habeat poteſtatē in ipſum. de of. or. paſtoralis. ſ. e. romana in prin. ad hoc. ſ. e. cum teneamur. tales ergo citare non poteſt. quod uerum eſt. niſi iuriſdictionem ſuam impedirent. j. de penis romana.

poſt interlocutoriā[a] uel diffinitiuā ſententiam appellatū fuiſſe ſeu aliquid aliud ſimile[b] ſicqȝ nō eſſe per appellationē ad eūdē archiepiſcopū uel eius officialē deuolutum negociū pponatur: iidem niſi prius ipſis ꝯſtiterit cauſā ipſam ad eos totaliter[c] fuiſſe delatam: prohibere ne in illa[d] uel ne ad executionē procedatur ſententie[e] non preſumāẗ[f]. ¶ Quod ſi obiciaẗ ex iniuſta cā ſeu minus[g] legitima ante ſententiā appellationē interpoſitam extitiſſe: ⁊ ex eo nō eē appellationē huiuſmodi admittēdam: nequeunt predicti archiepiſcopus uel ei᷒ officialis phibere[h]: ne procedatur in cauſa niſi prius appellatione recepta uelut emiſſa ex cauſa pbabili cognoſceẗ incipiāt de cauſa huiuſmodi an ſit uera[i]. ¶ Si autem poſt ſententiā in caſib᷒ a iure phibitis[k] utpote a ſentētia ſuper manifeſto ⁊ notorio[l] crimine uel[m] de quo quis in iure[n] confeſſus extitit pmulgata: uel ꝯſimilibus[o] appellatū fuiſſe dicaẗ: pñt ne ſentētia executiōi mādeẗ[p] poſtquā cognoſcere ceperint: utrū ſit recipienda uel non appellatio ab eo interpoſita inhibere. ¶ In aliū[q] quoqȝ qui circa rem de qua inter appellātem ⁊ appellatū controuerſia uertitur: aliquid poſt eoꝝ inhibitionē attentant: nō ualent occaſiōe huiuſmodi[r] iuriſdictionē aliquā uendicare. ¶ Cū uero is ad quē remenſem curiam ſuper aliqua[s] cauſa uocem appellatiōis emittit nihilominus in cauſis alijs ordinarij ſui iuriſdictioni ſubijciatur: remeñ. archiepiſcopus uel officialis ipſi᷒ nequaquā iuriſdictiōem ipſā in alijs īpediant: ut ab eiuſdē ordinarij poteſtate totaliẗ eximāt taliter appellātē. Debet autē ad eos[t] ab epiſcopis prefate prouincie ſuper cauſis ī quib᷒ tpalē[u] iuriſdictionē exercēt: niſi forte de ꝯſuetudine[x] aut priuilegio ſiue iure alio[y] ſpāli ſit appellandū ad aliū appellari. ¶ Sniās quoqȝ iterdicti uel ſuſpēſiōis ſeu excōicatiōis[z] in appellātē ab eo a quo appellatū pponiẗ pmulgatas: nullatenus niſi uocatis[⁊] partib᷒ de appellatione legitime cognito[a] reuocēt[9] aut denuncient eſſe nullas. ¶ Cū aūt ad remeñ. archiepiſcopū ab audiētia ſuffraganei ſui ſuper aliqua cauſa fuerit ante[ꝑ] ſententiam appellatū Idem archiepiſcopus poſtquā de appellatiōe cognito[a] ꝯſtiterit eā minus rationabilē[b] extitiſſe: cāȝ ad eūdē ſuffraganeū remittere[c] nō poſtponat.

Idem.

Et ſuper[d] appellatione ac eius cauſa[e] inſtructio facilior[f] ualeat in proceſſu haberi: diſtricte precipim᷒ ꝙ ille[g] a quo appellaẗ apoſtolos appellāti iuxta tenorē ꝯſtitutionis noſtre ſuper hoc edite[h] tribuat requiſitus[i]. ¶ Si uero nō exhibuerit extūc[k] ſi forte ī cā pcedat: niſi appellationi renūciatū[l] fuerit ei᷒ inualidus ⁊ irritus[m] ſit proceſſus.

r ¶ Huiuſmodi. cū caſus iſte non ſit expreſſus in iure. ſ. de offi. or. paſtoralis.
s ¶ Aliqua cauſa. in qua tantū exemptus eſt appellans a iuriſdictione ſui iudicis. archiepiſcopus ergo in alijs cauſis in quibus remanet in iuriſdictiōe ordinarij nullā hȝ poteſtatē vt hic dicit ad hoc. ſ. e. propoſuit. ubi de hoc licet enim ipſe ſubditus appellans fortaſſis poſſet illum recuſare vt ſuſpectū. ut. ſ. e. ad h ſi in una. archiepiſcopus tamen de hoc ſe intromittere nō habet ut hic.
t ¶ Eos. ſ. archiepiſcopos.
u ¶ Temporalē quā in criminibus pali os exercent. quod dic ut. j. e. li. ne cle. vel mo. c. vlt. ⁊ hoc qḋ hic dicitur probamus olim p dcr. ſ. ꝺ dli. pu. c. ii. ubi de hoc. ſ. de ma. ⁊ obe. ſolite. ⁊ ibi etiam de hoc ⁊ vide quod no. hoſtiē. in ſum. e. ti. §. de quo ad quem. ⁊ ver. ſed pone. ⁊ uer. ſe.
x ¶ Conſuetudine preſcripta alias nō ualeret. ſ. de ꝯſue. c. vlt.
y ¶ Alio. puta in cā feudi. ſ. de fo. ꝯpe. ex tranſmiſſa. ⁊. c. veꝝ de ma. ⁊ obe. ſolite.
z ¶ Excōicationis. in hoc ſunt iſta paria ad hoc. j. ꝺ ſen. excō. is cui in fi.
⁊ ¶ Vocatis partib᷒ ſ. e. c. §. ſi uero. naȝ merita cauſaꝝ ⁊c̄. C. ſi per vim uel alio modo. l. vlt. ⁊ concor. ad h ſ. de of. or. cum ab eccleſiarum.
9 ¶ Reuocent. uel abſoluant. ⁊ intelligo hoc uerum. ubi periculum non eſt in mora. qr̄ tunc bene poſſent abſoluere ⁊ ſi nō poſſent nullas nunciare uel reuocare. ad hoc. ſ. e. qua fronte. §. i. de ſen. ex. facro. ibi abſqȝ periculo. ⁊c̄.
ꝑ ¶ Ante ſniam. qr̄ aliud ſi a ſnia qr̄ ibi aggrediẗ iudex ſtatī cognitionem principalis negocij. qḋ dic ut no. ſ. e. vt debitus in glo. pe. Quis autem habeat exequi ſniam latā per iudicē ap. vide qḋ not. ſ. de offi. dele. paſtoralis. §. preterea.
a ¶ Cognito. legitime. ſ. partibus preſentibus vel altera per ꝯtumaciam abſente. ſ. eo. interpoſita.
b ¶ Rationabilē. vt qr̄ peccatum fuit in decre. cordi. uel in decre. ut debitus. uel cauſa non eſt reperta uera.
c ¶ Remittere. qd de attētatis. videbis. j. e. non ſolum.
d ¶ Et ſuper. Si iudex requiſitus non tradit apoſtolos ⁊ poſtea procedit in cā nō valet proceſſus. niſi renūciatū fuiſſet appellationi. Diuide decr. in duas partes. in quaꝝ prima ponit ius antiquū in ſcda penā iudicis nō ſeruātis ⁊ emanauit ſuppletorie ad decr. ſ. e. cordi.
e ¶ Cauſa. debet enim in apoſtolis cauſa appellatiōis exprimi ⁊ cā delationis uel repulſionis. ſ. e. c. i.
f ¶ Facilior. cōcor. ſ. e. li. de elec. cupientes. §. ad hec.
g ¶ Ille. iudex. ſ. quādo eē iudiciū appellaẗ. ꝯſueuit appellās dicer̄ ⁊ apoſtolos peto ſi ſit qui ipſos dare poſſit ⁊ debeat.
h ¶ Edite. ſ. e. ii. cordi.
i ¶ Requiſitus. cum debita inſtātia loco ⁊ tpe ꝯgruo. alias pena ſequēs locū nō hȝ. j. e. ti. ab eo. ij. rñ.
k ¶ Extūc. i. ex quo negauit expreſſe vel infra tēpus debitū negligēter vel malicioſe non tradidit. j. e. ti. ab eo in fi.
l ¶ Renūciatū. tacite uel exp̄ſſe. ſ. ꝺ of. dele. gratū ꝺ teſti. cū ueniſſȝ.
m ¶ Irritus. poſito ꝙ alias ualeret ꝺ iur̄. puta qr̄ fruſtratoria eēt appellatio. cui deferendū non eſt. j. c. pxi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a **C**Um appellationibus. Judex ap. inſque appellantē ante ſniā remittere debet ad iudicē ꝑncipalē. ⁊ in expenſis cōdēnare. ⁊ hoc ſi principalis iudex non detulerat appellatiōi. ſed ſi detulit nō fiet remiſſio de neceſſitate. in appellatiōibus interpoſitis a diffinitiua antiqua iura ſeruentur.

Clemens quartus.

CUm appellationibus[a] friuolis nec iuſticia deferat: nec ſit a iudice deferendū[b] ſi iudex inferior[c] appellationem minus legitimā non admittat[d]: eam appellatore nihilominus proſequente: ſuperior de ipſa cognoſcens: cauſam ad priorē iudicem iuxta ſanctiones canonicas[e] ſine difficultate remittat: eadē[f] die condemnationē faciens expenſarū. ¶ Si uero iudex admittat eādem[g]: licet tam appellatio quā ipſius iudicis delatio a ſuperiore ualeant refutari[h]: quia tamē iudex ipſe quantum in ſe[i] fuit: a ſe iuriſdictionem abdicauit eandem: appellationi deferēs[k] minus iuſte: totius cauſe deciſio in ſuperioris eſt poteſtate trāſfuſa: nec eſt illi cauſa de neceſſitate ulterius remittenda[l]. ¶ Saluis his que ſuper appellationibuſ poſt ſententiam interpoſitis ſūt ſtatuta[m].

Bonifacius octauus.

AB eo[n] qui appellat. infra. xxx. dies[o] inſtanter[p] apoſtoli peti de-

b ¶ Deferēdum. hoc enim iudex iuſticiā imitari. de uer. ſig. forus in fi. ⁊ merito non eſt deferendū ap. friuole. nō enim fuit inuenta ut eſſet iniquitatis defenſio ſed innocentie remediū. ſ. e. ad noſtram. ⁊ c. cum ſpeciali. §. porro. ſic ⁊ iuramētū non fuit inuentū ut eſſet vinculū iniquitatis. ſ. e. lib. de iureiur. c. i. cū ſuis concor.

c ¶ Inferior. a quo appellatum fuit añ ſententiam.

d ¶ Admittat. tradere tamen apoſtolos non eſt deferre ut dixi. ſ. e. cordi.

e ¶ Canonicas. ſ. e. ut debitus. ⁊ c. romana in fi. hoc uerum niſi iudex ꝯferat. ut. j. e. c. ij. in fi.

f ¶ Eadē die. ea. n. que ſniam cōcomitantur eadem die qua ꝑcipale expediri debent. ſicut fructus ⁊ expenſe. ff. de re iudi. l. paulus. de hoc xxxv. q. ix. §. q: ergo. alias incipit: his ita. ⁊ dicā. j. de reg. iu. ꝯ eū.

g ¶ Eandem. ſ. friuolam appellationem.

h ¶ Refutari. per hāc litterā dico ꝙ ſi iudex detulit appellatiōi fruſtratorie. ⁊ ſuperior ad quem appellatū fuit remiſſit: eo non ob. ꝙ detulerat ꝙ ipſe cognoſcit ex priori iuriſdictiōe ordinaria uel delegata quā habebat. ⁊ nō ex noua demādatiōe. Si. n. ille refutat delationē. ergo ille rmanet iudex qualis erat. hec uera niſi ſuperior hoc expreſſe ageret. ſ. ꝙ delegatū eū ad cām daret. qd poſſet cū ipſius cauſe ſit iudex. ut ſequitur.

i ¶ In ſe. Nō ꝓ his que no. ſ. de renū. qd in dubijs. ⁊ c. ult. in gl. ii.

k ¶ Deferēs. ⁊ male: ⁊ talis reatus merito debuit ab ipſa honorē excludere iudicādi. C. ubi ſena. uel cla. l. i. de neceſſitate ergo nō fiet ad ipm remiſſio. ff. ſo. ma. ſi ab honeſtib⁹. §. i. ff. de pac. l. tres fres.

l ¶ Remittēda. ad ipſū iudicē qui detulit. uolūtarie aūt poſſꝫ ipſe iudex ſuperior remittere ſi uellet ⁊ eſt ſi. de renū. c. ult. Et no. p hanc lrām terminatā queſtionē qua querit̄. an termini aſſignatio quam facit iudex a quo appellatum eſt. habeat vim delatiōis. vides enī ꝙ ſi detulit. nō reaſſumit iuriſdictionē. etiā ſi fruſtratoria fuerit appellatio. ſed elapſo termino aſſignato ⁊ appellatore negligēte reaſſumit iudex iuriſdictiōem. ſ. e. ſepe. uel ſatis poſſet dici ꝙ decr. iſta locū habet. cum appellās ꝓſequitur. ſi eni nō ꝓſequeretur tūc nō obſtan. delatiōe reaſſumet iudex iuriſdictiōem per iura predicta. ⁊ per hanc litterā que dicit ſupra appellatore nihilomin⁹ ⁊c. ⁊ ad hoc facit quod no. Ber. de ma. contrac. cōtra. inter. eccle. c. ij. in. iiii. gl. ſed ꝓbatur id optime per decre. ſ. e. oblate in ꝑn. ubi deferre ⁊ terminū ad ꝓſequēdū aſſignare. ponūtur ut diuerſa. Itē videtur ꝙ aliter debeat mittere appellās quādo delatū eſt. ⁊ aliter qñ ſol⁹ termin⁹ eſt prefixus. qd dic ut no. ſ. de renū. ueniēs in glo. ſed non videt̄. Itē ſi ꝯriū diceretur. iā ſequeretur ꝙ omni appellatiōi deferret a iure. cū ab ipſo iure ipſi ꝓſequēti ſtatutus ſit termin⁹. ij. q. vi. ei qui. ſ. eo. cū ſit. ⁊ c. ex ratione. ſicut ergo ius terminū ſimpliciter ſtatuēdo non detulit ⁊ ſic de iudice eadem rōne eſt dicēdū. vide archidi. ij. q. vi. appellatione.

m ¶ Statuta. eſt aūt rō quare illud in appellatiōib⁹ a diffinitiua int̄poſitis. q: iuſte potuit iudicare iudex. ſ. ſm allegata ⁊ ꝓbata. ⁊ iuſte poſſet ipſi⁹ ꝯriū iudex appellatiōis ꝓnūciare ꝓpter nouas ꝓbationes. C. de tēp. ap. ꝑ hāc de teſti. fraternitatis. ſ. de fi. inſtru. cū ioānes. ⁊ ideo deferēdo appellatiōi a diffinitiua interiecte nō potuit increpare iudex. ſꝫ ſecuſ in appellatōe ante diffinitiuā interpoſita. q: ibi ſit querela tātū de iniquitate iudicātis. ad hoc. ſ. e. interpoſita. §. ult. An aūt ſi iudex ap. ꝓnūciet bene iudicatū ⁊ male appellatū ipſe idem uel prim⁹ iudex habeat exequi ſniam: no. ſ. de offi. de le. paſtoralis. §. preterea in glo. ult. io. an.

n **A**B eo qui appellat. ſi appellās infra. xxx. dies. iſtāter nō petit apoſtolos appellationi renūciat. ſi iudex nō debito requiſitus illos nō tradit: ſed poſtea ꝓcedit non ualet eius ꝓceſſus.

-bent: ⁊ eidem infra dictum tempuſ a iudice exhiberi: alias preſumit̄ appellationi ſue renunciare appellans: ſi eos infra idem tempus petere pret̄mitrat: ⁊ ſi uadat[q]: aut mittat ad appellationē huiuſmodi ꝓſequēdā. ¶ Illud aūt quod felicis recordationis innocē. papa. iiii. predeceſſor noſter ſtatuēdū decreuit[r] ut ſi is a quo appellatur apoſtolos appellāti nō tribuat requiſit[s] extūc ſi forte in cauſa ꝓcedat niſi appellationi renūciatū fuerit eius inualid⁹ ſit ꝓceſſus: tūc demū obtinet: cum iudex ſuper hoc cum debita inſtantia loco[t] ⁊ tempore congruo requiſitus eos expreſſe[u] denegat uel īfra premiſſum tēpus malicioſe aut negligenter[x] illi tradere pretermittit.

Idem.

NOn ſolū[y] innouata poſt appellationem a diffinitiua[z] ſentētia interiectā debent ſemper exceptis caſibus[⁊] in quibus iura poſt ſententiā prohibent appellare: ante[⁊] omnia per appellationis iudicem penitus reuocari: ſed etiā ea omnia

o ¶ xxx. dies. ij. q. i. vi. poſt ap. ⁊ §. ult. in fi. ⁊ C. de ap. iudicibus olim dabāt̄ ſolū quinqꝫ dies. ij. q. vi. ab eo. ⁊ currūt iſti dies a dies ſententie. ut in predi. §. ⁊ predi. l. iudicibus qd uerū intelligo quādo eſt appellatum infra. x. dies. cum. n. nō teneat̄ quis appellare niſi a tpe ſciētie. ad h. j. e. certationi. pone ꝙ poſt. xxx. dies appellet̄. tūc impoſſibile fuit tēpora a die ſententie cōputari. ⁊ tūc puto illos. xxx. dies a die ſciētie cōputari. ad hoc. C. de temp. ap. l. i.

p ¶ Inſtanter. ſic. c. di. priſca. ſ. de renū. quidam. Quid ſi quis dicat apoſtolos peto. ⁊ iterū peto. ⁊ cū inſtātia peto nūquid dicet̄ inſtanter petiiſſe. videt̄ ꝙ iterationeſ ille habeāt̄ ſolū ꝓ vna petitione ſicut cū quis dicat appello. vnica ē appellatio. xxxi. q. ii. lotharius. cōſuetudo que eſt optima legū interpres. ſ. de cōſue. cū dilect⁹. interpretat̄ talē petitiōem inſtantem dici qd tenet guil. in ſpe. ti. de appella. §. ſequit̄ ad fi. dicēs: ꝙ hoc nunꝙ vidit opponi. ⁊ ꝙ ſatiſfacit qui inſtanter in ipo actu appellādi illos petit. tu dic ꝙ debet illos iterū peter̄ cū textus dicat eos inſtāter ⁊ ſepiuſ petendo. ij. q. vi. poſt ap. ⁊ j. dicit cū debita inſtātia. ⁊ ad hoc. j. de ſen. ex. conſtitutionē in fi. hodie dic ut in cle. e. ti. quāuis. i. rñ. iudex tamen etiā nō petēti apoſtolos dare debet. C. de ap. quoniā. ii. q. vi. ab eo. Sed lꝫ tunc nō det: non habet locum pena. de qua. j. ii. rñ.

q ¶ Uadat. ſed nōne iter arreptū habet̄ pro ap. ſ. eo. dilecti filij. i. forte illud hodie correctū eſt ꝑ decre. ut debitus de ap. vel lꝫ habeat̄ pro appellatiōe. cū tñ appellatū eſt uerbo. nō habet̄ pro apoſtoloꝝ petitione. ut hic. ⁊ fuit hoc ſtatutū ut facilior inſtructio per apoſtolos habeat̄. ſ. e. ut ſup. ſimile eſt ubi nō ſufficit factū. q: requiritur uerbū. ſ. de elec. eccleſia ueſtra.

r ¶ Decreuit. ſ. eo. ſup. io. an.

s ¶ Loco. q: nō cū equitat uel ꝑ viam pergit. ⁊ ꝙ dicit tēpore. i. infra dictos. xxx. dies. uel non de nocte. uel cū eſt in prandio uel in miſſa.

t ¶ Expreſſe. hꝫ ē aperta uel manifeſta rebellio. ad idē. j. de ſen. ex. uenerabilibus. §. ſecus.

u ¶ Negligēter. hic dolus ⁊ negligētia equiparāt̄ ⁊ facit ad ea que dixi. ſ. de electio. ſi compromiſſarius. io. an.

x **N**On ſolum. innouata ꝑ iudicē poſt diffinitiuā ſententiā. a qua appellatū extitit. reuocāt̄ ſtatim ꝑ iudicē ap. etiā ſi ante appellatiōem fuerint innouata attētata uero poſt appellatiōem ante diffinitiuā nō reuocātur niſi primo ꝯ ueritate ꝯſtiterit niſi poſt inhibitiōem debito mō factā attētata fuiſſent. Ortū habuit iſta decr. ex his q̄ no. inno. ⁊ hoſt. ſ. e. hōc de off. dele. paſtoralis. §. preterea ꝯ excep. dilecti. ꝯ elec. dudū. ij. ⁊ plene ꝑ gar. ꝯ elec. cupiētes. §. pe. in fi.

y ¶ Diffinitiua. diſtinguit igit̄ hec decre. inter appel. a diffinitiua ⁊ ab interlocutoria interpoſitā ut etiā ꝓdicti doctores dicebāt. ⁊ ratio. j. patebit.

z ¶ Caſib⁹. ut q: cōtumax fuit in nō ueniēdo uel īſignis latro uel crimīnoſus notorius. ad hoc. ſ. eo. romana. §. ſi aūt. ſ. eo. ꝓpoſuit. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊ idem in alijs caſibus quos habes. ij. q. vi. §. ſunt quorum. C. quoꝝ ap. non reci. l. i. ij. iij. iiij. v. ⁊ vj. ff. de ap. reci. uel nō. l. pe. ⁊ ult. ſ. e. cōſtitutis. ij. in his caſib⁹ eſſet iniquū. ꝙ appellatio executiōem ſnie impediret cū tali appellationi nō ſit deferēdū. ut in ꝓdictis iurib⁹. Sꝫ qd dices. pars appellata dicit caſū talē eſſe. in quo appellari nō potuit. ⁊ ideo talis appellatiōis obtētu reuocationē fieri nō debere ꝑ modū attētati. appellās ꝯ dicit: pone in terminis dicit enim fuiſſe uere cōtumacē in nō ueniēdo. appellās negat. quid erit in dubio fiet ne reuocatio? Dixit in hac qōne gar. fore diſtinguendū. utꝝ pars appellata uelit incōtinēti ꝓbare illā cōtumaciā dicēs. hodie cōſtat ⁊c. an dilatiōes lōgiores expetat. In ꝑmo caſu nō fiet reuocatio. In ſecūdo ſic ad hoc. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidē. de teſti. ſpo. lrās. ſ. e. li. de excep. pia. ſ. de teſti. ueniēs. ij. ff. ut in poſ. l. ſi is a quo cū ſi. alias ſemꝑ ꝯtumax negaret ſe cōtumacem. ⁊ idē in ſimilibus.

⁊ ¶ Ante oia. ⁊ ſic nō expectabit̄ euent⁹ litis. ut in ꝓx. caſu. Scias tñ ꝙ de hꝫ primo conſtare neceſſe eſt. ſ. ꝙ fuerit diffinitū ⁊ appellatū ⁊ poſt attentatum unde vides qd ſupra ponit ꝓ ꝯſtanti. ſ. ꝙ ſint inouata. Sꝫ ꝯ videt̄ dicere lex ff. de ap. cū ex cā. que dicit ꝙ extūc reuocabit̄. qd factū eſt poſt appellatiōem cū appellās meliorē ſniā meruerit obtinere ꝗ nō aū. So. ibi. nō negat̄. quin etiā ante reuocari poſſit. qd concedit̄ per alias leges. ff. nil innouari ap. pen:

in rubro ⁊ nigro. ⁊ ſic uacat ibi ar. a cōtrario ſicut. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. conuenticulam.

a ¶ Decendiū. ſecus ſi poſt q: tūc nō teneret appellatio ne ipſius pretextu fieret attentatorum reuocatio. ſ. e. romana. §. ſi uero. Sunt aūt iſti dies vtiles a principio ⁊ in progreſſu ⁊ cōtinui. ⁊ fit ipſoꝝ cōputatio de momēto ad momētū qḋ dic ut plene no. ij. q. vj. anterioꝝ ⁊c̄.

que medio tpe inter ſniam ⁊ appellatiōem: que poſtmodū infra decēdiū[a] interponit ab eadē ꝯtigit inouari[b] ac ſi poſt appellatiōem eādē inouata[c] fuiſſent. ¶ Illa vō que poſt appellatiōem interpoſitā añ diffinitiuā[d] ſniam inouāt: donec appellationis cām uerā eē ꝯſtiterit reuocari nō debēt: niſi iudex[e] appellationis poſtquā ſibi ꝯſtiterit: ꝑ appellationē emiſſā ex cā ꝓbabili for ad ſe negociū deuolutū[f] ibibeat canōice iudici a quo appellatū extitit ne ꝓcedat. tūc. n. quicquid[g] poſt ibibitionē huiuſmodi fuerit inouatū ē. licȝ cā[h] eadē nō ſit uera ꝑ eūdē appellationis iudicem ante oīa in ſtatū priſtinū reducendū[i]. Idem.

b ¶ Innouari. hic repetere debent ante omnia per ap. iudicē penitus reuocari ac ſi ⁊c̄.

c ¶ Innouata fuiſſent. ⁊ ē rō q: ſicut poſt appellationeȝ a diffinitiua nil attentari debȝ vt. ſ. i. rñſo. ſic nec pendente iure qḋ cōpetit cōdēnato ad appellandū. ſ. vſqȝ ad. x. dieſ Indultum. n. a iure beneficiū ⁊c̄. j. de reg. iu. indultum xxviii. di. de his. tunc. n. proprie dicitur iudicatum. quando infra illud appellari non pōt. ſ. de re iudi. ꝙ ad ꝯſultatiōem. ⁊ an h̄ habeat locū in ſententia excōicatiōis. vide qḋ dixi. j. de ſen. exc. venerabilibus. §. porro. ⁊ notabatur qḋ hic dicit̄. ff. nil. inno. ap. pen. l. i. in prin. in prima glo. ff. de uer. ſig. ſiqua pena circa medium. io. an.

d ¶ Diffinitiuā. ſ. ab interlocutoria uel grauamine. huiuſmodi aūt dicti eſt rō q: in caſu iſto appellatio debet interponi expreſſa cā ꝓbabili nec ſufficit cām eſſe ꝓbabilē. niſi ſit uera. ſ. e. interpoſita in pñ. Eſt igit̄ neceſſe. ꝙ prius conſtat de ueritate. In euentū ĝ litis ſcietur an attentata ueniāt ꝛuocāda necne: ⁊ eſt ſi. ſ. de frigi. fraternitatis. nec eſt hoc ius nouū. immo ꝓbat̄ expſſe ꝑ antiqua iura. nōne. n. ſemper papa in appellatiōib⁹ añ ſniam interiectis mādat ſi eſt ita reuocato in irritum ⁊c̄. ſ. de reſcrip. ſignificante. ⁊ duobus. c. ſe. ſ. de iudi. exhibita. ſ. eo. ſignificātib⁹ cum multis ſi.

e ¶ Niſi iudex. ponit vnū caſū exceptū a ꝓximo generali dicto. alium caſum poſſes addere quando. ſ. iudex ipſe detulerat appellationi. ſ. e. cum appellationibus. io. an.

f ¶ Deuolutum. alias inhiberi non poſſet. ut. ſ. e. romana. §. ſi uero ⁊. §. ſeq.

g ¶ Quicquid. intellige ꝙ per ipſum iudicem attētari non poſſit. hoc dico. q: quedam poſſunt iudices a quib⁹ appellatū eſt. ſicut eſt reformat̄ poſſeſſionē appellanti cū ſibi turbata fuit. omittere tamē debet articulū ſuper quo appellatū eſt. ſ. e. ti. cū teneamur. Item ſi appellans nimis ꝓlixū terminū aſſignauit poteſt moderari. ſ. e. cum ſit romana. ⁊ c. conſuluit ⁊ in ſi.

h ¶ Cauſa. ꝓpter quam appellatum.

i ¶ Reducēdū. decre. iſta loquit̄ in his que ſunt attentata per iudicē. ⁊ hoc apparet ex eo: ꝙ dicit inhibeat canonice iudici ⁊c̄. ſi aūt aliquid attentaret̄ a tertio. i. qui nō fuit pars uel iudex. in cauſa illa attētata nō reuocātur ꝑ modū attentati a iudice ad quem fuit appellatū. ſȝ per ſuū ꝓpriū iudicē cognito de cā ſeruato iuris ordine. ſ. e. ti. romana. §. in alium. ff. de rei vendi. is a quo. non enim preiudicat alijs res inter alios acta. ſ. de re iudi. q̄uis. qḋ eſt veꝝ. niſi ille tertius per attentatiōem illam iuriſdictiōem iudicis impediret. de offi. de le. c. i. nō ob. ſ. eo. bone. ubi videt̄ attētatū a tertio reuocari per modū attētati. ibi. n. fuit generaliter appellatū nequis ſup poſſeſſiōe ⁊c̄. ⁊ ideo moleſtās nō potuit dici terti⁹. ſȝ poti⁹ pars appellata. Alij dicūt ꝙ illud reducit̄ in priſtinū ſtatum per īterdictū vnde vi. non per modū attentati. ⁊ ſm hoc nō ob. idem ⁊ per eadem iura intellige. ſi tertius aliquid attentat lite relatiōe uel cōſultatiōe pendēte. hec tñ oīa de tali tertio intelligas. qui cum parte vel iudice nihil attentat illicitū nec ab eis cām cepit habere. alias ſecus. ſ. de cōſtit. cuȝ M. in fi. vt lit. pen. eccleſia. ij. Si aūt aliquid attentet̄ a parte. aut illud de nā ſua eſt irreuocabile: aut reuocabile. Si irreuocabile. puta pendente app. uel lite inter duos ſuper ſponſa. alius eorum cū ea per uerba de preſenti ꝯxit etiam poſt inhibitiōem nō fiet reuocatio. q: ex futuro euentu patebit an ualeat matrimoniū. uel nō. ſ. cum perpetuū impedimētū preceſſit necne. ſȝ bene fiet ad tempus ſeparatio. ⁊ alia penitentia uel pena imponit̄. ſ. de matri. ꝯtract. contra inter. ⁊. c. i. ⁊ ult. Si uero irreuocabile ſit. diſtinguo an ſit licitum uel illicitū. Si illicitū. ut q: ap. pen. pars ſpoliat partem. reuocatur per moduȝ attentati. de ap. bone. ff. de edil. edic. ediles. §. item ſciendum Et fit talis reuocatio ⁊ reſtitutio ex ſolo iudicis officio. ut lit. pen. c. i. ⁊ per totū. Tenet̄ tamē duo ꝓbare. ꝙ innouatū fuerit. ⁊ ꝙ lit. pen. vel ap. vt li. pen. per totū. Si uero aliq̄d attentet̄. qḋ alias eēt licitū. ut ſiquis facit que de iur̄ cōi ſibi cōpetūt. ut puta ap. pen. collegiū eligit. uel his ſimilia ſi extraiudicialis fuit appellatio talia attentata nō reuocāt̄ per modū attentati. ſȝ pendent ex euentu futuro. ſ. de elec. cū inter. ⁊. c. cōſiderauim⁹. C. de rei uen. ſi funduȝ. Si aūt in iudicio fuerat interpoſita. hic fuerūt opiniones no. de in inte. reſti. c. ij. de iurepatrona. ex lrīs. Dic tamē ſm gar. ꝙ ſi lit. uel ap. pen. quis vtitur poſſeſſiōe eo mō quo ante. nil innouans illicitū uel doloſū in preiudiciū partis non habet locū reuocatio per modū attentati. cū nil innouari videat̄. viij. q. iiij. nōne. imo circa ipſum fieret innouatio qḋ ꝓhibitum eſt. ut in predictis iuribus. Si aūt dicit aduerſarius aliquid innutatū illicite. ꝓbet hoc. ſ. e. bone. de iurepatro. ex lrīs. alias pendent ex futuro euentu. de reſti. in inte. c. ij. niſi ꝓhibitio iudicis ex cauſa interpoſita aliud inducat. ſ. de preben. inter cetera. ſ. de deſpon. impu. ad diſſoluenduȝ. ff. nequid in loco pu. l. vlt. vnde vnū ſcias ꝙ ſi pars appellans aliquid illicitū attentat. eoipſo indignam ſe fecit appellatiōis beneficio. ⁊ ꝓcedit iudex a quo appellatum eſt perinde ac ſi non fuiſſet appellatum. ſ. eo. an ſit. ſm caſum inno. Sed redeundo ad textū quero ſi iudex appellationis ſtatim reuocat attentata. poſtea ꝓnūciet male appellatuȝ. nunquid illa reuocata reſumunt vigorem ipſo iure: Reſpondeo nō. q: illa reuocatio legittime facta ē ad tuitiōem appellatiōis cum proceſſus i ipſius appellationis contēptum factus fuerit ⁊ ideo tanq̄ legittime facta. firma ⁊ ſtabilis perſeueret. C. de adult. gracchus. Item illa reuocatio fuit q̄ſi interlocutoria: ⁊ ſic cū ab ea non fuerit appellatū trāſiuit in rem iudicatā. ſ. de elec. cū dilecti. de re iudi. ꝙ ad conſultatiōem. Cū igit̄ talis reuocatio nō pendeat ex euētu ap. ſed ſola depēdētia appellatōis ad reuocationē ſufficiat. ut hic ⁊. ſ. de iureiu. veniētes. quicquid de appellatiōe cōtingat factū ipſa pendente fuit legitime reuocatū. ꝓnūciata igitur ap. illegitima. de nouo iteꝝ ꝓcedet̄ de accu. qualiter ⁊ quando. i.

Concertatiōi[k] antique finē īponere ꝑnti ꝯſtitutiōe uolētes ſtatuim⁹ ut ab electiōib⁹ poſtulatōib⁹ ꝓuiſiōib⁹ ⁊ q̄buſlibȝ extraiudicialib⁹[l] actib⁹ i q̄b⁹ pōt appellatio iterponi: q̄ſquis ex eis grauatū[m] ſe reputās ꝑ appellatōis bñficiū grauamē illatū ꝯſiderauerit ꝛuocari. īfra x. dies poſtquā ſciuerit[n] ſi uelit appellet. Poſt decēdiū vō eidē aditꝰ nō pateat appellādi ſed ſi ꝑ ꝯdictionē debitā[o] uel alia iuriſ ꝛmedia petierit ꝛuocari grauamē ei cū īmō medio tpe bis nō aſſēſerit[p] lapſus decēdij nō obſiſtat[q]. Idem.

Appellatio[r] quam in ſcriptis[s]

k ¶ Concertatiōi. qui appellat extra iudiciū infra. x. dies exquo ſciuit grauamen appellare dȝ. poſtea per remediū iuris cōis audiet̄. ſȝ nō per appellatiōis remediū. Emanauit hec decre. ad dclaratioem eius qḋ no. Io. ij. q. vi. biduum. ⁊ hoſt. de ap. ut debitus. ⁊ inno. ſ. e. bone. do. io. an.

l ¶ Extraiudicialibus. ſiue fiant a iudice ſiue a priuato. ſ. e. c. i.

m Grauatuȝ. No. ꝙ decre. iſte locū habet in ap. interpoſita a grauamine iā illato. ſecus ſi ab inferēdo. cū ex ꝓbabili cā timet̄ ⁊ interpōitur appellatio. vnde aduerte ꝙ infra. x. dies appellādū ſit a grauamine ex̄ iudiciū. allegabat̄ talis rō. ſi appellari poſſit. xi. die eadē rōne ⁊ cēteſimo qḋ eſſet abſurdū. Preterea ſiq̄s velit dicere decurionē legitime nō creatū. nō audit̄ niſi īfra legitimū temp⁹ ꝯdicat. ff. de decur. imperatores. §. fi. ⁊ infra id tēpus infra qḋ appellādū eſt. ar. C. e. qui ad ciuilia. ⁊. l. noiationes. ij. q. vi. §. diffinitiua uer. noiationes. qḋ. n. tēpus in ſententijs attēditur attēdi dȝ ⁊ in his in quibus nō ꝓfertur ſnia. ff. qñ ap. ſit. l. i. §. ⁊ in ſentētijs. ⁊. ij. q. vi. biduū. Dicebat aūt hoſt. in decr. ut debitus ad fi. de ap. ꝙ in electionibus ante ⁊ poſt etiā poſt. x. dies poterit appellari. ſed h̄ mō. q: ſi ex legitima cā interponit̄ appellatio ne fiat electio valet: ⁊ cā probata irritabit̄ electio poſtea ſubſecuta. ſ. de elec. ꝯſiderauim⁹. ⁊. ſ. e. cōſtitutis. ij. alias nō reuocabit̄. ut. ſ. dixi. c. ꝓxi. poſt electiōem ⁊ ante confirmatiōeȝ appellatur etiā poſt. x. dies ne fiat ꝯfirmatio. ⁊ ſic poſſȝ intelligi qḋ no. inno. in decre. bone. ꝙ extra iudiciū appellat̄ poſt. x dies. cū. n. ex̄iudicialis appellatio nō ſit aliud q̄ ad cām ꝓuocatio ſ. e. cū ſit. ſicut leſus q̄cūqȝ pōt ledentē ad iudiciū uocari facere. ſic eū pōt prouocare ad cām extra iudiciū appellādo. non. n. trāſit grauamen in rem iudicatā ſicut ſnia. ut. ſ. e. romana. §. ſi vero. In iudicialibus aūt actib⁹ uel quaſi neceſſe eſt infra. x. dies appellari. ⁊ ſic intelligūt̄ leges prius inducte. loquūt̄. n. in electiōibus in q̄b⁹ decretū decurionū qḋ eſt q̄ſi iudiciale. uel preſidiſ interponitur ad hoc. ff. quādo ap. ſit. l. i. Sed decretum canonicoꝝ eligentiū nō eſt iudiciale uel quaſi. imo omnino ex̄iudiciale. Expeditū ĝ ſit ꝑ hanc decre. ꝙ a grauamine extra iudiciū illato neceſſe ē infra. x. dies appellari ⁊ ſic intelligat̄. ſ. de elec. c. i. ⁊. c. ut circa. ⁊. c. cupiētes. alias appellatio nō deuolueret. ſ. e. romana. §. ſi uero. Iuris aūt alia remedia propter hoc non tolluntur. ut ſequitur.

n ¶ Sciuerit. ē. n. tēpus vtile a principio. lȝ ꝯtinuū in ꝓgreſſu. ⁊ de h̄ plene. no. ij. q. vj. anterioꝝ. ⁊ fit de momēto ad momētū cōputatio vt ibi. Et intelligo ſciuerit nō ſolū actū illū factū. ſȝ ꝑ illū ſe grauatū. Quid. n. ſi ſciui te electū. ⁊ poſt. x. dies ſciui ꝙ prius mihi d̄ illo beneficio papa prouiderat: adhuc infra. x. dies a die ſciētie ꝓuocabo. q: modo ſcio me grauatū ⁊ hoc ſonat hec littera.

o ¶ Debitā. ut ſi corā ſupiore excipiatur uel ceſſatio petat̄ uel his ſi.

p ¶ Aſſenſerit. ſciēter ꝓpter ea que. ſ. dixi. nil. n. tā ꝯriū cōſenſui ſicut error. ff. de iuriſd. o. iu. ſi ꝑ errorē. ⁊ intellige aſſenſerit etiā tacite de of. dele. gratū de his que fi. a ma. par. ca. ex ore cū ſuis ꝯcor.

q ¶ Obſiſtat. optime cōcordat. ſ. e. li. de reſti. in inte. c. ij.

r Appellatio. hoc no. guil. in ſpe. e. ti. §. qualiter aūt in prin.

s In ſcriptis. ſic. n. eſt appellandū ante ſniam. ⁊ a ſnia ex interual-

ſo quod dic ut no.ſ.e.ti.c.i.

a ¶ Iudici. Nota appellanduz coram iudice. de hoc per io. ij.q.vj. biduū ⁊ per her.ſ.e.ſuggeſtū. Indiſtincte teneas cū in iudicijs uel extra a iudice appellat̄ coram iudice appellādū.ſ.e.li.cordi.ſ.e. ut debitus. ibi coram codez iudice ⁊c. ⁊ hoc ſi pōt ipſius haberi copia ⁊ in publico non in hortis uel villa ſub urbana.ij.q.vj. biduū uel niſi inſtus metus appellātem excuſet.ſ.e.ti.c.vl. Si vō ſunt plures iudices. dic ut i cle. e.ti. ſi a iudicib⁹ io. an.

iudici a quo appellare uolebas: te porrexiſſe proponis nō poteſt: ex eo ꝙ coraz ipſo lecta non fuerit rō nabiliter impugnari.

Idem.

Si a iudice a quo propter grauamē quod tibi proponis illatum appellas ad docendum te fore grauatum ⁊ ad audiendaz reuocatiōem eiuſdem grauaminis ſi de ipſo docueris tibi terminus prefigatur nec coraz eo (cū ipſe per ſe id uidere habeat) hoc docere nec etiā tāquā corā iudice (cū p appellationē ſit ſuſpenſa ipſius iuriſdictio) cōparere teneris niſi ad hoc ſolū reuocationē ipſam audias: ſi eam duxerit faciendam: alias ſi nō ꝯparueris: ⁊ ipſe i termino grauamē reuocauerit cū effectu: poterit extūc libere in cā ꝓcedere: ac ſi appellatio

b ¶ Proponis. ⁊ ꝓbas.ſ.de conceſ. p̄ben.cuz ſuper queſtione. ut ergo dixi ſ.e.c.i. non eſt neceſſe ꝙ ſcptura appel.ſit auctentica: dūmodo poſſit ꝓbari. tutū eſt tamē ꝙ per notariuz de h̄ fiat ſcriptura publica: q2 quid continetur in charta difficile eſt probare.

c ¶ Lecta. videbat̄ ꝯ ar. eius qd̄ dicit̄ ſ.ti.ꝑx.c.vlt. in fi. cum ſuis concor. ſicut enim requiritur ꝙ ſnīa legat̄ p iudicē. nec ſufficit ꝙ in ſcriptis edatur ut ibi. ſic etiam videt̄ non ſufficere ꝙ appellatio in ſcriptis edat̄. niſi etiam legat̄ ſed non tanta ſolēnitas requirit̄ in appellādo quanta in diffiniēdo. alias ſequeretur ꝙ die feriato non poſſet appellari. ſicut nec diffinitiua ꝓferri ⁊ ꝙ appellās haberet ſedere ⁊ ſtare. ⁊ hec ſunt falſa. cū ergo decre. ut debitus ⁊ decre. cordi. h̄ ſolum requirant ꝙ aſſignetur uel exponat̄ cā ꝓbabilis vel in ſcriptis aſſignare antē ſit uerbis nutu teſtamēto uel codicillis. ff.d̄ uer. ſig. aſſignare. ff. de aſſi. liber. l.i.§. aſſignare. ergo ⁊ in ſcriptis aſſignādo ⁊ porrigendo iudici ſatiſfactū eſt iuri ⁊ facit ad hoc.ſ. de of. or. ſi canonici. ſicut.n. ibi ſufficit cām ceſſatiōis ſcribere ⁊ ſcripturā aſſignare ei cōtra quē ceſſat̄. ſic ⁊ hic in appellatiōe. ſic ⁊ olim dabat marit⁹ vxori ſue libellū repudij qd̄ ſufficiebat. lȝ nō legeret. de quo dicit̄ in ꝓemio decre. ꝓbatur hoc etiā. ij.q.vj. ſiquis libellos appellatorios ingeſſerit. ⁊.l. biduū. uer. ſiquis ipſius. ibi ⁊ ei libellos daret. Et qd̄ hic de appellatiōibus dicit̄ ⁊ de exceptiōibus itelligo. ut ſufficiat illas dare in ſcriptis lȝ nō legātur. ad hoc.ſ. de ꝓba. quoniam contra. io.

d ¶ Si a iudice. emanauit ad declaratiōem eoꝝ que no. her. ⁊ moderni.ſ.e.cum ceſſante. Et de iudice ordinario uel delegato ⁊ idem ſi eſſet arbiter iuris a quo poteſt appellari.ſ.e.li. de of. dle. ab arbitris.

e ¶ Grauamen. ſecus.n. ſi a ſnīa diffinitiua quā iudex reuocare nō pōt. functus eſt.n. officio ſuo ſemel iudicādo ſiue bene ſiue male. ff. de re iudi. iudex.ſ. de of. dele. in lrīs ⁊.e venerabilis. intellige igit̄ grauamen ſiue per interlocutoriā ſiue preter interlocutoriam inferatur.

f ¶ Per ſe. debet.n. eſſe de facto ſuo certus.ſ. de reſcrip. ab excōicato. C. de reſcin. ven. quiſquis. ueritas.n. cauſe appellatiōis ꝓbanda eſt coram iudice ap. vt.ſ.e. romana. ⁊.c. cū appellatiōibus. ergo nō corā iudice a quo appellat̄. ſaluo eo qd̄ dicit̄.ſ.e. ti. interpoſita.

g ¶ Teneris. ꝙ ſi compareat ⁊ coram iudice ipſo a quo appellauit d̄ grauamine doceat. nunquid ab ap. videtur receſſiſſe. videt̄ primo ꝙ ſic. per decre.ſ. de offi. dele. gratū.ſ. de teſti. cum ueniſſet. in quibus dicit̄. ꝙ ſi appellans poſt appellatiōem ꝓbatiōes inducit corā illo a quo appellauerat appellatiōi renūciat. Itez hec lrā dicit ꝙ p appella. ſuſpenſa ſit iuriſdictio iudicis. ſi ergo aliquid facit coram ipſo vt coram iudice. allegat cōtraria ⁊ ſic non auditur. ad hoc.ſ.e. ſollicitudinē. cū ſuis cōcor. Cōtra.ſ.eo. interpoſita. vbi dicit̄ ꝙ appellans poteſt ꝓbare ſi vult veritatē cāe corā iudice a quo appellat. Sed reſpondere pōt decre. illā locū habere ante appellatiōem. Satis credo ꝙ cū p actū iſtū ſemper intendat ad iudicis iuriſdictiōez declinādā ꝙ p hoc appellatiōi nō renūciat. ⁊ hoc ſonat littera que dicit hic non teneris nō dixit nec potes. ⁊ ſic etiā ſoluitur qd̄ dicit̄ de allegāte ꝯria cū iſta non ſint ꝯtraria. que ad vnū finē tendūt: ⁊ facit qd̄ dixi. j. de reg. iu. nullus pluribus. ad decre. gratū. ⁊ cum veniſſet. reſpōdet̄ ꝙ ille ꝓbationes fiebāt ſup p̄ncipali negocio. ⁊ iō bene renūciabat appellatiōi. q2 ꝯrius ſibi ſȝ hic ſecus. faciat ꝓ hac parte ꝙ iſte ꝓuocat⁹ eſt. ad hoc. ff. de cōdi. fur. ⁊ ideo in p̄n.ſ.d̄ excep. cum inter priorem. ⁊ accedāt que no. iij.q.iij. offeratur.ſ. de re iudi. inter monaſterium. ⁊ vtilius videtur negocia tali expediri cōpendio q̄ per exactā ſubtilitatē longo ꝓrogari diſpendio.ſ.ti.ꝑxi. abbate ſane in fi. p̄terea legitime tenet̄ cōparere ob id quod ſequit̄. ⁊ tn̄ cōparendo non renunciat appellationi.

b ¶ Effectu. effectualiter enim intelligēda ſunt uerba. ut.ſ. de cle. nō reſidē. relatum. cū ſuis ꝯcor. Hinc.n. eſt ꝙ nō ſufficit dicere ſe paratum reuocare. niſi reuocet ad hoc.ſ.d̄ eo qui mit. i poſ. cā rei ſeruā.c.i. ad hoc.ſ. tit. ꝑx. ad apoſtolice uer. eratq3 parata. Itez ſi grauamē fuit uerbale reuocatio ſufficiat v̄balis. ſi reale nō ſuffic̄ v̄balis niſi re etiam reuocet̄. io. an.

interpoſita non fuiſſet.

Idem.

A collatione beneficij: quā cōiter per epiſcopum ⁊ capitulum in tuum preiudicium factam eſſe ꝓponis: non ad ipſum epiſcopum (ſi in ea: ut prelatus interfuit) ſed ad ſuperiorem te oportuit appellare: alias ſi ut canonicus interfuiſſet in ea potuiſti appellar̄ licite ad eūdē

Idem.

Licet ab interlocutoria p quaz pacti uel preſcriptiōis aut alia principali negocio preiudicās uel iudicium nullum reddēs exceptio eſt repulſa non fuerit appellatū: ſi tamen a diffinitiua que poſtmodū etiam ultra decenduz promulgat̄ appellari cōtingat: poteſt in appellationis cauſa ipſiuȝ grauamen per interlocutoriam eandem illatū licite p appellationis iudicē emēdari

i ¶ Nō fuiſſet. q2 ceſſante grauamine ceſſare dȝ appellatio ut.ſ.e. cū ceſſante do. io. an.

k ¶ A collatione. h̄ no. hoſti. de exceſ. prela.c.i.

l ¶ Preiudiciū. alias appellar̄ nō licet. ij.q.vi. nō ſolent.ſ.d̄ elec. cū inter. R. ff. de ap. l.j.

m ¶ Prelatus. qd̄ preſumitur niſi aliud appareat. Et ſi qrātur quō cōſtabit. an ſit ibi ut prelatus an ſit ibi ut canonicus: Recitari ſolet.ſ.d̄ ꝯceſ. prebē. poſtulaſtis. ſi eſt i primo loco ⁊ ei primo ſcribitur tunc apparet eum eſſe ut epiſcopū uel caput. ſed qn̄ ſedet ⁊ ſubſcribit poſt archidiaconum uel alium qui ibidem preſit capitulo. tunc patet ipſum ibi eſſe ut canonicum. ad hoc. xvij. di.c. vlt. de ma. ⁊ obe. ſtatuimus.

n ¶ Superiorē. papam uel ꝓximum.ſ.e.ti. dilecti. vl.

o ¶ Canonicus.ſ. de conceſ. preben. poſtulaſtis. j. de preben. cum in eccleſia ne ſe. vacan.c.i. cum ſi.

p ¶ Potuiſti. ſi. xvij. di. multis. ubi de archiepiſcopo appellat̄ ad ſynoduȝ. cui tamen preeſt archiep̄us. ad idez. ff. quādo ap. ſit. l.i.§. ſolēt. ubi de ordinario ⁊ preſide appellatur ad preſidem. Et ꝙ dicit potuiſti. intelligo ⁊ debuiſti niſi appellaret ad papam: cum gradatim ſit appellandū.ſ.eo. dilecti. Puto tamē ꝙ ſi appellās hoc petit ipſe ep̄us habeat cām delegare cū ſatis ſit ſuſpectus ne uelit uenire contra factū ſuū. lȝ id fecerit ut alius ad inſtar eius qd̄ dicim⁹ de iudice a quo fuit appellatum qui efficit̄ iuriſdictiōis eius ad quem fuerat appellatū. de hoc. iij.q.vij.§. tria. uer. item ſi contra patrem.ſ. de elec. querelam in prima glo. ⁊ C. de appel. eos in principio.

q ¶ Licet. per appellatiōez interpoſitam a diffinitiua reuocari pōt interlocutoria principali negocio preiudicans alias non ⁊ determinatur hic altercatio inno. ⁊ hoſt. no. per. eos.ſ. de re iudi. ꝙ ad cōſultatiōem: ⁊.ſ. qd̄ me. cā. c. vlt. ⁊ inno. opi. approbatur.

r ¶ Pacti. de perpetuo non petendo vel ſimilis.

s ¶ Preiudicās. qd̄ in peremptorijs regulariter eſt videre.

t ¶ Reddens. ſicut exceptio falſi. ff. de in. lȝ.ſ. de excep. cum venerabilis.ſ. de ꝓcur. in noſtra. uel exceptio contra reſcriptum. qd̄ ab excōicato fuerit impetratum.ſ.e.li. de reſcrip.c.i. cū ſi.

u ¶ Non fuerit. ſecus ſi a repulſione fuiſſet appellatuȝ ſecūdo ⁊ ſuccubuiſſet appellans. quod dic ut in cle. eo. ti. cum a repulſione.

x ¶ Appellatū. ⁊ ſic videatur tranſiſſe in rem iudicatam.ſ. de elec. cuȝ dilecti in fi. de teſti. ſignificauerunt cum ſimili.

y ¶ Ultra decendium. hoc dicit vt maior ſit dubitatio. Dicebāt.n. quidā ꝙ ſi nō fluxerat decendiū cū appellauit a die interlocutorie: tunc reuocari poterat interlocutoria ⁊ repeti exceptio per ipſā reprobata. quaſi intelligat̄ ſuper diffinitiua ⁊ interlocutoria appellatū. Et impugnabat̄ hec opinio tali mō. certū eſt ꝙ aliter appellatur ab interlocutoria q̄ a diffinitiua. ⁊ etiā a diffinitiua cōtinēte plures articulos in vno pōt appellari in alio nō: de teſta. rainald⁹ cū ſi. ⁊ ob h̄ dicebāt ſecūdi. ꝙ exquo appellatū erat a diffinitiua. indiſtincte oēs exceptōes admiſſas ⁊ nō admiſſas. ſiue fuerit iterlocutū ſiue nō ſiue .x. dies fluxerint ſiue non repetere licebit. ⁊ videt̄ h̄ ſatis expreſſum. ff. de ap. l.i.§.i. ⁊ vlt. ⁊.l.ij. ⁊.iij. ⁊. ff. qn̄ ap. ſit. l.i. exquo.n. admittit̄ ad dicēdū ſup principali qd̄ eſt mai⁹: igit̄ ꝯ interlocutoriā qd̄ min⁹ eſt. veritas.n. ſemp eſt inuāda. Preterea iudex ap. ſuccedit in locū p̄ncipalis. l. cū apud. ff. iudi. ſol. ſȝ iterlocutoria nō trāſit in rem iudicatā quo ad iudicē p̄ncipalis cauſe. ḡ nec quo ad iudicem appellatiōis. quin dare poſſit licentiā exceptiōem repetendi. Inno. uero tenebat op. hic approbatā. Hoſt. dicebat ꝙ cū ſcḋm leges regulariter an̄ ſnīam nō appellet̄: oīa grauamina illata in cā habēt releuari p appellatōem interpoſitā a diffinitiua. Sed ſcḋm canones a qualibet interlocutoria. ⁊ quolibet grauamine pōt appellari: ⁊ ideo q̄tūcūq3 a diffinitiua appellet̄. firma manet intlocutoria. a qua infra. x. dies nō fuit appellatum.

z ¶ Appellari. infra. x. dies a die ſententie uel exquo ſciuit.ſ.eo. ꝯcertatiōi.

⁊ ¶ Emendari. ſicut.n. concluſio facta in p̄ncipali non parat preiudiciuȝ quominus noua iura poſſint in appel. cā ꝓduci.ſ. de teſti. fraternitatis. ⁊ de fi. inſtru. inter dilectos. C. de tempo. appel. per hāc. ita nec interlocutoria preiu-

dicium parat quominus uetera iura repeti poſſint ut hic. alias enim quid ꝓ deſſet ſuper diffinitiua appellaſſe?

a ¶ Non parat. ſicut eſt videre in dilatorijs uel in condemnatiōibus expenſarum ſuper eo ꝙ in exceptione ſuccubuit: uel propter aliam cauſam ſimilem.

b ¶ Uel. repete: ſuper eo quod no.

c ¶ Appellatū ab ipa. Quid ſi lata tali iterlocutoria iudex ſtatim vult ꝓcedere in cauſa petit pars contra quam lata eſt interlocutoria non procedi ifra. x. dies. ut ꝺliberet an ab ipſa interlocutoria appellare velit necne: querit an ſit audienda. Et videtur ꝙ ſic: q: beneficiū iuris ⁊c. xxviii. di. de his. j. de reg. iu. indultum: cū ſuis concor. ad hoc optie facit. ij. q. vi. anteriorū vbi dicitur ꝙ. x. dies dantur ad appellandū. vt liceat ifra ipſum ſpatium pleniſſime deliberare. an appellandum ei ſit uel quieſcendum. ſed iſte litigando ⁊ ꝓcedendo ſuper principali ſic pleniſſime deliberare non poteſt. So. dico ꝙ non eſt audiēda ⁊ hoc no. guil. in ſpe. ti. de ap. §. reſtat viderꝰ in fi. ⁊ eſt eius ratio: q: quo ad iudicem non tranſit in rem iudicatam ſententia: ⁊ ideo cum poſſit eam reuocare: non omittat proceſſum ⁊ in hoc dicit in priuata ſua examinatione omnes rectores bonon̄. concordaſſe. ⁊ vide euidentē rationem. ſi cōtrarium diceres nunꝙ eſſet litium finis. in qualibet enim interlocutoria termini aſſignatiōe uel iudicis actu diceret pars quieſcatis per. x. dies ut deliberet an uelim appellare. qđ eſſet abſurdum.

d ¶ Interiectam. intelligo etiā ſi infra. x. dies a die ipſius interlocutorie a diffinitiua fuerit appellatum ꝓpter rationes quas dixi. ſ. in glo. hoc dicit in p̄ncipio.

e ¶ Reuocari. iudex ergo in quem ex appellationis virtute principale negocium tranſit. de his que principale non impediunt intromittere ſe non debet.

f Clerici. clericus ioculator āno uel tertio monitus nō deſiſtens ipo iure ꝑdit priuilegium clericale. Et emanauit ad declaratiōnē ⁊ approbationem eoꝝ que de quadā equitate dicebat hoſt. ſ. de ſen. ex. perpendimus. in ſumma eo. ti. §. quis poſſit. uer. quid. ⁊ dicebat bonum eſſe ſi papa hoc determinaret ⁊ tempora limitaret.

g ¶ Dignitati. Nota ꝙ clericatus eſt dignitas. ad idem. iiij. di. deniqꝫ. vbi de hoc. ⁊ de cle. nō reſi. c. iij. Si ergo detrahunt dignitati merito priuilegiū perdere debent. quod non perſone ſed dignitati ꝯfertur. ut. ſ. de fo. compe. ſi diligenti. ⁊ de ſen. ex. contingit.

h ¶ Ioculatores. quaſi ioci latores in publicum. ſ. eo. ti. cum decorem. faciūt enim ſpectaculum ꝓprij corporis. ad hoc. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. fi. in occulto tamen uel infirmitatis uel alterius honeſte rei cauſa. aliquid ioci facerꝰ non reprobatur. ⁊ facit quod no. io. de citthariſtis ⁊ his qui uarijs vtuntur inſtrumentis. lxxxvi. di. donare in. i. glo.

i ¶ Goliardos. vulgare gallicoꝝ. io. an.

k ¶ Bufones. vulgare tuſcoꝝ. io. an.

l ¶ Annum. ad hoc. j. de here. cū contumacia. ſ. de regula. ſtatuimus in auc̄. de ſanc. epi. §. interdicimus. col. ix. ⁊ hoc eſt ius noui. cū alias niſi monitiōe trina premiſſa fuerint incorrigibiles inuenti non perdant priuilegiū clericale. ut. ſ. de ſen. ex. in audientia. ⁊ c. contingit. ij.

m ¶ Ignominioſam. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. ignominioſe. ⁊. §. fi. cū ergo talibus ignominioſis artibꝰ clerici intenderꝰ nō debeāt ⁊ mimis ioculatoribꝰ ⁊ hiſtrionibus. ſ. e. clerici. i. rn̄ſo. multo minus ea exercere debēt. ad h̓. xliiij. di. non licet. ubi dicitur ꝙ non licet clerico tabernam ingredi multo minꝰ tenere. vtilitas ergo vite tales non patitur priuilegio gaudere. C. de adul. que adulterium in fi. ſ. de apoſt. c. i. xlvi. di. clericū ſcurilem. ne cle. uel mo. c. ij.

n ¶ Breuiori. Nota infra annum dici breue tempus. poſt annum longum uel uetus. ad hoc. xxxv. q. viij. c. i. vbi de hoc. ⁊. ſ. de uer. ſig. quid per nouale.

o ¶ Moniti. hoc de ueteri iure. Sed per quem monebuntur? Dic ꝙ per ſuū prelatum vel iudicem. ut. ſ. de ſen. ex. in audientia. ibi ſi a prelatis ſuis ⁊c̄. ⁊ c. cōtingit. ij. ibi ſi a te tertio.

p Careant. repete ipſo iure.

q ¶ Omni. hoc dicit q: multiplex eſt clericorum priuilegium. quod dic ut dixi ſ. de biga. altercationis. ubi eſt idem verbum.

r Clerici. Si clericus coniugatus ferat habitum ⁊ tonſuram clericali priuilegio gaudet. alias non ⁊ fuit tracta de fine cuiuſdam extrauagantis que incipiebat ad quorundam. Et emanauit ad declarationem eorum que no. xxiij. di. clerici in. i. glo. ⁊. e. ti. ioānes. io. an.

Ubi uero iterlocutoria ſuper eo ꝓfertur quod non[a] parat preiudiciū negocio principali: uel[b] iudicium nullum reddit: niſi fuerit appellatum[c] ab ipſa per appellationē a diffinitiua poſtea interiectā[d] grauamē illatū nequaquam poterit reuocari[e]. Bonifacius octauus.

Explicit ſecūdus. Incipit tertius. De uita ⁊ honeſtate clericorum.

Clerici[f] qui clericalis ordinis dignitati[g] nō modicum detrahentes ſe ioculatores[h] ſeu goliardos[i] faciūt aut bufones[k] ſi ꝑ ānū[l] artē illam ignominioſā[m] exercuerūt ipſo iure ſi aūt tpe breuiori[n] ⁊ tertio moniti[o] nō reſipuerint: careant[p] omni[q] priuilegio clericali. Boni. octauꝰ.

De clericis coniugatis Rubri.

Clerici[r] qui cum unicis[s] ⁊ uirginibus[t] cōtraxerunt[u] ſi tonſuram ⁊ ueſtes[x] deferant clericales priuilegiū retineāt canonis[y] ab Inno. papa ſecūdo predeceſſore nr̄o editi in fauorē totius ordinis clericalis[z]. Et cū iuxta pariſienſe conciliū[τ] nullꝰ clericus diſtringi: aut cōdemnari debeat a iudice ſeculari preſēti declaramus[ꝯ] edicto: huiuſmodi clericos ꝯiugatos[ꝝ] pro cōmiſſis ab eis exceſſibus uel delictis trahi nō poſſe criminaliter aut ciuiliter ad iudicium ſeculare: nec ab ipſis ſecularibus iudicibꝰ eos debere perſonaliter uel etiā pecuniariter: ne ꝑ unā uiā ꝯcedaꝰ eiſdem iudicibꝰ: quod per aliā denegatur[a] ꝟllatenꝰ condēnari. ¶ In ceteris[b] autem uel niſi ut premittitur tonſuram uel ueſtes deferāt clericales etiā in premiſſis[c] eos gaudere nolumus priuilegio clericali[d]. Boni. octauus.

De clericis nō reſidentibus in eccleſia uel prebenda. Ru.

Conſuetudinem[e] que in quibuſdam partibus inoleuit:

s ¶ Unicis. q: ſi bigami eſſent omni priuilegio clericali exuti cēnt nec poſſunt etiam portare tonſuram. ſ. e. li. de biga. altercatiōis.

t ¶ Uirginibus. ſecus ſi cum corruptis uel viduis contraxiſſent: ⁊ eas cognouiſſent. ut. xxxiiij. di. valentino. ⁊ rationem quare virginitas in mulieribꝰ requiraꝰ quo ad h̓ potiꝰ ꝙ̄ in viro? querꝰ de bigamis debitū i gl. pe.

u ¶ Contraxerunt Nota p̄ opiniōe hugo. ⁊ hoſt. ꝙ mulier debeat eſſe deſponſata in virginitate. vnde ſi primo deflorauit quiſ mulierem ⁊ poſtea cū illa contraxit nō videtur ꝙ promoueri poſſit. ad h̓. xxx. q. v. q̄lis vbi ꝺ h̓. ⁊ xxxij. di. nēo. Preterea carnis cōmixtio conformitatem ꝺſignat humane diuineqꝫ nature. que per incarnationis myſterium fuit in utero virginali. cōtracta. oportꝫ ergo ꝙ ꝯſummatio que illud deſignat fuerit facta in vtero v̓ginali ꝙ ſi ante illā corrupit eſſe nō poteſt. ⁊ bene facit ad hoc. xxxiij. di. maritum. Sed contrarium credo ſm̄ tācr. ⁊ goſ. qui hoc no. i ſumma huius tit. de biga. §. item quid ſiquis. licet Ber. contrarium not. de cleri. coniuga. ſane. ⁊ Bar. brixi. in queſtione dominicali q̄ incipit. quis cognouit virginem. ⁊ Ber. ſ. de biga. debitum in glo. vlt. tum quia non diuiſit carnem ſuam in plures. ut ibi. tum quia ſequens matrimonium fingitur preceſſiſſe. ut ſupra qui fi. ſint legit. tanta.

x ¶ Ueſtes. xxj. q. iiij. omnis iactantia? ⁊ per totam queſtionem ⁊. ſ. de vi. ⁊ hone. cleri. clerici.

y ¶ Canonis. xvii. q. iiij. ſiquis ſuadente.

z ¶ Clericalis. huic ergo fauori clericus renunciare non poteſt. de ſen. excom. contingit. j. de foro compe. ſi diligenti. Sed nunquid talis clericus ſi habebat reſcriptum ad vacaturam antequam contraheret. mortua tali vxore ſi poſtea vacat illa prebenda. poteſt illā petere? Terminauit. Bar. brixi. in princi. queſtionum ſuarum queſtione que incipit. quidam impetrauit ꝙ non. quia contrahendo matrimonium renunciauit per ipſum factum ⁊ animū depoſuit ⁊ hoc eſt verum. nam tunc etiā perdidiſſet ius in re. multo fortius ergo ad rem ſm̄ ea que no. ſ. eo. c. i. ad hoc. j. de conceſ. preben. c. vlti. Item contrahendo uoluit perpetuo adherere vxori. xxxii. q. ij. ſolet. ſ. de condi. ap. c. vlt. ⁊ eligendo alterum de contrarijs alteri renunciauit ſupra eo. li. de poſtul. c. vno. de elec. vt quis duas ad hoc j. e. c. vbi dicit in ceteris ⁊c̄.

τ ¶ Concilium. ſupra de foro compe. c. ij. quod habetur pro palea. xi. q. i. c. ij.

ꝯ ¶ Declaramus. ex hoc ⁊ ſuperioribus nota approbatam opinionem io. no. xxiij. di. clerici. ⁊ reprobatam opinionem. Bar. brix. ibi no. qui dicebat ꝙ clericus coniugatus in nullo poterat priuilegio gaudere. quantūcunqꝫ in habitu ⁊ tonſura incederet. quomodo ergo reſpondebitur ad decre. ſ. e. ioannes. triplex eſt ſolutio. prima ē ꝙ ex ſola delatione tonſure ſine habitu non retinet priuilegiū. uel ibi cum vidua uel corrupta contraxerat vel aliam uxorē habuerat vel quia hoc eſt diuinare. dic tertio ⁊ verius ꝙ de alio priuilegio loquitur ⁊ ſic concordat vt. j. e. §. in ceteris autem.

ꝝ ¶ Coniugatos. deferentes tonſuram uel habitum. ut. j. dicitꝰ.

a ¶ Denegatur. j. de reg. iu. cum quid vna. cum ſuis concor. ibi vide de hoc. io. an.

b ¶ Ceteris. vt priuilegio quod habent ne vexentur exactionibus uel collectis. C. de epiſ. ⁊ cle. l. ij. ſ. de vi. ⁊ hoſta. cleri. c. vlt. io. an.

c ¶ Premiſſis. priuilegio ſcilicꝫ canonis inno. priuilegio concilij pariſienſis.

d ¶ Clericali ⁊ ſic intelligatur decre. ſ. e. ioannes.

e Conſuetudinem. diſtributiones quotidiane ſolum preſentibꝰ qui interſunt diuinis dari debent conſuetudine non obſtante Et qui aliter illas receperint non faciunt illas ſuas. ⁊ idē de diſtributionibus que dantur pro anniuerſarijs defunctorum ⁊ ꝓbatur huius decre. dictum in fi. per decre. ſ. de preben. licet.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

De vita et hone(state) cleri(corum)
De cleri(cis) coniugat(is)
De clericis non resid(entibus)
De prebendis et digni(tatibus)

qua canonici ⁊ alij bñficiati ſeu clerici cathedraliũ ⁊ aliaꝝ collegiatarũ eccleſiaꝝ diſtributiones[a] quotidianas: que alias manualia[b] beneficia ſeu uictualia[c] nũcupãtur: ⁊ tãtũ reſidẽtib⁹ tribuũt: qualitercũqꝫ in ciuitatib⁹ ſeu alijs locis in quibus ipſe conſiſtũt eccleſie ſint pñtes[d] lꝫ diuinis officijs nõ interſint ex integro pcipiãt: ac ſi ꝯtinue ipſis eccleſijs in eiſdẽ officijs deſeruirent penitus improbãtes[e] ſtatuimus ut diſtributiones ipſe quotidiane in quibuſcũqꝫ rebus ꝯſiſtãt: canõicis ac alijs beneficiatis ⁊ clericis eccleſiarũ ipſaꝝ[f] qui eiſdẽ officijs in ipſis eccleſijs affuerint[g]: tribuãt iuxta eccleſie cuiuſlibꝫ ordinationẽ[h] rõnabilem iam factam ſeu etiam faciẽdã. Qui uero aliter de diſtributõibus ipſis quicquã receperit: exceptis illis quos infirmitas[i] ſeu iuſta ⁊ rõnabilis corporalis neceſſitas aut euidens eccleſie utilitas[k] excuſaret: rerũ ſic receptaꝝ dominium non acquirat nec faciat eas ſuas[l]: imo ad omnium reſtitutiõem: que ꝯtra huiuſmodi noſtram conſtitutiõem receperit[m] teneatur. ¶ De diſtributionibus etiam pro defunctorũ anniuerſarijs largiendis idem[n] decernimus obſeruãdũ. ¶ Te. iiij.

De prebendis ⁊ dignitatibus.

Suſcepti[o] regiminis nos cura ſollicitat: ut utilitatibus ſubiectorum in illis precipue per quaſ animarum[p] ſaluti conſulitur nunc nouorũ editione iurium nunc antiquorum innouatione[q] ſollicite ꝓuidere curemus. ¶ Sane fuit olĩ per ſe. apo. prouide cõſtitutũ. ut dioceſani locorum ad preſentationem religioſorum[r] nullum ad aliquam eccleſiã recipiant. niſi tantũ ei de prouentibus ipſi⁹ eccleſie corã eis fuerit aſſignatũ[s]: unde iura epiſcopalia poſſint ſoluere[t]: ⁊ congruã ſuſtentationem habere. ¶ Verũ ſicut nobis querela multorum frequenſ inſinuat: religioſi exempti[u] de prouẽtib⁹ parrochialium eccleſiarum in quibus ius obtinet patronatus: ſeu rectorum preſentatio pertinet ad eoſdem: tantum percipiunt annuatim ꝙ rectores eccleſiarum ipſarũ nõ poſſunt de reſiduo commode ſuſtẽtari[x] ⁊ epiſcopalia iura perſoluere: ac alia incumbentia eis onera[y] ſupportare: propter quod ſepe contingit ꝙ nõ iueniũt pſone idonee que huiuſmodi eccleſias uelint recipere. Sicqꝫ frequẽter minuſ idoneis cõferũt: ex quo pericula iminẽt aiaꝝ[z]. Nos itaqꝫ uolẽtes ſuper hoc ſalubre remediũ adhibere preſenti decreto ſtatuimus ⁊ mãdamuſ ꝯſtitutionem huiuſmodi quo ad oẽs patronos eccleſiarum religioſos tam exẽptos quã nõ exẽptos ⁊ alios[⁊] inuiolabiliter obſeruari ꝯſuetudine[ꝯ] ꝯtraria non obſtante. ¶ Idem.

Licet[ꝝ] eccleſiarũ perſonatuũ dignitatuꝫ[a] aliorũqꝫ beneficioꝝ

a ¶ Diſtributiões. ſ. de preben. licet.
b ¶ Manualia. vt. ſ. de uer. ſig. olim.
c ¶ Victualia. ſ. eo. dec erero.
d ¶ Preſentes. quid enim prodeſt preſentia in loco ex quo diuinis nõ adſunt ꝓpter que ſunt beneficia conſtituta.
e ¶ Improbantes. licet igitur de ꝯſuetudine corpus prebende oberi poſſit abſentibus. qui diuinis non interſũt ſ. de conſ. cũ [illegible] ſecus in diſtributionib⁹ quotidianis vt hic.
f ¶ Ipſarum. cathedralium uel collegiatarum.
g ¶ Affuerint. Nõ ꝙ ſiquis impetrat ꝙ in abſentia percipiat prouẽtus ſuoſ ac ſi preſens eſſet. diſpenſatio hec facit eum reputari ꝓ preſente. ſed non ꝓ intereſſente diuinis officijs. ſed ſi preſens eſſet ⁊ officijs non intereſſꝫ has diſtributiones non perciperet ut hic. ergo nec diſpenſationis vigore pciperet. ſꝫ ſi diceretur in gratia ꝙ pciperet ac ſi preſens eſſet ⁊ diuinis officijs intereſſet. tunc ſecus rõne predicta. ſit igit impetrans in hoc cautus vt ſm hanc formaꝫ impetret ſi poteſt.
h ¶ Ordinationem vtputa ꝙ tantũ detur ei qui intererit in miſſa. ⁊ tantũ ei qui intererit in matutino. ⁊ ſic de ſingulis horis.
i ¶ Infirmitas. que a celebratiõe diuinoꝝ excuſat. ut. ſ. de pben. ſignificatũ. alias clerici ad oẽs horas tenentur. quod dic ut: ſ. de celebra. miſ. c. i.
k ¶ Utilitas. hec duo ſolent diſpenſationem inducere. ſ. de preben. expoſuiſti. Et ſignatur huic cõtra. ſ. e. li. de elec. cũ nõ deceat. vbi illi qui proſequũtur vtilitatem eccleſie ⁊ diſtributiones nõ pcipiunt So. canonici non tenẽtur eas talib⁹ ꝯcedere ut ibi. tñ ſi cõceſſerint illi nõ teneñ ad reſtitutiõem vt hic. Alij dicũt hoc loqui in pñtibus illud in abſentib⁹. ut pñtes qui ꝓſequũtur vtilitatẽ eccleſie diſtributiones percipiant. abſentes non ut ibi. primũ credo.
l ¶ Suas. õ his ergo nõ põt fieri elemoſyna. qõ dic ut no. xiiij. q. v. in ſumma. ⁊. ſ. de deci. ex tranſmiſſa. Quid ſi illi quoꝝ lucro predicta cedebant remittãt nunquid eſt canonic⁹ abſolutus: ſanis videt ꝙ ſic. inſti. de re. di. §. per traditionẽ cũ hic nõ ſit additũ remiſſiõeꝫ nõ ꝓdeſſe. ut. ſ. de reſcrip. ſtatutũ. §. ante pe. ⁊. j. õ cenſi. exigit in fi.
m ¶ Receperit. dicũt quidã etiã in preteritũ ut ſic conſtitutio iſta preterita cõprehẽdat. maxime cũ videat ius antiquũ. ſ. de prebẽ. licet. Sed ꝯtrariũ credo. tũ ex eo ꝙ ſupra dixit ſtatuim⁹. tum ex eo ꝙ dicit hic ꝯtra hãc noſtrã ꝯſtitutiõem ⁊c. Sꝫ qui ante hãc ꝯſtitutionem recepit cõtra hãc cõſtitutiõem nõ recepit. qꝛ pena legis ex tẽpore legis. xxxii. q. iiij. dixit ſara. preterea lꝫ ſtatutũ eſſet has diſtributioeſ ſolũ his qui diuinis interſunt officijs dari nõ tamẽ erat expreſſe ſtatutũ ꝯſuetudinẽ ꝯtrariã nõ valere. Item nec pena addita qõ facit conſtitutio hec. Sed quid diceſ de eccleſijs que nõ habẽt aliquo modo diſtinctas prebendas. ſꝫ tãtũ ſingulis dieb⁹ dant cuilibet pro victu tot libre panis tot menſure vini: ⁊ ſic de ſingulis: Credo ꝙ de illis nõ loquat decre. cũ ille potius ſint prebende ꝙ diſtributiões. alias eſſꝫ canonica ſine prebenda in talibus eccleſijs. qõ eſſe nõ debet. i. q. iij. ſiquis. ſ. de preben. relatum. ⁊ hoc optime ꝓbat iudicio meo decre. de uer. ſig. olim certuꝫ eni eſt ꝙ quotidiane diſtributiões nõ dant abſẽtib⁹ etiã in theologia ſtudentib⁹ uel priuilegiatis. ut in predi. decre. licet. ⁊ tamẽ in talib⁹ eccleſijs dant tales priuilegiatis abſentib⁹. ut in predic. decre. olim qui uerus eſt decre. intellect⁹. alias nulla ibi eſſet decre. ratio. niſi qꝛ ita placuit pape. ⁊ ad hoc facit quod no. Ber. in predicta decre. licet de preben. plus dico ꝙ in eccleſijs in quibus ſunt diſtincte prebende. ⁊ poſtea eſt menſa cõis groſſa. ⁊ poſtea diſtributões: ſolũ in his diſtributõibus. ⁊ non in illa menſa groſſa locũ habeat hec decre. ⁊ ita fuit ꝯſultuꝫ i eccleſia bonoñ. ⁊ hoc ſonat verbum quotidiane. ⁊. ſ. duꝫ dixit que tantum reſidentib⁹ ⁊c. Sed quid dices ordinatio ẽ in eccleſia qui vadit ad talem horam tantum habebit ⁊c. vadit canonic⁹ ad horam principaliter pro denario. nũquid ſimoniã cõmittit videt ꝙ ſic arg. de ſimo. ſuã nobiſ. ⁊. c. ſicut pro certo. Cõtra. ſ. de pben. ſignificatum. So. dic ſm hoſt. qui hoc no. de uer. ſig. olim. ꝙ tales non cõmittũt ueram ſimoniã cuꝫ nulla expreſſa pactio intercedat: peccãt tamen grauiter ⁊ mentalem ſimoniã cõmittũt ⁊ per penitentiã ſatiſfaciunt ſ. de ſimo. tua nos. ⁊. c. vlt.
n ¶ Idem. ſ. ꝙ hi qui non interſunt nil habeant ⁊ conſuetudo contraria non valeat ⁊ recipiẽtes ſine iuſta cauſa ad reſtitutiõem teneantur.
o Suſcepti. ad pñtationeꝫ religioſoꝝ etiam exemptoruꝫ non debent in eccleſijs ipſorum rectores inſtitui. niſi primo tantum eiſdeꝫ aſſignetur. vnde incumbẽtia onera ſubire poſſint ⁊ ꝯgrue ſuſtentari. nec valet ꝯtria cõſuetudo. Et diuide in quatuor partes. In prima arengat In ſecunda antiquaꝫ conſtitutiõem recitat. In tertia ipſius iuris tranſgreſſionẽ. In quarta ponit reuocatiõem ⁊ extenſiõem ipſius ⁊ contrariam conſuetudinem dãnat.
p ¶ Animarum. ſ. e. li. de cõſti. c. ii. j. de ſepul. c. i.
q ¶ Innouatiõe. nũc antiquorum declaratiõe. ſ. e. in proe. huius li. ad fi. exordij.
r ¶ Religioſoꝝ. de monachis ſtatutũ fuerat. ſ. eo. de mõachis. de alijs religioſis eadem ratione. idẽ dicebamus per decre. ſ. eo. auaricie. ⁊. c. in lateranẽſi.
s ¶ Aſſignatũ. quod per eos diuinũ augeri uel diminui non poterit. dicit archi. ſ. e. auaricie. ⁊ habent circa hec prouidere dioceſani etiam quo ad exemptos. vt in cle. de ſup. neg. prela. qꝛ regulares.
t ¶ Soluere. hoſpitalitateꝫ tenere vt in predicta. decre. de monachis ⁊ dic ut ibi. ⁊. xxxi. q. i. c. i.
u ¶ Exempti. eccleſia tamẽ cũ populo non erat ibi exempta. alias non intromitteret ſe epiſcopus. ſ. de priuile. quoniã. ⁊ de ſup. neg. prela. ſicut hodie. ſecus vt in cle. c. ii. qꝛ regulares.
x ¶ Suſtentari. forte dimittebant quartam quarte. i. ſextamdecimam decimarum. ſ. eo. ti. extirpande. in prin. nolebant ꝙ eis generaretur podagre. de cõſe. di. v. legimus quoſdam. notauerunt autem Tan. ⁊ goff. ⁊ her. ſ. eo. de monachis. ꝙ ſi monachi hanc portiõem aſſignare nollent. elapſis ſex menſibus epiſcopus ordinaret eccleſiam. allegant decre. de ſup. neg. prele. ſicut hodie. dioceſanus ad hanc aſſignationem faciendam ſtatuet eis terminũ infra quẽ ſi non fiat. preſentatum admittet ⁊ poſtea faciet hanc aſſignationeꝫ in qua taxanda in pluri uel minori non debet excedere. quod dic vt in cle. de iurepatronatus vt conſtitutio.
y ¶ Onera. hoſpitium receptionis nunciorum apoſto. ſedis. ⁊ ſimilia. io. an.
ꝫ ¶ Animarum. quarum regimen eſt ars artium. ſ. de eta. ⁊ qua. cuꝫ ſit. eſt. nã anima precioſior corpore. xii. q. i. precipimus. io. an.
⁊ ¶ Alios. clericos intelligo. qꝛ laici nihil percipiunt. ſ. de iurepa. preterea. ⁊ ſic etiam intelligitur. ſ. e. ti. extirpande in prin. io. an.
ꝯ ¶ Conſuetudine. cum enim animabus ſit periculoſa. ut ſupra probatum eſt ergo extirpanda ſupra eo. extirpande de conſue. c. vltio. ⁊ de hoc ibi plene. Ioan. and.
ꝝ Licet eccleſiarum. beneficia vacantia in curia alius ꝙ papa conferre nõ põt. quod ſi fecerit irrita eſt collatio.
a ¶ Dignitatum. quid de epiſcopatibus nũquid cõprehendũtur hac conſtitutione: ſatis videtur ꝙ non. quia ea que ſpeciali nota ſũt digna niſi ſpecialiter

notentur neglecta intelliguntur.ff. de iniur.item apud.§.hoc dictum.j.e.ti. quāuis.j.de ſen.ex.quia periculoſum.cuꝫ ſi.⁊ facit.ſ.de procu.c.vlt.⁊ quod ibi dixi.ſ.de fi.preſby.c.i.eſt enim non dignitas ſed dignitatum culmen.ſ.c. venerabilis.⁊.c.cum olim.⁊ hoc ſeruat curia.que reſeruationes in his cū va- cant facere conſueuit.quod etiam interdum in abbatijs facit ⁊ ſic per iſtam comprehendātur ſolum pro- uiſa per conc.laterañ.nō per generale.ſ.de electio.ne pro defectu ad hoc.ſ.de conceſ. preben.dilectus.io.an.

a ¶ Pertinere.xxiij.di.omnes ⁊ vide quod dixi.ſ.eo.li.de elec.quāꝙ do.io.an.

b ¶ Uacaturis.qd alius non pōt.ut.ſ.de conceſ.preben. c.ij.etiā legatus de latere pa pe.ut.ſ.e.ti.dilectus filius.t.

c ¶ Apud ſedem.que dicant̄ apud ſedem ipſam vacare.di cetur.j.c.preſenti.

d ¶ Conſuetudo.pꝫ ex facto ſ.de accu.accedens.

e ¶ Statuimus.fit ergo d ſpe ciali cōſuetudine ius cōe.ſic ſ.de clandeſ.deſpō.cum in- hibitio ⁊ eſt ſi.de fideiuſ.ꝙ quibuſdam.de priuile.ꝙ nō nullis.allegat̄ tamē ro.ec.cō ſuetudo pro iure.ſ.de cōſti. ex litteris.

f ¶ Sedem ipſam.non vacan teꝫ.alias parrochiales eccle ſie conferuntur per illos ad quos collatio pertinet.quod dic ut.j.e.ſi apoſtolica.

g ¶ Uacare.an beneficiuꝫ di catur in curia vacare cū duo bus ibi ſuper eo ſibi collato litigantibus alter morit̄ uel uterqꝫ.dic ut in cle.vt li.pē. ſi duobus.

h ¶ Collatio.nil dixit de pñ- tatione.vnde ſepius reperi- tur receptum in curia.papaꝫ ꝑ hoc nō cōferre beneficia q̄ pertinēt ad preſentationē lai corum.Sed eadem ratione non cōferret que pertinēt ad pñtatiōem eccleſiarū uel mo naſterioꝝ uel monachorum ſ.c.ꝓx.pro hac parte facit.j eo.ti.cum in illis.§.cum autem.ad hoc.ſ.de iurepa.cum dilectus.ſed per lit teram que.ſ.dicit quacunqꝫ auctoritate.⁊ per id quod dicit prouiſo.ſatis vi- dentur comprehendi predicta.

ecclesiaſticorum plenaria diſpoſitō ad romanum noſcatur pontificeꝫ ꝑ tinere[a]:ita ꝙ non ſolum ipſa cū ua- cant:poteſt de iure conferre ueruꝫ etiam ius in ipſis tribuere uacatu- ris[b].collationem tamen eccleſiarū perſonarum dignitatuꝫ ⁊ beneficio rum apud [c]ſedem apoſto.uacantiū ſpecialius ceteris antiqua conſuetu do[d] romanis pontificibus reſerua- uit.Nos itaqꝫ laudabilem reputā tes huiuſmodi conſuetudineꝫ ⁊ eā auctoritate apo.approbantes ac ni hilominus uolentes ipſaꝫ inuiola biliter obſeruari eadem auctorita- te ſtatuimus[e]:ut eccleſias dignita- tes perſonat⁹ ⁊ beneficia que apud ſedem[f] ipſam deinceps uacare[g] con tigerit:aliquis preter romanū pon tificem quacunqꝫ ſuper hoc ſit au- ctoritate munitus:ſiue iure ordina rie poteſtatis ipſorum electio ꝓui ſio ſeu collatio[h] ad eum pertineat: ſiue litteras ſuper aliquorum pro- uiſiōe generales uel etiā ſpāles ſub quacūqꝫ forma uerboꝝ receperit: niſi ei ſit ſuper conferendis eiſdem in curia romana uacantib⁹ ſpālis ⁊ expreſſa[i] ab ipſo pontifice ſūmo au ctoritas attributa:conferre[k] alicui ſeu aliquibus nō preſumat.Nos enim ſi ſecus actum ſeu attentatum fuerit decernimus irrituꝫ ⁊ inane.

Gregorius decimus in concilio generali lugduñ.

i ¶ Expreſſa.Nota vnum caſū in quo uacat prebenda in eccleſia.⁊ ille ad quē ſpectat prima vacatura.non conſequitur illam.alium habes.j.de rerum per- mu.c.vno.

k ¶ Conferre.infra menſem a die uacatiōis numerandum.quia poſt illū poſ ſunt ea conferre.quod dic ut.j.c.ꝓx.

l ¶ Statutū.Si papa beneficia vacantia in curia non conferat infra menſeꝫ a die vacatiōis illi ad quos collatio pertinebat poterunt illa conferre.

l ¶ Statutum.ſ.c.proximo.

m ¶ Curia.⁊ ſic idem eſt dicere in curia.qd apud ſe.apo.vt.ſ.c.ꝓxi.⁊ quādo ibi vacare dicantur.videbis.j.eo.preſenti.

n ¶ Moderandum.hoc artationē reſpicit.non augmentū.ſ.de uer.ſig.c.vlt.

o ¶ Menſem.de huiuſmodi cōputatione dicitur.ſ.e.li.de elec.ꝙ ſit.

p ¶ Numerandum.Eſt ergo expreſſū iſtud tēpus nō a tpe ſcientie ſꝫ vacatio nis currere.lꝫ videatur ꝯtra.de cōceſ.pben.q꞉ diuerſitatē ad fi.ſ.de ſupplē. neg.prela.lꝫ.io.n.qui neſcit ptātem experiendi nō habet.ij.q.vi.biduū.ff.de calum Lannus.⁊ hoc tenuit hic guil.Sed ꝯtrū credo ſm gar.quia hoc ſtatu tum fuit in fauorem eccleſiaꝝ ne contingeret beneficia diu vacare.non auteꝫ in odiū ſūmi pōtificis negligētis.q꞉ tūc nō niſi a tempore ſciētie curreret ꝑ- ſcriptio.vt in cōtrarijs.Item per hanc reditur ad ius cōe.extendenda ē igit̄ vt de facili ad ſuam naturā redeat.xxxv.di.ab exordio.ff.de pac.ſi vnus.pre ſertim vbi ſtatuēs ꝯ ſe ſtatuit.alias.n.quare non ſic expreſſiſſet a tpe ſciētie: de deci.ad audientiā.ad hoc.j.de reg.iu.cōtra eū qui.Unū ſcias lꝫ iſtd tēp⁹ currat ignorāti.nō tamē ſedi vacanti.qd ſatis ꝓbatur.j eo.ſi apoſtolica.ſi.n. ibi ſpālis eſt caſus.ergo ipſius ꝯriū eſt regulare.⁊ eſt rō q꞉ hoc reperimus ex preſſum.ſed illud nō.Et ſic no.ſpālia in hoc caſu.Primū ꝙ cū in alijs detur maius tēpus.ſ.de conceſ.preben.c.ij.hic datur ſolum mēſis.Secūdū ꝙ iſtd tēpus currit ignorāti.Tertiū ꝙ non fit ꝯputatio de momento ad momētum ſed dies vacationis nō cōputat̄ in menſe.⁊ hoc patet dum dicit a die ⁊c.⁊ ſi. ſ.de excep.pia.de reſti.ſpo.frequens.Quartuꝫ ꝙ cum alias cōiter poteſtas

deferatur ad ſuperiorē.hic redit ad inferiorem.⁊ hoc facit impoſſi bilitatis caſus.ad h.ſ.de elec.lꝫ i ſi.⁊.ſ.eo.ti.indemnitatibus in ſi.

q ¶ Per ſeipſos.habebant epiſcopi ante ꝯſtitutiōem clemētis ꝓcu- ratores in curia.qui ſtatim cū vacabant bñficia ꝯferebant illa ⁊ ſic ꝑuēiebāt papā vñ mot⁹ clemēs ꝓmulgauit ꝯſtitutōeꝫ.ſ.c.ꝓx.ōmū

Statutum[l] felicis recordatiōis clementis pape predeceſſoris noſtri de dignitatibus ⁊ beneficijs in curia[m] romana uacātibus nequa quā per alium quā ꝑ romanū pon- tificem conferendis decernimus ta liter moderāduꝫ[n] ut hi ad quos eo rundem beneficiorum ⁊ dignitatuꝫ ſpectat collatio ſtatuto non obſtan te predicto:demū poſt mēſē[o] a die quo dignitates ſeu bñficia ipſa ua- cauerint numeranduꝫ[p] ea conferre ualeāt tantūmodo per[q] ſeipſos uel ipſis agentibus in remotis[r] ꝑ ſuos uicarios generales in eoruꝫ dioce ſibus exiſtētes quib⁹ id canonice[s] ſit ꝯmiſſū.Bonifacius octauus.

Quamuis[t] pleniſſima[u] ſit alias in beneficijs interpretatio facien da:littere tamen ſuper obtinendis beneficijs impetrate debent cum ſint ambitioſe reſtrigi[x].Et ideo ſi alicui uſqꝫ[y] ad certam ſummam prouideri mandamus ei non in pē ſione[z]:ſed in beneficijs eccleſiaſti- cis tantum uolumus prouideri:ni ſi de penſiōe i noſtris litteris men tio habeatur expreſſa.Quan- quam ſub nomine eccleſiarum ci- uitatis comprehendatur alias[&] ec- cleſia cathedralis.cum tamen ali- cui de beneficio mandamus in ali- qua eccleſiarum ciuitatis uel dioce ſis prouideri ad cathedralem ec- cleſiam:quam propter ipſius ho- norem ſub hac generalitate nolu-

gregorius q꞉ multū pudicialis erat cō ſtitutio illa in ꝯcil. lug.moderatus eſt eā.Sed ne adhuc exercerēt illas ma- licias.ſ.ꝙ haberēt ꝓcuratorem in cu- ria qui ſtatim men ſe elapſo illa cōfer- ret.iccirco hoc ad- didit.papa.n.etiaꝫ poſt menſem poſſꝫ ꝯferre.ſi uellet dū modo preuenir⁹ nō eſſꝫ.ſ.c.ꝓx.in pñ. Sꝫ lra ita dicit ꝑ ſeipſos.nūquid ſi pñtes ſunt ꝑ alios conferre poterūt: Dic ꝙ per alios cō ferre nō poterūt ni ſi i caſu qui ſequit̄ potuit.n.papa rei ſue cōditiōeꝫ ⁊ mo duꝫ apponere ⁊ le- gē quā voluit.xvij q.ii.eleutherius.ff. de pac.traditiōib⁹ de condi.ap.uerū.

r ¶ Remotis.ſic.ſ. d tempo.or.cū nul l⁹.§.epiſcopo.⁊ di- xerunt quidaꝫ per hāc litterā.ꝙ quis extra ſuaꝫ dioc.exi ſtens beneficia cō ferre nō poterat.ſꝫ hoc eſt falſū.lꝫ in h caſu poſſet cōcedi ⁊ ꝓbabat̄ hoc oliꝫ ſ.de cōceſ.pbē.p⁹ electōeꝫ in pte deci ſa.⁊ hoc not.Jo.⁊ her.ſ.de offi.lega. c.nouit.

s ¶ Id canōice dicebāt oliꝫ quidā id.ſ.vicaria.nā eoipſo ꝙ vicari⁹ generalis erat.bñficia ꝯferre poterat.ſꝫ h eſt falſū.ut.ſ.de of.vica. cū in generali.Jn taliū ꝗ collatiōe ꝑ ordinariū faciēda requirit̄ ꝙ menſis elapſus ſit:ꝙ per ſeipſos cōferant:ſi pñtes ſint.uel ꝙ per generales vicarios nō ſpāles.⁊ qd habeāt ſpāle mādatū bñficia cō ferendi ⁊ ſic expone.id.ſ.bñficia conferre.

t ¶ Quāuis.Jn beneficijs uel impetratiōibus ad bñficia per ꝓui ſionē uſqꝫ ad certā ſūmā penſio nō debet̄.ꝑ eccleſias ciuitatis uel dioceſis nō ꝯprehēditur cathedralis ſꝫ ꝑ eccleſias ꝓuincie me tropol.⁊ cathedrales relique includūt̄.fuit tracta de extrauagāti bre- ui reſponſo.⁊.c.licet in beneficijs.Et emanauit ad declarationem coꝝ que no.Tancre.⁊ Ber.⁊ moderni.ſ.de eta.⁊ qua.accepimus in fi.de pben.ꝑ illoꝝ in pñ.Ber.Cōpoſt.de reſcrip.capitulū ſan- cte crucis.in glo.q꞉ qōnes.§.item queritur de hac forma.⁊.§.ſeq.

u ¶ Pleniſſima.ſ.de dona.cū dilecti in fi.ſ.de uer.ſig.olim.ff.de cō ſti.pñ.beneficiū.⁊ debēt eē māſura.j.d reg.iu.decet cū ſuis ꝯcor.

x ¶ Reſtringi.ſic.ſ.e.li.de fi.preſby.c.i.⁊.ii.

y ¶ Uſqꝫ ad certā.aliō puta cū papa ſcribit vt ꝓuideat̄ ipetrāti vſqꝫ ad talē ſūmā.aliud dū papa ſcribit vt ꝓuideat ei de pbēda tāti va- loris uel ſūme.q꞉ in pmo caſu pōt ꝓuideri de minori.ſed nō de ma iori.in ſecundo vero de maiori.ſed non de minori.q꞉ forma man- dati eſt ſeruāda.j.e.cui de nō.Et cū iſtud vſqꝫ ponit̄ in litteris.ite ligo ꝙ ueniat aſcenſiue.q̄ſi papa ſcribēdo ꝙ ꝓuideat̄ vſqꝫ ad ſum mā centū librarum.velit ꝙ ꝓuideat̄ de ſūma infra.lx.vſqꝫ ad cētū ſed nō vltra idē.ſ.e.li.de arbi.c.i.cum ſuis concor.

z ¶ Penſione.papa videt̄ mandaſſe ei ꝓuideri de eo ꝙ ꝓuidēs per ſe nō poterit retinere ſicut bñficia.q꞉ lꝫ ibi ſit liberalitas nō tñ eſt i collatiōe.ſed in eo ꝙ magis iſti ꝙ illi cōfert̄.qd dic ut.ſ.de pbē.re- latū.ꝓbat̄ h.j.de iuſti.c.vlt.⁊ lꝫ in fauorē eius h dictū videat̄.nō tñ illi fauori renūciat ꝓpter intentionem pape que talis fuit:⁊ ꝓpter formā mandati que ſeruāda eſt.j.e.ti.cui de non.

⁊ ¶ Alias.ut.c.di.palliū.de auctorita.⁊ vſupal.c.i.de teſta.requiſi-

ſti.ad hoc de ver.ſig.cū tibi.īmmo etiā interdū ſolū cathedralis cō
prehendiť.ut de ver.ſig.cum clerici.io.an.
a ¶ Includi.ſi.ſ.de ſen.ex.q2 periculoſuȝ.⁊ hoc tenebat Cōpoſt. in
ſupradicta glo. Sed ber.⁊ tan.videbātur tenere ꝯriū in predic. de-
cre.accepimus.in glo.pe.Sed forte bonum habuerūt intellectum:
ſi ad caſum decr.ſe
rtulerūt .ſ. in his q
primo erant obliga
ti ꝓuidere. obliga-
uerat.n. ſe eps or-
dines cōferēdo. ut
ſ.eo.cū ſm apoſto
lū.ad finē ꝓuiderē
vel i cathedrali uel
alia.lr̄e igiť ibi ipe-
trate fuerūt littere
iuſticie. ſed hic de
lr̄is gratie loqmur
vnde in hoc caſu ꝑ
cōem formā in ca-
thedrali vel alijs ꝓ
uideř tenebiť ⁊ ſic
decre.illa loquatur
in ſuo caſu . nec ſit
correcta per iſtam
ad h.ſ.e.li. ȯ elec.
cum expediat.
b ¶ Extendit.quid
ſi mādetur ſub hac
forma.nūquid i ca
pellania uel māſio
naria maioris eccle
ſie cathedralis po-
terit ꝓuideri: ⁊ vi-
detur papa ſolū ca
nonicos ⁊ ipſorum
excepiſſe prebēdas
ad hoc.ſ. vbi dicit
ꝓpter ipſius hono
rem ad hoc.ſ.ȯ re-

mus hoc caſu includi[a] ſe mādatū hu
ioſmodi nō extēdit[b]. Secꝰ ē cū mā
damꝰ i aliqua ecclēſiaꝝ ꝓuīcie[c] pro
uideri. tūc.n. ⁊ metripolitana ⁊ ce
tere cathedrales eccleſie includūť
ſub tali mādato:cū uberiorē[d] hoc
caſu quā alio ipetrāti gratiaȝ facere
uideamur. Idem.
Qum de bñficio[e] eccleſiaſtico
ꝯſueto clericis ſecularibꝰ aſſignari
ꝓuideri mādať de illo dȝ itelligi q
tāto tpe ab uno uel pluribꝰ ſeculari
bꝰ clericis inſtitutis[f] in eo rectori-
bꝰ extitit ꝯtinue ac pacifice guber
natū ut preſcriptio legitima ſit[g] cō
pleta. etiā ſi anͤ[h] uel poſt[i] rligioſi qñ
qȝ miniſtrauerint in eodē. Qñ ue
ro ſcribiť ut ꝓuideaſ de aliquo pri
oratu[k] alicui clerico ſeculari[l] ꝓuide
ri non pōt de prioratu qui ꝑ religio
ſos iuxta modū[m] premiſſum eſt ſoli
tꝰ gubernari niſi hoc i litteris caue
atur expreſſe. Idem.
Sup[n] eo ꝙ prebēdas quibꝰ
parrochiales eccleſie ſūt āne
xe[o]: in quibus ſpūalē iuriſdictiōeȝ
ſm eccleſie ueſtre conſuetudinē ap

ſcrip.ſtatutū.⁊.ſ.de uer.ſig.cū clerici. Satis credo cū hec lr̄a ſic in
diſtincte loquať ꝙ in nullo beneficio cathedralis eccleſie poterit ꝓ
uideri. nō.n.dicit ꝙ nō includať canonicatꝰ eccleſie cathedralis:ſȝ
ꝙ nō includať eccleſia.ꝗ nullū ipſius eccleſie bñficiū includeť.ad h
optime.ſ.de priuile.ꝑ exēptionē.⁊.ſ.i.riſo. Sed pone impetraui ꝓ
uideri mihi in eccleſia ſancti petri bonon̄.nō eſt alia ſancti petri ec
cleſia ꝙ̄ cathedralis.nūquid in ea ꝓuidebiť mihi. videť ꝓpter ſtilū
curie grām ſurrepticiā.q2 in cathedralibus eccleſijs nō ſolet expri-
mi nomē ſancti.ſȝ in inferioribus ſic. qȯ credo niſi aliter ꝑ lr̄as ap-
pareret papā de cathedrali intellexiſſe per illud.c.
c ¶ Prouincie.in h caſu loquiť decre.ſ.e.ti.ꝓ illoꝝ. vnde nō aduer
tebāt qui decre.illam allegabant.ꝙ per lr̄as quibus ꝓuideri māda
bať in aliqua eccleſia ciuitatis poteſt ꝓuideri in cathedrali. cuȝ ibi
archiepiſcopo de eccleſijs ſue ꝓuīcie ſcribereť.
d ¶ Uberiorē.ſi ꝗ querať diuerſitatiſ ratio. ſufficiat iſta.ſȝ ad metro
politanam eccleſiam nō multum efficax videať ſed ſufficit ſic ꝑ pa-
pam declaratum de re iudi. in cauſis.
e ¶ Cum de beneficio. vno. Nota ꝓ his que no.ber.ſ.ȯ cau. poſ.
⁊ ꝓprie.cū eccleſia ſutrina.in glo.ex hoc videtur.
f ¶ Inſtitutis.ꝗ ſi de facto tātū occupatū eſſȝ per eos nō haberet lo
cū preſcriptio.uel ſi ibi nō ut rectores ſȝ ut vicarij vel cōducticij ſe
culares clerici rexiſſent.io.an.
g ¶ Legitima.ſ.xl.ānoꝝ.de preſcrip.ȯ quarta.de cau.poſ. cū eccle
ſia.de conſue.c.vlt.
h ¶ Ante.inceptā preſcriptiōem.ſȝ ſecus ſi poſt inceptam ⁊ ante cō-
pletā ⁊ ideo dixit.ſ.cōtinue.
i ¶ Poſt.nō tñ ꝯtinue ⁊ pacifice ſpatio.xl.anno.⁊ ideo dicit quādo-
qȝ illa igiť adminiſtratio precedētis tēporis tolliť per preſcriptiōeȝ
ſequentē.adminiſtratio aūt preſcriptiōem ſequēs illam non tollit.
niſi alia interuenirent que ius aliorum haberent perimere.
k ¶ Prioratu. ꝑoratus eſt generale uerbū;qȯ ad prioratū ſecularem
uel regularē pōt extendi.ſed rōne ꝑſone impetrātis qui clericus ſe
cularis eſt ſibi regularis prioratus ꝯferri nō potuit.ut arcetur id ſo
lū ad ſeculares.nā graue eſt inexpertos ⁊c̄.xix.q.iij. mōaſterijs.ſ.
de elec.cum ad noſtram.⁊.c.officij.
l ¶ Seculari. Quid ſi tēpore impetratiōis ſecularis erat impetrans
modo factus eſt regularis.nūquid de tali prioratu ſibi poterit ꝓui-
deri: Credo ꝙ nō.per decre.ſ.e.li.de elec.ſi eo tempore.
m ¶ Modū premiſſū.ſ.ꝓx.rū.ſ.per.xl.annos ꝯtinue ⁊ pacifice ab
vno uel pluribus inſtitutis in ipſo do.io.an.
n ¶ Super eo.habere perſonatum cum cura.⁊ prebendā cui anne-
xa eſt parrochialis eccleſia non eſt contra cōciliuȝ generale ⁊
reprobatur per iſtam decre.opi.ber.ſ.e.ti. extirpande.§.qui uero.

cui fauebat guil.in ſpe.ti.de legato.§.videndū.v.quid ſi habeo.⁊ approbatur
opi. Inno.⁊ Hoſti.
o ¶ Annexe.in quibus deſeruire debet per vicarium perpetuū.ut in predi.§.
ſed an ipſe vicariꝰ uel ipſe prebēdarius curā aīaꝝ illius parrochie habeat. de
hoc fuerunt opiniones diuerſe ut ſequiť. vicarius.n.curam aīaꝝ habet.qȯ ꝓ
batur.ſ. de offi.vi.ex parte.
ſed ut vicariuſ.ut ibi no.ber.
cū ergo rector ſpūalē iuriſdi-
ctiōem ibi habeat ⁊ ſup vica-
riū exiſtat.q2 excōicare pōt.
⁊ ſimilia facere.ꝗ quin curaȝ
habeat negari ñ pōt.ſ. ȯ ele.
dudum.ij.
p ¶ Perſonatibꝰ.⁊ ſic videtur
ꝙ vnꝰ poſſit plures ꝑſonatꝰ
⁊ prebēdā etiā cū parrochia
li annexā in vna eccleſia ob-
tinere ſine diſpenſatiōe pape
vñ ꝯdicit aperte.ſ.e.li.de cō
ſue .c.i. Sȝ hic papa pluribꝰ
loqť.ut vides.ſ. vbi dicit ob-
tineatis.vnde pluribꝰ canōi
cis eiuſdē eccleſie de hoc que
rentibꝰ ꝯſulrꝰ papa reſpōdit
⁊ ſic nō eſt contra.
q ¶ In eadē eccleſia.idē ⁊ mul-
to fortiꝰ ſi in diuerſis ad hoc
ſ.de ꝯceſ.ꝑben.litteras.
r ¶ Concilio.ſ.e.de multa.
s ¶ Nō obuiet.cū.n. acceſſo-
riuȝ habeat ſequi naturā ꝑn
cipalis.ſ.e.li.ȯ of.dele.ſi grā
ſ.de reg.iur. acceſſoriū. cum
ſuis ꝯcor.⁊ de ꝑbēda nō eſt
cautū ꝙ vacet.ꝗ nec vacabit
capella acceſſoria ad preben
dā.ad hoc.ff. de ſer.ruſt.pre
di.l.vna eſt via.ff.quēadmo.
ſerui.amit.ſi cōem.ad h.ſ.e.
q2 ſepe. preterea ceſſat ratio

probatā ⁊ ſic ſm aliquoꝝ interpre
tationē curā aīaꝝ habetis:ſimul cū
ꝑſonatibꝰ[p] quoꝝ aliquibꝰ cura imi
net aīaꝝ: in eadē[q] eccleſia obtineti ſ
uob: cū hoc generali ꝯcilio[r] nō ob
uiet[s] diſpēſatio[t] neceſſaria non exi-
ſtit. Idem.
Qum cui[u] canonicatꝰ alicuiuſ ec
cleſie a ſede apo. eſt collatꝰ[x]: lȝ
nōdū ſit in ea receptus decernimꝰ
in aſſecutiōe prebēde iuxta ſue pro
uiſiōis ordinē oibꝰ preferēdū[y] qui
bꝰ poſtmodū i ipſa eccleſia ſimilis[z]
gratia eſt conceſſa lȝ iſti[⁊] primo[ꝯ] ſu-
as lr̄as preſentauerint: ⁊ primo re
cepti fuerint in eadem. Idem.
Si pro clericis[ꝝ] pauperibuſ uel
alijs[a] noſtras litteras ut eis de
beneficijs ꝓuideas: etiā ſi anima-
rum[b] cura ſit annexa eiſdeȝ: recipe
re te contingat ipſis: lȝ nec in ſacris
ſint ꝯſtituti ordinibus: nec de de-
fectu[c] ordinum in eiſdē litteris mē-
tio habeaſ: poteris de bñficijs cu
rā habētibꝰ licite ꝓuidere[d] ne pre-
textu dicti defectus tua poterit ꝓui
ſio impugnari. Oportet[e] tamē

ꝓhibitiōis.q2 in eccleſia ānexa prebēde nō teneť reſideř.ut.ſ.e.extirpande.
ergo conſtitutio de multa.hic locum non habeat.
t ¶ Diſpēſatio.intelligo pape.de q̄ loqtur ꝯciliū de quo mētiōeȝ fecit. alias in
ꝑbēda ⁊ dignitate hñ requiriť diſpēſatio epi.niſi ꝯſuetudo eccleſie aliud idu
ceret.ut illa ſine diſpēſatiōe poſſint ſimul de iuř teneri ad h.ſ.e.li. ȯ reſcrip.
gratia.⁊ qȯ ibi dixi.dicebāt ꝗ inno.⁊ hoſt.ſ.e.extirpāde. hūc eſſe caſū in quo
de iure cōi uel ſaltē de cuiuſlibet ſuperioris diſpēſatiōe ſm diuerſas opiniōeſ
quas no.ſ.e.ti.cum iam dudum.quis plures curas habebat.
u ¶ Cum cui.in impetratiōe bñficioꝝ inſpiciť data nō ꝑntatio uel receptio.
⁊ emanauit ad declaratiōem oium que no.ſ.de reſcrip.capitulū. ⁊ repro-
batur cōmunis opinio.
x ¶ Collatus.longe diuerſū eſt cōferre ⁊ mādař conferri.ad hoc.ſ.e.li. de re
ſcrip.tibi qui.⁊.c.duobus.
y ¶ Preferendum.niſi in caſu.ſ.e.ſi clericus.§.vex.ad hoc.ſ.e.li.de reſcript.
tibi qui in ſi.
z ¶ Similis.ideo dixit q2 ſecus ſi maior vtputa ꝙ oibus prioribus preferatur
vt.ſ.de cōceſ.prebē.auctoritate.ad idem in caſu.ſ.e.q2 ſepe.
⁊ ¶ Iſti.poſteriores impetrantes.
ꝯ ¶ Primo.approbař ꝗ illa lectura decre.capitulū.ꝙ ibi prius ſit nomē nō ad
uerbiū ⁊ certe ſatis erat abſurdū dicere.ꝙ ꝑ curſū tuū tu me preuenireſ in iu
re iā mihi acquiſito.⁊ ſcire debes.ꝙ ſicut pmo impetrās preferť oibus ſcdo
impetrātibus in hoc caſu.ſic prefertur oibus quibꝰ prebēda vacās etiam ab
ignorātibus conferretur poſtea.ut.ſ.eo.ſi poſtquaȝ.
ꝝ ¶ Si pro clericis.ꝑ lr̄as ap. nō faciētes de defectu ordinis mentionem pōt
impetrāti de curato beneficio ꝓuideri.ad ordines tñ ſe faciet ꝓximis tē
poribus ꝓmoueri .tracta fuit de extrauagāti que incipiebat venerabilibꝰ fra
tribus.alias ſuper ꝓuiſione.⁊ fuit alexandri.
a ¶ Alijs.hoc fuit nō ſine myſterio dictū.q2 ꝯſtitutio alex.ſolū de paupibꝰ lo-
qbať.vñ multi dicebāt ſecꝰ in alijs.⁊ declarat hic qȯ no. Cōpoſt. de reſcrip.
capitulū.in gl.q2 qōnes.§.itē q̄riť an collatio. Et no.ꝙ quattuor requirūť in
ꝓmouēdo.ſcia mores etas ⁊ ordo.in primis tribꝰ patiēs defectū auctoritate
lr̄aꝝ ſe.apo.nō ꝓmoueť.niſi fiat mētio.ſ.de eta.⁊ qua.eam te.⁊.c.ci.in quar
to ſic.vt hic vides.⁊ ſic caute decre.illa quartū omiſerat.
b ¶ Aīaꝝ cura.alias.n.niſi hoc eſſet expreſſū de curato ꝓuideri nō poſſet.ſ.
de preben.c.vlt.ſ.e.ti.cū in illis.
c ¶ Defectu ordinū.ſecus in defectu etatis.ſ.e.li.de reſcrip.ſi eo tpe.⁊ no. q2
bene ꝓbat iſta lr̄a ⁊ inferior que idem repetit ꝙ ꝓmouēdꝰ ad curā ſi nō eſt in
ſacris defectū patitur.⁊ facit ad id qȯ dicam.ſ.glo.ꝓxi.
d ¶ Prouidere.olim de iure cōi.tales ad talia bñficia nō poterāt aſſumi. ſ.de
eta.⁊ q̄li.ꝑterea.hodie dicūt qdā idiſtincte ꝙ pñt.ad h.ſ.ȯ elec.cū ex eo.ſ. ȯ
inſtit.c.ij.⁊ hic.ſed nō ſum auſus corrigere decre.preterea.⁊ dico ab ea rece-
dendū ſolū in caſibus in quibuſ h expreſſū inuenio.ut hic.⁊.ſ.de inſti.c.ii.in
alijs ſalua maneat.⁊ ſm h intelligo decre.cū ex eo. e ¶ Oportebit.vñ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ut ipſi ad ordines quos requirūt[a] colata eis bñficia ſe faciāt ī ꝓmis ſtatutis a iur[b] tꝑibꝰ ꝓmoueri[c]. Idem.

SI cū[d] ſup cuiꝰ ꝓuiſiōe ap. ſedis legatꝰ in certa eccleſia ſuas lr̄as[e] qbꝰ obtēperatū nō fuerat deſtinarat mādemꝰ auctoritate[f] nr̄a in ipſa eccleſia in canonicū recipi ⁊ in fratrē ſibiq; ꝓuideri de prebēda iuxta ipſiꝰ legati ꝯtinētiā lr̄aꝝ talis receptꝰ[g] huiuſmōi nr̄e auctoritate mādati ñ legati ſ; nr̄a intelligit̄ eſſe auctoritate receptꝰ: ⁊ ideo eſt in aſſecutiōe ꝑbende oībꝰ poſt eū eadē[h] auctoritate receptis in dicta eccleſia preferēdus. Idem.

MAndato[i] nr̄o ſub ea forma tibi directo ut alicui ꝓuideas de beneficio ad collatiōe;[k] tuā uel alterius ꝑtinēte de bñficio quod primo uacabit[l]: ſiue ad tuā ſiue ad illiꝰ collatiōe; ꝑtinuerit ei ꝑ quo ſcribit̄ ꝓuidere debebis. Si vͦ plura beneficia ad tuā ⁊ illiꝰ[m] collatiōe; forſā ſpectātia ſimul[n] uacēt. tūc ſcripture ordinē[o] ſeruare habebis ut illi ſolū prouideas de illo bñficio quod ad te[p] noſcit̄ pertinere. Idem.

SI clericus[q] ꝑ quo a ſede apo. recepiſti mandatu;: ut ei de prebēda proximo uacatura in certa eccleſia prouideres: cumq; poſtea[r] in canonicum ipſius eccleſie recipi faceres[s] ⁊ in fratrem prebendā ſibi debitam[t]: quando uacat petere negligenter[u] omittat ⁊ aliam[x] poſtmodū in eccleſia uacaturam nequibit pretextu dicti mādati petere nec tu de ipſa ſibi poteris ꝓuidere cu; facta ei grā ꝑ ipſius negligētiā ſit extīcta[y] Verū ſi prefatꝰ clericus fuiſſet auctoritate apo. effectus[z] ab initio canonicus in eccleſia prelibata: tunc cū remanſerit in ea canonicus: dicta negligētia[⁊] non obſtante ac per conſequens ratione canonicatꝰ ſit ī alia prebēda nulli alij de iure debita ceteris preferēdus petere poterit prebendā aliā proxime uacaturam dūmodo[ꝯ] nō ſint aliqui eade;[ꝑ] auctoritate prebēdas in ipſa eccleſia expectantes ⁊ eidem de ipſa nō ꝑ te cū mādatū[a] nō ſuſceperis ſup illa ſed per eum ad quem ſpectat[b] in eadem eccleſia prebendarum collatio prouideri[c] debebit[d]: alias facta de prebenda huiuſmodi alteri collatio in illius preiudiciū eo ipſo uiribus non ſubſiſtat[e]. Idem.

ſolet exprimi in litteris ſm̄ ſtilū curie. ita tamen ꝙ idem clericus ſe faciat ſtatutis a iure ⁊c̄. ⁊ perſonaliter ⁊c̄.

a Requirunt. de iure cōi conſuetudine uel ſtatuto eccleſie. ad hoc qd̄ dixi. ſ. de fi. preſby. c. i. l. rn̄.

b A iure. vt in quattuor tꝑibus anni. ⁊ in ſabbato ſancto uel ſabbato medie quadrageſime. ſ. de tēpo. or. c. ij. ⁊ iij. minores aūt cōferri pn̄t in feſtiuis diebus. ut ibi. ⁊ eo. ti. c. i.

c Promoueri. qd̄ ſi moniti non fecerint. poterūt eiſdem ꝑuari. ſ. de elec. cū in cūctis. hodie imponit̄ noua pena ſ͞natis antiquis penis. vt ī cle. de eta. ⁊ qua. ut hi qui. ij. rn̄. Si aūt bñficiū ſit curatū. priuatus eſt ipſo iure. niſi ſacerdos fuerit infra annū. ſ. e. li. de elec. l; canon. niſi eēt eccleſia collegiata. ut. ſ. e. ti. ſtatutum [illegible] habuerit iuſtū impedi[illegible]o. ti. cōmiſſa. §. i. uel [illegible] t diſpenſatū. eo. tit. [illegible]cum ex eo.

d SI cū ſup. tracta fuit de extrauagāti. que īcipiebat dilectus filius emanauit ad declaratiōem eoꝝ que no. Cō poſt. ſ. de reſcrip. capitulum in glo. q2 qōnes. v. ſ; pone ꝙ prior. ⁊ guil. in ſpe. ti. de legato. §. nūc tractemꝰ. v. qd ſi ꝑ.

e Litteras. reſeruatiōis. nā legatus uacaturā nō confert ut. ſ. eo. ti. dilectꝰ filiꝰ. t. ſ; bene reſeruat collatiōi ſue. ⁊ ſi ꝑ ea ꝯferēda cu; uacabit dat executores. ut. ſ. e. li. de offi. le. c. iij. ⁊. iiij. ⁊. j. eo. ti. ſi apoſtolice.

f Auctoritate noſtra. lr̄e igitur gratioſe ſic miſſe facient illū cenſeri auctoritate apoſt. receptū. ex quo ſic exprimitur. ad hoc. ſ. de reſcrip. cū aliquibus in fi.

g Receptꝰ. poſt impartitā. n. auctoritatē a papa talis grā papalis itelligitur j. e. ſi. apoſtolice. ⁊. C. de veteri iure enu. l. i. ante medium.

h Eadē. nā ſi minori. preferetur etiā prioribus. ut. j. e. hi qui.

i MAndato. hec decre. ſatis plane tracta fuit de extrauagāti alex. iiij. que incipiebat ſua nobis. ⁊ emanauit ad declaratiōe; eoꝝ que no. Cōpoſt. ſ. de reſcrip. capitulū. in glo. q2 qōnes. §. ſed quid ſi in hac forma.

k Collatiōem. de illo igit̄ qd̄ ꝑtinet ſolū ad ꝑn̄tatiōem uel inſtitutiōem non poterit talis ꝓuidere nec ecōuerſo. j. e. ti. cū in illis. §. cū aūt.

l Uacabit. intelligo ſine fraude ꝑ decre. ſ. e. li. de renū. c. ij.

m Illiꝰ. eſt rō q2 de ꝑmo ꝓuidēdū eſt. alias eadē rōne de centeſimo. ad h̄. ff de uer. obl. cū qui calēdis. de illo igit̄ ꝓuideat̄. ne videat̄ extingui grā. ſ. e. cū cui. ⁊. j. eo. c. ꝓx. qd̄ ueꝝ eſt niſi in lr̄is eēt clauſula. qd̄ duxerit acceptādū. j. de conceſ. preben. q2 in cunctis. ⁊. c. ne captāde.

n Simul. pone mortuꝰ uel ꝓmotꝰ eſt clericꝰ q hēbat illa duo bñficia. uel duo clerici ſimul mortui uel ꝓmoti uel renūciauerūt nec apparere pōt quis ꝑmo ad hoc. ſ. e. li. de reſcrip. duobus.

o Ordinē. ⁊ eſt ſi. ſ. e. de elec. ſiquis iuſto. §. i. in fi. xliii. di. ſit rector in fi. ff. de vſufruc. l. quotiens. i. rn̄. ad h̄ facit qd̄ dixi. j. de re. iur. in alternatiuis. ⁊ facit de le ij. cum pater. §. vlt. ⁊. ff. ad trebell. l. heredes. §. fi. ⁊ vide qd̄ no. ſ. de reſcrip. cum dilecta.

p Ad te. alias eſſet in ꝑtāte illiꝰ cui ſcribit̄ ſe exonerare. dico tamē ꝙ idē eēt iuris in ordine ꝯuerſo. ſ. qn̄ ſcribit̄ ad alteriꝰ uel tuā ⁊c̄. q2 tūc etiā ſi ſimul uacēt ꝓuidebit de ſpectāte ad collatiōe; alterius ordinē ſcripture ſeruādo. ut. ſ. dixi. ⁊ expone ad te. i. ad tui collatiōem. Et qd̄ dicit decre. hic ꝑ oīa ueꝝ intelligo cū etiā tertie ꝑſone ſcribit̄. puta mihi ut tibi ꝓuideā de bñficio ſpectante ad collatiōem talis aut talis. nā tibi de primo vacante ꝓuidebo. alias ſcripture ordinem ſeruabo eadem rōne.

q SI clericus. ſi clericus cui mādabat̄ ꝓuideri de ꝑbēda primo uacāte negligit petere prebendā ſibi dbitā. extincta eſt grā. Si aūt ſibi collatꝰ fuerit canonicatus. tūc habebit prebēdā dū nullꝰ eſt ibi expectās auctoritate ap. Et declarāt̄ hic ⁊ corrigūt̄ que no. compoſt. de reſcrip. mādatū. in gl. ij. in fi.

r Poſtea. ſ. ꝓuiſo ſibi de prebēda. ⁊ hec eſt noua forma quē nō multū h; uſū curie. ſi aūt mandaſſet ſibi de canonicatu ſtatim ꝓuideri: ⁊ poſtea de ꝑbēda quādo vacaret ⁊ prouiſū fuiſſet de canonicatu. tunc idē qd̄ in. ij. caſu.

s Faceres. erat ergo datus in hoc ad cōpellēdū. de quo dic ut dicā. j. de cōceſ. preben. ſi capitulo. ⁊. c. ſi ſoli.

t Debitā. ſ. ꝓxime vacaturā. ⁊ intelligas nulli alij de iure debitā.

u Negligenter. deſidioſus erat. uel execrabatur lites uel ignorabat ius. quia credebat illā prebēdā deberi primo recepto auctoritate capituli uel inferioris a papa. Si aūt infirmitate laborabat magna. uel alienatꝰ erat a mēte uel captiuatus uel iuſta cā abſens ⁊ ꝓcuratorē dimiſerat. qui mortuus tunc erat uel his ſimilia. tunc hoc caſu prebendam non perdit ad hoc. ſ. e. li. de elec. cōmiſſa. nō. n. poteſt dici negligens qui poteſtatem experiendi non habuit. ad hoc. ſ. de elec. c. vlt. ⁊ de cōceſ. ꝑben. q2 diuerſitate;. Quādo autē dicat̄ negligens. arbitrio boni viri. i. iudicis relinquēdū credo: ff. de v. ob. cōtinuꝰ §. cum ita. Nec. n. dico ꝙ ſtatim poſt mortem neceſſe h; petere. imo aliquod tēpus ſibi aſſignandum eſt in quo deliberet an prebēda ſibi debeat̄ de iure uel nō. ad hoc. ſ. e. li. de cōſuetu. c. vlt. arbitrabitur. ergo iudex hoc tēpus ſ; qualitatē negocij ꝑſonarū ⁊ loci. ad h̄. ſ. de ele. cupiētes.

x Aliam. no. q2 ſi neglexi petere debitam ⁊ alij collata ē: alia; non peto. ſed ſi neglexi petere debitam. tamē adhuc non eſt alij collata. dico ꝙ illa; adhuc poſſum petere. ad hoc. j. e. ſi tibi abſenti in fi.

y Extīcta. ⁊ ſic extincta deb; eſſe poteſtas executoris: ſicut econuerſo. de offic. deleg. ſi ſuper gratia. ad hoc. ſ. eo. ſuper eo. j. de regu. iur. acceſſorium. cum ſuis concord. ⁊ merito eſt extincta poteſtas. cum enim forma ſibi tradita fuerit per reſcriptum ſuper vno beneficio tantum. ſcilicet primo vacaturo ſibi debito. illo omiſſo nil ſubeſt reſcrip. ad hoc. ſ. de offi. dele. ex parte. j. ex quo igitur ſciuit rem ſuam agi. ⁊ ſe non oppoſuit ſibi imputet. de re iudi. quāuis. alias ſequeretur. ꝙ ius haberet in pluribus prebēdis quod eſt abſurdum. quidam tamē dicebant olim contra propter intentionem mandantis qui voluit illū prebendā habere. vnde ſi non habet primam habeat ſecundam. ad hoc. ſ. e. dilectus. iij. ſ. de conceſſi. preben. cum ſuper. nec dicitur ius habere in duabus prebēdis quia deſinit ius habere in prima. ⁊ hoc putauit hoſt. in predicta gl. magna equum.

z Effectus. q2 papa contulit uel mādauit conferre canonicatu; in eccleſia quod factum fuit.

⁊ Negligentia. qua neglexit petere prebendam ſibi debitam. ⁊ ſic fuit alteri collata.

ꝯ Dummodo. per iſtud uerbum probo: ꝙ non prefertur expectātibus qui impetrauerunt poſt negligentia;. nam de his qui ante negligentiam impetrauerunt dictu; erat ſupra. ibi nulli alij de iure debita. ſuperflueret ergo hec littera. niſi ⁊ de poſterioribus intelligeretur. hoc ſonat ergo littera. ꝙ quādiu erit ibi aliquis expectās auctoritate apoſtolica: ſiue prius ideſt ante negligentiam impetrans ſiue poſt ille negligens non habebit prebendam.

ꝑ Eadem auctoritate. prefertur igitur receptis auctoritate inferiorum. j. c. proximo.

a Mandatum. cuius fines diligenter ſeruandi ſunt. j. e. ti. cui de non. ſed iſtud eſſet mādati fines excedere. io. an.

b Spectat. quocūq; iure communi uel ſpeciali. j. ne ſe. va. c. vno. de regula. c. vlt. cu; ſimilibus.

c Prouideri. ſcilicet de prebenda de qua ſcriptum non fuit.

d Debebit. idem dicebant olim quidam in caſu decre. ſ. eo. li. de offi. dele. ſi ſuper vt ibi dixi. io. an.

e Subſiſtat. intelligas niſi etiam negligens eſſet in ipſa petenda: quia ⁊ tunc perderet ius in illa ſicut ⁊ in ſuperioribus caſibus dictu; eſt. Nota igitur ꝙ plenior eſt gratia ſecundi reſcripti q̄ ꝑmi. Secundus ergo negligens in prebenda non propterea amittit canonicatum quem iam habuerat ſed amittit potioritatem in prebenda reſpectu apoſtolicorum qui duplici iure iuuantur. non autem reſpectu aliorum vt vidiſti.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

H I qui[a] auctoritate apoſt. ī aliqua eccleſia in canonicos ſūt recepti: debent in prebendarum aſſecutione ceteris anteferri legatorum uel aliorum quorumcunq₃ auctoritate receptis antea[b] in eadem. Eum quoq₃ qui ad mandatum legati uel alterius auctoritate apo. ſibi ſpecialiter[c] in hac parte conceſſa fūgentis recipitur auctoritate apoſto. receptum eſſe dubium non exiſtit.

Idem.

S I poſtquam[d] canonicatum ī aliqua eccleſia tibi contulimus[e]: ⁊ de prebēda nulli alij de iure debita inibi proxime vacatura mandauim⁹ ꝓuideri: hi ad quos in ea ſpectat collatio prebendarum prebendam que uacauit ibi poſtmodum[f] motu[g] proprio ignorātes tibi gratiam factam: alij duxerit cōferendam: talis collatio in tuū preiudicium attentata nullam obtinet firmitatem. nam eoipſo ꝙ canonicus auctoritate ap. fuiſti effect⁹ ius ad obtinendum prebendam proximo uacaturam[h] ibidem tibi acquiſitum extitit eandemq₃ quancito uacauit exquo nulli alii debebatur: iuſte petere potuiſti: ⁊ ideo a predictis licet ignorantibus alteri cōferri nequiuit[i].

Idem.

D Udum[k] venerabili fratri noſtro .s. epiſcopo paleſtrino quem ad partes deſtinauimus gallicanas recipiendi auctoritate[l] noſtra reſignationem ab obtinentib⁹ beneficia[m] eccleſiaſtica in eiſdē partibus qui ea uellent libere[n] in eius manibus reſignare: ac beneficia ipſa perſonis idoneis[o] conferendi ꝑ noſtras litteras poteſtate[p] cōceſſa. Nos poſtmodum de conceſſione huiuſmodi non habita mentione nicolao de boneſa. camerario. dilecti filii noſtri. N. tituli. ſancti laurentij in damaſo preſbyter cardinalis canonicatum[q] lexonen. eccleſie que[r] ī partibus illis[s] exiſtit ⁊ prebendam nulli alij de iure debitam ſi qua tunc uacabat in dicta eccleſia contulim⁹: ⁊ ſibi prouidim⁹ de eiſdem[t] Si uero nulla talis[u] prebenda uacabat ibidem: nos prebēdam proximo inibi uacaturam cōferendam dicto camerario cum vacaret donationi apoſtolice duxim⁹ reſeruandam: decernentes extunc irritum ⁊ inane: ſi ſecus ſuper hoc a quoquam contingeret attentari: certis ſibi ad hoc executoribus deputatis. Cumq₃ poſt modum nicolaus uaſalli clericus canonicatū ⁊ prebendam: quos in dicta lexonen. eccleſia obtinebat: in dicti epiſcopi manibus reſignaſſet: ⁊ dicte poteſtatis pretextu eos idē epiſcopus collationis prouiſionis reſeruationis ⁊ decreti predictorū forſan ignarus guilielmo vaſalli preſbytero cōtuliſſet: dicti executores collatione non obſtante predicta[x] litterarum noſtrarum auctoritate prebendam eandē dicto camerario uelut ſibi debitam contulerunt quem dict⁹ preſbyter[y] pretextu collationis per dictum epiſcopū ſibi facte ꝙ prebendam ipſam pacifice[z] poſſidere ualeat: non permittit: ꝓpter quod idem camerarius nobis ſupplicauit humiliter ut prouideret ſibi ſuper hoc de opportuno remedio dignaremur. Nos igitur attēdentes ꝙ ⁊ ſi memorato epiſcopo predictam conceſſimus poteſtatē penes nos tamen nihilominus remanſit maior: licet eadē[⁊] poteſtas etiam in predictis: propter quod noſtra qui eandē preoccupauim⁹[9] poteſtatem potior debet eſſe cōditio: eo preſertim ꝙ ſecundū canonicas ⁊ legitimas ſanctiōes[ꝑ] ꝑ ſpeciem generi derogatur: quāquam de genere in derogante ſpecie mētio nulla fiat. Conſiderantes quoq₃: ꝙ nos expoſito nobis de poteſtate predicta nihilomin⁹ litteras

a b H I qui. decre. iſta emanauit ad declarationem eorū que no. Inno. ⁊ Hoſtien. ⁊ moderni. ſ. e. relatū. Ber. Compoſt. ſ. de reſcrip. capitulum in glo. magna. §. item ſi vnus primo ⁊ ꝓbabatur hoc olim per decre. de accu. accedens in parte deciſa. ⁊ tunc ponebatur de conceſ. preben.

b Antea nota ꝙ regula illa qui prior ē tempore: potior eſt iure. locū habet in his: quorum par ē cauſa: quod probatur ff. de reg. iu. quotieſ vtriuſq₃. ⁊ dixi .j. de regu. iur. qui prior. ad hoc. ſ. e. cum cui ſi autē diſpar eſt cauſa non habet locū regula ut hic. hic eſt ꝙ lex dicit priuilegia cōſiderari: nō tam ex tēpore ꝙ̄ ex cauſa. ff. ꝺ priui. credi. l. priuilegia. ⁊ creditrix dotalis ꝓfertur quibuſdā creditoribus etiam anterioribus non tamē filiis ex priori matrimonio: qui agūt de dote materna. C. q po. in pig. ha. l. vlti. ubi de hoc.

c Specialiter. auctoritate ergo huius ſpālis mandati fungitur potius delegatus ꝙ̄ legatus: ⁊ ſic delegantis auctoritate videt̃ eſſe receptus. Sed tempore alexandri quidā cōtrariū dicebāt. dicētes ꝙ ſpeciale mandatum legato directū nō inducit nouā auctoritatem pape ſed veteris poteſtatis legati prorogationē: ar. ff. ꝺ preca. ſ₃ ſi manēte. vn̄ primo recept⁹ tali auctē legati prorogata receptus vr̄: vn̄ poſtponit̃ ſecūdo recepto auctoritate pape: ⁊ hoc videbatur dicere ꝯſtitutio alexandri execrabilis. Sed ꝯtrariū ē verum: ut hic vides. nec ob. l. ſ₃ ſi manēte. que loquit̃ cū prima ⁊ ſa cōceſſio ſūt eiuſdē natur̃ ⁊ forme: ſ₃ hic ptās legatiōis ē per ſe: ⁊ poteſtas prouidendi vel conferēdi auctoritate apoſtolica poſtea cōceſſa eodem mō per ſe: ⁊ gratioſa data uel fauore legati: uel eius ꝓ quo ſcribitur. conſtitutio execrabilis uel loquebatur in ſuo caſu ſpeciali: cū. ſ. ꝓuidit vltra quaternariū numerū vel in legato cardinali qui cōferebat iure legatōis: uel ſit correcta. ſ. i fi. ꝓemiū h⁹ libri.

d S I poſtꝙ̄. Si poſt gratiā mihi faciā a papa de canonicatu et prebenda bonon. canonici hoc ignorantes: ⁊ ignoranti prebendam conferunt poſt vacantem: non tenet collatio. Nota ergo ꝙ ſicut inſpicitur tempus date quo ad ſecundum impetrantē a papa: ſic etiam inſpicitur quo ad illum qui poſtmodum recipit a capitulo etiam ignoranter.

e Contulimus. qd ſi non contulit ſed conferri mādauit: dic ut. j. de conceſſi. preben. ſi capitulo. ⁊ c. ſi ſoli.

f Poſtmodū. Quid ſi tunc temporis vacabat prebenda: que poſtmodum fuit collata: uidetur ꝙ teneat collatio. quia mandabatur ꝺ prima vacatura prouideri. ſed illa iā vacabat ergo non debetur: ut c. ſi clericus in fi. ſ. eo. ⁊ ideo eſt ſtilus curie: prebendam ſiqua vacabat uel ꝙ̄ primo vacauerit ⁊c. Satis credo idem per rationem q̄ j. ſequitur. nam eoipſo ⁊c. adhoc. j. eo. ſi beneficia. Jo. an.

g Motu proprio quia ſecus ſi contuliſſent expectanti auctoritate papali. ſ. c. prox.

h Vacaturam. multo fortius ergo vacantem quia difficilius ius conſtituit̃ in vacatura ꝙ̄ in vacante. ſ. de conceſ. preben. nulla ſupra. eo. ti. dilectus filius. ꝛ.

i Nequiuit. ille tamē cui ſic collatum fuerat. ſi dimiſit aliquod beneficium propter illō habendum recuperat illud. ſi ſine difficultate cognito prebendam illi deberi eam ſibi dimiſerit alias non infra. eo. ti. ſi beneficia.

k D d Udū venerabili. Si papa det licentiam legato ſuo recipiendi auctoritate apoſtolica reſignatiōes beneficiorum legationis ſue libere in manibus ſuis factas. ⁊ beneficia cōferendi. Secūdo papa de predicta poteſtate non habita mentione canonicatum ⁊ prebendam ſi vacat uel ꝙ̄ primo vacauerit in aliq̄ eccleſia legationis mihi conferat. Tertio canonicus ipſius eccleſie renunciet: ⁊ legatus etiam ignorans collationem michi factā confert tibi prebendam predictam. nō tenet collatio legati. ſed mihi illa prebenda debetur.

l Auctoritate noſtra. hoc fortificabat dubium. quaſi ex quo auctoritate apoſtolica h̄ faciebat in ſecundo mandato de illa prima poteſtate mentio fieri deberet. alias enim ſi poteſtate ordinaria hoc faceret: ſatis videbatur dubium terminatum. ſupra. eo. titu. c. proxi.

m Beneficia. ſumitur hic beneficium large. ut ad beneficia eccleſiarum cathedraliū extendatur. ut per inferiora patet argumen. contra ſupra c. ꝙ̄uis.

n Libere. non enim pactio uel conditio in his locum habet ſupra de tranſac. ſuper. e. ⁊ facit de elec. cum inter. R. ⁊ ⁊ quod ibi no.

o Idoneis. ⁊ ſic non pueris uel aliis beneficiatis. ſ. e. ſup inordinata infra eo. ti. is cui. Joan.

p Poteſtate. hanc poteſtatem legatus non demandat ex ſe. ⁊ eſt caſus in quo poteſt quis per ſe quod nō per alium. vt. ſ. de offi. lega. c. penulti in fine. ⁊ eſt ratio. ne detur via ad vacatura: vt ibi. Jo. an.

q Canonicatū. ⁊ ſic affecta erat prebenda primo uacans ſine alio decreto vt. ſ. c. prox. ⁊. j. ſequitur.

r Que. lexoñ. eccleſia ⁊c. io. an.

ſ Illis. ſ. gallicanis.

t Eiſdem. ſ. canonicatu ⁊ prebenda.

u Talis. ſ. canonicalis. ⁊ nulli alii de iure debita.

x Predicta. facta a legato ipſi guilielmo vaſalli.

y Preſbyter. G. vaſalli.

z Pacifice. ſi igitur prebenda habeat certum ordinem annexum. non tenebatur ſe facere promoueri ſupra eo. lib. de elec. commiſſa. §. primo ⁊c.

⁊ Eadem. eſt maior ⁊ eadem diuerſo reſpectu.

9 Preocupauim⁹. ſic. ſ. de procura. nō iniuſte. ſ. eo. li. eo. ti. ſi duo. ⁊ de offi. dele. cum plures.

ꝑ Sanctiones. ſ. de reſcrip. capitulo primo ⁊. c. paſtoralis ſupra de offici. lega. ſtuduiſti infra de reg. iur. generi. ⁊ ibi uide de hoc. ⁊. ff. de re. iur. in toto. optime concor. j. eo. quamuis. i. ⁊. ii. rñ.

a ¶ De ipſa.i.poteſtate data legato: valent ergo littere cum non ſit talis veri/tas tacita: qua expreſſa nihilominus litteras habuiſſʒ.ē.eo.ti.ſuper literis.lʒ hoc in litteris ad beneficia impetratis generaliter non ſit verum: vt.j.e.ti.ſi motu ⁊c.
b ¶ Abſurdum. Nota bonum modum argumentandi ex ſequela abſurditatiſ ſic.ē. de excep.cū iter ꝑorʒ.
c ¶ Noſtra. papa nō debet iu/ſticiam ſuam negligere: q ali/os in ſua iuſticia fouet: ut.j.ō immu.ec.quoniam.
d ¶ Incerto. ſicut cum ſcribiť alicui prouideri de beneficio quod primo vacabit in ciuita te. vel quod primo vacabit in prouincia: ut.ē.eo. quanuis.i certum eſt ꝙ beneficium im/petrās ſit habiturus. ſed hic certū ē ō cāonicatu lexoneñ.
e ¶ Acceptādi. vt.j.de cōceſ.ꝑ ben.quia cunctis. ⁊.c. ne ca/piande ⁊c.
f ¶ Reuocaſſe. licet. enim ean dem retinuerit poteſtatem. ⁊ tamen maiorem. ſeuocandi ēt tacite,ut hic vides.
g ¶ Lucro. de damno.n. eius non agitur. quia ſi dimiſit pri ora beneficia ſeuperat. illa ſʒ formam decř.j.e.ſi beneficia.
a ¶ Ad inſtar. coadiuuat pro/ximam rationem per duo le/galia argumenta. ſic.j.de con ceſ. preben. q: cunctis. de ſen. ex.ſi laicus.
b ¶ Serui. habes h.ff.ſi. cer. pe.l.eius qui in prouicia. hic enim non agitur de dāno ſer ui. ⁊ ſic ab ignorāte ſeruo po teſtas reuocatur. ſic iducit ad propoſitum.
c ¶ Calendario.i.nominibus faciendis.ff.ō le.iii.qui filiū.
d ¶ Non facit. debitorem ta/men ſoluentez ſibi ⁊ hoc igno rantem liberat: ut in pre.l.eiꝰ qui ⁊.ff.de ſolu.ſi quis ſeruo ⁊.l.cum quis.§.i.
e ¶ Reuocans. ſic.ē.e.li.de re/ſcriptis.ſi gratioſe.i.rñ.vbi ō hoc.j.ne ſe.va.c. vno in ſi.ff. loc.l.iiii.inſti.manda.§.recte
f ¶ Et domini. ſpete ad īſtar. ⁊ habes hoc.ff.de pecul.l.nō ſtatim.ff.de opt.lega.apō au/fidium. Et eſt hoc caſu quod dam ſpeciale contra regulam ē.de reg.iur.c.i.ff.eo.l.nihil. quia peculium re nō tantum verbis ꝯſtituitur.ff.de pecul. peculium.§.ſi uerbis nomina ⁊ tamē uerbis tollitur: ut hic ⁊ in predicta.l.nō ſtati. Ioā.

gratioſas daremusⁿ in dictis parti bus non habita mentione deᵃ ipſa quia foret abſurdumᵇ: ſi tā lata no ſtraᶜ impediretur poteſtas ⁊ ſi i om nibus prouiſionum noſtrarum lit teris quas concederemus in par tibꝰ ſupradictis oporteret nos de ſepedicta poteſtate ſpecialem face re mentionē: ⁊ ꝙ decretum noſtꝝ predictum: maxime hic ubi iam di ctus camerarius ante dictam renū ciationem per noſ erat lexonen. ef fectus canonicus ſtatim ignorātes ligauerat: cum ſuper incertoᵈ non eſſet editum nec ex alieno penderẽt arbitrio uel uolūtate cuiuſuis: qui acceptandiᵉ poteſtatem haberet: ⁊ iccirco per illud etiam expreſiſſe vi demur: ne alius poſſet conferre ⁊ poteſtatem predictam quantuʒ ad preſentem ſpeciem reuocaſſeᶠ: que in hoc caſu: ubi de lucroᵍ dicti. G. tantum agitur ⁊ non de preiudicio epiſcopi memorati: ab ignorante potuit reuocari: nec poſt reuocati/onem huiuſmodi ius per eum i ali um etiam ignorantem in re reuoca ta transſerri ad inſtarᵃ etiam ſeruiᵇ calēdarioᶜ prepoſiti: qui poſt mor tem domini preponentis mutuataſ pecunias accipientis nonᵈ facit: li/cet inter contrahentes mors domi ni prepoſituʒ reuocāsᵉ fuerit igno rata: ⁊ dominiᶠ qui peculium quod proprio ſeruo conceſſerat ſtatiʒ pe rimit cum in eo ſuā mutauerit uo/lūtatem: diſcretioni ueſtre manda mus quatenus prefatum preſbyte rum monitione premiſſaᵍ: per cen ſuram eccleſiaſticam compellatis: ut collatiōe de canonicatu ⁊ prebē da predictis per dictum epiſcopū/ ſibi facta: que nulla extitit: non ob ſtante dicto camerario prebendaʒ ipſam omnino dimittat ⁊ cum ſuꝑ ea deinceps nullatenus inquietet.

Idem.

g ¶ Premiſſa. ſemper enim precedere debet.xii.q.ii.indigne. ē.de ſen.ex.ſa cro.cum ſimi.
h Quia ſepe. ſecundus qui impetrauit dignitatem ⁊ prebendam prefe/retur priori qui ſolum prebendam impetrauerat: ſi prebenda dignitati eſt annexa: alias non. Emanauit autem hec decre. ad declarationem ⁊ corre/ctionem eorum que no. inno. ⁊ Hoſti.ē.e.ti.c.vlt.⁊.ē.de ma.⁊ obe.ſtatuimuſ ⁊ compoſt. de reſcrip. capitulum in glo. magna.§. vnum caſum. Et reproba/ta eſt opinio inno. ⁊ Compoſt. qui dicebant licet prebenda non eſſet ānexa dignitatem habentem preferri. ⁊ ſic dicebat Compoſt. ſe de mandato pape pronunciaſſe in bon. eccleſia: in dignitate archipreſbyterali: approbata eſt au tem opi. Hoſti.
i ¶ Dubitatur. ⁊ merito fuit declaratio eoꝝ facienda. ſic.ē.e.li.de elec. quia ſe pe.ē.ut lit. non cont. quoniam. Dubitabatur autem propter varias opiniōes quas.ē.vidiſti ⁊ fuit ēt hec dubitatio noſtris temporibus in bon. eccleſia.
k ¶ Prebenda. tantum.
l ¶ Officio. perpetuo in eccleſia: ut.ē.de conſue.c.i.
m ¶ Vacat. morte renunciatione vel promotione illius qui dignitatem habe/bat ⁊ prebendam.
n ¶ Declaramus. no. quia ius nouum non facit ſed uetus declarat: facit quod dixi.ē.ti.ꝑx.c.vno.
o ¶ Anterior. ⁊ ſic eſt iure potior: quia exquo prebenda non eſt annexa: utri/uſqʒ que ad hoc eſt par: ſecus cum eſt ānexa. ⁊ facit quod dixi.ē.e. hi. qui.
p ¶ Preiudicari. gratia enim ſecundo facta intelligitur fieri ſine ali cui iuris preiudicio.ē.e.li.de reſcrip. quanuis.
q ¶ Apparet. quia tunc ſecus.j.e.c.pe.⁊.j.de conceſ. preben. aucto ritate.

Quiaᵇ ſepe dubitaturⁱ a multis ſi canonicatꝰ alicuius eccleſie ſit collatus a ſede apoſt. ſucceſſiue duobus: fueritqʒ mandatum pri/mo de prebēda ſecūdo uero de pre benda ⁊ dignitate perſonatu uel of ficio cum ſe facultas obtulerit pro uideri quis ipſoꝝ i prebendaᵏ que cū dignitate pſonatu uel officioˡ ua catᵐ ibi poſtmoduʒ debeat de iure preferri ¶ Nos dubitationem hu iuſmōi ſopire uolētes preſēti decla ramusⁿ edicto: primū cū ſit tempo re anteriorᵒ: cui per mandatum ſe cundum preiudicariᵖ aut ius ipſiuſ abſorberi nō debet: exquo de itēti one mādātis ꝯtraria: nō apparetᑫ preferenduʒ eſſe in dicta prebēda niſi uacāti dignitati perſonatui uel officio ſit annexaʳ: nā ſi eēt ānexa ſe cundus cui debetur dignitaſ perſo natus uel officium preferet i ipſa.

Idem.

Cum iˢ illis: quibꝰ beneficia curam animaꝝ habentia cō mittuntur: maior quā i his qui ad alia ꝓmouētur idoneitas requira turᵗ: intentionisᵘ noſtre nequaquā extitit: ut cum aliquibus de eccleſi is perſonatibꝰ dignitatibus uel ali is beneficijs quibuſcunqʒ de aīaꝝ cura mentione nō habita: prouide ri mandamus ipſis de his quibus huiuſmodi curaˣ iminet: poſſit aut debeat ꝓuideriʸ ¶ Illis uero ꝓ q bus ſcribimꝰ: ut ꝓuideaẽ eiſdem de pſonatibus uel dignitatibus ēt ſi curā habeāt aīaꝝ ad collationeʒ prouiſionem preſentationeʒ uel di ſpoſitionē ſpectātibus quorūcun/ qʒ: prouideri nequibit de prelatu/ ris perſonatibus uel dignitatibus ad quos ſeu quas per electionēᶻ hi qui eisᶻ habēt prefici aſſumūturᶻ. Cum āt inter collationem preſen tationem ⁊ inſtitutionem differen tia magna eſſe noſcaẽᶻ: ſi cui de be/

r ¶ Annexa. exquo enim habet vnū cō/nexorum ⁊ reliquuʒ habere debet. de cō ſti. tranſlato. ad hoc ē.e.ti.ſuper eo. ha/bes igitur vnum ca ſum in quo ſecūduſ impetrans. primo i petranti prefertur. alium habuiſti.ē.e. ſi clericus. alium.j. e.c.ꝑ alium de con/ceſ. preben.c.ꝑ. In/terduʒ habes ꝙ ua cat prebenda. ⁊ ille qui expectat primaʒ illam non conſequi tur. vnum caſuʒ ha bes.ē.e.ti.c.ii.in fi. alium.j.e. cum in ec cleſia. tertium.j.e. ti. ei cui. quartuʒ.j. de re. per. c. vno. qn tum.ē.de renun. c. ii. aliuʒ habes i cle. gratie de reſcrip.
s ¶ Cum in illis. Declarātur hic que no. per her. inno. ⁊ Hoſt.ē.e.c. vlt. per. Compoſt. ē.de reſcrip. capitu lum in glo. magna §. ſed quid in his.
t ¶ Requiratur. Eſt enim arx artium re gimen animarum ē.ō eta. ⁊ quali.c.pe nul. ad hoc.ē.c.gra ue.⁊.c.ſe.⁊.ē.e.c.i.
u ¶ Intentionis. ad quam recurrenduʒ eſt ut.ē.e.c.vlt.⁊.ē. ō deci. ex multipli/ci. vbi de hoc. illa āt itentio ⁊ rō que fu it delegantis debet eſſe ⁊ delegati.ē.de reſcriptis ſuper lit/teris in fi.
x ¶ Cura. etiam ſi i litteris ꝓuideri mā detur ꝙ animarum cura nō negligatur ſi qua iminet digni tati. quod dic ut in cle.e.ti.ſi dignitatem.i.rñ.
y ¶ Prouideri. hinc eſt ꝙ cum patientibus defectum in etate diſpē/ſant epiſcopi in dignitatibus non curatis. ſed in curatis non.ē.eo. li. de eta. ⁊ quali.c.uno. ⁊ eſt etiam ſi. de ſi. preſby.c.i. ⁊ eſt hoc pro/pter beneficiorum impetrationem que dicitur ambitioſa ⁊ reſtrin/genda.ē.e. quis cum alias nomine beneficii dignitates ⁊ bñficia i cludātur ut.ē.de uer.ſig.c.penult. Quid ſi ſimpliciter mandat pro uideri de beneficio nunquid poterit executor de tali beneficio ꝓui/dere: quod requirat ſacrum ordinem. uidetur ꝙ nō ar. huius.c. ad hoc.ē.e.lib.de ſi.preſby.c.i. Sed dic contra.j.e.ei cui. ad ideʒ.ē.e. ſupra eo.ſi pro clericis. niſi pateretur in etate defectum: ita ꝙ ad il/lum ordinem promoueri non poſſet. ut ibi ⁊.ē.eo.li.de reſcriptis. ſi eo tempore.
z ¶ Electionem. electio igitur non concluditur ſub verbo prouiſio/nis uel diſpoſitionis. cum inter iſta tria ſit differentia. ⁊ facit quod ſtatiʒ ſequitur. ⁊ eſt ſi.ē.eo.li.de offi.le.deliberatione. rñ.i.⁊ facit qđ dixi.ē.e.li.de elec.c.vlt.⁊.j.c.ꝑxi.ii.rñ.in glo.ſed nonne.
⁊ ¶ Eis.ſ. prelaturis perſonatibus vel dignitatibus.
ꝯ ¶ Aſſumuntur. etiam ſi inhibeatur in litteris ne elec. eligant. ut in cle.e.ti.ſi dignitatem.ii.rñ.
ꝝ ¶ Noſcatur. hic eſt ꝙ capitulum vacante ſede non confert bene

neficio ad aliciuus collationeʒ ſpectante prouideri mandetur: de illo quod ad eius preſentationem uel inſtitutionem pertinet prouideri ñ poterit: nec etiã econuerſo. expreſſo enim uno caſuum predictorum mandatum ſuper hoc factuʒ: quod dʒ de ſui natura reſtringi: ad alioſ extendi non debet. Si uero de beneficio ad aliquorum collationem uel preſentationem ſpectante non adiecto[a] communiter uel diuiſim, ꝓuiſio iniungitur facienda: in beneficio quod ad collationem uel preſentationem alterius ipſoꝝ tantuʒ pertinet adimplere non poteſt. Sicuti ſi de beneficio ſpectante ad collationem unius prouiſio iniuncta fuiſſet impleri non potuiſſet in beneficio: cuius collatio ad eum ſimul cum alio[b] pertineret.

Idem.

Si tibi abſenti[c] per tuum epiſcopum[d] conferatur beneficium licet per collationem huiuſmodi donec eam ratam habueris[e] ius in ipſo beneficio ut tuum dici ualeat: non acquiras[f] ipſe tamẽ epiſcopus uel quicunqʒ alius[g] de ipſo beneficio niſi conſentire recuſes: in perſonam[h] alterius ordinar̃ nequibit quod ſi fecerit: eius ordinatio facta de beneficio non libero: uiribus nõ ſubſiſtet. Sed ſi epiſcopꝰ notificata tibi collatione ad conſentiendum terminum[i] competentem aſſignet: niſi conſenſeris poterit eo lapſo[k] beneficium libere cui uiderit expedire conferre. Antequam tamen ipſum contulerit tuum poteris non obſtante quod lapſus ſit terminus preſtare conſenſuʒ[l]: ⁊ extunc de ipſo non poterit aliter ordinari.

Idem.

Eum qui[a] beneficium cui animarum cura[b] imminet ui occupat ſeu ſe ſcienter[c] iniuſte intrudit in eo decernimus ipſo iure for̃ priuatum beneficio: quod cum cura ſimili primitus obtinebat[d]: non eniʒ decet ut ſtultus melioris quã peritus conditionis exiſtat[e]: uel ꝙ inuaſor eo qui iuſte ingreditur priuilegio gaudeat potiori. Inſuper ut uiolenti[f] qui auctoritate uel uerius temeritate propria occupare dignitates perſonatus aut alia quecunqʒ eccleſiaſtica beneficia non uerentur[g]: ⁊ ſi non uirtutis amore pene ſaltem formidine[h] a ſue teme

ficia que ſpectant ad collationem epiſcopi.ſ̃.ne ſe.va.ca.ii.⁊.ĩ.eo.li.eo.ti.c.vno.⁊ tñ tũc inſtituit inſtituẽdos ab epo.ĩ.eo.li.de inſti.c.i.ſ̃.de ma.⁊ obe.cum olim.⁊ idem vides in generali vicario.ſ̃.de inſti.ex frequentibus.ſ̃.e.li.de offi.vi.c.vlt.

a ¶ Adiecto. ex quo papa hoc non adiicit: alterum tantum grauare non intendit.⁊ hoc intellige ſm determinationem quam habebis.ĩ.e.ti.c.vl.⁊ fuit hoc ſumptum ex quadam extrauaganti que icipiebat contingit interdum ſicut te ⁊c̃.

b ¶ Alio. abſurdum enim eſſet illum grauari de quo papa ñ intellexit. In cõtrarium videbatur: qꝛ ad collationẽ ſuam ſpectat: licet ⁊ alterius: nam ⁊ qui iurat ſuum non eſſe: iurat ⁊ ſibi commune nõ eſſe.ff.de ver.ſign.pupillus.§.ultimo.⁊ qui legat ſeruos ſuos ⁊ qui in totum ⁊ qui in parte ſui ſũt videtur legaſſe.ff.ð le.iii.l.ſiquis ſeruoſ ſed hoc facit cõtraria intẽtio pape: idẽ eſt ḡ dicere ad collationem talis.⁊ ſoliꝰ talis.

c ¶ Si tibi abſenti. Si beneficium mihi collatum ante diſſenſum meum alteri conferri non põt niſi terminus mihi datus ad conſentiẽdum eſſet elapſus ⁊ tunc etiam poſt terminum antequam alteri cõferatur potero cõſẽtire Emanauit hec decre. ad declarationẽ ⁊ approbationem eoꝝ q̃ no. Inno.⁊ Hoſti.⁊ moderni:ſ̃.e.accedens.⁊ Hoſti.in ſumma de inſti.§.quis inſtitui. ſciebamus enim ꝙ abſenti poterat beneficium conferri: ⁊ abſens ĩueſtiri.ut ibi: ſed dubitabatur an medio tempore poſſet collatio reuocari: qð hic terminatur.⁊ ꝙ dicit abſenti ideʒ ⁊ multo fortius ſi preſenti: qui forte deliberare velle ſe dixit.

d ¶ Epiſcopum. factum ponit non ius: quia idẽ ſi per alium.

e ¶ Habueris. acceptando uel conſentiendo vel ratum habendo. ſi negociorum geſtor vel procurator generalis fuerat inueſtitus de ipſo ſed ſi ſpecialis ſtatim dici debuit ſuuʒ.qð dic vt no.eo.accedẽs ad hoc.ff.de neg.geſt.ſi ego.ff.de ſol.ratum.ff.de acquiren.poſſeſ. qui abſenti.

f ¶ Acquiras. ſecus in legato ſpeciei. quia tunc acquiritur dominiũ legatario ignoranti.lʒ cõmutabiliter.ff.de le.ii.cũ pater.§.ſurdo.facit.ff.de condi.⁊ demon.l.legata. per que iura dicebãt quidã quod hic dicitur.item per id quod habes.ſ̃.de elec.cum inter canonicoſ ⁊.c.publicato.ad hoc.ĩ.de reg.iur.qð ſemel cũ ſuis cõcordan. Alii dicebãt ꝙ ſi ſecũdo priꝰ fieret traditio: uel prius ꝯſentiret hñ tenebat collatio per.l.C.de rei ven.l.quotiens in principio ⁊ ĩ fine vbi dicitur.ꝙ ſi res vendita fuerit duobus ille potior eſt cui prius fuerit tradita: ⁊ uide ꝙ dixi.ĩ.de reg.iur.qui prior. Tertia opinio erat ꝙ aut ſecundus ſcienter recipiebat beneficium aut ignoranter in ꝑmo caſu non tenebat collatio. in ſecundo ſic tenetur tamen cõferẽs prouidere primo in equiualenti beneficio.ad hoc.ſ̃.e.inter cetera ĩ.de iure pa.paſtoralis. facit ad hanc diſtinctioneʒ.ĩ.de conceſ.prebẽ.qꝛ cunctis.ff.de vſufruc.l.ſticho.

g ¶ Alius. puta legatus de latere qui confert beneficia vacantia.ſ̃.de of.lega.c.ii.iſtud ãt ꝯferre non poterit: quod lʒ vacet tñ non eſt liberum.vt.ĩ.ſequitur.

h ¶ Perſonã. ſed nũquid poterit alteri ſub ꝯditione conferre.ſ.ſi ille non acceptauerit nõ.ſ̃.e.li.de elec.c.ii.⁊.ĩ.de reg.iu.actus. ſicut beneficiũ nõ vacãs nõ cõfertur cũ ꝯditione qñ vacabit.⁊ de cõceſ. preben.c.ii.ad.hoc.ſ̃.de reſcrip.paſtoralis. Sed nũquid poteſt de illo ordinare non conferendo perſone ſed alias puta vniẽdo uel religioſum locũ cõſtituendo. non niſi ſicut poſſet poſt acceptioneʒ.cũ eadeʒ ſit ratio.ſ̃.de ec.edi.ad audientiaʒ.ii.ſ̃.e.expoſuiſti.xii.q.ii.c.antepe.⁊ etiam tunc ſecundario fit ordinatio in perſonam.

i ¶ Terminum. ſed nonne ſtatutus eſt terminus a iure infra quẽ cõſentire debet.ſ.vnus menſis.ſ̃.e.li.de elec.ꝙ ſit. nec videtur ꝙ de beneficio iuris poſſit epiſcopus diminuere.ĩ.de reg.iur.indultum cũ ſuis concor. Dic decre. illam loqui in electis. qui adhuc habent confirmationem petere. iſtam in his quibus fit collatio in his autem non eſt ſtatutum certum tempus.⁊ facit.ſ̃.c.prox. probatur ⁊ hoc per id quod ſequitur nam in decr.ꝙ ſit lapſo termino priuatus eſt ipſo iure. nec poteſt ulterius conſentire. hic autem etiaʒ poſt terminum conſenſit dummodo reſ ſit integra ut ſequitur.

k ¶ Lapſo. quaſi diſſenſiſſe videatur. ſic.ſ̃.e.li.de ap.ab eo. vbi etiam iſta ponũtur ut paria.⁊ per hanc litteram videt̃ idem dicendum ſi diſſenſerit ſcilicet ꝙ adhuc re itegra poſſit conſentire. quod uerum ẽ conferente in eadem voluntate manente.ad hoc.ſ̃.de ꝓcurato.lʒ vbi de hoc dixi Ioan.an.

l ¶ Conſenſum. ad hoc.ff.de op.le.l.mancipiorũ.

a ¶ Eum qui. qui ui vel iniuſte occupat ſecundũ beneficinm curatum. priuatꝰ eſt primo. qui autem ui beneficium aliquod occupat ẽ ipſo iure priuatus iure. quod in illo vel ad illud habebat. Emanauit hec decre. ad approbationem ⁊ declarationem eoꝝ que no. Inno.⁊ Hoſt.ſ̃.e.ti.de multa.

b ¶ Cura. alias non haberet locum pena. decre.ſ̃.e.ð multa. ſi ergo habet eccleſiam curatam.⁊ poſtea violenter occupet ſimplex beneficium nõ vacat primum. ſed perdit iuſ ſi quod habebat in ſecundo ut.ĩ.prox.riſo. Sʒ quid ſi habet curatam eccleſiaʒ.⁊ vi occupat prebendaʒ uel ſimplex beneficium cui eſt annexa eccleſia curata: nunquid vacat prima. Dic ꝙ nõ.ſʒ locum habebit ſequens reſponſio. hoc dico per decre. ſupra.e.tit.ſuper eo. vbi ergo eſſet priuatus primo per iuſtam receptionem ſecundi. erit etiam priuatus per iniuſtam alias non.⁊ eſt ſi. quod dicimus de bigamia que inducit̃ per matrimonium. quod non tenet eo caſu quo incurreretur ſi matrimoniuʒ teneret. alias non.ſ̃.de biga.nuper. Io.an.

c ¶ Scienter. ignoranter igitur non tenebit pena: ad hoc.ĩ.e.ti.ſi bñficia.qð ð ignorantia facti verum intelligo. ſecus in ignorantia iuris.ĩ.de re.iu.ignorãtia cum ſuis concor.

d ¶ Obtinebat. eadem ratione que hic ponitur in pena decre.de multa. dicaʒ idem de decre.cum in cunctis.ſ̃.de elec.ſ.ꝙ ſi aliquis ſcienter ⁊ iniuſte ſe faciat in epiſcopum conſecrari. puta lite pendente ꝙ vacẽt priora beneficia ſua ac ſi canonice conſecratus fuiſſet: ⁊ ſic etiam iam audiui in curia fore factum propter rationem que ſequitur.⁊ eadem ratione videtur: ꝙ ſi aliquis iniuſte detinens beneficium impetrat aliud beneficium non facta mentione de illo beneficio quod occupatum tenebat: ꝙ littere non valeant: ne ſit melioris conditionis ⁊c̃.vt hic ad hoc.ſ̃.e.ꝙuis.⁊ ſic intelligitur.ĩ.c.ſi motu.⁊ idẽ etiã ſʒ id dici põt ð decre.ñ põt.ĩ.e.ſ.ꝙ ſi aliquis habebat plura beneficia.ex quibꝰ vnum erat occupatum.⁊ tacito de illo ſuper aliis impetrauit diſpenſationem diſpenſatio non valet.

e ¶ Exiſtat.xvi.q.i.legi epiſtolam in princi.ff.quod vi aut clam.l.nam ⁊ ſeruus.ff.de iur.⁊ fac.igno.l.regula.§.antepenult. nec ex delicto quis facit conditionem ſuam meliorem.ff.de donat.inter viꝝ ⁊ vxorẽ.l.iii.§.i.de ſen.exc.ſi.vere. nec melior eẽ debet ꝯtumacium ꝙ obedientium conditio.ſ̃.de poſtula.c.i.de do.⁊ contu.contingit.

f ¶ Violenti. nota ꝙ latius loquitur pars prima quam hec ſecũda: quia loquitur hic ſolum in violento non in alio ſe iniuſte intrudente.ut in prima parte ⁊ innititur iſte.§.rigori illius legis.C.vnde.vi.l.ſi quis in tantã.⁊.xvi.queſtione.vi.placuit.

g ¶ Verentur. vereri deberent cum ſine iuſto titulo illa detinere non poſſint nec eos iuuat antiqua poſſeſſio infra de regulis iuris capitulo primo cum ſuis concor.

h ¶ Formidine.lxii.di.docendus.de elec.cum in cunctis.de vi.⁊ hone.cleri.vt clericorum ad idem.C.de emen.propin.l.vna.accedat quod dicitur oderunt peccare ⁊c̃.⁊ vocatur talis timor ſeruilis qui per ſe premium non habet niſi quia ſolet inducere filialem.⁊ eſt timor ſeruilis ſm greg. in quo uiuit peccandi voluntas. et ſequeretur opus ſi ſperaretur ipunitas et pertinet ad ſeruum. Initialis reſpicit amiſſionem premii ⁊ pertinet ad mercennarium. filialis reſpicit offenſam ⁊ proprie ad filium pertinet.

ritatis audacia refrenentur eoipſo ius: ſiquod in dignitatibus perſo natibus ⁊ beneficijs occupatis tali ter[a] uel ad ea[b] ipſis forſitan compe tebat amittant.

Idem.

I S cui cōceditur[c]: ut auctori tate ap. poſſit uni perſōe ido nee[d] i ſua uel alia eccleſia prouide re: alicui aliud beneficium ſuffici ens[e] obtinenti prouidere non pōt[f] niſi primo ille beneficiū quod ob tinet omnino dimittat[g]: uel niſi in conceſſione huiuſmodi ſit expreſ ſum: ꝙ alias beneficiate ualeat ꝓ uidere perſone: tunc[h] enim proui dere poterit unicum duntaxat be neficium obtinenti: dū tamen illi cura non immineat animarum. ¶ Si uero conceſſum fuerit: ut pro uider̄ illi ualeat qui alia beneficia noſcitur obtiner̄ huiuſmodi plura litas debet ſolum ad duo beneficia ſine[i] cura reſtringi prouiſio quoqꝫ facta cōtra premiſſa eoipſo uirib⁹ non ſubſiſtat[k].

Idem.

S I beneficia[l] que per ſe. ap[m]. conferuntur: aut decreto iter poſito reſeruantur interdum conti gat ab[n] his: ad quos alias pertinet collatio eorundem aliquibus hu iuſmodi collationem ſeu reſeruati onem ignorantibus de facto cōfer ri ⁊ beneficia que illi tenebant an tea: ⁊ poſt predictorum adeptionē dimiſſa[o] per eos alijs aſſignari[p] ne talis ignorantia eis (cum ſint ſine culpa[q]) preiudicialis exiſtat ſtatui mus ut ſi ipſi de collatiōe ſeu reſer uatione predicta poſtea certiores[r] effecti ſublata difficultate quacūqꝫ omnino dimiſerint beneficia ſic ſi bi de facto collata: ad beneficia ſua priora collatione quibuſcunqꝫ per ſonis facta de ipſis nequaquaꝫ ob ſtante libere reuertantur. ¶ Alio quin redeūdi ad ea ſi difficultatem adhibuerint in alijs dimittēdis ſit ipſis penitus interdicta facultas. ¶ Eūdem quoqꝫ modum in dimitē do recepta ⁊ recuperando dimiſſa quo ad omnes[s] alios qui forſan oc caſione predicta ſua dimiſerint be neficia: ⁊ dimiſſa per alios fuerint aſſecuti: per omnia decernim⁹ ob ſeruandum.

Idem.

N On poteſt[t] diſpēſatio ſuper pluralitate beneficiorum cō ceſſa impetranti prodeſſe: qui ali quod quantuncunque modicum[u] beneficium ſubiecit in eadem. Illud autem apoſt[x]. ſe. indultum ut quis duo beneficia curam[y] ani marū habentia (ſi alias canonice[z] conferantur eidem) poſſit recipere ac ſimul licite retinere[&]: itelligitur de duob⁹ primis[9] beneficiis: que cum cura poſt dictum indultū ob tinere contingit eundem. ¶ Cum uero tibi non obſtante ꝙ aliud be neficium obtinere noſcaris a ſede predicta de aliquo beneficio ꝓui

a ¶ Taliter. ſ. violenter. facit pro eo quod. s̄. dixi ⁊c.
b Ad ea. differentia eſt inter ius ꝙ competit in re ⁊ qd competit ad rem ut videbis. j. de conceſ. preben. c. ulti.
c ¶ IS cui conceditur. approbatur hic opi. Hoſti. quam no. s̄. eo. ti. c. vlti. i fi. ⁊ reprobatur opinio Inno. ibi no. ⁊ compoſt. no. s̄. de reſcrip. cum adeo in fi. ⁊ fuit de facto i me diolan. archiepiſcopo hec q̄ ſtio primi dicti.
d ¶ Idonee. ⁊ ſi non apponar̄ hoc idem intelligo. s̄. de elec. cauſam que. s̄. d reſcriptis. cū adeo. ad hoc d preſumptio. c. ultimo.
e ¶ Sufficiens. ergo ſi nō eſt ſufficiens ſecus eſt. ad hoc. s̄. de reſcrip. poſtulaſti. Quid autem veniat in hac ſufficien tia no. per Io. xxi. q. i. c. i. ⁊ p hec. s̄. eo. ti. de monachis.
f ¶ Non poteſt. contrariū no tabant dicti doctores ⁊ moue bantur illa ratione quia hoc caſu non fiebat gratia proui ſo ſed prouidenti nec poterat ſecundum eos prouiſus hoc caſu ambitioſus dici cum ad ſui inſtantiam nil fuerit ob tentum. s̄. eo. quāuis. j. eo. ſi motu proprio Sed contrari um eſt uerum quia beneficia tus idoneus non eſt. s̄. eo. ſu per iordinata. ⁊ iure commu ni beneficiatus beneficiari n̄ mandatur. s̄. eo. titulo. quia i tantum.
g ¶ Dimittat. ſi ergo dimittit tunc ſibi poterit prouideri ⁊ i hoc eſt differentia inter iſtam formam ⁊ illam quam in prin cipio impetrauit ille: cui pro uidetur: quia in illa non ſuffi cit modo beneficium primuꝫ dimittere: ſi tunc tacuit. j. e. ſi motu. hic ſufficit nunc dimit tere. lꝫ in cōceſſione gratie ni hil fuerit dictum.
h ¶ Tunc. n. no. interpretatio nem ſtrictam. ad idem. s̄. eo. cum in illis.
i ¶ Sine cura. ſi igitur utrun qꝫ uel ad alterum ſit curatum tali nō poterit prouidere. Et nota ꝙ pluralis elocutio non eſt vaga immo potius artat ⁊ reſtringēda. ſit er go contenta duorū numero infra de regulis iuris pluralis cum ſuis ꝯcor.
k ¶ Subſiſtat. poterit igitur illud beneficium alteri cōferri. ſed ſi ille poſſidet non poterit ſine cognitione cauſe de poſſeſſione repelli. j. e. licet.
l ¶ SI beneficia. Si quis ignorans recipiat beneficium prius reſeruatū uel alteri collatum per papam: ſi exquo ſciuit illud ſine difficultate dimittit recuperat priora beneficia propter illud dimiſſa. alias non hec decr. ſumme innititur equitati. ⁊ iuſte ignorantie prouidet.
m ¶ Sedem ap. idem ſi per alium q ꝯferre poſſet puta per legatum. j. e. ti. ſi a ſede: q2 non ius ponit ſed factum.
n ¶ Ab his. ſcientibus vel ignorantibus non curo unde ſi bene aduertis. hec decr e. non requirit ignorantiam in conferente. ſed ſolum in eo cui cōfer tur preſumitur autem ignorantia. niſi probetur ſcientia. j. de reg. iur. preſumi tur. quod intellige. ut ibi dixi.
o ¶ Dimiſſa. uel iuris neceſſitate uel ignorantia uel ſola voluntate. Ioan. an.
p ¶ Aſſignari. multo ergo fortius recuperabūt ſi adhuc non ſint alijs aſſigna ta. ut. s̄. e. ſi tibi in fi.
q ¶ Culpa. ⁊ ſic deberent eſſe ſine pena. de conſti. cognoſcentes. j. de regulis iuris ſine culpa. ſi ergo ſciuiſſent fuiſſent in culpa: ⁊ ſic tali priuilegio non utē tur.
r ¶ Certiores. ⁊ ſic cuilibet referenti credere non tenentur. de ſi. per tuas. ii. ſed non debet ſe dicere dubitare vbi certus eſſe debet. de reſcrip. cum contin gat. ⁊ eſt ſi. xxxiii. di. habuiſſe in prin.
ſ ¶ Omnes alios hoc vult dicere beneficia iſtius. a. fuerunt collata. b. iſte. b. dimiſit que prius habebat. ⁊ fuerunt collata. c. cuius. c. priora beneficia fue rūt collata. d. aget. a contra. b. q ſi dimittat in pace aget contra. c. qui etiam ſi ſine difficultate dimittit repetet a. d. ⁊ ſic de ſingulis.
t ¶ NOn poteſt. Emanauit hec decre. ad declarationem eorū que no. In no. s̄. de elec. dudum. ii. in glo. hoc intellige in fi. ⁊ que ibi no. Hoſti. ⁊ d reſcrip. poſtulaſti. ⁊ de preben. ſuper inordinata in fi. ⁊ compoſt. in decre. ca pitulum de reſcrip. ad fi. glo. magne. ꝟ. Item queritur de hac ⁊. c. in noſtra in glo. penul. ⁊ gar. s̄. d of. or. ordinarii in fi. ⁊ guil. in ſpe. ti. de lega. §. videndum. §. illud cum ſe. uſqꝫ ad fi.
u ¶ Modicum. ſi enim i impetratione hoc locū habet. s̄. de reſcrip. ſi proponēte. j. e. ſi motu. multo fortius in diſpenſatione locum de bet habere. cum eti am ipſe diſpenſatio nes ſint ambitioſe ⁊ reſtringende. s̄. d fi liis preſbiterorum c. ii. quis autem ſup pluralitate benefici orum diſpenſar̄ poſ ſit. vide. lxx. di. ſan ctorum. ⁊ xxii. q. ii. ſi quis iam tranſla tus. ⁊. s̄. e. ti. d mul ta. An autem de iu re ſine diſpenſatio ne teneri poſſint: vi de quod dixi. s̄. de reſcrip. gratia.
x ¶ Ap. ſe. no. ar. ꝓ illa opi. que habꝫ ꝙ ſolus papa diſpen ſet in curatis.
y ¶ Curam animaꝝ pone habens eccle ſiam curatam diſpē ſationeꝫ obtinuit vt liceret ſibi recipere aliud beneficium: etiam ſi ſit perſona tus ſimilem curam non habens. ⁊ cum priori tenere: confer tur ſibi archidiaco natus: queritur an poſſit illum retiner̄ ⁊ vider̄ ꝙ ſic: quia licet archidiaconuſ curam habeat: non tamen curam ſimi lem cure parrochia lis eccleſie: ut. s̄. de elec. dudū. i. ad finē ad hoc. s̄. qui fi. ſint le. ꝑ venerabilē ver. vez. nec ēt pōt dici ſimile vbi ē aliq̄ diſ ſimilitudo. xxviii. q. i. ſic. n. ff. de iniuſto rup. teſ. l. iii. ⁊ expreſſa ſimilitudo regritur. s̄. d trāſlatio. iter corpo ralia. Itē vbū ſimile i indulgētia poſitū gratioſe iterp̄tādū ē. s̄. d ꝟ. ſi. ſi oli. Sed dic ꝯ ſm guil. qui hoc no. i ſpeculo ti. de lega. §. viden dū. uer. qd ſi hn̄s eccleſiā. ⁊. s̄. d of. or. ordinarii i fi. ſimilitudo eni de qua fit mentio i indulgētia: nō ad ſpecies ſed ad genus refert̄: ⁊ ſufficit qualitercunqꝫ curam habeat cum talis indulgentia velut ambitioſa ſit reſtringenda. ut hic vides. ⁊. s̄. eo. li. de reſcrip. ſi gra tioſe. de fi. preſby. c. ii. C. de ſena. conſul. l. i.
z ¶ Canōice. ꝯcor. s̄. e. li. d reſcri. ſi gratioſe. ⁊. s̄. d ele. dudū. ii. ad fi.
& ¶ Retinere. q̄ro de duob⁹. primo nūqd ꝑ talē idulgētiā videar̄ cō ceſſū. ꝙ i neutro reſidere teneat̄: vr̄ ꝙ ſic ne inutilis ſit idulgentia. ⁊ h vr̄ tenere Io. vii. q̄ōe. i. ſi quis i clero. i glo. ii. cā. n. ꝓhibitiōis eē vr̄. nequis plura bn̄ficia habeat: q2 reſidere tenet̄: hoc ḡ iducere vr̄ indulgentia principaliter ꝙ ad hoc nō teneat̄. Dic ſꝫ guil. qui hoc no. in predi. §. ver. quid ſi indulgetur. ꝙ tenetur i altera reſidere. ni ſi illud expreſſe in indulgentia caueretur. ꝙ ad hoc non teneretur. ambitioſe enim ſunt tales indulgentie ⁊ reſtringende. vt. ſupra dixi. reſideat ergo in altera quam uult. uel nunc in iſta nunc in illa. ⁊ ſic vtriqꝫ ſatiſfiet. Sed quid dices in indulgētia cauetur hec clau ſula dūmodo i bn̄ficio quo non reſidet faciat canonice ōſeruiri. nū quid ſi hūc modū nō reſeruauerit valet diſpēſatio ⁊ beneficiorum retentio. Rn̄deo ſm inocentiū ⁊ hoſtiē. ⁊ cōpoſt. qui hoc no. in di cta decre. dudū. ⁊ de preſūp. c. vlt. ⁊ guil. qui hoc no. in predi. §. in uer. ſꝫ qd ſi idulgētia. ꝙ bene tenet diſpēſatio. illud. n. dūmō nō hꝫ vim cōditiōis. ſed poti⁹ admonitiōis vel cōminatiōis. ut. ff. d tutel. l. muto. C. cōmi. epiſto. per totū ⁊ uide quod dixi. j. de re. iur. actus poterit tn̄ ꝓp ſeruitii negligentiam eo iuſte priuari. s̄. de cleri. non reſi. relatum.
9 ¶ Primis. ita dicebant predicti doctores et probabant per. l. ff. de le. iii. fideicommiſſa. §. ſiquis. x. ff. de condi. et demonſtra. l. hec cō ditio. ff. de uer. ſi. boues. §. i. ff. de uer. ob. eū qui calēdis. ⁊ idē erat

deri contingit: per[a] hoc tecū ut primum beneficium cum ſecundo retinere ualeas: nō intelligitur diſpēſatum: hoc enim ſolum operat̄ predicta expreſſio: q̄ facta tibi grā nequeat ſurrepticia[b] iudicari.

Idem.

Si apoſtolice[c] ſe. legatus[d] uolens tibi ſue legationis[e] auctoritate in certa eccleſia[e] prouidere: canonicatum & prebendā nulli alii de iure debitos proximo i ipſa eccleſia vacaturos collationi ſue reſeruet: & decernat[f] irritum & inane: ſi ſecus ſuper hoc contigerit attentari: certis qui eos[g] tibi cōferāt cum uacabunt: executoribus p ſuas litteras deputatis. Noſq̄ʒ poſtmodum plena de his facta narratione: quod ab ipſo legato factuʒ extitit ratum & gratum habentes auctoritate ap. cōfirmamus[h]: & eiſdē executoribus uel alijs noſtris damus litteris in mandatis: ut in huiuſmodi prouiſionis negocio auctoritate noſtra procedant iuxta ipſius legati continentiam litteraruʒ certum ē q̄ cum ipſa prouiſio ipſi⁹ legati poſt impartitam a nobis auctoritatem noſtra cenſeatur effecta omnibus quibus poſtea mandauimus in eadem eccleſia prouideri etiam ſi canonicarum ipſius eccleſie duxerimus conferendum[i] eiſdē de iure preferri[k] debebis in prebēda poſtmodum[l] inibi uacatura.

ſatis expreſſum per decre. ſ. e. li. de offi. or. ordinarii ad. fi. ibi dum dicitur. vel ea que &c. vt ibi dixi.

a Eundem per receptioneʒ ergo tertii vacant duo prima vt i cle. eo. ti. ſi plures.

b Surrepticia. quod fieret exceptis duobus caſibus. ſ. d reſcrip. gratia. c. j. e. ſi motu proprio. nota ergo q̄ ſufficit huic clauſule. q̄ ſuū conſequatur effectum: & alium non poterit operari. ff. d adimē. lega. l. legata inutiliter.

c Si apoſtolice quod hic dicitur habuiſti. ſ. e. ſi eum. & emanauit ad declarationem eoꝝ que ibi dixi: nec eſt differentia in iure licet in facto videri poſſet. ibi n̄ fuerat obtēperatū lr̄is legati. Iteʒ ibi papa mādauit canoniam ſtatim conferri: prebēdam autem cum vacaret: hic canoniaʒ & prebendam ɔferri mandat cuʒ vacabunt: & ſic ibi expectās iā erat in canonicuʒ receptus. hic non.

d Legatus. ſ. de latere. alius enim nec ɔferre nec reſeruare poſſet. ſ. e. li. d of fi. le. c. i.

e Legatiōis. ſi. n. auctoritate ap. ſpeciali hoc faceret nō eſſet alia confirmatio neceſſaria. ſ. eo. li. hi. qui. ii. rn̄ſo.

e Eccleſia. in qua eiuſdē legati alia reſeruatio non pendebat: quod dic: ut. ſ. de of. lega. c. iii. ad fi. & quod dixi veꝝ intelligo niſi etiā id papa ex certa ſcientia cōfirmaret ei⁹ rei facta plena narratione: ut. j. dicitur.

f Decernat. no. contra opi. modernorum qui dicebant q̄ legatus non poterat decretum apponere niſi ad id ſpeciale haberet mandatum: ad idem. ſ. e. li. de of. legati preſenti. & dicam. j. de conceſ. p̄ben. quia cunctis.

g Eos. ſ. canonicatum & prebendam.

h Confirmamus. non in forma communi ſed ex certa ſcientia facta fuit hec confirmatio. ſ. de ɔfirma. vti. uel inuti. c. penul. Quid dices de vſitata queſtione receptus eſt aliquis proprio motu capituli impetrat confirmationem a papa per formam: ne inane canonici nomen &c̄ in qua confirmatione papa quod de ipſo factum ē cōfirmat auctoritate ap. cum clauſula ſi eſt ita. mandans etiam executori: q̄ ſi eſt ita auctoritate ap. prebendam &c. poſt impetrat aliquis canonicatum & prebendam nulli alii de iure debitam ſecundum ſtilum ſolitum: vacat modo prebenda: cui debeatur queritur. Super hac queſtione multotiens fuit a me petitum conſilium & ſigillum: & dubitans de ea plura lucra reſpui. ſed communiter tenent doctores per hanc decre. & per decre. ſ. e. ſi eum. q̄ preferatur receptuſ & confirmatus. & bene facit pro eis. e. li. ſ. de reſcrip. cum aliquibus in fi. quod ſatis puto.

i Conferendum. quod plus eſt q̄ mandare conferri. ut. ſ. e. li. de reſcrip. duob⁹.

k Preferri. prefertur ergo & hoc conſequitur q̄ gratia ſua eſt perpetua: cum alias ſi confirmatio pape non interueniſſet: expiraſſet finito legationis officio. ſi ad collationem vacantis proceſſum non fuiſſet. ſ. de offi. legati preſenti in prin. & per hoc patet q̄ cum per talem confirmationem acquiratur & augmentetur ius q̄ talem cōfirmationem impetrans de prioribus beneficiis tenetur facere mētionē & idē dico de recepto proprio motu capituli. ad hoc. ſ. eo. li. d preben. quamuis & melius eo. ti. non poteſt ſi eniʒ in litteris p quas ius iam acquiſitum conſeruatur. ſ. in diſpenſatione ſuper pluralitate tenetur ipetrās beneficiorū ſuorum facere mentionem: multo fortius i litteris per quas nouū ius acquirit & acquiſitum auget eius imutādo naturaʒ vt hic pʒ. & ſic ſeruat curia. nam & qui cōfirmat donat. ff. de ver. ſig. l. obuenit.

l Poſtmodū. ſ. poſt confirmationem & auctoritatem impartitam. ut. ſ. v. certum eſt &c. & ſiqui igitur medio tempore impetrauerint a papa. ſ. poſt reſeruationem & mandatum legati: & ante confirmationem: illi preferentur. Plus eſt ergo quo ad hoc qui a principio legatuſ auctoritate ap. ɔtulit. vt. ſ. eo hi qui.

Idem.

Si motu[m] p̄prio alicui aliqd̄ beneficium[n] obtinenti conferam⁹ aliud de illo non habita mentione: non ob[o] hoc gratiam huiuſmodi: que de noſtra mera liberalitate proceſſit: inualidam uolumus reputari. Secus ſi ad petitioneʒ illius uel alterius pro eodem oblatam gratiam huiuſmodi faciamus tunc eniʒ quantuncunq̄ʒ modicū[p] beneficium taceatur[q] in ea ipſaʒ uelut ſurrepticiam uires nolum⁹ obtinere. Motu quoq̄ʒ proprio tūc ſoluʒ gratia fieri cenſeatur: cū hoc expreſſe[r] cautum fuerit in eadem.

Idem.

Si pluribus[s] ſimul in aliqua eccleſia uacantibus[t] dignitatibus uel prebendis: nos de hac uacatione incerti[u] dignitateʒ uel prebēdā[x] ſiqua nulli alii de iure debita in ipſa uacat eccleſia: cuiquam in genere conferamus: gratiam huiuſmodi ſi motu[y] proprio eā fecerim⁹: ut tūc fiat iterpretatio pleniſſima i eadē referri uolum⁹ ad dignitatē uel prebēdā que iter illas maioris[z] eē ſeſe eē ualoris: ſeu ſi ſint forſā equales ad eā quā is cui cōferim⁹ infra decēdiū poſt habitā de dicta uacatiōe noticiam[&] duxerit eligendam. Si uero ad petitionē alterius[9] ipſa gratia fuerit p nos facta: eā: ut hoc caſu p̄ut iuri[ꝝ] congruit reſtrigatur ad illā que minoris[a] ualoris exiſtit.

m Si motu proprio. Eq̄ diſtinctio huius decr. Emanauit ad declarationem eoꝝ que no. gl. & moderni. ſ. de reſcrip. ſi proponente.

n Beneficium. Quid ſi plura beneficia obtinebat. Dicūt quidā hoc locū nō habere: ſʒ quod ſequitur vt multitudo beneficiorum vitetur. Sʒ credo contrariū: cū rō p̄prii motus adhuc remaneat: ſup quo fundatur diſtinctio: & ſic ē hodie terminatum per cle. eod. ti. ſi romanus Preterea licet ualeant littere. nō propterea poterat beneficia retinere: cū per hoc ſecum diſpenſatum non ſit. ſ. eo. non poteſt in fi. optime facit. ſ. e. li. d reſcrip. gratia & per iſtam & illā videſ duos caſus in quibus valent littere. licet d beneficio ei⁹ p quo ſcribitur mētio nō fiat.

o Ob hoc. ſ. q̄ mentio nō fuerit habita.

p Modicum. opinio ergo hec. quam conſuetudo curie approbat per decre. iſtam etiam approbatur. & reprobatur opinio. h. na. Inno. & ſequacium qui ibi no. diſtiguenduʒ inter tacentem & mentientem ut in primo caſu ualerent littere ſi modicū erat beneficium in ſecundo nō. Vincē. & gof. diſtinguebant. ſ. e. cum teneamur. ſ. de reſcrip. poſtulaſti. inter tacentem tale beneficium per ſimplicitatem & tunc valeat reſcriptum. uel per dolum: ut tunc non valeant per decre. de reſcrip. ſuper litteris.

q Taceatur. indiſtincte intelligo. cum. n. ius non diſtinguat. nec ego diſtiguam vnde ſiue per maliciam ſiue per ſimplicitatem taceat. locum habeat hec d cre. illam tamen diſtinctionem approbat inno. ſ. de reſcrip. poſtulaſti per decre. e. ti. ſuper litteris que in litteris ad lites loquitur nō in gratioſis. Jo. an.

r Expreſſe. concor. ſ. e. li. de reſcrip. cum aliquibus. ſ. e. ti. c. ii. ad fi. vnde dico q̄ licet probaretur q̄ papa proprio motu collationem fecit exquo non exprimitur in litteris. locum habeat ſecundum dictum. & non primum. quid eni ſcimus forte papa ante annum rogatus fuerat pro illo. ſufficit ita ſcriptum eē ff. qui & a quibus. l. proſpexit. vi. q. iii. ſcriptum. Jo. an.

ſ Si pluribus. declaratur hic dominicalis queſtio Bar. brix. que incipit epiſcopus quidam promiſit auctoritate domini pape. & vtit̄ hic papa equitate. & ſ. prox decr.

t Vacantibus. idem eadem ratione puto. quando ſcriberetur de prima vacatura. & due ſimul vacarent. ita q̄ neutra primo.

u Incerti. q̄ ſi icertus fuiſſet expreſſiſſet quā dari voluiſſet. io. an.

x Uel prebendam. non ſunt iſta uerba litterarum ſed mandauit de dignitate prouideri. & plures dignitates vacant. uel mandauit de prebenda & plures uacant prebende. io. an.

y Motu proprio. quod non intelligitur niſi id i gratia exprimatur. ut. ſ. c. p̄ximo. in fi. illud enim omni caſu locum habet & generaliter loquitur.

z Maioris. maioritas conſiſtit in multis quod dic ut. ſ. de teſti. ſuper eo. ii. & no. ſ. de reſcrip. ſedes. hic autem inſpici iuſſit maioritatem valoris. ſcit. n. q̄ clerici hoc magis cupiunt. ſ. de cleri. non reſi. quia nonnulli. ſ. eo. auaricie excecantur ergo auaricia. ut. ſ. eo. li. de elec. auaritie cecitas.

& Noticiam. non ergo currit ignoranti ſicut nec decendium datum ad appellandum. ſ. eo. li. de appel. concertationi. ſi de conceſ. preben. q̄ diuerſitatem.

9 Alterius. ſ. ipſius cui ſit vel alterius. vt. ſ. c. p̄x.

ꝝ Iuri. ſ. e. q̄uis &. c. non poteſt. Jo.

a Minoris. j. de re iur. in obſcuris. ſ. de cenſi. ex parte. ff. de le. ii. nūmis.

ſeu ſi ſit equalitas in eiſdē: ad eam quam is ad quē ipſaruꝫ ſpectat col[b]latio īfra dictum tempus [a]elegerit poſtquā ſibi huiuſmodi gratia erit nota decernimuſ referēdā. Alteru tro quoqꝫ ipſoꝝ prout ad eū perti net īfra tempus debituꝫ eligere ne gligente ad alium extunc electio li bere deuoluatur[c]. Idem.

Cuꝫ i eccleſia[d] tua que .xii. ca nonicoꝝ ⁊ .xiii. prebendaꝝ[e] habet numeꝝ cōſuetudinē[f] eē ꝓpo nas ut epiſcopus qui ē pro tempo re uocē habeat i.c. tāquā canonic⁹ lꝫ canonicus ñ exiſtat ⁊ unaꝫ de di ctis prebēdis ſicut unus canonic⁹ obtineat i eadē: certū ē eum cui au ctoritate ap. ꝓuideri mandatur de prebenda nulli alii de iure debita proximo in ipſa eccleſia uacatura: prebendam quā per mortē epiſco pi uacare contigit: ne cōtra dictam cōſuetudinē[g] cui per prefatū māda tum nō intelligitur derogari futur⁹ epiſcopuſ prebenda careat: ⁊ dict⁹ canonicorum numerus amplietur habere non poſſe ſed expectare de bere quouſqꝫ uacet alia oportebit eundem. Idem.

Si tibi cōceſſo[h] a nobis ut fru ctus[i] beneficiorum que uſqꝫ ad cer tum tempus in tua uacabūt dioce. percipere ualeas, ꝓ ſoluēdis debi tis[k] quibus eſt tua eccleſia onerata[l] beneficium uacans poſtmoduꝫ cu rā habēs animaruꝫ annexaꝫ alicui ſimile beneficium obtinēti te[m] con ferre cōtingat: equū ē ut quandiu fructus ipſius perceperis primuꝫ nō debeat reputari uacare[n]. Idē.

Qui de non[o] ſacerdotali[p] pre benda prouideri mandatur ſibi etiam uolenti ſacerdotalis au ctoritate mandati huiuſmodi ꝯfer ri nequibit. Similiter ſi in eccleſia in qua integre ac dimidie[q] preben de habentur: mandetur integra[r] cō ferri prebenda: quāquam ille pro quo ſcriptū extitit dimidia uelit eē contentus: ei de ipſa non poterit ꝓ uideri[s]. Idem cum iiungitur pro uideri alicui de prebenda[t] certi ua loris: ut in prebenda minoris ua loris etiam illo uolente mandatuꝫ non poſſit adimpleri: non eniꝫ hu iuſmodi mandata: quorum fines diligenter[u] ſeruari oportet: debēt ad caſus alios quam expreſſos ex tendi. Idem.

Licet[x] epiſcopus[y] beneficium

a Dictum tempus.ſ.x.dierum.

b Elegerit.tunc ergo det quā vult ⁊ ſit liberatus.ut.ff.mahda.l. fideiuſſorē ff.de le.i.ſiquis a filio.§.ſiquis plures.C.de donat.ſiquis argentum.§.i.Et no.ꝙ in iſto caſu et.ſ.prox.reſeruatur optio.tunc ſolum quādo eſt equalitas vt tunc in primo caſu eligat is pro quo ſcribitur.i ſecundo is qui conferre hꝫ vnde non puto ꝙ in primo ca ſu quando eſt inequalitas poſ ſit conferri minor.nec in ſecū do maior.perinde enim eſt ac ſi primo caſu papa expreſſiſſꝫ de maiori.ſecundo vero d mi nori.ſicut ergo ſi expreſſuꝫ eſ ſet mutari nō poſſet.j.eo.cui de non.ita nec hic cum habea tur pro expreſſo per hanc de clarationem. Jo.an.

b Elegerit.ſi.ſ.de reſcrip. duobus.

c Deuoluatur.ſi.ſ.e.li.d cō ſue.c.vlt.in fi.

d Cum i eccleſia.appro batur qd no.Hoſt.ſ.d conceſ.preben. poſtulaſtis in fi.⁊ ponit terminos in eccle cleſia ebreduneñ. habes hic caſum quo uacat ꝓbēda.⁊ nō debetur prima expectanti. ⁊ de hoc dixi.ſ.eo.quia ſepe in fi. Jo.an.

e Prebēdaruꝫ.ē ergo i eccle ſiis interdum reperire maio rem numerum prebendaruꝫ ꝙ canonicoꝝ. ut hic.⁊.ſ. de magiſtriſ.c.penul.

f Conſuetudinem. valet ta lis cōſuetudo. ut in predicta decre. poſtulaſtis.ſ. eo.li. de ap.appellatione.

g Dictam conſuetudinem. No.ar.ad queſtionem medi olañ.Conſuetudo eſt medio lañ.ꝙ archiepiſcop⁹ confert beneficia omnium clericoruꝫ vacantia per vxorationeꝫ uel interfectionem ipſorum clericoꝝ.vel pone eſt conſuetudo in aliqua eccleſia ꝙ canonicuſ electus in epm.ꝯferat canonicatum ſuum ⁊ prebendam.ē expe ctans auctoritate apoſtolica.vxoratur uel interficitur clericus.ut in primo ca ſu.uel promouetur canonic⁹ i epm vt i ſo.executor confert expectanti prebē dam.archiepiſcopus vel eps cōfert.queritur quis ſit potior.⁊ vꝛ ꝙ papa nō intendat derogare cōſuetudini vt hic.⁊ ſic non valet executoris collatio. ad hoc.ſ.de ꝯſti.c.i.Sꝫ certe ſatis credo ꝙ valeat.quia papa intēdit iſti ꝓuide ri de prima vacante.ad quencunqꝫ ſpectat collatio ſiue iure ſiue conſuetudi ne ſiue ꝓuilegio.qd probaꝛ.ſ.eo.dudum.ii.⁊.j.e.ꝙuis vbi.hic autem duo cō currebant quia infringebatur conſuetudo ⁊ augebatur numerus. ⁊ ratione connexitatis illa prebenda debetur epiſcopo.ſ.e.quia ſepe. Credo auteꝫ ſa tis probari per hanc decre.ꝙ ſi.xiii.ſunt prebende in eccleſia ⁊.xii. canonici quia alteri annexum eſt onus magiſtri:ꝙ ſi illa prebenda uacat non debeaꝛ expectanti.Conſuetudini ergo per quam prebenda alteri debeatur nō der rogatur.ſed conſuetudini per quam prebenda ad collationem alterius perti neat derogat papa vbi determinate non ſcribit ad collationeꝫ talis ad hoc.j. .e.ti.c.vlti.

h Si tibi conceſſo. per adeptioneꝫ ſecundi bñficij curati cui⁹ fructus ali us ex cauſa percipit non uacat primū.Emanauit hec decre.ad dcla rationem decre.d multa.ſ.eo.ti.

i Fructus.No.quia alia eſt iſta conceſſio ab illa quam habes.ſ.e.li.de re ſcrip.ſi gratioſe.ibi enim conceſſum fuit de beneficijs: hic autem de fructib⁹ hoc dico quia in illo caſu uirtute indulgentie ñ uacāt beneficia hic uacāt ⁊ ne ceſſe eſt illa debito tempore conferri alias locum haberet lat. conci. vt.ſ.ut hec benefici.ut noſtrum.⁊ no.de magiſtris.c.penul.in vlti.glo. ⁊ Hoſti.i de cre.ſ.de uerbo.ſigni.c.penul.⁊ intellige ꝙ ſi aliqua ſint onera incōbētia ille qui fructus percipit habet illa ſubire quod dic ut.ſ.e.li.de offi.or.preſenti.§. porro.quos autem fructus talis habere debeat ⁊ quot dies habeat annus hꝫ caſu dixi.ſ.e.li.de reſcrip.ſi propter ⁊ per illum.§.poro.ſatiſ videtur iſta de cre.⁊ eius ratio eſſe ſuperflua cum miniſter debeat expenſas habere quaꝛ ꝗ nō uacat primū ex quo de ſecundo recipit ſaltem victuꝫ. Sed potuit eē ratio quam dixi in glo. quia non eſt.

k Debitis ad ideꝫ.ſ.de uerb.ſig.c.penul.ſ.eo.li.de reſcrip.ſi propter ⁊ idē ſi propter aliam cauſam.

l Onerata ad que ſoluēda tenebatur eccleſia:ex quo nomine eccleſie ⁊ pro eius vtilitate erant contracta.ſ.de ſolutis.c.i.

m Te vel alium:quia idem iuris:cum eadem ſit ratio. ⁊ facit quod dixi.ſ. eo.titu.ſi tibi.

n Uacare.quia non eſt adhuc adeptus plene:quia licet beneficium habeat fructus nō habet .⁊ ſic nō videtur plene trāſlatus.xxii.q. ii.ſi quis iā trāſlatus.nā licet res data ſit:uacua poſſeſſio tradita nō ē.ff. de uſur.ſi ſtipulatus.i.reſo.⁊ ſic ad plenū recepiſſe nō uideꝛ.ad hꝫ.ff. ꝯmoda.li.iii.ii.reſo.⁊ idē credo de decre.cū i cūctis.ſ.ꝙ ſi elapſuꝫ eſt tempus de cōſecrādis epiſcopis:uel iā eſt cōſecratus.beneficia ꝓora tenebit:ſi fru ctus epiſcopatus al teri ex cā debeātur eadē rōe.⁊ caute fa ciet epiſcopus ꝗ ta lē indulgentiā habꝫ ſi beneficiū vacans cōferat alias bñfici ato.pone.n.ꝙ habe re debeat fructus ꝓ mi anni.primo āno habebit fructus ſe cundi beneficii ſecū do anno vacabit pri mū ⁊ tunc habebit fructus primi:ſi ad huc durat indulgē tia.ſꝫ quero nūquid iſte teneaꝛ. j.annuꝫ ꝓmoueri.⁊ videtur ꝙ nō per iſtō.c.nec videꝛ poſſeſſionem adept⁹ uſquequaqꝫ nec itegre ⁊ facit.ſ. de elec.cū i cunctis §.cū vo.⁊ hoc qdaꝫ tenēt aſſertiue Sed cōtrariū credo. ⁊ di co ꝙ hñ currit tēp⁹ exquo habet exerci cium cure animarū liberū ⁊ pacificum. ad hoc.ſ.e.li.de ele. cōmiſſa.§.i.pp illud enim ordinari debꝫ Ad decre.cum i cū ctiſ.§.cū vero.ibi ec cleſiaſticoꝝ honoꝝ adminiſtrationē ⁊c. dico ꝙ adminiſtrationē iſte habet.lꝫ fruct⁹ nō habeat.faciat ꝓ hac parte.ſ.e.li.de elec.licet canō.ibi ut gregis ſibi crediti ⁊c. Iteꝫ qd dices i parochiali eccleſia ubi nō eēt aliquis redditus. puta qꝛ dos eius caſmate vel alluuione periſſet nōne teneret rector eius ꝓmo ueri.Dicā igiꝛ ꝙ qui tale bñficiū recipit ſibi iputet.xci. di.clericus victum. Sꝫ oppones ꝙ queſtio nō ꝓcedit exquo habebat primuꝫ beneficium quod retinet ſaltē rōe primi ꝓmoueri tenetur.Dico ꝙ ꝓcedit.pone ꝙ prima eccleſia curata ſit collegiata. ut.ſ.d elec. ſta tutū e.li.uel ſuper illa fuerit diſpēſatum.uel pone ſimpliciꝛ nō fecit ſe promoueri:priuatus eſt prima.nunquid ⁊ ſecūda.unde bene ꝓ cedit qd.ſpeciale igitur ſtatuitur in hac decr.ne clerici mēdicare co gantur.ꝙ primū beneficiū ſimile non vacet.ſed ne pereant anime nihilominus promoueri tenetur.ut.ſ.dixi.

o Qui de non. Cū mādatur alicui nō ſacerdotalis vel integra vel certi valoris conferri prebēda ſacerdotalis dimidia vel minoris valoris illi etiam volenti conferri nō poterit.

p Non ſacerdotali.iſtud videbaꝛ in eius fauorē appoſitū.ut non ꝯpelleretur eſſe ſacerdos ⁊ tamen in eius leſionem retorqueꝛ. ita ꝙ ēt ſi volet ſacerdotalē habere non poterit.⁊ rō eſt in fi.c. ⁊ uide qd dixi.j.de re.iur.quod ob gratiam.

q Dimidie.ſi vna prebenda diuideretur in duas. quelibet per ſe diceretur integra.ſ.e.maioribus.⁊.c.vacante.ſed hic vna prebēda diuidebatur in duas.uel erant ibi prebende que ſic vocabantur in tegre ⁊ dimidie.quia medietatem reddituum forte habebāt reſpe ctu integrarum.

r Integra:quid ſi ſimpliciter mandetur prouideri de prebenda. dic ſi ille prebende dimidie ſunt diuiſe.qꝛ pars a toto iā ſeparata ñ ē pars ſed totū.tūc de dimidia poterit prouideri vt ſic aliud ſit de i tegra ſcribere ⁊ aliud ſimpliciter ſcribere .ad hoc.j.e.ti.ei cui. Sed ſi alias nulla eēt diuiſio.ſed vna prebenda diuideretur in duas .ſe cus crederem.cum tunc non de prebenda.ſed de dimidia ꝓuidereꝛ

ſ Prouideri.vade.j.non.n.⁊c.

t Prebenda.⁊ tunc in penſione prouideri non poterit.ut.ſ. c. ti. quis.i.reſo.

u Diligenter.ff.man.diligenter ⁊.ſ..de reſcrip.cum dilecta.

x Licet epiſcopus. Edita fuit ad declarationē decre.de multa ſ.e.ti.⁊ ad ꝓbationē eoꝝ que ibidē no. Inno.⁊ hoſti.⁊ que no.guil.ſ.de elec.licet canō.

y Epiſcopus.uel quilibet alius ad quem collatio ꝑtinet cum eadē

ſit rō. ⁊ conſilium indiſticte loquitur. is quoqȝ ad quē prioris decr. ⁊c. cui. verbo declaratiue venit hec decre. vt. ſ. dixi.

a Eandem. ſic. ſ. e. li. de elec. cōmiſſa. §. i.

b Conferre. Nota ex hoc textu ꝙ decre. illa. ſ. de elec. c. vlt. e. li. lȝ i cōfirmationibus locū ſibi vēdicet: non tamen i collationibus: vt vides: ꝙ ñ facta aliqua vacatiōe poteſt fieri collatio. ad idē facit. ſ. e. ti. cuȝ illis §. cū aūt. ⁊ bene dicit textus de iure cōferre. qꝛ iſtud ē regulare: ꝙ rem ad collationē meā ſpectāteȝ vel iuſ ꝙ i eo habeo donare uel quocunqȝ alio titulo i alium transferre poſſū de tentatione alterius non ob. ff. de re. iur. qui pōt. C. de heredi. vel. ven. per totū ff. de cōtrahē. emp. qui tabernaſ ad hoc ſ. e. venerabilis. ſ. ꝺ feud. c. ii. ꝺ poſſeſſione autez fiet quod ſequitur.

c Vocato. non ergo remouebit poſſeſſoꝛ a ſua poſſeſſione vel q̄ſi ſine cauſe congnitione. ex quo titulo poſſidet lȝ iniuſto. xvi. q̄one iiii. volumus. ⁊ ſic itelligatur de conceſ. preben. cū noſtris. de reſti. ſpo. in litteris. de cā poſ. c. ii. ⁊ ē expreſſū. C. de rei vē. l. fi. hic eſt ꝙ vſufructuariꝰ vſufructu finito nō pōt a quaſi poſſeſſione expelli: immo ꝯ eū agetur negatoꝛia. vel ex cautiōe de reſtituēda re p̄ſtita. ff. ſi vſufruc. pet. l. vti frui. i. rñſo. ff. vſufruc. quēadmo. ca. l. i. §. hoc autē agat ergo is cui collata ē eccleſia ut ſibi tradaꝛ poſſeſſio. in quo ꝓcedeꝛ ſummarie poſſeſſore vocato. C. ſi per vim vel alio modo. l. vlt. nemini. n. licȝ rē ēt ſuā ſua auctoꝛitate occupare. C. vnde vi ſi qſ in tantam. xvi. q. vi. placuit. ſ. e. eum qui. ii. rñſo. ad hoc. ſ. ꝺ diuoꝛ. porro. ⁊ quod hic dꝛ. idē intelligo ſm predictos doctores i oi eo caſu in quo priuatus ē quis ipſo iure. pone i terminis. ſ. de elec. lȝ canō lȝ vtilis eēt declaratio. ut dixi. e. ti. commiſſa.

d Retinēdi. vt ſi ſufficiēter ſecū diſpēſatū eēt. ſ. e. non pōt. vel ad tempus hoc cōceſſum. ut. ſ. de reſcrip. ſi gratioſe uel ex cauſa non percipit. fructus ſecūdi bñficii. ſ. e. ti. ſi tibi cōceſſo. vel habet cōmēdatam eam. ſ. de elec. nemo.

Quod cum animarum cura tenebaſ poſtquā aliud recepiſti conſimile: ac ipſius poſſeſſionem pacificaȝ habuiſti uel per te ſtetit quo minꝰ haberes eandem[a] poſſit alteri de iure conferre[b] illum tamen cui contulerit non debebit te non uocato[c] cum tibi forſan ius poſſit competeꝛ retinēdi[d] in poſſeſſionem ipſius īducere corporalem. Idem.

Si cui[e] prouideri mandatur ſimpliciter de prebenda ꝓximo uacatura ſacerdotalis[f] prebenda conferri nō pōt ſi nōdū[g] ī etate[h] tali exiſtat ꝙ poſſit ad ſacerdotium promoueri ſed aliam[i] expectare debebit. Idem

Si pauper[k] clericus cui cū beneficium nulluȝ haberet mādabatur đ beneficio iuxta ſue probitatiſ merita per epiſcopum ꝓuideri aliud antequā ſit prouiſum eidem beneficium fuerit aſſecutus prouidere[l] ſibi epiſcopus cum ceſſet cauſa[m] mādati: decetero ñ teneꝛ. Idem.

Si a ſede apoſtolica[n] uel legato ipſius uni ⁊ ab ordinario alteri eodem die idem beneficium conferatur: nec appareat[o] que collatio fuerit primo facta: erit potioꝛ conditio poſſidētis[p]. Si uero neuter[q] poſſideat is cui ſedes ipſa cōtulit uel legatus propter conferentis ampliorem prerogatiuam[r] erit alteri[ſ] preferendus. Idem.

Cum ſingula[t] officia ſint ſingulis cōmitēda perſonis[u] ⁊ diſſolutiōis ac euagatiōis materia ſit religioſis pre ceteriſ auferenda[x] preſenti prohibemus edicto: ne aliqui monachi uel religioſi alijs pluribus prioratibus[y] uel eccleſijs curaȝ habentibus animarum: etiam ſi eadem cura non per ipſos ſed per preſbyteros ad coꝝ

e Si cui ſimpliciter. hoc nō ſine myſterio dictū fuit. ſi. n. in litteris contineretur non ob. aliquibꝰ ⁊c. per q̄ effectꝰ gratie noſtre impediri valeat vel differri. hic ſecus qꝛ pȝ ꝙ papa vult ſibi prebendā dari. ordinē aūt recipiet cū etatis erit ad hoc apte. ⁊ ſuper hͦ uidi declarationē ſub bulla.

f Sacerdotalis. ex priuilegio ex ꝯſuetudine vel ſtatuto eccleſie. Jo. an.

g Nondū. ergo nō iſpicimus tēpus date: ſed tēpus vacatiōis. vt ſi tunc ē i etate bene quidē. alias ſequētē expectet ſed cōtra. ſ. eo. li. de reſcrip. ſi eo tpe. vbi nō iſpicitur tempus quo vacat bñficiū cū cura imo ſolū tps date. So. i curatis bñficiis ⁊ ipſorū impetratione maioꝛ idoneitas requiritur q̄ꝫ i ſacerdotalibus prebēdis. ſ. e. cū in illiſ de elec. ſtatutū. ⁊ iō fauoꝛabilioꝛ ē hec gratia q̄ꝫ illa. preterea hic loquitur generaliter quod genꝰ ciuiliter eſt intelligendū. ff. de ſeruit. l. ſi cui. preterea grat a illius decre. ſaltē i alia parte ē duratura. hic autem poſſet gratia i totum extingui. pone. n. ꝙ oēs prebēde ibi eſſent ſacerdotales. ſi ḡ ille q ipetrauit ſibi prouideri de beneficio cū cura. vel ſine cura. tunc non erat etatis idonee. pro ea parte qua de curato expreſſit ſūt littere vitioſe. ſi autem ſimpliciter ipetrauit ſuper primo beneficio curatum non debebitur. ſ. e. cum i illis. ſed ſecus cū ipetro ꝓuideri de prebenda ut hic vides. Jo.

h Etate. Quam dicis hic ꝯgruā etatē. Dicēdū videꝛ ꝙ etas. xxv. annoꝝ. lxxviii. di. c. i. ⁊ iii. vbi eſt expreſſuȝ. Sed hodie ſi attigerit xxv. annū ſatis ē i etate legitima: per decre. ſ. de elec. cū i cūctis. ⁊ lxxviii. vi. c. vlt. ⁊ hoc approbat cle. de eta. ⁊ quali. generalē. ⁊ nō dico hodie ſeruanda interſticia tēpoꝝ de qbꝰ habes. xxvii. di. c. ii. ⁊ iii. ⁊ per totū. Sed quid dices iā erat ſacerdos. lȝ nō eēt i etate legitima. nūquid debebitur ſibi p̄benda. videtur ꝙ nō. quia nō ē i legitima etate. quod requirit hec littera. ⁊ nō debemꝰ reſpicere quid factū ſit ⁊c. vt. ſ. de elec. cū cāȝ cū ſuis concoꝛ. Cōtra videꝛ ex quo. n. ꝓmotus ē iam quid querimus etatē ad ꝓmouēdū. recepit. n. veruȝ ordinē. de tēp. ordi. vel nō ē ꝯpos. primū credo cū tali iterdicenda ſit executio ordinis ſic ſuſcepti: ut in pre. decre. uel non ē compos. ⁊ qꝛ nō dȝ eē melioꝛ conditio eius qui deliquit. ſ. eo. cum qui.

i Aliam non ſacerdotalem. uel etiam ſacerdotalem. ſi tunc peregerit etatem idoneam. ut. ſ. dixi.

k Si pauper clericus. No. pauper. quia non ſine myſterio dictum puto ſi enim in gratia ſpeciali prouiſum ſit alicui ⁊ poſtea ante vacationē adipiſcatur aliud beneficium. non expirat gratia. hec enim decre. loquiꝛ de forma que prouidet neceſſitati pauperū que eſt iuſtitia vel q̄ ſi. de preben. cum ſecundum Prouiſione igitur facta impetranti ceſſat cauſa iuris ⁊ ſic ipſius executio. ⁊ facit. ī. e. ſi epiſcopus. i. rñſo. in fi. ibi per cuȝ vel alium ⁊c. ius enim beneficiatum non beneficiat. ſ. e. quia intantum. ⁊ hoc verū puto niſi adeptum beneficiū ſe non compateretur cum prima gratia. ſi iam haberet effectum vt in duobus curatis. ſ. e. de multa. cuȝ enim in eo caſu periret ius in re multo fortius ad rem. ī. de conceſ. preben. c. vlt. ⁊ hoc approbat cle. de reſcriptis gratie.

l Prouidere. talis forma etiam in litteris gratie non extēditur ad hoſpitalia vel loca ſimilia. ut in cle. eo. ti. per litteras.

m Cauſa mandati. ⁊ ſic ceſſabit effectus. ⁊ que erat cauſa quia nullum habebat beneficiuȝ. ⁊ ſic cauſa iuſticie potius q̄ꝫ gratie. vt. ſ. dixi. concoꝛ. de appel. cum ceſſante cum ſi. Sȝ qd dices pone: eſt illi prouiſum de vicaria nunquid per id expirabit mandatuȝ Solu. ſi vicaria eſt temporalis pone in terminis. ſ. e. li. de elec. cum. ex eo. in fi. ⁊. ī. de regula. beneficium. ſ. de ap. peruenit. ii. tunc nō expirabit mandatū quia beneficiatus non eſt cum beneficia ſint perpetua. ſed ſi vicaria eſt ppetua. ut. ſ. e. extirpande. tunc ſecus. ſ. de reſcrip. poſtulaſti.

n Si a ſede apoſtolica uel legato. itelligas de latere quia alii beneficia cōferre non poſſunt: niſi haberent ſpecialem ſuper hoc poteſtatem. ſ. de of. lega. c. i. Quid dices ſi papa cōtulit vni ⁊ legatus alteri. Dic ideȝ quod. ī. ſequitur in papa vel legato ex vna parte. ⁊ ordinario ex altera: quia eadē ratio. idē dico ſi papa vni legatus alteri ordinarius tertio contulerit. in archiepiſcopo autem ⁊ epiſcopo ⁊ ſuis ſubditis dubitatio non procedit quia ad alterum ſolum pertinebat collatio. ⁊ illa ſola valuit.

o Appareat. ſi eniȝ poſſet apparere que fuerit primo facta illa obtinebit. ut ſi probetur per teſtes de hoꝛa. uel in ipſis litteris dicitur ꝺ hoꝛa. ⁊ facit quod dixi. ſ. de reſcrip. duobus. vbi idem verbum habes.

p Poſſidentis. magnum ergo eſt poſſeſſionis commodum. C. ꝺ rei ven. l. res alienas. inſti. de interdic. §. retinende. ī. de regulis iuris in pari. cum ſuis concoꝛ.

q Neuter uel uterqȝ nec apparet quis tunc primo. idem iur. ſ. de reſcrip. duobus. ii. rñſo in prin.

r Prerogatiuam. ſic. ſ. de ma. ⁊ obe. per tuas.

ſ Alteri cui contulit ordinarius.

t Cum ſingula. Religioſus habens prioratum uel eccleſiam curatam ſi recipit ſecundum ſine licentia pape. ipſo iure vacat primum. quod ſi ſtatim non dimiſerit efficitur ineligibilis. ⁊ priuatur utroqȝ. Eadem eſt pena in his qui habebant ante hanc conſtitutionem. niſi infra menſem alterum elegerint ⁊ alterum dimiſerint. Prioratus eccleſie uel adminiſtrationes vnius monaſterii ſolite per ipſius monachos gubernari abſqȝ ſe ap. licentia alterius monaſterii monachis non committantur. nec commiſſa dimittantur qui contra fecerint ſint priuati poteſtate ordinandi predicta ea vice. ⁊ deferꝛ ad dioceſanum in non exemptis ⁊ ad papam in exemptis recipientes vel eligentes ſunt ineligibiles ipſo iure. Emananit ad declarationem coꝛum q̄ no. Hoſt. ſ. e. de multa.

u Perſonis. lxxxix. di. c. i. in prin. ſicut ſingula membra corpoꝛis ſingulos actus habent. ut ibi ad idem. xvi. q. i. preſbyteros. ſ. e. ti. quia intantuȝ. C. ꝺ aſſeſ. l. nemo.

x Auferenda. ad hoc. ſ. e. li. de elec. ſi religioſus. i. reſponſo. ⁊. quorundam ⁊. c. indemnitatibus. §. ſed cuȝ eas. ī. de ſtatu regula. c. vno. ī. ne cleri. uel mona. c. ii. monaſterium enim eſt eis quaſi carcer. xvi. q. i. placuit. ii. de ſent. ex. ut fame.

y Prioratibus. poteſt dici etiam non curatis. ⁊ quod. ī. dicitur de cura referatur ad proxime dictum de eccleſie per decre. ſ. eo. de multa. ſ. de elec. dudum. ii. ⁊ hoc approbat conci. uieñ. de ſup. ne. prelati. quia regulares i n fi. in caſu autem eſt diſſimilitudo inter perſonatus ⁊ parrochiales eccleſias: quā habes. ī. ne cleri. uel mo. c. i.

preſentationem per epiſcopos inſtitutos habeat exerceri: abſqz[a] ſedis apoſtolice auctoritate preeſſe preſumant: niſi forte unus ex eiſ ab alio dependeat uel adiuicē ſint annexi[b]. Statuentes ut quicūqz ipſorum prioratum uel eccleſiā talem obtinēs aliuz receperit primū quo ſit ipſo iure priuatus: ſtati omnino dimittere teneatur[c]: per eum ad quem pertinuerit libere[d] alteri conferendum quod niſi fecerit[e] extunc eo ipſo efficiatur ineligibilis[f] et tanquam ambitioſus ab utroqz penitus repellatur. Circa eos aūt qui plures prioratus uel eccleſias huiuſmodi nunc detinent prouidemus: ut infra menſem[g]: poſtquam preſens conſtitutio peruenerit[h] ad eoſdem: unum ex ipſis quē retinere uoluerint reliquis dimiſſis eligere[i] teneantur alioqui extunc[k] penis ſubiaceant ſupradictis[l]. Prohibemus inſuper ne prioratus uel eccleſie aut adminiſtratiōes ſeu officia unius monaſterij cōſueta per eiuſdem monachos gubernari cōmittantur deinceps abſqz auctoritate ſedis eiuſdem alterius monaſterij monachis gubernāda[m]: nec hactenus commiſſa dimittātur eiſdem ſed per eos ad quos pertinēt libere ordinētur cum illis non liceat habere locum in diuerſis monaſterijs:[n] quorum unū ab alio nō dependet[o]: nec aliorum monaſteriorum (niſi canonice[p] transferātur ad ipſa) priorat⁹ eccleſias adminiſtrationes uel officia gubernarē. Qui uero contra prohibitionem preſētem predicta decetero alienis monachis cōmiſerit uel dimiſerint iaz cōmiſſa: ea uice[q] ordinandi de ipſis ſint ptāte priuati. et de eis per dioceſanos (ſi exēpta nō fuerit) alioqui per ſe[r]. ap. ordinentur. Hi autem qui ea ſuſcipere uel ſuſcepta preſūpſerint detinere reddantur inelegibiles ipſo iure[s]. Idem.

Cum in eccleſijs[t] canonicorum receptio: aut prebendarum uel beneficiorum collatio imminet faciēda[u] abſentes canonici (ſi cōmode[x] fieri ualeat) ſunt uocādi: niſi cōſuetudo habeat eos ad talia nō uocari Alioquin quod in eorum abſentia fieri cōtigerit eis inſtantibus[y] irritari debebit. Idem.

Preſenti[a] declaramus edicto ſtatutū[b] felicis recordationis clementis pape predeceſſoris noſtri de beneficijs apud ſe. ap. uacātibus per alium quā per romanum pontificez minime cōferēdis: locū habere i beneficijs que legati aut nuncij ſedis eiuſdē uel quiuis alij[c] ad romanā curiā uenientes uel etiam recedētes[d] ab ipſa obtinere noſcuntur: ſi eos in locis uicinis[e] ipſi curie mori cōtingat: queadmoduz ſi in loco ubi eadem curia reſidet morentur. Idem eſt ſi aliquis curialis etiam eccleſia romana uacāte peregrinationis īfirmitatis aut recreatiōis ſeu alia quauiſ cauſa ad locum curie uicinum ſecedens: in huiuſmodi loco uicino decedat[f]: dummodo ibi (etiam ſi erat ad ipſā curiaz reuerſurus) eius domiciliū[g] ſeu domus[h] propria non exiſtat.

a Abſque ſe. apoſt. No. ar. pro illa opinione q̄ i duob⁹ curatis ſolus papa diſpenſet: ad idem. s. eo. ti. non poteſt.
b Annexi: in his caſibus nullius diſpenſatio eſt neceſſaria: cum hec duo pro uno reputentur. s. de elec. dudum. ii. ubi de hoc. s. eo. ti. ſuper eo. et c. extirpāde. §. qui uero.
c Teneatur. inquantum poſſidet de facto q̄ de iure priuatus eſt.
d Libere. s. e. licet epiſcop⁹
e Niſi fecerit. i. ſi ſtatim omnino non dimiſerit.
f Ineligibilis. ad idem. s. de elec. quiſquis. et j. in fi. c. exaggeratur igitur pena i religioſis et merito. ut. s. in prin. ad hoc xvi. q. i. alia eſt cauſa. Sed nūquid hoc erat ſtatutum per decre. de multa. dicebat ibi Hoſti. q̄ in prioratibus conuentualibus uel curatis bene habebat locum decre. de multa. ut religioſos reſpiceret i his a quibus ad uolūtatem abbatis remouētur. uidetur q̄ plures poſſent habere. cum potius quaſi cuſtodes eſſent q̄ priores. indiſtincte autem intelligo hanc decre. etiam in omnibus prioratibus prout indiſtincte loquitur: et approbatum ē hoc hodie per conci. vien. de ſup. ne prela. quia regulares in fi. et hoc non erat ita plane ſtatutum per decre. de multa et pene etiā ſunt addite. ut hic vides. Jo.
g Menſez. quomodo huiuſmodi fiet menſis cōputatio. dixi de elec. q̄ ſit.
h Peruenerit. et ſic ſi perueniat ante duos menſes a tempore publicationis: ſtatim icipit eis tempus currere: et ſi nō peruenerit. j. duos mēſes: ad huc tempus non currit. et ſic placuit pape i hoc caſu religioſos aſtringi cum alias cōſtitutio pricipiſ ex quo fuerit publicata poſt duos menſes omnes aſtrigat. in auc. ut. fac. no. conſti. circa prin. ad hoc. s. de poſtula. c. i. et dicam in fi. hui⁹ libri ſuper data. Jo. an.
i Eligere ad idem. s. e. refe rente. et c. preterea.
k Extunc. i. poſt menſem.
l Supradictis. ut. s. fiant ineligibiles: et tanquam ambitioſi repellantur ab utroqz.
m Gubernanda. Quid ſi in ipſo monaſterio non eſt aliquis idoneus: tunc ſatis credo q̄ aliunde poſſet aſſumi. ad hoc. s. de elec. ne pro defectu. et c. indemnitatibus in fi. et. s. de verb. ſig. ſi abbate. in fi. ſatis tamen tutuz eſſet auctoritatem pape requiri per ſuperiorem litteram.
n Monaſterijs. s. de reli. do. c. ult. in fi. ſicut nec diuerſorum monaſteriorū abbas eē. ut ibi. et xx. q. ii. monachū uel preeſſe monaſterio et eccleſie ſeculari xvi. q. i. preſbyteros.
o Dependet. nec ad inuicem ſunt connexa ut. s.
p Canonice. ut ſi tranſeant ad ſtrictiorem religionem ſufficiat licentiā ſui prelati requirere etiam ſi non obtineatur. s. de regula. lz. ſed ſi tranſiret ad laxiorem ſine cauſa. ſolus papa diſpenſat: cum ſit contra iura. s. de conceſ. preben. propoſuit. ſi ad parem ex cauſa tranſire poterit de licentia abbatis et cōuentus. xix. q. iii. ſtatuimus. et nō ob. s. de elec. ſi religioſus. ii. rñſo. quia illō locum habet cum tranſit ad rectoriam. et ibi de filio fit pater et ideo ibi ſufficiet abbatis licentia.
q Ea vice. i. in prima ordinatione. s. de elec. cum in cunctis. et c. cum vitoñ.
r Sedem apoſt. legatum de latere. ſi ſit in prouincia ad hoc. s. eo. li. de elec. ſi abbatem. i. et. ii. reſponſo. Jo.
ſ Ipſo iure. et collatio non tenet. ut. s. eo. ibi et per eos ad quos pertinet. etc.
t Cum in eccleſijs. Emanauit ad declarationē eorum que no. her. et moderni. s. de re iudi. cum olim in fine. in glo. fi.
u Facienda. de electione eorum per quorum mortem eſt eccleſia viduata tā tum habebamus in decre. quia propter. Sed per predictam decre. cum olim in fi. ibi plena omnium qui preſentes fuerit etc. dicebant quidam in minorib⁹ beneficijs non vocandos abſentes. quod hic reprobatur. unde intelligimus ibi preſentes qui ſunt in loco: unde debent vocari. C. de preſcrip. lon. temp. l. ult. s. de ma. et obe. c. ult. vel ibi conſuetudo erat abſentes ad talia non vocari ut ſequitur.
x Commode. ſic. s. de elec. quia propter. ſiue ergo ſint in prouincia ſiue extra prouinciam ſi commode vocari poſſunt vocabuntur: alias non de hoc. s. de elec. coram. ſed dic q̄ remoto loco uocēcentur. ſtatur conſuetudini eo. ti. in geneſi. Et dicebant quidam q̄ an vocarentur vel non: non ſtabitur conſuetudini quod non eſt veruz ut hic patet. Sz poſſes dicere: q̄ hic nō loquitur de elec. plātorum et dicit littera ad talia etc.: ſed dico q̄ cōſuetudo dat ius eligendi et ita poteſt intelligi de eā poſſ. cum eccleſia. Item dat iuriſdictionez iudicandi. ergo et ſine abſentibus eligendi de foro compe. cum contingat cū ſi. Itē vocatio abſentium non eſt de ſubſtantialibus forme. ſup de elec. eccleſia. ii. Sed nunquid i alienatione et alijs tractatibus vocari debent abſentes. Credo q̄ nō. x. q. ii. hoc ius porrectum. ubi de hoc. et per decre. s. e. li. de offi. or. quāuis. ubi dixi de hoc et. s. de teſti. preſentium.
y Inſtantibus. poterunt ergo contemptuz proſequi. et collationē illam facere caſſari ratificare etiam poterunt. ſi volent. s. de elec. q̄ ſicut.
a Preſēti. Emanauit ad declarationem eoruz que no. Guil. et Gar. s. e. ti. ſtatutuz. Jo. an.
b Statutum. s. e. ti. c. ii.
c Alij. curiales vel nō.
d Recedentes. dicebat gar. q̄ cum appellatione vrbis urbs tātuz ſuburbia intelligantur. ff. de ver. ſig. l. ii. et nomine curie tantū locū ubi curia habitat cum ſuis ſuburbijs intelligere debeamus in his: qui nondum curiam intrauerant vel illicentiati receſſerant. in alijs ſecus.
e Vicinis. dicitur preſens ille qui eſt in hortis. ff. de procura. l. preſens. vel qui eſt in prouincia. C. de preſcrip. lon. temp. l. ult. j. determinabit que intelliguntur loca vicina.
f Decedat. hoc dicebat Guil. ſi receſſerat animo cito redeundi: ut de pe. di. i. diuortium.
g Domicilium. quod in pluribus locis haberi poteſt. ff. ad munici. aſſumptio. s. de reſcrip. dilectus. ii. de fo. compe. ex parte.
h Domus propria ergo licet ſola domus poſſeſſio in ciuitate comparata non faciat quem municipem. ff. ad municipa. libertus. §. ſola. tamen quantum ad hoc equiparantur domus et domicilium. Quid dices ſi eſt in domo ſibi et alijs communi Idez credo ac ſi eſſet in domo ſolum propria. ad hoc. s. de poſtulati. c. i. Et res communis omnium illorum eſt. ff. de ritu nuptiarum illud et qui iurat ſuum non eſſe iurat et ſibi commune non eſſe. ff. de verboruz ſignificatione. ſi pupillus. §. ult. et cum quis legat ſeruos ſuos etc. et qui i toto et qui in parte ſui ſunt legati intelliguntur. ff. de leg. iii. ſi quis ſeruos ſuos. nec ob. xii. q. ii. qui manumittitur. et. ff. de in ius vocā. l. ſed ſi hac. §. qui manumittitur. quia ibi erat commune pluribus ut collegio: probatur hec ſolutio. ff. e. ti. l. communis libertus. non ob. xii. q. i. §. ulti. quia ibi ſoluitur.

a ¶ Legales. ſecundum quas. xx. miliaria computantur pro die. ff. ſiquis cautio. l. vicena milia. ⁊ ſi modicum etiam ſupereſſet non in cluderetur ſub loco. ff. de uerborum ſig. l. iii. Jo. an.

b ¶ Specialiter. ſi hoc eſt ſpeciale. ergo ipſius contrarium eſt generale. ⁊ facit ad ea que nota. ſupra de reſcrip. nonnulli. ⁊ que dixi ſupra eo. libr. de reſcrip. ſtatutum. §. cum autem de elec. cupientes. i. reſpõ. Jo. an.

¶ Loca uero intelligantur uicina eidem curie in premiſſis que remota ultra duas dietas legales[a] (quas hoc caſu ſic ſpecialiter[b] uolumus computari) a loco ubi moratur ipſa curia: non exiſtunt. ¶ Sane ſiquis i loco ubi degit curia ſue originis[c] domum habens diem claudat extremum in ea ipſius beneficia ſub predicto non aliter includantur ſtatuto: quam ſi curialis eſſet antea: ⁊ ibidem occaſiõe curie moraretur[d]. ¶ Porro cum curiam de loco ad locum transferri contingit: ſi curiales in itinere: dum curiam ſequũt eãdẽ uel in loco unde recedit ipſa curia (forſitan remanentes) infirmi rebus inibi eximantur humanis: premiſſum ſtatutum (quantuncunq3 locus ubi decedunt ab ipſa curia ſit remotus) ad illorum beneficia ſe extendit.

Idem.

Si apoſtolica[e] ſede uacante aliquas parochiales eccleſias uacare decetero contigerit apud ipſam ſtatuimus ut de eis ne ipſarum[f] uacatio diutina periculum ualeat animabus afferre[g]: per eos ad quos pertinet: poſſit libere ordinari: conſtitutione felicis recordationis clementis pape predeceſſoris noſtri de beneficijs apud ſedem ipſam uacantibus per alium quam per romanum pontificem minime conferendis: uel alia[h] quauis contraria ſuper hoc edita non obſtante. Idem uolumus ⁊ de illis que ibidem ipſo romano põtifice uiuente uacabunt: ſi de ipſis per eum ante ipſius obitum[i] non fuerit ordinatum.

c ¶ Originis. certe ſatis idez puto ſi ibi habet continuuz domicilium: licet inde non ſit oriũdus: ad hoc. x. di. ſi in adiutorium. ⁊ optime ſupra de elec. fundamenta. §. ult. de tempo. or. c. iii. i. reſponſo. ff. ad munici. eiꝰ §. vltimo. C. ubi ſena. uel cla. l. ſenatores. nec rationez diuerſitatis video: ⁊ idem dico in oriundo qui ibi propriam non haberet domũ ſed forte conductaz cum eadem ſit ratio ad hoc. ff. de legi. non poſſunt unde quod dicit originis ſue domum: ⁊ õ domo propria ⁊ de domo habitationis poteſt intelligi.

d ¶ Moraretur. alias enim graue preiudicium inferretur loco vbi degit curia ſi omnia beneficia tunc ibi vacantia haberent ſolum conferri p papã.

e ¶ Si apoſtolica ſe. parochiales. ſpeciale ſit in eis propter curam. in aliis ergo ius antiquum remanet: ad idem ſupra. eo. li. de elec. nemo. ⁊ per hoc ſatis patet ꝙ in aliis non currit menſis ſede vacante: currit tamen ignoranti. ut ſupra. e. ſtatutum. dixi.

f ¶ Ne ipſarum. rationem hic ponit. ⁊. ṡ. eo. lib. de of. dele. ſi is cui: ⁊. j. ne ſe. va. c. vno in fi.

g ¶ Afferre. ṡ. e. ti. c. i.

h Alia. ut. ṡ. e. ſtatutũ. ⁊. ṡ. c. prox.

i ¶ Obitum. ſcilicet cum deceſſit infra menſem. alias non eſſet queſtio. ṡ. eo. ſtatutum.

k ¶ Si cui nulla. Gratia alicui conceſſa: ut prouidere poſſit perſonis idoneis in certa eccleſia perſonis non expreſſis: non expirat re integra obitu concedentis ſecus ſi perſone eſſent expreſſe.

l ¶ Expreſſione. multum ergo operatur expreſſio perſone. ⁊ facit. j. c. prox. ⁊. ṡ. de of. dele. is cui. e. li.

m ¶ Idoneis. vt. ṡ. e. ti. ſuper inordinata. ⁊. c. is cui. e. li.

n ¶ Legitime. ſcilicet ſecundum ſtatuta lat. uel generalis concilii ſupra. de conceſ. preben. c. ii. ⁊ de elec. ne pro defectu. Et talia beneficia legati de latere qui ſunt in prouincia: conferre poſſunt ſupra. e. uenerabilis.

o ¶ Decet. j. de re. iu. decet cum ſuis concor.

p ¶ Suam. quando eſt ergo gratia eius cui ſcribitur. non expirat: ut ſupra ſecus quando alterius puto pro quo ſcribitur ut hic.

q ¶ Moriatur uel renunciet ſupra de renunci. capitulo primo. eo. lib. ad hunc finem expreſſe contra dicit ſupra eo. lib. de of. dele. ſi ſuper gratia. vbi dicitur ꝙ executorum poteſtas datoruz ſuper gratia alicuius: non expirat re integra: ſicut nec gratia cum ſit acceſſoria ad gratiam. hic contrarium dicitur. ſolu. facti diuerſitas ſoluit contrarium: ibi loquitur de gratia iam facta hic de facienda per executores. vnde ibi dicit textus gratia facta ⁊c̃. hic dicit prouiſione facienda. ſi ergo papa concedat canonicatum ⁊ prebendam. ſi vacat uel que primo vacauerit. nulli alii de iure debitam. ⁊ ſuper hac gratia per ſe facta dat executores. habet locum decre.. illa: quia cum iam ſit canonicus. ⁊ iam ſit facta gratia: poteſtas executorum velut acceſſoria non expirat. ſed ſi papa non facit gratiam ſ3 mãdet fieri puta ꝑuideri mihi de beneficio: hic poteſtas executoris principalis eſt ⁊ expirat re integra. Sed quare non expirat in ſupra proxi. caſu. cum etiaz ad huc ſit prouiſio faciẽda. So. ibi etiam iam erat facta gratia cum reſpiceret eum qui prouidere debebat non eum cui debebat prouideri.

Idem.

Si cui nulla[k] perſonarum facta expreſſione[l] ſit gratioſe cõceſſa facultas: ut auctoritate apoſtolica poſſit aliquibꝰ perſonis idoneis[m] in certa eccleſia prouidere: uel beneficia quorum collatio eſt ad ſedem apoſtolicam legitime[n] deuoluta: conferre: contradictores eadem auctoritate per cenſurã ec. compeſcendo huiuſmodi conceſſio quam cum ſpecialem gratiaz cõtineat: decet[o] eſſe manſuram non expirat etiam re integra per obitum cõcedentis. ¶ Secus ſi ſuper prouiſione certe perſone facienda ſit data poteſtas eidem: non ob ſuam[p] ſ3 eius cui prouideri mandatur gratiam uel fauorem illa quidem expirat omnino: ſi concedens re integra moriatur[q].

Idem.

Si epiſcopus[r] cui nullis perſonis expreſſis in genere cõmiſiſti[s]: ut uice tua ordines i tua dioceſi celebraret: ad ſacros[t] ordines ꝓmouerit quempiam titulum[t] non habentem: ei cũ i culpa[u] fuerit taliter[x] ordinando eũdẽ: tenebitur uite neceſſaria miniſtrare[y]. dõec ſibi per eum uel aliũ[z] de ꝯpetenti beneficio ſit prouiſum. Si uero certas[&] commiſiſti eidẽ ordinare perſonas: tunc ꝑuidere hoc caſu an haberẽt titulum debuiſti: taliter ordinato ad predicta[9] donec per te[ꝝ] beneficiatꝰ fuerit obligatus exiſtis. Eis autez quibus a dioceſanis datur licentia ut poſſint aquo uoluerint[a] epiſcopo ad omnes ſacros ordines promoueri: non qui ordinant: ſed qui tribuunt licentiam: cum eam dare nõ debeãt titulũ ñ habẽti ad premiſſa[b]

r ¶ Si epiſcopus cui. Emanauit ad declarationem decre. ſupra. e. non liceat. ⁊. c. epiſcopus ſi. ⁊. c. cũ ſecundum apoſtolum.

ſ ¶ Commiſiſti. quod alias ſine pena facere non poſſet. ut ṡ. eo. li. de tem. or. c. ii.

t ¶ Ad ſacros. iõ dixit qꝛ ꝑ ordinatis ad minores nõ ſcribit eccleſia ut ordinatores compellat. ut no. ṡ. e. tit. c. ii.

t ¶ Titulum. ſaltem patrimonii. vnum ſcias quod Joan. goffre. ⁊ Inno. tenent ſupra e. epiſcopus quod quantuncunque clericus habeat patrimonium: niſi expreſſe ordinetur ad titulum patrimonii ſui habet actionem contra ordinantem ad ea que dicuntur infra. Tan. ⁊ Hoſti. contra dicentes eum ſi patrimonium habet tacite ad tituluz patrimonii ordinatuz: ita quod deficiet actio quibus ego conſentio per predictam decretalez epiſcopus ſi alias illud niſi quod ibi ponitur. nec proprie nec exceptiue veniret. ⁊ per decre. tuis. eodem titulo de hoc habes per Hoſtien. õ reſcrip. poſtulaſti.

u ¶ In culpa. ⁊ ſic eſſe debet in pena: ut. xxxviii. diſt. quia e. ⁊. xxxviii. di. qꝛ ſũt. Jo. an.

x ¶ Talit. ſ. ſine certo titulo.

y ¶ Miniſtrare. videbatur ꝙ puniri deberet ille qui mandauit. ⁊ imputare ſibi debuit. quod talem elegit: ⁊ per alium fecit. unde idem ac ſi per ſeipſum elegiſſet de regulis iuris. qui per alium. Sed hec uera ubi mandauit de certo. ut ſtatim ſequitur. ⁊ facit ſupra de electio. ſi compromiſſarius.

z ¶ Alium. No. pro his que dixi. ṡ. e. ti. ſi pauper.

& ¶ Certas. ⁊ expreſſas intelligo. quia ſi commiſiſſet ei ordinare clericos talis ville vel loci. adhuc eſt hic genus ⁊ non ſpecies. unde locum habebunt ſuperiora. aliud eſt enim certum. aliud certum ⁊ expreſſum. facit. j. de conceſ. preben ne captande.

9 ¶ Predicta. ſ. uite neceſſaria.

ꝝ ¶ Per te. uel per alium. ṡ. prox. rñſo. nec poterat ſibi indignitatez beneficii obiicere exquo illum dignum ad ordines reputauit. ṡ. de eta. ⁊ quali. accepimus quod dic ut ibi.

a ¶ Quo voluerint. dum tamen catholico. ⁊ in aperta ſe. ap. rebellione nõ fuerit. ṡ. de preſcrip. veniens.

b ¶ Ad premiſſa. ſ. uite neceſſaria. donec eis de competenti beneficio ſit prouiſum. ⁊ tranſit talis obligatio ad ſucceſſorem. ut. ṡ. e. ti. cum ſecundum apoſtolum. Quid dices ſi clericus ordinatus ſine titulo ad ſacros promiſit epiſcopo. ꝙ eum ſuper his non inquietaret. nunquid tali renunciatione non obſtante agere poterit. videtur ꝙ non exquo renunciauit. vii. queſtione. i. quaz periculoſum. de elec. cum inter. R. Econtra quia iſtud videtur ius publicuz quod remitti non poteſt. de foro competenti. ſi diligenti. de ſenten. excom. contingit. ⁊ beneficio quod nondum habebat renunciare non potuit. ſicut nec hereditati nondum delate. ff. de acquir. here. l. qui ſuperſtitis. ⁊ alimenta pacto alimentarii non tolluntur. ff. de tranſactio. cum hi. dixit da. ꝙ ualet pactum. Bar. brix. dixit hoc verum: ſi poſt ordinationem interuenit. ſed in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſi titulum non habeant obligantur

Idem.

Q Uanuis[a] tibi nuper in genere[b] poteſtatem dederimus: beneficia ſex clericorum tuorum[c] cedentium uel decedentiuꝫ[d] auctoritate noſtra perſonis idoneis[e] conferendi canonicatum. tamen ⁊ prebendam: quos in tua eccleſia: in qua poſt[f] predictam gratiam tibi factam mandauimus cuidam ſpecialiter prouideri obtinebat quidam ex eiſdem tuis clericis nunc defū/ctis: conferre non potes: cuꝫ illi ꝓ quo ſcripſimus debeantur. naꝫ prime generali gratie tibi facte derogat[g] poſterior ſpecialis licet de illa non fecerit mentionem. ¶ Simili ratione ſi poſt facultatem tibi conceſſam a nobis conferendi beneficia tue dioceſis: quorum collatio eſt ad ſedē apoſt. deuoluta: nos eorum aliquod antequam tu conferaſ conferamus[h] ſpecialiter alicui uel conferri mandemus de conceſſione tibi facta non habita mentione: facta per nos collatio canonica eſt cenſenda.

Idem.

S I is cui[i] de canonicatu prebēda ⁊ dignitate perſonatuue officio per felicis recordatiōis nicolai[k] uel celeſtini[l] predeceſſorum noſtrorum litteras gratia in aliqua eccleſia facta erat: conſtitutiōis noſtre reuocatorie tempore canonicatum ⁊ prebendam dignitati perſonatui uel officio alicui non annexam[m] erat adeptus: licet dignitateꝫ perſonatum ſeu officium inibi expectaret: propter expectationem huiuſmodi priuatus non intelligit̄ iure: quod in canonicatu ⁊ prebē/da fuerat canonice aſſecutuſ: ius tamen quod ad dignitatem perſonatum uel officium competebat eidē iuxta uerba[n] dicte reuocationis intelligitur reuocatum. ¶ Non ſic autem: ſi canonicatum cum dignitate perſonatu aut officio conferri tantum canonico conſuetis:[o] fuerat aſſecutus ſub expectatione prebende: cum ius magis[p] dignum quod iſte in dignitate perſonatu ſeu officio huiuſmodi iaꝫ habebat: ius minus dignum canonicatus retineat cuius canonicatus ratione idem ius eidem ſaluum remanet ad prebendam nulli alij debitam apoſtolica ante ipſuꝫ auctoritate recepto ¶ Sed et[q] ſi ex epiſcopi uel alteri⁹ cuiuſcunqꝫ[r] collatione uel prouiſione adeptus fuerat in eadem eccleſia dignitatem perſonatum ſiue officium conferri tantum canonico conſueta prefatus qui canonicatuꝫ auctoritate ap. iam habebat: idem[s] erit cenſendum.

Idem.

Q Uodam[t] per litteras feliciſ recordationis nicolai pape predeceſſoris noſtri canonicatum ſub expectatione uacature prebende in certa eccleſia obtinente: ſucceſſor eius celeſtinus cuidam alteri ſimilem in eadem eccleſia gratiam fecit: quem omnibus etiam ante ipſum auctoritate apoſtolica uel quauis alia in eccleſia ipſa receptiſ uoluit anteferri[u]: cum interpoſitione decreti priuſquam tamen ad primum ⁊ eiuſ executores ſecūde gratie noticia perueniſſet: uacans prebēda eidem primo per ſuos fuit executores collata: p⁹ huiuſmodi autem ⁊ ante factam ſecundo collationem ipſius prebende noſtra conſtitutio[x] reuocatoria emanauit: ⁊ quoniam quis eorum ius habeat ī prebenda huiuſmodi dubitatur: nos neutrum illorum decernimus ius habere in eadem. prima enim collatio poſt: ⁊ contra decretum a dicto celeſtino interpoſitum facta lꝫ ab ignorantibus ⁊ etiam ignorāti[y] non obtinet firmitatem. Ius uero quod ſecundo ad prebendam non in prebenda huiuſmodi competebat: cum noſtraꝫ reuocatiōem eiuſ collatio[z] nō preceſſerit: per eam penitus eſt ſublatū.

ordinatione vterqꝫ ſimoniacus eſſet ⁊ deponendus. ſ. de ſimo. c. pe. in queſtione veneriali. que incipit. eſto ꝙ epiſcopus ordinet.

a Q Uanuis tibi. ſi primo loco papa dat licentiam conferēdi bñficia certo modo vacantia vel ad papam deuoluta: ſecundo aliquod ꝺ his conferat ſpecialiter. uel conferri mandet ſpecies generi derogat ita ꝙ ſecundo beneficium debetur: ad hanc decre. concor. e. ti. dudum.

b ¶ In genere. ſi autem in ſpecie dediſſet licentiaꝫ. puta archid. bononien. cum uacabit tunc ſecus quia utrunqꝫ ſpeciale: ⁊ ſic valeret primum niſi de primo fieret mētio i ſecūdo. ⁊ idem eſt ſi ante ſecundā ſpecialem gratiam iam erat ꝺſcenſum ad ſpeciem ex virtute prime generalis: ad hoc. ſ. de fi. preſby. ex tua. ꝺ of. dele. ex parte. i.

c ¶ Tuorum. qui dicantur ſui clerici hoc caſu ⁊ ſimilibuſ habes infra de verboruꝫ ſigni. c. ult.

d ¶ Decedentium. iſta duo ſū diuerſa: maxime in impetrationibus uel gratiis. ut probatur. ut. ſ. de reſcrip. ſuſceptuꝫ ſi. reſponſo. Sed nunquid ſi clericus ſuus cedit uel decedit in curia romana. poterit eius beneficium cōferre. Dic quod non niſi haberet ad hoc mandatum expreſſum ut ſup̄ e. c. i. ii. in fi. Sed quid dices. ille cui facta eſt talis gratia uult conferre. beneficia que uacant per vxorationem clerici ſui. uel per adeptionem epiſcopatus. uel ſecundi beneficii curati. nunquid poterit. et uidetur ꝙ ſic. iam enim tacite ipſo facto renunciaſſe videtur ad hoc ſupra de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. de offi. dele. gratum. Credo ꝙ cum tales indulgentie reſtringantur ſupra. e. is cui ⁊. c. quāuis ꝙ talia beneficia conferre nō poterit. cum potius priuatione iuris quam renunciatione uacent: quod patet ex eo ꝙ cōpelluntur ad illa dimittenda. ut ſupra de cleri. coniu. c. i. ſ. e. de multa. ⁊ licet epiſcopus. ⁊. c. cuꝫ ſingula. ad hoc facit predicta decre. ſuſceptum. nā ſimiliter poſſet dici ꝙ cedens eſſet mortuus quo ad beneficium. cui ceſſit. vii. queſtione i. §. ecce in quibus. xxxiii. q. ii. §. i. Sed pone. iam contulit beneficia. v. clericorum moriunt̄ duo ſui clerici ſimul. quorum alter habebat pinguius beneficium altero. uult pinguius conferre. nunquid poterit. uidetur diſtinguendum aut papa proprio motu dedit hanc gratiam. aut non ut primo caſu poſſit pinguius conferre. ſecundo non ut. ſ. c. ſi pluribus. Sed dic ꝙ illud poſſet locum habere. ſi poſſet conferre beneficia ſex priorum clericorum ſuorum decedentium. ſed hic de primis clericis non eſt dictum. unde quod beneficium voluerit conferre poterit. domin⁹ Jo. an.

e ¶ Idoneis. ſ. e. is cui.

f ¶ Poſt. alias non fuiſſet tanta queſtio ex quo primum mandatum ſpeciale genus preceſſiſſet. Jo. an.

g ¶ Derogat. ut. ī. de re. iu. generi. cum ſuis concor. Jo.

h ¶ Conferamus. penes papam enim remanſit eadem poteſtas. ⁊ maior etiam in predictis. unde ex quo ipſe preoccupauit. melior eſt ipſius conditio. ut ſ. e. dudum.

i S I is cui. habuit ortum ex conſtitutionibus reuocatoriis: quas fecit bonifacius ſtatim poſt promotioneꝫ ſuam de gratiis factis a nicolao. iiii. ⁊ celeſ. v. per quas ius queſitum erat ad rem non in re. Reuocatoria gratiarum nicolai incipiebat. pridem ad apicem. illa uero celeſtini incipit dudum circa promotionis. ⁊ de his etiam conſtitutionibus tractat. ī. c. prox. ⁊. ī. de conceſ. preben. c. vlt. plenius.

k ¶ Nicolai. quarti.

l ¶ Celeſtini. quinti.

m ¶ Annexam. quaſi in annexis ſecus. ſ. e. ti. ſuper eo. ⁊. c. quia ſepe. ⁊. ī. prox. R.

n ¶ Uerba. quorum mentem habes. ī. ꝺ conceſ. preben. c. vlti. ſꝫ ad litterā erāt hec omnes collationes prouiſiones reſeruatiōes ſuper canonicatibus dignitatibus perſonatib⁹ prebendis officiis dignitatibus portionibus preſtimoniis eccleſiiſ parrochialibus ruralib⁹ uel aliis necnon ſuper quibuſcunqꝫ beneficiis eccleſiaſticis vacaturis cuꝫ cura uel ſine cura. in quibus non ſit ius queſituꝫ in re licet ad rē per dictum anteceſſorē noſtrum. ſeu ei⁹ auctoritate factas: conceſſas ſeu commiſſas: ⁊ ea que ab ipſo ſuper his uel circa ea quomodolibet ꝓceſſerūt apoſtolica auc̄te i fratrum noſtroꝝ preſentia. vi. calendas ianuarii: cū adhuc ſicut ꝑmittit̄ eſſemus Neapoli oīno caſſauim⁹ irritauim⁹ ⁊ vacuauimus. ceſſas irritas ⁊ uacuas nūciamuſ nulli⁹ ēt decernim⁹ fore firmitatis: ⁊ qō ex tūc ſec⁹ a quoquā ſciēter uel ignorāter ꝯtigerit attētari ⁊c. nō igit̄ dixit iſta v̄ba q: ꝑ v̄ba illa caſſat̄ ius q̄ſitum ad rē ſꝫ nō i re nō ſic itelligitur reuocatum.

o ¶ Cōſuetis. ꝑ h̄ n̄ reuocat̄ grā. ē. n. eg nus ꝙ ꝑꝑ ius i re ſeruaretur ius ad rē in hoc cāu ꝙ̄ ꝑꝑ ius ad rē extingueret̄ ius i re ꝯ menteꝫ conſtitutionis.

p ¶ Magis dignum ſ. de conſe. eccleſie uel al. ꝙ in dubiis. cum ſuis concor.

q ¶ Et ſi. tolle quod ē. ī. prefatus qui canonicatū auctoritate ap. iā habebat adeptus fuerat in eadē eccleſia ex epiſcopi ⁊c. Jo.

r ¶ Cuiuſcunqꝫ. ad quem pertinebat collatio. uel forte legati.

s ¶ Idem. ſ. ꝙ canonicatum retineat. ⁊ canonicat⁹ rōe prebendam.

t Q Uodam. alias hoc erat de iure cōi. ſ. e. ti. hi qui.

u ¶ Anteferri. ad idem. ī. de conceſ. preben. auctoritate.

x ¶ Conſtitutio. reuocatoria de qua uidiſti. ſ. ꝓxi. c.

y ¶ Ignoranti. ſ. e. ſi poſtꝙ ⁊. c. dudum. ⁊. c. ſi beneficia ⁊c.

z ¶ Collatio. quia ſi preceſſiſſet collatio: ius habuiſſet nō ad rem ſꝫ in re. ⁊ ſic non fuiſſet reuocatum per conſtitutionem reuocatoriaꝫ ſ. c. prox. ī. de conceſ. preben. c. ult. ⁊ ſic no. ꝙ quis impedit aliū in eo quod per ſe non conſequitur. ad idē. ī. de conceſ. preben. auctoritate. ſed ibi aliquid conſequitur. q: habet ſecundam prebendam qui alias ſolum habiturus eſſet tertiam. Io. an.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Idem.

Mandatum[a] apoſtolicum tibi directuȝ: ut T. clerico de beneficio[b] ſpectante ad collationem[c] narbon. capituli prouideres: beneficia eiuſdem capituli[d]: ſiue dentur in communi per ipſum: ſiue per canonicos eiuſdem eccleſie ſingulares uice ac auctoritate capituli aut ex iure ipſius de conſuetudine uel ſtatuto[e] merito comprehendit: ad beneficia tamen ratione dignitatuȝ perſonatuum uel officiorū que nonnulli ex eiſdem canonicis obtinent in ipſa eccleſia: ad eorundem collationem ſpectantia mandatuȝ huiuſmodi minime ſe extendit[f]. Idem eſſe cenſemus ſi ratione prebendarum ſuarū ad ipſos canonicos collatio dictorum beneficioruȝ ſingulariter[g] pertinere noſcatur: niſi contineatur forſitan in mādato ꝙ eidē clerico prouideas de beneficio ad collationem narbon. capituli pertinente communiter uel diuiſim: tunc enim beneficijs que ad ipſoꝝ collationeȝ pertinēt ratione huiuſmodi prebendarum[h] poteris prouidere.

Bonifacius octauus.

De clerico egrotante.

Paſtoralis[i] officij debitum exequentes declaramus atqȝ ſtatuimus coadiutorum epiſcoporum ⁊ ſuperiorum prelatorum dationeȝ intelligendā eſſe de cauſis maioribus[k] ⁊ referendam ad ſedem apoſt. ac ab ea conſuetudine non obſtante[l] contraria tantummodo[m] poſtulandum. Uerum ne hoc pretextu eccleſie exiſtētes precipue in remotis[n]: diſpēdia patiantur: nos eorum in hac parte indemnitatibus precauere uolētes hac generali conſtitutione ſancim⁹ ut epiſcopus ſenio aut ualitudine corporali grauatus uel etiam alias adeo impeditus perpetuo[o] ut officium ſuuȝ nequeat exercere poſſit de ſui conſilio ⁊ aſſenſu capituli uel maioris[p] partis ipſius unuȝ uel duos auctoritate[q] apoſtolica. coadiutores aſſumere ad dictum officiuȝ exequendum. ¶ Si uero epiſcopus demens[r] fuerit ⁊ quid uelit aut nolit exprimere neſciat uel non poſſit: tunc eius capitulum uel due[s] ipſius partes eadem auctoritate unū aut duos[t] coadiutores aſſumant idoneos: qui eius officiū[u] exequātur. ¶ Si autem epiſcopus ſenio aut icurabili morbo grauatus: uel perpetuo impedimento detentus ad ſui executionem officij reddatᷣ inutilis: ⁊ coadiutorem aſſumere uel habere noluerit[x]: licet a capitulo requiſitus proprio: ſe illius non indigere ſuffragio forſitan aſſerendo: tunc nil per capitulum innouetur: ſed hoc caſu ⁊ etiam proximo[y] idem capitulum epiſcopi ⁊ eccleſie ſue conditionem ⁊ ſtatū ac facti circunſtantias[z] uniuerſas: quam cito poterit: fideliter ⁊ explicite referat ad noticiam dicte ſedis: ⁊ recepturi humiliter ⁊ efficaciter impleturi quod ſuper hoc per ſedem ipſā cōtigerit ordinari. ¶ Preſenti quoqȝ adijcimus ſanctioni: ut coadiutores huiuſmodi de prouentibus prelatorum in quoruȝ aſſumentur auxilium ſūptus recipiāt moderatos[&] ab alienatione qualibet de bonis eccleſiaſticis prelatorum ipſorum uel eccleſiarum ſuarum quomodolibet facienda penitus abſtinentes[9] rationem non ſolum in diſtricto examine ſed ⁊ prelatis eiſdem ſi ſane mentis extiterint ac capitulis eorundem: ſeu etiam ipſoꝝ

a Mandatū. decre. venit declaratiue ad decre. ſ. e. cū in illis. i fi.
b Beneficio. de curato non prouidebitur. ſ. e. ti. cuȝ in illis. i fi. nec de dignitate. ſ. e. ti. c. vlt.
c ¶ Collationeȝ. de ſpectante ad preſentationem inſtitutionē uel electionem nō poterit ꝓuideri. ſ. cum in illis. §. cum autem.
d ¶ Capituli. idē. n. ē facere per aliū qd per. ſe. j. de re. iur. q per aliū cū ſuis con cor. ff. quod cuiuſqȝ vniuer. itē eoꝝ. §. ſi decuriones.
e ¶ Statuto. eſt forte conſuetudo vel ſtatutum qd beneficia vacantia primo mēſe pertinētia ad collationē capituli conferat primus canonicus: vacantia ſecūdo ſecundus. tertio tertius ⁊ ſic d ſingulis. vel ꝙ beneficia familiarium ſuoruȝ ſpectātia ad collationē capituli vacantia canonici cōferāt tales cōſuetudines ⁊ ſtatuta ſunt i multis eccleſijs gallicanis.
f ¶ Extēdit. q2 papa non itēdebat grauare alterā dignitateȝ capituli ſȝ totū capitulū. ſ. e. cuȝ in illis ad fi.
g ¶ Singulariter. q. ſi ñ vice capituli. ut in. i. rñſo. Jo. an.
h ¶ Prebendarum. vel dignitatū vel officioꝝ ipſi⁹ eccleſie: ut in ſecūdo rñſo ⁊ no. ꝙ dicit rōne huiuſmodi prebendarū. quaſi dicat ſi pertineret ob aliā cām. puta propter alia beneficia que habet in alia eccleſia: mandatum tunc non cōprehēdit illa.
i Paſtoralis. Emanauit ad declarationeȝ decre. ſ. eo. ex. parte in fi. ⁊ eorum que ibi no. Hoſti. ⁊ e. ti. de rectoribus i fi. ⁊ hoc dicit. datio coadiutorum epiſcoporum ſuorum ſuperiorum eſt de maioribus cauſis: ⁊ ſpectat ad ſolum papā: pōt tñ ep̄s ſenio uel ifirmitate perpetua ipeditus de conſenſu capituli ſui. uel maioris partis ſibi auctoritate ap. vnū vel duos coadiutores aſſumere, ⁊ ſi demēs fuerit. capitulum aut due ipſi⁹ partes hoc faciēt. Sȝ ſi ep̄s contradicit. tunc nil inouabit capituluȝ ſed epiſcopi ⁊ eccleſie cōditionem quācito poterit intimabit pape. ⁊ coadiutores illi ſumptus moderatos habebunt d prouentibus prelatorum ipſorum.
k ¶ Maiorib⁹. cōnumeretur ergo inter alias quas habes notatas ſ. de trāſlatio. c. i. de of. lega. ꝙ tranſlationem de exceſ. prelato. ſicut vnire.
l ¶ Nō obſtāte. no. ꝑ hāc litterā ꝙ ꝯ roma. ec. nō currit preſcriptio ibis que ſibi i ſignū ſpecialis priuilegii reſeruauit ſicut nec ꝯ priuilegiū prelatiōis. de hoc. ſ. de preſcrip. cū nobis.
m ¶ Tātūmodo. ſic. ſ. e. li. de ſup. ne prela. eccleſie. ergo nō ab archiepiſcopo uel patriarcha vel legato q2 i generali legatiōe talia nō trāſeūt i predicta dec. ꝙ trāſlationē. Ad decr. ſ. e. ex parte i fi. videtᷣ ꝙ illud fuit de ſpeciali auctoritate vel mādato dñi pape. ⁊ qd ita eſſet per ātiqua iura ꝓbabatᷣ ꝑ cañ. vii. qōe. i. c. i. ⁊ c. ꝗuis triſte. cum m ultis capitulis eiuſdē qōis. ad idem decr. ſuperius allegate ⁊ d regula. licet ver. illa ſēper. de renūci. niſi ad finē.
n ¶ Remotis. his. n. precipue ꝓuidēdū fuit: ad hoc. ſ. de elec. nihil eſt ad finē.
o ¶ Perpetuo. ⁊ ſic no. ꝙ lȝ egrotās laboret ifirmitate incurabili: non remouetur ſed datur coadiutor: ad idē. ſ. e. ti. ex parte ⁊ ſic reprobatᷣ opi. ber. de qua no. ſ. e. tua.
p ¶ Maioris. regulariter eñi tenet qd facit maior ps. d his que fi. a ma. p ca. c. i. ⁊ dr totū capitulū feciſſe. lxi. di. apoſtolica. cū ſi. ſȝ hoc fallit. j. ꝓx. caſu.
q ¶ Auctoritate apoſtolica. ſi igitᷣ iſti dlegati pape i hac parte. ⁊ ꝯcor. ſ. d of. or. irrefragabili. ſ. de here. ad abolēdā in fi. ⁊. j. de ſta. re. c. vno. ⁊ i cle. q2 regulares de ſup. ne. p̄.
r ¶ Demēs. de ſuc. ab inte. cuȝ dilect⁹. iii. q. ix. idicas. ⁊ ē ſi. qd dicit lex ꝙ qñ pater ē furioſus fili⁹ datᷣ curator pñ. C. de cu. fu. ſi pater. ff. eo. ti. l. ii. alias āt erubeſcit lex filios eē caſtigatores parētū. in auc. d nup. §. ſi. ꝙ ſanctuȝ colla. iii. de ma. ⁊ obe. cū iferior. hinc eſt ꝙ ipſi inuito coadiutorē ñ dabunt. ut in ſe. rñſo.
ſ ¶ Due partes. ⁊ ſic non ſufficit maior pars. ⁊ eſt ſpeciale. ad idem. ſ. de elec. ſed ibi in electione. ro. pon. requiruntᷣ ad minus due partes. ad idē ſ. e. t. ſcriptum. ubi in poſtulatione que concurrit cuȝ electione due partes etiaȝ requirūtur. ad idem. ſ. e. li. de elec. ſi quando. ⁊ c. indemnitatibus §. i. lȝ autem hoc ſit ſpeciale: ꝙ due partes debēt ꝯſentire regulariter eſt ꝙ due partes collegii uel vniuerſitatis debent eſſe preſentes. ff. quod cuiuſqȝ vniuer. l. plane. ff. de decr. ab or. fa. l. iii.
t ¶ Aut duos. hāc litterā quā ſup̄ habueras hic videas repetitam. per quam litterā credo. ꝙ ſi plures dare uellent. non poſſent ⁊ potuit papa ad hoc motus eſſe ex eo: coadiutores debent ſumptus haberᷣ ab eccleſia ut. j. e. §. preſenti. ſtem⁹ ergo ſcripture. quia papa ſi de pluribus voluiſſet ſic expreſſiſſet: de deci. ad audiē tiam. ⁊ ſufficit ita ſcriptum eſſe. vi. q. iii. ſcriptum. ff. qui ⁊ a quibus. l. proſpexit. cum etiā iſti non ordinaria ſed delegata poteſtate fūgātᷣ. vñ habēt ſuare metas mādati. ſ. ti. ꝓx. cui d ñ. ſ. d reſcri. cū dilecta.
u ¶ Officium eſt ergo coadiutoris officium ea facere que pertinent ad officiū eius cui deputatus eſt.
x ¶ Noluerit. non eſt ergo idem tacere quod ꝯtradicere. quia ſi contradicit capitulum coadiutorem non dat. ſi tacet ſecus. ut in proximo caſu. ad hoc facit. j. de reg. iuris is qui tacet. ubi dicam de hoc. Et no. arg. ad hoc. quia coadiutor non datur inuito. ad hoc. vii. q. i. ſcripſi. ⁊ c. qualiter. ⁊ c. ꝗuis. §. ecce. ſed hoc eſt falſum quia inuito datur. ad hoc de ec. edi. ad audientiam. i. in fi. ⁊ no. ſ. eo. ex parte. in ult. gl. Et iura illa non in coadiutore ſed in ſubſtituto loquuntur qui non datur inuito. coadiutor autem in caſu iſto per capitulum inuito epiſcopo non datur. alias autem per eum ad quem pertinet bene datur inuito. ut dixi. ſed hic ap. auctoritate datur. ſed hoc caſu non dabitur. quia capitulum in hoc caſu mandatum non habet a papa ad quem datio eius pertinet ut in princi.
y ¶ Proximo. ſ. quando demens eſt epiſcopus ⁊ neſcit uel nō poteſt exprimere quid velit.
z ¶ Circumſtātiis. aliter enim ad ueritatem peruenire non poſſet. xxiii. q. viii. occidit. ſ. de teſti. cum cauſaȝ.
⁊ ¶ Moderatos. ad idē. ſ. e. ti. de rectoribus. ⁊ c. ſe. nō. n. coguntur ꝓpriis militare ſtipendiis. x. q. ii. precarie. xii. q. ii. charitatem.
9 ¶ Abſtinentes. ad idem. ſ. de elec. nihil eſt et eo. li. eo. titu. is cui. ⁊ c. indem

nitatibus.§.ſi vero.⁊ intellige de alienatione immobilium uel mobilium precioſorum.alias mobilia que ſeruando ſeruari nō poſſunt alienare poterūt ad inſtar tutorum.C.de admi.tu.lex que tutores Jo.an.

a E Tſi capitulum. Emanauit ad declarationē eoꝝ que no.ſ.de ma.⁊ obe.his que.⁊.c.cū olim.

b Epiſcopi.ſoli⁹. qḋ dic.ut.j.ne ſe.va.c.vno.

c Non poſſit.vt.ſ.ne ſe.va.c.illa. Sed obiicies.ſi pōt cōfirmare qḋ ē plus: quare non conferre. So.eſt falſū ꝙ confirmare ſit plus q: qui confirmat non donat. de ſi.iſtru.inter.ſed qui confert donat. ſ.e.li.de of.vi.c.ult.

d Preſentatos. quid de electis per clericos ad quos electio ſpectat.dic idē.ſed de illis erat expreſſū i predicta decr.cū olim de ma.⁊ obedi. ideo de preſentatis dubitari quaſi preſētatio inniteretur gratie.⁊ nō iuri cōi:ut ſic poteſtas hu⁹ gratie uacāte ſede i capitulū nō trāſiret.

e Idonei.itelligiṫ ſi nō ſit ap poſitū:ō ele.cām que.

f Epm ſolū ea.n. que ſūt iuriſditiōis trāſeūt i capitulum vacāte ſede ut i iuribus ſuperi⁹ allegatis.ad idem de heṙ.ad abolendā.quod uerū itelligas:niſi interdictū eſſet eis a papa.ut.ſ.e.li. de ma. ⁊ obe.c.vno.

g S J is ad quem quod in decre.ſ.de eta. ⁊ quali.preterea. de diſpenſatione olim fieri poterat:eſt hic hodie ius cōe:qḋ veꝝ itelligo in hoc ſuo caſu.ſ.cū p̄ſētatur qs ad rectoriā eccleſie parrochialis p patronū. Hic aūt vt dixi ſ.de prebē.ſi pro clericis pauperib⁹.

h Statutum.ſ.de elec.licet canon.

a Q Uia.ſi mandetur alicui puideri de dignitate vacatura quā duxerit acceptandā ⁊ vacat dignitas quā ante acceptationem ordinarius cōfert tenet ipſius collatio etiam ſi executor ipetrātis ante acceptationē fecerit reſeruationē ihibitionē ⁊ pceſſus ſuper prima vacāte. Contra hūc caſū ſtilus curie clauſulā adiuenit: qua ſtatuit terminū acceptādi ihibēs ifra illuꝫ collationem fieri cum decreto: quod dic ut in cle.eo.ti.cum ei quē.ſi.rūſo.

b Et.j.ſub hoc.j.itelligas factum.ſ.ꝙ Jnno. dedit gratiā draconi ſuper prima prebenda uel dignitate ſine cura: que vacaret in eccleſia carnoten. quam duceret acceptandam. dato ſibi priore quodam in executorem.⁊ in litteris ſuis erat decretū: prior ille acceſſit ad eccleſiā carnoten.que tunc vacabat. ⁊ ibi in capitulo in quo erat ſubdecanus: gratiam publicauit ⁊ contulit ibidem illi d. dignitatem ſine cura uel prebendam que ibi primo vacaret quam duceret acceptandam inhibens ne quis veniret contra ſuam collationem.⁊ pronuncians irritū ſecus factū. Poſt hoc prepoſitus normanie i ultramarinis partibus deceſſit prius electo ⁊ confirmato ſubdecano ipſius eccleſie carnoten. in epiſcopum carnoten. prepoſitura autem illa erat dignitas ſine cura in eccleſia carnoten.g.ſancti Euſtachii cardinalis i partib⁹ illis legatus ſupplicauit epiſcopo.ut dignitatē illam conferret andree nepoti domini pape: epiſcopus ille commiſit illi cardinali.ut conferet: quod factuꝫ eſt: prior autem ille executor draconis audiens dignitatem illam vacaſſe commiſit cuidam archipreſbytero.ꝙ illum draconem qui ipſam dignitatem acceptauit. deberet de ipſa inueſtire: quod factum eſt.modo inter.d.⁊.a. ſuper hac dignitate queſtione ſuborta.partes fuerunt coram papa.⁊ primo allegauit.a.ut ſequitur.hec patent in deciſa.⁊ ex his que ſequentur.j. Et diuide i.vi.partes. Jn prima que durat vſqꝫ ibi dicebat autem.ponitur an.petitio. Jn ſecūda que durat vſqꝫ ibi ex parte.ponitur.d. defenſio. Jn tertia que durat uſque ibi ſed extitit.ponuntur replicationes an. Jn quarta que durat uſqꝫ ibi econuerſo. ponuntur duplicationes draconis. Jn quinta que durat uſqꝫ ad §.nos itaqꝫ.ponuntur triplicationes an. Jn ſexta pro an.ſententia fertur.

c Predicta.in deciſa ſic.j.de rebus ec.non ali.dudum.

prelatorum ſucceſſoribus: ſi hoc antea non fecerint plenariam reddituri. Ceteruꝫ quod de epiſcopis premittitur ad ſupiores etiā prelatos eſſe volumus ⁊ intelligimuſ referendum. Bonifacius octauus.

De inſtitutionibus.

E T ſi capuluꝫ[a] ſede vacante beneficia que ad collationem epiſcopi[b] ptinent cōferre nō poſſit[c]: preſentatos[d] tamē a patronis poteſt admittere: ſi ſint idonei[e] ⁊ eos inſtituere in beneficiis ad que fuerint preſentati licet ad epiſcopum[f] ſi ſupereſſet admiſſio ⁊ inſtitutio huiuſmodi pertineret:

J Dem in eodem.

S J is ad quem[g] rectoris preſentatio in aliqua parrochiali eccleſia noſcitur pertineṙ quempiam non conſtitutum in ſacris preſentet ad eam: ipſum dūmodo alias ſit idoneus ⁊ infra tempus a iure ſtatutum[h] ad ordines quos ipſius eccleſie cura requirit ualeat pmoueri decernimus admittenduꝫ. Jnnocētius quartus dilecto filio andree capellano noſtro.

De conceſſione prebende ⁊ eccleſie nō vacantis. Ru.

Q Uia[a] cunctis ⁊ infra.[b] pponebatur itaque p parte tua quod cū predicta[c] prepoſitura duꝫ uacabat[d] tibi per eum qui conferre potuit[e] ipſam collata fuiſſet collatio huiuſmodi canonica exiſtebat maxime cum nulla p priorē[f] ipſum: que illam impedire poſſet[g] inhibitio proceſſiſſet. Dicebat autē pars altera ꝙ cum premiſſe[h] littere ſede carnoteñ. uacante fuiſſent in capitulo publicate[i] ac prefatus epiſcopus nunc de capitulo ipſo eſſet[k] ibiqꝫ preſens exiſteret: ignorare non potuit mandatum apoſtolicum ſuper conferēda memorato. D. prebēda uel dignitate ſine cura[l] quā ipſe duceret acceptādam: cuꝫ primo in eccleſia ipſa predicta uacaret alij fuiſſe directuꝫ ⁊ ſic per conſequens facultateꝫ ſibi eſſe ſublatam conferendi huiuſmodi dignitatem propter quod videbaṫ[m] ꝙ nec p ſe nec per alium prefatā prepoſiturā curā nō habētē aiaꝝ annexā que primo poſt mādatū ipſū in eccleſia predicta uacauit poterit alicui pſone conferre preſertiꝫ cū iā dictus prior eodeꝫ publicato mādato mox prefato. D. prebēdā uel dignitatē curā huiuſmōi nō habētē quā prio in eadē eccleſia uacaṙ contingeret ꝯtuliſſet: nec alias etiā prout allegabaṫ[n] prodeſſe poterat ipſi⁹ epiſcopi ignorātia i hac parte nā ſi alicui a ſede apoſtolica concedaṫ ꝙ excōicari ñ poſſit[o] licꝫ id forſitā ſuus ignoret epiſcop⁹: nō tamē pp hoc eius ligaṫ ſnia ſi quā pferat in eūdē. Similiṫ[p] ſi alicui ꝯferēdi prebēdā aliquā tribuaṫ a ſede apoſtolica poteſtas ex hoc ipſo uideṫ: ꝙ ſit epiſcopo ꝯferēdi tūc eā penit⁹ interdicta facultas. Nec obſtaret ſi forte obiiceret ꝙ lex ſeu cōſtitutio uel mādatū nullos aſtringūt: niſi poſtquā ad noticiā puenerint eorundē. aut niſi poſt tēpus[q] infra qḋ ignorare minime debuiſſet quia in priuilegijs[r] ⁊ indulgentijs ſeu ꝯceſſiōib⁹ ſpecialibus ſec⁹ exiſtit i quibus ſufficit quod ad illorum quibus ꝯceduṅ noticiā pueniāt ut pꝫ cū indulgeṫ alicui ꝙ excōicari non poſſit ſicut ſupius ē expreſſū ⁊ quidem cū tribuiṫ alicui poteſtas ꝯferendi prebēdā uidetur proculdubio ei ꝯcedi aliqd ſpāle[s] adijcebaṫ iſup ꝙ cū ſnia ſtati arcet ēt ignorātē quoniā ſi ꝯ prelatū aliquē abſētē[t]

d Vacabat. notabat factum partis alterius.quaſi diceret illi.d. fuit collata p̄benda per executorē ſuū ātequā vacaret ſed mihi uacās collata fuit.

e Potuit.ſ.p epiſcopū ſeu eius auctoritate.ut.ſ. dixi. iterdū ēt ſolus epiſcop⁹ talia confert. iterdū cū capitulo ſꝫ diuerſas conſuetudines: qḋ dic ut no. ō elec. cuꝫ eccleſia uultera na.j.ne.ſe.va.c.vno ⁊ hii dixit qui poterat.q: alias collatio ñ valuiſſet q: p non dato habeṫ. qḋ ab illo daṫ ⁊c̄.de iurepa. qḋ āt.ibi de hoc.

f Priorē. qui fuerat executor draconis. vt dixi.ſ.

g Poſſet no.ꝙ aliq̄ pceſſerat.ſed nō talis q̄ ipedire poſſet. ⁊ erat rō q: fuerat fcā ante acceptationē: ut pꝫ.j.v̄.ſubiunctum.

h Premiſſe.i deciſa.ipetrata per illuꝫ d.ad priorem executorē ſuū. Jo.an.

i Publicate. vñ p h̄ videbatur dignitas affecta ut.j.e.ſi.c. ſꝫ non eſt verum hoc caſu ut ibi dicam.

k Eſſet. ſic.ſ. ō reſcrip.eā te.⁊ lꝫ hoc nō ignoraret: nō tñ ignorabat collationē per porē factā añ vacationē ⁊ acceptationē nō valere: ⁊ iō allegatiōes ignorantie parum proſunt.

l Sine cura. ⁊ ſi h̄ nō fuiſſet adiectum de tali intelligenduꝫ erat.ut.ſ.e.li.de preben.cum in illis primo.reſponſo.

m Videbatur. male intelligētibus. ſubtiliter aūt intuentibus h̄ nō videbaṫ.ſ.de tranſlatis.inter corporalia.§.i.

n Allegabaṫ. p parte ipſius.d.ad corroborandā exceptionē uel ꝯfenſionem ſuam.

o Non poſſit.vt.j.de priuile.uolentes.tamen priuilegia non extēduntur ad ſentērias ordinariorū. niſi in caſibus.ut.j.e.ti.ne aliqui.

p Similiter. paꝝ valet hec ſimilitudo.quia alia rō reformat pactū ut patet.j.§.ex parte.

q Tempus. qḋ eſt duoꝝ menſiū a tpe publicationis. poſtea vero non ualebit ignorantiam allegare.ut in auc.ut facte no. conſti. circa prin.⁊.ſ.ne cle.uel mo.ſuper ſpecula.⁊ hic adde quod dixi in fi. ſuper data in ultima glo. Jo.an.

r Priuilegiis. hec allegatio intelligitur ſꝫ reſpōſionē aduerſe partis.j.ptis.j.e.§.ex pte.⁊ poterat eē rō: q: cōſtitutiōes ſūt penales.⁊ ſic ex ſe odioſe. priuilegia gratioſa.⁊ ſic fauorabilia.ad hoc.j.ō re.iu.odia.ſꝫ lꝫ hoc pbabile videaṫ ſm p̄dictū.§.debet intelligi.

ſ Speciale. quaſi ſm intentionem allegātis littera pro.d. directa priuilegiū eſt cenſenda.ſic non requiratur epiſcopi ſcientia: ſed nō eſt ita ut ſequitur. Jo.an.

t Abſentem contumaciter alias cōtra.iii.q.ix.per totum.

depoſitionis[a] ſentētia ꝓferat̄: contractus quos iniuit ignoranter poſtea ut prelatus nullū robur obtinent firmitatis: ⁊ in ſupradictis litteris irritum decernimus ⁊ inane quicquid ſup huiuſmodi prebēda uel dignitate cōtra noſtrū contigerit attentari mandatū collatio quā idē epiſcopus poſt tale noſtrū decretum: ſiue illud ignorauerit ſiue non de prefata prepoſitura ꝑ ſe uel per aliū fecerat: nō ualebat[b]. Ex parte v̄o tua extitit replicatum: ꝙ hoc de illis priuilegijs ⁊ indulgētijs equitate ſuadente debet intelligi que vim ſuā[c] habent: mox cū ad illos quibus cōcedunt̄ perueniunt: ex quoꝝ tenore liquido noſci poteſt ꝙ talis circa ea fuerit intentio cōcedentis: utpote cum alicui concedit̄ ꝙ excōmunicari non poſſit: ex hoc eni euidenter apparet: alijs ipſum excōmunicandi ademptam eſſe penitus facultatem: non ſic autē ſi alicui cōferendi prebendam ſiue certam[d] ſiue incertā[e] tribuatur poteſtas: non enim tunc eſſe uidet̄ tribuentis intentio: ut ꝑ hoc ei ad cuius donationē prebenda ipſa pertinet conferendi poſſibilitas adimatur[f]: niſi prius ille ſibi notificet: ꝙ eam uelit per huiuſmodi poteſtatē conferre: aut ei collationē interdicat illius: uel poſtꝙ ipſi notificauerit talē poteſtatē fore ſibi ꝯceſſam: uacuum decernat ⁊ irritum[g] ſi ſec⁹ de ipſa preſumat: qꝛ[h] cum illi nō amplior detur poteſtas quā ipſe romanus pōtifex habeat in hac parte: ſicut per eā quā obtinet ipſe romanus pōtifex facultas conferendi beneficium uel prebēdam niſi ſuam inſinuet uoluntatē: alicui nō aufert̄: ſimiliter ⁊ per eaʒ que taliter illi[i] ab ipſo[k] conceditur ei ad quē ipſius prebende ſpectat collatio: priuſquā inſinuet ille ſibi ꝙ uelit eam concedere: uel etiā cōferat ſi forte uacet: poteſtas nō tollitur cōferendi: niſi forſan ꝙ ipſam conferre non poſſit: exprimatur in conceſſione huiuſmodi poteſtatis tunc enim licʒ talem conceſſionem fortaſſis ignoret: ſua tamē collatio ſi poſtmodum prebendam ipſam conferat: nihil ualet cum ſatis ſup hoc concedentis intentio agnoſcatur: ſicut cum indulgetur alicui ꝙ excommunicari non ualeat: ut in ſuperioribus eſt premiſſū. ¶ Subiunctum[l] etiā extitit ꝙ cum memorato priori ꝑ prefatas litteras mandauiſſemus ut memorato. D. prebendam uel dignitatem ſine cura quam acceptandam duceret: ſi uacaret tūc: uel quā primo uacare cōtingeret in eccleſia predicta cōferret: idem prior ꝓuidendi ei de prebenda uel dignitate ipſa poſt[m] acceptationem ipſius non habebat aliquam poteſtatem: unde cū ſepedicta prepoſitura fuerit tibi antequā illam idem. D. acceptaret[n] prefati epiſcopi auctoritate collata: huiuſmodi collatio talis[o] mādati noſtri pretextu etiam ſi pri⁹ illud epiſcopus ipſe ſciuiſſet nō poterat uacuari: noſtrum autem in hac parte decretum ad prebendaʒ ſeu dignitatem quam predictus. D. acceptaret referri[p] debebat: alioquin ſuper incerto fuiſſet editū: nec aliquem aſtrinxiſſet[q]. ¶ Sed extitit ex aduerſo[r] reſponſum ꝙ ⁊ ſi prefatus prior iam dicto. D. prebendā uel dignitatem huiuſmodi cum uacaret ante huiuſmodi acceptationem cōferre nequiret: idem tamē D. prebēdam uel dignitatem talē licite poſſet ⁊ libere acceptare quare predictus epiſcop⁹ prefatā prepoſituram: cum non prius eum requiſierit: an acceptare uellet eandem: cuiquā conferre non potuit: quinimo ipſius collatio cuʒ idem D. prepoſiturā ipſam poſtmodū acceptarit: irritari debet: ⁊ conceſſio per iam dictum archipreſbyterum[s] ſibi facta debet ſtabilis ꝑmanere ſicut cum legatur[t] alicui unus ex ſeruis quē elegerit uel optauerit: ⁊ heres ante optionem uel electionem illius manumittit aliquē uel alienat ex illis: profecto manumiſſio uel aliēatio irritat̄: ceditqʒ[v] ille legato ſi legatarius cum duxerit eligendum. ¶ Econtra uero pro parte tua propoſitum extitit: ꝙ id in ultimis[x] uolūtatibus tenet nec premiſſa i legatis futuris[y] quēadmodum in extantibus habent locum: quia nec etiā ad optanduʒ

a ¶ Depoſitionis. idem in inhibitione ſuſpenſione uel excitatione videt̄: oi ad hoc de do. ⁊ contu. veritatis in fi.

b ¶ Ualebat. hoc verū eſſet ſi de certa prebenda uel dignitate mandatū fuiſſet uel in caſu iſto poſt acceptationem. ⁊ hoc nō aduertit allegator.

c ¶ Uim ſuā habēt. priuilegiū eni datū alicui ſtatim vi ſuā habet cū ꝑuenerit ad illū cui cōcedit̄: ad hoc facit lex dicēs ꝙ ſi ſcripſi ſeruo meo ut in libertate moret̄ nō ſtati liber eſt: ſed tūc cū lr̄a ad ipſum ꝑuenerit. ff. de acquiren. poſ. l. ſi abſenti ſeruo. in prin. ſed non ſic cū dat̄ alicui poteſtas cōferendi ꝑbendā. ut. j. v. non ſic autē ⁊c̄.

d ¶ Certam. expreſſaʒ uel nō expreſſā puta primā que vacauerit.

e ¶ Incertam. ſicut cū dicit̄ prebendā coferas quā duxerit acceptādā. ut in caſu noſtro.

f ¶ Adimat̄. ſ. de ꝑbēdis dilectus. ii.

g ¶ Et irritum. no. ꝙ executor qui habet ptāte conferendi poteſt interdicere collationē ei ad quē ptinet de iure ⁊ reſeruare ſibi collationē ⁊ cernere irritū quod poſtea fieret ſicut ⁊ legatus de iurepatrona. cū dilectus. ⁊ no. de h̄ de preben. c. vlti. et ſic habes hic tres caſus i quibus prebenda afficitur. de his videbis. j. e. ſi capitulo. ⁊. c. ſi ſoli io. an.

h ¶ Quia cum illi. optima reſponſio. ⁊ ſm Inno. papa eni prebendas oēs ⁊ dignitates cōferre poteſt. ſ. de preben. c. ii. ⁊ tamē illi ad quos collatō ſpectat poſſūt illas cōferre: niſi prius papa inſinuet illis ꝙ nō conferant cum decreto ſic ꝑ talē poteſtatē datā executori nō aufert̄ ei ad quē ptinet cōferendi poteſtas niſi in litteris id dicatur. ſcilicet ꝙ conferre non poſſit.

i ¶ Illi executori.

k ¶ Ab ipſo. ro. po. Ioannes an.

l ¶ Subiunctum. ꝓ parte ipſius an. cui ſcribit̄.

m ¶ Poſt acceptationē. intelligit̄ autē acceptare petendo ꝑ executorem ſuū ſibi conferri beneficium qđ poterat acceptare uel recipiēdo illud ſibi preſenti collatū. ut in clemen. eo. ti. cū ei quē. iii. rn̄ſo.

n ¶ Acceptaret. No. ꝙ quādo ſcribit̄ ſub hac forma quam duxerit acceptandā: decernētes irritum ⁊ inane executor ante illā acceptationem nil poteſt facere. ⁊ ſi fecerit non valebit: tanꝙ ſup incerto prolatū. ar. ff. qđ cuiuſqʒ vniuer. l. item eoꝝ. §. i. Si v̄o papa mādet alicui prouideri de ꝑbēda quā duxerit acceptandā ſine clauſula illa decernētes: tūc tenebit collatio illius ad quē de iure pertinet anteꝙ ei nūciet̄ de acceptatione. Si aūt papa mandat alicui ꝓuideri de prebenda quā acceptauerit cū clauſula decernētes tūc acceptatione facta ſtatim executor interponit auctoritatē ſuā ꝓhibendo ne contra prohibitionem ſuaʒ aliquid diſponat̄ de illa prebenda: decernēdo irritū ⁊ inane quicqd poſtea duxerit faciendū cuʒ hoc ꝑ illā formā ſit ei conceſſū: nec valebit ꝓuiſio tunc facta ab eo ad quē ptinet illius ꝑbende collatio: etiā ignorante hui⁹modi acceptationē ⁊ decretum. her.

o ¶ Talis. ſ. quā duxerit acceptandam.

p ¶ Referri. licʒ igit̄ dicat̄ in litteris: decernētes ⁊c̄. nihil operatur decretū priuſꝙ fiat acceptatio: alias decretū eēt ſuper incerto. ꝓut ſequitur. papa eni nō vult ꝙ ſtatim aſſumat illud decretū ſuum vigorem: ſed tūc cū acceptauerit tunc valet: etiam ſi ille ad quē ptinet collatio ignorauerit acceptationē quia tūc decretum ſumit vigoreʒ ⁊ ligat ignorantes. ut hic. ⁊ ſ. de preben. dudū. ſecus eni eſt in caſu uel decre: qđ ꝓhibet aliqđ fieri. ⁊ qđ cōtra factū fuerit caſſat. quia ſtatiʒ ligat. xxxv. q. iii. ꝯtradicimus. ſ. de elec. quia ꝓpter. v. aliter ⁊c̄. quādo non apponit̄ clauſula illa decernentes: ſepe locū habʒ regula illa multa fieri ꝓhibētur facta tamen tenent. de regulari. ad apoſtolicā ſm her.

q ¶ Aſtrinxiſſet. cōcor. cle. e. ti. cum ei quē. ii. rn̄ſo.

r ¶ Ex aduerſo. ſ. ex parte draconis.

s ¶ Archipreſbyterū. cui ꝑor qui erat executor dracōis cōmiſerat collationē prepoſiture ut patet in integra. ⁊ dixi in principio.

t ¶ Legat̄. ponit tenorē legis ff. de op. lega. ſi. cum optio. io. an.

v ¶ Ceditqʒ. ille. ſ. ſeruus manumiſſus uel alienatus anteꝙ legatarius elegerit. legatari⁹ ergo poterit illū ſeruū manumiſſū uel alienatū vēdicare ſi voluerit: forſitan ſeru⁹ ille aliis ſeruis melior erat. ⁊ heres legatario electionē auferre nō potuit eodē modo videbat̄ ꝙ epiſcop⁹ non potuerit auferre electionē iſti draconi. ⁊ ſic collatio archipreſbyteri valere debebat: hoc intēdit hec allegatio. ſed non eſt vera. Her.

x ¶ Ultimis. cōmunis reſpōſio aduocatorū noſtri temporis ad. l. inforciati. ſpeciale i volūtatibus. Sed dicāt quare. vnde admirando dicebat Hoſti. Domine dn̄s nr̄. ⁊c̄. ſi in vltimis voluntatib⁹ hoc locū habeat. multofortius in beneficijs in quibus eſt adhuc plenior interpretatio facienda. ſ. de dona. cū dilectus. Sed nō aduertit ꝙ iſta nō ſūt talia beneficia que ſic large ſūt interpretāda. ut notauerat de elec. dudū. ⁊ habes. ſ. de preben. ꝙuis ꝑmo.

y ¶ Futuris. ut lego titio vnū fetū naſciturū de grege quem eligere voluerit. ⁊ fuit huius mandati forma ſimilis huic delegato. dū dicit que primo vacauerit quā duxerit acceptandā legatuʒ de preſenti eſt. lego tibi vnū de ſeruis meis quē elegeris. in his a tpe adite hereditatis itelligat̄ rei legate dn̄iuʒ fuiſſe legatarii. vnde nec ſeruū legatum ſub condi. heres manumittendo. facit

ſ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

liberum.ff.de manumiſſi.l.ſeruum.

a ¶ Illis. legatis de futuro ibi non poteſt ad eligendum terminus aſſignari: ut ſequitur: ſed in legatis de preſenti bene aſſignat̃ terminus legatario ad eligendum. aſſignauit eni pretor ſibi terminuꝫ ut eligat qđ ſi non fecerit heres poterit ſeruos vendere.ff.de opt.le.l.mācipioꝝ.⁊.l.ſi tibi in pn.⁊.l.ſi optio §. vlti. ad hoc facit de reſti. ſpolia.frequens.

b ¶ Incōgruū.i.eo.executor.

c ¶ Periculo. in beneficiis ꝗ ledit̃ reſpublica: in legatiſ priuata in quib⁹ ⁊ teſtator quaꝫ vult legē ſine alicuius iiuria poteſt imponere. C.de ſacro ſanc.ec.l.i.io.an.

d ¶ Tales.ſ.ſine cura.

e ¶ Acceptaret. No.ꝙ ille ꝓ quo ſcribitur ſub hac forma: poteſt acceptando ſine pñtia ⁊ collatione executoris impedire collationē epiſcopi.qđ ē verū.ſi eſt ibi clauſula decernentes ⁊c̃.ut ſuperius dictū eſt.ſit ergo vigil ille ꝓ quo ſic ſcribit̃: ut ordinariuꝫ in acceptādo preueniat. ad idē.i.e. ne captāde. in fi.⁊.ff. de his que in frau.cre.l.pupill⁹ i fi.

f ¶ Cauſa.ergo ſine cauſa nō poteſt.ut dixi.i.e.ne captande.⁊ vna acceptata nō poterit aliaꝫ acceptare.ff. de opt. lega.l.apud aufidium.niſi fuiſſet deceptus. ut qꝛ debebat̃ alii ⁊ ignorabat. uel ꝓ dignitate ſimplex beneficium acceptauit.

g ¶ Nouimus.ipſum ꝗ mouit iuſticia nō carnalitaſ.⁊ ē hoc contra quoſdā hypocritas: qui ut videant̃ iuſti ꝓnunciāt cōtra ſuos.

h ¶ Curauim⁹. quia collatio tibi facta ꝑuenit acceptationem draconis.

i ¶ Deteſtanda.omnis promiſſio per quaꝫ datur uel ad beneficia vacatura eſt reprobata. Emanauit hec decre.ad correctionē decre.ſ.e. accedens.⁊ ad declarationē ⁊ approbationē eoꝝ que ibi tangebant inno.⁊ hoſti.

k ¶ Cōceſſis.fuerūt hec verba ſumpta de canōe.xlvii.di. virū catholicū.ibi dicit: mēs auida potentie nec abſtinere nouit a vetitis: nec gaudere conceſſis: nec adhibere pietati conſenſū.nam ⁊ ut dicit canon.mens cupiditati alligata cito deuiat a vero.lxxxiii.di.nihil.⁊.xcvi.di.bene quidē.⁊ alibi.omniū maloꝝ radix eſt cupiditas.xlvii.di.bonoꝝ. de pe.di.ii.quia radix.ad hoc de conſtitu. nam concupiſcentiam.

l ¶ Reuocanda.ad hoc optime.lxiii.di.§.verū.ſ.de conſang.⁊ affi.nō debet. de deci.ſuggeſtum.vbi ⁊ priuilegiū reuocat̃ cum tendit ad noxam.

m ¶ Decretum.ſ.eo.ti.accedens.

n ¶ Facultas.antiquis iuribus generalior viſa fuit hec forma ꝙ̄ illa cum vacabit.qꝛ multis caſibus poteſt ſe facultas offerre ꝙ nō eſt mors canonici expectanda ſed ut dicebat hoſti.in decre.accedēs.etiā poteſt beneficiuꝫ preter mortē vacare.puta renunciatione depoſitione prebendarū diuiſione ⁊ ſimilibus modis. vnde vtrobiqꝫ videbat̃ mala intentio eſſe poſſe. vnde voluit dicere ꝙ voluntas ibi erat ꝓ ratione ſed hec littera ſup̄ poſita: iuſta fuerāt cōſideratione ⁊c̃.dicit cōtrariū. vnde oportet dici ratione generalitatis licebat olim.qđ ſpecialiter ⁊ expreſſe nō licebat. ad hoc de offi.or.ſi ſacerdos.⁊ qđ ibi no.⁊.xxiii.di.ꝙ̄ꝙ̄.⁊.i.c.pxi.

o ¶ Experientia.que eſt efficax magiſtra rerū.de elec.ꝙ̄ ſit.cum concor

p ¶ Concedunt̃.ſ.de reſcrip.c.vlti.e.li.⁊.ſ.de pur.ca.cū in iuuentute.i. de reli.do.c.i.C.de pe.ho.ſub'a.l.i.li.x.⁊ eſt ibi importunitas ambitioſa ⁊ non ambitioſa.ut dixi de reſcrip.c.vlti.

q ¶ Lat̃.ſ.e.c.ii.

r ¶ Forma verboꝝ.puta cū in genere promittitur eccleſiaſticum beneficium ut no.ſ.eo.accedens.

s ¶ Decetero. ad preterita ergo nō extendit̃ hec conſtitutio.tum quia nō eſt iuris veteris declaratio: imo correctio. tum quia de preteritis nō cauetur in ea. ad hoc.ſ.e.li.de conſue.c.i. de offi.lega.c.pen. ad fi.ad hoc.xxxii.q.iiii. dixit ſara.de conſti.c.ii.

ſeu eligenduꝫ ex illis^a ſicut ex iſtis pōt termin⁹ aſſignari ⁊ grauiſ ineēt ꝯditio: qđdāqꝫ incōgruū^b uideret̃ ſi qñ mandaret̃ alicui de beneficio qđ duceret acceptādū in aliqua ꝓuincia quāprimo illud uacare ꝯtingeret ꝓuideri: oporteret ipſū i ſingulis bñficiis poſtmodū inibi uacantib⁹ ꝓrogata nō abſqꝫ ꝑiculo^c forſitā ipſoꝝ collatione regiri: vñ cū ſepe ꝑfato priori fuiſſet iniūctuꝫ ut dicto. D.prebēdā uel dignitatē quā acceptandā duceret ſi uacaret i eccleſia mēorata: uel ꝙ̄cito cōtingeret cā uacare: ſibi auctoritate ap.ꝯferret.⁊ ita eidē. D. circa futuras ſiue uacaturas prebēdas uel dignitates tales^d ipſi⁹ eccleſie oportio data eſſet nō poterat ꝑ hoc mēorati epi i illis qñ uauarēt collatio ipediri: niſi forſan cū aliquā ex eis uacare ꝯtingeret illā ipſe. D.priuſꝙ̄ cā ꝯferret eps acceptaret^e: uel etiā niſi añ uacationē alicui⁹ ipſaꝝ uacaturarum ex his primaꝫ uel ea omiſſa ex aliqua cā^f ulteriorē duceret acceptādā: qꝛ taliter acceptatā eps poſtmodū ꝯferre nō ualeret. Nos itaqꝫ tā tuis ꝙ̄ prefati. D rōnibus plen⁹ intellectis: qꝛ ſepe dictā prepoſiturā ad te nouimus^g ꝑtinere: ipſam tibi habito fratruꝫ nřoꝝ ꝯſilio adiudicare curauim⁹^h ipſi. D.ſup ea ꝑpetuū ſilentim imponentes. Bonifacius.viij.

Deteſtāda^i iniquoꝝ ꝑuerſitas abſtinere neſciēs a uetitiſ nec gaudere debito modo ꝯceſſis^k: digne plerūqꝫ officiū excitat ꝓſidentis ad ea q̃ iuſta fuerāt ꝯſideratiōe ꝯceſſa: cū in abuſū ea uergere circūſpicit diſcretiōe preuia reuocanda^l. ¶ Sane licꝫ olim fuerit canonica ꝯſtitutione decretū^m ꝙ hi qui ꝓmittūt aliquibus de bñficiis eccleſiaſticis: cū poterūt uel cum facultas^n ſe obtulerit: ꝓuidere: promiſſiones ſuas facultate ſe offerēte debeāt adimplere: qꝛ tñ ſicut experientia^o docuit: ꝑ ꝓmiſſiōes huiuſmodi que ꝑ importunitatem nimiā ꝑ quā nō ꝯcedenda multotieſ ꝯcedunt̃^p ⁊ ꝑ ambitionē improbā ut plurimū extorquent̃ aperit̃ uia ſub tali palliatione uerboꝝ ad ꝓmittēda dānabiliter ꝯtra lat^q.ꝯcil. beneficia uacatura: mortis aliene uotū igerit̃: ⁊ eccleſiis ac prelatis ⁊ ꝑſonis eccleſiaſticis grauamina plurima inferunt̃. ¶ Nos malis huiuſmodi ⁊ animarū ꝑiculis occurrere cupientes ꝓmiſſiones eaſdē ⁊ alias quaſcunqꝫ ſub quouis modo aut forma^r uerboꝝ decetero^s faciendas: ꝑ quas directe uel indirecte^t aperire uia ualeat ad beneficia uacatura auctoritate ap. penitus reprobamus ⁊ omnino uiribus uacuamus decernentes per eas^v uel ipſarum aliquam ad prouidendum alicui nulluꝫ deinceps quomodolibet obligari.

¶ Idem.

Ne captande^x aliene mortis occaſio ex benignitate gratiaruꝫ ſedis apoſtolice tribuatur^y: declarandum duximus ꝙ is cui ab eadem ſede ut ei prouideatur de prebenda dignitate uel perſonatu aut alio beneficio in aliqua prouincia dioceſi uel eccleſia: quē^z ſeu quod^ꝛ duxerit acceptādū: certis ſibi ſup

t ¶ Indirecte. nunquid omnia indiſtincte reuocata dicentur ꝑ que via paretur ad vacaturas. ſicut receptiones canonicorum.⁊ ſic ſit reuocata decre.ſ.de preben.relatum.de conceſ.preben.cuꝫ ſuper.⁊ reſeruationes.de iurepatro.cū dilectus. Dico ꝙ nō. vnde breuit̃ dic ꝙ aut recipit̃ quis in canonicū ſimpliciter: aut recipitur ⁊ promittit̃ ſibi de prebēda cum ſe facultas obtulerit ꝓuideri. aut nō recipitur.ſꝫ ſolū ꝓmittitur ſibi de prebēda cū primo ſe facultas obtulerit uel cū poterit uel ſimpliciter. In ꝑmo caſu valet receptio. ex cuius virtute debet habē prebendā qđ ē verum niſi ſit ibi expectans auctoritate pape.ſ.de ꝓbē. hi qui.⁊ ſecūdo caſu etiā debet habere prebendam non ex virtute ꝓmiſſionis ſed ex vtute receptionis.⁊ ſic intelligant̃ contraria relatū.⁊ cū ſuper. In tertio caſu.ſ.cū nō recipit̃ ſed ſimpliciter ꝓuideri ꝓmittitur de prebenda cū vacabit: non tenet ꝓmiſſio.ut ſ eo.ex tenore.⁊.c.ii Si vō non recipit̃ ſed ꝓmittit̃ ꝓuideri de prebenda: cū poterit ꝓmittens ſm iura ātiqua obligatus erat ſꝫ hec noua non.ut hic vides. Et ꝙ per hoc uerbū indirecte nō ſit reuocata expectantiū receptoruꝫ ꝓuiſio.ꝓbat̃ ex eo qꝛ vitanda eſt quātum fieri poteſt iurium correctio.ſ.e.li.de elec.cū expediat.cū ſuis ꝯcor. hic aūt nil de expectationib⁹ ſed ſoluꝫ de ꝓmiſſionibus dicit̃: qđ etiā quadruplicatū eſt in textu.⁊ ſic hoc ius correctorium non habilitemus. Secundo quia hodie videmus confirmationes receptionū emanare a curia ſicut olim. licꝫ a quibuſdā audiuerim ꝙ tales confirmationes nō concedit cancellaria per formam iuſticie niſi eas papa concedat per formā gratie. Sed certe his rationibus ⁊ per formam iuſticie ſaltem iudices concedi deberent. ſcilicꝫ cum clauſula ne inane canonici ⁊c̃. Tertio quia eadem ratione ſequeretur reſeruationes legatorum ſublatas. quod ē falſum.ſ. eo.li. de offi.lega.c.iii.et.iiii. concludo ergo breuiter: vbi ex ſola ꝓmiſſione quis expectat. non valet promiſſio ut hic. ſed vbi ex receptione uel reſeruatione ſecus. ut in predictis iuribus. quia caſus illos nō tangit hec decretalis.

v ¶ Eas.ſ.promiſſiones.

x ¶ Ne captande. habens litteras apoſtolice ſedis ſuper primo beneficio dignitate uel prebenda quod duxerit acceptandum. certum acceptare non poteſt. ſed primū quod vacabit. uel ex cauſa ſecūdū uel ulterius poterit acceptare. reſeruatiōes proceſſus ⁊ decreta contra hoc facta non valent. Et fuit tracta hec decre. de decre.extrauaganti.eo.ti.que incipiebat.licꝫ alias audiuimus.⁊ ver. licꝫ in genere aditus eſt. ⁊ emanauit hec decre.ad declarationem decre.ſ.eo.quia cunctis.§.penult.in fi.⁊ eorum que ibi no. Inno. ⁊ Hoſti.⁊ que no.compoſt. de reſcrip.capitulum. verſus finem.in §.item queritur qualiter fiat ⁊ quando fiat acceptatio.io.an.

y ¶ Tribuatur.contra concilium lat̃.⁊ contra decretalem proximā ſ. Ioannes an.

z ¶ Quem.ſcilicꝫ perſonatum.alias quam ſcilicꝫ prebendam uel dignitatem.

ꝛ ¶ Quod.ſcilicꝫ beneficium.

hoc executoribus [a] deputatis gr̄a noſcit̄ eſſe facta licȝ in genere [b] primū perſonatū dignitatē prebendā ſeu beneficiū in eadē ꝓuincia dioceſi uel eccleſia uacaturum aut ſcḋm ſeu ulterius ſi rationabilis cauſa [c] ſubſit ualeat acceptare: certū tamē ⁊ expreſſū priuſq̄ uacet acceptare nō poteſt: quod ſi fecerit etiā ſi per executores eius ſcḋm acceptationē huiuſmodi facta fuerit reſeruatio inhibitio uarijq; proceſſus ac ſentētie ꝓmulgate: tā acceptatio ipſa quā ꝓceſſus uiribus careant [d]: nec aliquā obtineant roboris firmitatem. Immo niſi acceptator ille dignitatem prebendā perſonatum ſeu beneficiū taliter [e] acceptatū ⁊ reſeruatū per collationē uel inſtitutionē poſtmodū factam de uacanti iā adeptus: uel ius in [f] ipſo fuerit acquiſitum: per eum ad quē eiuſdē perſonatus dignitatis prebende aut beneficij collatio ſeu ꝓuiſio pertinet dictis acceptatione ac executorum proceſſibus inde ſecutis nequaq̄ obſtantibus de illo uacāte libere poterit alij ꝓuideri [g]. Idem.

Executor [h] ſuper prouiſiōe alicuius a ſe. ap. per generales litteras in aliqua ꝓuincia [i] deputat⁹ prelatis ⁊ alijs: ad quos beneficiorum in eadē ꝓuincia ſpectat collatio: ne ad prouiſionē aliquorum ꝓcedant: donec illi ꝓ quo ſcribitur ſit ꝓuiſum: nō pōt generaliter inhibere niſi expreſſe [k] in ipſis litteris facultas [l] huiuſmodi inhibitionis concedat̄. Poteſt tamē reſeruationem ⁊ eiſdē inhibitionē facere ſpecialē de primo: uel ſi hoc illi ex beneficio competat litterarū de ſecundo uel ulteriori beneficio inibi uacaturo eidē clerico ↄferēdo. Quod autē contra talem [m] reſeruationem ⁊ inhibitionē ab eo ad quē beneficij reſeruati collatio pertinebat fuerit attentatū non tenet. Idem.

Si capitulo [n] alicuius eccleſie cum ad ipſum canonicorum receptio ac prebendarū collatio pertinebat [o]: ut te in canonicū reciperet ⁊ tibi de prebenda ſi tunc uacaret inibi ꝓuideret: uel cū ſe facultas offerret: ac executori qui eodē capitulo negligente mādatū apoſtolicū exequatur [p]: directa fuerit ſcripta noſtra: per ſolā illorum [q] preſentationē capitulo [r] ipſi factā [s] abſq; alia etiā executoris inſinuatiōe inhibitiōe ſeu reſeruatiōe beneficiū ꝓ quo tibi ↄferēdo [t] ſcriptū extiterat: adeo ē affectū [v] q̄ de illo alteri facta collatio nō obtinet firmitatē [x]. Immo ſi capitulū īfra terminū cōpetentē [y] ſibi ab executore prefixū mādatū apoſtolicū ei ꝓ te directū inquātū poterit [z]: nō duxerit adimplendū extunc [⁊] in ipſū executorem

a Executoribus. ſiue ad ꝓuidendū ſiue ad compellendū nō curo licȝ alias diſtinguat̄. j.c. ꝓxi.

b In genere. ⁊ ſic licet in genere quod nō licet in ſpecie. ⁊ interdū eſt econuerſo. qḋ dic ut. ſ. de offi. or. ſi ſacerdos. xxiii. di. q̄ q̄.

c Cauſa ſubſit. Nota ergo q̄ ille pro quo ſcribit̄ de prebēda acceptanda pōt primā acceptare: ſed non ulteriorē niſi ex cā ut. ſ. e. q: cunctis. ad fi. ⁊ j. c. ꝓxi. Sȝ que poteſt eſſe cā? forte prima debet̄ alteri. uel dubitat̄ an debeatur ad h̄ xxiii. q. i. quid culpatur. ad fi.

d Careāt. Nota caſū in quo ſnia excōmunicatiōis nō ligat. alios videbis j. de ſentē. excom. preſenti.

e Taliter. ſ. certū ⁊ expreſſum uel ſecundū uel ulteriorem ſine cā. io. an.

f In ipſo. ſup hoc vide qḋ habuiſti. ſ. de preben. ſi is cui. ⁊. c. ſe. j. eo. c. vlti.

g Prouideri. non ergo neceſſe habet expectare q̄ ille acceptet uel ſibi terminū ad hoc concedere. ut ſ. e. q: cunctis. §. penul.

h Executor. fuit tracta hec decre. de extrauagāti que incipiebat. e. t. ſicut ex parte. ⁊. §. poteſt tamē. additus fuit. ⁊ emanauit ad declarationē eorū que proxima.

i Prouincia. idem puto de ciuitate dioce. uel eccleſia ꝓpter eandē rationē. ad hoc. ſ. e. c. ꝓxi. ⁊. j. proxi. rñſo. Sed dic contra. ut hoc verbū inferius etiā repetitum aliquid operet̄. ſ. de deci. ad audientiā. j. de priui. ſi papa. §. i. ⁊ in fi. ad idē. ſ. e. quia cunctis §. penul. nec eſt eadē ratio cum grauius ſit totam ꝓuinciam impediri q̄ dioc. uel eccleſiam. vi. q. iii. ſcitote. ad hoc. ſ. e. li. de preben. duobus. i. ⁊. ii. reſponſo.

k Expreſſe. rōne ergo expreſſiōis hoc tunc poterit. ad hoc. ſ. de offi. dele. c. vlti. §. vices. ⁊ de ꝓcura. c. i. ⁊ vlti. io. an.

l Huiuſmodi. ſ. generalis. de qua ſup̄ dixerat.

m Talem. ſ. ſpecialem. de qua dixit in proxi. rñſo. naȝ quod fieret ↄtra generalē valeret. cū illa nō teneat. ut. ſ. dixit. ad hoc. ſ. c. ꝓxi.

n Si capitulo. hic determinat̄ decre. ſ. e. ꝓpoſuit. ⁊ corrigitur opinio glo. ibi no. in glo. que incipit Inno. in fi. in qua glo. dicit her. q̄ celeſtinus illi fecit iniuriā: cū collatio prebende per capitulum ſibi facta valeret. potuit tamē id facere de plenitudine poteſtatis. Approbat̄ aūt opinio inno. ibi nota. ⁊ quā ibi recitat hoſti. ⁊ opi. pe. de ſamp. ⁊ abb. qui poſuerūt in illo. c. caſum ſcḋm iſtud. c. ⁊ compoſt. etiā dicebat hunc verū intellectum. ſ. de reſcrip. capitulum in glo. magna. ver. ſi v̄o ordinario. Et hoc dicit decre. hec i ſūma. Si mandetur capitulo ut me recipiant in canonicū ⁊ prebendam conferant: cum id pertineret ad eos dato executore ad prouidendum per ſolam preſentationē factaȝ capitulo affecta eſt prebēda. ⁊ executor negligente capitulo infra terminū per eum ſtatutū me recipe ⁊ p̄bendā cōferre nō vocato capitulo id exequi poterit.

o Pertinebat. de ſpeciali priuilegio uel preſcripta conſuetudine alias ſecus. ſ. de elec. cū eccleſia. j. ti. ꝓxi. c. vno. j. de regu. c. vlti.

p Exequatur. iſtud eſt qḋ ſoluit contrarietatē. j. ꝓxi. decre. quia hic executor datus fuit ad ꝓuidēdū ibi ad compellendū tantū. Et ſi queras que ibi ſit ratio huius diuerſi iuris. So. eſt in promptu. q: in primo caſu cū dat papa executorē ad prouidendū. videt̄ ad ſe uel ad ſuum executorem ꝓuiſionem reuocare. ⁊ ſic per conſequēs ordinario adimere. ad hoc de ap. ut noſtrū. ſed vbi dat ſolū ad cōpellendum: tunc poteſtatē ad ſe non reuocat nec adimit: imo poti⁹ penes ipſum permittit dum vult ipſum ad ꝓuiſionē cōpelli.

q Illorum. nunquid requiritur q̄ ſcripta directa executoribus preſententur capitulo. an ſufficit q̄ preſentent̄ ipſius capituli littere. id eſt. ſibi directe licȝ ſit cautius ⁊ illa preſentari: puto tamē ſufficere ſi ipſi capitulo preſentēt̄ littere ad eum directe. hoc verū ſi de intentione pape per ipſas partȝ litteras facit cle. ii. ut lit. pen. puta q: in litteris directis capitulo dicit̄ noueritis nos t. mandaſſe ut vobis negligētibus mandatum noſtrum exequi nō poſtponat: in hoc caſu uel ſimili credo ſufficere: ſi he littere fuerint preſentate. Si autem per litteras capituli de datione executoris ⁊ q̄ ſit ad prouidendum nō apparet: tunc credo neceſſariū executorū litteras capitulo preſentari. hoc videtur ſenſiſſe compoſt. in. v̄. ſupradicto. ⁊ ver. ſe.

r Capitulo. No. q: ſi ſit p̄ſentatio literarum capitulo. ⁊ poſtea vacet uel tunc vacabat: prebenda iam eſt affecta etiam anteq̄ executorib⁹ ſue littere preſentent̄. hoc ſonat hec littera.

s Factam. quero quomodo fiet hec preſentatio capitulo. requirat illū qui habet cōuocare capitulū ut ipſū ↄuocet uel per ſonū campane: uel per aliū modū in eccleſia ſolitū. ſi autem ſe includerēt uel impedirēt ne fieret preſentatio perinde eſt ac ſi preſentatio eſſet facta ad inſtar eius qui latitat uel ipedit q̄ citari nō poſſit. ſ. ut lit. nō conteſ. quoniā. §. porro. poterit etiā compelli per executorem ille qui habet ↄuocare capitulū ut ipſū conuocet uel ipſe idē cōuocare. licȝ primū tutius ſit. ad h̄ de offi. delega. preterea. Si autē aliqui venerint aliq non dic q̄ ſufficit p̄ntare decano uel ei qui ibi eſt maior. ⁊ his canonicis qui cum eo ſūt preſentes. ad hoc ut capitulo adimatur ptās ut hic dicit̄: nec reqrit̄ q̄ ꝓbet q̄ maior pars p̄ns ibi fuerit. in edictis enim citationibus ⁊ denunciationibus vniuerſitati faciendis ſufficit q̄ in loco congruo coram maioribus ⁊ alijs ibidem inuentis publice proponantur. xvi. di. quod dicitis. ſ. de poſtula. c. i. ⁊ in hoc concordant doctores. ſ. de elec. bone. Et ſi diceres q̄ de neceſſitate haberet ꝓbare q̄ maior pars ibi fuerit preſens. pone q̄ maior pars nolit conuenire qui nec libenter ad talia conueniunt: his ergo qui vocati veniunt fiat preſentatio ⁊ ſatis eſt. Sed quid ſi collatio pertinet ad duos puta ad epiſcopum ⁊ ad capitulū: nunquid per preſentationem alteri factam adimitur vtriq; poteſtas? dic q̄ ſic ſcḋm cōpoſt. qui hoc no. in predicta glo. ver. Item quid ſi collatio. ex quo enim poteſtas adimitur vni: ſine quo alius conferre nō poteſt. ergo ⁊ alteri ſicut ⁊ vno ex pluribus arbitris uel iudicibus impedito alii ꝓcedere non poſſunt. ſ. de offi. delega. vno. ff. de arbi. ſi in tres. ⁊. l. ſequen. ad hoc facit lex que dicit q̄ ſufficit denunciatio facta vni ex illis qui habent domū cōmunem. ff. de no. ope. nunci. l. de pupillo. §. ſi plurium res.

t Conferendo. ſecus ſi fuiſſet ſcriptū de eo quod duceret acceptandum. ſ. e. quia cunctis. ⁊. c. ne captande. io.

v Affectum. licȝ ſit affectū: non tamen habet ius in dignitate uel prebenda ut archidiaconus uel prebendarius dici poſſet: ſed habet ius ad eam. vnde ⁊ reuocatoria ibi locum haberet. j. eo. ti. c. vlti. io. an.

x Firmitatem. Contra. ſ. e. li. de reſcrip. tibi qui. i. rñſo. in fi. ibi non ſcribebatur capitulo: ſed ſoli executori qui etiam partim erat ad compellendū partim ad prouidendū. hic v̄o ſcribebatur capitulo ⁊ executori ad prouidendū ⁊ ideo plus operatur hic q̄ ibi ſimplex preſentatio litterarū. io. an.

y Competentē. alias poſſet appellari. ut ſ. de dilatio. c. i. ⁊ ſic nota executorem prefigere terminū. ſi. ſ. de preben. ſi tibi abſenti.

z Poterit. ut exnunc recipiant in canonicum cum poterunt prouidebunt de prebenda.

⁊ Extunc. extremum tempus deſignat. ff. de conditio. ⁊ demon. l. ſi is. §. cū ita. ⁊ hoc intelligo de executore qui hoc habebat in mandatis ut capitulo negligente exequeretur. Si autem ſimpliciter eſſet datus. puta quia ſoli executori eſſet ſcriptum. tunc non haberet neceſſe negligentiam expectare. ⁊ facit quod dicam. j. c. ꝓxi.

a ¶ Vocatione. hoc tenebat compoſt. in predicta glo. v̄. ſed quid ſi poſtq̄ exe
cutor. Et licz de canonicatu hoc ſatis videreť: tamen de prebenda cõtrariũ
videbať. quia licz capitulum fuerit negligens in vno non in alio. quia diuer-
ſa ſunt mandata. vnum de recipiendo. aliud de conferendo. ad hoc de dolo
⁊ contuma. cum dilecti. ſed ex quo fuit negligẽs in vno iam preſumitur in re
liquo. ad hoc de preſum. ſcri
bam. ⁊ optime. s̄. e. li. de dolo
⁊ cõtu. cum qui.

potestas prouiſionis huiuſmõi trãſ-
feratur: ⁊ executor ipſe canonica-
tum incontinenti poterit tibi dare
ac prebẽdam etiã ſine alia capituli
uocatione[a] uel monitione ſi uacat:
uel cum obtulerit ſe facultas.

Idem.

Si ſoli[b] ordinario[c] pro te be-
neficiando executore nõ dato uel
ordinario ⁊ executori: ut euz ad fa
ciendum quod mandatur compel
lat[d] aut ſoli executori ut tibi faciat
de canonicatu ⁊ prebenda uel alio
beneficio in certa eccleſia dioceſi
ſeu prouincia prouideri[e]: manda-
tum apoſtolicũ ſit directuz: per ta
lis preſentationẽ mandati ordina
rio ipſi factã licz ſi contra faciat pu

b ¶ Si ſoli ordinario. emana-
uit ad declarationẽ decre. s̄.
de preben. dilectus. ii. ⁊. iii. ⁊
eoꝝ que ibi no. per ber. ⁊ mo
dernos. ⁊ eoꝝ que plene no.
compoſt. s̄. de reſcrip. capitu
lum in glo. magna ad prin. ⁊
ad correctionẽ ꝓ parte eorũ
que no. s̄. de p̄ben. c. vlti. Et
hoc dicit in ſũma. Si ſoli or-
dinario uel ſoli executori ad
compellẽdũ uel ordinario ⁊
tali executori ſit ſcriptũ. p p̄-
ſentationẽ talis mandati nõ
afficitur prebenda niſi in lit-
teris eſſet decretũ: aut execu
tor ille inſinuaſſet ⁊ interdi-
xiſſet maxime cum decreto:
uel ratione mandati iam eẽt
facta receptio ad canonicatũ
In his caſibus uel ipſorũ al-
tero affecta eſt prebenda: ita q̄ collatio alteri facta non tenet.

c ¶ Ordinario. per ordinarium intellige illum ad quem collatio pertinet. ⁊ in
hoc caſu intellige. s̄. de preben. dilectus. ii.

d ¶ Compellat. ſecus ſi fuiſſet datus ad prouidendũ. s̄. c. ꝓxi.

e ¶ Prouideri. de hac forma no. s̄. de reſcrip. abbatẽ. s̄. de preben. pro illoꝝ
de conceſ. preben. cum noſtris.

f ¶ Puniendus. de preben. dilectus. ii. de offi. delega. prudentiã. §. adiicimꝰ.

g ¶ Adimitur. rationem dixi. s̄. c. proxi.

h ¶ Contra ipſam. ⁊ tunc etiam ante preſentationem litterarum affecta eſt:
in caſu. s̄. de reſcrip. tibi qui. §. quinimmo. alias nec per preſentationem affi
citur ut hic.

i ¶ Inſinuans. s̄. e. quia cunctis. §. ex parte.

k ¶ Interdixiſſet. Nota reprobatam opinio. ber. no. s̄. de preben. c. vlti. vbi
dicebat q̄ executor datus ad compellendum non poterat interdicere. com-
poſt. contra in predicta glo. allegabamus decre. quia cunctis. §. ex parte. ſed
in prouiſore loquitur. ſed illud vicinũ eſt mandatum. vnde ſatis mandatum
intelligitur. s̄. de elec. in cauſis. ff. iudi. ſol. iam tamẽ. §. in hoc.

l ¶ Iam receptus. tunc enim negociũ prouiſionis faciende de prebenda poſt
receptionem vacante eſt deuolutum ad papam. ⁊ ſic capitudo ademptũ. vi.
q. ii. dudum. de ap. ut noſtrum. de offi. le. licet. de preben. inter cetera. vbi ne
gocio permutationis prebende ad papam deuoluto non valuit collatio ordi
narii de prebenda que p̄mutari debebat.

m ¶ Tunc enim. ſ. in his tribus caſibus uel altero eoꝝ. ſ. cum erat decretum
cum executor inhibuit uel cum iam facta erat receptio.

n ¶ Firmitatem. Ad plenam ⁊ breuem indaginem veritatis huius materie
primo videndum eſt de expectantibus quis alteri preferať. ſecundo que gra
tie prebendas afficiant. Ad primũ diſtingue aut vterqz expectat auctorita-
te apo. aut alteri tantũ aut neuter. In primo caſu ſubdiſtingue. q2 aut vtriqz
collatus eſt canonicatus a papa: aut vtriqz mandať cõferri. aut alteri ẽ col-
latus: alteri conferri mandatur. Si vtriqz collatus eſt canõ. a papa. ſi apparet
quis primo impetrauit ille prefertur. quãtumcunqz ſecundo impetrans pri
mo ſuas preſentet litteras ⁊ primo recipiatur. de prebẽ. e. li. cum cui. ⁊ ſic de
bet intelligi de reſcrip. capitulũ ſancte crucis. hoc fallit in caſibus in quibus
p̄ferť ſecundus impetrans. Primo ſi primus fuit negligens petere preben-
dam ſibi debitam. s̄. e. li. de prebẽ. ſi clericus. §. verum. de reſcrip. tibi qui. in
fi. Secundo qñ debetur dignitas ſecundo que habet prebendã annexam. s̄.
de preben. quia ſepe. Tertio quando ſecundus ex ſe habet prerogatiuam. s̄
de preben. c. penul. Quarto quando ſecundus nõ ex perſona ſua ſed ex per
ſona tertii impetrantis ſuper primũ prerogatiuã. habet. j. c. ꝓxi. Quinto ſi
vacauit ſacerdotalis prebenda. ⁊ ſecundus eſt in etate ⁊ non p̄mus. s̄. de pre
ben. ei cui. quod tamẽ ſane intelligas ꝓut ibi dixi. Idem putant quidã i caſu
decreta. e. ti. ſi pauper. ſed dic ut ibi dixi hoc cum apparet: quis primo impe
trauit. Si autẽ non apparet ex data uel alio modo quis p̄mo impetrauerit:
aut alter preuenit in preſentando: aut ambo concurrunt. ſi alter preuenit ille
prefertur. ſi autem ambo concurrunt ille uel illi uel ipſorum maior pars ad
quos collatio ⁊ receptio ſpectat: alterum eligere tenentur. ⁊ ille ſolus admit
tetur uel alteri preferet: niſi papa vtriqz voluerit prouidere. ut. s̄. de reſcrip.
duobus. ii. rñſo. ſi aũt neutri collatus ſit canonicatus: ſed vtriqz conferri mã
datur: aut conſtat quis primo impetrauit aut non. Si non conſtat tũc dic. ut
s̄. ꝓxi. dixi. quando vtriqz collatus erat per decre. de reſcrip. duobus. ii. rñ.
ſi conſtat: aut mandatur vtriqz pure cõferri. aut alteri ſub conditione alteri
pure. aut vtriqz ſub conditione. Si conſtat quis primo ⁊ mandať vtriqz pu
re conferri datis executoribus ad prouidendũ. ſi primus primo preſentauit
⁊ primus receptus fuit hic nulla queſtio. ſi võ ſecundus primo preſentauit. ⁊

primo fuit receptus adhuc indiſtincte in prebenda vacante poſt re
ceptionem primi. uel etiam ante ſi adhuc nõ erat collata ſecundo p̄
fertur primus impetrans. de reſcrip. tibi qui. i. rñſo. ſi aũt tempore
receptionis primi iam erat prebenda collata ſecũdo. aut in litteris
primi erat decretum. ⁊ tunc indiſtincte prebenda illa primo debeť

niendus[f] exiſtat: ei tamẽ poteſtas
ſic non adimitur[g] conferẽdi: quin
teneat alteri facta collatio ab eodẽ
niſi nos in gratia tibi facta decre-
uimus irritũ ⁊ inane: quod fieret
contra[h] ipſam: aut executor huiuſ
modi ordinario ſuam inſinuans[i]
poteſtatem: ne alteri conferret be
neficium de quo tibi eſt s̄m tenorẽ
huiuſmõi mandati apoſtolici pro
uidendum interdixiſſet[k] eidem:
preſertim cum interpoſitione de-
creti: uel niſi tu iuxta dictum man
datum eſſes in canonicum iam[l] re
ceptus: tunc[m] enim prebende col-
latio alteri facta firmitatem[n] ali-
quam non haberet.

Idem.

s̄. eo. li. de reſcrip.
tibi qui. §. quinimmo
Aut nõ erat decre-
tum i litteris. ⁊ tũc
aut executor inſinu
auit reſeruauit ⁊ in
hibuit maxime cuz
decreto aut nõ. In
primo caſu preben
da vacans poſt re-
ſeruationem ⁊ inſi
nuationem collata
ſecũdo. primo ⁊ nõ
ſecundo impetrãti
debeť. ut. e. c. §. idẽ
quoqz. in ſecundo
caſu potieť preben
da ſibi collata ſecũ
do impetrans: pri
mo preſentans. ut
e. ti. tibi qui. i. rñſo.
in fi. Qđ autẽ dixi
primo impetrantẽ
preterq̄ h̄ vltimo
caſu preferri. intelligas ſane. ut etiã preferať ſecundus in caſibus
quos. s̄. ꝓxi. parte notaui. Si võ mandať alteri ſub conditione al-
teri pure conferri. ſi prima eſt pura ſecunda conditionalis. idẽ qđ
s̄. ſi võ prima gratia eſt conditionalis. puta ut ꝓuideatur ſi acceſſe
rit ɔſenſus capituli. ſi ſecundus pure ĩpetrãs priuſq̄ ɔſenſus acce
dat a papa uel executore ſuo obtineat canonicatũ. p̄ferť p̄mo. alias
preferet primus. s̄. de reſcrip. ſi pro te. Si võ vtriqz mandať ſub
conditione cõferri. puto in hoc caſu q̄ qui primo ad prouiſionem
⁊ conditionem peruenerit ille preferatur in aſſecutione prebende
tunc uel poſt vacantis. ar. predicte decre. ſi pro te. iam enim dies
date ad diem conditionis referť. ad hoc. s̄. de ap. preterea. de voto
licet. de conditio. ap. ſuper eo. Si võ nõ appareat quis p̄mo ad cõ
ditionem peruenerit. ſatis eſſet ſeruandũ quod diciť. s̄. de reſcrip.
c. penul. Si aũt canonicatus alteri collatus eſt: alteri conferri mã-
datur. aut primo impetranti collatus eſt. ſecundo võ conferri mã-
datur. aut econuerſo. aut ignorať quis primo impetrauit. in primo
autem caſu dubium non eſt primo impetrantez preferri. de p̄ben.
cum cui. In ſecundo adhuc primus impetrans prefertur ſecũdo
s̄. de reſcrip. tibi qui. de preben. ſi apoſtolice ad fi. quod verum pu
to. niſi in caſu quo. s̄. dixi. ex duobus quibꝰ mandať ɔferri ſecũdũ
primo preferri. de reſcrip. tibi qui. i. rñſo. in fi. ſi autem nec ex data
nec alio modo apparet quis p̄mo impetrauerit indiſtincte tũc pre-
fertur cui collatus eſt canonicatus. s̄. de reſcrip. duobus. i. reſpon.
ſi võ alter tantũ ap. auctoritate expectat. iſte ſiue ſit primus ſiue ſe-
cundus prefertur inferiorum legatoꝝ uel quorũcunqz auctoritate
receptis uel expectãtibus. s̄. e. li. de preben. hi qui. ſi autem aliquis
eſſet receptus auctoritate legati habentis ſpeciale mandatuz a pa
pa auctoritate pape receptus intelligiť. ut ibi. ii. rñſo. interduz etiã
recepti per litteras facultatis. intelliguntur recepti auctoritate ap.
qđ dic ut s̄. e. li. de reſcrip. cum aliquibus. Si aũt aliquis expectat
auctoritate legati. ſecundus võ auctoritate pape. demum impetret
primus confirmationẽ ⁊ executores a papa. adhuc preferť ſecũdꝰ
ſed ille primus prefertur omnibus poſt ſuam confirmationẽ impe
trantibus a papa. s̄. de preben. ſi apoſtolice. ⁊. c. ſi eum. ſi võ neuť
expectet auctoritate apoſtolica. aut vterqz ex reſeruatione legati.
aut vterqz ex receptione capituli: aut vnus ex receptione capituli.
alter ex reſeruatione legati. prima dubitatio hodie non procedit.
quia aut vnus ⁊ idem legatus fecit reſeruationẽ. ⁊ tunc nõ valet ſe
cunda nec eius proceſſus ⁊ decreta. ut s̄. de offi. lega. preſenti. §. ce
terum. aut predeceſſor fecit primã ſucceſſor ſecundaz. ⁊ adhuc nõ
procedit queſtio. quia ex quo ad collationem iam vacantiuz ꝓceſſũ
non erat. expirant reſeruationes ⁊ decreta finito legationis officio
ut. e. c. i. rñſo. ſi vterqz auctoritate capituli expectat de equitate de
beretur primo prebenda. ſi tamen capitulum eam ſecũdo uel neu-
tri. ſed alteri tertio conferat: tenet collatio. quia capitulũ ius ad pri
mam vacaturaz dare nõ potuit. ſed papa ſolus. s̄. e. c. ii. ⁊ de hoc s̄
de preben. relatum per Inno. ⁊ Hoſti. ⁊ dicunt quidam q̄ tales re
ceptiones non valent hodie per decre. s̄. eo. deteſtanda. quod non
credo. ut ibi dixi. ſi. vnus expectat ex receptiõe capituli. alter ex re
ſeruatione legati. puto q̄ ſiue ſit primus ſiue ſecundus. illi ꝓ quo
reſeruata eſt a legato debetur. quia tunc poterit reſeruari preben-
dam nulli debitam. ut. s̄. de iurepatrona. cum dilectus. iſta autem
nulli eſſet debita. quia ut dixi capitulum ius ad vacaturã nulli con
ferre potuit. ergo ſuper ipſa tenuit reſeruatio legati. Et ſi ɔtra illã

inhibitionem reſeruationem.⁊ decretum alteri conferatur nō va‑
leat.ut in predicta decre.cuꝫ dilectus.ſ.de offi.lega.preſenti.i.rñ.
Uidendum eſt de ſecundo ſcilicet que gratie prebendas afficiant
⁊ dic breuiter ꝙ ſi papa cōtulit canonicatum:ſtatim affecta eſt pre
benda que tunc vacabat. uel que primo vacabit nulli alij de iure
debita.ſup.de pre
ben.ſi poſtꝙ.⁊.c.
dudum.ita ꝙ etiā
ab ignorantibus ⁊
ignoranti conferat
nō valet collatio.ut
ibi.ſi autē non con
tulit canonicatum
ſtatim: ſed manda
uit cōferri.aut mā‑
dauit conferri pri‑
mā quā acceptaret
aut primā que va‑
caret.in primo caſu
non eſt affecta pre‑
benda: quātūcūqꝫ
fiant inhibitiones
reſeruationes ⁊ de
creta.niſi pmo fiat
acceptatio.uel ipſi⁹
vacantis uel prime
vacature.uel ex cā
ſecūde uel vlterio‑
ris ut ſ.eo.quia cū
ctis.§.pe.ad fi.cer‑
tam autē ⁊ expreſ‑
ſam āteꝙ vacet ta‑
lis acceptare nō po
teſt.ut ſ.e.ti.ne ca‑
ptande.⁊ ſi talē ac‑
ceptet p talem acce
ptationē prebenda
non afficitur ut ibi
Si aūt de canoni‑
catu ⁊ prebenda ſi
qua vacat. uel que
primo vacabit ꝓui
deri mādauit. aut
mandat ſolū illi ad
quem pertinet col‑
latio.aut ſoluꝫ exe‑
cutori ut cōpellat:
aut illi ⁊ executori
ut cōpellat: aut illi
⁊ executori ut pro‑

Auctoritate[a] martini[b] pape pre
deceſſoris noſtri quodam ad
prebendam primo in parmenſi ec
cleſia uacaturam nulli alij de iure
debitam in eiuſdem eccleſie cano
nicuꝫ recepto: ⁊ alio a nobis in ea
dem eccleſia ſimilem[c] gratiam ad
epto ſecūdo: tertius deinde aucto
ritate noſtra in ipſa parmēſi eccle‑
ſia in canonicum ⁊ in fratrem reci‑
pitur cū prerogatiua gratie: ꝙ om
nibus predeceſſorum noſtrorum
auctoritate nō autē noſtra receptis
in aſſecutione prebende debeat an
teferri: poſt hec autem quedaꝫ ua
cat prebenda in eccleſia memora‑
ta: queritur quis eorum alteri pre
feratur[d]: ⁊ ſm quem ordinem pre
bendas aſſequi debeant tres pre‑
dicti? ¶ Cum igitur ex tenore gra
tie tertio a nobis conceſſe appare‑
at euidenter nos uoluiſſe[e] primo
tertium: ⁊ ſecundū tertio anteferri
decernimus ꝙ primam[f] ſecūdus:
ſecundā tertius: ⁊ tertiam primus
debet obtinere prebendam: alias
forma mandati minime ſeruaret[g]:
licꝫ enim ex perſona ſua ſecundus
primam obtinere non poſſet: ex p
ſona tamen tertij qui primū ſupe‑
rat illam habet: ſicut contingit[h] in
ſucceſſione illius qui ab inteſtato
relictis patre[i] in adoptiua familia
conſtituto matre atqꝫ fratre[k] dece
dit: in qua ſucceſſione pater[l] ex ſe
matrem excludit: ſed quoniam ta‑

uideat aut ſoli executori ut prouideat.in primis tribus caſibus p
preſentationem litterarum non afficitur prebenda niſi in trib⁹ ca
ſibus uel altero ipſorum. Primo ſi in gratia erat decretum: tūc eni
ſtatim per preſentationē litterarū eſt affecta prebenda ut hic. Iteꝫ
ſi non erat decretū.ſi auctoritate illius gratie in canonicum fuerit
receptūs.tunc per receptionem affecta eſt prebenda.ut hic in fine
Item cum executor inſinuauerit ⁊ interdixerit maxime cū decreto
⁊ hos caſus habes hic.⁊ ſic intelligant decreta.de prebē.dilectus.
ii.⁊.iii.in caſu quarto.ſ.quando ſcribitur illi ad quem pertinet col
latio dato executore: ut prouideat hic per preſentationē litteraruꝫ
factā collatori afficit prebenda.ita ꝙ collatio poſtea alteri facta nō
tenet.ſ.c.ꝓxi.⁊ ſic intelligi debet.ſ.e.ꝓpoſuit.quod quidam verū
putant niſi executor ille pronunciaſſet ſe executorem non eſſe per
decre.ſ.de preben.dilectus.iii.quod verum nō puto.nam affectio
prebende que per preſentationem erat inducta tolli non poteſt in
preiudicium impetrantis p executoris iniquā pronunciationem.
vnde ibi ſecundam opinionē teneo vlti.gloſe ſi executor datus fue
rat ad prouidendum.ut ſ.c.ꝓxi.dico tamē tutū impetranti ꝙ ab
illa pronunciatione appellet.in quinto caſu quando ſoli executori
ſcribitur ut prouideat hic per ſolā inſinuationem executoris.⁊ no
tificationem eius ꝙ vult prebendam per illam poteſtatem confer
re.etiam ſi non interdicat.puto affici prebendam. ſ.eo.q: cunctis
§.ex parte.⁊ ſic erit iſta differentia quando ſcribitur ſoli executori
ad compellendum.⁊ quando ſoli ad prouidenduꝫ.quia primus ut
afficiatur prebenda habet inſinuare ⁊ interdicere ut hic. ſecundo
ſufficit ſi inſinuet.ut in pre.§.rationem diuerſitatis collige ex his
que dixi.ſ.c.ꝓxi.in.glo.ii.

a ¶ Auctoritate martini. Pulcher caſus iſtius decretalis ſimilis
illi quem habuiſti.ſ.de preben.c.penul.⁊ emanauit ad decla
rationem ⁊ correctionem eorum que no. compoſt.ſ.de reſcrip.ca
pitulum. in gloſa magna.§.Item ſi duo recepti ſunt.⁊ breuiter di
cit capitulum: ꝙ ſi tres expectantes ſunt in vna eccleſia.vnus au‑
ctoritate martini.alter auctoritate bonifacii.tertius eiuſdē aucto
ritate cum prerogatiua.ut preferatur omnibus receptis nō auctoritate bo‑
nifacii.prebendas hi conſequentur hoc ordine.q: primā habebit ſecundus
ſecundā tertius.tertiam primus.quod probat.ar.legali.

b ¶ Martini.ita forte fuerat de facto uel ſtudioſe hoc dixit.quia in expectan
tibus auctoritate nicolai uel celeſti.non ꝓcedebat dubitatio propter reuoca
toriam bonifacii. de qua dici
tur.ſ.c.proxi.⁊.ſ.de preben.
c.pen.⁊ antepenul.

lem patreꝫ agnatus[m] materqꝫ uin
cit agnatum: mater patri non ex ſe
metipſa: ſed agnati perſona in ſuc
ceſſione huiuſmodi antefertur.

Idem.

Quoniam[n] ex cōſtitutione[o] no
ſtra per quam paulopoſt[p] ꝓ‑
motionem noſtraꝫ ad ſummi pon
tificatus apicem[q] omnes collatio‑
nes prouiſiones reſeruationes et
conceſſiōes ſuper canonicatibus:
dignitatibus perſonatibus prebē
dis officijs portionibus preſtimo
nijs eccleſijs parrochialibus ru‑
ralibus ⁊ alijs quibuſcunqꝫ bene
ficijs eccleſiaſticis uacaturis: quo
cunqꝫ nomine cenſerentur: ac etiā
ſuper canonicatibus ſub expecta‑
tione dignitatum uel aliorum quo
rumcunqꝫ beneficiorum: quibus
ius nō eſſet queſitum in re: licꝫ ad
rem: a felicis recordationis nico‑
lao papa.iiij.⁊ celeſtino.v.prede
ceſſoribus noſtris factas ſiue con
ceſſas auctoritate ap.in fratruꝫ no
ſtrorum preſentia omnino caſſaui
mus irritauimus ⁊ uacuauim⁹ caſ
ſas irritas ⁊ uacuas nunciauimus
⁊ nullius fore decreuimus firmita
tis: multe dubitationes inſurgunt
ut unde prefate conſtitutionis re‑
uocatorie ꝓceſſit editio: interpre
tatio eius quoqꝫ ꝓcedat[r]: preſenti
declarandum duximus ſanctione
ꝙ in illis qui editiōis tempore ſu
pradicte ultra ſtatutum numerum

c ¶ Similem.cum nulla pre‑
rogatiua.ut patet per inferi‑
ora.

d ¶ Preferat.in illa prebēda

e ¶ Uoluiſſe.voluntas igitur
ipſius ſeruanda eſt ⁊ māda‑
tum. de preben.cui de non.
cum ſi.

f ¶ Primam.ſecundus.cōtra
rium dicebat compoſt.i pre‑
di.loco i ſimili.uel eadē que‑
ſtiōe que talis eſt.primus re‑
ceptus fuit per litteras gene‑
rales.ſecundus p ſpeciales.
tertius per ſpeciales cū hac
clauſula: ꝙ deberet preferri
omnibus receptis in eccleſia
auctoritate generalium litte‑
rarum querebat ſm quem or
dinem deberent predicti pre
bendas aſſequi.⁊ dicebat cō
poſt.ꝙ tertius excludebat p
mū.ſed quia primus exclude
bat ſecundum.qui ſecūdus
poſtponebat tertium ex per
ſona ipſius ſecundi.⁊ ſi non
ex ſua.primus debebat habe
re primā. ſecundus ſecundā
tertius tertiam ſm regulam.
ſi vinco vincentem ⁊c.ff.de
diuer.⁊ temp.preſcrip.de ac
ceſſiōibus. ad hoc ſ de offi.
lega.dilectus.ſed hoc eſt fal‑
ſum. ut hic vides.⁊ ſatis id
patet per conſiderationē in‑
tentiōis pape.ut dicit littera.
intentio enim eius fuit ſecun
dum preferri tertio. ⁊ tertiū
primo.⁊ ſic ſeruetur ordo.⁊
ſic etiam fallit ⁊ locum habet
regula illa. ſi vinco ⁊c. de q
no.xxiiii.q.i.rogamus.⁊ fal‑
liſ etiam illa regula in caſu.l.i.poſite.ff.ad tertullianū.equiſſimū.§.ſi ex filio
C.de na.li.auc.licꝫ.in auc.de equalitate do. §.his.ff.qui po.in pigno. ha.l.
claudius felix.

g ¶ Seruaretur.que tamen diligenter eſt ſeruāda.ſ.e.li.de preben.cui de nō
cum ſuis concor.

h ¶ Contingit.ponit caſū legis.ff.ad tertull.l.ii.§.obiicit.ver.ſed ſi ſit agna‑
tus.alias eſt ibi.§.

i ¶ Patre.carnali: ſed adoptato ut ſequitur.

k ¶ Fratre.non conſtitutis in adoptiua familia.⁊ de carnalibus intellige.

l ¶ Pater.carnalis conſtitutus in adoptiua familia: vnde deſit eſſe agnatus.

m ¶ Agnatus.ſcilicꝫ frater. Tres ergo ponit regulas. Prima ꝙ pater carna‑
lis adoptatus excludit matrē carnalem. Secunda ꝙ mater excludit agnatū
quod hodie ſm iura.C.⁊ auc.locum non habet. Tertia ꝙ agnatus excludit
patrem carnalem in adoptiua familia conſtitutuꝫ. pone ergo patrem primū
impetrantē: matrem ſecūdū agnatū tertiū cū prerogatiua.⁊ ſic intelliges. ⁊
ſic nota ꝙ in aſſecutione prime prebende tertius nocet primo.⁊ ſibi quo ad
illam non prodeſt: tamen ſibi prodeſt in hoc: quia citius ſuam conſequitur.
⁊ eſt ſimile vxor legitima excludit naturales nō legitimos.quia alias ſi nō
eſſet proles uel vxor legitima ſuccederent in duabus vncijs.⁊ tñ ipſa vxor
excluditur ab agnatis.C.vnde vir ⁊ vxor.l.i.ſed ſi ipſa non ſupereſſet natu
rales excludunt agnatos in duabus vncijs.hec ꝓbant.C.de na.li.auc. licꝫ
⁊ in auc.quibus mo.na.effi.le.§.ſi quis autem.colla.vi. Io.an.

n ¶ Quoniam. Emanauit declaratorie ad reuocatorias.de quibus dixi.ſ.de
preben.c.pen.⁊ antepenul.

o ¶ Conſtitutione.a principio dum erat neapoli forte vnica fuit conſtitu tio
poſtmodum fuerunt due.vna ſuper gratijs nicol.alia ſuper gratijs celeſti.ut
dixi de preben.ſi is cui.

p ¶ Poſt.ſcilicꝫ ſexta calendas ianuarij.ut ibi dixi.id eſt quinto die exeunte
decembri.⁊ ſuper hoc vide quod dixi in fine huius libri ſuper data.

q ¶ Apicem.ſic.ſ.in proemio huius li.§.ſane.⁊.xl.di.non nos.

r ¶ Procedat.xi.q.i.§.ex his.de ſenten.excommunica.inter alia.C. de legi.
l.vlti.⁊ de multiplici interpretatione habes in predicto.§.ex his.⁊ de poſtu
la.ca.i.

a ¶ Locum habet. habes igitur primū caſum declaratoriū. ſcȝ in his receptis vltra numerum expectantibus portiones uel prebendas.
b ¶ Huiuſmodi. ſ. auctoritate nicolai uel celeſtini.
c ¶ Deceſſum. uel depoſitionem uel iuris priuationem. de elec. cū in cunctis de do. ⁊ contu. veritatis.
d ¶ Diſtinctio. nūquid impetrans in tali eccleſia ut ſibi ꝓuideatur de canōicatu ⁊ prebenda ſi uacat. uel q̄ primo uacauerit: uel ſe facultas obtulerit. in tali eccleſia recipietur per has litteras? ⁊ dicūt quidam ꝙ non. quia cōditio non eſt extitura: quia ibi prebenda non vacat nec vacare poteſt. de preben. dilecto. qꝛ etiam talia reſcripta ut ambitioſa ſūt reſtringēda. de elec. dudum. ē. de prebē. q̄uis. i. Alii dicūt ꝙ ſi ſimpliciť ſcribatur ut recipiatur: nō obſtā te. certo canonicorum numero: ſed nō adiiciatur ꝙ prouideatur ſibi de prebenda ſi uacat uel q̄ ꝑmo vacauerit tūc ſtatim recipietur etiam ſi numerus canonicoꝝ ibi ſtatut⁹ non eſſet. quia illud non ob. nō minuit. ſed addit. ſ. ꝙ ſtatim recipiatur. licȝ ibi certus ſit numerus: ſed ex quo adiicitur de ꝓbenda. ſi vacat ⁊c̄. patȝ ꝙ de tali eccleſia nō pōt intelligi ut ſuperius dictū ē. Tertii dicunt ꝙ ſi non eſt diſtinctus numerus canonicorum nec prebendarū: tali impetranti nō ꝓuidebitur: ſed ſi numerus canonicorum ſtatutus eſt ut in queſtione propoſita ⁊ in caſu noſtro: ꝑ conſequens ſtatutus intelligitur certus numerus portionum ad hoc de conſti. tranſlato. ⁊ idem dicunt econuerſo. hoc poteris videre per Inno. ē. eo. ti. ex parte. ⁊ ꝑ compoſt. d reſcrip. capitulū. in glo. magna. §. item. quid ſi papa mādat aliquē. Hoſt. aūt i decre. pre. ex parte. dicit indiſtincte ꝙ etiā ſi non ſit certus numerus canonicorum nec prebēdarum: etiam ſi in reſcripto caueatur ꝙ aſſigneť prebenda vacans. uel q̄ꝑimū ſe facultas obtulerit: et non ob. certo canō. ⁊c̄. valet reſcriptum. ſequitur eni ſm eum: ꝙ ſi papa intendat prouidere in eccleſia in qua certus numerus eſt ꝙ eſt minus impetrabile: ꝙ multo fortius in eccleſia in qua non eſt certus ꝙ magis eſt impetrabile allegat. ē. de deci. ex parte. iii. qui fi. ſint le. per venerabilem. de trāſla. c. vlti. ⁊ in cle. litteras. de reſcrip. in glo. fi. nec ob. ꝙ talis ſtatim canonicatū ⁊ prebendam habebit. ⁊ quia ſi hoc durum ſit obediendū eſt. de reſcrip. ſi quādo. nec ob. ꝙ non extabit conditio ſi vacat. quia illud ſi vacat non fuit appoſitū ut receptionē conditionalem reddat. uel ut impedimentum inducat. facit. ē. de reſcrip. conſtitutus: ſed ut impedimentum remoueat. ſi quod eſſet. ⁊ que cauſa dubitationis tollende in reſcriptis inſeruntur ius eius non ledant nec mandatum impedient. ff. manda. quia de mutua. ff. de mili. teſt. ſi miles. nec ambitioſum eſt pauperem clericum ſibi beneficium impetrare. de eta. ⁊ qua. tuam. de preben. cum ſecūdū. non ob. decre. ex parte. ⁊ decre. dilecto. qꝛ licȝ in tali eccleſia. in qua nullus eſt numerus laterañ. concilium locum non habeat. ut ibi. prouiſio tamen papalis locum habet. ad hoc. ix. q. iii. cuncta per mundum. ⁊. c. per principalem. fatetur tamen ꝙ obſtabit impetrāti penuria eccleſie ſi tanta ſit: ꝙ non ſufficiat pluribus non qualitercunqȝ. ſed ꝙ quilibȝ honeſte de ſua portione viuere poſſit ſm conſuetudinem prouincie uel in eadem eccleſia antiquitus obſeruatam. ē. de inſtit. c. i. ⁊. ii.
e ¶ Portiones. de conſti. cum. M. in prin.
f ¶ Iſtos. tales qui per vacationem nil recipiunt niſi portionem augmentū.
g ¶ Uel eos. tacite aggreditur alium caſum quem reuocatoria non comprehendit.
h ¶ Facultatis. conceſſas eis ad quos alias pertinebat receptio. nec cautum erat in litteris illis ꝙ auctoritate apoſtolica id facere poſſent. hoc dico ꝑ decre. ē. de reſcriptis cum aliquibus. ⁊ per verba ipſius reuocatorie. que ſcripſi in precedenti. c. ſi is cui. ibi diciť per dictū ante ceſſorum noſtrum ſeu ei⁹ auctoritate factas conceſſas ſeu cōmiſſas ⁊c̄.

erāt per eoſdē predeceſſores canonici ſub expectatione prebendarū uel etiā portionū eadem ꝯſtitutio locū[a] habet. ¶ Si autē huiuſmōi[b] recepti ultra numerū diſtributiones ⁊ alia ut canonici de numero exiſtentes ſic tpe dicte reuocationis habebāt ꝙ ꝑ ceſſionem uel deceſſum[c] illoꝝ qui erāt intra numerū ex uigore prioris gratie. nil amplius aſſequi expectabāt niſi diſtributionū ſeu partiū ſuarū augmentum: cū forſan eſſet eccleſia in qua canonicoꝝ nō aūt portionū numerus uel prebendarū diſtinctio[d] habeať: quantoqȝ inter pauciores cuiuſuis eccleſie diuiduntur ꝓuentus: tanto maiores fieri poſſūt ſingulorum percipientiū portiōes[e]: ad iſtos[f] uel eos[g] q̄ ꝑ litteras facultatis[h] dictoꝝ predeceſſoꝝ noſtroꝝ i aliquaꝝ eccleſiaꝝ canonicos erāt recepti: licȝ prebēdas uel alia bñficia expectarent: ꝯſtitutionem certum eſt nō extendi prefatā[i]. ¶ In illis vō qui ultra numerū auctoritate prefata in aliquarū eccleſiarū canonicos iam recepti: quantū ad capitulū ⁊ ad choꝝ ac diſtributionem perceptionē quotidianarum plenitudinē iuris canonici tūc habebant: ſed in eis dignitates perſonatus prebendas portiones uel alia beneficia: que dantur tantū exiſtentibus de numero expectabāt ꝯſtitutionē prefatā locū habere ratione huiuſmodi expectatiōis dubium nō exiſtit[k]. ¶ Sane in his q̄ ſuper canonicatibus prebendis ⁊ dignitatibus parrochialibus uel alijs eccleſijs ſeu bñficijs quibuſcunqȝ a dictis prede. nr̄is litteras impetrauerūt: etiā ſi ꝑ executores illoꝝ facte fuerint reſeruatiōes decreti interpoſitiōes uarijqȝ ꝓceſſus: ⁊ etiā ſi eadē bñficia tunc uacabant ⁊ ꝑ impetrātes petituȝ fuerat ab executoribus ꝙ eis illa ꝯferrēt nō tñ ipſoꝝ bñficioꝝ uacantiū collationes tūc tpis erāt[l] facte: locum habet ꝯſtitutio ſupradicta: ut oēs huiuſmodi gratie quaꝝ ratiōe tūc nō erat ad collationē ꝓceſſuȝ: ⁊ ſic per conſequēs ius in re nō fuerat ipſis impetrantibus acquiſitū intelligantur penitus reuocate.

Bonifacius. viij.

Ne ſede vacante aliquid innoueť

Si ad epiſcopum[m] ⁊ capitulum cōmuniter pertineat collatio prebendarum mortuo[n] epiſcopo uel a beneficiorum collatione ſuſpenſo[o]: poterit capitulum uacātes conferre prebendas: etiam[p] ſi epiſcopus intereſſe habeat in collatione huiuſmodi ut prelatus[q]. ¶ Idem poterit epiſcopus ſi capitulum ab ipſa collatione ſuſpendi ꝯtingat uel ſingulariter[r] omnes de capitulo maioris[s] excōmunicationis uinculo innodari. ¶ Cum uero ad ſolum epiſcopum prebendarum ſpectat collatio cum conſilio ſui capituli uel aſſenſu[t]: defuncto epiſcopo uel ſuſpenſo: niſi[v] epiſcopus in petenda relaxatione ſuſpenſionis huiuſmodi ſit in mora[x]: capitulū ſe nō poteſt intromittere

i ¶ Prefatam. ratio quia nō ſunt ipſoꝝ pontificum: ſed recipientiū auctoritate recepti. ut dixi in pre. decre. cum aliquibus.
k ¶ Exiſtit. iſta igitur eſt differentia inter hūc caſum ⁊ ꝓxi. quia ibi expectabat tantū augmentum portionis: hic certam prebendā uel portionē dandā ſolum is qui erant de numero. ad illam igitur expectationē reuocatoria non extendiť ad iſtam ſic.
l ¶ Erāt facte. Nō contra regulam qȣ per me non ſtat ⁊c̄ ē. de eo. quit mit. in poſſ. c. ii. vbi d hoc nam. per me nō ſtetit quin fieret mihi collatio: ſed per executorem. ⁊ tamen reuocatoria habet locum. ⁊ ſic iſte excogitatus caſus ꝓpter reuocatoriam q̄ reuocauit omne ius ad rem. ſed per petitionem ad rem non in re ius habebam. ⁊ ſepi⁹ habes ſimile ꝙ nō ſufficit quid petere niſi obtineať. ē. de renū. quidam. ⁊. eo. li. de elect. ſi religioſus. cum ſimilibus.
m ¶ Si ad epiſcopum. Emanauit dcr. ad declarationem decre. ē. e. illa ⁊ ad declarationē ⁊ correctionem ⁊ conerctienem eorū q̄ ibi no. Goffr. Inno. ⁊ Hoſti. de cōceſ. preben. quia diuerſitatem.
n ¶ Mortuo. idem eſt ſi quocūqȝ alio modo vacet ſedes renunciatione. ⁊ dpoſitōe uel quouis modo. ad hoc. vii. q. i. §. ecce in quib⁹ xxxiii. q. ii. in prin.
o ¶ Suſpēſo. pone ꝙ peccauit in decre. ē. de preben. graue.
p ¶ Etiam ſi. hoc dicit propter dominū Innocentiū ⁊ Hoſtienſem qui dicebant ꝙ ſi epiſcopus intererat in capitulo ut canonicus. ꝓpter mortem eius non impediebatur capitulum conferre niſi ſicut per mortem alterius canonici. ſi autem ut prelatus eo mortuo conferre non poterat: nō eſt verum ut hic vides.
q ¶ Prelatus. interdum enim eſt ut canonicus. de conceſ. preben. poſtulaſtis. de preben. cum in eccleſia. de appellatio. a collatione. ē. eodem libro.
r ¶ Singulariter. hoc dixit. quia capitulum vniuerſitas uel collegiū excommunicari non debet. j. de ſenten. excom. romana. §. in vniuerſitatem.
s ¶ Maioris. ſi enim minoris eligere poſſent. de cle. ex. mi. ſi celebrat. Suſpenſi autem uel maiori excōmunicatione ligati nō eligūt nec eliguntur. ut de elec. cum inter. ⁊ de conſue. cum dilectus. vbi de hoc.
t ¶ Aſſenſu. hoc dixit compoſt. eſſe de iure cōmuni in ipſis prebendis cathedralis eccleſie. ut no. ē. de electione cum eccleſia vulterana. Scire debes ꝙ cum epiſcopus habet conferre prebendam cū conſenſu capituli ſi ſunt viginti canonici. ⁊ decem conſentiant non valet collatio. quia non habet maiorem partem capituli: ſed ſi haberet vocem in capitulo ut canonicus. tunc diceretur facta ab. xi. ⁊ ſic a maiori parte capituli. de ꝯceſ. preben. poſtulaſtis. Inter iſta autem duo. ſ. conſilium ⁊ aſſenſuȝ eſt magna differentia. qȣ dic ut no. ē. de arbi. cum olim. de elec. cum in veteri.
v ¶ Niſi. iſtud niſi venit exceptiue a ſuſpenſo.
x ¶ In mora. ſi ergo ſit in mora bene poterit ſe intromittere capitulum. Sed quero. nunquid capitulum hoc caſu canonias ſtatim ex quo epiſcopus fuerit in mora poſſit conferre: uel an poſt moram

petendi ſex menſes habeat expectare: ⁊ videtur ꝙ ex quo fuit in mora petendi abſolutionē demū poſt ſex menſes ⁊ non ante cōferre poſſit. quia anteꝗ̄ fuerit in mora non currit tempus: poſtea incipit currere. de conceſ. preben. quia diuerſitatē. de elec. c. vlti. ſi epſ ſimpliciter ſine conſenſu capituli habet conferre locum haberet qḋ ſ. dixi. ſꝫ hic de cōſenſu capituli habꝫ conferre. vnde videtur a contrario ſenſu iſtius littere ꝙ ſtati ex quo fuit in mora capitulum poſſit cōferre. Sꝫ cum hic equiparet conſiliū ⁊ cōſenſuꝫ verū. puto qḋ priꝰ dixi. ſed quādo dicetur eſſe in mora. hoc ipſo ꝙ ꝗ̄cito potuit licentiaꝫ nō petiit. ff. ad tertul. l. ii. §. cōfeſtim. nō tamē amara facienda ē interpretatio. ff. de donatio. inter virū ⁊ vxorem ſi id qḋ. §. ſi qs ſm operas. nec eſt calumnioſa. ſ. de priuile: in his. ff. ad exhi. l. penul. arbitrabit̃ ergo hic bonus iudex. ff. de iure deli. l. i. Si autē malitio ſe impediat̃ ne petere poſſit: ſubuenit̃ ei. quia non eſt in mora. de conceſ. preben. poſtulaſtis. niſi ipſe hoc ꝓcuraret. ff. ſi qs caut. l. ii. §. vlti. de of. dele. paſtoralis. §. fi.

de eiſdē. ¶ Ubi[a] uero de ſpāli alicuius eccleſie ꝯſuetudine uel ſtatuto bñficiorꝫ collatio ad aliquē cuꝫ ꝯſilio[b] epiſcopi noſcit̃ ptinere: ſublato epō de medio[c]: cū conſiliū nequeat tūc peti ab eo[d]: nō erit ꝓpter hoc uacātis beneficij collatio differenda: nec etiā ſi egerit in remotis[e]: ita ꝙ nō poſſit ipſiꝰ preſentia ī breui haberi: q2 in petēdo uel expectando eius ꝯſilio poſſet uacāti beneficio periculum imminere[f].

Innocentius quartus.

De rebus eccleſie nō alienādis.

Dudum[g] ⁊[h] infra dicꝰ uero archidiaconus ex aduerſo[i] reſpōdit[k] illas decimaſ illi eccleſie reſtitui nō[l] debere: ꝓferēs[m] in mediū[n] ordinationē quandā epi dulmeñ. de ꝯſenſu capituli[o] ſui factā inter alia continentē ꝙ idē epiſcopus attendens prouentus archidiaconatus dulmeñ. adeo fore tenues[p] ⁊ exiles. ꝙ nō ſufficiebāt ad eius onera[q] ſupportāda: prefatas decimas archidiaconatui memorato cōceſſit: ⁊ infra. ¶ Quia uero in cōceſſione[r] huiuſmodi predicta eccleſia[s] cuꝫ uacaret legitimo caruit defenſore[t] qui ſibi prius ab eodē epiſcopo debuerat deputari: q2 etiaꝫ tractatus[u] ſolennis ⁊ diligens: qui in talibus conceſſionibus perpetuis[x] ⁊ alienationibus rerū eccleſiaſticarū exigit̃: nō fuit habitus ī eadem: ordinationem ⁊ conceſſionē ipſam: preſertim[y] cum euidens neceſſitas quare fieri deberet: uel utilitas nō ſubeſſet de fratrum noſtrorum conſilio decernimus non ualere dictas decimaſ ipſi eccleſie[z] tanquā pertinentes[⁊] ad eam ſentētialiter adiudicare curantes.

¶ Gregorius. x. in concilio generali lugduneñ.

a ¶ Ubi vō. facit ad ea que no. Hoſti. de elec. c. vlti. in fi. ⁊ Uincen: ⁊ compoſt. de inſti. c. vlti. in fi.

b ¶ Cum conſilio. Quid ſi cum conſenſu. Idem videt̃ cum eadeꝫ ſit ratione vacationis diutine in hoc caſu. ⁊ ad hoc. ſ. de preben. ſi apoſtolica. ⁊ aliquando cōſiliū ponitur pro ꝯſenſu. de offi. delega. venerabilis de foro compe. c. i. Contrariū credo. q2 cū habet eligere de conſenſu: non ſic liberam habet poteſtateꝫ. ſicut cum de cōſilio. vnde minus habet expectare hoc caſu ꝗ̄ in illo: dico tamē ꝙ non curret ſibi tempus: cum non poſſit eligere. de conceſ. preben. quia diuerſitatem. de elec. c. vlt. preterea ponamus in requiſitione conſilij abſentiam pro contradictione. ad hoc de ar. c. ii. e. li. quod in conſenſu eſſe nō poteſt. ⁊ facit pro hac parte qḋ dixi de reſcrip. ſi pro te in glo. ſed pone.

c ¶ Medio. i. de hac vita. ⁊ expone ut dicitur. xxiii. q. iiii. hec auteꝫ vita. ⁊ quare dicat̃ media ibi nō.

d ¶ Ab eo. ſimile de reſcrip. ſi gratioſe.

e ¶ Remotis. arbitrariū erit hoc terminare ſm conſiderationem tēporis que ſequitur infra.

f ¶ Imminere. habes ſimilem caſum. ſ. de offi. dele. ſi is cui. eo. li. ⁊ no. ꝙ difficultas preſtationis reddit obligationē inutilem. cōtra id ff. de. ver. obli. l. ii. §. i. Item nec ſeruat̃ forma que inerat collationi ergo non valet qḋ agitur. ff. de arbi. l. parui. So. licꝫ in contractibꝰ grauis uel impoſſibilis modus uel conditio vitiet ꝯtractū ſecus ī ſpiritualibus. ſ. de conditionibus ap. c. vlt. reijcit̃ ergo nec rem inutilem reddit. Item periculū vacationis que iminet imutat ius qḋ alias eſſet ſeruandū. ſic. j. de teſta. c. ii. eo. li. de offi. dele. ſi is cui.

g Dudum. perpetua alienatio facta de rebus eccleſie vacantis ⁊ non precedente tractatu ⁊ ſine iuſta cā non valet.

h Et infra. intelligas ꝙ quidā rector cuiuſdā eccleſie dioce. ¶ dulmeñ. petebat ſibi ⁊ eccleſie ſue reſtitui ⁊ adiudicari decimas quas archidiaconus dulmeñ. percipiebat in ſua parrochia: que de iure ⁊ conſuetudine antiqua pertinebant ad ipſam eccleſiā dictus vero. ⁊c̄.

i ¶ Aduerſo. ad petitionem ipſius rectoris.

k ¶ Reſpondit. cōteſtando litē. ⁊ facit qḋ dixi de lit. conte. c. ii.

l ¶ Non debere. nec adiudicari. ut in deciſiōe dixi. ut patet in fi. nā ſententia ⁊c̄. de or. cog. cum dilectus.

m ¶ Proferens. archi. excipiendo contra intentionē actoris.

n ¶ In mediū. i. in iudiciū vbi eſt mediū inter actorē ⁊ reum.

o ¶ Capituli. per hoc videbatur valere: de his que fi. a prela. c. ii. ⁊ iii. ſed hoc non ſufficit. ex quo diligens forma ſeruata non fuit: nec cauſa ſuberat ⁊ vacabat eccleſia ut ſequitur.

p ¶ Tenues. iuſta videbat̃ cauſa: ſed nō apparuit vera ut dicit̃ in fi. ſed nunquid dices iſtam iuſtam cauſam indiſtincte ſi alias fuiſſet tunc vera: certe ſic. ſ. de preben. expoſuiſti. nam etiā capellas poſſet annectare ob hanc cauſam ut ibi dicitur. epiſcopus eni de ꝯſenſu capituli ſui poteſt eccleſiā ⁊ res ſuas ex iuſta ⁊ honeſta cauſa alteri dare. de his que fi. a prela. c. iii. ⁊ c. paſtoralis. ſed contradicit expreſſe. xvi. q. i. eccleſie. vbi dr̃ quia antique eccleſie decimis priuari non debent. ut nouis oratoriis tribuāt̃ per qḋ. c. indiſtincte dicebat Hugo ꝙ epſ inuito ſacerdote nō poterat de iure vnius eccleſie alteri dare. Sed nō eſt verū ut ibi no. ⁊ de hoc per ber. de relig. do. conſtitutus. Dic ergo ꝙ. c. illud loquit̃: quando iuſta cauſa nō ſubeſt uel poteſt loqui quando ipſa eccleſia in nullo ſibi abundat. ad hoc. ſ. de ꝓben. cum cām. ꝓ iſta parte facit de ec. edi. ad audientiam. i. ⁊ c. tuam.

q ¶ Onera. ſ. ꝯgrue ſuſtentationis archidia. hoſpitalitatis ⁊ epiſcopalium iuriuꝫ. ſ. de preben. de monachis.

r ¶ In conceſſiōe huiuſmōi. facta. ſ. ō decimis eccleſie tūc vacantis ſecus ſi cōcederet̃ uel vniret̃ ipſa eccleſia vacāſ qḋ dic ut in cle. e. ti. ſi vna.

s ¶ Eccleſia que agebat. ⁊ nō ꝙ nō ſolū in cathedrali eccleſia locū habet ꝙ ſede vacāte ⁊c̄. ſed etiā in minoribus eccleſiis. de offi. ordi. cuꝫ vos.

t ¶ Defenſore. ſi igit̃ eccleſia caret prelato: debet epiſcopꝰ ſibi aliū deputare defenſorē uel iconomū qui res eius colligat: conſeruet ⁊ gubernet. lxxv. di. quoniā qdā. de offi. or. cum vos. C. de epiſcopis ⁊ clericis omnes. §. hec nihilominus. ⁊ ad huius officiū pertinet excutere ⁊ denunciare iudici quare fiat alienatio. ⁊ ſi fiat ꝓpter ſoluenda debita. an pecunia poſſit haberi aliunde an de fructibus ſatiſfieri poſſet aut de mobilibus ⁊ an potius expediat obligare ꝗ̄ diſtrahere. an de minꝰ vtilis poſſeſſionis precio liberari poſſet. ⁊ caueat iudex ne talis poſſit corrumpi. ff. de rebus eoꝝ magis. §. nō paſſim. ⁊. §. ſe. his oībus ꝯſideratis defenſor rem diſtrahere poterit. ⁊ nihilominus epſ ſuā interponit auctoritatē. ſ. e. ti. c. i. de his que fi. a pre. cū apoſtolica. ſi vō epſ rē menſe ſue alienet hoc faciat de cōſenſu capituli ſui. ⁊ archiepſ auctoritatē interponet. ad hoc. ix. q. iii. c. ii. xcvi. di. bene quideꝫ circa fi. ſm Hoſtien.

v ¶ Tractatus. ſm qḋ no. de his que fi. a p̄la. tua. ⁊ debet diligenter fieri ⁊ vtile eſt ſepius id facere: ne decipi poſſit. de proba. tertio ibi quotiens ⁊c̄. Solet dubitari nunquid valeant conſenſus canonicoꝝ nō habiti in cōmuni. ⁊ dixit lau. ꝙ non. Ad. l. ff. de. ſerui. ru. pre. per fundū. reſpondet̃ illud uerū in re cōmuni pluribus ut ſingulis. ⁊ idem tenet hoſti. in dicta decre. tua. ⁊ approbare videntur inno. ⁊ compoſt. de cōſue. cum cōſuetudinis. gof. de his q̄ fiunt a prela. cum apoſtolica. ⁊ in ſūma ipſius. t. circa prin. dicit contra. nā licꝫ inueniatur in electione ꝙ requirat̃ cōis conſenſus. de elec. in geneſi. ſecus in alienatiōe. eo. ti. cū vos. xii. q. ii. ſi qua ō rebus. ⁊ ad h̄ ꝯcor. qḋ olim. hic. no. ber. qui dixit ꝙ ſpeciale erat in electione qḋ a principio erat nullū poſtea nō conualeſcebat. ſ. de elec. auditis. in alienatione tñ qḋ a principio nō valet cōualeſcit ſubſequenti cōſenſu exnūc nō ut extūc. dici pōt ꝙ vbi non preceſſit tractatus vera ſit prima opinio ut hic. ſed ſi preceſſerit ⁊ deliberauerunt alienare: licꝫ ſingulariter conſentiant. valeat conſenſus ⁊ locū habet ſecunda opi. Sed querit hic her. nunquid ſolennitas. l. hoc ius porrectū. in alienatiōe rerum eccleſie locum habet. ⁊ dixit ber. ꝙ non de neceſſitate dummodo ſeruet̃ forma. xii. q. ii. ſine. non ob. ꝙ ſit incorporatū in canonibus. q2 alij cañ. de eo non faciūt mentionē. ⁊ fuit poſitum ut ſciret̃ affectus principū ad eccleſiam Hoſti. contra ꝓpter rationē ſupradictā: ſed tanta ſolennitas in deſuetudinē per vſum contrariū abiit. iiii. di. §. leges. Diſtinxerūt autē hic inno. ⁊ hoſti. inter decretum auctoritatē ⁊ conſenſum ſiue collaudationē. Decretū eſt ſententia quia iudex contractū futurum iuſtū fore decernit auctoritatem ſuā imponendo uel aliquem in poſſeſſionē mittendo uel mittendū declarando. ff. de dam. infec. ſi finita. §. iul. ⁊. §. ſi forte. ⁊ interponitur ante contractū. ff. de rebus. e. l. magis. §. non paſſim. ⁊. §. ſe. Auctoritas autē eſt auctorizabilis cōſenſus qui competit ſibi ex publico officio uel legitima adminiſtratione ſicut ſunt tutores ⁊ curatores. ff. de auctoritate tu. Conſenſus autem ſiue collaudatio eſt multorum voluntas ad quos res pertinet ſimul iuncta. ⁊ dicūt quidam ꝙ in alienatione rei eccleſiaſtice non requiritur decretum. de quo. ſ. dictum eſt: ſed cauſe cognitio auctoritas epiſcopalis ⁊ conſenſus cleri.

x ¶ Perpetuis. Nota ꝙ in temporalibus in quibus nō ita ledit̃ eccleſia ſufficit tacitus cōſenſus. ſ. de his que fi. a pre. c. ii. in perpetuis expreſſus ⁊ tractatus ſm formā. xii. q. ii. ſine ſm ber.

y ¶ Preſertim. ecce tertiū ꝓpter quod non valuit conceſſio.

z ¶ Eccleſie. nō format̃ ſnīa in ꝑſonā dñi. de hoc. ſ. de elec. querelam.

⁊ ¶ Pertinentes. de iure cōmuni. ſ. de deci. cum contingat. ⁊. c. cum in tua. ꝯ eo. ti. dudum. dic ut ibi.

a Hoc conſultiſſimo. Diuide hanc decre. in quattuor partes. In quarum prima que durat vſq3 ad. §. contractus. prohibet ſubmiſſionem eccleſiarum ſuorum imobilium bonorum uel iurium fieri laicis abſq3 conſenſu capituli ⁊ licentia pape. In ſecunda vſq3 ibi ⁊ nihilominus. caſſat contractus quacunq3 firmitate vallatos contra hec decetero faciendos. In tertia vſq3 ibi ex contractibus. punit prelatos contrafacientes ⁊ clericos non contradicentes laicos qui ipſos prelatos ad hoc compulerunt uel compellent. In quarta vſq3 ad fi. precipit laicos per tales contractus eo caſu quo valent vltra debitum non vſurpare ⁊ penam apponit.

a ¶ Conſultiſſimo. i. cum multo conſilio facto: ſic fieri debent iura. xxxv. q. ix. apoſtolice. ⁊ C. de legibus. humanum. uel id eſt per quod eccleſiis valde conſulitur.

b ¶ Uniuerſos. ⁊ feminas comprehendit. de hoc dixi. ſ. de elec. generali.

c ¶ Immobilia. hec igitur prohibitio ad mobilia: in quibus non conſueuerunt tales fieri ſubmiſſiones: non extenditur. licet tam mobilia quam imobilia prohibeantur alienari. ſ. e. c. i. niſi que ſeruando ſeruari non poſſint. C. de admi. tu. lex que. Querit hic gar. nunquid clericus beneficiatus faciat fructus ſuos ⁊ teſtari ⁊ donare poſſit: dixi de hoc. ſ. de offi. or. priti.

d ¶ Iura. Non iura uel incorporalia poni inter imobilia bona. hic enim in vtriſq3 idem ius ſtatuitur. ad hoc. C. de lon. temp. preſcrip. l. vlti. incorporalia enim preſcribi habent ut immobilia. ut ibi. ad idem. C. de ſac. ſanc. ec. iubemus. ii. §. i.

e ¶ Ipſarum. ſ. eccleſiaſticarum. ⁊ ſic non bonorum eccleſiaſticorum dominium penes eccleſiam eſſe. de quo dic ut no. xvi. q. i. c. vlti. xii. q. i. expedit. de v. ſi. c. i.

f ¶ Supponere. pro eodem ponuntur: uel ſingulis ſingula referas.

Hoc conſultiſſimo[a] prohibemus edicto vniuerſos[b] ⁊ ſingulos prelatos eccleſias ſibi commiſſas bona immobilia[c] ſeu iura[d] ipſarum[e] laicis ſubmittere ſubijcere ſeu ſupponere[f] abſq3 capituli ſui conſenſu[g] ⁊ apoſtolice ſedis licentia ſpeciali[h]: non concedendo[i] bona ipſa uel iura in emphiteoſim ſeu alias alienando[k] in forma ⁊ caſibus[l] a iure permiſſis: ſed conſtituendo uel recognoſcendo ſeu profitendo ab illis ea tanquam a ſuperioribus ſe tenere ſeu ab ipſis eadem aduocando[m] prout in quibuſdam partibus[n] vulgariter dicitur auoyer: uel ipſos patronos uel aduocatos eccleſiarum ſeu bonorum ipſarum perpetuo aut ad tempus non modicum[o] ſtatuendo. ¶ Contractus autem omnes etiam iuramenti[p] pene uel alterius cuiuſlibet firmitatis adiectione uallatos quos de talibus alienationibus ſine huiuſmodi licentia ⁊ conſenſu contigerit celebrari ⁊ quicquid ex eis ſecutum[q] fuerit: decernimus adeo uiribus omnino carere: ut nec ius aliquod tribuant nec preſcribendi[r] etiam cauſam parent. ¶ Et nihilominus prelatos qui ſecus fecerint ipſo facto ab officio[s] ⁊ adminiſtratione[t]: clericos etiam qui ſcientes contra inhibitionem predictam aliquid eſſe preſumptum id ſuperiori denunciare[v] neglexerint a perceptione beneficiorum que in eccleſia non obtinent ſic grauata[x] triennio[y] ſtatuimus eſſe ſuſpenſos. ¶ Laici vero qui prelatos uel capitula eccleſiarum ſeu alias perſonas eccleſiaſticas ad ſubmiſſiones huiuſmodi faciendas hactenus[z] compulerunt: niſi poſt competentem[⁊] monitionem remiſſa ſubmiſſione quam per uim uel metum exegerant: eccleſias ⁊ bona eccleſiaſtica eis ſubmiſſa taliter in ſua libertate dimittant[a]. ¶ Illi vero qui decetero prelatos uel perſonas eaſdem ad talia facienda compulerint cuiuſcunq3 ſint conditionis aut ſtatus: excommunicationis ſint ſententia innodati. ¶ Ex contractibus[b] preterea ſupradictis huiuſmodi licentia ⁊ conſenſu interuenientibus hactenus initis: uel quos in futurum iniri contigerit: ſeu occaſione illorum laici ultra id quod ex natura contractuum ipſorum uel adhibita in illis lege[c] permittitur: aliquid non uſurpent. ¶ Qui uero ſecus[d] egerint: niſi legitime moniti ab huiuſmodi uſurpatione deſtiterint: reſtituendo[e] etiam que taliter uſurparant: eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant: ⁊ extunc ad ſupponendum terram ipſorum: ſi opus fuerit: eccleſiaſtico interdicto libere procedatur. Bonifacius. viij.

g ¶ Conſenſu. iſte requiritur regulariter in alienatione. ⁊ etiam preter hanc conſtitutionem requirebatur in hoc caſu

h ¶ Speciali. non ſufficit hoc caſu generalis. ⁊ hoc eſt ius nouum ⁊ ſtatutum: quia in talibus ſubmiſſionibus maius periculum vertitur. ⁊ ideo cautius quam in aliis alienationibus eſt agendum. xlii. di. quieſcamus. de ele. vbi periculum. ff. ad carbo. l. i. ⁊ quia quedam ſeruitus erat. ⁊ ut laici qui ſepe vexabant uel vexari permittebant eccleſias ut eis fierent tales ſubmiſſiones: videntes illas vlterius fieri non poſſe deſiſtant a talibus. ad hoc. ſ. de conceſ. preben. deteſtanda.

i ¶ Non concedendo. quidam male intelligentes dicunt hic prohiberi emphitheoſim ⁊ alios contractus a iure permiſſos: ſed non eſt verum. ⁊ j. eſt poſita diſiunctiua. ſed huic intellectui contradicit: nec eſt preſumendum ⁊c. ſ. de elec. eccleſia veſtra. ii. ſ. e. li. e. ii. cum expediat. hoc ergo ſonat littera quod non prohibet papa bona ipſa alienari forma ⁊ caſibus alias a iure permiſſis. ſed prohibet ſubmiſſiones fieri. io. an.

k ¶ Alienando. vendendo permutando.

l ¶ Caſibus. caſus habes notatos. xii. q. ii. in ſumma.

m ¶ Aduocando. i. tanquam ab aduocatis recognoſcendo.

n ¶ Partibus. gallicanis.

o ¶ Non modicum. ad modicum ergo tempus poſſunt vocari in patronos uel defenſores. quia tunc in modico tempore non eſt periculum. ff. de iudi. ſi debitori. Poteſt autem dici modicum tempus infra. x. an. uel ſecundum guil. ⁊ gar. relinquitur iudicis arbitrio: ex quo hic non determinatur inſpecto ſtatu eccleſie. ⁊ iminenti periculo ⁊ conditione perſonarum. ut. ſ. de offi. dele. de cauſis. ff. de iure de li. l. i. in fine.

p ¶ Iuramenti. non enim debet eſſe vinculum iniquitatis. ſ. de iureiur. c. i. cum ſuis concor.

q ¶ Secutum. j. de reg. iur. acceſſorium. cum ſuis concor.

r ¶ Preſcribendi. C. de agri. ⁊ cen. quemadmodum. in fi. li. xi. ⁊ eſt hoc ſpeciale cum alias ex inutili contractu transferatur dominium. ⁊ minus iuſtus titulus det cauſam preſcribendi. ⁊ de hoc no. de preſcriptio. ſi diligenti. ff. de dolo. ⁊ eliganter. ⁊. C. de ſuffra. l. vna.

s ¶ Officio. i. officii ſui executione. ⁊ dicit gar. quod ⁊ a beneficio eſt ſuſpenſus. de appella. paſtoralis. vbi de hoc.

t ¶ Adminiſtratione. temporalium. de ſolu. ſi quorundam.

v ¶ Denunciare ſumptum fuit ex canone. ii. q. vii. quapropter. in aut. col. ii. de non alie. aut permu. re. eccle. §. ii. qui incipit. iconomum. clericus ergo videns prelatum in hoc delinquere denunciare debet: quod ſi non fecerit punitur. ut hic. ⁊ ſi iuraſſet non accuſare: nihilominus denunciat. ſ. de iuriur. quemadmodum. i ſi. ⁊ non obſtante promiſſione obedientie accuſat. de accuſa. ex parte.

x ¶ Sic grauata. ad idem. ſ. e. li. de elec. cupientes. §. ceterum ⁊ c. ſi compromiſſarius in ſi.

y ¶ Triennio. hoc referas tam ad ſuſpenſionem prelatorum quam clericorum.

z ¶ Hactenus. idem ſecundum guil. ⁊ gar. ſi poſt iſtam conſtitutionem infra duos menſes a tempore publicationis. in aut. ut facte no. conſtitu. in rubrica. in prin. titu. quod verum puto niſi prius hoc ſciuerint. ad hoc. ſ. e. li. de prebe. cum ſingula

⁊ ¶ Competentem. ſ. trinam. xxiiii. q. iii. de il licita. de ſen. ex. ſacro. niſi facti neceſſitas aliud ſuadeat. j. de ſen. ex. conſtitutionem.

a ¶ Dimittant. tolle quod eſt. j. excommunicationis ⁊c. In iſto igitur caſu neceſſaria eſt monitio: ſed in ſequenti non.

b ¶ Ex contractibus. nunquid debeat obſeruari in contractibus licite factis annectit

c ¶ Lege. ut ſi lex uel pactum fuit appoſitum in contractu illud ſeruetur: alias fiat quod exigit natura contractus. ⁊ ſic contractus ex conuentione legem accipiunt. j. de re. iur. contractus. cum ſuis concor.

d ¶ Secus. vſurpando contra naturam uel pactum appoſitum.

e ¶ Reſtituendo. ⁊ ſic non ſufficit a grauaminibus abſtinere niſi vſurpata reſtituant. xiiii. q. vi. c. i. j. de re. iur. peccatum.

De rerum permutatione.

Licet[f] in tua dioceſi[g] aliqui auctoritate[h] apoſtolica beneficia proximo[i] uacatura expectent: illos tamen qui ſecundum formam iuris[k] ſua beneficia[l] in eadem dioceſi ad tuam collationem[m] ſpectantia permutare

f Licet. non obſtantibus expectationibus beneficiorum permutatio fieri poteſt. Nota quod qui expectat primam vacantem. primam conſequi debet. fallit hic ⁊ in caſibus quos dixi. ſ. de preben. quia ſepe. ⁊ de conceſ. preben. ſi ſoli.

g ¶ Dioceſi. non excludit imo includit ciuitatem. ad idem. lxiii. di. ſcorum. ſ. eo. li. de tem. or. cum nullus. i. reſponſo. de of. or. cum epiſcopus. ad hoc. ff. de ſer. expor. pacto. cui non ob. de reſcrip. adulphus. quia in reſcriptis ad lites loquitur que ſunt odioſa. ⁊ includatur etiam eccleſia cathedralis. ad hoc. ſ. de ver. ſig. cum clerici. non ob. ſ. de prebe. quamuis. i. quia ibi eſt ambitio.

h ¶ Auctoritate ap. idem puto. ⁊ multo fortius ſi expectat auctoritate reſeruationis legatorum uel receptionis capituli.

i ¶ Proximo. idem ⁊ multo fortius puto: ſi expectaret quam duceret acceptandam. nam plus afficitur prebenda per iſtam gratiam quam per illam ut dixi. ſ. de conceſ. preben. ſi ſoli ad fi.

k ¶ Iuris. ſ. e. queſitum.

l ¶ Beneficia. hic large intellige: ut minora ⁊ maiora beneficia dignitates ⁊ prebendas etiam comprehendat. i. q. iii. ſi quis dator. ſ. de conceſ. preben. c. ii. ſ. de ver. ſig. tua. quod optime etiam probatur. j. de re. iur. c. i. vbi dixi de hoc.

m ¶ Collationem. Quid ſi non ſpectant ad collationem ſed ad confirmationem tantum. Item quid ſi pertinent ad collationem ſui ⁊ alterius uel ſint illa in diuerſis dioceſibus: in his queſtionibus primo videtur quod non habeat locum hec decre. ratio quia per permutationem non poſſumus negare. quin vacent beneficia. deberentur ergo expectanti primam vacaturam de rigore ⁊ veritate iuris: ſed hec equitas ſcripta vult quod non debeantur. Eſt ergo tenenda regula niſi in ea parte qua vitiata reperitur.

ℭ.de ap. precipimꝰ.⁊ ſic nõ videt̃ a littera recedendũ:⁊ niſi caſus mutet̃ regula nõ vitiet̃. ad hoc faciat. ſ̃. de preben. cum in illis. vbi aliud eſt dicere ad collationẽ: aliud ad confirmationez. ad idem. e. c. in fi. ⁊. e. ti. c. vlti. vbi aliud eſt dicere ad collationẽ tuã: aliud tuã ⁊ alteriꝰ. Satis poteſt dici cõtrarium. ⁊ de hoc dictũ fuit. q: ſic fuit queſitũ. vnde ꝑ illa verba potius factũ videt̃ narrari: ꝙ iu ris diuerſitas poni. In prima igit̃ que ſtione impedit̃ ex pectans: ſed ad h̃ ut teneat ꝑmutatio erit neceſſe ꝙ inter ueniat illorũ cõſen ſus qui habẽt elige re. ad hoc de offi. archidi. ad hoc in fi. In ſecũdo caſu fiat in manibꝰ vtri uſqꝫ libera reſigna tio: uel quilibꝫ ĩ ma nibꝰ ſui epi. uel alt̃ alteri cõmittet: qd̃ melius videt̃. ad hoc de ſen. ex. cuz illoꝝ. nec video quare aliud in caſibus iſtis ꝙ in expreſſo. Inſpiciamus ergo ſolũ an licite fiat ꝑmutatio: ut ꝑ expectationes non impediat̃. hoc dicat decre. ad hoc facit finis huius capituli.

Volentes libere[a] ac ſine fraude[b] in manibus tuis ipſa reſignant[c]: nolumus occaſione premiſſa equitatem preferentes in hac parte rigori[d]: circa faciendam permutationem beneficioruz huiuſmodi que alias minime[e] reſignaſſent: ullatenus impediri. Bonifaciꝰ. viij.

¶ De teſtamentis ⁊ ultimis uoluntatibus. Rubrica.

Si pater[f] filium ⁊ filiam habens impuberes[g]: ⁊ uxorem[h] filiaz in re cer-

a ¶ Libere. ut ſymonia vitet̃. de pac. cum pridem.

b ¶ Fraude. pone in terminis per decre. ſ̃. e. li. de renunci. c. ii. ſ. cũ ꝑmutat̃ beneficiũ: quod ſperabat̃ in ꝓximo vacaturꝫ: ut precludatur via expectanti.

c ¶ Reſignant. ⁊ ſi reſignata conferant̃ aliis ꝙ ꝑmutare volentibꝰ non valet collatio. ut in cle. e. ti. c. vno.

d ¶ Rigori. ſic. ℭ. ð iudi. placuit. ℭ. de furtis ⁊ ſer. cor. l. ſi quis ſeruo. de hoc ſ̃. de tranſac. c. vlti.

e ¶ Minime. iſtud facit ꝓ eo qd̃. ſ̃. dixi. naz inſpicit papa ꝙ nil deperit expectanti. q: alias non reſignaſſet.

f Si pater. tracta fuit hec decre. de extrauaganti inno. iiii. q̃ incipit. Ioannes frangiapani. ⁊ forte nimis fuit deciſa. ⁊ ſic pone caſum. Ioannes fran. habebat vxorẽ noĩe ſaracenam. ⁊ ex ea filiũ ⁊ filiã impuberes petrũ ⁊ philippã: in extremis poſitus condidit teſtamentũ: ⁊ filiã ſibi heredem inſtituit in certa pecunie quãtitate: filiũ v̾o in ceteris bonis ſuis: ⁊ vxori vſũ fructũ quorũdã bonoꝝ ſuoꝝ ſub certo tenore reliquit. ⁊ adiecit. ut ſi decederet filia ſine liberis moreret̃ filio ſuo. ⁊ ſi filius ſine liberis decederet: moreretur filie. ſi aũt vterqꝫ ſine liberis decederet pauperes heredes inſtituit: ⁊ executores teſtamento reliquit. Mortuꝰ eſt ioannes ipſe teſtator: demũ mortuus eſt petrus filius ſuus adhuc impubes. ⁊ demũ filia etiam impubes. ipſa. ſ. matre ſuperſtite ꝯtra quã agebãt executores: ⁊ ab illa domina uel eius ꝓcuratore petebãt corã papa bona que fuerãt teſtatoris ⁊ filie ſub quibus ⁊ bona filii cõprehendebãt: dicebat ꝓcurator: domine ꝙ ſubſtitutio facta de filio ad filiã: ⁊ ð filia ad paupes fuerat fideicõmiſſaria. vñ in ſubſtitutiõe filie ad filiũ debebat deducẽ tertiã iure nature debitam filio. ⁊ quartã trebellianicã. Item in ſubſtitutione pauperũ ad filiã ꝓ reſiduo noĩe filie eaſdẽ tertiã ⁊ quartã habebat. ꝓ parte v̾o executoꝝ allegabat̃ ꝙ ſubſtitutio fuerat directa ⁊ pupillaris. ⁊ cõueniebat talis ſubſtitutio ꝑſonis ⁊ verbis. vnde nõ habebat locuz quartarũ deductio. Item ꝙ pater in teſtamento qd̃ faciebat impuberi filio matrẽ portione iure nature debita priuare poterat: licꝫ filius id ſuo teſtamento facere nõ poſſet. Per has vltimas allegationes ꝓnũciauit papa bona illa deferri pauperibus abſqꝫ aliqua deductione tertie uel quarte partis: hoc dicit: vnde ſic in ſumma. In fideicõmiſſariis ſubſtitutionibus locũ habet quartarũ deductio: in directis nõ. ⁊ ſubſtitutiones interpretari debemus directas: dũmodo conueniant verbis ⁊ ꝑſonis inſtitutis.

g ¶ Impuberes. ſ. filiã minorẽ. xii. annis. filiũ minorẽ. xiiii. annis ff. de ver. ſig. pupillus. ℭ. quando tu. uel cu. eſſe deſit. l. indecorã. ⁊ inſti. qui. mo. ſi. tu. in prin. licꝫ quo ad mr̃imoniũ nõ inſpiciamꝰ ſolũ annos ſed etatẽ qua pubeſcere poſſit. qd̃ dic ut ſ̃. de deſpon. impu. puberes.

h ¶ Uxorem. puberẽ intelligas ⁊ matrẽ ipſoꝝ filioꝝ alias dubitatio nõ ꝓceſſiſſet. ⁊ hoc patet in fi.

i ¶ Re certa. inſtituit qd̃ eſt infra qd̃ ſi nõ feciſſet egiſſet filia de inofficioſo: nũc aũt non poſſet agere niſi ad ſupplementũ: ſi aliquid deeſſet portioni iure nature debite. ℭ. de inoffi. teſtamẽ. l. omnimodo ⁊. l. ſe. ⁊. l. quoniã nouella. ⁊. l. ſi quãdo. ⁊ de hoc. ſ̃. eo. rainutius. in ꝑn. Scire debes ꝙ in certa re inſtitutꝰ habet̃ loco legatarii: ita ꝙ creditoribus nõ tenet̃. ℭ. de here. inſti. l. quotiẽs. ⁊ hoc cũ ẽ aliꝰ vniuerſaliter inſtitutus. ſi eni nullus alius inſtitutus ẽ in totũ ſuccedit heres. ff. de here. inſti. l. i. §. ſi ex fũdo. ⁊. l. ſi itaqꝫ qs heres. Si aũt plures inſtituti ſũt in certis rebus. ⁊ nullus alius vniuerſaliter ꝓ

ta[l]: filiũ uero in ceteris bonis ſuis uniuerſalem heredem inſtituit[k]: ⁊ uxori aliqua in ſuo teſtamento legauit[l] adijciens: ut ſi decederet filia ſine liberis eidem[m] filio: ⁊ ſi ipſe abſqꝫ liberis[n] obiret filius: prefate filie[o] moreretur chriſti pauperes[p] inſtituendo heredes: ſi utrunqꝫ ſine liberis mori contingeret filioruz: teſtatore mortuo[q] ac deinde filio ſubſequenter ⁊ filia ſuperſtite matre defũctis ante tẽpora pubertatis abſqꝫ deductione[r]

viribus erunt heredes: niſi in caſu vbi duo ſunt inſtituti ꝯiunctim ⁊ alter diuiſim. ff. de here. inſti. ſi alterius. ⁊. l. ſe.

k ¶ Inſtituit. nũqd̃ quo ad filiã ſufficeret legaſſe: de h̃ fuerãt opiniões tacte. ſ̃. e. rainutiꝰ. in ꝑn. Et dicũt quidã ꝙ tutius eſt ꝙ neceſſaria ſit inſtitutio. in auc̃. ut cũ de ap. cog. §. aliud quoqꝫ. ⁊. §. hec aũt. colla. viii. ⁊. ℭ. de ioffi. teſta. nõ liceat. dicẽtes. l. ℭ. de inoffi. teſta. l. omnimodo. ⁊. l. cum queritur auc̃. nouiſſima. per auc̃. illã poſteriorẽ eẽ correctas. alii ꝯ ꝑ predictas. l. ⁊ ꝑ decre. rainutius. vbi nihil dr̃ ꝙ alterocha fuerit inſtituta. Azo diſtiguit an teſtator voluerit ſolenniter teſtari. ut q: vocauit teſtes. vii. ſignacula ⁊ ſubſcriptiones rogauit. ⁊ tunc eſt neceſſe ꝙ in aliquo inſtituat. ut in auc̃. cũ de ap. cog. colla. viii. aut nõ ſolẽnit̃ ſed nũcupatiue. ⁊ tũc ſufficit quocũqꝫ relinquat titulo ut in antiquis. l. vnde dicũt alii ꝙ ſi relinquat in teſtamento neceſſe eſt iure inſtitutionis relinqui. ſi in codicillis ſufficit quocũqꝫ relinquat titulo. ⁊ de hoc no. ℭ. de inoffi. teſta. auc̃. nouiſſima. Alii dicũt ꝙ ſ̄m canões ſufficit quocũqꝫ relinquat titulo. ut in decre. rainutius. ſecus ſ̄m. l. ⁊ hoc ibi tenet Hoſti. ut talis ꝑnitioſa ſubtilitas euitet̃. Alii diſtinguũt ꝙ aut teſtator inter filios tantũ teſtatur: aut inter extraneos ⁊ filios ſimul mixtos. In primo caſu ſufficit quocũqꝫ relinquat titulo. ut in antiquis. l. q: ⁊ inter ipſos imꝑfecta ſimplex ⁊ plana voluntas ſufficit: dũmodo ð ipſa appareat. ℭ. e. ti. hac ꝯſultiſſima. §. ex imperfecto. ⁊. ℭ. fa. her. l. fi. ⁊ auc̃. ibi ſignata. In ſecundo caſu. ſ. cũ extraneos inſtituit nõ ſufficit quocũqꝫ relinquere titulo: niſi fiat inſtitutio. et ſic intelligit̃ auc̃. ut cũ de ap. cog. Sed ut. ſ̃. dixi primũ tutius. ⁊ id̃ tenendũ videt̃. de pe. di. vii. nullus. ⁊ verbũ illud relinquit in decre. rainutius: nõ videt̃ poni proprie. ut patet etiã ex inſtitutione adiecte. idem in decre. rainaldus.

l ¶ Legauit. de facto. ut dixi in caſu: legauerat vſufructũ quorundã bonoruz et altero ſolũ ſuꝑſtite ex filiis augebat in teſtamento legatũ. ⁊ nemine ſuperſtite adhuc augebat̃. et ex hoc etiã ut patet in integrã allegebat̃ ꝑ pauperes ꝙ patebat ꝙ intentio teſtatoris fuerit vxori filiam anteferri.

m ¶ Eidẽ filio. moreret̃ qd̃ ẽ infra. Sed ꝯ iſta filia nec exheredata erat nec inſtituta. q: in certa re ut. ſ̃. dictũ. g̃ nec ei pupillariter põt ſubſtitui. ut inſti. de pupill. ſubſti. §. nõ ſolũ. ff. de vulg. ſubſti. l. ſed ſi plures. So. licꝫ hec pupilla nõ fuerit inſtituta heres in ꝑmo gradu: tñ fuit inſtituta in ſecundo. ſ. poſt mortẽ filii. ⁊ ſic ei pupillariter ſubſtitui potuit. uel dic ꝙ ſi ex liberis vnus ẽ ex certa re: alter vniuerſaliter inſtitutus: vterqꝫ eſt heres: licꝫ alter nõ teneatur ad credita uel legata. et ſic intelligat̃ hic. et. ſ̃. e. rainutius. ſecus ſi nõ ex liberis. q: tũc inſtitutus in certa re habebit̃ loco legatarii. ut. ſ̃. dixi. ⁊. ℭ. ð here. inſti. l. quotiens. uel hic nõ querit̃ an tenuerit ſubſtitutio de filia ad filium. ſed econuerſo. q: de facto prius deceſſit filius.

n ¶ Liberis. ſufficit vnus. ff. de ver ſig. l. non eſt ſine liberis. ℭ. de condit. inſer. l. i. et ſuꝑ hoc vide qd̃ no. de ꝓbat. in preſentia. in. i. glo.

o ¶ Filie moreret̃. i. ad opus filie: quaſi dicat ꝙ hereditas filii directe ⁊ immediate ad filiã ꝑueniat. ⁊ ecõtra. ſi v̾o in ſucceſſione mater eſſet media iam nõ filie. ſed primo matri moreret̃. ſic allegabat̃ ꝓ parte pauperũ.

p ¶ Paupes. licꝫ certa ꝑſona heres inſtitui debeat ⁊ nomẽ ſpecificari. tamen pauperũ inſtitutio valet. ⁊ de pauperibus loci ꝓprii domicilii ſenſiſſe intelligitur: vbi fomentũ viuens ꝯſolatiões ⁊ ſeruitia a multis recipit. ℭ. de epis ⁊ cle. ſi quis ad declinandã. ⁊. l. nulli licere. de hoc dic ut. ſ̃. e. ti. cum tibi.

q ¶ Mortuo. executoribus relictis qui petebant bona teſtatoris poſtmoduz ab vxore. ut dixi in caſu.

r ¶ Abſqꝫ deductione. hic decidit queſtionez. Dicebat aũt mater ꝙ habebat tertiam ⁊ quartã in bonis teſtatoris ex perſona filii. ⁊ ſic ſola dimidia reſtituenda fuerat filie. Item in alia dimidia habebat etiã tertiã ⁊ quartã ex ꝑſona filie. ⁊ ſic dimidiã. ⁊ ſic facta cõputatione videbat̃ ſ̄m eã reſtitutio facienda pauperibus ſolũ in tribus vnciis eius partis: in qua fuerat filius inſtitutus. ⁊ in dimidia eius partis in qua fuerat inſtituta filia: ꝓbat̃ hoc ex eo quia dicebat ꝙ ſubſtitutio de filia ad filiũ. ⁊ de paupibꝰ ad illã erat fideicõmiſſaria: ⁊ hoc ꝓbabat tali mõ. directa ſubſtitutio fit ꝑ hec verba: ei heres eſto. uel ille ei ſit heres indirecta ꝑ verba: rogo uolo uel mando ut reſtituas ⁊c̃. ſed ꝑ iſta verba alteri moreret̃ nõ põt dici directa ⁊ pupillaris ſubſtitutio: imo videtur intellectus fuiſſe: ꝙ mater filio ab inteſtato ſuccederet. ⁊ ab inteſtato hereditatẽ reſtitueret ſubſtituto. Itẽ dicẽdo ſine liberis: apparebat teſtatorẽ puberi ſubſtituẽ voluiſſe: vñ fideicõmiſſarie nõ pupillares itelligi debebãt ſubſtitutiones ⁊ de filiis ad inuicẽ ⁊ de paupibus ad eos. Rñdebat̃ ꝓ pte executoꝝ ⁊ pauperũ. qd̃. ſ̃. dixi in glo. de facto. ⁊ glo. i. ⁊ qd̃. ĩ. ſequit̃. Ad clariorẽ autẽ intellectũ nota: ꝙ ſubſtitutionũ alia directa alia indirecta ſiue obliqua. Directarũ alia vulgaris alia pupillaris alia exemplaris alia breuiloquia. de q̃ põe exemplũ. ff. de vulg. ſubſti. iaꝫ hoc iure. ſ. cũ teſtator dicit duos impuberes filios mihi heredes iſtituo: ⁊ eos inuicẽ ſubſtituo: habẽt eni hec breuia verba in ꝑſonas cuiuſqꝫ duas ſubſtitutiões vulgarẽ ⁊ pupillarẽ. alia compendioſa de his ꝓſequere. ut no. ſ̃. eo. rainutius. circa ꝑn. Sed ad vltimã ⁊ ad ꝓpoſitum veniamus. Cõpendioſa que fit his verbis: qñcũqꝫ filius meꝰ deceſſerit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

uel ſine liberis deceſſerit: filia ſit heres hec ſi fiat a milite ſiue fiat puberi ſiue pupillo iure directo valet quandocūqȝ decedat inſtitutus ſicut verba ſonāt. ff. de mi. teſ. l. in fraudē. §. miles. ⁊ l. miles ita heredē. §. i. C. de teſ. mi. l. in teſtamēto. hoc verū niſi miles hanc ſubſtitutionē filio fecerit: cuius mater eſt in medio quo caſu valebit iure fideicōmiſſi: ſi iā factus pubes filius decedat C. de impu. ⁊ aliis ſubſti. l. ꝓcibus. Si aūt paganꝰ eā per ſuꝑiora fecerit verba: ⁊ pupillus ille inſtitutus in pupillari etate deceſſerit iure directo admittit̄ ſubſtituta. vbi aūt iā pubes factus moritur ſubſtitutio oīno extinguit̄: ⁊ venientes ab inteſtato ſuccedunt i totū. ff. de vulg. ſubſti. l. his verbis. ⁊ l. in pupillari. l. centurio. Si aūt teſtator ſic dixiſſet. quicūqȝ deceſſerit filius: uel ſine liberis deceſſerit: filiā ſubſtituo uel volo ꝙ ei filia ſuccedat: tūc licȝ directe nō valeat: valet tamē indirecte iure fideicōmiſſi. ff. ad trebell. ſceuola. ⁊ l. heredibꝰ C. de inſti. ⁊ ſubſti. generalit̄ §. vlti. H viſo ſatis parȝ ꝙ hec ſubſtitutio que forte compendioſa dici pōt: admittit ſubſtitutos iure directo: ex quo inſtituti deceſſerūt in pupillari etate. ſi poſt pubertatē deceſſiſſent: tūc potuiſſent locū hr̄e mr̄is allegatiōes.

a ¶ Trebellianice. ergo q2 ſubſtituti veniūt iure directo: non fideicōmiſſario: nō habet locū deductio trebelliane. argue ꝑ ꝯtrariū: ꝙ ſi locus eſſet fideicōmiſſarie ſubſtitutioni. bene detraheret̄ trebellianica: licȝ eēnt paupes ſubſtituti. licȝ ꝗ ceſſet falcidia in his que legant̄ pauperibus uel ad pias cās. C. de epis ⁊ clericis ſi quis ad declinandā. ⁊ C. ad. l. falci. auc̄. ſimiliter. ſecus videtur in trebellianica ꝑ hanc litterā. ad hoc. ff. ad. l. falci. l. i. §. ad municipiū. ſi eni ꝯditor legis in trebelliana id voluiſſet: ſicut expreſſit de falcidia. ita de trebellianica expreſſiſſet. de deci. ad audientiā. ad hoc. j. de priuil. ſi papa. ⁊ qō nō eſt ſcōꝝ patrū decreto ⁊c̄. de tranſla. c. ii. ff. de publi. l. de precio. In cōtrariū videt̄ in auc̄. de ec. ti. §. ſi aūt heres. ibi oī falcidia vacante colla. ix. Sȝ dixit Azo in ſum. de here. ⁊ fal. ꝙ trebelliana cōtinet̄ ſub noīe falcidie: ergo nec trebelliana detrahi poterit: nā nil excipit ꝗ oīa dicit. de ma. ⁊ obe. ſolite. ⁊ ſatis videt̄ terminari ꝑ dictū. §. ſi ꝯiūgatur cum. §. ſi quis in noīe. vbi dicit hereditatē uel legatū: nec occurrit inter iſta rō diuerſitatis vnde idē ius cenſebit̄. ē. de tranſla. c. ii. ē. de reſcrip. inter ceteras. ff. de legi. nō poſſūt. ad hoc fa. qō no. ala. her. ⁊ alii. ē. de ſepul. c. ii. vbi no. de relicto paupibus nō detrahi canonicā. ꝓ prima parte que placet facit. q2 legittima ꝑ pauperū inſtitutionē filij nō priuant̄: nam qui vult exheredato filio eccleſiā heredē facere aliū querat ꝙ auguſtinū. ⁊ deo ꝓpitio neminē inueniet. xvii. q. vlt. c. vl. ⁊ ſic etiaȝ nota. accur. in. l. ſi quis ad declinandā. Itē in ipſa. l. ſi quis ad declinādā. nō erat quis inſtitutus qui trebellianicā detrahere poſſet: nec ē ꝑ oīa eadē ratio in vtraqȝ: q2 ſi rogatus reſtituere nō detrahit trebellianicā in vanum fuit heres: ſed ſi teſtator fecit multa legata. ⁊ inter alia quedam ad pias cauſas. ⁊ ſi nō detrahat de legatis ad pias: detrahit de aliis. ⁊ ſic nō erit heres i vanū.

b ¶ Debite. de his quartis dic ut no. ē. e. rainutius. in glo. no. ꝙ quartarū.

c ¶ Econtra. ſ. de filia ad filium.

d ¶ Pupillares. que expreſſe fit ꝑ hec verba ſi filius meus deceſſerit infra tēpora pubertatis filia ſit heres. inſtit. de pupill. ſub. i. rīſo. ⁊ expirat ſtatim cū ad pubertatē ꝑuenerit ut ibi. Fuit aūt inuenta hec ſubſtitutio: q2 cū multum ꝓſit heredē habere. ⁊ pupillus teſtari nō poſſit: vtile fuit pupillis modū inuenire: ne decederent inteſtati. ut in pr. l. inſti. de pupill. ſub. in prin. Idem dicimus de exemplari licȝ exemplaris differat a pupillari in hoc: quia i ea neceſſe eſt certas ꝑſonas ſubſtitui. C. de impu. et ali. ſubſti. l. humanitatis.

e ¶ Facienda. vide qō eſt. j. ut ſubſtitutio ⁊c̄. poſtea videas dūmodo ⁊c̄.

f ¶ Verbis. dixit teſtator. ſi ſine liberis decedat alteri moriat̄. ſed iſtud verbū ſine liberis certū eſt ꝙ nō deſignat certā etatē: nam ⁊ ante pubertatē et poſt filius et filia ſine liberis mori poſſunt. ergo pȝ ꝙ ſubſtitutiōi pupillari bene ꝯueniunt verba: imo maxime pupillari: cū tūc liberos habere non poſſit et vide ꝙ expreſſa vulgaris habet tacitā pipillarē: dūmodo ꝑſonis ꝯueniat. ff. de vul. ſubſti. l. iiii. multo potius verba que ſapiūt pupillarē ut hic ad pupillarē ſūt referenda. et ſic reprobat̄ qō no. accur. C. de impub. et ali. ſub. l. precibꝰ in glo. penul.

g ¶ Perſonis. quia vterqȝ impubes erat et ante pubertatis tpa deceſſit. ut ē. vidiſti.

h ¶ Obliqua. ſ. indirecta uel fideicōmiſſaria.

i ¶ Interdū. ut. ff. ad trebel. l. ſceuola. ff. de vul. ſub. l. centurio. §. verbis. C. de impu. ⁊ ali. ſub. l. precibus.

k ¶ Licȝ aūt. rn̄det obiectioni que fieri poſſet ex eo ꝙ filius non pōt matrem priuare debita portione. ergo portio illa matri debet̄ nō ſubſtituto.

l ¶ Poſſit. C. ad tertul. l. matri. ſed illud locū habet vbi filius teſtatur uel decedit ab inteſtato: hic iſtis filijs nō ſuccedebant paupes ex teſtamento ſuo: ſed potius ex paterno: ut ſequitur.

trebellianice[a] ſiue partis iure nature debite[b] facienda ipſis pauperibus bona omnia deferunt̄. Premiſſe nanqȝ ſubſtitutiōes facte de filio ad filiam ⁊ econtra[c]: ⁊ de illis ad pauperes directe debent intelligi pupillares[d]: cum in ſubſtitutionibus ſemper ſit interpretatio facienda[e]: dummodo ſicut in caſu ꝓpoſito earum uerbis[f] ⁊ perſonis[g] conueniat inſtitutis: ut ſubſtitutio directa intelligatur potius quā obliqua[h] quanquā directa interdum[i] ad fideicommiſſum ex cauſa trahatur. ¶ Licȝ[k] autē filius teſtamēto ſuo matrē portiōe iure nature debita priuare nō poſſit[l]: pr̄ tn̄ in teſtamēto qd̄ filio impuberi facit pōt[m] nā teſtamētuȝ huiuſmōi pupillare paternum uel paterni pars potius eſt cenſendum[n]. Idem.

Religioſus[o] executor ab aliquo[p] in ſua uoluntate ultima deputatus nō pōt: cū uelle uel nolle nō habeat[q]: huiuſmōi officiū[r] ſuſcipe uel exequi niſi a ſuꝑiore ſuo petita ſuper hoc licētia ⁊ obtenta[s]. ¶ Sane[t] pluribus a teſtatore ſimpliciter[t] executoribꝰ deputatis uno eoꝝ mortuo[v] uel in remotis[x] agente: aut id exequi forte nolente ne uolūtatem teſtatoris impediri uel nimiū differri contingat[y]: poterit alius: niſi teſtator aliud expreſſerit[z]: officiuȝ executionis iniūcte libere adimplere[&]. Bonifacius. viij.

De ſepulturis.

Animarum[9] periculis et

m ¶ Poteſt. eſt expreſſum. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. i. vbi dicitur: ꝙ mater non impugnat teſtamētū quod pater filio fecit querela inoffcioſi.

n ¶ Cenſendum. ut in pre. l. ⁊ inſti. de pu. §. liberis. ff. ō vul. ⁊ pupi. ſub. l. qui plures in fi.

o ¶ Religioſꝰ. emanauit ad declarationē decre. ē. e. tua. ⁊ eoꝝ que plene nota guil. i ſpe. ō inſtru. edi. §. nūc vō. ꝟ. ſepe etiā ꝗrit̄

o ¶ Religioſus. intelligaȝ indiſtincte ſiue ſit monachus uel regularis canonicus mendicans uel non: ⁊ de clauſtralibus intelligo in quibus ſequens ratio locum habet. Sed quid de minore. xxv. ann. uel de muliere: nunquid poſſūt deputari executores. ⁊ q2 maior. xvii. annis pōt ꝓcurare negocia. ē. e. li. de ꝓcur. qui generaliter in fine videt̄ ꝙ poſſit eſſe executor. Contra. quia nō habet ꝑſonā ſtandi in iudicio. C. de ꝓcu. exigendi. ad hoc. ē. de eta. ⁊ quali. c. indecorum. C. de legi. tu. l. vlt. Idem de femina. ff. de procu. l. neqȝ femina. C. e. l. alienā. ff. de reg. iur. l. ii. iii. q. vii. §. tria. Quicquid ſit de iure: conſuetudo optima interpres legūȝ habet ꝙ tales exequi poſſint. ad hoc facit hec decre. Io. an.

p ¶ Aliquo clerico uel laico.

q ¶ Non habeat. ē. de elec. quorūdam. ⁊ c. ſi religioſus. xii. q. i. non dicatis. j. ti. ꝓxi. c. vlti.

r ¶ Officium. hodie rationem huius officij ordinarius loci exigit a religioſis etiam exemptis ⁊ ſi circa id deliquerint illos punit. ut in cle. eo. ti. religioſus.

s ¶ Obtenta. ergo tunc poteſt: miſericordie enim eſt tale officium: lxxxvi. di. non ſatis. ſed videbatur contra per. c. xvi. q. i. monachi. de poſtulā. c. i. vbi dicitur duo requiri. ſ. ꝙ expoſcat vtilitas monaſterii. ⁊ ꝙ abbas imperet. ꝓ iſta parte faciebat decre. tua. ē. eo. ti. ⁊ extrauagans. Ioan. frāgiapani. de qua fuit tracta proxi. decre. vbi quidā frater predicator fuit executor. hoc expeditū eſt.

ſ ¶ Sane. hoc tractabat idem guil. in e. §. ſed ſi alter. cum ꝟ. ſe.

t ¶ Simpliciter. ſine clauſula. ut ipſi uel eoꝝ alter uel ꝙ ſi nō omnes alias non eſſet queſtio.

v ¶ Mortuo. Nota ex littera ꝙ mortuo executore eius officium non tranſit in heredem. videtur enim induſtria ⁊ amicitia eius electa. ad hoc. ē. de offi. delega. c. vltimo. ff. pro ſocio. l. actione. §. morte. ff. man. l. mandatum. in fi. quidam dicebant tale officium tranſire in heredem executoris. per. l. ff. de ali. ⁊ ci. lega. l. cum vnus. ⁊ l. a filio. in principio. ⁊ l. alimenta. in principio. Alii diſtinguebāt: an res eſſet integra uel non. ſicut. ē. de elec. in cauſis. C. manda. l. mandatum. Quod autem dixi non tranſire in heredē: verū ē niſi teſtator expreſſerit. ſicut ⁊ de compromiſſo dicimus. ē. de arbi. c. vlti. quid aūt tunc fiet: dixi in glo. ut quia.

x ¶ In remotis. Si ergo non multuȝ diſtat vocabitur. ⁊ ſi in termino aſſignato nō venerit ꝓcedet ſocius ſine illo. ſi autē remotus eſt nec vocabitur. ⁊ ſic in electionibus. de elec. quia propter. ⁊ c. cum inter vniuerſas. ⁊ c. ꝙ ſicut.

y ¶ Contingat. ſi. ē. ne ſe. va. c. vno. ad fi. de offi. dele. ſi is cui.

z ¶ Expreſſerit. ut quia metuit: ne alter ſine altero ꝓcederet Aliud eſt ergo tacere: aliud expreſſe vetare. ad hoc de bap. maiores. j. de regu. iur. is qui tacet. Quid ergo tunc fiet ex quo alter non vult exequi uel mortuus eſt? Si teſtator ſibi ꝓuidet illud ſeruabitur: alioquin epiſcopꝰ exequatur. ē. eo. ſi heredes. ⁊ c. tua. Quid ſi abbas ſancti proculi datus eſt executor ⁊ mortuus eſt. nunquid hoc officium tranſibit ad ſucceſſorem? videt̄ diſtinguendum: an fuerit ꝓprium nomen expreſſum nec ne. ē. de offi. delega. quoniam. quod ſatis poſſet dici in extraneo: ſed in propinquo videt̄ ꝙ licȝ nomen non fuerit expreſſum: tamen affectiōe perſone hoc factum fuerit vnde non tranſeat ad ſucceſſorem. ad hoc. xii. q. iii. pontifices. de teſta. requiſiſti.

& ¶ Adimplere. eſt ſi. ē. eo. li. de ꝓcura. ſi duo. §. ſane. ⁊ ff. de admini. decre. §. vlti. et eſt in his ſpeciale fauore teſtantium cauſarum ⁊ pupillorum.

9 Animarum periculis. Emanauit ad ſuppletionem decre. ē. de pac. pleriqȝ. ⁊ ꝓpter ea que ibi in fi. no. Hoſti. dicēs

quot ⁊ quantoꝝ animas conſtitutio hec aſtringit: nã quaſi omnes ſibi talia attrahunt ⁊ tales alliciunt: ut infirmitati qua cõtingit me dicos qui ſanare debuerant infirmari.

ſcandalis: que frequenter ex his ꝓueniunt: obuiare uolentes[a] uniuerſis religioſis ⁊ ſecularibus clericis: cuiuſcunq; ſtatus uel conditiõis exiſtãt: in uirtute ſancte obedientie ac ſub interminatione maledictionis eterne[b] diſtrictiſſime ꝓhibemus: ne aliquos ad uouẽdu; iurandum uel fide interpoſita ſeu alias promittendum[c] inducant: ut apud eorũ eccleſias ſepulturam[d] eligant: uel iam electam ulteri⁹ nõ imutent. ¶ Nos eni ſi ſecus actũ fuerit electionẽ talem decernimus nullius penit⁹ exiſtere firmitatis. ¶ Statuẽtes ut hi qui ſic elegerint nec apud ſic electas eccleſias ulla tenus ſepeliri nec alibi ne contra uotum iuramentum aut promiſſũ huiuſmodi a ſe factum materiã habeant ueniendi[e]: poſſint eligere[f] ſepulturam: ſed contradictione quacunq; ceſſante ſepeliãtur omnino apud illas eccleſias: apud quas[g] ſepeliendi de iure fuiſſent: ſi alias ſepultura non electa forſitan deceſſiſſent: ſi uero ijdẽ religioſi uel clerici predictos[h] in ſuis eccleſijs uel cimiterijs ꝓſũpſerint ſepeliri ad reſtitutionẽ tam ſepultoꝝ corpoꝝ[i]: ſi petant quã etiam omniũ que occaſione ſepulture illorũ peruenerint quomodolibet ad eoſdẽ: infra decendium[k] integraliter faciendam[l] ipſos obligatos eſſe cenſem⁹: quã niſi fecerit eccleſie ipſe apud quas ſepulti fuerint: necnõ et cimiteria earundem extunc eoipſo ſint: ⁊ tã diu maneant eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto[m]: donec ab eis facta fuerit reſtitutio plenaria omnium predictorum.

Idem.

Cum[n] quis cuius maiores ſũt ſoliti ab antiquo in aliquo eccleſia ſepeliri[o] ea dimiſſa eligit alibi ſepulturã: canonica[p] portio dimiſſe non debetur eccleſie: ſed illi duntaxat[q] in qua ille officia conſueuit audire diuina ⁊ eccleſiaſtica recipere ſacramenta. ¶ Cum ab eo qui duo habet domicilia[r] ſe collocans equaliter in utroq;: in loco tertio eligitur ſepultura: domiciliorum eccleſie habebũt inter ſe diuidere[s] canonicam portionẽ. ¶ Si quis[t] antiqua dimiſſa nouam etiã in loco minus religioſo elegerit ſepulturam electionẽ huiuſmodi licet iura ſuper hoc uideantur eſſe diuerſa: nequaquã uolumus impugnari.

Idem.

Is qui[u] habet domicilium in ciuitate uel caſtro quandoq; ad uillam ruralem ſe transfert recreationis cauſa: uel ut ruralia exerceat in eadem: ſi nõ electa ſepultura decedat ibidem: non in eccleſia dicte uille ſed in ſua parrochiali uel in ea potius in qua maioꝝ ipſius ab[x] antiquo ſepultura extitit: ſepeliri debebit: dummodo abſq; periculo ad ipſam ualeat deportari[y]. ¶ Mulier[z] autem que plures uiros habuit ſucceſſiue: ſi ſepulturam non eligat[⁊]: eſt cum uiro[9] ultimo cuius domicilium retinet ⁊ honorẽ[ꝝ] tumulanda.

Idem in eodem.

Licet[a] pater minores filios: qui nequeunt antequã ad annos pubertatis[b] perueniant eligere[c] ſepulturam: poſſit ſi conſuetudo[d] terre id habeat quo uoluerit ſepelire: hoc tamẽ non poteſt ubi conſuetudo huiuſmodi non habetur: ſed ſunt cum ſuis maioribus uel[e] in parrochiali eccleſia tumu/

a ¶ Uolẽtes. ad hoc. ſ. de offi. lega. officii.

b ¶ Eterne. hodie tranſgreſſores excõmunicati ſunt ipſo iure: nec abſoluuntur ab aliquo ꝗ a papa: niſi in mortis articulo per cle. ſ. penis cupiẽtes in fi. que reſeruat etia; penas infra poſitas.

c ¶ Promittendu;. non eni facit hens differẽtiã inter iſta xxii. q. v. iuramẽti.

d ¶ Sepultura;. cũ eni hoc ſit ſpirituale: pactio interuenire nõ debet. i. q. ii. ꝗ pio. de pac. pactiones. Sumitur autẽ ſepultura multis modis: quod dic ut no. xiii. q. ii. §. Ite; querit. ⁊. ſ. e. c. pe.

e ¶ Ueniendi. licet nõ teneat principale: tenet acceſſoriũ quo ad quid. ⁊ eſt ſpeciale. ad idem ſ iureiur. debitores vbi de hoc. ⁊ eo. ti. cũ contingat.

f ¶ Eligere. puniť ꝗ in quo deliquit. de temp. ordi. litteras de his que fiunt a ma. par. c. q̃ſiuit.

g ¶ Apud quas. ſc; vbi ſũt maioꝝ ſuorum ſepulchra. xiij q. ii. ebron. cum. c. ſe. ⁊. ſ. eo. c. i. i ꝓn. qð de inteſtato debet intelligi. Quid ſi eccleſia iſta de q̃ ꝓmiſerat ſit illa in qua ab inteſtato ſepeliri debebat: declarari debuiſſet: quia ſi dicamus ꝙ ibi nõ debeat ſepeliri: vbi ergo ſepelietur: ⁊ littera dicit non apud illas ⁊c. vnde poſſet dici. ꝙ ibi ſepeliet nõ obligatione promiſſionis: ſed poteſtate iuris: ſicut cum ex duabus ſeruitutibus remittiť altera: altera remanet. ad hoc de vſupal. ex tuarum. ff. de ſeruit. vr. pre. ſi domus tua. In contrariu; videť quod. ſ. dixit: nec apud electas eccleſias vllatenus ſepeliri. preterea ſm hoc ſemper illi apud quos eſt ſepulchrũ maiorũ etiã ex electione uel promiſſione: qua priuati erunt poteſtate eligendi: habebunt obtentum: quod eſſe nõ debet. xxxiii. q. v. hec imago. ſ. de ꝓcu. tue. j. de re. iur. cũ quid.

h ¶ Predictos. quos ſic induxerunt: non ergo ꝓhibet decre. qn poſſit eligere: ſed ꝓhibet inductiones ⁊ promiſſiones.

i ¶ Corporum. ſ. c. ex parte.

k ¶ Decendium. iſtud decendium in reſtitutiõe corporis currit ex quo petitũ fuerit: ſed in reſtitutione rerum credo ꝙ ſtatim currat. ⁊ ideo in rebus nõ fuit additum ſi petanť. iſta enim conſtitutio nõ intendit minuere ſed addere. ad decre. pleriq;. ſed ibi ſine aliqua petitione dicebatur eos obligatos ad reſtitutionẽ: iſta imponi tempus ⁊ penam.

l ¶ Faciendam. nõ dicit cui eccleſie. credo ꝙ eccleſie cui facta eſt iniuria. videlic; apud quam ſepeliri debebat. parrochialis eccleſia iã habuit ſuã canonicã. ⁊ ſic nõ ob. j. c. ꝓxi. que in alio caſu loquitur. ſi vo ipſa eadem fuerat eccleſia dimiſſa cui ſolueť pena: vnde extincta videť actio. ſicut cu; creditor ſuccedit debitor. ff. de ſolu. ſtich⁹. §. a diuo.

m ¶ Interdicto. ergo propter tranſgreſſionem vnius fratris eccleſia tota ⁊ cimiteriũ punietur: ſufficit ita ſcriptum eſſe. et poteſt eſſe ratio. quia ex quo illum ſciebant ſuum non eſſe: inueſtigare debebant diligenter qua ratione ad eos deuenerit. ad hoc. C. vnde vi. cum querebať.

n ¶ Cum quis. primũ dictũ huius decre. emanauit ad declaratione; eorum que no. hoſt. ⁊ moderni. ſ. eo. de his. ⁊ approbať opi. Inno. ⁊ reprobať opi. Hu. ⁊ Ber.

o ¶ Sepeliri. vnde ſi inteſtatus deceſſiſſet ibi ſepeliri debuiſſet. ut dixi. ſ. c. ꝓximo. ⁊ ſ. e. ti. c. i.

p ¶ Canonica. ſaltem quarta uel ſtetur conſuetudini. ſ. e. certificari in his qui eligunt ſepeliri apud minores uel predicatores taxata eſt quarta ꝑ extrauagan. bonifa. que incipit ſuper cathedrã. que fuit reuocata per benedictu;. hodie innouata ꝑ cle. e. ti. dudũ

q ¶ Duntaxat. q: etiã ſi apud debitã ſepult⁹ fuiſſet: habuiſſet parrochialis eccleſia canonicam. ſ. e. c. i.

r ¶ Domicilia. qð eſſe põt de reſcrip. dilectus. ii. ff. ad munici. l. aſſumptio. Itẽ poſſet quis eſſe ſine domicilio ut ſi relicto domicilio nauiget uel iter faciat querẽs quo ſe collocet. ff. ad munici. l. labeo. in prin. ⁊. l. eius. ⁊ quod diť hic diuerſis domiciliis. ſatis putarem eẽ equũ in vno. ꝙ eqliter eſſet in duabus parrochiis utpura inhabitat quis domũ in confinio duaꝝ parrochiarum uel duas domos coniunctas habitat que ſunt in duabus parrochijs ut eadem ratione ille due diuidãt quartam.

s ¶ Diuidere. ſi. ſ. de teſta. relatum. ii. ad fi.

t ¶ Si quis. hic terminanť q̃ nota. xiii. q. ii. §. at illi. alias incipit nũc queriť. ⁊. ſ. e. fraternitatem. ⁊ approbať opinio. Lau. Uin. Jo. ⁊ Gof. reprobata opiniõe hu. ala. t. ⁊ ber. quã etiam Hoſti. magis dicebat iuri conſonam.

u ¶ Is qui non electa. alias non eſſet queſtio. quia apud illã ſepelietur. ſ. ꝓxi. c. in fine.

x ¶ Ab antiquo. Quid dices auus proauus ⁊ alii ab antiquo ſunt ſepulti in aliqua eccleſia. pater eligit ſepultura; in alia. ⁊ ibi ſepultus eſt. fili⁹ decedens inteſtatus ſepeliet in ſepulchro patris uel in ſepulchro aui ⁊ alioꝝ ⁊ intelligo ut bene ꝓcedat dubitatio ꝙ põt ſepeliri commode in vtroq; pro vtraq; parte inuenies textũ. xiii. q. ii. §. ioſeph. ⁊ ver. ibi econtra. qui alias ẽ. §. per iſtã litterã quã etiã habemus. ſ. c. proxi. in prin. ſatis videť habenda; rationem antique ſepulture aui proaui ⁊ alioꝝ potius ꝗ paterne. ad ide;. ſ. e. c. i. in prin. ⁊. c. fraternitatem vbi dicit patrũ alioꝝq; parentu; copulatiue dictũ. quaſi non ſufficiat patrem ibi fore ſepultum. Item viuente patre ſepelitur in ſepulchro aui. j. c. proxi.

y ¶ Deportari. ſimile. j. e. c. vlti. iminẽs ergo periculũ imutat ius cõmune. ut hic vides. ad idẽ. ſ. e. li. de procura. ſi duo. §. ſane.

z ¶ Mulier. hic terminať quod no. hu. ⁊ io. xiii. q. ii. vnaqueq;.

⁊ ¶ Eligat. eligere eni põt cũ quo voluerit uel cũ nemie ſepeliri. ſ. e. de vxore.

9 ¶ Uiro. ſi verus vir fuit. ff. ad munici. de iure. §. fi.

ꝝ ¶ Honorem. ff. ad munici. l. filii. §. ii.

a ¶ Licet. emanauit ad declarationẽ decre. ſ. e. de vxore. ii. rnſo.

b ¶ Pubertatis. ſ. xii. an. i muliere. xiiii. in viro. qð dic ut. ſ. dixi. de teſta. c. ſ.

c ¶ Eligere. ſicut nec alias teſtari. ff. de teſta. qua etate. alias in qua. ii. q. vi. §. diffinitiua. circa prin. C. quãdo ꝓuo. non eſt ne. l. ii.

d ¶ Conſuetudo. ſicut ergo conſuetudo dat iuriſdictionẽ ⁊ ius eligendi prelatum. de fo. cõpe. cum contingat. de cauſa poſſ. cum eccleſia. ſic etiã dat ius eligendi ſepulturã. ut hic vides.

e ¶ Uel in parrochiali. hic eſt diſiuncta. nũquid ergo datur electio: qð videť j. de reg. iur. in alternatiuis. cũ ſuis concor. econtra videť ordinem ſcripture ſeruandũ. xliii. di. ſit rector. ad fi. ſ. e. li. de elec. ſi quis iuſto. §. i. ⁊. ſ. de ꝓben.

mandato.ꝛ hoc tutius.ad hoc.ſ.e.ꝓxi.nec ſemper i alternatiuis eſt electio ut dicam in pre.regula in alternatiuis:conſuetudo tñ habet ꝙ parentes uel amici tales ſepeliunt in altera ꝙ volũt:ꝛ graue videt̃ puerũ.viii.dierũ ſemp in antiquis tumulis ſolenniter ſepeliri.

a ¶ Quãuis.de hoc tractabat Hoſti.in ſũ.hui9.§.ꝛ apud quã.ṽ.ſi vo is.

b ¶ Filiuſfamilias.maior tamen pubertate.ꝛ eſt huic ſi.ſ.e.li.de ꝓcur.qui generaliter.§.i.

c ¶ Sepulturam.quia electio refert ad id temp9:quo ſolutus eſt a patria poteſtate. ad hoc.ſ.e.de vxore.i.riſo.

d ¶ Caſtrenſe.ſ.qḋ a parentibus uel cognatis in militia ḋgentibus donatuꝫ eſt: uel qḋ ipſe filiuſfamilias in militia acquiſiuit : quod acquiſitur9 non fuiſſet:niſi militaſſet.ff.de caſtren.pecu.l.caſtrenſe.

e ¶ Quaſi caſtrenſe. ut quod acquirit filiuſfa. aduocatus in poſtulando:nam ꝛ ipſi aduocati militant.C.de aduo.diuer.iudi.l.aduocati.

f ¶ Judicare.i.in vltima volũtate relinquere.iudiciũ enim hic ſumitur pro vltima volũtate.ꝛ aliter multis modis: dic ut dicam.j.de regu.iur.i iudicijs.

g ¶ Non poteſt.ff.de donationibus cauſa mor.l.tam his.

landi. ¶ Quanuis[a] autem filiuſfamilias[b] abſqꝫ patris aſſenſu ſibi poſſit libere eligere ſepulturam[c] ꝑ anima tamẽ ſua preter ipſius aſſenſum niſi peculiũ caſtrenſe[d] aut quaſi[e] caſtrenſe habeat aliquid iudicare[f] non[g] poteſt.

¶ Idem in eodem.

Religioſi[h]:niſi a proprijs monaſterijs adeo forſitã ſint remoti:ꝙ ad ea cum moriuntur cõmode[i] portari non poſſint: neque unt cum uelle uel nolle non habeant[k] ſibi eligere ſepulturam[l]: ſed ſunt apud ſua monaſteria tumulandi. ¶ Gregorius nonus fratrib9 predicatoribus ꝛ minoribus.

De decimis.

Diſcretioni[m] ueſtre mandamus diſtrictius inhibẽtes:ne talia que audiẽtes a decimarum[n] ſeu aliarum[o] rerum eccleſijs debitarum ſolutione retrahant:uel alias animas[p] corrumpant audientium in ſermonibus[q] ueſtris:uel[r] alibi proponere decetero preſumatis : imo uerbo ꝛ opere informetis eoſdem:ut ad ſolutionem predictoruꝫ prompte uoluntatis[s] animo ſint intenti.

¶ Alexander quartus.

Statuto[t] perpetuo declaramus[v] ꝙ indultum illud apoſtolicũ quod pleriſqꝫ cõceditur : ut noualium decimas pro ea portione percipere ualeant : qua ueteres eos contingunt[x] ad illas noualium decimas quas tempore[y] illo: quo impetratum uel obtentũ extitit hoc indultum : alij poſſidebant[z]: cum de hoc in ipſo mentio nulla fiat: nullatenus ſe extendit:

h ¶ Religioſi.emanauit ad declarationẽ eorum que no.Jnno.ꝛ Hoſti.ſ.de exceſ.prela.nimis iniqua.ꝛ Hoſti.ſ.e.ti.ḋ vxore. ꝛ approbat̃ opinio Jnno. reprobata opinione Hoſti.

i ¶ Commode. Nota ratione incommoditatis id permitti:quod alias nõ ꝑmitteretur:ſic.ſ.e.is qui.Jtem cauſa incommoditatis alienantur res eccleſie.xii.q.ii.terrulas.

k ¶ Habeant.ſic.ſ.ti.ꝓxi.c.vlti.cum ſuis concor.

l ¶ Sepulturam.hoc tenebat inno.ſed hoſti.cõtra per decre.ſ.e. de vxore.ſ.ꝙ talis electio ad illud tempus.ſ.poſt morteꝫ refertur quo ſolutus eſt monachus a iugo:ut ibi dicit̃ de vxore.ad idem.ſ.c.ꝓxi.i.riſo.ꝛ hoc etiã probabat per decre.pre.de exceſ. prela. nimis iniqua. ꝛ per decre.de priuilegia.vt priuilegia.vbi dicit̃ ꝙ illi fratres eligunt ſibi ſepulturas. Ad primũ reſpondeo ꝙ licꝫ vxor uel filiuſfamilias ſint in poteſtate viri uel patris: non tamen intantũ quin aliquid habeant ꝛ velle ꝛ nolle quod non eſt in monacho. ꝛ facit.ſ.de ꝓcurato.qui generaliter.§.i.Ad decre.nimis.ꝛ ut priuilegia. dic ꝙ non loquuntur in veris religioſis:ſed in his qui aſſumuntur in confraternitatem uel intelligatur ſm iſtud. ſcilicet quando a monaſterijs ſunt remoti. Jo.an.

m Diſcretioni.decre.eſt greg.ix.deciſa de extrauaganti ſua que incipiebat grauem nobis.ꝓut ibi patet ex querela archiepiſcopi ꝛ capituli piſani peruenit ad papam:ꝙ predicatores ꝛ minores predicabant decimas ex precepto no deberi.ſcribit greg.ut ſequitur hodie ꝓuiſum eſt contra omnes religioſos quibus non competit recipere decimas. ut in cle.de penis cupientes.ii.reſponſo.

n ¶ Decimarũ.in decimarum ſolutione an debeantur ex precepto: an cõſuetudine tollant̃: diuerſe fuerunt antiquorũ ſententie.ꝛ dixerunt quidã quos ſecutus eſt inno.in glo.quam poſuit ſuper iſta rubrica: ꝙ decime indiſtincte debentur ꝛ perſonales ꝛ prediales.probat per auctoritates veteris ꝛ noui teſtamenti.ꝛ ꝑ iura.xvi.q.i.reuertimini.ꝛ.c.decime.ꝛ.q.vii.quicũqꝫ.ꝛ.c. oẽs. ꝛ in multis capitulis.Dicunt quidaꝫ theologi ꝛ hoc ſcripſit pe.lombardus: ꝙ preceptor alia moralia.ꝛ hec ad litteraꝫ ſeruãda.ut nõ occides ꝛc̃.quedã cerimonialia. ꝛ hec non ſeruantur ad litterã.ut de puri.poſt par.c.vno.quedam myſtica.ꝛ hec ſunt ſacrificiorum precepta:quorum non verba:ſꝫ mens ſeruanda eſt.ꝛ ſic dicunt in decimis ut.ſ.ſint myſtica: uel partim moralia.ut ſufficiat aliquid dari pro decima ex vigore conſuetudinis : puta centeſimam uel vlteriorem uel citeriorem partem.ad hoc.v.di.in prin.vi.di.§.vlti.ſ. eo. commiſſum.ꝛ.c.in aliquibus.in fi.ꝛ.c.ad apoſtolice cum ſi. Sed hec opinio eſt falſa.ꝛ reprobata per omnia iura ꝛ per cõciliũ generale.ſ.eo.in aliquib9 vbi dicit integraliter decimas perſoluendas. Alij theologi dicũt ꝙ hodie decime non debentur.quia olim iuſſi erãt dari clericis qui nihil aliud habebãt ut numeri.xviii.vbi dicebatur clericos parte decimarum debere eſſe contentos.hodie vo habent predia:vnde eis decime non debentur.ꝛ hec opinio reprobatur.ſ.eo.tua nobis. Alij dicunt ꝙ decime in illis regiõibus in quibus non eſt conſuetudo ꝙ ſoluantur nec exiguntur nec predicant̃ nõ ſoluere nõ ſit peccatum quaſi ex tolerantia papa diſpenſet:quod videt̃ poſſe ſm ea que notã.ſ.e.a nobis. vbi autem exiguntur ꝛ predicantur: non ſoluere eſt peccatum.que opi.per hanc decre.ꝛ per omnia concilia.ꝛ decret.ſ.eo.ti.reprobari videtur.in quibus ſatis patꝫ ꝙ papa non tolerat ſed contradicit expreſſe. ad hoc exo.xxii. ibi decimas ꝛ primitias tuas non tardabis offerre. Hoſti. nota.ſ.eo.in aliquibus.ꝙ prediales decime debentur lege diuina.perſonales vo non.ꝛ ideo in primis non admittitur conſuetudo. Jn ſecundis vo ſic. vnde ſi conſuetudo eſt perſonales non preſtari non debentur.ꝛ ſic intelligit fi.ipſius decre. Sed hoc Jnno.execratur:ut dixi in prin.ꝛ eius in hoc opinio tutior eſt.ꝛ ideo tenenda eſſet. de pe.di.vii.nullus.

o ¶ Aliarum reruꝫ. puta primitiarum oblationum canonicarum portionũ debitarum ex funeribus ꝛ eorum que debentur propter ſuas laudabiles cõſuetudines . de ſimo.ad apoſtolicaꝫ olim ſoluebant̃ q̃tuor genera deciaruꝫ.ſ.eo.c.i.ꝛ ideo homines bonis oĩbus abundabant. xvi.q.vii. maiores nunc nec vna bene ſoluitur.ꝛ ideo homines ad decimaꝫ conuertuntur.xvi. q.i.decime.ꝛ ideo dominus locuſtas nõ icrepat nec plagas amouet.xvi.q. i.reuertimini.ꝛ tollit fiſcus quod non accipit chriſtus.ut in predicto.c. maiores.

p ¶ Animas.alias animos.ad hoc.ſ. eodem quanuis.de na.ex li.ven.c.vno.

q ¶ Sermonibus.tale officium priuilegiatum eſt.de ſta. mo.quod dei timorem.

r ¶ Uel alibi. puta in collationibus diſputationibus uel in confeſſionibus in quibus iniungere debent confitentibus: ꝙ aliena reſtituant.quia non dimittitur peccatum ꝛc̃.j.de regu.iuris.peccatum cum ſuis concor.ꝛ hoc faciendo licite ab excommunicatis elemoſynas recipiunt.de ſenten. excommu.cum voluntate. priuilegium ergo illud merentur amittere:contrarium ſuggerẽdo.xii.q.iii. priuilegium.cum ſuis ſimilibus.

s ¶ Uoluntatis. voluntarium militeꝫ ſibi eligit chriſtus.xv.q. ꝑma non eſt quod cuiquaꝫ.xxxiii.q.v.tunc ſaluabitur.alias incipit qui ſitit.in fine:

t Statuto. Hic alexander in prima parte ponit quaſdam declarationes circa illas indulgentias in quibus conceditur aliquibus:ut noualium percipiant decimas pro ea portiõe qua percipiebant antiquas. Et a quibuſdam ex ipſis declarationibus duos excipit ordines. hic vſqꝫ ad.§.vbi ibi prouidet parrochiis pauperibus:quarum decime alijs debentur vſqꝫ ad.§.ſane.tertio prouidet circa decimas recipiendas uel non de manibus laicorũ vſqꝫ ad.§.dioceſani.quarto prouidet circa decimas ſoluendas a religioſis.ꝛ circa dioceſanorum poteſtatem ſuper his vſqꝫ ad.§.nec pro eo.vbi ſtatuit noualium decimas religioſis nõ accreſcere: qui antiquas de laicorum manibus habuerunt.

v ¶ Declaramus. Nota quia hic alexander non ſtatuit ius nouum ſed antiquum declarat:vnde primum dictum habebamus caſum. ſ.de priuilegijs.c.antepultimo.quod incipit dudum.

x ¶ Contingũt. forte priuilegio uel compoſitione uel feudatione uel preſcriptione uel receptione de manibus laicorum.ut dicit in fine. uel alio quocunqꝫ modo iure communi non eſt reperire ſimpliciter ꝙ debeatur certa pars : niſi forte in epiſcopo qui iure communi petit quartam.ſup̃.de offi.ordi. conquerente. de preſcriptio. de quarta.

y ¶ Tempore illo. ſic in his inſpicitur date tempus. ad idem.ſ. de reſcriptis.eam te.ꝛ.c.ſi eo tempore.eo.li.de elec. dudum.j.vbi de hoc.

z ¶ Poſſidebant. iure ſuo tanquaꝫ ſibi debitas:tunc non debet illis obeſſe priuilegium hoc tacito impetratum.ſ.de priuileg. dudum. Jtem poteſt dici: ſi bona fide poſſidebant: ſed proprietatem iuris non habebant:ut ſola bone fidei poſſeſſio vires priuilegii impediat. Si autem eſſet violenta uel male fidei poſſeſſio vires priuilegii non impediret ſm Jnnocen.ꝛ Hoſtien.qui hoc no.in pre. decre. dudum.allegant de reſtitu.ſpol.grauis.de preſcrip.c.vltimo.de dona.inter virum ꝛ vxorem.ꝛ ſi neceſſe.ob hoc etiam ibi dicunt ꝙ ſi abbas impetrat priuilegia exemptionis pro ſe ꝛ capellis ſibi ſubiectis:ꝙ ſi aliqua capella ſua ab alio monaſterio bona fide poſſideatur:impedientur vires priuilegii:alias non per eadem iura.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a Nec ad alias. ſecũda declaratio. pone: debebaꝭ mihi medietas decimaꝝ antiquoꝝ prediorꝝ certe parrochie. ĩpetraui ut reciperem ꝓ ea pte noualia pro q̃ ⁊c̃. tpe imperatõis nõ tota prochia ſʒ ſoluʒ in certa pte. pone: citra riuũ ꝑcipiebã partẽ illã decimaꝝ. in illa ſolũ parte recipiã noualia nõ in vlteriori.

b Et pro ea. tertia declaratio. pone debebaꝭ mihi dimidia decimaꝝ certe parrochie: ſʒ nõ dabaꝭ niſi tertia. ĩpetraui ꝑuilegia de nouali bus ꝓ ea pte ⁊c̃. ſolã tertiã in noualibus habebo.

c Statuim⁹. ſequẽtur adhuc declarationes. Ad earum ĩtelligẽtias ſcias ꝙ aut ille qui ĩpetrat tale indultuʒ percipiebat integras decimas: aut plus q̃ dimidiã aut dimidiam aut minus. in ꝑmis duob⁹ caſibus ſ. cum integram uel plus q̃ dimidiã ꝑcipit: in antiquis ꝑtextu ꝑuilegij noualiũ ſolaʒ habebit dimidiã. ſi percipit dimidiã uel min⁹ antiquoꝝ tantundem percipiet noualiũ.

d Medietatẽ. nomine portiõis dimidia cõtinetur. ff. de v. ſig. nomen filiaꝝ. §. portionis. ff. de vſufruc. etiam.

e Quia nõ eſt. rõ.

f Cum non ſit. diceret aliquis quare ſit iam ſtricta interꝑtatio ⁊ aſpera: Reſpondet. io. an.

g De medietate. bene ergo cõprehẽdunꝭ tribus declaratõibus ꝑme partis. ſʒ iſtis duabus declaratõib⁹ iſti⁹. § ſtatuimus. nõ ꝯprehendunꝭ ⁊ hoc intendit. ſi ergo percipiant integram uel plus q̃ dimidiã in antiquis ⁊ in noualib⁹ ꝑtextu talis indulti tantũdẽ habebũt. ꝺñs io. an.

h Cõgrue. qḋ dic ut. ś. de ꝑben. õ monachis. xxi. q. i. c. i.

i Illaꝝ. decimarũ parrochie ſue.

k Onera. legatoꝝ nuncioꝝ ſe. ap. collectaꝝ ⁊ ſi. ad idẽ. ś. eo. li. de prebẽ. c. i.

l Aſſenſu. laic⁹ habebat decias quas religioſ donare volebat: fingebat ſe ꝑ inſtrumẽtũ ab illis hr̃e in feuduʒ ut ſic q̃ſi reſtitueret ĩpas eiſdẽ ſine ꝯſẽſu epĩ ſʒ talis fictõ nõ proderit ut hic vides.

nec ad alias[a] etiam: niſi in his tantum locis ubi ueteres tunc quãdo dictũ indultum impetratũ fuit: ipſi imperatores habebãt: ⁊ pro ea[b] ſolũmodo portione qua ipſi tempoꝛ impetrationis huiuſmodi percipiebant antiquas. Statuim⁹[c] preterea ꝙ idem indultũ obtentuʒ ab his qui tempore impetratõis totaliter ueteres ꝑcipiebant decimas: ultra medietatẽ[d] decimarũ noualiũ nullatenus extendaꝭ. quia[e] non eſt ueriſimile ſi tũc de plena ⁊ integra ꝑceptione veteꝝ fuiſſet expreſſum ꝙ apoſtolica ſedes pariter ⁊ ſimiliter noualiuʒ decimas in tam graue parrochialium eccleſiaꝝ diſpendium indulſiſſet quodqʒ rõe talis indulti ſiue impetrati iam ſiue impetrandi deinceps nõ poſſit in noualibus: que ãmodo fient: uendicari ⁊ acquiri uel percipi plus quã medietas decimaꝝ ipſorum noualiũ: etiam ſi amplius in ueteribus habebaꝭ: cum[f] nõ ſit dicendum aſperum ſʒ pium potius ⁊ benignuʒ: ſi ſuper decimis futuroꝝ noualium: cõtra parrochialium eccleſiaꝝ grauamẽ quod ex diſtrictione indulti huiuſmõi poſſit accidere taliter obuiatur. Religioſos tamẽ ciſtercieñ. ⁊ cartuſieñ ordinuʒ ſtatuto et declaratione huiuſmõi quantũ ad hos duos articulos videlʒ de medietate[g] decimarum noualiũ ꝯprehendi nolumus uel conſtringi. Ubi autem per huiuſmodi cõceſſiones decimaꝝ parrochiales eccleſias adeo grauari cõtingit ꝙ earum rectores de ipſaꝝ redditibus cõgrue[h] ſuſtentari ⁊ cõmode iura epiſcopalia exhibere nõ pñt: prouideaꝭ per locoꝝ ordinarios ⁊ ordinetur taliter ꝙ eiſdẽ rectoribus tãtum de illaꝝ[i] relinquatur ꝓuentibus: ꝙ exinde cõpetentẽ ſuſtentationeʒ habere ⁊ epiſcopalia iura ſoluere ualeant aliaqʒ onera[k] debita ſupportare. Sane quãuis forte a religioſis exẽptis ⁊ alijs fiant infeudationes de decimis detentis a laiciſ: ⁊ ijdẽ laici ꝙ illas ab ipis religioſ in feudũ teneãt recognoſcãt nõ tñ licet religioſis eiſdẽ poſt talem infeudationẽ uel recognitionẽ ſic de facto preſumptã huiuſmõi decimas de manibus laicoꝝ ipſoruʒ acquirere uel recipere abſqʒ dioceſanoꝝ epiſcoporum aſſenſu[l]. Illas aũt decimas intelligimus poſſe taliter a religioſis de manibus laicoꝝ recipi uel acquiri que ante laterañ.[m] cõcil. ipſis laicis in feudum perpetuo[n] fuere conceſſe. Dioceſani ṽo parrochialiũ eccleſiaꝝ ad requiſitionem rectorũ earundẽ de ipſis religioſis ſup decimiſ quas habẽt uel eos habere cõtinget: que quidẽ aliaſ ad ipſas ſpectauerũt eccleſias: niſi de reb⁹ exemptis[o] agatur exhibeant iuſticie ꝯplementũ. Ceterũ ijdem religioſi tam exempti quã nõ exempti de terris ⁊ poſſeſſionib⁹ acquiſitiſ hacten⁹ ⁊ ãmodo acquirendis decimas integre ſoluãt illis eccleſijs quibus eedẽ poſſeſſiones et terre prius fuerãt decimales: niſi ſuper hoc ſpãli iure[p] uel priuilegio ſint muniti. Nec pro eo: ꝙ forte in aliquibus parrochijs omẽs maiores decimas ſeu partem illarũ acquirũt de manibus laicoꝝ poſſunt ꝓ eadeʒ uel ſimili portiõe: ſi de nouo poſtmodum fiant noualia in eiſdem petere uel percipere noualiũ decimas eorundem[q]: niſi alia ratõnabilis per quam hoc facere ualeant cauſa ſubſit.

Innocen. quartus.

De regularibus ⁊ tranſeuntibus ad religionem.

Is qui[a] monaſterium ante quartũdecimuʒ annũ[b] ut monachus efficiaꝭ: ingreditur[c]: niſi eo completo profeſſionem faciat in ſequenti[d] uel[e] habitũ religiõis ſuſcipiat: qui dari profitentibus conſueuit ſeu ꝓfeſſionem a ſe prius[f] factam ratam expreſſe[g] habeat: liberꝭ poteſt infra ipſum ſequentẽ[h] annum ad ſeculuʒ remeare. Quod ſi per totum ſequentem annum in monaſterio ꝑmanſerit: vbi profeſſorum ⁊ nouitiorum ſunt habitus indiſtincti profeſſionem per hoc feciſſe: uel ſi quã prius fecerat rataʒ habuiſſe uideꝭ[i] niſi tãta indiſtinctio ibi habit⁹ habeaꝭ: ꝙ ⁊ profeſſi ⁊ nouitij ac etiaʒ alij cõmunem[k] vitã cum eis ducentes: ſimili penit⁹ habitu induanꝭ. Qui ṽo poſt quartũdecimũ annũ[l] habitum religiõis aſſumpſerit ſi per annũ illum geſtauerit: ex tũc religionẽ aſſumptã preſumiꝭ ueraciter eſſe ꝓfeſſus: ubi ꝓfeſſi a nouitijs diſſimilitudine[m] habitus minime diſtinguunꝭ[n]: etiã[o] ſi alij degentes cũ eis ſimilib⁹ ueſtibus coutãtur: quoniã cum iam hic ad diſcretõnis annos peruenerit quid agat agnoſcit[p]: ac ideo ſuſceptũ diſcretionis tempore ordinẽ: poſtquã hũc anni ꝓbauerit ſpacio: intelligitur firmiter approbaſſe. Secus autẽ

cum apoſtolica. in fi. io. an.

o Exemptis. i. de ipſis decimis. uel decimis exemptoꝝ prediorꝝ.

p Iure. ś. eo. ex parte. i.

q Eorundeʒ. ſicut enim ipſi laico nõ accreſcebant noualia. ut. ś. eo. tua. i. ſic nec ipis religioſ qui a laicis ꝑceperũt. ad idem. ś. eo. cum ꝯtingat. arg. ꝯtra j. de iurepa. c. i. So. ibi res a laico donata mutat naturã in nulli⁹ ꝑiudiciũ. hic fieret ꝑiudiciũ eccleſie parrochiali. ad hoc. ś. §. i. in fi.

a Is qui. ſi mior. xiiij an. ingrediꝭ religionẽ in. xv. anno. libere exit. niſi in ipſo. xv. anno ꝓfeſſionẽ fecerit uel habitũ ꝓfeſſorũ receperit. uel expſſe rataʒ habuerit ꝓfeſſione prius a ſe factaʒ. ſi aũt per totum. xv. an. portat habitũ vbi nõ eſt diſtinctus: intelligiꝭ ꝓfeſſus. niſi tãta ſit indiſtinctio ꝙ viuẽtes cũ eis ſimili habitu induãꝭ. Si maior. xiiij. an. ingrediꝭ ſi portat habitũ per annũ quantũcunqʒ ſit indiſtinct⁹ intelligitur ꝓfeſſus. In fine ꝺclarat qui ſint habitus indiſtincti.

b Annum. conſumatũ quia non ſufficit incepiſſe. qḋ dic ut. ś. eo. ad noſtrã.

c Ingreditur. hic tolle qḋ ẽ j. libere poteſt.

d Sequenti. ſ. in. xv. ſic. xx q. i. illud.

e Uel repete eo cõpleto ⁊c̃. io. an.

f Prius. ſ. añ. xiiij. annum.

g Expreſſe. ⁊ ſic reprobatũ eſt qḋ io. not. xx. q. i. illud. et her. ś. e. ſignificatũ. qui dicebãt ꝙ ſi ꝓfeſſionẽ fecerat añ xiiij. an. tacite ibi morã trahẽdo poſt. xiiij. an. videꝭ eaʒ ratã hr̃e. ar. de deſpõ. impu. litteras. ⁊. c. acceſſit. hoſt. aũt q̃ hanc vidit decre. in decre. ſignificatũ. tenebat qḋ hic dꝭ.

h Sequentẽ. ſ. xv. etatis ſue

i Videꝭ. ecce ergo quartuʒ caſum. poſt. xiiij. annuʒ. ergo bene habet ratã ꝓfeſſionẽ factã ante illud. ſʒ nõ eoipſo ſʒ tunc demũ cum lapſus fuerit annus. xv. ⁊ in ipſo portauerit habitũ diſtinctũ.

k Cõem. ut fuiẽtes capellani ⁊ ſeculares clerici. ⁊ ſi hitus ille religioſus nõ eẽt: ſʒ forte ſeculariũ clericorũ id eſſet ꝑ epm corrigẽdũ. de teſta. c. ij. ś. e. ſicut. Sʒ nũquid ꝯpelliꝭ talis ꝓfiteri: nõ ꝑcise ſʒ cauſatiue ut uel ꝓfiteaꝭ uel exeat. ut. ś. de elec. cũ cauſam. in fi. ad hoc. ś. eo. ut clerici.

l Annũ. ad idẽ. ś. eo. ex pte.

m Diſſimilitudie. pateti in colore ſciſſura uel forma. ſec⁹ q° ad hũc caſũ de alia laterẽt: de q̃ logꝭ h finis. ut i cle. e. ti. eos qui. ⁊ vide qḋ ibi not. in glo. ij. ⁊ glo. licet ergo.

n Diſtinguũꝭ. ſʒ nõne ibi ſciẽdo hitũ q daꝭ ꝓfeſſiſ vꝛ tacite ꝓfeſſus ut. ś. illud veꝝ ẽ qñ diſtinct⁹ eſt hitus. vbi ṽo eſt nõ diſtinctus ſecus ut hic vides. ⁊ ſic ĩtelligas ſane qḋ no. her. ś. e. ex pte. i vlt. gl. ad fi. ⁊ ꝓbaꝭ idẽ. ś. eo. ſtatuim⁹.

m Lateraneñ. de priuileg. cum ⁊ plantare.

n Perpetuo. ſecus ſi ad tempus. ⁊ concor. de his que fi. a prelat.

o Etiã. ſi ꝑpter hoc aduerſaꝭ illud qui ṽo qḋ in prin. §. poſitum eſt.

p Agnoſcit. i. agnoſcere debet.

Nota: ¶ Non ſolum. ꝓ mainz text.

a ¶ Plenum. maior ſeptennio impubes intellectū habet ſ3 nō plenū ut hic video. minor autē ſeptēnio ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i.
b ¶ Aliud. ut q2 dentur a certis pſonis uel in certis diebus uel formis.
c ¶ Non ſolum. predicatores ⁊ minores. j. annū ꝓbationis quenq̄ ad ſui ordinis profeſſionē recipere nō poſſunt. qd ſi fecerint receptus alligatus nō eſt eorū ordini. ⁊ ipſi a receptione pfeſſionis alioꝝ ſūt ſuſpenſi ⁊ puniēdi pena que pro grauiorib⁹ culpis eis cōſueuit infligi. excipit decret. iſta a regula quā habuiſti. s. eo. ad apoſtolicam.
d ¶ Et. j. deciſum hoc fuit. q2 habebat̃. s. eo. ad apoſtolicā. ⁊. c. ſtatuimus.
e ¶ Zelum. quaſi dilectiōis feruorē. ad idē. s. e. li. de re iudi. ad apoſtolice. in prin.
f ¶ Expedit. de bap. maiores s. eo. li. de elec. cu3 expediat. ⁊. c. cū non deceat.
g ¶ Rationis. ratio eni que a diſcretione ꝓcedit nō debet deeſſe. eſt enim omniū virtutū mater diſcretio. i. q. v. preſentiū. s. de offi. cuſto. c. i.
h ¶ Subſequat̃. ad idē de decī. ꝙuis. ō her. cū ex iniūcto.
i ¶ Pena. cōtrafaciens non erit ꝓpter hoc excōicatus. ut s. de inrepa. relatū. quod dic ut not. lxiij. di. ſalonitane. de ſimo. ſicut. ij. de ſagit. c. vno.
k ¶ Annum. interdū inueniſ de biennio interdum de triēnio. ⁊ de hoc dic ut not. xvij. q. i. conſaldus. s. e. ad apoſtolicam.
l ¶ Recipere preſumatis. qd eſt in fi.
m ¶ Tranſeat. ſequebat̃ in antiqua ſicut de ſua voluntate. ⁊c. qd eſt infra. iſte igit̃. v. qui ſequit̃ uſq3 ibi. ſicut additus eſt per cōpilatores huius lib. ⁊ l3 ne aliqui crederent ꝙ talis nō poſſet redire ad ſeculū quia ſolum dicebatur ad religionem. ⁊c.
n ¶ Qd tñ. ad declaratione ei⁹ qd habes. s. eo. conſulti. ⁊. c. ſtatuimus.
o ¶ Indicijs. ut ſi bñficio renunciauit: uel de bonis ꝓprijs verbo ⁊ re diſpoſuit uel ſimilibus modis.

in illo qui ante diſcretionis annos habitū induit regularē: cum eoru3 que tunc agit plenū[a] non habeat intellectū. ¶ Diſtinctos quoq3 ſeu diſſimiles intelligimus eſſe habit⁹ ſiue nouitijs ſiue profeſſis diſſimiles ueſtes dentur: ſiue benedicant̃ cum ꝓfitentibus cōceduntur: ſiue etiam aliquid aliud[b] fiat per quod nouitioꝝ a profeſſoꝝ habitu diſcernatur

Alexan. quartus fratribus predicatorib⁹ ⁊ minorib⁹.

Non ſolum[c] ⁊ infra[d]. l3 zelu3[e] animaꝝ habentes eas lucrari domino ſollicite cupiatis: quia tñ decet ⁊ expedit[f] ut conſcientie puritati non deſit iudicium rationis[g] ne unde ſpiritualis profectus queritur ſalutis diſpendium ſubſequatur[h]: nobis de fratrum noſtrorum cōſilio in virtute obedientie ⁊ ſub pena[i] excōicationis auctoritate preſentiū diſtrictius inhibemus ne ante annū[k] probationis elapſum: qui eſt maxie in ſubſidium fragilitatis humane regulariter inſtitut⁹: quē quā ad profeſſione3 ueſtri ordinis ſeu renūciationem ſeculo faciendā recipere[l]: nec cōſtitutum infra huiuſmodi annū aliquatenus impedire: quo minus infra ipſum ad aliam religionē quā maluerit tranſeat[m]: uel niſi maior quatuordeci annis exiſtens profeſſus ſit tacite uel expreſſe: aut euidenter cōſtet illum uitam uoluiſſe mutare quod[n] tñ nō preſumitur niſi clara probatiōe uel cōpetentibus indicijs[o] oſtendatur omnino ad ſeculū redeat: ſicut de ſua uolūtate proceſſerit: preſumatis ¶ Quod ſi forte cōtra hanc noſtram prohibitionē quēquā recipere[p] preſumpſeritis decernimus eū qui taliter receptus fuerit nullatenus ueſtro[q] eſſe ordini alligatum: voſq3 a receptione quorūlibet ad profeſſione3 eiuſdem ordinis fore ipſo facto ſuſpenſos[r] ⁊ inſuper[s] pene ſubijciēdos: que fratribus ipſius ordinis pro culpis infligi grauioribus conſueuit[t].

Bonifa. octauus.

Conſtitutionem[a] innocētianā que ꝓhibet cōuerſoꝝ profeſſionem recipi ante annum probationis elapſum: pie memorie alexander papa quartus predeceſſor noſter ad fratrum predicatorum ⁊ minorum ordines dumtaxat declarauit[b] extendi: vnde nos paris ſimilitudine rationis inducti[c]: declarationem eandem ad aliorum mendicantiu3 ordines prorogamus[d]. ¶ In alijs autem religionibus[e] profeſſio expreſſe uel tacite fieri poteſt licite[f] infra annum: ſed expreſſe emiſſa etiam ſeculari habitu non mutato[g] illi religioni preciſe obligat quam profitens eſt profeſſus: tacite vero facta infra[h] probationiſ annum per ſuſceptionem habitus[i] qui profitentibus tantu3 datur: nō illi ſpecialiter cuius habitus eſt ſuſceptus: ſed generaliter religioni alicui recipientem obligat[k]: ſi etatis[l] apte ſit: ſi ſciens[m] ⁊ uoluntarius[n] ac triduo[o] perſeueret.

Idem pariſieñ. capitulo.

Beneficiū[p] illius qui religionē ingreditur: nō eſt infra probationis[q] annum alicui conferendū[r]:

p ¶ Recipere. ſ. ad profeſſionem infra annum probationis.
q ¶ Veſtro ordini. Nō quia profeſſio tacite uel expreſſe facta infra annū probationis nō obligat ordini tñ obligat religioni ut ſupra.
r ¶ Suſpēſos. dixit hoſti. ꝙ ſuperior qui nō peccauit poteſt ipſum abſoluere arg. de ſenten. excō. nuper.
s ¶ Et inſuper. Nota ꝙ quis multiplici pena punitur. ratio: quia altera per ſe non ſufficiebat. ut no. s. de iudi. at ſi clerici. in fi.
t ¶ Cōſueuit. ipſa ꝯſuetudine inſpecta uel ordinationibus q̄ ſunt ſm regulā.
a ¶ Conſtitutionem. s. c. proxi.
b ¶ Declarauit. eius declarationem hodie non habemus.
c ¶ Inducti. s. de trāſla. int̃ corpalia. de reſcrip. int̃ ceteras. C. ad. l. fal. l. vlt.
d ¶ Prorogamus. prima facie iſta decre. videt̃ facere ad queſtionē qua queritur: an cōſtitutio ſup cathedrā extrauagās bonifacij que habet̃ in cle. de ſepul. dudum. extendat̃ ad alios mendicātes q̄ꝑ predicatores ⁊ minores: ⁊ videt̃ ꝙ ſic per hanc litterā. S3 cōtrarium pronūciaui ut dixi. j. de reg. iu. que a iure. ⁊ ibi vide. ⁊ decre. iſta facit pro hac parte. Dico eni ꝙ hic bonifacius nō dixit declaramus ſ3 dixit ꝓrogamus. vnde l3 eadē ratio eſſet in alijs mendicantibus que in predicatoribus ⁊ minoribus tñ cōſtitutio illa nō extenderet̃ ad illos: niſi hic per bonifaciū prorogata fuiſſet. vnde alexander declarauit ſ3 bonifacius ꝓrogauit ut vides. regule ergo ⁊ antiquo iuri ſtandū eſt. niſi inquantū reperimus exceſſum. ut in predicta regula dixi.
e ¶ Religionibus. ſ. non mendicantium.
f ¶ Licite. in mēdicantib⁹ etiā pōt fieri ſ3 nō licite. ut. s. c. ꝓxi. dixi.
g ¶ Mutato. ad idem. s. eo. ſicut nobis. habitus enim non facit monachum ſed profeſſio regule. s. eo. ti. porrectum.
h ¶ Infra probationis. ergo de illa tacita que fit per lapſum anni nō loquitur hic. de qua. s. eo. c. i. §. qui vero. ⁊. s. eo. ex parte. in illa ergo non licebit infra triduū penitere ut in iſta. quia nō reperitur de illa hic ſtatutum.
i ¶ Habitus. hoc vbi nō diſtincti ſunt habitus ꝓfeſſorum a nouitijs ut. s. eo. c. i. dixi.
k ¶ Obligat. quo ad hanc obligationē ex tacita nō dicā differentia3 inter mendicātes ⁊ nō mēdicantes. ut. s. e. c. ꝓxi. ſ3 ſic in expreſſa: q2 illa obligat illi religioni in nō mendicātibus i mēdicātib⁹ ſolū religioni in genere ut ibi ⁊ hic.
l ¶ Etatis. maior. xiiij. in mare. xij. in femina.
m ¶ Sciēs. ſec⁹ ſi nō intelligēs. ut ſi furore laborat. s. e. ſicut tenor.
n ¶ Volūtarius. ſecus ſi inuit⁹. xx. q. iij. pſens. s. eo. cu3 virum.
o ¶ Triduo. termiata ſunt varie nō. s. e. ti. ad nra3. quidā dicebāt ꝙ illud diſpenſatiue loquebatur. alij ꝙ illud ſpeciale ꝓpter electionē. alij ꝙ quiq3 ibi concurrebāt ꝓpter q̄ penitentia tridui locū habuit. primū ꝙ ſine deliberatiōe intrauit. ſecūdū ꝙ illectus. tertiū q2 ſine ꝓbatione ſuſcepit habitū ꝓfeſſoꝝ quartū q2 prope pueritiā. quintū q2 infra triduū penituit ⁊ hoc tenet ibi gof. ⁊ recitat hoſti. Vides ꝙ hodie ius eē cōe declaratur. ſ. ꝙ per ꝓfeſſionē tacitam factā per receptionē habitus profeſſoꝝ infra annu3 ꝓbationis quis nō obligat̃ niſi triduo ꝑſeueret ſimilis dilatio tēporis. C. de erro. aduo. l. vlt.
p ¶ Beneficium. Emanauit ad declarationē decr. s. de renū. ex trāſmiſſa. ⁊ eoꝝ que not. hoſt. ⁊ moderni. s. eo. ſtatuimus. ⁊ io. xxvij. q. ij. deſponſatam. ⁊. xvij. q. i. conſaldus. Et ponit hec decre. regulam ⁊ quatuor caſus exceptos.
q ¶ Probationis annū. per hanc lrām credo ꝙ ſi minor. xiiij. an. ingrediatur religionē ꝙ ante finē. xv. anni beneficiu3 ſuū nō poterit cōferri. q2. xv. annus eſt annus ꝓbationis in illo. s. e. c. i. qd veru3 eſt niſi poſt annū. xiiij. aliqd de his que ſequunt̃ interueniat. beneficio autem nil deperit: cum de ꝓuentibus illi deſeruiat̃ ut dr̃ in fi.
r ¶ Conferendū. ꝯtra ut in pre. decr. s. de renū. ex trāſmiſſa. vbi tenuit collatio facta infra annū ꝓbationis. ſ3 dic ſm hoſti. ꝙ ibi cum recuperauerat bona ſua renūciauerat bñficio ſuo expſſe in igreſſu uel ante ingreſſū qd ſatis videt̃. alias quare decre. illa poneret̃ ſub titulo de renun. vel dic ꝙ illa intelligit̃ ſm primū caſu3 inferius exceptum. Scdm alios nō poteſt intelligi. q2 papa nō mandaſſet poſtea illum de nouo recipi. ſi igitur beneficiū tale nō eſt cōferendum ergo tēpus nō currit ei ad quē ſpectat cōferre. de cōceſ. prebē. q2 diuerſitatē. de elec. c. vlti. ⁊ merito cum adhuc nō vacet effectualiter: nō currit tempus. cū nō niſi a vacatione currat. s. de elec. ne pro defectu. de cōceſ. preben. c. ij. S3 quid dices ſi nō habebat ius in re ſ3 ad rem: nūquid perit infra ꝓbationis annū ius illud: Credo eadē ratione ꝙ nō. ⁊ in decre. de cōceſ. ꝓben. c. vlt. illud fuit ꝓpter reuocatoriā ⁊ eius verba. ad idem de preben. c. antepenul. S3 nunquid conſtituto in probatione poterit conferri beneficiū: Puto ꝙ non: quia dubius eſt ſtatus ⁊ iam fingitur ibi religioſus quo ad priuilegium immunitatis. j. de ſen. excō. religioſo. ij. reſpōſo. ⁊ ſtatu dubius nō ꝓmouetur ad militiā. ff. de re mili. qui ſtatus. ff. de libe. cau. qui de libertate. ⁊ iam per hoc induceret̃ ad religionē dimittēdam

quod eſſe nō debet.ſ.de elec.quorūdā.xij.q.ij.bone rei.nam plā
tare religionē ⁊ plantatā fouere debemus.ſ.de priui.cū ⁊ plātare
⁊ h intelligo de beneficio qd per regulares poſſideri nō poſſit. ad
epatum aūt in ſeculari ⁊ regulari eccleſia talis eligi pōt.ſ.eo.li.de
elect.nullus.Sȝ nūquid canonicus eccleſie cathedralis qui eſt in
ꝓbatione habitꝰ et
regule i aliquo mo
naſterio vocari dȝ
ad electionē epi: q̄
tūc iminet faciēda.
⁊ dicamꝰ monaſte/
riū eē in loco vicio
de quo alias vocari
deberet ⁊ q̄ nō ap/
paret illū vitā volu
iſſe mutare.⁊ videt
q̄ ſic per iſtā decr.
retinet eni bñficiū
ſuū ḡ ⁊ iura ex eo
ꝓuenientia.nec .n.
ex eo q̄ ad bonū a/
ſpirat ⁊ vitā religio
ſam ꝓbat dȝ eiꝰ cō
ditio fieri deterior.
xvi.q.i.ſūt nōnulli.
Itē video q̄ ꝯbit
mr̄imoniū carnale
ḡ ⁊ ſpūale ꝯtrahere
poterit.licet eni de
vno ad reliquū ar/
guere.xxi.q.ij. ſic.
ſ.de trāſla.p totū.
Itē eligere platum
eccleſie etiā epm ca
dit in religioſum etiā ꝓfeſſum.ſ.de electi.cumana.imo ⁊ religioſi
ad talia ſunt vocādi.lxiij.di.obeūtibus. Itē video q̄ in ſtatulibero
inſpicimus ſtatū priſtinū.ff.de ſta.libe.l.ſtatuliberū.⁊.l.ſtatulibe/
ri a ceteris.ſic ⁊ in nouitio priſtinū ⁊ nō ſtatū regularē qui forte e/
rit ⁊ forte nō erit cōſiderare debemꝰ.maxie cum precedens ſtatus
certus ſit ⁊ ſequens incertus.ad hoc de pe.di.vii.c.vlti. Itē iacēs
hereditas obtinet vicē defuncti qui certus fuit: nō heredis qui eſt
incertus.q2 lȝ certus ſit inſtitutꝰ forte repudiabit.inſti.de here.in/
ſti.§.ſuus alienus. Itē appellatione denūciatione ⁊ lite pendente
nil debet innouari in p̄iudiciū appellantis denunciātis uel litigan/
tis.ii.q.vii.appellatione.ff.nil inno.in rubro ⁊ nigro.ſ.de no.ope.
nun.per totū.ſ.ut li.pen.c.i.⁊.ii.ſic ⁊ tēpore ꝓbationis in p̄iudici/
um nouitij eo abſente nō fiet electio. Itē dato q̄ nollet uel nō poſſȝ
venire ꝓcuratorem cōſtituere poterit per ꝯciliū q2 ꝓpter.de ele.ꝓ
hac parte facit.ff.de bo.poſ.ex teſ.mili.l.vna.in fi.⁊.ff. de le.iii.l.q
ſitū.i.rn̄.⁊.ff.de fun.inſtru.⁊ inſtru.le.l.ſeie.§.pamphile.⁊.l.p̄dia.
in ꝯriū videt q2 in ſolitudine ⁊ ſilentio dȝ fieri ꝓbatio.ad id.xvi
q.i.c.i.⁊.ii.de ſta.mo.cū ad monaſteriū.⁊ ex exitu clauſtri timetur
p̄iculū de pe.di.v.c.i.ad fi.⁊ qui ſimilē cū alijs vitā ſuſcipiūt ⁊c̄.de
ſta.mo.recolentes.⁊ talis quis eſſe putat qualē habitū oſtendit.j.
de ſen.ex.ſi iudex laicus.⁊ diſſimiliter viuere dȝ nouitius ne vide/
atur ſeculū mutare nō fugere.liii.di.lege. ⁊ ꝓpter ſimilitudinē cō/
putat quis in eoꝝ numero in quoꝝ numero in veritate nō eſt.ſ.de
big.nuper. Itē talis quo ad imunitatē religioſus cenſet.de ſen.ex.
religioſo.ii.rn̄.⁊ bene facit littera ipſius decre. que dicit talē nō eē
religioſum cū effectu quaſi di.eū religioſum ſȝ reuocabiliter ad in/
ſtar eius qd dicit de tacite ꝓfeſſo qui penitet infra triduū.ſ.c.con
ſtitutionē.⁊.c.ad nr̄am.vnde iura.ſ.c.ſup eo.cōſulti.poſtulaſti.ſta
tuimus.⁊.ſ.e.li.⁊ ti.c.i.⁊.ii.dicūt talē redire uel remeare ad ſecu/
lū.pȝ igit q̄ ſeculū exiuerat alias redire nō poſſet.⁊ eſt ſi.de cō.di.
iiij.qui in mr̄nis.⁊.j.de here.accuſatus.debet ḡ iſte nouitꝰ aut in
totū dimittere aut in totū amplecti.ſic pupillus. aut oia noia tuto/
ris dȝ rata habet aut oia reſpuere.ff.de admi.tu.cū querit.ad idē
de cō.di.ij.cōperimus. Itē dato q̄ in alijs tractatibꝰ capituli abſen
tes nō debeāt vocari.ſm ea que no.x.q.ij.hoc ius.⁊ dixi.ſ.ō teſti.
preſentiū.tn̄ nō pōt negari quin debeāt vocari ad receptiōes cano
nicoꝝ ⁊ ad ceſſationes diuinoꝝ faciendas.ſ.c.li.de p̄ben.cū in ec
cleſijs.⁊ de offi.or.q̄uis. Si igit ad electionē prelati ⁊ ad p̄dicta
vocabit ⁊ ſic ſepe diſcurret. qūo monaſteriū probabit mores eius
forte tunc inhoneſte viuet cū exibit clauſtrū. ⁊ ſic infringet decre.
ad noſtrā.ſ.e.ti. Itē iſte incertus de ſtatu ſuo certā legē dicere nō
pōt.ff.de teſta.l.qui in dn̄i.⁊.l.ſe.⁊ idem in eo qui ignorat an ſit ca
ptiuus an a latrūculis captus.ff.de leg.iij.l.i.i.rn̄ .ergo nec electio
nē facere que dȝ eſſe certa.ſ.e.li.de elec.c.ij.⁊ bene facit pro hac p̄
te qui cle.uel vo.cōſuluit.vbi dicit q̄ habitus ſine ꝓfeſſionē impe/
dit ne ꝯbatur.ad idē.ſ.de offi.del.iudex.c.i.vbi per ſolā ꝓpoſitio/
nē recuſationis etiā ante cām finitā impedit delegatus pape facere
qd alias ſibi de iure ꝯpetit.ſ.delegare niſi volēte recuſatore: ſic di
cam q̄ ante ꝓfeſſionē per ſolā ꝓbationē impediatur talis eligere

niſi ad id accedat aſſenſus[a] aut cō/
ſtet[b] q̄ uitam uoluerit abſolute mu
tare uel profeſſionem[c] expreſſā fe
cerit ſeu[d] ſcienter[e] habitum recepe
rit profeſſoꝝ[f] ſȝ interim[g] eidem be
neficio per aliū deſeruiri debebit[h]
aſſignata ſibi congrua de ipſius ꝓ/
uentibus portione[i].

Idem

Qui poſt[k] votū a ſe de certa re
ligione intranda[l] emiſſum re/
ligionem aliam etiam laxiorē[m] in/
greditur ⁊ profitetur in ipſa: poteſt
voto nō obſtante priori: cui tāquā
ſimplici per ſecundū ſolēne noſcit
derogatum: remanere licite in ea/
dem. pro voto tamen non cōpleto
erit eidem penitentia[n] imponēda.

Idem.

Si ad ſolū abbatē ptineat[p] cre
atio monachoꝝ: eo defuncto
nequibit nouus monachus a cōuē
tu creari[q]: alias poterit ſi eoꝝ crea
tio ſpectet inſimul ad[r] utrunqȝ.

Bonifa. octauꝰ biterēſ. epiſcopo

De uoto ⁊ uoti redemptione.

Quod votum[a] debeat dici
ſolenne: ac ad dirimen/
dum matrimoniū efficax
nos conſulere uoluiſti:
Nos igitur attendentes q̄ voti ſo
lennitas ex ſola conſtitutiōe eccle/
ſie eſt inuenta: matrimonij vō vin
culum ab ipſo eccleſie capite rerū
omniū conditore ipſum in paradi/
ſo ⁊ in ſtatu innocentie[b] inſtituente
vnionem ⁊ indiſſolubilitatem ac/
ceperit: preſentis declarandū du/
ximus oraculo ſanctionis: illud ſo
lum votum debere dici ſolēne quā
tum ad poſt contractum matrimo/
nium dirimendum quod ſolenni/
zatum fuerit per ſuſceptionem ſa/
cri ordinis[c]: aut per ꝓfeſſionē ex/

niſi de gratia per capitulū vocaretur.ad idem bene facit.ſ.eo.li.de tem.or.
cum nullus.in fi.⁊.j.de priuile.c.i.in fi. vbi qui reuocabiliter manet in loco:
naturā loci ſortitur.ad idem optime.ſ.eo.lib.de procu.c.ij. duobus modis.
primo quia ibi ingreſſus religionis intelligo etiā cauſa probationis ut ibi dixi.
⁊ abſentia in loco remoto equiparant. ſed ſi in remoto loco iſte eſſet ab/
ſens nō deberet vocari.ergo
nec ingreſſus religionē. Itē
ibi ꝓcurator qui erat dn̄s lit.
ꝯteſta.per ingreſſum religio
nis amittit vſum litis. ſic di/
cā canonicū per ingreſſum a
mittere vſū vocis quā in ca/
pitulo habebat. amittit dico
quo ad actū nō quo ad habi/
tū.ad idē.C.de cur.fur.cum
alijs.⁊ hoc verū credo. puto
eni locū eſſe illi clauſule cōci/
lij q2 ꝓpter.volunt ⁊ poſſunt
⁊c̄. quaſi iſte ſic in ꝓbatione
manēdo interim videat nol/
le.nec ob.hec decre. nō enim
ſimplicit ex iure beneficij ꝓ/
cedit ius eligendi.qd probat
ſ.de elec. cū in cūctis.⁊.c.cū
vintonien.⁊.ſ.e.ti.e.li. ex eo
q̄.cū ſi. Secus crederē in pa
trono uel in eo ad quē nō iu/
re collegij: ſed iure ſingulari
ſpectaret electio.

a Aſſenſus.tunc enim bene
ficio renūciat. ⁊ ideo licite al
teri confertur.⁊ ſic intelligat
decr.ſ.de renū.ex trāſmiſſa.

b Aut conſtet. ſecundus ca
ſus ⁊ dic conſtet clara probatione uel cōpetentibus indicijs.ſ.e.nō ſolum.

c Uel profeſſionem. tertius caſus.intelligo alicui de approbatis religioni/
bus.ut.j.ti.ꝓxi.c.vno.

d Seu.quartus caſus.

e Scienter.ſ.eo.ſicut tenor.⁊.ſ.c.ꝓxi.

f Profeſſoꝝ.ubi diſtinctus eſt ut dixi.ſ.c.c.i.

g Sed interim.ꝓuidit perſonis modo prouidet eccleſijs.ad idē.ſ.de elec.
cum nobis olim.⁊.c.cū ex eo.e.li.⁊ prouiſio executioni mandabitur per epi/
ſcopū ut in predicta decre.cum ex eo.§.porro.ſȝ ſponſe nō ſic eſt per vicariū
ꝓuidendum.⁊ ideo ibi tempus artatur.de cōuer.cōiug.ex publico. propter
quod dicebant quidam idem in clerico beneficiato ⁊ male.

h Debebit.in officijs diuinis etiā in cura ſi curatū eſſet beneficiū.

i Portione.⁊ reliqua portio conſeruabitur uel in vtilitatem eccleſie expen/
detur.ſ.de elec.quia ſepe.de offi.or.preſenti.§.porro.nec credo q̄ dari debe
at ipſi qui eſt in probatione. iam enim nō bene probaret ſi tales redditus in/
terim haberet.Bar.brix.contradicens q̄ tan.ſic tenebat.ſ.q̄ ille interim de
beat habere fructus quia adhuc nō eſt monachus ⁊ poteſt reuerti.hoc dixit
in queſtione quidam clericus.circa fi.queſtionū ſuaꝝ.fatetur tamē ibi q̄ cō
ſuetudo ſe habet in contrarium.

k Qui poſt.emanauit ad declarationē eius qd no.hoſt.ſ.e.porrectum.

l Intranda. Nota verbum quia aliud eſt religionē profiteri.aliud roue
re de intrando uel profitendo. In primo caſu non loquitur hec decret. quia
talis etiam ſeculari habitu non mutato iam monachus illius religionis dici
tur.ſ.eo.ſicut nobis.⁊.c. conſtitutionem.quia habitus ⁊c̄.ſ.eo. porrectum.
in ſecundo caſu loquitur decre.

m Laxiorem.quia de ſtrictiori nō dubitatur.quia etiam ſi eſſet ꝓfeſſus poſ
ſet ad ſtrictiorem tranſire.ſ.eo.licet.ſed de pari ⁊ laxiori dubitabatur ⁊ plus
de laxiori.⁊ ideo dicit etiam laxiorem.

n Penitētia.tāto durior q̄nto manifeſtius fuit notū.j.ti.ꝓxi.c.vno.in fi.

o Si ad ſolū. Emanauit ad declarationē decre.ſ.de elec.officij.⁊ eoꝝ que
ibi no.mo.⁊ guil.in ſpe.de ſta.mo.v̄.xxi.

p Pertineat.de conſuetudine preſcripta uel priuilegio. alias de iure perti/
net ſimul ad vtrūqȝ.ſ.de his que fi.a prela.ea noſcitur.

q Creari.ſicut mortuo prelato ad quem pertinet beneficij collatio capitulū
nō confert.ſ.ne ſe.va.c.vno.quod cū iſto cōcordat.

r Ad vtrunqȝ.multo fortius ſi ad cōuentum tantum. ⁊ quia de hoc articu/
lo non dubitatur ideo fuit omiſſum.

a Quod votū.emanauit ad declarationē eorum que no. io.xxvii.q.i.
in prin.⁊.c.i.⁊ hoſt.qui cle.uel vo.rurſus.

b Innocentie.i.ante peccatū.⁊ nota cōtra illos qui dicūt matrimo
niū eſſe inſtitutum per hec verba.Creſcite ⁊ multiplicamini.ſȝ ut
hic vides in paradiſo ⁊ ante peccatum inſtitutum fuit ⁊ per illa verba ꝓhi
bo plauſti.hoc nūc os ex oſſibus meis ⁊c̄.Gen.ij.c.in fi.⁊.xxij.q.ij.lex diuine.

c Sacri ordinis.ut.ſ. qui cleri.uel vo.c.i.⁊.ij. In minoribus autem licite
contrahitur ut.ſ.de cleri.cōiug.c.i.⁊ ex eo q̄ hic equiparat profeſſionem re
ligionis ⁊ ſacrum ordinem.videtur q̄ ſicut per ꝓfeſſionem religionis ſoluū
tur ſponſalia de preſenti.ſic per receptionē ſacri ordinis ante carnalē copu/
lam diſſoluūtur: ſic ⁊ alibi equiparantur iſta.xx.q.ii.c.i.⁊.ſ.de vi.⁊ honeſt.
cleri.clericus. ſed iam diſputaui ⁊ terminaui cōtrarium quod eſt hodie ap/

pꝛobatum per conſtitutionem.io.que incipit:altercationis antique.ſ. ſponſalia de pꝛeſenti non diſſolui per receptionē ſacri oꝛdinis.per decre.ex parte.ij.ē.de côuer.côiuga.vbi etiam de hoc.⁊.xxvij.q.ij.deſponſatam.nonne enim recipiēdo ſacrum oꝛdinē vouet ſe caſtitatē ſeruaturū in ſeculo:⁊ tamē tale votum caſtitatis in ſeculo ſeruande nō diſſoluit ſponſalia de pꝛeſenti ut ibi. Inducat ergo hoc fauor religionis ⁊ merito.quia alia eſt cauſa monachi:alia clerici.xvi.q.i.alia. In ſolo ergo caſu expꝛeſſo dicamus ſeparari qđ enim nō eſt ſanctoꝝ patrū decretis ⁊c.ē. de tranſla.inter.⁊ ſi diceremus ꝯtrarium iam hic nō eſſet equalitas. qꝛ iam duplici remedio poſſet vir ſponſalia diſſoluere et mulier vnico. qꝛ ꝓpter ſexus fragilitatē oꝛdinem recipere nō pōt. Eſt aūt ratio quare hoc ſpeciale eſt in religioſis.quia moꝛtui ſunt mundo.xvi.q.i.placuit.vnde ſicut moꝛs naturalis ſolueret ſpōſalia ſic ⁊ iſta ciuilis permittente canone.de côuer.côiu.verum.⁊.c. ex publico.ꝗ ratio deficit in clerico ſeculari.nō ob.hec decre.imo potius côcoꝛdat.quia equiparat iſta quo ad dirimēdū matrimoniū poſt contractū quaſi quo ad dirimendū pꝛius ꝯtractū paria non ſint.imo diſparia ratōibus pꝛedictis.plura enī ꝯfitēdo ꝓmittit monachꝰ ꝙ̄ ſcipiēdo ſacrū oꝛdinē clericꝰ.

a ¶Tacitam.que fit cum maioꝛ ſponte ⁊ ſciens recipit habitum pꝛofeſſoꝛum vbi eſt diſtinctus.ē.titu.pꝛoxi.c.i.⁊.c. conſtitutionem. vel cum habitū indiſtinctum ferret per annum.ē.eo.ti.c.poꝛꝛo.et.c.i.⁊.c.ex parte.eo.li.

b ¶Sedē apoſtolicā. aliꝰ enī nō pōt.ut.ē.de reli.do.c.vlt. ⁊ eo.ti.c.vno.j.eo.li.io.an.

c ¶Appꝛobatis.ergo ſi pꝛofitetur religionem non appꝛobatam:ſi poſtea contrahit tenet matrimonium. quod verum puto etiā ſiquando pꝛofitebatur credebat illam appꝛobatam. Et eadē ratione dico ꝙ ſi recipit quis ſubdiaconatum ab eo quem credebat epiſcopum ſed non erat. ſi poſtea contrahat matrimoniū bene tenet. ⁊ ita terminauit Bar.brix.ſm Ti. in queſtionibus quidam oꝛdinatus.

d ¶Contrahendum.ut.ē.qui cle.uel vo.rurſus.io.an.

e ¶Debeatur. Ex manifeſtatione igitur grauius fit peccatū.ad hoc.ē.de peni.⁊ remiſ.c.i.de hoc dic ut not.xxxii.q.iiij.nemo.lxxxi.di.clericus ſolus.et ē.de cele.miſ.de homine.

a Periculoſo. In quattuoꝛ partes diuido hanc decre. In quarū pꝛima que durat vſqꝫ ad.§.ſane. ponit cauſam cōſtitutionis ⁊ conſtitutionem de clauſura monialiū. In ſecunda pꝛecipit vltra facultates monaſterioꝛum nō mendicantiū nullam recipi ⁊ contra factū irritum decernit vſqꝫ ad.§.verū. In tertia pꝛouidet quid iuris quando moniales habent facere fidelitatē uel homagium tempoꝛalibus uel ſecularibus dominis.⁊ quādo in eccleſiaſtico uel ſeculari foꝛo cauſas habent.⁊ hoc vſqꝫ ad.§.et quoniā. In quarta facit oꝛdinarios executoꝛes huius iuris de clauſura:etiam quo ad exempta monaſteria pꝛoteſtādo ꝙ per hoc in ipſis exemptis quo ad alia nihil iuriſdictionis ſibi vendicēt.

b ¶Habenis. ſimilitudinarie ad equū qui laxatis habenis currit quo vult. de homi.dilectus.

c ¶Verecundia.xxx.q.v.nec illud.⁊.xxxiij.q.v.hec imago.

d ¶Abiectis.ſic.ē.eo.li.de elec.quoꝛundam.

e ¶Spontanea.alias nō obligarentur.ut.xx.q.iij. pꝛeſens clericus.ē.de regu.cum virum.in fi.

f ¶Offenſam.xxvii.q.i.nec aliqua.

g ¶Cupientes.hic incipe conſtructum.

h ¶Pꝛeſentes.ſed quomodo pꝛeſentibus monialibus diſtrictioꝛ vita imponi potuit cōtra id.xv.q.i.nec is.xxij.q.i.integritas.xx.q.iij.pꝛeſens. cū ⁊ nemo credere cōpellat.lxxiij.di.geſta.⁊ ibi de hoc. Pōt dici ꝙ illud verū de regula.ſꝫ hic ad regulā nihil adijcit ſꝫ modꝰ habitādi ſm nāꝫ rei taxat.vel dic ſupꝺicta vera in clericis ſecularibꝰ.in religioſ qui velle uel nolle nō hn̄t ſecus.quia illis poteſt ſtrictioꝛ vita induci etiā ex regula ſm inno. qui hoc no.de regula.ſuper eo.⁊ hoc pꝛobat iſta decre. ⁊ adde qđ dixi.j.de regu.iur.quod omnes.io.an.

i ¶Partibꝰ. qꝛ varietas locoꝝ iuris varietatē regularē nō inducit. C.de tē.in inte.reſt.l.ſupuacuā. Et nō ꝙ dicit mūdi.totꝰ.n.oꝛbis papa tenet pꝛincipatū.ix.q.iii.cūcta p mūdū.⁊ i ꝓe.huiꝰ li.cū ſuis concoꝛ.

k ¶Perpetua.nō credo ꝙ decre. iſta tollit qn̄ poſſent ſi velēt ad ſtrictioꝛē religionē humilitatis et puritatis cā trāſire ē. de regu.l.ꝫ.petita licētia ut ibi. Itē qn̄ vna monialis ad regimē alteriꝰ monaſterij poſſit aſſumi. ē.e.li. de ele.nullꝰ. cū ſuis côcoꝛ.ſemꝑ enī erūt in clauſura

l ¶Pꝛofeſſe. qđ dic ut.ē.ti.ii.c.i.⁊.c.cōſtitutionē. ſi ē ꝓfeſſa nō erat huiꝰ ꝯſtitutōis tꝑe nō tenet

m ¶Honeſte. vn̄ nec monachi ad eas accedere debēt uel cū eis colloq. niſi in pꝛeſentia abbatiſſe ⁊ ꝑ modica vba. xviii. q.ii. diffinimꝰ. nec debēt eē mōaſteria duplicia ut ibi.⁊ in c.ſequenti.

n ¶Ca. ſicut in medicis barbitōſoꝛibus ſartoꝛibꝰ carpētarijs cū egerit ⁊ his ſi.

o ¶Oppoꝛtunitate. xviii.q.ii. diffinimꝰ

p ¶Abſqꝫ penuria. Nō nō dixit cōmode.nā in quadā q̄ſtione de facto oppōebatur ꝯ quaſdā moniales ꝙ earū receptio nō tenebat. qꝛ facultates nō ſufficiebāt ⁊ foꝛmatꝰ fuerat articulus in hec vba. Intēdit ꝓbare ꝙ ex facultatibus monaſterij ſci petri nō pn̄t tot ꝯmode ſuſtētari. Oppoſui ꝙ intētio ꝓbata nō releuabat.qꝛ poſſet eſſe ꝙ nō poſſent ꝯmode ⁊ tn̄ poſſēt abſqꝫ penuria. iam enī dico ꝙ canonicꝰ hon̄. de centū floꝛenis non poſſet ꝯmode ſuſtētari ⁊ tn̄ de.xxv. ſuſtētaret abſqꝫ penuria. idē dico de meipſo. nā in illa ꝯmoditate inſpicit ꝯſuetudo regionis ⁊ q̄litas pſone. vn̄ lꝫ nō poſſū ꝯmode ſuſtētare. tn̄ poſſū ſine penuria. penuria enī ſm deriuatoꝛes hꝫ in ſe egeſtatē indigentiā ⁊ defectū neceſſarioꝝ. h ergo voluit ꝯſtitutio ꝙ ꝯſtitute in monaſterio nō mēdicantiū nō haberēt neceſſe mēdicare ꝓpter neceſſarioꝝ defectū. Si aūt ꝯſiderato antiquo ſtatu monaſterij uel alijs monaſterijs ciuitatis nō pn̄t ꝯmode ſuſtētari. tn̄ ſi pn̄t abſqꝫ penuria tenebit receptō hoc enim ius nouum qđ receptionē viciat extēdendum nō eſt ⁊ ſic obtinui.

q ¶Suſtentari.de inſti.c.i.⁊.c.auctem.de vi.⁊ hon.cleri.quoniam ut ait.

r ¶Irritum.hoc ſpeciale dictum videt in talibus monaſterijs feminarū.ſecus puto in monaſterijs viroꝝ.lꝫ enim ⁊ in illis vltra ꝙ̄ ſuſtentari poſſunt recipi nō debeant.ſi tamen fuerint recepti tenebit quia ⁊ hominū cetibus ſe miſcere ⁊ ſibi vite neceſſaria acquirere poſſunt.de conſe.di.v.nunꝗ.

s ¶Tēpoꝛali.in eccleſiaſtico enī ſecus.qꝛ ille de neceſſitate illas per ꝓcuratoꝛē ad hoc faciendum admittere debet.j.eo.§.epis.

t ¶Homagiū.ꝯ.ē.de reg.iur.c.vlt. So.pꝛo ſpūalibus nō pꝛeſtat homagiū.qꝛ illud eſt ſimonia.ē.de ſimo.ex diligēti. ſꝫ pꝛo tēpalibus iuriſdictionibꝰ uel ſi.bene pꝛeſtat ⁊ ſic intelligit hoc. ad h.xviii.di.ſi epus.⁊.ē.c.li.de ap.romana.§.debet.in auc.qūo op.epos.§.illud.

u ¶Pꝛeſtet.⁊ ſic iurat per ꝓcuratoꝛē.ut.lxiii.di.tibi dn̄o. vbi de h.

x ¶Eum dominum tempoꝛalem.

y ¶Societate.habebit ſecū duas uel plures ex antiquis monachabus ⁊ capellanos ſuos ⁊ incedat honeſte.io.an.

pꝛeſſam uel tacitā[a] factam alicui de religionibus per ſedem apoſtolicam[b] appꝛobatis[c]. ¶Reliqua vo vota ⁊ ſi qn̄qꝫ matrimoniū impediant contrahendū[d] ⁊ quanto manifeſtius ſunt emiſſa:tanto ꝓpter plurium ſcandalum ⁊ exemplum durioꝛ penitentia tranſgreſſoꝛibus debeatur[e]:non tamen reſcindere poſſunt matrimonia pꝛius contracta.

Boni.octauus
De ſtatu regularium Rubrica.

Periculoſo[a] ⁊ deteſtabili quarundā monialiū ſtatui:que honeſtatis laxatis habenis[b] ⁊ monachali modeſtia ſexuſqꝫ verecūdia[c] impudenter abiectis[d] extra ſua monaſteria nōnunquā per habitacula ſecularium perſonarū diſcurrunt:et frequenter infra eadem monaſteria perſonas ſuſpectas admittūt in illius: cui ſuam integritatem volūtate ſpontanea[e] deuouerūt:grauē offenſam[f] in religionis oppꝛobrium ⁊ ſcandalum plurimoꝛum pꝛouidere ſalubꝛiter cupientes[g]:pꝛeſenti conſtitutione perpetuo irrefragabiliter valitura ſancimus vniuerſas ⁊ ſingulas moniales pꝛeſentes[h] atqꝫ futuras cuiuſcunqꝫ religionis ſint uel oꝛdinis in quibuſlibet mundi partibus[i] exiſtētes:ſub perpetua[k] in ſuis monaſterijs debere decetero permanere clauſura. Ita ꝙ nulli earum religionem tacite uel expꝛeſſe ꝓfeſſe[l] ſit uel eſſe ualeat quacunqꝫ ratione uel cauſa niſi foꝛte tanto ⁊ tali moꝛbo euidēter earum aliquam laborare cōſtaret ꝙ non poſſet: cum alijs abſqꝫ graui periculo ſeu ſcandalo commorari:monaſteria ipſa deinceps egrediēdi facultas:nulliqꝫ aliquatenus inhoneſte[m] perſone nec etiam honeſte:niſi rationabilis ⁊ manifeſta cauſa[n] exiſtat:ac de illius ad quem pertinuerit ſpeciali licentia:ingreſſus uel acceſſus pateat ad eaſdem:ut ſic a publicis ⁊ mūdanis conſpectibus ſeparate omnino ſeruire deo valeant liberius:⁊ laſciuiendi opoꝛtunitate[o] ſublata eidē corda ſua ⁊ coꝛpoꝛa in omni ſanctimonia diligentius cuſtodire.

¶Sane ut hoc ſalutare ſtatutum cōmodius valeat obſeruari diſtrictius inhibemus: ne in monaſterijs oꝛdinum non mendicantiū alique recipiantur decetero in ſoꝛoꝛes niſi quot poterunt de ipſoꝛum monaſterioꝛum bonis ſiue pꝛouentibus abſqꝫ penuria[p] ſuſtentari[q]:ſi ſecus actū fuerit irritū[r] decernētes. ¶Verū qn̄ abbatiſſa uel pꝛioꝛiſſa cuiuſuis monaſterij ꝓ feudo: quod monaſteriū ipſū tenet ab aliquo pꝛincipe ſeu dn̄o tempoꝛali[s]: ſibi debebit homagiū[t] uel fidelitatis ſacramentū pꝛeſtare:niſi ꝙ per ꝓcuratorē illud pꝛeſtet[u] poſſit efficere apud eū[x] de monaſterio cū honeſta et decēti ſocietate[y] exire poterit:eo caſu licēter homagio facto:quāpꝛimū ꝯmode poterit:ſeu fidelitatis pꝛeſtito ſacro: ad ipſū mōaſteriū eue-

ſtigio[a] reuerſura: ſic q̄ in fraudem[b] reſidentie ſiue moꝛe clauſtralis nihil fiat omnino. ¶ Poꝛro ne moniales cauſam ſeu occaſionem habeant euagandi: principes ſeculares ac alios dominos tempoꝛales rogamus requirimus ⁊ obſecramus per viſcera miſericoꝛdie ieſu chriſti: eiſdem in remiſſionē peccaminū nihilominus ſuadētes: q̄ abbatiſſas ipſas ⁊ prioꝛiſſas ac moniales quaſcunqȝ monaſterioꝝ ſuorū curam adminiſtrationem negociaue gerentes quibuſcūqȝ nominibus cenſeant̄ per ꝓcuratoꝛes in ſuis tribunalibus ſeu curijs litigare permittant: ne pro cōſtituendis ꝓcuratoꝛibus: qui atoꝛnati in aliqbus partibus[c] nūcupant̄ ſeu alijs huiuſmōi eaſdē opoꝛteat euagari. ¶ Siqui vero cōtra preſūpſerint exhoꝛtationi huiuſmodi rationabili atqȝ ſancte obtemperare nolentes cum ſit iuri contrariū: q̄ mulieres preſertim religioſe per ſeipſas litigare cogant̄: ⁊ a uia deuiet honeſtatis ⁊ periculū animarum inducat[d] ad hoc per ſuos oꝛdinarios eccleſiaſticos cenſura eccleſiaſtica ꝯpellantur. ¶ Epiſcopis aūt ⁊ alijs prelatis ſupioꝛibus ⁊ inferioꝛib⁹ quibuſcunqȝ iniungimus: q̄ ⁊ ipſi cauſas ſeu negocia que prefate moniales habebūt agere coꝛam ipſis aut in curijs eoꝛūdē: ſiue ſint homagia fidelitatis ſacramēta lites uel quicquid aliud ipſa per procuratores eaꝝ fieri faciant ⁊ tractari[e]. ¶ Et quoniā paruȝ eſſet condere iura: niſi eſſent qui ea executioni debite demādarent[f]: patriarchis primatibus[g] archiepiſcopis ⁊ epiſcopis vniuerſ diſtricte in virtute ſancte obedientie ſub obteſtatione diuini iudicij ⁊ interminatione maledictionis eterne precipiendo mādamus: quatenus eoꝝ quilibet in ciuitate ac dioceſi propꝛia in monaſterijs monialiū ſibi oꝛdinario iure ſubiectis ſua[h]: in his vō que ad romanam immediate ſpectant eccleſiam: ſedis apoſto. auctoꝛitate: abbates vō ⁊ alij tam exempti quā nō exempti prelati eccleſiarum monaſterioꝝ ⁊ oꝛdinum quoꝛūcunqȝ in monaſterijs huiuſmodi ſibi ſubiectis: de clauſura[i] conuenienti ubi nō eſt ipſoꝛum monaſterioꝛum expenſis ⁊ fideliū elemoſynis: quas ad hoc procurent diligentius faciēda: ⁊ de ipſis monialibus includēdis quāprimum commode poterunt: prouidere procurent: ſi diuine ac noſtre indignationis voluerint acrimoniam euitare: cōtradictoꝛes atqȝ rebelles per cenſuraȝ eccleſiaſticaȝ appellatione poſtpoſita cōpeſcendo: inuocato ad hoc: ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis[k]. ¶ Per hoc[l] autē in monaſterijs exemptis oꝛdinarij locoꝝ quo ad alia nullam ſibi credent iuriſditionem uel poteſtatem aliquatenus attributam. ¶ Greg. x. in cōcilio generali lugdun̄.

De religioſis domibus Rubri.

Religionū[a] diuerſitatē nimiā[b]: ne cōfuſionē induceret: generale cōciliuȝ[c] ꝯſulta prohibitione uetauit: Sȝ q̄ nō ſolū impoꝛtuna[d] petentiū inhiatio illarum poſtmodū multiplicationē extoꝛſit: verūetiā aliquoꝝ preſūptuoſa[e] temeritas diuerſoꝝ oꝛdinū precipue mendicātiū quoꝝ nondū approbationis meruere principium: effrenatā quaſi multitudinē adinuenit: repetita[f] cōſtitutione diſtricti⁹ inhibētes: ne aliqs decetero nouū oꝛdinē aut religionē adinueniat uel habitū[g] noue religionis aſſumat. Cunctos affatim[h] religiōes ⁊ oꝛdines mēdicātes[i] poſt dictū cōciliū adinuentos qui nullā cōfirmationē ſe. ap. meruerūt: perpetue ꝓhibitioni ſubijcimus: ⁊ quatenus ꝓceſſerāt[k] reuocamus. ¶ Cōfirmatos aūt per ſedē eandē: poſt idē tn̄ cōciliū inſtitutos quibus ad cōgruam ſuſtentationē redditus aut poſſeſſiōes habere ꝓfeſſio[l] ſiue regula quelibet interdicūt: ſȝ per queſtū publicū[m] tribuere victū ſolet incerta mēdicitas. modo decernimus ſubſiſtere[n] infraſcripto ut videlȝ profeſſoꝛibus eoꝛundē oꝛdinū ita liceat in illis remanere ſi uelint[o]: q̄ nullus deinceps ad eoꝝ ꝓfeſſionē admittāt[p]: nec de nouo domū[q] uel aliquē locū acqrant nec domos ſeu loca[r] que habēt alienare ualeāt ſine ſedis eiuſdē licentia ſpeciali. ¶ Nos eni ea diſpoſitioni ſe. ap. reſeruamus in terre ſancte ſubſidiū uel paupeꝝ: uel alios pios vſus per locoꝝ oꝛdinarios[s] uel eos quibus ſedes ipſa cōmiſerit conuertenda. ¶ Si vero ſecus preſumptum fuerit: nec perſonarū receptio[t]: nec domoꝛuȝ uel locoꝝ

a ¶ E veſtigio. i. ſtatim uel continuo.

b ¶ Fraudē. ſic. s̄. de iudi. mulieres. ſed ibi pena excōicatiōis imponit̄ hic nō. foꝛte ratio fuit iudicialis auctas propter quā ibi magis delinquitur. io. an.

c ¶ Partibus. anglicoꝝ ⁊ noꝛmanoꝝ. ⁊ volebant foꝛte q̄ hȝ poſſent per ꝓcuratoꝛē agere: tn̄ illos haberēt cōſtituere in ꝑntia iudicis ⁊ releuare ⁊ cauere. io. an.

d ¶ Inducat. merito q̄ potuit papa ſuper h̄ legē dare. ad idē s̄. de fo. cōpe. c. vlti. ⁊ de iureiur. licet. j. de ſen. exc. decernimus. io. an.

e ¶ Tractari. Sȝ nōne hoc eſt ius ꝯmune omniū mulierū: q̄ perſonalit̄ nō trahant̄ ad iudiciū. s̄. de iudic. mulieres. ſic q̄ nō trahant̄ inuite. ſȝ iſte nō debēt etiā volentes trahi ut ibi in. §. ceterum ⁊ hic.

f ¶ Demādarēt. s̄. e. li. de elect. vbi periculū. §. preterea. et ff. de oꝛi. iur. l. ii. §. poſt originē.

g ¶ Primatib⁹. Iſta ſunt noīa diuerſa: tn̄ idē eſt officium. xcix. di. c. i. io. an.

h ¶ Sua auct̄e. qd̄ ē j. io. an.

i ¶ Clauſura facienda. qd̄ eſt. j. io. and.

k ¶ Secularis. xxiij. q. v. prodeſt. ⁊ exhibebit̄ nō ad ꝑiudicanduȝ ſed ad ea q̄ deo ſunt placita exequendū. s̄. de offi. oꝛ. c. i. ⁊ poſſunt ad hoc cōpelli. xxiii. q. v. adminiſtratoꝛes.

l ¶ Per hoc. proteſtatio quedā. ſi. s̄. e. li. de elect. vbi periculum. §. preterea. ⁊. s̄. ō here. ad abolendam. in fi. ſaluo eo qd̄ habes in cle. eo. ti. attendentes. in prin. io. an.

a Religionū. In ꝑma pte repetens ius antiquū oꝛdies mēdicantes inuentos poſt ꝯciliū nō cōfirmatos ꝑ ipſum: inq̄tū ꝓceſſerunt de facto reuocat. In ſecūda parte que incipit ibi: cōfirmatos. de approbatis ꝓuidit q̄ ꝓfeſſoꝛes illorum poſſint in ipſis remanere nullū ad ꝓfeſſionē recipiendo loca noua nō emēdo ⁊ vetera non vēdendo ſine licētia ap. ſe. irritans ꝯ factū: ⁊ excōicans faciētes ꝯriū. In tertia pte que incipit ibi: ſane cōſtitutionē dicit ad ꝑdicatores ⁊ minoꝛes nō extēdi ꝓpter euidentē vtilitatē ipſoꝝ. nec ad carmelitas uel heremitas: q̄ cōciliū ꝑceſſerunt. In quarta pte que incipit ibi: ad hec. cōcedit perſonis ſingularibus oꝛdinū ad quos cōſtitutio extenditur ut poſſint tranſire ad oꝛdines approbatos. ſed non cōuentus ad cōuentum ſine licentia pape. io. an.

b ¶ Nimiā. pene nil imenſum bonū. in auc̄. ut determinat⁹ ſit nu. cleri. in ꝑn. coll. i. nec in multitudine ſacrificioꝝ ꝓpiciat̄ deus. xxiiij. q. v. ſcriptū. de cō. di. v. nō mediocrit̄. ⁊ melius eſt paucos bonos q̄ multos malos hr̄e miſtros s̄. de eta. ⁊ qua. c. pe. ad idem s̄. e. li. de reſcript. c. ii. cum ſuis concoꝛ.

c ¶ Conciliū. s̄. eo. ti. c. vlti.

d ¶ Impoꝛtuna. s̄. eo. li. de reſcrip. c. vlt. de cōceſ. ꝑben. detestanda. de pe. di. i. impoꝛtuna. in auc̄. ut dif. iu. in ꝑn. ⁊c.

e ¶ Preſumptuoſa. reus eniȝ violate legis habet̄ qui cōtra legē auſus fuerit ſperare qd̄ licitū nō ē. C. ō pe. ho. ſub. l. i. in prin. cōtra legē aūt ē abſqȝ licētia ꝑncipis nouū oꝛdinē uel collegiuȝ inſtituere. ut in pre. c. et. s̄. eo. c. vlti. C. de col. illi. l. i. ⁊. iij. io. an.

f ¶ Repetita. ſic. C. de epi. et cleri. repetita. C. de emen. iuſti. co. l. i. in medio.

g ¶ Habitū. h̄ intellige in pluribus ſimul in eodē collegio habitātibus ⁊ eandē religionē ꝓfitētib⁹. alias ſingularis pſona ſectas nō inueniens ⁊ ſeoꝛſū habitās nouū habitū induere ſibi poſſet. ad h̄. xli. di. parſimoniam.

h ¶ Affatim. i. generalit̄. ſi dicas affatim tunc ſignificabis abunde. Affatim dicēs facū de ſignificabis.

i ¶ Mendicātes. reprobatur mendicitas. xciij. di. diaconi vlt. ſȝ paupertas nō ſit de genere maloꝝ. xv. q. i. illa. in fi.

k ¶ Proceſſerant. de facto.

l ¶ Profeſſio. i. religio uel regula quā profitet̄. vnde qd̄ ſequitur venit expoſitiue ⁊ hec ſunt reperire in minoꝛib⁹. s̄. de exceſ. prela. nimis. ij.

m ¶ Publicū. i. publice faciendū. ad idē. C. de mē. vali. l. vna. li. xi. habēt igit̄ elemoſynas querere vñ viuāt. q̄ certos redditus uel poſſeſſiōes nō habēt vnde ſequitur icerta mendicitas.

n ¶ Subſidere. alias ſubſiſtere. io. an.

o ¶ Si velint. q̄ſi ad religionē aliā trāſire poterūt. ut in fi. c. dicit̄ ad ſeculū nō poterūt redire ſm̄ guil. ad h̄. s̄. ti. ij. nō ſolū. ⁊. c. cōſtitutionem.

p ¶ Admittāt. ⁊ ſic deſinēt in ſeipis. in auc̄. ut deter. ſit nu. cle. §. ſancimus igit̄. coll'a. i.

q ¶ Domū. veterē eccleſiā bene poterunt reficere. s̄. de iudei. c. iudei. ⁊. c. conſuluit. ⁊ ſi legetur eis domus ut vendāt bene poterūt recipere. ex elemoſynis enim viuere debent quia ex quo nō debet apud eos remanere nō dicit̄ ad eos veniſſe. quia non dicitur verſum. ⁊c̄. ff. de in rem ver. ſi ꝓ patre. ⁊ ſm̄ guil. ⁊ gar.

r ¶ Loca. propbana. de alijs non erat dubiū. s̄. ō re. pmu. mācipia. inſti. de re. di. §. ſac.

s ¶ Oꝛdinarios. nec oꝛdinarij hoc poterunt ſine ſpeciali pape mādato uel licentia per id qd̄. s̄. dixit diſpoſitioni ſe. ap.

t ¶ Receptio. quo ad recipientem: ſed foꝛte ſic quo ad receptum ut aliam laxioꝛem ingredi debeat. ad hoc. s̄. ti. ij. non ſolum. arg. contra de re. eccle. nō alie. hoc conſultiſſimo. §. contractus. Vel dic q̄ ſi hunc tantum oꝛdinē intē

debat profiteri non eſt obligatus alias ſic. ⁊ credetur ei. quia non eſt veriſimi le ꝙ ſit immemor ſue ſalutis. i. q. vii. ſancimus. ſm guil.

a ℂ Ceterorum ſatis videtur ꝙ tantum de mobilibus deberet intelligi. quia talia debent eſſe ſubiecta qualia predicata permittunt. de fi. inſtrumen. inter dilectos. ad fi. ⁊ tales partes in ſubſtitutione fieri intelliguntur quales in inſtitutione preceſſerunt. inſti. de vul. ſubſtit. §. etſi ex diſparibus. ⁊ permiſſo eis manere in ordine. ⁊ ea ſine quib[us] ibi eſſe nõ poſſunt. cum autez interdicatur eis officium predicandi ⁊ reliqua ut ſequitur ð quo viuent. niſi interdum ornaméta ⁊ libros ⁊ ſimilia védant. In cõtrarium videtur: quia verbum ceterorũ omia cõprehendit. ff. de ver. ſig. l. ceterorum. ⁊ per verbũ cetera: in omnibus ſit inſtitutio heredis. ſ. de teſta. rainutiuſ Item verbũ loca comprehendit immobilia. ff. de ver. ſig. locus. ad quid ſequeretur ceterorum ſi immobilia etiã ſola comprehenderet? Et preterea poſſunt ſibi prouidere ordinem exeundo ſm Guil. neceſſaria fuiſſet declaratio. io. an.

b ℂ Sepulturaz. predicare in aliena parrochia non licet niſi licentia habita a rectore. deberet. cum ex iniuncto. abſoluere alienum parrochianum nõ licet ſine proprij ſacerdotis licentia. ſ. de penité. ⁊ re. omnis. nec ipſum ad ſepulturam admittere niſi elegerit. ⁊ tunc parrochiali relinqueť canonica. ſ. de ſepult. c. i. inter ſe autem iſta omnia poterunt exerceř. Si ergo iſti habebant priuilegium ut quoſlibet poſſent ad ſepulturã admittere illud ceſſat. ⁊c.

c ℂ Ordineſ. per hos duos ordines fides illuminata eſt. et dicitur eccleſia exaltata. de exceſ. prelat. nimis.

d ℂ Preceſſit. vnde tangi non debent cum concilium ne nimia. futura reſpiciat ibi: ne quis decetero.

e ℂ Solido. alias ſolito. ⁊ hoc detrahit bonifacius de concilio grego. ſic eniz dicebat littera in ſuo ſtatu volumus permanere donec de ipſis fuerit ordinatum. intendimus ſiquidem. tam de illis ꝙ̃ de reliquis etiam nõ mendicantibus ordinibus prout animarũ ſaluti ⁊ eorum ſtatui expedire videbimus prouidere: hoc eſt deciſum. ⁊ dicebatur ꝙ Grego. nolebat aliquẽ mendicantiuz dimittere niſi predicatores ⁊ minores. de nõ mendicãtibus tres: ciſtertieñ. ⁊ ordinem nigrorum. ⁊ de templarijs ⁊ hoſpitalarijs vnũ ordinem facere.

f ℂ Ad hec. i. preter hec.

g ℂ Totaliter. Nõ nõ idem in toto quo ad totũ qð in parte quo ad partez. totus ergo ordo ſacroꝝ uel cõuentus ipſius ordinis ad alium ordinem uel cõuentum ſe tranſferre nõ poterit. io an.

acquiſitio aut ipſoꝝ ceterorumq[a] bonorum alienatio ualeat: ⁊ nihilominus contrarium facientes ſententiam excõmunicationis incurrant. ℂ Perſonis quoqz ipſoruz ordinũ omnino interdicimus quo ad extraneos predicationis ⁊ audiende cõfeſſionis officium aut etiam ſepulturam[b] ℂ Sane ad predicatorum ⁊ minoruz ordines[c] quos euidenſ ex eis vtilitas eccleſie vniuerſali proueniẽs probibet approbatos preſentem nõ patimur conſtitutionem extendi. ℂ Ceterum heremitaruz ſancti auguſtini ⁊ carmelitarum ordines: quorum inſtitutio dictũ concilium generale preceſſit[d] in ſolido[e] ſtatu uolumus permanere. ℂ Ad hec[f] perſonis ordinum ad quos ꝯſtitutio preſens extenditur tranſcẽdi ad reliquos ordines approbatos licentiam concedimus generalem: ita ꝙ nullus ordo ad alium uel cõuentus ad cõuentum ſe ad loca ſua totaliter[g] trãſferat: ſedis eiuſdem ſuper hoc permiſſione ſpecialiter non obtenta.

Bonifa. octauus.

De capellis monachoꝝ. Rubri.

Preſbyteri[a] qui ad curaz populi per monachos in eorum eccleſijs preſentã

a Preſbyteri. Emanauit ad declarationem decre. ſ. eo. c. i. ⁊ eius qð ibi not. inno. ⁊ hoſti.

b Preſentantur. Preſentationes tales fieri debent a prelato ⁊ conuentu de iure cõmuni. cõſuetudo tamen poteſt cõtrarium inducere. ut. ſ. de his que fi. a prela. ea noſcitur.

c ℂ Ipſis. ſ. epiſcopis. ⁊ ſic nõ pleno iure habent illas cum ad eas nõ ſpectet inſtitutio. de priuile. cum ⁊ plantare.

d ℂ Perpetui. Non eniz beneficia dantur ad tempus. lv. di. precepta. lxx. di. ſanctorum. ⁊ de hoc de fil. preſby. veniens. Sicut eniz matrimoniũ carnale ad tempus non contrahitur: ſic nec ſpirituale. de condi. ap. c. vlti. nec legitimi actus recipiunt diem. j. de regu. iur. actus. nec moribus noſtris expedit: temporales habere filios. ff. de adop. queſitum. papa tamẽ poteſt dare prelaturas ad tempus. ut. vii. q. i. paſtoralis. immutat eniz ſubſtantialia rei. de cõceſ. preben. propoſuit.

e ℂ Conſuetudine. contrariũ not. inno. ⁊ hoſti. in pre. decret. qui dicebant ꝙ ex cõſuetudine preſcripta abbas tales poteſt remouere. ⁊ nota ꝙ cõſuetudo reuocat ſtatuta ſed nõ priuilegia. vnde hoc hodie facere poterũt: qui hoc habent ex priuilegio pape. ſicut de humiliatis fertur.

f ℂ Epiſcopos. intelligas remoueri per epiſcopos quando per vicarios ſuos ad hoc mandatũ habentes remouentur uel per delegatos. ſ. de offi. vi. licet j. de regu. iur. qui per alium.

g ℂ Rationabili. xvii. q. vii. inuentum. lvi. di. ſatis peruerſuz. ⁊ pro leui culpa nõ debet remoueri. ut in pre. c. inuentum. ⁊. lxviij. di. c. i.

a Si laicus. Hic approbatur opinio Damaſi vinc. bar. brix. qui hoc not. xvi. q. vii. nemini. ⁊ innocẽ. ⁊ hoſtiẽ. qui hoc not. ſ. eo. illud. ⁊ reprobatur opinio io. no. in pre. canone ⁊ goff. ⁊ ber. not. ſ. eo. illud. ⁊. c. cura. ⁊ in multis alijs. c.

b ℂ Eidem. ⁊ ſic eccleſia erit patrona ſui ipſius. ſic ⁊ in alijs caſibus cum ſcilicet priuantur patroni iurepatronatus. ſ. eo. tit. quia clerici. de pe. in quibuſdam. cum ſi. Sed pone ꝙ capella eſt vnicuz habens preſbyterum: quiſ preſentabit ibi preſbyterum cũ vacabit? Dico ꝙ ſi nõ eſt alius patronus: epiſcopus prouidebit eccleſie. hoc enĩ dicimus regulare: cum eccleſia patronum nõ habet. per c. xvi. q. vii. omnes baſilice. ⁊. c. ſe.

tur[b] epiſcopiſ ⁊ inſtituunť ab ipſis[c] cũ debeãt eſſe perpetui[d] cõſuetudine[e] uel ſtatuto quouis cõtrario nõ obſtante: ab eiſdem nequeunt eccleſijs niſi per epiſcopos[f] ⁊ ex cauſa rationabili[g] amoueri.

Bonifacius octauus.

De iurepatronatus.

Si laicus[a] iuſpatronatus eccleſie ſibi competẽs eidẽ[b] uel alteri[c] eccleſie ſeu loco religioſo duxerit cõferenduz huiuſmodi collatio: quãuis abſqz aſſenſu epiſcopi facta fuerit efficax eſt cẽſenda[d] ℂ Per prefatam tamen collationẽ iuri epiſcopi: qui eidẽ aſſenſum non prebuit nolumus in aliquo derogari[e] ℂ Uerum lz patronus laicus ad preſentandũ tempus habeat quadrimeſtre[f] dũtaxat: eccleſia tamẽ uel monaſterium cui facta eſt a laico iuris collatõ patronatus tempus habet ſemeſtre[g] ⁊ omino quantũ ad preſentationem pertinet; nõ ut patronus laicus ſz ut patronus debet eccleſiaſticus[h] reputari.

Innocen. iiij.

De cenſibus exactionibus ⁊ procurationibus. Rubrica.

c ℂ Alteri. ſufficit ꝙ redeat ad eccleſiaz. ad idem. ſ. de his que fi. a prela. cum apoſtolica. xvi. q. i. c. vlti. ⁊ res ad ſuaz naturaz redit de facili. xxxv. di. ab exordio. ff. de pact. ſi vnus. §. ꝙ ſi non in totum.

d ℂ Cenſenda. ſ. e. illud. Contrarium videbať per decre. ſ. eo. nullus. vbi dicitur ꝙ nihil eccleſiaſtici iuris ſine cõſenſu epiſcopi tranſfert in eccleſiaz uel monaſterium. ſz excipe iuſpatronatus per predicã decre. illud. uel de ſpiritualibus intendebat prohibere ſed non de ſpiritualibus annexis ſicut ius patronatus. ſ. de iudi. quanto. ſm Hoſti. ſed quia decre. illa eſt in iſto titulo ut faceret ad titulu. ſatis videbatur etiam iuſpatronatus prohibituz concedi ſine auctoritate epiſcopi. ſed ſatis facit ad titulum inquantuz vetat ne patronus donet eccleſiam ſine conſenſu epiſcopi.

e ℂ Derogari. alias derogaretur ſi aſſenſum prebuiſſet ſm formam quam habes. ſ. de dona. paſtoralis.

f ℂ Quadrimeſtre. Non habebamus olim de hoc ita expreſſum textum: ſed ita ſeruabamus per decret. ſ. eo. c. iij. ⁊. c. cum propter. que tamen hoc expreſſe non dicebant. habebamus glo. ſ. de offi. ordi. cum vos.

g ℂ Semeſtre. de conceſ. preben. c. ij. ⁊ ſic nota ꝙ qui in ius alterius ſuccedit non vtitur eodem iure cõtra regulam. j. de regu. iur. is qui in ius. ⁊. ff. eo. ti. qui in ius. ⁊ eſt hoc ideo: quia ex quo res facta eſt eccleſiaſtica: eccleſiaſtico debet iure cenſeri. Et idem dicebatur olim per decre. de preben. dilectus. vlti. ⁊ per ea que ibi not. ſic eſt etiaz videre in cõuentionibus: vbi ex perſona ſucceſſoris forus mutatur ut in predicta regula dixi. ⁊ bene facit hec decret. ad queſtionem de excõmunicato qui donãdo ceſſit alteri actiones ſibi cõpetentes: an ille cui facta eſt ceſſio poſſit illo excõicato manente illas intentare? ⁊ terminauit bar. brix. in queſtione veneriali. quidaz cũ eſſet. ſm Tan. ꝙ ſic. quia illud vicium excõmunicationis perſone adherens ad ſucceſſorem nõ tranſit per. l. ff. de diuer. ⁊ tempo. preſcrip. l. an vicium. C. de acqui. poſ. l. vicia. ⁊ idem Guil. in ſpec. de procu. §. vlti. circa prin. ⁊ ad hoc optime facit. ſ. qui ma. accu. poſſ. cum in tua. in fi. arg. contra. ſ. de teſti. licet ex quadam. ſed illud inteſte ut ibi no. itẽ ꝯtra. ſ. e. li. de deci. c. ij. in fi. vbi ſoluiť in vlt. glo.

h ℂ Eccleſiaſticus. vñ legatus poſſet ꝯferre. ſ. e. cũ dilectus. nõ poterũt variare. ſ. e. paſtoralis. priuať ſi pſentauit indignũ. qð dic ut not. ſ. de offi. or. cũ vos. Quid dices ſi eccleſia ⁊ patronus laic[us] ſimul habẽt pñtare: nũquid habebũt. vi. menſes uel quatuor tantuz uel alter ſex uel alter quattuor? dico ꝙ habebũt ſex mẽſes ita ꝙ ratõne cõionis priuilegiũ eccleſie tranſeat ad laicũ ad inſtar eius qð dicimus de eo qui habet rem cõem cuz pupillo. ff. quẽad. ſer. amit. l. ſi cõmunẽ. ita ꝙ per eccleſiam cõſequetur quod per ſe cõſequi nõ poſſet. ſi. ſ. de conceſ. preben. c. penulti.

a Romana. Jn prima parte dicitur quomodo ⁊ quando ar‑chiepiſcopus poſſit ſuam prouinciã viſitare. Jn ſecun‑da parte que incipit ibi ſane. dicit quid in viſitando face‑re debeat: ⁊ que crimina punire poſſit. Jn tertia que in‑cipit procurationes. dicit quõ ⁊ in quibus rebus ꝓcurationeꝫ reci‑pere debeat.

b ¶ Viſitare. per ſe uel ꝑ aliū cuꝫ per ſe id nõ põt. ſ. de offi. or. inter cetera. x. q. i. epum. ⁊ quõ tunc debeat ſolui ꝓcuratio: dic ut. ſ. e. li. de offi. or. ſi epus.

c ¶ Prius. a capite ē edenda ratio. ff. de eden. l. argentari⁹. ⁊ qui alios corrigit prius corrigat ſe et ſuos. iii. q. vii. iudi‑cet. de ſta. reg. ca q̃. §. ſi vo. vbi de hoc.

d ¶ Plene. ita ꝙ nul‑la parrochia rema‑neat nõ viſitata dū‑modo cõmode viſi‑tari poſſit ⁊ viſitatõ‑nis cã ſubſit. ⁊ ſunt hec redigēda ad bo‑ni viri arbitriū. ſed nūquid ſufficiet ſy‑nodū conuocare ⁊ plene acquirere. vi‑ꝙ ſic. j. õ accu. ſicut olim. xviii. diſ. quo‑niam. ſed dic cõtra quoniam in taꝫ bre‑ui tempore non poſ‑ſet ſingulorū inqui‑ſitio fieri. tum quia ibi nõ cõueniūt oēs clerici ⁊ laici q̇ ſunt viſitandi ut. j. patet tum q: ſubijciēda ē res oculis et pſone pñtia multū opera‑tur. ff. fini. re. ſi irru‑ptione. ſ. de offi. de le. c. vlt.

e ¶ Minor. ad hoc de ap. de appellatõ‑nibuſ. cū ſuis ꝯcor. de ꝓben. maiorib⁹.

f ¶ Difficultate. forte ꝓpter niueſ uel gla‑cies uel aliud conſi‑mile. de ecc. edi. ad audientiam. ff. ſiqs caut. l. ii. §. ſiquis in iudicio.

Romana[a] eccleſia: ⁊ infra ſtatuimus: ut quilibet ar‑chiepiſcopus ſuã uolens viſitare[b] ꝓuinciaꝫ prius[c] eccleſie ſue capitulum ac ciuitatem ⁊ dioceſim propriã plene[d] viſitare ꝓcuret: nec ſit ſolum erga maiorū ſed etiã minorum[e] eccleſiaruꝫ nec circa clericoꝝ tantū ſed etiã popu‑lorum viſitationem intentus. ¶ Et ſi cõmode uel abſq₃ difficultate[f] ac‑cedere[g] ad vnãquãq₃ non poterit: de pluribus locis ad vnum cõgru‑um[h] clericos ⁊ laicos[i] ſtudeat ꝯuo‑care ne in illis viſitatio poſtponat̃. ¶ Deinde liceat ei per totã ꝓuin‑ciã[k] uel eius partem uiſitationis of‑ficiū exercere: ciuitates ⁊ dioceſes ſuffraganeos ſuos ⁊ eoꝝ ſubditos cathedralium ⁊ aliarum eccleſiaꝝ capitula ⁊ monaſteria eccleſias ⁊ a‑lia religioſa ⁊ pia[l] loca cleros ⁊ po‑pulos[m] libere[n] uiſitando: ac ꝓcura‑tiones a locis tantū recipere viſita‑tis[o]. ¶ Ex quo tñ aliquã de ipſis dio‑ceſibus uiſitare ceperit[p] nūquã po‑ſtea ſiue totã (ſiue partē eius uiſita‑uerit) reuertat̃ cauſa uiſitatiõis ad illã priuſquã oēs relique ipſius ꝓ‑uincie dioceſes in toto uel in par‑te quas ſecure uiſitar̃ poterit ⁊ ſua[q] denuo fuerint uiſitate. ¶ Quod ſi forte eadeꝫ dioceſis uel aliqua ibi eccleſia plus alijs indiguerit uiſita‑ri: tunc aliaꝝ uiſitatione intermiſſa redeat ad eandē: ſi a loci dioceſano requiſitus[r] extiterit. uel de omniū aut maioris partis epiſcopoꝝ eiuſ‑dē ꝓuincie ꝓceſſerit cõſilio ⁊ aſſen‑ſu: ad quod ijdē ſe pronos exhibe‑ant: ne aiarū profectus aliquaten⁹ negligat̃. Si võ malicioſe[s] in his difficultatē adhiburint: archiepus

g ¶ Accedere. p₃ ḡ ꝙ ire tenet̃. nec ſufficit ad ſuã eccleſiã cõuocare.

h ¶ Congruū. i. honeſtum ⁊ cõmunē prout erit poſſibile. ſ. de fide inſtru. accepimus. j. de priuile. cum perſone.

i ¶ Laicos. nunquid populus ꝓcurabit: nõ ut no. io. x. q. i. placuit. ⁊ ſic eſt conſuetudo.

k ¶ Prouinciam. hoc intellexit her. verum ſi ſuffraganei erūt negli‑gentes alias ſecus. ſed dic cõtra ut. j. e. c. vlt.

l ¶ Pia loca. hoſpitalia xenodochia ⁊ huiuſmodi.

m ¶ Et populos. nõ ſimul ſed ſeparatim cum taliū vita ſit ſeparata xii. q. i. duo. nec ꝯmiſcuis actibus officia ſunt turbãda. C. de teſta. cõſulta. ⁊ melius ꝓcedit inquiſitio quando fit ſigillatim. de accu. in‑quiſitionis. §. tertie. ⁊ hoc verū ſi qualitas negocij hoc expoſcit ali‑as in genere fiat inquiſitio. j. eo. §. ſane.

n ¶ Libere. ſ. ꝯtradictione pſcriptione uel appellatione nõ ob. de p̃‑ſcrip. cum ex officij. ⁊ c. accedentes. j. eo. c. vlti.

o ¶ Viſitatis. loca intelligo viſitata ſiue ſint illa que perſonaliter vi‑ſitat ſiue illa que ad viſitationē cõuocat. ſ. ꝓxi. rñſo. in fi.

p ¶ Ceperit. caueat ꝙ compleat. alias in illa viſitatione non pote‑rit reuerti ut ſequitur.

q ¶ Sua denuo. ut ſic ſm modū ſupi⁹ dictū viſitatiõeꝫ ſcdaꝫ icipiat.

¶ Requiſitus. ergo nõ aliter cū per exitum renunciauerit viſitatõ‑ni illius anni niſi in caſu qui ſequitur. ſi autē maior pars epiſcopo‑rū prouincie cõſentiret ipſum reuerti: ⁊ dioč. epiſcopus cõtradice‑ret adhuc reuertetur archiepus ut ſequitur.

s ¶ Malicioſe. qui allegat fraudē ꝓbare d₃ illã. ff. de ꝓba. quotiēs. §. q̇ dolo. ſed eo ꝙ indigentia eſt notoria fraus pſumit̃. ad hoc. ſ. de renū. c. ij.

t ¶ Conſilio. in conſilio qd annuatim facere debet. de accuſa. ſicut oliꝫ. nec di‑cit hic de aſſenſu. ut. ſ. ꝓxi. reſponſo. quia ſiue concordent ſiue diſcordent h̃ diffinire ad ipſum pertinet ut ſequitur. ad hoc de arbi. cum olim.

licentiã ſuper hoc a ſe. ap. poſtulet cõfidenter. ¶ Poſtquã aūt ſemel oēs prouincie ſue dioceſes uiſitaue‑rit licitū ſit ei poſteaq₃ (prius tñ ſuf‑fraganeoꝝ ſuorum requiſito conſi‑lio[t] ⁊ ipſius[u] diffinitiõe[x] ſup hoc ha‑bita corã eis que in ſcriptis[y] redigi uolumus ut poſſint alijs eſſe nota: (viſitationē per eandem reiterare ꝓ‑uinciã iuxta modum ſuperius an‑notatū: etiam ſi non interueniat in hoc ſuffraganeoruꝫ ipſorum aſſen‑ſus illam ſemper prouidentiã ad‑hibēdo: ut in poſterioribus viſita‑tionibus illas eccleſias eoſq₃ cle‑ros ⁊ populos prius viſitet qui nõ fuerãt ab eo in priorib⁹ viſitati[z]: ni‑ſi magis ſit alijs uiſitatõis officiuꝫ oportunū. ¶ Sane huiuſmodi in‑penſurus officiū prepoſito verbo dei querat de uita ⁊ ꝯuerſatõne mi‑niſtrãtiū i eccleſijs ⁊ locis alijs di‑uio cultui deputatiſ: ac ceteris que ad officiū ipſum ſpectant abſq₃ co‑actione[&] ⁊ exactione qualibet iura‑mēti ad ipſoꝝ emendationē ꝑ ſalu‑bria monita nunc leuia nūc aſpera iuxta datam ſibi a deo prudentiam diligēter intendens. ¶ Quod ſi de aliquibus[9] orta fuerit infamia ꝯtra eos: ordinarijs ipſoꝝ ut ſuper his ſolēniter inquirant denunciet ſi vi‑derit expedire. ¶ Notoria võ cri‑mina que examinatione nõ egeant cum ſuper his merito notari poſſit ordinariorū negligentia[ꝝ] eorundē libere corrigat penã pro illis debi‑tam[a] infligendo. ¶ Procuratiões aūt recipiat ſm ꝙ eſt in canonib⁹[b] conſtitutum: nullam tamen pecuni‑am ipſe uel aliquis de ſua familia: occaſione alicuius officij aut con‑ſuetudinis ſeu quolib₃ alio modo

u ¶ Ipſius. ſ. archiepiſcopi.

x ¶ Diffinitione. dicit Jnno. ꝙ hoc mõ fiet diffinitio. diffi‑nimus per nos ꝓcedendum ad viſitationeꝫ prouincie no‑ſtre. ⁊ dixit ꝙ a tali diffinitio‑ne cum ſit ſuper executione officij ſui nõ poterit appella‑ri. de offi. or. irrefragabili.

y ¶ Jn ſcriptis. Nota caſum in quo ſcriptura requirit̃. Ali⁹ cuꝫ queritur de antiquiſſimo facto qd teſtibus ꝓbari non poteſt. ff. de ꝓba. cenſus. de preſcrip. ad audientiã. de ꝓ‑ba. cum cauſaꝫ. Tertius in p̃‑uileg. ſ. õ priui. porro. Quar‑tus in dimiſſorijs. lxx. di. ex‑traneo. Quintus in redeūte ab hereſi. i. q. vii. ſaluberrimū. Sextus in ꝓfitente. xxvii. q. i. omnes femine. Septim⁹ in electione. de elec. quia ꝓpter. Octauus in emphitheoſi. C. de iur. emphi. l. i. Nonus in alienatione rei eccleſiaſtice. xii. q. ii. ſine. x. q. ii. hoc ius. õ his que fi. a p̃lat. c. i. Decim⁹ quando appellatur ab inter‑locutoria. ſ. eo. li. de app. cor‑di. Undecimus. quando qs variat circa procuratorem cõ‑ſtitutum. ſ. de procura. c. i. Duodecimus quando hoc a‑gitur uel nõ valeat cõtractus niſi in ſcriptis redactus ſit. ſ. de pac. c. ij. C. de fi. inſtru. cõ‑tractus. j. de regu. iur. contra‑ctus. Tertiuſdecimus in ſen‑tentia excõmunicationis. Quartuſdecimus in requiſi‑tione tranſcripti ſententie ex‑cõmunicationis. j. e. li. de ſen‑ten. excõ. cum medicalis. Quintuſdecimus in caſu. ſ. eo. li. de elec. ut circa. Sextuſ‑decimus in caſu. ſ. de offi. or‑di. ſi canonici. eo. libro. Deci‑muſſeptimus in caſu. ſ. eo. li. de electi. fundamenta. Deci‑muſoctauus. in donatione q̃ excedit quingentos aureos. C. de dona. ſi quis argentū. Decimuſnonus ſm quoſdam in fideiuſſore. C. de fideiuſſo. l. penul. Viceſi‑mus in minore iurante ſe maioreꝫ. C. ſi minor maior. ſe dix. l. iij. Viceſimuſ primus ſi pactum fiat cum aduocato de re immobili ſibi danda. C. de ſuf. l. vna. ij. reſponſo. Xxij. in ſolutione debiti in inſtrumento publico cõtenti. C. de teſti. l. teſtiū. auc. rogati. Xxiij. ſiquis cauit de debito in ſcriptis ex cauſa ꝯcedēti ⁊ vult ꝓbare. C. de nõ nu. pe. ḡnaliter. Xxiiij. i teſtamēto in ſcriptis redigēdo. C. qui teſta. fa. poſ. hac ꝯſultiſſima. §. hac cū hūana. Xxv. in lega‑to pape. de of. dele. cū in iure. C. de mã. p̃n. l. vna. Xxvi. in libello criali uel ci‑uili. ſ. de libel. ob. c. i. ij. q. i. legū. Xxvij. in caſu. ſ. de tēpo. or. c. i. ii. q. i. legum. Xxviii. in diffinitinis. ſ. eo. li. de re iudi. c. vlt. Et l₃ in ſup̃dictis requirit̃ ſcri‑ptura nõ tñ de neceſſitate in omnibus. alias autē regulariter inſtrumentis ⁊ teſtibus ꝓbari poteſt. ſ. de fide inſtru. cum ioannes. fit tamen probatio leui‑us facilius ⁊ ſecurius per ſcripturã. ff. de pig. l. contrahitur.

z ¶ Viſitati. pſumuntur enim magis indigere. ⁊ ideo ſunt primitus viſitan‑di. ſ. in. §. ꝙ ſi forte.

& ¶ Coactione. a principio nõ exigetur iuramentū per qd occultū ꝓdere cõ‑ſtringatur ex quo tñ ſine iuramento referuntur aliqua corrigenda poterit in‑quiſitor ſuper his exigere iuramentum.

9 ¶ Aliquibus. de quibus interrogati de plano nil dicūt. ⁊ tūc denūciabunt epis ut inquirant ſm formam decre. de accu. qualiter. ij.

ꝝ ¶ Negligentiam. xviii. di. peruenit.

a ¶ Debitam. ſ. ſtatutam in iure niſi ex cauſa fieret cõmutatio. alias arbitra‑ria infligatur. ſ. de offi. dele. de cauſis.

b ¶ Canonibus. x. q. iij. relatū. ſ. eo. cū apoſtolus. ⁊ c. ſopite. ⁊ c. cum nuper.

c ¶ Officij. ſcriptoris ſigillatoris ⁊ ſimilium officiorum.

a ¶ Liberetur. additur pena. j. c. ꝓximo.
b ¶ Alijs. ſ. archidiaconis ⁊ plebanis. ſ. eo. cum apoſtolus.
c ¶ Saluis. ad hoc. ſ. de ſta. mo. in ſingulis.
d ¶ Exigit peruerſoꝝ. quia decre. Inno. iiij. ſ. ꝓxi. nõ bñ ſeruabaᷣ in illo. c. quo preceperat procurationes in victualibus nõ in pecunia recipi: ⁊ nõ recipi munera nec etiam ꝓcurationes in victualibus a locis nõ viſitatis illaꝫ ꝯfirmat penas adijciens. ⁊ bene dixit exigit. q᷑ magna ratio ſuadet ob maleficia penas ſolui. ff. ð fideiuſſo. ſi a reo. §. id quod. ⁊ fuerũt ſumpta hec verba ex auc̃. de depo. §. ſed ne ꝑ hãc. colla. vi.
e ¶ Audacia. in mala parte ponitur. ſic. iiij. di. facte. C. ð ſepult. vio. pergit. audacia quãdoqꝫ poniᷣ in bona. ut. viij. q. i. audacter. C. de iudi. reꝫ nõ nouã. in fi.
f ¶ Imponamus. ut quos dei timor ⁊c̃. de vit. ⁊ ho. cleri. ut clericoꝝ. lxxxij. di. plurimos Et dicit papa cohibeãtur de inceps manus temerarie formidie vltõis quos dei uel noſtra reuerentia nõ coercet. j. de. pe. felicis. §. in premiſſis.
g ¶ Cõſtitutionẽ. ſ. c. ꝓxi. §. i. ⁊. §. ꝓcurationes. vbi tria ſtatuta erant que hic cõfirmanᷣ appoſita pena. primũ ꝙ procuratio recipiaᷣ ſolũ a locis viſitatis. ſecundũ ꝙ ſoluꝫ in victualibus. tertiũ ꝙ viſitantes uel familiareſ munera nõ recipiãt.
h ¶ Preterire. maledictionis penã ibi appoſitã nõ curãtes nec excuſanᷣ q᷑ multi. q᷑ nõ minus ardebũt qui cum multis ardebũt. ij. q. i. multi. i fi.
i ¶ Statuentes. qð. ſ. c. ꝓxi. in archiepiſcopis dictuꝫ erat hic ad omẽs extenditur quibus competit viſitare.
k ¶ Viſitatõis. in alijs q̃ ꝓcurationibus que debenᷣ legatis uel nũcijs ap. ſe.. uel que debenᷣ ratiõe cõſuetudinis: uel ratione pacti in fundatione uel cõſecratõe appoſiti nõ habent locũ he decre. de quibus habes. ſ. e. q̃to. ⁊. c. ꝓcurationes. ⁊. c. cũ nuper. ⁊. xviij. q. ij. eleutherius.
l ¶ Exigere. i. ab inuito extorquere. ff. de leg. iij. fideicommiſſa. §. ſi rem.
m ¶ Pecuniã. ſm inno. hoſti. guil. ⁊ gar. pro vecturis ⁊ ferraturis equorũ ſi indigeant: pecuniam exigere poſſunt.

carum nomine: ſed in victualibus expẽſas tantũ recipiat moderatas. ¶ Caueat inſuper ne ipſe uel quiſquã ſuorum aliquod munus quodcunqꝫ ſit ⁊ qualitercũqꝫ offeratur preſumat recipere: ut non que ſua ſunt videatur querere ſed que ieſu chriſti. ꝙ ſi fuerit cõtra preſumptũ recipiens maledictionem incurrat a qua nunquã niſi dupluꝫ reſtituat liberetur[a]. volumus enim in his fraudem quãliber penitus euitari. ¶ Hanc autẽ uiſitandi formam ab vniuerſis etiam epiſcopis alijſqꝫ[b] prelatis ordinario iure ſuos ſubiectos viſitãtibus plene obſuari precipim⁹: saluis[c] ſup hoc rõnabilib⁹ ⁊ approbatis religioſoruꝫ ꝯſuetudinibus ⁊ regularibus inſtitutis.

Gregori⁹. x. in generali concilio lugdunẽ.

Exigit peruerſorum[d] audacia[e] ut non ſimus ſola delictorum prohibitione contenti: ſed etiã penam delinquẽtibus imponamus[f]: conſtitutionem[g] itaqꝫ felicis recordationis Innocẽ. pape quarti predeceſſoris noſtri editam ſuper nõ recipiendis in pecunia procurationibus ac ſuper receptione munerꝫ viſitantibus eorũqꝫ familiaribus interdicta: quam multorum fertur temeritas preterire[h] volentes inuiolabiliter obſeruari eam decernimus pene adiectione iuuandam Statuentes[i]: ut vniuerſi ⁊ ſinguli qui ob procurationem ſibi ratõne viſitationis[k] debitam exigere[l] pecuniam[m] uel etiam a volente[n] recipere: aut alias cõſtitutionem ipſaꝫ recipiendo munera[o]: ſiue uiſitationis officio[p] nõ impenſo[q] ꝓcurationem in victualibus aut aliquid aliud[r] ꝓcuratõnis occaſione violare preſumpſerint duplum[s] eius quod receperit eccleſie a qua id receptũ fuerit infra menſem reddere tene-

n ¶ Volente qð dic ut. j. c. ꝓxi. Nõ caſum ſpecialẽ in quo pariſicanᷣ iſta duo exigere ⁊ a volẽte recipere. ſic. ſ. de reſcrip. ſtatutũ. §. inſuper. cũ. §. ſe. ſic. C. li. xij. publice leticie uel conſulũ nũcia. l. vna. in fi. cũ alias ſepe ſit licitũ recipere qð nõ licet exigere. xviij. di. de eulogijs. de ſimo. dilectus. ff. de va. ⁊ ex̃ or. cogni. l. i. §. eſt quidem.
o ¶ Munera. cõſulte facit viſitãs ſi ab omni munere ſe abſtinet. i. q. i. ſunt nõ nulli. ⁊. ſ. e. ti. c. ꝓxi. §. pe. credit tñ gar. ꝙ ſi modicũ eſculentũ uel poculentũ recipiat ꝙ nõ ſit veriſimile ꝙ aliquẽ moueat: uel donantẽ pauperiorẽ faciat: nõ hꝫ locũ pena. ar. de ſimo. ⁊ ſi qõnes. ff. de off. preſi. l. plebiſcito. q᷑ talia nõ trahunᷣ ad munera. ff. de offi. ꝓcon. l. ſolent. ad fi.. ad hoc. ſ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. vlti. ſ. eo. li. de reſcrip. ſtatutum. §. inſuper.
p ¶ Officio. qð q̃liter exerceri debeat colligiᷣ. x. q. i. placuit. ſ. c. ꝓxi. §. ſane.
q ¶ Nõ impẽſo. ille cui ex ordinaria ptãte ꝯpetit viſitare ipedit⁹ ꝑ aliũ viſitare põt ⁊ ille viſitãs ꝓcurabiᷣ nõ ille q ꝯmiſit. qð dic ut. ſ. ð of. or. ſi epis. e. li.
r ¶ Aliud. xiiij. q. iij. pleriqꝫ. de ſimo. intantum.
s ¶ Duplũ. xxiii. q. i. militare. xviij. di. quoniã. i. q. i. cõcuſſionis. ⁊. l. ſeq.
t ¶ Teneantur. ſaluo eo quod dicitur. j. c. ꝓxi. ⁊ tenetur etiam familia de eo quod percepit ⁊ ipſe epiſcopus tenetur de facto ipſorum. lxxxvi. di. an putatis. ſ. eo. li. de elec. generali. §. vlti.

t ¶ Extunc. elapſo menſe.
u ¶ Interdictũ. nouerint qð eſt. j. a tali pena incipit cũ iſtis maioribus. ut. ſ. e. li. de of. dele. c. ij. ⁊ ſi durãte inᷣdicto iſti moriantᷣ nõ ſepeliunᷣ in cimiterio. ⁊ ſi interi celebrent in eccleſia in ſuo officio ſicut prius irregulares efficiunᷣ. ut. j. de ſen. ex. is cui.

antur[t]. Alioquin extunc[t] patriarche archiepiſcopi epiſcopi dupluꝫ ipſum vltra predictum tempus reſtituere differentes ingreſſum ſibi eccleſie ſentiant interdictum[u]. inferiores[x] uero ab officio uel beneficio nouerint ſe ſuſpenſos[y]: quouſqꝫ[z] de duplo huiuſmõi grauatis eccleſijs plenariam ſatiſfactionem impendant: nulla eis in hoc dantium remiſſione liberalitate ſeu gratia valitura[ꝛ].

Bonifacius. viij.

Felicis[a] recordatõnis Gregorius papa. x. pre. noſter prohibuit in concilio lugdunẽ.[b] ne aliqui[c] ob procurationem ſibi ratiõe viſitationis debitam exigere[d] pecuniam preſumerent: uel etiam recipere a volente[e]. ¶ Verum quoniam rerum experiẽtia[f] nos inſtruxit: ex hoc taꝫ perſonis viſitãtib⁹ quã locis ⁊ eccleſijs viſitatis multa incommodorum diſpendia[g] ꝓuenire: cõcedimus[h] ut patriarche archiepiſcopi epiſcopi: ⁊ alij quibus ex officio[i] competit viſitare: a uolentibus eccleſiarum ⁊ locorũ uiſitatorum rectoribus ſeu perſonis pecuniam licite recipere ualeant pro ſumptibus moderatis faciendis in uictualibus diebus quibus uiſitationis officiũ perſonaliter exercebunt. ¶ Adijcientes ꝙ nõ licet viſitanti: niſi vnam ꝓcurationem recipere vna die ſiue vnuꝫ locum ſolum uiſitauerit ſiue plura etiã ſi locus quilibet viſitatus ab illo ſufficeᷣ ad ꝓcurationẽ integrã ꝑſoluẽdã[k] cũ eidẽ ſufficere debeat ut tẽporalia metat a locis perſonaliter uiſitatis pro diebus quibus eis ſpiritualia ſubminiſtrat. Cetera vͦ in eiuſdẽ predeceſſoris cõſtitutione cõtenta in ſuo uolumus robore perdurare.

Idem.

x ¶ Inferiores. ⁊ ſic magis punitur minor q̃ maior. ð quo dic ut. xl. di. homo chriſtianus. ⁊. ſ. de iureiu. cum quidã.
y ¶ Suſpenſos. ſi interim celebrẽt ut ꝑius ſunt irregulareſ nec poterunt ab alio q̃ a papa abſolui. ſ. de re iudi. cuꝫ eterni. j. de ſen. ex. cũ medicinalis.
z ¶ Quouſqꝫ. ergo facta reſtitutiõe ſtatim ſunt abſoluti ſine alia ſentẽtia. lxxxi. di. ſiqui. cuꝫ ſuis ꝯcor. de ſpõ. nõ eſt.
ꝛ ¶ Valitura. Nota caſuꝫ: vbi rem meã uel mihi debitã remittere nõ poſſum lꝫ nil ſit tam naturale q̃ volũtate domini rem ſuã in aliuꝫ trãſferri. inſti. ð re. di. §. per traditionẽ ⁊ de hoc dic ut dixi ſ. e. li. de reſcrip. ſtatutũ. §. ſiqd autem.
a ¶ Felicis. ortum habuit ab his que not. guil. ſ. c. ꝓxi. vbi dicebat ſe a dño greg. audiuiſſe de mente ſua fuiſſe qð hic ſtatuiᷣ.
b ¶ Lugduñ. ſ. c. ꝓximo.
c ¶ Aliqui. Inn. iij. in archiepis ꝓhibuerat ꝑncipaliᷣ ⁊ demũ ad oẽs extenderat. ſ. c. i.
d ¶ Exigere. circa h nil corrigiᷣ uel mutatur.
e ¶ A volẽte. hoc eſt quod infra recipit mutationem.
f ¶ Experientia. ſic ſ. e. li. de elec. q̃ ſit. cũ ſuis cõcor.
g ¶ Diſpendia. preſbyter ruralis qui ñ habet niſi vnũ gauſape: forte ſine manutergio ⁊ vnicum lectulũ quomodo procurabit ⁊ hoſpitabit epũm cum nec forte domus ſufficiat. poſito ꝙ abũdarent reliqua ⁊ eps quomodo in vili domo manebit? vtilis ergo fuit hec cõſtitutio que tollit hec diſpendia.
h ¶ Cõcedim⁹. o. ꝛuolauit ad. a. i. extremitas ad ꝑncipiũ. xxxv. di. ab exordio. Olim eni ab his qui ꝓcuratiõeꝫ victualiũ parare debebãt inuitis ꝓcuratio in pecunia exigi nõ poterat. x. q. i. relata. ſꝫ a volẽtib⁹ bñ poterat in pecunia recipi ⁊ certa ſumma taxari. x. q. iij. relatũ. idem eſt hodie ꝑ hanc decre. ⁊ eſt equiſſimũ. ut dixi in ꝓxi. glo.
i ¶ Officio. ſatis hoc locũ habere nõ ſolũ in ordinario officio ſꝫ etiam delegatõis: cũ vtrobiqꝫ eadẽ ſit ratio. nõ ob. qð. j. diciᷣ perſonaliter. q᷑ intelligo ꝙ cũ perſonaliter viſitant pro ſuis victualib⁹ a viſitatis pecuniã recipiant: cum aũt per alios nõ ipſi ſꝫ illi victualia uel pecuniã pro eis recipiẽt. ut. ſ. de of. or. ſi epiſcopus.
k ¶ Perſoluendã. alias eni poſſet totã ciuitatẽ vna die viſitare ⁊ tot ꝓcurationes recipe quot ibi eſſent eccleſie qð eẽt abſurdũ. numerus q̃ ꝓcurationũ nõ excedat numerũ dierũ. ſ. eo. ꝓcurationes.
l ¶ Cetera vͦ. ſ. circa exactiones ſtatuta ⁊ circa ꝓcurationes etiaꝫ in victualibus nõ recipiẽdis a locis nõ viſitatis ⁊ circa munera nõ recipienda a viſitãtibus uel eoꝝ famulis cũ penis ſupius ſtatutis.

a Quanq̄. ſi vniuerſitas uel ſingularis pſona eccleſias uel eccle ſiaſticas pſonas ꝯpulerit ſoluere pedagia uel guidagia uel exactiones pro rebus ſuis q̄s cauſa negociationis nō deferūt uel pro pſonis ſingulares ſunt excōicati ⁊ vniuerſitas interdicta. nec prodeſt ꝯria cōſuetudo. Cle. hoc addit. ꝙ dioceſani quibus cōſtat aliquos has ſnias incidiſſe illos publicare debēt ⁊ ipas ſententias facere obſeruari.c.ti. preſenti.

b Pedagioꝝ. quid ſint guidagia: ⁊ qd pedagia vide.ſ. de verb.ſig. ſuper quibuſdam.

c Canonico. pre. decre. ſup q̄buſdā.

d Ciuili. C. noua vec.inſtit.nō poſ.l. ab eccleſijs. C. d ſacroſan.ec.l. placet.

e Maioris.ſ. q̄ ſi exigant a laicis.

f Ipſarū.ſ. eccleſiarū ⁊ eccleſiaſticarum perſonarū. nā res clericoꝝ eodez priuilegio gaudent quo res eccleſiarū ut.xvi.q.i.ſimiliter ⁊ rationem ibi not. io.⁊ hoſ.ſ.de pign. ex litteris.in gl.pe. nec eſt illud vniuerſaliter verū ut no. io.xvi.q.iij.c.i.

g Humano. poſitiuo ut dictū eſt.ſ.

h Diuino. legitur Gen.xlvii.ultra mediū. Subiecit Joſeph oēm terrā egypti pharaoni ⁊ cunctos populos ei⁹ a nouiſſimiſ terminiſ egypti vſq; ad fineſ eius pter terram ſacerdotum.⁊ ſequit ſic. Ex eo tempore vſq; ad preſentem diez in vniuerſa terra egypti quinta ps regibus ſoluitur.et factum eſt quaſi in legem preter terraz ſacerdotalez: que libera ab hac cōditione fuit. Item eſdre.vij.vltra mediū. vbi dixit rex Adageij ſuis miniſtris. vobis quoq; notum facimus de vniuerſis ſacerdotibus et leuitis cantoribus ⁊ ianitoribus ⁊ miniſtris domus dei ut vectigal ⁊ tributum ⁊ annonas nō habeatis poteſtatē imponēdi ſuper eos. ⁊ concordat ad hoc.ſ.de immu.eccle.non minus.

Quanquā[a] pedagiorum[b] exactiones tam iure canonico[c] quaz ciuili[d] regulariter merito ſint damnate: tanto tamen diſtrictius ne ab eccleſijs et perſonis eccleſiaſticis talia exigantur prohiberi oportet: quanto ſi id fiat maioris[e] inde trāſgreſſionis reatus incurritur ⁊ offēſa euidentior comprobatur. Cū igitur eccleſie eccleſiaſticeq; perſone ac res ipſarum[f] nō ſolum iure humano[g]: quinimmo ⁊ diuino[h] a ſecularium perſonarum exactionib⁹ ſint immunes conſtitutionem[i] felicis recordationis alexandri pape quarti predeceſſoris noſtri: qui ſtatuit eccleſiā ⁊ perſonas eccleſiaſticas ad pedagia ⁊ guidagia penituſ non teneri. nec ad exhibenduz uel ſoluendum talia pro rebus ſuis ꝓprijs quas nō cauſa negociādi[k] deferunt uel deferri faciunt ſeu tranſmittunt. Uolentes propter multorum inſolentiam ⁊ abuſum pene adminiculo adiuuare[l]: adijcimus diſtrictius inhibendo contraria cōſuetudine[m] quorūcunq; : que dicēda eſt corruptela verius non obſtāte ut nec collegium[n] nec uniuerſitas nec aliqua etiaz ſingularis perſona cuiuſcunq; ſit dignitatis conditionis aut ſtatus a prefatis eccleſijs aut perſonis pro perſonis ipſis aut reb⁹ predictis[o] talia exigat uel extorqueat ꝑ ſe uel ꝑ aliuz[p] ſuo nomine uel etiā alieno[q] aut eas ad huiuſmōi perſoluenda cōpellat. Qui v̄o cōtra fecerint: ſi perſone fuerint ſingulares[r] excōicationis: ſi aūt collegiū uel uniuerſitas[s] ciuitatis caſtri ſeu loci alteri⁹ cuiuſcunq;: ipſa ciuitas caſtrū uel locus interdicti ſentētias ipſo facto incurrant. nec ab excōicatione huiuſmodi abſolutionē uel interdicti relaxationē obtineāt: donec exacta plenarie reſtituerint ⁊ de tranſgreſſione ſatiſfecerint[t] competenter.

i Conſtitutionem. quam habes.j. de immu.eccle.c.i. ⁊ pro parte eius mentem vide hic deciſam.

k Negociandi. ad hoc de vi.⁊ ho.cle.c.vl. Et nō in his que negociationis cauſa portant̄ nō in ꝓprijs uel his que portant̄ ad vtilitatē fiſci ſoluunt̄ exactiones iſte. C. de vec.⁊ cōmiſ.l.vniuerſi.

l Adiuuare.ſ.eo.exigit.in prin.

m Conſuetudine. ad idem.ſ.eo.romana.§.procuratiōes.ſ.de capel.mo.c.vno.cum ſi.

n Collegiū. ex quib⁹ hec cognoſcant̄ ut no.ſ.de exce.ꝑla.dilecta.

o Predictis. ꝓprijs.ſ.quas cauſa negociationis nō deferūt.

p Alium.j.de reg.iu.qui per alium.

q Alieno.xlvi.di.ſicut nō ſuo.j.de reg.iur.quod alicui.

r Singulares. etiam epī. q2 decre. quia periculoſum. de ſententijs ſuſpenſioſum ⁊ interdicti loquitur.

s Uniuerſitas. in collegiū eni uel vniuerſitatē excōicationis ſentētia ꝓferri nō debet.j.de ſen.ex.romana.§.in vniuerſitatē. vbi de hoc. Et intelligo hoc etiā de vniuerſitate uel collegio eccleſiaſtico. ut.ſ.de pſonis dixi in ꝓxi.glo.⁊ facit.ff. ſi ſerui.vendi.l.altius. et de na.ex lib.ven.c.vno.de deci.q̄uis.

t Satiſfecerint. ad inſtar excōicati pro manifeſta offenſa.ſ. de v̄.ſig.ex parte.i.⁊.c.ſe.j.de ſen.ex.ſolet.⁊.c.venerabilibus.

a Perpetuo. Emanauit ad declarationē decr.ſ.e.romana. ⁊ correctionez eoꝝ que ibi not.hoſ.⁊.ſ.eo.c.nuper.⁊.ſ.de accu.ſicut olim.

b Conſtitutionis.ſ.eo.c.i.

c Negligentes. Contrariū not.hoſ.in predictis locis. ſed aliud eſt viſitare aliud de criminibus inquirere.ut dixi.ſ.c.i.

Idem.

Perpetuo[a] declaramus edicto archiepiſcopum poſſe ſm tenorē cōſtitutionis[b] felicis recordationis Inno.pap..iiij. predeceſſoris noſtri ſup hoc edite ſuā prouintiā uiſitare libere: lȝ nō ſint eius ſuffraganei negligētes[c] ⁊ iterare[d] uiſitationē eandem: ac ꝓcurationes a locis recipere uiſitatis: cōſuetudine: ſiqua forſan ab ipſis ſuffraganeis uel ab alijs[e] allegetur premiſſis[f] cōtraria nō obſtante[g]. Poteſt etiā idem archiepiſcopus dum uiſitat ꝯfeſſiones ſubditorum ſuffraganeoꝝ audire ac abſoluere[h] cōfitentes: ⁊ ipſis penitentias iniūgere ſalutares.[i]

Bonifacius octauus.

d Et iterare. repete ſm conſtitutionē ⁊c̄.qd eſt.ſ.⁊ idem repetas in ꝓxi.ver.

e Alijs. puta ſubditis ſuffraganeorum.

f Premiſſis. viſitationi iterationi ⁊ ꝓcurationi.

g Obſtante. ad idē.ſ.e.ꝓx. cum ſuis concor.

h Abſoluere. Nō caſum in quo archiepus: in ſubditos ſuffraganeoꝝ iuriſdictionez habet. Itē per totā ꝓuinciaz dat litteras indulgentiarum ſ.de pe.⁊ re.noſtro. alios caſus habes.ix.q.iij.in ſumma ſ.de offi.or.paſtoralis.

i Salutares. non nimiū auſteras.xxvi.q.vii.alligant.et in eis imponēdis cōſideret q̄ legūtur de pe.di.v. conſideret.⁊.ſ.de homi.ſic dignū.

De ꝯſecratiōe eccleſie uel altaris.

Si eccleſiam[a] pollui[b] ſanguinis[c]: aut ſeminis[d] effuſione contingat: ipſius cimiterium ſi contiguum[e] ſit eidez cenſetur eſſe pollutum[f]: vnde antequam reconciliatum fuerit: non debet in eo aliquis ſepeliri. ſecus ſi remotum fuerit ab eadē. Non ſic quoq; in caſu ꝯuerſo ſentimus ut uidelicȝ polluto[g] cimiterio: quāuis eccleſie ꝯtiguo debeat eccleſia reputari polluta: ne minus dignū

a Si eccleſiam. Emanauit ad declarationez eoꝝ que not. hoſti.ſ.eo.ti.c.i.ꝓprie eccleſia dicitur ꝯſecrata baſilica nō cōſecrata. de reli.do.c.i. ſȝ cōtra nō conſecrata polluitur. ſȝ aliter recōciliat̄.ſ.eo.c.vlti.

b Pollui. quo ad opinionez hominū qui eā polluūt q̄tū in eis eſt. que eni ſunt ſancta coinquinari nō poſſunt. xv.q.vlt.c.vlt.de coha.cle.⁊ mulie.vſa.⁊ quid firmū erit aut ſtabile ſi ſanctitas icorrupta corrūpatur. C. de epi.⁊ cler. ſi quēq̄.⁊ ob hȝ dico ꝙ ſi pollutio fuerit occulta nō debet recōciliari. Dicūt eni theologi ꝙ ideo recōciliat̄ eccleſia: ut videntes laici eccleſiaz ſic lauari que nō peccauit cogitent intra ſe q̄tum pro lauatione peccatoꝝ laborandum ſit.⁊ ꝓbat̄ hoc iure. q2 eccleſia nō iudicat de occultis.xxxii.di.erubeſcāt.de ſimo.tua nō ob.de adul.ſignificaſti.q2 dico ꝙ adulteriū ibi publicū erat.qd patet ex eo ꝙ adultero indicta fuit purgatio

c Sanguinis. humani ⁊ iniurioſi. vnde ſi occidat̄ canis uel humanus ſanguis caſu effundat̄ eccleſia nō eſt recōciliāda. ⁊ ſi ſine ſanguinis effuſione occidat̄ ibi homo. puta cū terſorio ad collū bene recōciliat̄ ꝓpter criminis horrorē ſm hu. qui no. hoc de cō.di.i.eccleſijs.⁊ eſt caſus.ſ.e.ꝓpoſuiſti. vbi dicit̄ ꝙ ꝓpter homicidia ⁊ vulnera recōciliat̄ eccleſia. nō dicit an in eis fuerit ſanguinis effuſio necne. ⁊ ſi extra eccleſiā vulnerat⁹ ad eccleſiā fugiat ⁊ ibi ſanguinē ſpargat nō recōciliat̄ eccleſia. ſecus ecōtrario uel cū ſanguinē colligit in ſcutella. ſi autē ſupra tectū: pone cū ſagitta homo interficit̄. Dixit ibi hug. ꝙ nō eſt faciēda recōciliatio. q2 extra eccleſiā videtur factū. Sed quid ſi ſanctus vir ibi occidatur nūquid reconciliabit̄ eccleſia: videt̄ ꝙ ſic. q2 iura indiſtincte loquunt̄ ⁊ ſceleratius eſt iuſtuȝ ⁊ ſanctū occidere q̄ iniuſtū.xxiij q.v.ſi nō licet. In cōtrariū videt̄ cum eccleſia ſanctificata ſit nō polluta. ſed hoc verū eſt ex ſanguinis effuſi paſſione. ſed ex ipſius effuſi actione hn̄ polluit̄. iuxta illud. actio diſplicuit paſſio grata fuit. vnde primū teneas. locū tn̄ ſanguinis non lauabunt.

d Seminis. humani non canum.⁊ intelligunt hic quidam de ſemine fornicario. vnde ſi vir cognoſcit vxorem in eccleſia non reconciliabitur. hoc tenet hu. cuius glo. poſuit io. de con.di.i.in eccleſijs. Uin.⁊ gandolphus. Sȝ ipſe io.cōtra. qd veꝝ puto. allegabat.ff.de ſolu.l.ꝙ dicim⁹.⁊ hoc no.xxxi.di.quoniam.lxxiii.di.eccleſijs.xxxiii.q.iiii.apoſtolus. nam multa licita ex loco ſunt illicita.ii.q.vii.accuſatio.de immu.eccle.c.i.

e Contiguū. cōtigua dicuntur quorum extrema ſe contingunt.

f Pollutum. concor.j.de ſenten.excō.ſi ciuitas. vbi idem de eccleſia interdicta diſtinguitur.

g Polluto. ſanguinis uel ſeminis effuſione ut.ſ. uel q2 ibi fuit aliquis excō

municatus ſepultus. ſ.eo.conſuluiſti.
a ❡ Maius.ad ſe trahere videatur quod eſt infra ⁊ hoc eſſe nõ debet.ſ.e.ꝙ in dubijs.ubi de hoc.ad idem.ſ.eo.li.de preben.c.antepenult.
b ❡ Principale.quod eſſe non debet.immo potius econtrario.j.de reg.iu.acceſſorium.cum ſuis concor.
c ❡ Pariete. paries igitur diuiſionem inducit.ad idem.ſ.eo.li.de elec. vbi periculū.§.in eodem.
d ❡ Violatum. Nota ꝙ lꝫ acceſſorium ſequatur principale contiguum: non tamen ſequitur acceſſorium etiam cōtiguum ut hic.multo ergo minus ꝑncipale ſequetur acceſſorium.ut.ſ.ꝓxi.rñſo.
a ❡ Glorioſus.feſta.xij apoſtolorum. quatuor euangeliſtaꝝ ⁊ quattuor doctorum ⁊ cōfeſſorum eccleſie.ſ. gregorij auguſtini ambroſij ⁊ hieronymi ſub officō duplici debēt ſolēniter celebrari.
b ❡ Duodeno.hꝫ dicit propter paulū ⁊ illos qui n̄ fuerūt de numero. hi aūt ſunt.xij. Petrus ioannes iacob⁹ zebedei andreas philippus thomas bartholemeus mathe⁹ iacobus alphei ſimon iudas iacobi ⁊ mathias q fuit in locū iude ſcarioti.
c ❡ Quattuor. marcuꝫ matheum lucam ⁊ ioannem.
d ❡ Sedis. ſolus papa habet nō ſolū certoſ de ſanctis pre alijs extollere ſꝫ etiaꝫ eos canonizare multiplici ratione. Primo qꝛ iſta eſt vna de maioribus cauſis que inter xp̄ianos ꝓponi poſſit. ⁊ ſic ē ad ſe.ap.referenda.de bapt.maiores. Secundo qꝛ miracula attribuunť fidei.hec igiť queſtio cū ſit de fide precipue eſt ad ſedē apoſtolicā referenda xxiiij.q.i.quotiens. Tertio. qꝛ ad papā ſpectat declarare dubia ſcripturaꝝ qui fil.ſint legit.per venerabileꝫ. multo fortius dubia ſanctitatis. qꝛ circa maiora maius periculū vertiť.ideo ⁊c.ſ.de elec. vbi periculuꝫ. Quarto ne ꝓpter multorū epiſcopoꝝ ſimplicitatem populū decipi ꝯtingat ſ.e.ti.c.i.⁊.ij. Quinto ne i infinitū cōtingat ſanctos multiplicari ⁊ ſic deuotionē refrigeſcere ⁊ ſanctitatē vileſcere lxxx.di.epi.videtur tñ ad id contra.ſ. de ferijs.c.vlti. de cōſe.di.iii.c.i.vbi videtur ꝙ epiſcopi hoc poſſint. ſꝫ illud intelligitur de ſanctis iam canonizatis.nō enim omniū feſta vbiqꝫ coluntť.hoc aūt conſequitur ſanctus per canonizationē ꝙ eccleſia pro eo ſolēniter ⁊ pro aliquibus ſolenni⁹ dicit officiū ut hic. Itē inter alios ſanctos in letanijs nominatur ⁊ inuocatur. ⁊ ſi eccleſia in canonizatione erraret qđ nō eſt credenduꝫ.lꝫ accidere poſſet. de ſent. ex.a nobis.ij.nihilominus preceſ in honorē talis accepte ⁊ grate ſunt.per fidem enim chriſti omnia purganť.de coha.cle.⁊ mu.veſtra. Et eſto ꝙ veritas canonizatōis deficiat nō deficit fides.de bap.debitum.de preſby.nō bapti.c.ii.⁊.iii. Dicimus enim ꝙ cuilibet licet in ſecreto alicui defuncto quem ſanctū credit preces porrigere ut pro ipſo ad deū intercedat.lꝫ ſolēnes preces publice emitteť uel ſolenne officiū publice dicere nequeat ut dixerūt in no.⁊ hoſti.ſ.e.ti. Ad canonizanduꝫ autem ſanctos inquirendum eſt an illi de quo canonizando queritur prior vita teſtimoniū prebeat ꝓ laboribus multis morib⁹ caſtis actibus ſtrenuis.lxi.di.miramur. Oportet eniꝫ hoc p̄ſenti teſtificatione p̄dicari ⁊ bone fame p̄conijſ nō taceri.xii.q.ii.quattuor.⁊ maxie queri dꝫ de ſimplicitate ⁊ hūilitate:qꝛ ſupbis de⁹ reſiſtit. hūilib⁹ aūt dat graꝫ. Itē dꝫ queri an in vita pſecutiones paſſus fuerit.vii.q.i. ois qui ⁊.c. ibi adunati. et an paſſus fuerit ex charitate.i.q.i. vide. Querendū etiā eſt de miraculis factis i vita ⁊ p⁹ mortē.⁊ quantū ad hoc ꝙ ſit miraculū quatuor requirunť. Primū ꝙ ex deo nō ex arte ꝯtingat.nec ex diabolo.nā miracula qñqꝫ fiunt ꝑ malos.i.q.i. teneam⁹. ⁊.c. ꝓphetauit. neceſſe eſt eni martyres a deo ipetraſſe q̄ mādāt.l.di. ſiqs. prepoſtera. Scdm ꝙ ſit cōtra naturaꝫ ſicut de v̄ga moyſi: mutata in colubrū. ⁊ de aſina loquente ad balaā.ſ.ð here. cū ex iniūcto. Tertio ꝙ n̄ ſit ex vi uerborum ſꝫ hominis merito id cōtingat. nā panis ⁊ vinū poteſtate ⁊ v̄tute v̄borū trāſubſtantianť in corpus ⁊ ſanguinē.ſ.de cele.miſ.cū marthe.§. q̄ſiuiſti. Quartum ꝙ ſit ad corroborationem fidei. herba eni miniſterio hominis trāſit in vitruꝫ.ſꝫ hꝫ nil ad corroborationeꝫ fidei. ⁊ ideo ad canonizationem niſi hec quattuor cōcurrāt miracula nō ꝓdeſſent hꝫ ſūmiſtaſ qui hoc no.ſ.e.ti.⁊ moderni.ſ.ð teſta. venerabili.
e ❡ Duplici. dicūt q dā officium duplex cū tota ātiphōa dr̄ añ pſalmū ⁊ tota p⁹ pſalmū.cū alias nō tota ſꝫ ſolū ꝑncipiū dicať añ pſalmū alij aliter: clericis hꝫ reliquo.
f Quia nō nulli. ſeculars ptates ab eccleſijs uel eccliaſticis perſonis talias uel exactiōes ꝓ reb⁹ uel poſſeſſionib⁹ acqſitis uel acqrēdis exigeť nō p̄ſumāt.nec eos ꝯpellere ad ipas diſtrahēdū uel ex manū ſuaꝫ ponēdū.hꝫ dicit.
g ❡ Tēporale.qđ eccleſiaſtico min⁹ eſſe

maius[a] aut acceſſoriuꝫ principale[b] ad ſe trahere uideatur. ❡ Nō vnuꝫ ſed plura cimiteria eſſe noſcuntur: que quāuis ſibi coherentia parie/te[c] tñ medio ſeiunguntur. ❡ Ideoqꝫ violato eoꝝ altero alteruꝫ licet de vno ad aliud per portam intermediam habeatur acceſſus: nō ꝓpter hoc reputabitur uiolatum[d].

Bonifa.octauus.

De reliquijs ⁊ venaratiōe ſctoꝝ.

Glorioſus[a] deus in ſctis ſuis: et in maieſtate mirabilis: cui⁹ ineffabilis altitudo prudētie nullis incluſa limitibus ⁊ nullis terminiſ comprehenſa recti cenſura iudicij celeſtia pariter ⁊ terrena diſponit: ⁊ ſi cunctos ei⁹ miniſtros magnificet altis decoret honoribus ⁊ celeſtis efficiat beatitudinis poſſeſſores illos tamen ut dignis digna rependat: potioribus attollit inſigniis dignitatuꝫ: ⁊ premioꝝ vberiori retributione proſequitur quos digniores agnoſcit: ⁊ cōmendat ingentior excellentia meritorum: ſic ⁊ alma mater eccleſia eius ſacra ueſtigia ꝓſequens ⁊ exēplo ducta laudabili: lꝫ vniuerſos in regnis celeſtibus cōſtitutos ſtudijs honorare ſollicitis ⁊ ſonoriſ efferre preconijs nō deſiſtat: glorioſiſſimos tñ chriſtiane fidei principes athletas dei electos iuſtos ſeculi iudices lumina uera mūdi: uidelꝫ chriſti redēptoris apoſtolos numero duodeno[b] cōtentos: qui uiuētes in carne predictaꝫ eccleſiā ſuo precioſo ſanguine plātauerūt ipſaꝫ erigēdo ſublimiť ⁊ diſciplinis ſanctiſſimis dirigēdo reuerēdiſſimoſ etiā p̄res uiroſqꝫ clariſſimos quatuor[c] euangeliſtas dñi per quoꝝ diligentiſſima ⁊ fideliſſima ſtudia eidē eccleſie ſacra euāgelia illuxerūt. ❡ Egregios quoqꝫ ipſi⁹ doctores eccleſie beatos gregoriū: qui meritis inclitus ſe.[d] ap.curā geſſit. auguſtinū ⁊ ambroſiū venerādos antiſtites ac hieronymū ſacerdocij preditūꝫ titulo eximios ꝓfeſſores ſūmis attollere uocibus laudibus pſonare p̄cipuis: ⁊ ſpecialib⁹ diſponit honoribus uenerari: hoꝝ quippe doctorū perlucida ⁊ ſalutaria documēta predictā illuſtrarūt eccleſiaꝫ: decorarunt uirtutibus ⁊ moribus informarunt: per ipſos preterea quaſi luminoſas ardēteſqꝫ lucernas ſup candelabrū in domo domini poſitas errorū tenebris profugatis totius corporis eccleſie tanquā ſid⁹ irradiat matutinū: eoꝝ etiā ſecūda facundia celeſtis irrigui gratia influente ſcripturaꝝ enigmata reſerat: ſoluit nodoſ: obſcura dilucidat dubiaqꝫ declarat: profundis quoqꝫ ac decoris illoꝝ ſermonib⁹ ampla ipſius eccleſie fabrica uelut gēmis uernantibus rutilat ⁊ uerboꝝ elegantia ſingulari glorioſius ſublimata coruſcat. ❡ Ideoqꝫ circumſpecta prudentia dicte ſedis que a cibus intenta ſalubribus ⁊ operibus expoſita pietatis libenter ⁊ ſolerter exequitur que ſunt dei: premiſſa ſollicite digneqꝫ cōſiderans ⁊ debita meditatione pluſtrans ad diuini nominis honorē ⁊ gloriam exaltationē catholice fidei ſalutem qꝫ fideliū merito cenſuit: riteqꝫ ꝓuidit: apoſtolos euangeliſtas ⁊ cōfeſſores eoſdē in vniuerſali eccleſia honorificentie potioris impendijs attollēdos ut ab ea tanto ꝓpēſius honorari ſe ſentiāt quāto ipſā pre ceteris excellētius illuſtrarūt. ❡ Nos itaqꝫ pijs ducti cōſilijs digniſqꝫ ſtudijs excitati: nonnullos predeceſſores noſtros romanorū pontificū qui ſpecialis deuotionis proſequētes affectum aliquorum feſta ſanctorum ſub duplici[e] ordiauerunt officio celebranda: imitari ſollicite intendentes eorundē apoſtolorum euangeliſtarum ⁊ confeſſoruꝫ feſtiuitates precipuas de fratrum noſtrorum conſilio ⁊ aſſenſu ſub officio duplici: per vniuerſas orbis eccleſias uolumus ſtatuim⁹ ⁊ precipimus annis ſingulis perpetuis futuris temporibus ſolēniter celebrari.

Alexander quartus.

De immunitate eccleſiaꝝ cimiterioꝝ ⁊ alioꝝ locoꝝ religioſoꝝ.

Quia[f] nonnulli habentes temporale[g] dominiū uel poteſtatis gerentes officiū ſecularis: libertatē et immunitatē eccleſiaſticā ledere ac minuere tanquā honoris ⁊ priuilegij eccleſiarum inuidi moliunť: expedit ꝙ per diligentiam ⁊ auctoritatē ſe.ap.que curaꝫ habet eccleſiarum omnium ⁊ tutelam contra talium auſus ⁊ conamina oportunum remediuꝫ apponať ut eccleſie ipſe in plenitudine iuris ſui ⁊ libertatiſ integritate leteť: ac deteſtabilis malignoꝝ audacia ⁊ inſolentiū nefaria temeritas ꝓpulſetur. ❡ Sane

dubium nõ eſt.xcvi.di. ſi imperator.ſ.de malo.⁊ obe.ſolite.
a ¶ Francie. accidentiã facti exprimit nõ localem decre.facit.vnde eã generaliter pſequitur.j.⁊.ſ.de cenſi.c.i.eo.li.
b ¶ Bonoꝝ.Quid dices ſi tributariũ prediũ donetur eccleſie:nũquid teneť eccleſia ad tributũ? Dic ꝙ ſic. q2 res tranſit cum onere ſuo.x.q.ii..auc. ſic aũt.⁊ auc.ſe.xvi.q.i.ſiqs laicus.de deci.cũ in tua. ad h.ſ de cẽſi.c.i.vbi de h.
c ¶ Exactiones.adhuc pvidetur.j.eo.clericis.
d ¶ Ponendũ.diciť de iudeis ꝙ teneñť ad decias pdiales. q2 ſi ipſi nõ colerẽt alij colerẽt.ſ.ð dec.ð terris.ſic dicebãt iſti laici aut ex manũ veſtraꝫ ponatis hec predia. aut exactiões ſoluatis: ut uel a nobis uel ab alijs collectas ⁊ talias de ipſis poſſeſſibus habeamus.
a Decet domum. Diuide decr. in quatuor partes. In prima ponit cõſtitutiõis cãm uſqꝫ ibi. ſit itaqꝫ. In ſecunda qualiť hoĩeſ debeãt ſe habere in eccleſijs ⁊ a quibuſ abſtinere uſqꝫ ibi: ordinarij. In tertia ꝙ ordinarij p ſe uel per alios hoc faciãt obſeruari uſqꝫ ibi: qui vero. ibi cõminať penaꝫ: in ↄtra faciẽtes.
b ¶ Sanctitudo.ſũptũ ex pſalmo.dñs regnauit decorem.
c ¶ In pace. ex pſalmo notus i iudea.
d ¶ Cultus.naꝫ erit cultus iuſticie ſilentiũ.v.q.iiij.in loco.
e ¶ Pacificus. ẽ eñi rex pacific⁹ ⁊ venit paceꝫ docere.xxiij.q.i.niſi bella.io.an.
f ¶ Inſtruat.per bonũ exemplũ.vii.q.i.§.cum vero.
g ¶ Reficiat.per doctrinaꝫ.xxxvi.di. ſi qs vult. naꝫ anima cibo ſpũali nutritur ſ.de off.ordi. inter cetera.
h ¶ Ibidẽ.attollant qđ eſt infra.
i ¶ Ieſu chriſti. Ieſus hebraice: diciť latine ſaluator.chriſtus grece latine diciť vnctus.chriſtiani a chriſto.de ſacr.vnc.c.vno.§.i frõte ⁊ primo apud antiochiam fuit nomẽ illud.xxii.diſt.c.ſacroſancta.

intellexim⁹ ꝙ in regno francie[a] cõmunie ſcabini ſeu cõſules ⁊ alij domini temporales: ⁊ hi qui iuriſdictionem in ipſis cõmunijs ciuitatibus caſtris ⁊ uillis temporaleꝫ exercent: uel quibus in illis cõmiſſa eſt executio iuſticie ſecularis moleſti ſunt nimiũ eccleſijs ſuper pluribus ⁊ infeſti: ⁊ inter cetera nituntur ⁊ ſtudent ut illi collectas ⁊ talias ⁊ alia huiuſmodi eedem eccleſie pretextu bonoꝝ[b] que acquiſiuerunt tribuant ⁊ perſoluant: uel extra manũ ſuam ponant huiuſmodi acquiſita. ¶ Uolentes itaqꝫ ſuper his omibus ꝓut expedit ſollicite prouidere: totqꝫ temerarijs auſibus cõgruis preſidijs obuiare: auctoritate ap. prehabita cum fratribus noſtris diligenti deliberatiõe decernimus nõ licere prefatis cõmunijs ſcabinis: et hi qui in eis iuriſdictionẽ temporalem obtinẽt uel iuſticiam ſeculareꝫ exercent talias uel collectas ſeu exactiones[c] quaſcũqꝫ eccleſijs uel perſonis eccleſiaſticis imponere uel exigere ab eiſdem pro domibus predijs: uel quibuſcũqꝫ poſſeſſionibus ab eiſdeꝫ eccleſijs uel perſonis eccleſiaſticis legittime hactenus acquiſitis uel in poſterum acquirendis etiaꝫ ſi ipſe eccleſie uel perſone uel res huiuſmodi ſint infra illorũ diſtrictum uel territorium conſtitute. ¶ Nec etiam liceat illis: ipſas eccleſias uel perſonas ad diſtrahẽdum uel alienandum aut extra manum ſuam ponẽdum[d] acquiſita iaꝫ uel que deinceps acquirẽt aliquatenus coartare.

Grego.x.in generali concilio lugdũ.

Decet[a] domum domini ſanctitudo[b] decet: ut cuius in pace[c] factus eſt locus eius cultus[d] ſit cum debita veneratione pacificus[e].

Sit itaqꝫ ad eccleſias humilis et deuotus ingreſſus: ſit in eis quieta cõuerſatio deo grata inſpicientibus placida: que cõſiderantes nõ ſolum inſtruat[f] ſed ⁊ reficiat[g] ¶ Cõuenientes ibidem[h] nomen illud: quod eſt ſuper omne nomẽ a quo aliud ſub celo non eſt datum hominibus in quo ſaluos fieri credentes oporteat: nomen videlicet Ieſu[i] chriſti qui ſaluum faciet populũ ſuum a peccatis[k] eorum exhibitione reuerentie ſpecialis attollant et quod generaliter ſcribitur ut in nomine ieſu omne genu flectatur ſinguli ſingulariter in ſeipſis implentes: precipue dum aguntur miſſarum ſacra miniſteria glorioſum illud nomen quandocunqꝫ recoliť flectãt genua cordis[l] ſui quod uel[m] capitis[n] inclinatione teſtentur: attendantur in locis eiſdem intẽtis[o] precordijs ſacra ſolennia deuotis orationib⁹ inſiſtatur nullus in locis eiſdem in quibus cum pace ac quieta vota cõuenit celebrari ſeditionem excitet: ↄclamationem moueat impetũue cõmittat. ¶ Ceſſent in locis illis vniuerſitatum ⁊ ſocietatum quarũlibet conſilia cõcioneſ ⁊ publica parlamenta[p]. ¶ Ceſſent uana ⁊ multo fortius feda ⁊ ꝓphana colloquia ¶ Ceſſent cõfabulationes quelibet: ſint poſtremo quecunqꝫ alia que diuinuꝫ poſſunt turbare[q] officium: aut oculos diuine maieſtatis offendere ab ipſis proſus extranea: ne ubi peccatorũ eſt uenia poſtulanda ibi peccandi detur occaſio aut deprehendãtur peccata cõmitti[r] ¶ Ceſſent in eccleſijs earumqꝫ cimiterijſ[s] negociatiões[t] ⁊ precipue nũdinaruꝫ ac fori cuiuſcunqꝫ tumultus: omnis in eis ſecularium[u] iudiciorũ ſtrepitus cõquieſcat: nulla inibi cauſa per laicos criminalis maxime agiteť: ſint loca eadem a laicoꝝ cognitionib⁹ aliena. ¶ Ordinarij locoꝝ hoc faciant obſeruari: ſuadenda[x] ſuadeant interdicta huius canonis auctoritate cõpeſcant[y]: ad hoc alios etiaꝫ in eccleſijs ipſis magis aſſiduoſ ⁊ ad premiſſa idoneos deputando: ⁊ nihilominus proceſſus[z] iudicũ ſecularũ ac ſpecialiter prolate ſentẽtie in eiſdem locis omni careãt robore firmitatis. ¶ Qui võ premiſſas inhibitiones animo petulanti contẽpſerint preter proceſſum ordinariorũ ⁊ deputandorum[a] ab ipſis diuine ultionis ⁊ noſtre poterũt acrimoniã[b] formidare: donec ſuum cõfeſſi reatũ a ſimilibus firmato ꝓpoſito deliberauerint abſtinere[c].

Bonifa.viij.

Clericis[d] laicos infeſtos oppido[e] tradit antiquitas[f]: quod et preſentiũ experimenta temporuꝫ[g] manifeſte declarãt: duꝫ ſuis finib⁹ nõ contenti[h] nituntur in vetituꝫ ad illicita frena relaxãt: nec prudẽter attendũt quã ſit eis i clericoſ eccleſiaſticaſue pſonas ⁊ hõa interdicta poteſtas[i]: eccleſiaꝝ prelatis eccle-

o ¶ Intentis.ut nil animus cogitet ꝙ precetur ad quod ſacerdos populũ excitat ſurſum corda dicendo.de conſe.di.i.quando.
p ¶ Parlamenta. Nota contra vniuerſitates italie que frequenter faciunt in eccleſijs talia parlamenta.
q ¶ Turbare.ad hoc.ſ.de ſen.excõ.veniẽs.in auc̃.de ſanc.epiſ.§. ſiquis tam ſacra.colla.ix.
r ¶ Committi. Non enim debent ibi miſceri ſceleribꝰ vbi de peccatis eſt venia poſtulanda.in auc̃.colla.viij. ut liceat.ma.⁊ auie.§. quia vero. ita ⁊.ſ.eo.titu.immunitateꝫ. ad idem de accu.qualiter. et C.vnde vi.meminerint.
s ¶ Cimiterijs.ſ.cũ eccleſia.
t ¶ Negociationes. nam dominus negociatores eiecit ð templo ⁊ menſas nummulariorum euertit.i.q.iij.ex multis.lxxxviij.di.eijcienſ.palea eſt.⁊ eſt ratio.quia talia difficile fiunt ſine peccato. ut ea.di.quoniam non cognoui.et de pe.di.v.qualitas.
u ¶ Seculariũ. idem.ſ.e.c.i. Eccleſiaſtica vero iudicia ibi tractari poſſunt.ii.q.ii.c.vlt. ⁊.ſ.de ap.qua fronte. io.an.
x ¶ Suadẽda.que.ſ.dicta ſũt uſqꝫ ad ver.nullus.
y ¶ Compeſcant.per cenſurã eccleſiaſticam uel aliam arbitrariam penam.ſ. de offi.dele.de cauſis.io.an.
z ¶ Proceſſus. quid de cõtrahentibus initis in eccleſia nunquid valebunt? dic ꝙ non debent fieri ⁊ qui faciũt peccãt per hanc decre. tamen cõtra eius tenent.nam cum tantuꝫ proceſſus ⁊ ſententias iudicum irritet ⁊ penalis ſit conſtitutio penam non extendã j.de regul.iur.in penis. cum ſuis concor.
a ¶ Deputandorum.i. illoruꝫ quos debet ordinarius deputare aſſiduos et ad iſta idoneos.
b ¶ Acrimoniã.i.acreꝫ penaꝫ ⁊ dicitur quaſi acris monitio uel.i. penã excõicatiõis q̃ſi a gremio eccleſie expellenteꝫ.
c ¶ Abſtinere.hec eſt vera penitẽtia. de pe.di.iii.c.i.
d Clericis. in pͥma pte ponit exceſſuſ laicoꝝ q clericis collectas talias ⁊ onera iponebãt ⁊ exceſſuſ clericoꝝ q talibus ↄſentiebãt.ſcðo ibi nos igiť.ꝑcepit pſonas eccleſiaſticas ꝑ reb⁹ ſuis uel eccleſiaꝝ nil a laicis ſoluere debẽ abſqꝫ licẽtia ap.ſe.ſub quocũqꝫ colore mutui ſubuẽtõis doni uel alio quolibꝫ ut etiã ipi laici talia nõ exigant uel recipiãt. nec occupẽt q°cũqꝫ mõ ðpoſita eccleſiaꝝ uel pſonaꝝ eccleſiaſticaꝝ.ſingulares ↄ̃ facietes excõicat vniuerſitates intͥdicit q̃ pene locũ hẽant in ꝓmiſſiõib⁹ factiſ etiã an hãc ↄſti.ſi poſtmoð ſoluãť uel recipiãť ⁊ ab his ſnijs ſolus papa abſoluit pterꝙ i mortiſ articulo.tertio i.v̄.nõ obſtãtib⁹ oia ꝑuilegia derogãtia huic ↄſtitutioni caſſat ⁊ irritat.

k ¶ A peccatis eoꝝ neminem eñi vult perire.de bap.maiores.§.caute.io.an.
l ¶ Cordis.ad cor eñi reſpicit deus.xiiij.q.v.ſiquid inueniſti.
m ¶ Uel.i.ſaltem.
n ¶ Capitis.l.di.in capite.io.an.

e ¶ Oppido.i.ualde.
f ¶ Antiqtas.ii.q.vii.laicos.⁊.c.laici. ⁊ antiqtati credulitas ⁊ ŕuerẽtia debeť.xi.di.catholica.⁊.c.eccliaſticaꝝ.ſ.ð trãſla.ꝙto.
g ¶ Tempoꝝ.ſ.de cenſi.felicis.⁊ de elec.fundamenta.
h ¶ Cõtẽti.⁊ male.xiij.q.i.c.i.ð ſepul.c.i.j.de ꝑui.c.i.
i ¶ Poteſtas.

xcvi.di.bene quidem.de con
ſti.eccleſia ſancte marie.

a ¶ Ditioni.ut peioris cōditō
nis ſit ſacerdotium ꝙ fuerit
ſub pharaone.ṡ.e.nō minus

b ¶ Non eſt.de reſcript.cum
contingat.de ſimo.ꝛ ſi queſti
ones.C.de ſi.inſtru.l.vl.ad
fi.io.an.

c ¶ Pacem.huius ſeculi.

d ¶ Eternā.ꝛ male cū potius
ꝯtrium facere debeāt.ṡ.de he
reti.vergentis.cuꝫ ſuis con
cor.faciāt ꝑlati eccleſiarū ꝙ
ſint imitatores nabuthe qui
vineā ſuā cruore defendit.iij
regū.xxi.cap.ꝛ.xxiij.q.viii.
cōuenior.ꝛ imitent̄ ambroſi
um idem dicentē.Si vultis
corpus occidere occurram.
vultis in vincula rape vultiſ
in mortē volūtas eſt mihi ꝓ
altaribus gratis immo labor
perſecutionē tm̄ fugere pote
rit ſeruata diſtinctione quaꝫ
habes.vii.q.i.§.hoc tūc.ꝛ re
citari ſolet de renū.niſi.§.ꝓ
pter maliciā.

e ¶ Colore.qui nō excuſat.ṡ.
eo.li.de elec.auaricie.xiiij.q
iij.pleriqꝫ.d ſimo.intantū.

f ¶ Sedis eiuſdē.Nūqd cor
recta eſt decre.ṡ.e.nō minus
que ꝑmittebat epō ꝛ clero in
ſpicienti neceſſitates uel vti
litates laicoꝝ eis ſponte ſub
ſidiū cōferre:dic ꝙ decre.il
la moderationē ꝛ determina
tionē receperat.per decre.e.
ti.aduerſus.vbi ſtatutum fu
it ꝙ etiam illo caſu id facere
nō poſſent preter licentiam
ap.ſe.nō ergo corrigit iſta ſꝫ
penam adijcit.

g ¶ Nomie.ſic.ṡ.e.li.de ele.
fundamenta.

h ¶ Interdicto.in vniuerſita
tē nō fert̄ ſentētia excōicatio
nis.ut.j.de ſen.ex.romana.§
in vniuerſitatē.

i ¶ Prelatis.hucuſqꝫ dixit de
his qui poſt cōſtitutionē iſtā
ꝓmiſerunt ꝛ ſoluerūt.nunc
dic̄ de his qui ante ꝯſtitutio
nē uel ei⁹ noticiā ꝓmiſerūt ꝛ
poſt ꝯſtitutionem ſoluerūt ꝛ
poſt eius noticiam.

k ¶ Articulo.iſte ſemp excipi
tur.ut.xvii.q.iiij.ſiquis ſua
dente.

l ¶ Diſſimulatione.diſſimula
tio eſt peccatū mortale in pre
lato.xliii.di.ſit rector.ꝛ.c.e
pheſijs.ꝛ.xlvii.di.c.vlt.ꝛ.ṡ.
de of.or.irrefragabili.io.an.

ſijs eccleſiaſticiſqꝫ perſonis regu
laribus ꝛ ſecularib⁹ imponūt one
ra grauia:ipſoſqꝫ taliant ꝛ eis col
lectas imponūt ab ipſis ſuoꝝ pro
uentuum aut bonorum dimidiam
decimam ſeu uiceſimam uel quam
uis aliam portionem aut quotā exi
gunt ꝛ extorquent:eoſqꝫ moliunt̄
multifarie ſubijcere ſeruituti:ſueqꝫ
ſubmitter̄ ditioni[a]:ꝛ quod dolēter
referim⁹ nōnulli eccleſiaꝝ ꝑlati ec
cleſiaſticeqꝫ ꝑſone trepidātes ubi
trepidandum nō[b] eſt:tranſitoriam
pacem[c] querentes plus timentes
maieſtatem temporalem offende
re quā eternā[d]:taliuꝫ abuſibus nō
tam temerarie quā improuide ac
quieſcunt ſe.ap.auctoritate ſeu licē
tia nō obtenta. ¶ Nos igitur talib⁹
iniquis actibus obuiare uolentes
de fratrum noſtroꝝ conſilio ap.au
ctoritate ſtatuim⁹:ꝙ quicūqꝫ pre
lati eccleſiaſticeqꝫ perſone religio
ſe uel ſeculares quorūcunqꝫ ordi
num conditionis ſeu ſtatus colle
ctas uel talias decimam viceſimaꝫ
ſeu centeſimam ſuoꝝ ꝛ eccleſiaruꝫ
prouentuum uel bonorū laicis ſol
uerint uel promiſerint uel ſe ſolutu
ros conſenſerint:aut quāuis aliaꝫ
quantitatem portionem aut quotā
ipſorum prouentuū uel bonorum
eſtimationis uel ualoris ipſorum
ſub adiutorij mutui ſubuentionis
ſubſidij uel doni nomine ſeu quo
uiſ alio titulo modo uel queſito co
lore[e] abſqꝫ auctoritate ſedis[f] eiuſ
deꝫ:necnō imperatores reges ſeu
principes duces comites uel baro
nes poteſtates capitanei uel offici
ales uel rectores quocunqꝫ nomi
ne[g] cenſeantur ciuitatum caſtrorū
ſeu quorūcunqꝫ locorum conſtitu
torum vbilibet ꝛ quiuis alij cuiuſ
cunqꝫ preeminentie cōditionis et
ſtatus qui talia impoſuerint exege
rint uel receperint:aut apud edes
ſacras depoſita eccleſiaꝝ uel eccle
ſiaſticaruꝫ perſonaruꝫ vbilibet ar
reſtauerint ſaiſiuerint ſeu occupar̄
preſumpſerint uel arreſtari ſaiſiri
aut occupari mandauerint aut oc
cupata ſaiſita ſeu arreſtata recepe
rint:necnō omnes qui ſcienter de
derint in predictis auxilium conſi
lium uel fauoreꝫ publice uel occul
te eoipſo ſententiam excōmunicatio
nis incurrāt. ¶ Uniuerſitates quo
qꝫ que in his culpabiles fuerint:
eccleſiaſtico ſupponimus interdi
cto[h]. ¶ Prelatis[i] ꝛ perſonis eccle
ſiaſticis ſupradictis in virtute obe
dientie ꝛ ſub depoſitionis pena di
ſtricte mādantes ut talibus abſqꝫ
expreſſa licentia dicte ſedis nulla
tenus acquieſcant quodqꝫ prete
xtu cuiuſcunqꝫ obligationis ꝓmiſ
ſionis ꝛ confeſſionis factarum hac
tenus uel faciendarum in antea pri
uſquā huiuſmodi cōſtitutio prohi
bitio ſeu preceptum ad noticiaꝫ ip
ſoruꝫ peruenerit nihil ſoluant:nec
ſupradicti ſeculares quoquomōre

cipiant:ꝛ ſi ſoluerint uel predicti re
ceperint in excōmunicationis ſen
tentiā incidant ipſo facto. ¶ A ſu
pradictis autem excōmunicatōnū
ꝛ interdicti ſententijs nulluſ abſol
ui ualeat preterquā in mortis arti
culo[k] abſqꝫ ſe.ap.auctoritate ꝛ licē
tia ſpeciali cum noſtre intentionis
exiſtat tam horrendum ſeculariuꝫ
poteſtatuꝫ abuſum nullatenus ſub
diſſimulatione[l] tranſire:nō obſtan
tibus[m] quibuſcūqꝫ priuilegijs ſub
quibuſcūqꝫ tenoribus formis ſeu
modis:aut uerboruꝫ conceptione
cōceſſis imperatoribus regibus ꝛ
alijs ſupradictis que cōtra premiſ
ſa in nullo uolumus alicui uel aliq
bus ſuffragari.

Idem.

Quoniaꝫ[n] ut intelleximus quo
rundā iuſticiarioꝝ balliuorū
iudicūmue ſecularium ac tempora
lium dominorum in quibuſdā par
tibus[o] preſumptuoſa temeritas ſic
excreuit:ut in terris eoruꝫ ſiue di
ſtrictibus litteras apoſtolicas im
petrantes uel ad iudices ordinari
os eccleſiaſticos recurrentes ſup
cauſis negocijs ſeu queſtionibus
que ratione perſonarū aut rerum
de iure aut antiqua conſuetudine[p]
ad foruꝫ eccleſiaſticum[q] pertinent
obtinere nō poſſunt in eis per eoſ
dem ordinarios iudices uel apo.
litteras iuſticie complementū:ſꝫ
potius ſup illis recurrere ad iudi
ciū ſeculare:uel a lite cā ſeu queſti
one deſiſtere ꝯpellunt̄. ¶ Nos iu
ſticiā nr̄aꝫ ꝛ eccleſie ſponſe nr̄e no
lentes negligere:qui alios in ſua
iuſticia cōfouemus[r]:ſtatuimus di
ſtricti⁹ inhibēdo ne ꝗs īpetratoreſ
lr̄aꝝ noſtraꝝ uel alios in foro ec
cleſiaſtico delegato ſeu ordinario
litigātes ſeu litigare uolētes:ſiue
ambe ꝑtes hoc uoluerint:ſiue vna
ſup cāis eccleſiaſticis:ſiue que ad
foꝝ eccleſiaſticū ratione perſonaꝝ
negocioꝝ uel reꝝ de iur̄ uel de an
tiqua ꝯſuetudine ꝑtinere noſcunt̄
per ſe uel per aliū ad deſiſtēdū uel
in foro ſeculari de queſtionib⁹ hu
iuſmodi litigandū per eorundē iu
dicū eccleſiaſticoꝝ uel impetranti
um aut litigātiū ſeu volentiū litiga
re aut ꝓpinquoꝝ[s] ipſoꝝ ſeu rerū il
loꝝ aut eccleſiarū ſuaruꝫ etiam ca
ptioneꝫ modiſue alijs quibuſcūqꝫ
cōpellat ſeu ꝯpelli faciat uel procu
ret:nec per ſe alioſue īpediat quo
minus coram iudicibuſ eccleſiaſti
cis delegatis ſeu ordinarijs quere
lantes de cauſis que ut premiſſum
eſt ad cognitionem pertinent eorū
dem:poſſint libere iuſticiā obtine
re:nec ad predicta facienda det au
xilium cōſilium uel fauorē. ¶ Si
quis vo ꝯtra preſūpſerit excōicatō
ni ſeipſo facto nouerit ſubiacere:a
qua niſi tam iudici cuius cognitio
fuerit impedita uel iuriſdictio vſur
pata quaꝫ parti que turbata in pro
ſecutione fuerit ſui iuris:de iiuria

m ¶ Nō obſtāt ib⁹.
papa ergo pōt tolle
re ꝛ moderari ꝑui
legia per ſe data.ut
j.de ſen.ex.c.vlt.in
fi.de ꝑuile.ne aliq.
ꝛ ſic regula illa de
cet cōceſſum.ꝛc̄.j.
de reg.iur.nō habꝫ
locū in ipſo ꝑncipe
ut ibi dixi.

n Quoniā.excōi
cati ſunt q im
pediunt ſuper cau
ſis que ad foruꝫ ec
cleſiaſticuꝫ de iure
uel cōſuetudine ꝑti
nent lr̄as ad ſe.ap.
impetrari.uel ſuper
ipſis coram ordina
rijs uel delegatiſ ec
cleſiaſticis litigarī.

o ¶ Partibus.ſicut
olim erat in ciuita
te piſana.ṡ.de ſen.
ex.grauem.

p ¶ Conſuetudine.
ꝙ dat iuriſditioneꝫ
ix.q.iij.cōqueſtus.
de fo.cōpe.cū con
tingat.ad idē.ṡ.eo.
li.de excep.c.vlti.

q ¶ Eccleſiaſticum.
de ſecularibus non
intromittit ſe eccle
ſiaſticus iudex.niſi
in caſibus.ṡ.de fo.
cōpe.licet ex ſuſce
pto.

r ¶ Confouemus.ṡ
de ſup.ne.prelat.li
cet.naꝫ ꝛ ordinata
charitas a ſeipſa in
cipit.xxiii.q.v.ſi n̄
licet.de vſupalij.ni
ſi ſpecialis.

s ¶ Propinquoruꝫ.
Nota caſuꝫ in quo
laico iniurians ex
cōicatus ē.ſic.ṡ.eo.
li.de elect.ſciant.j.
de ſentē.excō.qui
cunqꝫ.

a ¶ Satiſfactuꝫ. ergo non ſufficit cautio immo debet precedere ſatiſfactio. ſicut cum quis excōicatus eſt pro manifeſta offenſa. ſ. de verbo. ſig. ex parte. i. ⁊ c. ſe. uel pro manifeſta contumacia. ut. j. de ſen. excom. venerabilibus. §. ſecus.

b ¶ Abſoluatur. tunc demū poterit ab ordinario abſolui. ex quo papa ſibi non reſeruauit. de ſen. ex. nup.

dānis expenſis ⁊ intereſſe prius ꝑ eundē integre fuerit ſatiſfactū[a] nullatenus abſoluaꝫ[b] Idem.

Eos qui[c] temporale dominiuꝫ obtinentes ſuis ſubditis[d] ne ꝑlatis aut clericis ſeu ꝑſonis eccleſiaſticis quicquā uendāt aut emāt aliquid ab eiſdem: neqꝫ ipſis baldum molant coquant panem uel alia obſequia exhibere preſumant: aliquando interdicunt cū talia ī derogationē libertatis[e] eccleſiaſtice preſumanꝫ: eoipſo excōicationis ſententie decernimus ſubiacere[f].

Bonifacius octauus.

Ne clerici uel monachi ſecularibus negocijs ſe immiſceant.

Statutuꝫ[g] felicis recordationis honorij pape iij. predeceſſoris noſtri quod decanis archidiaconis prepoſitis plebanis[h] cantoribus ⁊ alijs clericis habentibus perſonatus audire leges[i] uel phyſicā[k] interdicit: ad eos qui parrochiales eccleſias obtinere noſcuntur (pie memorie clementis[l] pape iiij. predeceſſoris noſtri ueſtigijs inherentes) declaramus[m] preſentis conſtitutionis oraculo ratione[n] eccleſiarum huiuſmodi non extendi niſi eedē eccleſie fuerint plebanie ſub ſe capellas[o] habētes: in quib⁹ inſtituantur clerici ꝑpetui[p] nequeuntes ab ipſis[q] abſqꝫ[r] cauſa rationabili amoueri. Idem.

c ¶ Eos qui. cōtra hos ꝯtra quos hic prouidetur arguebat ber. de priuile. quāto in glo. i. in fi.

d ¶ Subditis. ſꝫ ſolis ſubditis imparēt tamē clericis cōpetebat actio de dolo ad ſuum damnum conſequenduꝫ que cōpetit quotiēſcūqꝫ aliquid dolo fit. ⁊ alia actio deficit. ff. de do. l. i.

e ¶ Libertatis. iſti ſꝫ quo ad v̄ba nō viderentur infringeꝫ libertateꝫ. tn̄ infringebant quo ad mētem faciendo fraudem de ꝑſona ad ꝑſonam. nā de quo dic ut. xiiij. q. iii. pleriqꝫ. ſ. d̄ ꝑuile. quāto. ff. de le. l. contra. j. de reg. iu. c. vl. ⁊ ꝯ tales habebas prouiſum. ſ. de ſen. ex. grauem.

f ¶ Subiacere. in ſtatutarijs poteſtatib⁹ conſulib⁹ ⁊ ſcriptoribus ſtatutoꝝ que ſunt ꝯ libertatē eccleſie dic ut. ſ. de ſenten. ex. nouerint.

g ¶ Statutum. ſ. e. ſuper ſpecula.

h ¶ Plebanis. quod intellige ut dicitur.

i ¶ Leges. non enim debent velle videri ſeculariū vel forenſum diſceptationum periti. C. de epi. ⁊ cleri. repetita.

k ¶ Phyſicam. non debet hoc facere ſub ſpecie languentium curandorum fratrum. ſ. e. non magno.

l ¶ Clementis quam non habemus. ſꝫ eius mentem hic inſerit. ⁊ incipiebat habito cum fratribus noſtris concilio.

m ¶ Declaramus. Ho. approbatam opi. gof. qui hoc dicebat in ſumma hui⁹ ti. in fi. ⁊ concor. pe. de ſam. ⁊ abbas. ⁊ eſt ratio. q꞉ ꝯſtitutio illa penalis erat. ⁊ ideo reſtringenda. j. de regu. iu. in penis. cū ſuis concor. non ob. de elec. dudū. ij. vbi dicitur ꝙ idem iudiciū ⁊c. quia illud habet locum in caſu ipſi⁹ decre. ſ. quo ad pluralitateꝫ. Itē quo ad ordines. vides enim ꝙ archidiaconus nō cogiꝫ niſi quo ad diaconatum. de elec. cum in cunctis. ergo nec habens curam animaꝝ. ſꝫ h̄ eſt falſum. ut. ſ. e. li. de elec. licet canon. Reprobata eſt aūt opi. ber. inno. ſm quoſdam libros ⁊ hoſti. qui dicebant ꝯriū ꝓpter dictam decre. dudū. item ex eo ꝙ quis habet curā ſacerdos fieri dꝫ. ſꝫ ſacerdotes ꝓhibentur ꝑ ipſam decre. honorij. ḡ ⁊ curā habentes Item ex eo ꝙ ꝯſtitutio fauorabilis erat. ⁊ ſic amplianda. j. de reg. iur. odia. Item ex eo ꝙ ꝑdicare teneꝫ. ⁊ ſic debet eſſe ſacerdos. xvi. q. i. adijcimus. ſꝫ preſbyteri ex ordine non ex cura cōprehendūꝫ cōſtitutione honorij. ⁊ interdū de neceſſitate nō habent fieri ſacerdotes rectores porrochialiū eccleſiarum. ut. ſ. e. li. de elec. ſtatutū. uel pone ꝙ annus nō elapſus. uel pone ſecū diſpenſatū ꝑ decre. ſ. de elec. cū ex eo.

n ¶ Ratione. q. d. ſi haberent diſpenſatiue vel alio modo ꝑſonatum cum illis eccleſijs bene tenentur ꝯſtitutione. vel ſi eſſent preſbyteri tenentur non ratione eccleſie. ſꝫ ordinis. ut. ſ. dixi.

o ¶ Capellas. Quid ſi vnicam habet capellam. ſi arguamus a verbis ſaltem due debent eſſe. ad hoc. j. de reg. iu. pluralis. cū ſuis concor. ad hoc de deci. ad audientiaꝫ. tutius videꝫ ꝯtrarium tenere. ad hoc. ff. vi bo. rap. l. ait pretor. §. homines: inſti. eo. ti. in ꝑn. ad idem ſ. eo. li. de elec. c. penul. i. rn̄ſo. ſ. de ꝑui. ut ꝑuilegia. ibi aperianꝫ eccleſie. i. eccleſia. i. di. oēs leges. cuꝫ ſuis ꝯcor. ⁊. ij. q. i. in primis. nec ob. ar. a verbis. quia non dicit hoc. niſi fuerit plebania habens capellas. ſꝫ dicitur in plurali plebanie habentes capellas. ⁊ pluralitatē capellarum ad pluralitatē plebaniarum referam. ar. predi. decre. ut priuilegia.

p ¶ Perpetui. ſ. de capel. mo. c. vno.

q ¶ Ab ipſis ſcilicet plebanis vel capellis ⁊ melius.

Et periculoſa[s] religioſis euagandi materia ſubtrahatur diſtrictius inhibemus: ne decetero aliquis quancunqꝫ[t] religionem tacite uel expreſſe[u] profeſſus[x] in ſcholis uel alibi temere[y] habitum religionis ſue dimittat nec accedat ad queuis ſtudia litteraruꝫ: niſi a ſuo prelato cum conſilio ſui conuent⁹[z] uel maioris partis eiuſdem ſibi eūdi ad ſtudiuꝫ licentia[⁊] primitus ſit conceſſa. Siquis autem horuꝫ[ꝯ] temerarius uiolator extiterit excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto[ꝛ]. Doctores quoqꝫ ſiue magiſtri qui religioſos habitu ſuo dimiſſo[a] legem uel phyſicam audientes: ſcienter[b] docere aut in ſcholis ſuis preſumpſerint retinere[c]. ſimili[d] eoipſo ſint ſententie innodati. Idem.

Epiſcopus[e] ſeu quicunqꝫ alius prelatus uel clericus iuriſditionem obtinens temporalem. ſi homicidio aut alio maleficio ab aliquibus in iuriſditione ſua commiſſo baliuo ſuo aut alij cuicunqꝫ iniungat ut ſuper hoc[f] ueritateꝫ inquirens iuſticie debitum exequaꝫ irregularis cenſeri non debet. quāuis ipſe baliuus uel alius ꝯtra malefactores ad penam ſanguinis ꝓceſſerit iuſticia[g] mediante. nam licet clericis cauſas ſāguinis agitaꝫ

r ¶ Abſqꝫ cauſa rationabili de capel. mo. c. vno. vbi. d̄ h̄.

s ¶ Et periculoſa. tracta fuit de extrauaganti grauis ⁊ dolore non vacua.

t ¶ Quācūqꝫ. dū tn̄ approbatā. ſ. de uo. c. vno. eo. li.

u ¶ Vel expreſſe. ſ. e. li. de regula. c. i. ⁊. iij. ⁊ in caſu iſto inter expreſſam profeſſionem ⁊ tacitam non eſt differentia ſicut alibi eſt. ſ. de elec. null⁹. ⁊ c. indemnitatibus.

x ¶ Profeſſus. nam ꝓfeſſus non poteſt redire ad ſeculuꝫ qd̄ dic ut. ſ. de reg. iu. ꝯſulti.

y ¶ Temere. ex cauſa enim licet habitum transformare: ſi iuſta ſit puta timor. ſ. de vit. ⁊ ho. cle. clerici.

z ¶ Couentus. alibi dat ꝑlat⁹ licentiā ſine reqſitiōe ꝯuent⁹ ſ. e. li. de elec. ſi religioſus. ij. rn̄ſo. ſꝫ illud fauore eccleſiaꝝ vacantiū. ad idē. ſ. de teſta. c. vl. ⁊ illud fauore vltimaꝝ voluntatū. ⁊ q꞉ piū executionis teſtamentoꝝ onus.

⁊ ¶ Licētia. ⁊ tūc pōt oīa ſine quibus in ſtudio ꝯmode eſſe nō poſſet. qd̄ dic ut not. ij. q. vii. cuꝫ paſtoralis. de accu. ex parte.

ꝯ ¶ Hoꝝ. ſ. ꝙ apoſtatat dimittēdo hitū. uel q꞉ vadit ad ſtudiū ſine licentia.

ꝛ ¶ Ipſo facto. ſpāle in religioſo apoſtata. q꞉ alias apoſtata nō ē excōicat⁹ ſꝫ excōicandus ſm ꝙ no. io. ⁊ ber. xxxij. di. ſiquis ex clericis. de vit. ⁊ ho. cler. ſiquis ex clericis. de apoſta. c. iij.

a ¶ Dimiſſo. quid ſi nō dimiſerit habitū: vr̄ ꝙ tūc doctores nō ſint excōicati. q꞉ hec pena nō eſt ampliāda j. de reg. iu. in penis. dic ꝯtra q꞉ cōicant in crimine. ⁊ ſic eadē ⁊ nō minori excōicatione liganꝫ. de ſen. ex. nuper. ⁊ c. ſi cōcubine. ⁊ in hoc poterit dici hoc potius venire ad declarationē iuris veteris ꝙ̄ nouū caſum ponere.

b ¶ Scienter. vbi incederēt in habitu nō haberet locū ignorantia. ſꝫ vbi dimiſerant habitū probabiliter poterant ignorare.

c ¶ Retinere. Ho. officiū doctoris ſcholarē de ſcholis expellere. ⁊ ꝑ id qd̄ dic retinere. dicas ꝙ ſꝫ doctor ſciat monachū habētē domū iuxꝫ ſcholas doctoris in domo ꝓpria audire. excōicatus non eſt. tā. n. inhibere non poſſet qui ſtet in domo ꝓpria. ⁊ facit qd̄ dixi. j. de reg. iu. locupletari. Quid ſi monach⁹ nō vult exire ſcholas: vr̄ ꝑ hāc lrām ꝙ licite vi poſſit expelli. ad hoc de ſen. exc. veniens. ⁊ hoc maxie ſi v̄o poſſet opinio. ꝙ excōicatus non gauderet ꝑuilegio canonis. qd̄ non eſt verum ſm io. ber. ⁊ hoſtien. qui de hoc no. xvii. q. iiii deinceps. de ſenten. excō. contingit. i. Quid ſi non poteſt expelli: exeat ſcholas doctor ad inſtar eius. quod dicimus cum excōicatus intrat eccleſiam. ut no. xi. q. iii. ſicut apoſtoli. ⁊ per modernos. ſ. de ſen. excom. nuper.

d ¶ Simili. q꞉ cōicant in crimine ut dixi. ⁊ q꞉ ꝯditor ſibi nō reſeruauit abſolutoēꝫ. alijs indulſiſſe vr̄. ſ. de ſen. ex. nuper. ⁊ facit qd̄ no. ſ. e. ſup ſpecula.

e ¶ Epiſcopus. emanauit ad declarationem eoꝝ que no. ber. inno. ⁊ moder. ſ. e. clericis vbi videbaꝫ glo. ⁊ hoſti. ſentire. ꝙ generalē vicariū uel baliuū poſſet dare ad talia. ſꝫ n̄ ſpecialē. Sꝫ ex verbis ipſoꝝ olim tenebā ꝯtrariū nam dicunt ꝙ ſi appelletur in tali cauſa. dꝫ appellari ad ipſum prelatū ⁊ ipſe alij delegabit. ḡ etiā ſm eos ſpecialiter poterat delegare. Quid ergo iuris de prelatis temporalē iuriſditionē habentibus habes hic. ⁊ quomodo eā cōmittere poſſint. Quid iuris de clericis iniuriam paſſis ⁊ quomodo de ipſa conqueri poſſunt habes. j. de homici. prelatis.

f ¶ Hoc maleficio. ergo ⁊ ſpecialiter cōmittit. dicit hoſtien. ſ. e. clericis. ꝙ ſibi placeret. ꝙ aut daretur clericis licentia tales cauſas iudicandi per ſeipſos. aut talium cauſaꝝ poteſtas ipſis tolleretur. cum commiſſio ſit contra ius. ff. de of. eius cui man. eſt iur. l. i.

g ¶ Juſticia mediante. Quid ſi cōtra iuſticiam dic idem. nam epiſcopus qui mandauit iuſticiam fieri non eſt in culpa ſi iuſticiarius delinquat. ⁊ abſit ꝙ ea que propter licitum ⁊ bonum ⁊c. xxiii. q. v. de occidendis. non ob. j. de homi. is qui mādat. quia ibi culpa preceſſit: ⁊ caſus qui culpam ſequitur bene

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

imputatur. de hoc plene de homi. ſicut dignum. hic nulla culpa preceſſit.

a ¶ Liceat. ſ. e. clericis. z. c. ſententiam.

b ¶ Poſſunt. ergo poteſt quis per alium quod non per ſe. de hoc dixi. j. de regu. iu. poteſt quis.

a De ſponſalibus. Emanauit ad declarationem eorum que no. xxvij. q. ij. ſi quis deſpōſauerit. ij. ſ. e. ti. ad audientiaʒ.

b ¶ Puris. conditionalia non inducunt publice honeſtatis iuſticiam. ut dicitur in fi.

c ¶ Certis. ut ſi promiſit ducere bertam filiam titij. incerta ſunt quando promiſit ducere vnā ex filiabus titij. ad hoc. ſ. e. c. ex litteris. ij.

d ¶ Cōſanguinitatis. ſ. ifra gradum quartum. ſ. de conſan. non deber. z iſte erat caſus. ſ. eo. ad audientiam.

e ¶ Affinitatis. in pmo generē z quarto gradu uel citeriori. ſ. de ꝯſangui. z af. nō debet. z cuʒ talis affinitas annullat matrimoniū qn̄ preceſſit. ſecus ſi ſecuta fuerit. de eo qui cogno. ꝯſang. vxo. ſue. diſcretionem.

f ¶ Frigiditatis. ſ. de frigi. p totum.

g ¶ Religionis. precedentis. qr tunc nullū eſt matrimonium uel ſponſalia. ſi ſequitur tunc diſſoluit ſpōſalia. ut. ſ. d conuer. ꝯiu. ex publico. z. c. ij

h ¶ Alia. ſicut dicebat predictus canon. xxvij. q. ij. ſiquis deſpōſauerit. z multe alie cauſe reperiuntur. puta votū ſolenne cognatio ſpiritualis et legalis z reliqua impedimenta. ut dixi in ſūma. iiij. li.

i ¶ Conſenſus. puta cōtracta ab infante uel furioſo. ſ. e. dilectus. de deſpōſa. impu. litteras. z. c. acceſſit.

nō liceat[a] eas tn̄ cū iuriſditionē obtinent tpalē dn̄i z pn̄t[b] metu irregularitatis ceſſante alijs delegare.

Bonifacius octauus.

Explicit liber tertius icipit quart[9]

De ſponſalibus z matrimonijs.

De ſponſalibus[a] puris[b] z certis[c] etiam ſi cōſanguinitatis[d] affinitatis[e] frigiditatis[f] religiōis[g] aut alia[h] quauiſ ratione ſint nulla: dūmodo non ſint nulla ex defectu conſenſus[i] oritur efficax ad impediendū z dirimendum ſequentia ſponſalia uel matrimonia non aūt ad precedentia diſſoluendum[k] impedimentū iuſticie publice[l] honeſtatis. Quare ille qui ſpōſalia pure ac determinate cū aliqua muliere ꝯtraxit: z poſtmodū cum ſecunda prioris cōſanguinea idē[m] fecit: ex priorum ſponſalioꝝ uigore quibus per publice honeſtatis iuſticiā ex ſecundis ſponſalib[9] ſubſecutā minime derogatūr[n]: ad matrimoniū contrahenduʒ cū prima remanet obligatus[o]. Ille[p] vo qui ſponſalia cum aliqua muliere ſub cōditione cōtraxerit: ſi poſtmodū ante[q] conditionis euentum cū alia prioris conſanguinea p uerba contraxerit de preſenti[r]: cum ſecunda remanere debebit: cum ex ſponſalibus conditionalibus ante conditionem[s] extantem ſicuti ex conſenſum non habētibus z incertis nulla publice honeſtatis iuſticia oriatur.

Boni. octauus.

De deſponſatione impuberum.

Si infantes[a] adinuicē uel vnus maior ſeptēnio[b] z alter minor ſpōſalia contraxerint: ipſi uel parentes p eis[c]: niſi p cohabitationē eorū mutuā ſeu alias v̄bo[d] uel facto[e] ipſoꝝ liq̄do appareat: eoſdē i eadē uolūtate factos maiores ſeptēnio ꝑdurare: ſpōſalia huiuſmodi: que ab initio nulla erāt: p lapſū dicti tēporis minime ꝯualeſcunt[f]: z ideo cū ſint nulla rōne defectus ꝯſenſuſ publice honeſtatis iuſticiā non inducunt[g]. Idem quoqʒ ſi pubes et impubes uel duo impuberes non proximi pubertati: z in quib[9] etatē malicia nō ſupplebat[h]: p uerba cōtraxerint de preſenti. ſpōſalia enim illa que iuris interpretatione tantum fuerunt ſponſalia de futuro[i]. licet uerba conſenſum exprimentia de preſenti haberent z matrimonium[k] ꝯtrahere intenderent ꝯtrahē

k ¶ Diſſoluendum. hn̄ ꝗ dicebant hug. io. z ſui ſequaces q dicebāt monachuʒ ſacerdotē frigidū z ſimiles ꝑſonas ꝯtrahendo cum aliqua impedire oēs cōſanguineos ꝯtrahere cū eadē. ut no. in ꝑdicto. c. ſiquis deſponſauerit.

l ¶ Publice honeſtatis. ſ. c. ſpōſam. publice enim honeſtum eſt exquo conſanguineus meus conſenſerit in bertam. ꝙ ego illam habere non poſſum.

m ¶ Idem fecit. ſ. quia ſponſalia contraxerit. ſpōſalia vo ſunt futuraꝝ nuptiarum promiſſio. ff. e. ti. l. i. xxx. q. v. noſtrates. vnde aduerte. ſi cum prima contraxerit de futuro. z poſtmodū cum ſecunda ꝯſanguinea in prohibito gradu eodem modo ꝯtraxit. z ſecundam cognouit. nec primā habere poterit ꝑpter affinitatem ſuperuenientē. que ſoluit ſponſalia de futuro. ut. ſ. de eo qui cog. conſang. vx. ſue. veniēs. i. z. c. ex litteris. ſecundam habere non poterit. qr publice honeſtatis iuſticia illum contractum impedit z dirimit. ut. ſ. rn̄ſo. ꝓxi.

n ¶ Derogatur. No. ꝙ licet ſupueniens affinitas diſſoluat ſponſalia de futuro. ſupueniēs tn̄ iuſticia publice honeſtatis ipſa non diſſoluit z merito. ſecunda enim ſponſalia tollunt p publice honeſtatis iuſticiam ex primis inductaʒ: nō ergo ex ſecundis poteſt eſſe honeſtas que tollat primā. z eſt ſi. lvij. di. ſiqs

o ¶ Obligatus. niſi cum alia non ipſius ꝯſanguinea contraheret p v̄ba de preſenti. ſ. e. ſi inter. uel ſupueniret aliquod de his impedimētis q̄ dixi in ſummula circa prin.

p ¶ Ille vo. reprobatur opi. inno. de ſpon. duorum. c. i. vbi dicebat ꝙ p ſponſalia ſub conditione contracta inducitur publice honeſtatis iuſticia. hoſti. ꝯtra ſ. eo. ad audientiam.

q ¶ Ante. ſecus ſi poſt. quia tunc non deeſſet conſenſus ſed eſſet perinde ac ſi a principio pure contraxiſſet.

r ¶ Preſenti. quid ſi contrahit p verba de futuro. nunquid ſoluta ſunt prima ſponſalia conditionalia: credo ꝙ ſic. ſi enim prima ſponſalia inducunt publice honeſtatis iuſticiam. p iuſticiam publice honeſtatis ſuperuenientē ex ſecūdis non ſoluuntur. ut. j. ꝓxi. rn̄ſo. ſʒ ſi p primam non inducitur iuſticia. puta ꝙ per iuſticiam ſuperuenientē ex ſecundis bene ſoluantur prima. licet in veritate prima ſponſalia dicenda non ſint. exquo cōſenſus defecerat ut hic. ſic enim eſt in alijs impedimentis. ſ. de eo qui cogno. conſang. vx. ſue. veniens. cum ſi. vnde ſi poſt ſecundum contractum ſuperueniat conditio. dico ꝙ primum matrimonium ꝯſumare non poteſt. publica enim honeſtas non inſurgit a die contractus ſʒ a die conditionis. z ideo publica honeſtas que ꝑuenit conditionem habet matrimoniū impedire z dirimere. ut. ſ. i. rn̄ſo. cum p h' reddatur inhabilis prime. de iureiuran. quemadmodum.

s ¶ Conditionem. hec vera intelligas. niſi interueniat carnalis copula. quia tunc receditur a conditione. de condi. ap. de illis. z ſic eſſet ibi conſenſus z matrimonium. vnde tum propter affinitatē. tum propter iuſticiam non teneret matrimoniū poſtea cum conſanguinea contractum. z intellige de conditione honeſta. non de tali que habeat pro non adiecta. ſ. de condi. ap. c. vlti. quia illa inducerent publicaʒ honeſtatē. ac ſi pur contracta fuiſſent. z no. hoſti. ſ. eo. ad audientiam. ꝙ ſiqs ſub tali conditione contrahat cum aliqua. promitto ꝙ te ducā i vxorē ſi deo et eccleſie placuerit. poſtea comperto impedimēto z ſolutis ſponſalibus ꝯ̄bat cum conſanguinea illius tenet contractus. z licet hec conditio intelligat̄ etiam ſi non apponatur tn̄ quādo nō exprimitur conſenſus purus remanet conditiones enim tacite nō faciunt obligationeʒ conditionalem. ff. de condi. z demō. l. conditiones extrinſecus. et no. de iureiu. quemadmoduʒ. tacitum tamē ſi exprimatur facit rem conditionalem. ff. de le. i. ſi ita legatum. §. i. vbi conditio ſi volet poſita in perſona legatarij facit conditionale legatum z expreſſa nocent que non expreſſa non nocent. ff. de regu. iu. expreſſa.

a Si infantes. Hi ſponſalia contrahere non poſſunt. cum etas illa quod videat ignoret. C. de fal. mo. l. i. ad hoc. ſ. eo. li. de tempo. ordi. nullus. C. de iur. deli. ſi infanti.

b ¶ Septennio. No. ꝙ licet quo ad pubertatem ſit in ſexu differentia in numero annorum. ſ. e. puberes. z. c. ꝯtinebatur. quo ad infantiam ſecus. quia vterqʒ infans minor ſeptennio. ut hic. z. ſ. e. litteras. z. c. acceſſit.

c ¶ Eis. ignorantibus uel ſcientibus non curo ſʒ aliter in maioribuſ ut. j. §. pono.

d ¶ Uerbo. qr poſt ſeptenniū adinuicem vocant ſe ſponſos.

e ¶ Uel facto. ut qr poſt ſeptenniū ſecum iacet uel eā oſculat̄. ut ſpōſus uel hic ſi. z ſic non refert. an quid fiat verbo uel facto. de ap. dilecti. z. c. ut noſtrum. z ad hoc concor. de reſti. ſpo. ex parte.

f ¶ Conualeſcunt. j. de reg. iu. non firmatur. z intellige per hoc. c. ſolutionem quam dixi. j. de reg. iu. non firmatur. e. li. ſ. ꝙ ſolo temporis contractu non firmatur quod a principio nō valebat. ſed nouo ſubſequenti conſenſu interdum tacito interdum expreſſo bene hic vides. z ibi plenius dixi.

g ¶ Inducunt. ſ. e. c. proxi.

h ¶ Supplebat. ſ. de ſpon. veniens. z. c. ad id quod. ſ. e. puberes. z c. de illis. Et ſic no. ꝙ ſi malicia ſuppleat etatem ꝯtrahere poterūt matrimoniū. z. ꝯcor. ſ. e. c. vlti. z. c. de illis. z eſt hoc cōtra opi. tan. z hoſti. qui dixerunt in predi. decre. de illis. ꝙ ad hoc ut teneat matrimoniū contractū inter minores. in quibus malicia ſupplet etatē requirit̄ ꝙ inuicem ſe cognouerint. cum de hoc aliter conſtare non poſſit ex quo ſunt minores. ſʒ gof. ibi ꝯ̄. cui concor. her. inno. z abbas. z hoc verum. z hic approbatur. Quid ſi puer minor. xiiij. an. multas mulieres cognouit. z mulier minor. xij. an. a pluribus eſt cognita. hi contrahunt matrimonium. quis habet dicere tale matrimoniū ꝑter carnalē ad inuicem copulam non tenere.

i ¶ De futuro. approbatur quod no. ala. tan. her. gof. inno. z hoſti. ſ. e. a nobis. z probabatur olim hoc per decre. ſ. e. atteſtationes. z. c. ul. z. ſ. de condi. ap. ſuper eo. ſepe enim extra id quod agitur tacita naſcitur obligatio. ff. commo. ſi is cui cōmodatum. §. vlti.

k ¶ Matrimonium. z non ſponſalia. vnde non videbātur ſponſalia ad hoc. ſ. de offi. dele. cum ſuper. ff. de ſponſa. queſitum. C. ſiquis alteri vel ſibi. l. multum intereſt. nec matrimoniuʒ. quia etas prohi

bebat. ſʒ primū falſum ut hic vides. ⁊ ſic nota illud generale ſi non valet ut ago valeat ut valere poteſt. ſ. e. a nobis.
a ¶ Modum alium. ut quia ſimul cohabitauerunt. uel ſe coniuges nominabant ⁊ amplexabantur. ut coniuges.
b ¶ Pubertatis. ſtatim ergo fugere debet q̄cito poteſt. quod dic. ut ſ. de ſponſa. ad id quod. ⁊ reprobatur opi. pe. d ſamp. no. ſ. e. ti. c. ul. p abbatē
c ¶ Porro. declarat notata p inno. ⁊ hoſtien. ſ. d reſti. ſpo. ex parte.
d ¶ Pro filijs nō eiſ mandātibus. quia tunc idem eſt ac ſi ipſi contraherent. ſ. e. li. de ꝓcu. c. ul.
e ¶ Contradixerint ergo qui tacet hoc caſu non conſentit j. de reg. iu. qui tacet cū ſuis concor.
f ¶ Sponſalia. contracta p parentes. ⁊ idem eadem rōe intelligas de quolibet alio. ſ. de ſpon. ad id qđ ⁊. ſ. d ma. contrac. contra int̄ dic. ec. c. i. quod hic bene ꝯcor. ⁊ hoc ibi tenet. hoſti. ſed inno. ibi no. contrarium dicens ſpeciale in parte. ut nomine filie preſentis ⁊ non contradicētis poſſit ſponſalia cō trahere. ff. de ſpō. ſʒ que patris. ⁊. l. ſequen. C. de nup. ui due. ſecus in tutor̄. ff. de ſpon. ſi puelle. ⁊ non ob. d ſpō. ad id quod. qꝛ ibi i̅teruenit carnalis copula. alias ſecus ſʒ eum. ſʒ verius videtur qđ dicit hoſtiē. licet her. videatur ibi tenere opiniōeʒ inno. ⁊ q̄ decre. illa non loquatur de expreſſo conſenſu probatur. qꝛ quare poſuiſſet papa ibi verba que ſapiunt tacitum conſenſum. Itē nō inueniemus q̄ paternus conſenſus aliquid in contractu matrimonia li impuberis operetur alias q̄ in precedentibus caſibus.
g ¶ Surgit. reprobat̄ opi. rai. in ſumma de ſpon. §. pone quod. ⁊ pe. de ſam. ⁊ ab. ſ. e. ti. c. i. qui p illud. c. dicebant. cum ibi dicatur q̄ pater filium non adultum poteſt cui vult matrimonio tradere. q̄ ex ſponſalibus contractis a patre et iam filio non conſentiente oriebatur iuſticia. ⁊ nitebantur idem probare per decre. ſ. e. c. acceſſit ad ſi. que non facit. ut ibi no. Approbatur tñ opinio inno. ⁊ hoſtien. q hoc ibi no. ⁊ erat caſus expreſſus. xxvii. q. ii. lex diuina. palea eſt.

tes: per aduentū pubertatis in matrimonium non tranſeunt de preſenti: nec matrimoniū quod ut matrimonium etate non tenuit prohibente per lapſuʒ dicti temporis cō ualeſcit: niſi per carnis copulā ſubſecutam. uel aliquem modum [a] alium contrahentes eoſdem cū eiuſdem perſeuerantia uoluntatis ad pubertatis [b] tempora perueniſſe cō ſtiterit euidenter: per dictum tamē contractum: qui ualuit ut potuit nō ſicut agebatur: publice honeſtatis iuſticia eſt inducta. ¶ Porro [c] ex ſpōſalibus que parētes pro [d] filijs puberibus uel impuberibus pleruncqʒ cōtrahunt: ipſi filij ſi expreſſe conſenſerint uel tacite: ut ſi preſentes fuerint nec ꝯdixerint [e]: obligantur et ex eis oritur iuſticia publice honeſtatis. ¶ Et eſt idem ſi filij tempore ſponſaliorum abſentes ⁊ etiam ignorantes eadem ſpō ſalia [f] poſt ſcientes ratificauerunt tacite uel expreſſe: alias ex ſponſalibus contractis a parentibus pro filijs nec ipſi filij obligātur nec publice honeſtatis iuſticia inde ſurgit. Boni. viij.

De cognationē ſpirituali.

Pedum [a] inter baptizatum ⁊ illum qui euʒ ſuſcepit de baptiſmo ac inter eundem baptizatum ⁊ ſuſcipientis filios et uxorem [b] ante ſuſceptionem carnaliter cognitam [c] ab eodeʒ: immo etiam inter ſuſcipientem [d] patremqʒ baptizati ⁊ matrem [e] cognationeʒ ſpiritualem [f] in baptiſmo cō trahi iure conſtat. que cognatio et contrahendum matrimonium impedit ⁊ dirimit poſt contractum [g]. ¶ Et eadem [h] que de ſuſcipiente ſunt dicta: ſunt etiam de baptizante cenſenda. ¶ Ex confirmatione quoqʒ ſeu frōtis [i] chriſmatione ſpiritualis cognatio eiſdem [k] modis contrahitur: matrimonia ſimiliter impediens cōtrahenda ⁊ dirimēs poſt contracta. Idem.

Per cathecíſmum [l] qui precedit baptiſmum ſacramentorum fundamentum ⁊ ianuam [m] reliquorū cognatio ſpiritualis contrahitur: per quam contrahenduʒ matrimoniuʒ impeditur: ut ex predeceſſoris noſtri clementis pape iij. decretali [n] colligitur euidenter. Dicendo enim q̄ talis res [o] uix cō trahendo matrimonio impedimētum afferret. uelle uidetur q̄ afferat: naʒ q̄ uix fit fieri tamen dubiū non exiſtit [p]: per illam tamen cognationem matrimonium poſt eam contractum minime ſeparatur [q]. Idem.

Quauis [r] non plures quaʒ vnus [s] uir uel una mulier accedere debeant ad ſuſcipiendum de baptiſmo infantem iuxta ſacrorum canonum inſtituta [t]: ſi tamen plures acceſſerint ſpiritualis cognatio inde contrahitur [u]: matrimonia ꝯtrahēda impediēs ⁊ etiā poſt ꝯtracta diſ ſoluēs. De ꝯfirmatiōe [x] inſup quā tū ad hoc idē iudiciū ē habenduʒ. Ex datiōe vō alioꝝ ſacramentoꝝ [y] cognatio ſpūalis nequaquā orit̄: que matrimoniū ipediat uel diſſoluat. Boni. octauus.

a ¶ Pedum inter baptizatū. cognationē ſpūalem ⁊c̄. qđ eſt. j.
b ¶ Uxorem. nunquid de concubina leuantis prius cognita de h. xxx. q. iiij. ſiquis in ius. in vlti. glo.
c ¶ Cognitā. ſecus ſi poſt fiat vxor. uel ſi p̄us erat vxor. poſt ⁊ non primo carnaliter ſit cognita. qꝛ per vniōnē carnis ſequentē non pōt tranſire in vniōnē ſpūs precedentē. xxx. q. iiij. poſt vxoris. vir ergo ⁊ vxor ſibi cōicant actiones ſpūales. xxx. q. iiij. ſiquis vnus. ſ. e. ti. martinus. licet non paſſiones. vñ ſi filius alterius tantuʒ leuetur de ſacro fonte leuans alteri cuius filius non eſt. cōpater nō eſt. ut. j probatur. qđ dic ut no. ſ. e. martinus. ⁊. xxx. q. iiii. in ſumma. Et dicebat gof. q̄ illud qđ agit pars corporis equum eſt. ut alteri parti cōmunicetur. ſʒ non ſic cōicatur alteri q̄ in perſona filij alterius tā tum agitur. ⁊ iſta ſit ratio. uel dic q̄ ſatis eſt leuanti habere commatrem matrē ipſi⁹ leuati. Et no. q̄ ſi leuans primo cognouerat vxorē non eſſet curandum. an poſt cōpaternitatem cognouerit vel non. ſʒ gratianus contra. xxx. q. iiii. §. notandum.
d ¶ Suſcipientē. ſupple ⁊ vxorem eius prius carnaliter cognitam xxx. q. iiij. ſiquis vnus. ⁊. ſ. e. ti. martinus.
e ¶ Et matrē. No. non dixit patrē baptizati ⁊ eius vxorē. immo dixit matreʒ: ſi igitur de prima vxore uel concubina vir procreet filiū. ille qui leuat filiū eſt cōpater concubine ⁊ viri. ſed non eius vxoris. ut. ſ. dixi.
f ¶ Spiritualē. q̄ dignior eſt q̄ carnalis. xxx. q. iij. c. i. ij. ⁊. iij. Et eſt cognatio ſpiritualis attinētia ꝓueniēs ex ſacramenti datione uel ad id detentione. eſt etiā cognatio carnalis ⁊ legalis de quibus nil ad propoſitum.
g ¶ Contractum. ſi igitur leuans ⁊ leuatus. uel leuatus ⁊ filius leuantis uel leuatus ⁊ vxor leuantis ante cognita. uel leuans ⁊ parentes leuati contrahunt. non tenet matrimonium. Scire debes q̄ pater ſpiritualis ſi copulet̄ ſorori filie ſpiritualis bene tenet matrimonium. xxx. q. iii. c. ul. ⁊ ut ibi no. io. bene pōt pater ſumere filiam ſpiritualem filij carnalis. quia licʒ cognatio ſpiritualis d patre ad filios deſcendat. ut. ſ. e. c. i. ⁊ c. ſuper eo. non tamen aſcendit cum cautū non reperiat̄ ⁊ edictum de matrimonio ꝓhibitorium eſt. ſ. de ſpō. cum apud.
h ¶ Eadem. ut. ſ. ſi baptizans ⁊ baptizatus. uel baptizatus ⁊ filij baptizantis. uel baptizatus. ⁊ vxor baptizātis p̄us cognita uel baptizans ⁊ parētes baptizati matrimonium contraxerint non teneat. ad hoc. ſ. e. ti. c. ulti. ⁊ nō eſt ita in eo qui recipitur ad penitē tiā. ut ibi not. ⁊. xxx. q. i. oēs quos. ⁊ eſt expreſſum. j. e. c. vlti. in ſi. io. an.
i ¶ Frontis. hoc fit a ſolo epō de conſe. di. v. manus. ſ. de conſue. q̄to. in vertice auteʒ chriſman preſbyteri. de ꝯſe. di. iiii. p̄ſbyteris. Sine ſacramēto ꝯfirmationis nō dr̄ q̄s ver⁹ xpian⁹. de ꝯſe. di. v. c. i.
k ¶ Eiſdē mōis. ſ. int̄ ꝯfirmatū ⁊ ſuſcipientē. ⁊ ꝯfirmatū ⁊ filiū ſuſcipiētis ⁊ ꝯfirmatum et vxorem ſuſcipientis prius cognitam ⁊ ſuſcipienteʒ ⁊ parentes confirmati: parentes confirmati ⁊ vxorem ſuſcipientis prius cognitaʒ. Item inter ipſum confirmantem ⁊ confirmatum. ⁊ cō firmatum ⁊ filios confirmantis. ⁊ eius vxorem prius cognitā. ⁊ ipm ꝯfirmātē ⁊ parentes confirmati. hoc vult dicere eiſdē modis. vii. xx. ſunt caſus ꝓhibiti ex hac cognatione quos numeraui in ſummula quarti li.
l ¶ Per cathecíſmuʒ. terminant̄. no. xxx. q. i. c. i. ⁊. ſ. e. ti. ꝯcto. Et dicit in ſūma. q̄ cōpaternitas p cathecíſmū ꝯcta impedit matrimoniū. ſʒ nō dirimit. Cathecíſm⁹ dr̄. a catetizo. qđ eſt idē qđ inſtruo vñ añ baptiſmuʒ inſtrui debent baptizandi in fide adulti precipue. de conſe. di. iiij. ante. xx.
m ¶ Et ianuā. xxxij. di. §. verum. ſ. de preſby. non bapti. c. veniens.
n ¶ Decretali. ſ. e. contracto.
o ¶ Res. ſ. cōpaternitas in cathecíſmis contracta.
p ¶ Exiſtit. ff. de iudi. l. vix certis ex cauſis. ad idē. xv. q. i. merito queritur.
q ¶ Separatur. ad idem. ſ. e. li. de vo. c. vno. ſ. de iureiu. quēadmodū. cū ſi.
r ¶ Quauis. No. hoc hoſti. ſ. e. martinus.
s ¶ Unus. immo ſi vrgeret neceſſitas in cathecíſmo ⁊ baptiſmo ⁊ ꝯfirmatōe vn⁹ pot eē p̄rin⁹. ſʒ hʼ n̄ habeat ꝯſuetudo romana d ꝯſe. di. iiij. in cathecíſmo.
t ¶ Inſtituta. d ꝯſe. di. iiij. non plures. ⁊ potuit eſſe ratio que redditur in adoptione uel cognatione legali q̄ imitat̄ naturā. ſic ⁊ ſpiritualis cognatio habet imitari naturā uel cognationē carnalē. ut. ſ. vnus ſolus ſit in ſacramento patrinus. ſʒ ꝯ. xxx. q. iiij. quod autem. So. ut ibi no. ſ. e. ti. c. ul.
u ¶ Contrahitur. ſ. cū oib⁹. ⁊ ſic multa fieri ꝓhibent̄ q̄ facta tenent. ſ. c. ꝓxi.
x ¶ Idem. ſ. ut plures in confirmatione tenere non debeant tñ ſi teneant. oēs ſunt compatres uel compatrini.
y ¶ Sacramentorum. ſ. penitentie corporis chriſti extreme vnctionis ordinis ⁊ coniugij. Renaſcimur enim in baptiſmo. ⁊ chriſmatio frontis illam confirmat. quod non eſt in alijs ſacramētis. ⁊ ideo per iſta ſpiritualis contrahitur compaternitas non per illa. ⁊ hoc no. xxx. q. i. omnes. ⁊. ſ. e. c. ul.

Incipit liber quintus. De accuſationibus inquiſitionibus ⁊ denunciationibus Rubrica.

POſtquã[a] coram eo qui ꝯtra te ſuper certis criminibus inquiſitor fuerat deputatus: eadem crimina fuiſti confeſſus[b]: fruſtra confeſſionē tuam: quo minus puniaris ex ea prout iuſticia[c] ſuadebit: ex pretextu impugnare contēdis: ꝙ ſuper eiſdem criminibus non fueras antea diffamatus. uel ꝙ per eundem inquiſitorem capitula ſuper quibus ꝯtra te uolebat inquirere tibi tradita non fuerūt[d].

Idem.

SI is cui[e] contra te commiſſa fuerat ſimpliciter inquiſitio ſuper certis criminibus facienda proceſſerit te preſente nec reclamãte[f] aut quicquam ſuper hoc excipiente infamie inquiſitione omiſſa ad ueritatem eorundem criminū inquirendam: proceſſum huiuſmodi ex eo ꝙ non fuit de infamia primitus[g] inquiſitum: ulterius impugnare nequibis[h]. Gregorius nonus remenſi archiepiſcopo ⁊ ſuffraganeis ſuis.

De hereticis.

QUoniam[a] epiſcoporū numerus ad degradationem clericorum a canonibus[b] conſtitutus non poteſt de facili[c] conuenire. concedimus ut ſacerdotem uel alium clericum in ſacris ordinibus conſtitutum: cum pro[d] hereſi fuerit ſeculari curie relinquēdus[e] aut perpetuo immurandus:[f] conuocatis abbatibus aliiſqꝫ prelatis ⁊ religioſis perſonis ac litteratis ſue dioceſis de quibus expedire uidebitur: ſuus ſolus[g] poſſit epiſcopus degradare.

Alexander quartus.

QUicunqꝫ[h] hereticos credentes receptatores defēſores uel fautores eorum ſcienter[i] preſumpſerint eccleſiaſtice tradere ſepulture[k]: uſqꝫ[l] ad ſatiſfactionē idoneam excommunicationis ſententie ſe nouerint ſubiacere: nec abſolutionis beneficium mereantur: niſi ꝓpriis[m] manibus publice[n] extumulent[o]: ⁊ proiiciant huiuſmodi corpora damnatorum: ⁊ locus[p] ille ꝑpetua careat ſepultura. Inhibemus quoqꝫ ne cuiquā laice[q] perſone liceat publice uel priuatim de fide catholica diſputare: qui uero contrafecerit excommunicationis laqueo innodetur[r]. Heretici autē credētes receptatores defenſores ⁊ fautores eorum ipſorumqꝫ filii[s] uſqꝫ ad ſecundam[t] generationem ad nullum eccleſiaſticum beneficium[u] ſeu officium publicū[x] admittantur: quod ſi ſecus actum fuerit decernimus irritum ⁊ inane. Ad hoc quoſcūqꝫ uiros eccleſiaſticos qui ad preces huiuſmodi peſtilentium perſonarum dignitates[y] perſonatus ⁊ quecunque alia eccleſiaſtica beneficia ſunt adepti: extūc

a Poſtq̄. decre. iſta et ſequens emanauerunt ad declarationē decre. ſ. e. qualiter. i. ⁊ ij. ⁊ c. cum oporteat. ⁊ c. ad petitionē ibi iudiciarium ⁊c. ⁊ corriguntur opiniones hoſtien. nota. in c. qualiter. i. in. i. glo. vltra vnam columnā ver. quid ſi inquiſitor. ⁊ in. ij. glo. ⁊ quod no. in. c. cum oporteat ſuper verbo ſubdito v. queritur ſi inquiſitor. ſimiliter ⁊ in ſecundo qualit̄ ſuper verbo fuerit ⁊ ſuper v̄bo legittime. ⁊ facit quod nō guil. in ſpe. ti. de inquiſiti. §. nunc tractemus. v̄. quid ſi inquiſitor ꝓmixtim. io. an.

b Confeſſus. nulle igit̄ ſūt partes iudicis. niſi ut ferat ſētentiam. quid enim querem⁹ de infamia uel capitulis ex quo claret de crimine. xxiiij. q. iij. ecce. de elec. per inquiſitionem. de confeſ. ſi ſup. ff. ď iudi. ſi debitori. Jam enim ē notorium crimen. de cohabi. cleri. ⁊ muli. veſtra. ⁊ c. ſi.

c Juſticia. ſ. imponendo penā a iure ſtatutā uel arbitrariam ſi nulla pena eſt ſtatuta ſ. de of. del. de cauſis. io. an.

d Fuerunt. ſi infamatus nō erat. ad inquiſitionē procedi non debuit veritatis ut in p̄dictis iuribus. ſ3 ille debuit appellare ⁊ non reſpondere. vn̄ imputet ſibi. idem dico ď capitulis que tradi debuerūt ſ. e. qualiter. ij. §. debet. ſi petita non fuerunt. ⁊ confeſſus eſt crimen ſibi imputet. potuit enim iuri ꝓ ſe introducto renunciare. ⁊ tunc tacite renunciat. ad hoc. ff. de procu. pomponius. §. rati. S3 hoſt. contra in predicta decre. qualiter. i. per. l. ff. de procu. fili⁹. §. inuitus. ⁊ hunc dicebat caſum ipſius decre. e. ti. ad petitionem. naꝫ ibi preſente ⁊ nō contradicente illo. ꝯtra queꝫ inquirebatur. non fuerat ſeruatus ordo qui debuerat ſeruari. vn̄ proceſſus caſſari mādatur. ſ3 de alio ordine intelligatur.

e SI is cui. fuerat. ad petitionem alicuius. quia ſi papa proprio motu cōmittit inquiſitionem criminū alicuius. iam illū approbat infamatum. cum epiſcop⁹ ⁊ metropolitanus procedant. etiam ad inquiſitionem omiſſo tali articulo. ij. q. v. omnibus. ſ. e. ti. ſicut olim. ſ3 ſi ad petitionem alterius cōmiſerit tunc p̄us inquiret inquiſitor de infamia. hoc tenet inno. ſ. e. ti. cum oporteat. Quid ſi ille qui litteras inq̄ſitionis impetrat ſit excōicatus. dixi. ſ. ď reſcrip. c. i. ⁊c.

f Reclamante. dicebat hoſtien. in ſupradictis glo. ꝙ taciturnitas habebat̄ hic pro diſſenſu ⁊ contradictione. quod non eſt verum ut hic uides. immo tacendo tacite iuri ſuo renunciat. j. de regu. iu. qui tacet ⁊ dixi de hoc. e. ti. is q tacet. Reclamare igitur debuit. ⁊ petere prius inquiri ſuper inquiſitione infamie. ⁊ ſi hoc non fieret debuit appellare. ut dixi. ſ. c. proxi.

g Primitus. i. anteq̄ quereretur de veritate. io. an.

h Nequibis. non ergo ordo iſte ita eſt de ſubſtantia ꝙ ei renunciare non poſſit. facit. ſ. de fer. c. ul. ⁊ quod no. ſ. de offi. dele. de cauſis.

a Quoniam. incipiebat ⁊ ſi cōtra. ⁊ bene de medietate decurtata eſt

b Canonibus. xv. q. vii. ſiquis timidus. ⁊ duobus. ca. ſe. ⁊ debent eſſe. vi. in degradatione preſbyteri. tres in degradatione diaconi. ⁊ ita de ſubdiacono uidetur. ut ſ. de ſer. non or. miramur.

c Facili. bene eſt poſſibile ſ3 non facile. lex. n. nō d3 eē impoſſibilis. iiij. di. erit autem.

d Pro hereſi. in aliis igitur criminibus ſi immineret degradatio facienda. ſeruent̄ antiq̄ iura. q2 i hoc crimine h̄ introductū eſt ſpāle. ad idē. j. e. i fidei.

e Relinquendus. quod dic ut. ſ. de ver. ſig. nouimus. ⁊. j. de penis. c. ij.

f Immurandus. ſ. e. excōmunicamus. ij.

g Solus epiſcopus. excludit epiſcopos. non capitulum ſuum. ad idem. xv. q. vij. ſi autem. ⁊. §. ſe. ⁊ c. epiſcopus. xviij. q. ii. c. nullam.

h Quicunqꝫ.

i Scienter. ignorantia ergo probabilis bene illos excuſat. ſ. de cle. excō. mini. apoſtolice.

k Sepulture. ſic ⁊ manifeſti vſurarii non traduntur ſepulture. ſ. de vſur. q2 in omnibus. ⁊ qui moriuntur in torneamentis. ſ. de tor. c. i. ⁊ ď hoc de ſepul. ex parte in vlti. glo. Dicitur autem ſepultura multis modis. ut no. xiij. q. ii. §. item queritur. ⁊. ſ. de ſepul. c. penul.

l Uſqꝫ. hic licet ſatiſfaciant. ſequi debet abſolutio. ut patet per id quod ſequitur.

m Propriis manibus. Nota caſum quo poſſuꝫ per me quod non poſſum per alium: de hoc dixi. j. de regu. iur. poteſt. ſicut enim exhibuerunt membra ſua ſeruire iniquitati ad iniquitateꝫ. ſic exhibere debent illa ſeruire iuſticie ad iuſticiam. ſicut dicit apoſtol⁹. i. ad romanos. vi. c ⁊ ſunt hec verba in canone. xlvii. diſti. omnes huius.

n Publice. quia que publice peccantur publice emendentur. de pe. ⁊ re. ca. i.

o Extumulent. h̄ ueruꝫ intelligo: qn̄ oſſa ipſorum poſſent ab oſſibus aliorum diſcerni. alias ſecus. ſ. de ſepult. ſacris. io. an.

p Locus. punitur res inanimata. ſic ſ. de penis in quibuſdam. ſ. de elec. vbi periculum. §. ciuitas. ⁊. j. de pe. c. vlt. in fi. xv. q. i. mulier.

q Laice. forte intellexerunt de laico ad modum vltramontanorum qui il litteratos laicos vocant ⁊ litteratos clericos vocant. quid enim eſt dicere ꝙ ruralis clericus diſputando de fide non incidat in hāc penam ⁊ doctor decretorum laicus incidat. tamen ſufficit ita eſſe ſcriptū. ⁊ ſolū duo ſūt chriſtianoꝝ genera clerici ⁊ laici. xij. q. i. duo ſunt. ⁊ concor. ad hoc. C. de ſum. tri. l. penul.

r Innodetur. nunquid per ſententiā uel ipſo iure: et uidet̄ ꝙ ipſo iure per id ꝙ dicit laqueo. quaſi ipſum factum damnatuꝫ illaqueet in contrarium videtur. quia in penis benigna fieri debet interpretatio. ut. j. de regu. iu. in penis cum ſuis concor. eſt igitur benigni⁹ ut intelligamus canonē eſſe ferende ſententie q̄ iam late. ergo eſt hec pars amplectenda. ut ibi. ad hoc. ix. di. ſana quippe. Preterea ſi voluiſſet ꝙ eſſet canō late ſententie dixiſſet ſit innodatus uel eo ipſo uel ſimilia verba.

s Filii. No. caſum in quo pro delicto paterno punitur filius. Hoc etiam procedit in crimine leſe maieſtatis. quod eſt minus hoc crimine. quo leditur eterna maieſtas. ſ. e. vergentis. ⁊ ſi cōtra homines illate blaſphemie impunite nō trāſeunt. multomagis qui ipſuꝫ dominum blaſphemat dignus eſt ſupplicia ſuſtinere. in auc. ut nō lux. contra na. i. riſo. ⁊. §. i. col. vi. nec debemus illius opprobrium inultum dimittere. qui noſtra probra deleuit. ſ. de iudeis in nōnullis. Quod enim in religione diuina committitur in omnium fertur iniuriam. C. de heret. manicheos. ad idem. xvii. q. iiij. ſicut. alias regulariter pena temporali non punitur vnus pro alterius delicto. quod dic ut no. i. q. iiij. in ſumma. ⁊. xxiiij. q. iij. in ſumma. ⁊ intelligas hoc de filiis non infectis. Illi enim punirentur. ut ipſi ex proprio delicto non ex alieno.

t Secundā. h̄ intellige ſm̄ determinationē decre. j. e. ti. ſtatutū. ij.

u Beneficium. large ſumit̄. de hoc dixi. j. de reg. iu. c. i.

x Publicum. ut iudicatus notoria ⁊ his ſimilia. ad idem. j. de penis felicis. §. ꝙ ſiquis. in prin.

y Dignitates. nunquid ⁊ pontificalis dignitas includitur: pro ⁊

priuamus[a] ſiliter acquiſitis: uolē
tes ꝙ tales ⁊ habitis careant ꝑpe
tuo: ⁊ ſi receperunt illa ſcienter[b]:
ad alia uel ſimilia nequaquā in po
ſterū admittant. Illoꝝ aūt filiorū
emancipationem: quorum paren
tes poſt emancipationem etiā[c] hu
iuſmodi apparuerit ante ipſaꝫ a uia
ueritatis ad heretice ſuperſtitiōis
inuium declinaſſe nullius uolum⁹
eſſe momenti uelut factā de homi/
nibus ſui iuris: cum dignum ſit: ut
propter tanti atrocitatem delicti fi
lij eſſe in parentum hereticoꝝ de
ſierint[d] poteſtate.

Idem inquiſitorib⁹ heretice prauitatis.

Filij uel heredes[e] illorum qui
duꝫ in egritudinis lecto decū
berēt petierunt hereticos conſo/
latos: ut ab eis ꝑ man⁹ impoſitiōeꝫ
ꝯſolatiōeꝫ reciperēt ſcḋm peſſimā cō
ſuetudinem eorundem: ſicqꝫ uiaꝫ
fuerūt vniuerſe carnis ingreſſi. ad
probandum ꝙ ipſi defuncti ꝯſola/
tionem illam: immo uerius deſo/
lationem non ſane[f] mentis effecti
ſuſceperint uel poſt perditam iā lo
quelam cum tñ moris ſit ut dicitur
apud eos: ꝙ nullum taliter ꝯſolen
tur: qui non ſit ſane mētis ⁊ memo
riam habeat ordinataꝫ: admitti nō
debent: ſi dum uiuebant[g] diffamati
erant de hereſi uel ſuſpecti: aut le/
gitime[h] conſtiterit: ꝙ ſane mentis
exiſtētes huiuſmodi hereticos pe
tierunt: alioquin[i] admitti poterūt
predicti filij uel heredes ad probā
dum premiſſa[k] non tamen per uxo
res ⁊ filios familiares uel de ſuis
aliquos: ſed per teſtes alios fide[l]
dignos: ⁊ ſpāliter fidei zelatores.

Idem eiſdem.

Super[m] eo quod ſcriptum le/
git[n]: eccleſia nulli claudit gre/
mium redeūti[o]: quoqꝫ[p] hi qui poſt
abiurationem erroris uel poſtquā
ſe proprij antiſtitis examinatione
purgauerint ſi deprehenſi fuerint
in abiuratam hereſim recediſſe ſe/
culari decernūtur iudicio ſine ulla
penitus audientia relinquendi[q]
cum ſcripture huiuſmodi uideant
ſibi inuicem aduerſari: quid tenē
dum ſit per ſedem[r] edoceri apoſto
licam poſtulaſtis. Nos itaqꝫ in
quiſitioni ueſtre de fratruꝫ noſtro
rum conſilio reſpondemus: ꝙ tali
ter deprehenſis etiam ſi ut dictum
eſt: ſine ulla penitus audientia re/
linquēdi int iudicio ſeculari: ſi ta
men poſtmodum peniteant: ⁊ pe/
nitentie ſigna in eis apparuerint
manifeſta: nequaquam ſunt humi
liter petita ſacramenta penitētie ac
eucharistie deneganda[s]:

Idem eiſdem.

In fidei[t] fauorem concedim⁹
ut in negocio inquiſitionis[u] he
retice prauitatis excommunicati[x] ⁊
participes[y] uel ſocij criminis ad te
ſtimonium admittant (preſertim i
probationum aliarum defectum)
contra hereticos credentes fau/
tores receptatores ⁊ defēſores eo
rum: ſi ex ueriſimilibus coniectu/
ris[z] ⁊ ex numero teſtium aut perſo
narum tam deponentium quaꝫ eo
rum contra quos deponitur[⁊] qua
litate ac alijs circunſtantijs ſic te/
ſtificantes falſa non dicere preſu/
mantur.

Idem eiſdem.

Reſidentes[ꝯ] regimini alicu/
ius regni prouincie ſiue loci:
licet excommunicati[ꝝ] uel de facto
tantum: ⁊ non de iure iuriſditionē
habentes: ac eorum officiales[a] ad
requiſitionem ordinariorum uel
delegatorum ipſorum aut inquiſi
torum heretice prauitatis non ua/
lentium ſine more diſpendio[b] uel
negocij periculo recurſum habe/
re ad ſuperiores qui legitime in
locis ipſis poſſint iuſticiam exeq.
poſſunt ⁊ debent contra hereticos
credentes fautores receptatores
⁊ defenſores eorum iuſticiam ⁊ ſu
um officium exercere. nec requirē
tes huiuſmodi excommunicatos
propter hoc ſententiam excommu
nicationis[c] incurrunt. Non tamē
preſidentibus prelibatis[d] uel offi
cialibus eorundem propterea in
alijs caſibus intelligatur conceſſū
aliquid uel permiſſum.

Idem eiſdem.

Cum contumacia[e] in cauſa pre
ſertim fidei ſuſpitioni preſum
ptionē adijciat uehementeꝫ[f]. ſi ſu/
ſpectus de hereſi uocatus a uobis
ut de fide reſpondeat[g]: excōis uin
culo pro eo ꝙ parere ſubter fugit
aut ꝯtumaciter ſe abſentat. ꝑ uos
fuerit innodatus: quā per annū ani

contra. ī. de pen. felicis. §. ꝙ ſiquis in prin.
a ¶ Priuamus. No. ſpeciale quia alias non refert per quem preces offerantur. C. de preci. impe. of. l. vniuerſis.
b ¶ Scienter. ſ. ſciendo illos qui preces offerebant eſſe tales.
c ¶ Etiā. q: maior eſt dubitatio ꝙ ſi añ emācipationē hꝰ apparuiſſꝫ.
d ¶ Deſierint. No. ergo ꝙ crimen hereſis paternum etiam anteꝙ per eccleſiam fuerit declaratuꝫ liberat a patria poteſtate filium. ⁊ ſic interdum paternum odiū interduꝫ filij fauor tale vinculuꝫ ſoluit. liiij. di. ſi ſeruus. ſ. qui ſi. ſint le. ꝑ venerabilē
e ¶ Filij uel heredes. decurtata eſt ḋ narratione facti. ⁊ incipiebat olim ex parte. ⁊ dic filij. ſꝫ heredes nō ſint. intereſt enim eoꝝ. ut. c. ꝓ. heredes etiaꝫ ſi filij uel propinqui non ſint ⁊ iſtoꝝ intereſt propter vitandā ꝯfiſcationem bonoꝝ. ut ſ. de here. vergentis. ī. e. t. cū ſꝫ leges
f ¶ Non ſane. vnde qḋ tunc faciebant. eis nō debet imputari. q: nullum maleficium ſine conſēſu. xiiii. q. v. ſiquid. xv. q. vi. c. i. in fi. ſꝫ furioſus non habꝫ conſenſum. ut. ſ. de ſpon. dilectus. xv. q. i. illud. ſ. de ſuc. ab inte. cū dilectus
g ¶ Viuebāt. illi parentes uel teſtatores conſolati.
h ¶ Legittime. igiť nota caſum in quo probatio nō admittit probationem in contrarium.
i ¶ Alioquin. i. ſi hꝰ legittie ñ ꝯſtat. nec ipſi dum viuebant infamati erāt uel ſuſpecti.
k ¶ Premiſſa. ſ. ꝙ tunc non erant ſane mētis uel loquelam perdiderant. nec habebant ordinatam memoriaꝫ.
l ¶ Fide dignos. hec clauſula q̄ olim erat obſcura ⁊ dubia cū deliberatiōe fuit imutata ⁊ bene
m ¶ Super eo. terminatū q̄ no. ſ. e. ti. ad abolendā §. illos. ⁊ c. pe. §. ſiq
n ¶ Legiť. xxiiij. q. iiij. duo. ⁊. C. de ſum. tri. l. ul. ad fi.
o ¶ Redeunti uel redeundi. hinc eſt ꝙ omnibus dicitur liberalis. ſ. eo. de reſcrip. ſedes.
p ¶ Quoqꝫ. repete ⁊ ſup eo qḋ ſcriptū legitur ꝙ hi qui poſt.
q ¶ Relinquendi. ut in predicta decre. ad abolendam. §. illos.
r ¶ Sedē. ad quā in talib⁹ recurrēdū ē. ut. ſ. q ſi. ſint le. ꝑ venerabilē
ſ ¶ Deneganda. quod ergo dicit prima auctoritas intelligitur in ſalute anime. ſecunda in corporalia pena.
t In fidei. decurtata ē de narratiōe facti. q̄ oli icipiebat ꝯſuluit.

u ¶ Inquiſitionis. quid ſi non ꝓcedat ꝑ modū inquiſitionis. ſꝫ accuſationis uel exceptionis. nunquid admittenť tales teſtes: videť ꝙ ſic. q: eadē ratio. ſ. fidei fauor ⁊ odiū criminis verſať vtrobiqꝫ. ḡ ⁊ idem ius. de reſcrip. inter ceteras cū ſi. contrariū credo. q: ab illo iure regulari quo caueť tales ꝑſonas ad teſtimoniū admitti non debere non recedā. niſi inquantū inueniā permiſſuꝫ. qui ergo accuſat uel excipit habeat ꝓbationes idoneas nec eſt accuſatio fauorabilis ut inquiſitio. ad hoc. ij. q. vij. ſiquis epiſcopus. Et verbum iſtud dꝫ aliquid operari alias quare fuiſſet expreſſuꝫ ad hoc de ꝑeci. ad audientiā cū ſuis concor. ⁊. ī. de ꝑuile. ſi papa. i. riſo in fi.
x ¶ Excōicati. ſi. ī. c. proxi. tales alias non admittūtur. immo etiam iudices ſeculares cenſura eccleſiaſtica compelluntur tales a teſtimonio in ſuis foris repellere. ī. de ſent. excō. decernimus.
y ¶ Participes. quid de alijs exceptis criminibus an. ſ. tales admittantur: dic ut. ſ. eo. li. de teſti. c. i. ſ. de confeſ. c. i. ⁊. vi. q. i. §. veꝝ. qd de piuris habebis. ī. e. accuſatus. §. lꝫ
z ¶ Coniecturis. quas ipſe iudex examinans melius ſcire poterit. ff. de teſti. l. iij. ⁊ pone exemplū. ſ. ḋ preſump. literas. ⁊ ꝯcor. ī. e. accuſat⁹. §. lꝫ
⁊ ¶ Deponitur. ut facilius credatur ipſis deponentibus ꝯtra infamatū uel ſuſpectū de hereſi. q̄ ꝯtra non infamatū nec ſuſpectū. ad idē. ſ. e. filij.
ꝯ Reſidentes. decurtata de narratione facti. que incipiebat queſiuiſti.
ꝝ ¶ Excōmunicati. maiori excōmunicatiōe ⁊ publice. ut ſit maior dubitatio ad hoc de re iudi. ad probandum.
a ¶ Officiales. nūqd officialis excōicati iudicare poſſit: dic ut. ſ. de ſup. ne pre. romana.
b ¶ Diſpendio. quando ergo ſine more diſpendio hec p̄nt tunc eſſent excōicati eos requirendo. q: cōicans cū excōicato. excōicatus eſt ſeruata diſtinctione. de ſen. excō. nup. fallit hic. vbi ergo non eſt caſus iſte. ergo nec fallit regula
c ¶ Excōmunicationis. minoris. ⁊ ſi intelligeres ꝙ iſti eſſent excōicati. q: iuriſditionē illam exercebant. tūc q cōicarunt illis in iuriſditione excōmunicati eſſent excōicatione maiori. ſ. de ſen. excō. nup. ⁊ c. ſi ꝯcubine. ſꝫ hꝰ ſpāle eſt. q: illā penā euitāt. ⁊ ſic dicam⁹ excōicationis. ſ. etiā maioris uel minoris. ⁊ facit qḋ dixi. ſ. de ſup. ne. pre. romana.
d ¶ Prelibatis. ſ. excōicatis uel tamen de facto iuriſditioneꝫ habentib⁹. ⁊ eſt ſimilis ꝓteſtatio. ſ. e. li. ḋ ſta. re. c. vno
e Cum ꝯtumacia. oliꝫ incipiebat conſultationi.
f ¶ Vehementeꝫ. No. ex hac decre. ſuſpitionē vehementē p̄ſumptionē violētā. ꝓpter ſuſpitionē citať. ut veniat reſpōſurus. ſi ꝯtumax eſt. iā dř vehemēť ſuſpectus ⁊ excōicat⁹. ſi ꝑ annū i illa ꝑſiſtit. iā iſta q̄ erat vehemēs p̄ſumptio trāſit in violentā vn̄ extunc ut heretic⁹ ꝯdemnať. ut hic. Inde eſt qḋ no. her. ſ. de p̄ſump. lr̄as in glo. pe. ꝙ nō vehemēs p̄ſumptio ſꝫ violēta ꝯdemnatiōeꝫ inducit. ⁊ eſt ſi. ad hoc quod no. de ſimo. inſinuatum in vlti. glo.
g ¶ Reſpondeat. ḡ ut habeat locū hec decre. requiriť ꝙ hꝰ exꝑſſum ſit in citatiōe. ut. ſ. ḋ fide veniat riſurus. ſic ⁊ i ſnia reqriť. ꝙ citata fuerit ps ut veniat auditura ſniam alias ſine ap. reſcindiť. ff. q ſen. ſine ap. reſ. l. i. §. itē ꝯū ex eo

mo ſuſtineat pertinaci: extunc ue/lut hereticus[a] condemnetur.

Idem eiſdem.

Accuſatus[b] de hereſi uel ſuſpectus contra quem de hoc crimine magna ⁊ uehemens[c] ſuſpitio orta erat: ſi hereſim in iudicio abiurauit ⁊ poſtea cōmittit in ipſa, cēſeri debet quadā iuris fictione[d] relapſus: licet ante abiurationē ſuaȝ hereſis crimen plene ꝓbatum nō fuerit contra ipſum. Si autē leuis ⁊ modica ſuſpitio illa fuerit: quanquam ex hoc[e] ſit grauius[f] puniendus: non tn̄ debet in hereſiȝ relapſorum pena[g] puniri. Cum vō qui in vna hereſis ſpecie uel ſecta[h] commiſit. aut in vno fidei articulo[i] ſeu eccleſie ſacramento errauit: ⁊ poſtmodum hereſim ſimplicit[k] uel generaliter abiurauit: ſi extunc in aliam etiam hereſis ſpeciē ſiue ſectaȝ aut alio articulo ſeu ſacramento cōmittat. uolumus ut relapſum in hereſim iudicari[l]. Ille quoqȝ de cuius lapſu in hereſiȝ ante abiurationem ꝯſtiterat uel nunc ꝯſtat ſi poſt illā hereticos receptet: deducat uiſitet ſiue aſſociet aut dona uel munera[m] eis donet uel mittat ſeu fauorem eis impendat: qui excuſari nō poſſit[n] etiā ſine adoratione: ut verbis[o] ueſtris utamur: merito debet iudicari relapſus: cū illū ex approbati a ſe prius erroris ꝯſequentia non ſit dubiū id[p] feciſſe. Licet vō ꝑiuri a teſtimonio etiā poſt penitentiam repellantur[q]: ſi tn̄ hi qui corā inquiſitoribus iurantes tam de ſe quā de alijs ſuper facto hereſis dicere ueritatem eam celando[r] deiererent: ⁊ poſtmodū[s] uelint corrigere dictū ſuum contra ſe ac alios ſuos cōplices deponendo: cuȝ crimen huiuſmodi ſit exceptum: ſi ex manifeſtis indicijs[t] apparuerit tales non animi leuitate aut odij fomite ſeu corruptione pecunie ſed zelo fidei orthodoxe dictū ſuum uelle corrigere: ac modo que prius tacuerant reuelare in fauoreȝ fidei: niſi aliud[u] obſiſtat: ſtari debet tam cōtra ſe quam ꝯtra reliquos atteſtationibus eorundē. Sane cū negocium fidei: quod ſumme priuilegiatum[x] exiſtit: ꝑ occupationes alias nō debeat impediri: peſtis in q̄ſitores heretice a ſede apoſto.[y] deputati: de diuinationibus aut ſortilegijs: niſi hereſim ſaperent[z] manifeſte[⁊] intromittere ſe non debent nec punire talia exercentes: ſȝ eos relinquere ſuis iudicibus puniendos. De queſtionibus preterea uſurarum motis: et[a] contra illos quibus reſtitutionem uſurarum in penitentia pro hereſis crimine iniunxerunt ac illi ſe ⁊ ſua ad hoc faciendum in iudicio eccleſie obligarunt: intromittere ſe nō poſſunt: ne per cauſas huiuſmodi offendiculum[b] negocio fidei preparetur. Si uero pro his que in hereſi receptando uel defendendo hereticos[c] ſeu eis fauendo. nō tamen exiſtens hereticus quis cōmiſerit: ſub obligatione bonorum ſuorum inquiſitoribus ſe aſtrinxit ad recipiendam ab eis penitentiam ⁊ complendam ⁊ ea licet iniuncta non tamen peracta deceſſit: ſi per huiuſmodi penitentiam onus impoſitum fuerit proficiens ad ſalutem[d]: in bonis eius temporalibus[e] exequendum: ad complemētum ipſius per inquiſitores cogi debent heredes[f] uel alij: ad quos cum ſuo onere[g] bona huiuſmodi deuenerunt. Porro ſi propter huiuſmodi hereticorum receptationem defenſionem ſeu fauorem quis ad faciendaȝ penitētiam. quā inquiſitores ipſi iniungere uellent bona ſua obligauerit eiſdem. ⁊ antequam ei penitentia iniungeretur deceſſerit eius heredibus non eſt ſatiſfactio pro extincto[h] iam crimine iniungenda. In eo uero caſu[i] quo heredes ad ſucceſſionem non debent ob hereſim ſui auctoris admitti. non obſtante ꝙ auctore ipſo uiuēte hoc non fuerit interueniente ipſius morte per ſententiam declaratum ad confiſcationem bonorum poſt morteȝ[k] eiuſdeȝ nihilominus procedatur. Sacerdotes inſuper ⁊ alij clerici qui negocium inquiſitionis inſtruendo citatos hereticos uel eorum credentes de celanda ueritate uel dicenda falſitate ſeu eos indebite liberando inuenti fuerint impedire[l]: cum non ſit dubium: eos ipſa facere in fauorē heretice prauitatis

a Hereticus. ſic ⁊ in alijs criminibus excōicatus. q2 non venit reſponſurus de crimine ſi in excōicatione ſtat ꝑ annū poſt annū habetur pro ꝯuicto. xi. q. iij. rurſus. ⁊ c. quicunqȝ.

b Accuſat⁹. de hereſi. diuide decr. in. iij. ptes. In quaꝝ ꝑma ponunt̄ tres caſus quib⁹ quis dr̄ relapſus. ⁊ durat vſqȝ ad. §. licet vo. Ibi ſecunda in qua dicit̄ ꝙ piurus in cā hereſis certis caſibus teſtimonium ꝓhibet ⁊ durat vſqȝ ibi ſane. Ibi tertia in qua ponūtur. vi. caſus oliȝ dubitati. an ad officiuȝ inquiſitoꝝ ſpectarent. vſqȝ ad. §. religioſi. Ibi iiij. in q̄ dr̄ religioſos in hereſi delinquētes grauius alijs puniendos.

c Uehementes. non violenta. ō pſump. c. lrās. ⁊ facit qđ dixi. ē. c. pxi.

d Fictione. ideo dicit. q2 vere nō pōt dici relapſus de q⁹ nō ꝯſtat an fuerit lapſus. ſic̄ dicit canon ꝙ non pōt dici renatus qui pri⁹ nō fuit natus. de ꝯſe. di. iiii. qui in materniſ neqȝ enim dici in eū regeneratio poteſt quē generatio n̄ pceſſit. ut ibi dr̄. ꝓpter vehementē ꝗ ſuſpitionē fingit̄ lapſus. ita ꝙ poſt abiurationē redicēs fingit̄ relapſus. ſepe. n. iura talia fingunt. de h. l. di. ferrum.

e Ex h. ſ. q2 poſt abiurationem reperitur lapſus.

f Grauius. ſ. ꝙ ſi nunq̄ abiuraſſet.

g Pena. ē. e. ad abolendā. § illos quoqȝ. ⁊ ē. e. ſuper co.

h Secta. multas potes videre. xxiiij. q. iij. c. pe.

i Articulo. quos habes explicitos. ē. ō ſū. tri. firmiter.

k Simpliciter. ꝑ hec verba puto ꝙ ſi abiuraſſet ſolū in illo capitulo. ſȝ haberet̄ in alio non diceret̄ relapſus. Et no. ꝙ indefinita equipollet vniuerſali. ad idē de ꝑuile. q2 circa. ⁊ nunquid de vno articulo infamatus ſe teneat̄ ō omnibus expurgare. no. de ꝯſe. di. ij. ego berengarius. ⁊ puto hanc lrām ꝓ illa parte facere ꝙ non teneat̄. tn̄ ſi id faciat valet. ⁊ habebit poſtmodum locum pena relapſoruȝ ut ſequitur.

l Iudicari. ō. C. de trāſac. ſi de certa. ff. de tranſac. q cū tutoribus. §. i. vbi generalis tranſactio reſtringit̄ ad id ō quo ſpecialit̄ actū erat. So. illa locū habent in non ꝯnexis. ſȝ hic omnes hereſes ſūt cōnexe q2 habent caudas ad inuicem colligatas. ⁊ de vanitate conueniunt in ipſum. ē. c. excōmunicamus. i. ⁊. ij. vnde non querimus an ſit relapſus in illaȝ hereſiȝ in quā prius fuerat lapſus. ſed querimus an fuerit relapſus in hereſim. Semel ergo lapſus in hereſim poſt abiurationeȝ iterum lapſus. licet in alia ſecta dicitur relapſus.

m Munera. differentia eſt inter donum ⁊ munus. munus enim ex cauſa datur. donum ex cauſa ⁊ ſine cauſa. ff. de ver. ſig. inter donum.

n Nō poſſit. puta ꝓpter neceſſitatē famis. xlij. di. qeſcam⁹. lxxxvi. di. nō ſatis uel ignorabat illos hereticos ⁊ ſic ꝑ ignorātiā excuſat̄. j. ō re. iu. ignorātiā

o Verbis veſtris. ſi. ē. de re. ec. nō ali. hoc conſultiſſimo.

p Id. ſ. receptare deducere viſitar̄ aſſociare donare mittere uel fauorē ipēder̄

q Repellantur. vi. q. i. quicunqȝ. ⁊. ē. de teſti. teſtimoniuȝ.

r Celando. duplex eſt forma iurādi. qđ dic ut. ē. de accuſatio. qualiter. ij.

ſ Poſtmodū. ex interuallo. ut ſit hoc ſpeciale fauore catholice fidei. alias nil eſſet hic fauoris. ut. ē. de teſti. co. preterea.

t Indicijs. ſic. ē. e. in fidei. ⁊ ſic per indicia ſtatur probationi. cō h ē. qui ſi. ſint le. tranſmiſſe.

u Aliud obſiſtat. ſ. ꝙ predictū periuriū. vnde ſi de falſo redarguerent̄ nō ſtabit̄ eoꝝ dicto. de teſti. ex tenore.

x Priuilegiatum. No. magis priuilegiatū anteponi. ē. ō of. leg. volētes. xxi. di. deniqȝ. ff. de of. procon. l. ulti.

y Apoſtolica. multo minus alij.

z Saperent. ſicut eſt circa aras idolorum nefarias pces emittere ſacrificia offerr̄. demones cōſulere. eoꝝ reſpōſa ſuſcipere. xxvi. q. ij hi qui. ⁊. q. iiij. igit̄ uel aſſociant ſibi ꝓpter ſortes exercendas hereticos vel faciūt ꝑdicta cū corpore uel ſanguine xpi uel in fontibus ut poſſint haber̄ reſpōſa. pueꝝ rebaptizāt uel his ſimilia

⁊ Manifeſte. i. dubio ergo h caſu nō habent iuriſditiōeȝ ⁊ licet alias iudex agnoſcat an ſua ſit iuriſditio. ⁊ in dubio dicat̄ iuriſditionē habere. ff. ō iud. ſi quis ex aliena. q̄ in ordinario loquit̄ hic tn̄ niſi id manifeſte appareat ſe nō intromittit ⁊ eſt ſi. ē. e. li. de cenſi. c. i. §. notoria. ⁊. j. ō pe. c. i. ē. ō of. del. c. ul.

a Et ꝯ illos. q. d. multo minus ſi cōtra alios.

b Offendiculum. pluribus intentus minor eſt ad ſingula ſenſus. ⁊ ſepe q ad vtrūqȝ feſtinat neutrū hn̄ pagit. xvi. q. i. pſbyteros. ⁊ C. de aſſeſ. nemo.

c Hereticos. ō. ē. e. ti. c. pe. vbi defenſores ⁊ fautores hereticoꝝ heretici ſūt So. nō in fauēte et defēdēte ſȝ in credēte loquit̄ ibi.

d Ad ſalutē. utpura ut fundaret uel edificaret eccleſiam hoſpitale uel alium pium locū. uel faceret ſimile piū opus ut in auc̄. de ec. ti. §. ſiquis edificationem. col. ix.

e Temporalib⁹. h dicit q2 ſecus ſi ieiunio vigilijs orōnibus uel ſimilibus ꝯſtiterit illa penitētia. idē eſſet ſi non poſſȝ illud iniunctū. licet ſalutiferū expleri ꝑ aliū. ſicut eſſet theologiā audire uel ſimilia

f Heredes. xij. q. ii. epus qui filios. de ſepul. c. ul. de rap. in lrīs.

g Onere. xv. q. i. ſiquis laicus de deci. paſtoralis. ⁊. c. cū nō ſit. C. de ſerui. ⁊ aqua. l. ⁊ in ꝓuinciali. ē. de pig. ex litteris.

h Extincto. crimina extingunt̄ morte. ut. xxiii. di. quoꝛundaȝ. xxiii. q. ii. admonere. ff. ō his q mor. ſi conſci. l. ul. ex quo igit̄ extinctū

ē crimē. ⁊ pnia nō ē īpoſita ꝑ crimine iā extincto. n̄ imponat̄ vlteri⁹
i ¶ Caſu. quia non fuit reincorporatus vnitati eccleſie.
k ¶ Poſt mortē. xxiiii. q. ii. ſane. ii. ⁊. C. ad. l. iul. maieſ. l. vl. ⁊ intelli-
ge hoc vſq3. ad. xl. annos. nā poſtea abdicari non poterūt etiā a ro.
eccle. a filijs catholicis. q illa tanto tpe bona fide poſſederūt. qḋ ve
ru3 eſt ſi parētes ca
tholici putabāt̄. ut
ſ. e. li. ḋ pſcri. c. ult.
l ¶ Impedir. mani-
feſte uel non mani
feſte. dummodo h̄
conſtare poſſit.
a ¶ Caſtigari. ſic. j.
de penis romana.
b ¶ Delinquentis.
nā grauius delictū
eſt grauius vindi-
candum. xxiiii. q. i.
non afferamus. ſ.
de exceſ. pla. tāta. ⁊
in eq̄libus delictis
eq̄les ſint pene. j. t.
ꝑri. c. vno in fi.
c ¶ Religioſi. iſti ſi
reperiant̄ heretici
non ſunt dicēdi re-
ligioſi ſ3 religionis
obumbratiōe fuſca
ti. ſ. e. ti. ad abolen
dam. §. i. ⁊c̄.
d ¶ Immurationis
ſ. e. ti. c. penult.
e ¶ Seculares. ſ. cle
rici uel laici. ⁊ con-
cor. optie. ſ. ne cle.
uel mo. c. ſed nec.
f ¶ Conſimilib⁹. ḋ q
b⁹ vidiſti. ſ. ꝑri. §.
g ¶ Statutū. dire-
cte. puta ne a-
liquis ciuis illi⁹ lo-
ci accuſari poſſit.
uel ꝯ eu3 ingri ſup
crimine hereſiſ. uel
ꝙ nullus ꝯ aliū de
crimine hereſis au
deat teſtificari uel
his ſimilia.
h ¶ Indirecte. puta
ut nullus poſſit de
aliquo crimine pu-
niri ab aliquo ꝙ a
poteſtate uel ut nul
lus ali⁹ ꝙ poteſtas
poſſit aliquē capeȓ
uel capi facere uel
ut nullus niſi ſit de
familia poteſtatis
poſſit arma portaȓ
uel his ſimilia.
i ¶ Retardari. No.
ꝯ generale illud. qḋ
differtur non aufer
tur. xiiii. q. vi. c. i.
k ¶ Nomine. ſ. de
elec. fundamenta.
l ¶ More. no. morā
vitandā. ḋ h̄ dixi. ſ
de elec. c. ulti.

per inquiſitores a talibus cōpeſci
poſſunt: ⁊ pena debita caſtigari[a]. tā
per captionē pſonaꝝ quā alias: ꝑ
ut culpa exegerit delinquētis[b]. Re
ligioſi[c] etiā ſunt immurationis[d] pe
na uel alia graui⁹ puniēdi. quā ſecu
lares[e] ſi inuēti fuerint in hereſi uel
conſimilibus[f] deliquiſſe.

Urbanus quartus.

Statutum[g] ciuitatis caſtri uille
uel alteri⁹ loci: ꝑ quod negoci
um inqſitionis heretice prauitatiſ
directe uel īdirecte[h] ne in eo libeȓ
ꝓcedi ualeat: ꝯtigerit īpediri: uel
quomodolibet retardari[i]: nullius
exiſteȓ firmitatis: ipſiuſq3 ciuitatiſ
uel loci dn̄m poteſtatē capitaneu3
cōſules uel rectores: per que3 uel
quos eadē ciuitas ſeu loc⁹ regitur
quocūq3 noīe[k] cenſeant̄: ad ſtatu-
tū huiuſmodi loci dioceſano uel ei
us uicario aut inqſitori ſeu inqſito
rib⁹ labis prefate: ſine more[l] diſpē
dio exhibendū: ⁊ ſi tale[m] inuentu3
fuerit reuocandū oīno. uel ſaltē ea
tenus moderandū ꝙ ꝑ illud inqſi
tionis ꝓceſſus nō impediant̄. uel
aliquaten⁹ retardent[n] ꝑ cenſurā ec
cle. decernim⁹ compellendos[o].

Clemens quartus inquiſitori
bus heretice prauitatis.

Ne aliq[p] dubitationē ſollicitam
excitātes in dubiū reuocēt: an
officiū inquiſitionis heretice pra-
uitatis ſollicitudini ueſtre infra cer
tos limites ab ap. ſede ꝯmiſſū expi
ret[q] ꝑ mortē ro. pon. q cōmiſit pre
ſenti declaram⁹ edicto: ipſum offi
ciū nō ſolū quo ad negocia uiuēte
mādatore īcepta[r]: immo etiā quo
ad integra ⁊ nō cepta[s]: ⁊ quod pl⁹
eſt: quantū ad ea que tunc nequa-
quā emerſerāt[t] in fauorē[u] fidei poſt
cōmittentis obitu3 perdurare.

Idem eiſdem.

Et officiū[x] inquiſitionis ꝯtra
hereticos in ꝓuincia[y] in qua
uobis idē officiū eſt cōmiſſum au
cto. apo. poſſitis efficaci⁹ adiplere
diſcretioni ueſtre ꝑ apoſtolica ſcri
ptamandam⁹: quaten⁹ ubiq3[z] in ꝑ
fata ꝓuincia ſimul uel ſeparatim[&]
aut ſingulariter: prout nego[...]ij uti-
litas ſuadebit: contra here[...]icos
credētes receptatores fautores ⁊
defenſores eoꝝ necnō ꝯtra infama
tos de hereſi uel ſuſpectoſ iuxta ſā
ctiones canonicas hominū metu
diuino[?] timore poſtpoſito ꝓceda-
tis[z]. ¶ Si vo aliquis ex predictis
heretica labe[a] primit⁹ abiurata: re
dire noluerit ad eccleſie vnitatē: ei
iuxta formā[b] eccleſie[c] abſolutiōis
bn̄ficium impendatis ⁊ iniungatis
eidē: quod iniūgi talib⁹ ꝯſueuit[d] ꝑ
uiſo ſolerter: ne ſimulata[e] ꝯuerſio
ne redeant fraudulenter: ⁊ uos im
mo ſeipſos fallentes[f] ſub agni ſpe
cie lupū[g] gerant. Uerum q2 in tam
graui crimine cum multa oportet
cautela procedi: ut in reos ſine ul-
lo proferatur errore dure ac digne
ſeueritas ultionis: uolum⁹ ⁊ māda
mus: ut in examinatione teſtium:
quos recipi ſup crimine predicto
ipſūq3 contingentib⁹ oportuerit:
adhibeatis duas[h] religioſas ⁊ di-
ſcretas[i] pſonas: in quaꝝ preſentia
per publicā ſi commode poteſtis
habere perſonam aut per duos ui
ros idoneos[k] fideliter eorundē de
poſitiones teſtium conſcribantur.
¶ Ad conſcribendas quoq3 huiuſ
modi depoſitiones teſtium ⁊ ad fa
ciendum oīa que in cōmiſſo uobiſ
officio ad ſcriniarij ſeu tabellioniſ
officiū pertinet teneri diſtricte pre
cipimuſ: cū per uos fuerint requiſi
ti omnes ⁊ ſingulos ueſtri ordiniſ
fratres: qui dū eſſēt in ſeculo tabel
lionat⁹ officiū habuiſſe ⁊ exercuiſ
ſe noſcunt̄: ⁊ illos etiā quibus idē
tabellionatus officiū ratione pre
fati negocij fidei fuit ab ap. ſe. com
miſſum ⁊ in poſterū committetur
ꝯcedentes huiuſmodi fratrib⁹ nec
non ⁊ alijs religioſis quibuſliber
qui ſimiliȓ dū eſſent in ſeculo tabel
lionat⁹ officiū habuerūt: ⁊ exercue
rūt: quibuſuis etiā clericis ſecula
rib⁹ officiū ipſū habentib⁹. etiā ſi
ijdē fratreſ religioſi ⁊ clerici ſint in
ſacris ordinib⁹ ꝯſtituti: exercendi
libeȓ officiū ipſū quo ad premiſſa[l]

t ¶ Emerſerant. ut ſi tpe mor
tis pape non erat titius here
ticus. poſtea lapſus ſenſerit
hereſim. de h̄ poterit cogno-
ſcere inquiſitor.
u ¶ Fauorē. ſic. ſ. e. in fidei fa
uorē. ⁊. ſ. e. accuſatus. §. licet
cum ſi. in hoc ti.
x ¶ Et officium. diuido de-
cre. in tres partes. In ꝑ
ma informat inquiſitores ad
deū. ut eius timorē hominu3
metui anponāt in ꝓcedendo
ſimul uel ſeparatim ꝯ heretī-
cos ⁊ ſuos fautores. ⁊ etiam
in eos abſoluendo cū vere re
dierint. ⁊ durat uſq3 ibi veꝝ
q2. Ibi ſecunda pars in qua
eos inſtruit in modo exami-
nationis teſtiū. ⁊ in pſonis q̄
teſtificate ſcribere debeāt vſ
q3 ad. §. cōpeſcendi. Ibi inci-
pit tertia pars in q̄ eos inſtru
it circa pſonas. ꝑ q̄s impedi
ri poſſet uel differri inqſitio-
nis negocium.
y ¶ Prouincia. inſpicit factu3
q2 ide3 ſi in ciuitate dioceſis
uel alio certo loco.
z ¶ Ubiq3. ſic ⁊ ordinarius in
q̄libet parte dioc. ſue pōt cau
ſas audire. ⁊ ꝑ tribunali ſede
re. ſ. e. li. de of. or. cū eps. ad
idem de offi. le. nouit.
& ¶ Separatim. regulariter ꝯ
niſi ex forma cōmiſſionis id
habeat̄. ſ. ḋ offi. del. cauſā. ⁊
c. cū plures. ſ. e. li. S3 eſt hoc
ſpeciale fauore fidei. ut effica
tius. ut. ſ. dixi. ⁊ equiparant̄
in hac parte ordinarijs quoꝝ
quilibet ꝑ ſe ꝓcedere pōt. ff.
de of. ꝓcon. l. i. qḋ de ordina-
rijs intellige qui inſolidū iu-
riſditionē habent ſicut eſt in
ſcholarib⁹ epis magiſtris et
doctorib⁹. C. ne fil. ꝑ patre
auc̄. habita. ſecus in his q nō
hn̄t inſolidū. ſicut eſt cū capi
tulū cognoſcit q2 tunc q̄libet
ſingularis ꝑ ſe nō ē iudex. ad
h̄ qḋ no. xv. q. vii. eps nulli⁹
⁊ de of. or. irrefragabili. ⁊ cō-
cor. ad hāc dec. j. e. ꝑ h̄. io. an.
? ¶ Diuino. xi. q. iij. iulianus
ſic. ſ. e. li. ḋ immu. ec. clericis
ad idem. ſ. e. vergentis.
z ¶ Procedatis. hodie reſtri-
cta ē poteſtas inqſitoꝝ in qui
buſdā ꝑ clemētē. ſ. e. c. multoꝝ
a ¶ Labe. gn̄aliter uel ſimpli-
cit̄. uel dic ea de q̄ ſuſpectus
uel conuictus erat. ḋ h̄ dixi. ſ
e. accuſatus. §. i. io. an.

m ¶ Tale. ſ. ꝙ directe uel indirecte impediat uel retardet.
n ¶ Retardent̄. vn̄ ſtatuto de non portandis armis excipient̄ inquiſi
torum familia ⁊ his ſimilia. non tamen debent inquiſitores abuti
conceſſione portationis armorum. ut in cle. e. ti. c. nolentes.
o ¶ Compellendos. ſic. ſ. de iureiu. c. l3. de excep. c. ul. j. de ſenten.
excommu. decernimus. io. an.
p ¶ Ne aliqui. ſicut officium legati non expirat re integra mortuo
papa. ut. ſ. de offi. lega. c. ij. ſic ⁊ officium inquiſitoris heretice
prauitatis in fauorem fidei re integra non expirat ut hic.
q ¶ Expiret. ſicut poteſtas delegatoꝝ datoru3 ad cauſas. ſ. de offi.
delega. licet vndiq3. c. gratum. ⁊. c. relatum.
r ¶ Incepta. de quibus non dubitabat̄ ꝑ iura ꝓxime inducta. ⁊ no.
incepta. q2 ꝑ quemlibet iudicialē actū etiā ꝑter citationē iuriſditio
perpetuat̄. ut dici ſolet in decre. de of. le. licet. ibi vti ceperit.

s ¶ Non cepta. No. q2 ſi h̄ eſſet ſpeciale fauore fidei catholice. ut. j. dr̄. § vbi
non eſt fauor eius ꝯrium eſt regulare. ⁊ ſic nō terminatā queſtionē no. ſ. de
offi. dele. licet. q̄ querit̄. an ꝑpetuatio facta in vno articulo ꝑpetueȓ in alijs ꝑ
eaſdem lr̄as delegato cōmiſſis. ad idē. ſ. e. li. de offi. delega. c. ul. §. officiū. ⁊ ē
in hoc differe[n]tia int̄ iſtum inquiſitorē ⁊ ꝯſeruatorē. ut ibi patet.

b ¶ Formam. xi. q. iij. cū aliquis. ſ. de ſen. excom. cum deſideres.
c ¶ Eccleſie. que gremium non claudit. ſ. e. ſuper eo.
d ¶ Conſueuit. i. q. vij. quotiēſ cordiſ. ⁊. c. ſaluberrimū. ḋ ꝯſe. di. ij. ego berēgari⁹
e ¶ Simulata. xxvii. di. ꝙ interrogaſti. i. q. i. ſicut ficti. xxii. q. v. cauete. ē tn̄ in
terdū vtilis ſimulatio. xxij. q. ij. vtilē. ⁊ dic ḋ h̄ ut ibi. ⁊. xxiiij. q. i. officij.
f ¶ Fallētes. mētiri deo pn̄t. fallere aūt ipſū nō pn̄t. ḋ ꝯſe. di. ii. panē ḋ altari.
g ¶ Lupum. ſ. de renun. niſi. §. propter maliciam.
h ¶ Duas. integrum enim eſt iudicium. qḋ plurimoꝝ ſententijs ꝯfirmatur
ſ. de offi. dele. prudentiam. ad idem. xx. di. de quibus.
i ¶ Diſcretas. ſemper enim qui graues cauſas eccleſiaſticas audiunt debēt eſ
ſe diſcreti. ſ. de conſang. ⁊ affi. c. i.
k ¶ Idoneos. ſic. ſ. de ꝓba. quoniam contra falſam. ⁊ dic ut ibi.
l ¶ Ad premiſſa. per hanc lr̄am bene patet ꝙ tabellio factus monachus non
poteſt exercere quo ad alia tabellionatus officium. ⁊ hoc etiā bene patet ex

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

extrauaganti boniſa. debent ſuperioribus. de offi. ordi. circa medium decre. et idem probamꝰ olim per decre. ſ. ne cle. uel mo. ſicut. per .l. C. de ſac. ſan. ec. l. antepe. xvi. q. i. §. nouarum. C. de epiſcopis ⁊ cleri. l. placet. no. tñ guil. in ſpe. de ſta. mona. v. xxvij. ꝙ veteres rogationes cõplebit. ſꝫ nouas non aſſumet. ff. fami. herciſ. l. alienationes. ff. poſtula. l. i. §. caſum. ff. nego. geſ. nam ⁊ ſeruꝰ. §. ſi vno. ad idẽ. ſ. ꝺ iudeis iudei de ciuitate cũ ſi.

ſitoribus heretice prauitatis. io. an.

n ¶ Singulis. pñt. n. ꝓcedere ſimul ⁊ diuiſi. ſ. ea. proxi. in princi.

o ¶ Sententiarum. has etiã cõmittunt ꝯſeruatores. ſꝫ de inqſitoribus maior erat dubitatio. q: illorum miniſteriũ vꝫ electũ. ſ. de of. del. c. ul.

p ¶ Tuleritis. vide. j. circa fi. capituli plenam ꝯcedimus facultatem. ⁊ hoc idem reperias in fi. cuiuſlibꝫ. vſi.

a ¶ Canonis. ſ. ne cleri. uel mona. ſicut te.

b ¶ Premiſſa. hoc eſt regulariter ut dixi. ut. xii. q. ij. c. indigne. de ſenten. ex. ſacro. io. an.

c ¶ Poſtpoſita. quid hoc operetur habes. ſ. ꝺ ap. paſtoralis. ⁊ no. eo. ti. ut debitus. io. an.

d ¶ Ipſos. ſ. queſtuarios.

e ¶ Facultatẽ. hoc vult dicere ꝙ ſi facta per inquiſitores cõgregatione pro negocio fidei veniant aliqui ꝺ rũciualli uel alij queſtuarij. ⁊ velint ibi ꝑdicare. poſſunt cõpelli p cen. eccle. deſiſtere.

f ¶ Auxilio. xxiij. q. v. prodeſt de offi. or. c. i.

g ¶ Duabus. ſ. de reſcrip. nõnulli. quid dicemus de noua decr. ſ. e. li. ſtatutũ. ꝺ reſcrip. vides ꝙ iſta decre. fuit clemẽtis. ⁊ ſic quo ad hoc videtur iſta decre. per illam correcta cum ſit poſterior ad idẽ. ſ. e. li. de conſti. c. i. cum ſuis concordan. ꝯtrium dico quia decre. illa locũ habet in lr̃is impetratis a parte ꝯtra partem licet in ꝯſeruatoribus locum habeat ut. ſ. e. li. de offi. del. c. ul. §. conſeruatores. ſꝫ iſtud eſt quoddã ſpeciale fidei fauore quod nõ tollit̃ p generalẽ conſtitutionem. licet poſtea ſubſecutam. ad hoc. j. de regu. iu. generi. ⁊ qð ibi dixi. io. an.

h ¶ Subiectis. q: extra territorium ius dicẽti impune nõ paretur. de ꝯſti. c. ij. ſ. e. li. ff. de iuriſdi. om. iu. l. ulti. ⁊ hoc quod hic dicit̃ habebamus. ſ. e. excõicamꝰ. ij. §. moueant̃

i ¶ Approbatas. omnia enim noſtra facimus. quibꝰ auctoritatem noſtram impartimur C. de ve. iu. e. l. i. §. ſꝫ neqꝫ.

k ¶ Publicũ. ſic. j. de penis. felicis. ⁊. j. c. ꝓxi.

l Ut commiſſi. Hic incipiũt decre. bonifacij. ⁊ habẽt quidã hic rubricã de inquiſitoribus heretice prauitatis. ſꝫ non debet hic eſſe rubrica. ⁊ fuit error ſcribentiũ ex ſupſcriptione prouenięs. qui putauerunt ꝙ boniſa. viij. eſſet ſuperſcriptio. reſiduũ eſſꝫ rubrica. Et cõprehendit iſta decre. plura vtilia pro expediendo officio inquiſitorum. dat enim eis poteſtatẽ cõmittendi citationes ⁊ ſententiarum denunciationes. dat poteſtatem vocandi peritos clerum ⁊ populum ut eis aſſiſtant. dat poteſtatẽ procedendi ꝯ illos q de ſua in aliam ꝓuinciam ſe tranſtulerunt. dat poteſtatem repetẽdi libros ⁊ ꝓceſſus cõmutandi ⁊ mitigandi penas. priuandi ⁊ priuatos nunciandi officijs ⁊ honoribus hereticos fautores ⁊ defenſores eorum. ita tñ ꝙ hoc fiat de dioceſanorum uel in eorum abſentia vicariorum ſuorum conſilio niſi ijdem ſcienter talibus beneficia contuliſſent. hoc dicit.

m ¶ Veſtigijs. in diuerſis cõmiſſionibus quas ſuis temporibus fecerant inq

nõ obſtante ſtatuto aliquo contrario canonis[a] uel ordinis quocũqꝫ uallato munimine poteſtatẽ. Conpeſcendi preterea monitione premiſſa[b] per cenſuram ec. appellatione poſtpoſita[c] predicatores queſtuarios ubi contigerit pro inquiſitionis ſeu fidei negocio congregationem fieri uel alias eidẽ negocio quomodolibet ex hoc impedimẽtum aliquod afferri: a predicatiõis officio quod ad ipſos[d] nullatenꝰ ꝑtinet: quorum intereſt tantũ charitatiua ſubſidia ſupplicit̃ petere: ac indulgentiã ſi forte habẽt exponer̃: liberã uobis ⁊ ſingulis ueſtrum ꝯcedimꝰ auctoritate preſentiũ facultatẽ[e] ¶ Deniqꝫ ut circa premiſſa plene nobis ⁊ ſingulis ueſtrũ coertiõis expedita ⁊ inuiolabilis adſit auctoritas uolumꝰ ut ea oĩa uirilit̃ exeqmini ſi opus fuerit inuocato auxilio[f] brachij ſecularis: contradictores p cenſuram eccle. appellatione poſtpoſita cõpeſcendo: nõ obſtãtibus aliquibꝰ priuilegijs: uel idulgentijs quibuſcunqꝫ pſonis cuiuſuis conditionis dignitatis uel gradus religionis uel ordinis comitatibus uel vniuerſitatibus ciuitatum et locorum ſpecialiter uel generaliter ſub quacunqꝫ uerborum expreſſione uel forma a memorata ſe. cõceſſis uel in poſterum concedendis. cum ex huiuſmodi uel alijs priuilegijs ⁊ indulgentijs nullũ uobis in tãte pietatis negocio uelimus obſtaculũ interponi ⁊ ꝯſtitutiõe de duabꝰ[g] dictis edita in concil. ge ¶ Statuimus inſup ut poteſtas capitaneus ſeu rector uel cõſules ſeu quis alij qui ciuitati preſunt uel loco alteri ad preſẽs aut preerint in futurum. ad requiſitionẽ dioceſanorum uel uicariorum ſuorum ſeu inquiſitorum heretice prauitatis iurent preciſe attẽdere inuiolabiliter ⁊ obſeruare ac facere a ſuis ſubditis obſeruari toto tpe ſui regiminis in terris ſue iuriſditioni regimine ſubiectis[h] ꝯſtitutiones ꝯtra hereticos credẽtes receptatores fautores. ⁊ defenſores eorum ipſorũqꝫ filios ⁊ nepotes a ſede apo. ꝓmulgatas ac etiã approbatas[i]: que qui iurare noluerit ⁊ ſuare: ut infamis ⁊ tanquã hereticorum fautor ac de fide ſuſpectꝰ officio ⁊ honore ſui regiminis ſpoliet̃ nec ulteriꝰ poteſtas capitaneꝰ conſul uel rector habeat̃ in aliquo. aut decetero in aliquã dignitatẽ uel officiũ publicũ[k] ulteriꝰ aſſumatur. et que ut poteſtas balliuus cõſul uel rector fecerit: nullã obtineãt firmitatem.

Boniſa. octauus inquiſitoribus heretice prauitatis.

Ut cõmiſſi[l] uobis officij debitũ utilius ⁊ uberius exequamini ſancte memorie innocen. alex. et clementis predeceſſorum noſtrorum ueſtigijs[m] inherentes uobis ⁊ ueſtrũ ſingulis[n] cõmittendi citatiões ⁊ denunciatiões ſententiarum[o]. quaſ in quoſlibet hereticos credẽtes receptatores defenſores ⁊ fautores eorum tuleritis[p]: aduocãdi quoqꝫ ꝓut expedierit[q] ꝑitos quoſlibet. ut uobis aſiſtãt. ⁊ in huiuſmodi ferẽdis ſentẽtijs prebeãt ꝯſiliũ opportunũ: ac eis ꝙ ſup his uobis humiliter pareant in uirtute obediẽtie ĩiungendi: conuocandi etiã clerum ⁊ populũ ciuitatũ caſtrorum aliorunqꝫ locorum: prout dicto negocio fidei uideritis expedire. ⁊ contra illos quos in ꝓuincia in qua uobis inquiſitionis officiũ eſt cõmiſſum: hereſeos crimen conſtiterit cõmiſiſſe. lꝫ ad alias partes ſe transferẽdos duxerint ꝓcedendi[r] necnõ faciendi a quibuſlibꝫ[s] aſſignari uobis libros ſeu quaternoſ. ⁊ alia ſcripta in qbꝰ inqſitiones facte ac ꝓceſſus p quoſcunqꝫ auctoritate ſe. ap. uel legatorum eiꝰ habiti ꝯ hereticos ꝯtinent̃: ⁊ illorum q nr̃is mandatis obediẽtes humilit̃ ſtãt ꝓpter hereſim ĩ carcer̃ uel muro r̃cluſi penã vna cũ ꝑlatis quorum iuriſditiõi ſubſũt mitigãdi uel mutãdi[t]: cũ uideritis expedire: priuãdi preterea uel priuatos nunciandi dignitatibꝰ ac alijs bñficijs eccleſiaſticis de dioceſanorum uel eis abſentibꝰ uicariorum ſuorum cõſilio. ⁊ officijs publicis ac honoribꝰ[u] quibuſcũqꝫ eoſdẽ hereticos credentes receptatores ⁊ defenſores ipſorum eorumqꝫ filios ⁊ nepotes plenam concedimus facultatem. ¶ Sunt autem dioceſani in priuando tales uel nunciando priuatos beneficijs ⁊ huiuſmodi requirendi: niſi forte conſtaret legitime: ꝙ ijdem ſcienter[x] huiuſmodi perſonis eadem beneficia cõtuliſſent: tunc enim eos in his requirendos non eſſe cenſemus ſed potius a ſuo iudice puniendos[y].

Idem.

Contra[z] chriſtianos q ad ritũ

q ¶ Expedierit. ſic ſ. c. i. ⁊. c. pr. §. verum ⁊. j. e. c. ul. io. an.

r ¶ Procedendi. qd in caſu cõuerſo in eo. ſ. qui alibi crimẽ hereſis commiſit. ⁊ modo ẽ in ꝓuincia huius iquiſitoris: dic ꝙ poterit cognoſcer̃. q: vbi inuenit̃ conuenitur quis ꝺ crimine. C. vbi de cri. agi op. l. i. et ſic ſm hoc eſſet reperire. ꝙ interdum duo inquiſitores cognoſcerẽt. pone peccauit in rauenati ⁊ tranſiuit ad mediolanum ſm hoc rauenas ⁊ mediolanenſis poterit cognoſcere. nec eſt mirũ ut. j. e. c. per hoc.

s ¶ Quibuſlibꝫ. ſiue ſint ipſi ſcribentes uel alij ad quos qꝰmodocunqꝫ deuenerint dicta ſcripta

t ¶ Uel mutandi. regulariter contra. ff de re iudi. l. paulus ⁊. l. acta. §. i. ⁊. ſ. de offi. del. in litteris. functus eſt enim iudex officio ſuo iudicando bene uel male. ut ibi.

u ¶ Honoribus. nõ in ea parte qua priuat uel priuatos denunciat dignitatibus eccleſiaſticis ⁊ eccleſiaſticis beneficijs requiritur cõſilium dioceſani uel eo abſente eius vicarij. q: ſicut inſtitutio fit eis auctorizantibus. ſic etiam debet fieri deſtitutio. de inſti. ex frequentibus. de here ti. cum ex iniuncto in fi. ſꝫ cum priuat officijs publicis et honoribus non requirit̃ conſiliũ eorum ut patet ex ordinatione iſtius littere. et ideo quia ceſſat in illis superior ratio.

x ¶ Scienter. ſi. ſ. e. c. ii. §. ad hoc. ⁊. j. e. decreuit. ⁊ preſumens ignorare. niſi probentur ſcire. j. de regu. iu. preſumitur. ff. de proba. verius. qð ſane intelligas. ut no. in dicta regula preſumitur.

y ¶ Puniendos. ⁊ vnde debetur pena non venit premium. ff. de le. i. ſi ſeruus plurium. §. qui autem. xvi. q. i. legi. cum ſi.

z ¶ Contra chriſtianos redierint. forte prius fuerant iudei. poſt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tranſierint uel redierint iudeoꝝ. etiaꝫ ſi huiuſmodi redeuntes duꝫ erant infantes[a] aut mortis metu nõ tamen abſolute[b] aut preciſe coacti baptizati fuerunt. erit tanquam contra hereticos: ſi fuerint de hoc confeſſi: aut per chriſtianos ſeu iudeos[c] conuicti: ⁊ ſicut contra fautores receptatores ⁊ defẽſores hereticorum ſic contra fautores receptatores ⁊ defenſores talium eſt ꝓcedendum[d].

Idem.

Decreuit[e] felicis recordationis inno. papa quartus. ꝙ ꝓpter hereſim maritorum uxorum catholicarum dotes non debeant confiſcari[f] quod intelligendum fore cẽſemus niſi forte mulieres ipſe cum uiris matrimonia contraxiſſent quos hereticos tunc[g] ſciebãt.

Idem.

Statutum[h] felicis recordationis innocen. ⁊ alexan[i]. predeceſſo. noſtrorum: ne uidelicet heretici credentes receptatores defenſores ⁊ fautores eorum ipſorũq; filij uſq; ad ſecundam generationem ad aliquod beneficium eccleſiaſticum ſeu publicum officiuꝫ admittantur: quod ſi ſecus actum fuerit ſit irritum ⁊ inane[k] primuꝫ ⁊ ſecundum gradũ ꝑ paternam lineam comprehendere declaramus per maternam vo ad primum dũtaxat uolumus[m] hoc extendi. hoc ſane de filijs ⁊ nepotibus hereticorum credentium ⁊ aliorum huiuſmodi qui tales eſſe uel tales etiam deceſſiſſe probantur: intelligẽdum eſſe[n] uidetur: non autem illorum: quos emendatos eſſe conſtiterit: ⁊ reicorporatos[o] eccleſie vnitati: ⁊ pro culpa huiuſmodi ad mãdatum eccleſie penitentiam recepiſſe quaꝫ ipſi uel iam perfecerunt uel humiliter proſecutioni eius inſiſtunt[p]. uel parati[q] fuerint ad recipiendam eandem.

Idem.

Inquiſitores[r] heretice prauitatis ab apoſtolica ſede ſeu alio uel alijs quibuſlibet[s] deputati: de huiuſmodi crimine inquirere contra epiſcopos nequeunt: aut eius pretextu procedere contra eos niſi in litteris commiſſionis apoſtolice[t] ꝙ hoc poſſint contineatur expreſſe[u]: ſi tamẽ inquiſitores ipſi epiſcopos uel alios ſuperioes prelatos ſciuerint uel inuenerĩt circa crimen hereſcos cõmiſiſſe: aut eos de hoc diffamatos exiſtere uel ſuſpectos: id tenebuntur ſedi apoſtolice nunciare[x].

Idem.

Per hoc[y] ꝙ negociuꝫ heretice prauitatis alicui uel aliquib9 ab apo. ſe. generaliter in aliqua ꝓuincia ciuitate uel dioc. delegatur dioceſanis epiſcopis: quin ⁊ ipſi

ea facti ſunt chriſtiani. iſti dicunt̃ redire. hi qui nunq̃ fuerãt iudei ſed ſemꝑ chriſtiani. illi dicuntur tranſire. io. an.

a ¶ Infantes. ſ. minores ſeptennio. vnde videbantur nõ obligati ad fidem. q2 etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i. vnde nec ſponſalia tales ꝯtrahere poſſunt. ſ. e. li. de ſponſa. c. vno. ſꝫ ꝯtrarium eſt verũ. q2 tali ſacramento obligati ſunt etiam ignorãtes. ſ. de bap. maiores. de ꝯſe. di. iiij queris. ſicut ⁊ punitur etiã ignoranter rebaptizatus. e. di. qui bis. ⁊ c. ſe.

b ¶ Abſolute. ergo abſolute coactus nõ recipit ſacramentũ baptiſmi. ſꝫ ꝯditionaliter ⁊ metu mortis coact9 bene. xlv. di. de iudeis. ſ. de bap. maiores coacta .n. voluntas uoluntas ẽ. xv. q. i. merito q̃rit̃. Eſt aũt abſoluta coactio. cuꝫ q8 renitens inuitus ⁊ reclamans fert̃ ad fontes. ⁊ cũ verborum ꝓlatione immergitur. ⁊ eſt ſi. l. di. preſbyteros. ſ. quod me. cã ſacris

c ¶ Iudeos. non ergo poſſunt iſti ſe iuuare per ꝓfeſſionẽ quam contempſerunt. C. de apoſta. l. hi qui ſanctã. licet alias infidelis non recipiatur ad teſtimoniũ. ſ. de teſti. c. i. io. an.

d ¶ Procedenduꝫ. erit ne per iſtud capitulũ canõ ille correctus. i. q. iiij. indei. vbi dicitur ꝙ bona iudeorum deuoluuntur ad catholicos filios. ſꝫ bona hereticoꝝ ſunt ꝯfiſcata. j. e. cum ſm. q2 correctio iuriũ eſt vitanda. dicendũ videt̃ ꝙ non. ut iſtud. c. loquatur de pena ꝑſonali. non de dãnatione bonoꝝ. maxime q2 hec noua iura qñ corrigere intendunt hoc exprimunt. ſ. de cõceſ. preben. c. ij. j. de ſen. excõ. c. vl. contra videt̃ cũ aperte dicat eos puniendos. ut hereticos. ergo ipſoꝝ bona non deuoluunt̃ ad filios j. e. cum ſm. quod tutius videt̃. nec neceſſe eſt ut noua lex corrigẽs precedentẽ de illa facit mentionẽ. ſ. e. li. de cõſti. c. i. io. an.

e ¶ Decreuit. in cõmiſſionibus ꝑ eum factis ſuꝑ heretica prauitate

f ¶ Confiſcari. ut ſic mulier mariti odio non grauetur. j. de reg. iur. non debet cum ſuis concor. quia nec vxor pro marito conuenitur. C. ne vx. pro ma. per totum niſi in cauſa primipilarij. C. in quibus ca. pig. uel hypo. contra. l. ſacris.

g ¶ Tunc. ſ. tpe ꝯtctus. ergo ſi tunc ignorabant. licet poſtea ſciuerint non habet locũ pena ut ſic inſpiciat̃ initiũ. ſ. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. preſumunt̃ aũt ignorare. niſi probent̃ ſcire. ff. de proba. veri9. de hoc. ſ. c. ij. ⁊. j. de reg. iu. preſumitur. io. an.

h ¶ Statutum. Innocentij. Si loquatur de quarto habebamus id in cõmiſſionibus ꝑ eum factis. ut dixi. ſ. c. ꝓx. ſi dicam9 õ tertio poſſet loqui de decre. ſ. e. vergẽtis. ⁊ c. excõicamus. §. credẽtes.

i ¶ Alexandri. quarti. ſ. e. quicunq;. §. heretici.

k ¶ Inane. hucuſq; durat antiqua conſtitutio. modo ſequit̃ declaratio in qua declarantur no. per hoſti. ſ. e. vergentis. ⁊ hanc declarationẽ ſic intelligo. Si titi9 fuerit hereticus receptator fautor uel defenſor ⁊ habuit filium ⁊ filiã vterq; ipſoꝝ ſubiacet ꝓhibitioni. ⁊ ſi ille filius habeat filium. ipſe nepos ex filio ꝓhibitioni ſubiacet. ſꝫ ſi filia habeat filium. nepos ex filia non ſubiaceat huic ꝓhibitioni. Item ſi mulier aliqua eſt heretica ⁊ habeat filios. ſoli filij includũtur hac ꝓhibitione. ſꝫ nepos ex filijs non. ⁊ hoc intendit hec declaratio. Et hoc ſecundo caſu cum mater fuit heretica. intelligas verũ ſi pater fuit catholicus. ut eius reſpectus non habeatur. ⁊ facit in hoc contra id quod no. accur. C. ad. l. iul. ma. l. quiſquis. vbi dicit ꝙ eadem eſt pena cum mulier cõmittit crimen leſe ma. quo ad deſcendentes ſicut cũ vir. Eſt tamẽ ſciendũ ꝙ vbi alias non caueret̃ de deſcendentibus per maternã lineam. illi nullo gradu comprehendunt̃ ꝑ ſententiam iuris uel hominis. ut. j. de penis vbicunq;. ſed ꝙ filii etiam filiarum includerent̃ videbatur ꝓbari per decre. ſ. de penis in quibuſdã. §. ſacri. vbi punit poſteritates. ⁊ j. ii. ꝓxi. c. vno. ⁊ videbantur illi puniri ⁊ per verba ⁊ per mentẽ. per verba quia ſunt deſcendentes ⁊ a verboꝝ ſignificatione nõ eſt recedendum. ff. de le. iii. l. non aliter. ⁊ differẽtia agnationis ⁊ cognationis hodie ſublata videt̃. in auc̃. coll. ix. de heredi. que ab iteſt. defer. ⁊ de mente idẽ videbatur. q2 voluerat ꝯſtitutio punire hereticum in filius. xxiiii. q. iii. §. ſed qui: ⁊. ff. qõ metus cã. l. iſti quidẽ. ſi enim ex vnica filia nepotẽ haberet: ⁊ ille non includeretur. non puniret̃ in filios. idẽ videt̃ de mente iõ nequis ducat filiam heretici in vxorem. ſicut enim vir infidelis ſaluatur ꝑ mulierẽ fidelem. ſic ⁊ damnari poſſet. ar. de diuor. gaudemus. Unde qui emit mancipia de origine ſolet querere. ff. de edil. edic. quod ſi nolit. §. mancipa. ſed de iure ſecus eſt. ut in ꝑdicta decre. vbicunq;. j. de penis. niſi aliud caueatur ut hic. ⁊ hũ facit. ff. de ſena. l. liberos. vbi dicitur ſenatores vocari debere ipſos ſenatores ⁊ filios eoruꝫ ⁊ nepotes natos ex eis nepotes vo ex filiab9 nati ſenatores non dicentur. ſed patris ſui ꝯditionẽ ſequentur.

l ¶ Primũ ⁊ ſecundũ graduꝫ id eſt filios ⁊ nepotes. ⁊ hoc patet etiã ex. §. ſe. ⁊. ſ. e. ut cõmiſſi ad ſi. ⁊ eſt caſus quo filius punitur ꝓpter delictum patris. de hoc dixi. ſ. e. c. ii.

m ¶ Volumus. ſupra dixit declaramus. hic dicit volumus q2 inquantũ punit deſcendẽtes per maſculinum declarat ius vetus. inquantũ deſcendẽtes ꝑ femininũ ſtatuit ius nouum. ad idem. j. de pe. vbicunq;. ⁊ bene facit hec littera ad queſtionẽ qua queritur. an filij legittimi includantur hac prohibitione. ⁊ videt̃ ꝙ non. q2 nõ ſunt in patris poteſtate. in ſti. õ nup. circa fi. ſed ꝙ poteſtas nil operetur ꝓbat hec littera que punit deſcendentes per maternã lineam primi gradus cum tñ filius in poteſtate matris non ſit. ⁊ hoc equũ ne plus habeat luxuria q̃ caſtitas. in auc̃. de reſti. et ea que pa. in fi. col. iiij. lꝫ interdum ſecus. ſ. de biga. quia circa. verum eſt tñ ꝙ iſti alio capite ꝓhibentur ⁊ a ſucceſſione. ut. ſ. qui fi. ſint le. ꝑ venerabilem in fi. ⁊ ab honoribus. lvi. di. per totum. ſ. de fi. ꝑſby. per totum.

n ¶ Eſſe. nunc quia viuunt.

o ¶ Reincorporatos. quia lapſi fuerant ſimpliciter. non relapſi. de quo dic ut ſ. e. ſi. accuſatus.

p ¶ Inſiſtunt. ad hoc. ſ. de tem. or. ex tenore. ⁊. ſ. de fur. c. vlti.

q ¶ Parati. ex quo non ſtat per eos non eis debet imputari. de hoc. ſ. de eo q mit. in poſ. c. i. ⁊ ij.

r ¶ Inquiſitores. inquiſitor pape ſuper hereſi ſine ſpeciali mandato non inquirit contra epiſcopum. ſꝫ ſi eum culpabilem ſciuerit nunciabit pape.

ſ ¶ Quibuſlibet. de quibus minus dubitatur.

t ¶ Apoſtolice. Nota hanc litteram. non dicit in litteris cõmiſſionis apoſtolice uel aliorum a quibus dubitati fuerint ſm ꝙ dixerat in prin. per quod omiſſum videtur. quod inquiſitor deputatus ab alio q̃ a papa. etiã ſi habeat expꝛeſſum mandatũ. inquirere non poſſit contra epiſcopum. ⁊ licet antiqua iura dicant. ꝙ ſynodus audit cauſam criminalẽ epiſcopi licet diffinitionẽ pape reſernet. iii. q. vi. accuſatus. ⁊. c. ſe. v. q. iiii. duodecim tñ cõmittere non poterũt in hoc caſu. ⁊ iſti inquiſitores non poterunt inquirere etiã ut inſtructaꝫ remittant cauſam. ſ. de ap. conſtitutus. quia non ſolum diffinitio ſed proceſſus et inquiſitio eſt ipſis interdicta per hoc. c.

u ¶ Expreſſe. quantuncũq; igitur ſint verba expreſſa generalia. puta ut inquirere poſſit ꝯtra quoſcunq; cuiuſq; ꝯditionis dignitatis aut ſtatus non inquireret contra epiſcopos. niſi id exprimatur ꝓpter prerogatiuã epiſcoporum. ad idem. j. de ſenten. excom. quia periculoſum.

x ¶ Nunciare. q̃ cito poterunt propter periculum quod ex facto poſſet inſurgere. concor. ſ. e. li. de cleri. egro. c. vno.

y ¶ Per hoc. generaliter bene dicit. quia ſecus eſſet ſi fieret de certis criminibus ⁊ perſonis ſpecialis cõmiſſio. quantum enim ad illã cauſaꝫ preiudicaret̃

ordinarie poteſtati. ut. ſ. de offi. dele. ſtuduiſti. quia generi per ſpeciem ꝛc. j. de regu. iur. generi cum ſuis concor.

a ¶ Delegata ſi habent. forte habent delegatam ab homine quod accidit in ordinario cum papa ſibi cõmittit crimen ſecus ſi eum monet ſuum ad officium excitando. quod dic ut. ſ. de offi. or. licet. ꝛ. c. graue. uel habent delegatam a iure ſicut eſt videre in hoc crimine ſuper exemptos. ſ. e. ti. ad abolendam in fi.

b ¶ Diuiſim. ſic ꝛ plures inqſitores cõmuniter ꝛ diuiſim de hoc crimine cognoſcere pñt ſ. e. ut officium. ſaluo eo qđ dicitur. j. e. multorum in cle.

c ¶ Teneantur. Nota ꝙ non dicit poſſint. vnde non relinquitur eorũ voluntati cũ ius hoc neceſſitati ſubiiciat

d ¶ Ueritas inueniri. ad qđ elaborare iudex debet. xiiii. q ii. quanqꝫ. ſ. de ꝓba. quoniã contra. ſed quid dices ſi ꝓceſſus iſti inueniantur eſſe ꝯtrarii: tunc ipſi conſiderabunt. qui ṽo proximiora loquãtur. ꝛ per ipſoruꝫ dicta ſe iudices informabunt. ſ. de teſti. in noſtra. ff. de teſti. l. iii. ix. di. ego ſolus. ſi autẽ epus ſm ſuum pronunciare vult ꝓceſſum inquiſitor ſm ſuum. quid iuris j. ſequitur.

e ¶ Deferendũ. ad idẽ. ſ. de reſcrip. paſtoralis.

f ¶ Sententia. lꝫ ergo de vniꝰ delicto inquiratur per pluresſ etiam diuiſim. vnica tamen ſententia fertur. ꝛ ſic nõ ob. ſ. ꝺ of. le. lꝫ. ff. nau. cau. ſta. lꝫ vbi dicitur ꝙ de delicto vniꝰ ſepius non queritur. quia illa loquuntur quando iam pronunciatum eſt. quod dic ut no. ii. q. v. habet hoc propriuꝫ ꝛ. ſ. de accuſa. de his.

g ¶ Remittatur. quid iuris alias cum iudices diſcordant habeſ. ſ. ꝺ re iud. c. ul. io. an.

h ¶ Iura cõmunia. ſ. ꝛ. j. hoc eo. ti.

i ¶ Ordinationes. etiam hoc volumine non inſertas. dummodo non his conſtitutionibus contrarias. j. e. c. ul. in fi. ſunt enim ibi reſeruate. ꝛ de his loquitur proemium huiꝰ li. in fi.

k ¶ Et inquiſitionis. primo approbat ꝛ ſeruari precipit leges canonibus non cõtrarias per federicuꝫ contra hereticos promulgatas. ſecũdo precipit rectores locoruꝫ parere inquiſitoribus ordinario uel alteri eorum inueſtigatione captione cuſtodia et punitione hereticorum ꝛ fautorum ſuorum. eorum proclamationibus uel appellationibus nõ obſtantibus ita tamẽ ꝙ de illo crimine cum ſit mere eccleſiaſticum. nec iudicẽt nec cognoſcant. contrafacientes ꝛ non parentes ꝛ eorum fautores excommunicat quã ſi per annum ſuſtinuerint. vult eos ut hereticos condemnari. h. d.

l ¶ Leges. quaſdam has leges fertur ꝙ clemens ſub bulla redegerat. ſꝫ eas aliter non habemus quo ad verba habemus tñ quaſdaꝫ auc. federici. de quibus etiam forſitan intellexit hic bonifacius. C. ꝺ epiſcopa. audientia auc. ſtatuimus. ſignata ſuper. l. iubemus. C. de hereti. auc. credentes. auc. ſi ṽo dñs ꝛ auc. gazaros. habebamus etiã olim quandam ipſius ꝯſtitutionem in. v. cõpila. que lex incipiebat hac edictali. alias hac decretali. ꝛ erat ſub ti. de conſti. ꝛ eadem compilatio que incipiebat gazaros ſub ti. de hereticis.

m ¶ Tunc. hoc dicit. quia poſtea receſſit a deuotione romãe eccleſie. ꝛ ꝑ In-

auctoritate ordinaria uel delegata[a] ſi habent in eodem procedere ualeant: nolumus derogari. ¶ Uerum ut dictum inquiſitiõis negocium efficatius meliuſ utiliuſqꝫ procedat: concedimus ꝙ per epiſcopos ipſos ꝛ per inquiſitores de facto eodem inquiri ualeat communiter uel diuiſim[b]. ſi diuiſim proceſſerint: teneantur[c] ſibi inuicem communicare proceſſus: ut ꝑ hoc poſſit melius ueritas[d] inueniri: ꝛ niſi hoc caſu inquiſitores in ſententie prolatione dioceſanis uel econtra duxerint deferendum[e] per utroſqꝫ ſimul ſententia[f] proferatur: in qua ferenda ſi non ꝯuenerint per utroſqꝫ negocium ſufficienter inſtructũ ad ſedem apoſtolicaꝫ remittatur[g]. Siue autem ordinaria ſiue delegata epiſcopi poteſtate procedant: illum in procedendo modum obſeruent. quem inquiſitores poſſunt ꝛ debent. per iura[h] communia uel ꝑ ſpeciales conceſſiones ſeu ordinationes[i] ſe. apoſto. obſeruare.

Idem.

Et inquiſitionis[k] negocium contra hereticam prauitateꝫ ad dei gloriam ꝛ augmentum fidei noſtris temporibus proſperetur: leges[l] quaſdam per federicũ olim romanorum imperatorem: tunc[m] in deuotione romane perſiſtentem eccleſie promulgatas: quatenus[n] dei ꝛ eccleſie ſancte ſue honoreꝫ ꝓmouent: ꝛ hereticorum exterminium proſequuntur ꝛ ſtatutis canonicis non obſiſtunt approbantes ꝛ obſeruari uolentes: vniuerſos ſeculi poteſtates ꝛ dominos tẽporales ac prouinciarum terraruꝫ ciuitatum aliorumqꝫ locorũ rectores quibuſcunqꝫ dignitatibus uel officijs aut nominibus[o] cenſeantur requirimus ꝛ monemꝰ. ut ſicut reputari cupiunt ꝛ haberi fideles[p] ita pro defenſione fidei dioceſanis epiſcopis ꝛ inquiſitoribus heretice prauitatis a ſede apoſtolica deputatis aut in poſterum deputandis pareant ꝛ intendant hereticorum credentium fautorum receptatorum ꝛ defenſorum ipſorum inueſtigatione captione ac cuſtodia diligenti: cum ab eis fuerint requiſiti ꝛ ut prefatas perſonas peſtiferaſ in poteſtatem ſeu carcerem epiſcoporum aut inquiſitorum dictorum uel ad locuꝫ de quo ipſi uel aliqui ex eis mandauerint infra eorundẽ dominorum poteſtatum uel rectorum diſtrictum ducant uel duci faciant ſine mora: ubi per uiros catholicos[q] a prefatis epiſcopis ſeu inquiſitoribus uel coruꝫ aliquos[r] deputatos ſub arta et diligenti cuſtodia teneantur: donec eorum negocium per eccleſie iudicium terminetur. utqꝫ de hereſi a dioceſano epiſcopo uel inquiſitore ſeu inquiſitoribus condemnatos prefati poteſtates domini tẽporales ſiue rectores uel eorum officiales ſeu nuncij ſibi relictos ſtatim recipiant indilate[s] animaduerſione debita puniendos[t] non obſtantibus appellationibus ſeu proclamationibꝰ predictoꝝ nequitie filioꝝ cũ tã ſm ordinationẽ[u] prede. noſtrorum quã ſm legẽ imperialẽ[x] appellationis ꝛ ꝓclamationis beneficiũ expreſſe ſit hereticis ꝛ credentibꝰ ac coꝝ receptatoribꝰ fautoribꝰ defẽſoribꝰ interdictũ. ¶ Prohibemꝰ quoqꝫ diſtrictiꝰ poteſtatibꝰ dominis tẽporalibꝰ ꝛ rectoribꝰ eorũdẽ qꝫ officialibus ſupradictis: ne ipſi de hoc crimine cũ mere ſit eccleſiaſticum quoquo[y] modo cognoſcãt[z] uel iudicent ſiue captos pro eodẽ crimine abſqꝫ dictorum epiſcoporum ſiue inquiſitorum aut ſaltẽ alterius eorundẽ licentia uel mãdato a carcere liberent: aut executioneꝫ ſibi pro huiuſmodi crimine a dioceſano uel inquiſitoribꝰ ſeu inquiſitor iniunctã: prõpte ꝓut ad ſuũ ſpectat officiũ facere ſeu implere detractent: uel alias dioceſanoꝝ aut inquiſitoꝝ iudiciũ ſñiam ſeu ꝓceſſum directe uel indirecte[ꝛ] impedire preſumãt. Siquis ṽo de predictis poteſtatibꝰ dñis tpalibus, rectoribus uel coꝝ officialibꝰ ſeu baliuis ꝯtra predicta fecerit: aut prefato fidei negocio ſepefatis dioceſano epiſcopo uel inquiſitoribus incũbenti ſeu opponere forte preſumpſerit: uel ipſum aliquatenus impedire: necnon ꝛ qui ſcienter[ꝰ] i predictis dederit auxiliũ conſiliuꝫ uel fauorem excommunicationis

nocen. quartuꝫ. in concilio fuit depoſitus ob certas cauſas. ſ. e. li. de re iudi. ad apoſtolice.

n ¶ Quatenus. ergo alias non approbat quia non tenent. concor. x. di. c. i. ꝛ facit quod no. xxxvij. di. ſiquid veri. xix. di. c. i.

o ¶ Nominibus. concor. ſ. de elec. fundamenta. e. li.

p ¶ Fideles. quid. eniꝫ fidelis qui nõ doleat fide leſa. j. ꝺ pen. felicis ad fi.

q ¶ Catholicos. vñ no per iudeos hereticos uel paganos qui quo ad ꝑdicta ſuſpecti ſunt. ꝛ eſt ſi. ſ. ꝺ iudeis. c. pe.

r ¶ Uel eorum aliquos. hodie dic ut in cle. e. ti. multoꝝ. §. ſane. ꝛ. §. ſe.

ſ ¶ Indilate. Nota ꝙ ſentẽtia lata ſup crimie ſtati dilatione poſtpoſita mandanda eſt executioni. qđ idem ꝓbatur ij. q. i. ſicut ꝺ pe. di. i. adam. fallit in caſibꝰ no. xi. q. iij. cuꝫ apud. quid iuris ꝺ alijs ſententijs latis ſup perſonalibꝰ vel realibus actionibus no. ſ. de of. dele. querenti.

t ¶ Puniendos. qd ſi inquiſitor ꝛ ordinarius diſcordant in mandato. qꝛ vnꝰ mandat punire per ſe condemnatũ. alter mandat relaxari ꝑ ſe abſolutũ: ſatis videtur ſupſedẽdum donec conſulatur papa. ſ. c. ꝑx.

u ¶ Ordinationeꝫ. de ordinationibus loquiſ inno. alexã. ꝛ clemen. que ſunt reſeruate. j. c. ulti.

x ¶ Imperialẽ. ipſius federici quã nõ habemus ſꝫ approbata eſt. ſ. in prin. io. an.

y ¶ Quoquo modo ideſt principaliter uel incidenter concor. ſ. de or. cog. tuam. ſ. qui fi. ſint le. lator cuꝫ ſi. alias tñ cognoſcit iudex incidenter quod non cognoſcit principaliter. C. de iudi. qꝰ tiens. ſ. de reſti. in inte. c. pe. cum ſuis concor.

z ¶ Cognoſcant. nõ ꝙ licet regulariter de qua re iudex cognoſcit pronunciaſ debeat. ff. de iudi. ꝺ qua re. ſ. de cã poſ. cum ſup. tñ hoc fallit interdũ. ſicut cũ delegans reſeruat prolationem ſententie. ſ. de of. del. ſup queſtionũ. ſynodus cognoſcit de cã criminali epi ꝛ nõ ꝓnunciat. iij. q. vi. accuſatus. ꝛ. c. ſe. v. q. iiij. duodecim. idẽ in caſu. ſ. de reſcrip. cũ ꝯtingat. vbi ad ſui inſtructioneꝫ de iuriſditione cognoſcit is qui ſuper illa ꝓnunciat. Hic tamẽ vtrũqꝫ expreſſe vetatur. ſcilicet cognitio ꝛ pronunciatio. quia iudex huius rei non eſt capax. ꝛ concor. j. de ſen. excõ. ſi iudex.

ꝛ ¶ Indirecte. ad idem. ſ. e. ſtatutum. i. io. an.

ꝰ ¶ Scienter: ignorantes ergo non ligat conſtitutio. ad ideꝫ. ſ. c. i

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſe nouerit mucrone percuſſū[a]. quā ſi per annū animo ſuſtinuerit pertinaci. extunc uelut hereticus condēnetur[b].

Idem.

Cum ſm leges[c] ciuiles nefarias nature[d] contrarias inceſtas nuptias contrahentes: eoipſo[e] ſuarum dominiū rerū perdant[f] & mulier[g] humanam[h] legem tranſgrediens: & preſertim parentibus ſuis non conſentientibus: raptoris nuptias eligens bona omnia: que ꝑ legē ſibi obuenerant a raptore ac alijs conſortibus[i] raptus. ipſo iure[k] amittat: certoqꝫ[l] caſu deferant̄ i fiſcū: ac etiā illicitas[m] ſpecies trāſuehens aut rerū uectarū profectionem omittens[n] earundē ſpecierū & rerum ꝓprietate hoc ipſo priuet̄ & fiſco rerū & ſpecierum dictarū ꝓprietas acquiratur: bona[o] hereticorum: qui grauius[p] horribiliꝰ ac deteſtabilius quā predicti[q] delinquunt ipſo iure[r] de fratrū noſtroꝝ conſilio decernimus ꝯfiſcata. Cōfiſcationis tamē huiuſmodi executio uel bonorum ipſoꝝ occupatio fieri non debet per principes aut alios dños tēporales iuxta gregorij pape predeceſſoris noſtri declarationē[s]: antequā ꝑ epiſcopū loci uel aliā perſonā eccleſiaſticā[t]: que ſuꝑ hoc habeat poteſtatē ſententia ſuꝑ eodē crimine fuerit promulgata.

Idem.

Statuta[u] quedā[x] felicis recordationis innocen. alexā. & clementis predeceſſoꝝ no. quibuſdā declaratis & additis recenſentes: concedimus ꝙ in inquiſitionis heretice prauitatis negocio procedi poſſit[y] ſimpliciter & de plano & abſqꝫ aduocatoꝝ ac iudicioꝝ ſtrepitu & figura[z]. Iubemus tñ ꝙ ſi accuſatoribus uel teſtibus in cā hereſis interuenientibꝰ ſeu detinentibus ꝓpter potentiā ꝑſonaꝝ ꝯtra quas inquiritur: uideant epiſcopꝰ uel inquiſitores graue periculū[&] imminere: ſi ꝯtingat fieri publicationē nominum eorundē: ipſoꝝ nomina nō publice ſꝫ ſecreto corā dioceſano epiſcopo uel eo abſente[9] ipſiꝰ uicario: qñ inquiſitores ꝓcedunt: qñ vo ꝓcedit epiſcopus: corā inquiſitoribꝰ ſi haberi[ꝝ] cōmode poſſit copia eorundem: ac nihilominus ſiue epiſcopus ſiue inquiſitores proceſſerint aliquibꝰ alijs perſonis ꝓuidis & honeſti ſiuriſqꝫ ꝑitis: quaſ

l. in prin. & c. ut cōmiſſi. in fi. & c. decreuit.

a ¶ Percuſſū. No. canonem late ſententie. & quia nō reſeruat abſolutionem pape. ordinarius abſoluere poterit. de ſen. excō. nup.

b ¶ Condemnetur. ad idem. ſ. e. cum contumacia.

c ¶ Cum ſm leges. bona hereticorum ipſo iure ſunt confiſcata. qd̄ probatur triplici ar. legali. ſꝫ apprehenſio bonorū non fieri debet per dominum ſecularē niſi prius pronunciatum fuerit ſuper crimine ꝑ iudicem eccleſiaſticum qui hoc poſſit.

d ¶ Nature contrarietas. in quibus ſexus perdit formaꝫ & ſcelus eſt tale ꝙ non proficit ſcire. venus mutatur in aliam formaꝫ. C. d adul. l. cū vir. & omnium carnaliū criminum peſſimū eſt vſus contra naturā xxxii. q. vii. adulterij. & ſi totus mundus vteretur illo vitio non excuſat. e. cau. & q. flagitia.

e ¶ Eoipſo. ꝓpter h̄ facit ad propoſitū.

f ¶ Perdāt. C. d inceſ. nup. l. cum ancillis. & l. ſe. & l. ſi quis. ff. e. ti. l. inceſte. & inſti. de nup. §. ſi aduerſus.

g ¶ Et mulier. repete & cum ſm leges ciuiles mulier &c. q̄re hoc dicam videbis. j. & dic mulier ingenua. C. de rap. vir. l. vna. §. & ſi quidē. in ancillis enim & libertinis non habet locū pena malorum ut ibi.

h ¶ Humanā legē. C. de rap. virgi. l. vna. & bene dicit humanā. ideſt ciuilem q2 ſm canonum legē ſecus. rapta enim ſm nos licite contrahit cum raptore. ſi prior diſſenſus tranſeat in conſenſum. xxxvi. q. ij. tria. & c. ſe. & ſ. de rap. c. penul. & vlti.

i ¶ Conſortibus. delicti ut q2 comitati ſunt raptorē in inuaſione uel rapina. ut in predicta. l. vna. C. de rap. virgi. l. vna. §. penas autem.

k ¶ Ipſo iure. propter hoc facit ad ꝓpoſitū. & habes hoc in auc. de rap. mu. que rap. mi. in fi. col. ix.

l ¶ Certoqꝫ caſu. cum parentes mulieris non ſupſunt nec alter eoꝝ uel ſuperſunt ipſi uel alter. ꝯſenſerunt talibus nuptijs. hoc caſu bona deuoluuntur ad fiſcū. ut in predicta auc. de rap. mu. in fi. ſꝫ nunquid de iure canonico habebit locū hec pena. cū ſm canones licite contrahat. ut. ſ. dixi: no. io. xxxvi. q. ii. d puellis. alias. §. quibus. ꝙ pena iſta locū non habebit ſm canones ſm quos ceſſat interdictū niſi cum ſponſa alterius rapitur. xxvii. q. ij. ſtatutū & accedat quod no. ii. q. iii. §. notandum. in fi. de ſecundis nup. c. pe. & vlti. & ſm hoc bene dixi. ſ. repete & cum ſm leges ciuiles. q2 ſm canones contra. ſed ſatis videtur. ꝙ licet ſm nos teneat matrimoniū. pena legis habeat locū in his que non eſſent de temporali iuriſditiōe eccleſie. cū enim illa ibi tractet de lucro captando non de diminutione ſui patrimonii. & pena illa ſibi per. l. obueniat. quare lex eo quod confert priuare non poteſt. & accedat quod dixi. j. de regu. iu. c. ii. ſecus forte in pena de qua in predicta decre. vlt. de ſecun. nup. ibi enim priuat lex eo quod non contulit. io. an.

m ¶ Illicitas. ut is qui defert arma ferrum & lignamina ſaracenis de iudeis ita quorundam.

n ¶ Omittens. hoc habet locum in priuato. ff. de vectigal. l. fi. §. diuus. in milite non. ut. C. e. ti. l. iii. & habes hoc quod hic dicitur. ff. eo. ti. l. commiſſa. C. e. ti. l. omnium. & l. ſiquis cum ſi.

o ¶ Bona hereticorum. ſecus in bonis eccleſiarum in quibus intitulati erant ipſi heretici. ut in cle. e. ti. volentes poſt prin. io. an.

p ¶ Grauius. ergo ſunt grauius puniendi. xxiiii. q. i. non afferamꝰ.

q ¶ Quam ꝑdicti. ſ. ꝯhens nefarias nuptias. rapta q̄ cū raptore ꝯ̄rit. tranſuehens illicitas ſpēs. uel rerū vectaꝝ ꝓfectionē omittēs.

r ¶ Ipſo iure. determinatū ſit ergo qd̄ olim dubitabat̄ ꝑ decre. ſ. e. excoicamus. i. ii. rñſo. vbi dicebatur ita ꝙ bona dānatoꝝ ſi laici fuerint ꝯfiſcent̄. intelligamꝰ ergo ꝯfiſcent̄ ipſo iure ut hic vides. & intelligo ipo iure ꝯfiſcata a tp̄e cōmiſſi criminis. C. e. ti. l. iiii. idē dico in crimine le. maie. ff. de dona. l. donationes. ſecus eſt in alijs criminibus. ff. de dona. l. poſt contractum. & puto ꝯfiſcationem hanc locū habere etiā ſi ille catholicos filios habeat. & iſte textus non diſtinguit. ſuꝑ hoc tñ fuerunt opi. no. ſ. e. ti. vergentis.

ſ ¶ Declarationem. quam hodie non habemus.

t ¶ Eccleſiaſticam. ſecularis enim ſuꝑ hoc eccleſiaſtico crimine iudicare nō poteſt. ſ. c. ꝓxi. §. penul.

u ¶ Statuta. In prima parte uſqꝫ ibi iubemus. concedit in negocio inquiſitiōis heretice prauitatis procedi poſſe ſimpliciter & de plano. In ſecunda dic quid iuris: ſi ex publicatione nominū accuſatorū & teſtiū ipſis periculū immineret. & quid ſi non immineret. & fictiones vitare precepit. ac dicat̄ periculū vbi ñ eſt uel ecōuerſo. In tertia ibi conſtitutiones. ſtatuta ꝑde. ſuorum ſuꝑ hoc negocio edita his conſtitutionibꝰ nō aduerſa corroborat.

x ¶ Quedam. alias quondaꝫ: alias quedam.

y ¶ Poſſit. nō dicit ꝑ quos. intelligo q̄ & ꝑ inquiſitores deputatos a papa. & ꝑ ordinarios & ꝑ delegatos. ad h̄. ſ. e. ti. per totum in fi.

z ¶ Figura diſtinxerūt moderni qui no. iſtā materiā. ſ. d accuſatio. olim. Inno. & hoſtiē. guil. in ſpe. de inquiſitione. § nunc tractemus. v. quid igit̄ ſi aūt det̄ poteſtas ꝓcedendi ſimpliciter de plano. & ſine iudiciorum ſtrepitu. an addat̄ ibi illud verbū ſine iudicioꝝ figura. Et in pmo caſu oēm iudiciariū ordinē ſeruare teneat̄ in libelli oblatione in exceptionibꝰ dilationibꝰ lit. ꝯte. iuramēti & teſtiū receptiōe & ſnie ꝓlatione & alijs. ſꝫ operabunt̄ illa v̄ba. ꝙ ſi aliqd omittat̄. nō ideo vitiabit̄ ꝓceſſus. & magis poterit partiū aduocatoꝝ & teſtiū vtilē ſtrepitū refrenare tñ omittere non poterit lit. ꝯte. uel aliud ſubſtātiale qd̄ etiā d cōſenſu partiū omitti non poſſet. ut no. ſ. de of. del. de cauſis. ſ. e. li. de re iudi. c. ul. In ſecundo caſu qñ addit̄ ibi ſine figura ut hic. nullū ordinē iudiciariū ſeruare tenet̄. ad h̄. C. de lati. liber. tol. l. vna. §. ſimiliqꝫ modo. ij. tūc. n. ſufficiet ſnia q̄uis omiſſa ſolēnitate. ut ꝓbat̄ & no. C. quoꝝ le. l. vna. hodie dic ut in cle. de ver. ſig. ſepe. & vide qd̄ ibi no. in. v. glo. Sꝫ dubitari ſolet an inferior a papa etiā legatꝰ in caſu alias nō ꝑmiſſo a iure poſſit cognoſcere de aliq cā. uel eā cōmittere de plano ſūmarie ſine ſtrepitu & figura iudicij: & videt̄ ꝙ non. abſurdū. n. eſſet dicere ꝙ minor legē maiorū tot vigilijs & laboribꝰ aduētam tollere poſſit. de elec. eccleſia veſtra. ii. xxi. di. inferior. C. de inoffi. teſta. ſi. hñ. l. ſꝫ ſucceſſor ꝯditoris. q pari fungit̄ poteſtate illam tollere poſſit. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempeſtiuū. ſ. de elec. innotuit. ſ. e. li. d ꝯceſ. ꝑben. c. ii. & ipſe idē ꝯditor qui ꝯdidit. ſ. e. li. de reſcrip. ſtatutū. §. i. & preterea regula dicit hñficiū iuris nemini denegari debere. j. de reg. iu. indultū. xxviii. di. de his in ꝯ̄rium ꝙ poſſit videt̄. q2 legatus oia pōt q̄ papa ſpāliter ſibi non reſeruat. gerit. n. vices eiꝰ. & ſi eſt de latere maius omnibꝰ poſt p̄ncipem imperiū cenſet̄ habere. ſ. e. li. de elec. ſi abbatē. Itē legatus qñ ſibi videt̄ ſm equitatē ꝓcedit ſ. de tranſac. c. ul. & dicit apoſtolus. in cuiꝰ locū vr̄ eſſe legatus oia mihi licēt xi. q. i. aliud. ad idē. ff. de of. ꝓcon. ſꝫ in aliā in fi. Dici pōt ꝑ iura p̄us allegata. ꝙ inferior a papa etiā legatꝰ iuris ſolēnitates quo ad h̄ tollere nō poſſit i caſibꝰ nō expſſis. vñ ꝯ inferiores nō ſeruātes ꝓdita ſunt appellationū remedia. ii. q. vi. ꝑ totū. de appel. ꝑ totū. ſolus aūt p̄nceps pōt ius alteriꝰ auferre. cognoſcat q̄ & cōmittat etiā legatus ordine iuris ſeruato. ad h̄. ſ. de v̄bo. ſig. ſuꝑ quibuſdā de iureiu. ad noſtrā. iii. & c. ego. No. ad hoc. ff. de offi. ꝓcon. l. nec quicꝙ. §. de plano. & §. vbi decretū. legatus enim habet inſtar proconſulis. ſ. de of. lega. c. ii. e. li. & ꝓconſul ea q̄ cōmunia ſunt preſidibus ſeruare dꝫ ut in predicta. l. nec quicquā in fi. nec in generali demandatione videt̄ mandatū. quod ſpecialiter mandaturus non fuiſſet. ſ. e. li. de offi. vica. cū in generali. & j. de reg. iu. c. in generali. & delegatus a papa in cauſa ſibi delegata maior eſt legato. de offi. lega. ſtuduiſti. & ordinarios. ſ. de of. dele. ſane. ii. et tamen tenetur ordinem iudiciarium obſeruare. ſ. de iudi. exhibita. de libel. obla. c. ii. & iii. de litis conteſt. c. vno. cum ſi. io. an.

& ¶ Periculum. timetur mors uel detruncatio ipſorum vel filiorum vel parētum ſuorum. uel deuaſtatio ſubſtantie ipſorum. uel his ſimilia.

9 ¶ Abſente. q̄ dioc. ꝑſente corā officiali nō fiet. niſi forte ut corā honeſta pſona d q̄ ſeqt̄. ad idē. ſ. e. ut cōmiſſi. ſ. e. li. d of. or. c. i. i fi. de tē. or. cū nullꝰ. §. ii.

ꝝ ¶ Haberi poſſit. cōmode. xxii. q. ii. facit hō. ff. de ver. ſig. l. nepos. io. an.

a ¶ Promulgare: vbi ergo non fiet talis promulgatio. licet indicatur ſecretum reuelans excommunicatus non eſſet.
b ¶ Epiſcopum. ſic. ſ. e. ti. inquiſitores.
c ¶ Judicijs. ſ. de accuſa. qualiter ⁊ quando. §. debet. ⁊ tradi debent nomina cum dictis. ut poſſit de falſo arguere. ⁊ ſe plene defendere. ut ibi. tamen ſi h omitteretur parte tacente. nō puto uitiari ꝓceſſum. ad hoc ſ. e. li. de accu. c. i. ⁊ ij.
d ¶ Dicant. ſi. ſ. de reſcrip. cū contingat.
e ¶ Conſcientias. ſic. ſ. e. li. d reſcrip. ſtatnm. §. aſſeſſorez.
f ¶ Permanere. non obſtante eo ꝙ in huius ſexti libri volumine inſerte nō ſunt. ſunt. n. reſeruate ꝑ hunc textū. ⁊ de his exemplifica qd dicit. ſ. i proemio huius libri ad fi. ut ibi etiam dixi.

a Ad ſuccidēdos. In pͥma parte ponit arengā uſqʒ ad ver. videlicet in qua dicit ꝙ colūnenſes iacobꝰ ⁊ petrꝰ olim cardinales. ⁊ filij ioannis fratris. ſ. dicti petri diutius expectati noluerūt ad corredire. ſʒ in profundū maloꝝ deſcendētes ſua aggrauabāt delicta. quare varias penas tulit in eos quas ad certitudinem preſentiū ⁊ memoriā futuroꝝ hic inſerit. Secundo ponit penas quas protulit in ipſos iacobū ⁊ petrū vſqʒ ad ver. ꝯ natos. Ibi tertio ponit penas quas tulit contra filios ⁊ poſteros dicti ioannis vſqʒ ad ver. omnē. Ibi quarto imponit penas his q decetero deliberate dictos iacobum ⁊ petrū pro cardinalibꝰ habuerint. uel eis uel predictis natis io. fauorē ꝑbuerint vſqʒ ad. ṽ. hec ⁊ alia. Ibi quinto ⁊ vltimo ratificat ⁊ innonat ⁊ ꝯfirmat predicta. ⁊ ea precipit inuiolabiliter obſeruari. ⁊ iubet ſimiles exceſſus puniri ſimilibus penis in poſterum hoc dicat.
b ¶ Infructuoſos. arbor eniʒ que inutiliter terraʒ occupat digna excidi. ⁊ in igneʒ mitti cenſetur. ut terra que ſub nociua occupatione inutilis arboris ſterilis habebatur ꝑ nouam plantationē ad fructificandum culturā recipiat cōgruentē. ut. ſ. de do. ⁊ ꝯtu. veritatis in ꝑn. in parte deciſa.
c ¶ Ficus fatua. math. vij. luc. vij. cum eſuriens veniēs ad ficum non inueniſſet ibi fructum perpetua ſterilitate. ſua maledictione illam dampnauit. xxiiij. q. iij. §. ſed quꝫ perſecutoribus.
d ¶ Domus. non damnat totam domum. ſʒ quoſdā infructuoſos palmites ex domo. ut ſ. dixit. ⁊ qui ſint illi. j. dicet.
e ¶ Neſcientes. dauid in pſalmo. Saluum me fac. obſcurētur oculi eoꝝ ne videant. ⁊ dorſum eorum ſemper incurua. nec dixit pſalmiſta id optando ſed indicando. xxxvij. di. §. ut itaqʒ
f ¶ Juſticie. cuʒ ſederit iuſtus ſuper ſedē nō aduerſabitur ſibi quicꝙ malignū. C. de ſum. tri. in epiſtola inter claras. Unde pſalmiſta. fiant vie eorum tenebre. ⁊ lubricuʒ ⁊ angelus domini perſequens eos. xxiij. q. iiij. §. item qui per prophetam.
g ¶ Cardinales. quanto maiores erant ingrati beneficiorum ſe contra eccleſiam erigendo ⁊ malignando grauius puniri debebāt. de pe. di. ij. principium. ⁊ non debent cardinales damnari. niſi certo numero teſtium. epiſcopus cardinalis. lxxij. preſbyter cardinalis. lxiiij. diaconus cardinalis. xxvij. ij. q. iiij. preſul. ⁊ forte hunc numerum ſeruauit hic papa ⁊ forte non nec enim aſtringebatur. lex enim ſibi indicari potuit. ſʒ imponi non potuit. ſ. eo. li. de reſcrip. ca. vlti. C. de legi. l. digna vox. ſ. de elec. innotuit.

ad hoc uocari: ⁊ eis ꝑ totū ꝓceſſuʒ ſuper quo deliberandū eſt ſerioſe manifeſtari ac integralit explicari ⁊ de ipſoꝝ conſilio ad ſententiam uel condemnationē procedi uolumus: exprimātur: ſicqʒ non obſtāte: ꝙ illis cōtra quos huiuſmodi depoſuerunt: nomina ipſoruʒ non fuerit publicata: adhibeatur ad cognitionē iudicis inſtruendā plena fides depoſitionibus teſtiū eorundem: ⁊ ut eorundem accuſatorum ⁊ teſtiū periculis efficacius occurratur: ⁊ cautius in inquiſitionis negocio procedatᷣ: preſentis conſtitutionis auctoritate permittimus: ꝙ epiſcopus uel inquiſitores ſecretū poſſint iudicē illis quibꝰ ut premiſſum eſt: ꝓceſſum huiuſmodi explicabunt: ⁊ in eos ſi arcana ꝯſilij ſeu proceſſus ſibi ſub ſecreto ab iiſdeʒ epiſcopo uel inqͥſitoribꝰ patefacta preter eorum licentiā alijs patefecerint: excōmunicationis ſententiam: quā ex ſecreti uiolatione ipſofacto incurrāt: ſi eis expedire uidebitᷣ: ꝓmulgare[a]: ſic tñ ꝙ inquiſitores epiſcopū[b] uel epūs inqͥſitores nō excōicent hac de cauſa: ſed ipſi ex iniuncto exnunc a nobis ſub uirtute ſancte obediētie diſtricto precepto ad ſecretū huiuſmodi teneātur. Ceſſante ṽo periculo ſupradicto accuſatorū ⁊ teſtium nomina: ꝓut in alijs fit iudicijs[c] publicentᷣ. Ceterū in his omnibꝰ precipimꝰ tam epiſcopos quā inqͥſitores puram ⁊ prouidam intentionem habere: ne ad accuſatorū uel teſtium noīa ſupprimeda: ubi eſt ſecuritas periculū eſſe dicant:[d] nec eorum diſcrimen ſecuritatē aſſerant: ubi tale periculum immineret: ſuper hoc eorundeʒ conſcientias[e] onerātes. Conſtitutiones ṽo ordinationes ⁊ mandata alia prede. noſtrorū in negocio heretice ꝑuitatis facta cōceſſa ſeu etiā ad conſulta reſponſa que conſtitutionibꝰ ſupradictis ſuper eadē editis prauitate non obuient: in ſuo uolumus robore ꝑmanere[f].

Bonifacius octauus.

De ſciſmaticis.

Ad ſuccidendos[a] infructuoſos[b] palmites peſtiferos et nociuos. quos quaſi ficus[c] fatua domus[d] de columna produxit neſcientes[e] in ſemitis iuſticie[f] dirigere greſſus ſuoſ: ad correuerti ⁊ agere penitentie dignos fructus: lʒ diutius expectatos. Jacobū uidelʒ de calūnia ⁊ Petruʒ nepotē ipſiꝰ oliʒ ſācte ro. eccle. cardinales[g] ⁊ filios quondam ioānis de columna fratris dicti iacobi ⁊ patris petri ꝑfati poſteros ⁊ fautores ⁊ ſeqͨces eoꝝ in uirtute altiſſimi exurgētes ſpiritualit ⁊ tpaliter cōtra eos duximus procedenduʒ. Conſequenter dictis iacobo ⁊ petro deſcendentibꝰ in profunduʒ[h] maloꝝ ⁊ molientibꝰ inconſutilē[i] tunicam[k] dñi ſancte uidelicet eccleſie ſcindere vnitatē: ⁊ ut gladiū[l] acuentibus linguas ſuas ⁊ ꝑ rorūpentibus nō tā in ṽba blaſphemie ⁊ ſciſmatica quā inſana: que ī ſcriptis redacta ſub ſigillis quibꝰ antequā eſſēt depoſiti utebantᷣ:[m] per vrbeʒ ⁊ diuerſa mūdi clymata deſtinauerūt: eſtimantes loquacitatē facundiā ⁊ maledicere ꝯſcientie bone ſignum[n]. ⁊ conficta materia diſputādi quia ueritate non poterāt nos ſaltē lacerare[o] ꝯuitijs preſumpſerunt. quoruʒ dicta lʒ poſſemuſ ſuperiori aſſertione ꝯuincere ⁊ luce clarioribꝰ rationibus confutare duximus eoꝝ latratibus non dare reſponſū[p]. ut cōtrita eoꝝ rabies auctoritate ſonora preſidētis in ſupremo iudicij ſolio frangeretᷣ ⁊ patens ueritas[q] ꝑ ſeipſā ueniret ī publicā notiōeʒ. noſtrūqʒ ſilentiū ī ſuppliciū eis foret proceſſus tñ ꝯtra ipſos ⁊ alios fecimꝰ. ſucceſſiue uarios diuerſiſqʒ tēporibꝰ ſpirituales ⁊ tpales penas ⁊ ſententias cōtinentes ⁊ mulctas quorum: quia totum tenorem conſtitutioni preſenti inſerere longuʒ eſſet: ex eis quedā cōpendioſe collata huic noſtre cōſtitutioni duximus inſerenda ad certitudinē preſentiū ⁊ memoriam futurorū uidelicet ꝙ ex cauſis[r] que rōnabilitᷣ noſ mouerunt de fratrum noſtroꝝ cōſilio depoſuimus dictos iacobū ⁊ petrū a cardinalatibus eiuſdē eccleſie: ⁊ ab omni cardinalatus cōmodo et honore ipſoſqʒ iudicauimꝰ ſciſmaticos ⁊ blaſphemos ⁊ tā quā hereticos puniēdos. expoſitis[s] ꝑſonis eoꝝ a fidelibꝰ capiēdis omnibus bñficijs officijs honoribus dignitatibus ⁊ prelaturis ꝑpetuo priuantes eoſdē. ⁊ reddentes inhabiles ad habēda. cūctis eoꝝ bonis mobilibus ⁊ īmobilibus iuribus ⁊ iuriſditionibꝰ publicatis[t].
¶ Contra natos[u] inſup ⁊ poſteros dicti ioānis ſpiritualiter ⁊ tpaliter duximꝰ multipliciter ꝓcedenduʒ

h ¶ Profundū. ſ. d iu dic. cuʒ nō ab hoie.
i ¶ Tunicam. inde domini veſtimentū ſciſſum non fuit. ſed ſuper eum iactauerunt ſortem. io. xix. xvi. q. vlti. ſicut domini veſtimentū per quod denotatū fuit. ꝙ eccleſia ſcindi non debet. que ī vnitate tota conſiſtit. ut ibi notatur. ⁊. xxiiij. q. i. ꝑ totuʒ
k ¶ Gladium. ſumptum de pſalmo. Miſereꝛ mei deꝰ. ⁊ habes in canone de pe. di. i. periculoſe. vñ ⁊ ſicut gladio ſic ⁊ lingua qs occidit. l. di. ſiqs viduā
l ¶ Inſana. de ſum. tri. dānamus in fi.
m ¶ Utebantur. primo ſigillo poſt depoſitionem vti nō debebant. ad hoc. ſ. de ap. ut noſtrum.
n ¶ Signum. cū potius ſit contrarium eſtimanduʒ. xxiiij. q. iij. cum ſancti.
o ¶ Lacerare. habʒ enim hoc propriuʒ antiqui hoſtis inuidia. ut quos improborum actuum perpetratione deo ſibi reſiſtente deijcere non valet. opiniones eorum falſas ſimulando dilaceret ij. q. v. hʒ h ꝓpriuʒ.
p ¶ Reſponſū. ſi. C ſiquiſ impe. ma. di. l. vna. de pe. di. ij. ſi enim inquit.
q ¶ Ueritas. q ſemper vincit. viij. di. veritate.
r ¶ Cauſis. eas non expſſit. nec habuit neceſſe exprimeꝛ ad idē. ſ. de re iud. ſic.
s ¶ Expoſitis. ad idē ſ. de iudeis ita quorundam.
t ¶ Publicatis. labores ergo impioruʒ iuſti edēt. ⁊ theſaurizabunt iuſtis eoꝝ diuitie ſapiētie. xi. ꝓhioꝝ. xxviij. ⁊. xxiij. q. vij. quēadmodū. ⁊. c. i. ⁊ redeuntes nō recuperarēt bona ſua. exqͦ ſunt expſſe dānata. de hoc. ſ. de cle. ꝯiu. ꝙ a te.
u ¶ Contra natos. ꝯ hos licet laici eſſent ꝓcedere potuit. tū ratione eccleſiaſtici criminis. tum ꝓpter temporalē iuriſditionē quā habebat in eos. ⁊ hʒ in vrbe ꝑ ꝯceſſiones lodouici ⁊ ꝯſtātini. lxiij. di. ego

coꝝum bonis ⁊ iuribus publicatis confiſcatis ipſiſqꝫ poſteris dicti ioannis per maſculinam ⁊ femineã lineam deſcendentibus indignis ꝑpetuo redditis ad cardinalatus honorem ⁊ quelibet officia beneficia ⁊ miniſteria in eccleſia memorata uel eiꝰ curia alibi[a] vo uſqꝫ ad quartam generationem. Omnẽ perſonam preſentem ⁊ futuram[b] cuiuſcũqꝫ fuerit preeminentie conditiõis dignitatis aut ſtatus eccleſiaſtici uel mundani etiaꝫ ſi foret ſancte romãe eccleſie cardinalis[c] que ipſos iacobum ⁊ petrum uel alioꝝ alterũ ſcienter ⁊ deliberate pro cardinalibus habuerit[d] ⁊ tenuerit aut ad cardinalatum admiſerit ſeu votuꝫ eoruꝫ uel alicuius ipſoꝝ ſuffragiuꝫ in electione romani pontificis admiſerit aut in pontificem romanũ elegerit nominauerit aſſũpſerit uel receperit ſeu dederit i his uel ad hoc auxilium conſilium uel fauorem excõicationis ſententia duximus innodandum: a qua abſqꝫ expreſſa licẽtia romani pontificis non poſſit abſolui nec etiã per collegium apoſtolice ſedis eadem ſede[e] uacãte eãqꝫ prelatione dignitate ſtatu ⁊ honoꝛe eccleſiaſticis oĩno priuamus: nihilominus omnes qui dictis Jacobo ⁊ petro alias[f] ⁊ natis dicti ioannis fauorem prebuerint uel auxiliũ in rebeliõe uel ſciſmate perſiſtentibꝰ excõicatiõis[g] ſententia innodãtes Hec ⁊ alia ꝑ nos facta in predictis noſtris proceſſibus ⁊ in litteris noſtris bullatis ſuper eis confectis contenta: hac conſtitutione perpetuo valitura ratificamus confirmamus ⁊ etiaꝫ innouamus eadẽqꝫ de nouo facimus de fratrum noſtroꝝ conſilio predictorum. Et ut dictorum malicia non inueniat ſucceſſorem ⁊ punite tranſgreſſionis exemplar retrahat alios ab offenſa ac in obliuionem[h] ueritas ueniens non vagetur incerta ſtatuimus atqꝫ decernimus ut ⁊ ipſa iuiolabiliter obſeruentur: ⁊ ꝙ ſimiles[i] exceſſꝰ ⁊ culpe penis ſimilibus in poſterum puniantur. ¶ Innocen. quartus in ꝯſilio generali lugdunẽ.

De homicidio.

PRo[k] humani redẽptione generis de ſummis celoruꝫ ad ima mũdi deſcendẽs ⁊ moꝛtem[l] tandem ſubiens temporalem dei filius ieſus chriſtꝰ ne gregẽ ſui precio[m] ſanguinis glorioſi redẽptũ aſcenſurus poſt reſurrectionẽ ad patrem abſque paſtore deſereret[n]: ipſius curam beato petro apoſtolo ut ſue ſtabilitate[o] fidei ceteros i chriſtiana religiõe firmaret eoꝝũqꝫ mẽtes ad ſalutis opera ſue accẽderet[p] deuotionis ardoꝛe cõmiſit: vnde nos eiuſdem apoſtoli effecti diſponente domino licet immeriti[q] ſucceſſoꝛes ⁊ ipſius redemptoris locum in terris quãquã indigne tenentes circa gregis eiuſdem cuſtodiã ſollicitis excitati uigilijs[r]: ⁊ animarum ſaluti iugis attentione cogitationis intendere ſubmouẽdo noxia ⁊ agẽdo pꝛofutura debemus[s] ut excuſſo a nobis negligẽtie ſomno[t] noſtrisqꝫ cordis oculis diligentia ſedula vigilantibꝰ animas deo[u] lucriface re ſua nobis cooperante gratia ualeamus. ¶ Cum igitur illi qui ſic hoꝛrenda in humanitate deteſtandaqꝫ ſeuitia mortem ſitiunt alioruꝫ ut ipſos faciant per aſſaſſinos occidi n̄ ſolum corpoꝝ ſed mortẽ procurent etiam animaꝝ[x]: niſi eos exuberans gratia diuina preuenerit ut ſint armis ſpiritualibus premuniti[y]: ac omnis poteſtas tribuatur a domino[z] ad iuſticiam rectunque iudicium exercendum ¶ Nos tanto

lodouicus. xcvi. di. cõſtantinus. palea ẽ. ⁊. ſ. e. li. de elec. fũdamẽta.

a ¶ Alibi. ſ. extra romanã eccleſiã ⁊ eiꝰ curiã ⁊ ſumit hic eccleſia rõana ſtricte.

b ¶ Futuram. ſi. ſ. e. ne aliqui.

c ¶ Cardinalis. epi bene cõprehenduntur quia conſtitutio. j. de ſen. ex. quia periculoſũ. d' excõicatiõe ñ loqt

d ¶ Habuerit. no. caſum in quo punit d' liberata cogitatio cum alias cogationis penaꝫ nemo meretur. de pe. diſ. i. cogitationis de hoc diſ. eo. §. cogitatio.

e ¶ Sede. va. no. ar. ꝙ collegium cardinaliuꝫ va. ſedis nõ fungitur iuriſditione pape ⁊ contrariuꝫ ar. etiã poſſet ſumi quaſi ſi hoc hic non vetuiſſet papa collegium id potuiſſet ⁊ de hoc no. hu. io. ⁊ alii. lxxix. diſ. nullus. ii. plenius. hoſtien. de pe. ⁊ remiſ. cum ex eo i fi. Sed quid dicemus ſuccedit collegium in iuriſditione ⁊ eiꝰ exercitio: necne: dixit hoſti. ꝙ ſic ſaltẽ in his que de grandi neceſſitate euidẽti ⁊ iminenti expediri opoꝛtet pro eo facit quo ad hoc decre. ſ. e. de elec. vbi periculum. §. idem quoque. quod etiã multuꝫ facit cõtra. mouebatur autẽ hoſtien. his rationibꝰ dicebat eni alia collegia hoc habent: d' ma. ⁊ obe. his que. ⁊. c. cum oliꝫ ⁊. ſ. e. li. e. ti. c. vno. tuꝫ qꝛ ſic utuntur cardinales. ar. ſ. de elec. venerabilem. §. obiectioni. ver. quod aũt. ſ. d' offi. oꝛ. irrefragabili. §. exceſſus. d' fo. compe. cum contingat. tum quia alius iudex nõ ſupeſt ſ. de elec. licet in fi. in quo caſu cõcedũtur que alas nõ concederentur ut ibi ⁊. C. de decur. l. generali. li. x. ff. de his que i frau. cre. l. ait pretoꝛ §. ſi debitorẽ. tũ qꝛ neceſſitas non habet legem. ſ. d' reg. iuris. ꝙ non eſt. tum quia non eſt veriſimile ꝙ filio dei placuerit contrarius intellectus ne videatur gregẽ ſuum ⁊ eccleſiam ſine paſtore reliquiſſe. j. ti. proxi. c. i. nec ob. ſm eum ꝙ aliqui dicunt ꝙ cardinales ſunt ſine capite. hoc eni non eſt verum imo habẽt caput eccleſie generale ⁊ propꝛium. ſ. chriſtum: immo illud ſentire ab hereſi nõ eſt longum. xxii. di. c. i. ⁊. ii. ⁊ eſſet res mõſtruoſa: de offi. oꝛ. quoniam in pleriſque nec ob. quod dicitur ex hoc poſſe ſciſma ſcãdalum ⁊ vacationem diutinam ſuſcitari quia id poſſet eſſe veruꝫ ſi indiſtincte concederetur: ſed reſtringi debet ad neceſſaria uel vtilia eccleſie ſeu reipublice quibus omnino prouidendum eſt. vii. q. i. ſcias. cauere ergo debent ne nimis laxent habenas. ff. de offi. ꝓcõſul. l. nec quicquã. §. vbi decreto. ⁊. §. d' plano. ⁊. §. i. Preterea ad poteſtatem cardinalis ſpectat vacante ſede delinquentes anathematizare. lxxix. di. ſiquis pecunia ⁊ anathema mucro eſt epiſcopalis. xvi. q. ii. c. i. ⁊ maioꝛ pena in eccleſia. xxiiii. q. iii. corripiantur in ꝑn. vnde ſi poſſunt maiorem penaꝫ imponere ergo ⁊ minorẽ. ſ. d' deci. ex parte. iii. Jtẽ canõ dicit. ꝙ epiſcopi cardinales vacãte ſede vicẽ metropolitani obtinent. xxiii. di. in nomine dñi ⁊ exponi debꝫ. i. pape qui ⁊ metropolitanus. ẽ. ſ. de offi. vi. ſua. nec aliꝰ poſſet romane eccleſie metropolitanus eſſe: nec debemus oĩum querere ius expreſſuꝫ: multa enim ſupplentur quod patet de cele. miſ. cum marte. §. j. ⁊ concedi opoꝛtet ꝙ ſaltem illam iuriſditionem habet collegium quam ⁊ legatus apoſtolice ſedis que non expirat moꝛtuo papa. ſ. de offi. lega. c. ii. eo. li. non enim illa durar et niſi collegium ſe. ap. cenſeretur ⁊ poſſet dici ꝙ cardinales habent poteſtatis plenitudinem hitu tũc in quantum ro. eccle. cenſet: que nõ moꝛitur. xii. q. ii. libri. ii. ſ. e. li. de reſcrip. ſi gratioſe. etiam ſi vnus tantum cardinalis collegii ſupereſt. lxv. di. ſi forte ſupra de poſtula. gratum. iuriſditionẽ vero habent in exercitio ſm modum ſuperius dictum: quicqd cardinales de facto obſeruẽt. videtur ꝙ uacante ſede non debeant ſe intromittere niſi de pꝛouiſione ⁊ his que ad ꝓuiſionem pertinent niſi ex grãdi cauſa ⁊ iminenti periculo per predictam decre. ſ. eo. li. de elec. vbi periculum. §. ideꝫ quoque nec ob. ſi minoꝛa collegia poſſũt ergo ⁊ illd: qꝛ ob accelerandam pꝛouiſioneꝫ eccleſie in cuius tardatione imminet periculum: ſpeciale qd ſtatui debuit ⁊ ẽ ſi. ſ. d' here. accuſatus. §. ſane. dic ut i clemẽ romani. de elec.

f ¶ Alias. ſ. etiam extra cardinalatus officium.

g ¶ Excõicationis. quia iſtius excõicationis ſicut ſuperioris abſolutionem ſibi non reſeruauit intelligatur illam oꝛdinarus conceſiſſe. de ſẽ. ex. nuper.

h ¶ Obliuionem. ſi. ſ. d' teſti. ſignificauit ⁊. c. albericus.

i ¶ Similes in equali delicto ſimiles ſunt pene: in auc. vt fra. fi. in fi. colla. ix. grauiꝰ ãt delictum grauius vindicetur xxiiii. q. i. non afferamus.

k ¶ PRo humani. in tres diuide partes. Jn quaruꝫ prima ponit pꝛohemiũ vſqꝫ ibi: cũ igitur. ibi ponit hoꝛrendum aſſaſſinoꝛum factuꝫ uſque ibi ſacri. ibi iponit penam multipliceꝫ illis qui per tales quẽꝙ chriſtianoꝛum interfecerint mandauerint receptauerint defẽderint vel occultauerint hoc facit.

l ¶ Moꝛtem. uere igitur moꝛtuus eſt ⁊ langoꝛes tulit ⁊ doloꝛes poꝛtauit. ſ. de cele. miſ. cum marte. circa medium fuit enim verus homo de ſũ. tri. capitulo. i. ſ. de here. cum chriſtus.

m ¶ Precio. vnde dicit canõ quis non poteſt amplius amare ꝙ̃ chriſtus qui animã ſuam poſuit pro ouibus ſuis. xxiii. q. iiii. quis nos.

n ¶ Deſereret. No. contra prelatos ſe etiam ex nulla cauſa abſentantes qui non dimittunt vicarios ⁊ ſic dimittunt gregem ſuum ſine paſtoꝛe ⁊ per hãc litteram ſatis patet ꝙ poteſtas petri tranſiuit ad paſtores: alias poſt petruꝫ ſine paſtoꝛe remanſiſſet eccleſia quod non eſt verum: ut. j. ſequitur ad idem xliii. di. c. i. ⁊ idem poteſt hic argui circa collegium cardinalium cuꝫ vacat ſedes: ut dixi. ſ. ti. proxi. c. vno.

o ¶ Stabilitate fidei. hac debemus armari ut. xxiii. q. i. niſi bella in fi.

p ¶ Accenderet. verbo opere ⁊ exemplo. viii. q. i. qui epiſcopatuꝫ. ⁊. c. ſe. xliii. di. ſit rectoꝛ.

q ¶ Jmmeriti: humiliat ſe. ut aug. in canone dicens. Secundus locus gubernaculorum traditus eſt mihi qui remũ tenere nõ nouerã. xl. di. ante oĩa i fi.

r ¶ Uigiliis. ſ. in ꝓemio iſtius li. ſ. de offi. le. c. i.

ſ ¶ Debemꝰ. ad idẽ. ſ. d' ꝑuile. cum ⁊ plantare in pꝛin.

t ¶ Somno. di. lxxxvi. frem. u ¶ Deo lucrifacẽ. ſ. e. li. de reg. nõ ſolũ.

x ¶ Animarum. quod plus eſt. xii. q. i. precipimus.

y ¶ Premuniti. ideo dat canõ conſilium quod nullus expectet in ultimis penitere: de pe. di. vii. c. vltimo.

z ¶ A domino. poteſtates igitur ſunt a deo vnde chriſtus pilato. io. xix. Non

periculo uolentes occurrere aĩarũ ꝛ tã nephariaſ preſũptiones eccleſiaſtice animaduerſionis mucrone ferire ut met⁹ pene meta huiuſmõi preſũptionis exiſtat: preſerti[a] cum nõnulli magnateſ taliter perimi formidantes[b] coacti fuerint ſecuritatẽ ab eorundem aſſaſſinorum domio impetrare: ſicq; ab eo non abſque chriſtiane dignitatis opprobrio redimere quodãmodo uitam ſuam. Sacri approbatione concilij ſtatuimus ut quicũque princeps prelatus[c] ſeu queuis alia eccleſiaſtica ſeculariſue perſona quẽpiã chriſtianorum per predictos aſſaſſinos interfici fecerit uel etiam mandauerit[d] quãquã mors ex hoc forſitã nõ ſequatur aut eos receptauerit[e] uel defenderit ſeu occultauerit: excõicationis[f] ꝛ depoſitionis a dignitate honore ordine officio ꝛ beneficio incurrat ſententias ipſo facto: ꝛ illa libere[g] alijs per illos ad quoſ eorum collatio pertinet conferantẽ ſit etiam cum ſuis bonis mũdanis omnibus tãquã chriſtiane religionis emulus a toto chriſtiano populo perpetuo diffidatus: ꝛ poſtquaꝫ probabilibus conſtiterit argumentis aliquem ſcelus tam execrabile commiſiſſe nullatenus alia excõicationis uel depoſitionis ſeu diffidationis aduerſus eum ſentẽtia requiratur. ¶ Bonifacius octau⁹.

Relatis[h] uel clericis quibuſcũque qui de laicis[i] ſuis malefactoribus querelã penes ſecularem[k] iudicem deponentes petunt emendam[l] ſibi fieri ꝛ prouideri[m] ne contra eoſ talia decetero preſumantur: proteſtando[n] expreſſe ꝙ ad vindictam ſeu penam ſãguinis non intendunt: imputari non debꝫ quãuis alias in tali caſu de iure debeat pena ſanguinis irrogari[o] ſi iudex mortẽ illis inferat iuſticia[p] exigente alioquin ſi prelati aut clerici propter metum huiuſmodi q: iudex ad penam ſanguinis poſſet ꝓcedere de ſuis malefactoribus taliter[q] conqueri non auderent daretẽ pleriſque materia[r] trucidandi eoſdem: ꝛ ipſorum bona libere depredandi. ¶ Idem.

Is qui[s] mandat aliquẽ verberari licet expreſſe[t] inhibeat ne occidatur ullatenus uel mẽbro aliquo mutiletur irregularis efficitur ſi mandatarius[u] fineſ mandati excedens mutilet uel occidat cum mandando in culpa[x] fuerit ꝛ hoc euenire poſſe debuerit cogitare[y] Grego. x. i generali cõci. lugdũ.

De uſuris

Uſurarũ[z] uoraginem[ꝛ] que animas[9] deuorat ꝛ facultates[x] exhaurit compeſcere cupientes conſtitutionem[a] late. concilij contra uſurarios editam ſub diuine maledictionis[b] interminatione precipimus inuiolabiliter obſeruari. Et q: quo[c] minor feneratoribus aderit fenerãdi ꝯmoditas eo[d] magis adimetẽ[e] fen⁹ exercendi libertas hac generali cõſtitutiõe ſacim⁹ ut nec collegiũ[f] nec alia uniuerſitas uel ſingularis pſõa cuiuſcũque ſit dignitatis cõditiõis aut ſtatus alienigenas[g] ꝛ alios non

---

haberes in me poteſtatem ꝛc̃. ꝛ canon. Qui reſiſtit poteſtati dei ordinationi reſiſtit. xi. q. iii. qui reſiſtit ꝛ vniuerſitas non poſſet aliqua ratione cõſtare: niſi tantus eam differentie ordo ſeruaret. lxxxix. di. ad hoc.

a ¶ Preſertim. pro maxime.

b ¶ Formidantes probabiliter. maxime propter qualitatem aſſaſſinorum qui non timent mortem: ꝛ dicũtur eſſe del vezo dala montagna.

c ¶ Prelatus. etiaꝫ epiſcopus q: decre. quia periculoſũ. de ſen. ex. ĩ. e. li. non eximit illos a pena excõicationis.

d ¶ Mandauerit. ſi mandauit ergo cogitatio non ſtetit ĩ ſuis finibus. ꝛ ideo non ẽ mirum ſi punitur. alias ſecus ꝺ pe. di. i. cogitationis. mitius proceditur cuꝫ mãdãte in caſu. ĩ. eo. li. de ſenten. excõ. quicũq;. ubi mãdans ꝛ reuocãs re integra penã euadit: hic ãt puto ꝙ etiam ſi reuocauerit re integra penam incurrerit. cum ex ſolo mandato iam ꝑnis ligatus eſſet: ꝛ ad hoc facit quod ſtatim ſequitur.

e ¶ Receptauerit: tenentur receptores vt aggreſſores. C. ꝺ his qui la. occul. li. i. ꝛ. ii. peſſimi eñi ſunt receptatores ſine quibus delinquens diu latere nõ poteſt. ff. ꝺ recep. l. i.

f ¶ Excõicationis. ex quo papa nõ reſeruauit abſolutiõeꝫ puto ꝙ ordinarius poſſit abſoluere. ſ. ꝺ ſen. ex. nuper ad hoc. ſ. ti. proxi. c. vno.

g ¶ Libere. etiam illo non vocato ſi poſſideret. ſ. eo. li. de preben. licet. ii.

h Relatis: ſine pena irregularitatis poſſũt clerici de ſuis malefactoribus conqueri coraꝫ iudice ſeculari etiam de criminibus ex quibus debetur pena ſanguinis expreſſe proteſtando ꝙ ad penã ſanguinis nõ intendũt ꝛ emanauit hec decre. ad declarationem eorũ que no. xxiii. q. iii. maximianus. ꝛ. q. v. vnum ſolum. ꝛ. ſ. eo. ti. poſtulaſti.

i ¶ Laicis. ſi enim de clerico uel eccleſiaſtica perſona coram iudice laico conquereretur habet locum pena. ſ. de foro compe. ſi diligẽti

k ¶ Secularem. poterunt etiam conqueri coram eccleſiaſtico iudice. ſ. de fo. compe. cum ſit. dic ut ibi.

l ¶ Emendam. licet iniuriam paſſus rãcorem dimittere teneatur: non tamẽ emendam. xc. di. ſi quis contriſtatus. de hoc. xxiii. q. iiii. ſi is qui.

m ¶ Prouideri. prouidet ergo iudex in futurum ſicut ꝛ in ſeruitutibus. ff. ſi ſerui. ven. l. egi. ꝛ. l. haruꝫ. ſicut ꝛ in alimentis. ff. ꝺ liber. agno. l. ſi quis. §. alimẽta. ꝛ circa futuras expenſas ſupra de procu. auditis i fi. vbi de hoc. ꝛ ſupra de ſepul. in noſtra. licet dicat lex ꝙ tractus futuri temporis non ſpectat ad iudicem. ff. de uſu. l. i. §. i. illud enim locum habet in vſuris que ſũt odioſe vel non ſpectat: ita ꝙ ſtatim detur exactio: hic autem prouidebit ſtatuendo penas cõmittendo: uel penaꝫ malefactoribus imponẽdo: ꝛ ſic metus pene erit meta preſumptionis ꝛ clericorum prouiſio. ſ. c. proximo.

n ¶ Proteſtando expreſſe. Non requiritur expreſſum: vbi non ſufficit tacitũ ad idem. ſ. e. li. de elec. nullus. ꝛ. c. indẽnitatibus in prin. ꝛ caute facit cleric⁹ ſi de hac proteſtatione confici faciat publicã ſcripturam: ad idem. ſ. de ſi. ex diligenti in fi. de cle. ex. mini. propoſuit. ꝛ quod no. de offi. dele. cũ in iure.

o ¶ Irrogari. in caſu quo non debebat irrogari habebamus caſum ſupra. eo. poſtulaſti.

p ¶ Iuſticia. idem ſi cõtra iuſticiam cum clericus non fuerit in culpa ꝛ abſit: ut ea que propter bonum ꝛ licituꝫ facimus ꝛc̃. xxiii. q. v. de occidendis. ꝛ facit quod dixi. ſ. ne cle. vel mo. c. vlti. quod ſimili modo prouidit prelatis temporalem iuriſdictionem habentibus nec ob. ĩ. c. proxi. ut ibi dixi.

q ¶ Taliter. ſ. cum proteſtatione ut dictum. eſt. ſ.

r ¶ Materia. hoc idem dicebatur in predicto canone. xxxiii. q. v. vnũ ſolũ i fi.

s Is qui. determinat no. per Inno. ꝛ Hoſti. ſ. eo. ti. ad audientiam. ꝛ expreſſius per hoſti. eo. ti. petrus.

t ¶ Expreſſe. per hoc videbatur non teneri: quia plus eſt expreſſe contradicere quã minime conſentire. ſ. de bap. ꝛ eius ef. maiores. ſed ſi nõ conſentiens irregularitatem non incurrit: ergo multominus expſſe contradicens.

u ¶ Mandatarius. iſte etiam tenetur quod dic ut no. ſ. de ſen. ex. mulieres.

x ¶ Culpa. iſtud eſt regulare ꝙ ubi culpa preceſſit quis tenetur de caſu quod dic ut plene no. ſ. e. titu. ſicut dignuꝫ. ſicut ꝛ quando culpa precedit nõ excuſat metus. ff. quod metus cauſa. l. ſi mulier. fallit ĩ matrimonio. ſupra de ſpon. veniens. ii.

y ¶ Cogitare. ſ. eo. decetero. ꝛ. c. continebatur. ff. ad. l. aquil. l. qui occiderit §. in hac.

z Uſurarum voraginem. primo innouat ꝛ obſeruari precipit lat. conci. ꝯtra uſurarios editũ vſq; ad uer. ꝛ quia ibi precipit omnib⁹ dominis ꝛ vniuerſitatibus terrarũ: ne ꝑmittant alienigenaſ in terris ſuis cõducere domos ad exercendum fen⁹ uel conductas habere ꝛ ꝙ aliquis eis ad hoc domos non locet uſque ad ver. quero. vbi ĩponit penam clericis cõtra facientibus uſque ad ver. ceterũ. vbi ĩponit penã laicis: ꝛ hꝫ facit uſq; in fi.

ꝛ ¶ Voraginem. lex dicit vſurarũ dulcedinem. ff. ꝺ his que in frau. cre. l. ait pretor. § ſi quid ĩ fraudẽ. ver. ſi vero.

9 ¶ Animas. recipientium ꝛ bene deuorat animas ipſorum quia prohibite ſunt vſure in nouo ꝛ veteri teſtamento ꝛ iure canonico. xiiii. q. iii. ꝛ. iiii. per totum. ſ. e. per totuꝫ. ꝛ forte hodie iure ciuili ſecundum ea que no. ſ. e. quia ĩ omnibus.

x ¶ Facultates. ſoluentium. ſ. e. ti. quanto.

a ¶ Conſtitutionem. ſ. eo. ti. quia in omnibus. que prohibet vſurarios manifeſtos ad comunionem altaris admitti precipit oblationes eorum non recipi. ꝛ in morte illis denegat eccleſiaſticam ſepulturam: ꝛ clericos contrafacientes punit. ꝛ. ĩ. de ſepul. eos ĩ cle.

b ¶ Maledictionis. i. pene eterne que pro mortali tantum debetur xxiiii. q. iii. deus quando.

c ¶ Quo. i. quanto.

d ¶ Eo. i. tanto. ſic. ſ. de conſti. cum. M. in prĩn.

e ¶ Adimetur. No. ꝙ tollenda eſt occaſio delinquendi. ff. ꝺ vſufru. l. equiſſimum. ꝛ vtilius eſurienti panis tollitur ꝛc̃. v. q. v. non oĩs. ad idem. ſ. de coha. cle. ꝛ mulie. c. i.

f ¶ Collegium dictum a colligendo: ꝛ de hoc. ſ. de elec. c. i. de exceſ. prela. dilecta. ff. quod cuiuſque vniuer. l. i. §. quibus.

g ¶ Alienigenas. hec ergo conſtitutio non extẽditur ad indigenas ꝛ tamen illi ſunt alias penis vſurariorum puniẽdi ꝛ potuit eſſe rõ: quia maius ſcandalum eſt in alienigena vſuras exercẽte: quã indigena ꝛ minus ſcandalum in expulſione illius ꝙ̃ iſtius ꝛ magis cõſueuerunt vereri inter ſuos exercere fenus ꝙ̃ inter extraneos: ꝛ iõ fuit magis prouidendum ꝛ dato ꝙ iſti alienigene eſſent ciues vel incole: locum habet hec conſtitutio in eis: ꝛ hoc forte voluit repetitio verbi ꝛ alios nõ oriundos ut dicamus alienigenas etiã ſi ſunt ciues uel incole ꝛ alios ꝛc̃. qui ciues uel incole nõ ſunt. oriundus ãt de ciuitate dicitẽ is qui ibi uel in uico ciuitatis illius ortus eſt. ff. ad municip. l. qui ex vico. uel etiã ſi pater eius inde originẽ duxit. C.

e.ti.l.aſſumptio.§.filios.ꝛ.C.li.x.de munic.ꝛ origi.l.i.ꝛ.l.filios. Que autẽ differẽtia ſit inter ciuem municipem accollam aduenaꝫ ꝛ incolam.no.ff.ad municip.l.i.ꝛ.C.de col.l.ciues.li.x.

a ¶ Manifeſtos.manifeſti dicuntur illi de quibus notorium eſt de iure:ut q: confeſſi vel ꝯdemnati vel de facto: vel quia habent opis euidentiaꝫ que nulla ĩ giuerſatiõe poſſet celari:ut quia tenet altare ſuum paratum poterit autẽ ẽps eos publicarĩ ſi conuicti fuerint uel confeſſi coram ipſo uel ſi cõtra eos fiat probatio teſtiuꝫ vel ſint certa argumẽta cum fama.ẽ.e.cum tu.ꝛ.c.cuꝫ ĩ dioceſi.

b ¶ Tres menſes.ĝ tempus duorũ mẽſium quo a tempor̃ publicationis regulariter ligat ꝯſtitutio de hoc.ẽ. de poſtul.c.i. interdũ augetur:interdum diminuit̃.ut hic ꝛ.ẽ. eo.li.de preben.cuꝫ ſingula:de hoc.j.in fi.li.ſuper data.

oriundos de terris ipſorum publice funebrem pecuniam exercentes aut exercere volentes ad hoc domos in terris ſuis ꝯducere uel conductas habere aut alias habitar̃ pmittant ſed huiuſmodi vſurarios manifeſtos[a] omnes infra tres[b] menſes de terris ſuis expellant[c] nũquã aliquos tales decetero admiſſuri nemo illis ad fenus[d] exercendum domos locet uel ſub alio titulo[e] quocunqꝫ concedat. ¶ Qui uero contrarium[f] fecerint ſi perſone fuerint eccleſiaſtice patriarche archiepiſcopi epiſcopi[g] ſuſpenſionis. minores[h] uero perſone ſingulares excõicatiõis: ſi autem collegium ſeu alia vniuerſitas interdicti[i] ſententiam ipſo facto ſe nouerit ĩcurſuros quã[k]

c ¶ Expellant.ſic doctor monachum audientem leges uel phyſicaꝫ: de ſcolis ſuis expellere debet.ẽ.e.ne cle.uel mo.c.i.in fi.ſic ꝛ lenones debent de ciuitatibus expelli.in auc̃.de lenonibus.§.ſancimus igitur.colla.ii. ꝛ leproſi: de ꝯiug.lepro.c.i.ꝛ propter ſimplicem alicuius denũciationem nõ debet dominus terre eum qui dicitur eſſe talis expellere: ſꝫ tunc debet inquirere ꝛ ſi verum eſſe repererit expellere.ẽ.de offi.or.c.i.ff.de of.preſi.l.preſes.prouideat autem in his conſciẽtie ſue ſi.ẽ.de here.c.vltimo.

d ¶ Ad fen[9].quid ergo ſi aliquis locauit domũ alicui vſurario queꝫ vſurarium ignorabat vel non locauit ad exercendum fenus: dic ꝙ probabilis ignorantia illum excuſabit.ff.loca.ſi quis ignorans.ẽ. de ſenten.excõ.ſi vero.ii.ꝛ.c.in audientia.in dubio tamẽ preſumũtur ad hoc conducere ſi conſueuerunt vſuras exercere.ff.ð accuſa. .l.ſi cui.quia ſemel malus ꝛc̃.j.de reg.iur.ſemel.ꝛ ex quo ſcit debet euꝫ repellere.ẽ.ð loca.propter q: peruerſe ꝯuerſatur ĩ ea ut ibi ꝛc̃.

e ¶ Titulo.puta pignoris cõmodati depoſiti precarii ꝛ huiuſmodi ꝛ idem ſi ſine vllo titulo illum ibi ſineret eſſe.xlv.di. recedite ſed ſi vendit donat uel permuttat non uidetur habere locum hec conſtitutio per uerbum concedat quod ſolus uſus conceſſionem non dominii tranſlationem notare videtur: ſed guil.dixit idem ſi manifeſte apparet ꝙ ad exercendum fenus vult accipere quia preſumit̃ etiam in fraudem agi.ẽ.de pigno.illo ꝛ de emp. ꝛ ven. ad noſtram nam uerbum cõcedo eſt generale ꝛ accipitur ſm naturam cõtract[9] cui adiicitur.ar.§.loca.l.ſi vno.ꝛ hi etiã ſunt ti.ff.ꝛ.C.pro emptor̃ ꝛ pro donato.

f ¶ Contrarium fecerint.ſ.talibus locando vel permittendo haber̃ domos conductas: uel nõ expellẽdo .j.tres menſes: nec ob.verbũ. cõtrafecerint: quia ꝛ qui nõ facit facere videtur.ff. de reg.iuris qui non facit.

g ¶ Epiſcopi.niſi fuiſſent expreſſi non incurrerent hanc penã.j.de ſenten.ex.quia periculoſum.

h ¶ Minores vero perſone.repete eccleſiaſtice.

i ¶ Interdicti.in vniuerſitatem.n.uel collegiuꝫ non fertur excõicationis ſententia: nec contingat inoxios irretiri.j.de ſen.excõ.romana.§.in vniuerſitatem.

k ¶ Quã intellexit guil.ſ.ſententiam excõicationis ſuſpenſionis et interdicti.

l ¶ Suſtinuerint.ſ.prelati ſingulares pſõe collegiũ ſeu vniuerſitas.

m ¶ Ipſorum.ſ.prelatorum clericoꝝ collegioꝝ ſeu vniuerſitatum: ꝛ dic.i.ipſoꝝ iuriſdictioni ſubiecte ꝛ ſic punitur alter pro alterius delicto: quod dic ut.i.q.iii.in ſumma.xxiiii.q.iii.in ſũma.

n ¶ Quãdiu.illis ergo recedentibus ceſſabit interdictũ.lxxxi.di.ſi qui.de hoc.ẽ.de ma.contrac.c.vlti.ẽ.de ſponſa.non eſt.

o ¶ Extunc.extremuꝫ tempus menſis deſignat.ff.de cõdi.ꝛ demõ. .l.ſi is.§.ſi ita.

p ¶ Ceſſante.ſic.ẽ.de here. ad abolendam in fi.C.vbi.de cri.agi. opor.auc̃.qua in prouincia.reatus enim omnem honoreꝫ excludit .C.vbi ſena.vel cla.l.i.de priuile.c.i.

q ¶ Cenſuram.ẽ.de ver.ſig.querenti.ſed quia a capite edenda ẽ rõ .ff.de eden.l.argentarius.§.i.ꝛ quia pati debet quis legeꝫ quã ipſe tulerit.ff.quod quiſquis iuris.l.i.ẽ.de conſti.cum oẽs hanc ꝯſtitutionem primo debeãt in ſua curia facere obſeruari: decet enim cuꝫ

ſm leges viuere.C.de legi.digna vox.

r ¶ Quãquam vſurarii. Manifeſto vſurario licꝫ mandauerit vſuras reſtitui eccleſiaſtica ſepultura negabitur: niſi primo ſatiſfaciat vel ſm formã huius decre.idonee caueatur: ſepelientes eos contra hanc ꝯſtitutionem late.ꝯci.penam incurrunt teſtamenta ipſorum aliter facta non valent nec debet eis aliquis ĩtereſſe vel eos abſoluere uel ad confeſſionem admittere. hoc dicit.

ſi per menſem animo ſuſtinuerint[l] indurato terre ipſorum[m] quãdiu[n] ĩ eis iidem vſurarij cõmorantur: extunc[o] eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto. Ceterꝫ ſi laici fuerint p ſuos ordinarios ab huiuſmõi exceſſu oĩ ceſſãte[p] priuilegio p cenſurã[q] eccleſiaſticam ꝯpeſcant̃. ¶ Idem.

Quãquaꝫ uſurarij[r] manifeſti[s] d uſuris quas receperãt ſatiſfieri[t] expreſſa quantitate uel indiſtincte[u] in ultima uoluntate mandauerint[x] nihilominus tamen eis eccleſiaſtica ſepultura denegetur[y] donec de uſuris ipſis fuerit (prout patiuntur facultates[z] eorum plenarie ſatiſfactum uel (illis quibus faciẽda eſt reſtitutio ſi preſto[9] ſint ipſi) aut alijs q eis poſſint[z]

ſ ¶ Manifeſti.qui dicant̃ vſurarii manifeſti.dixi.ẽ.c.pxi. tñ quo ad caſum noſtrũ ſatis poſſet etiam dici manifeſtus ſi coram ſacerdote ꝛ teſtibus publice fatetur ſe vſurarium ꝛ vſuras reſtitui mandat forte libros rationum tradens ſm guil.

t ¶ Satiſfieri. debet autem ſatiſfieri ei a quo pecunia eſt extorta uel eius heredi. illis nõ extantibus pauperibus erogabitur.ẽ.e.cũ tu.ꝛ.c.michael.dicit tamen guil.ꝙ hoc caſu debꝫ publice ꝓponi edictũ in locis a quorũ incolis ſunt extorte: ꝙ omnes a quibus extorte ſunt veniant ꝛ ſi aliq appareant quibus fides ẽ adhibenda: potius reſtituetur illis ꝙ̃ pauperibus erogetur ad hoc facit de homicidi.ſicut dignum.§.eos.

u ¶ Indiſtincte.i.non expreſſa aliqua quantitate: quia mandauit in gener̃ reſtitui quecũqꝫ extorſerat per vſurariam prauitatem.

x ¶ Mandauerit.dicebat late.conci.ẽ.e.c.iii.ꝙ vſurarii ſi in hoc peccato decedebant non admittebantur ad eccleſiaſticam ſepulturaꝫ: ex quo mandauerant de reſtituendo non decedebant in illo peccato: ꝛ ſic non habebat locuꝫ pena conſtitutionis.huic ergo eluſioni prouidit hic grego. Et ſcire debes ꝙ dato ꝙ vſurarius de reſtituendo non mandet: heres nihilominus reſtituer̃ tenetur.ẽ.eo.tua.nos.vbi de hoc: etiam ſi ad heredẽ de vſuris nihil peruenerit: tenetur tamen inquantuꝫ ſe extendũt vires hereditatis.quod dic ut.xii. q.ii.epiſcopus qui filios.ẽ.de ſepul.c.vlti.ſi aũt vſurarius reſtitui non mandet: licet heres paratus ſit reſtituere denegabitur illi ſepultura: cum in pacto deceſſit niſi alias de mortui contritione appareret.xxvi.q.vi.qui recedũt.ẽ. de ſen.ex.a nobis.ii.

y ¶ Denegetur.eſt ergo hic opus facto.ſ.reſtitutione uel cautione: nec ſatis ẽ hic bene velle.lxxxvi.di.non ſatis.quia ꝛ uerba ſunt cum effectu intelligenda.ẽ.de cle.non reſi.relatum.ſed nõne qui mandat ſolui ſoluere videtur.ff. de ſolu.l.qui mandat.ergo mandatum hic ſufficere deberet: ſed illud habet locum facta ſolutione per mãdatarium qui enim per alium facit per ſe facere videtur.j.de re.iur.qui per alium: ſed videtur ꝙ ex quo iſte peccatuꝫ confeſſus eſt.ꝛ ſic diuino iudicio iam relictus ſepultura priuandus non ſit.l.di.põderet: ibi peccator in quacũque die ꝛc̃.ſed imponitur hec pena: nõ ꝙ de ſalute ipſi[9] deſperetur propter hoc: quia ſepultura nec prodeſt nec nocet quo ad deum.ẽ.de ſepul.ſacris.ꝛ eſt ſi.ẽ.de ap.ſuper eo.

z ¶ Facultates.paupertas igitur excuſat.quod verũ eſt ſi ſit nota .ẽ.c. cũ tu. vñ ſi nihil poteſt reſtituere nihil reſtituat: ſi partem illam reſtituat vnde ꝑus deducentur uſure tanꝙ̃ es alienum: quã ſoluantur legata: ꝛ alia que relicta ſunt titulo lucratiuo: intelligitur enim hereditas ere alieno deducto.C. de lega.l.ſi vniuerſe. Queri ſolet an heres vſurarii qñ hereditas non ſufficit ſatiſfacere debeat primo venientibus.dixit hic guil.ꝙ non: imo fiet eis ꝛ aliis ſatiſfactio pro rata vnũquẽqꝫ contingente.ar.ẽ.de teſta.relatum.ii.in fi.ff.de pac.l.ſi plures.ſatis videretur hoc caſu haberi debere conſideratiõe tẽporis ut ille qui prius ſoluit vſuras recipiat quod ſuũ eſt integraliter ꝛ ſic ð ſingulis ſm regulam.j.de re.iur.qui prior cum iſtorum par ſit cauſa: ut ibi dixi ꝛ in hypot.hoc conſideramus.C.qui po.in pig.ha.l.ſi fundus.ſed videntur eſſe bona vſurarii hypotechata.ẽ.eo.cum tu.

ꝛ ¶ Uel illis quibus.tolle hic litterã que eſt.j.bene per.xii. lineas ibi idonee de reſtitutione facienda ſit cautuꝫ illis quibus ꝛc̃. uſqꝫ ibi de ipſa parrochia poſtea accipe quod eſt infra: aut ſeruo publico de ipſius ordinarii mandato deinde redeas.ẽ.quibus quidem ꝛc̃.

ꝯ ¶ Si preſto.i.preſentes.

ꝝ ¶ Poſſint acquirere: ut ſerui proprii filii in poteſtate patris: ſerui in quib[9] habemus vſufructum: ſerui alieni bona fide poſſeſſi ꝛ liberi homines quos bona fide poſſidemus vt ſeruos: inſti.per quas perſo.non ac.per totum.ff. de acqui.rerum do.l.acquiritur.ſed nunquid procur.domino abſente hanc perſonalẽ obligationem acquiret. ꝛ videtur ꝙ ſic: quia procurator quod ex re domini acquirit domino acquirit.ff.de procu.l.procurator: in contrarium videtur: ſi enim procurator pro pecunia domini quaꝫ mutuat fideiuſſores recipit domino non acquirit perſonalem contra fideiuſſores: niſi dominus ſit priuilegiata perſona.ff.ſi cer.pe.l.ſi pecunia. Itẽ ſi procurator ſtipulatur. de euictione non acquirit.ff.de acqui.poſ.l.poſſeſſio quoque.§.ꝛ ſi poſſeſſio Dixit ſic gar.ſic diſtinguendum: aut procurator ſtipulatur in iudiciis aut in

contractibus. ſi in iudiciis ſemper acquirit domino abſēti vtilē. ff. ꝺ procur. .l. ſi procurator. ſi in contractibus aut preſente domino aut abſente. ſi preſē te acquirit vtilem. ff. de verbo. ob. ſi procuratori preſentis. ſi abſenti aut ex re domini. ut quia ſtipulatur penſionem domus domini. ⁊ tunc acquirit domio vtilem. ff. de procura. l. ꝙ procurator. ſi autem extra rem domini: aut dñs eſt perſona priuilegiata ut miles pupillus uel adultus: ⁊ tunc acquirit vtilem. ff. ſi cer. pe. l. ſi pecuniam: aut non eſt dñs perſona priuilegiata: ⁊ tūc domino nihil acquirit. ſed tenetur per actionem mandati cedere actionem. ff. ꝺ acquirē. poſ. l. poſſeſſio quoq;. §. ⁊ ſi poſſeſſio. ⁊ dicitur procuratō tūc ex re domini ſtipulari qñ acceſſoria prouenientia ex re domini ſtipulatur: ut penſionez domus fructus ⁊ ſimilia Extra rem quando ſtipulať ipſam rem uel aliquid extraneum non proueniēs ex re: i hoc ergo caſu ſm euz ſtipuletur rem ipſam principalē domino debitam. ſ. vſuras que licet ſint acceſſorie quo ad recipientem: quo ad ſoluentem ⁊ poſtea repetentem ſūt ipſa res principalis que ſunt ipſa res debita repetenti: procurator nō acquiret dño per. d. l. poſſeſſio quoque. §. ſi.

acquirere uel eis abſentibus loci[a] ordinario aut eius vices gerenti ſiue rectori parrochie[b] i qua teſtator habitat corā aliquibus fide dignis de ipſa parrochia[c] quibus[d] quidez ordinario uicario ⁊ rectori predicto modo cautionem huiuſmodi eorum nomine liceat preſentis cōſtitutionis auctoritate recipere ita ꝙ illis[e] perinde[f] actio acquiratur aut ſeruo[g] publico de ipſius ordinarij mandato[h] idonee[i] de reſtitutiōe faciēda ſit cautum. Ceterū ſi receptarum uſurarum ſit quātitas manifeſta illā[k] ſemp i cautione predicta exprimi uolumus alioquin[l] alia recipientis cautionez huius arbitrio moderandam ipſe tñ ſcienter non minorem: quā uerisimiliter credit moderetur ⁊ ſi ſecus fecerit ad ſatiſfactionē reſidui teneatur.[m] Oēs āt

a ¶ Loci ordinario. intelligaſ de loco in quo degit vſurari⁹ ⁊ per ordinarium intelligas epiſcopum de iure licet idem in decano archipſbytero uel abbate qui alias de conſuetudine haberet ſpiritualibus ⁊ non eſt mirum ſi per ordinarium vel eius vicarium actio acquiratur: cum etiā ſi ipſe det aliquem qui recipiat cautionem utilis actio acquiratur per illum. ff. rem pu. ſal. fo. l. iii.

b ¶ Parrochie. ſic. ſ. de conuer. coniu. dudum. Eſt enim illa publica perſona .i. diſ. ius publicum. ⁊ quod dicit ꝺ rectore parrochie in qua teſtator habitat intelligas idem multo fortius de rectore parrochie illius cui facienda eſt reſtitutio ei enim acquirit: cum quaſi iudex ⁊ miniſter ſuus ſit ſm gar. ff. de in ius vocan. l. eum pro quo.

c ¶ Parrochia. quia magis creditur indigenis notis ꝙ̄ extraneis ignotis. in auc. colla. vi. de teſti. §. ſi vero ignoti. ſ. de elec. ſi. poſtꝙ̄. ⁊ erunt ſaltem duo .j. de reg. iur. pluralis ut per eos ſi opus fuerit cautio probari poſſit

d ¶ Quibus quidem. interpoſitio eſt que circa tabellionem nō ponitur. quia de illo non dubitabatur.

e ¶ Illis. a quibus ſcilicet vſure fuerunt extorte vel eorum heredibus uel ſucceſſoribus.

f ¶ Perinde. ideſt ex tali ſtipulatione. alias perinde ſcilicet ac ſi ipſi idem ſtipularentur.

g ¶ Seruo publico. i. tabellioni ſic dicto: quia publicum exercet officiū non ꝙ ſit ſeruus. C. de tabul. l. generali. li. x.

h ¶ Mandato. ergo tabellio hoc caſu non acquirit actionem extraneo ex ſua ſtipulatione. niſi eam faciat de ordinarii mandato. ⁊ idem videtur dicere antiqua lex. ff. rem pu. ſal. fo. l. ii. ibi profecto dicemus ſeruum publicum apud pretorem ſtipulari debere.

i ¶ Idonee. nomine idonee pignora uel fideiuſſores intellige. ff. man. ſi mandato titii. §. finali. alias. verbum cautionis nudam promiſſionē deſignat. C. de ver. ſi. ſancimus. ſi autem pignora uel fideiuſſores dare nō poteſt: ⁊ ſe facturum quod cauet. C. de epi. ⁊ cle. in auc. generaliter. ſ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. per ueſtras. inſti. de ſatiſda. §. ſed hodie. j. de ſen. ex. ca. vlti. §. illis etiā hoc maxime quando ſic eſt veriſimile eum. ſ. aliam dare non poſſe. Sed cū ſoluentes vſuras habeant actionem ad repetendum quare ſic ſollicitus fuit papa prouidere illis per cautionis remedium. So. ideo ut haberēt plura auxilia. ff. de libera. lega. l. iii. Item q: magis ſunt ſecuri per fideiuſſores uel pignora. ff. qui ſatiſda. co. li. i. ⁊ fit hoc non tantum in fauorem illorum ꝙ̄tum i odium vſurariorum. Et ſcire debes ꝙ ſi recepta. huiuſmodi cautione noie eorū quoꝝ intereſt vſurarius manifeſtus uſuras repetit non audietur ⁊ poſſet in animaꝝ fauorem epiſcopus iſtas vſuras recipere ⁊ ſoluer̄ illis a quib⁹ iſte petitor extorſerat: ⁊ idem ſecūdū guil. ⁊ gar. ſi non eſſet manifeſtus: ⁊ h̄ probare poſſet petitorem. ſ. vſurarium. ſi autē iſte vſurarius qui ſic ſatiſdedit conualuit tenebitur ex ſatiſdatione ſm eos quia ⁊ ſi non ſatiſdediſſet tenebatur. ſ. eo. cum tu. ⁊ ſi petitor eſſet notorius uſurarius: etiā ſi heres non exciperet dixerunt predicti doctores quod ex officio ſuo iudex eum repellet. ſ. de exceptio. exceptionem. ff. de poſtul. l. quos prohibet. ſecus ſi notorius vel manifeſtus nō eſſet.

k ¶ Illam. ſ. quantitatem manifeſtam.

l ¶ Alioquin. i. ſi quantitas manifeſta non apparet. ⁊ repete exprimi volum⁹ aliam ſed quomodo fiet expreſſio ⁊ moderatio de qua loquitur iſte ver. reſpondeo conſiderabit iudex quanto tempore ille uſuras exercuit: ⁊ quantum nunc habet in bonis ⁊ quantum habebāt tempore quo fenerare incepit ⁊ ſuper hoc conſiderabitur fama uicinie: ⁊ an alias mercationes exercuerit: ⁊ an in eis fortuna ei proſpere ceſſerit: ⁊ an fuerit improbus exactor an curialis fenerator: hec ⁊ ſimiles circūſtantie ſūt circa hoc conſiderande: ⁊ ſecundum eas magis uel minus arbitrādum. C. de bo. que li. cum oportet. §. i. xxii. q. v. hoc uideť.

religioſos ⁊ alios qui manifeſtos vſurarios contra pñtis ſanctionis formam ad eccleſiaſticam auſi fuerint admittere ſepulturam pene[n] in conci. late. cōtra uſurarios ꝓmulgate ſtatuimus ſubiacere[o]. Nullus manifeſtorum uſurarioruꝫ teſtamētis interſit: aut eos ad confeſſionez admittat ſiue ipſos abſoluat[p] niſi de uſuris ſatiſfecerint uel de ſatiſfaciēdo pro ſuarum uiribus facultatum preſtent ut premittitur idoneā cautionem. Teſtamenta quoque manifeſtorū uſurarioꝝ aliter[q] facta nō ualeant ſed ſint irrita ipſo iure.

¶ Bonifacius octauus.

De exceſſibus prelatorum.

Cum ex eo[r] ꝙ predicatores minores ⁊ religioſi alij mēdicātes[s] i ciuitatib⁹ caſtris uillis aut alijs locis ad habitāduꝫ[t]

m ¶ Teneatur. ꝓpť ſui maliciam parti leſe reſarcire teneť. C. ſi tu. uel cu. inť .l. etiam. et facit litem ſuam. ſ. eo. li. ꝺ re iudi. cum eterni. inſti. de obli. que ex quaſi delic. in prin. ⁊ ſic nullam quātitatem moderatur tūc tenetur in totum. nam ⁊ reſidui commemoratio totū admittit. C. de here. inſti. l. ii. ff. de vbo. ſigni. l. ceterorum. caute ergo faciet ſi in cautione certam veriſimilem exprimit quantitatem ⁊ adiicit quod etiā vltra illud ſatiſfiet in quantum conſtabit eum uſurarum rōe teneri.

n ¶ Pene. ſupple ſtatute in late. conci. edito ſubau. ꝯ uſurarioſ. h̄ dico. q: hic non habet locum pena ꝯ uſurarios ſtatuta. ſed habet locū pena ſtatuta i recipientes eos ad oblationes ⁊ eccleſiaſticam ſepulturam.

o ¶ Subiacere. hodie ſunt excōmunicati ipſo facto non ob. exceptionibus uel priuile. per cle. de ſepul. eos qui.

p ¶ Abſoluat. etiam ab aliis peccatis. xxiii. q. ii. legatur. quod patet quia nec ad confeſſionem debent admitti. ut. ſ. dixit. nec dimittitur peccatum ⁊c. j. de reg. iur. peccatū. caueant ergo religioſi qui interdum de preda pluſꝙ̄ de anima ſolliciti ſunt.

q ¶ Aliter facta. ſ. non facta ſatiſfactione nec preſtita idonea cautione quid dices de codicillis. videtur ꝙ valeant. diuerſa eni ſunt. C. de codicillis. l. ſi idem. ⁊ hec conſtitutio eſt penalis: ergo reſtringēdo. ſ. e. li. de elec. ſtatutum. ⁊ prohibitis maioribus: minora petere non prohibetur. ff. de ſeruis export. l. cui. qui fi. ſint le. per uenerabilem circa prin. dic contra ſm guil. ⁊ gar. ⁊ hoc patet ex prin. vbi dixit in vltima voluntate. ⁊ ar. ſ. de teſta. cum eſſes. qa large codicilli ſunt teſtamentum. quia mentis teſtatio. xiii. q. ii. §. ſed aliud. inſtit. de teſta. in prin. ff. de iur. codicil. l. conficiuntur. ⁊. l. ab inteſtato. alias facile eſſet conſtitutionem hanc in hoc eludere. ⁊ dic idē ꝺ qualibet ultima voluntate. ⁊ quia iſtud crimen eccleſiaſticum eſt: potuit papa irritare teſtamenta laicorum per que in alios transferebantur bona: ⁊ fiebat durior conditio exactorum erit ergo quod euincere ualebunt ⁊ habere. ſ. ut lit. pen. eccleſia. i. in fi. habet enim ratione huius criminis iuriſditionem in talibus. ſupra de iudi. nouit. ſ. qui fi. ſint le. per uenerabilem. ſ. e. li. de fo. compe. c. ult. Quid ſi primo teſtamentum fecit. poſtea cauit. dixit hic gar. ꝙ non firmatur per hoc teſtamentum: quia ab initio non valuit ut. j. de reg. iur. nō firmatur cum ſuis concor. ſatis uidetur ſufficere ſi ante mortez aut cum teſtamentum morte firmetur. ſ. de cele. miſ. cum marthe. nec ob. regula nō firmatur. que de ſolo tractu temporis loquitur ut ibi dixi.

r Cum ex eo. mendicantes non poſſunt acquirere noua loca ad habitandum vel antiqua alienare uel mutare abſq; ſpeciali licentia pape: que de hac prohibitione faciat mentionem: in acquirentibus tamen loca pro heremitica vita ducenda ceſſat prohibitio. hoc dicit determinat autem hec decre. no. ſ. e. nimis. ii. in uer. ad hoc.

s ¶ Mendicantes. hi dicuntur mendicantes quibus victum tribuit incerta mendicitas. ⁊ qui redditus aut poſſeſſiones ex regula uel conſtitutionibus habere ñ poſſunt. ſ. eo. li. de reli. do. c. vno. ⁊ quo ad caſum decre. noſtre in omnibus mendicantibus idem ius concor. ſ. e. li. de regula. conſtitutionem. qui enim ſimilem cum aliis vitam ſuſcipiunt: ⁊ ſimilē ſentiant in legibus diſciplinā. ſ. de ſta. mo. recolentes.

t ¶ Ad habitandum. Nota quia de locis acquiſitis ad habitādū tātum fit hic prohibitio ergo alias quam ad habitandum bene poſſunt loca acquirere. ſed quomodo ex quo ſunt mendicantes. dic ut dixi. ſ. e. li. de reli. do. c. vno.

a ¶ Scandala. bene ergo fecit hic prouidendo. quia ſui officii eſt ſcādala remouere. ſ. e. eo. li. de offi. le. c. i.
b ¶ Deinceps. futura igitur comprehendit hec conſtitutio. olim enī hic prohibitum licebat ut. ſ. e. nimis. ii. ver. ad hoc.
c ¶ Suffragari. ergo papa priuilegium ſuum reuocare moderari ⁊ in totuꝫ tollere pōt licet deceat eius ꝓuilegium eſſe manſurum. ĩ. ꝺ reg. iur. decet. ubi de hoc.
d ¶ Alienationis. intelligo etiā per quē transferatur dominium cum ſic large loquatur dicēdo cuiuſlibet ad idē. ſ. de re. eccle. nō alie. nulli. ⁊ C. de re. ali. nō l. ſancimuſ. lꝫ interdum ſumatur ſoluꝫ pro eo ꝯtractu quo trāſfertur dominiū C. de fun. do. l. i.
e ¶ Mētionē. ergo neceſſe ē ꝺ iure cōi i reſcripto fieri mētionē ꝺ quo dic. ut. ſ. e. li. de conſti. c. i. in glo. que incipit ē ꝺ.
f ¶ Decernētes. hodie tranſgreſſores ſunt ipſo facto excōmunicati: per cle. ꝺ pen. cupientes in. i. reſponſo.
g ¶ Eligendam. iſti ſunt digni conuenienti honore. xvi. q. i. qui uere ⁊ pure. ⁊ an taleſ ſubſint epō ibi nota. ⁊ poſſunt heremite alias nō religioſi habere proprium. xix. q. iii. §. eꝫ paulus.
h ¶ Licētia. ergo nota ꝙ religioſus mēdicans ꝺ licentia ꝓlati ſui pōt vitā heremitā eligē. io. an.
i ¶ De propinquo. ꝺ hoc. ĩ. de ỽbo. ſi. c. penul. Jo. an.
k ¶ Volentes. v exēpti vel ꝓuilegiati ut nō teneātur niſi ſub certo iudice reſpondere ratione delicti contractus aut rei: ſi hec ſint inita uel in loco nō exempto conueniuntur coram ordinario ſed ratione domicilii ĩ monaſterio priuilegiato ut eius monachi a quocūqꝫ interdici ſuſpendi uel excommunicari nō poſſint: ceſſat in illis ordinarioꝝ iuriſditio quo ad illa niſi illi monachi mitterentur ad prioratus ſubiectos ordinariis. quia tunc etiam licet vtrobique ſint mōachi ordinarii etiā quo ad predicta illos iudicant ꝙdiu ibi manent: hoc dicit. Determinat autē hec decre. diffuſe no. vi. q. iii. c. vlti. ⁊ ſ. eo. ti. ex tuarum.
l ¶ Exemptionis. per que verba dicatur data exemptio videbis. ĩ. e. ti. ſi papa. ⁊ proprie ap. ſe. eſt eximere. xvi. q. i. frater. ix. q. iiii. nūc vero. Joan. an.
m ¶ Infringant: iſti ſeueritate eccleſiaſtica coercentur. ſ. eo. quāto. ⁊ papa ſolet talium priuilegia decurtare. ſ. eo. dilecti.
n ¶ Excedant. ſ. eo. porro. ⁊ c. patentibus. ne priuilegium amitterē mereantur. xi. q. iiii. priuilegium. ſ. e. tuarū. limites enim tranſgrediendi non ſunt. ſ. de ſepul. c. i.

domos uel loca de nouo ſuſcipiūt ſeu olim ſuſcepta dimittūt ſe ibideꝫ ad alia transferentes diuerſa ſcādala[a] quandoqꝫ proueniant ⁊ frequētes clamores ad ſedem apoſtolicā perferantur: nos ſuper hoc prouidere volentes hoc perpetuo ꝓhibemus edicto ne deinceps[b] aliquiſ uel aliqui de predictis quibuſcūqꝫ ſuper hoc priuilegijs muniti exiſtant: que ipſis contra tenorem cōſtitutionis preſentiſ nullatenus uolumus ſuffragari[c]: in aliqua ciuitate caſtro villa ſeu loco quocūqꝫ ad habitandum domos uel loca quecūque de nouo recipere ſeu hactenus recepta mutare uel ea uenditionis permutationis donatiōis aut cuiuſuis alienationis[d] titulo quocūque. in alios transferre preſumant abſqꝫ ſedis apoſtolice licētia ſpāli: plenam ⁊ expreſſam faciēte de prohibitiōe huiuſmodi mētionē[e]: ſi ſecus egerint irritum decernentes[f].

¶ Per hoc tñ eis qui uitam duxerint heremiticam ſeu ſolitariā eligendam[g] de maiorū ſuoꝝ licentia[h] qui cellas māſiōes ſeu habitacula i heremis ſiue locis ubi nō ſit hoīuꝫ habitatio de propinquo[i] poſſint acquirere ac mutare non intelligim⁹ interdictum. Jnocentius quartus in concilio generali lugdunī.

De priuilegijs.

Volentes[k] libertatē quā nōnullis ap. ſedes priuilegio exēptionis[l] indulſit ſic integram obſeruari: ut ⁊ illam alij nō infringāt[m] ⁊ ipſi eius limites nō excedant[n] declaratione irrefragabili diffinim⁹ quod quantūcunque ſic exēpti gaudeant libertate: nihilominus tamē ratione delicti ſiue contractus aut[o] rei: de qua contra ipſos agitur: rite poſſunt corā locoꝝ ordinarijs cōueniri: ⁊ illi quo ad hec[p] in ipſos iuriſditionē: prout ius exigit exercere. Nūquid[q] ergo carent oīno in his ꝯmodo libertatis: nō utique quia nec corā ordinarijs ipſis dūmodo

o ¶ Aut rei. hec uera ſi contractus ſit initus vel maleficium factum in loco ñ exempto: ⁊ res litigioſa non exempta: ut. ĩ. patebit
p ¶ Ad hec. tria ſuperius enarrata. Jo. an.
q ¶ Nunquid ergo. quia videretur aliquibus quod per hoc exempti equiparentur non exemptis. ut indiſtincte poſſent coram ordinariis conuenire ideo de hoc obiicit ⁊ ſoluit: ⁊ hoc dicere intendit. ꝙ indiſtincte ratione domicilii ſunt exēpti ut iudex domicilii nec poteſtatem habeat cognoſcendi nec remittēdi: ⁊ tñ ille ē vnuſ modus ſortiēdi forū. ſ. ꝺ fo. cōpeten. c. vlti. Jtē ſi delictū ꝯtractuſ aut res litigioſe ſint in loco exempto. gaudebunt exemptione. ſi eniꝫ anglicus delinqueret boñ. nōne punietur per iudicē boñ. fingamuſ ergo ⁊ equiparemus anglicū exēpto ut ſicut ille qui alias nō eſt de iuriſditione ratione delicti efficitur de iuriſditiōe ſic exemptus: qui alias de iuriſditone nō eſt: ratione delicti de iuriſditione efficit. idē in contractu ⁊ re.
r ¶ Exempto. dicit hic her. ꝙ monaſterio exēpto eccleſia cimiteriū domus monaſteriuꝫ atria hortus: aree que ſūt iux ecclesiā: intelliguntur exēpta. xii. q. i. neceſſaria. ⁊ c. nulla. xvii. q. iiii. diffinimus. ⁊ c. id cōſtituimus. ſ. de imu. ec. c. i. ⁊ de cenſi. c. i.
ſ ¶ Inſtitura: ut. ſ. de here. ad abolendam in fi. ſ. eo. li. de ꝓben. c. i. de ſta. regula. c. vno. in fi. Jdem ſi capellas haberent nō exēptas. ſ. e. ex ore. ⁊ c. cū capella. ſic ſupra ꝺ ꝯſue. cum inter vos. ſ. de ſentē. ex. nulli. ⁊ ĩ. e. auctoritate.
t ¶ Et idipſum. ſ. quod dictuꝫ eſt de exemptis.
u ¶ Illos nō exēptos: ſed priuilegiatos tātū ut ſequitur.
x ¶ Certo. iſtud ſoluit cōtrariū de decre. ſ. de reſcrip. ad hec. quia hic certus iudex datus fuerat papa ibi incertus: quē imperator duceret eligēdū. preterea ibi in modū reſcripti ⁊ iuris cōis facta fuit interpretatio: hic in modū gr̄e ⁊ priuilegii: quod etiā apparet ex titulo ⁊ ex littera que ſequitur ap. priuilegio.
y ¶ In eos aūt. iſtud quod ſequit̄ intelligas ſane ſm̄ determiationē dcre. ĩ. e. ti. ne aliq.
ꝫ ¶ Quātū ad iſta. ſ. interdictū ſuſpēſionē ⁊ excōicationē: ꝗ quātū ad alia ſalua manet iuriſditio: lꝫ ꝗ iſta exercere non poſſint ordinarii prit tñ cāſ eoꝝ audir̄ ⁊ iudicar̄: ſi ñ pareāt poterūt i poſſeſſionē mittē ⁊ ſimilia facere.
⁊ ¶ Preſideāt. ad idē. ſ. e. quoniā. ⁊ c. cū capella. ⁊ no. litterā qꝛ ſi irēt illuc cā viſitādi uel cā ſolatii uel ut uiatores illos quo ad iſta non coercent ordinarii .ff. de iudi. l. heres abſens.
ꝯ ¶ Dependere. concor. ſ. e. li. de preben. cum ſingula. ⁊ ſi. ſ. de prebē. extirpāde. §. qui vo. nec ob. decreta. de elec. ꝯſtitutis. que loquit̄ cū mōaſteria nō annexa nec depēdētia ⁊ talis hēbit vocē in vtriuſque prelati electione: ſi eſt conſuetudo alias ꝯuēt⁹ eligeret. xvi. q. vlti. c. vlti. ſupra de elec. ca. i.

ſit in loco exēpto ꝯmiſſū[r] delictum uel contractus initus aut res religioſa nec vbi domiciliū habent ſi aliqui delinquant uel ꝯtrahāt aut res ipſa conſiſtat ꝯueniri poſſūt aliquatenus ſuper iſtis: neqꝫ domiciliorum pretextu locoꝝ dioceſani ſi vbi deliquerunt uel cōtraxerūt: aut res ipſa conſiſtit: illi conueniantur: remittēdi eos illuc uel ipſis ut illic reſpōdeāt iniungendi hñt aliquā poteſtatem ſaluis nihilominus caſib⁹ alijs in quibus eos epiſcopoꝝ iuriſditioni ſubeſſe canonica precipiunt inſtituta[ſ]. Et idipſum[t] decernimus circa illos[u] quibus ut non niſi ſub uno certo[x] iudice teneātur de ſe conquerentibus reſpondere: apoſtolico priuilegio eſt conceſſū. In eos[y] aūt quibus ne interdici ſuſpēdi uel excōicari a quoque ualeant: a ſede apoſtolica eſt indultuꝫ: ſicut ſunt religioſi quāplures: in quorū priuilegijs continetur: ne quiſquā epiſcopus uel archiepiſcopus monaſteriorū ſuoꝝ monachos ꝓ ulla cauſa ullo uel loco interdicer̄ ſuſpēdere uel excōicare preſumat: ijdeꝫ ordinarij iuriſditionem ſuam: quātum[ꝫ] ad iſta ubicunque illi fuerint: penitus exercere nō poſſunt. Niſi forſan ipſi monachi ad monaſteriorū ſuoꝝ prioratus ordinarijs eiſdē ſbiectos: ut uel gerāt illoꝝ regimē uel eis tanquā ꝓprij locoꝝ ipſorū monachi reſideant[⁊] fuerint deſtinati: tunc enim ⁊ ſi liber̄ poſſint ad eadem monaſteria reuocari ac tā illorū quā ipſoꝝ prioratuuꝫ monachi reputentur: cum nō ſit incōueniēs aliquē ſic utrobiqꝫ locum habere monachum unuꝫ alteri ſubeſſe monaſterio uel ab ipſo noſcitur depēdere[ꝯ] ratione tñ eorundē prioratuuꝫ dicti ordinarij ſua iuriſdictione in ipſis etiam quo[ꝝ] ad premiſſa: quādiu[a] morantur in illis: licite uti poſſint. Idem.

Cum de diuerſis[b] mundi partibus multi confluant ad ſedem apoſtolicā

ꝝ ¶ Quo ad ꝓmiſſa. ſ. ſuſpēſionē excōicationē ⁊ iterdictū: et itelligas h̄ qñ ꝓorat⁹ ille tale ꝓuilegiū ñ hꝫ. nec ex ſe nec ex ſupiori monaſterio: quia ſi maius monaſteriū haberet ꝓuilegiū ꝙ mōachi ſui ⁊ ꝓoratuū ſibi ſubiectoꝝ a quoꝙ excōicari ñ poſſēt ⁊c. tūc ſec⁹.
a ¶ Quādiu morāt̄. ꝗ poſt reuocationem eoꝝ epūs quo ad predicta i eos iuriſditiōe uti nō poterit. Jo. an.
b ¶ Cuꝫ de diuerſis. Curia romana hꝫ ſtudiū gnāle: ⁊ ei⁹ ꝓuilegia. h̄ dicit.
c ¶ Mūdi. bene dicit qꝛ apoſtolicus totius orbis eſt dñs. ſ. de ſo. compo

c.vlti.⁊.ſ.in proemio huius li.cum ſuis concor.
a ¶ Quaſi matrem.ii.q.vi.ad romanam.xix.di.in memoriā. ⁊ qſi ideo dixit quia eccleſia iam genitum natura gignit per gratiam.vnde debet dici renat⁹ ideo dixit quaſi:quia mater que proprie parit.
b ¶ Cōmunem.debet enim lex eſſe cōis.iiii.di.erit autē ⁊.ſ.in prohemio huius libri.
c ¶ Videlicet.iſtud poſſet venire expoſitiue ad vtrunque q.d.diuini.i. canonici humāi .i.ciuilis:ſed eſt melius ꝙ veniat expoſitiue tantū ad vbū humani.i.poſitiui ſcilicet canonici ⁊ ciuilis: ꝙ dicit diuini intelligatur proprie de ſacͣ pagina.
d ¶ Sedem eandem.nūquid intelligimus ꝙ hic de ſe. ap. dicit late:ut cōprehēdat etiaꝫ loca uicina per duas dietas legales.pro ut dicitur. ſ.c.li. de pben.preſenti.nō credo:ſꝫ intelligam per ſedem ciuitatē uel locum vbi eſt curia cū ſuis ſuburbiis tantū ad h infra de ſen.ex.ſi ciuitas alias ſeqretur ꝙ curia uel ſtudio exiſtente boñ. ſtudentes imole uel mutine gauderent priuilegio:quod eſſet abſurduꝫ.ſ. de cle.nō reſi.tue prorogatio igitur illius decre.pſenti.ſuū ſpecialem caſū cōtingat: ⁊ puto ꝙ viterbieñ.ſtudēs vir hij veniente curia ⁊ permanēte. gaudebit hoc priuilegio ſꝫ curia recedente ceſſabit gaudē ſicut ⁊ ego ſtudens boñ.gaudeo priuilegio ſtudii ⁊ ſi craſ tolleretur boñ. ſtudiū uel ei⁹ priuilegiū:gaudere ceſſarent nō ob.predicta decre. preſēti §.ſane.quia ibi odium hic fauo.⁊ hoꝝ diuerſa eſt ratio.j. de re.iur.odia cum ſuis concor. Si vero aliquis exiſtens in curia pro impetratione facienda uel ibi procur.vel aduocatus exiſtens in fraudē ſcholas intraret ut huius conſtitutionis beneficio gauderet:fraus ſibi nō proderit.ſ. de renū.c.ii.cum ſuis concor.ſicut nec vere cauſa reipublice abeſſe dicitur:q cauſa proprii cōmodi in legatione eſt.ff.ex quibus cau.maiores.l.nō vere.et facit quod ibi nota.⁊ quod no.moderni de magiſtris .c.vlti.

quaſi matrē[a] nos ad cōem[b] tā ipſoꝝ quā alioꝝ oium ꝯmodū ⁊ ꝓfectuꝫ paterna ſollicitudine intēdentes ut ſit eis mora huiuſmodi fructuoſa,ꝓuidimus ꝙ ibidē decetero regat ⁊ vigeat ſtudiū iuris diuini ⁊ humāi canonici uidelꝫ[c] ⁊ ciuilis vnde uolumus ⁊ ſtatuimus ut ſtudentes in ſcholis ipſis penes ſedē[d] eādē talibus priuilegijs oino libtatibus ⁊ imunitatib⁹ gaudeāt quib⁹ gaudēt ſtudentes in ſcholis ubi generale regit̄ ſtudiū ac recipiāt integre[e] ꝓuētus ſuos eccleſiaſticos ſicut illi.

Alexan. quartus.

Abbates[f] quos apoſtolica ſedes in exhibitione bñdictionis ſup populū ſpeciali priuilegio inſigniuit: in eccleſijs que ad eos ptinēt pleno[h] iure qñ in eis diuina officia celebrant poſſūt poſt miſſarum ſolēnia ⁊ ueſpertinas ac matutinas laudes benedictionē ſolēnē[i] ſup populū elargiri. Alibi āt[k] publice aut p uias ciuitates caſtra ⁊ uillas populis ⁊ plebibus benedictionē facere uel impartiri nō ualeant niſi hoc eis expreſſo[l] apoſtolico priuilegio ſit ꝯceſſū. Nec eis licitum ſit alijs quā monaſterioꝝ ſu

e ¶ Integre.quotidianis diſtributionibus exceptis.ſ.de magiſtris.c. vlti.ſ. de preben.licet.ille enim non dantur etiā preſentibus qui non interſunt diuinis.ſ.eo.li.de cle.nō reſi.c.vno.nec intelligas ꝙ de iure cōi exiſtentes i ſtudio precipiant corpus prebende:ſaluo ꝙ de ſacra pagina dicimus:ſed hic intendit dicere ꝙ ſi ex diſpenſatione conſuetudine uel ſtatuto eccleſie exiſtēs in ſtudio poteſt percipere prebendam hoc poterit ſtudendo in curia.
f Abbates.dic quō intelligatur priuilegium quod habent quidam abbates de populo benedicendo ⁊ quibus poſſint abbates cōferre tonſuram. Joan.an.
g ¶ Abbates.licet hic de de abbatibus exprimat.idem intelligo de prioribus archipreſbyteris uel aliis quibus hoc priuilegium conceſſum eſſet cum eadē ſit ratio iſta autē decre.olim inter extrauagantes incipiebat quoniā nōnulli.
h ¶ Pleno iure.ſ.in ſpiritualibus ⁊ tēporalibus.ſ.c.cum ⁊ plantare.§. in eccleſiis ⁊.ſ.c.quoniam per confeſſionem.
i ¶ Solennem.ſ.quā faciunt epiſcopi ſolēniter dicendo. ſit nomen dñi benedictum ⁊c̄.quia priuatam benedictionem exhibent etiam preſbyteri ſimplices.xcv.di.c.ecce ego dico.
k ¶ Alibi.ſ.extra eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas.
l ¶ Expreſſo.quantūcūqꝫ ergo generaliter loquatur priuilegium: hoc nō poterit.niſi id in priuilegio ſit expreſſum ⁊c̄.ſi.ſ.c.li. de heret. inquiſitores.
m ¶ Conuolauerint.ut ibi conuertantur ⁊ fiant monachi.
n ¶ Quaſi epiſcopalem hoc dixit.quia vere epiſcopalem habere nō poſſet.ſ. ut poſſet criſmare ⁊ alia facere que ſunt epiſcopalis ordinis.ſi igitur abbas i parrochia ſua uel alio loco habet iuriſditionē in ſpiritualibus:quod alias de iure debet habere epiſcopus etiam pueros laicos nec conuerſos nec conuertendos poterit clericare:alias non ſicut enim epiſcopus laicum nō ſue iuriſditionis ordinare nō poteſt abſque licentia ſui epiſcopi.ſ.c.li.de tempo.or. c.vlti.ſic nec iſte abbas talem poterit ordinare.
o ¶ Tonſuram.confertur enim per ipſam clericalis ordo.ſ.de eta.⁊ qua.cuꝫ contigat.⁊ hoc intellige ſm determinationem illius d abbate benedicto ⁊ pſbytero:ſaluo eo quod habes de ſup.ne.prela.c.i.⁊ poſſunt tales abbates cōferre etiam ſuperiores ordines uſqꝫ ad lectoratum incluſiue.lxix.di.c.i. ⁊ in predic.c.cum contingat.
p ¶ Indulto.puta quia habent priuilegium:ꝙ quoſcunque etiam non ſubditos volentes ab eis ordinari clericare ⁊ ordinare poſſint:tenor etiā priuilegiorum ſeruabitur.ſ.c.porro.
q Auctoritate.exempti in locis non exemptis oratoria uel capellas ſine dioceſanorum licentia conſtruere nō poſſunt nec in exēptis ſine licentia pape: nec poſſunt exempti aſſumere cās proprias ſuorum liberorū hominum in ſe: etiā ſi illi ſint ſui cēſuales hoc dicit.

orū ꝯuerſis:[m] ⁊ qui ad illa conuolauerint[m] ⁊ i quos eccleſiaſticā ⁊ quaſi[n] epiſcopalem iuriſditionem obtinent primā clericalem cōferre tonſurā[o] niſi eis id competat ex pleno prefate ſedis indulto[p]. Idem.

Auctoritate[q] ſedis apoſtolice de fratrū nroꝝ ꝯſilio ſtatuimus:ꝙ oratoria[r] uel capellaſ in locis nō exēptis[s] ſine dioceſanorū locoꝝ ipſoꝝ licētia exēpti ꝯſtruere nō preſumāt neque in ſic ꝯſtructis[t] nec tempore interdicti[u] caſib⁹ expreſſis in iure dūtaxat exceptis[x] celebrent uel faciant celebrari diuina. Quod ſi talia preſumpſerit ab his p locoꝝ ipſoꝝ ordinarios cōpeſcantur[y] ⁊ ſi quas,ꝓpter hoc exēptoꝝ ipſoꝝ coſeruatores in eos ſētentias protulerint:illas penit⁹ reuocamus[z]. Inhibemus autem inſuper ne in locis etiam exēptis hoc ipſi exēpti facere audeant niſi ſuper his licentiam uel priuilegium habeāt ſedis apoſtolice[z] ſpāle. Cās[ɔ] quoque ſiue lites proprias[ꝝ] ſuorū hominum liberoꝝ[a] que uidelꝫ tātum ad ipſos homines pertinent[b] ijdem exēpti ſuo nomine ſiue ut actores ſiue ut defenſoreſ aliquaten⁹

r ¶ Oratoria.oratoria debēt eſſe id qđ uerbum ſonat. xlii. di.c.vlti.⁊ penul.et iſta publica oratoria ſine dioceſanoꝝ licentia non cōſtruent in loco nō exēpto.⁊ d his oratoriis habetur.ſ. d cenſi. .c.vlti.ſ.eo.titu.patentibus. priuati āt orare in domo ſua cuilibet licet:nō erigēdo ibi altare nec miſſam celebrando
s ¶ Nō exemptis: ſicut enim anglicus i ciuitate boñ. uellet eccleſiam erigere h non poſſet ſine dioce. licentia : ſic nec exemptus habita ꝯparatiōe ut dixi.ſ. c.i.ad idem de ꝯſe. di.i. nemo edificet in auc̄.de ec. ti.§. ſi quis autem uoluerit.colla.ix. i auctē. ut null⁹ fa.ora. do. col. v.
t ¶ Conſtructis.tolle quod eſt infra celebrent uel faciant celebrari.
u ¶ Interdicti.hodie religioſi etiam exempti violantes generale interdictum quod ſeruat mater eccleſia: ipſo iure excōicati ſunt per cle.de exceſ.prela.ex frequentibus.
x ¶ Excepis.ſ.c.ut priuilegia.⁊.c.ꝙ nonnullis.ſ.de ſen.ex.ꝑmittimus.hodie dic ut.j.d ſen.ex.c. vlti.
y ¶ Compeſcantur.ecce ergo ꝙ exemptus propter delictum in loco nō exempto ꝯmiſſum ſubeſt ordinario.ſ.c.i.
z ¶ Reuocamus.conſeruatores enim priuilegioꝝ ad hunc caſū iuriſditionem ſuam extendere nequeunt:cum ſe ad hunc caſum priuilegia non extendant.ſ.c.i.nec ſe intromittere poſſunt niſi de manifeſtis iniuriis.ſ.eo.li.de of. dele.c.i. ⁊ ulti mo.
⁊ ¶ Sedis apoſtolice.qꝛ ſicut epiſcopus eſt dioc.in loco non exēpto ut.ſ.ſic papa eſt dioc in loco exempto:puto tñ ꝙ hoc caſu ſufficeret licentia legati de latere.ar.j.de ver.ſi.ueniēs in prin.⁊.ſ.d elec. ſi abbatē.⁊ ad hoc facit quod dixi.ſ.de elec cupientes circa prin.in glo.in hoc caſu.
ɔ ¶ Cauſas quoqꝫ.⁊ facit iſte.§.ad ea que no. Inno.⁊ hoſtien. ſ.d appel.dilectis.
ꝝ ¶ Propriaſ.palam eſt illam propriam cauſam eſſe cuius damnum uel emolumentum ad aliquē ſuo nomine pertinet.ff.quando ap.ſit .l.i.ii.q.vi.biduum verſi.palam.
a ¶ Liberorum.in ſeruis.n.ſecus:⁊ in hoc nulla dubitatio.
b ¶ Pertinēt.dicebant Inno.⁊ Hoſtien.in predicta decre. ꝙ ſi aliquis turbat cultorem agri mei vel colonos meos:contra illum dat̄ mihi utile interdictum ut poſ.⁊ etiam actio iniuriarum ſi i iniuriaꝫ meam illud factum ſit.ar.ff.de vi.⁊ vi.ar.l.vim.facit.ff.de ac.emp. ⁊ vē.qui pendente.⁊.ff.depoſi.l.i.§.ſi quis tabulas. de furto tamē eis facto dominus non agit:ſibi enim ſubditi imputent qui non bene cuſtodierunt nec iniuriaꝝ: ſi non ſit factuꝫ in iniuriā domini. ſꝫ propter ſpeciale odium ſubditi.⁊ iſtud habuerunt pro indubitato. ꝙ dominus in iudicio nomine ſubditi agerͤ nō poteſt ut ei ſatiſfiēt cū nec iſtud eius principaliter interſit nec ſit eius procurator alioquin eadem ratione ius ſubditi remittere poſſet.iſti autem exempti forte vt duriorem cauſam aduerſariorum illorum hominum redderent aſſumebant in ſe cauſam ut actores uel rei quod non licet. eis etiam ſi illa ſint eis cenſuales ideſt certum cenſum ſoluentes qꝛ non propter id ſunt ipſorum ſerui.
c Ne aliqui priuilegium pape ꝙ quis excōicari ſuſpendi uel interdici non poſſit non extenditur ad ſētentias ordinarioꝝ

niſi tale priuilegium ſit conceſſum regibus reginis uel ipſoꝝ filiis uel religioſo loco uel ordini hoc dicit. ⁊ olim decre. iſta extrauagās erat incipiebat: quia pro qualitate alias quoniam.
a ¶ Cuiuſcunqʒ. ī. moderabitur iſtud uerbum.
b ¶ A quocunqʒ. intelligas niſi a papa uel legato de latere. ī. de ver. ſig. veniens. i. rnſo. ⁊ hoc idem priuilegium intelliguntur habere hi qui ſunt recepti in ſpeciales filios romane eccleſie. ſi autem in ſpeciales ſubiectos tūc ſunt exempti. ī. eo. ſi papa. §. ſimiliter.
c ¶ Conceſſa. tolle quod eſt infra ꝺ fratrum noſtroꝝ ⁊c. redeas ſupra illis: ⁊ tolle quod eſt infra dumtaxat exceptis per que ⁊c.
d ¶ Filiis. eſt ſi. qꝺ habes. ſ. eo. li. ꝺ of. dele. c. vlti.
e ¶ Ratiōe. ſic ergo intelligatur. ſ. e. c. i. §. in eos. ⁊ ſic nulla correctio ut ille. §. loquatur ꝺ priuilegio conceſſo religioſis non propter perſonam ſed propter locum uel ordinē ut ſi ordo predicatoꝝ uel minoruʒ ſit in hꝫ priuilegiatꝰ uel monaſteriū ſancti proculi. ſi autem religioſus aliquis ſue prerogatiue perſoā haberet hoc priuilegium ſecus eſſet.

nō aſſumāt: ⁊ ſi ſint ipſis dicti homines cenſuales cum id nequaquā licitū ſit eiſdē. ¶ Clemens. iiii.

Ne aliqui de indultis apoſtolicis ꝯfidētes alios ꝯfidētius in ſuo iure moleſtēt ⁊ ordinarioꝝ iuriſdictionē ꝯtēnāt pariter ⁊ eludāt: oēs idulgētias ⁊ priuilegia cuiuſcunqʒ ſingularibus pſonis eccleſiaſticis uel ſecularibꝰ cuiuſcūqʒ ſint ꝑeminētie dignitatis ꝯditionis aut ſtatꝰ ꝙ interdici a quocūqʒ uel excōicari non poſſint nec terre uel eccleſie ipſoꝝ eccleſiaſtico interdicto ſupponi ſīb quacūque forma vboꝝ ꝯceſſa illis ꝑ que regibus ⁊ reginis eorūqʒ filijs necnon ⁊ religioſis qbuſcūqʒ nō pſonaruʒ tātū ſʒ ordinū priuilegioꝝ uel locorū rōne in hoc imunitas huiuſmōi ꝯcedit dūtaxat exceptis: de fratruʒ nroꝝ cōſilio ad ordinarioꝝ ſētētias ⁊ ꝓceſſus edicto ꝑpetuo ꝓhibens extendi. ¶ Idem.

Ut apoſtolice ſedis benignitas que nōnullis abbatibꝰ alijſqʒ prelatis qbꝰ nō ꝯpetit ex propria dignitate ꝯceſſit i eccleſiaꝝ ſuaꝝ gloriā ⁊ honorē: ꝙ mitra ⁊ alijs pōtificalibus uti poſſint, ꝓuideat ne inde ſcādala oriant ſic tn̄ ꝙ ipſi priuilegiati ſuoꝝ priuilegioꝝ n̄ fruſtrent effectu: ⁊ ex maioritate ac decore maior i ornatuū maioritas appareat dignitatū ꝺ fratꝝ noſtroꝝ ꝯſilio pn̄ti decreto ſtatuimꝰ ut abbates ⁊ alij quibus mitre uſus ē ab eadē ſede ꝯceſſus exēpti quidē in ꝓuicialibꝰ ꝯcilijs ⁊ epiſcopalibꝰ ſynodis quibus nōnulli eoꝝ interē tenent mitris tātūmō aurifriſiatis: nō tn̄ aureas uel argēteas laminas aut gēmas hn̄tibus uti poſſint: non exempti vō ſimplicibus ⁊ albis ac planis utant. In alijs vō locis exēptis ⁊ nō exēptis mitris liceat illis uti prout conceſſa eis ab eadē ſede idulta ꝑmittūr.

a ¶ Ut apoſtolice ſe. inferioris prelati quibus per ꝑuilegium conceditur vſus mitre: ſi ſunt exempti in prouincialibus ⁊ epalibus conciliis vti poſſūt mitris aurifriſiatis nō habentibus laminas aut gemmas: ⁊ ſi non ſunt exempti albis ⁊ planis vtentur: i aliis locis utātur ut indulta pmittunt, equiſſima fuit huius decre. prouiſio. ut. ī. patebit.
b ¶ Nō competit: quia ſunt ipſi prelati inferiores epis.
c ¶ Eccleſiarum ſuarum: idem puto ſi alicui inferiori prelato perſonaliter propter ipſius perſone prerogatiuam fuerit priuilegium tale ꝯceſſū quod interduʒ contingit ut. ſ. de pſūp. cū iuuētute. vbi pp prerogatiuam perſone ꝯceſſū fuit epo ornamētū archiepiſcopale.
d ¶ Sic tamen. concor. ſ. e. c. i. in prin.
e ¶ Dignitatum. c. di. rationis. hoc uult dicere veniebat abbas dītiſſimꝰ in hꝫ ꝑuilegiatus ad ꝯciliū epale hn̄s pulchriora ornamenta ⁊ mitrā epo: ita ꝙ ipſe ꝑ inſpectionē ornatuū videbat eps. idē in prouinciali. ibi eni in ornamētis precellebat alios epos: quod ſatis erat indecens ⁊ ſcandalizabuntur epi prouidere ergo equiter voluit ita ꝙ ſcādalū tolleret ⁊ priuilegiū aliqꝺ ꝯferret. Et nō. ꝙ nō ē pōpoſitate reſpuendum. imo rōne defendēdū ꝙ doctores togati uariati ⁊ ornati incedāt. ut per illa dignitas doctoratꝰ appareat. ſed ſūt ſcholaſtici reꝑhēdēdi q ſibi ueſtes doctoribꝰ ſolū ꝯgruētes aſſumūt.
f ¶ Tenentur. forte propter capellas nō exēptas uel propter populum non exemptum.
g ¶ Simplicibus. ut nō ſolū non habeant laminas uel gēmas. ſed ēt nec aurifriſiaturas.
h ¶ Aliis. a prouincialibus ⁊ epiſcopalibus ſynodis ⁊ conciliis. puta cum celebrant in eccleſiis ſuis uel alienis.
i ¶ Permittunt. inſpiciendus eſt igitur tenor priuilegioꝝ ⁊ ſeruādꝰ. ī. c. proxi. ſ. e. porro. Jo. an.

k ¶ Cum perſone. in prima parte demōſtrat quid iuris cum quis ſolo ꝑuilegio ſe dicit exemptum. In ſecunda ibi. ſi autē qd iuris cū ſup hꝫ ꝑſcriptionē allegat. In tertia ibi ꝙ ſi tales. qd iuris cū allegat vtrūqʒ.
l ¶ Infamiā. ſ. ti. ꝓxi. c. i. prouidendum fuit qꝛ crudeles erant negligendo famam ſuam. xi. q. i. nolo.

¶ Bonifacius. viij.

Cum perſone eccleſiaſtice taʒ religioſe quā ſeculares plura preſumāt que ipſis infamiaʒ pariunt ⁊ alijs inferunt leſionē pretextu exēptionis uel libertatis quā aſſerūt ſe hēre ordinariorum correctione ⁊ ordinationes ſubterfugiētes ac eoꝝ foꝝ ſiue iuditium declinātes: nos uolentes ſuper hoc de ſalubri remedio prouideꝛ ſtatuimꝰ ut hi qui ſe aſſerūt ꝑ priuilegia ſeu indulgētias apoſtolice ſedis exēptos a locoꝝ ordinarijs regſiti: huiuſmodi priuilegia uel indulgētias quibus ſe dicunt fore munitos: ipſis ordinarijs in loco ꝯgruo ⁊ ſecuro aut aliquibus prudentibus viris omni ſuſpicione carentibus ad hoc per dictos ordinarios deputatis infra terminum ꝯpetētem ꝓ facti qualitate ipſoꝝ ordinarioruʒ uel delegatorū ſuoꝝ arbitrio moderandū iuſto impedimēto ceſſāte oſtendere ac ad legendū integraliter exhibere necnon de articulis de quibus controuerſia fuerit trāſcriptum tradere teneantur. Si āt ad fundādā intētionē ſuā ſup huiuſmodi libertate ſolūmō preſcriptionem canonicā duxerint opponēdā eiſdeʒ ordinarijs uel delegatis ab eis uiris prudētibus nō ſuſpectis de preſcriptione huiuſmodi facere debent fidem. Quod ſi tales priuilegio ⁊ preſcriptione aſſerāt ſe munitos priuilegium quidem ipſum exhibeant ut in primo huiuſmōi ꝯſtitutionis articulo ſuperius eſt expreſſum. Et ſi priuilegiū exhibitū

m ¶ Leſionem. metas eniʒ ꝑuilegioꝝ ſuorum ſeruare debent. ſ. e. c. i. in prin.
n ¶ Securo. ad ideʒ. ſ. de fi. iſtru. accepimus. vnde ſi locꝰ nō eſt ſecurus. lʒ parti appellare. ſ. ut lit. non cōteſ. accedens. ii. ſ. de ap. ex parte. i. ⁊ ī. ꝺ ſen. excō. venerabilibꝰ. §. ⁊ hoc ipſū. alia lr̄a ē ſecreto.
o ¶ Prudentibꝰ. ſ. de conſangui. ⁊ affi. c. i.
p ¶ Carentibus. iii. q. v. quia ſuſpecti: vnde bonuʒ eſt ꝙ de ipſorum conſenſu aſſumant de of. dele. ſuper qōnum.
q ¶ Competentem. ſ. de dil. c. i. alias poſſet apellari ut ibi ⁊ conſideranda ſunt circa hꝫ q hn̄tur. ſ. ꝺ ap. cum ſit.
r ¶ Moderandum. ſic. ſ. eo. li. de ap. legitima.
ſ ¶ Impedimento. ſic. ſ. e. li. de elec. ꝙ ſit. ⁊ c. cupiētes. §. ꝙ ſi. ⁊ c. cōmiſſa. §. i.
t ¶ Integraliter. ne precedentia uel ſequētia artent articulum de quo contendi. ff. quēadmodū teſt. api. l. ii. §. diem ⁊ a capite edēda eſt ratio. ff. de eden. l. argentarius. §. i. et l. i. §. editiones. ⁊ §. edere nō videtur. ⁊ approbat hic opinio Inno. qui hoc quod hic dicitur notabat. ſ. de fi. iſtru. contingit in fi. ⁊ reprobatur opi. Hoſti. qui ibi no. contrariū. ſ. ꝙ priuilegium erat legēdū ⁊ exhibendum ſolum i illo capitulo ꝺ quo erat queſtio nā ſi totus tenor legereꝛ poſſet lectio dare litigandi mām ſicut editio qꝺ eſt contra mētem ipſius decre. contingit q debet verbis preferri. de ver. ſigni. intelligentia. ſed nō ſtatur huic: ſed prime rationi. nec ita ex ſimplici lectura oritur litigandi materia: ſicut ex tranſcripto quod pluribꝰ diebus ⁊ noctibus videntes ⁊ ꝑlegentes aduocati: litigia inō ſumunt ut ibi: ⁊ licet vtraque opinio ſatis habeat. equitatē prima tamen magis ratione ⁊ illo textu fulcitur. ⁊ ideo hic approbatur.
u ¶ Tradere. ſed quare reus probare compellitur ⁊ edere propria inſtrumenta contra ſe. contra id. ſ. de proba. c. i. C. de eden. l. qui. accuſare. dic ꝙ iſte ꝑuilegiatus ſiue agat ſiue excipiat: habet probare ex eo ꝙ de iure cōi intentio epi eſt fundata: ⁊ quod dicit de editione locum habet in priuata vel propria ſcriptura q quis vſurus ñ eſt porro i cōi uel ꝓpa ſcriptura q qs vſurus locū nō habet quod dic ut no. in predicto. c. i. de proba. ⁊ ſ. de fide inſtru. S. perpetuus. ⁊ ff. de eden. l. i. §. editiones ⁊ i cle. de vſur. ex graui i glo. vide ꝙ ibi
x ¶ Solūmodo. qꝛ nō ſimul allegant priuilegium ⁊ preſcriptionem de quo in ſe. §. tractabit.
y ¶ Canonicā. xl. annorum ut. ī. ſequitur cum titulo: quod dic vt. ſ. e. li. de ꝑſcrip. c. i. Jo. an.
z ¶ Ordinariis. mirꝝ eſt quomō ordinarii cognoſcunt in cauſa ſua contra id iiii. q. iiii. c. i. C. ne quis in ſua cauſa in rubro ⁊ nigro. So. ordinarius bene cognoſcit de cauſa eccleſie. licet nō de propria quod dic ut no. ii. q. vii. ſi quis erga. de cle. male. c. i. ⁊ ī. de penis romana. Item ordinarius dicit ſuam eſſe iuriſditionem ⁊ ſubditus hoc negat ⁊ bene cognoſcit an ſua ſit iuriſditio. ſ. de reſcrip. litteris. ff. ꝺ iudi. ſi quis extra aliena. Sed ad oēm ſuſpitionem vitandam melius videtur id expediri per delegatos. ut ſequitur. ſ. de fo. cōpe. ſi quis contra. ⁊ ff. ꝺ iuriſdi. oꝛ. iudi. l. pretor.
⁊ ¶ Huiuſmodi. canonica. ſ. nec poteſt ſubditus obedientiam preſcribere cōtra prelatum: quod dic ut. ſ. de preſcrip. cum non liceat.
ꝯ ¶ Munitos. ⁊ ſic allegans hic duo ſimul auditur. ut. ſ. de preſcrip. auditis contra. e. ti. veniens. dic ut dixi. ī. de reg. iur. nullus pluribus.

non ad plenū p ſe[a] ſufficiat ad exēptionē ſeu libertatē huiuſmōi cōprobandam: ſed tale ē ꝙ ſaltem cauſaꝫ prebeat pꝛeſcribēdi corā perſonis predictis[b] annorum[c]. xl. preſcriptionem teneantur probare preſcriptiōiſqꝫ probatiōe pendēte (Ꝛꝫ ordinarioꝝ intētio de iure cōi fundetꝰ quia de priuilegio qd ſaltem cauſā preſcribendi prebet faciūt fidē in libertatis uel exemptiōis poſſeſſiōe nō violenta[d] non clādeſtina nec cōceſſa precario[e]: de qua fidem coraꝫ eiſdem fecerint non turbentꝰ[f] ❡ Si vō priuilegiū per ſe ſufficiens (qñ ſolo priuilegio ſe defendunt uel ſaltem tale quod preſcriptioni canonice cām preſtet cū preſcriptioneꝫ allegāt: non exhibuerint: ut ē dictū cū de iure cōi[g] ordinariorum intentio ſit fundata ſua iuriſditiōe vti poſſint libere in eoſdem[h] donec de preſcriptione canonica: ut premiſſum eſt fecerint plenā fidem. ❡ Dem.

Epiſcopoꝝ[i] ⁊ aliorum prelatorum ⁊ querelis frequētibus ⁊ queruloſis clamoribus excitati pñti decreto duximus ſtatuēdū ne aliꝗ ſeculares aut regulares quātūcūqꝫ exēptiōis ſeu libertatis ſedis apoſtolice priuilegijs ꝯmuniti[k]: cuiuſcūqꝫ ordīs religionis ſtatus uel ꝯditiōis exiſtāt ſcienter celebrent uel faciāt celebrari diuina in ciuitatibus caſtris villis niſi quatenus eis a iure concediꝰ ſeu locis alijs interdictis[l] ab ordinarijs[m] ſiue delegatis[n] iudicibus vel[o] a iure : aut excōicatos publice uel interdictos ad diuina officia[p] ſeu eccleſiaſtica ſacramēta ſiue eccleſiaſticam ſepulturā[q] admittant. Qui vō contra preſūpſerint preter alias penas a iure[r] ſtatutas ingreſſum[s] eccleſie ſibi nouerint interdictuꝫ donec de tranſgreſſione huiuſmodi ad arbitriuꝫ eius cuius ſñiaꝫ cōtēpſerint[t] ſatiſfecerit ꝯpetēter. ❡ Dem.

Per exemptioneꝫ[u] eccleſie cōceſſam ipſa eccleſia[x] ⁊ ipſius mōaci uel canonici clerici ēt ⁊ conuerſi perpetuoqꝫ oblati (non autem[y] eccleſie eiuſdē preſbyter ꝗ parrochianoꝝ curam[z] habet quo ad ea que ad curam eandem ptinēt nec ipſi parrochiani[9] ēt intelliguntꝰ exempti. ❡ Uerum ſi canonici alicuius eccleſie eximantur ipſi ſoli canonici: nō autē[☧] eccleſia uel alij[*] eius clerici ſunt exēpti. ❡ Si aūt clerici cuiuſuis eccleſie eximātur: tūc tā canonici quā alij clerici eximuntꝰ nō tamē eccleſia niſi aliud i exēptionis priuilegio exprimatꝰ. ❡ Dem.

Si papa[a] i aliquo priuilegio uel ſcriptura (non facta principaliter[b] ſuper donatiōe uel ſñia exēptionis ſeu etiam libertatis) aliquā eccleſiam ad ius ⁊ proprietatem romane eccleſie pertinere uel cōſimila verba narret: non ꝑꝑ hoc illius eccleſie exemptio eſt ꝓbata[c] niſi de libertate aliter doceatur. Si āt eccleſie uel monaſterio exēptionis priuilegiū ꝯcedēdo uel ſup ipſius exemptione ſentētiādo: (cū de ipſius exēptiōis negotio ageretur) aſſerat[d] ipſaꝫ eccleſiā fore ex

a ❡ Per ſe ſine preſcriptione.
b ❡ Predictis. ſ. i. ⁊. ii. reſponſo.
c ❡ Annorum. xl. quia minor non currit contra eccleſiā. xvi. q. iii. quas actiones. ſ. de preſcripti. de quarta.
d ❡ Uiolenta. ſic poſſidentes cum pati debeant penam: ergo nō premium. j. eo. licet. ſ. eo. li. de preben. cū qui. xvi. q. i. legi.
e ❡ Precario. ſic. ſ. de reſtitu. ſpo. olim. i. licet enim iſta ſit iuſta cauſa poſſidendi ñ dat tamen titulum preſcribendi: ne ille qui precario conceſſit ex libertate ſua illiberalitateꝫ reciperet contra naturam cōtractus. ff. de preca. li. i.
f ❡ Turbentur. hoc idem ſi ſolum priuilegium allegarent: ut probatur in ſe. §. in prin.
g ❡ Cōi. xvi. q. vii. oēs baſilice
h ❡ In eoſdē. no. quātꝰ fauor priuilegio debetur. eſt ⁊ eniꝫ priuilegium ex ſe fauorabile: ſed preſcriptio odioſa. ſ. de dec. tua ⁊. c. ex parte. ⁊ dixi ꝺ hoc. j. de reg. iur. odia.
i ❡ Epiſcoporum. interdictus eſt ingreſſus eccleſie regularibus uel ſecularibus quāuis exemptiſ qui ſcienter celebrant uel celebrari faciunt diuina in ciuitatibus uel locis interdictis niſi ſm permiſſionem iuris: uel excōicatos uel iterdictos publice ad diuina officia ſacramēta uel ſepulturā admittunt. hoc dicit hodie aggrauata eſt pena: quod dic ut de ſepul. in cle. eos. ⁊ i cle. ꝺ ſētē. excōi. ex frequentibus.
k ❡ Cōiti ꝺ formis videbis. j. e. ti. ſi papa.
l ❡ Interdictis. vide cle. ꝺ ſē. ex. c. i.
m ❡ Ordinariis. ſic. ſ. e. ti. cū ⁊ plantare.
n ❡ Delegati. delegati ergo interdicere poſſunt: ad ideꝫ. ſ. de offi. dele. c. i. ⁊. c. ſane. ii.
o ❡ Uel a iure. ut. ſ. eodem. li. de elec. vbi periculū. §. ciuitaſ ⁊. ſ. de cenſi. quāquā ⁊. j. de penis felicis in ſi.
p ❡ Officia. celebrans preſente excōicato maiori excōicatione uel interdicto nō eſt irregularis. j. de ſen. ex. is qui. vbi de hoc interdictum tamen licet celebrare preſentibus interdictis: quod dic ut. j. de ſen. excō. c. vlti.
q ❡ Sepulturam. vide. cle. de ſepul. eos qui.
r ❡ A iure ſtatutas. ſicut diuerſa ſunt narrata: ſic diuerſe prouiſiones iuris ſi qui celebrant in ciuitate caſtris uel villis: niſi quantum eis a iure permittiꝰ. compeſcantur per ordinarios. ſ. e. au. ſi celebrāt in loco interdicto vltra quā a iure permittitur ſcienter ſunt irregulares. j. de ſentē. ex. is. qui. ſed ſi preſētibus excōicatis celebrant ſecus vt ibi ⁊. ſ. dixi.
ſ ❡ Ingreſſum. hoc aduerte: quia ut. ſ. dixi: licet quidā ex iſtis nō ſint irregulares: tamen per decre. iſtam ſūt vicini irregularitati contrahēde. qꝛ ſi poſt huiuſmodi interdictum in eccleſia celebrauerint ut prius irregularitatē icurrunt: ut. j. de ſen. ex. is cui. Scire debes ꝙ quidā hanc decre. ⁊ eiꝰ penā dicūt locum habere tantum in exemptis. ⁊ pro eis facit: qꝛ multo maiori pena ſūt digni quibus cum plurimū honoris per iuſſiones principum eſt delatum reperiuntur in crimine. C. de epi. ⁊ cleri. preſbyteri. Et eſt canonizata. v. q. vi. preſbyteri vnde dicatur hoc ſtatutum circa eos tantum ne priuilegiorum ꝑtextu flagitiorum creſcat auctoritas. C. de priuile. ſcholis. l. ii. ſed ꝯtrarium credo ſcilicet hanc decre. ⁊ eius penam habere locum etiam in non exemptiſ per litteram que ſupra dicit quantūcūque ⁊c. q. d. decre. iſta ꝙ vult etiam exēptos nedū non exēptos hac conſtitutione liga. i. ad idē. ſ. de preben. ca. i. cum ſi.
t ❡ Cōtēpſerint. ſic. ſ. de imm. ec. quoniam.

Per exemptionem. Tria dicit hec decre. que ſatis patent ⁊ emanauit declaratiue ad ea que no. Inno. ⁊ Hoſti. ca. eo. cū capella. ⁊ ſ. recepimus. ⁊ fuit ſumpta de extrauaganti. In. que incipiebat ad ꝑpetuā
x ❡ Ipſa eccleſia. cum altero ſm ea que dixi ſm ber. ſ. eo. c. i. ⁊ ſubintelligitur exempta ⁊ bene patet per hoc. c. ⁊ per decre. illā. ſ. eo. li. ꝺ preben. quāuis. i. ꝙ eximit eccleſiam cathedralem: ne ſub generali vocabulo eccleſiarum ciuitatis intelligatur exemiſſe omnia etiam minora beneficia de eccleſia: ut ibi dixi.
y ❡ Non autem ſubintelligitur exemptus ⁊c.
z ❡ Curam hñt. vnde tales preſbyteri habent inſtitui ab epiſcopis ⁊ intelligūtur eſſe perpetui: quia nequeunt abſqꝫ rationabili cauſa ⁊ tunc ab epiſcopis amoueri. ſ. e. li. ꝺ capel. mo. ca. vno. ⁊ hꝫ caſu propter hanc curam ⁊ populum nō exēptum prelatur exēptꝰ vadit ad ſynoduꝫ epiſcopalē ſ. e. ad apoſtolice.
9 ❡ Parrochiani. ſic aliud eſt clerꝰ aliud eſt populus. ſ. e. ex parte. i. ⁊. j. de ſen. excō. ſi ſentētia. i. rñſo. ſed huic. i. rñſo videtur contradicē. ſ. de vbo. ſi. cū clerici. vbi nomine eccleſie cathedralis intelligitur ſolum capitulum non inferiores clerici uel conuerſi ſed ibi de iuramento loquitur. qd ſtricte intelligitur: nec extenditur ad ea de quibus nō fuit cogitatum. ſ. ꝺ iureiuran. c. penul. iuriſditio auteꝫ ita pēdet penes epiſcopū ⁊ capitulum ꝙ non penes iferiores clericos intelligatur. ꝗ iuramentuꝫ ibi ſm formā iuriſ cōis ad idem. ſ. ꝺ iureiurā. ad noſtrā. iii. ſ. de verbo. ſigni. ſuper quibuſdam.
9 ❡ Non autem eccleſia. bene ergo dixit io. ⁊ her. qui no. ſ. de teſta. requiſiuiſti i glo. hic rñdēt ꝙ ſi qd legatur canonicis non intelligitur legatum eccleſie per. l. ff. de rebuſ dubiis. l. ciuibus.
☧ ❡ Alii clerici. ſed nūquid per hoc erunt exempti conuerſi ⁊ oblati non clerici argu. ꝙ ſic. xii. q. i. duo. Contrarium credo per hoc. c. ꝙ ſtricte ſumit uerba priuilegiorum exēptionis uel ſonāt ⁊ quia nō repetit ⁊ de conuerſis ⁊ oblatis: ut. ſ. i. rñſo quod ſi uoluiſſet intelligi expreſſiſſet. ſ. de deci. ad audientiam. ad idē. ſ. de elec. ex eo ꝙ.

Si papa in aliquo. formas priuilegiorum ponit hec decre. quarū quedam exemptionē conferunt quedam nō ⁊ de hꝫ
a no. per Inno. ⁊ hoſti. ſ. eo. recepimus. ⁊ per Hoſti. ſ. e. cū capella.
b ❡ Principaliter. puta impetrat litteras prelatus ſuper reuocatiōe rei eccleſiaſtice male alienate quibus diciꝰ conqueſtus eſt nobis. t. prelatus talis eccleſie nobis immediate ſubiecte ꝙ predeceſſor eꝰ ⁊c. vn de talia uerba ſolemus uocare narratiua non aſſertiua vnde infra ſequitur talia uerba narret: ad hoc bene concor. iii. q. vi. hoc quippe. ⁊ quod ibi no. in prima glo.
c ❡ Probata. contra videtur quod no. her. ſ. de cenſi. cum olim i prima glo. vbi dicit ꝙ ſtatur publice ſcripture in qua continetur de finibus epiſcopatuū: licet illa ſit facta ob aliud ſed illud habeat locuꝫ in ipſa probatione finiuꝫ que fit per argumenta. ſ. de proba. cū cāꝫ ⁊ cui ius cōe non eſt contrarium: ſed hic ius commune eſt contrarium ⁊ ſequerentur hoc caſu plene probationes: ⁊ ideo ſecus.
d ❡ Aſſerat. No. quia ſupra dixit narret: ergo hic ꝺ aſſertiuis ibi ꝺ narratiuis: hodie plene probant narratiue. litterarum papalium: ſi ſunt de ſuo facto ⁊ ſuper his fundetur gratia uel ipſius intentio ꝑ cle. de proba. litteris. ⁊ vide quod ibi no. in glo. antepenul.
e ❡ Eccleſie. ſ. de reſt. i inte. c. ii. de arbi. cū tpe.
f ❡ Sine medio. ſ. e cum olim.
g ❡ Debeant. optime concor. ſ. eo. in his. Et no. arguendum a verbiſ. ſ. de deci. ad audientiā. de quo dic ut no. xvii

.q.v.humane.⁊ ſupra de verbo.ſig.propterea.lex tamen non debꝫ imponi verbis ſed rebus.e.li.de elec.cōmiſſa ad fi.

a ¶ Et eſt idem.ſ.ꝙ eccleſia debet plene iudicari exempta.

b ¶ Libertate.ſ.e.cum.olim.ii..

c ¶ Indefinite.quia ſecus ſi poſt determinationē alicuiꝰ certe libertatis conceſſe.ut.j.§.idem.

d ¶ Collocare.in locis.n.exemptiſ hoc nō poſſūt epi.xviii.q.ii.luminoſo.ſ.e.li.ō offi.or.cū eps.

e ¶ Non exiſtunt.ſꝫ ſunt priuilegiati: ut j.de ver.ſigni.venientes.i.rñſo.recipiēdo ergo illos in filios.videtur illos recipere in amorēꝫ filialem ſicut ſubdiaconus ordinatus a papa nō in exemptionem ſed in honorem intelligitur ordinatus: princeps tamen eos quos in patres eligit ñ vult aliis ſbiici ut i auc.cōſtitu.que de dig.col.vi.⁊ ſi dominuſ apud acta nominat ſeruum ſuum filiūꝫ dicitur ei libertateꝫ conceſſiſſe.C.ō lati.liber.tol.l.vna.§.ſimiliqꝫ modo.ſed ibi ſibi ſoli fit preiudicium: hic autē fieret preiudiciū ordinario cuius iuriſditioni potius eſt fauendum.ſ.e.cuꝫ pſone.xi.q.i.peruēit ubi ergo papa exprimit aliquos ſpeciales ſubiectoſ ſi eſſēt alii ſubiecti nō eſſēt ſpeciales ſubiecti et ideo illa verba exēptionem faciunt ut ſ.,pri.rñſo.ſed licet aliquis ſit filiꝰ: ñ ſequitur quod ſit ſpecialis ſubiectus quia vnius poteſtatis filiꝰ alteri poteſtati poſſet eſſe ſbiectus: ⁊ ideo aliud hic aliud ibi filiario ergo amorem ⁊ priuilegium denotet ſpecialis ſubiectio exēptionē.

f ¶ Cenſum.nō enim omnes eccleſie exempte ſoluunt cenſum nec omnes qui cenſum ſoluunt ſunt exempte.ſ.e.ti.recepimus.vnde nō probat hoc eſſe ⁊c̄.C.de proba.ad probationeꝫ.ſ.de offi.dele.cum contingat.

g ¶ Idem dicimus ſ.ꝙ non propter hoc exempta cenſebitur.

h ¶ Non poſſint de quo dic ut.ſ.eo.ne aliqui.io.an.

i ¶ Subiecti.ergo no.ꝙ vnum ⁊ idem verbum diuerſificatur ſcđm adiuncta.ff.de contrahen emp.l.ꝙ ſepe.§.neminē.⁊.ff.de verbo.ſi.l.qui venenū.vnde ſi indefinite dicatur ꝙ ad iudicium percepte libertatis ſoluat cenſum exempta dicitur ut.ſ.§.⁊ eſt ideꝫ ſi poſt certam libertatem nō propterea vltra id intelligitur exempta ut hic.et eſt ſi.ſ.de dona.paſtoralis.

k ¶ Licet vobis.declarat no.per her.Inno.⁊ Hoſti.ſ.eo.quia nōnullis.

l ¶ Exiſtat.per ſpeciale priuilegiuꝫ: ⁊ ſic facit ad titulum.

m ¶ Excluſis.iſtud erat ꝙ inducebat dubitationem per eius cōtrarium quaſi a contrario non excōicatos nec interdictos: ⁊ aliūde venientes admittere poterant.⁊ ar.a contrario fortiſſimū eſt.ſ.ō his que fi.a prela.cum apoſtolica in fi.ſed hoc nō eſt verū: niſi illi ſuper hoc ſint priuilegiati: ut.j.patet: quia ex quo locus interdictus eſt videtur oībus interdictū ibi audire diuina niſi ſuper hoc ſint priuilegiati nec priuilegiū vnius alteri penitus prodeſt ad hoc.ſ.eo.ſane.⁊ preterea ante hāc decre.in dubio erat tutius hoc tenere propter periculum aīarū ⁊ ideo amplectendo erat de homi.ad audientiā.de ſpon.iuuenis.ſed oppono ꝙ hec decre.eſt ſuperflua cum hodie ſine priuilegio competat tpe interdicti taliter celebrare de iure cōi.ut.j.de ſen.ex.c.vl.pōt dici.qd iuris in conceſſione per priuilegium dictū eſt: idem in conceſſione p ius cōe vt ibi.⁊ ideo forte generaliter dixit.ſ.conceſſū nō dicens qualiter: vel dic ꝙ etiā per priuilegiū poſſet habere locū caſus noſter ⁊ ſbauditus prime gloſelle.pone.n.ꝙ papa interdicendo locum vetuiſſet celebrari etiā ſecundum formā illius decre.(ſepe enim pp rebellionē delinquētium aggrauantur pene ⁊ poſtea conceſſiſſet aliquibus celebrare ibi: ſecundum formā iſtius decre.habemus ergo hūc caſū dubitabilē ad litterā contra iſtā decre.vidi oliꝫ ſeruari in ciuitate bonoñ.tpe generalis interdicti: quia religioſi ſic priuilegiati admittebāt forenſes ad diuina.

emptam aut eam iuris beati petri exiſtere ſiue ad ius ⁊ proprietatem ro.ecc.uel ad ro.eccleſiam ſpecialiter aut ſine medio uel etiaꝫ ſimpliciter pertinere per hoc plene debet exempta huiuſmodi eccleſia iudicari: cum enim iure cōi omnes eccleſie per orbem diffuſe ad ro.ec.pertineant ſi id alicui cōcedatur eccleſie vel de ea per ſententiam iudicetur ex hoc ipſius comprobatur exemptio ut priuilegij nihil alias allatura cōceſſio ei cui conceditur: ⁊ ſententia nulluꝫ aliter datura ſubſidium eccleſie pro qua fertur prerogatiuā cum verba aliquid operari debeant conferat gratie ſpecialis ¶ Et eſt idem[a] ſi priuilegium contineat vel ipſe papa per modum exprimat ſupraſcriptum ꝙ eccleſia ſit libera: ſeu ꝙ pociatur romāe eccleſie libertate[b] uel ꝙ in hoc prerogatiua gaudeat ſpeciali: aut ſi dicit indefinite[c]: eccleſie romāe annuū cēſum ſoluat ad percepte iudiciuꝫ libtatis ſiue ꝙ ipſam eccleſiaꝫ eximit ab ordinarij poteſtate uel ꝙ nō audeat illic epiſcopus cathedram collocare[d] aut impetrādi ſeu ordinationem quāuis leuiſſimā faciēdi exercere aliquam poteſtatē. Similiter ſi aliqui recipiantur in proprios ⁊ ſpeciales ſubiectos cenſentur exempti non ſic ſi in proprios ⁊ ſpeciales filios romane eccleſie ſint ſuſcepti: tales quippe exempti ,ppterea non exiſtunt[e]. Si vero dicatur ſimpliciter ꝙ aliqua eccleſia romane eccleſie annuum cenſum[f] ſoluat: non propter hoc exempta eccleſia dici debet. Idem[g] dicimus ſi circa aliqua per priuilegium concedatur libtas ⁊ clauſula de cenſu annuo perſoluendo ſequatur ut ſi aliquibꝰ ꝙ ab alio quā a papa ſeu eiꝰ legato excōicari ſuſpendi aut interdici non[h] poſſint uel aliquid aliud ſpecialiter a ſede apo.ſit indultum vel etiaꝫ dicatur ꝙ i ſpeciales rōane eccleſie filios ſint aſſūpti ⁊ ſequatur in priuilegio ꝙ eccleſie romane ad iudiciuꝫ libertatis percepte annuū cenſum ſoluant ¶ Hiis eniꝫ ⁊ ꝯſimilibꝰ caſibꝰ ſic i certis priuilegiati articulis ordinariorū iuriſdītōi quantum ad alia ſunt ſubiecti[i]. ¶ Licet autem ſic diuerſos priuilegiorum quibus eccleſie ac monaſteria eximūtur tenores ad litium materiā amputandam duxerimus deſignandos per hoc tamē alijs exēptionū ſi reperiantur ſeu aliarum libtatum modis uel eorum effectibuſ nolumus aliquatenus derogari.

¶ Idem.

Licet vobis[k] conceſſum exiſtat[l] ut interdicti tēpore ianuiſ clauſis excōicatis ⁊ iterdictis excluſiſ[m] voce ſubmiſſa diuina celebrare poſſitis ad ea tñ aliquos ēt ſi aliūde venerint niſi ſuper hoc priuilegiati[n] exiſtant recipere nulla ratione debetis. Cum cōceditur ſingulari pſone[o] ut mō premiſſo[p] tpe iterdicti celebrare valeat uel audire dīna eiꝰ familiares dōeſtici[q] ad audiēdū cū ea ⁊ celebrādū ſibi diuinū officiū licite admittūt[r] (nō ſic aūt i familiaribꝰ alicuiꝰ ꝯuētꝰ ſeu collegij ē cēſendū: illi.n.niſi priuilegiati fuerit admitti nō debēt[s] ¶ Huiuſmōi quoqꝫ ꝯceſſione gaudet nō pōt is cuiꝰ cāſ ſeu culpa dolo uel fraude fuit ſētentia iterdicti prolata ſeu qui ad ppetrādū delictū: cuius occaſiōe lata extitit prebuit ꝯſiliū auxiliū uel fauorem.

¶ Idem.

Quoniā[u] epiſcopi eorunque ſu

n ¶ Priuilegiati.ut ſic accipiētes ſignū crucis pro ſubſidio terre ſancte in hoc eſſēt priuilegiati uel quiuis alii.

o ¶ Perſōe.puta epo regi comiti uel baroni.

p ¶ Premiſſo.ſ.ianuis clauſis ⁊ cetera.

q ¶ Domeſtici.itelligo nō ob hāc cām in fraudē ſūpti ut.j.de ver.ſigni.c.vlt.

r ¶ Admittūtur.ꝯcor.lex.ff.de preca.l.cum pcariū.ii.ubi ſi quis precario rogauit ut i fundo morari liceat ⁊ de ſuiſ quoqꝫ conceſſum videtur ad idem.ff.de vſu.⁊ ha.l.ii.§.i.⁊.l.ſe.⁊.ff.de ver.ob.l.ſi ſtipulatus fuero.illud aut illud ad idē.C.de aduo.diuer.in l.reſtituēde.vbi dicit cōceſſū priuatibus intelligi cōceſſū ⁊ his qui ſub eis ſunt ad ideꝫ.ff.de condi.⁊ demō.l.municipibus.

s ¶ Nō debēt.⁊ ē ratio diuerſitatis: qꝛ in primo caſu aliaſ priuilegium eſſe poſſꝫ inutile ꝙ eē nō debet.ſ.e.in his.ſed in hoc ſo caſu cōuentuſ pōt ſine familiaribus per ſe celebrare diuina: ⁊ ideo priuilegium ē reſtringendū.ſ.e.ut priuilegia verſus fi.quid dices ſi in cōuentu nō ſint niſi tres.⁊ duo ſunt infirmi: nūquid tertius poſſet celebrare cū familiari no.Hoſti.in predic.decre.ꝙ nōnullis ꝙ ſic ne inutile ſit priuilegium ad inſtar eius quod dicitur de ſingulari perſona.ſ.§.,pri.

t ¶ Cā.ad idē.ſ.e.ꝙ nōnulli in fi.interdum licet tales admittant ad auditionem diuinorū tñ ,phibent appropinquare altari.j.de ſēten.ex.c.vl:§.penul.

u ¶ Quoniā.epi cū altari viatico celebrare pñt ⁊ ſibi facere celebrari ita tñ ꝙ nō violent interdictū.h dicit.

x ¶ Abſentare.⁊ ſi hoc faciunt propter vtilitatem eccleſie cenſentur eſſe preſētes.ſ.de cle.non reſi.ex parte peregrinari tñ ad loca remota non debet epiſcopus ſine licētia pape.de conſe.di.v.non oportet.ii.ſ de vo.⁊ vo.redem.magne.

y ¶ Cōmode.⁊ ſic dicunt tunc nō poſſe.xxii.q.ii.faciat.ff.de ver.ſig.l.nepos proculo.

z ¶ Nō decet.inſpiciendū ego ē in conceſſione priuilegii qd deceat.ad idem.ſ.e.li.de elec.cum nō deceat cū ſuis ꝯcor.

⁊ ¶ Indulgemus.iſta eſt igitur iuris indulgentia quā hñt epiſcopi.aliam habes.ſ.e.ꝙ nōnullis.aliā.ſ.de pe.⁊ re.c.vl.aliam.ſ.eo.li.de of.dele.c.ii.aliā de ſen.excōm.quia periculoſum aliam.ſ.de iura.calū.c.ſi.adde aliam p cle.de cele.miſ.dignū.eandē indulgentiā hñt predicatores minores.utſ.c.i his ⁊ iſta indulgentia poſſunt uti epiſcopi abſque dioceſanorum uel parrochialium preſbyterorū licentia abſque tamen parrochialis preiudicio ut ibi dicitur cum iſto autem altari viatico poterit epiſcopus.pone vadens ad curiam de mane ante campanam diei dicere vel facere dici miſſā ⁊ pergere uias ſuas: ⁊ ſic non impedietur in dieta: quod fieret ſi haberet neceſſe expectare diem ⁊ horam ſolitam ⁊ oportunitatem eccleſie.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

o Tranſgreſſione. licet enim poſſint celebrare in loco interdicto: non tamẽ alta voce ⁊ admiſſis interdictis ⁊ interdictum violando. s̃. e. ꝙ nõnullis.

a Et ſi pignorationes. Repreſalie contra perſonas eccleſiaſticas concedi vel conceſſe nõ debent extendi: contrafacientes niſi reuocent infra mẽſem ſingulares ſũt excõicati vniuerſitates interdicte. hoc dicit: ⁊ ſic cõſtrue ⁊ ſi. i. quãuis pignorationes ſint iure ciuili prohibite tanquã graues legibus. et contrarie naturali equitati: quas vulgaris elocutio nominat repreſalias in quibuſ ali⁹ pro alio pregrauatur ut ĩ ⁊c̃.

b Elocutio. intelligas quorundam locorum: ⁊ nota conſiderandum qualiter vulgus loquatur. ff. ð fun. in. ⁊ iſtru. le. l. cum delanionis. §. aſinã. ſupra eo. li. de re. eccle. non alie. hoc conſultiſſimo. ⁊. s̃. ð ſpon. ex litteris. i.

c Pregrauatur. quod eſſe ñ debet. s̃. de his que fi. a ma. par. ca. queſiuit. C. de inof. teſta. ſi quis ſuo. j. de re. iur. nõ debet cum ſuis cõco. non ob. ꝙ heres bonoꝝ poſſeſſõ conuenitur pro defuncto qa eadem perſona cenſetur idez in ſucceſſore ad predeceſſorẽ s̃. de ſol. c. i. C. ſi cer. pe. l. i. nec ob. de fideiuſſore qui rõe ſue obligationis conuenitur tñ conuenietur ſeruato tenorẽ illius auc̃. C. de fideiuſ. auc̃. preſente. ⁊ quod no. s̃. de fideiuſſo. c. ii. i. i. glo. Sed querebat hic gar. an cõdẽnato debitore intelligatur cõdẽnatus fideiuſſor. So. aut eſt fideiuſſor contractus aut iudicii. In contractu cõdẽnato debitore non intelligitur cõdẽnatus fideiuſſor contractus ſed agendum erit cum eo actiõe ex ſtipulatu. ff. de fideiuſſo. grece. §. ſi cum fideiuſſore. ibi enim dicitur ꝙ agitur cuz vtriſq;. ſi. n. cõdemnato debitore cõdemnaretur. ⁊ fideiuſſor. ad quid ageretur cum fideiuſſore ſi vero fideiuſſor qui interuenit in iudicio ſi tantum promiſit reũ in iudicio ſiſti cõdẽnato reo abſoluitur fideiuſſor: quia iam adimpleuit quod ꝓmiſit: videlicet quia fecit reum iudicio ſtare. ff. de fideiuſ. grece. §. i. ſi autez iudicatum ſolui promiſit cõdemnato reo ꝯdemnatur ⁊ fideiuſſor per conſequens. ff. iudica. ſol. l. i. ⁊ eſt idem dicendum ſi toti⁹ cauſe fideiuſſor eſt acceptus. ut in predicto. §. ff. de fideiuſ. grece. §. finem. §. item querebat ipſe guil. quid ſi clericus principalis debitor cuius occaſione repreſalie ſunt conceſſe captus eſt: an habeat hec decre. locum. dicunt quidam penam iſtius decre. locum non habere: tum quia hic idem grauatur pro ſe ipſo: tũ quia conſtitutio penalis eſt reſtringenda. ad hoc. s̃. eo. li. de elec. ſtatutum.

periores ſe hñt diuerſis ex cauſis a ſuis eccleſijs ⁊ dioceſibus abſentare frequenter nec ſemper poſſũt ꝯmode ad eccleſias accedere pro miſſa celebranda uel audienda in ipſis ſine qua eos tranſire nõ decz abſq; cã rõnabili vllã diem pñti cõſtitutione indulgem⁹ eiſdẽ: ut altare poſſint hẽre uiaticũ ⁊ in eo celebrare ac facerẽ celebrari: ubicunq; abſq; iterdicti trãſgreſſiõe illis ꝑmittitur celebrare uel audire diuina.

Grego. decim⁹ i gene. ꝯc. lugduñ.

De iniurijs ⁊ damno dato.

Et ſi pignoratiões quas uulgariſ elocutio rpreſalias noiat i quibus aliuſ ꝓ alio pregrauatur tanquã graues legib⁹ ⁊ equitati naturali contrarie ciuili ſint ꝯſtitutiõe ꝓhibite. ut tñ eaꝝ ꝓhibitio i pſonis eccleſiaſticis tãto ampli⁹ timeat quãto in illis ſpãlius inhibenẽ: eaſ cõcedi contra pſonas predictas ſeu bõa ipſoꝝ aut quãtũcũq; generalit̃ pretextu cuiuſuis ꝯſuetudinis quã poti⁹ reputam⁹ abuſũ forte ꝯceſſaſ ad illas extẽdi pñti decreto diſtrict⁹ inhibem⁹. Illi aũt qui ꝯfecerit aduerſus pſonas eaſdẽ pignorationes ſeu repreſalias ꝯcedẽdo uel extẽdẽdo ad eas niſi preſumptionẽ

d Legibus. C. ne vx. pro ma. per to. ne fil. pro pa. per totum. ⁊. C. vt null⁹ ex vica. pro alie. vica. demo. l. i. eſt enim ſanctius nocentem impunitum relinquere quam innocentem cõdemnare. ff. de pen. abſentem. bene eſt tamen interdum reperire: ꝙ lege permittente punitur aliquis ſine culpa ſed non ſine cauſa: quod dic ut. j. de regu. iur. ſine culpa.

e Naturali. concor. igitur hec equitas naturalis rigori que eſt ꝙ alter alterius odio non grauetur: ⁊ ꝙ quis nõ locupletetur cum alterius iactura. j. de re. iur. non debet: ⁊. c. locupletari ⁊ quod quis nõ faciat ⁊c̃. i. di. in prin. s̃. de ma. ⁊ obe. dilecti interdum tamen diſcrepare. s̃. eo. li. de re. permu. c. vno. cũ ſuis concor.

f Eccleſiaſticis. clericis templariis hoſpitalariis conuerſis ⁊ deo deuotis xii. q. i. duo. s̃. de ſen. excõ. parrochianos. s̃. eo. li. de elec. ſciant.

g Specialius inhibentur. tolle quod eſt. j. preſenti decre. diſtinctius inhibemus. ⁊ redeas. s̃. eas. concedi ⁊c̃. ſolet enim plus timeri quod ſpecialiter ⁊c̃ xxiii. di. quãq̃. ⁊ s̃. de here. ſi aduerſus.

h Concedi. pro credito clerici vnius dioc. contra clericos alterius dio. in q̃ ſit debitor conſtitutus ſeu pro credito alicuius laici vnius dioc. cõtra laicos ⁊ clericos alterius dioc. ꝙ grauiuſ eſſet dicunt tamen doc. ꝙ. c. illud. xxiii. q. ii. dominus. non eẽ correctum: tunc. ſ. quando dominus uel ciuitas requiſita non vult iuſticiam facere ita tamen ꝙ ⁊ tunc ad clericos non extendantur.

i Abuſum. quia contra libertatem eccleſiaſticam. s̃. de iureiur. c. i.

k Extendi. facit differentiam inter concedi ⁊ extendi: quia ciuitas uel ſuperior dicitur concedere ille cui ꝯcedũẽ dr̃ extẽdẽ. puta q: ciuitas bonoñ. dedit repreſalias ciui ſuo contra florentinos quas ille extendit contra clericos.

l Diſtrictius. i. ſtricte uel proprie. ſ. ꝙ. per ciuilẽ conſtitutionez ibibitũ eẽt.

m Preſũptionẽ. i. conceſſionem uel extenſionem repreſaliarum.

n Menſem. quot dies habere debeat menſis dixi. s̃. e. li. ð elec. ꝙ ſit. quid ſi infra menſem iſtum proceſſum fuit ad actum: quia fuit ꝑſona eccleſiaſtica pro alio pignorata: nunquid habebit locum hec pena infra menſem. dic ſm gar. ꝙ in ſtatum priſtinum reuocandũ erit infra menſem. j. de ſen. ex. quicunque uel ſecundum guil. reuocatio re integra fieri debet antequam procedatur ad actũ alias locuz habz pena: ar. ff. mã. ſi. mãdaſſet. ff. ad mace. ſi tamen. ⁊. l. ſi fili⁹. s̃. ð reſcrip. ex parte decani. ſed ſi añ iſtam conſtitutionẽ conceſſe erãt uel extenſe repreſalie contra clericos non hz locum pena quia cõſtitutio futura reſpicit. s̃. de cõſti. c. vlt. nõ tamen amplius vtetur illis nec eas extendet. alias huius conſtitutionis pena locuz habebit que eſt late ſentẽtie ut patz ex verbo ſubiaceat.

huiuſmõi reuocauerit a ꝯceſſiõis uel extenſionis tpe infra mẽſẽ ſi pſone ſingulares fuerint ſentẽtiã excõicatiõis icurrãt. ſi vo vniuerſitaſ eccleſiaſtico ſubiaceat intdicto.

Anno. iiii. De penis.

Romana eccleſia: ⁊ ĩfra. Licet aũt remeñ. archiepiſcopo ſuã prouinciam uiſitãti eos qui tunc ſibi uel ſue familie aut alijs quos ꝓpt hoc per eandẽ ꝓuinciã dirigit ⁊ etiã qñ ꝯciliũ cõuocaẽ eos qui nuncijs ſuis: quos ꝓ illo uel alias ꝑ ꝓuinciã ipſã ſua debita iuriſditiõe vtendo trãſmittit iniuriari preſumunt ſi hac occaſiõe ſua in his ipediaẽ iuriſditio ꝓ iniuria huiuſmõi dũmõ exiſtat notoria propria auctoritate punire niſi amplius ei de remenſis eccleſie cõſuetudine ꝯpetere dinoſcaẽ. Sibi ẽt ⁊ metropolitãis alijs in ſuis prouincijs dum ſic i illis iuriſditionem exercent puniendi manifeſtas et notorias offenſas tunc eiſdem illatas uel ſuis: etiaz ſi exinde impediri iuriſditionẽ huiuſmodi nõ ꝯtigat: libera ſit de noſtra ſpeciali conceſſione facultas. Bonifacius octau⁹ bittereñ. epiſcopo.

Degradatio qualiter fieri debeat a nobis tua fraternitas

o Romana. de veteri iure poterit archieps cum in prouincia ſua iuriſditionem ſuam exequitur punire notorioſ iniuriantes ſibi nũciis ⁊ familie ſue ſi per id ſua iuriſditio impediẽ: alias non niſi conſuetudo amplius tribuat: ſed h̃ die tales iniurias tunc punit etiã ſi iuriſditionem nõ impediant. h. d.

p Licet. i. licitum eſt.

q Viſitanti. quod ſingulis annis facere põt ſeruata forma decre. s̃. e. li de cenſi. romana. etiam ſi epiſcopi non ſint negligentes. e. ti. c. vlt. ⁊ tolle. hic quod eſt infra ꝓpã auctoritate puniẽ eos q tũc ⁊c̃.

r Aliis. quibuſcunq; etiam ſi de familia ſua non ſint.

ſ Illo. tranſmittit quod eſt infra.

t Debita. quod dic ut no. ix. q. iii. c. ii. s̃. de of. or. paſtoralis.

u Punire. ⁊ ſic eſt iudex in cauſa ſua ad idem. xxiii. q. iiii. guiliſarius. ſed contra quia nemo ſibi uel ſuis ius dicere debet. C. ne quis in ſua cauſa. l. vna xxiii. q. iiii. inter querelas. ⁊. q. v. de occidendis ⁊. iiii. q. iiii. c. i. de hoc. vide. ii. q. vii. ſi quis erga ⁊. s̃. de cleri. maledic. c. i. Dixit hic her. ꝙ ſi iniuria illata prelato ipſum tantuz contigit non poteſt aliquem pro iniuria illa punire. ſi vero tãgit eccleſiaz uel publicam utilitatem põt iniuriantes punire imo nec talem iniuriam remittere poſſet. lxiii. di. ſalonitate. ad inſtar filii familias qui poteſt remittere iniuriam ſibi factam inquantum ipſum tangit ſed non inquantum patrem. ff. ð iniur. l. i. §. vſque adeo. iniuriã igitur ſibi uel ſuis illatã per quam eius iuriſditio impeditur poterit punire archiepiſcopus ſi notoria fuerit alias non de veteri iure niſi cõſuetudo amplius tribueret: puta ꝙ etiam nõ notorias ⁊ eas que iuriſditionem non impedirent punire poſſent conſuetudo enim iuriſditionem tribuit. s̃. de fo. compe. cum ꝯtingat ſed modo inno. iuriſditionem ipſoꝝ prorogando huius decre. beneficio concedit ꝙ tales iniurias etiam ſi iuriſditionem non impediant punire poſſint.

x Aliis. ad idem. s̃. eo. li. de of. or. c. i. in fi.

y Et pro ideſt. uel ſecundum alios proprie ut. ſ. etiam manifeſtos per publicam famã extra de accuſa. qualiter. ii. punire poſſint.

z Exinde. i. ex iniuriis ſupradictis.

⁊ Degradatio. bene ſciebamus qualiter clericus degradatuſ tradendus erat curie ſeculari. s̃. de ver. ſigni. nouimus. ſ; prius erat ſciendum qualiter deberet degradari ⁊ hoc docet hec decre. dicẽs in ſumma quibus aſſiſtentibus fieri debeat degradatio quibus veſtibus ornamentis libris ⁊ inſtrumentis in degradatione fiat hec expoliatio et quibus uerbis utatur ipſe degradans.

ꝯ Canonibus x. q. vii. felix. ⁊ §. ſi autem. ⁊. c. ſe. adiunget eni ſibi epiſcop⁹ in cauſa preſbyteri ſex epiſcopos in cã diaconi tres vt ibi ⁊ dicamus ꝙ eodem iure cenſebitur ſubdiaconus. s̃. de ſer. nõ or.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

miramur.ꝛ hec ṽba ꝓterq̄ in casu.s.e.li.ḋ her.c.i.ꝛ sic ṽm ē dicē ꝙ spūalia facili⁹ ꝯstruāt̃ ꝙ dstruāt̃:q: sol⁹ eps dat ordinē quē sol⁹ tol ler̃ n̄ pōt.xv.q.vii.eps sol⁹.s.ḋ trāsla.int̃ corplia. a ¶ Pn̄tia.re grit̃ tn̄ pn̄tia capituli sui.s.ḋ accu. q̄lit̃.ii.ḋ excess.ꝓla.c.i.xv.q.vii. eps nulli⁹ nisi ḋ ꝯsuetudie sine ipis h̃ facē possꝫ.s.e.li.ḋ ꝯsue.c.iii.

li.x.ꝛ.C.de pē.l.decurionū filii.ꝛ.ff.ḋ pn̄is.l.moris.§.fi.ꝛ.ff.ḋ decur.l.ii.§. i filiis.ꝛ ē rō q: filii sequūt̃ agnationē pr̄is ꝛ n̄ mr̄is ꝛ nobilitāt̃ radiis patruꝫ sic̃ ꝛ vxores radiis maritoꝝ i auc̃.ḋ ꝯsul.circa mediū colla.iiii.ff.ḋ se.l.i.ꝛ. l.feīe.ꝛ.l.libos.ꝛ adde ꝙ dixi.s.e.li.ḋ her.statutū.ii.ꝛ bn̄fac̃.ff.ḋ vē.i pos. mit.l.i.§.i. p ¶ Iure.s.e.li.ḋ her.c.ii.ꝛ.c.statutū.ii.

b ¶ Et clerici.s.ḋ cle rico egro.c.i.io.an. c ¶ Insignia.ff.ḋ his q̄ no. infa.l.ii.§. ig minie cā ꝛ talis ē in famis ut ibi ad ideꝫ ff.de re.mili.l.iii.§. pena.ꝛ i auc̃.ut cle rici apḋ ꝓꝑi. epos .§.vlti.colla.ix. d ¶ Spectās.sup quo vid.xxiii.di.eps cū c.se. e ¶ In codeꝫ. ita faciūt mōachi a postate faciūt.n.se i totū tōdē ne appeāt vestigia mōacatus. f ¶ Priuilegio.clerica li.approbata est igit̃ opi.alani.ꝛ bar.bri. ꝛ r̃probata opi. hu. io.ꝛ h.q dixerūt ꝙ ꝑ cutiēs degradatū i cidit i canonē ꝑꝑ ca racterē quē ille reti net ꝛ i mēoriaꝫ ēt ꝓ stine dignitatis.ff. ḋ decur.l.vlt.ḋ ꝯse. di.iiii. ōndit̃.no.āt h.l.di.accedēs.liiii. di.c.ii.lxxxi.di.dēm s.ḋ her. ad abolen dā.§.i.s.ḋ se.ex.cō tigit.q opio adhuc forte ē ṽa i ṽbalit̃ ḋ posito ḋ q° loqt̃ ꝓn cipiū:ꝛ i actualit̃ ḋ gradatio hēat locuꝫ iste finis sic̃ ꝛ i ipso rū restitutiōe ē disti ctio int̃ eos ut no:ii. q.vi.ideo ho fac̃ ēt h lra ꝓ opi.bar.brix. no.ix.q.i.i sūma.et ꝯ opio io.ibi positā ꝯ opio lau.ala.tā.et her.no.s.ḋ cle.excō. mi.c.ii.q dixerūt ḋ gradatū ꝯficer̃ ṽm sacm̄etū eucaristie. g ¶ Quānis.q̄uis i ꝗstio carceris h ¶ fuit ad custodiā tn̄ pōt qs pūiri pēa carceris ꝑpetuo et ad tēpus.h.ḋ. b ¶ Noscat̃.C.de cu sto.reoꝝ.l.i.ꝛ vlti. vbi dicitur de his. quos carcer tenet i clusos apta diffinitiōe sācim⁹ ut aut ꝯuictos velox pēa subducat aut liberādos custodia diuturna n̄ ꝯmaceret:ad idē.ff.ḋ pen.l.aut dāna. §.solēt. i ¶ Tibi.cui loq̄t̃ n̄ apparet.vn̄ itelligat̃ n̄ solū i epo sꝫ ēt i quocūqꝫ q iurisditōi p̄est:ꝛ delicta punir̃ pōt.ad idē.j.ḋ se.ex.cō.si clericos.ꝛ ꝙ ibi dixi. k ¶ In ꝑpetuū.si h̃ exꝓmat̃ an i ꝑpetuū an ad t̄ps stabit̃ exꝓsso.si simplicit̃ dāner̃ ꝑpetuo intelligit̃ n̄ tpalit̃ dā nat⁹.C.ḋ pēis.l.hu⁹.ḋ q° dic ut.l.di.c.i.s.ḋ ꝯsti.ex lr̄is.ff.ḋ postu.l. puto.§.i. l ¶ Expedir̃.sic̃ i carcer̃ q° ad custodiā n̄ debꝫ fieri mixtio sexuū ut.C.ḋ custo.re.l.iii.sic dico ꝙ i carcē q° ad penā n̄ fiet mix tio:ꝛ ē simile ꝙ dicim⁹ ḋ mōasteriis ꝙ n̄ debēt eē duplicia.xviii.q. .ii.diffinim⁹ ꝑiculosa ē.n.talis ꝯmixtio.s.e.li.ḋ sta.regula.c.vno. m ¶ Peragēdā.h̃ idē ꝓbat̃.s.de her.c.pe.i fi.s.ḋ ver.sig.nouim⁹ i fi. n ¶ Vbicūqꝫ.posteris.pōe exēplū.s.e.ti.i q̄busdā. o ¶ Masculi nā.ꝛ merito q: imūitas alicui ꝛ ei⁹ posteris ꝯcessa n̄ ꝯphēdit feīas.ff.ḋ mu.ꝛ ho.l.vacatio.ff.ḋ iur̃ immu.l.i.§.i.ꝓterea ex quo qs ḋ nuptiis nat⁹ ē p̄reꝫ seq dꝫ ꝛ n̄ mr̄eꝫ.ff.ḋ sta.ho.l.cū legitiīe qḋ oino ṽm ē ꝛ qn̄ agit̃ ḋ dignitatib⁹ ꝛ ḋ honorib⁹ ꝛ ḋ pēaꝝ imunitati bus ut.C.ḋ decur.l.eos idulserūt ꝛ.l.exēplo.ꝛ.l.nullus.ꝛ.l.si ille.

reqsiuit:sup q° tibi talit̃ r̄ndem⁹ ꝙ ṽ balis degradatio seu depositio ab or dinib⁹ uel gradib⁹ ecclesiasticis ē a ꝓ ꝓprio epo sibi assistēte i degradatōe cle ricoꝝ i sacris ꝯstitutoꝝ ordib⁹ certo epoꝝ nūero diffinito cāonibus facie da q̄q̄ ꝓꝓrij epi sn̄ia sine alioꝝ epo rū pn̄tia sufficiat i degradatiōe eoꝝ q dūtaxat miores ordies receperūt Actualis ṽo siue solēnis celestis mi litie militis.i.clerici degradatio:cū ad eā fuerit ꝓcedēdū:fiet ut exaucto rizatio eius:q militie defūit armate cui militaria detrahūt̃ isignia sicqꝫ a militia remot⁹ castris reijcit̃ priuat⁹ ꝯsortio ꝛ ꝓuilegio militari. Cleric⁹ igit̃ degradād⁹ vestib⁹ sacris idut⁹ i māib⁹ hn̄s libꝝ vas vel aliud instr̄m seu ornamētū ad ordinē suū spectās ac si dēret i officio suo solēnit̃ mistrat̃ ad epi pn̄tiā adducat̃ cui eps publi ce singula siue sint vestes calix lib seu quis alia q illi iuxta morē ordinādo rū clericoꝝ i sua ordiatiōe ab epo fu erit tradita seu collata singularit̃ aufe rat ab illo uestimēto seu ornamēto ꝙ datū uel traditū fuerat vltio icboādo ꝛ descēdēdo gradati degradationē ꝯ tinuet vsqꝫ ad ꝓmā vestē q dat̃ i col latiōe tōsur̃:tūcqꝫ radat̃ caput illius seu tōdeat̃ ne tōsur̃ seu clericat⁹ vesti giū r̄aneat i codē.potit aūt eps i de gradatiōe huiusmōi vti ṽbis aliqb⁹ ad trorē illis oppositis q in collatōe ordinū st̃ ꝓlata dicēdo presbyt̃o hec uel similia ṽba i remotōe planete au ferim⁹ tibi uestē sacerdotalē ꝛ te honor̃ sacerdotali ꝓuam⁹:sicqꝫ i remotiōe reliquoꝝ isigniū similib⁹ ṽbis vtēs i ablatiōe vltimi ꝙ i collatiōe ordinū fuit ꝓmū ifrascripto uel alio similimō ꝓnūciet siue dicat auc̃te dei oipotētis pr̄is ꝛ filij ꝛ spūs sci ac nr̄a tibi auferi m⁹ hitū clericalē ꝛ deponim⁹ degra dam⁹ spoliam⁹ ꝛ exuim⁹ te oī ordie bn̄ficio ꝛ ꝓuilegio clericali. Idem. Quāuis ad reoꝝ custodiā n̄ ad penā carcer spālit̃ deputat⁹ eē noscat̃ nos tn̄ n̄ iprobam⁹ si subiectos

tibi clericos ꝯfessos de crimib⁹ seu cō uictos eoꝝ excessib⁹ ꝛ ꝑsōis ceterisqꝫ circūstātijs ꝓuida delibatiōe pēsatis i ꝑpetuū uel ad tēp⁹ ꝓut uideris ex pedir̃ carceri mācipes ad penitētiā peragendam. Idem.

Vbicūqꝫ alicui ꝛ ei⁹ filijs seu posteris usqꝫ in certā ḡnationē pena ipōit̃ ab hoie uel a iur̃ pēa ipsa eos tātū affic̃ q ꝑ masculinā nō femi ninā lineā descēder̃ dinoscūt̃:nisi ali ud i iur̃ uel sn̄ia sit expressū. Idem.

Felicis recordationis bonorij pape tīij predecessoris nr̄i ue stigijs iherētes q̄busdā additis ꝛ de tractis de cōi fratꝝ nr̄oꝝ ꝯsilio ac i ꝑ petuū ualitura ꝯstitutiōe sācim⁹ ut si qs deiceps in h̃ sacrilegij gen⁹ irrep serit ꝙ sc̄e rōane eccle.cardinalē ho stilit̃ fuerit isecut⁹ uel ꝑcussit aut ce perit uel soti⁹ fuerit faciētis aut fieri mādauerit uel fc̄m ratū habuerit aut ꝯsiliū dederit uel fauorē:aut postea receptauerit vel defēsauēit scient̃ cū dē sic re⁹ crimis lese maiestatis ꝑpe tuo sit ifamis diffidat⁹ nihilomin⁹ ꝛ bānit⁹ sit itestabilis ut nec testamēti libaꝫ hēat factionē nec ad alicui⁹ hōa ex testō uel ab itestato uocet̃ q̄tenus ab oī successiōe repuls⁹ publicaqꝫ re pulsa ꝯfus⁹ min⁹ inuēiat sue malicie successorē:fiāt hitatōes ei⁹ deserte ꝛ ut n̄ sit q eas inhitet dent̃ ꝯcta ipsius edi ficia i ruinā ꝛ ut ꝑpetue notā ifamie ꝑ petua ruina testet̃ nullo tpe reparent̃ nullis ei debita redder̃ null⁹ r̄nder̃ i iudicio teneat̃:qcq̄d ēt in bōis inue nit̃ ipsi⁹:fisci uel rei publice dn̄io ap plicet̃ ut ex illis nil trāsmittat ad po steros sꝫ poti⁹ cū ipso quodāmō dā net̃ ꝛ sua. Si q ṽo feuda locatiōes of ficiū uel bn̄ficiuꝫ spūale uel tpale ab aliquib⁹ ecclesijs obtinet sit eis ipso iure priuat⁹ q sic libe ad ecclesias re uertāt̃ ꝙ ecclesiaꝝ rectores de ipsis ꝓ sua volūtate disponāt.ꝙ si qs ꝓdi ctoꝝ filiū uel filios hēat nepotē uel nepotes ꝑ rectā lineā descēdētes bn̄fi ciatū seu bn̄ficiatos quouis bn̄ficio:

q ¶ Sn̄ia.s.e.li.ḋ scismaticis.c. vno. Sꝫ pōe usqꝫ ad tiū uel aliū c̄tū gradū iur̃ uel sn̄ia dā nata ē vtraqꝫ linea masculia ꝛ feīa.ego n̄ dānat⁹ cū filia sic dānati ꝯho mr̄imoniū.q̄ri tur ā filii sic suscepti ḋ tali ma trimoio sint dānati.hāc q̄nē formauit host.s.e.ti.i q̄busdā ꝛ dixit distiguēduꝫ:an talis mulier sciēt̃ ducta fuēit.ꝛ tūc dānati sūt filii usqꝫ ad exꝓssā lineā an igrant̃:ꝛ tūc filii nō sūt dānati ꝑꝑ pr̄is igrātiā sic ꝛ igrātia alt̃i⁹ parētū fac̃ ꝓlē legittimā al's ḋ illegittio ꝯple xu genitā si bāna ꝓcesserūt. s.ḋ clādes.ḋspōsa.cū ihibitō s.q fi.sint.l.ex tenor̃.ff.ḋ ritu nup.l.iulia.ꝛ sic ēt possꝫ itelli gi hꝫ eū.c.xxxiii.q.iii.libi.uel loq̄t̃ aliud ṽm legē lōbardoꝝ ꝙ dic vt no.s.ḋ h.n̄ or.c.vl.ꝙ dic̃ ḋ sciēte ꝓcise sit ṽm:sꝫ qḋ dic̃ ḋ igrāte possꝫ eē ṽm in ig rātia fci.s.q: nesciebā illā talē eē:sꝫ igrātia iurisq: sciebā illū talē eē sꝫ igrabā ꝙ i⁹ posteros ei⁹ dānaret:sec⁹ ad h.j.de re. iur.iuris igrātia.sed i igrātia fci videt̃ ꝯ sic̃ si qs credēs ꝯ her̃ cū liba ꝯhat cū hua tn̄ fi lij sūt hui dn̄i ancille sꝫ ibi n̄ ē mixꝫ si igrātia n̄ excusat:ꝑ ꝙ ipsi dn̄o fieret ꝓiudiciū si excu saret:sꝫ hic nulli ifert̃ ꝓiudici uꝫ ꝛ io sustinēri pōt illa solutō. r ¶ Felicis.i ꝓma ꝑte pūit bo nifac.i seq̄ntes ꝑcutiētes aut capiētes cardinales ꝛ ei⁹ crimis socios vsqꝫ ad.§.ꝙ si qs.vbi punit eoꝝ filios ꝛ ne potes:ꝛ h vsqꝫ ad.§.pn̄ti.ibi ipsis isecutorib⁹ penā addit vsqꝫ ad.§.cū aūt.ibi pōit quā satisfactionē cū absoluer̃ facē debeāt:ꝛ q̄d ꝑ absolutionē cō sequātur usqꝫ ad.§.illud.vbi tractat ḋ nudis ꝯsiliariis uel simplicit̃ fauētib⁹ huic crimi vsqꝫ ad.§.ceteꝝ.vbi ad colla terales ꝑmittit has pēas extē di usque ad.§.ꝑmissis ibi po uit de insequētib⁹ clericos uel religiosos fāiliares pape vel cardialiū usqꝫ ad.§.si qs.ibi pōit de occidētib⁹ cardiales usqꝫ ad.§.ꝑ h.vbi dicit nihil omin⁹ ꝑtātes seculares pēis legalib⁹ ꝯ tales vti debere.ꝛ hāc ꝯstitutionē ēt facē obſuari ꝛ ꝯfaciētibus penā impōit. s ¶ Inherētes .ad idē ḋ iura calū.c.i.cū si. t ¶ Detractis.ad idē.s.i ꝓhemio huius libri. u ¶ Sacrilegii.quod tanto maius esse censetur quanto ꝑsōa q patitur maior ē de pe.di.i.aut facta.C.ḋ epi.ꝛ cle.l.si qs i h.ꝛ.j.e.§.ꝑmissis.ḋ multiplici sa crilegio tractat̃.xvii.q.iiii.§.sacrilegiū.ꝛ.c.sequētib⁹. x ¶ Cardinalē.ꝯ ꝑcu tiētes capiētes uel bāniētes epos ꝓuisū ē hodie ꝑ cle.de pē.si qs suadēte. y ¶ Percusserit.h itelligo i illo q n̄ iure h fac̃ q: n̄ se defēdēdo tūc.n.cessaret pe na ḋ homic.significasti.ii.de se.ex.si ṽo.nō.n.tūc peccat cū auc̃te.legis id faci at.xxiii.q.iiii.q peccat. z ¶ Socius.cū.n.eū ꝯmitter̃ par facin⁹:pari pēa puni et̃.C.de epi.ꝛ cle.l.sꝫ quēq̄ i fi.ꝛ de h.ii.q.i.notū.ꝛ.s.ḋ offi.dele.c.i.s.ḋ se. ex.ꝯte.xxiii.q.vlt.c.vlt. ꝛ ¶ Ratū hūit.itellige h si ei⁹ ꝯtēplatiōe vel noie sit fc̄m:vt.j.ḋ reg.iu.ratī qs.ꝛ.j.ḋ sen.ex.cū qs.ii.r̄nso.Alii ꝯdicētes h spā le ꝙ pēa locū hēat i ratificāte lꝫ n̄ fuerit suo noie gestū:sꝫ credo stādū regule. ꝯ ¶ Fauorē.n̄ nudū nec simplicē:q: ḋ illis ōndet.j.§.illud. ꝝ ¶ Receptaue rit.pari.n.pena sūt puniēdi pessimi receptatores sine quib⁹ delinquētes diu latere n̄ pn̄t.ff.de recep.l.i.C.de his qui la.occul.l.i.ꝛ.ii.nisi eēnt ꝯsāguinei. vel affines.ff.e.ti.l.ii. a ¶ Bānit̃ ꝛ sua.regularit̃ ꝯ.q: bona dānatoꝝ trāseūt i heredes ꝛ n̄ in fiscū.C.de bo.dāna.auc̃te.hōa.sꝫ hic fallit i h crime

leſe maieſtatis. C. ad. l. iuliā ma. l. quiſqs. ⁊ ē canonizata. vi. q. i. §. ū̄m. ⁊ i cri mine hereſis. ē. eo. li. de here. cū ſecūdū. ⁊ in caſibus ibi poſitis. b ¶ Diſpo nant. illis nō uacatis: etiam ſi de facto poſſiderent. ē. e. li. de preben. licet. ii. ⁊ hoc ſonat ver. libere. ē. poſituꝫ. c ¶ Rectā. ꝺ collataꝫ alib⁹. n. tractat. j. §. certū.

a ¶ Pontificalē. alias enim tales nō includebantur niſi fuiſſet de ipſis expſ ſum. ē. de conceſ. preben. dilectus. ad idem. ē. eo. li. de here. inquiſitores. ⁊. j. ꝺ ſen. ex. q2 piculoſum. Jo. an.

b ¶ Uirili. intelligebaꝛ niſi aliud fuiſſet expreſſuꝫ. ē. c. ꝑr.

c ¶ Beneficium. de dignitate. ē. dixerat hic ꝺ beneficio dicit idem.

d ¶ Inſecutione: de ꝑcuſſiōe ⁊ captione non erat dubium ſed de inſecutione hic ſpāliꝛ ſtatuitur hec pena.

e ¶ Uicinarum. que ſint loca vicina: dico iudicis arbitrio quo ad hoc relinquendum. ⁊ poſſent dici vicina nō diſtantia vltra duas dietas vulgares. ē. de reſcrip. nōnulli. uel legales. ē. eo. li. ꝺ preben. preſenti. §. loca uel nō diſtātia vltra vnam dietam. ē. e. li. ꝺ reſcrip. ſtatutū. uel infra prouinciam. ē. de elec. coraꝫ. arbitretur ꝗ in h̄ bon⁹ iudex. io. an.

f ¶ Articulo. ſi. xvii. q. iiii. ſiqſ ſuadente. de offi. or. paſtoralis cum ſi.

g ¶ Et idonee. ſcilicet per pigᵃ ra uel fideiuſſores. ff. māda. l. ſi mādato. §. paulus. reſpōdit alias verbum cautiōis nudam promiſſionē cōtinet. C. de ver. ſigni. ſancimus. ſed ſi hoc caſu ſufficiētem cautionē dare nō poſſet dabit iuratoriam uel cauebit ſub hypoteca ſuarum rerum. C. de epiſco. ⁊ cleri. aucten. generaliꝛ ⁊. ff. ut lega. no. caue. l. filio in fi. ⁊ faꝛ quod dixi. ē. e. li. ꝺ vſur. c. ii. ⁊ quod no. ē. de dote p⁹ diuor. reſti. p veſtras. io. an.

h ¶ Ultra mare. ⁊ ſi chriſtiāi nihil haberent vltra mare eſſet hec pena in aliam cōmutāda ff. de inter. ⁊ re. l. relegatoruꝫ i. reſponſo. ff. ad. l. pompe. ꝺ pari. l. pena.

i ¶ Proſequatur. iiii. q. vi. omnibus.

k ¶ Acquiſitis. q2 prius acquiſita erant cōfiſcata. Jo. an.

l ¶ Simplici fauore. nuduꝫ cōſiliuꝫ uel ſimplex fauor intelligiꝛ illius qui ad maleficiuꝫ faciendū nihil adducit.

m ¶ Poſſit extendere quedaꝫ iudicatio ſi. ē. e. li. de reſcrip. c. ſi. nā ⁊ pꝛeꝛ hanc permiſſionem papa eodeꝫ modo id poterat cum non habeat iperiū par i parem. ē. de elec. innotuit. Jo. an.

n ¶ Aliquo predictorum. ſ. inſecutionis captionis aut percuſſiōis aut ſocietatis horuꝫ criminum.

o ¶ Coherceꝛ. ē. de vi. ⁊ ho. cleri. ut clericorum.

p ¶ Cauſam. proximā non remotam quod dic ut. ē. de homici. decetero. ꝺ teſtibus ſiē.

q ¶ Adimimus. concor. C. de ſacroſan. eccle. l. placet fi. vbi primo per eccleſiaſticum iudicem ſecundo per ſeculareꝫ quis punitur ⁊ ſic in caſu noſtro propter criminis hororē. ē. n. regulariter ſecus vbi criminaliter agitur. ē. de accuſa. de his

ēt ſi pōtificalēᵃ adept⁹ uel adepti fuerit dignitatē ſint eis ipſo iurꝛ priuati: ſpe ꝓmotiōis oīno ſblata. Nulli preſ̄ca taliū filioꝝ atqꝫ nepotū ex viriliᵇ ſexu deſcēdētiū ab eiſdē alicuius apiaꝛ ianua dignitatis aut honoris eccleſiaſtici uel mūdani ſeu ad alicui⁹ loci regimē ſit aſcēſ⁹: ſit eis poſtulādi negata facultas: ſit notarie iudicatus ⁊ quodlibꝫ aliud officiū ſeu miſteriuꝫ publicū interdictū: i iudicijs eoꝝ aſſertio ꝯ quēquā nihil fidei nihil credulitatis iueniat ut ad teſtimoniū ꝓrſ⁹ reddaꝛ idigni ſit eis ad ordies aſcēſ⁹ ihibit⁹ ſit ad bñficiūᶜ uel officiū eccleſiaſticū denegat⁹ aſcēſ⁹ ⁊ ut magis famoſa ſit eoꝝ ifamia ad act⁹ legittimos: null⁹ eis pateat adit⁹: nulla porta pādaꝛ eiſdē ſup aliquo p̄miſſoruꝫ oī ſpe diſpēſatiōis adēpta. Pñti nihilomin⁹ adijcim⁹ ſāctiōi ut ex iſecutiōeᵈ p̄dca ſiē ex iiectiōe manuū violēta ipſo fco excoīcatiōis ſñiaꝫ ꝗs icurrat: ⁊ tā iſecutor ꝗ alij ſup̄dicti tāti mali pncipelᵉ ꝗdiu i ſua ꝯtumatia pdurarit ſigulis dieb⁹ dñicis ⁊ feſtiuis pulſatis cāpanis ⁊ cādelis accēſis p oēs illi⁹ loci eccleſias i q° tātū facin⁹ fuerit attētatū: necñ citatū ⁊ dioceſū uicinaꝝᵉ excōicati publice denuncienꝛ nec ab alio ꝗ a rōano pōtifice poſſit abſolui: oiſ bñficiū obtinerꝛ niſi dūtaxat i mōtis articuloᶠ ꝯſtituti. Cur aūt fuerit abſoluēdi p° ſufficient ⁊ idoneeᵍ caueāt ꝙ iferēde pene parebūt ⁊ auxiliāte dño peitētiā pagēt iiūgendā: deiñ p oēs illi⁹ loci eccleſias pncipales uicinorūqꝫ locoꝝ dieb⁹ dñicis ⁊ ſolennib⁹ icedāt nudi corā populo femoralia tātū hñtes ⁊ ferulas deferētes i māib⁹ cū qb⁹ p eaſdē eccleſias publice fuſtigēꝛ: ituri poſtmodū ultraʰ mare ⁊ ibidē acturi pñiaꝫ p tres annos admin⁹ nec exiñ poſtmodū reuerſuri abſqꝫ ſedis apoſtolice licētia ſpāli Uexꝫ cū talis graꝫ recōciliatiōis meruerit bñficio ablutiōis obtēto idulgeaꝛ ei licētia ut ſuā ⁊ ſuoꝝ iuriā pſequaꝛⁱ ⁊ debitoꝝ illoꝝ q̄ ꝯſcta fuerit de poſtmodū acqſitisᵏ repetitō ñ negeꝛ Illud āt ñ duxim⁹ omittēdū ꝙ ſi qs fuerit i p̄miſſis nudo ꝯſilio aut ſimplici fauoreˡ culpabiliſ iudex i talē penā metiaꝛ ex culpa ut ſꝫ ꝙ exceſſus exegerit: uīdicta ꝓcedat. Ceteꝝ q2 dignū ē ut nefādi rōe flagitij ultōis ſeueritas amplius extēdaꝛ: ⁊ pp enormitatē culpaꝝ plagaꝝ modus exuberꝛ nec penis ſolitis ꝯtenteꝛ: ſtatuim⁹ ut ad collaterales frēs vꝫ nepotes ⁊ ꝓ nepotes taliū poſſitᵐ extēderꝛ penas i huiuſmōi nr̄a ꝯſtitutiōe ꝯtentas circūſpectio rōani pōtificis prout circūſtātie rōnabiles ſuadebūt. Premiſſis ēt dignū cēſuim⁹ annectēdum ut ſi qſquā aliquoⁿ p̄dictoꝝ exceſſuū quēquā de clericis uel religioſis nr̄e fāilie uel cardinaliū afficerꝛ forte p̄ſūpſerit ꝓportioneꝛ pena delicto ita ꝙ uidicta ex equo exceſſu rñdēte ab offēſa nr̄oꝝ cohibeāꝛ deinceps man⁹ temerarie formidine ultiōis quas dei uel nr̄a ſeu frum nr̄oꝝ reuerentia nō cobercetᵒ. Si quis vͦo p ſe uel p aliū occiderit cardinalē qđ abſit uel dederit cāꝫᵖ mortis ultra ꝗ p̄miſſa ꝯtineāt ſic i eū prās iuriſdītiōis iſurgat ſic rigor ultiōis inſiliat: ꝙ ꝯ uite ſbſidiū mortis ſolatium iuocet: uiuens pene ñ culpe uindicte ſpeculū ñ offēſe. Per hᵠ quoqꝫ ſecularib⁹ prātib⁹ ñ adimim⁹ facultatē utēdi legib⁹ ꝯtrales quas aduerſus ſacrilegos catholici pncipes ediderūt. quis. n. locuſ regiminis poſit eē tut⁹: ꝗs rector ſecuritate gaudebit ſi rōana eccleſia ⁊ oium eccleſiaꝝ diſponēte dño caput ē ⁊ magrā caſib⁹ iſtis ſbijciꝛ ſi ei⁹ filij ſpeciales huiuſmōi piculis exponūꝛ quē eccleſie filiū quē fidei zelatorē ꝯtumelia tāta ñ tangeret ⁊ ꝯfuſio tā aſpa ñ moueret: porro ſi fili⁹ ē dolebit ſi fidelis mr̄e fidei leſa ledeꝛ quapp ſi princeps ſenator ꝯſul poteſtas uel ali⁹ dñs ſiue rector ꝯ preſūptores predictos pñtis ꝯſtitutōis tenorē ñ fecerit obſuari tā ipſe ꝗ officiales ipſi⁹ ifra menſē poſtquā res ad noticiā eoꝝ ꝑuenerit eo ipſo ſñiaꝫ excōicatiōis icurrāt. Ciuitas vͦo quis alia preꝛ urbēʳ q talia faciēti uel faciētib⁹ ſeu preſumētib⁹ i hiſ ꝯſiliū uel auxiliū dederit aut fauorē uel ifra mēſē ſalteꝫ taliꝛ deliquētes ꝓut tāti facinoris enormitas exegerit: ⁊ facultas ei affuerit ñ duxerit puniēdos pōtificali ⁊. ē. ſit eo ipſo dignitate ꝓuataᵗ ⁊ nihilomin⁹ remaneat int̄dcā. Innocentius. iiii. i ꝯcilio lugdunenſi.

De penitentijs ⁊ remiſſionibus.

Romanaᵃ eccleſia: ⁊ ifra Queſtoribus auteꝫ fabrice remenſis eccleſie remenſis archiepiſcop⁹ ſeu ei⁹ officiales citādi ſuffraganeoꝝ ipſi⁹ eccleſie ſbditos quos ijdē queſtores ſibi reſiſtere aut nolle pareꝛ dixerit ut ſuper hocᵗ ꝯpareāt corā ipſis nequaquā tribuāt prātēᵘ ſup benigna vͦo ipſoꝝˣ receptione ac ſubuētione ipſi fabrice faciēda pñt eoſdē ſuffraganeos ⁊ alios chriſti fideles remenſis prouincieʸ charitatiue monereᶻ. In concedendis quoqꝫ indulgētijs non excedat remenſisᵗ archiepiſcopus ſtatutuꝫ ꝯcilij generalis². ¶ Bonifacius octauus.

vbi de hoc ⁊. ii. q. v. habet hoc proprium. ſunt enim paria aliquem eſſe abſolutum uel cōdemnatum ⁊ ſolniſſe. ff. de excep. rei. iudi. ſi quis cum totum. §. plane. ⁊ facit hec decre. ad id quod no. ē. ꝺ iudi. at ſi clerici in glo. penul. Jo. an.

r ¶ Priuata ſi. xvi. q. ii. ita nos. ⁊. ē. eo. li. de elec. vbi periculū. §. ciuitas romana ab hac pena ſi enim ipſa in hoc puniretur priuarentur etiam inferiores eccleſie cū totius orbis epiſcopus ſit romanuſ pōtifex ⁊ preterea ibi ꝓpterea propriorꝫ habem⁹ iudicem. ſ. papam: qui huic rei poteſt adhibere remedia ⁊ penas imponere: ad hoc optime. C. de his qui ad eccleſias confu. l. vltima in prin.

ſ ¶ Romana. fabrice. q. cōferentibus ad opus fabrice dari ſolent remiſſiōes ideo de his queſtoribus in hoc ti. poſuit. Quis autem teneatur ad opus fabrice: dic ut. ē. de eccle edi. capitulo. i ⁊. c. de his. ſed cum quarta fabrice ⁊ clericorum ſubſidia non ſufficiunt: fieri ſolet ad predicta ſiē ⁊ ad alia pia loca elemoſinarum collectio. ad hoc. ē. eo. li. de ſtatu regu. c. vno ad finem.

t ¶ Hoc. ſcilicet qō reſiſtunt uel parere nolunt.

u ¶ Poteſtatem. ſiē nec poſſunt foraneos officiales ſtatuere propter citationes faciendaſ ut. ē. eodeꝫ li. de offi. or. romana.

x ¶ Ipſorum. queſtorum.

y ¶ Prouincie. quaſi uelit notare ꝙ idulgentia non proſit his qui ſubiecti nō ſunt quod dic ut. ē. eodem titulo quod autem.

z ¶ Monere. ⁊ remiſſionum ⁊ indulgentiarum litteras cōcedere: ut ex. e. noſtra. ⁊ eſt caſus i quo archiepiſcopuſ iuriſditionem habꝫ in ſubditos ſuoruꝫ ſuffraganeoruꝫ. alij non. ſupra de offi. or. paſtoralis. ⁊. ix. q. iij. c. ij.

⁊ ¶ Remenſis. uel alius quilibet ſupra eodem libro de officio ordi. romana in fi. ſupra titulo proximo capitulo i fine.

ꝯ ¶ Generalis. ſupra eodem cum ex eo. ⁊ ſi exceſſerit non valet infra eodem. c. vltimo. ioan. an.

s Si epiſcopus ſubito. puta archidiacono archipreſbytero abbati priori uel ſimilibus perſonis que immediate ſubſunt epis. Quid dices de inferioribus. puta laicis parrochianis certe parrochie. nūquid illis epūs pōt licentiā dare ut ſibi confeſſorē eligant. vr̄ ꝙ nō. ſ̄. eo. oīs. de pe. di. vi. placuit de parrochi. nullus. Dic contra quia quilibet ꝺ dioce. poteſt recurrere pro penitentia ⁊ ad ꝓprium ſacerdotē ⁊ ad epm̄ uel archipreſbyterum cathedralis eccleſie: qui quo ad hoc eſt vicarius epiſcopi. ut. ſ̄. de of. archid. officium. vnde credo ꝙ ſufficiat alterius licētia ſcilicet uel epi uel parrochialis ſacerdotis.

b Idoneū: qui ſciat circūſtantias cōſiderare. ⁊ diuerſis medicamētis vti ad ſanandum egrotū. ſ̄. eo. omnis. de pe. di. vj. qui vult. ꝺ homi. ſicut dignum.

c Reſeruatur. ſed qui ſunt iſti caſus? dic ꝙ abſoluere excōicatos maiori excōicatione non cōpetit ſimplici ſacerdoti ſed epiſcopo: ut. ſ̄. de ſen. ex. nuper. imponere penitentias blaſſematoribus dei ⁊ ſanctorum. ſ̄. de cleri. male. c. ij. ſortilegiſ. ſ̄. de ſortile. c. ij. cōputatio quorūlibet uotorum. vt. ſ̄. de vo. ⁊ vo. redemp. c. i. diſpoſitio male ablatorum incertorum uel certorum quando non extant hi quibus facienda eſt reſtitutio. ſ̄. de iudeis cum ſit. penitentia matrimonium clādeſtine contractorum uel contra interdictum eccleſie per epiſcopos ſolet imponi. ſ̄. de clādeſ. deſpō. cum inhibitio. ⁊ de matrimonio contrac. contra interdic. eccle. c. i. ⁊ vlt. Solēt epiſcopis reſeruari penitentie omnium publicorum enormium criminū. oppreſſionis filiorum ex ꝓpoſito uel ex caſu cuiuſcūqȝ homicidij falſi teſtimonij uel falſi inſtrumenti periurij. inceſtus corruptiōis monialiū coeūtis cum brutis ⁊ his ſimilia. ad hoc. l. di. mi ror. ⁊ c. in capite. xxxiij. q. ij. quicūqȝ. cū ſi. caſibus. ut no. hoſt. in ſumma huius ti. §. cui confitendum ſit.

Si epiſcopus[a] ſuo ſubdito conceſſerit ut ſibi poſſit idoneum[b] eligere ꝯfeſſorem. ille quē is elegerit in caſibus qui eidē epiſcopo ſpecialter reſeruātur[c]: nullam habȝ penitus poteſtatem cuȝ in generali cōceſſione illa nō ueniant que nō eſſȝ quis uerīſimiliter in ſpecie conceſſurus[d]. Nulla quoqȝ poteſt cōſuetudine[e] introduci ꝙ aliquis preter ſui ſuperioris licētiam ꝯfeſſorē ſibi eligere[f] ualeat qui cū poſſit ſoluere uel ligare[g]. Idem.

Indulgentie[h] quē ab uno uel pluribus epiſcopis in eccleſiarū dedicationibus uel alijs quibuſcūqȝ caſibus[i] cōcedūtur: uires nō[k] obtinent: ſi ſtatutū exceſſerint concilij generalis[l]. Inno. quartus in concilio lugdunenſi.

De ſententia excommunicationis ſuſpenſionis ⁊ interdicti.

Cum medicinalis[m] ſit excōmunicatio nō mortalis[n] diſciplinans nō eradicās dū tamē is in quem lata fuerit: non contemnat[o] caute prouideat iudex eccleſiaſticus: ut in ea ferenda oſtēdat ſe proſequi: quod corrigentis[p] fuerit ⁊ medentis[q]. Quiſquis igitur excōmunicat[r]: excōmunicationem in ſcriptis[s] proferat ⁊ cauſam[t] excommunicationis expreſſe conſcribat: propter[u] quaȝ excōmunicatio proferatur: exemplum[x] uero huiuſmodi ſcripture teneatur excōicato[y] tradere infra menſem ſi fuerit requiſit[9][z] ſup qua requiſitiōe fieri uolun[9] publicū inſtrumētuȝ uel lr̄as teſtimoniales confici ſigillo auctētico[ꝯ] conſignatas. Siquis autem iudicum[ꝝ] huiuſmodi ꝯſtitutiōis temerarius[a] extiterit uiolator p menſem[a] unum ab ingreſſu[b] eccleſie ⁊ diuinis officijs nouerit ſe ſuſpēſum. Superior[c] uero ad quē r̄currit̄ ſententiā ipſā ſine difficultate[d] relaxās latorē excōicato ad expēſas ⁊ oē intereſſe cōdēnet: ⁊ aliaſ puniat animaduerſione condigna: ut pena[e] do/

d Cōceſſurus. ut. j̄. de re. iu. in generali cū ſuis cōcor. ad idē. ſ̄. eo. li. de offi. vic. c. vlt.

e Cōſuetudine. eſt. n. oneroſa eccleſijs: ideo nō ualet. ſ̄. de ꝯſue. c. ij. ⁊ ex ea frāgitur eccleſiaſtice diſcipline neruuſ. ſ̄. de cōſu. cū venerabilis. etiā eſſet h̄ contra obediētiā ꝓncipis preſcribere qȯ eſſe nō pōt. ſ̄. de preſcrip. cū non liceat.

f Eligere. epi ⁊ archiepi ⁊ ſuperiores ⁊ inferiores ab epis exēpti habēt a iure licētiā ꝙ idoneū confeſſorem ſibi eligunt. qui pōt eos ſoluere ⁊ ligare. ſ̄. e. ti. c. vlt.

g Ligare. ideo dixit. quia cuicūqȝ volo poſſum confiteri peccata mea petendo etiā ſalubre aie conſiliū. ſȝ ille nō pōt ligare uel ſoluer̄ ut hic vides. ſic dicimus de laico in neceſſitate ꝙ poſſumus ei cōfiteri. ſed ipſe nō pōt ſoluere. q: nō habet claues. de pe. di. i. quē penitet. ⁊ no. de offi. or. paſtoralis.

h Indulgentie. declarat opi. not. ſ̄. e. ti. cum ex eo. ⁊ reprobatur opi. io. ⁊ ber. ibi no. ⁊ approbatur opinio hoſt.

i Caſibus. ad pia opera. puta edificatiōem uel reparationeȝ eccleſie. refectionem uel edificatiōem pontiū uel viarum. ſuſtentationeȝ hoſpitalariorum uel ſimilia.

k Non obtinent. quid dices? nūquid ſaltē in eo ꝙ poterāt dare tenebit indulgentia? videt̄ ꝙ ſic. q: regulariter vtile per inutile nō viciatur. j̄. de re. iu. vtile. ibi vide ar. de hoc pro ⁊ cōtra. preterea hec ē quedā liberalitas ⁊ in liberalitatibus uel donatiōib[9] dicimus ꝙ tenent pro parte vſqȝ. ſ. legitimū modū: ⁊ in reſiduo nō: vt. C. de dona. l. ſancim[9]. xij. q. ij. ſiquos de ſeruis. preterea hic agimus de re ſeparabili ſcilicet de numero dierum vbi nō vitiatur vtile per inutile ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. i. §. trebatius. ⁊ hoc uerū puto. Alij contra dicentes indulgentias in nullo tenere. quia qui priuilegio abutitur perdit illud. xi. q. iij. priuilegium. cum ſimilibus. licet non eſt verum ꝙ qui abutitur priuilegio perdat illud. ſed mereatur perdere: ſic dicit. c. vnde principis erit eſtimatio. quod dic ut no. inno. ſ̄. de deci. ſuggeſtum.

l Generalis. ſ̄. eo. cū ex eo.

m Cum medicinalis. Iudex qui excōicat ſuſpēdit vel iterdicit. in ſcriptis hoc faciat ⁊ cām ꝯſcribat ⁊ requiſitus exemplū ſnie tradat infra menſem. qui ꝯtra fecerit per mēſeȝ ab ingreſſu eccleſie ⁊ diuinis eſt ſuſpenſus ⁊ relaxabit̄ illa ſnia per ſuperiorē abſqȝ difficultate ⁊ ꝯdēnabit̄ lator in expēſis. ⁊ alias pena ꝯdigna ſi ſic ſuſpenſi celebrāt vt prius ſūt irregulares nec abſoluūt̄ ab alio ꝙ a papa.

n Mortalis. ut. ij. q. i. multi. ⁊ xxiiij. q. iij. notanduȝ.

o Cōtemnat. ⁊ tūc amplius ex contemptu ligatur. xxiiij. q. iij. notanduȝ. xi. q. iij. §. cū ergo. ⁊ ſ̄. e. ti. p tuas. creſcit igitur homo per meritū obedientie parendo inique ſnie viij. q. i. ſcienduȝ. xi. q. iij. qd ergo.

p Corrigētis. ſiue plectēdo ſiue ignoſcēdo hoc ſolū bene agit̄ ut vita hoium corrigat̄. ut. xxiij. q. v. prodeſt.

q Medētis. ſanabit ⁊ medebitur quātum in ſe erit. alias non erit quid ſibi imputetur xliij. di. c. epheſijs. xlvij. di. c. vlt. faciat igit̄ ꝙ ſnia ſit iuſta ex aio ex ordine ⁊ ex cā de quibus dicitur. ſ̄. e. ſacro.

r Excōicat. ſuſpēdit uel interdicit. j̄. eo. ca. §. ⁊ hec eadem.

s Scriptis. Nota caſus in quibus ſcriptura requiritur ⁊ de his plene dixi. ſ̄. e. li. de cenſi. c. i.

t Cauſam. ut q: perēptore citatus corā nobis renuit cōparere ⁊ de iuſticia r̄ſurus uel q: iuſſus vt infra talem diē centū titio ſolueret ad que ſibi ex cā depoſiti tenebatur qȯ facere recuſauit. iccirco ⁊c̄. ⁊ eſt hic ordo retrogradus quia primo debet cām exprimere ⁊ poſtea excōicare. Sed nūquid hec conſtitutio locū hȝ cū excōicatio fertur ꝯtra incertā ꝑſonā. ut. v. q. vi. quidā. ⁊. ſ̄. de offi. or. ſi ſacerdos. dicunt quidā ꝙ nō. ad hoc. ſ̄. e. li. de elec. qui ꝯ certā. ſed tutius eſt tenere ꝯtrariū. tū q: certā ꝑſonā lȝ nō expreſſam ligat ſnia. que tn̄ poſtea exprimet̄. ad hoc. j̄. e. romana. §. caueant. Et nota ex hac lr̄a duas diuerſitates inter ſnias excōicationuȝ ⁊ alias diffinitiuas. q: vtraqȝ dȝ ferri in ſcriptis. ſed ſi diffinitiua nō feratur in ſcriptis non tenet de re iud. c. vlt. ſnia aūt excōicationis licet nō ſit lata in ſcriptis tenet. ſed locū habent pene que. j̄. ſequuntur. Item in diffinitiuis non eſt neceſſe exprimere cām. ſ̄. de re iudi. ſicut. ſed in ſententia excōicatiōis ſecus ut hic vides.

u Propter quam. ⁊ lȝ falſa ſit cauſa. ligat tamē excōicatio. xi. q. iij. c. i. ⁊ ij. ſ̄. e. ſacro. de abſolutione dic ut. ſ̄. de of. or. ex parte.

x Exemplum. totale. alias non eſſet exemplum. ſed pars.

y Excōicato. per hoc videtur loqui cū excōicatur certa perſona. fateor hoc quo ad traditionem exempli.

z Requiſitus. alias ergo non habebit locū pena que ſequit̄. ⁊ eſt ſi. ſ̄. eo. li. ꝺ ap. ut ſup. ⁊ c. ab eo. ⁊ intelligo ꝙ requiſitio fiat loco ⁊ tpe cōpetētib[9]. ar. pre. c. ab eo. ⁊. ſ̄. de elec. cū in veteri. ⁊ intelligo menſem a die ſententie: non a die recuſatiōis. ſic. ij. q. vi. §. diffinitiua. uer. iudicibus. ⁊. C. de ap. l. iudicibus. ſi aūt requiratur poſt menſem. non habet locum hec ꝯſtitutionis pena. ſed nihilominus illam dare tenetur. ſicut ⁊ cetera acta cauſe. de ꝓba. quoniaȝ ꝯtra ad hoc de do. ⁊ ꝯtu. cum dilecti.

⁊ Auctentico. iſta ſunt paria. ſ̄. de fi. inſtru. c. ij. ad idē. ſ̄. e. li. de of. or. ſi canonici. ſed nūquid ſufficerēt teſtes? videtur ꝙ ſic. C. de fi. inſtru. l. in exercēdis. ſ̄. de fi. inſtru. cū ioannes. dic illud regulare. ſed hoc ſpāle ſicut ⁊ alia que dixi. ſ̄. de cenſi. c. i.

ꝯ Iudicū. quorūcūqȝ. ut etiā ſacerdotes excōicātes hoc ſeruare debeāt. ſ̄. de of. or. cū ab eccleſiar̄. pena tn̄ ſuſpēſionis de qua. j̄. loquit̄ in epis locū nō habet. ut. j̄. eo. q: periculoſum.

ꝝ Temerari[9]. nūquid requirit̄ ꝙ ſit in dolo? qȯ videt̄ p hāc lr̄am. ad hoc. ff. vi bo. rap. l. ij. §. doli mali dic ꝯ. q: ſufficit ꝙ in negligētia ſtulticia uel fatuitate hoc fecerit. ad idē. ff. de iudi. cū quē temere. ⁊ eſt ſi. ſ̄. eo. li ne cle. vel mo. c. ij. ⁊ p lr̄aȝ iſtā puto ꝙ ſi excōicator nō fuit in aliqua culpa. puta nō erāt neceſſaria ad ſcribēdū. ⁊ periculū erat in mora. credo ꝙ nō hēat locū pena: ad hoc ff. de vſufruc. equiſſimū. ⁊. ſ̄. de elec. indēnitatibus in fi.

a Menſem. quo lapſo ipſo iure reſtitutus eſt. lxxxi. di. ſiquis ammodo. ⁊. ſ̄ de ſpon. non eſt nobis.

b Ingreſſu eccleſie. de hac ſuſpenſione habes. j̄. e. is cui. ⁊ adde quod dicaȝ j̄. eo. is cui.

c Superior. iſtud ſatis habebamus. ſ̄. e. ſacro.

d Difficultate. ſ. cautionis exigēde uel remiſſionis faciēde

e Pena. ſic. ſ̄. de vſupal. niſi ſpālis. xxxviij. di. §. qui ea.

p

a ¶ Obſeruari.⁊ ſic iſta tria ſunt paria ⁊ habes ſimile.j. eo.ti.is cui.ad idem ſ.de appel.ad hec quoniã ⁊.c.dilectus.de ꝯſue.cũ dilectus.de elec.cuꝫ inter R.cũ ſi.⁊ intelligas de interdicto uel ſuſpenſione etiã a ſpũalibꝰ ꝓlata.ſecus ſi interdiceretur ingreſſus ciuitatis uel pomerij.ff.de ſer.expor.cui pacto.ff. de inter.⁊ rele.ꝑ totũ ſm modernos qui de hoc plene no. in ꝑdicta decre. ad hec quoniam.

b ¶ Sicut prius.quaſi in officio ſuo agens vt dicit canon xi.q.iij.ſiquis epiſcopus i cõcilio.quod verũ eſt in quocũqꝫ officio cantando.⁊ in quibuſcũqꝫ horis officiet eccleſiam vt i predicto canone ⁊ cõcor.ſ.eo.li.de re iudi.cũ eterni.

c ¶ Irregularitatem.qd ergo in antiquis canonibus ſtatutuꝫ erat de excõmunicatiſ extenditur ad ſuſpẽſos.xi.q.iii c.ſiquis eps dãnatus. ⁊.c.ſi quis eps in concilio.⁊.ſ. de re iudi.cum eterni.

d ¶ Summum.nota caſũ ſpecialiter reſeruatũ ro. pon. alios habes de offi. leg. qd trãſlationem.⁊ de excel. prela.ſicut vnire.

e ¶ Solet a nõnullis.qui petit abſolui ad cautelam dicens excõmunicatiõis ſententiam in ſe lataꝫ eſſe nullã abſoluet cuiuſcꝫ contradictione non ob.niſi dicat ⁊ ꝓbetur infra octo dies excõicatꝰ ꝓ manifeſta offenſa:qui ꝓbat ſe excõicatum poſt appellatiõem ꝓbatione pendente i iudicijs euitabitur extra iudicium uero non.hoc dicit.

f ¶ A nonnullis. ſcholaſticis uel iure peritis conflictuꝫ rõnuꝫ habẽtibus.ſic.ſ. de reſt. ſpo.frequens.

cente diſcant iudices quam graue ſit excõmunicationum ſententias ſine maturitate debita fulminare. Et hec eadem in ſuſpenſionis ⁊ interdicti ſententijs uolumus obſeruari[a]. ¶ Caueant autem eccleſiaruꝫ prelati ⁊ iudices uniuerſi ne predictam penam ſuſpenſionis incurrãt quoniam ſi contingeret eos ſic ſuſpenſos diuina officia exequi ſicut[b] prius irregularitatem[c] non effugient iuxta canonicas ſanctiones: ſuper qua non niſi per ſummũ[d] pontificẽ poterit diſpẽſari. Idẽ i eodẽ.

Solet[e] a nonnullis[f] in dubiũ reuocari: an cum aliquis ꝑ ſuperiorem[g] abſolui poſtulat ad cautelã dũ in ſe latã excõmunicationis ſententiam aſſerit eſſe nullã ſine cõtradictionis[h] obſtaculo munus ei debeat abſolutiõis impendi: ⁊ an[i] añ abſolutiõeꝫ huiuſmodi[k] is qui ſe offert i iudicio[l] ꝓbatuꝫ ſe poſt appellatiõe legitimã excõicatiõe innodatum uel intolerabilẽ erroreꝫ[m] in ſententia fuiſſe patenter expreſſum ſit in ceteris[n] excepto probatiõis illius[o] articulo euitandus. In prima igitur dubitatione ſic ſtatuimꝰ obſeruandum:ut petenti[p] abſolutio non negetur: quãuis in hoc excõicator uel aduerſarius ſe opponat[q] niſi eũ excõmunicatum pro manifeſta[r] dicat offẽſa i quo caſu terminꝰ octo[s] dierum indulgebitur ſic[t] dicẽti ut ſi probauerit quod opponit non relaxetur[u] ſententia: niſi prius ſufficiẽs preſtetur emenda[x] uel competens cautio de parẽdo iuri.ſi offenſa dubia[y] proponatur. ¶ In ſecunda uero queſtiõe ſtatuimus ut is qui ad probandum[z] admittitur pẽdente ꝓbationis articulo in ceteris que ut actor[⁊] in iudicijs attentauerit. interim euitetur extra[ꝯ] iudicium uero in officijs[ꝛ] poſtulationibus ⁊ electionibus ac alijs legitimis actibꝰ nihilominus admittatur[a].

Idem in eodem.

Statuimus[a] ut nullus iudicum participantes cuꝫ excõmunicatis[b] ab eo in locutiõe ⁊ alijs[c] quibus ligatur participans excommunicatione minori ante monitionem[d] canonicã excommunicare maiori excommunicatione preſumat: ſaluis conſtitutionibus[e] contra illos legitime promulgatis qui in crimine ꝓſumunt participarẽ dãnato ¶ Quod ſi ex locutione ⁊ alijs quibus parti

g ¶ Superiorem.excõicatoris.quod dic vt.ſ.e.per tuas. ⁊ per hanc litteram que ſic generaliter loquitur.dixit her.ꝙ quilibet iudex ordinarius ⁊ delegatꝰ hãc abſolutiõem impartiri põt. Inno.⁊ alij contra in delegato dicẽtes ꝙ delegatꝰ etiã pape nõ abſoluit ad cautelã ex generali cauſe cõmiſſiõe. delegata eni ptãs ẽ ſtricti iuris.⁊ id ſolũ põt qd ei ſpãliter eſt ꝯmiſſũ.⁊ ſine quo cã expediri nõ põt.ſ.de offi.dele.c.i.⁊.c.prudẽtiam.ſed ſine abſolutiõe ad cautelã bene põt expediri.qꝛ cũ patebit illũ excõicatũ poterit ꝑ legatũ in ueritate nõ ad cautelã abſolui.ut in.c.prudẽtiã.ſꝫ ꝙ delegatꝰ pape abſoluat ad cautelam videt expſſũ.ſ.de ap.ad pñtiã.ſꝫ qui tenẽt ꝯriũ dicũt ꝙ illud fuit ꝓpter ſpãlem ꝯmiſſiõem:uel illud in auditoribꝰ.ſecus in delegatis quaſi auditores habeant ordinariã.de hoc de reſcrip.auditor.in cle.in.i.glo.

h ¶ Cõtradictionis.ipſius excõicatoris uel aduerſarij qui illum fecit excõicari.ut.ſ.de ap.qua fronte.⁊.j.ſequitur.

i ¶ Et an ante.ſecunda queſtio.

k ¶ Huiuſmodi.ſ.ad cautelã.idem puto etiã ſi nõ peteret abſolui. qꝛ nec ꝯpellitur hoc caſu:ut.ſ.e.per tuas.

l ¶ In iudicio.ibi etiã iudici facienda eſt ꝓbatio.ff.de ꝓba.l.quinquaginta.ſ e.li.de reſcrip.ſtatutũ.§.cum vero cum ſimilibus.

m ¶ Errorẽ. pone exemplũ.j.e.venerabilibꝰ.§.põt.⁊ in alijs duobus caſibus eſt nulla excõicatiõis ſnia:⁊ in alijs quos.j.dicam.j.e.pñti.

n ¶ Ceteris.iudicialibus ⁊c̃.

o ¶ Illius.ſ.de precedente legitima appellatiõe.

p ¶ Petenti humiliter.ſ.e.per tuas.de offi.dele.cum cõtingat.põt etiã nõ petens abſolui.ij.q.v.quanto.

q ¶ Opponat.qꝛ periculũ eſt in mora.iã.n.ſic decedere poſſet cũ ⁊ ꝓpter peccatum ⁊ ꝓpter excõicatiõem quis facilius moriatur.xi.q. iij.epi.ad idem .ſ. de ap.qua fronte.ff.de ap.reci.uel non.l.vlt.

r ¶ Manifeſta.i.notoria.qd dic ut.ſ.de uer.ſig.cũ oliꝫ.⁊.c.ex parte. vbi de hoc idem in manifeſta ꝯtumacia.ut.j.e.venerabilibus.§. ſecus. ⁊ idem putarem ſi peteret abſolui ad cautelã a ſnia excõicatiõis canonis.⁊ diceret caſus talis eſſe quo abſolutio fieri nõ deberet ante ſatiſfactioneꝫ.ut.ſ.de offi.dele.c.vlt. §.pars uero.⁊.ſ.de cẽſi.quãꝙ in fi.⁊ de immu.eccle.quoniã.in fi.⁊ de here. quicũqꝫ in prin.cum ſuis ſimilibus.

s ¶ Octo dierum.dixit her.ꝙ hic ⁊.ſ.de reſti.ſpo.frequẽs.⁊.ſ.de excep. pia de qua tamẽ dic vt ibi dixi ⁊ vbicũqꝫ certus terminus a iure ſtatuitur ſi petatur maior dilatio.negabitur iuſta cã ceſſante. ſed ſi cã ſubeſſet dixit eũ audiendũ ex illa generali clauſula.ſi qua mihi iuſta cã ⁊c̃.ff.ex quibus cau.ma .l. i.in fi.⁊ ſi minor eſſet uel eccleſia audiretur.etiã ſi ꝓbatiões negligẽter infra terminũ omiſiſſet.ſi aũt reus ad ꝓbandũ ꝯriũ peteret dilatiõem lõgioreꝫ dãda eſt ſm eum.⁊ prodeſt dilatio illa actori.qꝛ ſi nõ plene ꝓbauerit.adhuc alias plenas ꝓbationes inducet.C.de temp.in integ. reſti.l. petende ⁊ ſic in his caſibus audiretur ifra dies ſtatutos.⁊ poſt etiã ſi poſtulat per predic.l.petende.imo etiã poſt terminũ ipm reo datũ ꝑ predic.l.admitteretur.cum ex facto illius impeditur.

t ¶ Sic.ſ.excõicatum illum pro manifeſta offenſa.

u ¶ Relaxetur. etiã ad cautelam.ut formata fuit queſtio.

x ¶ Emenda.in ſpiritualibꝰ non ſemꝑ habet locũ ꝙ ante omnia emendet excõicatꝰ ꝓ maifeſta ꝯtumacia uel offenſa.pone.n. aliqueꝫ excõicatũ.qꝛ nõ fecit ſe ordinari. promouebitur ne añꝙ abſoluet̃:abſit.⁊ de hoc per inno.⁊ modernos.ſ.de ꝑbẽ.pro illorum.

y ¶ Dubia. ⁊ ſic nõ oſtendit de nullitate ꝓut dicebat. io. an.

ꝫ ¶ Probãdum. de nullitate.ſ. ꝙ ſentẽtia fuerit lata poſt legitimã appellatõnem.uel ꝙ ꝯtineat intolerabilẽ errorẽ ⁊c̃.

⁊ ¶ Actor. ſecꝰ ſi ut reus.ſ.de.iudi. intelleximus. de excep.cum inter.ſ.e. li. de reſcript.c.i. ⁊ repellitur a iudice etiã reo nõ opponẽte.ſ.de excep. exceptionem.

ꝯ ¶ Extra iudiciũ. queritur.quare aliud in iudicio ⁊ alium extra iudicium: reddebat her. ſuper hoc tres rõnes. Prima qꝛ in iudicijs nõ tollitur actio . ſꝫ differtur.ſ.eo.li.de excep.pia.⁊ ſic nõ eſt multũ ꝑiudicium.C. de ꝑci.imper.of.l.quotiens.qꝛ qd differtur nõ auferẽ.xiiij.q.v.c.i.ſed in extraiudicialibꝰ magnũ eſt ꝑiudiciũ.qꝛ nõ ſine magno damno a rebꝰ noſtris reuocamur.ff.quẽadmo.teſt.ape.l.ſed ſiquis ex ſignatoribuſ. Secũda qꝛ facilius interdicũt iudicialia ꝙ extraiudicialia ⁊ ea que ſunt iuris ꝙ ea que ſunt facti.ff.de penis.l. quidã ſerui. Tertia qꝛ in iudicio vbi aliũ impetimus.leuius impediri debemus ꝙ extra iudiciũ vbi nulliũ impetimus. ſed tantũ iuri nrõ innitimur.

ꝛ ¶ Officijs.publicis uel diuinis.vnde exquo de appellatiõe confidit ſecure celebrat vt prius.ſ.de appella.ad preſentiam noſtram. ⁊ c.dilectis.

a ¶ Admittatur.non ſtatim eſt efficax admiſſio ſed poſtea in proceſſu apparebit. qꝛ ſi admiſſus fuerit ad electiõeꝫ . poſtea diſcutietur de appellatiõe.⁊ ſi apparebit prius ꝑ eũ legitime appellatũ. apparebit illũ bene admiſſum. ſin aũt apparebit illũ tũc excõicatũ.⁊ ſic nõ valere vocẽ ſuã.uel dic ut no.ſ.de ap. paſtoralis in gl.pe.contra .j. eo.li.ibi ſoluitur in vlt.gl.

a ¶ Statuimus.excõicatio lata in participantes excõicatis in locutione ⁊ ſimili canonica monitiõe nõ premiſſa non tenet. declarat aũt hec decret.j.eo.c.ꝯſtitutiõem.⁊ ad ſnias interdicti ⁊ ſuſpẽſionis extenditur.j.e.ſtatutum.

b ¶ Excõicatis.maiori excõicatione.

c ¶ Alijs.puta oſculo ſalutatiõe menſa choro ⁊ ſimilibus.ſic.n.ſciẽter cõicantes excõicato ſunt excõmunicati minori excõmunicatiõe ipſo iure.xi.q.iij.cum excõicato.⁊.c.qui cõicauerit. Et a quibꝰ repellant he excõicatiões habes.iii.q. iiij. engeltrudam ⁊ de excep. a nobis.ꝯ cle.ex.mi.ſi celebrat. Sũt aũt quedã pſone excepte que ſine hac pena excõicato excõicant.ut.xi.q.iij. quoniã multos. de ſen.ex.ꝙ in dubijs.⁊.c.inter alia.

d ¶ Monitionẽ canonicam.hoc eſt regulare in excõicatione hominis.ut ſemper precedat monitio.ut.ſ.e.ti.de ſent.ex.ſacro. xxiiij. q.iij.de illicita.⁊ dicitur quo ad hoc monitio canõica.ut moniti exprimantur nominatim ⁊ tribus monitionibus moneantur.uel vna ꝓ oibus cum interuallo dierum.niſi neceſſitas aliud ſuadeat.j.eo. conſtitutionem.

e ¶ Conſtitutionibus.ſ.eo.nuper.⁊.c. ſi cõcubine.⁊ interdum qui cõicat in diuinis excõicato.excõicatus eſt excõicatiõe maiori. ut.ſ. c.ſignificauit.quod verum eſt ſi quinqꝫ cõcurrant que ibi ex textu

notantur. Io. autem hic her. ꝙ ſi epiſcopus cõmunicat in crimine cum excommunicato a ſe. ꝙ non incurrit maiorem excommunicationem. quia ſic cõmunicans peccat in eum qui damnauit ⁊ ab eo ẽ abſoluendus. ſ. e. nuper. ſed iſte ſua ſententia ſe ligare nõ potuit. ff. de arbi. l. penul. ff. de iudi. l. iulianus. tamen dixit ꝙ minori excõicatione ligatus eſt: q̃ a iure contrahitur alij contra dicentes ꝙ ⁊ minor ⁊ maior excõmunicatio. ſ. p cõionẽ in crimine ⁊ in locutiõe cõtrahitur a iure non ab homie. ⁊ hoc tenet hoſt. ſ. eo. nuper, pbat hoc per uerbuȝ q̃uis enim ⁊ tunc ⁊c. quod bene facit pro prima parte. q: abſoluit̃ ab excommunicatione communicãs in crimie ergo nõ eſt ſententia canonis. q: tunc abſolueretur a proprio ordinario.

a ¶ Indureſcat. q: videt ſe habere cõmunionem hoium quam non habere ⁊ inter homies eẽ grauis eſt pena. C. de apoſtat. hi qui ſanctaȝ.

b ¶ Participantes. ſcilicet in locutione ⁊ ſimilibus.

c ¶ Conſimili. ſ. maiori.

d ¶ Teneat. nota caſum in quo non tenet ipſo iure excõicatiõis ſententia. ⁊ fuit hoc ſtatutum ꝓpter epiſcopos qui ſtatim excõicabant cũ pticipibus. alios dicaȝ. ĩ. e. pñti.

e ¶ Penam. ſ. eo. ſacro. vbi puniũtur qui admonitione nõ premiſſa excõicant ſubditos.

f Quia periculoſum. ⁊ ideo vitandum. xlii. di. quieſcamus. ſ. eo. li. de elec. vbi periculum. ff. ad carbo. l. i. §. ii. quia igitur officium epiſcoporum ⁊ ſuperiorum communius ⁊ generalius eſt. ⁊ plures grauarentur. ſi illud impediri contingeret. ideo papa non tam epiſcopis ꝙ ſubditis per hãc conſtitutionẽ uoluit ꝓuidere. cõſiſtit enim iſtorum officium in chriſmatis confectione in frõtis chriſmatione. ordinum collatione eccleſiaruȝ ⁊ altariũ ꝯſecratiõe ⁊ ſic multũ periculũ in ſuſpenſione ipſorum.

g ¶ Superioribus. archiepis patriarchis ⁊ primatibus.

h ¶ Officij. per hanc litterã nõ credebã olim ꝙ ꝯſtitutio iſta haberet locum in penis ſuſpenſionuȝ a beneficio. lȝ hoſt. ꝯ. ſ. de elec. cũ in cunctis. ⁊ gar. e. ti. cupiẽtes. tamẽ hodie non dubito ꝙ etiã in ſuſpenſionibus a beneficio. nõ ſolũ ab officio ingreſſu eccleſie uel ſimilibus locum habet hec conſtitutio. hoc ꝓbat̃. ſ. e. li. de elec. ſi cõpromiſſarius. §. huiuſmodi. ⁊. que potuerit eſſe rõ. ibi dixi.

i ¶ Suſpenſiõis. ſecus in excõicatiõe. q: in illa priuilegiati nõ ſunt: ⁊ noluit papa eos intãtũ priuilegiare ꝙ tolleret quo ad eos canonẽ ſiquis ſuadente ⁊ alios ſimiles.

k ¶ Conſtitutiõis. ſ. e. ſacro. e. li. ⁊. c. cũ medicinalis. de ſolu. c. ij. de elec. cum in cunctis cum ſi.

l ¶ Sententie. aliud eſt ꝯſtitutio. aliud ſnia. ut. ĩ. ꝓx. c. §. caueant. ſi ergo papa uel legatus uel alius ferat aliquam ſniam ſuſpendendo ꝯfacientes hec non comprehendet epos.

m ¶ Mandati. vbi ſi mandat papa ꝙ oẽs prelati ⁊ clerici ſoluant tã tam pecuniã ſuſpẽdẽdo non ſoluẽtes infra terminũ aſſignatũ. p tales ergo ꝯſtitutiões ſnias ⁊ mãdata epi nõ ꝯprehẽdũt̃. neglecta. n. huiuſmodi maiora videnẽ que ſpãliter non deſignãt̃. ff. de iniu. itẽ apud labeonem. §. hoc edictum.

n ¶ Ipſis. conſtitutione ſnia vel mandato.

o ¶ De epiſcopis. nota ꝙ caute puto remotã lr̃am que olim hic erat que ſic dicebat de epis ⁊ eoꝝ ſuperiorib⁹ expreſſa ⁊c. p quã dicebat hoſt. ꝙ lȝ in ſnia diceretur de epiſcopis. non cõprehendebãtur archiepiſcopi. plus dicebat ꝙ ſi dicebat de epiſcopis ⁊ ſuperioribus. nomine ſuperiorum intelligebant̃ archiepiſcopi. ſed non patriarche. ad hoc de reſcrip. ſedes. ⁊ omnia iura que inducuntur ad penalia iura reſtringenda. ſed dic contra quia non eſt ſuperiorem ordinem epo reperire. ⁊ ob hanc cãm papa ſe vocat epm. vnde eo ipſo ꝙ de epis exprimat̃ veniunt ſuperiores. q: nõ iſpicimus dignitatẽ ſed officium pontificale. vt in prin. c.

cipans labitur in minorem excõicatus fortius indureſcat[a]: poterit iudex poſt monitionem canonicã huiuſmodi participantes cõſimili[c] dãnare cenſura: aliter aũt in participãtes excõmunicatio prolata nõ teneat[d] ⁊ proferentes penam[e] legitimaȝ poterũt formidare. Idẽ ĩ eodẽ.

Quia[f] periculoſuȝ eſt epiſcopis ⁊ eoruȝ ſuperioribus[g] propter executionem pontificalis officij[h]: quod frequẽter incumbit: ut in aliquo caſu interdicti uel ſuſpẽſiõis[i] incurrant ſententiaȝ ipſo facto nos deliberatione prouida duxim⁹ ſtatuendum: ut epiſcopi ⁊ alij ſuperiores prelati nullius conſtitutionis[k] occaſione ſententie[l] ſiue mandati[m] predictam incurrant ſententiam ullatenus ipſo iure. niſi in ipſis[n] de epiſcopis[o] expreſſa mẽtio habeat̃[p].

¶ Idem.

Romana[q] eccleſia ⁊ infra. Ceterum interdicti ſuſpẽſiõis uel excõmunicationis ſententias latas ab officialibus archidiaconorum[r] ſeu quibuſlibet alijs iuriſdictionẽ habentibus ſuffraganeoruȝ remẽ. eccleſie ſubditis remeñ. archiepiſcopus ⁊ eius officiales omiſſis ipſis excõmunicatoribus nõ relaxẽt[s] ſalua cõtraria ſup hoc cõſuetudine[t] ſi quam habẽt. ¶ Porro excõicationum ſentẽtie[u] a remeñ. archiepiſcopo ſuiſqȝ officialib⁹ generaliter ꝓmulgate ſubiectos[x] eiuſdem iuriſdictioni archiepiſcopi tantuȝ ligant. ¶ Sed nec in ſpecie[y] nec in genere[z] pro culpis ⁊ offenſis preteritis uel preſentibus excõmunicationũ ſententias abſqȝ competẽt[ꝛ] monitiõe premiſſa promulgent: ⁊ ſi cõtra preſumpſerint: iniuſtas[ꝯ] nouerint eſſe illas. ¶ Caueant etiã ne tales ſententias ſiue ſpecialiter ſiue generaliter in aliquos pro futuris[ꝝ] culpis videlicet ſi tale quid fecerit: uel etiam pro iaȝ cõmiſſis ſub hac forma ſi de illis infra[a] tale tẽpus minime ſatiſfecerint proferre preſumant. niſi mora[b] in exhibenda ſatiſfactiõe uel culpa[c] ſeu offenſa[d] preceſſerit quib⁹

p ¶ Habeatur. hic erat olim plus de textu. ⁊ erat quedam declaratoria illius decre. ſolet. que nõ habebat rõneȝ. vnde fuit ſublata.

q Romana. huius decre. quinqȝ ſunt dicta. Primũ ꝙ archiepꝰ ſnias latas a ſubditis ſuorum ſuffraganeorum. niſi hoc habeat de conſuetudine non relaxet. Secundũ ꝙ generalis ſnia archiepi ligat tãtum ſubditos. Tertiũ ꝙ p preteritis uel pñtibus culpis monitione non premiſſa ab eis lata ſententia eſt iniuſta. Quartum ꝙ pro futuris culpis uel iam commiſſis. ſ. niſi ſatiſfaciant excõicare nõ debent. niſi mora culpa uel offenſa. uel alia iuſta cã ſubſit. Quintum ꝙ in vniuerſitatẽ uel collegiũ nõ feratur excõicationis ſnia. ſed in illos qui culpabiles extiterũt.

r ¶ Archidiaconoꝝ. uel ipſis archidiaconis. Et ſic nota inferiores epo iuriſdictiõeȝ habere. de hoc. xxv. di. plectis. ſ. de offi. or. cum ab eccleſiarum.

s ¶ Relaxẽt. qꝺ ſi fecerint nõ tenet relaxatio. cuȝ nec excõicantium nec excõicatoꝝ ſint iudices. ut e. ĩ. ti. venerabilib⁹ i. rñſo. io. an.

t ¶ Conſuetudine. ⁊ ſic cõſuetudo in talibus iuriſdictiõeȝ dat. ad idẽ. ſ. eo. li. de offi. or. romana. ⁊ de foro compe. romana. §. i. idem intelligas ſi haberet priuilegium ſup hoc a papa. iſta. n. ſunt ad hoc paria priuilegium ⁊ cõſuetudo ix. q. iij. conqueſtus. ſ. de of. or. duo ſimul cũ ſimilibus.

u ¶ Sententie. canon queȝ facit archiepꝰ in concilio ꝓuinciali iſte ligat ſubditos totius ꝓuincie. xviij. di. c. vlt. ad hoc de preben. graue. de accu. ſicut oliȝ. Sententia aũt lata ab archiepiſcopo puta quicũqȝ furtũ fecerit ſit excõicatus. iſta nõ cõprehendit ſubditos totius ꝓuincie ſed ſolius dioc. ſue. ⁊ de hac loquit̃ hic. nec etiam ipſi ſubditi ꝓbabiliter ignorãtes ligãtur. vt. ſ. e. li. de ꝯſti. c. ii. intelligo tñ delinquẽtes in dioc. ipſius archiepi ſcienter illa ſnia ligari: q: iam per delictum effecti ſũt ſubditi. de foro cõpe. c. vlt. de rap. c. i. rõ aũt huius dicti eſt: q: ſicut in ſpecie ñ põt ligare ſubdituȝ ſuffraganei ſui. ſic nec in genere. immo multo minus. ar. de reſcrip. paſtoralis.

x ¶ Subiectos. ⁊ de hoc demũ cũ in ſua dioc. deliquũt. ut. ſ. de ꝯſti. c. ij. ij. rñ.

y ¶ Specie. excõicꝰ. p. q: furtũ fecit. uel ſacrilegiũ cõmiſit.

z ¶ Genere. excõico omnes qui ſacrilegiũ commiſerũt.

ꝛ ¶ Copetenti. ſ. e. ſacro. ⁊. c. ſtatuimus.

ꝯ ¶ Iniuſtas. nõ dixit nullas. ligat ergo excõicatio lata non pmiſſa monitione fallit in caſu. ſ. e. ſtatuimus. incurret ergo excõicator penã cõſtitutiõis. ſ. eo. ſacro ſaluo eo qꝺ habuiſti. ſ. c. ꝓx.

ꝝ ¶ Futuris. q: tractus futuri tpis non ſpectat ad iudicẽ. ff. de vſu. l. i. ꝯ. ff. ſi ſerui. ven. l. egi cũ ſi. ff. de liber̃. agno. l. ſiquis. §. alimẽta. dic ꝙ tractus futuri tpis nõ ſpectat ad iudicẽ. ita ꝙ ſtatim detur exac io. uel dic ꝙ lex loquitur in vſuris que ſint odioſe. ſ. ꝙ non ꝯdẽnabit ad futuras vſuras que cõmittũtur ex mora. alias bene ꝓuidet iudex in futuꝝ. ff. de iudi. l. in bone fidei. ſicut in alimẽtis. ut predicto. §. alimenta. uel loquitur lex cũ non eſt obligatus. ſi uero eſt obligatus incontinẽti. tũc iudex ꝓuidet in futurũ. vnde ⁊ ꝓpter pñtem cõtumaciã ꝯdemnat ad futuras expẽſas. ut. ſ. de ꝓcu. auditis. ſed q̃tũ ad caſũ nr̃m expreſſe ꝯdicit. de ſen. ex. a nobis. i. vbi fertur ſnia excõicatiõis ꝓ futuro delicto. ⁊. ſ. e. li. de ꝯſti. c. ii. So. dic ꝙ aliud eſt ſtatutũ ⁊ aliud ſnia. ſtatutũ enim bene põt fieri ꝓ futuris delictis hͦ mõ. ſtatuimus vt nullus hͦ faciat ⁊ q fecerit ſit excõicatus ipſo facto. aliud eſt ſnia que ſic ꝓfertur. excõico tan. ſi furtuȝ fecerit ⁊ hoc hic ꝓhibet̃. aliud ergo eſt ſtatutum. ⁊ aliud ſnia vt ꝓbatur. ſ. c. ꝓxi. ⁊ dixi. ſ. e. c. §. porro.

a ¶ Infra tale tẽpus. eſt ergo ne correcta decre. ſ. de ap. preterea. ij. non. ſed ꝺclaratum eſt quo caſu poſſit hoc mõ ꝓferri ſnia.

b ¶ Mora. ꝯdẽnatus in actiõe pſonali ſi non ſoluit infra quattuor menſes ut debuit. poſtea poterit iudex percipere. ut ſoluat infra certum temp⁹ alias ſit excommunicatus. hic. n. mora preceſſit.

c ¶ Culpa. q: negligentes fuerunt clerici in diuinis officijs dicendis. poterit iudex dicere. excommunico oẽs qui non interfuerũt horis canonicis. hic. n. culpa preſſit caſuȝ.

d ¶ Offenſa. vt in ꝯiugato qui tenuit concubinam ſeparetur ab ea. excommunicetur ſi vlterius redeat ad ipſam. ſ. e. ſi concubine. Sed dices quando erit reperire caſum in quo non intercedat mora culpa uel offenſa? Sol. ſi ſtatim poſt condemnationem factam in perſonali iudex precipit ꝙ ſoluat infra certum tempus ferendo ſententiam excõmunicationis hic non preceſſit mora vadit ad eccleſiam. inuenit clericos ſollicitos circa horas. hic non interceſſit

culpa.uel inuenit clericos bene continentes.excõicat eos. q̃ non ſeruant cõtinentiam. hic non preceſſit offenſa.

a ¶ Cauſa. pone exemplum ſupra de teſti. ↄſtitutis.ſed ibi preceſſerat offenſa pro parte.ſed põt poni in executoribus qui excõicant ↄferentes bñficia.q̃ preiudicari poſſet ei qui debet acceptare ſm formã decre.de cõceſ.preben.q̃ cunctis.

merito ad iniungenda ſatiſfactione huiuſmodi: ⁊ taliter prohibenda ſimilia inducãtur: aut alia rõnabilis quaz in ipſis ſententijs exprimant cauſa[a] ſubſit. ¶ In uniuerſitatẽ uel collegium[b] proferri excõicatiõis ſententiã penit[c] prohibemuſ uolẽtes aĩarum periculũ uitare: quod exinde ſequi poſſet: cũ nõnũquam contingeret innoxios huiuſmodi ſñia irretiri[d]: ſed in illos dũtaxat de collegio uel uniuerſitate: quos culpabiles[e] eſſe conſtiterit ꝓmulgetur.

¶ Idem in eodem.

Dilecto[f] filio decano[g] aurelianẽ ſi ⁊. i. Preterea cuz oẽs leges oĩaqz iura vim[h] vi repellere cũctiſ qz ſeſe defenſare pmittãt: licuit uti/qz ipſi decano ſi predictus[i] baliuuſ cũ bonis[k] ſuis mũdanis iniurioſe ſpoliare: uel ea uiolenter occupar[l] preſũpſerit: ut ſuperius[m] eſt expreſſum: ↄtra illi[9] uiolẽtã iniuriã ſe tueri: ⁊ quoniã aduerſus ei[9] nimiaz[n] potẽtiã ſufficiẽs tpaliſ defenſio ſibi forte nõ aderat: potuit ſe etiã ſpũaliter gladio uidelicet utendo eccleſiaſtico[o] defenſare: ac recurrere propter[p] hoc ad arma ſpũalia: que ſunt eccleſie ꝓpria: ⁊ ꝓ ſuo munimĩe[q] illis uti: preſertim cũ dictus baliuuſ poſt latas in eũ ab eodẽ decano ex alijs cauſis excõicatõis ſñias: ſicut idẽ decanus aſſeruit ipſũ tãquã ex/inde ꝓuocat[9][r] ſententijs ipſis con/temptis bonis ſpoliaſſet eiſdẽ[s] ⁊ ꝓpter hoc poſtmoduz ipſe decanus ſententiam tulerit interdicti tãquaz ſpirituali ſe mucrone defendenſ cõtra illius iĩuriã ⁊ uiolẽtã ſibi ab eodem occaſione predictar ſñiaruz. ⁊ in ipſar contemptuz illatam. Et quidem cum liceat cuilibet ſuo ui/cino[t] uel ꝓximo pro repellenda ip/ſius iniuria ſuũ impartiri auxilium immo ſi poteſt ⁊ negligit uideatur iniuriãtez fouere ac eſſe particeps eiuſ culpe) licuit ꝓfecto ipſi decano ꝓprio ſibimet[u] ſubuenire ſubſidio ⁊ ſuammet tẽporalem iniuriã ſua ꝓpria ſpũali defẽſiõe tueri: ſicqz utrũqz[x] quodãmodo gladium ⁊ temporalem ⁊ eccleſiaſticum alter uidelicet altero adiuuare: maxime q̃ hi duo gladij conſueuerunt exigente neceſſitate ſibi adinuicem ſuffragari[y] ⁊ iuuamen alterius ſubuentione mutua frequentius exerceri.

¶ Idem.

Venerabilibus[z] ⁊ infra. Ceter rothomagenſi[⁊] archiepiſcopo uel eius officiali non licet excõmunicatis ab archidiaconis uel alijs ſub/ditis[ↄ] ſuffraganeor ipſiuſ archiepiſcopi: cum nec excõicantiuz nec excommunicatorum ſint iudices: abſolutionis beneficium impartiri[ꝝ]. Excõmunicatos autez ab ipſis ſuffraganeis uel eor officialibus poſſunt abſoluere: ſi ab ipſis litiganti/bus ad eos fuerit prouocatum[a]. ¶ Neutra uero partiũ appellãte ſiqua ipſarum per archiepiſcopuz uel eiuſ officialẽ ab excõmunicatione contra eam lata pro reliqua po/ſtulet ſe abſolui: uel alias coraz eis de parte[b] aduerſa querimoniã ſine appellationis[c] interpoſitione deponat: nõ eſt in hoc ab ipſis[d] cũ ſui nõ ſint iudices audiẽda. ¶ Sed ſi excõicatus deponat apud eos de ſuf/fraganeo ut ĩponat ei pena[e]: ⁊ pro ſuo intereſſe ſuper iniuſta excõmunicatione querelã: audire utiqz debent[f] eũ: ſecus autem ſi conquerat de ipſo: ut relaxetur huiuſmodi ſententia cõtra ſe ab eo pro alio[g] ꝓmulgata: quoniã tueri hanc cãm nõ ad ipſũ ſuffraganeũ ſed ad eũ pro quo eſt ſentẽtia lata ſpectat. ¶ Attamẽ ſi ſuffraganeus uel extra iudicium pro ſuorum defenſione[h] iuriũ uel etiam in iudicio ex ſuo procedens officio inquirendo uidelicet uel ſimile quid agendo aliquem excommunicet: in hoc caſu conueniẽdus eſt ipſe ſuffraganeuſ corã archiepiſcopo uel eius officiali: q̃ ipſius intereſt defendere[i] cauſam ſuam. ¶ Porro archiepiſcopus uel ei[9]

b ¶ Collegiuz. an vniuerſitaſ uel collegium poſſint accuſari de crimine: no. xij.q.ij.epiſcopus qui mancipium. ⁊ .ſ. de ſimo.c.dilectus.ij.

c ¶ Penitus. per hanc litterã dicũt quidam q̃ non tenet ſẽtentia. ⁊ põt eſſe rõ. q̃ vniuerſitas uel collegium non ẽ materia capax ad recipiendum talem ſñiaz. hec. ↄtra dicens q̃ ſi ſñia fuit lata bene tenet ⁊ hoc eſt tutius.

d ¶ Irretiri. itelligas quo ad eccleſiam. ſecus quo ad deuz cuiuſ opinio nec fallit nec fallitur. de ſen.ex. a nobis.ij.

e ¶ Culpabiles. ſicut prelatuſ uel ↄſules ⁊ huiuſmodi maiores. ut.ſ. de ſimo. dilectus.

f ¶ Dilecto. prelatus cõtra potentiã tpalez etiã ſpirituali gladio. ſ. eccleſiaſtice cenſure ſe tueri põt. hõ dicit.

g ¶ Decanꝰ. decanus iſte de ↄſuetudine uel priuilegio habebat ordinariam uel ſaltem poteſtatem fulminandi cenſuram. ⁊ concor. ſ. de ap. dilectus. de offi.or. irrefragabili §. exceſſus. ſ. de uerb.ſig. ex parte.i. alias ſecus de his q̃ ſi. a ma.par.ca.queſiuit. de hõ ſ. de offi. or. cũ ab eccleſiar.

h ¶ Vim vi. ſ. de homi. ſignificaſti .ij. vbi ſunt hec uerba ⁊ de ibi hoc in glo. magna q̃ poſſet hic repeti. ⁊ vniuerſalis ꝓpoſitio oẽs leges reſtringitur ad particulares ac ſi diceret. quedam leges ⁊ quedã iura ſcilicet de hac materia loquentia hec.

i ¶ Predictus. in parte deciſa ſub illo infra.

k ¶ Bonis. ergo licz defendere non ſolum perſonam ſed bona. tamen pro defenſione bonorum non licet ſic ſeuire ſicut pro defenſiõe perſone. ſ. de homici. c. ij. ibi. te tuaqz eo. ti. ſuſcepimus. ⁊ dic vt e. ti. ſignificaſti. ij. ⁊. xxiij. q. i. § i. ⁊ .q. iij. in prin.

l ¶ Occupar. vt ñ ſit geminatõ vbor. ſpoliar referat ad mobilia occupar ad imobilia.

m ¶ Superius. in pte deciſa.

n ¶ Nimiaz. reſpectu tẽporalis potentie ipſius decani. nã potentioribus pares eſſe non poſſumus. ff. de ali. mu. iu. cauſa fac. l. iij.

o ¶ Eccleſiaſtico. dicit ambro. ⁊ ex nimia humilitate loquitur q̃ arma ſua ſũt lachryme. xxiij. q. vi. ↄuenior. gladius autem hic continet quod cenſura. ſ. de ver. ſig. querenti.

p ¶ Propter hoc. ſ. quia tẽporalis defenſio ſibi non aderat.

q ¶ Munimine. no. q̃ non loquitur hic de prelato qui vlciſcir. qõ vtruz facere poſſit no. ſ. de maledi. c. i. ij. q. vij. ſiquis erga. ſed ſolũ de eo qui ſe defendit.

r ¶ Prouocatus. i. turbatus uel cõmotus. ad idem. ſ. de offi. dele. ſuſpitionis aliter ſumitur. ſ. de ap. cum ſit romana.

s ¶ Eiſdem. contra tales prodita eſt pena per conſtitutionem. ĩ. eo. quicunqz quia excommunicati ſunt ipſo iure. niſi infra octo dies reſtituant. ut ibi.

t ¶ Vicino. ergo quilibet tenetur vicinum ſuum ⁊ amicum ſuum defendere vt. xxiij. q. iij. non inferenda ⁊. c. fortitudo. lxxxiij. di. error. ⁊. ſ. eo. quãte. vbi de hoc. multo ergo fortius ſeipſum. vt ſequitur.

u ¶ Sibimet. quia ordinata charitas a ſe incipit. xxxiij. q. v. ſi non licet. ſed videtur q̃ hoc non licuerit iſti decano. exceſſit enim moderamen inculpate tutele. quod facere non debuit. ſ. de reſti. ſpo. olim. i. ſ. eo. ſi uero. ⁊ de homi. ſignificaſti. ij. ad fi. maior .n. ẽ pena ſpiritualis. que ligat animã q̃ tẽporalis que ligat corpus. ſicut anima precioſior eſt corpore. xij. q. i. precipimus. ad idem. xi. q. iij. nemo. xxiiij. q. iij. corripiantur. ⁊ hec forte fuit dubitatio decre. ſed papa hic approbat hanc defenſionez ⁊ ita quocũqz modo licitum eſt ſe defender. dũmodo corporalis leſio non inferatur: maxime quia hui[9]modi ſententie ſũt medicinales. ſ. e. c. i. ij. q. i. multi ⁊. xxiij. q. iij. notanduz in fi.

x ¶ Utrũqz. ergo duplici defenſione poteſt qs vti. ĩ. de re. iu. nullus pluribus cum ſuis concor.

y ¶ Suffragari. xxiij. q. v. prodeſt. ſ. de of. ord. c. i. tamẽ vider q̃ temporali gladio vti non potuerit. q̃ poſt aduẽtuz xpi fuerunt gladij ⁊ poteſtates diuiſe. x. di. quoniam xcvi. di. cum ad uerum. dic illud uerũ de executione gladij tẽporalis in moduz iuſticie. ſed hic loquimur de executione ipſius gladij non in modum iuſticie ſed defenſiõiſ quo gladio cuilibet priuato licet vti. ꝓmo non niſi iudici ⁊ ſic non ob.

z ¶ Venerabilibus excommunicatos a ſubditis ſuffraganeoruz archiepiſcopi non poſſunt abſoluere. ſed excommunicatoſ a ſuffraganeis uel officialib[9] bene. ſi ad eos appellatuz fuerit hoc dicit prin.

⁊ ¶ Rothamageñ. idez in alijs. archiepiſcopis. ſ. eo. li. de penis romana. de offic. ordi. romana in fi.

ↄ ¶ Subditis. ergo ĩferiores epiſcopis bene poſſunt excõmunicar. quod dic vt. ij. q. i. nemo. ſ. de of. ordi. cum ab eccleſiarum.

ꝝ ¶ Impartiri. niſi hoc habeat de conſuetudine. ſ. e. romana. i. rñſo. in fi.

a ¶ Prouocatum. ſeruato tamen eo quod habes. ĩ. §. ſed ſi ex cauſa ⁊. §. ſeq.

b ¶ De parte. aduerſa non dicit de iudice. quia tunc ſecus. ut patet per ſequentia.

c ¶ Appellationis. ſi enim appellaſſet archiepiſcopus tunc eſſet cõpetens iudex. eſt enim vnus de caſibus in quo iuriſdictionẽ habet in ſubditos ſuffraganeorum. no. ſ. de offi. or. paſtoralis.

d ¶ Ipſis. archiepiſcopo uel officiali eius.

e ¶ Pena. ſ. e. li. ſacro. ⁊. c. cum medicinalis.

f ¶ Debent eum. quia tunc archiepiſcopus eſt competens iudex ſcilicet rei ⁊ ſic vna via permittitur quod alia prohibetur. quod dic ut. ĩ. de re. iu. cum quid.

g ¶ Pro alio. ſecus enim ſi ex officio. ut patet in prox. §.

h ¶ Defenſione. ut ſupra ca. proxi. ⁊ eſt ſimilis diſtinctio. ſ. de app. cum ſpeciali.

i ¶ Cauſaz ſuã. ⁊ ante oĩa ille abſoluer. ĩ. §. ij. niſi in caſu ibi poſito.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ¶ Formam.ſ.eo.cum deſideres.

b ¶ Appellatum. poſt diffinitiuam ſententiaȝ ⁊ poſt excõmunicationem ⁊ hic terminari puto dubitabilem queſtioneȝ. qua queritur ex decre. non ſolum an appellatio interpoſita poſt diffinitiuam infra decem dies reuocet per modum attentati excõmunicationem medio tempore inter ſententiam ⁊ appellationem latam. ſicut reuocat alia attẽtata: ⁊ per iſtam literam eſt dicenduȝ ꝙ nõ. immo eſt neceſſaria abſolutio. de tali enim ſententia loquitur iſte.§. ⁊ ꝙ ita ſit veruȝ patet. quia excommunicatio aut ſtati valet aut ſtatim nõ valet. ſȝ pone ꝙ poſt latam diffinitiuam ſententiaȝ infra decem dies iudex excommunicat partẽ non parentem. poſtea illa pars nõ appellat. non eſt dubium ꝙ bene ligat ſẽtẽtia. ſpeciale ergo ſit in illa ꝙ per appellationem ſequẽtem non anulletur licet male fecerit iudex exequendo infra.x. dies ⁊ excõmunicando. cũ tolleret illi beneficiuȝ iuris. ſ. appellandi quod eſſe non debet. j. de reg. iu. indultum. alij dicunt hoc eẽ immutatũ ꝑ decr. non ſoluȝ que eſt poſterior. qḋ nõ credo ratione predicta.

c ¶ Caſibus. quos vide.ſ.e.li. de app. romana.§. ſi auteȝ.

d ¶ Innodauit.ſ.e ſolet. ⁊ dabitur terminus octo dieruȝ ad hoc probanduȝ ut ibi.

e ¶ Idem eſt. ſ. ꝙ ꝑmitus debet abſolui. vt dicitur in fi.

f ¶ Captus. ſic.ſ. de pig. c. ſignificante. ⁊ ꝙ dicit captus intelligere poſſumus etiam a priuato. q2 ex quo venire non potuit. non fuit cõtumax. ergo nec excommunicandus. xi.q.iii. nemo epiſcoporum. ſed quo ad reſtitutioneȝ expenſarum bene diſtinguitur. an a iudice an a ꝑuato captus fuerit. vt in ꝑmo caſu non condẽnetur ad expenſas ſecũdo ſic: quia habet regreſſum contra illum priuatum capientem. ff. ſiqs cau. l. ii. in fi. ⁊ l. iij. ⁊ intelligaſ captus non ſui ꝓcuratiõe ⁊ dolo. vt in dicta l.ij.ad fi.

officiales excõicatos a ſuffraganeis ſemꝑ antequã audire cãm incipiant: in caſibus in quibus eis iuriſdictio ꝯpetit iuxta eccleſie formaȝ[a] debent abſoluere: utpote ſi poſt diffinitiuã fuerit excõicatiõis ſnĩa promulgata ⁊ ad eos fuerit appellatũ[b] exceptis caſibus[c] in quibus iura ꝓhibent poſt ſententiã appellare. ¶ Similiter ſi ſuffraganeus extra iudicium excõicet aliquem pro eiꝰ offenſa uel pro ſui defenſione iuris ⁊ ſuper hoc querimoniã ille ꝓponat. eſt ille pꝛimitus iuxta formam eccleſie abſoluendus: niſi ſuffraganeus probaturum ſe offerat ꝙ pro manifeſta offenſa excõmunicatiõis eum uinculo innodauit[d]. ¶ Ideȝ[e] eſt etiam ſi quẽquã pro preſũpta cõtumacia videlicet q2 citatus prefixo ſibi termino non comparuit excõicatione conſtringat: quia ſi ſic ligatus propoſita querimonia petit ab archiepõ ſe abſolui ſiue quãdo ſuffraganeus ex ſuo ꝓceſſit officio ſiue quando eſt ad ipſum archiepiſcopum ante diffinitiuam ſententiã appellatum ⁊ ab aduerſario proponatur ꝙ abſoluendus nõ ſit: nec pãdi ei debeat iudicij aditus niſi priꝰ expenſas reſtituat ⁊ iudicio ſiſti exhibeat cautionem. ipſeq3 reſpõdeat ꝙ recte contumax reputari non debet pro eo ꝙ ĩ itinere captus[f] uel etiam alio impedimẽto[g] detentus ĩ termino comparere nequiuit: tunc protinus ſibi iuxta formaȝ eccleſie beneficium debet abſolutionis impendi. ¶ Secus autem ſi ſe cõtumacem cõfiteatur uel alias de cõtumacia ſua conſtet. quia forte predixerat in iudicio[h] ꝙ minime cõpareret. tunc enim cũ manifeſta ſit cõtumacia. ⁊ manifeſta reputeť offenſa non eſt ei niſi pꝛimo expenſaꝝ ſatiſfactione. ac de ſtãdo iudicio cautione preſtita abſolutio ĩpẽdẽda. ¶ Et hoc ipſum eſt in ſimilibꝰ obſeruandũ. ſicut ſi aliquiſ ad certũ locũ citetur ⁊ ille proponat ipſuȝ non eſſe ſibi tutũ[k] ⁊ iudex poſtea in euȝ. q2 nõ probauit hoc. nec comparuit: ſententiam excommunicationis promulget. nam tunc ſi excõicatus ipſe ad ſuperiorem appellet. ⁊ ante omnia ſe ab eo petat abſolui cum ꝓbare cꝛoram eo uelit ipſuȝ locũ nõ exiſtere ſibi tutuȝ in hoc ẽ ꝓculdubio audiendus: cum preſumpta ſolum mõ eius cõtumacia uideatur. ſed ſi iudex ꝓnunciaſſet locum illuȝ eſſe idoneum ⁊ ſecurum. ⁊ ille nõ cõparuiſſet: ac ideo excõmunicaſſet eundem: ipſe poſtmoduȝ ſuper hoc niſi poſt lataȝ interlocutoriã infra decendium[l] ꝓuocaſſet nullatenus audiri debet. ¶ Sed ſi ex cauſa legitima ſeu probabili quis appellet: puta quia locus nõ eſt tutus ⁊ poſt appellationem huiuſmodi excõmunicatione ligetur: ac deinde cõſtet ſuperiori ꝙ ad ipſum ex tali cã extitit ꝓuocatũ: non tamen illico[m] pronũciare dȝ excõmunicationis ſententiam fore nullam: ſed poteſt eam ad cautelam iuxta formam eccleſie relaxare. ¶ Sane ſi certum eſt excõmunicationis ſententiam eſſe iuſtã uelud cum propter manifeſtum exceſſum eſt in aliquem promulgata ſuperior iudex: niſi periculuȝ ſit in mora excõmunicatum ad excõmunicatorem proꝛſus remittere debȝ nec[n] debet eum abſoluere niſi excõmunicator requiſitus malicioſe illi abſolutionis beneficiuȝ deneget exhibere[o]. ¶ Si uero conſtet huiuſmodi ſententiam eſſe iniuſtã: nequaquã remittẽdus eſt ad ſuũ excõmunicatorẽ excõmunicatus. ſed debet ſine difficultate aliqua mox abſolui. Quod ſi dubitetur. utꝝ iuſta ſit uel iniuſta ſuperior niſi excõmunicatori deferat: relaxare iuxta formã eccleſie poteſt illam: quãquaȝ honeſtius ⁊ cõuenientius agat ſi ei deferat in hoc caſu. ¶ Ubi aũt ſuperiori competit[p] de excõicatõe cognoſceť: abſolutio ſeu relaxatio quã ipſe fecerit tenet: lȝ forſitã ſit ĩiuſta quoniam ⁊ ſi contra ius litigatoris non tamen contra ius cõſtitutiõis[q] abſoluit. ¶ Deniq3 a ſubditis ſuffraganei emendas pecuniarias poteſt archiepiſcopus ſꝫm conſuetudinem regionis exigere in caſibus in quibus ei licet eos excõmunicationis uinculo innodare[r]. ¶ Poteſt quoq3 archiepiſcopus beneficium abſolutiõis iuxta formã eccleſie nõ nũquã impendere ad cautelam: utpote ſi aſſeritur in excõmunicatiõiſ ſentẽtia intolerabilẽ[s] errorem fuiſſe patenter expreſſũ ideſt aliquid ſub vi precepti uel mandati aperte ĩ ea cõtineri: quod cõiter uel in ſuo genere eſt peccatuȝ ueluti ſi dicat fore aliquis ſe a ſuffraganeo excõicatũ fuiſſe: ꝓ eo ꝙ elemoſynã pauperi tribuebat uel q2 faciebat aliquid aliud quod in ſe bonũ eſt: aut quia ñ operabatur id quod ſuo actu illicitũ eſt ⁊ prauuȝ: ⁊ ſuffraganeus ipſe aſſerat ꝙ pro digna ⁊ rõnabili cã uel pro cõſeruanda uel exequenda iuſticia[t] hoc illi prohibuiſſȝ uel etiã iniunxiſſet: nam tunc archiepiſcopus ad cautelam abſoluere[u] poteſt eum. ¶ Similiter[x] ſi aliquis proponat ſe ante diffinitiuã ſententiam in iudicio uel extra poſt appellatiõeȝ ex cauſa legitima interpoſitam uinculo excõmunicationis aſtrictũ poteſt archiepiſcopus poſtquam[y] ſibi

g ¶ Impedimento. puta valitudine tempeſtate vi fluminũ. multa impedimẽta videre potes. ff. ſiquis cau. l. ij. ⁊ iiij. ⁊ quod dicit de impedimento idẽ dic ſi alia rõnabilis cauſa preter impedimentum ſubeſſet. puta quia probabiliter credebat terminum pꝛorogatum. ſ. de in integ. reſti. ex litteris.

h ¶ In iudicio. quaſi ſi extra iudicium hoc dixerit ſecus: ſicut nec nocet confeſſio extra iudicium facta quod dic vt. ſ. de confeſ. c. vlt. vnde ꝑ hoc videtur ꝙ ſi nũcio citanti dixerit ſe nolle venire ⁊ nũcius ſic retulerit. non propterea dicatur vera contumacia ⁊ facit quod dixi. ſ. de confeſ. c. ij.

i ¶ Offenſa. ſ. de uerb. ſig. ex parte. ⁊ c. olim.

k ¶ Tutum. iuſta erat expectatio ſi vera fuiſſet. ſ. de ap. ex parte. ſ. e. li. de priui. cuȝ perſone cum ſi.

l ¶ Decendium. ſic. ſ. de elec. cum dilecti ad fi. trãſit igitur ĩterlocutoria in rem iudicatã ſi infra decem dies nõ fuerit appellatum quo ad partẽ. ſȝ non quo ad iudicẽ. quod dic ut. ſ. ḋ ap. cũ ceſſante. io. an.

m ¶ Illico. ante enĩ ꝙ de nullitate ꝓnũciet. oportet ꝙ doceaſ de veritate cauſe appellatiõis. nec ſufficit ad hoc ꝓnũcianduȝ ꝙ oſtendat ſe ex cauſa legitima appellaſſe. ad idem. ſ. de ap. interpoſita in prin.

n ¶ Nec debet. tamẽ ſi abſoluerit tenet abſolutio. ut. j. §. vbi autem.

o ¶ Exhibeť. ſ. e. per tuas. ſ. de of. dele. cum contingat. ⁊ c. prudentiam.

p ¶ Competit. ſi igitur ei nõ competeret. non tenet abſolutio ꝓpter defectum iuriſdictionis. vbi cõpetit tenet lȝ ĩ iuſta. ſicut ⁊ iuſta excõicatio xi.q.iij.c.i.par.n. ius dñs eẽ voluit ligãdi ⁊ abſoluẽdi. de pe. di. i. verbum.

q ¶ Conſtitutiõis. ad ideȝ. ij. q. vi. §. diffinitiua. ⁊. ſ. de re iudi. cum inter.

r ¶ Innodare. excõicatio. n. nõ eſt pena ſȝ medicina quedam. ſ. e. c. i. ante ergo ꝙ̃ excõicet ꝓ ſatiſfactiõe delicti ⁊ ĩ abſolutõe uel pꝰ penã pecuniariã imponere poterit. ⁊ facit ad ea que no. ſ. de penis licet. io. an.

s ¶ Intolerabilẽ. xi.q.iii. ſi is qui preeſt ⁊ quomodo hoc ĩtelligaſ. vide. ſ. eo. per tuas.

t ¶ Juſticia. ſicut ſi precepiſſȝ vt hoiem ꝑcuteret. ⁊ dicit ſe hꝫ feciſſe ꝓ exequẽda iuſticia uel ꝓpter delictũ ſuũ ꝓhibuerat eũ dare elemoſinã. ſicut etiã interdũ ob hꝫ qs ꝓhibeť ab oblatiõibus. xvii.q.iiij.c. miror uel ꝓpter delictũ illiꝰ cui elemoſynã tribuere volebat. q2 vtiliꝰ paniſ eſuriẽti tolliť ꝙ̃ ⁊c. v.q.v. nõ ois. io. an.

u ¶ Abſoluere. aliaſ ubi ita replicareť. denũciaret ſnĩam illã nullã. ſ. eo. per tuas.

x ¶ Similiter. qḋ hic dicit. dixerat. ſ. e. §. ſȝ ſi ex cauſa.

y ¶ Poſt ꝙ̃. de hꝫ no. ꝙ neceſſe eſt ꝯſtare priuſ appellatũ qñ

fieri habet relaxatio ad cautelā de excōicatione que dicitur lata poſt ⁊ per hoc tam obtinui in cauſa qua petebatur abſolutio ad cautelam excōicationis que ferebatur lata poſt appel. legitimā ⁊ eodem die lata fuerat excōicatio ⁊ interpoſita appellatio. nec apparebat que primo. dicebant enim ꝙ petens hoc neceſſe habebat probare. ſ. ꝙ prius appellatū fuerat. licet non habeat neceſſe probare ueritatem cāe. quia illa probata nō abſolueretur ad cautelam. immo ꝓnūciaretur nulla ſententia. ſ. e. per tuas de offi. dele. cum contingat. ⁊ ita eſt uerum per hanc litteram. tunc ergo iudex appellationis abſoluit ad cautelā quando cōſtat ꝙ poſt appellationē lata eſt ſnīa excōicationis. nec adhuc conſtat de ueritate cauſe.

de hoc conſtiterit, etiā priuſquā[a] incipiat de ueritate cauſe appellatiōis cognoſcere, abſolutionis illi beneficium ad cautelam iuxta formā eccleſie impartiri.

Alexander quartus.

Decernimus[b] ut iudices ſeculares ꝑ cenſurā eccleſiaſticā ab eccleſiaſticis iudicibꝰ canōica[c] monitione premiſſa repellere excōicatos ab agēdo[d] patrocinādo[e] ⁊ teſtificādo[f] in ſuis curijs ⁊ iudicijs ꝯpellant.

Gregorius decimꝰ in cōcilio generali lugdunēſi.

Conſtitutionē[g] felicis recordationis innocētij[h] pape. iiij. predeceſſoris noſtri que prohibet participantes excōicatis ea participatione[i] que ſolā minorē[k] excōicatiōnē inducit: monitiōe canonica non premiſſa maiori excōicatiōe ligari decernens promulgatam aliter excommunicationis ſententiam non tenere[l] ad tollendum omnē ambiguitatis ſcrupulū[m] declarantes decernimꝰ: ita demū eſſe monitiōem canonicā in hoc caſu[n] ſi alijs rite ſeruatis[o] eos qui monēt exprimat nominatim[p]. Statuimus[q] quoq; ut inter monitiones quas ut canonice ꝓmulgetur excōmunicationis ſententia ſtatuūt iura premitti: iudices ſiue monitionibus tribus utantur ſiue una[r] ꝓ oībus: obſeruēt aliquorum dierū competētia[s] interualla niſi facti neceſſitas[t] aliter ea ſuaſerit moderanda.

Idem in eodem.

Preſenti[u] generali declaramus edicto beneficium relaxatiōis

a Priuſꝙ incipiat. plus ergo poteſtatis habent in hac abſolutione ad cautelā ꝙ in inhibitione quā facere non poſſunt. niſi prius incipiant cognoſcere de ueritate cauſe ap. interpoſite ante diffinitiuam. quod dic ut. ſ. eo. lib. de ap. romana. §. ꝙ ſi.

b Decernimus. ſeculares. certū eſt ꝙ poteſtas ſecularis minor eſt eccleſiaſtica. ſ. de ma. ⁊ obe. ſolite ⁊ ei ſubeſt. vt ibi. ⁊. xcvi. diſt. duo ſunt ⁊ ideo cēſura eccleſiaſtica coerceri poteſt vt ſequitur. Et quid continetur nomine cenſure habetur. ſ. de ver. ſig. querenti. ⁊ concor. ad hanc decre. ſ. e. li. de fo. compe. c. ij. ⁊ de i in. lꝫ. ſ. de excep. c. ij.

c Canonica. xxiiij. q. iij. de illicita. xij. q. ii. c. indigne. ſ. de ſen. ex. ſacro. ⁊ illa recte dicetur canonica de qua cauetur. j. c. prox. ij. rn̄.

d Agendo. ⁊ recōueniendo. quia ſicut nec agere ſic nec reconuenire poteſt ſ. de excep. cum inter priorem. a defendendo non repellitur. ut. ſ. de iudi. intelleximus. ratio ibi patet. ⁊ quid de impetrando vidiſti. ſ. eodē li. de reſcrip. c. primo.

e Patrocinando. eccleſia ergo priuat aliquem interdum perpetuo. interdū ad tempus officio poſtulandi. ⁊ concor. ſ. de here. ſi aduerſus. ⁊. c. excōmunicamus. §. credentes. ſ. e. li. de penis felicis. §. qd̄ ſiquis ad finem. ⁊ procedit hoc etiam interdum ex alieno delicto. ut ibi. ⁊ ſunt iſti partim de primo ordine nō poſtulātiū. quia etiam pro ſe poſtulare non poſſunt in agendo. de quo dic. ut. iii. q. vij. §. tria. Eſt autem poſtulare deſiderium ſuum uel amici ſui in iure apud eum qui iuriſdictioni preeſt exponere uel alterius deſiderio cōtradicere ut ibi. ⁊. ff. de poſtu. l. i. ⁊ intellige hoc non ſolum in aduocato ſed etiā in procuratore. ſ. de ꝓba. poſt ceſſionē. ſi enim non auditur pro ſe multo minus ꝓ alio. iiij. q. vi. oībus. ad hoc. ſ. e. dilecto.

f Teſtificando. excōmunicatus ergo maiori intelligas teſtificari nō pōt. ſ. de teſti. ueniens. ij. in fi. vnde ſi dicatur excōicatiōis ſnīa nulla. in defectū ꝓbationum conſueuerūt abſolui ad cautelam. ut ibi vides ꝙ non poteſt teſtificari. ſed nunquid excōmunicatus poterit teſtari: de hoc per inno. de do. ⁊ ꝯtu. veritatis. ꝑ hoſt. de excep. pia per gar. de vſu. quāꝙ. per guil. in ſpe. de iſtru. edi. §. compendioſe circa ꝯm. Et videtur ꝙ lꝫ iſta iudicialia ꝓhibeantur. extraiudicialia non. ſicut. ſ. e. ſolet ad fi. ſm hoſti. ⁊ gar. teſtari non poteſt. q: ſeparatus eſt a cōione eccleſie. ⁊ ſeparato a cōione eccleſie. omne beneficiū ex legibus deſcendens interdicitur. ⁊ guil. ſequens inno. ⁊ pe. de ſamp. tenet. ſ. de excep. pia ꝙ poteſt teſtari. ⁊ pe. de vndalla tenuit opi. hoſt. ⁊ gar. ⁊ hoc ꝓpter periculum cōmunionis cum excōmunicato cui cōmunicandum non eſt. ⁊ denegatur. in auc. de priuile. do. here. mu. non preſtan. §. antepenul. ⁊ actus legitimi eis interdicūtur. ut hic ⁊ eſt ſimilis ſm eos deportato qui eſt inteſtabilis. ff. de teſta. eius cui. §. i. ar. pro ⁊ cōtra. ſ. de here. excōicamus. §. credētes. Quid dices de tabellionatu. nunquid inſtrumentum confectum per excōicatum valet? videtur ualere ar. predi. §. credentes. vbi dicitur de excōicato ꝙ ſi ſatiſfacere contempſerit infra annum. extunc inſtrumenta per ipſum cōfecta non valent. ergo a contrario prius. i. ante annum confecta valebāt lꝫ eſſet excōmunicatus. alij contra. pro quibus optime. ij. q. iiij. nullus. ibi nullus anathematizatorum ſuſcipiatur. nec a quoꝙ credātur que ab eis dicuntur vel cōſcribuntur. ſ. e. nouerit. alij ut hoſt. ⁊ guil. dicunt ꝙ ꝙdiu eius excōmunicatio eſt occulta valet inſtrumentū ab eo confectum. uel ſi ſit manifeſta. nec poteſt ꝓbari. ar. ff. de offi. preſi. barbarius. iij. q. vii. §. tria. C. de teſta. l. i. ſ. de re. iudi. ad ꝓbādū. de excep. pia. §. ſi uero. ſecus ſi ſit notoria. de excep. exceptionem. de coha. cle. ⁊ mu. veſta. ſicut enim ibi notorius concubinarius ſuſpenſus eſt quo ad ſe ⁊ quo ad alios. ita notorie excōicatus tabellio ⁊ pretor publice nunciatus repellitur etiam ab extraiudicialibus. j. e. lꝫ. io. and.

g Conſtitutionē. Non valet excōicatio lata in participantes: niſi fuerint moniti nominatim. ⁊ canonica monitio dicitur que habet dierū interualla. niſi neceſſitas facti aliud ſuadeat. hoc dicit.

h Inno. §. e. ſtatuimus.

i Participatione. denotat ꝙ eſt quedam participatio que inducit maiorem. ſ. que in crimine fit. ſ. e. ſi concubine. ⁊. c. nuper. eſt alia que inducit minorē. ut cum quis participat ſcienter excōicato maiori in locutione oſculo menſa ⁊ ſimilibus. ⁊ ab hac excipiūtur certe perſōe vxor filius ſeruus ⁊ alij. de quibus. xi. q. iij. quoniā multos. ſ. eo. ꝙ in dubijs. ⁊. c. ſe. ⁊ ſm guil. ⁊ gar. incurrit quis minorē excōicatōnē mittendo nuncium uel litterā excōicato ac ſi ille perſonaliter loqueretur ad hꝫ. ſ. e. li. de elec. vbi periculū. §. nulli. ſpe. n. loqui videtur nuncium mittēdo uel litteras. ff. de conſti. pecu. l. ⁊ lꝫ.

k Minorē. de ipſius effectu habet. iii. q. iiij. engeltrudam. ⁊. ſ. de excep. a nobis.

l Non tenere. idē in ſuſpenſione ⁊ interdicto. j. eo. ſtatutum.

m Scrupulū. hoc dicit quia ante iſtā ꝯſtitutionē ſi iudex monebat in genere ꝙ nullus cōmunicaret. dicebant quidā talem monitionem canonicam. alij cōtra quod dubium hec ꝯſtitutio declarat.

n In hoc caſu. ſcilicet quando ꝓpter participatiōem vult participantes excommunicare maiori.

o Seruatis. ſ. ꝙ inferatur cauſa ſuper qua fit monitio. ⁊ ꝙ ſint preſentes ꝑ quos poſſit ꝓbari. ⁊ ꝙ ſint ibi īterualla. ſ. e. ſacro. ⁊. j. e. c.

p Nominatim. ſ. ꝓprijs nominibus expreſſis uel alijs indubitabilibus circūſtantijs que habebant vicē ꝓprij nominis. ff. ſi. cer. pet. l. certum. ſ. de teſti. lꝫ. ij. ſ. e. li. eo. ti. c. ij. Idē ſi dicat moneo filium ꝑ. cum ille vnicum filium habeat. ff. de libe. ⁊ poſth. l. ii. ⁊ inſti. de exhere. liberorum. §. nominatim. ſecus ſi duos haberet. quia tūc neuter eorum monitus videtur. ut ibi. Dicunt tamē quidā ꝙ hec decr. locum habet quando ſingulares ⁊ nominate perſone excōicantur q: tunc requiritur monitio ſpālis. ſi aūt generaliter ferretur ſententia. tunc dicunt ſufficere generalē. ⁊ ſic adhuc remaneāt antiqua iura. ſed tutius eſt dicere. ꝙ hodie in genere excōicatio in participātes fieri non poſſit. ⁊ ſic ſit ſublatū quod dicitur. ſ. e. qd̄ in dubijs in fi. Sꝫ valebit ne monitio. ſi iudex generaliter monet oēs de collegio uel vniuerſitate? ⁊ videtur ꝙ ſic. q: tātū valꝫ generalis monitio quo ad oia. quantū ſpālis quo ad quedam. ff. de admi. tu. ſi duo in fi. ⁊ q: ſemꝑ generalibus ſpālia inſunt. ut. ff. de reg. iu. ſemꝑ in generalibus. ſed ꝯrium eſt verum ſm guil. hic ꝑ hanc ꝯſtitutionē ⁊ ſm eum ſi ignorat nomina illorum de ꝯuentu. cogat rectorē ꝯuentus uel vniuerſitatis ad iudicandum ſibi illa nomina. ff. de ꝯdi. ob turpem cām. l. iiij. §. fi.

q Statuimus. ſic ꝯſtrue ſtatuimus quoq; ut iudices ſiue monitionibus tribus vtantur ſiue vna ꝓ oibus obſeruēt aliquorū dierū ꝯpetētia interualla inter monitiones quas iura premitti faciūt ut ſnīa excōicationis canonice promulgetur.

r Una pro omnibus. dixit ergo iudex interdū. monemus te pro prima qua finita monet pro ſecunda. qua finita monet pro tertia ⁊c̄. Interdum vna monitione facit tres ſic: monemus te ꝙ vſq; ad diem talem pro primo talem pro ſecundo talem pro tertio ⁊c̄. Interdum vnam tantum dat dilatiōem vt monemus te ꝙ vſq; ad talem diē ꝓ primo ſecūdo ⁊ tertio ꝑemptorio a cōione talis ⁊c̄. ⁊ hoc vltimo caſu eſt interuallum inter monitiōem ⁊ ſnīam.

s Cōpetētia. hoc iudex moderabitur ꝓ ꝑſonarū ⁊ negocij qualitate. ſ. de ap. cum ſit romana de offi. dele. de cauſis.

t Neceſſitas. ut quia partes ſunt ad rixā uel arma parate. nec curant monitiones epiſcopi. ff. de vſufruc. l. equiſſimū. interdum enī nec locus nec tempus patitur plenius deliberare conſiliū. ff. de exerci. l. i. i. riſo.

u Preſenti. declaramus. Nota ꝙ quidam olim contrarium dicebant ⁊ pro eis faciebat quia excommunicatio ⁊ interdictū paribus paſſibus ambulare videbantur. ad hoc. ſ. de ap. ad hoc quoniam. ſ. e. cum medicinalis. ſ. eo. romana in prin. ⁊. c. venerabilibꝰ in pn̄. j. eo. ſtatutum. ⁊. c. is cui. cum ſi. vnde ſicut excōicatio poteſt tolli ad cautelam. ut. ſ. e. ſolet. ⁊. c. venerabilibus. §. lꝫ. ſi. ⁊. §. penul. ⁊ vlt. ſic de interdicto videbatur. immo multo magis. quia per interdictum plurimū puniūtur non obnoxij. ſed per excōicatiōem non ſic. ſ. eo. romana in fi. vnde potius videbatur in eo ꝙ in excōicatione ſubueniendum quia etiam plures ligat ⁊ plura bona tollit. ⁊ q:

alias ſunt paria.j.c.is cui.ſ.e.c.i.Que ergo fuit huius iuris ratio? reprobatis alioꝝ ſolutionibus.quorum quidaꝫ dixerunt ſic placuit grego.que reprobatur per hoc uerbum declaramus.alij dixerunt hoc factum ut magis timeretur cenſura eccleſiaſtica.tertij ne finis vnius negocij alterius ſit exordium.C.de fruc.⁊ lit.expen.termi nato. cuꝫ hec ratio ne non roborentur dic ꝙ hoc ſtatutuꝫ eſt ꝑpter communionis periculū in excommunicato ꝙ ad aliorum cautelā fit hec abſolutio:ſꝫ in participatione interdictorum nō eſt tantum periculum ⁊ ideo ſecus. vnde etiam interdicti tēpore quedam ſacramenta miniſtrant̄ ⁊ interdum celebratur.ſ.de ſpon.non ē uobis.de pe.⁊ re. ꝙ in te.ſ.e.ti.⁊.c. permittimus.j. co. quoniam.⁊.c. vlti. ſed contra.ſ. ō ap. ad preſentiam. vbi ad cautelam excōicati datur abſolutō vnde dic ꝙ ideo aliud i excōmunicatione ꝙ̄ interdicto quia excōmunicatio eſt mortis eterne dānatio. ⁊ ideo feſtinare debemus vt mortuuſ ⁊ a xpo ſeparatus per excōmunicatiōem reintegret̄ chriſto ꝑ abſolutionem.maiori bus enim malis debet ſincera charitas ſubuenire.l.di.vt cōſtitueret̄. In iterdicto aūt non traditur quis ſathane.nec eſt ibi tantum periculum ⁊ ideo nec tantum feſtinandum ea etiā rōne quia in interdicto uolūt iura vnū pati pro reliquo.in excommunicatione ſecus.ut.ſ.dixi. Preterea excōicatio non poteſt ſuſpēdi niſi in totuꝫ relaxetur.⁊ ideo in ea locum habet abſolutio ad cautelam.interdictum poteſt ſuſpendi ⁊ iō non eſt neceſſaria relaxatio ad cautelam.ſ.de appel. ad hꝰ quoniā.

a ¶ Cautelam.quod fit in excōicatiōis ſententia.tunc quādo dicit̄ nulla.vt ſi poſt appellationē legitimā.ſecūdo ſi cōtinet intolerabilē errorem.ut.ſ.eo.venerabilibus cū ſi.tertio in caſu.ſ.e. ſtatuimus. quarto ſi dicatur ꝙ iudex nō erat is qui tulit ſniam.de cōſue.c.iij.ō priui.cum olim.quinto ſi a iudice ſuo lata eſt.ſed excōicato.xxiiii.q i.audiuimus.⁊.c.ex parte.ſexto cū quis excōicat̄ a delegato ↄ delegātis intentionē.ſ.de preben.c.vlt.ſeptimo ſi ab intruſo uel a iuriſdictiōe ſuſpēſo.xii.q.ii.c.alienationes. octauo ſi feratur a violante interdictū hois.ſ.de exceſ.prela.tāta.nono vbicūqꝫ prelatꝰ ſubditū excōicat cōtra priuilegij ſui tenorē.ſ.de priui.cū capella.⁊.c. quanto.decimo ſm quoſdam quos ſequor in caſu.ſ.de exceſ.prela. cum ad quorūdā. Plures ex his caſibus ↄprehendūtur ſub quarto.vndecimo ſi feratur a delegato impetrato ab excōicato in caſu nō premiſſo.ſ.e.li.de reſcrip.c.i.⁊ adde caſū nouū.ſ.de off.or.q: pleriqꝫ io.and.

b ¶ Generaliter.quid ſit generale habes.ſ. de uer.ſig.cū in ptibus Quid ſi feratur nō generaliter in loca ſed ſpāliter i perſonā? dic ꝙ hīi poterit fieri relaxatio ad cautelam.ar.a cōtrario iſtius littere.q: ſpāliter interdicto oia ſacramēta negātur ante abſolutiōeꝫ ⁊ ſic idē qō in excommunicato.

c ¶ Nō habere.vnde ſi id fiat nō valebit relaxatio per hāc litteram ⁊ eſt ſi.ſ.de his que vi metuſue cā fiunt.c.vno.e.li.

d Quicūqꝫ.Oriri potuit ex facto decre.ſ.e.dilecto. ⁊ dic quicumqꝫ ⁊ an epi.nec ob.ſ.e.q: periculoſum.q: nō loquit̄ in ſententijs excommunicationis.

e ¶ Reges.eſt aūt ordinariꝰ regis is epꝰ in cuius dioceſi delinquit uel domiciliū habet.xcvi.di.ſi imperator.⁊.c.duo ſunt. vbi de hoc.

f ¶ Miniſtros.ad clericos pōt referri.⁊ ſic proprie ſequitur verbuꝫ ſuſpenſionis.

g ¶ Suoꝝ.ↄſanguineoꝝ uel familiariū ⁊ ſic no.caſum in quo pcutiens ⁊ mādās pcuti laicū excōicatus eſt. ad ideꝫ.ſ.e.li.de elec. ſciāt cuncti.⁊ de immu.ec.quoniā.io.an.

h ¶ Grauandi.puta ne quis emat ab eis uel eis vendat vel his ſimilia.concor.ſ.de priui.quāto de immu.ec.c.vlt.e.li.

i ¶ Occaſione.quoꝝ intereſt ꝑncipaliter defendere ſnias ipſas in iudicijs.ſ.eo.venerabilibus.§.ii.in fi.

k ¶ Re integra.littera ſequens contradicit iſti.vbi dicit̄ ꝙ lꝫ res non ſit integra infra octo dies poteſt fieri emēdatio.pōt dici ꝙ hoc locū habet in iniuria perſonali.illud in reali vt in prima ſtatim ſit excōmunicatus in ſecunda tunc quādo infra octo dies non reſtituerit uel dic id quod ſequit̄ reſpicit tempora iſtius ↄſtitutiōis vt ſi tēpore iſtius ↄſtitutiōis pretextu illiuſ licentie aliqua erāt occupata.niſi infra octo dies reddantur.habeat locū pena ⁊ eſt ſi.ſ.de rebus ecc. non alie. hoc conſultiſſimo .§. laici. vbi in compulſionibus iam factis datur tempuſ ad reuocandum in faciendis ipſo facto imponitur pena ꝑmum uerius.

l ¶ Octo dierum.ſimilis dilatio temporis.ſ.de excep.pia ⁊.ſ.e.ſolet.

m ¶ Impenſa.ſ.cum res non extat vel placet leſo.ſi.ſ.e.li.ō vſur.quāꝙ.ff.ↄmo.l.iij.§.i.

n ¶ Incurrant.⁊ ſi prius excōicati erāt modo duplici funiculo ſunt ligati. quod eſſe pōt.ut no.iij.q.iiij.engeltrudam.ſ.de iudeis. ita quorūdam.

o ¶ Eadem.ſ.maioris excōicationis.

p ¶ Vlti.⁊ ſic mandans ⁊ mādatarius eadē pena puniunt̄ ſic.ff.de vi ⁊ vi armata.l.i.§. quotiens.nec excuſat hic iuſſus maioris quod dic ut dixi j.de re.iur.ꝙ quiſ.ff.ad.l.aquil.liber homo.ij.

ad cautelam[a] quo ad interdicti ſententias in ciuitates caſtra uel quelibet alia loca ſiue terras aliquas generaliter[b] promulgatas locum aliquatenus non habere[c].

Idem in eodem.

Quicūqꝫ[d] pro eo ꝙ in reges[e] principes barones nobileſ balliuoſ uel quoſlibet miniſtros[f] eoruꝫ aut quoſcunqꝫ alios excōicationis ſuſpēſiōis ſeu interdicti ſententia fuerit promulgata: licentiam alicui dederint occidendi capiendi ſeu alias in pſonis ſeu bonis ſuis uel ſuorum[g] grauandi[h] eos qui tales ſentētias protulerunt: ſiue quorum ſunt occaſione[i] prolate: uel eaſdem ſentētias obſeruantes ſeu taliter excōmunicatis communicare nolentes niſi licētiam ipſam re integra[k] reuocauerint: uel ſi ad bonorum captionem occaſione ipſius licētie ſit proceſſum: niſi bona ipſa fuerint infra octo[l] dierum ſpatiū reſtituta: aut ſatiſfactio ꝑ ipſis ipenſa[m]: eoipſo ſententiam excōicatiōis incurrāt[n].

¶ Eadem[o] quoqꝫ ſententia ſint innodati oēs qui auſi fuerit predicta licētia data uti[p] uel aliquod premiſſorum ad que ↄmittēda dari licētiā prohibuimus: alias[q] ↄmittere ſuo motu. Qui autē in eadeꝫ ſententia permanſerint duorum mēſium ſpatio extunc ab ea non poſſint niſi per ſe.ap.abſolutionis beneficium obtinere[r].

Bonifacius octauus.

Si iudex[s] laicus malefactorem captum detineat. ⁊ hic ſe clericum dicens ad curiaꝫ eccleſiaſticā petat remitti: uel curia ipſa eum tāquam ſuum clericum repetat[t]: iudice[u] illum inficiante clericum: ac ob hoc minime remittendum: dubitationiſ huiuſmodi.an ſcilicet ſit qui repetitur clericus ad iudiceꝫ eccleſiaſticum[x] quia de re eccleſiaſtica. ⁊ ſpirituali[y].uocato tamen iudice ſeculari uel alio cuius intereſt[z] cognitio pertinebit. ¶ Et ſi notorium[τ] fuerit ꝙ idem malefactor ſit clericus qui huiuſmodi priuilegio gaudere debeat[ↄ]: ſtatim abſqꝫ alia cognitione uel[ꝝ] fama publica de hoc extiterit: aut[a] ipſe pro clerico cōiter habebatur[b]: incontinenti etiam ante cognitionem[c] de clericatu eccleſiaſtice curie debet reddi. ¶ Idem eſſe cenſemus ſi reus ipſe ante deprehenſionem pro laico publice ſe nō

q ¶ Alias.ſ.preter aliquam licentiam.ſed nunquid ille tunc ratuꝫ habens excommunicatus erit? diſtingue.vt.j.c.cum quis.

r ¶ Obtinere.ſi.in incēdiarijs eccleſiaruꝫ. qui exquo denūciati fuerūt nō pñt abſolui ab alio ꝙ̄ a papa.ſ.e.tua.⁊ ſi papa hoc non expreſſiſſet.perpetuo potuiſſet ordinarius ipſum abſoluere.ut.ſ.e.nuper.

s Si iudex laicus.ſi malefactor captꝰ a iudice laico dicit ſe clericum huius rei cognitio ad iudicē eccleſiaſticū ſpectat.⁊ ſi notorie uel publica fama uel cōi eſtimatiōe habet̄ ꝑ clerico ſtatim fit remiſſio.idē ſi prius ſe gerebat ꝑ clerico.⁊ modo dephenſus fuit in habitu clericali.ſi autē prius ſe gerebat ꝑ laico.lꝫ mō in clericali habitu deprehenſus fuerit nō fiet remiſſio donec fuerit de clericatu probatū.ſed interim contra euꝫ iudex in nullo ꝓcedet. ⁊ hoc dicit.⁊ declarat decre.iſta ea que no. Inno.⁊ hoſt.ſ.e.ut fame.

t ¶ Repetat.ſic ⁊ ciuitas repetit ſuū ciuē.ff.de rei ven.l.i.§.i.ff.ad munic.l.de iure.ſic ⁊ petit ſuo ciui iuſticiam fieri.⁊ violenter ablata reſtitui.xxiij.q.ij.dominus.ſic ⁊ pater repetit filiū.quod dic ut.ſ.de conuer.in fi.c.vlt.ſic ⁊ miles armate militie per magiſtrum militum in ciuilibus ⁊ criminalibus iudicatur C.de iuriſdi.om iudi.l.magiſterie.ſic ⁊ clerici corā ſuo iudice.ſ.de iudic. at ſi clerici.

u ¶ Iudice.ſeculari qui malefactorem detinet.

x ¶ Eccleſiaſticum.vide qō eſt.j.cognitio pertinebit.

y ¶ Spirituali.de qua nec principaliter nec incidenter habet ſecularis iudex ſe intromittere.ſ.de or.cog.tuaꝫ.qui fi.ſint legit.per venerabilem.⁊.c. latorem ſi.

z ¶ Intereſt.puta aduerſario qui illū fecit detineri ⁊ ꝑ maleficio fecit puniri ⁊ ſic hi ſunt vocandi quorum intereſt.ſic.ſ.de ma.⁊ obe.inter quattuor.C.ō euic.emptor fundi. Si aūt nō eſt aduerſarius.puta q: iudex ꝓcedit ex officio citabit̄ iudex.ut.ſ.dicit.⁊ cōcor.ſ.e.venerabilibus.§.ii.

τ ¶ Notoriū.facti.ſ.qō nulla poſſit tergiuerſatiōe celari.ſ.de coha.cle. ⁊ muli. vrā.q: notorie cognoſcit̄ ꝑ clerico vt archid.vel archipreſbyter uel preſbyter hoīi.uel his ſimiles.uel ſi eſt notoriū iuris.ad idē.ſ.de uer.ſig.cum olim.

ↄ ¶ Debeat.hoc ideo dicit.q: ſi eſſet clericus buffo uel goliardus. ⁊ geſtaſſet artem illam per annū.uel tertio monitus non deſtitiſſet uel eſſꝫ clericus vxoratus non incedens in habitu.uel eſſet bigamus uel degradatus.talis nō remitteret̄.q: priuilegio nō gaudet.ut.ſ.e.li.de vi.⁊ hone.cle.c.i.de cle. cōiug. c.i.de bigamis.c.vno.de penis.c.ii.in fi.

ꝝ ¶ Vel.repete ſi.

a ¶ Aut.repete ſi.

b ¶ Habebatur.ſic.ff.ad mace.l.iij.ff.de off.preto.barbarius.ſ.de iurepatro. conſultationibus.

c ¶ Cognitiōeꝫ.ſ.cū eſt fama uel communis eſtimatio.q: ſi eſt notoriū. ibi nō

eſt neceſſaria cognitio.
a Clericales.ſ.de vi.⁊ bone.cle.vt clericoꝝ.⁊.c.clerici.
b Reputare.vt in quo ſtatu reperitur in eo iudicetur pro preſenti.lꝫ poſſet i quiri de alio ſtatu.ff.de iniur.cum apud.§.ſiquis ⁊.j.in fi.c.
c Legalis.C.de libe.cau.ea que.ff.de libe.cā liberis.§.fi.⁊.l.cuꝫ neceſſitas ff.de proba.l.circa.
d Comprobat̃.hoc vult dicere.hi qui portant talem habitum ſolent clerici eſſe.vnō iſte putetur cleric⁹ ſicut habitus demonſtrat.ut qui ſimilē cū alijs vitā ſuſcipiūt ⁊c̃.ſ.ō ſta.mo.recolentes.
e Stigmate.ideꝫ verbū habes.xxxiii.q.ii.hoc ipſum.
f Agnoſcit̃.hoc habes .C. de fabricē.l.ſtigmata.li. xi.⁊ dicitur fabricenſis qui publica arma facit ⁊ in publicis fabricis ⁊ non alibi ⁊ dat ꝑmicerio qui reponat in publicis armamentis. Et eſt ſtigma iſtrumentum quo eorum brachia figurabātur cui erat impreſſum nomen imperatoris facies uero non figurabatur C.de penis ſiquis.⁊ eſt ſim. huic.ſ.ō cri.fal.ad audiētiā.
g Signati.C.de aquedu.l. decernimus ad fi. ⁊ annotatio eſt quia ſingulis manibuſ eorum imprimitur nomē imperatoris.hydrophilati autē dicūt̃ ab hydra qḋ ē vas vbi aqua defert̃ uel hydra aqua philare.i.cuſtodire.inde hydrophilati.i.cuſtodeſ aquaꝝ ⁊ eſt ſi.qḋ ō gazophylatio dicitur.ſ.de proba.c.i.
h Clericali.multo ergo fortius.ſi etiaꝫ deprehenſus ſit in habitu laicali.⁊ hoc denotat ꝙ dicit q̃uis ⁊c̃.⁊ lꝫ dicamuſ ꝙ vltima mora nocet.ff. de peri.⁊ ꝯmo.rei ven.l. illō hec vltima poſſeſſio nō releuat in hoc ꝙ fiat remiſſio.
i Fecerit coram iudice eccleſiaſtico.ut.ſ.i.rñ.⁊ ſic cōtinentia cauſe diuiditur contra id.ſ. de ſequeſtra.c.i. ⁊ ē ideo.quia natura cauſe requirit aliuꝫ iudicem.de or.cogni.tuā qui ſi.ſint le. lator cum ſi. Sed detentus in ſeculari curia.quō litigabit coram eccleſiaſtico dic ꝙ forte relaxabitur datis fideiuſſoribus.ſed non propter hoc non remittetur.j.e.ſi clericos in fi.vel litigabit per ꝓcuratorem.natura enim facti hoc habet qḋ interdum per aliuꝫ quis ꝓſequatur cām.ſ.de iud.mulieres.de ſta. regu.c.vno.ff.de cuſto.reo.l.diuus.hāc aūt fidem faciet per publicuꝫ inſtrumentum ordinatiōis ſue.ii.q.i.legum.per teſtes etiam poterit hoc ꝓbare.ſ. de cle.peregri.tue.
k Preſumptionē.no.quādo preſumptio eſt non ſufficit poſſeſſio.niſi fiat fides de titulo.⁊ concor.ſ.e.li.de preſcrip.c.vno.
l Interim.i.pendente ꝓbatione de titulo clericali.eſt eni hoc preiudiciale ō quo primitus debet cognoſci.ut ſciatur an ut clericus ab eccleſiaſtico uel ut laicus a laico puniri debeat ⁊ eſt ſi.C.de or.cog.l.vlt.iij.q.xi.in fi.
m Proceſſus.ergo non ſolum iudicare ꝓhibetur.ſed etiam ꝓcedere ad idē ſ.e.li.de here.c.vt inquiſitionis.§.penul.
n Statutum.non tenet ſuſpenſio vel interdictum lata in participantes nō premiſſa monitione canonica.hoc dicit.
o Greg.ſ.e.conſtitutionem.
p Innocentiane.ſ.e.ſtatuimus.
q Inducit.dic ut dixi.ſ.e.conſtitutionem.
r Canonica.quod dic ut.ſ.e.conſtitutionem.
s Aliter.ſ. non premiſſa canonica monitione ⁊ nominatim parificata igit̃ ſunt in hoc excommunicatio ſuſpenſio ⁊ interdictuꝫ.ad idem.j.e.is cui in fi. ⁊ concor.ſ.e.ti.c.i.
t Licet excommunicationis.emanauit ad declarationem eorum que not. io.tan.her.⁊ moderni.ſ.de appel.ſepe.⁊ hoc dicit per negligentiaꝫ non proſequentis debito tempore appellationem excommunicatio poſt eam lata non conualeſcit.ſed poterit tunc denunciari.⁊ debebit vitari donec de ſentētie nullitate docuerit.
u Excommunicationis.licet de excommunicatione exprimat.idem puto ō ſententia ſuſpenſionis ⁊ interdicti.cum eadem ſit ratio.ad hoc .ſ.e.proxi. ⁊ ſ.eo.c.i.⁊.j.eo.is cui in fi.⁊.ſ.de appella.ad hoc quoniam.⁊ idem in quali-

gerens deprehenſus fuit in habitu clericali: tonſuraꝫ uidelicet ⁊ ueſtes deferens clericales[a]. nā taleꝫ debemus clericū donec ꝯſtat de cōtrario reputare[b] ſicut de illo qui in poſſeſſione ingenuitatis exiſtit ſi dicatur ab alio libertinus legalis[c] ſanxit auctoritas.ut probandi neceſſitate non ipſe ſed aduerſari⁹ aſtringatur. Juſtum eſt eniꝫ ut ipſe talis quē geſtat ex habitu quouſqꝫ appareat aliud preſumat̃ qualis is ēē cuius fert habitū ꝯprobat̃[d] ex ſtigmate[e] nāqꝫ ꝯſueto fabricēſib⁹ imprimi latitans fabricēſis agnoſcit̃[f] ⁊ cuſtodes aquarum: quos hydrophilatos noīant. que eis infigi ſolet ānotatiōe ſignati[g] maīfeſti ſūt oīb⁹ ⁊ angariaꝝ noīe nō tenēt̃. Jſqꝫ ſtat⁹ alicui⁹ ēē uidet̃ in quo ipſe deprehendit̃ donec ꝯtrariū doceat̃. Nō ſic aūt uolum⁹ obſeruari ſi ante deprehenſionē ꝓ laico publice ſe gerebat: ac pro tali cōiter habebatur quāuis deprehēſiōis tpe repertus fuerit in hītu clericali[h]: tūc.n. reſtituēdus nō eſt. quouſqꝫ fidē de titulo fecerit[i] clericali cui⁹ eidē ꝓbationis on⁹ incūbat propter preſūptionē[k] que aduerſus ipſū orta ē ex delatione laicalis habitus precedēti contra eum tñ interim[l] ꝓceſſus[m] iudicis penitus conquieſcat.

Idem.

Statutum[n] grego.[o] pape.x. factū ad declaratiōem ꝯſtitutiōiſ innocētiane[p] que ꝓhibet participātes excōmunicatis ea participatione que ſolum minoreꝫ inducit[q] maiori excommunicatione ligari monitione canonica[r] non premiſſa: in ſuſpenſionis ⁊ interdicti ſententijs que pro huiuſmodi participatione plerūqꝫ ab ordinarijſ uel delegatiſ iudicibus promulgantur precipimus inuiolabiliter obſeruari decernentes eaſdeꝫ ſententias non tenere aliter[s] promulgatas.

Idem.

Licet excommunicationis[u] ſententia poſt appellationē legitimam[x] promulgata per negligentiā appellantis appellationem ſuā minime proſequentis non ratificetur nec etiam conualeſcat[y] excommunicatus tamen nominatim uel ſpecialiter ⁊ expreſſe[z] qui poſt appellationem legitimam excommunicationis ſententiam aſſerit in ſe latam: ſi appellationem eandeꝫ infra tēpus ad ipſam proſequendam ab homine[ꝛ] uel a iure ſtatutū nō fuerit ut debuit proſecutus: lapſo eodem tempore excommunicatus publice nūciari[9]: ⁊ nedum in iudicialibus ſed etiam in extraiudicialibus euitari: ac a legitimis actibus remoueri debebit quouſqꝫ ꝙ poſt appellationē legitimam[x] excommunicatus fuerit: uel alias[a] de ipſius ſententie docuerit[b] nullitate.

Idem.

Si clericos[c] tue[d] iuriſdictiōi ſub

bet ſententia que nulla eſt ipſo iure.ita ꝙ non eſſet neceſſe appellare.ſ.eo.lib.de re.iudi.c.vlt.q2 tūc ſi ꝯdēnatus appellaret ⁊ non ꝓſequeretur non propter hoc conualeſceret ſententia eadeꝫ ratione quod dico verum niſi talis eſſet caſus quo ratificaretur per app. ſententia nulla.vt lata cum falſo procuratore.ff. rem ra.ha.l.iij.§. falſus.de quo vide ſ.de re iudi.c.i.
x Legitimam.ſi cauſa fuit uera.ex quo fuit legitima ſētentia eſt nulla.ſ.eo.per tuas.ſed niſi prius appareat ō eius veritate nō poterit denūciari nulla.licet tunc poſſet fieri abſolutio ad cautelam.ſ.eo.venerabilibus.§.ſed ſi ex cauſa.⁊.§.vlt. ſi ergo fuit nulla.ſolo tractu temporis non potuit conualeſcere.ſ.e.li.de deſpon.impu.c.vno. ⁊.j.de reg.iur.non firmatur cum ſuis concor.
y Conualeſcat.cōtra.ff.de his q not.infa.l.furti.vbi retro notatur īfamia condemnat⁹ de furto qui app.non proſequitur.ſic vīdtur retro deberi cenſeri excommunicat⁹ ex quo app. non ꝓſequitur.ſꝫ nō ob. quia lex illa loquit̃ de ap.emiſſa poſt ſententiam ab ipſa ſentētia.hic de ap. emiſſa ante ſententiaꝫ.vnde ibi appellatio ſuſpendit effectum ſententie iam late.ſ.de iureiurā.venientes.hic ante ſententiam iuriſdictionem ſuſpendit vnde ſententia poſtea lata non tenet propter iuriſdictionis defectum.
z Expreſſe.interdum.n.fert̃ ſententia excōicationis in perſonaꝫ incertam.v.q.i.quidam.ſ.de offi.or.ſi ſacerdos.
⁊ Ab homine.de quo dic vt not.ſupra de appellatio.cum ſit romana.
9 Nunciari.No. non ſequitur iſte denunciatus eſt excommunicatus.ergo excommunicatus eſt. hic eniꝫ denunciatur qui forte excommunicatus non eſt.⁊ facit ad queſtionē de qua dixi.ſupra eo. lib.de excep.pia.ſed nunquid ad repellendum actorē ſufficiat probari denunciationē excōicationis: videtur.n.ꝙ non per hūc textū ⁊ per rationem dictam ſuperius.cum illa decre.pia.dicat id probari debere apertiſſimis documentis.hoſt. tamen no.contrarium vt ibi dixi.⁊ pro parte illa facit hec decre. nam hic per taleꝫ denunciationē vitatur a iudicialibus ⁊ extraiudicialibus ⁊ legitimis actibuſ vt ſequit̃.lꝫ forte excōmunicatus non ſit.vt predixi.ſic dicā.ex quo de denūciatione non dubitatur.vitatur ⁊ repellatur ab agendo donec oſtēdat ſe abſolutū uel ſententiam nullā: ſed ſi volumus tenere primū huic rñdet̃ ꝙ hic non ſolum de denūciatiōe. ſed etiā de ſententia excōicatiōis conſtabat.
x Legitimam.ideſt ex legitima ⁊ vera cauſa interpoſitam ut ſuperius dixi.
a Alias.tolle exempla que dixi.ſ.e.pxīi.
b Docuerit.poteſt exponi ideſt docere ceperit quia pendente probationis articulo ab extraiudicialibus ⁊ legitimis actibus non repellitur ⁊ ſic caſſabit contrarium decr.ſupra eo.ſolet in fi.uel dic illud habere locum in eo qui debito tempore appellationem proſequtur iſtud in eo qui proſequi neglexit.vnde in penam euitabitur ab extraiudicialibus donec docuerit ⁊c̃. ⁊ ſic ſtabit proprie hoc verbum.
c Si clericos. Prelatus capi faciens ⁊ includens etiā per laicoſ clericum nondum incorrigibilem excommunicatus non eſt

nec etiam ipſi capientes. Secundo dicitur: talis ſi dat fideiuſſores de parendo iuri detineri non debet. niſi iuſta cauſa id ſuadeat. ⁊ corrigit pͥma pars que no. ber. ſ. e. vniuerſitatis in vi. glo. ⁊ c. vt fame ⁊ declarat quod ibi no. moderni.

c ¶ Tue iuriſdictioni. cui loquatur non apparet: ⁊ ideo dico decre. locū habere in quolibet iuriſdictionē habente ſiue de cōi iure ſiue priuilegio uel ꝯſuetudine: ad idem. C. de ſportulis. l. vlt. ⁊ facit qd̓ dixi. ſ. e. li. de penis quamuis.

a ¶ Pena. quia carcer nō eſt pena. qd̓ tamē dic. ut. ſ. e. li. de penis quamuis.

b ¶ Poſtea. illos eē huius contrarium no. ber. in predictis glo. dicens. ꝙ ſi apparebat clericū incorrigibilem. capi poterat per laicos ſine pena. alias nō ⁊ ſic ēt ſoluebat ꝯ-triū d decr. vniuerſitatis ad decre. vt fāe ſ. e. tu dic ut i ſe. gl.

c ¶ Nodari. cōcor. ſ. eo. ut fame. ꝯ. ſ. e. vniuerſitatis vbi excōmunicationē incurrunt abbas ⁊ laici qui d ipſiꝰ mādato monachū verberabant ber. ⁊ hoſtien. ſoluebant: ut dixi in glo. pxi. qd̓ eſt falſum. vt hic vides. alij dicunt ꝙ decre. vt fame loqꝛ in epiſcopo. decre. vniuerſitatis. in abbate ſed hoc patet falſum per iſtam decre. que loquitur in quolibet iuriſdictionē habēte. ut dixi ſupra glo. ij. dic ergo ꝙ decre. ut fame ⁊ iſta loquūtur in captione ⁊ incluſione que de mandato prelati cuiuſcunqꝫ qui crimina punire poſſit. poteſt fieri etiam per laicos. lꝫ ille nondum incorrigibilis appareat. decre. vniuerſitatis de verberibus loquitur. que ſi prelatus clerico vel monacho per laicum inferri iubeat ſed iniurioſe non eſt dubium ſi in modum iuſticie. hoc tamen per laicum facere non debuit. ſed per clericos vel per ſemet ipſum. ſi erat minor epiſcopo. ⁊ ideo mandans ⁊ mandatarius excommunicati ſunt vt ibi.

d ¶ Excedat. ad idem. ſ. de reſti. ſpo. olim. i. in fi. ⁊ hoc vult dicere ſi clericus captus quiete ſe duci permittit ⁊ ducentes eum nō reſiſtentem calce pugno uel alio modo percutiunt. vt iā vidi de facto. iſti ſunt bene excōicati hoc ſonat littera.

e ¶ Iniuria. xvii. q. iiij. ſiquis ſuadente. ⁊. ſ. de ſen. ex. contingit. ⁊ facit hec littera ad queſtionē dominicalē de illo qui fugiens inimicos obuiauit clerico equitanti a quo equum petijt ⁊ fugere poſſit: quem cum ille negaſſet: ſibi per vim abſtulit ⁊ poſtea remiſit. an talis ſit excommunicatus: bar. brix. in queſtione dominicali quidam cum fugere opiniones poſuit: quarum vna fuit talem excōicatum non eſſe. q2 id non fecerat diabolo ſuadente. ad cautelam tamen ab epiſcopo abſolui poterat. alia fuit talem excommunicatū ſed minꝰ puniendum. l. di. preſbyteros. ſ. quod me. cā facris. tertia fuit tan. quam ibi ſequitur bar. talem excommunicatum. ſed propter id nulla pena puniendum.

f ¶ Clericos. idē in laicis ⁊ bene etiam eodem modo dicit lex. ff. de cuſto. reorum. l. diuus.

g ¶ Fideiuſſoriam. ergo non nudam tātū. idem ⁊ multo fortius ſi pignora darent cū ſit melius pignori incūbere ꝙ̄ in perſonam agere ⁊ qui ſe promiſit ſatiſdaturū ſatiſdat ſi pignora uel fideiuſſores det. ff. de ꝯſti. pe. l. pmiſſor. in fi.

h ¶ Cauſa rōnabilis. cū plures forte fuerint malefactores vult vnū detineri ut per eum veritatē manifeſtantem alios capere poſſit.

i ¶ Si ſententia. Interdicto clero non eſt interdictus populꝰ nec econuerſo interdicta ciuitate ppter delictum domini ciues nō interdicti extra ipſam audiunt diuina. iterdicto populo ſingulares de populo intelliguntur interdicti. hoc dicit ⁊ approbat primū dictum quod not. hoſti. ſ. de priuile. ex parte. ſuper uerbo populum

fectos ppter commiſſos exceſſus etiam per laicos capi facias ⁊ eos ne fugiāt in carcere pena[a] debita poſtea[b] caſtigandos includas te uel capientes eoſdem lꝫ nondum appareat incorrigibiles illos eſſe nulla credimus excōicatiōe nodari[c]: cū in his niſi alias ex propoſito excedatur[d] in ipſis temeritas uel iiuria[e] nequeat deprehendi. ¶ Eoſdem quoqꝫ clericos[f] ſi de parendo iuri tibi fideiuſſoriā[g] dederint cautiōē detinere non debes: niſi exceſſus enormitas uel alia cā[h] rationabilis eos ſuaſerit detinendos.

Idem.

Si ſententia[i] interdicti pferat in clerum[k] non intelligitur (niſi aliud ſit expreſſum in ea) interdictꝰ populus nec etiā ecōuerſo[l]. vñ uno interdicto ipſorum alius licite admittitur ad diuina. ¶ Ceterum cū propter delictum domini[m] uel rectoris eſt ciuitas interdicta: ciues eiuſdē qui culpabiles non exiſtunt dūmō ⁊ ipſi propter dominum uel rectorem puniendum in eis non fuerint interdicti[n] poſſunt extra[o] ipſam licite intereſſe diuinis. ¶ Cū uero alicuius terre populus interdicto no datur ſingulares ex eo pſone quas interdictas eſſe cōſtat ne ſententia effectu careat[p] cum diuinorum auditio ⁊ ſacramētorū perceptio populo ut uniuerſis non competant[q] non debent alicubi[r] caſibus expreſſis[s] a iure duntaxat exceptis audire diuina uel eccleſiaſtica recipere ſacramenta.

Idem.

Si ciuitas[t] caſtrum aut villa ſubijciantur eccleſiaſtico interdicto illorū ſuburbia[u] ⁊ continentia edificia eoipſo intelligi uolumꝰ interdicta. nam licet predicta[x] uideātur alias murorū ambitu terminari. hoc tamen caſu ne uilipendi[y] ualeat ſententia interdicti quod fieret ſi poſſet in ipſorum ſuburbijs uel continentibus[z] edificijs licite celebrari ut prius[⁊] expedit interpretationem fieri latiorem. ¶ Ratione quoqꝫ ſimili ſi ſit eccleſia iterdicto ſuppoſita uel ſubiecta nec i capella eius celebrari: nec in cimitero ipſius eidē eccleſie contiguis[ꝯ] poterit ſepeliri[ꝶ] ſecus ſi ei contigua non exiſtant[a].

Idem.

Is qui[b] in eccleſia ſāguinis[c] aut ſeminis effuſiōe polluta uel ꝗ preſentibus maiori excōmunicatione nodatis[d] ſcienter celebrare preſumit. licet in hoc temerarie agat ir

ſcḋm ⁊ tertium declarāt no. per ber. inno. hoſt. ſ. de priui. ꝙ nonullis.

k ¶ In clerum. interdicto clero alicuius eccleſie non propter hoc intelligit eccleſia interdicta. vnde alij clerici licite celebrent in illa. ad hoc. ſ. e. li. d priuil. per exemptiōem in fi.

l ¶ Econuerſo. hoc idem pbabatur olim per decre. predictam ex parte. vbi lata fuit ſententia interdicti in clerum ⁊ populum. ſed ibi vnum eſſet ſupfluum. ſi interdicto vno intelligeretur alterum interdictum. ⁊ ad idem ſ. d preben. c. i. lxiii. di. noſſe cum ſi. videtur tamen argu. contra inſti. de iure natura. § plebiſcitum. vbi appellatiōe populi vniuerſi ciues intelliguntur. etiam connumeratis patricijs ⁊ ſenatoribus ſed illi eiuſdem profeſſionis ſunt iſti uero alterius. ad idē. xii. q. i. duo ſunt. ſicut ⁊ expreſſo laico in reſcripto per generalem clauſulam non conueniꝛ clericus. ut no. ſ. de reſcrip. ſedes.

m ¶ Domini. No. quia ſecus ſi ppter delictum ciuium ⁊ hꝫ etiam patet. j. dum dicit qui culpabiles non exiſtunt.

n ¶ Interdicti. aliud ergo eſt interdicere ſolum ciuitatem aliud ciuitatem ⁊ ciues. Et not. ꝙ pena ſpirituali ſcilicet interdicti bene punitur vnus pro delicto alterius. de hoc. i q. iiij. in ſumma. xxiiij. q. iij. in ſumma. ſi igitur ſunt interdicti audire non poſſunt diuina. j. §. pxi.

o ¶ Extra ipſam ciuitatem. intelligas ⁊ extra continentia. j. c. pxi.

p ¶ Careat. ⁊ ſic violareꝛ neruus eccleſiaſtice diſcipline. qd̓ eſſe non debet. ſ. de ꝯſue. cum inter vos ⁊ ſic no. intelligendum ut res potius valeat ꝙ̄ pereat. ſ. de uer. ſig. abbate. ff. de rebus dubijs. l. quotiens.

q ¶ Non competant quia vniuerſitas res eſt inanimata in quam non cadunt alia. ſ. eo. romana in fi. vbi autem tractamus de his que vniuerſitati competunt ita dicitur illud eſſe penes vniuerſitatem. ꝙ non penes ſingulos. ff. de iius vo. l. ſi hac. §. qui manumittitur. canonizata. xii. q. ii. qui manumittiꝛ. populus autē eſt idem hodie qui fuit ante centum annos. vnde tunc interdicto populo ⁊ nondum relaxato. qui nunc eſt dicitur interdictus. vii. q. i. deniqꝫ. xvi. di. habeo. ff. de iudi. pponebatur.

r ¶ Alicubi. etiam in loco non interdicto.

s ¶ Expreſſis a iure. j. e. c. vlt. quo ad diuina. quo ad ſacramēta habes. ſ. de pe. ⁊ re. ꝙ in te. ⁊. j. e. quoniam.

t ¶ Si ciuitas. Interdicta ciuitate ſuburbia ⁊ cōtinētia edificia dicuntur interdicta: ⁊ interdicta eccleſia capella contigua ⁊ cimiterium contiguum dicitur interdictum hoc dicit.

u ¶ Suburbia. ad idem. ff. de ver. ſig. l. ii. ⁊. l. edificia ⁊. l. alphenus. ⁊. l. in cōtinentibus.

x ¶ Predicta. ſ. ciuitas caſtrum uel villa.

y ¶ Uilipendi. ad idē. ſ. c. pxi. in fi. ⁊. ſ. de cōſue. cum inter vos.

z ¶ Continētibus. ſatis videꝛ iudicis arbitrio relinquendū que dicantur continētia edificia ⁊ nō dicit cōtiguis. ut. j. pxi. rñ.

⁊ ¶ Ut prius. hoc dicit q2 celebrari pōt. lꝫ nō vt prius. j. c. vi.

ꝯ ¶ Cōtiguis. ꝯtigua ſunt quorū extrema ſe inuicem contingunt.

ꝶ ¶ Sepeliri. eſt ſi. j. e. is cui. ij. rñ. ſi enim alicui interdicitur ingreſſus eccleſie ⁊ ſepultura cimiterij. vt ibi. ſed pone tunc temporis aliquem ibi ſepultum ⁊ poſtea relaxatum eſt interdictum. nunquid talis exhumabitur? non ſi penitens deceſſerit ſm inno. qui hoc no. ſ. de exceſ. prela. c. vlt. q2 res deuenit ad eum caſum ⁊c̄. hoſt. no. contra. ſ. de conſe. ec. uel alta conſuluiſti.

a ¶ Exiſtant. idem habuimus in pollutione. ſ. e. li. de cōſe. ec. vel alta. c. vno Eſt autem ſecus econtrario. ut ibi. ſ. quia cimiterio interdicto non dicitur interdicta eccleſia etiam contigua: ⁊ ibi patet ratio.

b ¶ Is qui in eccleſia. declarat ⁊ approbat que no. ber. ſ. de priuilegijs tuarum. in. ii. gl. inno. ⁊ hoſt. de exceſ. prela. tanta.

c ¶ Sanguinis. intelligas humani ⁊ iniurioſi. de ſemine etiam intelligas hūano etiam vxorio ⁊ de hoc vide plenius. ſ. e. li. de conſe. ec. vel alta. c. vno.

d ¶ Nodatis. iſti interdictus eſt ingreſſus eccleſie. ſ. eodem li. de priuile. epiſcoporum. vnde caueat quia proximus eſt irregularitati. j. eodē titulo is cui primo reſponſo.

regularitatis tamen cum id non ſit expreſſum in iure laqueum non incurrit. Is uero qui ſcienter i loco celebrat ſuppoſito interdicto niſi ſuper hoc priuilegiatus exiſtat: aut a iure ſit conceſſum eidem irregularitatem incurrit: a qua nequit per aliuꝫ quā per ro. pon. liberari & adeo efficitur ineligibilis q nec ad eligendū cum alijs debebit admitti.

Idem.

Quoniam in baptiſmo & confirmatione que neduꝫ pueris ſed etiam adultis propter mortis periculuꝫ exhiberi poſſunt licite tempore interdicti: chriſmatis utimur unctione poſſe: licet terra interdicta exiſtat criſma die cene domini confici dubium non exiſtit.

Idem.

Is cui eſt eccleſie interdictus ingreſſus cū ſibi per cōſequēs cenſeatur in ipſa diuinoꝝ celebratio interdicta irregularis efficitur ſi ꝯtra interdictū huiuſmodi diuinis in ea ſe ingerat in ſuo agens officio ſicut prius. Talis quoqꝫ ſi hoc interdicto durante decedat nō debet in eccleſia uel in cimiterio eccleſiaſtico niſi penituerit ſepeliri: Sane ſicut excōicatio ſic ab officio uel ab ingreſſu eccleſie lata ſuſpenſio aut ipſius effectus ꝑ appellationē ſequentē minime ſuſpenduntur.

Idem.

Religioſo qui manus uiolentaſ in clericum ſecularem iniecit: ne hoc pretextu habeat materiam euagādi poterit ab epiſcopo eo caſu abſolutionis beneficiuꝫ exhiberi quo ſeculari clerico poſſet ſi alium clericum ꝑcuſſiſſet. Quāuis autem is qui religionē ingreditur religioſus cenſeri cum effectu non poſſit donec ſit tacite uel expſſe ꝓfeſſus. ſiquis tñ uiolētas manus in eum iniiciat excōicationis late a canone uinculum nō euadit. Idē.

Eos qui a ſententia canonis uel hominis cuꝫ ad illū a quo

a Tamen. alias inde. alias tamen.

b Iure. ſuſpenſi ergo a confeſſoribus ſuis ab officio ad certum tempus eadem ratione ſi celebrant non incurrunt irregularitatem.

c Scienter. ſecus ergo ſi ignorāter. niſi talis eſſet ignorātia que excuſare nō deberet. ſ. de cle. excōica. miniſtrā. apoſtolice. ſ. de poſtul. c. i.

d A iure. j. e. c. vlt.

e Liberari. ad idē. ſ. de cle. excom. mini. apoſtolice. ſ. e. de re iudi. c. i. & ſ. eo. c. i.

f Ineligibilis. & etiaꝫ impoſtulabilis. ſ. de poſtu. c. i. qr violans interdictum etiā poſtulari non poteſt vt ibi.

g Cū alijs. amittit ergo poteſtatem eligendi actiuam & paſſiuam & de hoc ſolet recitari. ſ. de elec. ne pro defectu

h Quoniam. tempore interdicti chriſma die cene dñi confici pōt. & cām reddit & declarat no. per hoſt. ſ. eo. permittim᷑. per quā oliꝫ prohibabatur quod hic dicitur.

i Baptiſmo. poſt baptiſmū eniꝫ ſacerdos vngit chriſmate in vertice nō in fronte. qḋ eſt ſoliuſ epiſcopi. ſ. ḋ ꝯſue. quanto. primum patet de cōſe. di. iiij. poſtq̄ & duobus. c. ſe. & c. preſbyteris. & c. null᷑ miniſtrorum.

k Que ſcilicet baptiſmus & confirmatio.

l Adultis. ideꝫ hodie in penitētia: quod dic vt. j. e. c. vlt.

m Interdicta. ut. ſ. e. ſecundo reſponſo. & ſ. de ſpon. nō eſt nobis.

n Dubium non exiſtit. quaſi di. conceſſo baptiſmo & confirmatione tempore interdicti ſatis eſt conceſſum confici chriſma & eſt ratio quia vetus chriſma non debet eſſe vſui nec de illo veteri chriſmate debet quis chriſmari & ḋponitur ſacerdos qui de illo veteri chriſmate vngit baptizatum. niſi in mortis articulo. de conſe. di. iiii. ſiquis de alio. vnde omni anno in die cene debet chriſma confici & vetus cremari de conſe. di. iij. litteras. vere ergo iſurgit huius decre. dictū. quia ſi tempore interdicti permittunt᷑ ſacramēta. quibus vtimur chriſmate & vet᷑ criſma nō dꝫ eſſe vſui. ǵ reſtat q permiſſū itelligit᷑ eo tēpore die cene criſma conficere. qr conceſſo principali & acceſſorium de reg. iur. acceſſorium. cum ſuis concor.

o Is cui. approbat᷑ qḋ not. inno. & hoſt. ſ. eo. ſacro.

p Interdictus. ab hoie vel a iure. ſ. e. ſacro. ſ. e. c. i. §. ſiquis. & ſ. eo. li. de priuil. epiſcoporum cum ſi.

q In ea. ergo ſecus ſi extra eam. & hoc no. etiam. ſ. ubi dixit in ipſa. ſi igitur ſub aere vel ſub tentorio vel in domo priuata celebret uel concelebret forte celebrātibus cum altari viatico. ut. ſ. de priuile. de his. & ſ. eo. ti. eo. li. c. vlt. irregularis non erit.

r Cimiterio. ſicut ergo interdicta eccleſia interdictum eſt cimiterium. ſ. eo. ſi ciuitas in fi. ita interdicto mihi ingreſſu eccleſie & cimiterij vt hic. nec hic diſtinguendum credo an cimiterium ſit contiguum uel non vt ibi diſtinguit᷑ qr illa diſtinctio habꝫ locū. vt vbi res interdicitur. ſ. eccleſia. qr res eccleſiaſtica contigua ipſi eccleſie interdicte eſt interdicta vt ibi. ſed ubi refertur interdictum ad hominem vt hic. quid ad eum an cimiterium non ſit contiguum vel ſit. & per hoc illuderetur cenſure ſi poſſet in iſto. licet non illo cimiterio ſepeliri.

s Sequenteꝫ. iſta ergo ſunt paria quo ad hoc ſicut quo ad id. ſ. e. c. i. & ſ. e. ſtatutum cum ſi. & concor. ad hoc. ſ. de appel. ad hec quoniam. Et intelligas ꝓprie de ſuſpenſione ab ingreſſu eccleſie vel diuinorum vt ſonat littera. quia in ſuſpenſione a temporalibus. puta ingreſſu poſſeſſionis vel pomerij vel interdicto aque & igni non haberet hoc locum. ff. de appel. l. non tantum. taliuꝫ enim ſuſpenſionum vel interdictorum effectus ſuſpenditur bene per appell. ſequentem. niſi eſſet caſus in quo damnatum publice intereſſet ſtatim puniri. ff. eo. conſtitutum. Quid in ſuſpenſione a beneficio. de hoc per inno. & hoſti. in predic. decre. ad hoc quoniam. & placuit inno. q in omni ſuſpenſione eccleſiaſtica non ſuſpendat appellatio. hoſtien. diſtinguit aut ſuſpenditur a beneficio. & tunc cum ipſum beneficium ſpirituale ſit. vera eſt hec opinio. aut ſuſpenditur a perceptione beneficij de qua conſtat q eſt temporalis. & tunc bene ſuſpendet appellatio eius effectum. idem ſm eum ſi dicat ſuſpendo te a ꝓbenda. ſecus ſi dicat ſuſpendo te a canonia. quia illa ſpūalis eſt. ſatis videretur per hanc decre. q ſuſpenſio a beneficio bene releuetur per appel. ſequentem. cum hic dicat ab officio & ab ingreſſu eccleſie &c̄. ſi ideꝫ eſſet etiam in ſuſpenſione beneficij hoc expreſſiſſet. puto igitur ſolum in his mere ſpūalibus per que ligatur aīa decre. hanc locum habere.

t Religioſo. Prima pars declarat decre. ſ. eo cum illoruꝫ. ver. q ſi clericū. Secunda reprobat quod no. inno. & abbas. ſ. de regula. ſtatuimuſ & approbat quod ibi nota. hoſti. & ſupr eo. c. ij.

u Eo caſu. puta quia leuiter percuſſit. ſ. eo. peruenit. uel eſt debilis vel delicatus. ſ. eo mulieres. & c. ea noſcitur. uel eſt eger uel in mortis articulo. ſ. eo. q de his. uel habet inimicitias capitales. ſ. ḋ decetero. idem in ſimilibus.

x Exhiberi. ꝯtrariuꝫ videbatur ꝑ decre. predic. cū illoꝝ vbi dicitur q ſi clericū ꝑcuſſerit ſeculareꝫ non niſi per ſedem ap. vt ſcandalū euitetur abſolutionis beneficium poterit ꝓmereri. vnde videbatur q indiſtincte monachus percutiens clericū abſoluēdus eſſet a ſolo papa propter ſcādalum quod eſt cū monachus clericū percutit. cuꝫ dignior ſit cetus clericorum. xvi. q. i. legi. ſꝫ textus ille ſane debet intelligi ſm determinationem huius decre. nec eniꝫ pro eo q monachi ſunt debet eorū cōditio eſſe deterior xvi. q. i. ſunt nōnulli in fi. Et puto q ſi monachus nō habet vnde vadat. & monaſterium etiaꝫ pauperrimum ſibi prouidere non poteſt. abſoluet illuꝫ epiſcopus eo iure quo abſoluit inopes. ſ. eo. q de his.

y Clerico. ſupple vel laico.

z Non poſſit. & ob hanc cām dicebant inno. & abbas contrarium in predi. decre. ſtatuimus. & pro eis facit lex. ff. de ſta. libe. l. ſtatuliber. vbi ſtatuliber que facit medio tempore facit vt ſeruus nō vt liber. ſed contrarium eſt verū ut hic nec obſtat q cras poterit laicari quia idem in clerico ſeculari in minoribus ordinibus & preterea tunc eſt eccleſiaſtica perſona. xvii. q. iiij. quiſquis.

& Violentas. idem puto ſi uolentes in caſu. ſ. eo. contingit. i.

ꝯ Canone. xvii. q. iiii. ſiquis ſuadente. quo priuilegio etiam interdum gaudet clericus coniugatus. ſ. e. li. de cleri. coniu. c. vno.

ꝝ Eos qui. corrigit no. per her. & alios. ſ. e. decetero & hoc dicit Abſolutus propter mortis periculū vel aliud impedimētū ab eo a quo alias non poterat ſi ceſſante impedimento ſe non preſentat. cum commode poteſt ei quo alias abſolui debebat. recidit in eādem ſententiam: ideꝫ in abſoluto qui ſe debet alicuius conſpectui ꝓntare ſi hoc non faciat.

a Canonis. multi ſunt caſus in quibus eſt quis excommunicatuſ a canone & quidam. ſ. xxxij. includuntur per conſtitutiones huius ſexti libri quos hic omnes ordinatim enumerabo. Primus. ſ. e. li. de elec. vbi periculum. §. nulli. Secūdus eo. c. §. q ſi premiſſa. Tertius. eo. ti. ſciant cuncti. Quartus eo. ti. generali. Quintus. eo. ti. fūdamenta. §. q ſi ſecus. Sextus eo. ti. indēnitatibus. §. poſtremo. Septimus de offi. dele. c. vlt. §. pars vero. Octauus. ſ. de his que vi metuſue cā fi. c. vlt. Nonus de iudi. mulieres. Decimus de re iudi. ad apoſtolice in fi. Undecimus. ſ. de re. ec. nō alie. hoc conſultiſſimo. §. laici. Duodecimus eo. ti. in fi. Tertiuſdecimus de reli. do. c. vno. Quartuſdecimus de cenſi. quāq̄. §. qui vero. Quintuſdecimus de immu. eccle. clericis. §. nos igitur in fi. Sextuſdecimus. e. decre. ver. prelatiſ in fi. iſti duo hodie ſunt ſublati per cle. de immu. ec. quoniam. Septimuſdecimus. e. ti. quoniam. Octauuſdecimus e. ti. c. vlt. Nonuſdecimus. ſ. ne cle. vel mo. c. ij. in prin. Uiceſimus eo. c. in fi. Uiceſimuſprimus de here. c. ij. i. miſo. Uiceſimuſſecundus eo. c. ij. miſo. ſed potius credo illum canonem ferende ſententie vt ibi dixi. Uiceſimuſtertius. eo. ti. vt inquiſitionis in fi. Uiceſimuſquartus de ſciſma. c. vno. ver. omnem. Uiceſimuſquintuſ. e. c. ver. & nihilominus. Uiceſimuſſextus de homi. pro humani ad fi. Uiceſimuſſeptimus de iniurijs & damno dato. c. vno. Uiceſimuſoctauus de pen. felicis. §. preſenti. Uiceſimus nonus eo. c. ad finem. Triceſimus. ſ. eo. quicunqꝫ. Duo autem inducuntur per hanc decre. qui de iure veteri non erant: ut no. ſ. decetero. caſus quem habuimus. ſ. eo. c. pxi. & quem habebimus. j. c. proxi. ſunt declaratorij veteris iuris & non nouo iure promulgati & ideo inter eos non computantur. Quinquaginta tales caſus expreſſos & duos tacitoſ inductos per cle. no. in cle. j. eodem ti. in gloſa eſt ſciendum.

alias de iure fuerant abſoluendi: nequeunt ꝓpter imminētis mortiſ articulū aut aliud ipedimētū legitimū[a] ꝑ abſolutiōis bñficio hr̄e recurſum ab alio abſoluūt ſi ceſſante poſtea ꝑiculo uel ipedimēto huiuſmodi ſe illi a quo his ceſſantib9 abſolui debebāt: quā cito ꝯmode poterunt ꝯtempſerint pñtare: mādatum ipſius ſup illis ꝑ quibus excōicati fuerāt humiliter recepturi ⁊ ſatiſfacturi ꝓut iuſticia ſuadebit decernimus[b] ne ſic cenſure illudāt eccleſiaſtice in eādez ſniam recidere ipſo iure. ¶ Idem[c] ſtatuim9 de his quibuſ cū a ſed. apo. uel a legatis ipſius abſolutiōis bñficiū a quibuſuis ſentētijs ꝯſequūt iniūgitur ut ordinarioꝝ ſuoꝝ uel alioꝝ quorūlibet ſuſcepturi penitētiā ab eiſdem ſe ꝯſpectui repreſentēt ⁊ paſſis iniuriā ſeu his quibuſ ꝓpt hoc obligati exiſtunt ſatiſfactionē exhibeant cōpetentem. ſi hec[d] cum primū cōmode poterunt nō curauerit adimplere. Idem.

Um quis[e] abſq3 tuo mandato[f] manus inijcit i clericū[g] tuo[h] nomine uiolentas: ſi hoc ratū habueris excōicatiōem latā a canone incunctāter incurris[i] cuz ratihabitio retrotrahatur ⁊ mādato debeat cōparari[k]. ¶ Si uero iniectio eadez tuo noīe non[l] ſit facta tunc lz peccesratā habēdo eādem: nō tamen propter hoc excōicatiōis ullius uinculo innodaris cum quis ratū haberē nequeat quod eius noīe nō eſt geſtum[m]. Idem.

Alma mater[n] eccleſia plerunq3 nonnulla rōnabiliter ordinat ⁊ cōſulte: que ſuadente ſubiectoꝝ utilitate poſtmodum conſultius ac rōnabilius reuocat in meliuſue commutat[o]. ¶ Sane a noſtris dudum fuit predeceſſorib9 conſtitutū ut in terris ſeu locis eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto nulla certis caſibuſ ⁊ ſacramentis[p] exceptis diuina celebrenē officia uel miniſtrētur eccleſiaſtica ſacramēta. ¶ Quia uero ex diſtrictione huiuſmodi ſtatutoꝝ excreſcit indeuotio populi: pullulant hereſes ⁊ infinita pericula aīarū inſurgūt[q] ac eccleſijs ſine[r] culpa eaꝝ debita obſequia ſubtrahūt: cū fratribus noſtris deliberatione habita ſuper his diligēti concedimuſ q tpe interdicti ab homine uel a iure[s] prolati non tātūmodo moriētes ſed etiam uiuentes tam ſani[t] etiam quā infirmi ad penitētiam que propter pronitatem ⁊ facilitatez hominū ad peccanduz[u] ſūme neceſſaria eſt licite admittātur[x]: dum tamē excōicati nō fuerint: quoſ admitti preterquam in mortis articulo[a] nolumus ad eandem. ¶ Illis etiam ꝓpter quorum culpam dolū uel fraudem lata eſt ſententia interdicti uel qui ad ꝑpetrādum delictum cuius occaſione ipſum interdictum eſt latum prebuerunt auxilium conſiliū uel fauorem niſi de ipſo delicto ſatiſfecerint uel de ſatiſfaciēdo ido-

a ¶ Legitimum. aliqua exempla poſui. ſ. e. xxi.

b ¶ Decernimus. nō dicit declaramus. ⁊ ſic ſuo tēpore vera fuit opinio gof. her. ⁊ hoſt. qui dicebant eū non recidere. dicebat tamē hoſti. hoc pretextu multi illudunt cenſure vnde ꝓuidendum eſſet nō igitur eſt prouiſum.

c ¶ Idem. ſ. q in ſētentiaz recidant ipſo iure.

d ¶ Hec. ſ. duo ſuperius dicta. ſ. pñtare penitentiarijs ⁊ ſatiſfacere iniuriam paſſis. io. an.

e ¶ Um quis. declarat ⁊ approbat notata per io. xvii. q. iiij. omnes eccleſie ꝑ her. ⁊ modernos. ſ. eo. mulieres. ⁊ hoc dicit ſi ꝑcuſſionem in clericuz ſine meo mādato. tamen nomie meo factam ratam habeam excommunicatus ſum. ſecus ſi meo nomine nō ſit facta ⁊ per hanc decre. exemplificamus regulas. i. de reg. iur. ratum quiſ ⁊ regulaz ratihabitionem.

f ¶ Mandato. quid ſiquis mādauit clericum verberari: ⁊ poſtea ante manuum iniectionem reuocauit mandatuz demum mandatarius percuſſit antequā reuocatio peruenirē ad eū. In hac queſtione videē tenere her. ſ. e. mulieres. talez eſſe excōicatum. ad quod bene faciunt iura ibi per eum allegata: ⁊ idem per eadez iura ibi tenet hoſti. ē tamen arg. contra. ff. de acqui. here. ſiquis mihi bona. ad fi. ⁊ ſ. eo. li. de ꝓcu. c. vlt. in fi. inno. ibi dixit talem excommunicatum non eſſe. tenetur tamen de culpa de qua alias puniri poſſit. canon. n. dolum requirit. bar. brix. in fi. queſtionuz ſuarum venerialium in queſtione que incipit aliquis mandauit. dixit q talis quo ad deum nō tenetur: tamē quo ad eccleſiam excōicatus eſt. quod verum videtur.

g ¶ Clericū. large ſumitur. vt. xij. q. i. duo ſunt.

h ¶ Tuo nomine. puta tui contemplatiōe ſeruitor vel amicus tuus clericum qui tibi iniuriam realē vel verbalē intulerat percuſſit quē tu poſtea ratum habendo receptaſti ⁊ magis amicū habuiſti. Sed quid dices retento hoc themate. ſi ille amicum uel ſeruitorem talez non receptauit. vel illum expulit. nec per aliqua exteriora poteſt apparere q ratum habuerit. ſed tamen in veritate ratum habuit i corde: dixit hoſt. ſ. eo. mulieres. talem quo ad deum eſſe ligatum. nō tamen quo ad eccleſiam militantem. que non iudicat de occultis: de ſimo. ſicut nobis. ⁊ ſ. eo. a nobis. ii.

i ¶ Incurris. ex ratihabitione predicta. dico ergo eum excommunicatum exnunc. ſ. ex quo ratum habuit non extunc quo fuit facta iniectio. lz. i. dicatur ratihabitionez retrotrahi. quia ſatis trahitur ad tempus anterius cum ex facto anteriori ligat licet exnunc. nec enī ſententia excommunicationis trahitur retro ſicut alie ſententie. ſ. eo. lz. que ſtatim ligat aut non ligat nec ſuſpendit effectum ſuū. ſ. de ap. paſtoralis. et facit quod dixi. §. eo. venerabilibus i gl. poſt diffinitiuam.

k ¶ Cōparari. vt. i. de reg. iu. ratihabitionē ⁊ dic ut ibi nota.

l ¶ Nō ſit facta. puta inimicus inimicū ſibi clericū ꝑcuſſit. ego gaudeo ⁊ forte illum poſtea recepto. ⁊ illi communico.

m ¶ Geſtū. i. de reg. iu. ratum quis. ⁊ dic vt ibi.

n ¶ Alma mater eccleſia. Corrigit hec decre. in quibuſdam ius vetus: vt. i. patebit. ⁊ dicit hoc tempore interdicti etiam ſani ad penitētiam admittūtur niſi ſint excōicati qui non niſi in mortis articulo admittentur. vel cām dederūt interdicto qui non admittenē niſi ſatiſfaciant uel caueāt ꝓut poſſunt. Itē illo tpe miſſe ⁊ alia diuina officia ſub pena diſtributionuz ſicut prius in eccleſijs celebrātur ianuis clauſis plane ſine excōicatis interdictis ⁊ ſonitu campanaꝝ. ⁊ quater in anno alte cū cāpaniſ ⁊ ianuis apertis celebrare pñt ⁊ excluſis excōicatis interdictos admittere. ita tamen q hi ꝓpter quoꝝ exceſſum latum eſt non appropinquant altari. in ceteris ſeruādum eſt interdictum: ⁊ reuocata ſunt priuilegia vltra id q huiſcūq3 conceſſa. hoc dicit. Et pōt diuidi i quattuor. In prima premittit ꝓemiū vſq3 ibi. ſane. In ſecunda in qua tractat de ſacramento penitētie quō ⁊ quibus ſit exhibendum tpe interdicti. vſq3 ad. § adijcimus. Ibi tertia. vbi tractat quō diuina officia ſint illo tempore celebranda. vſq3 ad. §. ceteris. Ibi quarta ⁊ vltima i q̄ quo ad cetera ſuari precipit interdictum ⁊ priuilegia ꝯria reuocat.

o ¶ Commutat. quia ſz varietatem temporum ſtatuta expedit variari. ſ. de conſan. ⁊ affi. non debz ⁊ optime. lxiii. di. §. verum. nam etiam priuilegium reuocatur cum tēdit ad noxaz. ſ. de deci. ſuggeſtū Et nota q raro inuenies ⁊ forte nunquā ſaluo eo qō dixi. ſ. de her. ꝯtra chriſtianos q conſtitutio bonifa. reuocz ius antiquum quin uerba exprimat que hoc denotēt vt vides hic. ⁊ ſ. de reſcrip. ſtatutum. ſ. de conceſ. preben. c. ij de cenſi. felicis. lz hoc non ſit neceſſe. ut. ſ. e. lib. de conſtit. c. i. eſt tamen vtile. vnde non debemus eſſe faciles ad dicēdum per ſuas conſtitutioneſ vetera iura eſſe correcta vbi id non exprimit. quia ſi hoc intenderet in illis expreſſiſſz vt in iſtis. ad hoc. ſ. de celeb. miſ. cum marthe. ver. io. cuz ſuis concor.

p ¶ Sacramentis. ꝑmittebaē enim baptiſma paruulorum penitentia morientiū ⁊ viaticum. cōfirmatio in fronte. ſ. de. ſpon. non eſt nobis. de pe. ⁊ re. q in te. ſ. eo. rñſo. permittebaē etiā ꝯfectio chriſmatis. ſ. eo. quoniam. ⁊ celebratio miſſe ſemel in ſeptimana ꝓ conficiēdo corpore chriſti ꝓ infirmis. ſ. e. ꝑmittimus. tenet etiā matrimonium contractum tempore interdicti. cum teneat etiam cōtractū ab excōicato maiori. ſ. de eo qui duxit in ma. quā pol. ꝑ adul. ſignificaſti. lz. n. illud ſit ſacramentum. nō tamē ſic ꝯferē gr̄a ꝑ illud ſicut ꝑ alia. de hoc. i. q. i. quicquid.

q ¶ Inſurgūt. ⁊ oibus his fuit ꝓuidēdū. ſ. de ꝯſti. c. ii. de ſepul. c. i. Audiui de quodam loco in marchia q tāto tpe ſteterat interdictum. q facta relaxatiōe hoies illius loci. xxx. ⁊. xl. an. qui nunquam audiuerant miſſam deridebant preſbyteros celebrantes.

r ¶ Sine culpa. quod regulariter eſſe non debet. i. de reg. iur. ſine culpa cum ſuis concor.

s ¶ A iure. pone exēplū. ſ. e. li. de elec. vbi periculū. §. ciuitas de cēſi. q̄q̄. de immu. ec. clericis. de vſu. c. i. de penis. c. vlti.

t ¶ Sani. vide q verificatur hic falſa opinio quā poſuerat gof. ſ. de ſpon. non eſt nobis in fi. vbi dicit textus penitentias morientium. dicebat gof. ⁊ etiam viuorum. quoniā nulli deneganda eſt penitentia. allegat de pe. ⁊ re. q quidā de pe. di. vlt. c. vlt. ꝓphetauit ⁊ ſuo tempore falſum dixit. licet hodie ꝑ hāc decre. ſit verum.

u ¶ Ad peccandum. quia procliuus eſt curſus ad voluptatem. ⁊ natura imitatrix eſt vitiorum. xx. q. iij. procliuus. ⁊ omnis etas ab adoleſcētia ꝓna eſt ad maluz. xii. q. i. omnis etas. ⁊ natura humana facile labitur ad delicta in auē. de monachis. §. ſi vero his colla. i. vnde eſt penitentia ſecunda poſt naufragium tabula qua ſuſtinemur poſt caſum. de pe. di. i. ſecunda naufragiuz ⁊ poſt baptiſmum qui lapſus fuerit in peccatum per eam reparatur. ſ. de ſum. tri. firmiter. ad fi.

x ¶ Admittantur. ſed nūquid talibus ſanis. poſt penitentiam dari poſſet eucharistia: ⁊ videtur q ſic. cum ipſa per penitentiā intelligatur. ſ. de pe. ⁊ re. q in te. Sed dic contra. nam licet eo caſu per penitentiam intelligatur viaticum vt ibi. non tamen ſimpliciter eucharistia. nam iſta eſt regula a canone

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tradita ꝙ nulli penitenti eſt denegandum in morte viaticum. l. di. ꝑenitentes in fi. licet igitur eucariſtia ut viaticum eo tempore permittatur his qui ſunt in via huius ſeculi non tamen ſanis reperio permiſſum: ⁊ ſic antiquitati ſta-bo ⁊ dicam prohibitum. C. de ap. ꝑcipimus. ad hoc. j. §. ꝓx. in fi. vbi dicit ſo-lummodo.

prioribus priuilegijs que reſpicit hec conſtitutio non de poſteriori-bus cum ſibi uel ſucceſſoribus legem imponere non potuerit. licz iudicare potuiſſet. ſ. e. lib. de reſcrip. c. vlt. C. de legi. digna vox de elec. innotuit.

n ❡ Ueniens. declarat hic inno. quid ſignificet verbuz priuilegij: re-cepimus vos in ꝓprios filios eccle-ſie romane. ⁊ quis locus dicatur eſſe deſertus.

a ❡ Articulo. tunc enim ipſi penitentes abſolui poſſent a ſacerdote: etiam ſi tale eſſet excommunicationis genus: ꝙ non poſſent abſolui niſi a papa. xvii. q. iiij. ſiquis ſuadē-te.

b ❡ Idoneam. ergo nō nudā ſed pignora vel fideiuſſores C. de uer. ſig. ſancimus.

c ❡ Iurauerint. ad idem. ſ. d donati. iter vi. ⁊ vxor. ꝑ vras C. de epiſcopiſ ⁊ cle. auc. ge-neraliter.

d ❡ Relaxatio. facit ad ea que no. de pe. ⁊ re. ꝙ in te. in fi. igitur ſi is ꝓpter cuius culpā latum eſt interdictum ſatiſfa-cere vult tolletur interdictuz ſi non propter eius culpam: alterius. ipſe punitur eius ſa-tiſfactio non requiritur. ſ. e. ſi ſententia. §. i. ſi autem cul-pabilis fuit. puta conſiliari⁹ vel auxiliarius: licet tollatur cautio ⁊ iniūgatur penitētia nō relaxabiť interdictum.

e ❡ Eccleſijs. non intelligas de eccleſijs interdictis. ſed ſi tis in loco interdicto qḋ pa-tet. ſ. §. i. ibi terris ſeu locis. ad idez. ſ. de uer. ſig. cū i par-tibus. ſic etiam loquitur. ſ. d pe. ⁊ re. ꝙ in te. de priuile. ꝙ nōnullis: ibi cuz cōe terre fu-erit interdictum.

f ❡ Monaſterijs. ⁊ nomine eccleſiarum intelligūtur mo-naſteria. liiij. di. §. hac aucto-ritate.

g ❡ Sicut prius. hoc ſtati deť-minat per ſequētia.

h ❡ Interdictis. quid de non interdictis. videretur a ꝯrio ꝙ eis pn̄tibus poſſit celebra-ri. ſed dic contrariuz: quia in-terdicto loco omnibus inter-dictum intelligitur ibi audi-re diuina: niſi ſuper hoc ſint priuilegiati: ⁊ videtur expreſ-ſum. ſ. e. li. de priuile. licet q̄ decre. etiam videtur ſupflua per iſtam. ſed dic ut ibi dixi i priu. immo ſi decre. illa intel-ligeretur de priuilegio iuris cōiſ. puta dato hodie per hāc decre. ibi eſſet caſus.

i ❡ Tribuūtur. ⁊ illiſ tantū: nō alijs tribui debent ⁊ conſue-tudo contraria non valet. ſ. e. li. de cle. non reſi. c. vno.

neaz[b] dederit cautionē aut ſi ſatiſfa-cere nequeunt uel huiuſmodi cau-tionem preſtare iurauerint[c] ꝙ cum poterunt ſatiſfaciēt: ⁊ ad ſatiſfactio-nem huiuſmodi per eum uel ꝑ coſ qui faceř ipſā debent ⁊ poſſunt pre-ſtandam dabunt conſilium ⁊ auxili-um ac iuxta poſſe ſuum fideliter la-borabunt: non eſt penitentie bene-ficium aliquatenus concedendum Nec tunc etiam quo ad iſtos uel a-lios qui circa hoc minime delique-runt: ubi ciuitas uel locuſ alius ſeu uniuerſitas interdicti exiſtunt faci-enda eſt relaxatio[d] intedicti ſed eſt eis ſolummodo iniungenda peni-tentia ſalutaris. ❡ Adijcimus pre-terea ꝙ ſingulis diebus i eccleſijs[e] ⁊ monaſterijs[f] miſſe celebrentur: ⁊ alia dicātur diuina officia ſicut[g] pri-us. ſubmiſſa tamē uoce ianuis clau-ſis excōicatis ac interdictis[h] exclu-ſis: ⁊ campanis etiam non pulſatis ⁊ tam canonici quā clerici eccleſia-rū in quibus diſtributōes quotidi-ane illis qui horis interſunt canōi-cis tribuūtur[i]: ſi ad officia nō uene-rint ſupradicta: diſtributōes eaſdē amittāt: ſicut interdicto perderent nō extante ſi diuinis officijs nō ad-eſſent. ❡ In feſtiuitatib⁹ uero na-talis domini paſce ac pentecoſtes ⁊ aſſumptiōis[k] uirginis glorioſe cā-pane pulſentur. ⁊ ianuis apertis al-ta uoce diuina officia ſolenniter ce-lebrenť excōicatiſ prorſus excluſis ſed interdictis admiſſis quibuſ ob reuerentiam dictarum ſolēnitatum ⁊ ut ipſi ad humilitatis gratiā ⁊ re-conciliationis affectum facilius in-clinētur: prefatis diebus participa-tionē permittimus diuinorum: ſic tamē ꝙ illi propter quoꝝ exceſſuz interdictuz huiuſmodi eſt prolatū altari nullatenus appropinquent[l]. ❡ Ceteris que circa obſeruatio-nē interdictoꝝ a noſtris ſūt prede-ceſſorib⁹ inſtituta in ſuo robore du-raturis non obſtantibus quibuſuiſ priuilegijs eccleſijs mōaſterijs or-

dinibuſ religionibus ſeu perſonis eccleſiaſticis ſecularib⁹ uel regula-rib⁹ exemptis ⁊ non exemptis ſub quauis forma uel expreſſiōe uerbo-rū ab apo. ſed. ꝯceſſis[m] que ꝯtra te-norem preſentis cōſtitutiōis nulli uolumus ſuffragari: cum quibuſli-bet tam ſecularibus quā regulari-bus ſufficere debeāt. ut tēpore in-terdicti modo premiſſo diebus ce-lebrent ſupradictis.

Innocentius quartus.

De uerborum ſignificatione.

Ueniens[n] ⁊ infra. Per[o] il-la uerba priuilegij in ſpā-les ⁊ proprioſ eccleſie ro-mane filioſ uos recepim⁹ dictos fratres exemptos non[p] intel-ligi ⁊ ipſos ex illo in proprios eiuſ-dem eccleſie filios fuiſſe receptos quod ab alio quā a romano ponti. uel legato ab ei⁹ latere[q] deſtinato in-terdici[r] uel excōicari a quoquaz nō ualeant declaramus. ❡ Illū locuz deſertum in premiſſis intelligimuſ qui non habitatuſ penit[s] nec cult⁹ fuerit: uel ultra memoriam hoīum ſm indulgentiam lucij eſt ſub ſara-cenorum poteſtate detentus[t] cēſen-tes eccleſias in talibus deſertis lo-cis a fratribus ipſis cōſtructas ſeu etiā cōſtruendas[u] in eo plena liber-tate gaudere ut ſm indulgētiam lu-tij nihil ab ipſis legiſ dioceſane[x] no-mine ualeat ꝑ epiſcopos exigi que ſm priuilegium alex. non poſſunt i-terdicto ſeu excōicationi ſupponi: quas in locis huiuſmodi dicti fra-tres habeant poteſtatez petita[y] a ſe-de[z] apoſtolica licentia conſtruendi eaſqꝫ cum ſuis plebibus per ſuos clericos idoneos gubernent: qui ratione plebiū examinādi[&] epiſco-pis preſententur ut ab eis[9] curā re-cipiant animarum: cū plebes ep̄is ſint ſubiecte[?]. ❡ Ceteꝝ dicti fr̄es de laborib⁹ ⁊ nouualib⁹ ſuis quos ꝓ-prijs manib⁹ aut ſūptib⁹ excolūt ⁊ alijs bōis[a] ſibi a deo pſtitis ꝯuenti-bus clericorū ordinis ſui a qbus[b]

o ❡ Per illa vba. q. di. poſſent illi hr̄e alia priuilegia ꝑ q̄ eēnt exēpti. ſꝫ ꝑ iſta nō ſūt. eſt. n. q̄dā d claratio ꝑ quā non preiudicať alijs de fenſiōib⁹ ut dic̄ i fi.

p ❡ No itelligi. idez hcs. ſ. de ꝑui. ſi pa-pa. §. ſimiliter. ⁊ vi-de. j. d h in glo. ſed ſunt priuilegiati.

q ❡ Latere. no. igiť differentiam iter le-gatoſ de latere ⁊ re-liquos. ad idē. ſ. d of. lega. c. de. ⁊. ſ. e. ti. c. i. ſcōſ ē ḡ hic ꝙ vba aliqd ꝯferāt ⁊ aliqd opanť. ſ. e. ti. abbate.

r ❡ Interdici. ſatis puto idē i ſuſpēſiōe cū illa ſit qḋdā iter-dictū ⁊ oia ea conti-neť ſub appellatiōe cēſure. ſ. e. ti. q̄rēti. Et qḋ dicit a a quo quā itelligo ēt ordi-nario. nec obſtat. ſ. e. li. de ꝑui. ne aliq q̄ vt ibi dr̄ illa dcr. nō hꝫ locū i religio-ſis qb⁹ ꝯceſſū ē pri-uilegiū tale rōne lo-ci vel ordis: ad idē ſ. d ꝑui. c. i. §. i eos.

s ❡ Penit⁹. ſ. q̄ ñ ē memoria ꝙ hitat⁹ uel cultus fuerit a xp̄ianis uel ſarace-nis: ⁊ idē in ſequēti caſu. ſ. qñ hitat⁹ uel cultus fuerit. ſ. a ſa-racenis nec eſt ꝯrij memoria. ſ. ꝙ a xp̄i-anis fuerit habita-tus uel cultus.

t ❡ Detēt⁹. ſ. de re-iud. abbate eo. li.

u ❡ Cōſtruēdas. pe-tita licētia a papa: ut. j. v. q̄s in locis.

x ❡ Dioceſane. ē lex dioceſana ⁊ lex iu-riſdictiōis. de qb⁹ plene no. x. q. i. in ſūma. ⁊. ſ. d offi. or. dilect⁹. ſub-erūt ergo lege iuriſdictiōis pter id ꝙ ſūt exēpti ꝑ ꝑui. alex. ut ſeqť.

k ❡ Aſſumptiōis. No. terminatam altercatiōem querentium quod eſt ſolēni-us feſtum. an feſtum aſſumptionis an natiuitatis virginis glorioſe: habet. n. eccleſia ꝙ ſit celebrius feſtum aſſumptionis vt hic vides. Sed in his feſtiui-tatibus quantum poterit celebrari. dic ꝙ in vigilia feſti ad veſperas. quia tūc quo ad officiorum celebrationem incipit dies. lxxv. di. quod die. ⁊. ſ. de ferijſ c. ii. ⁊ credo ꝙ cōtinuare poterunt officiū vſqꝫ ad veſperas feſtiue diei inclu-ſiue completorium autem ⁊ reliqua poſt veſperas cantare non poterunt ſm hanc formā per iura predicta.

l ❡ Appropinquent. vberiorem gratiam igitur habebunt qui non peccauerūt ꝙ hi qui peccauerunt ⁊ merito. nam ⁊ ſpeciale eſt in hac ſententia contra rō-nem iuris ꝙ alius pro alio puniatur. ſ. de iniur. ⁊ damno dato. c. vno.

m ❡ Conceſſis. erant fratres minores predicatores ⁊ quidam alij priuilegia-ti vt certis ſuis feſtiuitatibus celebrare poſſent tempore interdicti. interduꝫ vſqꝫ ad octauas: hec ⁊ ſimilia priuilegia ſunt reuocata ⁊ puto etiam per hec verba generalia reuocatum priuilegium templariorum ⁊ hoſpitaliorum quo in corūz iocundo aduentu ſemel in anno aperiebatur vna eccleſia in loco tē-pore interdicti ⁊ celebrabantur diuina. ſ. de priui. vt priuilegia. ⁊ intelligas d

y ❡ Petita. intelligaſ ⁊ obtēta. ꝯſidēter aūt poſtulēt q̄ illā obtinebūt ſ. e. li. de cenſi. romana uer. ſi vero.

z ❡ A ſede apo. alias ſufficit licētia dioc. d ꝯſe. di. i. nemo ⁊ ꝯcor. ad hoc. ſ. de priui. auctoritate. vbi quo ad hoc diſtinguiť inter loca exē-pta ⁊ non exempta.

& ❡ Examinandi. ne ad aiaꝝ regimē ꝓmoueāť indigni. cū h caſu ꝓ-motori inferať pena. ſ. de elec. nihil eſt. eſt. n. ars artiū regimē aia-rum. ſ. de eta. ⁊ qua. cum ſit.

9 ❡ Ab eis. ſ. dioceſanis epiſcopis.

? ❡ Subiecte. ꝯcor. ſ. d ꝑbē. in lateraū. ⁊. c. d mōachis. ⁊. e. li. ⁊. e. t. c. i. ſ. d ꝑui. cū ⁊ plātare. §. cū i eccleſijs ⁊ tales rectores ſic inſtituti ſūt ꝑpetui vicarij nequeūtes abſqꝫ cā rōnabili remoueri. ſ. eo. li. d capel. mona. c. i.

a ❡ Bonis. vndecūqꝫ ꝓueniāt. licite tamē acquiſitis. de hoc. xiiij. q. v. in ſumma. ſ. de deci. ex trāſmiſſa.

b ❡ A quibus. clericis. ſ. ordinis ſui.

quarta uel tertia nullatenus exigatur: cum integritate perſoluant[a] ſalua moderatõe concilij generalis[b]. In alijs[c] eoꝝ poſſeſſionibus iure communi ſeu quolibet alio eccleſiis parrochialibus ⁊ dioceſano epiſcopo reſeruato. ¶ Per declarationem[d] autem huiuſmodi nolumus defenſionibus aliis ſeu iuribꝰ partium derogari.

Nicolaus tertius.

Conſtitutionē[a] felicis recordatiõis gregorij pape predeceſſoris noſtri editam in concilio lugdunēſi[b] ut ſi forte iter cetera que obijciūtur electo aut poſtulato ſeu alias promouendo ad aliquam dignitateꝫ euidētē ſcientie uel aliū perſone defectū opponi cōtingat: de illo primitus cognoſcatur: ⁊ ſi opponētē iuentum fuerit deſtitui ueritate a cauſe illius proſecutione totaliter ſit excluſus. ⁊ alias puniatur: ac ſi i obiectorum probatione omnium defeciſſet.[c] i illo qui manifeſtuꝫ[d] defectum in uiſu[e] auditu ⁊ alijs corporeis ſenſibꝰ necnō ⁊ in memoria ⁊ ēt itellectu[f] opponit electo locū habere: ac quo ad itētionē[g] conſtitutionis ipſius manifeſtū ⁊ euidēs idē ſupponere declaramus. Ceteꝝ canōicos cuiuſuis eccleſie qui ſtatutū[h] fecerūt ſolēniter ⁊ iuramēto firmarūt: ꝙ eccleſiā ſuā ⁊ ſeipſos contra oēs ipetrantes canonicatū ipſius eccleſie defenderent uſqꝫ ad iuſ uel ſniam quātū poſſent ad iudiciū dñi pape uel ſpecialis mandati eiuſdē: ⁊ ꝙ cōibus expenſis ac cum ꝓcuratorio ſigillo capituli ſigillato eadē defenſio fieret: ⁊ ꝙ quādiu aliquis de canonicis eiuſdeꝫ eccleſie defenſionē huiuſmodi ⁊ appoſitionē uellet predicto[i] mō ſubire: alii canonici nō poſſent nec deberēt recipere i canonicū nec habere ꝓ canonico i capitulo uel extra capituluꝫ impetrātem: ꝯſpiratores et cōiuratores ꝯtra ſactā romanā eccleſiā ac libertatem obedientiā ⁊ auctoritatem ipſius decernimus: ⁊ eoſdem tāquā cōſpiratores ac cōiuratores ſm ſanciones canonicas[k] puniendos. Statutum quoqꝫ ipſuꝫ quod capitulo prelibato ⁊ ſingulis eius pſonis libertatem[l] obedientiā eidē eccleſie romane debitā exhibendi ſaltem uſqꝫ ad ſententiam ⁊ pontificū romanorum iudiciū ſeu ſpeciale mandatū liquido interdicit ꝓmptum futurorum grauaminum ⁊ expenſarum diſcrimen ingerens: cōtra legitimas ſanctiōes laudabile[m] uotum execrantium lites uetat: in

a ¶ Perſoluant. ſed in quo ſunt iſti priuilegiati quo ad hoc: nõne iſti fratres de iure ſunt priuilegiati: ꝙ non teneantur ad decimas laborum ⁊ noualium. ē. de deci. ex parte .i. ſunt eniꝫ iſti de quibꝰ hic papa loquitur templarii hoſpitalarii hieroſolymitani. qui cum tiberiacen. epiſcopo queſtionem habebāt ſuper diuerſis articulis in qua cauſa produxerunt priuilegia ſuperius dicta. Sciēdū eſt ꝙ iſti fratres laici ſūt ex ordine: quia ordinem clericalem non habent. quidam ex eis ſunt milites. ē. ð ſen. excom. canonica. alii ſunt clerici: iſti igitur fratres de laboribus ⁊ noualibus que colunt ſoluent decimas ſibiipſis. i. clericis fratribus ordinis ſui: qui clerici de his decimis epiſcopo non dabunt quartā quā alias de iure communi deberet habere. de offici. ordina. conquerente. de preſcriptio. de quarta. eſt enim quarta de lege dioceſana. ē. de of. or. cōquerente. a qua nulli ſunt exempti: ut. ē. uidiſti. Si igitur bene aduertiſ per hec ſua priuilegia iſti obtinent prius i eo: quia ex quo ſunt proprii ⁊ ſpeciales eccleſie romāe filii ab ipſo epiſcopo iterdici uel excōmunicari nō poſſūt. Item ꝙ ratione eccleſiaruꝫ per eos cōſtructarum in locis deſertis nihil lege dioc. debēt epiſcopo. Tertio ꝙ propter eas excommunicari uel interdici non poſſunt. Quarto ꝙ ſolum per ſuos clericos eas gubernant. Quīto ꝙ decimas laborum ⁊ noualium ⁊ alia que colunt clericis ſui ordinis ⁊ ſic ſibiipſis ſoluunt. Sexto ꝙ de illis decimis quartam epiſcopo non ſoluunt.

b ¶ Generalis. ē. de deci. nuper. ſ. ꝙ de poſſeſſionibus queſitis poſt concilium ſoluunt decimas.

c ¶ In aliis. ſ. quas aliis colendas tradunt uel ab aliis colendas recipiunt vel de quibus anteꝙ fierent noualia magni prouentus proueniebant. uel que ſunt ipſorum quo ad primeuum ⁊ directum dominiū: tamē parrochiani eas poſſident ⁊ tenent: pone habētes eas per emphitheoſim. ad hoc. ē. de elec. dilecti. ⁊. c. licet. ⁊. ē. eo. quid ꝑ nouale ad fi. de acquiſitis poſt conciliū dixerat. ē. proximo.

d ¶ Per declarationem. Nota uerbum ſi ageretur de exemptione ⁊ exemptio non probaretur. ⁊ pronunciaretur contra opponentem bene fieret preiudicium ſaltem quo ad eum: licet non quo ad ſuperiorem. ē. de priui. cum olim. de reſti. in inte. c. ii. quia ſi non appellatur a ſententia pretextu priuilegiorum de nouo repertoꝝ non reuocatur ſententia. ē. de re iudi. inter monaſterium. ⁊. ca. ſuborta. ſꝫ hic non diffinitiue pronunciat ſed declarat quodāmodo iterloquēdo quid importent verba priuilegii. unde licet per illud priuilegiuꝫ quo ſunt recepti in filios non ſint exempti: ſi habent alia priuilegia exemptionis bene ſunt exempti: ut dixi in prin. non enim pronunciat illos exemptos vel non ſed declarat quid illa uerba priuilegii importent. Idem in aliis caſibus de quibus. ē. dicitur.

a ¶ Conſtitutionem. Primo declarat manifeſtum ⁊ euidens eē ſinonyma. ⁊ idem ſignificare quo ad caſum decre. de elec. ſi forte. Secundo declarat conſpiratores ⁊ coniuratores qui iurauerunt ⁊ ſtatuerunt de non recipiendo aliquem in canonicum ad mādatum pape donec poſſent reſiſtere. Tertio declarat tale ſtatutum deteſtabile ⁊ illicituꝫ multis ex cauſis. ſecunda ibi: ceterū. tertia ibi ſtatutum quoqꝫ. Et declarat primū dictū vt. ē. dixi decre. ē. e. li. de elec. ſi forte. ⁊ que ibi no. gar. ⁊ guil.

b ¶ Lugdun. ē. e. li. de elec. ſi forte. cuius uerba ad litteram. ī. ſequūtur vſqꝫ ad uerbum in illo. vbi ponit declarationeꝫ: ⁊ hec omnia uſqꝫ ibi expone ut ibi dixi.

c ¶ Defeciſſet. ut. ē. e. li. de elec. c. i.

d ¶ Manifeſtum. videbatur contra. q: conſtitutio ſi forte. loquebatur in euidenti ⁊ non manifeſto. ⁊ aliud videtur euidens ⁊ aliud manifeſtum. Euidens enim eſt quod ſemper palam eſt ⁊ euidenter apparet. arg. i. q. i. vt euidenter. ⁊. ē. de accuſa. euidentia. ff. de contrahen. emp. l. ea que. quod eniꝫ ē in euidenti nulla pōt tergiuerſatiõe celari. ē. de cohabita. cleri. ⁊ mulie. c. vi. ē. de of. ordi. §. ceterum. eodē. lib. Manifeſtum vero aliquādo probatione indiget. xi. q. iii. eorum. de hoc no. ii. q. i. manifeſta. ē. de coa. cleri. ⁊ mu. veſtra. ſed contrariuꝫ ē uerum per hanc conſtitutionē ⁊ merito. nā conſtitutio ſi forte. requirit ꝓbationē examinis in euidenti defectu ⁊ probatur manifeſtum. ē. de elec. hõe. i. C. ſi mi. ſe ma. di. l. iii. ibi niſi palā ⁊ euidēter ex inſtrumentorum probatione ⁊c. ⁊ preterea hec duo uidenť ſinonyma. ē. e. ti. cum olim. Nam ⁊ ſi opponatur euidēs defectus ſcientie. non palam hoc apparet: ſed eſt neceſſe examinationem fieri. examinatione autem hoc fiet certū ff. ſi certum pe. l. certum. imo etiam no. guil. in decre. ſi forte. ꝙ ſi obiiciatur contra electum ꝙ ē omnino illiteratus. ⁊ ideo repellendus: licet non dicatur euidenter vel manifeſte in exceptione habebit locum decre. ipſius forma. quia idem eſt uerborum ſenſus: ⁊ ideo idē ius eē dꝫ. ē. ð ꝯſt. trāſlato. ff. ad legem aquil. illud. ⁊ ad hoc facit inſti. de excu. tu. §. ſimiliter eum qui litteraſ neſcit ⁊c. ⁊ formule verboruꝫ hodie ſunt ſublate. inſtitu. de uer. ob. §. i. C. de formu. ⁊ impetra. act. ſubla. l. i. ⁊. ii. ⁊ uerba nō debēt preualere ſenſui: ſed econtra ſuꝑ. eo. ti. intelligentia ⁊. c. preterea. et. i. q. i. marchion. intelligamus ergo euidentem ⁊ manifeſtum: cuius probatio eſt in euidenti ⁊ manifeſto licet id in exceptionis forma non exprimatur. alias ſequeretur. ꝙ ſi dico electum cecum: ex quo non addo euidenter uel manifeſte nō haberet locum conſtitutio. quod eſſet abſurdum.

e ¶ In viſu. vnde oculo carens non promouetur. lv. di. ſi euangelica.

f ¶ Intellectu. ergo ſine memoria. ſiue intellectu careat non promouebitur ad dignitatem. xxxix. di. petrus.

g ¶ Intentionē ipſius. q. d. interdū bene ſunt diuerſa. ut dixi. ē. in glo. videbatur in prin.

h ¶ Statutum. ex hoc ⁊ ex eo qd dr in fine videbať ꝙ canonici poſſint facere ſtatuta. dūmodo alias ſint licita. ſolet dici ꝙ capitulū ſine epiſcopo ſtatuta facere non poteſt. que tangant generalem ſtatuꝫ eccleſie. uel tangant epiſcopū uel eius iura. ſic intelligatur de conſue. cum conſuetudinis. ſuꝑ de his que fi. a prela. nouit. ē enim prelatus caput a quo nō licet membrum recedere. de preſcrip. cū nō liceat. ⁊ hec uera ſunt etiam ſi capitulū talia ſtatuat cū archidiacono ſuo uel prepoſito uel alio q poſt epm preſit capitulo. Si uero ſtatuant ſuper his que nō tāgunt epm vel ſtatum eccleſie: ſed ſua ſingularia negocia puta ꝙ certis modis quotidianas obuentiões diſtribuāt. vel ꝙ certo modo ad capitulū vocētur. puta ꝑ talē cāpanā vel alio modo. uel ꝙ certis tēporibuſ ēt nō vocati veniant ad capitulū vel his ſimilia. ſatis pōt dici ꝙ ſuper his tenet ipſius capituli conſtitutio ſine epo alias licita ⁊ legitima ad hoc. ē. de reſcrip. edoceri. ē. de conſti. ex litteris. ff. qd cuiuſqꝫ vniuer. l. i. §. ii.

i ¶ Predicto modo. ſ. cum procuratorio capituli ⁊ cōibꝰ expēſis.

k ¶ Canonicas. xi. q. i. cōiurationū. ⁊. c. cōſpirationū. ⁊. c. ſequētibꝰ. ⁊ eſt pena taliū depoſitio ut ibi. Itē ꝯſpiratores repelluť ab accuſatione denunciatione et teſtimonio ꝯtra eos cōtra quos cōſpirauerūt. iii. q. iiii. ꝯſpiratores. ē. ð accuſa. qualiter ⁊ quando. et cū oporteat. de ſimo. lꝫ heli. et. c. per tuas. et. c. cuꝫ oporteat. Eſt autem cōiurare ſimul uel vnum iurare: cōſpirare ſimul uel idē ſpirare. credo āt ꝙ prelatus qui huic conſtitutioni per capitulū facte auctoritatem interpoſuiſſet: eadem pena puniretur. omnia enim noſtra facimus quibꝰ auctoritatem ipartimur. C. de uet. iur. enu. l. i. vltra medium. et. ē. eo. li. de preben. ſi eū. et. c. ſi apoſtolice. e. li. et per hanc decre. ꝓbatur ꝙ per inſtrumentum probatur crimen. producitur. n. publicum inſtrumentum in quo cōtinebatur ꝙ tales canonici tale ſtatutū fecerint. per quod probabitur illos eſſe conſpiratores. ad idem. ē. e. li. de iureiu. cum in poſitionibus. ii. q. vi. §. diffinitiua. uer. nullus. ē. de his que fi. a prela. quanto in fi.

l ¶ Libertatem. exhibendi quod eſt. i.

m ¶ Laudabile uotum. ē. de ſyndi. c. vno. unde nec dolum facit qui rem deſerit ut litem effugiat. ff. de alie. mu. iudi. ca. fac. l. item ſi res in fi. et magnum ē

q

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

commodum a lite recedere: propter quod indebitum per tranſactionem ſolutum non repetitur. C. de tranſac. l. ii. ff. de conei. inde in ſumma.

a ¶ Ad peccandum. ad quod ſtatuto conſuetudine uel iuramento aſtringi nō poſſumus. ſ. de conſue. c. pe. ⁊ ult. xxii. q. iiii. in malis ⁊ c. ſi aliquid. ⁊ per totum. j. de reg. iur. non eſt. ⁊ c. in malis. ſ. eo. li. de iureiuran. c. i.

b Exiit qui ſeminat. ne crederet aliquis hanc cōſtitutionem eſſe ſublatam: iō ſic deciſe hic ponitur ut habeatur pro reſeruata ⁊ de ea loquatur proemium huius li. i ſi. ut ibi dixi. ⁊ quia ſic deciſa uenit ſub bulla. ⁊ q2. j. ēt ꝓhibetur gloſari prohibitioni parebo.

c Priuilegiū. exemptis cellis alicuius monaſterii. quid appellatio celle ſignificet. hic oſtendit.

d ¶ Legato. intelligo generaliter. ſicut generaliter loquiť ex quo aliud non exprimitur: ⁊ eſt ſi. quod dixi. ſ. eo. li. de reſcrip. ſtatutum. i. rñ. in glo. quia uerbum.

e ¶ Commorantes. large loquitur. quia interdū ſunt inſtituti perpetuo: interdum ad tempus: interdum ad ſolam moram ibi trahendā: de ſta. mo. c. ii. ad ſi. ſ. e. li. de tempo. or. cum nullus in ſi. ⁊ de capel. mo. c. vno. ſed quo ad caſum noſtrum non eſt curandum.

f ¶ In aliquo. tolle defendat quod eſt in ſi. ⁊ iterum repete: ſed defendat reſidentes tantum ⁊c.

g ¶ Hoc eſt. propter hoc facit ad titulum noſtrum. de uer. ſig.

h ¶ Secreta ⁊ ſolitaria. cella dicitur a celando ⁊ occultando. ⁊ ſic h̃ caſu locuſ ſolitarius. ⁊ talem uitam ducentes digni ſunt conuenienti honore. xvi. q. i. q uere. ⁊ ad has cellas religioſi etiam mendicantes de prelatorum licentia trāſire poſſunt. ſ. eo. li. de exceſ. prela. c. vno. Alias autem large ſumendo dicimus cellas que. ſunt etiam infra clauſuram monaſterii: unde ex cauſa: puta ꝓpter infirmitatem monachi diſpenſat abbas cum eo ut habeat ſuam cellā extra commune dormitoriū: tamen infra monaſterii ſepta. xx. q. iiii. c. vlt. ⁊ de talibus cellis hoc priuilegium non intelligitur.

i ¶ Conuictu. i. communi victu.

k ¶ Contemplandum. de uita contemplatiua ⁊ actiua dicitur. ſ. de renun. niſi cum pridem ad ſi.

l Sicut nobis. priuilegiato aliquo ut poſſit conferre beneficia clericorū ſuorum quid appellatio clericorum ſuorum deſignet oſtendit ⁊c.

m ¶ Decedentium. nunquid talis poſſet conferre beneficia ſuorum clericoꝝ cedentium uel decedentium in curia romana. Item nunquid poſſit conferre beneficia clericorum ſuorū alio modo vacantia: dixi. ſ. eo. li. de preben. quāuis. ii.

n ¶ Reſiderent. ex ſola reſidentia ſi non intereſſent diuinis non perciperent quotidianas diſtributiones. unde nec iſti perciperent. ſ. e. li. de cle. non reſi. c. i. ⁊ ſuper hoc uide quod ibi dixi in glo. no. quod ſiquis dominus.

o ¶ Reſpondemus. per hoc uidetur ꝙ iſta decre. ſit ueteris iuris declaratoria non noui promulgatoria. lꝫ ar. contra infra dum dicit volumus. ⁊ ꝙ ſit declaratoria patet quia tractat de uerbi ſignificatione. ad hoc. ſ. e. c. ii. rñ. i. i ſi. nec bene occurreret ratio quare hoc eſſet ius nouū ⁊ non vetus preterea priuilegium prius fuerat conceſſum: poſtea priuilegiatus conſuluit papam circa priuilegium prius conceſſum ſic eſt reſponſum: per ꝙ patet ꝙ a conceſſione priuilegii etiam antequam emanaſſet hec decre. priuilegium ſic erat intelligendum.

p ¶ Similibus. pone conceditur ei priuilegiū. ut cum clericis ſuis ſuper pluralitate beneficiorum curatorum uel dignitatum diſpenſare poſſit: uel eis cōferre ius ad uacaturas uel ſimilia. ⁊ bene dicit in his ⁊ ſimilibus: quia in aliiſ caſibus diſſimilibus appellatio clericorum omnes ſubiectos clericos comprehendit. ſ. eo. li. de reſcrip. cum tibi. ⁊ poteſt eſſe ratio: quia hic de priuilegio loquitur odioſo: quia per primum tollebatur iuris ſeu poteſtas cōferendi beneficium ei ad quem ordinario iure ſpectabat per ſecundum minuitur cultus diuinus. ⁊ non deſeruiens eccleſie recipit ſtipendium: ergo bene ambitioſa ⁊ reſtringenda ſunt talia indulta. ſ. e. li. de preben. quanuis. i. quod non eſt i decre. cum tibi.

q ¶ Propterea. ſic. ſ. de elec. c. officii. ſ. eo. li. de reſcrip. ſtatutum. §. inſuper. ō iudi. mulieres. ⁊ de renū. c. ii. ſic affectata tutela imunitatem non prebet. C. de his qui ſpon. mu. ſube. l. i. ⁊. iii.

r ¶ Cōtinue. ciuili modo intelligendum eſt uerbum. ff. de ſer. ſi cui. de ꝯſe. di. v. nūquā ſicut ⁊ ſeruitus diciť continua ⁊ aqua quotidiana. ff. de ſer. vr. pre. l. foramē. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. i. §. ꝙ aūt. ⁊ fluuius dicitur continu⁹ qui quāq3 exareſcit. ff. de flu. l. i. i. rñ.

iuſtā litem mouere compellit: iniq3 controuerſie ſeu liti cedendo bonā fidē ſeu conſcientiam agnoſcere prohibet: ⁊ adigit ad peccādū[a] conſpirationē ⁊ coniurationē cōtinere contra libertatē ⁊ auctoritatē ſe. ap. maniſeſte ac alias deteſtabile prorſuſq3 illicitum reputamus: Dez.

Exiit qui[b] ſeminat: ⁊ infra.

Bonifacius octauus.

Priuilegium[c] monaſterio tuo conceſſū: ut monachi ſiue fratres in cellis ad monaſterium ipſū ſpectantib⁹ habitātes: ab alio quā a papa uel eius legato[d] excommunicari aut ſuſpendi: uel ipſe celle interdicto ſupponi non poſſint: non fratres in prioratibus eccleſijs ſeu capellis eiuſdē monaſterij commorātes[e]: aut ipſos prioratus eccleſias uel capellas ab ordinariorum iuriſditione in aliquo[f]: ſed reſidētes tātū in cellis ⁊ cellas ipſas hoc eſt[g] locā ſecreta[h] ⁊ ſolitaria: que ab hominū ſeparato cōuictu[i] ſunt ad contēplādū[k] ⁊ deo uacādū: ſpecialiter deputata defendat. Idem.

Sicut[l] nobis ſignificare curaſti tibi gratioſe cōceſſimus: ut beneficium clericorum tuorum cedētium uel decedentium[m] poſſis conferre: quodq3 iidem clerici prebēdarum ſuarum fructus percipiant ac ſi in ſuis eccleſijſ perſonaliter reſiderent[n]: uerum quia dubitas: qui clericorum tuorum appellatione debeant contineri: breui reſpondemus[o] oraculo: ꝙ illos in his ⁊ ſimilibus[p] caſibus tuos uolumus intelligi clericoſ: qui per te non queſiti propterea[q] uel recepti ſine fraude ⁊ fictione qualibet uere tui clerici familiares exiſtunt: ⁊ in tuis expenſis continue[r] domeſtici cōmenſaleſ etiam ſi quos ex illis aliquando ꝓ tuis[s] gerendis negocijs abeſſe cō-

ſ ¶ Tuis. ſ. de cle. non reſi. ex parte. ⁊ ſi egrotaret ſeruire intelligitur. ff. de ſta. li. cum heres. §. ſticus. nec ſumo ita amare uerbū quin etiam pro ſuis proprijs interdum poſſit abeſſe. ad hoc. ſ. eo. li. de ꝑben. pñti. i. ⁊. ii. rñ. ſicut iudex propter ſua propria negocia differre pōt ⁊ dimittere cauſam. ff. de iudi. l. ſi longius.

Non ē nouū ut aliquibus ſpecialiter enūeratis generalis clauſula ſubſequatur que omnia comprehendat. ut. xlix. di. per totum. xxiii. q. v. de occidendis. ſ. de ꝓba. quoniam contra falſam. ſ. e. li. de procur. qui ad agendū. ff. ad. l. aquil. ſi ſuuſ ſeruū. §. inqt lex i ſi. C. de ſacroſan. ec. l. generali. Ideirco poſt rubricas ſupra poſitas. que ſecundum ſuas materias iuris regulas comprehendunt ponit hic rubrica generalis ad materias uniuerſas. de reg. iur. Si queratur quare in principio compilationis non poſuit hom. hanc rubricaꝫ cum ſepe premittať clauſula generalis ſecutis poſtmodum ſpeciebus: ut. ſ. de proba. cum rubricis ſe. de re eccle. non alie. cum rubricis ſe. de regula. cum rubricis ſe. ff. de ſerui. cū rubricis ſe. poſſet dari coloratiua reſponſio: quia que vltimo dicuntur melius memorie commendantur. de conſe. di. ii. liquido. eſt autem vera ſolutio. ideo hunc ordinem obſeruauit ut oſtenderetur ius nō ſumi ex regula: ſed regulam ex iure. ſi enim a principio poſita fuiſſet: forſitan crederet aliquis ꝙ ius ſequens regulas ex regulis ſumeretur in ſi. igitur ponitur: ut appareat ex iure quod preceſſerit regulas ſumi. ff. e. l. i. Videndū eſt igiť ꝓmo quid ſit regula. unde dicať. qualiter conſtituatur. ⁊ quod ſit eius officium. ⁊ que ipſius ſit poteſtaſ. Secundo videndū ē quid ſit ius: unde dicatur: ⁊ quomodo hic ſumatur. Tertio que ſunt he iuris regule ſingulariter. ⁊ clare eas ꝓſequendo videbimus. Circa primum regula ſecundum grammaticos eſt multorum ſimilium collectio. Lex autem deſcribit regulam eam eſſe que rem que eſt breuiter enarrat. ff. e. l. i. Dicitur autē regula. quia regit uel normam recte viuendi prebet: ⁊ ab hac regula q̃ dicitur norma recte viuendi dicitur regularis. dicitur etiam regula eo ꝙ recte ducit nec oborſum uel aliorſum trahit quaſi a rga uel regula. que idem eſt quod rectitudinis forma. ſicut enim per regulam nouit ſcriptor modum recte ſcribendi. ſecator modum recte ſecandi: ⁊ ſic de ſingulis. ita per has regulas modum recte iudicādi cognoſcimus. ad hoc. iii. di. regula. Eſt autem regula latine idē qd canon grece. iii. di. canon. Et dicitur regula proprie quaſi regulariter vera. quanuis patiatur exceptiones in ſe. Que autem contineatur ſub regula. fuerunt opiniones que no. ff. eo. l. i. ⁊ facit quod no. iii. di. regula. Subtilitatib⁹ tamē circa hoc omiſſis breuiter ⁊ groſſo modo ſic dico: ꝙ quo ad poteſtatem uerborum que in ea proferuntur uniuerſaliter uel ſaltem indefinite affirmando uel negando comprehendit exceptiones: alias non diceretur exceptio. ſicut ſi dicerem omnis homo currit excepto equo titii. hec enim non eſt exceptio. quia equus non comprehendebatur ſub illa propoſitione omnis homo. ſed ſi dicerem. omnis homo currit excepto titio. tūc ꝓpria eſt exceptio. quia propoſitio omnis homo bene comprehendebat titium. tollitur ergo titius uirtute exceptionis quo ad materiam de qua fit ſermo. ut ſcilicet dicatur non currere. ſic quo ad iuris determinationem exceptio non comprehenditur ſub regula. qr contraria ratio ⁊ plus eſt in exceptione q̃ in regula. hoc ergo operatur exceptio. vt illud quod alias ſub uerbis regule comprehendebatur ad determinationem regule exceptiōis virtute tollatur. Cōſtituitur autē regula. ut ſupra dixi per uerba que de ſui natura omnia comprehendant. i. per ſigna vniuerſalia affirmatiua. que omnia comprehendunt. ſ. e. c. omnis res. ⁊. c. defleat. ff. e. l. omnis diffinitio. ⁊ lege. omnes actiones. ⁊ lege. omnia fere. ⁊ lege. omnia quecunq3. Item per uerba negatiua que uniuerſaliter negando excludunt omnia. vt infra. eo. nemo poteſt. i. ⁊. ii. ⁊. j. e. nullus. i. ⁊. ii. ⁊. ff. eo. l. nemo. ⁊. l. nullus. Item per verba indefinita que ſimpliciter prolata equipollent vniuerſalibus. xix. di. c. i. ſ. de priuile. quia

circa:C.de here.vẽ.l.vlt.⁊ ideo omnes regule paucis exceptis tra
duntur per ſigna indefinita affirmatiua uel negatiua.ut.ſ.eo.⁊.j.
eo.⁊.ff.e.ti.ſatis apparet.Officium autem regule eſt plures ſimi
les caſus ſimul iungere clauo ratiõis:ut.ff.e.ti.l.i.Que ſit poteſtas
regule.an.ſ.conſtituat ius de nouo.an antiquum recitet.dubitatur
⁊ uidetur ꝙ ius de
nouo nunquam cõ-
ſtituat:quod iure ⁊
ipſo facto probatur
iure.ff.eo.l.i. facto.
quia in octuaginta-
octo regulis infra
poſitis non eſt vnã
ẽt ſolã inenire: que
ius de nouo conſtituat ut in proſecutione patebit.Ecõtra videtur
quia regula catoniana de nouo ſtatuit:ꝙ legata que ſunt inutilia ra
tione legantis tantum uel ratione legantis ⁊ legatarii:uel legatarii
⁊ eius a quo legatum eſt preſtandum.uel ratione rei tantum:uel mi
xta ratione rei legate.⁊ perſone legatarii tractu temporis non con-
ſtituantur:etiam ſi cauſa impedimenti remoueatur .ff. de reg.cato
l.i.in prin.ff.de le.i.l.cetera.§.i.ergo ipſa regula conſtituit ius de no
uo.ad hoc faciunt infinita iura in quibus papa iudicat ex regulis:
ut.ſ.de cõſti.c.ii.⁊ de reſcrip.c.i.⁊.c. paſtoralis.de iudi.nouit ſ.de
fo.compe.ſi diligẽti.de fi.inſtru.inter dilectos ad fi.⁊ de preſump.
dudum.de excep.cum venerabilis.de regula.ad apoſtolicam. de cõ
ſang.⁊ affi.c.ult.cum mille ſimilibus: ex quibus videtur ꝙ ius ſu-
matur ex regula. Subtiliter dixerunt doctores:ꝙ tres ſpecies ca-
ſuum eſt conſiderare.quidam ſunt iam determinati.⁊ in illis regu
la non conſtituit ius.quia inuenit iam conſtitutum. Item ſunt qui-
dam excepti a legis determinatione .⁊ in illis ſimiliter regula non
conſtituit ius:quia non clauduntur ſub regule determinatione.Qui
dam ſunt in quibus eſt eadem equitas que eſt in caſibus a iure de-
terminatis:nec tamen reperiuntur in iure poſiti.⁊ in illis regula fa
cit propter identitatem rationis non patientis ius ſimilium caſuũ
eſſe diuerſum. Apertius dici poſſet:ꝙ aut conſtitutio iuris prece-
dit traditionem regule:⁊ regula ⁊ iure iam conſtituto quaſi mate
riatum de materia producitur .⁊ tunc proprie habet locum diſtin-
ctio predictorum caſuum.ut videlicet in iam determinatis ⁊ exce-
ptis non faciat ius.in non determinatis in quibus eſt eadem ratio
ius conſtituat:ſed vbi non eſt ius conſtitutum ante regule diſpoſiti
onem.ſed inuenitur ſola ſimplex traditio regule.tunc ipſa regula ẽ
ius uel iuris conſtitutio ⁊ non ab alio.ſed a conſtituente procedit.
⁊ ita poteſt intelligi predicta lex prima.de regu.cato.probatur hoc
ſatis per antiquas regulas.ſ.eo.ti.quas veritate inſpecta eſſet inue
nire preceſſiſſe iuris traditionem .vides enim pro maiori parte ꝙ
vbi ſunt decre.alexan.iii.ſunt prime in titulis maxime poſt cõcilia
antiqua ut.ſ.de reſcrip..de renuncia.cum duabus rubricis ſequẽ.
de his que vi metuſue cauſa fi.cum duabus ſeq.de do.⁊ contu.cuꝫ
duabus ſe.⁊ multis aliis.⁊ tamen omnes regule.ſ. eo.ti.preceſſe-
runt alexan.iii.excepta vltima que fuit luc.iii.qui ipſum ſecutus ẽ.
vt ex chronica ⁊ decretaliũ ordinatione ſatis apparet. Si igitur.pri
ma regula.ſ.e.ti.exemplificetur per decre.ſ.de ſpon. preterea.i.ſe
cunda per decre.⁊ ſi queſtiones.de ſimo.tertia per decre. de uoto
magne.⁊ ſic de ſingulis dico.ꝙ regule ille dicta iura preceſſerant.
vnde regularum diſpoſitio non potuit ex ipſis iuribus ſumi q̃ non
dum erant.immo potius videtur determinatio ipſorum iurium fa
cta per regulas.ad hoc faciunt omnes ille decre.ſuperius allegate
in quibus papa pronunciat per regulas.ego tamen nõ recedo a uer
bis legis.⁊ dico ꝙ per regulam non ſtatuitur ius.ſed ex iure ſumi
tur regula.alias non video quomodo poſſet dici regula iuris. Si-
cut enim in regula ligni uel ferri neceſſe eſt illas materias preueni
re lignum.ſcilicet uel ferrum .ad hoc ꝙ diſponatur ex eis regula.
ſic in regula iuris neceſſe eſt ius quod ẽ ibi materia preueniſſe ad
hoc ut regula poſſit inde diſponi.⁊ tunc proprie loquitur dicendo
de regulis iuris.alias dicere debuiſſet de iure regularum. Et ſi di
catur ꝙ in caſibus non expreſſis a iure vbi eſt ratio ſimilis regula
facit ius.hoc ẽ ſine regula aliqua per iura que hoc volũt.de reſcrip.
inter ceteras.de tranſla.inter corporalia.ff.de legi.non poſſunt cũ
ſi.et ſi obiiciatur de regula cato.dico ꝙ non proprie dicitur regula
nec inter regulas ponitur.ff.eo.ti.et ſi dicatur ꝙ alique regule pre-
ceſſiſſe videantur iuris expreſſam traditionem.dico ꝙ ius quod ẽ
idem quod ratio.vt.i.di.cõſuetudo.ix.di.ſana quippe.ab exordio
rationalis creature preceſſerat.v.di.in prin.vel ſaltem diſpoſitione
concedentis regulam ius preceſſit.uidens eniꝫ formator regule ſic
eſſe debere de iure.quod in eius ſaltem mente ſedebat formauit re
gulam.allegatur tamen regula pro iure.non tam ex origine quã ex
forma.et potior eſt eius cauſa pro quo facit regula. habet enim ad
uerſarius neceſſe oſtendere rationem quare in illo caſu regula nõ
loquatur.et facit quod dicam.j.eo.utile.Ad ſecundum quo queri
tur quid ſit ius et unde dicatur et quomodo hic ſumatur.dicendũ
ẽ breuiter ꝙ ius ẽ ars boni et equi ⁊c.ff.de iuſti.⁊ iur.in prin.⁊ di-
citur a iuſticia.ut ibi ⁊.ſ.de uerbo.ſig.ius autem. quam ſummum
in rebus bonum eſt colere.xii.q.ii.cum deuotiſſimam.Ius autem
eſt generale nomen habens multas ſpecies.i.diſ.ius generale.cuius ſpecies di
uidas ⁊ ſubdiuidas.ut ibi per totum.⁊.ff.de iuſti.⁊ iur.per totum. Sumitur
autem hic pro noſtro iure canonico:non autem pro iure ciuili:ut probatur. j.
eo.in ſecunda regula:que de iure ciuili non procedit.quod dic ut ibi dicã. ter
tio autem ordinate has regulas eſt uidere ⁊ primo primam.

tingat.

Bonifacius.viij.

De regulis iuris.

Beneficium eccleſiaſticũ[a]
non poteſt[b] licite[c] ſine in-
ſtitutione canonica ob-
tineri[d].

a Beneficium eccle
ſiaſticum. Pone
caſum per.c.xvi.
q.vii.ſiquis dein
ceps.ſ.de inſt.ex
frequentibus. ff. de decur.l.
herenius modeſtinus. Super
ratione autem huius regule
fundatur decre.ſ.e.li.de eo q
mit.in poſ.c.cum qui.quia proceditur cum agitur de beneficio eccleſiaſtico i
abſentia partis lit.non conteſtata.nec fit miſſio in poſſeſſionem cauſa rei ſer
uande:quia ſic ſine inſtitutione canonica beneficium obtineret .conſideratur
igitur in beneficiis canonica inſtitutio non antiqua poſſeſſio:⁊ ſic nota caſũ
in quo non currit preſcriptio:idem eſt in matrimonio carnali. xxxiii.q.v. ꝙ
deo.ſ.de conſang.⁊ affi.non debet.⁊ idem in aliis caſibus qui no. xvi.q. iii.
clerici.⁊.ſ.de preſcrip.cum non liceat. Sumitur autem hic beneficium largo
modo:ut comprehendat dignitates perſonatus eccleſias omnes cum cura ⁊
ſine cura que cum titulo habentur:ſic.i.q.iii.ſi quis dator.ſ.de conceſ.prebẽ.
nulla.ff.de ſer.expor.l.ſeruus.Sumitur autem interdum ſtricte:vt diſtingu-
atur a prebenda.xii.q.ii.alienationes.de conceſ.preben.ex parte.alias inclu-
dit prebendam.i.q.iii.c.ulti.de ver.ſig.tua. Alibi ſtricte ſumitur pro ſolis ſimpli
cibus beneficiis ſine cura.ſ.de preben.c.vlt.⁊.ſ.eo.ti.⁊ li.cum i illis.⁊ ibi ra
tio patet in littera. Cum igitur in beneficio quolibet requiratur canonica iſti
tutio.vt hic uidendum eſt quid ſit inſtitutio. Inſtituere autem eſt ius cano
nicum in eccleſia uel eccleſiaſtico beneficio tribuere quod dic ut no.ſ.de iſt.
auctoritate.⁊ iure communi ad epiſcopum ſpectat.xvii.q.vii.nullus omnino
de here.cum ex iniuncto in fi. Non ob.de of.archi.ad hoc.quia iſtitutio ibi
ſumitur pro inueſtitura:⁊ ſic intelligatur decre.de inſti.cuꝫ ueniſſent. ⁊ quod
ibi no. Videtur ꝙ etiam capitulum vacante ſede inſtituere poſſit.ar.vii. q.i.
pontifices.de here.ad abolendam.ſ.eo.li.de tempõ.ordi.cuꝫ nullus.ar.ↄtra
xxiiii.di.preſbyteri.lxxi.di.fraternitatem .ne ſe.uacan .c.ii.dic vt nota. ſ.de
maio.⁊ obe.cum oli.⁊ terminatur hoc.ſ.eo.li.de inſti.c.vno. Inter collationẽ
ãt preſentationẽ ⁊ inſtitutionem magna eſt differentia.vt.ſ.eo.li.de preben.
cum in illis.§.cum autem.

b Non poteſt.hec dictio poteſt negatiue poſita ut hic neceſſitatem impor-
tat.cum autem affirmatiue ponitur:neceſſitatem non inducit . Ad primum
ii.q.i.c.i.ſ.de accuſa.de his. Ad ſecundum.iiii.q.iii.§.item in criminali.uer.
poteſt.de preben.de multa in fi.de ap.oblate ad fi.ff.de arb.quin etiam.⁊ iõ
dicit lex ꝙ verbum poteſt neceſſitatem non importat. ff.de offi.preſi.l. ſepe
⁊.l.ſe.

c Licite.ſuperabundat .id.n.dicimur poſſe ꝙ licite poſſumus.xxii.q.ii .faci
at.vbi de multiplici potentia.⁊.ſ.de reſcrip.ſciſcitatus.per Ber.⁊ Inno.de
conceſ.preben.accedens.

d Obtineri contradicit huic regule.ſ.de iurepa.cura. So.ibi nõ preſcribitur
eccleſia tanquam beneficium.ſed ut proprietas. Item neceſſitatis cauſa uel
pietatis uel cauſa impenſi obſequii ſine canonica inſtitutione poſſidet quis
eccleſiaſticos prouentus.nec ex eo canonicus uel beneficiatus proprie dicitur
xii.q.ii.quicunqꝫ ſuffragio.xvi.q.i.poſſeſſiones.⁊.q.iii. clerici:⁊.c.ſi epiſco-
pus.ſ.de magiſtris quoniam.eodem modo reſpondetur ad.c.xxxii.di. ſiqui
uero xii.q.i.quia.l.di.ſtudeat.de cle.pug.in du.henricus. Item ar.contra.ſ.
de elec.in geneſi.ſ.de iurepa.conſultationibus.vbi poſſeſſio dat ius eligendi
⁊ preſcriptio.ſ.de cauſa poſ.cum eccleſia.ſo. per poſſeſſionem acquiritur ius
eligendi ⁊ preſentandi quia procedit ex noſtris actibus.ff.de acqui. poſ.l.i.
Inſtitutio autem procedit ex actibus aliorum.que ad hoc ut valeat debet ẽẽ
canonica.ut hic in qua precipue quatuor requiruntur. Primo ꝙ perſona ſit
que inſtituere poſſit.xvi.q.vii.nullus.ſecundo ꝙ inſtitutus ſit talis qui poſſit
inſtitui.de inſtit.c.ii.quia non laicus:ut ibi vel ipſe idem inſtituens. eo.tit.c.
vlt. Tertio ꝙ illius beneficii inſtitutio ex iure proprio uel deuoluto uel dele-
gato ad inſtituentem pertineat.eo.ti.c.iii.Quarto ꝙ ſeruetur forma cõſtitu-
tionis illius.ſ.eo.li.de electi.c.vlt. Et no.ꝙ hec regula eſt in argumentuꝫ cõ
tra clericum qui eſt in quieta poſſeſſione beneficii ſui:⁊ petitur ab eo titulus
poſſeſſionis.ſ.inſtitutio.ꝙ teneatur illam oſtendere.nam ⁊ libertus eccleſie
licet ſit i quaſi poſſeſſione libertatis probat manumiſſionem ſuam. xii.q.i.c.
longinquitate.⁊.c.ſe.⁊ hoc probat decre.de ap.perſonas in parte deciſa.ubi
de hoc per Lau.nam ⁊ poſſidens pro herede uel poſſeſſore cogitur probare
titulum.C.de acqui.poſ.l.cogi.ad hoc facit quod no.de do. ⁊ contu. contin
git in glo.vlt.circa medium. In contrarium videtur.arg.xx.q.ii. quem pro
genitores.ſ.de regul.vidua.⁊ i pre.l.cogi.ii.q.v.§.i.⁊ pro hoc facit quod no.
Inno.de procu.ex inſinuatione.⁊ Ber. Compoſt.de reſcrip. capitulum.in
glo.v.§.item queritur an executor.v̇.ſed ſecundum hec.primam opi.tenebãt
Mel.⁊ Ber.is per iura predicta. Jo.⁊ la.no.c.di.contra morem.ꝙ clericus
habens duo beneficia cogitur dicere titulum:habenti autem vnum ſoluꝫ ſuf
ficit poſſeſſionem oſtendere.ar.ad.hoc.ſ.e.li.de preſcrip.c.i.⁊ de of.or.c.li.
c.ordinarii. Dici poteſt primam partem veram.cum epiſcopus ex ſuo officio
vult videre inſtitutionem clerici.hoc probatur de preben. dilecto.vt ec.bene
fi.c.vno. Secundam cum alius agit forte dicens ſe ius habere in prebenda:
tunc actor quod aſſeruerat ⁊c.vi.q.vlt.actor.⁊ i preal.c.vno.ut ecc.beneſi.⁊
C.de proba.actor.⁊ hoc probatur ex his que no. Innoc. ⁊ Ber. compo.in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

pꝛedictis glo. ⁊ per Hoſti. ⁊ ꝺ hoc de ſimo. licet heli. ſuper uer. officii ſui debi tum.

a Poſſeſſoꝛ. male fidei. Pone caſum. xxxiiii. c. ii. ſi virgo. ē. de pꝛeſcrip. c. vlt. Hec regula ſecundum leges vera eſt in pꝛeſcriptiōe. x. uel. xx. annoꝛuȝ. C. de preſcrip. lon. tempo. auc. male fidei. in pꝛeſcrip. autem. xxx. vel xl. annoꝝ non requiritur bona fides. xvi. q. iii. §. poteſt. ē. de preſcrip. uigilanti. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. annoruȝ cum notiſſimi. niſi velis dicere leges eē coꝛrectas per predic. decr. de preſcrip. c. vl. ubi de hoc. quod quidam abhorrent dicentes papam nō poſſe tollere leges niſi quo ad ſuum foꝛum. alii vero. dicunt papā indiſtincte quo ad vtrunqȝ forum poſſe leges tollere: de hoc. x. di. conſtitutiones de teſtamē. cum eſſes. in his autem tenens mediū: credo ꝙ papa vbi non habȝ tempoꝛalē iuriſditionē non poſſit tollere legem quo ad foꝛum ciuile. niſi in his in quibus vertitur periculum anime cum poteſtates diſtincte ſint. xcvi. cum ad verum. x. di. quoniam. vbi de hoc ⁊ qui fi. ſint legi. cauſam. ii. in his autem in quibus periculum anime vertitur quo ad vtrunqȝ forum tollit legem: pꝛobatur hoc de iudi. nouit. de pꝛeſcrip. c. ult. de ſecun. nup. c. pe. ⁊ vlt. ē. eo. li. de fo. compe. c. vlt. de iureiuran. c. ii. eo. li. de excep. c. ii. de ſenten. excom. decernimus. nam in his leges ſacros canones imitari non dedignātur. ē. de iudi. clerici: in auc. vt non luxu. contra natu. colla. vi. in auc. ut clerici apud pꝛopꝛios epiſcopos. §. ſi vero eccleſiaſticum. ex quibus ſatis poſſet inferri: idem de iure canonico circa hoc quod de iure ciuili. Sciendum eſt autem ꝙ ſecundum nos non ſolum ab initio ſed in qualibet parte pꝛeſcriptionis debet pꝛeſcribēs etiam cognoſcere bonam fidem: ut hic ⁊ in concoꝛ. In his autēȝ in quibus ēt ſecundum leges requirebatur bona fides: ſufficiebat ab initio bonam fidem agnouiſſe. ut in predic. §. poteſt. ⁊. l. cum notiſſimi. Si autem queratur de eo qui completa pꝛeſcriptione incipit habere malam fidem: an teneatur rem reſtituere. dic ut no. xiiii. q. vi. c. i. ⁊. xxxiiii. q. ii. ſi virgo. ⁊. ē. de pꝛeſcrip. vigilanti. Non ſolum autem in preſcriptione requiritur bona fides vt hic. ſed etiaȝ titulus qui det cauſam pꝛeſcribendi: de hoc. x. q. iii. quia. xvi. q. iii. dilecto. de pꝛeſcrip. ſi diligenti. ar. contra eo. ti. de quarta ⁊. c. ad aures. ⁊. c. vlt. vbi non fit mentio de titulo. So. dic breuiter ꝙ ſi ius commune vel preſumptio non ē contra poſſeſſoꝛem. ſufficit bona fides: alias neceſſe eſt allegari titulum ⁊ pꝛobari niſi allegatur pꝛeſcriptio tanti tempoꝛis: cuius contrarii non ſit memoꝛia. ē. eo. lib. de preſcrip. c. i. Quid autem ſit pꝛeſcriptio quid vſucapio: que in eis requirantur: quis eoꝝum effectus: plene no. xvi. q. iii. in ſumma. quomodo interrumpatur. ea. q. §. poteſt. v̄. hec de preſcriptionibus ⁊ ſupra de preſcrip. c. illud.

Idem.

Poſſeſſoꝛ[a] male fidei[b] ullo tēpoꝛe[c] non pꝛeſcribit[d].

Idem.

b Fidei. multis modis ſumitur fides: quod dic ut no. ē. de fide catho. in rubꝛica. ⁊. xxii. q. i. monet. hic ſumitur pꝛo conſcientia. ſic. xxviii. q. i. §. ex his. ꝺ preſcrip. c. vlt.

c Nullo tempoꝛe. potes facere punctum ante ⁊ poſt: ⁊ ſic habebis duos intellectus. Pꝛimus eſt ꝙ nulla antiqua dierum poſſeſſio ⁊c. ē. de pꝛeſcrip. vigilāti. Secundus ꝙ nullo tempoꝛe pꝛeſcriptionis debet agnoſcere malam fideȝ ē. eo. c. ult.

d Pꝛeſcribit. ſi ergo poſſidens conſcientiam habet rei aliene non preſcribit contra. xvi. q. iii. placuit ut quicunque. ē. de preſcrip. c. i. ibi pꝛeſcribit qui certus eſt rem eſſe alienam. Solu. illud ſpeciale in fauorem fidei catholice: ſicut alia. ii. q. vii. ſi hereticus. ē. e. li. de hereti. c. i. ⁊. iiii. C. de epiſcopa. audien. l. nemo. cum ſimi. pꝛeterea ſatis videtur ſuam conſcientiam purgaſſe ⁊ bonam fidem agnoſcere qui verum dominum requiſiuit. ar. j. eo. ſcienti cum ſuis cōcoꝛ. ⁊ ſic auctoꝛitate canonis excuſatur. ſic. ff. de noxa. l. ⁊ generalit. vbi uſucepit qui ſcit ſeruum alienum qui ſub alio bene fidei poſſeſſoꝛe fuerat datus ꝓ noxa. ex quo verus dominus requiſitus noxaȝ emandare non vult. Itē contrā. ē. de iurepa. cura. So. vt ibi ⁊. xvi. q. iii. ſi ſacerdotes in. i. glo. vltra medium. quod ēt videtur contra. Si queratur quis dicatur bone fidei poſſeſſoꝛ ⁊ male. dic ut no. de pꝛeſcrip. ſi diligenti in glo. penult.

e Sine poſſeſſione. hec regula ſumpta eſt ex lege. ff. eo. ti. qui in ſeruitute eſt per quam etiam poteſt hic poni exemplum caſus ⁊ per. c. xvi. q. iii. poꝛꝛo. ⁊. ē. de pꝛeſcrip. cauſam que ſeruus cum ab alio poſſideatur nō poſſidet vt in pꝛimo caſu. hereticus ⁊ paganus vt in ſecundo. laicus ſpiritualia vt in tertio. Sciendum eſt autem ꝙ poſſeſſionum alia iuris alia facti alia iuris ⁊ facti hec interdum habet plurimum iuris ⁊ minimum facti: interdum econtra quod pꝛoſequere. ut no. ē. de conceſ. pꝛeben. cum noſtris. ⁊. C. de acqui. poſ. l. i. ut ergo currat preſcriptio debet quis poſſidere de facto ⁊ de iure de facto planum eſt: quia qui non poſſidet non pꝛeſcribit. ⁊ debet poſſidere pꝛopꝛio nomine non alieno: alias ille preſcriberet cuius nomine poſſideret xvi. queſtione tertia clerici. de reſtitu. ſpol. cum ueniſſet in fi. de preſcrip. ſi diligenti. ff. de acqui. poſ. quod meo. debet etiam poſſidere de iure: quia ad pꝛeſcriptionem requiritur ciuilis poſſeſſio. ideſt. ꝙ talis ſit perſona in quam cadere poſſit huiuſmodi poſſeſſio: ut pꝛobatur per iura inducta in pꝛin. glo. ad hoc etiam. xiii. q. i. in pꝛin. ⁊ quod ibi nota. ⁊ de pꝛoba. ex litteris in fi. ff. ꝺ vſuca. ſine poſſeſſione. hoc dico. quia laici de facto interdum poſſident decimas ⁊ ſpiritualia. ut no. Bar. hꝛx. xiii. q. i. in pꝛin. glo. magne ⁊ in fi. ad hoc ē. eo. li. de reſti. ſpol. ad decimas. nam vt ibi patet. aliud eſt poſſidere: aliud ē legitime poſſidere. Et nota ꝙ hec poſſeſſio facti debet eſſe continua: quid ſi interrūpatur poſſeſſio iterrupta ē preſcriptio. xvi. q. iii. §. poteſt. de preſcrip. illud. C. de preſcrip. xxx. uel. xl. anno. cum notiſſimi. ſi tamen fiat iterruptio ciuiliter. puta per lit. conteſta. ſecundum canones ꝙ amodo nō currat preſcriptio. quia preſumitur titubare ⁊ malam fidem habere: ſȝ leges que de mala fide non curant. nouos. xl. annos requirunt: ut in predic. §. poteſt. ⁊ hoc no. Jo. xvi. q. iii. c. i. ⁊ quod dicit regula ꝺ poſſeſſione: hoc intelligas uel de quaſi poſſeſſione: quia incoꝛpoꝛalia non poſſidentur ſed quaſi poſſidentur. ff. de uſuca. l. ſequitur. §. ſi viam. ff. de acqui. poſ. l. iii. in pꝛincipio. ⁊ tamen preſcribuntur. ē. de cauſa poſ. cum eccleſia.

Sine[e] poſſeſſione preſcriptio[f] non procedit[g].

Idem.

Peccatū[h] nō dimittitꝛ niſi reſtituatꝛ[i].

f Pꝛeſcriptio. nec uſucapio. ff. de vſuca. l. iii. ⁊. l. ſe.

g Non procedit. pꝛeſcriptio eſt uerbum iuris: parit enim actionem vel exceptionem ex tempore. ⁊ ex ea acquiritur dominium: etiam directum ſecundum Mar. Jo. contra de hoc. xvi. q. iii. §. poteſt circa pꝛi. Vſucapio autem eſt acquiſitio dominii per continuationem poſſeſſionis temporis lege diffiniti. ff. de uſuca. l. iii. ex quibus ſatis pȝ rō regule: que cōtrariū patitur de lege dicente: ꝙ captꝰ ab hoſtibus vſucapit. ff. de vſuca. l. iuſto. §. vlt. ⁊ tamen nihil poſſidet cum ab alio poſſideatur. ff. de acqui. poſ. cū heredes. §. in his. ſȝ lex itelligit ꝙ uſucapit per aliū quē habebat in poteſtate tempoꝛe quo captꝰ fuit: unde rediēs poſtliminio recuperat poteſtatem quā eius fictione videtur continuaſſe. ⁊ ſic vſucapione dominiuȝ queſiuiſſe. ſed ſi per ſe poſſidebat perdit poſſeſſionem. ⁊ licet poſtliminio redeat fictio poſtliminio non extenditur ad poſſeſſionem que cōſiſtit in facto ⁊ ſic nec ad uſucapionem que ex poſſeſſione procedit. ff. de cap. ⁊ poſtli. re. in bello. §. facte. ⁊ de vſucap. l. ſi is qui pꝛo emptoꝛe. vbi de hoc. Item opponitur: ignorans poſſeſſionem non querit: cum animusꝰ ſit de ſubſtantialibus. C. de acqui. poſ. licet. ff. de acqui. poſ. l. licet. ⁊. l. quēadmodum. ⁊ tamē ignorans preſcribit ff. pꝛo ſolu. l. ii. §. celſus. So. ignorans per ſe poſſeſſionem non querit. tamen bene poteſt ignorans querere poſſeſſionem miniſterio filii uel ſerui quem habet in poteſtate. ut in contrario. ⁊ ſic vſucapere ut ibi. Item opponitur de decre. ē. de do. ⁊ contu. contingit. ibi enim preſcribit annaliter ille qui non poſſidet. Sed poteſt illud dici ſpeciale in odium illius contumacis qui non permittit actorem ingredi in poſſeſſionem ſecundum decretum iudicis cauſa rei ſeruāde uel iam miſſuȝ expulit: ne ſit melioꝛis conditionis contumax ꝙ̄ obediens. ut ibi: nec debent ſtulti melioꝛis conditionis eē ꝙ̄ periti xvi. q. i. legi. ē. e. li. de preben. eum qui beneficium. ff. ꝙ vi aut claȝ l. ſeruus. vel aliter ibi loquitur de quodam temporis lapſu. qꝺ habet aliquem conſtituere poſſeſſoꝛem tantum: hic autem loquitur ꝺ quodam temporis lapſu quod per pꝛeſcriptionem inducit dominium. ut. ē. dixi. ⁊ ſic non obſtat. vel dic ꝙ canon fingit illum poſſidere in odium illius contumacis vt. ē. dixi. ad hoc. ff. de bo. auc. iudi. poſ. l. quanuis. ſepe enim iura fingunt ex cauſa quod non eſt. l. diſ. ferrum. vbi de hoc. de tranſlati. iter coꝛpoꝛalia. C. ꝺ rei vx. acti. l. vna circa pꝛin. ⁊ de hoc. ē. de ſpon. is qui.

h Peccatuȝ non dimittitur. hic ponitur pro regula uerbū Auguſtini: quod habes. xiiii. q. vi. c. i. ⁊. ē. de uſu. cum tu. Et ꝑ hoc poteſt ponere caſum per. l. ff. de vſucap. ſequitur. §. quod auteȝ Et nota ꝙ eſt peccatum delictum ⁊ crimen. ⁊ inter hec ſecundum Auguſtinum hec eſt differentia. quia peccatum eſt idem quod prauus actus. delictum vero boni deſertio. quaſi derelictuȝ. crimē vero eſt peccatum graue accuſatione ⁊ damnatione digniſſimum. lxxxi. di. c. i. in fi. de hoc no. de pe. di. i. ſi peccatum. Quod autem dicitur in hac regula verum intelligas ſi illud ablatum reſtitui poteſt. ut in pꝛedictis iuribus ſi autem reſtitui non poteſt: reſtituetur eius eſtimatio. etiam ſi res illa caſu perierit. ſine culpa ſua quia ipſo inſtanti fuit in mora: ad hoc. xvi. q. i. decime. ē. de commo. c. vno. C. de fur. ſubtracto. Si autem nec eſtimationem poteſt ſoluere: quia euidenter eſt inops. tunc bene dimittitur peccatum remanet tamē obligatio ⁊ ſi poſtea ad pinguioꝛem foꝛtunam perueniret. teneretur. ar. xxvi. ſiquis. ē. de ſo. odardus. ff. de ceſſi. bo. l. is qui. Nota tamen ꝙ inops qui debet ex contractu ſufficit ſi bonis cedat. C. qui bo. cede. poſ. l. vlt. inops qui debet ex maleficio caſtigatur uerberibus. xii. q. ii. fraternitas. quod ergo ſupꝛa dixi ꝙ tenetur ſi perueneꝛit ad pinguioꝛem foꝛtunam. verū dico ſi penas coꝛpoꝛales paſſus non fuerit. alias ſecus ut no. Ber. ſm̄ Lau. de homici. ſicut dignuȝ §. eos in pꝛin. in. iii. glo.

i Reſtituatur. quod dicit de reſtitutione. intelligas niſi is cui faciēda eſt reſtitutio liberaliter remitteret. quia ſatiſfactum intelligitur qualitercunqȝ ſatiſfaciat. ff. quibus mo. pig. uel hypo. ſol. l. item liberatur in pꝛin. ff. de accu. ſi rem. §. ſatiſfactum. licet pꝛopꝛie uerbis inherendo. aliud ſit reſtituere aliud remittere. ff. de uer. ſig. ſi cum pꝛetoꝛ ⁊. l. plus eſt. ⁊. l. reſtituere. Et quod dico de remiſſione verū intelligo: niſi in caſibus ubi remiſſio non liberat. ut. ē. de reſcrip. e. li. c. ſtatutum. §. ſiquidem. ⁊. ē. de cenſi. exigit in fi. Reſtitutio auteȝ iſta facienda eſt ei a quo fuit exoꝛtum uel eius heredibus ſi extant xviii. di. quoniam. de uſur. cum tu. C. de ſol. inuito. Cuius autē ex

penſis mitti debeat ad eos ſi ſint remoti.no.iiii.q.i.§.ſed notanduz ⁊ in predicta decre.cum tu.⁊ tene quod ibi nota.Hoſt.his autem non extantibus ſoluetur pauperibus vt ibi ⁊ eis extantibuſ paupe ribus ſoluens non liberatur:quia onus non remittitur ⁊c.xiiii.q. v.forte.de iureiur.eam te.ff.de conſt.pe.§.ſi uero.⁊ expreſſum eſt de homici.ſicut di‑gnuz.§.eos.⁊ quod ſupra dixi reſtituē‑dum ei a quo fuit extortuz intellige ſi fieri poteſt.ſi vero neſcitur a quo pōe caſum de iudeis.c.cū ſit pauperibus erogabitur prouidētia epiſcopi.ut ibi.Itē

ablatum.[a]

Idem.

Peccati uenia[b] non datur niſi correcto.

Idem.

Nemo poteſt[c] ad impoſſibile obligari[d].

Idem.

Priuilegium[e] perſonale perſonam ſequitur.⁊ extinguitur cum perſona.

Idem.

dico id uerum cum turpitudo verſatur ex parte recipiētis tantum. ſi vero ex parte utriuſqz ⁊ transfertur dominium.nec repetitio cōpetit nec reſtituetur danti.ſed pauperibus erogabitur.xiiii.q.v.nō ſane uel eccleſie ſi ſibi facta eſſet iniuria.ſ.de ſimo.de hoc ar.cōtra ſ.e.ti.veniens.So.ut no.in predi c.decre.de hoc.i.q.iii.ſiquis dator vbi de hoc pone ꝙ ſupereſt ille a quo extorſi excommunicatus tamen eſt nūquid ei debeo reſtituere.ſuper hoc uide quod no.xv.q. vi.nos ſanctoꝝ.⁊.ſ.de here.c.vlt.Satis poſſet dici deponendum i edem ſacram.ar.C.de iur.emphi.l.ii.

a Ablatum.pone nihil abſtuli:ſed iniuſte damnum dedi exquo nihil ad me peruenit:idem teneor enim damnum paſſo:alias non remittitur peccatum.xii.q.ii.ſiquis de clericis.de iniur.⁊ dam.da. c.i.ff.de eiec.⁊ effu.l.vlt.tenetur etiam heres meus.licet ad me uel ad ipſum nihil peruenerit ex maleficio ſecundum canones:qđ dic ut no.xii.q.ii.epiſcopus qui filios de ſepul.c.vlt.ſecundum leges ꝯ C.ex delic.defun.inquantū he.cō.l.vna hec regula ſic expoſita nō patitur inſtantiam.⁊ adde quod dicam.j.c.px.

b Peccati uenia.Colligitur hec regula ex.c.xxiiii.q.ii.legatur ſ.eo.li.de ſciſma.c.vno.C.ꝺ here.manicheos.per que pōes caſum.Ad huius autem regule euidentiam ſcire debes:ꝙ peccator non ſolum delinquit in deum:ſed etiam in eccleſiam.per contritionem autem que contrario vocatur deletur peccatum quo ad deum ⁊ per penitentiam ſuſceptam a ſacerdote oſtēditur deletū quo ad eccleſiam.de hoc de pe.di.per totum.licet tamen per contritionem deletum ſit quo ad deum:tamen adhuc ꝺ crimine accuſari poteſt.xxxiii.q.ii.admonere.vbi de hoc ⁊ de accuſa.de his ad hoc.ff. de edil.edic.l.quid ſit fugitiuus.ſi ergo ſemel conteritur ⁊ penitet vlterius non cogetur penitere:ſi in iudicio accuſatus abſoluitur:ulterius non poterit accuſari.niſi in caſibus no.ii.q.v.habet hoc proprium.⁊ in predic.c.de his:remiſſiones ergo que fiunt ab eccleſia conferentibus ad hoſpitale pontes uel alia pia loca non proſunt niſi correctis.de quibus dic vt plene nota.de pe.⁊ re.ꝙ autē.Signatur contrarium ad hanc regulam.iiii.di.deniqz.ibi enim datur venia non correcto.ſed ibi exponitur uenia ideſt impunitas.loquitur ergo hec regula de venia culpe non pene quod patet dum dicit.peccati venia.propter ſcandalum enim vitandum interdum relinquūtur peccata impunita.l.di.ut conſtitueretur.xxiii.q.iiii.quidam cū ſi,pro quolibet igitur mortali debetur duplex pena eterna ⁊ temporalis.de pe.di.i.ſi peccatum dauid.uenia temporalis interdum in hac vita datur non correcto ex cauſa:⁊ ſic loquitur contrarium.interdum ſine cauſa.xxvii.q.i.ſiqua eterna autem nō.⁊ hoc dicit hec regula.Item contra de pe.⁊ re.quod quidam ⁊.c.officiis.vbi datur penitentia non correcto.ſed dic ꝙ licet ibi imponatur penitentia. non tamen datur remiſſio.⁊ ideo penitentia illa inutilis dicitur quo ad uitaz eternam.de pe.di.iii.ad fi.⁊ di.v.falſaſ.merito autem datur peccati uenia correcto.quia correctionem neceſſario habet dolor peccati precedere:nam ut dicit Auguſti.in canone.Quomō gaudebis te fore correctū.niſi primo te doleas fuiſſe peruerſum.xxiii. q.vii.c.vlt.Correctus autem ulterius peccator dicendus non eſt.l. di.ferrum.xxxii.q.i.apud miſericordem.

c Nemo poteſt.hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.impoſſibilium.Scire debes ꝙ impoſſibilitas proprie triplex eſt iuris ⁊ facti ⁊ nature.De prima pone caſum.liiii.di abbati.de pac.c.ult.ff.ꝺ v. obli.l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ſtipulatio enim rei ſacre uel liberi hominis non tenet ut ibi.De ſecunda ibidem.⁊.ff.de uer.obli.l. generaliter.⁊.l.ſe.non enim tenet promiſſio:ſi id promitto quod impoſſibile eſt de facto.ut montes alpiū ultra mare deferre.ff.de ſta. li.l.cum heres.§.i.Item ſi dare promitto quod natura dari eſt impoſſibile.ut ſolem lunam ⁊ ſtellas.uel facere quod natura eſt ipoſſibile fieri.ut celum aſcendere uel digito tangere.ff.de uer.ob.l.ſi ſtipuler.i.⁊.ii.reſponſo.huius autem regule ratio ſatis patet.quia omnis obligatio aut in dando aut in faciendo conſiſtit.ff.de uer. obli.l.ii.in prin.ſed quod non eſt nec eſſe poteſt.dari uel fieri non poteſt.ergo ibi conſtitui nequit obligatio.Item obligatio actionem parit.ff.de procura.licet.§.ea ſed quod non eſt nec eſſe poteſt:obligationem parere non poteſt ⁊ ſic nec actionem.Itez actio eſt ius perſequendi in iudicio quod nobis debetur inſti.de actio.§.i.reſponſo hbere autē eſt de alio habere ſed quod non eſt nec eſſe poteſt.de alio haberi non poteſt.ergo ibi non eſt actio ⁊ ſic nec obligatio.nota tamen ꝙ hec regula locum habet in matrimonio ⁊ ultimis uoluntatibus ⁊ ſingulis contractibus in ſententiis ⁊ preceptis.ff.que ſen.ſine ap.re.l.vlt.i.⁊.iii.reſponſo.in confeſſionibus.⁊ ad.l.aquil.l.inde neratius.§.vlt.nota.§.de cō feſ.c.ultimo.Item in legibus ⁊ conſtitutionibus que debēt eē poſſibiles.iiii.di.erit.Eſt tamen in hoc differentia ꝙ impoſſibilis conditio appoſita in contractu vitiat contractum.ut in preallegatis legibus.ff. de actio.⁊ obli.l.nō ſolum.⁊ inſti.de inuti.ſtipu.§.impoſſibilis.In teſtamentis tamen ⁊ matrimonio ob ipſorum fauorem habetur pro non adiecta.de condi.ap.c.vlt.vbi de hoc.⁊.C.de inſtitu.⁊ ſubſti.l.reprehēdenda.⁊ quod dicit hec regula de impoſſibili.intelligas etiam hoc de turpi. ⁊ de hoc dicam.j.eo.non eſt obligatorium.⁊.c.in malis.

d Obligari.etiam iuramento quia temerarium eſt.xxii.q.iiii.per totum.⁊ ſ.de iureiuran.ſicut.⁊.ſ.de ap.queſtioni.nec obligatur etiam naturaliter.vt dicit lex.ff.eo.ti.impoſſibiliuz.nulla eſt obligatio.uniuerſale igitur negatiuū omnē obligationem denegat nec committitur ſtipulatio pene promiſſe.ff.ꝺ uer ob.l.ſi homo mortuus.Nota ergo ꝙ ſi bononie conſtitutus promittam centum hodie rome me tibi daturum.quia impoſſibile eſt promiſſum.nō naſcitur obligatio:ut hic:⁊ eſt expreſſum inſti.de uerbo.obli.§.loca.preterquaz in caſu.ff.de uer.ob.l.ult.§.ſi inter eos.ſ.quando ſtipulator.⁊ promiſſor bonon.conſtituti notificauerant diſpenſatoribus ſuis rome conſtitutis:ſtipulationem eo die fore futuram:mandans promiſſor ſuo diſpenſatori ut ſolueret ⁊ ſtipulator ſuo ut reciperet ea die.ar.contra.ſ.de do.⁊ contu.cum dilecti.ff. de arbi.celſus.ff.man.l.ſi mandato.ii.§.paulus reſpondit.Sic ſolu.ibi ē vnū mandatum duo poſſibilia continens:⁊ ideo ad utrunqz obligatur.⁊ ſi deficiat primum tenetur ad ſecundum:hic autem vna eſt obligatio tantum ⁊ tota impoſſibilis vel ad minus primum impoſſibile ex quo ſequitur ſcōm.preterea contractus ſunt voluntarii.C.de acti.⁊ obli.l.ſicut.iudicium autem redditur in inuitum.ff.de ver.ob.inter ſtipulantem.§.i.⁊ ob hoc etiā notauerūt Hoſ. ⁊ Hoſtien.in dicta decre.cum dilecti.ꝙ ſi iudex citet aliquem eo die quo impoſſibile eſt eum comparere.ꝙ non eſt omnino inutile mandatum:immo licet nō teneatur comparere in die propter impoſſibilitatem tamen tenetur comparere poſt diē ⁊ pōt eſſe huius ratio.quia principale eſt ibi ꝙ veniat:acceſſoriuz ꝙ veniat tali die:⁊ principale non viciatur propter acceſſoriū ſed potius ecōtra.ut dicā.j.e.acceſſoriū.Io.an.

e Priuilegium perſonale.Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.eo.l.priuilegia quedam.⁊.l.in omnibus cauſis.pone caſum.vii.q.i.petiſti.de auct.⁊ uſupal.c.ii.C.de legi.leges in fi.ad idem.ff.de conſti.prin.l.i.in fi.ff.de cenſi.l.etatem in fi.⁊.ff.ſo.ma.maritus.⁊.l.ſeq.vbi heres mariti extraneus condemnatur inſolidum non habita ratione ne egeat cum maritus condemnaretur inquantum facere poteſt habita ratione ne egeat.Item in perſonali priuilegio quod datur patri patrono ⁊ militi vt condemnentur inquantū facere poſſunt quod cum perſona extingui.ff.de re iu.l.ſunt qui in id.⁊.l.patronuſ ⁊.l.item miles.Et nota ꝙ dicit priuilegium.quia ius commune ad vnaz perſonam directum ad omnes extenditur.lxi.di.miramur.de re iudi.in cauſis ff.de iur.⁊ fa.igno.l.regula.§.vlt.⁊ idem i reſcriptis directis ad perſonas:que cum perſonis extinguuntur.ſ.de of.delega.quoniam.ſic ⁊ pacta perſonalia perſonas non tranſgrediuntur.ſ.de tranſac.decetero.⁊.c.veniens.ff.ꝺ pac. iuriſgentium.§.pactorum.⁊ compromiſſum non extenditur ad heredes:niſi de ipſis caueatur.ſ.de arbi.c.vlt.⁊ intelligitur hec regula de priuilegio perſonali.i.perſone conceſſo.Idem ſi eſſet perſonale ex parte concedentis.ut.ſ. eo.lib.de reſcrip.ſi gratioſe.priuilegiorum ergo aliud perſonale aliud reale: ut.ſ.de preſump.mādata.Si autem ſimpliciter ꝯcedantur:an dicantur perſonalia an realia.dic ut no.xxv.q.ii.in ſumma.xvi.q.i.poſſeſſiones.⁊.ſ.de inſti.cum veniſſent.⁊ quod dicitur hic ꝙ priuilegium perſonale extinguitur cū perſona intelligas idem in reali.ut.ſ.extincta re extinguatur priuilegiū.xvi. q.vii.⁊ hoc diximus de uer.ſig.abbate in fi.ff.quando di.uſu.ce.l.uſufructu. quod dic verum quando ipſe res vel loca.puta eccleſia ciuitas vel prophana deſtruuntur ſuperioris auctoritate ſecundum Io.⁊ Lau.qui hoc no.in pre. c.⁊ hoc diximus.ad hoc de conſe.di.i.placuit.de no.ope.nunci.c.ii.⁊ in pre. l.uſufructu.non ergo vlterius vocandus erit aliquis clericus eccleſie uel municeps illius loci.ſi autem deſtruatur ab hoſtibus retinet omnia priuilegia ⁊ remanent ibi clerici.vii.q.i.paſtoralis.xix.q.iii.qui ſemel.Idem ſi auctoritate ſuperioris transferatur ad alium locuz.uel alii uniatur.xvi.q.i.⁊ temporiſ ⁊.c.ſe.de reli.do.quia monaſterium.ff.de contrahen.emp.l.ede.ſecundum. Inno.qui ad hoc bene nota.ſ.de no.ope.nun.c.ii.licet hic dicatur priuilegium tunc extingui cum extinguitur perſona:interdum etiaz ante extinguitur vt cum abutitur priuilegio.quia tunc meretur extingui.xi.q.iii.priuilegium ⁊ in caſibus ibi no.xxii.di.c.renouantes.⁊ de conſti.cum acceſſiſſent.⁊ de priuile.accedentibus.⁊ de deci.ſuggeſtum.Ad hoc autem quod dicitur hic ꝙ priuilegium ſequitur perſonam contradicit.ſ.de uſupal.ex tuarum.So.ide terminate conceſſum perſonam ſequitur precise.ut hic.priuilegium autē uſu pallii conceditur cum determinatione loci et temporis.et ideo extra locum perſonam non ſequitur.tenor enim priuilegiorum attendendus eſt et ſeruādus ſ.de priuile.porro.et.c.recepimus.uel dic ut.j.dicaz contra.de priuilegi.an‑

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tiqua.xxi.di.deniq3.ff.de of.procõſul.l.vlt.vbi preſente maiore minor nō vti tur priuilegio. So.ſpeciale eſt ob ſuperioris reuerentiam:⁊ dic vt.ſ̃. vel. dic ꝙ ſequitur perſonā ſemper habitu.licet non actu:ſic eſt vbi ad tempus ſuſpē ditur iuriſditio.lxxxi.di.ſiquis.vel ob reuerentia3 ſuperioris.ſ̃.de.offi.dele. volentes uel ob certam cauſam.C.de cur.fur.l.pe.§.i.de hoc dicā.j.e. quod alicui.

a S Emel malus. pone caſum in ſemel periuro xxii.q.v.paruuli.in ſemel cō tumace.ſ̃.de preſump.ſcribā in ſemel calumniante.ð accuſa.l.ii.ad hoc.xxv.di.c.vlti.ſ̃. de elec.ſuper eo.ff.de decur. l.eos.hic ergo preſumitur cū qui ſemel malus fuit ſemper malum eſſe.⁊ poteſt hec dici preſumptio hominis:quia cō

S Emel[a] malus ſemper preſumitur eſſe malus.

IDem.

R Atum[b] quis habere non poteſt:quod ipſius nomine nō eſt geſtum.

IDem.

tra hominem ſic preſumitur.poteſt etiam dici preſumptio facti:quia ex ſemel facto ſic preſumitur.poteſt etiam dici preſumptio iuris:quia ius ſic preſumit ex facto.ut hic vides ⁊ in iuribus ſupra ſignatis.de quibus diuerſis preſumptionibus proſequere.ut no.per Jo.l.di.ferrum.liiii.di fraternitatem.p her. de ſpon.is qui per accur.ff.quod me.cau.l.nota eſt veriſimile .hic ergo videſ ꝙ preſumitur ex preterito circa preſens.⁊ futurum.interdu3 preſumitur ex preſenti circa preteritum.interdum circa preſens interdum circa futurum. quod proſequere ut no .xliiii.diſtincti.multis.xxxiiii.q. ii.cum per bellicam de preſump.ſcribam.⁊ in predic.c.is cui.licet autem vt.ſ̃.dixi.hec poſſet dici preſumptio iuris.non eſt iuris ⁊ de iure.admittit enim probationem in cō trarium.⁊ probato ꝙ penituerit vlterius malus non dicitur.l.di.ferrum.de conſe.diſ.iii.c.ii.de reſcrip.cam te.de teſti.teſtimoniū.ff.de edil.edic.ꝙ ita. ſaluo eo quod dicitur .ſ̃.de hereti.ad abolendam. §.illos quoq3. ſ̃.eo.li. eo. ti.ſuper eo. Nota ergo ꝙ qui ſemel fuit bonus uel malus ſemper preſumitur bonus vel malus.lxi.di.miramur.⁊.ſ̃.de preſump.mādata.⁊ prima facie qs preſumitur bonus.xi.q.iii.in cunctis.de preſump.dudum.ff.de le.ii. cū pat̃ §.rogo.Qui autem ſemel malus ſemper preſumitur malus.ut hic.⁊.ff. ð re mili.l.non omnes.§.a barbaris.C.de ſuſcep.⁊ archa.l.ſi aliquid.li.x.⁊ procedit hec preſumptio.tum ex preſumentis natura corrupta.tum quia natura humana prona eſt ad delicta.xii.q.i.omnis etas.in auc.de monachis.§.ſi vō his.col.i. Idem in ſimili quilibet preſumitur pauper.quia nudus natus fuit xlvii.di ſicut hi.C.de proba.l.ex perſona.ff.de magiſtra. conue.l.i.§. magiſtratus.ubi tamen probatur ſemel eſſe ſoluendo adhuc idem preſumitur.⁊ ſic intelligitur lex. ff.de priuilegiis.credi.l.ſi creditores in fine. Queritur autem quare quis preſumatur virtutibus plenus ⁊ non diuitiis. vide per Ber.⁊ Hoſtien.de ſeru.c.uno.⁊ nota ꝙ hec preſumptio interdum tranſit ad filios quia qui patrem incontinentem habuit incontinens preſumitur. ⁊ ob hoc illegitimus non promouetur.lvi.diſt.per totum.et metuitur crimen parentis in filio.xvi.q.i.ſi quis cum.ad hoc ſupra eo.li.de hereti. ſtatutum. de ſciſm.c.i.ad h.ff.de edil.edi.ꝙ ſi nolit.alias ſi ſeruus.§.qui mācipia. Jo.an.

b R Atum quis. Pone caſum.ix.q.ii.c.i.ſ̃.eo.li.de ſenten.excom.cum qs ii.reſpon.ff.de neg.geſ.ſi pupilli.§.ſed ſi ego.ubi ſi liber homo geſſit negocium filii uel ſerui peculiare tantum contemplatione ipſius:ratihabitio ſequens patris uel domini nil operatur.quia per ratihabitionem non tenet̃ vltra id ad quod prius tenebatur.ſ.ad quantitatem peculii. Contradicit ad hanc litteram.ix.q.ii.lugdun̄.xvi.q.i.c.vlt.ſ̃.de elec.ꝙ ſicut de his que fi.a p̄ la.cum nos de iurepa.cura in his iuribus habet quis ratum quod ſuo nomine non eſt geſtum. So.dixerunt quidam.ꝙ ſecundum canones poteram ratum habere quod meo nomine non eſt geſtu3 per iura predicta.ut.no.ð reſ. ſpol.cum ad ſedem in glo.penult.ſed hec ſolutio extirpatur per hanc regulā alii dixerunt hoc fallere in ſpiritualibus in quibus ratum habeo: quod meo nomine non eſt geſtum per iura predicta .⁊ hoc nota.in predi.decre. ꝙ ſicut in glo.ſic patet.vel dic quod in capitulo lug.fuit ordinatio facta nomine pro prii epiſcopi.⁊ ſpes in eo poſita quod ratum haberet:ut ibi nota. Verius dic ꝙ ordinatio facta non a proprio epiſcopo bene tenet quo ad ordinem.licet n̄ quo ad executionem.ſ̃.ð tempo.or.ꝙ tranſlationem.ſ̃.eo.li.eo.ti.c.i.⁊.ii.ibi igitur epiſcopus proprius non ratificauit collationem ordinis quo ad ordinē quia non erat neceſſe:ſed executionem illi diſpenſatiue contulit quam nō ha bebat .Alia etiam iura non proprie loquuntur de ratihabitione:ſed de quodam nouo conſenſu que ſunt ualde diuerſa:⁊ ſuper hoc uide quod dicam. j. eo. non firmatur. Item contra.C.ad macedo.l.vlt.vbi ratu3 habet pater cō tractum filii ſuo nomine non geſtum.So.dupliciter poteſt eſſe geſtum meo nomine uocaliter.ut.ſ̃.e.li.de ſen.ex.cum quis ⁊ realiter ad mei preiudiciu3 vt quando filius meus mutuum contrahit ſine meo aſſenſu:fit in mei preiudicium.ff.ad macedo.l.i.⁊ hoc poſſum ratū habere:quia quod ibi ius repro bat per diſſenſum.approbat per conſenſum.An aute3 vnus index poſſit ratam habere ſententiam latam per alium.dic ut no.ix.q.ii.c.i.de his que fi.a prela.cum nos.de offi.dele.prudentiam.in glo.ii.in fi.⁊ per bar.brix.in que ſtione veneriali.que incipit epiſcopus mutinen.de materia huius regule ad de quod.j.dicam.c.px.

c R Atihabitionem. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.hoc iure.§. diecit .⁊.l.ſemper qui.§.i. Pone caſum in iudiciis.ii.q.vi.non ſolent.ſ̃.e. li.de iureiur.c.vlt.ff.de indi.licet in maleficiis.ſ̃.eo.li.de ſen.ex.cum quis.i. rū.in contractibus.C.ad macedo.l.ult.⁊ habet locum hec regula in caſu.ſ̃. c.proximo ſcilicet.quando meo nomine geſtum eſt quia tunc ratum habere poſſum ⁊ ratihabitio retrotrahitur ⁊ mandato comparabitur. Unum nota

ꝙ ſi infra certum tempus teneor aliquid facere.⁊ alius id fecit nomine meo.ī.tempus quo id facere debeba3 debeo illud ratū habe re alias ratihabitio non prodeſſet.ii.q.vi.non ſolent.ibi. ꝙ mor re us ratum haberet .ff.rem ra.ha.l.penult.imputatur enim tunc culpa tacite renunciationis.ar.contra.ſ̃.eo.li.de preben.ſi tibi.i. Hec

R Atihabitionem[c] retrotrahi ⁊ mandato non eſt dubiu3 cō parari.

IDem.

C Um ſunt partiu3[d] iura obſcu ra reo[e] fauendū eſt potiuſquā actori[f].

autem regula fallit in caſu.ff.ð his qui no.infa.l.quid ergo in prin.non eni3 no tatur infamia pater qui non iuſſit filium contrahere cum mu liere que erat infra tempus luctus lic3 poſtea conſenſerit uel ratum habuerit. Ratio quia ibi ſpectatur initium ut ibi. uel eſt ratio.quia licet ratihabitio equiparetur mandato ut hic non tamen iuſſui ut ibi.iuſſus eni3 neceſſita tem imponit mandatum non:ut nota.ex.l.ff.quod ius.l.i.§. ſi ego quero.⁊.ff.quod cum eo.l.i.⁊.l.ſi mandator.nec comparatur man dato quo ad ſpeciem actionis:quia datur actio neg.geſto.ff.de nego.geſ.ſi pupilli.§.ait pretor.vbi mandato datur actio mandati.ff. de procur.l.licet.§.ea obligatio .comparatur autem quo ad effectū ⁊ ideo non dixit ꝙ ratihabitio ſit mandatum.ſed ꝙ mandato com paratur. Item fallit in caſu.ff.de offi.proconſu.⁊ lega.l.obſeruare in fi.proconſul.enim dando legatum antequam ingrediatur proui ciam nil agit.ſi autem poſtquam ingreſſus eſt dationem illam ratā habuit valet:non tamen retrotrahitur ad totu3 tempus ſ3 ad id tā tum quando ingreſſus eſt prouiciam ut ibi.ratio quia ratihabitio operari non poteſt:niſi quod poſſet mandatum expreſſum. Item fallit.ff.de acqui.here.qui mihi bona.§.iuſſum.vbi ratihabitio tu toris in adeunda hereditate mandato non comparatur ⁊ eſſet idē inuenire in omnibus in quibus conſideratur initium.⁊ ſic non eſt contra.xvi.q.iii.§.poteſt.ff.eo.ꝙ ab initio.⁊.j.eo.non firmatur. ⁊ ibi dicam.⁊ de hoc per Ber.ſ̃.de pac.c.ii.⁊ per Hoſ.ſ̃.qui ma. accuſa.poſ.inſuper. Item fallit in caſu.ſ̃.de reſcrip.nonnulli. ubi de hoc.⁊.c.ex parte decani in fi.ubi non valet reſcriptum impetratu3 ſine mandato licet ille cuius nomine impetratum eſt poſtea ratum habeat.⁊ hoc facit ius acquiſitum illi contra quem facta eſt ipetratio:quod auelli ab ipſo inuito non poteſt ad hoc.ſ̃.eo.li.de elec.ab eo qui contra.⁊ eſt ſimile huic regule i eo quod dicit ꝙ ratihabitio retrotrahitur.quod dicit lex ꝙ appellans condemnatus de furto ſi non proſequitur ap.retro notatur infamia:uidetur enim ratam habere ſententiam.ff.de his qui no.infa.l.furti. Olim dubitabat̃ an idem excommunicatione poſt ap.lata.ſed dic ut.ſ̃.eo.li.de ſen. excom.licet. Et ſcire debes ꝙ ſi faciens condemnatus eſt ⁊ ſatiſfecit ſententie.non agitur amplius contra ratum habentem ad inte reſſe.ſed ad penam bene.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.quotiens.ff.ð admi. tu.l.tres tutores.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.adeo. Jo.an.

d C Um ſunt partiū. hec regula ſūpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.fauora biles.pone caſum.iii.q.ix.indicas.ſ̃.e.de fi.inſtru.inter dilectos.ff.de ac.⁊ ob.arrianus. Hec aute3 regula vera eſt.niſi actor foueat fauorabilem cauſam:puta matrimonii libertatis teſtamenti uel dotis.tunc enim fallit regula.quia fauendum ē actori.xxxiii. q.i.ſiquis acceperit.ſ̃.de proba.ex litteris.ff.de manumiſ.l. antepenul. Et habet hec regula locum non ſolum in ſententia ferenda ut.ſ̃.ſed etiam in iam lata: puta a duobus ordinariis.uno abſoluē te ⁊ altero condemnante.tenet enim ſententia pro reo:niſi in ſupra dictis caſibus.ſ̃.de re iudi.c.vlt.ff.de re iudi.inter pares. Et nota ꝙ dicit obſcura.ſi enim certum eſſet reum eſſe obnoxium punire tur.quia culpa eſt relaxare vindictam.xxviii.di.quia ſunt.⁊ hoc di co cum eſt certum iudici ut iudici.ſecus ſi ut deo.ſ̃.de of.ordi.ſi ſa cerdos.uel ut homini.iii.q.vii.iudicet.de offi.dele.paſtoralis.§.q2 vero ſi certum eſt eum non eē obnoxium abſoluitur.idem ſi dubiū vt hic vides.ſanctius eſt enim nocentem abſoluere.ꝙ̃ innocentem condemnare.ff.de penis.abſentem.⁊ ſic in re dubia fertur certa ſē tentia.contra.xi.q.iii.graue.⁊ de ſpon.ð muliere.ad hoc.C. ð trā ſac.ut reſponſum .ſed hic non eſt dubium :immo certum.q2 exquo actor non probauit clare ðbet reus abſolui.vi.q.vlt.actor. vt eccle. benefi.ut noſtrum.C.de proba.actor.ſic no. Ber.de ſpon.iuuenis ⁊ vide quod de triplici ambiguitate no.xxxiii.di.c.ult.

e C Reo.ſic dicto a re que petitur.uel ſuper qua impetitur.ſ̃. de ꝟ. ſign.forus.

f C Actori.contra.ff.de iudi.l.ſiquis intentione.ubi ambiguam ora tionem actoris in ſui vtilitatem interpretamur. So. illud in prin. lit.in quo fauetur actori.hic in fi.i quo fauetur reo:quod dic ut no. de reſ.ſpol.cum ad ſedem in glo.ii.in fi. In ſumma igitur no.ꝙ in obſcuris potius fauetur reo ꝙ̃ actori.niſi fauor cauſe aliud iducat vt.ſ̃.dixi.hinc eſt ꝙ cum ſemiplene probauit actor.⁊ talis eſt cauſa in qua non eſt deferendum iuramentum.puta criminalis uel fa moſa uel ardua.C.de proba.ſciant cuncti.C.de dolo dolu3.⁊. C. quod me.cau.l.metu3.abſoluitur reus. Si āt talis eſt cauſa in qua

ſit deferendum deferri debet reo:niſi ex circunſtantiis perſonarum ⁊ cauſe videatur iudici illud deferendum actori:de iureiur.c. vlti. nec intelligas hãc regulam in obſcuris ꝓbationibus iductis a reo quia illas cõtra eũ iterpretamur. de proba.licet quod dic ut dicam ĩ.eo. contra eum. Jo.an.

Idem.

In iudicijs[a] non eſt acceptio perſonarum habenda.

Idem.

Ignorantia[b] facti nõ iuris excuſat.

Idem.

Cum quis[c] in ius ſuccedit alterius: iuſtã ignorantie cauſaʒ cenſetur habere.

a In iudiciis. Pone caſum iii.q.ix.neceſſe.ſ.ð iudi.nouit.⁊.ſ.eo. li.de reſcrip.ſtatutũ §.inſuper.⁊.§.ſe.ff. de arbi.ſi cum dies §.ſi arbiter.aliorum enim honores aliis nõ debent eſſe occaſio nocẽdi.C.ð ſta. ⁊ imagi.l.vl.ad hoc xi.q.iii.ſiquis vero Signantur contraria ad hanc regulaʒ xl.di.c.i.xlv.di. cuʒ beatus.xcvii.di.nobiliſſimuſ.xxiiii.q.i.qui contra pacem.ſ.de of. dele.ſane.ii.ſ.eo.li.de of.dele.c.ii.⁊ de ſen.ex.quia periculoſuʒ .ff. de pen.aut facta.C.de mo.mulie.eos in fi.⁊.ſ.ð ſimo.per tuas. i. vbi de hoc.So.i penis defertur dignitati ⁊ perſone:ut ibi:⁊ ð hoc tranſac.c.vlt.ar.cõtra.ſ.de iureiur.cum quidam dic ut ibi. Idem in ſedendo uel aſſurgẽdo.xciii.di.non oportet.⁊ no.iii.q.ix.c.vlt. in iudiciis autem uel ſententia non eſt habenda perſonarum acceptio:ut hic:in eis enim equalitas eſt ſeruanda.C.de prox.ſac.ſcri. l.in ſacris li.x. Idem in penitẽtie exhibitione.xxvi.q.vii.ſacerdos in prin.in fide chriſti ſuſcipienda:de conſe.di.iiii. nec quenquam. ⁊ in aliis ſacramẽtis:de coniu.ſeruo.c.i.⁊ in paupeꝝ receptiõe cuʒ ſufficere poſſumus.xlii.di.quieſcamus.⁊ in alis operibus pietatiſ xvi.q.i.ſi cupis.hoc ergo quod dicit in iudiciis ſoluit cõtraria. Et no.ꝙ iudicium interdũ ponitur pro eo quod precedit ſniam:ut hic ⁊.ii.q.i.ſicut ſine iudicio.⁊.c.in primis. Interdũ ꝓ cõdemnatione de conſe.di.ii.timorem. Interdum pro diſcretione.iii.q.vii.§. tria Interdũ pro ultima voluntate ſ.eo.li.de ſepul.c.penult. Et nota ꝙ licet iudex vti non debeat in iudiciis acceptione perſonarum:ut hic ⁊ in concor.tamen utile eſt in arbitrariis iudicem gratioſuʒ habere.ſ.ð of.dele.conſuluit. ⁊ facit de accuſa.nulli ⁊ qð ibi no. caueat tamen iudex ne in facienda gratia incurrat penam conſtitutiõis de re iudi.cum eterni.ſ.eo.li.

b Ignorantia.facti. Pone caſum in ignorantia facti: in ordinato ignoranter a ſimoniaco.i.q.i.ſiqui a ſimoniacis.in eo qui ignorabat beneficium reſeruatum per papam uel alii collatum .ſ. eo.li.de preben.ſi beneficia ſimile.ſ.eo.li.de reſcrip. gratia.in eo. qui locat militi:credens cum paganum.ff.locati.l.ſi ignorans .nõ enim diſciplinam cõtempſit qui militem ignorauit:ut ibi. In ignorantia iuris pone caſum.i.q.iiii.§.notamdũ in fi.ſ.eo.li.de prebẽ. eum qui.ibi ſtultus ⁊c.C.de iur.⁊ fac.ig.l.ii.⁊.l.cum quis.Hec regula non indiget gloſis:cum eius materia pleniſſime habeatur.i. q.iiii.§.notandũ.in textu ⁊ glo.xxxviii.di.in ſumma.⁊ de hoc dic ut ibi. Unum no.ꝙ cum queritur de condemnatione expenſarum dicimus ꝙ in principali cauſa probabilis error excuſat ab expenſarum condemnatione.ii.q.iii.c.paulum.de elec.c.i.in fi.ſ.eo.li.ſed in cauſa appel.indiſtincte victus condemnatur victori in expenſis ii.q.vi.omnimodo.ſ.de appel.ſepe.C.ð ap.eos.§.ne temere. Rõ autem huius diuerſi iuris colligitur per hãc regulã.i principali.n. cauſa eſt error facti quia in ea ex probationibꝰ que i facto cõſiſtunt procedit.ſed i ap.cauſa proceditur ex actis prioris cauſe:unde ibi ẽ error iuris:⁊ ideo nõ excuſat a cõdemnatione.ut hic Et ideo no. Inno.⁊ hoſt.ſ.de do.⁊ contu.finem.ꝙ ſi in cauſa ap.non proceditur per ſola antiqua acta:ſed iducãtur probationes noue per quas ꝓnũcieť:tunc probabilis error bene excuſat victũ a ꝯdemnatione expenſaꝝ:quod uerum puto:⁊ uidetur caſus predicte decre.ſ.eo. li.de elec.c.i.in fi. Ad primum dictũ huius regule ſignatur contrariũ.xxxiii.q.ii.in lectum.vbi iponitur penitẽtia ꝓbabiliter ignoranti factũ:ſed illud ad cautelã. Itẽ ꝯtra ð cõſe.di.iiii.q bis.vbi ignoranter rebaptizatus ordinari nõ põt.illud ſpeciale ⁊ puniť ſine culpa.ſubeſt tamen cauſa.ſ.iniuria primi ſacramenti.vel dic ut ibi no.

c Cum quis i ius. Hec regula ſũpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.qui in alterius. Pone caſum.xvi.q.iii.ſi ſacerdotes.ſed tertiuʒ caſũ ibi no.⁊ de iurepa.cura.⁊.ff.depoſi.l.i.in fi.⁊.l.ii. ibi enim heres vẽdẽs rẽ depoſitã credens illã fuiſſe defũcti nõ tenetur ad rẽ ſʒ ad preciuʒ.qð ãt i hac regula diciť:ueꝝ ẽ ſi cũ ipſo ſucceſſore agatur: ſecus ſi ipſe agat .quia certus debuit eſſe de facto ſuo cum ad iudicium ꝓuocat:ut i pred.l.qui in alterius.⁊ eſt ſi.quia deliberatorie dãtur reo.ſed non actori.quia certus debet eẽ ad iudiciũ ꝓuocando. de hoc dicã.ĩ.eo.nõ licet.cũ ẽt ſi agat probabilis poſſet eẽ ignorantia.itelligitur ãt hec regula generaliter de quolibet ſucceſſore .ſiue ſit ſingularis ſiue vniuerſalis.de quibus dicã.ĩ.eo.is qui in ius.q̃

uidetur cõtra ſed non eſt.quia ibi loquitur de iure.hic ð facto vbi ergo quereretur de preſcriptione in qua ſufficit bona fides.quod dic ut.ſ.eo.li.de preſcrip.c.i.preſcriberet ſucceſſor bone fidei.quod non preſcriberet predeceſſor cum mala fide ubi autem requireretur titulus .ſi iniuſtũ titulũ habuit predeceſſor talem qui non det cauſam preſcribendi.ſucceſſor qui eodem iure utitur non preſcribit.ff.ð diuer. temp.preſcrip.l.cuʒ heres.⁊ aduerte quia regula iſta uẽit exmplificatiue ad precedentem .ignorantia facti probabilis excuſat vt ibi uel ſi in iuſ ſucceſſit alterius vt hic.

Idem.

Odia reſtringi[d]:⁊ fauores cõuenit ampliari.

Idem.

Decet[e] conceſſum a principe[f] beneficium eſſe manſurum[g].

Idem.

Indultũ[h] a iure beneficiũ nõ eſt alicui auferendum.

Idem.

d Odia reſtringi. Pone caſum in primo dicto. xxxv.q.iii.quod ſcripſi.ubi ꝑuilegium odioſũ de cõtrahendo.ſ.i gradu prohibito reſtrigitur.ſ.de deci.tua.i.vbi decime noualium nõ accreſcunt laicis habentibus decimas i feudum.ut.ſ.eo.li. de fi. preſby.c.i.⁊ vlt.i ſecundo pone.xvi.q.ii.c.i.ſ.eo.li.ð priuile.licet.ii.reſpõſo. C. de ſen.paſ.⁊ reſti.l.i.que canonizata ⁊.ij.q.iij.in fi.⁊ cõcor.ad hanc regulam xvi.q.iij.§.poteſt.ſ.eo.li.de priuile.ne aliq.ff.de libe.⁊ poteſthu.l.cũ quidaʒ ſi ergo ius uel priuilegium odioſum ẽ:reſtrigẽdũ ẽ ſi fauorabile ampliandũ vt.ſ.ſi fauorabile:⁊ odioſũ.ut macedonianũ ampliať pacto. quia illi iuri nõ poteſt renũciari.ff.ad macedo.ſed ⁊ ſi pater i fi.item extenditur non ſolum ad pecuniam.ſed ad rem aliam datã in fraudem.ff.eo.ti.ſi iulianus.§.mutui ⁊.l.iii.§.i.⁊ per hanc regulam ſoluũt contrarium decre.de deci. ex parte. iii. ad decre.eodem titulo cum contingat in decret.enim ex parte erat fauor.ſcilicet priuilegium ⁊ ideo conceſſis decimis intelliguntur conceſſa etiam noualia ſed in decre.cuʒ contingat.erat odium.ſ.preſcriptionis.ſ.de preſcrip. vigilãti.⁊ iõ lʒ preſcripſerim decimaſ ñ videor preſcripſiſſe noualia poſtea inſurgentia.ut ibi. Et facit ad queſtionem quã no.Hoſt.ſ.ð preſcrip. cũ ex officii .de prelato qui preſcripſit viſitationẽ ⁊ nũꝙ fuit procuratus.modo petit ꝓcurationẽ.an ſit audiendus.⁊ dicit ꝙ nõ preſcriptio eni odioſa ẽ.⁊ iõ vnum ſine altero acquiri poteſt per eã nec tũc ẽ viſitationi annexa procuratio : ſed ius cõe fauorabile.⁊ iõ viſitationi que ð iure cõi fit.annexa ẽ ꝓcuratio vt ibi odia igitur reſtringẽda ſunt vnde alterius odio quis grauari non debet.ĩ.e. nõ dʒ.⁊ adde hic quod ibi dicam io.an.

e Decet ꝯceſſum. Pone caſum.xxv.q.ii.c.i.⁊.ii.ſ.eo.li.de preben.ſicut nulla in auc.col.vi.conſtitutio que de digni. in fi.ubi filiuſſa.per dignitatẽ ſibi delatã factus ſui iuris dignitatis ſue adminiſtratione finita remanet ſui iuris.ad hoc.ſ.eo.li.de priuil.c.i.i prin.priuilegia ergo principis ſunt perpetua.⁊ hoc veꝝ ẽ in realibꝰ.perſonalia eni extiguũtur cũ perſonis.quod dic ut dixi.ſ.eo.priuilegiũ.idẽ dico de priuilegio ad tẽpus dato. pone caſũ de v̄. ſig.tua.ſ.eo.li.de preſcrip.ſi propter ⁊ lʒ hic exprimať de principe idem i beneficiis aliorum.xij.q.ii.ſi eps.de inſtit.cũ veniſſent.poſſunt.n.epiſcopi dare priuilegia de re iudi.cũ iter vos de hoc.xxv.q.ii.i ſũma. Et no.ꝙ licet priuilegiũ debeat eẽt ꝑpetuũ vt hic.extinguitur tñ ꝑꝑ abuſũ.negligentiã.cõtrarium factũ ⁊ ſuperueniẽs enorme preiudiciũ:quod dic ut no.xxij. di.renouantes.xi.q.iij.priuilegiũ.de deci.ſuggeſtũ.vnde dico ꝙ ab ipſo principe uerba priuilegii iterpretanda ſunt ita ꝙ alteri enorme preiudiciũ nõ afferant. ſ.de uer.ſig.quid per nouale.ſi autem ex poſtfacto ſuperueniat preiudiciũ . pone caſum per decr.ſuggeſtũ.de deci.hic cũ ſit neceſſe directe uenire contra uerba priuilegij credere ꝓponendã principi queſtionem de priuilegio.quod de nouo tendit ad noxã.⁊ contra illud non debere propria auctoritate veniri ſecundum Lau.qui hoc ſentit.xxv.q.i.in fi.⁊ Ber.i predicta decre.ſuggeſtũ i vltima glo.

f A Principe.qui ſolus ſecundum quoſdam poteſt priuilegiũ i alterius preiudicium conferre.ix.q.iij.nunc vero.⁊.c.ſe.ſ.de cõceſ.preben.propoſuit. C. de quadri.preſcrip.bene a zenone.quod nõ eſt uerũ.ut no.xxv.q.ii.i ſũma. in prin.

g Manſurum.⁊ omni malicie ⁊ dimminutioni contrarium in auc.conſtitutio que de digni.libe.in fi.colla.vi.Et no.ꝙ hoc uerbum decet quod ponitur in hac regula quantum ad ipſos ſubditos neceſſitatem importat.⁊ quantum ad ipſum principem honeſtatem.ipſe enim priuilegium per ſe conceſſum diminuere uel moderari ⁊ etiam in totũ tollere poteſt.primum probatur.ſupra eo.li.de deci.c.ii.⁊ de ſta. regula.c.vno.de priuilegijs .c.i.⁊.c. ne aliqui.⁊.c. ſe.ſecundum ꝓbatur.e.li.de elec.quia ſepe.de immu.ec.clericis.de ſen .ex. c.vlt.in fi.ad hoc.lxiij.di.c.veꝝ.C.de legi.digna uox.

h Indultum a iure. Pone caſum in licentia nubendi data ab apoſtolo. xxviii.di.de his.in anno dato ad promotionẽ ſacerdotii. ſupra.eo. li. de elec.cõmiſſa. In quadrimeſtri tempore dato condemnato in perſonali actione ad ſoluẽdũ.ff.de re iudi.l.iiii.§.ſi qs condemnatus.Cõtra.ſupra de re iudi.qð ad conſultationem.ſupra de ap.cum ſit.⁊.c.oblate.ff.de re iudi.l. ij.cum ſuis ſi.So.quoddam eſt iuris beneficium quod non poteſt alicui auferri.ut inducie.x.dierum ad appellandum.ij.q.vi.anteriorum.inducie.iiij. annorum ad petendam reſtitutionem.ſupra.eo.li.de in inte. reſti.c.i. Et illð verum eſt in iſtis ⁊ aliis induciis que dantur a lege ſiue tacito vel expreſſo miniſterio iudicantis.Quoddaʒ eſt quod ſine cauſa auferri non poteſt. ⁊ ſic intelligatur hec regula .ſed cum cauſa ⁊ cauſa cognita bene.et nota. de hoc plene in dicta decre.cum ſit.et illud ueruʒ in iudiciis.que licet dentur a iure

interuenit tamen in eis tacitum uel expreſſum miniſterium iudicantis:ut in
deliberatoriis.xx.dierum ⁊ ſimilibus quod ergo hic dicit: ꝙ beneficium iu-
ris nemini eſt auferendum.intelligas ab homine ⁊ ſine cāe cognitione. alio
enim iure interdum tollitur alterius iuris beneficium.pone exemplum in ſo
lenniter vouente qui non contrahit.ſ̄.eo.li.de vo.⁊ vo.re.c.vno.In cōtuma
ce in non ueniendo. In noto
rio criminoſo ⁊ i tertio appel-
lante:qui non audiuntur ap-
pellantes.xxiii.q.iii.de illici-
ta.ō ap.propoſuit.⁊.c.ſua no
bis.C.ne.lice.in vna ⁊ eadē
cauſa ter.ap.per totū. ſꝫ ubi
iuſ aufert vel permittit homi
nem auferre:ceſſat regula:ſi-
cut eſt videre in patre qui a iu
re habet uſufructum in bonis aduenticiis filii.C.de bo.que li.l.cum oportet
⁊.l.vlt.⁊ tamen aufertur propter relinquentem ea conditione ne ad patrem
perueniat uſufructus.in auc.ut li.matri ⁊ auie in prin.col.ix. Item a lege da
tur marito adminiſtratio bonorum parafernalium:⁊ tamen poteſt auferri p
mulieris prohibitionem.C.de pac.conuen.l.hac lege. Sed iſta que fiunt p
mittente lege per hominē fieri non videntur.ſed potius per legem permittē-
tem.Et eſt hec regula pro clerico electo qui confirmationem debet petere in
fra tres menſes.ut.ſ̄.de elec.ꝙ ſit.poſt preſtitum conſenſum.ut ibi.epiſcop⁹
ei mandat ꝙ petat confirmationem infra menſem:uidetur.enim ꝙ nō poſſit
hoc mandare:ex quo.n.eodem uel alio iure non cauetur ꝙ hoc poſſit: ergo
beneficium illi electo indultum tollere non poterit per hanc regulam.⁊ ea q̄
ſupra dixi. Jo.an.

Non firmatur tractu temporis quod de iure ab initio nō ſubſiſtit.

Idem.

Non eſt ſine culpa qui rei que ad eum non pertinet ſe immiſcet.

Idem.

Nullus pluribus uti defenſionibus prohibetur.

Idem.

a Non firmatur. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.e.ti.l.quod ab initio. Po
ne caſum.i.q.i.principatus.vbi non conualeſcit ſimoniacus ingreſſus
ſ̄.eo.li.de reſcrip.ſi eo tempore.vbi ſpectatur impetrantis etas quam habe
bat impetrationis temporis.ff.de uer.obli.inter ſtipulantem.§.ſacram.vbi n̄
valet liberi hominis ſtipulatio:licet poſtea ſeruus fiat:ad idem.ſupra.eo.li.ō
ſen.ex.licet.ff.qui ⁊ a qui.ma.li.l.ſi ſeruo.vbi libertas data ſeruo alieno non
valet.licet poſtea efficiatur ſeruus meus:ad idem inſti.quibus non eſt per-
miſ.fa.teſta.§.preterea.vbi teſtamentum furioſi uel impuberis non ualet. li
cet poſtea efficiatur maior uel ſane mentis:concor.ad hoc.xvi.q.iii.§. poteſt
ṽ.quod ab initio.ſ̄.de ele.auditis cum ſi. Nota ergo ex hac regula initiū ſpe
ctandum.alibi habes de fine:ſed proſequere hoc brocardum:ut no.ſ̄. ō elec.
dudum.item no.quod a principio nullum eſt ipſo iure.tractu temporis non
conualeſcere:ſecus autem ſi non eſſet nullum:ſed annulandum.ſ̄.de poſtu-
la.bone.ii.de elec.ꝙ ſicut. Expreſſe contra.xii.q.ii.ſiqua de rebus.xvi.q.i.c.
vlt.de his que fiunt a prela.cum nos ⁊ ibi de hoc:de regula. ſignificatum.de
iurepatro.cura.de deſpon. impu.de illis. de conu. ſer.propoſuit. ff.de ritu
nup.l.ſi quis in ſenatorio. C. de nup.⁊ ſi contra i his omnibus dicitur: quia
conualeſcit:quod a principio nullum erat.So.ad predic.c.ſiqua de reb⁹. dic
ꝙ non ob.ſecūdū io.qui ibi nota.ꝙ contractus factus per clericos vacante
ſede tenet ipſo iure:ſed reſtituitur eccleſia. Sed Hug.ibi.Tan.Hoſ. ⁊ Ber.
extra ne ſe.vacan.c.i.dicunt contrarium:ſcilicet ꝙ non tenet ipſo iure. ⁊ di-
cunt ibi reſcindi quantum de facto proceſſit:⁊ quod poteſt poſtea haberi ra-
tum.dicunt eſſe ſpeciale fauore eccleſie.uel dic generaliter ad illud: ⁊ ad oīa
contraria ſupradicta.ꝙ illud quod ab initio nulluꝫ eſt non firmatur ſolo tra-
ctu temporis:ut hic.ſicut enim tempus non eſt modus inducēdi obligatio
nis.x.q.iii.quia cognouimus.ō cenſi.peruenit.C.de pac.ſi certis annis.nec
tollende.ſ̄.de preſcrip.cauſam.ff.de acti.⁊ obli.l.obligationum.§.placet. ſic
nec reparande ut hic:ad idem.ff.de ſer.expor.l.ſi minor.ſed nouo ſubſequē
ti conſenſu interdum tacito interdum expreſſo ſublata cauſa impedimēti be-
ne.ut per cōtraria probatur ad hoc.C.ſi ma.fac.ra.ha.l.i.⁊.ii.probatur hec
optime opinio.ſ̄.eo.li.de ſpon.impu.c.i.valent ergo ex ſubſequenti conſen-
ſu exnunc.nō ut extunc:ſi.ff.de offi.procon.l.obſeruare in fi. Speciale tamē
videtur ſecundum Ber.in contractu minoris.ubi non tenet contractus niſi
tutor uel procurator ibi ſit preſens.licet poſtea conſentiat.inſti.de auctorita-
te tu.§.tutor.ff.eo.ti.l.obligari.item in electione que ſi nulla eſt ſubſequenti
conſenſu non confirmatur.ſupra de elec.auditis ſecunduꝫ Ber.qui hoc no.
ſupra.eo.lib.de rebus eccle.alie.uel non dudum in glo.magna i fi.ſed adhuc
ob.⁊ ſolutioni contradicit predic.decre.ſupra de iurepatro.cura ubi etiā tra-
ctu temporis confirmatur quod ab initio non ualebat. So.ibi non fuit ſolus
tractus temporis:ſed bona fides cum tempore legitimo.quod preſcriptioneꝫ
induxit.⁊ facit quod dixi.ſupra eo.cum quis uel fuit illud propter ſcandaluꝫ
vel fuit ibi etiam tacitus conſenſus epiſcopi.ut ibi no.item ſolutioni contra
dicit .ſ̄.de eo qui dux.in ma.quam pol.per adulte.c.ii.ubi matrimoniuꝫ cō
tractū cū ſecūda uiuente.prima.mortua prima ex nouo conſenſu confirmari
non poteſt.So.illud ē propter ipedimētū ppetuū.ſ.adulteriū cū ſpōſalibus
de facto.ut ſupra eo.tit.c.vlti.licet ergo ſupuenit caſus.ſ.mors prime.a quo
potuerat cum ſecunda matrimoniū incboari.remanet tamen impedimentū
predictum propter quod nouus conſenſus non poteſt inducere matrimoniū
cum ſecunda.⁊ ibi de hoc illa ergo que de neceſſitate deſiderant initium uel
que ideo non valent quia ſubeſt in eis perpetuum impedimentuꝫ nec tractu
temporis nec nouo ſubſequenti conſenſu confirmantur.ut hic ⁊ ibi:ſed ea q̄
de neceſſitate non reſpiciunt initium nec ſubeſt in eis perpetuum ſed tempo
rale tantum impedimentum.⁊ ſi non ſolo tractu temporis confirmantur. ut
hic tamen ſublato impedimento nouo ſubſequenti conſenſu interdum taci-
to.interdum expreſſo bene ut in contrariis.⁊ ſic ſolutionem intelligo ſupra
dictam.

b Non eſt ſine culpa. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.cul
pa eſt. Pone caſum in clerico iaciente lapidem ⁊ ceco ſagi-
tante.l.di.clerico.xv.q.i.§.ut itaqꝫ.in monacho chirugico.ſ̄.de ho
mic.tua.i.reſpon.Scire enim debet quod ſuum non eſt ad alios p
tinere.C.vnde ui cum querebatur. Si hec regula vera eſt: ergo
eſt culpa gerere alie
na negocia:⁊ ſic eſt
contra.ff.de neg.g.
l.ii.per totum.vbi p
dita eſt actio geren-
ti.ex improbitate.n.
non debuit actioneꝫ
conſequi.xxii.q.iiii.
ſi ad peccatum.ſ̄.ō
conſue.c.penult. ff.
de furtis.itaqꝫ fullo. So.officium hoc debet homo homini.xxii.q.
iiii.c.ij.ſ̄.de teſta.cum in officiis.ibi primo loco ⁊c.ff.ō ſer. expor.
l.ſeruus. Et nota ꝙ proprie loquendo inter deum ⁊ hominem ē re
ligio:in decre.iuramenti religio.xxii.q.iiii.vnuſquiſqꝫ.inter prela
tum ⁊ ſubditum obedientia.ii.q.vi.qui ſe ſcit.inter maiorem ⁊ mi-
norem reuerentia.ſ̄.eo.li.de offi.dele.c.ii.inter patrem ⁊ filium di
lectio.v.q.v.non oſculatur.inter conſanguineos pietas.inter do-
minum ⁊ ſeruum ſeruitium:inter patronum ⁊ libertum obſequiū
inter hominem ⁊ hominem officium.non poteſt ergo dici ad eum
non pertinere:nam vides ꝙ olim appellans pro condemnato ha-
bebat biduum ut in propria cauſa.non triduum,vt i aliena.ff.ō ap.
non tantum.ff.quando ap.ſit.l.ii.ad hoc.ii.q.vi.non ſolent. Exē-
plificare potes hanc regulam etiam in imperito medico ⁊ in iudi-
ce qui per imperitiam male iudicauit.qui tenetur actione in factuꝫ
inquantum religioni iudicantis uidebitur equum.ff.ō uariis ⁊ ex
traor.cog.l.ſi iudex.inſti.ō obli.que ex quaſi delic.in prin. quia im
peritia culpe comparatur.i.q.i.non eſt putanda in fi.xxix.di.c.ult.
ſ̄.de eta.⁊ quali ad aures.de homici.tua.ff.eo.ti.l.imperia.ſi ergo
eſt in culpa ſe miſcendo:ergo tenetur de caſu.quia ſemper ſi caſuꝫ
culpa preuenit tenetur quis de caſu.de homici.preſbyterum.⁊.c.
continebatur.⁊.c.ad audientiam.⁊.ſ̄.eo.li.e.ti.c.ult.de hoc.l.di.ō
his.ſ̄.de homici.ſicut dignum in glo.pe.ad hanc regulam concor.
ſ̄.de ſen.ex.perpendimus.

c Nullus pluribus. hec regula ſumpta eſt ex.l. ff.e.l.nemo ex
his. Pone caſuꝫ.xxiiii.q.i.quiſquis vbi negat Augu. quod
dicebat Uin.eum facere dicens ꝙ poſito ꝙ id verum eſſet id facit
ex cauſa.de preſcrip.auditis.ubi allegatur exemptio ⁊ preſcriptio
C.de tranſac.interpoſitas.vbi dicitur tranſactionem non tenere.
tum quia metu interpoſita.tum quia facta cum ſeruo proprio. ⁊ ꝙ
dicit defenſionibus.intelligas etiam contrariis.xiii.q.ii.in pri.vbi
de hoc.ff.de excep.l.nemo niſi forte ſpecialiter ius impediatur. ut
in predic.l.ff.eo.ti.l.nemo ex his.ipedit.n.ius interdum contrari-
as defenſiones proponi.pone caſum.ff.ō noxa.l.quotiens.§. pror
ibi conuentus noxali negans ſeruum habere in poteſtate conuict⁹
de mendacio tenetur inſolidum nec penitere poteſt. Idem in con
uento de pauperie.ff.ſi quadru.pau.fe.di.l.i.§.interdum. Idem
in eo qui negat pecuniam numeratam conuictus de mendacio nō
poteſt dicere ſe ſoluiſſe.C.de non nume.pecu.auc.contra qui pro
priam.idem in eo qui negat ſe ſocium amittit priuilegium. ut con
ueniatur inquantum facere poteſt.ff.de re iudi.ſed hoc ita.§.i. idē
in eo qui negat ſibi pecuniam ſolutam ſi conuincitur de mendacio
amittit priuilegium per quod aduerſarius compellebatur proba-
re indebitum.ſed ipſe compellitur probare debitum.ſ̄.de ſolu.is q
ff.de proba.cum de indebito in prin.item impedit.ff. de rei uen.l.
ul. C.qui po.in pig.ha.auc.ſi poſſeſſor.nam conuentus rei ven.
uel pigno.negans ſe poſſidere conuictus de mendacio commodū
poſſeſſionis amittit ut ibi:⁊ aquilia inficiatione creſcit in duplū.ff.
ad.l.aquil.l.ij.⁊ heres qui negat legatum conuictus. non recurrit
ad ſolennitatem iuris ut dicatur teſtamentum imperfectum.inſti.
de fideicom.here.§.ult..iteꝫ impedit.inſti.de fideicom.liber.§.ſed
quod ⁊ in auc.de trien.⁊ ſe.§.ſtudium.⁊.§.illud actor. colla.iii.du
as autem electiones quis ſimul proſequi non poteſt. nec una ele-
cta redire ad alteram.ſ̄.e.li.de elec.vt quis duas.⁊ facit.ſ̄.ō re iu
di.cum olim an autem quis pluribus actionibus uti poſſit no.xiii.
q.ii.in prin.de relig.domi.cum dilectus.⁊ per inno.⁊ Hoſti.de re-
ſti.in inte.conſtitutus.⁊ plene.ff.de tribu.quod in heredeꝫ.§.elige
re.licet autem ex titulo duplicato non agatur.ſ̄.de fi.inſtru.iter di
lectos.C.de contrahen.emp.cum res.tamen bene excipitur.ſ̄.de
conceſ.preben.poſt electionem.de relig.domi.conſtitutus.⁊.c.cuꝫ
dilectus. In illa autem decre.de preſcrip.veniens.ſimul propone
bantur illa duo.priuilegium ⁊ preſcriptio.per quorum vnum vide
batur recedi ab altero.ut ibi patet. Sed nonne contraria allegans
non auditur.ut.xxiii.q.vij.quod autem in prin.de ap.ſollicitudinē
in fi.C.de fur.⁊ ſer.corrup.l.i. Quidam indiſtincte dixerunt alle
ganteꝫ contraria non audiri per pre.decre.iter dilectos ſed obſtāt
ſupradicta iura. Alii dixerunt.ſ.Guil.naſo.Tan.⁊ Hoſ.recitando
ꝙ illud habet locum in actore ⁊ in eadem inſtantia iudicii nam ſe-
cus in diuerſis.ff.de inof.teſta.l.papinian⁹.§.ſꝫ nec ipuberis.i reo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

autem non habet locum: ut ſupra probaui. Sed huic opinioni contradicit predi. decre. veniens. nam ibi erant mutue petitiones. ⁊ ſuper eo ſuper quo ſe defendebat abbas non auditur ibi allegans contraria preſcriptionem ſcilicet ⁊ priuilegium: ⁊ ideo dixerunt quod non auditur allegans contraria in eadem inſtantia iudicij ut in contrarijs: ſed in diuerſis bene. ⁊ ideo dixit q qui prius egit de inofficioſo teſtamento: ⁊ ſuccubuit: pōt poſtea dicere nullū. vt. C. de inoffi. teſta. l. contra mores. ſed huic contradicunt de reſcrip. auditis ⁊. c. cum olim. vbi in eadem inſtantia proponuntur. vnde dixerunt alij: q ſub conditione licet proponere contraria: puta propono talem exceptionem. in qua ſi ſuccubuero: extunc ppono talem facit de excep. cum venerabilis. ⁊ quod ibi nota. ⁊ ſic intelligunt dictas decre. auditis. ⁊. c. cum olim. ⁊ hoc recitat Goffr. ſeruari in curia. Sed hoc non colligitur ex ipſis decr. ⁊ videtur quodam diuinare. vnde verius dicas. q aut ſunt contraria que proponūt ex pri. aut ex fi. Si ex pri. ſūt ꝯria ſ; ad vnū finē tendūt. pone caſum in pre. decre. auditis. ⁊ in decr. cum oli ⁊ i dec. poſt electionē cū ſi. tunc proponi poſſunt in eadem inſtantia. ⁊ vnum non preiudicat alteri. Si āt ad finē contrarium tendunt. pone exemplu; per decre. ſollicitudinē. tunc ſimul. vel in eadem inſtantia non ppōnūtur. ut dixi. ſ. nec credas q in pre. decre. ueniens priuilegiu; in eo q priuilegium ſit contrarium preſcriptioni in eo q preſcriptio. ſed tenor priuilegij erat contrariꝰ preſcriptioni. per preſcriptione;. n. ibi dabatur abbati plena ⁊ pura poteſtas recipiendi ordines a quocunq; vellet epiſcopo. ſed per priuilegium cum determinatiōe dabatur predicta poteſtas. ſi epiſcopus catholicus non eſſet ⁊c. dicūt tamen quidam referre in uerbis an ſcilicet dicat allego priuilegiu; ⁊ preſcriptionem: ⁊ tunc debet audiri an dicat allego preſcriptionē ⁊ priuilegium. ⁊ tunc non auditur: quia ponit carrucam ante boueſ ⁊ ſic intelligunt decre. ſed vt ibi patet primo priuilegium fuerat allegatum. unde precedens ratio verior eſt. Et nota q exceptionē obiiciens non conteſtatur litem. ſ. eo. li. de lit. conteſ. c. ii. nec fatetur. ut. j. e. exceptione;. ⁊ adde quod ibi dicam: ⁊ concor. ad hanc regulam de ap. cum parati.

Quod ſemel[a] placuit: amplius diſplicere non poteſt.

Idem.

Non debet[b] aliquis alterius odio pregrauari.

a Quod ſemel placuit. Pone caſum in matrimonio. xxxii. q. v. horrendus. de iureiur. quemadmodum. ff. de adul. ſi vxor. i fi. In electo. viii. q. ii. dilectiſſimi. ſ. eo. li. nulli. de elec. ff. de decur. l. penul. in fi. In iudice. iii. q. iii. offeratur. de cauſa poſ. cum olim. C. de iudicijs apertiſſimi. Idem in alijs omnibus. iiii. diſt. in iſtis ſ. de proba. per tuas. ff. de neg. geſ. pomponius. ii. Fallit interdum hec regula ex cauſa ſuperuenienti uel de nouo ad noticiam perueniente. ſ. eo. li. de elec. ut circa. ⁊. c. nulli. ſ. ꝺ excep. paſtoralis. quia que de nouo emergunt indigent auxilio. ſ. de offi. dele. inſinuante ff. de inter. act. de etate. §. ex cauſa. Itē fallit in caſu. ff. de mu. ⁊ ho. vt gradatim. §. reprobari. ubi medicus ſemel probatus iteru; reprobatur. ⁊ eſt illud ſpeciale propter hominis ſanitatem. Item fallit in omnibus caſibus in quibus a iure permittitur penitere vel uariare ſic in ap. a qua licet appellanti recedere. ii. q. vi. ſiquis libellos. de offi. dele. gratum ſupra eo. lib. de elec. quanuis. ⁊. c. prouida. ⁊ ſupra de ap. interpoſita. Item in patrono laico qui variare poteſt ſupra ꝺ iurepa. quod autem. ⁊. c. paſtoralis. in cardinali qui variat in caſu ſupra. de elec. licet in moniali. ſ. eo. li. e. ti. indemnitatibus. §. ſi antē ⁊ in teſtamento quod mutari poteſt uſq; ad ſupremum vite exitum. xiiii. q. ii. vltima voluntas. de cele. miſ. cum marte. ff. de adi. men. leg. l. iiii. non obſtat pactum de non mutando. C. de pact. l. pactum quod dotali. ff. de leg. iii. ſiquis in prin. i. reſponſo. ⁊ in libello qui vſque ad litis conteſ. mutari poteſt. C. de eden. l. edita. ꝺ hoc de libel. ob. c. ii. ⁊ accuſans ante inſcriptionem penitet: de accu. c. licet. Item iudex mutat interlocutoriam ſuam ſupra de appel. cum ceſſante. ⁊ dic ut ibi ⁊. ff. de re iudi. quod iuſſit. Ite; in mandato ſocietate ⁊ depoſito licitum eſt penitere: inſtitutio. mandati. §. recte ſupra eo. li. de procur. c. ii. ⁊ penult. ff. pro ſocio. ſed ſi ſocius. §. ultimo. ff. depoſi. l. i. §. penulti. ⁊ regulariter in contractibus innominatis quod dic vt plene nota. ff. de condit. cauſa da. ⁊ cauſa non ſe. ſi pecuniam. Item precarium ad certum tempus conceſſum etiam ante tempus reuocatur. ff. de preca. l. cum precario. ratio quia certi temporis adiectio eſt contra naturam illius contractus Ite; ſoluuntur ſponſalia de futuro per ſecuta ſponſalia de preſenti de ſpon. ſi inter ⁊ ſponſalia de preſenti per ingreſſum religionis. ꝺ cō uer. coniu. ex publico ⁊ ingreſſus religionem ante annum uel profeſſionem penitet de regula. ad noſtram ⁊ profeſſus vnam religionem et iam inuito prelato profitetur et ingreditur artiorem. eo. tit. licet. et a ſimplici uoto receditur per ſequens matrimonium ſupra eo. lib. de vo. et vo. re. c. vno ratio ibi. Item a uoto de certa religione profitendo receditur per ingreſſum etiam regule laxioris. ſ. e. li. de regula. qui poſt uotum. item fallit in caſu quo licet infra triduum penitere ſupra de regula. ad noſtram. et eo. lib. eo. ti. conſtitutionem in fi. item in electo qui conſentit electioni de ſe facte qui propria auctoritate penitet ante confirmationem. de tranſla. iter corporalia ſecundu; Ber. in is igitur ⁊ ſimilibus caſibus quod ſemel placuit adhuc poterit diſplicere. Et incidit i hanc regula; illud generale: q nullus poteſt venire contra factū ſuum. de quo dic ut nota. lv. diſt. penitentes. de elec. noſti. ⁊ de cler. coniu. diuerſis fallacijs. Et no. q hec regula non habet locum in his que iprobantur a iure. ut in pre. c. penitentes. lv. diſt. ſ. de pac. c. vl. ſ. de fo. compe. ſi diligēti. C. de arbi. l. penult. vbi licet partes faciant pactum de non recedēdo ab arbitrio ⁊ ap. renuncient. nihilominus recedere poſſunt. Item habet locum i his que ſcienter placent. ⁊ non per errorem facti. xxxviii. di. quanuis. xxii. q. ii. in quibus. ſ. de elec. cum in cunctis. ⁊ de ſolu. c. ulti. de coniu. ſer. c. ii. ⁊ vlt. ff. de iuriſdi. om. iudi. ſi per errorem. Item requiritur q non placeant ſola mente. ſ; verbo vel facto. de ſpon. tue. ⁊ q alterius interſit. facit. j. eo. mutare ⁊ qd ibi dicam.

Idem.

Sine[c] culpa niſi ſubſit cauſa nō ē aliquis puniendus.

Idem.

Quod quis mandato[d] facit iu/

b Non debet aliquis. Pone caſum in filio qui non excommunicatur p peccato patris. xxiiii. q. iii. ſi habes. in compromittentibus qui nō puniuntur dolo compromiſſarii. ſ. eo. li. de elec. ſi compromiſſarius. §. i. idē. C. de in offi. teſta. ſiquis ſuo verſus fi. vbi reuocatur lex antiqua que permittebat filium exheredari a matre propter paternum odium. ad idem. i. q. iiii. iudei. de ſimo. nobis. ⁊. c. ſicut tuis. ſupra eo. li. de iniur. ⁊ dam. da. ⁊ ſi pignorationes. C. de penis. ſancimus cum ſi. Contra. ii. q. vi. biduum. uer. ſi aduerſus abſentem de cau. poſ. cum olim. ff. de tributis. procuratoris ubi negligentia vt in primo. factum ut in ſecundo dolus ut i tertio. procuratoris nocet domino. Sed dic q ratione mandati ipſe dominus videtur id facere. unde eiuſ odio grauatur inquantu; fines mandati patiuntur in eo quod excedit. nota. de of. dele. cum olim. intelligas hoc ut plene no. ſ. ut. li. non conte. c. i. i fi. idē dic in herede qui grauatur pro defuncto ⁊ in fideiuſſore qui grauatur pro pn̄cipali. ut nota. de hoc per gar. in predicta decre. ⁊ ſi pignorationes. item contra. lxx. di. neminem. ubi in odium ordinantis deponitur ordinatus. Sed ibi non ſolum fuit odiu; ordinantis. ſed delictum ordinati qui ſe permiſit ſine titulo ordinari ut ibi nota. item contra. lvi. di. per totum. i. q. iiii. §. item peccato vi. q. i. ſiquis cum. xv. q. vlt. cum multe. xxiiii. q. iii. in prin. xxv. q. ii. ita nos. ꝺ conſe. di. i. in ſancta. ibi perit iuſtus ſepe pro impio. ſ. de fil. preſby. per totum ſ. de ſpō. non eſt vobis. de here. uergentis. ⁊. ſ. e. ti. e. li. c. ii. §. ii. cu; multis ſi. So. triplex eſt pena eterna ſpiritualis ⁊ temporalis quod proſequere ut no. i. q. iiii. in ſumma. ⁊. xxiiii. q. iii. in ſumma. de his que fi. a ma. par. ca. queſiuit pena ergo temporali uel ſpirituali alia ab excommunicatione ſepe punit̄ unꝰ pro alio ⁊ ſpeciale eſt: ⁊ rationem videre potes: uel in odium criminis. puta leſe maieſtatis hereſis uel ſciſmatis ad hoc. ſ. eo. li. de ſciſma. c. uno. uel quia incontinentia paterna timetur in filio. ⁊ facit quod dixi. ſ. e. ſemel in fi. item contra. ff. de inſtito. ſed ⁊ ſi pupillus. §. ceterum in fi. ſed ibi fuit culpa proponentis. ⁊ eodem modo ſoluitur. ff. de offi. proconſul obſeruare. §. i. q: ibi culpa fuit proconſulis ſecum ducentis vxorem. item contra. C. in quibus cau. pig. ta. contra. l. ſatis. ubi bona mulieris in cauſa mariti primipilarii ſunt tacite obligata. ita q ſi ipſius bona exhauſta ſunt. bona vxoris diſtrahūtur. S; illud ē ſpeciale. et facit ad hanc regulam. j. eo. damnum quod quis. et qd ibi dicam et ſatis continuatur hec regula cum infra pxima. p quam ēt reſpōdetur ad contraria. ſ. ſignata.

c Sine culpa. hic ponitur regula. et eius exceptio. i regula po. ca. lvi. di. ſatis peruerſum. ſ. de conſti. cognoſcentes. ff. ad. l. aquil. ſi putator in exceptione pone caſum in marito corrupte qui a promotione ſine culpa repellitur tamen ex cauſa propter ſacramenti defectum. xxxiiii. diſt. ſi cuius. in clerico leproſo qui ſine culpa propter ſcandalum priuatur eccleſia. de cleri. egro. tua. item in domino ſerui qui noxam dedit qui compellitur emendare noxam vel dare ſeruum pro noxa inſtitu. de noxa. in princi. Regulariter ergo nullus punitur ſine culpa. xvi. q. vii. inuentum de homici. ioannes. ⁊. c. vlt. C. de penis ſancimus. ſ. de conſue. c. penult. et. ſ. regula proxi. cum ſuis concor. et eſt ratio: quia pena eſt menſura culpe. de offi. deleg. ſanē. ii. ꝺ trāſac. c. ult. de homici. ſicut dignum. ubi autem non extat menſurandum menſura locum non habet. ergo ubi non eſt culpa nec pena bene tamen ex cauſa punitur quis ſine culpa ſupra ut lit. non conteſ. quoniam frequenter. §. ſi vō in fi. Et hec materia plus glo. non indiget proſequere enim eam ut no. xxii. diſ. renouantes ſupra de conſti. cognoſcentes de priuile antiqua.

d Quod quis mandato. hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. non uidentur data. §. qui iuſſu. Po. ca. in milite qui de mandato iudicis occidit. xxiij. q. v. miles. in laico uel clerico qui de mandato epiſcopi capit clericum ſepra eo. li. de ſen. excom. ſi clericos et in eo qui iuſſu pretoris corrupit albu; qui excuſatur a pena. ff. de iuriſdi. om. iudi. ſiquis id. §. doli mali. et hec uera cum iudex aliquid mandat officium ſuū exercendo. ff. ad trebel. ſeruo. §. cū pretor. Et cauſa quare tunc excuſatur parens eſt iudicialis auctoritas ut ibi ſecundo ne contra publicam utilitatem impediatur punitio maleficiorum. ut ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. ſi uero non exercet officium ſuum: non eſt parēdum niſi ex reuerentie exhibitione. ff. de in ius vocan. l. generaliter. na; interdum reſiſtere debent officiales. de pe. diſt. i. nemo ſupra de elec. fundamenta §. iudices. C. de ap. quoniam: ⁊ hoc uerum in atrocioribus. in quibus potiꝰ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

deo ꝙ hominibus obediendum eſt. xi. q. iii. ſi dominus. de ſen. ex. inquiſitioni. ff. eo. ti. ad ea. In his autem que ſine dolo committuntur etiam extra officium parẽs excuſatur. ff. ad. l. aquil. liber homo. ii. vbi de hoc plene nota. Et nota ꝙ ſicut dolo caret qui iudicis obtemperat precepto: ita econuerſo dolo non caret qui iudicis non obtemperat precepto. ff. eo. ti. l. non poteſt. dolo carere qui imperio magiſtratuſ non obtemperauit.

a Cum habeat. reddit rõnem cauſe. in his ergo in quibus non habet neceſſe parere. ut in atrocioribus que ad ſuum non ſpectant officium. dolo ñ caret vt ſupra dixi. ⁊ facit de ſen. ex. vniuerſitatis. vbi verberans monachum ſi eſt laicus licet faciat hoc de mandato abbatis ſui excommunicatus eſt. Et nota ꝙ dicit ꝙ habeat parere neceſſe ſicut enim neceſſitas excuſat a furto: ut de conſe. di. v. diſcipulos ſupra de furtis. c. iii. ad hoc. ff. ad. l. rho. de iac. l. ii. §. cuꝫ in eadem naui. ſic ⁊ a dolo ut hic vides. cum ergo nullum maleficium ſine dolo vel lata ſaltem culpa que dolo cõparatur. xv. q. i. aliquos de ſen. excom. capitulo primo. ff. de iniu. l. illud. ergo ⁊ a quolibet maleficio excuſat neceſſitas. quod intelligaſ ut ſupra dixi. Eſt autem regula hec in argumento ad queſtionem de eo qui ad mãdatum eccleſie reddit debitũ vxori pẽdente lite adulterii vel cõditiõis. de hoc no. xxxiiii. di. ſi cuius. ⁊ ð cõiu. ſeruo. propoſuit.

…dicis dolo facere non videtur: cuꝫ habeat[a] parere neceſſe.

Idem.

Mora[b] ſua quilibet eſt nociua

Idem.

Ea que[c] fiunt a iudice ſi ad ei[us]

b Mora ſua. hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. in condemnatiõe. §. vnicuiqꝫ. Pone caſum in eo qui eſt in mora ſoluendi decimas: quia pereunt periculo ſuo etiam caſu fortuito. xvi. q. i. decime. Ideꝫ in commodatario vel depoſitario qui fuit in mora. de commo. c. vno. de depo. bona fides. Ideꝫ in fure qui ſtatim eſt in mora. C. de furt. l. ſubtracto. Circa hanc tamen regulam nota ꝙ ad hoc ꝙ quis dicatur moroſus requiritur ꝙ ſciat ſe debere vel ſcire debeat: ꝙ interpellatus fuerit a die vel homine: ⁊ ꝙ habuerit poſſibilitatem dandi hoc habes. ff. de rebus cre. l. quod te. ⁊ tunc tenetur moroſus ð caſu fortuito. etiam ſi eodem modo fuiſſet res apud dominum peritura ſecũdum Accur. licet. Mar. contra: ut nota. in dicta. l. quod te. ⁊ probatur. ff. de le. i. cum res. §. vlt. fortaſſis enim dominus rem vendidiſſet: ⁊ apud alium ꝑiiſſet: ⁊ hoc tenet Ber. ſ. de commo. c. vno. ⁊ de depo. bona fides. Et nota ꝙ dicit mora ſua. nã in duobus reis debendi altero interpellato alter liberaſ interitu ſpeciei: ſed interpellatus tenetur. ff. de uſur. l. mora i fi. Itẽ mora fideiuſſoris ſibi nocet non reo quo minus liberetur interitu ſpeciei: ſecus econuerſo. ff. de uer. obli. l. cum filius. ⁊. l. mora. ⁊ hoc quia fideiuſſor habet cauſã a reo. non reus a fideiuſſore. Vnũ nota ꝙ ſi debitor primo fuit in mora ſoluendi. ⁊ poſtea creditor in mora recipiendi. uel contra. ꝙ vltima mora nocet vt. ff. de uſuris. l. creditor. ⁊ uide quod nota. de deci. cum homines. De mora autem ⁊ multiplici eius effectu plene no. ff. de uſur. l. mora. Sed nunquid mora ſemel commiſſa purgari poteſt. ⁊ uidetur ꝙ non. xii. q. ii. longinquitate. xx. q. ii. puella. de elec. cuꝫ in cunctis. ibi elapſo tempore. de ſupplen. neg. prela. licet. ⁊. c. vlt. ff. de acti. ⁊ obli. l. traiecticie. C. de cõtra. ⁊ commit. ſtipul. magnam. Contra ꝙ poſſit purgari. xviii. di. c. i. ubi de hoc. ⁊. c. di. quoniam. de ſup. neg. prela. litteras. de elec. ꝙ ſicut in fi. de rebus. eccle. non alie. ſiquiſ preſbyterorum. de loca. ⁊ conduc. propter in fi. ⁊. c. potuit in ff. vbi de hoc. ⁊ ð elec. c. ult. ff. ſiquis cau. l. ⁊ ſi poſt tres. ff. de peri. et commo. rei. uen. l. i. C. ð fideiuſ. ſancimus. ſ. eo. li. de preben. ſi tibi. Solu. dic ꝙ vbi dies prefigitur a canone vel lege penam imponente mora purgari non poteſt. pena eniꝫ ſemel commiſſa non purgatur: ⁊ ſic intelliguntur prima iura ⁊ hec regula. ⁊ hoc eſt verum niſi eadem lege vel alia vel canone caueatur: in eo caſu moram poſſe purgari ⁊ penam euitari. ⁊ ſic intelligantur contraria. Lex auteꝫ illa ⁊ ſi poſt tres. loquitur de preparatoriis iudiciorum: in quibus mora bene purgatur. ut ibi cum ſuis ſi. ſed poſt litem conteſta. non purgatur. ff. de verborum obligatione. l. ſi inſulam. multo ergo minus purgatur pena ſemel commiſſa: niſi forte fingeretur non fuiſſe in mora. ii. q. vi. biduum. de re. iudi. cum bertold[us] ff. de in inte. reſtitu. l. diuus ſicut enim a pena canonis non appellatur. ſ. de ap. conſuluit. iii. ⁊. c. quia nos. nec a pena legis. ut. ff. de uerborum ſignificatione. ſi qua pena. ſic nec purgatur vt. ſ. dictum eſt. ⁊ hoc nota. gar. ſ. eo. li. de elec. cupientes. §. ꝙ ſi per. xx.

c Ea que fiunt. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. factum a iudice. Pone caſum. lxviii. diſt. quorum vices. vbi ſimplex preſbyter ordines cõferendo chriſmando virgines conſecrando nil agit. ſ. eo. li. de pe. ⁊ re. indulgentie. vbi non tenet indulgentia data ab epiſcopo vltra tenorem concilii generalis. ad idem. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. vlt. vbi dicitur extra territoriũ ius dicenti non pareatur impune. idem ſi ſupra iuriſditionem ſuam velit iuſ dicere. Et habet hec regula locuꝫ etiam cum bonum eſt id quod facit iudex: tamen exquo ad eius non ſpectat officium viribus non ſubſiſtit. pone exemplum. xcvi. diſt. bene quidem bonum enim eſt ſtatuere res eccleſie alienari ñ poſſe. xii. q. ii. per totum. de rebus eccle. non alie. per totum. tamen ſtatutum imperatoris ſuper hoc non valuit. quia ad eius non pertinebat officiuꝫ. ut ibi ad idem de ap. dilectus. ibi enim officialis archiepiſcopi bonum ⁊ equum decreuerat. tamen quia id ad ſuum non pertinebat officiũ ratione appellatiõis interpoſite ad papam non valuit quod fecit. generale enim eſt ꝙ non ſufficit bonum facere niſi ⁊ bene id fiat. xvi. q. i. monachi. ii. de poſtul. c. ii. ff. ð re mili. l. iii. §. in bello. ⁊ facit. xxiii. q. v. relegentes. ⁊ de colluſi. c. i. ⁊ quod ibi nota. Et quod dicit regula: ea que fiunt a iudice alias ſubaudi. nam in eo ꝙ facit non pertinens ad ſuum officium non dicitur iudex. ſicut ergo procurator fines mandati non debet excedere. ſic nec iudex fines iuriſditionis. ⁊ hoc dico ſiue ſit ordinarius ſiue delegatus ſiue arbiter. ſaluo eo quod de prorogatione nota. ſupra. de offi. delega. P. ⁊ H. Queri ſolet ſi iudex qui de. x. tantum poteſt iudicare. iudicat de xx. an valeat ſententia in decem. dixit. Joan. ꝙ non. quia res iudicata nõ poteſt pro parte tenere ⁊ pro parte non tenere. ff. famil. herc. in hoc iudicio. ⁊ hoc ipſe nota. ii. q. vi. §. diffinitiua. v. cum certa ratione. in fi. Ad contraria ibi ſignata. xii. q. ii. ſi quos de ſeruis. C. de donati. ſancimus. poteſt reſponderi id ſpeciale fauore donationuꝫ. Ad decre. de arbi. cum tempore. de preben. dilectus. poteſt dici quod ibi ſententia continebat plura capitula. vnde in vno poteſt tenere in alio non hic autem continet vnum tantum. ⁊ cum Joa. concor. Accur. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. vlti. Hug. tamen ⁊ Lau. tenent contrarium. ſcilicet ꝙ ſententia bene tenet in. x. ⁊ dicunt ſententiam reſcindi tantum in ſuperfluo. ⁊ hoc nota. ex verbis illius ver. cuꝫ certa. dum dicit quod contra ius geſtum videtur. C. quando prouo. non eſt ne. l. certa ⁊ pro eis facit quod nota. de donat. apoſtolice. ⁊ regula. infra eo. vtile. ⁊ quod ibi dicam. Pro Joa. optime facit predi. decre. ſupra eo. li. de pe. ⁊ re. indulgentie. Pro Hug. ⁊ Lau. ſ. eo. lib. de arbi. c. i. ff. de arbi. l. diem. §. ſi plures. Et facit hec regula pro his que dixi ſupra eo. ꝙ quis mandato. Ad primum caſum cõtra. xcv. diſt. capitulo primo vbi preſbyteri chriſmabant in fronte. Sed illud ad tempus a grego. fuit ſpecialiter conceſſum. ⁊ dic ut ibi. ⁊ tunc ad eorum ſpectabat officium ⁊ ſi non ex ordine ex demãdatione. ⁊ uide quod de hoc nota. de conſe. diſt. v. manus i vltima glo. nec habet locum hec regula in ſpiritualibus que potius dependent ex poteſtate ordinis quam iuriſditionis. Hinc eſt quod ſi epiſcopus qui hoc poteſt ex ordine conſecret alienam eccleſiam vel altare vel ordinet alienum ſubditum. quod non poteſt ex iuriſditione conſecratio tamen ⁊ ordinatio. bene tenet. licet ordinatus executione careat. vii. q. i. epiſcopus in dioce. de tempo. ordi. ꝙ trãſlationem. ⁊ dixi. ſ. eo. ratum.

non ſpectant officium: viribus nõ ſubſiſtunt.

Idem.

Scienti[d] ⁊ conſentienti non fit iniuria neque dolus.

Idem.

Que[e] a iure cõi exorbitant ne…

d Scienti. hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. nemo. videtur fraudare eos qui ſciunt ⁊ conſentiunt. Pone caſum in ingenuo qui ſciens ⁊ conſentiens contraxit matrimonium cum ſerua vel econtrario. xxix. q. ii. ſiquis ingenuus. ⁊. c. ſi femina. in clericis qui ſcienter ⁊ voluntate iocoſa ſe adinuicem percutiunt ſupra de ſenten. excommu. capitulo primo Item in eo qui ſciebat rem quam emebat ſeruitutem debere. ff. de act. emp. ⁊ ven. l. i. in fi. Et concordat ad hanc regulam infra. eo. eum qui certus. Et quod dicit hec regula ſcienti. dic uel ſcire debenti. ff. de edil. edic. l. i. §. ſi intelligatur. ad hoc. xvi. diſt. quod dicitis. ſupra de cleri. exc. mi. apoſtolice ſupra quod me. cau. c. penulti. in fi. Item dic ſcienti a principio. ſecus ſi ex poſtfacto. ff. de edil. edic. l. iuſtiſſime §. vltimo. Et nota quod dolus malus eſt omnis calliditas fallacia machinatio ad circumueniendum fallendum decipiendum alteruꝫ adhibita ſecundum labeonem. ff. de dolo. ma. l. i. §. i. ſed ſciens non circumuenitur. fallitur uel decipitur. ergo ſibi non infertur dolus ergo inductus ad clericatum uel monachatuꝫ nõ dicitur dolum paſſus. quia non eſt deceptus. xx. q. iii. conſtituit. ubi de hoc ⁊ de conuer. coniu. dudum in fi. ⁊ quod dicit hec regula. non inferri dolum ſcienti ⁊ volenti verum eſt ut ex eo agi poſſit. infertur tamẽ ita quod naſcitur ex eo actio per exceptionem elidenda. ff. de fur. inter omnes. §. ulti. ⁊ penulti. Et nota quod hec regula formata eſt copulatiue non diſiunctiue. unde hec duo coniunctim requiruntur ſcilicet quod ſciat ⁊ conſentiat. ſcienti enim et non conſentienti bene infertur iniuria ⁊ dolus. xv. q. i. illud cum ſimili. Ad hanc regulam ſignatur contra. de ſent. excommunt. contingit. i. ibi huius manus iniectio. ⁊ ſi non violenta tamen iniurioſa noſcitur. Solu. non eſt iniurioſa. quia iniuria fiat ipſi clerico volenti ut hic ſed eſt iniurioſa. quia fit iniuria toti ordini clericali. et ideo ibi ſequitur cum canon ille ⁊c. ⁊ ibi de hoc. Item contra. C. de rap. uirgi. l. una ubi ſi rapio virginem etiam volentem teneor. ſed hoc ideo quia id voluit perſuaſione doloſa. quod plus eſt quã violenta. ff. ð ſer. cor. l. i. §. perſuadere. Item contra. C. de furtis et ſer. cor. l. ſiquis ſeruo. ibi ſciens et conſentiens agit furti et ſerui corrupti. Solu. de rigore et rei veritate illi ſcienti et conſentienti non fuit facta iniuria tamen de quadam equitate agit. ac ſi iniuria uel dolus ſibi fuiſſet illatus. unde nec furtum fuit ibi factum nec ſeru[us] corruptus ex equitate tamen agitur de utroqꝫ. ⁊ facit hec regula ad id quod dixi ſup eo. poſſeſſor male fidei ad fi.

e Que a iure. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. ꝙ contra ra…

tionem. Pone caſum. xvi. q. i. hinc eſt etiam ſupra de priuile. ſane. ff. de conſtitu. prin. l. i. in fi. ⁊ concordat ad hanc regulam infra. e. quod alicui ⁊c. in argumentum. potes igitur intelligere hanc regulã in priuilegio: ut ſupra quia ſingulorum priuilegia legem communẽ non faciunt. xxvi. q. ii. non exemplo. Item in iure pone in velleiano. nam regulariter quilibet intercedendo obligatur. fallit i muliere. hoc ergo non trahitur ad cõſequentiam: ⁊ idem in fi. ⁊ vide quod dixi ſupra eo. priuilegium. ⁊ quod nota. de priuile. ſane. Et nota ꝙ ſicut ea que exorbitãt a iure cõmuni ad conſequentiam trahenda non

quaquam ad conſequentiam ſunt trahenda.

Idem.

Quod omnes[a] tangit: debet ab omnibus approbari.

Idem.

In obſcuris[b] minimum eſt ſequendum.

Idem.

Cum qui certus[c] eſt certiorari vlterius non oportet.

Idem.

Non licet[d] actori: quod reo licitum non exiſtit.

Idem.

ſunt ut hic: ſic nec amplianda. ſed reſtringenda ut ſupra eodem libro. de fi. preſbyte. is qui in fi. ad idem ſupra. eo. odia. Item licet fauorabile priuilegium amplietur ibi: non tamen ad conſequentiam trahitur ut hic. Et facit hec regula ad queſtionem qua queritur an fratres heremitani uel fratres ſancti auguſtini ⁊ alii religioſi mendicantes ⁊ non mendicantes comprehendantur conſtitutione illa extrauaganti nouiter edita per bonifacium papam. viij. que incipit ſuper cathedram preeminentie paſtoralis. que habetur in cle. de ſepul. dudum. in qua exprimuntur ſolummodo minores ⁊ predicatores. ⁊ quicquid alii dicant dicendum eſt quod nõ extenditur ad alios religioſos mendicantes uel non mendicantes uel ad ſeculares clericos. ſed ſolum minores ⁊ predicatores amplectitur: tum quia intentio pape videtur hec fuiſſe: ut per uerba ipſius conſtitutionis apparet. tum quia exorbitans eſt a iure communi illa conſtitutio. ⁊ ideo ad conſequentiam non trahenda nec amplianda vt hic. vult enim illa conſtitutio dari quartam etiam de his de quibus a iure dari non debet: ſicut de ornamentis relictis pro fabrica anniuerſario xx. xxx. ⁊ ſic de ſingulis. puta relictis pro luminaribus uel certis perſonis: de teſta. c. vlti. de uerborum ſignificatione ex parte. iii. Dicam ergo illa iura mutata ⁊ correcta per conſtitutionem ſolum quo ad expreſſos in ea: quo ad alios remaneant adhuc ipſa iura: correctio enim iurium eſt uitanda. de elec. eccleſia veſtra. ii. cum ſi. in talibus enim non arguimus de ſimilibus ad ſimilia. concor. quod dicam infra eo. in penis: ⁊ facit ad hoc optime ſupra eo. lib. de elect. ſtatutum ⁊ de regula. conſtitutionem. ⁊ ita pronuntiatum fuit per profundiſſime ſcientie ⁊ bone memorie virum dominum Joannẽ de monte murlo ⁊ per me in quadam queſtione: in qua fuimus ad conſulendum aſſumpti.

a Quod omnes tangit. Pone caſum in archiepiſcopo conſecrando ab omnibus ſuffraganeis. lxvi. diſt. c. i. In electione facienda ab omnibus canonicis. de elec. quia propter. In cõcedendo hauſtum aque in quo omnes vocandi ſunt qui ius habẽt ff. de aqua pluui. ar. l. in concedendo. ad idem. liiij. diſt. c. i. viii. q. i. licet de tempo. ordi. ſi archiepiſcopus. C. de auc. preſtan. l. vltima ff. de adop. l. nam ita diuus. nam ſiqui leduntur vocandi ſunt in cõfirmatione adoptiõis ut ibi. Et nota quod dicit id quod tangit omnes debere approbari ab omnibus: ergo non valet quod facit maior pars: ⁊ ſic eſt cõtra. lxv. diſt. c. i. ſupra de his que fi. a maio. par. ca. c. i. ff. ad municipa. quod maior. Solu. aut competit ut ſingulis: aut ut collegio: quod proſequere: ut nota. per Her. ⁊ Inno. de conſtitu. cum omnes. Fallit autem hec regula in caſu. inſtitu. de rerum diui. §. religioſum ver. in commune. ut nota. in pre. decret. cum omnes ad id quod ſupra dixi: ꝙ ſufficit quod facit maior pars collegii contradicit decret. de re iudi. cum olim in fi. ibi plena omnium qui preſentes fuerint ⁊c. Sed ibi ſubauditur uel maioris partis: nam illud dicuntur omnes facere: quod facit maior pars. lvi. diſt. apoſtolica. de elec. cum inter canonicos in princ. ff. ad municipa. quod maior. interdum tamen requiruntur due partes: de elec. licet. ⁊ eo. tit. ſcriptum cum ſi. ⁊ facit hec regula in argumentum ad id de quo olim dubitabatur: an in electione inferiorum dignitatum uel canonicorum vocentur abſentes: ⁊ videbatur ꝙ nõ per predictam decre. cum olim in fi. hodie terminatum eſt. ſ. eo. lib. de preben. cum i eccleſiis. Itẽ eſt arg. ad queſtionem: an papa poſſit ſtatuere inuitis acholytis: ꝙ ipſi contineant. ⁊ hec queſtio nota. lxxxij. diſt. propoſuiſti. ⁊ dixit ibi Jo. ꝙ non. quia caſtitas ſuaderi poteſt non imperari. xxxii. q. i. integritas. Bar. brix. ibi contra: cuius dictum penitus eſt falſum: niſi intelligas de promouendis: ſed ipſe de promotis etiam intellexit: ut eius uerba demonſtrant. monachis autem profeſſis qui renũciauerunt proprie uoluntati auſterior regula poſſet indici etiam ipſis non approbantibus ſecundum inno. qui hoc no. de regula. ſup eo. ⁊ eſt ſatis expreſſum ſupra eodem libro de ſta. regula. c. vno. ibi monialibus indicitur auſterior vita: licet non poſſit ſine omnium voluntate ordinem mutare. de his que ui metuſue cau. fiunt. c. penulti. Et nota ꝙ ſecundum primum caſum quem poſui archiepiſcopus de iure conſecrandus eſt ab omnibus ſuffraganeis. papa tamen ſibi hoc vſurpat ſecundum. Joan. qui hoc no. xxiiii. queſtione. i. pudenda. ⁊. li. diſtinctiõe qui in aliquo.

b In obſcuris. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. tit. ſemper in obſcuris. ⁊ l. ſemper in ſtipulationibus. Pone caſum ſupra de cenſi. ex parte. vbi in dubio non cõpellũtur ſoluere nota ad maximam. ſed ad minimam mẽſuram. ad idem. ff. de le. iii. l. nummis. vbi nummis ſic i genere legatis debentur minimi. Circa hãc regulã no. ꝙ i obſcuris nõ ſtati iſpicimus qd eſt minimum. immo inſpicimus primo quod eſt veriſimilius ⁊ quod plerunque conſueuit fieri: ut infra eo inſpicimus cum ſuis concor. ⁊. ff. e. tit. l. in obſcuris inſpici. ⁊ ſi hoc ſciri non poteſt tunc inſpicimus quod eſt minimum vt hic. Primo ergo inſpicimus quod expreſſe agitur. puta. x. li. bonon. uel quod agitur tacite. tacite dico uel ratione rei que venditur decem lib. uel ratione perſone. vel ratione conſuetudinis. Ultimo quod eſt minimum ut hic. ⁊ eſt ſi. quod dixi ſupra. eo. cum ſunt partium. Et potuit eſſe ratio huius regule: quia de minimo non eſt dubium ſenſiſſe. quia ſi intellexit de maximo ergo de minimo. quia plus includit ſub ſe minus. ſed non econuerſo. ⁊ de hoc dicam. j. eo. plus ſemper. Alibi tamen habes argumenta de mediocritate ſpectanda x. q. ii. hoc ius. de of. cuſto. c. i. ⁊ eſt expreſſum. ff. de leg. i. l. legato in prin. vbi de hoc. ff. de auro ⁊ arg. le. qui lancẽ. C. de dona. ſiquis argentum. §. ſi vero ⁊. §. ſe. cum ſi. Et poteſt dici ꝙ in ſpeciebus ⁊ artificiis medium iſpicimus. vt nota. ff. manda. l. fideiuſſorem. ⁊ ſic intelligantur illa iura. In quantitatibus autem inſpicimus quod eſt minimum ut. ſ. dixi. vt in predicta. l. fideiuſſorem. ⁊. ff. de leg. i. apud iul. §. ſcio ex facto. que videtur contraria ad ſupradictam ſolutionem. nam ibi legato fundo. ſi duos fundos habebat teſtator: debetur minimus ſi non apparet de quo ſenſerit. ſed ibi non erat medium ⁊ aduerte quia viliſſimum hominem habere non expedit. ⁊ ideo legato uel promiſſo homine mediocris debetur. ut in predicta. l. legato. ſed viliſſimos nũmos habere nobis expedit. vnde etiam bagatinos. ut in predicta. l. nummis ⁊ vile triticum. ut in predicta. l. fideiuſſorem. ⁊ ideo in his debetur minimum Itẽ habet locum hec regula in penis. ut. j. eo. in penis vt ibi dicam.

c Cum qui certus. Pone caſum. xi. diſt. c. vlti. ver. ſepe dilectionem tuã ⁊c. ſupra. de ap. ſi duobus. In archiepiſcopo qui ſciens illum excõmunicauit qui appellauerat ad papam. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. i. in fi. In eo qui ſciebat rem quam emebat ſeruitutem debere quia non aget ex empto quanto minoris ut ibi. et facit ſupra eo. ſcienti. ⁊ quod ibi dixi. et nota. ff. eo. ti. nemo videtur. ⁊ quod ibi dicit qui certus eſt. ſubaudi uel eſſe debet. nã non eſt neceſſarium ſingulorum auribus intimari quod eſt publice promulgatum. xvi. diſt. quod dicitis. de poſtula. prela. c. i. ff. de inſti. ſed ⁊ ſi pupillus licet autem canonicus qui certus eſt de morte epiſcopi de ipſius morte non debeat vlterius certiorari: ut. ſ. de elec. cum inter vniuerſas. tamen citari debet ad electionem faciendam. ut nota. Her. in dicta decre. cum inter. quod verum puto. nam qui certus eſt vt homo certioratur vt iudex. ii. q. i. multi. ⁊ iterdũ certus adhuc certioratur ad cautelam. ut i predic. c. xi. di. i. c. vlt. ⁊ conſilium indiſtiete dicit abſentes vocandos qui ſunt in loco ⁊c. de elec. quia propter preterea licet ſciat eccleſiam uacare: diem tamen aſſignatum ad celebrandũ electionem ignorat. et ideo vocandus eſt et dies notificandus. ar. ff. de adul. l. denunciaſſe. Concordat ad hanc regulam. ſ. de reſcrip. ab excommunicato. ibi qui de facto ſuo certus ⁊c. et de loca. et conduc. potuit ibi dies ſtatuta iterpellat ſine alia hominis requiſitione. ut. ſ. eo. li. de elec. cupientes circa prin. ibi vel poſt obtentam de ipſorum electione noticiam ⁊c. et eſt hec regula in argumentum ad queſtionem qua queritur: an qui ingreſſus religionem in fine anni exiuit. ſi iterum eandem religionem ingrediatur. an debeat habere annum. et ſatis videtur ꝙ non per hanc regulam. niſi conditio perſone uel religionis mutata eſſet. et hoc tenet. Bar. brix. in queſtionibus ſuis in queſtione que incipit aliquis intrauit monaſterium.

d Non licet actori. hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. non debet actori. Pone caſum. iiii. q. iiii. c. ij. ibi accuſatores et accuſati equa audiãtur ratione. ſ. de mu. pe. prudentiam. vbi remotio ap. prodeſt reo ut actori. ad hoc C. de prox. ſacro. ſeri. l. in ſacris. li. x. et facit ad hanc regulam. ſ. eo. in iudiciis. et quod ibi dixi. Formata autem fuit hec regula per hunc modum. quia fauorabiliores ſunt rei quam actores. unde ſiquid actori licet. multo magis reo qui fauorabilior eſt. ut. ſ. e. ti. cum ſunt. ſed ea ratione qua paritas eſt ſeruanda in iudiciis. ut in predicta. l. in ſacris. et. ſ. e. in iudiciis. intelligatur idem iuris et econuerſo vt non liceat. quod non licet actori. No. tamen ꝙ reus maiores habet dilationes quam actor. ut. ff. de feriis. l. vlti. et reus habet deliberatorias et non actor. ut in auc. C. de lit. conteſta. auc. offeratur. canonizata. iii. q. iii. Itẽ ſi reus plures habet ordinarios. actor eligit vnum. ſaluo eo quod de ſcholaribus dicitur in conſtitutione Federici. C. ne fi. pro patre. auc. habita. ⁊ ſic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

actoꝛ recuſet oꝛdinarium quod non poteſt reus ſecundum leges. de hoc. C. de iudi. aperiſſimi. ⁊. C. de iuriſdi. om. iudi. l. nemo. ſed ſecundum cano nes bene recuſatur ordinarius. xi. queſt. i. peruenit. de ſo. compe. ſiquis con tra clericum. ſecundum foꝛmam decre. de ap. cū ſpeciali. adhuc remanet dif ferentia quo ad hec quia in pꝛedicto caſu actoꝛ vnum eligendo. reliquum ſo la voluntate recuſat: quod nō poteſt reus: immo neceſſe ha bet cauſam allegare. ⁊ coꝛam arbitris pꝛobare: ut in predi cta decreta. cum ſpeciali. ⁊ a pꝛincipio habet pꝛoponi exce ptio de ſuſpecto. ꝺ hoc plene iii. q. iii. offeratur. de re iudi. inter monaſterium. ex ſuper uenienti autem cauſa recuſa tur per actoꝛeȝ ⁊ reum. de of fi. dele. cauſam que. ⁊. c. inſi nuante cum ſi. Item reus de maioꝛi excommunicatiōe ex cipit contra actoꝛem. ſed non actoꝛ contra reum. de iudi. intelleximus. de excep. cum inter pꝛioꝛem. Item magis punitur contumacia actoꝛis quam rei: quod pꝛobatur ſupra de do. et contu. cauſam que ⁊ ſupꝛa eodem libro. eo. tit. actoꝛ qui. ⁊ idem i ſimilib⁹. Et no. ꝙ ſi reus vult ſe onerare ſuperflua pꝛobatione. mos ei gerendus eſt ut. ff. de pꝛoba. l. circa. ⁊ facit hec regula.

Mutare[a] conſilium quis nō poteſt in alterius detrimentuȝ.

Idem.

Generi[b] per ſpeciem derogatur.

Idem.

Plus ſemper[c] in ſe cōtinet qđ eſt minus.

a Mutare. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. tit. l. nemo poteſt mutare. Pone caſum in electione. viii. queſtione ſecunda dilectiſſimi ſupꝛa ꝺ electi. publicato. ⁊. c. ab eodem libꝛo. vi. In eo qui ſeruitutem ceſſit: qui mutare non poteſt: licet nondum ſocii ceſſerint. ff. de ſerui. ruſti. pꝛedi. l. per fundum. ad idem. C. de neg. geſ. l. vltima. ff. quoꝛum lega. l. i. §. prodeſt. Illa igitur regula ſupꝛa eodem quod ſemel. intelligitur ſecundum iſtam: ſci licet quando ex mutatione uoluntatis uel placiti alteri impedimentum vel ꝺ trimentum affertur ut dixi ibi: ⁊ fallit in caſibus ibi nota. item fallit in ſuo he rede abſtinente uel repudiante qui re adhuc in eodem ſtatu manente adire poteſt vel tempus ad liberandum petere. C. de repub. here. l. ultima. ff. de iudi. deli. ſiquis ſeruus. ⁊ facit hec regula ad ea que notātur ſupꝛa de elect. in cauſis.

b Generi. hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. tit. l. in toto iure. Pone caſum xciii. diſt. c. vlt. in diacono qui eſt minoꝛ pꝛeſbytero. niſi in illo ſpeciali c. in quo obtinet vices epiſcopi. item. ŝ. de offi. lega. ſtuduiſti. vbi de cauſa co gnoſcit delegatus ſpecialis non legatus generalis. ff. de penis. ſanctio legum que nouiſſime certam penam irrogat his qui legis pꝛeceptis non obtempe rant. ad eas ſpecies pertinere non videtur quibus ſpecialiter ipſa legis pena addita eſt. concoꝛ. ff. de le. iii. l. vxoꝛem. §. codicillis. ŝ. de reſcrip. paſtoꝛalis. §. i. ⁊ de hoc eo. tit. c. i. ⁊. xxv. q. ii. in ſumma. Hec regula habet locum in reſcri ptis ſiue pꝛimum ſit generale. ⁊ ſecundum ſpeciale: ut in pꝛedi. c. paſtoꝛalis ſiue pꝛimum ſpeciale ⁊ ſecundum generale. ut eo. ti. abbatem. ſiue codeȝ tem poꝛe datum ſit generale ⁊ ſpeciale. ad hoc. ŝ. eo. li. de reſcrip. c. penult. reſcri ptum autem ſpeciale non tollit pꝛiuilegium generale: ut eo. tit. cum oꝛdinem quod eſt contra. niſi de ipſo pꝛiuilegio fiat mentio i reſcripto ut ibi. uoluerūt quidam huius regule dictum extendere ad pꝛiuilegia. ut ſecundum ſpeciale deroget pꝛimo generali ſed hoc eſt falſum quia ſemper ualet pꝛimum ſiue ſit generale ſiue ſpeciale. ſi in ſecundo non tollatur expꝛeſſe ſupꝛa de reſcrip. ve niens ſupꝛa eo. decet cum ſuis ſimi. ratio diuerſitatis eſt quia per pꝛimuȝ pꝛi uilegium etiam generale conſequitur quis ſtatim plenum ius: ſed per pꝛimū reſcriptum generale non conſequitur quis p'enam iuriſditionem in ſpecie bus. de reſcrip. paſtoꝛalis. ⁊. c. ad hec. ⁊ ideo ſtatim tollitur facilius. Contra ſupꝛa de offi. dele. ex parte. ubi ſecundum ſpeciale non derogat pꝛimo gene rali. ſed ibi ſi bene intueamur utrūqȝ fuerat ſpeciale ⁊ dic ut ibi. Notauit igi tur Goffr. ŝ. de of. lega. c. ii. quod hec regula fallit in tribus caſibus. in pꝛimo le. ut de reſcrip. cum oꝛdinem. ⁊ cum genus ad unicam rem refertur. ut i hac decre. ex parte. ⁊ cum ſpeciales litter e non exhibentur re integra. ŝ. de filiis pꝛeſbyte. ex tuarum. Nota ex hac regula. ꝙ non tantum valet genus quo ad ſpeciem quantum ipſa ſpecies: ad idem. ŝ. de ap. c. ii. eo. li. de ꝓcura. qui ad agendū. ff. ſiquis caut. ſed ⁊ ſi. §. queſituȝ cum ſi. de hoc. xxiii. diſt. quāquā. de offi. oꝛdi. ſi ſacerdos. item nota ꝙ licet per ſpeciem generi derogetur. ut hic ⁊. ŝ. eo. li. de pꝛeben. dudum. tamen ſpecies ſub genere bene continetur. xiii. q. ii. non eſtimemus. ⁊ pꝛedicta decre. dudum. et optime. ff. de leg. iii. hoc le gatum. vbi generale verbum que vxoꝛis cauſa parata ſunt ſingulas continet ſpecies ⁊. ff. que in frau. credi. l. vlti. §. i. et. ff. eo. ti. l. ſemper in generalib⁹ ſpe cialia inſunt. Contra. ff. de donat. l. filiuſfamilias. vbi dicitur ꝙ ſi filio conceſ ſum eſt donare. non poteſt moꝛtis cauſa donare niſi id ſpecialiter fuerit per miſſum. ⁊ ſic generali verbo donatio ſpecialis donatio moꝛtis cauſa non cō tinetur. que ſpecies eſt ut inſti. de dona. in pꝛin. ⁊ eſt ſpeciale quod ibi non tā tum ualet genus quo ad ſpeciem quātū ſpecies ut. ŝ. dixi. ⁊ poteſt eſſe ratio. de his nō uideť actū uel cogitatū. C. que res pig. obli. poſ. l. i. uel qꝛ qn̄qȝ ge nus ut pꝛopꝛium attribuitur ſpeciei. ff. de adop. l. i.

c Plus ſemper. Hec regula ſūpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. in eo ꝙ plus pone ca ſū. xxiiii. q. i. ſiquis dederit. vbi quidā iponebāt penitentiam. x. anno rū. alii. vii. alii. v. ⁊ ibi canon hāc vltimā ſequitur. item i arbitris pꝛonunciāti bus quilibet diuerſo numero. ŝ. eo. li. de arbi. c. i. ff. ꝺ arbi. l. diē. §. ſi plures. ⁊ facit inſt. de ſeruit. §. actus. ubi qui actū habet. ſ. ius ducēdi hominē uel iumē tum uel uehiculū habet et iter ſed non ecōtrario. Et eſt hec regula ratio quare i obſcuris ſequimur minimū quia plus continet i ſe mi nus ſed nō econtrario. ut dixi. ŝ. eo. in obſcuris. ⁊ concoꝛ. ad hanc regulā. j. eo. cui licet. Contra. ŝ. eo. li. de pꝛeben. cū i illis. §. ult. vbi diciť ꝙ ſi mandať ꝓuideri de beneficio qꝺ ſpectabat ad collationē capituli nō adiecto cōmuniter vel diui ſim. nō pōt ꝓuide ri ꝺ beneficio quod ſpectat ad collatio nem alterius de ca pitulo. So. illud fa cit foꝛma mandati. et intentio ſcriben tis qui alterum ſo luȝ grauare nō iten debat. itē ꝯ hanc re gulam ⁊ illā. j. e. cui licet. et illam. j. eo. ꝙ ob gratiā ⁊. j. eo. in toto. et. ŝ. e. li. ꝺ pꝛben. cui de nō ſacerdotali. vbi ſi mādať alicui ꝓui deri de pꝛbēda integra ēt eo volēte ſibi nō poterit ꝺ dimidia ꝓuide ri. uel ſi mādať ꝓuideri ꝺ pꝛebēda certi valoꝛis. de pꝛebēda mino ris valoꝛis ēt eo volēte ꝓuideri nō poterit ut ibi i ſi. pȝ ſolutio. quia id facit foꝛma mādati que exacta diligentia ē ſeruanda ut ibi itē fal lit hec regula i caſibus ubi requiriť ſpecialis expꝛeſſio. ubi gen⁹ qꝺ plus eſt nō ꝯtinet ſpeciē qꝺ minus ē. ut dixi. ŝ. regula. px. Et no. ꝙ hec regula locū hȝ in eo qꝺ ē plus q̄titate. qꝺ. n. plus ē utiqȝ tā ti eſt. ſȝ plus qualitate non icludit minus qualitate. ut dicam. j. eo. cui licet.

Idem.

Pro poſſeſſoꝛe[d] habetur qui dolo deſiit poſſidere.

Idem.

Utile[e] nō debet per inutile uitiari.

Idem.

d Pro poſſeſſoꝛe. Hec regula ſūpta ē ex. l. ff. e. ti. l. qui dolo de ſierit. et. l. parē eē. ⁊. l. ad ea. §. ſēp. Po. ca. ŝ. ut lite pen. eccle ſia ſancte marie. ii. ff. de rei vē. ꝙ ſi dolo. et. l. ſi āt. §. ſȝ ſi is. vbi con uentus rei uendi. ſi dolo deſiit poſſidere habeť ꝓ poſſeſſoꝛe. idē in ꝯuēto petitione hereditas. ff. ꝺ peti. here. ſed et ſi. §. qꝺ ait. et. §. pe rinde iquit idē i ꝯuento noxali. ff. ꝺ noxa. ſi bone fidei. ff. ſi ex nox. cā ag. l. ii. §. i. idē i cōuēto quod vi aut clā. ff. qꝺ vi aut clā. l. ſēp. §. an tepe. et idē in ſimilibus. Hec āt regula uera eſt quo ad hoc vt itātū teneať q dolo deſiit poſſidere. iquātum poſſidēs ñ tñ teneť taliter. nā ꝯ poſſidētē dať directa. hic aūt dať utilis. ut. ff. ꝺ noxa. l. electio §. ult. Quid ſit doluſ dixi. ŝ. e. ti. ſcienti. Et eſt ſi. ad hāc regulā. ŝ. ꝺ do. ⁊ cōtu. ꝯtingit. vbi ille qui cauſa rei ſeruāde ñ pōt adipiſci poſ ſeſſionē ob dolū uel potentiam rei elapſo anno efficitur verus poſ ſeſſoꝛ: ac ſi poſſediſſet coꝛpoꝛaliter. ad idē. ff. ꝺ dolo ⁊ elegāter. §. ſi dolo. Et no. hic. ꝺ fictiōe. qꝛ ius fingit eū poſſidere: qui nō poſſidet i ueritate ⁊ iperatoꝛ. ꝯſentaneū nobis eſt ubi nulla ſtipulatio fuit i terpoſita itelligi eam adhibitā. C. de rei vx. act. circa pꝛi. ad idē. ff. de adop. ſi arogatoꝛ. xvi. q. iii. ſi ſacerdotes. de tranſla. inter coꝛpo ralia. ⁊ facit. qꝺ dixi. ŝ. e. ſine poſſeſſiōe. Dicit tñ lex ꝙ ꝑ fictionem iuris ueritas ñ ꝯfunditur nec deletur. C. de iure do. i reb⁹. Et no. ꝙ ꝯ eū qui dolo deſiit poſſidere: ⁊ fecit ut nō poſſibilitatē dādi iu ratur in litem ad eſtimationē rei: ⁊ ibi pꝛecedit iuramētū ⁊ ſequitur iudicis taxatio: ⁊ eſt ſpeciale: qꝛ illud iuramentum eſt de affectu: ñ de ueritate. quod dic ut plene nota. ff. de in lit. iuran. videamus. § iurare. item no. ꝙ hec regula locū hȝ i pꝛiuato ⁊ etiam in pꝛelato q° ad bona pꝛopꝛia. Si autem eccleſia deſinat poſſidere dolo pꝛelati nō hȝ locū in eccleſia iſte rigoꝛ: quia delictū perſone ⁊c. vt. j. eo. de lictum cum ſuis cōcoꝛ. ⁊ hoc no. her. ſecundum lau. ŝ. ut lit. pen. ec cleſia. i. in vlti. glo. item no. qꝛ regula dicit dolo: qꝛ ſi ſine dolo tem poꝛe quo mora eſt lis uel quo res iudicať deſiit poſſidere: abſoluiť ŝ. de excep. aduerſario. ff. de rei uen. ſin āt circa pꝛin. Sed ſi iteȝ i cipiat poſſidere ⁊ iteȝ agatur contra eū nō ob. excep. rei iudi. vt ibi dť. Si agens dicat reū dolo deſiiſſe poſſidere: reus autem dicat ꝙ deſiit ſine dolo: quis habeat ꝓbare queri ſolet: de quo dic ut no. ꝑ her. i pꝛedicta decre. ꝺ excep. aduerſario. ⁊ qꝺ. ŝ. dixi. ꝙ qui ſine do lo deſiit poſſidere abſoluitur: verum intellige cuȝ a pꝛincipio ſine do lo poſſedit. Si autem a pꝛincipio doloſe poſſedit: puta per uſuras furtū vel rapinaȝ uel ſimili modo. ēt ſi ſine dolo poſſidere deſiit pu ta naturali interēptiōe vel caſu vel furto vel uiolentia nihilominus tenetur: de vſur. cuȝ tu. ꝺ rap. ſuper eo. ⁊. C. de furtis ſubtracto. ff. de vi. ⁊ ui. ar. l. i. §. rectiſſime. ⁊ facit quod dixi. ŝ. e. moꝛa.

e Utile non dȝ. Po. ca. xii. q. ii. ſi quos de ſeruis. vbi epiſcop⁹ manumiſit ſeruum benemeritum cui dedit ultra. xx. ſed illō amplius tantū reuocabitur. ŝ. de pꝛeben. dilectus ubi confirmatur factū legati in uno capitulo ⁊ non in alio. C. de donatio. ſancimus vbi tenet donatio pꝛo parte ⁊ pꝛo parte non tenet. Et no. ꝙ hoc eſt bꝛocardicū. ⁊ ꝓ hac parte faciunt iura. ŝ. inducta. ad idem. xxxvii. di. turbat. ⁊. c. ſi quid veri. i. q. i. nōne ſodomite. ⁊. c. dn̄s declarauit xii. q. v. qꝛ. xvii. q. iiii. q. xxii. q. iiii. inter cetera. xxiii. q. iiii. quid er go. de conſe. diſt. iiii. ſi nō ſanctificať. ŝ. de ar. cū tempoꝛe. de dona tio. apoſtolice. ⁊ ibi nota. de teſta. rainutius ⁊. c. rainaldus. inſtitu. ꝺ iuti. ſtipul. §. ꝙ ſi quis. ubi ſi ſtipuloꝛ michi et alii. tenet ſtipulatio

pro dimidia. pro alia dimidia non. ff. de vſur. vſuras. vbi illicite vſure non vitiant ſortem. ⁊ eo. ti. l. placuit. vbi ſtipulatus vſuras vltra modum licitū uel vſuras vſurarū licitas tantū petit. licȝ nō vltra: ⁊ ff. de iure do. l. ſiue generalis. vbi ſi generalis curator uel ſpecialiſ dotis dande cauſa conſtitutus: amplius ꝙ fuerint mulieris facultates ꝓmiſerit: nō valet ipſo iure promiſſio in ſuꝑfluo: ſed vſqȝ ad licitum modū bene. ⁊. C. de tranſac. ſi ex falſis. vbi trāſactio tenet ꝓ parte ⁊ ꝓ parte non. C. de vſur. cum allegas. C. ſi ſer. pe. ſi ꝓ mutua. vbi pene promiſſio tenet vſqȝ ad legittimā quantitatē vſurarum ⁊ non vltra. ⁊. C. de ſecūdis nup. hac edictali. §. ſi vō. vbi ſi vltra ſtatutum modū relinquit vitrico uel nouerce id qđ plus eſt ſolummō reuocat. C. de liber. preter. uel exhere. auctē. ex cauſa. vbi dicit ex cā preteritionis uel exheredationis irritū eſt teſtamentū ꝙtuȝ ad inſtitutionē: cetera nanqȝ firma ꝑmanēt: per que et ſimilia ꝓbatur vtile per inutile non vitiari. Econtra ꝙ vtile vitiet ꝑ inutile. ꝓbat ix. di. ſi ad ſacras. xxiii. di. quorundā. iii. q. ix. puro. ſ. de offi. dele. cum ſuper. ⁊. c. ſuper queſtionū. §. ſi vō. de re iudi. ad probandū. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. i. §. item queritur. ff. de ar. l. pedius. vbi compromiſſū in ſeruū ⁊ liberū factū non tenet. ff. de tranſactio. cuȝ hi. §. pretor. vbi requiritur totū vtiliter geſtum. ⁊ inſti. qui mo. tol. ob. §. preterea. vbi prior ſtipulatio vtilis vitiatur pretextu ſequentis nonationis: licȝ ſit inutilis. So. dixit har. brix. ⁊ hoc no. iii. q. ix. pura ꝙ vtile ꝑ inutile vitiatur. vbi in iure id inuenitur expreſſum: alias non. uel dic plenius ꝙ regulariter vtile non vitiat ꝑ inutile. ut hic patȝ. vides enim ꝙ hec pars ꝓbandi. ſ. negatiua hic ponitur ꝓ regula: habemus igitur ſtare regule niſi ſpecialitatis ratio: uel caſus ſpecialis contra regulā appareat. ut dixi. ſ. in rubrica. Eſt aūt contra hanc regulā caſualiter inuenire vtile vitiari per inutile. ut in cōtrariis. Et eſt ſpecialitatis rō. q2 vtile ⁊ inutile ſunt inſeparabilia. ut vides in. c. quorundā. in decre. cū ſup. ⁊ in decre. ſuꝑ queſtionū. ⁊ in decre. ad probandū. in. l. pedius. ⁊ in oibus cōtrariis. ꝓbatur optime hec ſolutio. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. i. §. trebatius. ⁊. §. item querit. dicit enim in. §. trebatius. ꝙ ſi habeo ſeruitutē ducendi ad aquā certū numerū pecoꝝ. ſi plus ducā: ſuperflua poterit dn̄s remouere. ⁊ in. §. item querit. dicit ꝙ ſi habeo ſeruitutē ducendi certam aquā ꝑ fundū tuū. ⁊ ego aliā aquā illi miſceo ꝙ a toto potero ꝓhiberi. Ratio ergo diuerſitatis eſt. q2 pecora ſeparabilia ſūt. aq̄ mixta inſeparabilis. ideo in primo ꝓhibeor ſolū a ſuperfluo: in ſecundo a toto. Item ꝓbat optime. ff. de edil. edic. plerūqȝ. ⁊. l. ediles. §. cum autē. ⁊. §. ſe. vbi ſi difficilis eſt ſeparatio: redhibito vno redhibetur ⁊ reliquū. ad. idem. ff. de le. i. plane. in prin. ff. de verbo. obl. l. i. §. ſed ⁊ mihi. ⁊. l. que extrinſecus. cum ſi. Colligit ſolutio. ff. de vſu. l. pecunie. i. rn̄ſo. in vlti. glo. Arg. ꝯ. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ſi ſponſus. §. ii. Sed illud ſpeciale donationū fauore. Item contra predicta. ff. cōmunia predi. l. propriū ſolū. vbi ſi vendo propriū ſolū: ita ut mihi ⁊ vicino ſeruiat: mihi ſoli ⁊ nō vicino ſeruitus acquiritur. ⁊. ff. qđ cuȝ fal. tu. l. i. §. ſed pompo. vbi ſi verus tutor auctoritatē preſtitit cum falſo tutore tenet ipſius veri tutoris auctoritas. ⁊ ideo ſubdiſtinxerūt quidā ꝙ ſi vtile ⁊ inutile ſunt inſeparabilia. ⁊ vitium eſt in re: tunc vitiat ut. ſ. dictū eſt. Si autē vitiū eſt in perſona adiecta: tunc nō vitiat. ⁊ ſic intelligant hec ꝯtraria. Sed hec ſolutio reprobari videt ꝑ predictā decre. de offi. dele. cuȝ ſuper. ⁊ iō poſſet reſponderi ad predictā. l. qđ cum fal. tu. ff. vt ibi no. her. uel poſſet dici ꝙ in illa. l. verus tutor ⁊ falſus auctoritatē nō ſimul ſed ſeparatim preſtiterūt. ⁊ iō cū actus cōmiſcui nō fuerint: utile non habet ꝑ inutile ſeparari. Ad. l. ꝓpriū. ff. cōmunia predi. bene fateor ꝙ ſeruitus eſt res indiuiſibilis: ſed ibi vendens ſeruitutē integraȝ ſibi ⁊ integrā vicino acquirere voluit. ſeruitus autē vicini bene eſt ſeparabilis a ſeruitute vendentis. ⁊ ideo altera vtilis ꝑ alterā inutilem non vitiatur. Ad leges aūt ſuperius allegatas. ff. de ar. l. pedius ⁊. ff. de tranſac. cū hi. §. ſi pretor. dico ꝙ ibi nō erant duo: quorum alterum vtile eēt alterū inutile: ſed vnū ſolū. ſ. tranſactio ſuper alimentis in ſecundo caſu inualida. q2 non queſierat pretor de omnibus que mandat pretor. in primo caſu vnū fuerat compromiſſum ⁊ nō duo. Sed ad hoc ultimū eſt melior prima ſolutio: videt tamē fallere predicta ſolutio in caſu. ff. de fideiuſ. l. grece. §. in omnibus. vbi dicit ꝙ ſi fideiuſſor obligatus eſt in duriorem cauſam ꝙ principalis: omnimodo nō obligat: ſed ſm opinionē illā que expōit oīmodo nō obligatur in eo. ſ. ꝙ excedit non contradicit.

Ex eoa non debet quis fructus cōſequi quod niſus extitit impugnare. Idem.

Cum[b] quid prohibetur: prohibentur omnia que ſequuntur ex illo. Idem.

Pluralis[c] locutio duorū numero eſt ꝯtenta. Idem.

Imputari[d] non debet ei per quem nō ſtat: ſi nō faciat qđ per eum fuerat faciendum. Idem.

a Ex eo non debet. Po. ca. in eo qui dicit decre. epiſtolas nō eſſe auctenticas q2 nullā debet ꝑ ſe obligare. xix. di. ſi romanoꝝ ad idē. viii. di. quo iure. Item pone in eo qui impugnat compoſitionem qui ex ea beneficiū non conſequit. ſ. de cenſi. cum olim. Itē in eo qui impugnat teſtamentū: dicēs illud inofficioſū qui ſi id improbe dixit ⁊ ſuccubuit quicquid ex teſtamēto capiebat perdit. ff. de inoffi. teſ. pap. §. meminiſſe. ad idē. xiii. q. ii. ꝙ prepoſterū. ſ. de teſti. preſentium. C. de his quibus ut indig. l. alia eſt. ⁊ dicit lex abſurdū eſt quē redire ad id qđ ſemel renunciandū putauit. C. de rebus credi. ſi quis iuſiurādū ⁊ facit ad hanc regulā. ſ. eo. qđ ſemel. ⁊ qđ ibi dixi. ⁊ qđ hic dicit niſus extitit dic cum effectu ſaltē quantū in eo fuit quia perſeuerauit. ſi autem ſimpliciter proteſtaret ſecus eēt: ut intelligit her. pred. decre. de teſti. preſentiū. Item ſi inciperet agere uel excipere ⁊ deſiſteret ante ſententiā. ut probāt predicte. l. pap. §. meminiſſe. ⁊. l. alia eſt. ⁊ hoc no. her. in pred. decre. de cenſi. cū olim ⁊ quod dicit hec regula verū intelligo niſi forte ex neceſſitate officii habuerit ipugnare. nam tunc proprio nomine fructum conſequi poſſet. hoc ꝓbatur. iii. q. vii. §. tria. ver. ſi contra patrē pupilli. ff. de poſtul. l. vl. ff. de iudi. iulianꝰ ait. ⁊ melius. C. de admi. tu. uel cu. cuȝ quedā. vbi filius preteritus a matre tutor uel curator inſtituti heredis hereditatē adeundo nomine pupilli ſibi nō preiudicat. ad hoc. ſ. e. li. de elec. c. penul. §. porro. Itē licȝ quis impugnet ſententiā in vno capitulo: ex alio capitulo cōſequit fructū. de teſta. rainutius. ⁊. c. rainaldus. ⁊ facit qđ dixi. ſ. regula proxi. Et concor. ad hanc regulā. i. q. vii. c. i. xcvi. di. ſi imperator. de poſtu. c. vlti. ⁊ ſimile eſt qđ dicit. fruſtra legis implorat auxiliū ⁊c̄. de vſur. quia fruſtra. Itē nota ꝙ ſicut non debet quis cōſequi fructum ex eo qđ impugnat ut hic. ita ecōuerſo nō debet quis impugnare id ex quo fructū conſequit. xix. di. c. i. iiii. q. iii. ſi quis teſtibus. iii. q. viii. cuius in agendo. de cenſi. cum olim. in fi. ad hoc de tranſac. ex litteris. ⁊ aperte. ff. de iure do. l. cum in fundo. ver. ⁊ ſiquidē. ff. ſolu. ma. ſed ſi ideo. ⁊ hoc ſane intelligas ſm ea que dicta ſunt. ſ. in alio caſu.

b Cum quid ꝓhibet. Po. ca. in prohibito a carnibus: qui ꝓhibitus intelligitur ab oibus que trahūt ſementinā originē. iiii. di. deniqȝ. ⁊ ꝓhibita concupiſcentia ꝑ legē ꝓhibita intelligunt omnia mala que ſequūt ex illa. de conſti. nam concupiſcentiam. Item prohibita alienatione: ꝓhibita intelligūtur venditio: donatio: manumiſſio ⁊c̄. C. de rebus ali. nō alie. l. vlt. ad idē de re. ec. nō alie. nulli. Item ꝓhibito officio. et beneficiū. lxxxi. di. eos. Item ⁊ furto ꝓhibito: ꝓhibet ois rei aliene illicita vſurpatio. ⁊ ꝓhibita mechia ois illicitus concubitus ꝓhibet. xiiii. q. v. penale. xxxii. q. iiii. meretrices. et cui ꝓhibet eccleſie cōmunio. et eius ſtipendia ꝓhibita intelligunt. de ap. paſtoralis. in fi. ad idem. ff. de ſeruis expor. l. cui. Et concordat ad hanc regulam ſ. e. acceſſorium.

c Pluralis locutio. Po. ca. de conſe. di. i. hoc quoqȝ. ibi dn̄s vobiſcū duos numero comprehendit. Itē. ſ. eo. li. de preben. is cui. §. i. vbi bn̄ficiorū noīe duo tantū beneficia cōtinentur. Item per. l. ff. de ma. teſta. l. libertas. §. poſt annos. nam ſi leget libertas ſeruo poſt annos de duobus intelligitur. Item ſi ꝓmittitur uel legat poſt dies: de duobus intelligit. ff. de ver. ſi. l. inſ illam. §. ita datam. Item per. l. ff. de teſti. vbi numerus. vbi ſūt hec verba. et iiii. q. iii. vbi numerus. Contra. ff. de op. lega. l. i. vbi dicit ꝙ ſi alicui legata eſt ſeruoꝝ optio: tres eliget. So. ſpeciale eſt i fauorē vltime volūtatis. ut ibi potius ſequamur quoddā mediū ꝙ minimū. q2 ad minus de duobus intellexit: ex quo dixit in plurali. ⁊ forte de pluribus. ſequamur ergo quoddā medium. et ſic optet tres. uel dic ut ibi no. ꝙ ibi legatus fuerat equus uel ſeruꝰ quem ſerui teſtatoris elegerint: quos ſeruos legatarius optare debeat: tunc optabit tres ſeruos qui eligent ſibi equū uel ſeruū legatuȝ. ⁊ ideo tres. quia duo de facili diſcordarent. viii. q. i. nec nouū. ſ. de ar. c. i. ff. de ar. itē ſi vnus §. principaliter. ⁊ qđ hic dicit ꝙ pluralis locutio eſt contenta duoꝝ numero uerū eſt regulariter. et vbi eodem uel alio iure non adiicitur numerus. ut in predicta. l. vbi numerus. canonizata. iiii. q. iii. In cauſis igit ⁊ inſtrumentis regulariter duo teſtes ſufficiunt. interdū tamen vnus ſufficit. vbi. ſ. nulli fit preiudiciū. de conſe. di. iiii. placuit. Et multi ſunt caſus in quibus requirunt tres ad minus. Primus in depoſitione pecunie. in auct. de fi. inſtru. §. ſi quis igit. collati. viii. Item quando imperitus litterarū contrahit in ſcriptis. C. ſi cer. pe. l. vl. In inſtrumento de quo fit comparatio. C. de fi. inſtru. l. pen. Quando pater legittimat filiū naturalē inſtrumēto publico. in auct. ut liceat ma. ⁊ a. §. ad hec. colla. viii. Quando mulier fatetur ſe pro interceſſiōe aliqd recepiſſe. C. ad vel. antique. Quando quis vult infirmare teſtamentū quod facit poſt tranſcurſū decennii. C. de teſta. ſancimus. In inuētario. C. ad. l. fal. auc. ſed cum teſtator. In priuata ſcriptura ut fidē facit. C. qui po. in pig. ha. l. ſcripturas. Item quinto requirunt dū cōtractus excedit libram auri in ciuitate. C. ſi cer. pe. auct. ſed nouo. ⁊ in codicillis. ⁊ donatione cauſa mortis ſimiliter. v. C. de dona. cauſa mor. l. vl. Itē in teſtamentis communiter. vii. In teſtamento. tamē ceci. viii. C. qui teſta. fa. poſ. hac conſultiſſima aliquando. v. ut in teſtamento ruſtici. ut in municipiis. ⁊ villis vbi eſt hominū raritas. C. de teſta. l. ſi. Aliquando ſufficiūt duo uel tres ut in teſtamento facto inter filios ⁊ nepotes. C. de teſta. hac conſultiſſima. Item interdū requirūt xv. teſtes. C. de proxi. ſa. ſcri. l. vna. Interdum plures. ii. q. iiii. preſul. ⁊. c. ſe. Et no. id qđ hic dicit de plurali locutione: nō habet locū in ꝓnoibus: ut nos uos veſter. ⁊c̄. nam vnus prelatus ſcribit. ⁊ ei ſcribit in plurali. ⁊ papa ſemꝑ de ſe ſcribit ſic ſupra de cri. fal. ꝙ graui.

d Imputari no debet. Po. ca. in eo qui debet appellationeȝ ꝓſequi infra annū cui nō imputat: ſi per eū non ſtetit. ii. q. vi. anteriorum. In eo qui debet ꝓmoueri ad ſacerdotiū infra annū cui non currit annus ipſe: ſi iuſto impedimento detentus ꝓmoueri non potuit. ſ. eo. li. de elec. commiſſa. §. i.

r

In eo qui rem emit ſub pacto legis cõmiſſorie. ſ. ꝙ ſi infra terminũ preciũ ſolutũ nõ eſſet res foret inempta. ⁊ emptor in termio ſoluere volẽs ſi nõ habuit cui ſolueret: nõ ſibi imputat̃. ff. de. l. cõmiſſoria. l. cõmiſſoria in fi. ad idẽ xliii. di. ephesis. ſ. de eo qui mit. in poſ. c. ii. vbi de hoc. ⁊ fa. C. de ↄdi. inſertis. l. vlt. Et nota ꝙ dicit ꝑ quẽ nõ ſtat q: nõ ſufficit velle niſi ad op⁹ ꝓcedat quãtũ in eo ẽ. ſ. de eo q mit. in poſ. c. i. impoſſibilitas ĝ facti ſicut a principio annullat obligationẽ. ſ. eo. nemo põt. ita ⁊ ex poſtfacto elidit ut hic Si tñ tenet̃ quis aliqd facẽ infra certũ temp⁹: nec ꝑ eum ſtetit: licȝ nõ imputet̃ tñ poſt temp⁹ tenet̃. de do. ⁊ ↄtu. cũ dilecti. ff. de ar. l. celſus. Cõſulo tñ ꝙ ſi põt infra tempus de impotẽtia ꝓteſtet̃. ii. q. vi. poſt ap. de hoc de ap. c. vl. ⁊. C. de iure emphi. l. ii. in fi. cũ ſuis ↄcor. ad id qd dixi ꝙ poſt terminũ tenet̃ ↄ. ſ. de ſpon. ſic. ff. de. le. iii. l. ea tñ adiectio. So. ut no. in pre. decr. ſicut. ⁊ ut dixi. ſ. e. nemo põt. Et ↄcor. ad hãc regulã de elec. c. vlt. vbi temp⁹ datũ ad eligenduȝ nõ currit ei qui nõ põt eligere niſi ex quo in mora fuerit petendi licentiã. ad idẽ de cõceſ. preben. q: diuerſitatẽ. Quid dices de eo qui ſua culpa incidit in caſũ ꝓpter quẽ poſtea facere nõ potuit: qd ꝑ eũ fuerat faciendũ? Videt̃ primo ꝙ ſibi ſit imputãdũ. q: regulariter quis de caſu tenet̃: qui ſequit̃ culpã. l. di. ſepe ⁊. c. ſtudeat de eta. ⁊ qua. c. i. ⁊ qd ibi no. ⁊ fa. lxxxvi. di. non ſatis. ⁊ qui ma. accuſ. poſ. c. i. ⁊ qd ibi no. ⁊ ſi. ff. qd me. cã. l. ſi mulier. vbi metus illũ nõ excuſat qui ſua culpa incidit in metũ. In ↄtrũ videt̃ ꝑ ꝑdicta iura de elec. c. vlt. de ↄceſ. pbẽ. q: diuerſitatẽ. ar. de pigno. ſignificãte. ibi i captiõe ⁊c̃. de ſpon. veniẽs. ii. Sȝ caſus ẽ ſpecialis. Et dicit lex ꝙ qui iurioſe uel libidinis cã inimici uel mulieris fregerit oſtia. ſi fures nõ ab eo inducti poſtea res aſportent nõ tenet̃ furti. ff. de furtis. l. verũ. ⁊. l. qui iniurie in ꝑn. ꝑterea deportatus ſi nõ potuit ꝓcuratorẽ dimittere bñ reſtituit̃. ⁊ tñ culpa ſua abſens erat. ff. de mino:. l. papi. Itẽ debito: ꝓpter inopiã excuſat̃ cedendo bonis: etiã ſua culpa in illam inciderit de ſol. odardus: ff. de dolo nã is. Satis videt̃ dici poſſe ꝙ imputandũ ſit illi ꝓpter iura ꝑmo inducta. hinc etiã dixit lex non debere ſuccurri ei qui i neceſſitate ſe poſuit. ff. qui ſatiſda. co. l. ſi fideiuſſo:. vbi dicit̃ ꝙ ſi reus nõ põt ſatiſdationẽ dare vbi cõuenit̃. ⁊ in alio loco euſdẽ ꝓuincie dare velit: ſi ſatiſdatio neceſſaria erat audiendus eſt: ſi volũtaria nõ: q: ipſe ſibi neceſſitatẽ impoſuit. ad idẽ. ff. ſi quis caut. l. ii. §. ſi quis tñ. vbi dr̃: ꝙ qui in iudicio cõparere debebat: ſi quidẽ ẽ qd ei imputet̃ tẽpeſtatẽ uel vim fluminis ꝑtendere nõ poterit. ad hoc de elec. cũ i veteri. Ad iura in ↄtrariũ inducta rñdeo ⁊ dico ꝙ decre. vlti. de elec. ⁊ decre. de ↄceſ. pben. q: diuerſitatem loquũt̃ de quadã pena canonis ꝓdita ſolũ ↄ negligẽtes. vnde ibi culpa ſine negligentia nõ punit̃. hoc ſatis ꝓbat ipſe decre. q: uel dic ꝙ ſi ex culpa imponit̃ aliqua pena ut ſuſpenſio. ut in pre. decre. q: uel deportatio. ut in. l. papinianus. tũc culpa illa vlterius puniri nõ debet. ad hoc. xiii. q. ii. c. vlt. de iudi. at ſi clerici. alias eni ſequeretur ꝙ ſuſpẽſio idẽ eſſet qd priuatio. ⁊ deportatio idẽ qd bonoꝝ ademptio. qd ẽẽ nõ debet. Ad decre. ſignificãte. dico ꝙ forte ſine culpa ſua erat in captione. ⁊ ibi etiã ẽ alia rõ. ſ. ꝙ primo pecuniam miſerat ꝑ eũ quẽ fidelẽ nũciũ credebat. Ad predic. l. verũ. ⁊. l. qui iniurie. dico ꝙ verũ eſt ꝙ nõ tenet̃ furti: tñ ↄuẽtus de iniuria tenet̃ emẽdare dãna per illos fures illata: q: qui occaſionẽ damni ⁊c̃. de iniuri. ⁊ dam. da. c. vlti. Ad hoc qd dicit̃ de inope dico ꝙ impoſſibilitas caſus hoc inducit.

a Acceſſoriũ. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. e. ti. cuȝ principalis. ⁊. l. nihil dolo. §. cum principalis. Po. ca. in principali deſtructo: q: dr̃ deſtructũ ⁊ acceſſoriũ. xvi. q. vii. ⁊ hec diximus. Itẽ ſi cã principalis. ſ. matrimonii cõmittit̃. ſic ⁊ acceſſorii. ſ. dotis. de do. poſt diuor. reſti. de prudentia. Itẽ ſi nõ tenet ↄtractus: nec ipſius acceſſoriũ. C. de legi. non dubiũ. ↄcor. de fo. cõpe. ſi diligenti. de offi. dele. prudẽtiã. §. ſexta. in fi. de fi. inſtru. inter dilectos. ad fi. ſ. eo. li. de reſcrip. c. i. ⁊. c. pe. ⁊ optime per decre. ſ. e. de offi. dele. ſi ſup gra vbi ptãs executoꝝ datoꝝ ad gratiã nõ perit re integra morte cõcedentis: ſic nec gratia. q: ptãs illa acceſſoria ẽ ad gratiã. ⁊ de ꝑſcrip. cũ ex officii. vbi ſic nõ preſcribit̃ viſitatio nec ꝓcuratio rõne viſitatiõis debita. Cõtra. ſ. de iureiurã. debitores. ⁊. c. cũ ↄtingat. vbi de hoc. ⁊. ſ. eo. li. eo. ti. licȝ. vbi tenet acceſſoriũ ⁊ nõ principale. So. illud ꝓpter anime piculũ qd eueniret ſi nõ ſeruaretur iuramẽtũ. ⁊ dic ut in ꝑdicta decre. cũ ↄtingat. Itẽ cõtra. C. de epiſco. audiẽ. aucten. liberi furioſi. vbi tenet legatũ ⁊ nõ teſtamentũ uel heredis inſtitutio. So. illud ſpeciale in odiũ filioꝝ q ↄtẽpſerũt patrẽ. ut no. hoſt. in pre. decre. inter dilectos. Itẽ ↄtra. C. de iuri. pig. l. intelligẽ. vbi ſublata pſonali remanet hypothecaria. ſed dic ut ibi. q: nõ fuerat ſublata pſonalis pactio: ſȝ tpe ⁊ pſonalis tollit̃ ſpacio. xxx. hypotecaria ſpacio. xl. ãnoꝝ. ⁊ iõ ſublata pſonali tpe adhuc remãet hypothecaria ꝑ decẽ ãnos. C. de ꝑſcrip. xxx. ãnoꝝ. l. cũ notiſſimi. ſec⁹ ſi pacto uel alio mõ. ut. ſ. dixi. Itẽ ↄ. C. de ꝑdi. mi. l. ⁊ ſi is. vbi q deſierat ẽẽ curator uẽdidit rẽ minoris. ⁊ ſic nõ tenuerat venditio. ualet tñ obligatio de euictiõe. So. licȝ nõ tenuerit venditio quo ad pupillũ uel minorem. tenuit tñ quo ad illũ curatorẽ olim. ⁊ iõ cũ quo ad ipſũ tenuerit ꝑncipale: nõ mirũ ſi tenet acceſſoriũ. Itẽ ↄ. C. ſi aduer. ven. l. i. ⁊ aucten. ſacramẽta ꝑdic ut. ſ. Itẽ. ff. quibus mo. vſuſfru. l. quitamẽ. in prin. ⁊. l. ꝑcc. ff. de fideiuſ. l. generaliter. ſed illa ſũt ſpecialia. Itẽ no. accur. C. de pac. l. pacta que cõtra. ꝙ in pactis que fiunt preter legẽ tenet acceſſoriũ ⁊ nõ principale: in his que fiunt ſm legẽ vtrũqȝ: in his que ↄtra neutrũ. Cõcordat ad hãc regulã. ff. de pecu. lega. l. ii. ⁊. ff. de pecu. lega. l. ii. vbi dicit̃ ꝙ perempto ꝑncipali perimit̃ acceſſorium.

Acceſſorium[a] naturam ſequi ↄgruit principalis. Idem.

Qui tacet[b] ↄſentire uidetur. Idem.

Is qui[c] tacet nõ fatet̃: ſȝ nec unqȝ negare uidet̃. Idem.

Inſpicimus[d] in obſcuris qd' eſt uériſimili⁹ uel quod plerũqȝ fieri cõſueuit. Idem.

Is qui[e] in ius ſuccedit alteri⁹ eo iure quo ille uti debebit. Idem.

b Qui tacet. Po. ca. liiii. di. ſi ſeruus. ii. ſ. de preſum. nonne. ff. ſo. matri. l. ii. §. voluntate. vbi dicit̃ ꝙ pater agens de dote filie ↄ ipſius voluntate videt̃ agere ſi filia non cõtradicat. Et nota ꝙ qui tacet interdũ cõſentit. ut hic ⁊ in ſupradictis iuribus votũ emittit. xxvii. di. c. i. ⁊ ſimulat̃. lxv. di. ſi forte. impunitatẽ ꝓmittit. xliii. di. ſit rector. offert. xx q. ii. c. i. occidit. xliii di. ephesiis. eſt contumax. lxv. di. c. vl. interdũ nec cõſentit nec ↄtradicit. i. c. proxi. ⁊ dic ut ibi ſtatim dicam.

c Is qui tacet. hec regula ſũpta eſt ex lege. ff. e. ti. l. qui tacet. Et nota ꝙ tacere eſt quoddã mediũ inter expreſſam voluntatẽ et expreſſam contradictionẽ. Pone ergo caſũ in eo ↄtra quẽ fert̃ ſñia qui tacẽs nõ habet̃ ꝓ ↄſentiente nec ꝓ ↄtradicẽte infra decẽ dies infra quos ſemp appellat̃. ii. q. vi. anterioꝝ. Itẽ pone in prelato qui tacet ex cã: puta ꝓpter ſcandalũ. ſ. de preſcrip. nihil ꝓdeſt. de cog. ſpi. ſup eo. de iureiurã. mulieri. Itẽ pone ſm accur. i tributoria. nã ſi ſeruus ↄbit dño ↄtradicẽte tenet̃ de peculio tantũ ⁊ deducit̃ qd debet̃ dño. ff. de pecu. ſi quis ſeruũ. §. etiã. ſi eo expſſe volẽte tenet̃ qd iuſſu inſolidũ. ff. qd iuſſu. l. i. vbi aũt ſcit ⁊ tacet: tenet̃ tributoria. ⁊ ſic nõ inſolidũ nec deducit ſibi debitũ. ff. de tribu. l. i. §. ſciaȝ. ff. de exercito. l. i. §. ſed his. Prima regula fallit. xxvii. di. c. i. liiii. di. ſi ſeruus. xx. q. ii. c. i. ſ. de ꝑſump. nõne. ſ. de iuramẽ. calũ. c. vlti. in fi. ſ. eo. li. de ↄfeſ. ſi poſt preſtitũ. ff. ſo. matri. l. ii. §. voluntate. ff. de liber. agnoſ. l. i. §. penã. ff. loca. itẽ querit̃. §. qui ꝓ impleto. ⁊ vbicũqȝ tacitũ pactũ inducit̃ a lege. ff. de pac. qui in futuꝝ Secũda fallit in eo qui tacet verbo: ſed contradicit facto uel ſigno lxxiii. di. c. i. Itẽ in epo qui tacet cõmonitus a vicinis epis qui habet̃ ꝓ ↄtumace. lxv. di. ſi forte. Itẽ in his in quibus requirit̃ expreſſus conſenſus. ut in adulto qui cathetizat̃. de conſe. di. iiii. cuȝ pro paruulis. ⁊ in ſeruitute imponẽda. ff. de ſerui. vrba. ꝑdio. l. inuitũ. ⁊ in ꝓcuratore ↄſtituendo. ff. de ꝓcura. l. filius. §. inuitũ. ⁊ in furto ff. de fur. qui vas. §. vetare. ⁊ ſoluẽdo matrimonia. ff. de ritu nup. i eo iure. §. deide. ⁊ expreſſe debet teſtato: nomẽ heredis dicere. C. de teſta. iubemus. Itẽ in caſibus no. ii. q. vii. pleriqȝ. Quid ĝ i his dices: nũquid tacẽs habebit̃ ꝓ ↄſentiente a ꝓ cõtradicente? So. dicunt quidã ꝙ regulariter tacẽs habebit̃ ꝓ cõſentiente. facit ad hoc ſ. regula ꝓxi. fallit in caſibus ſupradictis. uel dic ſecũdo ꝙ aut eſt tale factũ qd fieri nõ põt me ꝓhibẽte. Po. ca. liiii. di. ſi ſeruus. ⁊ tũc taciturnitas habebit̃ ꝓ ↄſenſu. fallit in caſibus ſupradictis. aut eſt tale qd fieri põt me cõtradicẽte. po. ca. ff. de contrahen. empti. rem alienã. ⁊ tũc taciturnitas nõ obeſt. nã dicit regula iuris: culpa caret qui ſcit: ſed ꝓhibere nõ põt. ff. eo. l. culpa ſm io. qui hoc no. xxvii. di. c. i. ⁊ hoſt. de preſump. nõne. uel dic tertio ꝙ in facto ↄcupiſcibili honorabili ⁊ meritorio taciturnitas habet̃ ꝓ ↄſenſu. ut in ꝑmis iuribus. In facto aũt qd nõ eſt cõcupiſcibile honorabile ⁊ meritoriũ ſed oneroſũ: neceſſarius eſt expreſſus conſenſus. ſicut ẽ ꝙ qs aſſumit ꝓcuratoris officiũ ꝙ res ſua ſeruiat. ut in ſecundis iurib⁹ ſm inno. qui hoc no. de electio. in geneſi. qd verũ puto hoc addito ꝙ vbi ius in penã ſtatuit quẽ tacentẽ haberi ꝓ cõſentiente uel ↄfeſſo ſic habebit̃. licȝ factũ ſit oneroſũ. exemplifica ꝑ decre. de iura. ca. c. ulti. in fi. ⁊. ſ. eo. li. de cõceſ. ſi poſt preſtitũ. cũ ſimilib⁹. Concordat aũt ad hanc regulã lex. ff. cõi di. l. ſabinus. vbi ſocius patiẽs habet̃ ꝓ cõſentiente q̃tũ ad hoc. q: nõ agit ad demolitionẽ. ⁊ ſic quo ad hoc habet̃ ꝓ conſentiente: agit tñ ad intereſſe. ⁊ ſic quo ad hoc habet̃ ꝓ cõtradicẽte. ⁊ veritate cõſiderata tacẽs non loquit̃. ⁊ ſic nec cõtradicere nec cõſentire videt̃: huius autẽ varietatẽ videre potes per ſolutiones ſuperiores ſimul iunctas.

d Inſpicim⁹. Hec regula ſumpta eſt ex lege. ff. e. ti. l. in obſcuris inſpici. Po. ca. in viro qui cõtraxit cũ vidua. ⁊ longo tpe habitauit cũ ea: illa dicit ſe incognitã: in hoc obſcuro preſumit̃ cognita qd eſt veriſimilius. xxxiii. q. i. ſi quis acceperit. Itẽ cancellata uel obſcurata littera nois preſumit̃ ibi illã litterã fuiſſe de qua eſt veriſimilius. de fide inſtru. inter dilectos. Itẽ in dubio veriſimile eſt filiũ iniuſte exheredatũ. C. de inoffi. teſtamẽ. aucten. nõ liceat parẽti. hic aũt repete qd dixi. ſ. eo. ti. in obſcuris.

e Is qui in ius. Hec regula ſumpta eſt ex lege. ff. e. ti. qui in ius. Po. ca. in pacto. q: eodẽ vtetur ſucceſſo: quo ꝑdeceſſo:. xviii q. ii. eleutherius. Itẽ cõuenit̃ ſucceſſo: ꝑ reſcriptũ impetratũ contra ꝑdeceſſorẽ. ſ. de fo. cõpe. dilecti. de hoc de reſcrip. ſignificauit. Item pone in herede qui nõ vſucapit: qd nõ vſucapiebat defũct⁹. ff. de diuer. ⁊ temp. preſcrip. l. cũ heres. qd dic ut dixi. ſ. eo. cuȝ qs in ius. heres eni ſucceſſo: eſt iuris. Hec regula fallit. ff. de ꝓbatio. l. procula. vbi illa procula fidei cõmiſſũ qd cõpenſarẽ potuiſſet cuȝ teſtatore: cũ heredibus nõ cõpenſat. Itẽ fallit vbicũqȝ morte defũcti cõfirmat̃ donatio: ibi eni nõ penitet heres. C. fami. herc. l. filie Itẽ in caſu. ff. ad. l. fal. reperit̃. Itẽ fallit in conuentiõib⁹: ubi ex ꝑſona ſucceſſoris mutat̃ forus: hinc eſt ꝙ clericus etiã in ciuilib⁹ et

patrimonialib⁹ cõueniſ corã ſuo iudice. xi. q. i. nullus epus. de fo. compe. cũ ſit. ⁊ c. ſi diligenti. Item fallit in caſu. ſ. e. li. de iurepa. c. vno. vbi eccleſia que ſuccedit laico patrono habꝫ. vi. mẽſes cũ tamẽ ipſe laicus ſolũ. iiii. habeat. Itẽ legatarius legatũ acceptare nõ põt ꝓ parte. ⁊ ꝓ parte reſpuere: ſi tamẽ decedat pluribus relictis here dibus. vnus heres ꝓ ſua parte poterit acceptare ⁊ alter ꝓ ſua reſpuere. ff. de le. i. l. legatari⁹. Et eſt rõ huius regule quare eodẽ iure vti debet. q: plus iuriſ habere non põt. q: nemo plus iuris ⁊ cetera. ỹ. e. nec põt

Preſumitur[a] ignorantia ubi ſcientia nõ ꝓbatur.

Idem.

Locupletari[b] non debet ali quis cuꝫ alterius iniuria vel iactura. Idem.

cũ ſimi. minus nõ. q: heres cẽſeſ eadẽ pſona cũ defũcto. ſucceſſor cũ p̃deceſſore. pꝫ ergo idẽ ius vtriuſqꝫ. Et nota ꝙ dicit eo iure. q: nõ eo ꝑuilegio ex ſui pſona: ſi pſonale fuerat p̃deceſſoris ꝑuilegiũ. ut. ſ. e. priuilegiũ. cũ ſuis ↄcor. Idẽ dico de pacto pſonali. ſ. de trãſ ac. decetero. ⁊. ſ. de p̃ben. niſi cũ ſimilibus. ⁊ facit hec regula ad ea que no. de preben. tuis.

a Preſumiſ ignorantia. Po. ca. lxxxii. di. propoſuiſti. in fi. ſm ꝙ ibi iacet littera. de ſen. ex. ſi vo. ii. ⁊. ff. de ꝓba. l. veri⁹. Cõtra xvi. di. qḋ dicitis. i. q. i. ſi q a ſimoniacis. ix. q. i. ordinatiões. xxxiiii q. ii. in lectũ. ſ. de elec. innotuit. cũ ſimilibus in quibus iurib⁹ diciſ ꝙ nõ preſumiſ ignorãtia: ſed poti⁹ ſcia. So. dic ut no. de poſtul. c. i in. iii. glo. de cõſti. c. ii. ⁊ in p̃dicto. c. lxxxii. di. ꝓpoſuiſti. ꝙ circa ea que publice fiũt preſumiſ ſcia: niſi ꝓbeſ ignorãtia: circa ea que fiũt occulte p̃ſumiſ ignorãtia niſi ꝓbeſ ſcia ut h̃. Et ſcias ꝙ hec regula vera eſt i his que quis ſcire uel indagare nõ teneſ. In his aũt que quis ſcire uel indagare teneſ: habet locum ſicut in eligendo p̃lato. lxi. di. c. ii. viii. q. ii. dilectiſſimi. de elec. cũ in cũctis. ⁊ iõ ibi p̃ſumiſ ſcia niſi ꝓbeſ ignorãtia. ut. e. ti. innotuit. Ad hoc eſt qḋ dicit lex ꝙ magiſtratus teneſ de idoneitate tutoris uel curatoris quã noiauit inquirere. ⁊ iõ imputaſ ei ſi idoneus nõ eſt. C. de magiſ. conue. l. penul. ⁊ ꝑ totũ. ⁊ illud qḋ hec regula dicit p̃ſumiſ. eſt aũt hui⁹ vir tutis hec p̃ſumptio. ut trãſferat onus ꝓbãdi in aduerſariũ. ut. ſ. di xi. ⁊ idẽ eſt in aliis caſibus qui no. vi. q. vi. actor. ſ. ut eccle. benefi. ut noſtrũ. Itẽ no. ꝙ ignorantia tribus modis ꝓbaſ. vno mõ per ſa cramẽtũ. ⁊ ſic ꝓbo in veritate me ignoraſſe. de ſen. excõ. ſi vo. ii. de excep. paſtoralis. ſ. eo. li. de elec. ut circa. ⁊ tũc demũ admittiſ pro batio hec: cũ eſt ꝓbabilis. ut no. in p̃dicto. c. ꝓpoſuiſti. Secũdo qñ ꝓbaſ id ex quo neceſſario ſequiſ me ignoraſſe. puta me tũc amicu lũ uel furioſũ. iii. q. ix. indicas de ſuc. ab inteſ. cũ dilectus. Tertio qñ ꝓbaſ id ex quo nõ neceſſario ſed veriſimiliter me ignoraſſe: pu ta me tũc abſentẽ fuiſſe. ⁊ hoc dicere voluit io. i. q. i. ſi qui a ſimonia cis. ⁊ licꝫ in facto ꝓprio ꝓbabilis interdũ ſit ignorãtia. ut. xxxiiii. q. ii. in lectũ. ꝓbabilior tñ in alieno. ff. ꝓ ſuo. l. vi. qḋ dic ut no. i. q. iiii. §. notandũ. ⁊ q: ignorantia iuris p̃cipue naturalis nõ excuſat: qḋ dic ut no. in p̃dicto. §. notãdũ. de tali ignorantia non loquiſ hec regula. cum ibi par ſit pena ſcienti ⁊ ignoranti. xvi. q. i. ſi cupis. C. de in ius vocan. l. ii.

b Locupletari. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. iure nature po. ca. xvii. q. vi. c. vi. ſ. de dona. apoſtolice. vbi nõ ditaſ mona ſteriũ cũ iactura cathedralis eccleſie. ff. d ↄdi. inde. l. naturaliter i fi. ⁊. l. ſe. ubi ſi pupill⁹ accepit mutuũ ⁊ locupletior inde fact⁹ ſoluit nõ repetit. ⁊ emens a pupillo ſine tutoris auctoritate. ſi ex ſua pe cunia locupletior factus eſt pupillus cũ poſt pubertatẽ agentẽ exce ptione repellit. C. de vſuca. ꝓ emptore. l. vlti. ⁊ concor. xcix. di. ec ce. xii. q. ii. bone rei. xi. q. iii. ſi qs vo. xiiii. q. v. deniqꝫ. xxii. q. ii. pri mũ in prin. C. de epis. ⁊ cleri. l. ſi quis preſbyter. ⁊. ſ. de penis ſuã ubi ſũt hec uerba. ⁊ ideo priuilegiũ interpretamur ne alteri enor me preiudiciũ afferat. de ver. ſig. quid ꝑ nouale. ix. q. iii. nũc vero. xxv. q. ii. de eccleſiaſticis. de conſue. cum olim. in. fi. cũ ſi. hec regu la fallit in p̃ſcriptionibus ⁊ vſucapionib⁹ ut ꝑ te vides. ⁊ in excep. nõ numerate pecunie que ſi infra debitũ tẽp⁹ nõ opponiſ. locuple taſ petẽs cũ aliena iactura. C. de nõ nume. pecu. l. in ↄtcibus. Itẽ in expenſis facta in re aliena. ff. de do. excep. l. paulus ſed vbi ẽ au ctoritas iuris nõ põt dici iniuria. xxiii. q. iiii. qui peccat. Qḋ ḡ hic dicẽ iniuria uel iactura expõe uel ꝓ et. ſic. lxxxvii. di. c. i. de fo. cõpe. dilecti. C. d ver. ſig. l. penul. ⁊ iõ etiã p̃dicta. l. iure nature. ff. eo. ti. vnde hec ſumpta fuit. dixit detrimẽto ⁊ iniuria ⁊ cauti⁹. Cõcordat ad hanc regulã. ff. de ſer. ruſ. predi. l. imparores in fi. ubi aqua de publico flumie ita demũ duci ꝑmittiſ: ſi ſine alterius iniuria id fiat ad idẽ. ff. de ſerui. vr. predi. l. fiſtulã. C. de ſerui. l. vlti. in fi. cũ ſimi. ex quib⁹ ꝓbaſ ꝙ etiã in meo facere nõ debeo qḋ noceat in alieno. Contrariũ tñ ꝓbaſ. ff. de dam. infec. l. fluminũ. §. vlti. ⁊. l. ꝓculus. ff. de aqua plu. arcen. l. i. §. deniqꝫ. dici ſolet cũ facio aliqd i meo ex quo alii noceo: aut immitto i alienũ: uel opus facio: ⁊ tũc nõ licet. ut ff. ſi ſerui. ven. l. ſicuti. §. ariſto. ⁊. l. teſtatrix. aut nõ immitto nec op⁹ facio in alienũ: ⁊ tũc aut id dolo facio ut noceã alteri. ⁊ tũc ꝓhibe or: aut nõ facio dolo: ſed eo ſolo ꝓpoſito ut mihi ꝓſim. licꝫ ꝑ id alii noceam. ⁊ tũc nõ ꝓhibeor. ff. de aqua plu. arcen. l. i. §. deniqꝫ. cũ ſuis ↄcor. ⁊ fa. ad hoc qḋ no. xi. q. iii. ſi quis vo. de auctoritate ⁊ vſu pal. c. iii. ⁊ qḋ dicẽ hec regula intelligas enormi: nã priuilegiũ bene affert iacturã: licꝫ enormẽ infer re nõ debeat. de hoc. xxv. q. ii. reſcripta. de ver. ſigni. olim. ad hoc. C. de p̃ci. imper. offi. l. quotiens.

In penis[c] benignior[d] eſt in terpretatio[e] faciẽda[f] Idem.

Actus[g] legittimi conditionẽ non recipiunt neqꝫ diem. Idem.

Semel[h] deo dicatum nõ ẽ ad

c In penis. Hec regula ſũ pta eſt. ex. l. ff. e. l. factũ cuiqꝫ. §. in penalib⁹. Po. ca. in iudice qui ita ꝓnunciauit temere accuſaſti calumniato rẽ nõ ꝓnũciat. ii. q. iii. §. no tanduꝫ. Priuatus a collegio doctoꝝ nõ ꝑpetuo ſed tpali ter priuat⁹ intelligiſ. de ↄſti. ex litteris. Tutor remot⁹ nõ expreſſo an ꝓpter dolum an ꝓpter culpã: remotus intelligiſ ꝓpter culpã. ff. de ſuſpec. tu. l. he eni. §. i. cõ cor. de pe. di. i. §. pene. ſ. e. li. de elec. ſtatutũ. ff. de penis. ſi preſes. ⁊ ex hac re gula ⁊ eo qḋ dixi eſt ar. ꝙ in dubio preſumiſ caſſatio electionis facta non vi tio pſone: ſed electiõis mõ. ⁊ ſic addi põt ad decre. de elec. ſup eo. ut ibi no. ꝑ compoſt. nam etiã iudice ꝓnũciante ꝙ vim feciſti. de priuata intelligiſ ut in predictis. l. ſi preſes. ⁊. l. penult. Et nota ꝙ hic benigna interpretatio fit in multis. Primo ꝙ ex multiplici pena expreſſa eligimus minorem. l. di. eos. xxiiii. q. i. ſi quis dederit Itẽ q: ſi verbũ põt importare penã perpetuã ⁊ tẽ poralem: eligimus temporalẽ. xxxiii. q. iiii. nõ oportꝫ. ii. ſaluo eo qḋ habes. l. di. c. i. ⁊. ſ. de ↄſti. ex litteris. per her. ⁊ modernos. ⁊ ꝑ accur. ff. de poſtu. pu to. §. i. Item q: de penis nõ arguim⁹ ad ſimilia. q: pene nõ excedũt propriuꝫ caſũ. de pe. di. i. §. pene. Itẽ vbi eſt tale verbũ puniaſ priueſ: intelligimus ꝑ ſniam nõ ipſo iure. de elec. c. q: ꝓpter. niſi ibi eſſent verba que aliud ſape rent: puto ipſo iure uel eoipſo. ſ. eo. li. de elec. ꝙ ſit in fi. licꝫ ibi gar. ↄtra. ſed primũ credo ſm guil. Itẽ q: i dubio mitiorẽ caſũ eligimus. ff. de ſuſpec. tuto. l. he eni. ⁊. ſ. dixi. An iudex poſſit penas moderari. no. ii. q. iii. notandum in glo. que incipit. in tertia.

d Benignior. dicit canon. Illa digniora ſunt imitatiõe que ſunt excellentio ra pietate. ix. di. c. viii.

e Interpretatio. de multiplici interpretatione. vide qḋ no. xi. q. i. §. ex his omnibus. ⁊ de poſtu. c. i.

f Facienda. ratio. quia odia reſtringi ⁊ fauores cõuenit ampliari. ſ. e. odia cum ſuis concor.

g Actus legittimi. Hec regula ſumpta eſt ex lege. ff. eo. ti. l. actus legittimi ut emancipatio acceptilatio: hereditatis aditio: ſerui optio: tutoris da tio ⁊c. ꝑ quã exemplificare potes hanc regulã. Itẽ exemplũ pone i ſnia que nõ debet fieri ſub ↄditiõe. ii. q. vi. biduũ. Itẽ electio uel poſtulatio nõ debet fieri ſub cõditione. ſ. e. li. de elec. in lectionibus. Itẽ matrimoniũ nõ ↄhiſ in diẽ. xxxii. q. ii. ſolet queri. ſ. de ↄdi. ap. c. vi. Cõtra. xviii. di. c. vlt. lxxxvi. di. tanta. x. q. iii. vnio. in fi. in quibus excõicaſ quis vſqꝫ ad duos menſes. So. ibi ſumiſ excõicatio ꝓ remotiõe a ſacris. excõicatio eni debet eſſe ꝑpetua. x. q. i. q: ſacerdotes. exponimus tñ ꝑpetuã. i. donec penituerit. xxvii. q. i. de vi duis. i. ꝛſo. q: ꝓ ↄtumacia ferſ. fa. ſ. de ↄſti. ex litteris. Itẽ cõtra. ſ. de elec. cum in veteri. vbi eligẽdi ptãs in certũ temp⁹ ↄferſ. So. electio eſt ille actus legittimus qui nõ recipit diẽ. vñ nõ põt canonĩ. ſibi aliquẽ eligere in prelatum vſqꝫ ad feſtũ reſurrectiõis ut hic: ſed ptãs eligẽdi non eſt ille actus. ⁊ iõ daſ in tẽpus ut ibi. nã ⁊ ꝓcurator daſ ad tẽp⁹. ſ. e. li. de ꝓcur. ſi quẽ ſub ea. hinc eſt ꝙ etiã de iure cõi tpa ad eligendũ ſunt taxata. de elec. ne ꝓ defectu. de cõ ceſ. preben. c. ii. ſ. eo. li. de iurepa. c. vno. cũ ſimi. Item. ↄtra. vii. q. i. paſtora lis. ſ. de filiis preſby. veniẽs. vbi p̃latura eccle. dari videſ ad tempus. So. ut ibi no. in vlti. glo. Itẽ ↄtra. q: mrimoniũ licꝫ nõ recipiat diem. ut. ſ. recipit tñ ↄditionẽ. de condi. ap. ſup eo. So. veritate inſpecta nõdum eſt matrimoniũ vbi nõ interuenit purus cõſenſus: ut ibi patet. imo nec ſponſalia. ut. ſ. e. li. de ſpon. c. i. in fi. Itẽ ↄtra ad id qḋ. ſ. dixi de datiõe tutoris. inſti. qui da. tu. poſ. §. ad certũ. vbi tutoris datio diẽ recipit. So. qḋ ſup̃ dixi habet locũ in tutore dato a iudice: ſec⁹ ſi a teſtatore. ut in p̃dicto. §. Itẽ ad idem ↄtra. ff. de tutel. l. muto. §. pe. vbi daſ a iudice ſub cõditione ſi ſatiſdederit. ⁊ illa ſi ſatiſdede rit: pura eſt. ⁊ fa. qḋ habes. ſ. de elec. ſignificaſti. Et nota ꝙ ſicut hi actus nõ recipiunt cõditionẽ uel diẽ: ſic nec diſiũctionẽ. ut in predicto. c. in electiõib⁹. et eo. ti. ut quis duas. Itẽ nota ꝙ regula iſta indiſtincte loquiſ de actibus le gittimis qui nõ recipiũt ↄditionẽ nec diem: lex aũt ſtrictius dixit. Actus le gittimi qui cõditionẽ nõ recipiũt. ⁊ cetera qua. di. aliqui ſũt qui recipiunt: et aliqui non. ⁊ loquiſ ipſa lex in actibus qui nõ ſunt cõtractus ſed quaſi. ↄtra ctus eni bene recipiunt cõditionẽ. ff. de contrahen. emp. l. hec venditio. ⁊ ſic etiã põt ſolui id qḋ. ſ. dixi. de matrimonio ſm lau. goff. ⁊ her. qui hoc no. de ↄdi. ap. ſuper eo. in prin. ⁊ facit. ỹ. eo. contractus.

h Semel deo dicatũ. Po. ca. xii. q. ii. nulli. ſ. de reli. do. ad hoc. ff. de reli. ⁊ ſump. fu. l. ſi quis ſepulchrũ. §. i. ad idẽ. xix. q. iii. qui ſemel. de cõſe. di. i. ligna. ⁊. c. veſtimenta. de fo. cõpe. conqueſtus. de rerũ ꝑmu. mancipia. C. de ſacroſan. eccle. aucten. preterea. Et habet locũ hec regula nõ ſolũ i re ꝓpria ſed etiã in aliena cõſecrata. vnde ſi aurifaber habebat calicẽ quẽ epiſcop⁹ cõ ſecrauit. amplius nõ reddeſ aurifici calix ipſe: ſed eius eſtimatio: ⁊ eſt caſus ſpecialis in quo priuaſ quis re ſua. xiiii. q. vi. cõperimus. Et qḋ dixi i calice. idem eſt in qualibet re inanimata: ſecus aũt in animata puta i ſeruo. ⁊ ſic nõ eſt cõtra. liiii. di frequens. ⁊. c. ſe. ratio eſt quã ibi no. io. in predicto. c. cõperi mus. ⁊ her. in predicta decre. de reli. do. ad hec. quia res aiata. ſ. homo delin quit ꝑmittendo ſe ↄſecrari. inaiata vo nõ. Et eſt ſi. vii. q. i. epiſcopus i dioc.

ꝛ.ff.de acquir.poſ.ſi rē mobilē.ꝛ.l.pomp.in prin. Et hoc qḋ hic dicitᷣ intelli-
gas in eadē forma.q: ob redemptionē captiuoꝝ uel vrgentia debita calices
ꝛ vaſa alia eccleſiaſtica vendi poſſūt etiā laicis conflata tñ ꝛ minuta.x.q.ii.h
ius. Jtē no.ꝙ dicit dicatū.q: bona eccleſie nō dicata uel cōſecrata bene trāſ
eunt ad humanos vſus.ꝛ etiā ſerui eccleſie venduntᷣ uel donātᷣ laicis etiam
ad ſeruiendū.xii.q.ii. eccleſi
aſticis. Ar.cōtra de rerū per
mu.c.iii.dic ut ibi. Jtē nota
ꝙ dicit ad vſus.q: nō ſolū in
dominiū laicoꝝ: ſed nec etiā
in vſū tranſire debēt res deo
dicate.ad idē de cōſe.di.i. ve
ſtiméta.ne vltio que baltha-
ſar ꝛc̄.ut ibi.

Uſus humanosᵃ ulterius transfe-
rendumᵇ. Jdem.

NOnᶜ preſtatur impedimētū
quod de iure non ſortitᷣ effe
ctum. Jdem.

QUiᵈ licet quod eſt plus: licet
utiqꝫ quod ē min⁹. Jdem.

QUi prior ē tempore potior
eſt iure. Jdem.

a Humanos.i.ſeculares.i.
ſecularū pſonarū.ad idē.i.
di.c.i.xii.q.ii.qui diuinis et
humanis.de teſta.cum eſſes
hoc dico q: ad vſus clerico-
rū bene poſſūt reduci.de cōſe.di.i.ligna.alibi ſumitᷣ humanū ꝓ humili.l.di.
cos.xxiiii.q.i.ſi quis dederit.xxxiii.q.ii.latorem.in fi.

b Transferendū.adde quod dixi.ſ.e.priuilegium.

c NOn preſtatᷣ impedimentū. Po.ca.in mrimonio qḋ nō tenet qḋ nō pſtat
ēt impedimētū ſecūdo.xxxi.q.ii.ſi verū. Jn electiōe que nō tenet.ſ. de
elec.cōgregato. Jn ſtipulatione que nō tenet.ff.de ver.obli.ſi.dari ſtipuler.
Uides tamē circa matrimoniū ꝙ ſponſalia que ſunt nulla ꝓpter affinitateꝫ
uel cōſanguinitatē pſtant impedimētū i ꝯſanguineis alterutrius ex publice
honeſtatis iuſticia.rō eſt:q: publice honeſtatis iuſticia inducitᷣ ex ſolo ꝯſen
ſu.vnde exquo ſūt alia ex cōſenſu:lꝫ alias ſint nulla:inducitᷣ publice honeſta
tis iuſticia. Si aūt eſſent nulla ex defectu conſenſus:nō inducitur.ſ.e.li. de
ſpon.c.i.ſicut ꝛ ipedimētū affinitatis inducitᷣ etiā p illegittimū coitū. xxxv.
q.iii.de inceſtis. Circa electionē etiā vides ꝙ electio que nulla ē ſecūdā im
pedit.ſ.de elec.auditis:qḋ nō ꝓſequor:ſed dic ut ibi. Jtē in denūciatiōe no
ui opis que ſiue ſit iuſta ſiue iniuſta impedimētū pſtat futuro edificio.ſ. de
no.op.nun.c.i.ff.e.ti.l.i.in prin. Jtē etiā in appellatione que ꝛ ſi ex falſa cā
ſit iterpoſita dūmō ꝓbabili:tali que ſi foret ꝓbata debeat reputari legittima
ea interpoſita nihil eſt innouandū.ii.q.vi.appellatione. Jtē in litteris pape
p mendaciū impetratis:que lꝫ ſint nulle quo ad iuris effectū: preſtāt impe-
dimentū aliis impetrandis:ſi de eis mētio nō fiat.ſ.de reſcrip. ceterū.ꝛ.c.
ex parte.ſm gof.qui hoc no.de deſpon.impu.litteras. Sed her.in hoc vi. ꝯ
ſ.de reſcrip.ex tenore.in glo.i.in fi.per decre.de confir.vti.uel inuti.bone.
Et no.hanc regulā verā:niſi in penā aliquis ꝓhibeatᷣ:hoc dico ꝓpter male
ficia que nō ſortiuntᷣ effectū a iure.ꝛ tñ impedimentū pſtāt ꝓmouendis.l.
di.c.i.ii.ꝛ.iii. Jnterdū matrimonio ꝯtrahēdo.iuxta ea que no.xxiii.q. ii.§.
hoc ꝗꝗ.ꝛ.ſ.de pe.ꝛ.re.qui preſbyterū.ꝛ eſt ſimile qḋ no.C.de legi.nō du-
bium,haberᷣ eni ꝓ infecto qḋ ꝯ iura fit.x.di.vides.vbi de hoc.ꝛ.j.eo.que ꝯ
ius.ꝛ ibi dicā. Et ꝙ dicit nō ſortitᷣ effectum.dic a principio uel ex poſtfacto
qḋ dic ut dixi.ſ.eo.non firmatᷣ.

d QUi licet. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.e.ti.non debet cui plus licet qḋ
minus eſt nō licere. Et fallit hec regula in caſibus ibi no. Po.ca.preſ-
byter in miſſa cōficit corpus chriſti qḋ mai⁹ eſt:bene ꝗ pōt bñdicere populū
qḋ eſt minus.xcv.di.ecce. Jtē cōceſſis decimis laboꝝ qḋ maius eſt ꝛ noua
liū qḋ minus eſt.ſ.de deci.ex parte.iii. Jtē cui conceſſū eſt teſtari(puta filio
familias in peculio caſtrenſi)ergo ꝛ donare cā mortis.ff.de dona. cā mor.l.
tam his.concor.xii.q.i.precipimus.cui cōmittūtᷣ aīe ꝛ res eccleſie.ꝛ.ſ.de do
te poſt diuor.reſti.p veſtras.cui cōmittit vxor corpus:hñ pōt cōmittere dotē
Et no.ꝙ iſtud eſt vnū brocardū cui licet plus ꝛ minus. Aliud qḋ licꝫ maio
ri ꝛ minori. xcv.di.illud ſupfluū. Aliud negādo cui nō licet minus nec mai⁹
de ſen.ex.cū illoꝝ.ꝛ qḋ nō licet in minori:nec in maiori.de elec.cuꝫ i cunctis
vbi de hoc. Cōtra ad hanc regulā.ſ.e.l.de prebē.cui de nō ſacerdotali. So.
illud facit forma mādati.ꝛ eodē mō rñde ad.c.eo.ti.cū in illis.§.vlt.ꝛ fa.qḋ
dixi.ſ.c.plus ſemp. Jtē ꝯ de conſe.di.ii.cōperimus.ſed illud ſpeciale ꝓpter
vnionē.ꝛ ſic etiā reſpondetᷣ.ad.l.ff.de admi.tu.cū queritᷣ.nā pupill⁹ pōt oia
noia que fecit tutor reſpuere:ſed nō quedā reſpuere et ꝗdā approbare. Jtem
ꝯtra de tranſla.c.vlt.vbi ꝑmittitᷣ trāſire ad maiorē dignitatē ſed nō ad mino
rē. Solue ut ibi no.in glo.penul. Jtē ꝯ.xxxiii.q.ii.latorē.ubi pōt coicare ſed
nō oblationē dare.ad idē.xvii.q.iiii.miror. Jtē ꝯ de torneamentis.c.i.ḋ rap.
c.ii.vbi ꝯceditᷣ pnia ꝛ non ſepultura. So.ut no.in predicto.c.i. de tornea.q:
regulare eſt qḋ hic dᷣ.niſi a minore ꝓhibeatᷣ ex cā:uel hic conſulatᷣ viuis. ut
ibi:uel ob aliam cām. Jtē ad negatiuā cōtra.xxxvi.di.qui eccleſiaſticis. ꝛ.i.
q.i.ſi qui ep̄i.vbi qui iniuſte ordinē cōtulit:priuatur collatiōe illius ordinis:
ſed nō minoris uel maioris ſm hor.lꝫ hug.ꝯtra:ſed dic ut.ſ.ꝓxi.dixi. Plus
ergo qualitate includit minus:ſed nō ſemp.ut.ſ.ſicut pl⁹ quātitate nō ſemp
includit minus.ut.ſ.dixi.eo.ti.plus ſemper.

e QUi prior eſt tpe. Hec regula ſumpta ē ex.l.ff.e.ti.quotiēs vtriuſqꝫ. Po.
ca.in iure ceſſionis ꝛ ſubſcriptiōis.xvii.di.c.vlt.ibi preponitᷣ prius or-
dinatus in aſſecutiōe pbende qui primo impetrauit.ſ.eo.li.de prebē.cū cui.
Ex duobus emptorib⁹ uel donatariis preponitᷣ in rei venditiōe cui res pri⁹
tradita fuit.C.de rei ven.quotiens in prin.ꝛ in fi. Sed quare in hoc vl.caſu
preferᷣ ille cui fuit primo res tradita:ꝛ nō ille cui primo vendita uel donata
qḋ eē deberet ſm hāc regulā. So.hec regula locū habet i his quoꝝ vtriuſqꝫ
par eſt cauſa.ut in pred.l.quotiēs.ff.eo.ti.ſed poſt venditionē quis remāet
dñs:vendendo ergo ꝛ tradēdo ſecūdo potior ē cā ſecundi.ut ibi hoc ꝓbatᷣ.

C.de heredi.uel actio.vendi.l.qui tibi.tenetur tñ priori ex empto
quanti ſua intereſt:ut ibi.ſed per litteras papales quis ſtatim ē ca
nonicus.ꝛ iō in eis attendimus datā:ut i pre. decre.cū cui.ꝛ facit
qḋ no.de ſponſa.duorū.c.vlti.in.i.glo. Et no.ꝙ hec regula locum
habet in cōtractibus ꝛ in his que duoꝝ volūtate dependēt. ſed in
legibus ꝛ ꝯſtitutio
nibus que pendēt
ex vni⁹ voluntate:
reuocat poſterior
priorē. Jdē in teſta
mentis eadē de cā
q: ex vnius uolūta
te dependēt ad pri
mū.de cōſe.di.i.c.
vaſa.de cogna.ſpi.
c.i.ff.de legi.nō eſt
nouū.ad ſecūdum
xiii.q.ii.vltima vo-
luntas.ff. de le.i. ſi
mihi. Ad primū contra.xxiiii.q.ii.hoc ipſum.in fi.ꝛ.l.di.dñō ſcō.
vbi dᷣ ꝙ poti⁹ ſtamus antiq° iuri ꝗ nouo. Sꝫ dic ut ibi.ꝛ ut.ſ. dixi
Hec regula in his locū habet que par ius habent:nā priuilegia cō-
ſiderantᷣ nō ſolū ex tempore:ſed ex cā.ff.de pui.credi.l. priuilegia.
hinc eſt ꝙ receptus auctoritate apoſtolica preferᷣ oibus etiā ante
receptis alioꝝ auctoritate.ſ.e.li.de preben.hi qui. Et creditrix do
talis preferᷣ etiā quibuſdā anterioribus creditoribus:non tñ filiis
ex priori matrimonio qui agunt de dote materna.C. qui po.i pig.
ha.l.vi.ꝛ ibi de hoc.ꝛ plene per azo.in ſumma.e ti.

QUiᶠ ſentit onus:ſentire debꝫ
commodum ꝛ econtra.
Jdem.

JN reᵍ cōmuni potior eſt con
ditio probibentisʰ.
Jdem.

COntraⁱ eum qui poteſt dice
re potuit apert⁹ eſt interpre
tatio facienda. Jdem.

f QUi ſentit onus. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.e.ti.l.ſm natu-
rā cuiuſqꝫ rei. Po.ca.in clerico qui ꝓpter lapſuꝫ detruditᷣ in
monaſteriū ad penitentiā pagendā.q: res eius ꝓficient monaſte-
rio.xvi.q.vi.de lapſis.ad idem.ſ.de ſepul.c.i.ibi ſint conſolationū
ſocii ꝛc̄.et. C.de.furtis.ꝛ ſer.cor.l.vi.§.ſed cū in ſecūda.vbi cōmo
datarius ſi furtiue ab eo ſurripiatᷣ res cōmodata.ꝛ agens furti cō-
ſequatur penā a fure:penā ipſam nō reſtituit dño ne ſit dāno tātū
modo deditus qui rē cōmodatā accepit:ſed liceat etiā lucrū ſpare:
Jn ſecūdo dicto ibi.ſ.econtra pone caſū in patrono qui defenſare
debet eccleſiā.xvi.q.vii.filiis.in clerico qui officiare debet eccleſiā
de preben.ſignificatū.ꝛ dicit lex nō eſt ferendus qui lucrū ample-
ctitᷣ:onus aūt ſubire recuſat. C.de cadu.tol.l.vna.§.ꝓ ſecūdo.i fi.
Cōcor.ad hāc rgulā.vii.q.i.ibi .xii.q.ii.charitatē.cū ſuis ꝯcor.ꝛ.j
e.rōni.ff.de peri.ꝛ cō.rei.ven.l.id qḋ poſt. Et no.ꝙ h regula fallit
iterdū rōne etatis uel pſone.interdū rōne nature ꝯtractuū: iterdū
ex ſpeciali pacto. Primū patꝫ.C.de legi.tu.l.vlt.in fine.ibi eni mi-
nores licꝫ ad tutele grauamē nō veniāt ſucceſſionis emolumentū
nō amittūt.ꝛ inſti.de legi.tu.in fi.ibi dicit textus. plerūqꝫ ubi ſuc-
ceſſionis eſt emolumentū.ibi ꝛ onus tutele debet eſſe. Jō aūt diximꝰ
plerūqꝫ.q: ſi femina impubes manumittitᷣ ipſa ad hereditatē voca
tur:cum alius tutor ſit. Secūdū pꝫ ex.l.ff.ꝓ ſocio.l.de illo.ꝛ.l. nō
ob eā.ibi eni nō fit cōpēſatio emolumēti qḋ ſocius attulit ſocietati
damno qḋ intulit:imo eo nō obſtante damnū emēdare tenetᷣ.ꝛ eſt
ratio ut dixi:natura cōtractus.cōtrahitᷣ eni ſocietas tantū ob lucꝝ
Tertiū patꝫ.ff.de pac.do.l.familie.ad idem.C.fami. herc.l.licet.
ad hoc.ſ.e.li.de pac.c.i.ꝛ vlti. Jtem fallit vbi ex cā quis ꝓhibetᷣ
ab emolumento licꝫ onus habeat ſicut in iudice qui nihil a partib⁹
debet exigere niſi expenſas moderatas cū ꝓficiſcitᷣ ꝓ cā.nec tunc
illas ſi partes notabiliter paupes ſunt.ſ.eo.li.de reſcrip.ſtatutū.§
inſup.ꝛ.§.ſe.ꝛ idē in ſimilibus. Et ꝯcor.ad hanc regulā ea.decre.
§.acceſſorē.dominus io.an.

g JN re cōmuni. Po.ca.in duobus cōiugatis:quoꝝ vno vouere
volente ꝛ altero ꝓhibente: potior eſt cā ꝓhibentis.xxxiii.q.
v.c.i. Jtē vno ꝓhibente ne ꝓcedatᷣ p viā cōpromiſſi potior ē ipſius
cōditio.ſ.de elec.quia ꝓpter.ubi vice omniū. Jtē duob⁹ cōmunē
habentibus parietē alter nō pōt deſtruere ꝛ reficere altero ꝓhibē
te.ff.de ſerui.vr.pre.parietē.ꝛ fuerūt hec verba.l.ff.ꝯmuni. di.l.ſa
binus.ꝛ ibi de hoc. Et fallit hec regula i caſibus ibi.no. Primo qñ
non intereſt ſocii.puta q: incruſtare velit uel depigere.ff.de ſerui.
vr.pre.l.quidā iberus.§.parietē.uel vult ſcalas iuxta parietē pone
re.ut eo.ti.fiſtulā in fine. Secūdo quādo ob hoc queſita eſt ut op⁹
fiat.ff.cōmuni.di.ſi edes. Jtē quādo edificiū reficeret. C. de edi.
priua.ſi ut ꝓponis.ff.de damno infec.ſi edibus.ꝛ.l.in reficiendo.
Jtē religionis fauore.ut ſi ibi ſepeliri velit.ut.ff.de relig.ſi plures.
uel in cōmune ſepulchrū aliū mittere.inſti.de rerū.di.§.religioſū.
ver.in cōmune. Jtē cū donator rē cōmunē habet cū donatario.C.
de dona.ſancimus.§.ne autem.accur. Et ſcire debes aliquid eſſe
cōmune ut ſingulis:aliqd ut collegio.ut tetigi.ſ.e.qḋ omnes ꝛ ha-
bes.ſ. de conſti.cum omnes.io.an.

h Prohibentis.q: volēs nō ſolū dominus eſt.ut in predic.l.ſi pa-
rietem.ff.de ſer.vr.predi.io.an.

i COntra eum. Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.in cōtrahē
da venditiōe. Po.ca.in dicto teſtis cui⁹ interpretatio fit ꝯtra
ꝓducentē.ſ.de ꝓba.in preſentia. Jtē p legē.ff.de cōtrahē. empti.
l.labeo.vbi obſcuritas pacti nocet venditori qui legeꝫ apti⁹ dicere

potuit.ad idē.ff.de pac.l.veteribus.vbi plene de hoc.contra.ff.dē iudi.ſi quis intentione.So.illud in iudiciis: hoc in contractibus. Sed ad hoc contra.ſ.codē cū ſunt obſcura.ſed ibi ſolui. Itē ꝯtra ff.de contrahen.empti.ſi ita diſtrahat̄ illa aut illa res quā elegerit venditoꝛ hec erit empta.So.verba illa fuerunt dicta ab emptoꝛe: uel naturale eſt in alternatiuis ꝙ ſit debitoris electio.ſ.eo.in alternatiuis cū ſuis ꝯcoꝛ. Itez ꝯtra eo.ti.ſi in emptione.in prin. vbi ſi in emptione fundi dictū fuerit accedere ſtichū ſeruū accedit ille de quo venditor intellexit.So.hoc i principali:illud in acceſſoꝛio:ſed hoc nihil eſt.vnde dic ibi verba ꝓlata fuiſſe ab emptoꝛe.Itē ꝯtra.ff.de ſerui.vr.predio.ſi ſeruitus ibi ne luminibus officiat̄:intelligit̄ de p̄ſentibus ⁊ futuris. Sꝫ ibi nō eſt obſcuritas ſed generalitas.ad idē de priui.q꞉ circa.vbi generaliter remittens decimas futuras ⁊ preſentes intelligit̄ remiſiſſe. Itē cōtra.ff.de verbo.obliga.l.cū qui.vbi intelligunt̄ calende prime ad voluntatē ſtipulantis.So.inutilis eſſet ſtipulatio: ſi ad voluntatē debētis qui de vltimis mūdi calendis intelligeret ⁊ diceret Itē ꝯtra.ff.eo.ti.l.in ambiguis.vbi ſtat̄ animo ꝓferentis. So.illa in teſtamentis reſcriptis ⁊ legibus.ut ibi no.hic aūt in ꝯtractibus Ut igit̄ plene liqueat hec materia:licꝫ de ipſa tractetur de ſpon.ex litteris.i.ff.de pac.l.veteribus.tu tn̄ nota ꝙ obſcuritas uel ambiguitas aut apponit̄ in vltimis voluntatibus:aut in cōuentionibus factis in iudicio:aut in cōfeſſionibus: aut in cōtractibus ⁊ pactis: aut in ſententiis.ſi in vltimis voluntatibus ſubdiſtingue:q꞉ aut cōſtat de uoluntate expreſſe uel tacite.ſi expreſſe: illa ſeruat̄.q꞉ nihil eſt qd̄ tantū debeat̄ hoibus ꝙ ꝙ vltime voluntatis liber ſit ſtilus. xiii.q.ii.vltima volūtas.de teſta.officii.de cōdi.ap.in ma.c.ii.C. de ſacroſanc.eccle.l.i.Si cōſtat tacite ut ꝑ coniecturā : illa ſeruat̄. ad hoc.xxvi.q.vi.qui recedunt.de teſtamen.requiſiſti.ff.de le.i.ſi ſeruus pluriū.in fi.niſi dicta voluntas turpis eſſet.ut.ff.de condi. inſti.l.quidā.uel alias contra ius.Pone exemplū.ſ.de teſta.tua.⁊ c.rainaldus.in fi.ff.ad.l.falci.titia.quia priuata diſpoſitio teſtatoris.⁊c̄.de teſta.requiſiſti.ff.de leg.i.l.nemo pōt.ſi nō cōſtat expſſe nec tacite:ſtetur verbis teſtamenti.ad hoc.xxii.q.ii.is aūt. de celebra.miſ.in quadā.de ſpon.ex litteris.i.ff.de exer.l.i.§.ſi is q nauē ff.de leg.iii.l.nō aliter.Si aūt verba ſūt nimis larga: ſequimur benignius ⁊ minimū.ff.de leg.iii.l.nūmis.ſ.eo.in obſcuris.cū ſuis ꝯcoꝛ.⁊ ſic eſſet heredis electio.C.de condi.inde.l.ſi quis ſeruum ff.de lega.i.legato.et lex.ff.e.ti.ſi domus.⁊.l.qui duos.loquit̄ cuꝫ heres eſt in moꝛa.ut nota.de teſta.iudicante.ad hoc inſti.de lega. §.ſi generaliter. Si vō nō appareat que pars ſit benignioꝛ uel minoꝛ:neutra tenet̄.ff.de teſta.tu.l.duo ſūt.ff.de manumiſ.teſ.ff.cuꝫ ex pluribus.ff.de libe.⁊ poſthu.noiatim.Si querat̄ ad quē ſpectat indagatio:dic ꝙ ad iudicē.C.de fidei cōmiſ.l.voluntas defuncti. Si in iudiciis ſit ambiguitas fit interpꝛetatio ꝓ ꝓferente:ratio q꞉ debitoꝛ ſemꝑ negaret ſe de hoc ſenſiſſe.C.de anna.exceptio.l.vlt. in fi.ff.de ver.obliga.inter ſtipulantē.§.i.ar.ff.de tribu.l.illud.§. p̄t.⁊.ff.de eo qui cer.lo.l.nō vtiqꝫ.§.damus.⁊ hoc in litis exordio: de hoc de reſti.ſpo.cū ad ſedē. Si vō in ꝓbatiōibus ſit ambiguūꝫ interpretamur ꝯtra ꝓducentē.de condi.ap.ꝑ tuas. de ꝓba.in preſentia.de teſti.cū tu.de fide inſtrumen.inter in fine.debēt eni probationes eſſe clare.de preſcrip.auditis.ſaluo eo ꝙ poſſent teſtes obſcure deponentes interdū iterū interrogari.de teſti.cū clamor. qd̄ dic ut ibi no.In cōfeſſionibus ſi ꝯfiteat̄ quis incertū: certificare cogit̄.ff.de confeſ.l.certū.alioquin accipiet̄ qd̄ magis expediet aduerſario.ut ibi.⁊.ff.de intero.actio.de etate.§.nihil.ad hoc.ſ.ō accuſa.cū dilecti.⁊.ſ.eo.li.de confeſ.c.ii.In cōtractibus aut ē certum de cōſenſu.aut de diſſenſu: aut eſt dubiū. In primo ſtatur ei qd̄ ſenſerūt.ff.de re.du.l. in ambigua.de ſpon.c.i. In ſecundo nil valet.xxx.q.ij.c.vno.ſ.de rap.cū cā.de pigno.illo vos.xxix.q.i.§ i.ff.de cōtrahen.emp.l.in venditionibus.⁊ ibi erroꝛ nō ſolū coꝛporis ſed etiā materie venditionē impedit.nihil eni tam contrarium ꝯſenſui ſicut error.ff.de iuriſdi.om.iudi.ſi ꝑ errorē.ff.de iudic.l. ii.⁊ errare eſt aliud ꝓ alio putare.xxxviii.di.q̄uis.⁊.xxii.q.ii.in quibus.nō tamē oīs error matrimoniū impedit:ſed erroꝛ tantum ꝑſone ⁊ cōditionis.qd̄ dic ut.xxix.q.i.§.i.⁊ in ſūma: tenet etiā pignus cum obligat̄ es ꝓ auro.ff.de pigno.acti.l.i.In tertio caſu.ſ. cum eſt dubium ſubdiſtingue: aut pōt valere ſm̄ vnius intellectuꝫ tantū:aut ſm̄ vtriuſqꝫ.ſi ſm̄ vnū tantū: valeat ſm̄ quē valere pōt. ff.de ver.obli.l.quotiēs.Et habet hoc locū etiā in cōtractu matrimoniali in foꝛo iudiciali.In foro aūt aīe ſtaret̄ ei qui diſſenſiſſet i tali dubio.ut.ſ.de ſpon.tua nos.ſi ſm̄ vtriuſqꝫ intellectū pōt valere:valeat qd̄ eſt veriſimilius.ff.de ver.obli.l.eum qui ita ſtipulat⁹ ff.eo.ti.l.in obſcuris.⁊ de ver.ſig.abbate.ſ.eo.inſpicimus.cū ſuis concoꝛ.Sed dubitat̄ qd̄ eſt veriſimilius ſeruat̄ qd̄ i hac regula dicitur.ff.de ver.ob.l.quicquid.⁊.l.ſi quis ex plurib⁹ fundis.Et hec vera cum neuter dolū cōmittit.ſi aūt alter dolū cōmittat:cōtra cuꝫ

Non est obligatorium cōtra bonos mores preſtituꝫ iuramentum.

Idem.

Dolo facit qui petit quod reſtituere oportet eundem.

fieret interpꝛetatio.xxii.q.v.§.ex his.⁊.c.quacunqꝫ.ſi vterqꝫ:tunc ad cōmunem ſignificationē recurretur.ut in dicta decre.ex litteris.vbi de hoc.⁊.xxii q.v.§.ſi ergo.⁊ idē reperit̄ in iuramentis.ut ibi no.In ſententiis ſuis interpꝛetari poterit preſes prouincie uel procuratoꝛ ceſaris.ff.de appella.ab executoꝛe in pꝛincipio.minoꝛ nō.C.de ſenten.ex peri.reci.l.ii.vbi de hoc.ff.de re iudi.l.iudex.functus ē eni officio ſuo ſiue bene ſiue male iudicando : quod intellige in diffinitiua : ſecus in interlocutoꝛia.qd̄ dic ut nota.de appellationibus cū ceſſante. De fructibus tamē ⁊ expenſis ſupplere pōt eadem die. ff.de re iudi.l.paulus.⁊.ſ.e. li.de ap.cū appellatiōibus.⁊ de hoc no.xxxv.q.ix.§.quia ergo. alias incipit his.ita in pꝛima glo.xi.q.i.§.ex his.de poſtu.c.i.⁊ ibi de multiplici interpꝛetatione.De legibus non eſt dictū.quia in eis nihil eſt obſcuruꝫ uel ambiguū iiii.di.c.erit.⁊ in pꝛoemio decretaliū.C.de no.co.compo.in pꝛima cōſtitutione.ibi erit lex certa ⁊ bꝛeui ſermone conſcripta.ſi tamē ambiguitas videret̄ in eis eſſe:recurritur ad condentē.quia ille ſolus interpꝛetari poteſt qui condere.xi.q.i.§.ex his.de iudi.cum veniſſent. de ſen.excom. inter alia. C.de legi.l.vlti.⁊ idem in pꝛiuilegiis que ſunt leges pꝛiuate per eadē iura.io.an.

Idem.

Non eſt in mora qui poteſt exceptiōe legittima ſe tueri.

Idem.

Quod ob gratiam alicuius

a Non eſt obligatoꝛiū.Hec regula ſumi potuit ex.l.ff.e.ti.l.contractus quidam.ver.excepto.per quam pone exemplū. nam non valet pactum ꝙ dolus futurus non preſtet̄.ut ibi.Item pone in eo qui iurauit patrē occidere uel ſimile quid facere.xxii.q.iiii.c.i.⁊ per totū. In eo qui iurauit vxorem ⁊ filios expellere.de iureiur.quintaual.⁊ per.l.ff.de leg.i.ſi quis inquilinos in fi.vbi quod ſcriptū eſt in teſtamento cōtra bonos mores ⁊ iuramentū nullius eſt momēti.ad idem.ff.de pac.do.l.conuenire.vbi pactum ne cū vxoꝛe agatur rerum amotarū non valet.quia per illud inuitant̄ mulieres ad furandum. Non eſt ergo preciſe vera regula:que dicit ꝙ iuramentū ſeruandū eſt ſi poteſt ſine interitu ſalutis eterne ſeruari.ſ.de iureiurā.ſi vō.nam ſi ē cōtra bonos moꝛes non obligat ut hic.⁊ in ſupꝛadictis iuribus.Idem in quolibet temerario.e.ti.ſicut.⁊.c.tua nos.⁊ quando vi uel dolo preſtitū eſt.ſ.e. li.de iureiur.lꝫ quod dic ut ſ.qd̄ me.cauſa abbas.⁊.xv.q.vi.c.ii. Et facit ad hanc regulā.ſ.e.in malis.⁊ habuiſti idē de impoſſibili.ſ.eo.nemo pōt. Nō tenet ergo turpe pactū uel cōtra bonos moꝛes.ſ.de pac.c.vlti.ergo nec iuramentū qd̄ acceſſorium eſt.⁊ facit.ſ.eodem acceſſoꝛiū.⁊ vide qd̄ ibi dixi.Et nota ꝙ debemus rebus vti eo modo ad quē ſunt inſtitute.vt.xxii.q.ii.is aūt ſed iuramentū non eſt inſtitutū:ut ſit iniquitatis vinculū.xxii.q.iiii.inter cetera.ergo iniquitatem non vinculat uel obligat.ut hic vides.

b Dolo facit.Hec regula ex lege ſumpta eſt.ff.eo.ti.l.in condemnatiōe.§. dolo facit. Po.ergo caſum in vſurario qui non petit vſuras a debitoꝛe. ipſas eni reſtituere cogeret̄.xiiii.q.iiii.nullus.ad idem de iureiuran.debitores.i.rūſo.ad idem.ff.de excep.doli.l.dolo.vbi herede damnato a debitoꝛe debitoꝛ non poteſt ex teſtamento agere.⁊ doli mali exceptione vti pōt.⁊ ibi etiā ſunt hec verba.Duo aūt notant̄ circa hanc regulam. Pꝛimo qd̄ hic dicitur locū habere quādo reſtituenda eſt res ei a quo petitur.cōmodatarius enim repetit rem a fure quā reſtituere eum opoꝛtet dn̄o.C.de fur.⁊ ſer.coꝛ. l.vlti.§.ſed cum.Vir ſoluto matrimonio petit dotē a ſocero quā vxoꝛi ⁊ ei⁹ liberis eum reſtituere opoꝛtet.ff.ſo.ma.ſi ſocer.§.lucius. Item in vſurario qui vſuras repetit quas aliis ſoluit ſi non eſt ſoluendo. preſtita cautione de ipſis reſtituendis ei a quo percepit.arg.de reſti.ſpo.olim.ii.⁊ no. de vſu.q꞉ fruſtra. Secūdo no.hanc regulā nō habere locū in poſſeſſoꝛiis iudiciis:ſed in petitoꝛiis:⁊ hoc etiā no.gof.de offi.deleg.venerabili.⁊ her.de reſti.ſpo.in litteris.⁊ ꝓbat̄.ff.quoꝝ lega.l.i.in pꝛin.vbi dicit̄ ꝙ heredi reſtituit̄.qd̄ legatoꝛū nomine preter eius voluntatē per legatarios poſſidet̄.iii.q.i.c.ii.de oꝛ. cog.c.vlt.⁊ in pꝛed.decre.in litteris.⁊ in.c.ſe.⁊.C.de rei ven.oꝛdinarii.cuꝫ ſuis concoꝛ.⁊.ff.de iudi.ſi de vi.

c Non eſt in moꝛa.Hec regula ſumpta eſt ex lege.ff.e.ti.nulla intelligitur ⁊.l.nihil intereſt. Po.exempluꝫ in domino qui non requiſiuit inter triennium ſeruū ſuum fugitiuum monachum factum.dicitur eni fuiſſe in moꝛa.quod eſt verum niſi tueri ſe poſſit exceptione legittima:puta longinquitate loci.xvii.q.ii.ſi quis incognitus.Itē pone in clerico qui nō dicit̄ in moꝛa ſoluendi quartā decimarū:ſi tutus eſt exceptiōe preſcriptiōis.ſ.de p̄ſcrip.ō q̄rta.Item pone per legē.ff.ſi cer.pe.l.lecta eſt.§.ſed cum ſoꝛtis.vbi ſūt hec verba.ubi ille qui tutus erat exceptione dilate ſoꝛtis per tertiū pactū nō dicitur in moꝛa.⁊ ſic non veniūt vſure ut ibi.ad idem ut li.non conte. quoniā. §.ſi vō aliter in fi. Potes etiā exemplificare per ea que dixi.ſ.eo. imputari non debet.Et nota q꞉ ut dixi.ſ.eo.moꝛa ſua cuilibet.ut quis dicat̄ moroſus neceſſe eſt ꝙ ſciat uel ſcire debeat ſe debere.ſed ille qui tutus eſt exceptiōe legittima neſcit ſe debere uel neſcire debet.ergo non eſt in moꝛa.Item nota ꝙ dicit exceptione legittima que eſt cum eſt obligatus iure naturali ⁊ ciuili ſed obſtat exceptio. puta pactū de non petēdo.uel ſimilis.uel eſt obligatus iure naturali tantū.Et facit qd̄ circa indebitū no.i.q.iiii.in fi.⁊ de ſolu.is q Et intelligitur exceptio illa legittima que replicatione non eliditur.pone exemplum.debebas mihi decem.tibi feci pactum de non petendo ſed ꝑ metū uel furoꝛis tempore hoc feci.tūc exceptio pacti non eſt legittima.quia elidit̄ replicatiōe furoꝛis uel metus.⁊ ideo diceris i moꝛa fuiſſe.⁊ idē in ſimilib⁹.

d Quod ob gratiam iconomus qui in fauoꝛem eccleſie conſtitutus eſt eccleſiam vacantem grauare non debet.xii.q.ii.charitateꝫ. Item pone ꝑ decre.de regu.ad apoſtolicam.In religionibus non mendicātibus ꝑ decre. eo.ti.nō ſolū.ſ.c.li.⁊.c.ſe.Item pone per legē.C.de procu.non minus.vbi

ſententia ꝓ minori lata qui ſine tutore cauſam agit: bene tenet. vnde dicit ibi textus: minoribus etas in damnis ſubuenire non in rebus ꝓſpere geſtis obeſſe cōſueuit. ⁊ habes idem. C. de legi. l. quod fauore. ff. de legi. l. nulla iuris ratio. ⁊ proſequere ut ibi vtrobiqꝫ. ⁊ facit in auctē. de illuſtri. ⁊ qui ſup illuſt. ſunt. colla. v. vbi licꝫ conceſſum ſit clariſſimis ꝙ ꝑ procuratorē agere poſſint

conceditur: non eſt in eius diſpendium retorquendum.

Idem.

Nullus[a] ex concilio dūmodo fraudulentum non fuerit: obligatur. Idem.

Exceptionem[b] obijciens nō

nihilominus ⁊ ꝑ ſe agunt ſi volunt: nec cogere poteſt aduerſarius minorem vti beneficio reſtitutionis in integrū ſibi conceſſum contra cōtractum. ff. de mino. l. ſi iudex. Cōtra. ē. e. li. de preben. cui de non ſacerdotali. So. illud facit forma mandati. ⁊ fa. qd̄ dixi. ē. eo. plus ſemp. Itē ꝯ ē. de mutu. pe. prudentiam. vbi clauſula ap. remo. impetrantis fauore appoſita in leſionē retorquetur ipſius. So. ibi quia id locum habet. cum princeps aliquid concedit ad inſtantiaꝫ petentis. hoc cum motu proprio puta minoribus uel eccleſiis. Et ſic etiam reſpondetur ad decre. de conſti. cum omnes. ff. quod quiſqꝫ iuris. l. i. ⁊ ꝓbatur eo. ti. l. iii. ⁊ facit optime ad hanc ſolutionem. ē. eo. li. de preben. ſi motu proprio. Item contra. ff. de iur. au. anu. l. ii. vbi lata ſententia pro me ſup ingenuitate perdo ius anulorum: ſed hoc non inducit ſententia: ſed tacita mea renunciatio. qꝛ eligendo vnum ex contrariis alteri renuncio. ē. de elec. ut quis. C. de fur. l. i. Itē contra. C. de queſtionibus. l. pridem. vbi ſeruus pro domino non torquet̄. So. non poſſet torqueri pro domino qui etiam torqueretur contra eum. quia pro vtraqꝫ parte teſtis iurat dicere veritatem. Itē contra. C. de iudeis. l. die ſabbati. vbi precipitur ꝙ iudei non conueniantur nec conueniant in ſolennitatibus ſuis. So. ſpeciale eſt propter feſtiuitateꝫ. uel poſſet dici ꝙ conceſſio illi⁹ priuilegii non ſtetit in finibus propriis. Item contra. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. ſi vina. vbi in fauorem emptoris vina ementis excepta fuerunt acida ⁊ mucida. ⁊ tamen ipſe emptor illa inuito emptore habere non poſſet. So. ibi nullus fauor ſed ius cōmune. hic autē de gratia uel fauore loquitur: quod eſt proprie contra ius cōmune ſm accur. Item ſignatur ꝯtra. ff. de auc. tu. l. obligari. §. hereditatem. ⁊ inſti. de attil. tu. §. neqꝫ. vbi dicitur ꝙ pupillus nō poteſt adire hereditatem etiam locupletem ſine tutoris auctoritate. So. in his quibus certum eſt conditionem pupilli effici meliorem valet factū a pupillo etiā ſine tutoris auctoritate. ut ſi feratur pro eo ſententia. ut in. l. non eo minus. In his vō quibus certum eſt conditionē pupilli deteriorem conſtitui. ut ſi alicui obliget uel actionem cedat: factum ſine tutoris auctoritate nō tenet. C. de aucto. preſtan. l. ii. ⁊ iii. In his vō quibus dubiuꝫ eſſe poteſt. an pupilli conditio cōſtituat̄ melior uel deterior. ut in hereditatis aditiōe: que poteſt habere latentia onera. factum a pupillo ſine tutoris auctoritate nō tenet. ut in dictis contrariis. ⁊ hoc fauore pupilli ne oneribus implicet̄. ff. de acquir. here. l. more. ⁊ l. pupillus. Et hec regula habet veritatē in ſui contrario. ſ. ꝙ pena uel odium nō debet conuerti in premiū. xvi. q. i. legi. ē. de ſen. ex. ſi vō. cū ſuis concor. ff. de le. i. l. ſi ſeruus plurium. §. qui autē. io. an.

a Nullus ex ꝯſilio. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. e. ti. l. conſilii. Ratio hui⁹ regule colligitur ex canone. xiiii. q. i. quod precipit̄ ex decre. de ar. cum olim. ex. l. ff. man. l. ii. in fine. per quam exemplificare pōt. ⁊ ibi de hoc. null⁹ eni tenet̄ conſiliū ſequi imo explorare ⁊ deliberare debet apud ſeipſum: an ſibi expediat necne. ut in predic. iuribus. ſi autē conſiliū ſit fraudulentū hī obligatur conſulens: licꝫ duret ratio ſupradicta. ⁊ hoc ratione fraudis: exemplifica per canonem. lxxxvi. di. tanta. ē. de renun. ſane. ff. de dolo. ſi cū ſcires Nota igitur ⁊ breuiter circa hoc: aut conſilium datur circa contractū uel q̄ſi aut circa maleficium uel quaſi. Primo caſu ſubdiſtingue. aut conſiliū nō eſt fraudulentū. ⁊ tūc nō tenetur. ut hic ⁊ in ſupradictis iuribus. ff. de dolo. eleganter in fi. aut eſt fraudulentū. ⁊ tunc tenet̄ actione de dolo ipſi. cui cōſiliū dedit. ut in pre. l. ꝙ ſi cum ſcires vbi ille qui doloſe mihi cōſuluit. ⁊ forte ſui lucri cauſa mutuare debitori non idoneo. tenet̄ mihi actione de dolo. ad idē ff. de proxenet. l. ii. In ſecundo caſu. ſ. cum dat̄ circa maleficium: tunc tenet̄ conſulens. non tamē illi cui ſed illi contra quem conſilium dedit. nec tunc tenetur actione de dolo: ſed eius maleficii nomine. nam ſi conſuluit occidi: homicida eſt. l. di. ſi quis viduam. de homic. ſicut dignū. ſi cōſuluit ſeruo ut fugeret uel furtum faceret tenet̄ furti uel ſerui corrupti. de ſer. cor. l. i. §. perſuadere. Si conſuluit titium mihi iniuriam facere tenet̄ mihi actione iniuriarū de pe. di. i. non ſolū. ff. de iniu. l. non ſolum. Idem vbicunqꝫ cadit in nomen maleficii. ipſi autem cui dedit conſilium non tenet̄. tum quia ſcire debebat id ſibi non expedire. ut. ē. dixi. tum quia ex improbitate ſua nullus cōſequit̄ actionem. ff. de fur. itaqꝫ fullo. Differentia eſt ergo inter mandatū ⁊ cōſiliū nam mandator obligatur mādando. ſed non ꝯſulendus conſulendo. ff. mā da. l. ii. ⁊ inſti. manda. §. tria genera. vbi de hoc.

b Exceptionem obiiciens. Pone caſum. ē. de preſcrip. illud. ff. de excep. l. non vtiqꝫ. ⁊ habes hec verba. ē. de excep. cum venerabilis. Et proſequere hanc materiā ut ibi no. Et aduerte ꝙ mirabilis videt̄ hec regula. nam ſi ego excipio de pacto de non petendo. videor confiteri debituꝫ fuiſſe. ſi dico interrupi preſcriptionē. videor fateri preſcripſiſſe. ſi dico cōtra te preſcripſi ergo primo id tibi debitum erat quod preſcripſi. ⁊ ſic actor nil ammodo deberet cogi probare: ſed excipiens tantū. ⁊ facit ad hoc. ē. de trāſac. preterea ii. Et ideo dixerunt quidā hic loqui de exceptione non nu. pecunie. ⁊ ſimilibus in quibus reus nil fatet̄. ut. no. in. d. l. non vtiqꝫ. ſed ſm hoc mihi videt̄ hec regula ſuperflua ⁊ ipſius nulla dubitatio. Dic ergo ꝙ huius regule ratio

triplex eſt. Prima qꝛ licꝫ dicam: feciſti pactū de non petendo. poterat eſſe ꝙ illud non erat vere debitum uel naturaliter debitum tantū uel nullo modo. Itē licꝫ dicam interrupi: forte non erat completa preſcriptio. imo hoc dicere videor ꝙ cōpleta nō fuerit dicēdo: me interrupiſſe. uel ſi completa fuerat ſine titulo fuerat ⁊ bona fide. Itē i aliis exceptiōibus. Secunda. quia per exceptionē nego me debere. ſi per ipſaꝫ de intentione actoris dicerer confiteri. eadem exceptio duos cōtrarios effectus haberet. qd̄ eſſe nō debet. ff. de ſolut. qui hoiem. §.

uidetur de intentione aduerſarij confiteri. Idem.

Que[c] contra ius fiūt: debent utiqꝫ pro infectis haberi.

Idem.

In pari[d] delicto uel cauſa potior eſt conditio poſſidentis.

vlti. de bap. ⁊ eius ef. maiores. cum igitur per exceptionē negem intentionē aduerſarii. non eſt congruū me ꝑ ipſaꝫ dici fateri. Tertia quia reus priuilegiatus eſt ut poſſit proponere duas exceptiones etiam contrarias. ut dixi. ē. e. nullus pluribus. ſicut ergo expreſſe dicere poſſet: nego te preſcripſiſſe. ⁊ poſtea ſi preſcripſiſti: interrupi. uel nego me promiſiſſe ⁊ poſtea pactum opponere de non petēdo. ſic dicendo tuā preſcriptionē interrupi: uel pactū de nō petēdo feciſti uel his ſimile. intentionē aduerſarii non fatetur: cum adhuc dicere poſſit nō promiſi: non preſcripſiſti. ⁊ ſic de ſingulis. Tutius tamē eſſet ipſi reo ſic dicere. nego me promiſiſſe. ⁊ poſito ꝙ ꝓmiſerim mihi pactum de non petendo feciſti. ⁊ ſic de ſingulis. ad hoc xiii. q. ii. in prin. ⁊ no. in pred. decre. cuꝫ venerabilis. ⁊ in pred. l. nō vtiqꝫ. Sed quia hec forma verborū docet mentiri. vbi ſententia et veritas eſt contrarium non eſt amplectenda: cū prius animas deinum linguas oporteat fieri eruditas. ut in proemio. ff. in fi. ⁊ facit qd̄. ē. dixi de confeſ. c. i. Vnū nota quia idem qd̄ dicit hec regula i exceptione. intelligas ⁊ in replicatione. vnde ſicut excipiens nō cōfitetur actionē ita nec replicans exceptionē eadē de cauſa. ſicut eni ſe habet exceptio ad actionem. ita replicatio ad exceptionē. ⁊ replicatio ad replicationē. ⁊ hoc ſatis ꝓbat̄. ē. de excepti. dilecti.

c Que contra ius fiūt. Pone exempla que dixi. ē. c. nō preſtat impedimentū. Item. xxv. q. ii. imperiali. vbi ſunt hec verba. ⁊. ē. e. li. de regula. nō ſolū. ⁊. ē. de teſti. c. ii. ⁊. C. de legi. nō dubiuꝫ. vbi de hoc. Obiicitur ad hanc regulam de matrimonio contracto poſt ſimplex votū quod tenet. ē. e. li. de vo. c. vno. ⁊ de matrimonio cōtracto poſt interdictum eccleſie. ē. de ma. contrac. contra interdic. ec. per totum. ⁊ inter cōpatres ex catheciſmo. ē. e. li. de cogna. ſpirituali. c. ii. ⁊ de ſententia ſub conditione lata que tenet. ii. q. vi. biduum. ⁊ in eccleſia conſecrata per alienū epiſcopū. ut. vii. q. i. epūs in dioc. ⁊ de oībus que fieri ꝓhibent̄. tamē facta tenent. Itē obiicit̄ de his que fiunt contra ius ⁊ poſtea confirmant̄ que allegaui. ē. c. non firmat̄. So. generaliter dici pōt ſm io. qui hoc no. x. di. vides ⁊ her. qui idem no. de ſpon. duo. c. vlt. in vlti. glo. ⁊ accur. in pre. l. nō dubium. hanc regulā habere locū in his que perpetuā habent ꝓhibitionis cām. Contraria in his que temporaleꝫ. Vel dic hanc regulā eſſe verā niſi eodē uel alio iure tolleret̄. ⁊ ſic intelligunt̄ cōtraria. vel dic ꝙ illa nō ſunt directe contra ius. qꝛ lꝫ ius nō aſſiſtat non tamē plene reſiſtit. Quidam tamē diſtinguere voluerunt dicētes ꝙ aut ius ꝓhibet. ⁊ addit ꝙ ſi ꝯtra ꝓhibitionē fiat non valeat aut ſimpliciter ꝓhibet. In primo caſu habeat locū hec regula cuꝫ ſuis cōcordan. In ſecūdo habeāt locū ꝯtraria ⁊ ſua ſimilia. ⁊ facit ad hoc. ē. de regula. ad apoſtolicā. ſed hec diſtinctio reprobat̄ per predictā. l. non dubiū. vbi habes expreſſe. ꝙ ſufficit legiſlatorē aliquid ꝓhibuiſſe. licꝫ nō adiecerit: ſi contra factū fuerit non valere. Idem videt̄ tenere guil. ē. de offi. ordi. romana. iuxta fi. Itē obiicitur de maleficiis que ꝯtra ius fiunt. nec tamē habent̄ ꝓ infectis. So. hec regula habet locū in his que de iure ſortiunt̄ effectum. et facit qd̄ dixi. ē. e. ti. nō preſtat impedimentū. ⁊ illud hic adde. nam matrimoniū nullū interdū nō habet̄ ꝓ infecto. imo preſtat impedimentū ſecūdo. ⁊ electio nulla interdū preſtat impedimentū ſecūde qd̄ dic ut no. de elec. auditis. io. an.

d In pari delicto. Inq̄ꝫtum hec regula dicit de delicto ſūpta ē de lege. ff. e. ti. l. cum par delictū. inq̄ꝫtum dicit de cā ſumpta eſt de lege. ff. eo. ti. in pari cā. Po. ca. in delicto ꝑ cano. xiiii. q. v. nō ſane. In eo ſcilicet qui repetit pecuniam quā dedit ꝓ iniquo iudicio. Item in eo qui vſuras quas ſoluit repetit: cum ipſe ſit in pari delicto. de vſur. qꝛ fruſtra. Item ꝑ legē. ff. de condi. ob turpē cām. l. vbi aūt. ⁊. l. ſe. vbi habet ꝙ nō repetit̄: qd̄ ꝓpter ſtuprū uel ut male iudicet̄ datū eſt. De cā pone ꝑ decre. ē. eo. li. de prebē. ſi a ſede. ⁊ ꝑ. l. ff. de ver. obli. ſi ſeruū. §. ſequit̄. vbi dicit̄ ꝙ cū querit̄ de dāno ⁊ par eſt vtriuſqꝫ cā: potior ē qui tenet q̄ꝫ qui ꝓſequit̄. Et aduerte quia male videor exemplificare ꝑ decre. illā ſi a ſede. nā ibi nō erat par cā. qꝛ fuerat vni collata ꝑ papā: alteri ꝑ ordinariū. Sꝫ nō querit̄ de pariete quo ad ptātē ꝯferentiū: ſed de pariete quo ad tēpus qꝛ cui primo collata fuerit dubitat̄. ⁊ iō in hac pari cā tēpis potior erit conditio poſſidentis. Et nota qꝛ hic exhibet̄ fauor reo. quia

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

abſoluitur in pari cā vel delicto. C. de condi. ob turpē cauſam. l. ii. vnde ſemper dicere cōſueuimus ꝙ in pari delicto uel cā potioꝛ ſit excipientis conditio. ut in pꝛeallegatis iuribus. ad hoc de conceſ. pꝛeben. ex tenoꝛe. de adulte. c. penul. ⁊ vlt. Contradicere videt̄ decre. illa de cōceſ. pꝛeben. cū ſup. ſ; ſolue ut ibi in glo. que incipit. qꝛ fruſtra. in fi.

Idem.
Cum non ſtat per cū ad quē pertinet quo minus cōditio impleatur haberi debet ꝓinde ac ſi impleta fuiſſet. Idem.
Quod alicui ſuo nō licet noīe nec alieno licebit. Idem.
Poteſt quis ꝑ aliū quod pōt facere per ſeipſum. Idem.

a c Cum non ſtat per eum. Hec regula ſumpta eſt ex lege. ff. eo. ti. l. in iure ciuili. Po. exēplum abrahe ꝑ quē nō ſtetit quo min⁹ ſm domini pꝛeceptum filiū immolaret. vn̄ ꝓinde apud dominū gratū fuit ac ſi imolaſſet. xxii q. ii. ꝓphetauit. ⁊ c. ſe. Item pone in eo qui impedit ne ad eū citatio ꝑueniat. ut. ſ. ut li. non conte. quoniā. §. poꝛꝛo. In ſtipulatione. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. l. iure ciuili. Item potes ponere in libertate legata. ut aliquid det̄ heredi. ⁊ ꝑ heredē ſtat. C. de condi. inſer. l. pe. alias eſt vlti. ⁊ idem in aliis legatis. ff. de condi. ⁊ demon. l. cum pupillus. ⁊ in inſtitutione heredis. ff. de condi. inſti. l. iii. Nota tamē ꝙ ſi mihi. x. ꝓmiſeris ſi te vicero. tacite videt̄ hoc actū ut reſiſtere poſſis. ⁊ ſic habet̄ ꝓ expꝛeſſo. ff. ſi cer. peta. l. cū quid. Et no. ꝙ dicit ꝑ eū ad quē pertinet. nā ſi ſtaret ꝑ aliū tertiū uel etiam per impedimentū meiipſi⁹ tunc habet locū regula. ſ. eo. imputari. qꝛ tunc licȝ imputet̄ ꝙ per me nō ſtat ut ibi: tamē nō habebit̄ ꝓ impleto ut hic. ⁊ ff. de condi. ⁊ demon. l. quibus diebus. in prin. Item nota ꝙ ſi libertas legata eſt ſeruo. ſi. x. heredi dederit. ⁊ ꝑ heredē ſteterit quo minus ſeru⁹ dederit illa. x. perinde eſt ac ſi impleta eſſet conditio. quia ille liber erit: tenet̄ tamē poſtmodū ad illa. x. niſi foꝛte obtulerit. ⁊ heres nō ſuſceperit. C. de condi. inſer. l. vlti. Sed dicit lex ꝙ ſi teſtatoꝛ legat liberto. x. ſub conditione: ſi cūȝ filio ſteterit ⁊ filius moꝛiat̄. ⁊ ſic ꝑ eum uel ꝑ caſum in eius ꝑſona contingentē ſtat quo minus ꝯditio impleat̄: nō tamen debet̄ relictū. ff. de adimen. lega. l. ſeio. in pꝛin. So. cum ſtat ꝑ eū. i. ꝑ factū eius uel impedimentū ab eo pꝛeſtitum habet̄ conditio ꝓ impleta. ⁊ ſic ſimpliciter vera eſt regula. Sed ſi ſtat ꝑ caſum in perſona eius contingentē diſtinguē: aut erat relictū ꝯtemplatiōe eius in cuius ꝑſona erat implenda conditio. ⁊ tūc nō debet̄ relictū. ut in pꝛedicta. l. ſeio. aut fauoꝛe eius cui relinquit̄. ⁊ eo caſu debet̄. ff. de an. lega. l. menia. i ꝓn. aut dubitat̄. ⁊ eo caſu relictū debet̄ q̄ſi in dubio ſit interpꝛetandū legatarii fauoꝛe relictū. ſi ex veritate uel ex coniecturis aliud nō apparet. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. illis libertis. ⁊ C. de legi. l. i.

b q Quod alicui. Po. ca. ꝑ c. xlvii. di. ſic nō ſuo. meo eni noīe mihi nō licet fenus exercere. ita nec alieno. Itē ꝑ decre. de cri. fal. ad falſarioꝝ. ſicut eni ꝓpꝛio noīe litteras papales falſare nō debeo ita nec alieno. Itē nec noīe alieno nec ꝓpꝛio albū pꝛetoꝛis coꝛrumpere debeo. ff. de iuriſdi. om. iudi. ſi quis id in fine. Et nota ꝙ hec regula vera eſt in maleficiis. Indecens eni eſt crimē ſuū cōmodis alienis impendere. ut in dicto. c. ſicut nō ſuo. hoc dico. quia delegatus ex delegatione cognoſcit de cā. de qua ⁊ ꝓpꝛio noīe cognoſcere non poſſet. ii. q. vi. ſi epiſcopus. ⁊ punit quos alias punire nō poſſet. de offi. dele. ſane. ii. Et libertus noīe alieno vocat patronū in ius. qꝺ noīe ꝓpꝛio nō pōt. ff. de in ius vocādo. l. queſitū. Et laicus qui nō poteſt cām ſpiritualē tractare ꝓpꝛio noīe: tractat alieno. ut ſ. e. li. de ꝓcu. c. i. ⁊ idē in ſimilib⁹. Itē hȝ locū in his que ut demandari poſſint: requirunt oꝛdinis adminiculū. vnde ſicut ſuo noīe ſacerdos ſimplex non chꝛiſmat in fronte. non oꝛdinat ad ſacros. ita nec epiſcopi ſui mandato: cū tali demādari non poſſet. ⁊ de hoc. ſ. de cōſe. ec. uel alta. aqua. ⁊ facit qꝺ dixi. ſ. e. ea que.

c p Poteſt quis. Poteſt quis ꝑ aliū iudicare. lxiii. di. tibi dn̄o. ſicut ꝑ aliū matrimoniū contrahere. ſ. e. li. de ꝓcura. c. vl. ſic. ff. de ꝓcura l. i. §. ii. ff. de ſta. ho. l. aretuſa. in fi. Hec regula fallit i eo cui cōmittit̄ certū miniſteriū. ſ. de offi. dele. c. vl. ſ. e. li. e. ti. is cui. ⁊ optime. C. de cadu. tol. l. vna. §. ne aūt. ad idē. ii. q. iii. abolitio. de cle. nō reſi. qꝛ nōnulli. ff. de ſolut. inter artifices. Itē in pn̄ia ſuſcipienda. de pe. di. i. quē penitet in pꝛin. quā ꝑſe quiſqȝ recipe debet. rō eſt pudoꝛ qui eſt maxima pars penitentie ut ibi. Itē in eo viro qui veniā etatis impetat qꝺ ꝑ ſe facere debȝ. C. de his qui ve. eta. ipe. l. ii. Itē adoptare uel arrogare nō pōt quis ꝑ aliū. ff. de adop. poſt moꝛtē. §. neqȝ. ratio eſt. qꝛ adoptio imitat̄ naturā. Itē fallit in iudice qui ꝑ ſeipſū recitare debet ſn̄iam niſi ſit ep̄s ſiue ſuperioꝛ. ſ. e. li. de re iudi. c. vlt. C. de iudi. aucten. ad hec. Itē in eo qui incipit cōferre ſacramentū vnitatis qui id ꝑ aliū ꝑficere nō pōt. xxiii. di. quorundā. Itē abbas ꝑ ſe verberando pōt corrigere monachū non ꝑ aliū maxime laicū. de ſen. ex. vniuerſitatis. Itē dn̄s nouū emphitheotā nō ꝑ ꝓcuratoꝛē ſed ꝑ ſe in poſſeſſionē inducere debet. C. de iure emphi. l. vl. §. penul. Itē qui eſt in poſſeſſione ſeruitutis. et ꝓclamat in libertatē ꝑ ſe agit ⁊ nō ꝑ ꝓcuratoꝛē. C. de aſſer. tol. l. i.

⁊ regulariter in criminali cā. ut. ii. q. vi. ſi quādo. Itē que ſunt meri imperii uel gladii ꝑtātis nō delegant̄ ſm leges niſi in caſu. ff. de offi. eius cui mā. eſt iuris. l. i. ſecus ſm canones. de hoc no. xcv. di. c. i. xxiii. q. iiii. illud. ⁊ ſ. de of. oꝛ. ꝙ ſedē. ⁊ de rap. i archiepiſcopatu. ⁊ ꝑ ſe rn̄dere debet adultus qui cathetizatur ⁊ nō per aliū. de conſe. di. iiii. cū ꝓ paruulis. Itē fallit in caſu. ſ. e. li. de elec. cupientes. Item i caſu. ſ. eo. li. de offi. le. c. penul. ⁊ rn̄ſo. ⁊ de here. c. ii. in prin. hec igit̄ ⁊ ſimilia ſpecialia ſiunt. Et nota ꝙ etiā ecōuerſo quedā ꝑ aliū poſſū que nō ꝑ me. Epiſcopus clericū ſuū ꝑ aliū pōt verberare nō autē ꝑ ſeipſum. lxxxvi. di. nō liceat. C. de epiſco. ⁊ cleri. auc̄. ſed neqȝ. Itē epiſcopus ꝑ aliū litigare debȝ. v. q. iii. c. vlt. Itē prelatus cleric⁹ habēs tēporalē iuriſditionē audit ⁊ iudicat ō cā ſanguinis ꝑ aliū nō ꝑ ſe. ſ. e. li. ne cleri. uel mo. c. vl. Itē religioſa mulier ꝑ aliū pōt eſſe in iudicio nō ꝑ ſe. ſ. e. li. de iudi. c. ii. ſ. e. li. de elec. indemnitatibus. §. ſed cū eas. Itē epiſcopus tuitionē gubernationē ⁊ curā viduarū ⁊ pupilloꝝ ⁊ ꝑegrinoꝝ nō ꝑ ſeipſū ſed ꝑ aliū archipꝛeſbyterū ſcilicȝ uel archidiaconū gerere debet. lxxxviii. di. ep̄s gubernationē. ⁊ ibi de hoc. ⁊ oīa iſta ſunt etiā ſpecialia cōtra regulā ſm quā: qꝺ poſſum per aliū et ꝑ me. Et accidit hoc uel ratione ꝑſone cui hoc nō conuenit uel etiā rōne rei puta cauſe criminalis. ⁊ interdū ꝑ alterū conſequit̄ quis qꝺ per ſe conſequi nō poſſet. ut. ſ. eo. li. de conceſ. pꝛebē. c. auctoritate. ⁊ ff. ſta. ho. imperatoꝛ. ii. ff. que res pig. ob. l. ariſto. ſicut ⁊ quedā pōt quis tanꝙ alius ⁊ nō tanꝙ ipſe. inſti. de inoffi. teſ. §. ſi tutoꝛ. ff. de adoptio. ſi pater. §. qui duos. vbi nepotē ex filio adoptat auus tanꝙ genitū ex alio filio. ⁊ hoc non tanꝙ auus ſed tanꝙ quidā extraneus. ad idē. ff. de in ius vo. l. queſitū. cum ſimilibus. Et nota qꝛ id dicimur poſſe qꝺ de iure poſſumus. hāc igit̄ regulam credo loqui de his que de iure ſoꝛtiūt̄ uel ſoꝛtiri poſſunt effectū. nō igit̄ ſuperabundat regula. ſ. e. qui facit ꝑ aliū. que generaliter loquit̄. ut etiā maleficia cōpꝛehendat. ⁊ iſta regula loquit̄ de ꝑtāte faciendi. illa de effectu iam facti. Itē nota ex hac regula ꝙ ſic per ſe pōt quis ſubſcribere. ita ꝑ alium. qꝺ dic ut no. ſ. de re iudi. cum inter vos. in glo. poteſt enim.

In malis promiſſis fidē nō expedit obſeruari. Idem.
In alternatiuis debitoꝛis ē electio: ⁊ ſufficit alterum adimpleri. Idem.
Cui ad agendum admittitur eſt ad excipiendum multomagis admittendus. Idem.

d i In malis ꝓmiſſis. Po. exempla que poſui. ſ. e. non eſt obligatoriū. ⁊ ꝓſequere hanc regulā. ut ibi dixi. Et habes hec verba. xxii. q. iiii. in malis ꝓmiſſis. ⁊ ibi de hoc ꝑ totā queſtionē. Et nota ꝙ dicit in malis ꝓmiſſis: nam licȝ mala ꝓmiſſa non debeant ſeruari. tamē interdū mala ꝓmiſſa puta per dolū uel metū ſeruant̄. quādo. ſ. ſeruari poſſunt ſine ſalutis eterne diſpēdio ſi iuramentūȝ interceſſit. de iureiuran. ſi vō. ⁊ dixi in pꝛedicta regula. ſ. eodem non eſt.

e i In alternatiuis. Hec regula ſumpta fuit ex lege. ff. e. ti. l. in eo ꝙ plus ē vbi verba iuncta nō ſūt: ſufficit alterutrū eſſe factū. Po. expluȝ ꝑ cano. xii. q. ii. bone rei in fi. ſ. de pꝛeſcrip. inter ceteras. Et in viro qui in cām ſoluti matrimonii dotē uel eius eſtimationē reſtituere ꝓmiſit. ff. de iure. do. plerunqȝ. in fi. ad idē. ſ. de plus peti. c. vno. vbi dicit̄ plus petere cā. ⁊ in expenſis condemnat̄ qui ex duobus alternatiue debitis pꝛeciſe petit alterū. ad idē de appel. ſignificauit. vbi de hoc. ⁊ de reſcrip. ex parte. ⁊ facit de pꝛeben. c. ii. ff. de condi. inſti. l. ſi heredi plures. Sunt tamē quedā alternatiua in quibus debet oꝛdo ſeruari. ff. de le. ii. cū pater. §. penul. ut cū mādat teſtator aliquid dari liberis aut his deficientibus cōſanguineis aut affinibus. quia tūc ſequimur oꝛdinē. Eſt ad hoc argumentū qꝺ dixi de oꝛdine ſequēdo. xliii. di. ſit rectoꝛ in fi. ſ. eo. li. de elec. c. pe. in pꝛin. ⁊ eo. lib. de pꝛeben. mandato. in fi. Cōtradicit ad hanc regulā. inſti. de leg. §. ſi generaliter. So. illud cū eligēs fuit in moꝛa. ff. de adop. l. mancipioꝝ. ſ. e. li. de cōſue. c. vlti. ⁊ ſic no. her. in pꝛe. decre. de reſcrip. inter ceteras. ⁊ facit qꝺ dixi. ſ. e. contra eum.

f q Cui ad agendū. Hec ſumpta eſt ex regula. ff. eo. ti. l. inuitus nemo. §. cui damus. Po. ca. in eo qui legittime preſcribit. qꝛ ſi cadit a poſſeſſione dat̄ ſibi actio: multo foꝛti⁹ dū poſſidet dat̄ exceptio. xvi. q. iii. §. poteſt. in pꝛin. ad idē de pꝛeſcrip. illud. Itē cōductor ſoli ad ſupficiē ad nō modicum temp⁹ habet vtilē rei vendicationē etiā ꝯtra dn̄m: multo foꝛtius exceptionē. ff. de ſupfi. l. fi. §. ꝙ ait. Ratio huius regule quā habuiſti. ſ. eo. cui licet plus ⁊ minus licet ſed plus eſt agere ꝙ excipe. ergo ſi pōt pꝛimū: multofoꝛtius ſecundū ut hic nā video exceptionē dari cui nō dat̄ actio ut excōicatio. ſ. de excep. cū inter pꝛioꝛē. Itē q mala fide pꝛeſcripſit ſm leges exceptionē habet aduerſus oēm petentē. ⁊ ſi a poſſeſſione cadat nō habet actionē. xvi. q. iii. §. pōt. ver. ꝙ ſi. ⁊ C. de pꝛeſcrip. xxx. uel. xl. anno. ſi quis emptionis. ⁊ vbi actio tp̄e tollit̄ perpetuo durat exceptio. ff. de do. excep. pure. §. vlt. ⁊ venit in cōpenſationē qꝺ nō venit in petitionē ſm legē ut debitū naturalē. ff. de cōpen. l. etiā. Et econuerſo interdū venit in petitionē qꝺ nō in cōpenſationē. ſicut eſt videre in depoſito. C. de compē. l. vlti. ⁊. ſ. de depoſito bona fides. ⁊ eſt ſpeciale. Et adde qꝺ no. de iureiur. quēadmodū in glo. nā cui. Et dic ꝙ ad agendū admittitur contra eū cōtra quē excipere vult. hoc dico ne obſtet qꝺ dicit̄ de publiciana. nā habēs publicianā actionē ꝯtra alios excipit nō ꝯtra dominū. ff. de publi. l. penul. ⁊ vlti. ⁊ idē in ſimilibus. hoc aūt regularit̄ fallit in poſſeſſoriis iudiciis. C. loca. ⁊ conduc. l. ſi quis cōductionis. vbi conuentus poſſeſſoꝛio ſi dicit ſe conduxiſſe an̄ oīa poſſeſſionem reſtituit. ⁊ poſt agit. ⁊ facit qꝺ dixi ſ. eo. dolo. nā ꝯtra pꝛedonē agentē poſſeſſoꝛio non admittit̄ exceptio. tamen admittit̄ actio. de reſti. ſpo. in litteris. ⁊ c. ſe. Et generalit̄ agēti poſſeſſoꝛio

referẽ queſtio proprietatis agendo. ⁊ tamẽ nõ excipiendo. de or.cog.c.vlti. C. de rei ven. ordinarii. de conceſ. preben. poſt electionẽ. in fi. de ap. cõſtitutis. ii. in fi. de accu. accedens.

a Q Ui facit p aliũ. Hec regula ſumpta eſt ex lege. ff. eo. ti. l. q iuſſu alteri⁹. Po. exempla in regula. ⁊ pſequere eã ut dixi. ſ. e. poteſt quis. Et non ſupabundat hec regula p illã ut ibi dixi in fi.

b F Actũ legitime. Hec regula ſumpta eſt ex lege. ff. e. ti. l. qui in ambiguis. §. i. Exemplifica in eo qui contraxit matrimoniũ. ⁊ poſtea factus ẽ furioſus. xxxii. q. vii. c. neqꝫ furioſus. Idẽ in ſupueniẽte affinitate. de eo qui cogno. cõſan. vxo. ſue. c. penul. Idẽ in adoptione ſupueniẽte. ff. de ritu nup. adoptiuus i pn. ⁊. l. ſi qua. Et nota q habuiſti aliã regulã p contrariũ. ſ. ea. nõ firmaẽ. q2 licꝫ caſus ſupueniat a quo potuit icboari nõ firmaẽ qd ab initio nõ valebat ut ibi. quod tñ intelligas ut ibi dixi. ita qd a principio factũ erat legittime nõ retractaẽ: lꝫ ſupueniat caſus a quo nõ potuit incboari ut hic. Et concordat ad hanc regulã. ff. de itine. actuqꝫ pri. l. nec enĩ. ibi dicit textus. nec enĩ corrũpi aut cõmutari qd recte trãſactũ eſt ſupueniente delicto poterit. Concordat ad hanc regulã de iurepatrona. cõſultationibus. de cõuer. cõiu. placet. de eo qui cogno. cõſang. vxo. ſue diſcretionẽ ⁊ qd i his iurib⁹ no. Et no. qd dicit retractari. q. di. pptẽ cãm ſupuenientẽ nõ retractaẽ ac ſi legittime nõ fuiſſet factũ. Interdũ tamẽ ppter ſupuenientẽ cãm impediẽ eius effectus qd legittime factũ erat. exemplifica p cañ. xxxiii. di. cõmuniter. ⁊. c. vſqꝫ adeo. ⁊ d cleri. egro. preſbyterũ. ⁊. c. tua. cũ ſi. Et eodẽ mõ rñdeẽ ad leges que p cõtrarius ſignari ſolẽt. ff. de iudi. ſi a me. ⁊. l. ſe. ff. ad legẽ aquil. q2 in eũ caſũ. in quibus diciẽ q iudicium ſoluiẽ p arrogationẽ ei⁹ cũ quo litẽ cõteſtaturus erã. q2 deuenit in eũ caſũ in quo a principio nõ poterat cõſiſtere. ⁊ in pred. l. q2 dẽ ſimile. ſ. q ceſſat actio legis aquil. qñ ſeruus mortifere vulneratus liber factus ẽ. q2 iã i eũ caſũ deuenit quo locũ habere nõ poterat ⁊c. ⁊ eſt ratio q2 aquilia dãnũ reſpicit.

Q Ui[a] **facit per aliũ eſt perinde ac ſi faciat per ſeipſum. Idem.**

F Actum[b] **legittime retractari non debet: licꝫ caſus poſtea eueniat a quo nõ potuit incboari. Idem.**

Q Uod[c] **alicui gratioſe cõceditur: trahi non debet ab alijs in exemplum. Idem.**

F Ruſtra[d] **ſibi fidem quis poſtulat ab eo ſeruari: cui fidẽ a ſe preſtitã ſeruare recuſat. Idem.**

c Q Uod alicui. Po. exempla que dixi. ſ. e. ti. que a iure. ⁊ pſequere ut ibi dixi. ⁊ in regula priuilegiũ perſonale. ⁊ cõcor. ad hanc regulã. i. e. in argumentum.

d F Ruſtra ſibi. Po. ca. in dño quo ad fidelẽ. ⁊ i fideli quo ad dñm. xxii. q. v. de forma. Item in eo qui interpoſita cõditione pmiſit ⁊ iurauit aliquid facere de iureiu. puenit. ii. vbi de hoc. In eo qui nõ vult trãſactionem interpoſitã obſeruare. C. de pac. cũ pponas. ii. cõcordat. xcv. di. eſto ſubiect⁹ ibi. cur ego te habeo ut principẽ. cũ tu me nõ habes ut ſenatorem. ſed nonne hoſti ſeruanda eſt fides. xxii. q. iiii. innocẽs. xxiii. q. i. noli. So. ut ibi no. ⁊ in dicto. c. puenit. illud enĩ verũ eſt. cũ iſte hoſtis nobis fidẽ ſeruat. ⁊ ſic cõcordat cũ hac regula. Itẽ cõtra. xxxiii. q. v. q deo pari. vbi diciẽ q ſi vir ⁊ vxor pari cõſenſu cõtinẽtiã vouẽt vno labẽte alter pſeuerare debet. So. ibi nõ fuerat fides hoi pmiſſa: ſed deo. nã ſine vlla cõditiõe adimpleri debent que deo vouenẽ. xxxii. q. viii. c. vno. in fi. Et vides q licꝫ vxor adulterata fuerit. nihil ominus vir peccat adulterando. xxxii. q. vi. c. i. p totũ. fruſtra igiẽ debitũ petit qui qd debet nõ impendit. ⁊ fruſtra legis auxiliũ inuocat: q cõmittit i legẽ de vſur. q2 fruſtra. ⁊ ibi de hoc. Unũ nota qñ partes adinuicẽ aliqd ſub pena pmittũt. ⁊ vna pars primo frangit fidẽ. aut expedit magis alteri parti penã pſeq ⁊ ſtare pacto uel cõtractui: aut magis expedit ſibi fidẽ rumpere. In primo caſu lꝫ ſibi fides ſit fracta: ipſe tñ p ſua pte ſeruet eandẽ. ⁊ ſic penam petere poterit cũ effectu. In ſecũdo caſu ſecure frangit fidẽ. ⁊ fiat hincinde penarũ mutua cõpenſatio. ut. ſ. de penis cõſtitutis. ⁊ ſic illã decre. intelligas ⁊ que ibi notã. ⁊ eſt ad hoc ſimile qd no. de conuento ſup ſpoliatione. cui aut expedit magis rehabere rem pprĩã: aut retinere rẽ quã poſſidet. in pmo caſu agat. in ſecũdo excipiat. hoc no. her. de or. cog. c. vl.

e R Elictũ pſone. Po. ca. in epo depoſito ppter crimẽ. ob hoc enĩ nõ debet eccleſia rebus ſuis expoliari. xvi. q. vi. ſi epm. ⁊ vbi de hoc. Item pone in pcuratore qui falſauit inſtrumentũ q2 ppter hoc nõ pdet eccleſia cãm. d excep. cũ venerabilis ⁊c. ⁊ delictũ tutoris nõ obligat pupillũ. ff. e. ti. l. neqꝫ. ⁊ ff. de tabu. exhi. l. pe. Contra. xvi. q. iii. placuit. ii. vbi delictũ plati nõ repetẽtis rẽ eccleſiaſticã nocet eccleſie. ad idẽ de preſcrip. c. i. p totũ. So. delictum aliud i faciẽdo. ⁊ hꝫ nõ pudicat eccleſie ut hic. ⁊ aliud in omittẽdo. ⁊ hꝫ bñ preiudicat ut ibi. Ad hãc ſolutionẽ cõdicit. xxv. q. ii. ita nos. vbi delictũ qd ẽ i faciendo pudicat eccleſie. So. dici põt ſm io. qui hoc ibi no. ⁊ in dicto. c. ſi epiſcopũ. q hec regula intelligiẽ de detrimento facultatũ. illud aũt de detrimẽto honoris. uel poti⁹ ibi nocet delinquẽtibus q eccleſie. Adhuc cõ ſolutionẽ de cenſi. cũ olim. vbi delictũ qd eſt in faciẽdo nocet eccleſie. de in inte. reſti. auditis. vbi delictũ qd ẽ in omittendo non preiudicat eccleſie. Satis cõgrue poſſet diſtingui inẽ iudicialia ⁊ extraiudicialia. ut in iudicialibus iudiciorũ fauore ſiue ſit in faciẽdo ſiue in omittẽdo pudicet eccleſie. ⁊ i decre. auditis bñ pudicauit eccleſie delictũ. qd fuit in omittẽdo: ſed fuit reſtituta. ⁊ ſic nõ eſt cõ. In decre. cũ venerabilis. dici potuit extraiudiciale: uel ibi ſol⁹ pcurator deliquit in faciẽdo. ſ. inſtrumẽtũ falſando. Itẽ cõ. liiii. di. ſi ſeruus. vbi puniẽ epũs q p vno ſeruo duos dare debet. Sed illud facere debet de pprio ſi habet: nõ de bonis eccleſie ppter hãc regulã. Itẽ cõ de or. cog. cum dilectus. vbi dolus ⁊ violẽtia abbatis eccleſie nocere videẽ. Sed ibi ſoluiẽ p her. in. iii. glo. ſ. q ibi delictũ fuerat cõmiſſũ p prelatũ ⁊ collegiũ cõicato cõſilio. ⁊ eo. mõ ſoluiẽ. C. de ſacroſan. ec. iubem⁹ nullã. ibi ppter delictũ pſone cõfiſcaẽ nauis eccleſie. Et no. q dicẽ hec regula delictũ q2 ſm pprĩã huius vocabuli ſignificationẽ videẽ loqui de eo qd cõſiſtit i omittendo ſm ea q no. her. ſ. eo. peccatũ. tñ illi ſignificatiõi nõ ſemp ſtaẽ: ut ibi dixi. Itẽ hoc quod dicit pſone intelligere poſſumus de plato. ⁊ eſt vulgare dñorum meorũ anglicorũ de reſcriptis ex pte. ſ. pſone. ⁊ d ap. bone memorie. uel indiſtincte de q libet pſona intelligatur. cuius delictũ eccleſie non nocebit ſaltẽ cũ effectu. q2 dareẽ reſtitutio vſqꝫ ad quadriẽniũ tantũ. niſi ex cauſa plus tpis dareẽ ut. ſ. eo. li. de reſti. in inte. c. i.

D Elictũ[e] **pſone nõ debet in detrimentũ eccleſie redũdare. Idem.**

R Ationi[f] **congruit ut ſuccedat in onere: qui ſubſtituitur in honore. Idem.**

I N argumẽtũ[g] **trahi nequeũt que ppter neceſſitatez aliqñ ſunt conceſſa. Idem.**

N Emo[h] **poteſt plus iuris trãſferre in alium quam ſibi cõpetere dinoſcatur. Idem.**

f R Ationi cõgruit. Po. ca. in filio patroni herede: qui ſuccedit i honore iuriſpatronat⁹. ſic in onere defenſandi eccleſiã ſuccedẽ debet. xvi. q. vii. filiis ac nepotibus. Itẽ pone in plato qui ſuccedit in honore: ſic ⁊ in onere ſoluẽdi pdeceſſoris debita p eccleſie vtilitate cõtracta. ſ. de ſolu. c. i. idẽ in iudice. ff. de iudi. l. mortuo iudice q eũ iudicare oportuerat. Idẽ eũ ei qui ſubſtituẽ⁹ ẽ ſeq dꝫ. ad idẽ. ſ de of. dele. quoniã abbas. ⁊ cõcor. ad hãc regulã. c. di. rõnis. ⁊. ſ. e. ſentit onus. Et qd ibi dixi hic adde. ⁊ p illã regulã põt ẽt hic reſolui. ut. ſ. ſuccedat in onere q ſubſtituiẽ i honore. ad h. xl. di. nõ nos.

g I N argumentũ. Hec regula ſumiẽ ex. l. ff. e. ti. que ppter neceſſitatẽ. Po. ca. lv. di. c. i. vbi ex neceſſitate tpis ppter miſteriorum defectũ monachos pmiſſũ fuit aſſumi ad parrochiales eccleſias: ceſſante hac neceſſitate in argumẽtũ trahi nõ dꝫ ut ibi. Itẽ p decre. ſ. de elec. cũ in cũctis. ibi ne q a quibuſdã p neceſſitate tpis ⁊c. Et alienatio ſacrorum vaſorum ppẽ neceſſitatẽ redimẽdorum captiuorum conceſſa ad cõſequentiã trahi nõ debꝫ. C. de ſacroſan. ec. l. antepenul. que incipit ſancimus. ⁊ cõcor. ad hanc regulã. ſ. e. que a iure. ⁊. ſ. e. qd alicui. nec ſupfluit hec regula p illas que loquũẽ i eo qd cõcediẽ ob fauorẽ uel gratiã: nec in eo qd cõcediẽ ob tpis neceſſitatẽ. Et dicit etiã in argumẽtũ. q. d. iuriſta uel arguens non debet arguere de eo qd interdũ ex neceſſitatẽ cõceſſũ eſt. q2 argumenta de ſimilibus ad penitus ſimilia pcedũt: ſed inter tẽpus neceſſitatis ⁊ nõ neceſſitatis nõ eſt ſimilitudo. ergo nõ pcedit argumẽtatio. Et cõcordat ad hãc regulã. xxxv. q. i. c. i. p qd etiã exemplificare potes: nã a principio generis humani licite cõtraxit frater cũ ſorore. q2 ex neceſſitate id fiebat. hodie aũt creuit humanũ gen⁹ ⁊ ſublata ẽ neceſſitas ⁊ ideo nõ licite cõtrahiẽ infra quartũ gradũ. de cõſang. ⁊ affi. nõ dꝫ. C. de pa. q fi. di. l. i. ⁊. ii. vbi ppẽ neceſſitatẽ famis licet filiũ diſtrahere: qd alias nõ liceret. Et no. ex hac regula illud gnãle: q ceſſante cã ceſſat effectus. ⁊ de iureiu. ⁊ ſi chriſtus in fi. de ap. cũ ceſſante de pe. ⁊ remiſ. cũ infirmitas. de quo dic ut no. de renun. poſt tranſlationẽ. lxi. di. §. his oibus. xix. q. ii. due. ceſſante igiẽ neceſſitate ppter quã diſpenſatũ eſt: ceſſat cõſtitutio. i. q. vii. q p remedio. qd verũ ẽ circa faciẽda nõ circa iam facta. ut ibi nota. ⁊ de iureiur. ⁊ ſi chriſtus. in fi. ad hoc. ſ. e. factũ legittime. i fi. ⁊ ẽ etiã hoc verũ niſi vtilitas ſuccedat loco neceſſitatis ſicut eſt de monachis ordinandis. ut pbaẽ. xvi. q. i. ſunt nonnulli. in fi.

h N Emo põt plus iuris. Hec regula ſumpta fuit ex. l. ff. e. ti. l. nemo plus. Po. ca. i. q. vii. daibertũ. de donationibus inter vi. ⁊ vxo. nup. vbi ſũt hec verba. ⁊. ff. de acquir. re. do. l. traditio. ⁊ fa. ad hanc regulã. ſ. de pigno. cũ cõ. ⁊. ſ. eo. is qui in ius. ibi duꝫ dicit eodẽ iure. ⁊ ſic nõ maiori. ⁊ cõcor. qd diciẽ nemo dat qd non habet. de iurepa. q aũt. Cõtra de elec. ſuffraganeis. vbi mãdat archieps qui cõſecratus nõ eſt electũ p ſuffraganeos cõſecrari. ⁊. ff. de acqr. re. do nõ eſt nouũ. vbi creditor pignus diſtrahit. cui⁹ dominiũ nõ habet. de cõ. di. iiii. ſolet. vbi ẽt baptiſmũ dat q nõ hꝫ. So. ut no. i. q. i. c. q2 hoc eſt gnãle illa ſũt ſpẽalia. ſpẽalitatis rõnẽ cõſiderare poteris. Et idẽ no. her. i pre. decre. nup. ⁊ de iurepa. cur. nã ſpẽale in baptiſmo. ut in pre. c. ſolet. ⁊ demãdare iuriſdictiõis ẽ. q archiepus cõfirmatus demãdare põt epis q cõſecrati erãt. ut epm cõſecrẽt. ⁊ in creditore ẽ ſpẽale ſicut in tutore ⁊ curatore. C. de admi. tu. l. vlt. ⁊. l. lex q. ⁊ i pcuratore. inſti. de rerũ. di. §. nihil. In iudice. inſti. de of. iudi. §. fi. i executore. ff. de euic. lꝫ pignora. in vſufruc. formali. ff. d vſufru. l. qd nrm. i eo q fide bõa emit a male fidei poſſeſſore q2 vſucapit. inſti. d vſuca. §. q aũt. In cẽſionib⁹ ⁊ flumic. ff. de acqrẽ. re. do. l. q. §. alluuio. In donatiõe libertatis. inſti. de liber. §. vl. io. an.

. parte. pone exẽpla que dixi.ſ.e.plus ſemp.ꝛ ꝓſeque
re ut ibi.ꝛ concoꝛ. ff.de except.rei iudi.l. ſiqs.cũ totũ petijſſet
ſi partẽ petijt exceptio rei iudi.nocet. nã ps in toto eſt.ꝯcoꝛ.xiiii.q.
v. penale.xxxii.q.iiij.meretrices.de peni.di.i.§.hoc idem.

b In generali cõceſſione. Po.ca.xvi.q.i.frater noſter.vbi generalis ꝯmiſſio facta legato per papã nõ extendiť ad cauſas fidei. Itẽ pone per decre.ſ.e.li. de pe. ꝛ re.ſi epiſcop⁹.vbi habes hec verba. Item per.l.C.que res pi.ob. poſſ.l.i. vbi in generali obligatione pignoris ñ veniunt vxoꝛ ꝛ aliũ ni. ꝛ que quis veriſimiliter ñ eſt credẽdus ſpecialiter obligaſſe. ꝛ facit opti.ſ co.li. de of.vica.cũ in generali.ꝛ no.qꝛ

In toto⁹ partẽ nõ eſt dubiũ cõtineri. Idem.

In generali⁹ cõceſſione nõ veniũt ea que quis nõ eſſet veriſimiliter in ſpecie cõceſſurus. Idem.

Qui contra⁹ iura mercatur: bonam fidem preſumitur non habere. Idem.

Bona⁹ fides nõ patitur: ut ſemel exactum iterũ exigatur. Idem.

nõ ſolum in obſcuris inſpicimus id quod eſt veriſimile ſʒ etiam in generalibus.de primo.ſ.e.inſpicimus. de ſecundo hic ꝛ in cõcoꝛ. ꝛ.ff.de pecul.l.qui peculij.vbi qui adminiſtrationẽ concedit videť permittere generaliter qȯ ſpecialiter permiſſurus eſt. ꝛ.ff. de pig. l.gñali.ꝛ i pignoris obligatiõe gñali rerũ q̃s quis hũit uel biturus eſt ea nõ ꝯtinebunť que veriſimile eſt aliquẽ ſpãliť obligatuꝝ nõ fuiſſe:puta ſupellex.itẽ veſtis relinquẽda ẽ debitoꝛi. Siqs q̃rat qũo ſcietur que ſunt illa que veriſimiliter in ſpecie ñ diceť quẽ ꝯceſſiſſe Rñ.poteſt hoc cognoſci ex impoſſibili uel ihumana uel dura ſeparatione.utputa miniſteria artis ſue uel que ad affectionẽ pertinẽt: generali obligatione nõ veniunt.ut in predi.l.obligatione.ꝛ.l.ſe.ꝛ probať op.C.cõia vtriuſqʒ iudi.l.poſſeſſionũ. vbi habes ꝙ poſſeſſiones in quibus ſunt aſcripticij:ita debent diuidi ꝙ penes vnum quẽqʒ integra familia ꝛmaneat ut pater a liberis ꝯiunx a viro frať a ſoroꝛe nõ ſeparentur. Et nota ex hac regula verbuʒ generale reſtringi.ad idem.ſ.eo.li.de reſcript.c.ij.ꝛ.c.ſi eo tẽpoꝛe.de preben. eum cui.ꝛ.c.q̃uis.cum ſi. Item facit hec regula ad queſtionem de eo qui generaliter teneť cõtra omnes aliqueʒ iuuare nũquid cõtra ſe uel filios?ꝛ not.de hoc.xxij.q.v.de foꝛma.in.i.glo.ꝛ de iureiur. petitio.in vlti.glo.

c Qui contra iura mercatur. Po.ca.in eo qui recipit eccleſiã de manu laici.xvi.q.vii.ſiquis deinceps. de eo qui emit ſpiritualia.de ſimo.nõ ſatis.ad idem.C.de agi.ꝛ cen.l.quẽadmodũ.li.xi. vbi qui emit aſcripticium ſine gleba cõtra legũ interdicta mercať. ꝛ maleſidei poſſeſſoꝛ dicitur.ꝛ ideo qꝛ talis pꝛeſumiť nõ habere bonam fidem ideo nõ pꝛeſcribit. ut in pꝛedictis iuribus.contra.ſ. de dona.apoſtolice.ſed ſolue ut in glo.ſed videtur. Itẽ ꝯtra.ſ.de iure pa.cura.ſolue ut ibi.ꝛ ſic patet ꝙ iuris ignorantia nõ excuſat in pſcriptionibus ſicut nec in vſucapiõibus.ff.de vſuca.l.nunq̃.io.an.

d Bona fides nõ patitur. Hec regula ſumpta fuit ex lege.ff.e.ti. bona fides.eccleſia nõ debet ſuũ repetere cuʒ augmento: ſed ſi ſemel exactum iterũ exigeret augmentũ reciperet.xij.q.ij. fraternitas.ad idem de pe.c.ſuam.ff.de tabu.exhi.l.iij.§.cõdemnatio.ꝛ habet locũ hec regula etiam in penis que ſemel exacte ab eodẽ iterum exigi nõ debent.ad hoc.xiij.q.ii.c.vlti.de iudi. at ſi clerici.C. de pe.l.omnis.ab eodẽ ideo dixi. qꝛ ſi plures inſolidũ tenentur ad penaʒ ſoluta pena per vnũ nõ liberať alter.xii.q.ii. cũ deuotiſſimã ff.ad.l.acqui.item.§.ſʒ ſi plures. An autẽ res ꝛ pena ſimul peti poſſunt?dic ut no.xxv.q.ii.ſi eccleſie. Hanc aũt regulã dico veram in his quoꝝ cauſa vnica exactione finiť.vnde ſi decẽ debeo ipſoꝝ ſolutione tollitur omnis obligatõ.vnde nõ patiť bona fides ut illa iterum exiganť.ꝛ ſi ſoluanť ut indebita repetunť.qȯ dic ut no.i.q.iiij in fi.de ſolu.c.vlt.ſi aũt vnica exactione nõ finitur obligatio. Pone caſum in exactione debiti vxoris ad virũ ꝛ ecõuerſo nõ habet locũ regula. Idem in ꝓcuratione quã exigit ep̃us viſitans pꝛimo anno Nam ſecũdo anno viſitans iterũ ꝓcurationẽ exigit.ꝛ ideʒ ſi de neceſſitate eccleſie iterũ eodem anno viſitaret.ꝛ ſic põt intelligi de cẽſi.cũ venerabilis.vbi de hoc.ꝛ.xviij.q.ii.viſitandi. Ideʒ dico in exactione pene:vbi de hoc actũ eſt in cõtractu ut totiens pena cõmittatur ꝛ exigi poſſit quotiẽs cõtrafactũ fuerit.nam tunc pena ſemel exacta etiã ab eodẽ iterum exigeť.cõtractus eni ex ꝯuentione legẽ accipiũt.ſ.e.cõtractus.cum ſuis cõcoꝛ. Sʒ veritate inſpecta in his caſibus ꝛ ſimilibus nõ eſt idẽ ſed aliud lʒ eiuſdeʒ generis. Et facit hec regula ad queſtionẽ quam no.io.xii.q.ii.monemus.an ſi eccleſia cõſecuta eſt ſuũ a poſſeſſoꝛe qȯ facere poteſt.ut e.q.apoſtolicas an adhuc idem poſſit petere a pꝛelato:ꝛ certe nõ. qꝛ bona fides hʒ nõ patitur ut hic.ad penã tñ agere bene poſſet cõtra eum ut.ſ.dixi de hoc etiã not.de re.eccle.nõ alie.ſiquis.

e Cum quid vna via. Po.caſum.xxxiij.q.v.hec imago.ſ.e.li.de ꝯceſ.pꝛeben.deteſtanda.C.ſi maci.ita ven.ne pꝛoſti.l.vl.vbi dicit text⁹ eas que ita venit ne coꝛpoꝛe queſtũ faciat.nec in caupona ſub ſpecie miniſtrandi pꝛoſtitui ne fraus dicte legi fiat.cõcoꝛ.ſ.de ꝓcu. tue.cũ ſuis cõcoꝛ. Nota ergo ꝙ cum aliquid pꝛohibetur: ꝓhibenť omnia que ſequũtur ex illo.ut.ſ.eo.cuʒ quid.ꝛ per que peruenire poſſit ad illud ut hic. Fallit hoc interdum.quia ſeruus nõ admittitur ad teſtimoniũ ferendũ:neqʒ pꝛo domino nec aduerſus dominuʒ ꝛ tñ teſtificať de facto ſuo: puta dum diciť per eũ depoſitũ uel cõmodatũ uel ſimile.iiij. q.iij.ſerui neqʒ. Item qui nõ põt accuſare denũciat. de iureiu.quẽadmodũ.in fi. Sed alius eſt effectus denũciationis ꝙ accuſationis ut ibi pʒ. ſed idem eſt etiã vbi idẽ eſſet effectus vtriuſqʒ.de cog.ſpi. tua.vbi de hoc. Item patronũ nõ vocat libertus in ius ſine venia: ſi tñ agat alieno nomine bene.ff. de in ius vo.l. queſitum. Ratio: qꝛ non ipſe ſed ille cuius nomine agit cõuenire videť. et facit qȯ dixi

Cum quid⁹ vna via pꝛohibetur alicui:ad id alia non debet admitti. Idem.

Contractus⁹ ex cõuentione legem accipere dinoſcuntur. Idem.

Damnum⁹ quod quis ſua culpa ſentit:ſibi debet nõ alij imputare.

Infamibus⁹ poꝛte nõ pateant dignitatum. Idem.

Certum eſt ꝙ is ꝯmittit i legẽ

ſ.eo.poteſt. Item denegať dilatio vna via.ſ.per remediũ iuris cõmunis cui conceditur alia via per beneficiũ.ſ.reſtitutionis in integrũ.ut de reſti.in integ.coram.ſed dic ut ibi in vlti.glo. Item pꝛelatus de mobilibus per eccleſiam acquiſitis teſtari nõ poteſt: ꝛ tñ in egritudine moderate poteſt de ipſis aliqua erogare.de teſta.ad hoc. Item pater nõ poteſt filiũ pꝛiuare quarta ꝛ tñ libertates dando minuet quartã.ꝛ ſic alia via pꝛiuat eũ.ff.de inoffi.teſta. papinianus.§.quoniã autẽ.v̇.cum igitur.ꝛ eſt ſpeciale libertatũ fauoꝛe. Satis circa hoc dici poſſet ꝙ cũ aliquid ꝓhibetur habito pꝛincipaliter reſpectu ad pꝛohibitũ nõ ad viam uel modũ quo ꝓhibetur. exemplifica per iura in principio inducta.ꝛ per decre.de cõceſ. pꝛeben.cõſtitutus. tunc ſufficit ꝓhibitum vna via uel modo ut ad id in eius fraudẽ alia via uel modo admitti nõ debeat ut hic.ſpeciale tñ eſt in libertate ut.ſ.dixi. Si autẽ ꝓhibitio pꝛincipaliter ſe habet ad viam uel modũ nõ ad rem tunc ſecus.vnde alteri eccleſie alligatus epiſcopus nõ eligitur ſed poſtulať. Iteʒ qui iurauit nõ accuſare bene denunciat.qꝛ ſibi nõ eſt ꝓhibitum deferre crimen ſed per modũ accuſatiõis deferre ꝓhibitum eſt. Idem in caſu de iudi.examinata. vbi petendo rem vna actiõe repelloꝛ p aliã admittoꝛ.ꝛ hʒ eſt videre in oĩbus actionibus.nam deponẽs agens cõmodati repelliť:agens depoſiti admittiť ꝛ ſic de ſingulis.

f Contractus. Dicunt vulgares: pactum rumpit leges: ꝛ hoc dicit hec regula que ſumpta fuit ex lege.ff.eo.ti.l.contractus. Quidam ponunt caſum per canonem.xvii.q.ii.eleutherius. vbi cõuentio inter epiſcopuʒ dioceſanũ ꝛ fundatricem inita de oblationibus obuenientibus in feſto ipſius eccleſie ſeruanda eſt depoſitarius de iure cõmuni tenetur ſolum de dolo ꝛ lata culpa que comparatur dolo.ſi tamen interuenit cõuentio ut teneatur de leui ꝛ de leuiſſima culpa. ꝛ de caſu foꝛtuito illa ſeruatur. de depoſi.c.ii. ad idem ff.depoſi.l.i.§.ſi conueniat.ꝛ ibi ſunt hec verba.concoꝛ.de commo.c.vno.ſ. eo.lib.de pact.c.i. Et quod dicit regula hic cõuentione:intelligas honeſta ꝛ non contra bonos moꝛes.vnde ſi conuenerit ne dolus pꝛeſtetur nõ valet cõuentio.ut in pꝛedicta.l. contractus.ff.eo.ti. in impoſſibili idem.quod dic ut dixi.ſ.eo.nemo poteſt.

g Damnum quod quis. Hec regula ſumpta fuit ex lege.ff.e.ti. quod quis ex ſua culpa. Po.caſum per canoneʒ.xxiij.q.iiij.diſplicet. vbi ſiquis ad iudicem ductus ſe de equo pꝛeijciat ꝛ ledat ſibi ſoli imputet. Ideʒ per decretalem.ſ.eo.libro de pꝛeben.ſi clericus. vbi clericus qui negligit petere pꝛebendam ſibi debitam cum vacat ſibi imputare debet non ſequenti expectanti.ad idem.ff.pꝛo ſocio.l.cum duobus.§.fi.ꝛ.l.ſequenti. vbi ſocius omnium bonoꝝ damnatus ex contractu ob contumaciam ſuam uel ex maleficio:puta furto uel ſimonia nõ recupat quid a ſocio.ꝯcoꝛ.l.di.ſepe.ꝛ.c.hi qui.de homi.c.vlti.ꝛ.ff.ad leg.aquil.ſi putatoꝛ. Item pꝛocuratoꝛ penam quam ex ſuo delicto pꝛeſtitit a domino non recuperat.ff.de pꝛocura.qui pꝛopꝛio.§.idem. econtra ad idem.C.de euic.l.emptoꝛ fundi.vbi dicitur ꝙ ſi emptoꝛ in iudicio nõ fuit:re euicta de euictione nõ agit contra venditoꝛem.quia culpa ſua res euicta videtur.

h Infamibus. Po.caſum per canonẽ.lxxxi.di.tantis daniel ꝓ excel.pꝛela.inter dilectos. Et dicit lex neqʒ famoſis ꝛ notatis ꝛ quos ſcelus ꝛ vite turpitudo ingnat:ꝛ quos infamia ab honeſtoꝝ cetu ſegregat: dignitatis poꝛte ñ patebũt. C.de digni.l.ij.li.xii.ad idẽ.xxxiij.di.laici.vbi diciť ꝙ opinio oꝛdinandi vacillare nõ debet.de teſti.c.vlti.de accu.omnipotens.C. de infami.l.vna. De infamia aũt quid ſit ꝛ qũo cõtrahiť: ꝛ de multiplici ipſius genere.dic ut no.iij.q.vij.§.tria.v̇.poꝛro infamia. Et qȯ dicit regula d̃ dignitatibus:intelligas eccleſiaſticis ꝛ ſecularibus.infamis eni iudex eſſe nõ poteſt.iij.q.vij.infamis.bene tñ poteſt arbiter eſſe.ff.de arbi.l.pedius.ij.q.vij §.tria.v̇.cognitoꝛes. An ꝓcuratoꝛ poſſit eſſe?quere no.l.di.accedẽs.iij.q.vi infamis.ꝛ.q.x.c.vl.ꝛ de iura.ca.impatoꝛ.in vl.glo.ꝛ inſti.de excep.§.vlt.

i Certum eſt. Po.caſum.xiiij.q.iij.pleriqʒ.ſ.eo.li.de electio.auaricie.ff. ad vell.quãuis.§.ſi cum eſſ.m.concoꝛ.i.q.i.ſunt nõnulli.de ſimo.intantum.de emp.ꝛ vendi.ad noſtram.ſ.eo.li.de elec.commiſſa.§.poꝛro.de immu.eccle.clericis.ꝛ.c.vlt.ff.de legibus.l.fraus.C.de legi.l.non dubiuʒ.vbi ſunt hec verba. Circa autem hanc regulam non inſiſto:pꝛeſequere eni eam ut not.xiiij.q.iiij.pleriqʒ.her. de pꝛiuileg.quanto.ac.ff. de legi.l.cõtra legẽ.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

qui legis uerba complectens contra legis nititur uoluntatem.

Data[a] rome apud ſanctum petꝝ quinto[b] nonas martij pontificatus[c] noſtri anno[d] quarto.

Et facit quod dixi. ſ̄. eo. Cum quid vna.

a Data rome apud ſanctum petrū. No. ar. ꝙ tabellio in inſtrumēto debet ſcribē locū initi ꝯctus. ⁊ ꝺ lꝫ dixi. ſ̄. e. li. ꝺ re iudi. abbate ſāe. ad fi. io. an.

b Quinto nonas martij. i. tertia die intrante martio. Scire debes ꝙ mēſis diuidiť per calēdas nonas ⁊ idus. Et dicunť calēde a calo. i. voco qꝛ tunc fiebat vocatō ad nūdinaſ. ⁊ iſte nundine fiebāt in quinto die uel ſeptimo mēſis ut patet in calendario. vnde in pͥma die menſis diciť calendis. in ſecūdo diciť quarto nonas. interdum ſexto nonas. qꝛ ſunt quidā menſes qui habent ſex nonas. alij quattuoꝛ tantū. ⁊ hi qui habēt ſex ſunt quattuoꝛ tantū. ſ. Martius maius iulius october. vt in verſus. Sex nonas mai⁹ octob r iulius ⁊ mars. Quattuoꝛ ac reliqui tenet idus qlibet octo In martio igiť pꝛima die dicimus calendis. ſecunda ſex nonas. i. ſexto die ante nonas. in tertio. v. nonas. i. quinta die ante nonas ⁊ ſic deinceps. ſeptima die dicebamus nonis. qꝛ eodē die erāt nundine. Si v̄o menſis habeat q̄tuoꝛ nonas tantū: ſecunda die dicebamus quarto nonas. quinto die dicebamus nonas. qꝛ eadē die erant nundine. Poſt has nonas ſiue eſſent in q̄nto ſiue in ſeptimo die ſm diuerſitatē menſiū quā. ſ̄. poſui denoīabam⁹ dies ab idus. Idus aūt interpꝛetatur diuiſio. qꝛ tunc diuidebanť nūdine. ⁊ qꝛ idus ſemper erat. viij. die poſt nonas. qꝛ quolibet menſe per. vij. dies durabant nūdine. iō ſtatim poſt nonas ſiue. v. ſiue. vij. die dicebať. viij. idus. i. octauo die ante idus. ſequenti die dicebať. vij. idus. i. ſeptia die ante idus. ſubſequēti. vi. idus ⁊ ſic de ſingulis. Tertiadecima die cū mēſis habꝫ quatuoꝛ nonas tātū. uel quintadecia cū habet. vi. dicimus idus. qꝛ tunc diuidebanť nundine. deinde denominabamus per calendas. ut ſi mēſis habet. xxxi. diē. ⁊. iiii. nonas tantū ſicut ianuarius. poſt idus. xix. calēdas. ⁊ demū. xviii. ⁊ demum xvii. uſqꝫ ad calendas. i. octaua die ante calendas. Cū ergo dicimus. xv. calendas martij idem eſt dicere. xv. die ante calēdas martij. i. xiiij. die exeunte februario ⁊ ſic de ſingulis. Si aūt menſis habet. xxx. dies poſt idus dicim⁹ xviii. calendas. ⁊ demū. xvii. ⁊ ſic de ſingulis uſqꝫ ad finē. Si v̄o menſis habet. xxviii. ut februarius: tunc poſt idus ſequenti die dicimus ſtatim. xvi. calendas. Si v̄o menſis habet. xxxi. dies ⁊. vi. nonas ut marti⁹ tunc poſt idus ſequenti die dicimus. xvii. calendas ⁊ ſic de ſingulis uſqꝫ ad calendas. ⁊ cū dicimus. xvij. calendas apꝛilis. i. xvii. ante calendas. i. xvi. exeunte martio. Idem in aliis. Menſes aūt quot dies habent not. per hos verſus. Junius apꝛilis ſeptēqꝫ nouēqꝫ tricenos. Plus eni reliqui: ſed habet februs octo vicenos. Cui ſi biſextus fuerit ſuperaddiť vnus.

c Pontificatus. Scire debes ꝙ romanus pontifex ex ſola electione facta a duabus partibus cardinaliū vocem habent iū. de quo dic ut. ſ̄. e. li. de elec. vbi periculū. pꝛeſulatū aſſumit. ſ̄. de elec. lꝫ de vitanda. Sed ꝯſuetudo ē romanoꝝ pontificum que potius eoꝝ ſolito vſu q̄ iure roborať ꝙ poſt electionem ante ꝯſecrationē ⁊ coꝛonationē non ſcribunt pontificatū in data. lꝫ pꝛedicta decre. licet. ſ̄. de elec. dicat romanus pontifex habeať qui a duab⁹ partibus ⁊c̄. Inquantū dicit pontifex: videť ꝙ extunc pontificatus ſcribere poſſit. tñ pro illa ꝯſuetudine facit lex. C. de quadri. ꝑſcrip. l. vlt. in fi. ibi: exquo imperiales ſuſcepimus infulas. vnde ⁊ dies coꝛonationis dicitur oꝛtus imperij. ſic pōt intelligi. C. de fer. l. vlt. nec diciť imperatoꝛ niſi coꝛona ſuſcepta ff. de teſta. mili. l. antepe. ſicut nec archiepiſcop⁹ niſi recepto pallio. ſ̄. de vſu pal. niſi. ad idem. C. li. xii. de decu. l. fi. ff. de re mili. l. ex eo. in auc̄. de conſu. in fi. colla. v. ſed tunc ante ꝯfirmationē ſcribunt ante datā locum ⁊ diem ponendo. data ſuſcepti a nobis apoſtolatus officij anno ⁊c̄. ⁊ tunc etiā nō ſcribunt ſe ſimpliciter ep̄os ſꝫ ſic ſcribunt. talis pone bonifacius electus ep̄us. Item tunc nō bullant bulla integra: ſꝫ tunc tēpoꝛis ſiquas litteras ꝯcedunt ponunt mediā bullam. i. illam partē que habet capita ſculpta. ⁊ ex alio latere quo poniť nomen plana eſt bulla ſine nomine. Poſt coꝛonationē aūt ſcribūt pontificatū in data vnde ꝙ pꝛius ſcribebant data ſuſcepti a nobis apoſtolatus officij ſcribunt data pontificatus noſtri. Item vocant ſe ſimpliciter epiſcopos ⁊ dant bullā cum nomine ſuo. Et ſunt hec bene notanda. qꝛ iam vidi in quadā eccleſia cathedrali hic vicina cuius nomen ſileo ſecundū expectantē ex hoc erroꝛe in aſſecutione pꝛebende pꝛimo pꝛeferri. Et hoc mō bonifacius fuit electus die ſecunda exeunte decembꝛi. coꝛonatus ⁊ ꝯſecratus fuit die. xxiii. ianuarii. Habebat vnus expectans eius auc̄te litteras cum tali data. data. iiii. calendas ianuarij pontificatus noſtri anno. iii. Alius expectās eadē auctoꝛitate in eadē eccleſia habebat litteras huius date. data nonas apꝛilis pontificatus noſtri anno. iii. ⁊ hoc eſt dicere data. v. die apꝛilis. ⁊ ſuperioꝛ data tertia die exeunte decembꝛi. ut. ſ̄. dixi ꝓxi. glo. vacabat pꝛebenda in illa eccleſia ⁊ querebať cui debereť: ⁊ erroꝛe peritoꝝ huius iuris hunc modū ignoꝛantiū ꝓnunciatū ⁊ obtentū fuit illuꝫ qui habebat datā ſub tertia die exeunte decembꝛi pꝛioꝛem eſſe ⁊ debere pꝛeferri. qꝛ ꝯſiderabant dicti iuriſperiti ꝙ ſiue annus inciperet a ꝓmotione. romani pontificis que fuerat ut pꝛedixi die tertia exeunte decembꝛi ſiue a natiuitate omnimō ille erat pꝛimus. ⁊ verū dicebant illo modo ꝯputando. ſed qꝛ annus pōtificatus incipit a ꝯſecratione ⁊ coꝛonatione nō ab electione ut. ſ̄. dixi. que coꝛonatio ut pꝛedixi fuerat. xxiii. die ianuarij. ideo male fuit obtentū. ⁊ hui⁹ rei erroꝛe fuit poſterioꝛ pꝛiori pꝛelatus. qꝛ certū eſt ꝙ exquo annus pontificatus bonifacij incipiebat ut pꝛedixi ꝙ is qui nonas apꝛilis. i. quinto die apꝛilis habuit gratiaꝫ pꝛecedebat in gratia illum qui habebat datā ſub tertio die exeunte decēbꝛi. i. iiii. calendas Januarij eodem anno fere in nouē menſibus ut clare pꝫ ꝯputanti. Semper ergo iuriſperiti qui ꝓnunciare habent ſuper poſteritate et pꝛioꝛitate impetrantiū aduertere debent diem pontificatus. i. coꝛonationis ut recte ꝓnuncient. ⁊ idem in ſimilibus caſibus. ⁊ hoc alias ut di. iure nō bene ꝓbatur. qua de cauſa ut talis erroꝛ ab eis euitetur: ſ̄ hic ſcripſi quod alias ſcriptum nō reperi.

d Anno quarto. Fuit hec data ⁊ iſte annus pontificatus ſui currentibus annis dn̄i. M. cc. xcviii. Quero aūt quando inceperunt ligare noue ꝯſtitutiones huius. vi. li. de his loquoꝛ que ſunt iuris noui pꝛomulgatoꝛie non declaratoꝛie veteriſ iuris. Et videtuꝛ ꝙ a tempoꝛe huius publicatiōis poſt duos mēſes. in auc̄t. ut facte no. conſtitutiones in rubro ⁊ nigro circa pꝛi. §. ut aūt apertius. ⁊ hoc tenet her. ſ̄. in ꝓemio in fi. glo. ⁊. ſ̄. de conſti. c. ii. ⁊ facit qō not. de poſtu. pꝛela. c. i. cum enim id ſit iure ciuili expꝛeſſum. ⁊ noſtro iure ꝯtrariū expꝛeſſe nō ſit cautum: ergo illud ius ſeruabimus. ⁊ ideo ſm hoc finitis duobus menſibus. ſ. iii. die intrante maio codeꝫ anno inceperunt ligare. Item ⁊ noſtro videtur iure roboꝛatum. ſ̄. ne cle. uel mo. c. vlt. ⁊. ſ̄. de ſen. ex. nouerint. ⁊. ſ̄. eo. li. de ꝯceſ. pꝛeben. qꝛ cunctis. circa pꝛin. ⁊ in his omnib⁹. De hoc tñ videť tenere io. lxxxii. di. ꝓpoſuiſti. in glo. ex hoc ꝙ ſm canones ligat conſtitutio: poſt ſex menſes. allegat. xviii. di. c. vlti. qō de conſtitutione pꝛincipis nō loquiť ſꝫ ꝙ illud tēpus duoꝝ menſiū nō ſit tempus oꝛdinarioꝝ videť ꝓbari. ſ̄. de pe. ⁊ re. cum infirmitas. vbi ꝯſtitutio pꝛincipis nō ligat: niſi exquo per pꝛelatos fuerit publicata. ad idē. ſ̄. e. li. de pꝛeben. cum ſingula. vbi datur vnus menſis a tempoꝛe noticie. ad idem in auc̄. ut in priuatis. do facta mi. nō fi. circa fi. coll. v. vbi dantur tres menſes. ⁊ in auc̄. ut neqꝫ miles neqꝫ federat⁹. §. ſi igiť colla. ix. vbi dantur. xxx. dies tantum. Dicit accur. ꝙ in pꝛedictis. l. dicitur eſſe ſpeciale. ⁊ idem de ſupꝛadictis decre. eſt dicendū. fateoꝛ enim ꝙ lꝫ ꝯſtitutio pꝛincipis liget poſt duos mēſes ut. ſ̄. dixi. id locum habet cum in ipſa ꝯſtitutione aliud nō cauetur nec temp⁹ adijciť: illud enim ſeruandū eſt. ⁊ intelligunť ſic ꝯtraria vtriuſqꝫ iuris. De hoc habui queſtionē de facto a pꝛincipio huius libꝛi. Et dicebant contra me quidam aduocati ꝙ ꝯſtitutiones huius libꝛi nō ligabant: niſi exquo iſte liber eſt publicatus bonon̄. ut ſic ignorantes nō ligarent. per. c. ꝓpoſuiſti. lxxxii. di. ⁊. xxxii. q. iiii. dixit ſara. ⁊ ego ꝯtra eos dicens ꝙ ſm dictū ipſoꝝ in ciuitatibus in quibus non viget ſtudiū. ⁊ ad quas liber iſte directus non fuit adhuc conſtitutiones huius libꝛi non ligarent qō eſſet abſurdum. Satis ergo ꝓbabili ratione id tenendū videť qō. ſ̄. dixi. ⁊ audiui etiā tempoꝛe Nicolai tertij caſſatā electionem cuiuſdā epiſcopi. quia non ſeruauerat decre. cupientes. ſ̄. eo. li. de elec. que tñ ante duos menſes ſolūmodo fuerat publicata. An autē conſtitutio reſpiciat pendentia. dixi. ſ̄. eo. li. de elec. licet canon. Que his ſcriptis ſunt ſuperflua defectuoſa uel falſa reddenda ſupplenda ⁊ coꝛrigenda ſe offerunt in quibus aliqualiter excuſari mereoꝛ. qꝛ coꝛrigi ſum parat⁹. tum qꝛ exquo ſcribere cepi ſingulis quaſi diebus binis lectiōibus ⁊ alijs pꝛeter lecturam ineuitabilibus negociis implicatus ſingula ponderare non potui. tum quia domini mei ſuperius iam dicti mandato ⁊ ſtudentiū deuictus inſtantia ea non meo velle libꝛata: publicare compelloꝛ. quinimo etiam ex falſis ſcriptis ſm philoſophum ſecundo methaphiſice ꝯmendaboꝛ. quia per ipſa veritatis inueſtigande materiā alius pꝛeparaui. Suſcipiant igitur iſtud ſtudentes minute ſcientie laboꝛes meos reminiſcentes ꝙ vidua que obtulit duo ſola minuta pꝛopter ſui affectū larga plus omnib⁹ dicitur obtuliſſe. marci. xii. xxiiii. q. i. odi. de pe. di. i. c. i. verſus fi. nam ſi deus dederit maioꝛes ⁊ ſumme vtiles eis in poſterum laboꝛes meos offeram iam lꝫ nouiter inchoatos. Jo. an.

Venetijs per Baptiſtam de Toꝛtis die. vi. Nouēbꝛis M. cccc. lxxxiij.

Regiſtrum.

a

...ma alba.

...a lecturam

... arborem

quia prepoſterus

b

Qui nõ faueret

§.p traditionem

cedit ut hic

predicte ꝯſuetudini

c

Opponũt nota

habebunt niſi

lite nõ conte.

d

Sicut cum per

in multis.ꝫ.

exceptis que

e

Confirmationem

alter ſolus

vii.q.i.§.ecce.

f

Epiſcopi idem

an ipſe ſubdelegans

.i. cum ſi.

g

Non indiſcrete

Ar.l. inſti.

ditoꝛ canonis

h

Sit ꝑma nõ

quia circa

declaramus

i

Opoꝛtet neceſ.

legittima iudex

cum appellationibus

k

Hi qui decre.

ficia.que

ſatis expꝛeſſum

l

Depoſitionis idem

executoꝛibus

inhibitionem.

Finis

m

Nec ad alios

quod eſſe nõ debet

e veſtigio

n

Satiſfactum

debat ſed

contra .ĩ.

o

Lodouicus

eo.ti.l. aſſumptio.

ſcandala bene

p

Si epiſcopus ſubito

notantur. No.

formã .ꝫ.

q

Perſoluant: ſed

circa.C. de here.

penſis mitti

r

Pro dimidia

patrimonialibus

potuit ad idem

G.B. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg